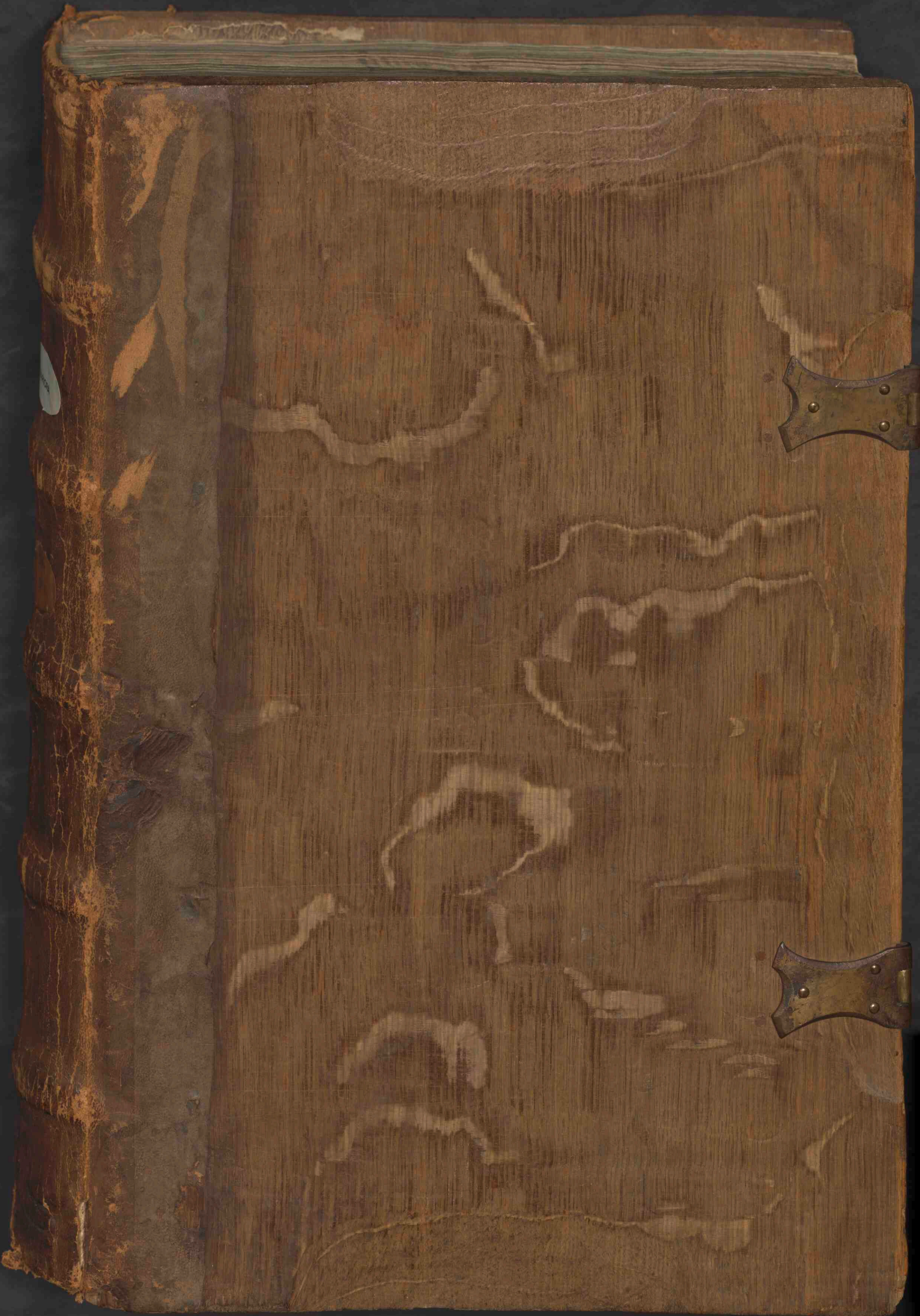

Insigne opus veteris nouisq[ue] testamenti opus

<https://hdl.handle.net/1874/461293>

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

sermonē dñi. Congregauit g rex israhel prophetas. quabingētos circiter viros: et ait ad eos. Ire debeo i ramoth galaad ab bellandū an acquiescere. Qui responderūt. Ascēde: et dabit eā dñs i manu regis. Dixit itaqz iofaphat. Nō est h̄ propheta domini quispiā: ut iterrogem⁹ per eū. Et ait rex israhel ad iofaphat. Remāsit vir vn⁹ per quē possum⁹ interrogare dñm: sed ego o: bi eū. qz nō pphetat mihi bonū sed malū: micheas fili⁹ iemla. Cui iofaphat ait. Ne loquaris ita rex. Vocauit g rex israhel eunuchū quēdam: et dixit ei. Festina abducere micheā filiū iemla. Rex autē isrl⁹ i iofaphat rex iuda sebebāt. vnusquisqz in solio suo vestiti cultu regio i area iuxta ostiū porte samarie: et vniuersi pphete ppheta bāt i spectu eorū. Fecit qz sibi sebecbias fili⁹ chanaan cornua ferrea et ait. Hec dicit dñs. Vñs vtilis siriā: donec deleas eam. Omnesqz pphete similiter ppheta bāt dicētes. Ascende in ramoth galaad et vate pspere: et trahet dñs in man⁹ regis i inimicos tuos. Nuncius vero q̄ ierat ut vocaret micheā: locut⁹ est ad eū dicēs. Ecce sermones prophetarū ore vno regi bona predicāt. Sit ergo s̄mo tu⁹ similis eorū: et loqre bona. Cui micheas ait. Quia dñs: quia qdēqz dixerit mihi domin⁹ hoc loquar. Venit itaqz ad regem: et ait illi rex. Micheas: ire debemus i ramoth galaad ad preliandū an cessare: Cui ille rñdit. Ascēde et vate prospere: et trahet eam dominus in manu regis. Dixit autē rex ad eū. Ite: rñ atqz iteqz adiuro te: ut nō loquaris mihi nisi qd vep̄ ē in nomie dñi. Et ille ait. Vbi cunctum israhel dispersū in mōtibz: quasi oues nō habentes pastorem. Et ait dñs. Nō habent isti dñm: reuertatur vnusquisqz in domū suam in pace. Dixit ergo rex israhel ad iofaphat. Nūquid non dixi tibi qz nō pphetat mihi bonū: sed semp malū. Ille vero addens ait. Propter hoc audi sermonē dñi. Vbi dñm sedentē sup solū suū: et omnē exercitū celī assistentem ei a dextris et a sinistris. Et ait dominus. Quis decipiet achab regē israhel ut ascēdat: et cadat in ramoth galaad. Et dixit vnus verba huiusmodi: et alius aliter. Egressus est autem spiritus: et stetit corā domino: et ait. Ego decipiā illū. Cui locu-

tus ē dñs. In quo. Et ille ait. Egredieris: et ero spiritus mēdax i ore omnīū pphetarum eius. Et dixit dñs. Decipies et pualebis: egredere. et fac ita. Nunc igitur ecce dedit dñs spiritū mēdaci i ore omnīū pphetarū tuorū qui h̄ sunt: et dñs locutus ē contra te malū. Accessit autē sebecbias filius chanaan: et percussit micheam in maxillā. et dixit. Ne ne ergo dimisit spiritus dñi: et locutus est tibi. Et ait micheas. Vñs es i die illa: quando ingredieris cubiculū in cubiculū ut abscondaris. Et ait rex israhel. Tollite micheā et maneat apud amon pncipez ciuitatis. et apō ionas filiū amalech et dicite eis. Hec dicit rex. Mittite vñ istū in carcerem: et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustie: donec reuertar in pace. Dixitqz micheas. Si reuersus fueris in pace: nō est locutus in me dñs. Et ait. Audite populi omēs. Ascendit itaqz rex israhel et iofaphat rex iuda. i ramoth galaad. Dixit itaqz rex isrl⁹ ad iofaphat. Sume arma et ingredere pelliū: et iduere vestibus tuis. Porro rex israhel mutauit habitum suū: et ingressus est bellum. Rex autem sirię preceperat pncipib⁹ currūz trigintaduobus dicens. Non pugnabitis contra minorem et maiorem quēquā: nisi contra regem israhel solū. Cū ergo viderent pncipes currūz iofaphat suspicati sunt quod ipse esset rex israhel: et impetu facto pugnabant contra eū. Et exclamauit iofaphat. Intellexerūtqz pncipes currūz quod nō esset rex israhel: et cessauerunt ab eo. Vñs autē quidā tetendit arcū in incertū sagittam dirigens: et casu percussit regem israhel inter pulmōē et stomachum. At ille dixit aurige suo. Verte manū tuā. et eice me de exercitu. qz grauer vulneratus sum. Commissum est ergo preliū i die illa. Et rex israhel stabat i currū suo. contra siros: et mortu⁹ est vespere. Fluebat autem sanguis plage in sinū currus: et prece insonuit i vniuerso exercitu anteqz sol occumberet dicens. Vñsquisqz reuertat⁹ in ciuitatē et in terram suam. Mortuus ē autē rex: et perlatus ē in samariam. Sepelieruntqz regē in samaria: et lauerūt currū eius in piscina samarie et lauerunt canes sanguine eius: et habenas lauerunt iuxta verbū domini qd locutus

fuerat. Reliqua autē sermonū achab et vñi uersa que fecit. et domus eburnea quā edificauit. cunctarūqz vrbū quas extruxit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israhel. Dormiuit g achab cum patribus suis: et regnauit ochozias filius eius pro eo. Iofaphat vero fili⁹ asa regnare cepit super iudam: anno q̄rto achab regis israhel. Trigintaquinque anno rum erat cum regnare cepisset: et viginti quinque annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius azuba: filia salai. Et ambulauit in omni via asa patris sui: et nō declinauit ex ea. Fecitqz quod rectum est in conspectu domini: veruntamen excelsa non abstulit. Abhuc enim populus sacrificabat et abolebat incensum in excelsis. Pacemqz habuit iofaphat cum rege israhel. Reliqua autem verborum iofaphat. et opera eius que gessit et prelia: nōne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda. Sed et reliquias effeminatozū qui remanserant in diebus asa patris ei⁹ abstulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus in edom. Rex vero iofaphat fecerat classes in mari. que nauigarent in ophir propter aurum: et ire non poterant: quia contracte sunt in asyongaber. Tūc ait ochozias fili⁹ achab ad iofaphat. Flabant serui mei cum seruis tuis i nauibz. Et noluit iofaphat. Dormiuitqz iofaphat cum patribus suis: et sepultus est cum eis in ciuitate dauid patris sui: regnauitqz ioram filius eius pro eo. Ochozias autem filius achab regnare cepit super israhel i samaria anno septimo decimo iofaphat regis iuda: regnauitqz super israhel duobus annis. Et fecit malum in conspectu domini: et ambulauit in via patris sui. et matris sue: et in via hieroboā filij nabath qui peccare fecit israhel. Seruiuit quoqz baal et aborauit eum: et irritauit dominum deum israhel iuxta omnia que fecerat pater eius.

Explicit liber regum tertius. Incipit regum quartus.

Capi. I.

Deuaricatus est autē mor ab in israhel: postqz mortuus est achab. Ceciditqz ochozias per cancellos cenaculi sui. quod habebat in samaria et egrotauit: misitqz nuncios dicens ab eos. Ite consulite beelzebub deum accharon: vtrum uiuere queam de infirmitate mea hac. Angelus autem domini locutus est ad heliaz thesbitem dicens. Surge et descende in occursum nunciozū regis samarie: et dices ad eos. Nunquid non est deus in israhel. ut eatis ad consulendum beelzebub deum accharon. Quamobrē hec dicit domin⁹. De lectulo super quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Et abiit helias: reuersiqz sunt nuncij ad ochoziam. Qui dixit eis. Quare reuersi estis. At illi responderūt ei. vir occurrit nobis: et dixit ad nos. Ite reuertimini ad regem qui misit vos: et dicetis ei. Hec dicit domin⁹. Nunquid quia non erat deus in israhel mittis ut consulatur beelzebub deus accharon. Idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Qui dixit eis. Cuius figure et habit⁹ est vir ille qui occurrit vobis: et locutus est verba hec. At illi dixerunt. Vir pilosus: et zona pellicia accinctus renibus. Qui ait. Helias thesbites est. Misitqz ad eum quinquagenarium pncipem: et quinquaginta qui erant sub eo. Quia ascēdit ad eum: sedentiqz in vertice montis ait. Homo dei: rex precepit ut descendas. Respondensqz helias. dixit quinquagenario. Si homo dei sum: descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo. et deuorauit eū: et quinquaginta qui erant cum eo. Rursusqz misit ad eum pncipem quinquagenarium alterum: et quinquaginta cum eo. Qui locutus est illi. Homo dei. Hec dicit rex. Festina. descende. Respondens helias ait. Si homo dei ego sum. descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: et deuorauit illū. et quinquaginta eius. Ite rñ misit pncipē quinquagenariū terciū: et quinquaginta q̄ erant cū eo. Qui cum venisset

RARIORA

Kast 106

PL. D N°. 7

Cm

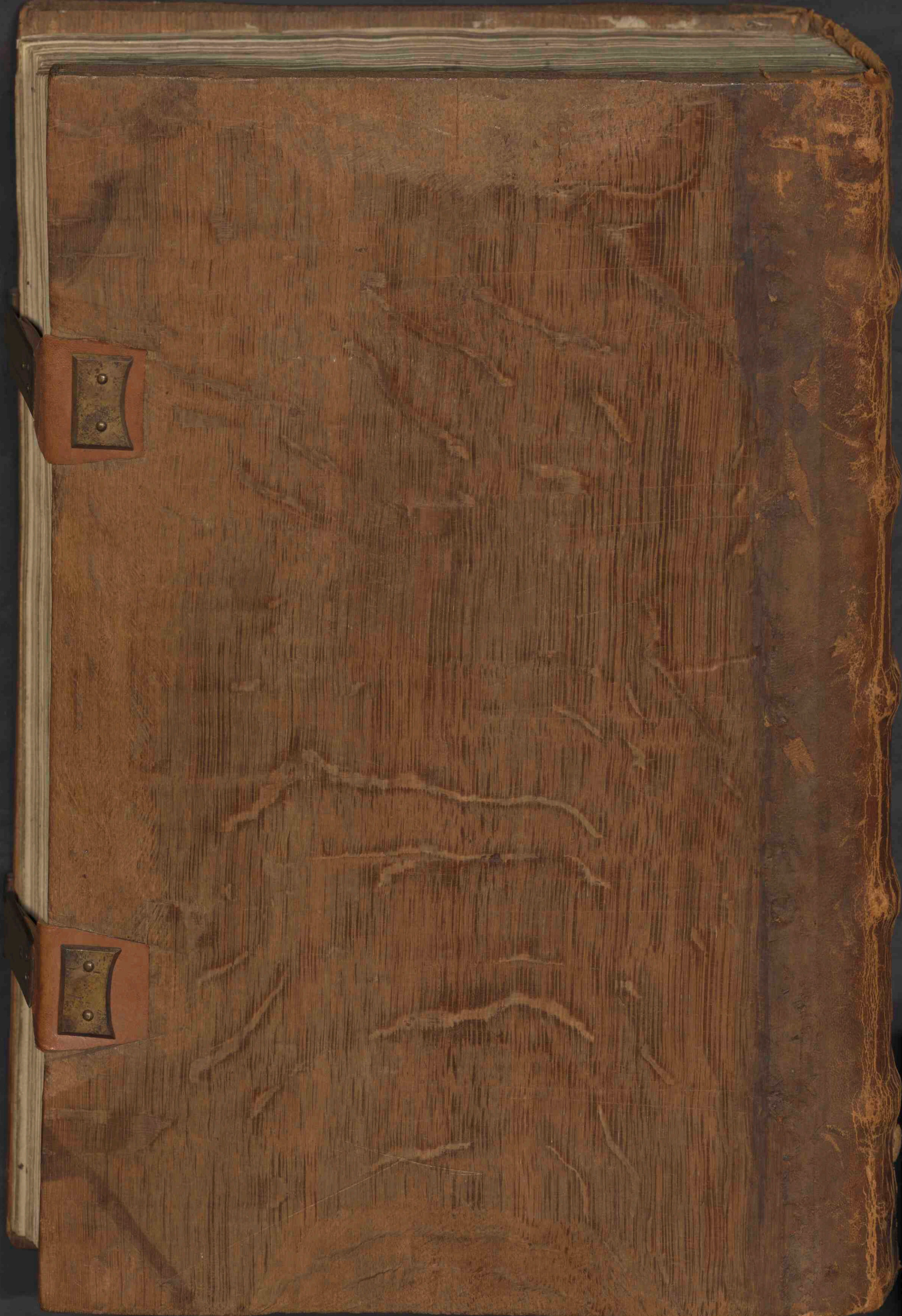
cm

Cm

Cm

Biblia et interpretes

Folio n°. 51.

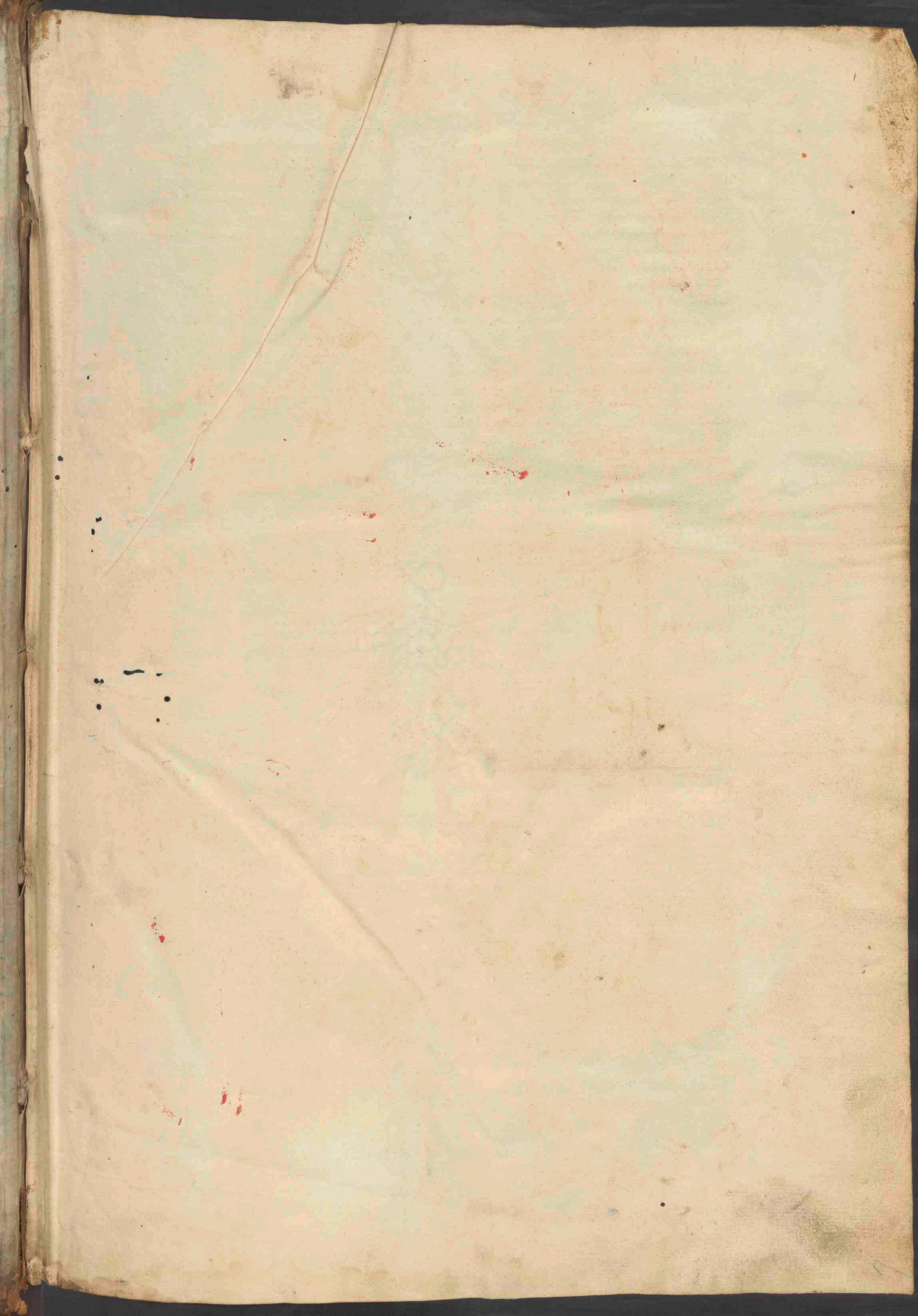
Kast 106

pl D n° 7

134. *Biblia latina*. Neurenberg, Ant. Koberger, 30 Juli 1477. 2 dln. 2o.
106. D. 7, 8

Typen 3, 4. — HC* 3065. — BMC II p. 414. — Peddie I p. 106. — Pell.
2294. — Pr. 1980.

Op het laatste schutbl. van dl. I: „pertinet bernardo de hairlem Canonico
Traiectensi" (kanunnik van den Dom te Utrecht...). Op bl. 2 van dl. I
en bl. 1 van dl. II: „Ex dono E. Pollionis". (Zie over hem de aantek. bij
nr. 49.) — In den catalogus van 1608.

Incipit epla sancti hieronimi ad paulinū
presbiterū de omnibz diuine historie libris.

Epla. I.

Rater ambro
sius tua mihi
munuscula per

ferens. detulit simul
et suauissimas litte
ras: que a princi
pio. amiciciarum
fidem: probate iam
fidei: et veteris ami

cicie. noua preferebant. Vera enim illa ne
cessitudo est. et xpi glutino copulata. quaz
non utilitas rei familiaris non presentia
tantum corporum. non subdola et palpanz
abulacio: sed dei timor. et diuinarum scri
pturarum studia conciliant. Legimus in
veteribz historijs. quosdā lustrasse provin
cias. nouos adijisse populos. maria trans
sisse: ut eos quos ex libris nouerāt: coram
quoqz viderent. Sicut pitagoras memphi
ticos vates. sic plato egiptum. et architam
tarentinū. eamqz oram ytalie. que quon
dam magna grecia dicebatur: laboriosissi
me peraguit: ut q̄ athenis magister erat.
et potens cuiusqz doctrinas achademie gi
gnasia personabant. fieret peregrin⁹ atqz
discipulus malens aliena verecunde disce
re. q̄ sua inpuenter ingerere. Deniqz cū
litteras quasi toto orbe fugientes persequi
tur. captus a piratis et venūdatus. tyrāno
crudelissimo paruit. ductus captiuus vin
ctus et seruus. Tamen quia philosophus
maior emente se fuit ad tituz liuiū. lacteo
eloquencie fonte manantē. de vltimis his
panie galliarumqz finibz. quosdāz venisse
nobiles legimus: et quos ad contemplacō
nem sui roma nō traxerat: vnius hominis
fama perduxit. Habet illa etas inauditū
omibz seculis. celebrandumqz miraculum.
ut urbem tantaz ingressi: aliud extra urbē
quererent. Apollonius siue ille mag⁹ (ut
vulgus loquitur) siue philosophus (ut pi
tagorici tradunt) intrauit persas. pertrā
siuit caucasum. albanos. scithas. massage
thas. opulētissima in die regna penetuit.
et ad extremū latissio phisō amne trāsmis
so puenit ad bragmanas. ut hyarcā i thro
no sedentem aureo et de tantali fonte potā

tem: inter paucos discipulos. de natura.
de moribz. ac de cursu dierum et sideruz au
diret docentem. Inde per elamitas babilo
nios. chaldeos. medos. assirios. parthos. si
ros. phenices. arabes. palestinos. reuersus
ad alexandriam: perrexit ad ethiopiam. ut
gignosophistas et famosissimam solis mē
sam videret i sabulo. Inuenit ille vir ubi
qz quod disceret. et semper proficiens. sem
per se melior fieret. Scripsit sup hoc ple
nissime octo voluminibus: philostratus.

Epla. II.

Quid loquar de seculi hominibz cū
apostolus paulus vas electōnis. et
magister gentium. qui de conscien
tia tanti in se hospitis loquebatur dicēs.
An experimentū queritis eius qui in me
loquitur xpc. Post damascum arabiam
qz lustratam: ascendit hierosolimam ut vi
deret petrum et mansit apud eum diebus
quindecim: Hoc enim misterio ebdomadis
et agdoadis: futurus gentiū predicator in
struēbus erat. Rursumqz post annos qua
tuordecim assumpto barnaba et tytō: expo
suit cum apostolis euangeliz. ne forte in
vacuum curreret aut cucurrisset. Habet
nescio qd latētis energie: viue vocis act⁹.
et in aures discipuli de auctoris ore trāsfu
sa: fortius sonat. Unde et eschines cum ro
di exularet. et legere illa demostenis ora
tio quā aduersus euz habuerat: mirantibz
cunctis atqz laudantibus: suspirans ait.
Quid. si ipsam audissetis bestiam. sua ver
ba resonantem!

Epla. III.

Nec hoc dico. q̄ sit aliquid in me ta
le. quod vel possis a me audire vel
velis discere: sed quo ardoz tuus et
discendi studium etiam absqz nobis per se
probari debeat. Ingeniū docile. et sine do
ctore laudabile est. Nō quid inuenias: sed
quid queras consideramus. Mollis cera et
ad formandum facilis: etiam si artificis et
plaste cessent manus: tamen virtute totuz
est quicquid esse potest. Paulus apostol⁹
ad pedes gamalielis. legem moȳsi et pphē
tas didicisse se gloriatur. ut armatus spi
ritualibus telis. postea doceret confidēter.
Arma em̄ nostre militie nō carnalia sūt.
sed potentia deo. ad destructōnem muniō
num et cogitacōnes destruētes. et omnem
altitudinem extollentē se aduersus sciām

dei et captiuantes omnē intellectū ab obediendum xpo: et parati subiugare omnem inobedientiam. Thimotheū scribit ab infanzia sacris litteris eruditū: et hortat ab studiū lectōnis: ne negligat grām que data sit ei per imposicōnem manus presbiteri. Tymo precipit: ut inter ceteras virtutes episcopi. quas breui smone depinxit: scientiam q̄ non negligat scripturarum. Obtinētē inquit eum qui secundum doctrinā est fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana et contrabidentes reuincere.

Epla. iiii.

Sancta quippe rusticitas solū sibi prodest: et quantum edificat ex vite merito ecclesiaz xpi: tñ nocet si destruentibz non resistat. Malachias propheta. immo p malachiam dominus interrogauit sacerdotes legem. Antm sacerdotis officium est: interrogatum respondere de lege. Et in deuteronio legimus. Interroga patrem tuū et annūciabit tibi: maiores tuos et dicent tibi. In psalmo q̄ cxviii. Cantabiles mihi erant iustificacōnes tue: in loco peregrinationis mee. Et in descriptioe iusti viri. cum eum arbori vite dauid que ē in paradiso compararet: inter ceteras virtutes hoc etiā intulit. In lege domini voluntas eius: et in lege meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissime visionis ait. iustos fulgere q̄si stellas: et intelligentes id est doctos quasi firmamētum. Quides quantum inter se distāt iusta rusticitas. et docta iusticia: Alij stell: alij celo comparantur. Quamq̄ iuxta hebraicam veritatez: utrūq̄ de eruditio possit intelligi. Ita enim apud eos legim⁹. q̄ autem docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamenti: et qui ad iusticiam erudiunt multos: quasi stelle in perpetuas eternitates. Cur dicitur paulus apostol⁹ vas electōnis: Nempe quia vas legis: et scripturarum sanctarum erat armariū. Pharisei stupuerunt in domini doctrina: et mirantur in petro et iohanne quomodo legem sciāt: cū litteras n̄ didicerint. Quicquid ei alijs exercitatio et quotidiana in lege meditacō tribuere solet: illis hoc spūsanctus suggerbat. Et erant iuxta q̄ scriptum est docibiles deo. Quoddecim ānos saluator: impleuerat: et in templo sedēs. de questōibz legis

interrogās: magis docet dū prubet iterrogat. Nisi forte rusticū petz. rusticū iohēz dicim⁹: q̄z uterq̄ dicere poterat. si imperitus smone. non tñ scia. Iohes rusticus: piscator indoctus. Et vñ illa vox obsecro: i principio erat verbū. et verbū erat apud deū. et deus erat verbū: Logos grece: multa significat. Nā et verbū est et rō. et supputatō: et causa vniuscuiusq̄ rei. p quā sūt singula que subsistunt: que vniuersa recte intelligimus in xpo.

Epla. v.

Hoc doct⁹ plato nesciuit: hoc demostenes eloq̄ns igravit. Perdā inq̄t sapiām sapientiū: et prubetiā prubentiū reprobabo. Quia sapia p̄det falsam sapientiā: et q̄q̄ stulticia predicacōnis in cruce sit: tam paulus sapiām loquitur inter perfectos. Sapientiam autem non seculi istius: que destruitur. nec principum huius seculi: sed loquitur dei sapientiam in misterio absconditam: quaz predestinauit deus ante secula. Dei sapientia. xpus est. Xpus enim dei virtus et dei sapientia. Nec sapientia in misterio abscondita est. de qua et noni psalmi titulus prenotatur. pro occultis filij: in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei absconditi. Et qui in misterio absconditus erat predestinatus est ante secula: predestinatus autē et prefiguratus in lege et pphetis. Et pphete appellabātur videntes: quia viderāt eum quem ceteri non videbant. Abraham vidit diem eius. et letatus est. Aperiebatur celi ezechieli: qui ipso peccatori clausi erant. Reuela inquit dauid oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Lex ei spūalis ē: et reuelacōe op⁹ ē ut intelligat: ac reuelata facie dei glīam p̄teplemur. Liber in apocalipsi septē sigill⁹ sigtus oñdit: quē si tederis hoī sciētī lrās ut legat: rñdebit tibi. Nō possū. Sig⁹ ē ei. Quātī hodie putant se nosse lrās: tenēt sigtū libez. nec apire possunt. nisi ille reserauerit q̄ habet clauē dauid: q̄ apit et nemo claudit: claudit et nemo aperit. In actibz apostolorum sanctus eunuchus. immo sanctus vir (sic enim eum sancta scriptura cognominat) cuz legeret ysaiam prophetam. interrogatus a philippo. putasne intelligis que legis: respondit. Quomodo possum: nisi aliquis me docuerit: Ego ut de me loquar

interim nec sanctior sū hoc eunuchus: nec studiosior: q̄ de ethiopia. id ē de extremis finibz mūdi venit ad tēplū. reliq̄t aulam regiā: et tant' amator legis fuit diuine atq̄ sciētie: ut etiā i vehiclo lras legeret sac̄s. Et tñ cū libz teneret: et vba dñi in cogitatione p̄cipet. lingua volueret. labijs p̄sonaret: iḡrabat eū quē in libro nesciēs venerabat. Venit philipp' ostēdit ei Ihm: q̄ clausus latebat in lra. O mira doctoris virt'! Eadē hora credidit eunuch': baptisat' fidel' et sc̄us mgr̄ efficiē: de disciplo pl' in deserto fonte ecclie: q̄ i aurato synagoge templo reperit.

Epla. vi.

Nec a me p̄stricta sunt breuiē: neq̄ enī epistularis angustia euagari longi' patiebat: ut intelligeres. te in scripturis sacris sine p̄uio et mōstrante semitā: nō posse ingredi. Taceo de gmatice. rethorice. phis. geometricis. dyaleticis. musicis. astronomicis. astrologis. medicis: q̄z sciētia mortalibz satis vel utilissima ē: et i tres p̄tes scindit. in doctrinā. rōnē et vsum. Ad mīores artes veniāz: et q̄ nō tā lingua q̄ manu admistrā. Agricole. cemētarij. fabri metalloz. lignozq̄ cesores. lanarij q̄z et fullones: et ceteri qui variā suppellectilē et vilia opuscula fabricāt: absq̄ doctore esse non p̄nt qd cupiūt. Qd medicorū ē p̄mittūt medici: t̄tant fabilia fabri. Sola sc̄pturarū ars ē: quā sibi passim vēs vēdicāt. Scribim' indocti. doctiq̄ poemata passim. Hanc garrula an' hāc delir' senex. hāc sophista v̄bosus. hāc vniuersi presumunt. lacerāt. docēt anteq̄ discāt. Alij abducto supcilio ḡndia verba trutinātes. inf̄ m̄lreclā d̄ sc̄is lris philo: sophanē. Alij discūt prochpudor a semis qd viros doceāt: et ne par hoc sit. qdaz facilitate verborū. ymmo audacia. edisserūt alijs: qd ipsi nō intelligūt. Taceo de meis filibz: q̄ si forte ad scripturas sac̄s post seclares lras venerūt: et smone p̄posito aures ppli mulserūt: qd dixerūt hoc legem dī putāt. Nec scire dignant' qd ip̄he. quid apli senserūt: sed ad sensū suū incongrua aptāt testimonia. q̄si ḡnde sit et nō viciōsissimū dicēbi gen'. de p̄uare sentētias: et ad voluntatē suā sac̄ā scripturā trahere repugnāt. Quasi nō legerim' omerocentonas et virgiliocētonas: ac nō sic etiā

et maronez sine xpo possimus dicere xpi anū: qz scripserit. iam redit et vgo redeūt saturnia regna: iam noua progenies. celo dimittit alto. Et p̄rem loq̄ntē ad filium. Nate mee vires mea magna potētia sol'. Et post verba saluatoris in cruce. Talia p̄stabat mēorans. fixusq̄ manebat. Quē rilia sunt hec: et circulator ludō filia docere qd ignores. ymmo ut cū stomacho loquar: nec hoc quidā scire qd nescias. *Epla. vii.*

Udelicet manifestissima ē genes in q̄ de creatura mūdi. de exordio generis hūani. de diuisione terre. de p̄fusione linguaz et gentiū vsq̄ ad exitū scribit hebreorū. Patet exod' decē plagis. cū decalogo. cū misticis. diuinisq̄ p̄ceptis. In p̄mptu ē leuiticus lib': in q̄ singula sacrificia ymmo singlę pene sillabe et vestes aaron et totus ordo leuitic' spirāt celestia sacramenta. Nūeri vero nonne totius arismetrice et ip̄he balaam et q̄dragintaduaz mansionū p̄ heremū misteria p̄tinēt: de tronomiū vero sc̄da lex et euāgelice legis p̄figuratio. nonne sic ea hē q̄ priora sūt ut noua sint oīa de veteribz. Ducusq̄ moyses. hucusq̄ p̄tateuc': q̄bz q̄nq̄ verbū loq̄ se velle ap̄lus in ecclia glāf. Job exēplar paciētie q̄ nō misteria suo smone p̄lectitur. prosa incipit. versu labit. pedestri sermōe finit: omēs q̄z leges dyaletice. p̄positione. assumptōe. p̄firmatōe. p̄clusionone determinat. Singlā in eo verba plena sunt sensibz: et ut de ceteris sileā. resurrectionē corporū sic prophetat: ut nullus de ea manifesti' et cautius scripserit. Scio inquit. q̄ redēptor me' viuit: et in nouissimo die de trā resurrectur' sum: et rurū circūdabor pelle mea: et i carne mea videbo deū: quē visurus sum egoipse et oclī mei p̄specturi sunt: et n̄ alius. Reposita ē hec spes mea i sinu meo. Veniā ad Ihm naue: qui t̄pū dñi nō solū in gestis: verū etiā i noīe p̄fert. Trāsit iordanē. hostium regna subuertit: diuidit terrā victori pplō: et per singlas vrbes. victos. mōtes. fluia. torrētes. atq̄ p̄finia ecclie celestis iherl'm spūalia regna descripsit. In iudicū libro q̄t p̄cipes ppli: tot figure sūt. Ruth. moabit. ysaie explet vaticiniū dicētis: emitte agnū dñe dñatorē terre: de p̄f bestī ad montē filie syon. Samuel in belij mortuo et i occisiōe

Saul veterem legem abolitam monstrat. Porro in saboch atq; dauid noui sac̃docij nouiq; imperij sac̃menta testatur. Malachim. id est tercius et quartus regum liber a salomone vsq; iechoniam. et a ieroboaz filio nabath: vsq; ad osee qui ductus ē in assirios. regnum iuda et regnuz describit isrl. Si historiā respicias verba simplicia sunt: si in lris sensū latentē inspexeris ecclesie paucitas et hereticor: p̃t eccliaz bella narrant. Duodeci p̃phe in vni? volūa angustias coartati mltō aliud q̃ sonant in lra p̃figurāt. Osee crebro noīat effraim samariā ioseph. iezebel: et vxorē fornicariā et fornicatōis filios et adulterā cubiculo clausā mariti mltō tpe sedere viduā et sub veste lugubri mariti ab se rebitū p̃stolari. Iob filius fatuel describit terrā duodeci tribuū. eruca. bruchio. locusta. rubigine vastatē p̃sumptā: et p̃ euerfionez. priozis ppli effusū iri sp̃m̃sc̃m sup seruos dei et acillas: id ē sup centūuigiti credentiū noīa: et effusum iri in cenaculo syon. Qui centūuigiti ab vno vsq; ad q̃ntecim: paulatī et p̃ incrementa surgētes q̃ntecim g̃duū nūez efficiūt: q̃ in psalterio mystice p̃tinent. Amos pastor et rusticus et rubor mora distringēs paucis verb explicari nō pōt. Quis enī digne exp̃mat tria et q̃tuor scelera damasci et gaze. t̃yri et ydumee et filioz āmon et moab: et in septimo et octauo g̃du iude et isrl: Idic loq̃tur ad vaccas pingues q̃ sunt ī samarie mōte: et ruiturā domū maiore minoreq; testat. Ipse cernit victorē locuste: et stantē dñm super mur litū vlt̃ adamantiū et vncinū pomor at̃t̃hentē supplicia peccatoribz et famē in terra. non famē panis nec sitim aque: sed audiēdi verbū dei. Abdias q̃ interpretatur seruus dñi perdonat p̃tra edom et sanguinē terrenūq; fratrem fratris q̃ iacob semp̃ emulū. hasta pcutit sp̃uali. Jonas pulcer rima colūba naufragio suo passionē dñi p̃figurās. mundū ad penitentiā reuocat et sub noīe niniue salutē gentibz nūciat. Micheas de morasthi coheres xp̃i vastationem anūciat filie latronis: obsidionem ponit p̃t̃ eaz: qz maxillā p̃cusserit iudicia isrl. Naum p̃solator orb̃ increpat ciuitatē et p̃ euerfionē illi? loq̃tur. Ecce sup mōtes pedes euāgelisātis et annūciātis pacē.

Abacuc luctator fortis et rigidus stat sup custodiā suā et figit g̃dū sup munitōez vt xp̃m in cruce p̃tēplet: et dicat. Opuit celos gl̃ia ei? et laudis ei? plena est terra. splēdor ei? et lux erit: cornua ī manibz ei?. ibi abscondita ē fortitudo ei?. Sophonias spectator et archanoz dei p̃gnitor: audit clamorē a porta pisciū et eiulatū a secūda et p̃tritionē a collibz. Indicit q̃ ululatus h̃itatoribz pile: qz p̃ticuit om̃is pplus chanaan: disp̃si sūt vniuersi q̃ inuoluti erant argēto. Aggeus festiuus et letus: q̃ semiauit ī lacrimis vt ī gaudio meteret. destructū tēplū edificat: deūq; p̃rem inducit loq̃ntē: adhuc vnū modicūq; et ego p̃mouebo: celū et terrā et mare et aridā: et mouebo oēs gētes: et veiet desideratū cuctis gētibz. Zacharias mēor dñi sui mltiplex in p̃ph̃ia. Ihm vestibz sordibz indutū: et lapidē octoz septē candelabrūq; aureū cum totidēz lucernis q̃t ocul. duas q̃ oliuas a sinistris lāpadis cernit et a dextris: vt p̃ eqs rufos. varios. nigros et albos: et dissipatas q̃drigas ex effraim: et equū de iherlm pauperē regē vaticinet: et p̃dicet regē sedentē sup pullū filiū azine subiugat. Malachias apte: et in fine oīm p̃ph̃az: de abiectōe isrl et vocatōe gentiū nō est mibi. ait volūtas in vob: dicit dñs exercitūz: et munus nō suscipiā d̃ manu ṽra. Ab ortu enī sol vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gentibz: et in om̃i loco sacrificat: et offeret nomē meo oblatio mūda. Isaiā. iheremiā. ezechiēl et daniel: q̃s p̃t vlt̃ intellegere vel exponere: q̃z primus nō p̃ph̃iam videt mibi texere sed euāgeliū. Scds virgam nuceā et ollā accensaz a facie aq̃lois: et pardū spoliatū suis coloribz et q̃druplex diuersis metris nectit alphabetū. Tercius p̃cipiū et finē tantis h̃t obscuritatibz inuoluta: vt apud hebreos ipse partes cum exordio geneleos añ annos triginta non legant. Quartus vō q̃ et extremus inf̃ quatuor p̃phas. tpoz p̃sciū: et toti? mūdi p̃h̃i lobystoric? lapidē p̃ciosū de mōte sine manibz: et regna oīa subuertentē clazo smōe pronūciat. Dauid simonides ñr. pindarus et alche? flaccus q̃z catulus atq; seren? xp̃m lira p̃dicat: et ī decacordo. psalterio ab inferis excitat r̃surgētē. Salomō pacificus et amabilis dñi. mores corrigit. naturā docet.

ecclesiam iungit et xpm: scilicet nuptiarum dulce canit epithalamium. **H**ester in ecclesie typo ipsum liberat de periculo: et interfecto aman qui interpretatur iniquitas partes iunxit: et diem celebrare mittit in posteros. **P**arali pomenon liber instrumenti veteris epithomae tantus ac talis est: ut absque illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare se ipsum irrideat. **P**er singula quippe nomina iuncturasque verborum: et premissa in regum libris tangunt historie: et innumerabiles explicat euangelij questiones. **E**sdras et neemias: adiutores videlicet et consolator a domino: in uno volumine artant: instaurant templum. muros extruunt civitatis. omnesque illa turba populi redeuntis in patriam. et descriptio sacerdotum. levitarum israel. proselitorum ac per singulas familias muros: et turrium opera diuisa aliud in cortice preferunt: aliud in medulla retinet. **G**ernis me scripturarum amore raptum. excessisse modum epistole: etiam non implevisse quod volui. **A**udiuimus tamen quid nosse: quod cupere debeamus: ut et nos quod possimus dicere: percipimus animam meam desiderare iustificationes tuas in omni tempore. **C**eterum illud socraticum implevi in nobis. **D**oc tamen scio quod nescio. **T**angam et novum brevis testamentum. **M**attheus. marcus. lucas et iohannes quadriga domini. et vix cherubin quod interpretatur scientie plenitudo. per totum corpus occultati sunt: scintille emicant. discunt fulgura. pedes habent rectos. et in sublime tendentes. terga pennata et ubique volantia. tenent se mutuo sibi perplexi sunt: et quasi rota in rotam voluuntur. et pergunt quocumque eos flatus spiritus sancti perduxerit. **P**aulus apostolus ad septem scribit ecclesias: octava enim ad hebreos a plerisque ex numeris ponitur. **T**himotheum instruit et tytum et philemonem profugitivo famulo deprecatur: super quo melius tacere puto: quam pauca scribere. **A**ctus apostolorum nudam quidem videntem sonare historiam et nascentis ecclesie infantiam texere: sed si novimus scriptorem eorum lucam esse medicum: cuius laus est in euangelio. animadvertimus pariter omnia verba illius anime languentis esse medicinam. **J**acobo. petrus. iohannes. iudas septem epistolas ediderunt tam mysticas quam succinctas. et leves pariter et longas. breves in verbis. longas in sententiis ut rarus sit qui non in eorum cecutiat

lectione. **A**pocalipsis iohannis tot habet sacramenta quot verba. **P**arum dixi: et pro merito voluminis laus omnis inferior est. **I**n verbis singulis. multiplices latent intelligentie. **O**ro te frater carissime in hoc vivere. ista meditari. nil aliud nosse. nihilque aliud querere: nonne videtur tibi iam hoc in terris regni celestis habitaculum? **N**olo ut offendaris in scripturis sanctis. simplicitate et quasi vilitate verborum: quod vel vicio interpretum vel de industria sic plate sunt: ut rusticam concionem facilius instruerent: et in una eademque sententia aliter doctus: aliter sentiret indoctus. **N**on sum tam peculans et habes ut hec me nosse polliceor: et eorum fructus carpe in terra quod radices fixe sunt in celo: sed velle fateor: sed et me prefero. magistru rennuens comitem spondeo. **P**otentibus. pulsanti aperis. querens invenit. **D**iscamus in terris: quod scientia nobis prelueret in celo. **O**biis te manibus excipiam et ut inepte aliquid ac de ermagore tumiditate effundam: quicquid quesieris tecum scire conabor.

Epla. viij.

Habes hic amatissimum tui fratrem Eusebium: qui litterarum tuarum mihi gratiam duplicavit: referens honestatem morum tuorum: preceptum seculi. fide amici cie. amorem christi. **N**am prudentia et eloquii venustatem etiam absque illo ipsa epistola preferbat. **F**estina queso te: et heretis salo navicule funem magis prescinde quam solve. **N**emo renuntiaturus seculo bene potest vendere que contempsit: ut venderet. **Q**uicquid in sumptus de tuo tuleris pro lucro computa. **A**ntiquum dictum est. **A**varo deest tam quod habet quam quod non habet. **C**redenti totus mundus divitiarum est. **I**nfidelis autem etiam obolo indiget. **S**ic vivamus quasi nil habentes et omnia possidentes. **C**inctus atque vestitus divitiis christianorum. **S**i habes in potestate rem tuam vende: si non habes proice. **T**ollenti tunicam: et pallium relinquendum est. **N**isi scis tu semper restituas et diem de die trahens caute et pedetentim tuas possessiones vendideris non habes christum unde alat pauperes suos. **T**otum deo debet: qui se obtulit. **A**postoli tamen navem et retia reliquerunt: vidua duo era mittit in gazophilacium et profertur cresci divitiis. **F**acile contemnit omnia: qui se semper cogitat esse mortuum

Incipit plogus in penthateucū moysi.

Desiderij mei desideratas
accepi litteras: qui qdam
presagio futuroz: cū da-
niele sortitus est nomen:
obsecrantis ut trāslatū in
latinā linguā de hebreo
sermone penthateucū nostrorū auribz tra-
derem. Periculosum opus certe: et obtre-
ctator meorū laetibz patēs: qui me assē-
t in septuaginta interpretū sugillationem.
noua pro veteribz cutere. ita ingeniū qsi
vinū probantes. cū ego sepissime testatus
sim me pro vili porcione in tabnaculo dei
offerre que possim: nec opes alteri? aliorū
paup̄tate fedari. Qd ut auerē Origenis
me studiū puocauit: qui edicioni antike
trāslationē theobotōnis miscuit. asterico
et obelo. id est stella et veru omē opus di-
stinguēs. dum aut illucescere facit q min?
ante fuerāt: aut supflua queq iugulat et
pfodit. et maxime que euangelistaz et apo-
stolorū auctoritas promulgauit. In quibz
mīta de veteri testamēto legim? que in no-
stris codicibz n hntur: ut est illud. ex egi-
pto vocauī filiū meū: et qm nazaren? vo-
cabit et videbūt in quē p̄p̄nt: et fluia
de ventre eius fluent aque viue: et q nec
oculus vidit nec auris audiuit nec in cor
hominis ascendit que prepaui deus dili-
gentibz se: et multa alia que p̄p̄iū sint a-
gma desiderāt. Interrogem? q eos ubi hec
scripta sunt et cū dicere nō potuerint. de
libris hebraicis pferam? p̄mū testimoniū
est in osee. secundū in isaia. terciū in zach-
aria. quartū in puerbijs. quintū eque in
isaia: qd mlti ignorātes apocrifoz delira-
mēta sectant: et hiberas nenias libris au-
tēticis preferūt. Causas erroris n est meū
exponere. Iudei p̄bēti factum dicūt esse
pcilio: ne ptolome? vni? dei cultor eciam
apd hebreos duplicē diuinitatē p̄prehēde-
ret: qd maxie idcirco faciebant: qz in pla-
tonis dogma cadere videbat. Deniqz ubi-
cunq sacratū aliquid scriptum testat de
p̄e et filio et sp̄sancto: aut aliē interp̄-
tati sūt aut oīno tacuerūt: ut et regi satis-
facerent: et archanū fidei nō vulgarēt. Et
nescio quis prim? auctor septuaginta cel-
lulas alexandrie mēdacio suo extruxerit

quibz diuisi eadez scriptitarent: cum ari-
ste? eiusdē ptolomei p̄peraspistes: et non
multo post tempore ioseph? nihil tale re-
tulerint: sed in vna basilica congregatos
ptulisse scribant non prophetasse. Aliud
est enī esse vatez: aliud est esse interpretē.
Ibi spiritus ventura predicit: hic eruditō
et verborū copia ea que intelligit trāsfert.
Nisi forte putandus est tullius economicus
renofontis et platonis. pitagorā et demo-
stenis prothesifonte afflatus rethorico
spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem
libris p septuaginta interpretes. Aliter p
apostolos spiritus sanctus testimonia te-
ruit: ut q illi tacuerūt. hī scriptū esse mē-
titi sint. Quid igit? damnamus veteres?
Minime: sed post priorū studia in domo
domini quod possumus laboramus. Illi
interpretati sunt ante aduētum xp̄i et qd
nescierunt dubijs protulerunt sentencijs.
nos post passionem eius non tam prophe-
ciam q̄ historiam scribimus. Aliter enim
audita: aliter visa narratur. Quod meli?
intelligimus melius et proferimus. Audi
igitur emule: obrectator ausculta. Non
damno non reprehendo septuaginta: sed
p̄fidenter cunctis illis apostolos prefero.
Per istorū os mihi xp̄c sonat quos añ pro-
phetas inter sp̄alia carismata positos le-
go: in quibz ultimū pene gradū interp̄tes
tenent. Quid liuore torqueris? quid imp̄-
ritorū animos p̄tra me pcitas? Si ubi in
translatione tibi videoz errare interroga
hebreos: diuersaz vrbū m̄gr̄os p̄sule. Qd
illi hnt d xp̄o: tui codices non hnt. Aliud
ē si p̄tra se postea ab apostol̄ usurpata te-
stimonia probauerint: et emēdatoria sunt
exēplaria latina q̄ greca: greca q̄ hebreā.
Elez hec p̄ inuidos. Nūc te deprecor desi-
derio carissime: ut qz me tm̄ op? subire fe-
cisti: et a genesi exordium capere. oīonibz
iuues. q possim eodē sp̄u quo scripti sunt
libri in latinū eos transferre sermonem.
*Incipit liber bresith quem nos genesim
dicimus. Capitulum. .I.*

In principio creauit deus
celum et terram. Terra au-
tē erat inanis et vacua: et
tenebre erāt sup faciē abis-
si: et sp̄s dñi ferebat sup
aq̄s. Dixitqz de? Fiat lux.

Et facta est lux. Et vidit deus lucē q̄ esset bona: et diuisit lucē a tenebris: appellauit q̄ lucem diem et tenebras noctē. Factūq̄ est vesp̄e et mane dies vn̄. Dixit q̄ deus. Fiat firmamentū in medio aquarū: et diuidat aq̄s ab aquis. Et fecit deus firmamentū: diuisitq̄ aquas que erāt sub firmamēto ab hīs q̄ erant sup̄ firmamentū. et factū est ita. Locauitq̄ deus firmamentum celum: et factū est vesp̄e et mane dies secundus. Dixit vero deus. Cōgregentur aque q̄ sub celo sunt in locū vnū: et appareat arida. Et factū ē ita. Et vocauit deus aridam terrā: cōgregationesq̄ aquarū appellauit maria. Et vidit de⁹ q̄ esset bonum: et ait. Germinet terra herbam virētem et facientē semen: et lignū pomifex faciens fructū iuxta genus suū: cuius semē in semetip̄o sit sup̄ terrā. Et factū est ita. Et ptulit terra herbā virentē et facientē semen iuxta genus suū: lignūq̄ faciens fructū et habens vnūquodq̄ sementē fm̄ speciem suam. Et vidit deus q̄ esset bonum: et factū est vesp̄ere et mane dies tercius. Dixitq̄ atq̄ deus. Fiant luminaria in firmamento celi. et diuidant diē et noctē: et sint in signa et tempa et dies et annos: ut luceant in firmamēto celi et illuminēt terram. Et factū est ita. Fecitq̄ de⁹ duo luminaria magna: lūinare maius ut p̄ssēt diē et lūinare min⁹ ut p̄ssēt noctē et stellas: et posuit eas in firmamēto celi ut luce-
rent sup̄ terrā: et p̄essēt diē ac noctē. et diuiderēt lucē ac tenebras. Et vidit de⁹ q̄ esset bonū: et factū est vesp̄e et mane dies quartus. Dixit etiā deus. Producat aque reptile anime viuētis et volatile sup̄ terram: sub firmamēto celi. Creauitq̄ deus cete grandia et om̄es animā viuētē atq̄ motabilē quā p̄dixerāt aque in sp̄s suas: et om̄e volatile fm̄ genus suū. Et vidit deus q̄ esset bonū: benedixitq̄ eis dicens. Crescite et multiplicamini et replete aq̄s maris: auēsque multiplicent sup̄ terrā. Et factū est vesp̄e et mane dies quintus. Dixit q̄ deus. Producat terra aīaz viuētes in genere suo: iumēta et reptilia. et bestias terre fm̄ species suas. Factūq̄ est ita. Et fecit de⁹ bestias terre iuxta species suas. iumēta et om̄e reptile terre in genere suo. Et vidit deus q̄ esset bonū: et ait. Facia-

mus hoīem ad imaginē et similitudinē nrām: et p̄sit piscib⁹ maris. et volatilib⁹ celi et bestiis vnīuersisq̄ terre: oīq̄ reptilib⁹ q̄ mouēt in terra. Et creauit deus hoīem ad imaginē et similitudinē suā: ad imaginē dei creauit illū: masculū et femīnam creauit eos. Benedixitq̄ illis deus: et ait. Crescite et multiplicamini et replete terrā. et subicite eam: et dñamini piscibus maris et volatilib⁹ celi: et vnīuersis aīantib⁹ q̄ mouent sup̄ terrā. Dixitq̄ de⁹. Ecce dedi vobis om̄es herbāz afferentē semē sup̄ terrā et vnīuersa ligna q̄ hnt in semetip̄is sementē generis sui: ut sint vob̄ in esca et cūctis aīantib⁹ terre. om̄iq̄ volucris celi et vnīuersis q̄ mouēt in terra. et in q̄bo est aīa viuēs: ut habeant ad vescendū. Et factū est ita. Et viditq̄ deus cūcta q̄ fecerat et erāt valde bona. Et factum est vesp̄e et mane dies sextus.

Cap. II.

Igitur perfecti sunt celi et terra: et om̄is ornatus eorū. Compleuitq̄ deus die septimo opus suū q̄ fecerat: et requieuit die septimo ab vnīuerso opere quod patrarat. Et benedixit diei septimo: et sanctificauit illum: q̄ in ip̄so cessauerat ab omni opere suo quod creauit de⁹ ut faceret. Iste sunt generationes celi et terre quando create sunt in die quo fecit deus celū et terrā: et om̄e virgultum agri anteq̄ oriret in terra: om̄esq̄ herbāz regionis priusq̄ germinaret. Non enim pluerat dñs deus sup̄ terrā: et homo non erat q̄ oparet terrā. Sed fons ascendebat e terra: irrigans vnīuersā sup̄ficiē terre. Formauit igit̄ dñs deus hoīem de limo terre: et inspirauit in faciē eius spiraculū vite: et factus est homo in aīaz viuētes. Plantauerat atq̄ dñs deus paradysum voluptatis a principio: in q̄ posuit hoīem quē formauerat. Produxitq̄ dñs deus de humo om̄e lignū pulcrū vīlu. et ad vescendū suauē: lignū etiā vite in medio paradisi: lignūq̄ sciencie boni et mali. Et fluius egrediebāt de loco voluptatis ad irrigandū paradysum: q̄ inde diuidit̄ in quatuor capita. Nomen vni phison. Ipe est qui circuit om̄em terrā euilath. vbi nascit̄ aurū: et aurum terre illi optimū est. Ibiq̄ inuenit̄ bebelliū: et lapis onichinus. Et nomē fluij scđi gijon. Ipe est q̄ circuit om̄es terrā

ethiopia. **N**omē dō flumīs scij tigris. **I**pse
vabit ptra assyrios. **F**luuius aut quartus
ipse est eufrates. **T**ulit g dñs de hominem
et posuit eum in paradisu voluptatis. ut
operaret. et custodiret illū: pcepitq ei di-
cens. **E**x omni ligno paradisi comede: de li-
gno aut scientie boni et mali ne comedas
In quacūqz enī die comederis ex eo: mor-
te morieris. **D**ixit q dñs de. **N**ō est bonū
hominē eē solū. faciam ei adiutoriu simi-
le sibi. **F**ormatis igif dñs de de humo cū-
ctis animantibz terre. et vniuersis volatili-
bus celi: adduxit ea ad adam ut videret qd
vocaret ea. **O**mne enī qd vocauit adā aīe
viuentis: ipm est nomē eius. **A**ppellauitqz
adam nomibz suis cūcta animantia: et vni-
uersa volatilia celi: et omnes bestias terre.
Ade vero nō iueniebat adiutor similis ei.
Immisitqz dñs de soporē i adā. **C**ūqz ob-
dormisset. tulit vnā de costis eius: et reple-
uit carnem p ea. **E**t edificauit dñs de co-
stam quā tulerat de adam in mulierem: et
dixit eam ad adam. **D**ixitqz adam. **I**doc
nūc os ex ossibz meis: et caro de carne mea
Idoc vocabitur virago: quoniā de viro sū-
pta est. **Q**uāobrem relinquet homo prem
suū et matrē et adhærebit vxori sue: et erūt
duo i carne vna. **E**rat autem vterque nu-
dus adam scilicet et vxor eius et non eru-
bescebant.

Capitulū. III.

Ed et serps erat callidior cunctis
aiantibz tēre: q fecerat dñs de. **Q**ui
dixit ad mlierē. **E**ur pcepit vobis
de? ut nō pmederitis ex oī ligno paradisi:
Cui rñdit mulier. **D**e fructu lignoz q sūt
i paradiso vescimur: de fructu dō ligni qd
est i medio paradisi pcepit nobis deus ne
comederem. et ne tangerem illud: ne for-
te moriamur. **D**ixit aut serps ad mulierē
Ne q mortē moriemini. **S**cit enī deus q
in quocūqz die comederitis ex eo aperien-
tur oculi vři: et eritis sic dij scientes bonū
et malū. **A**uidit igif mulier q bonū esset li-
gnū ad vescendū. et pulcrū oculis. aspectu
qz delectabile. et tulit de fructu illi et come-
dit: deditqz viro suo. **Q**ui comedit: et apti
sunt oculi amboz. **E**unqz cognouissent se
esse nudos. psuerunt folia ficus: et fecerūt
sibi perizomata. **E**t cum audissent vocem
dñi dei ambulātis in paradiso. ad aurā p?

meridiē: abscondit se adā et vxor ei a facie
dñi dei i medio ligni paradisi. **A**locauitqz
dñs de adam: et dixit ei. **E**bi es? **Q**ui ait.
Elocē tuā dñe audiui in paradiso. et timui
eoz nudus esse: et abscondi me. **C**ui dixit dñs
Quis enī idicauit tibi q nudus esses: nisi q
ex ligno de q pceperā tibi ne comederes co-
medisti? **D**ixit adā. **M**ulier quā dedisti mi-
hi sociam. dedit mihi de ligno: et comedi.
Et dixit dñs deus ad mulierē. **Q**uare hoc
fecisti? **Q**ue rñdit. **S**erpens decepit me: et
comedi. **E**t ait dñs ad serpentē. **Q**uia feci-
sti hoc: maledictus es inter omnia animan-
tia. et bestias terre. **S**up pectus tuū gbie-
ris: et terrā comedes cunctis diebz vite tue
Inimicitias ponā inter te et mulierē: et se-
men tuū et semē illi. **I**pa cōteret caput tu-
um: et tu insidiaberis calcaneo ei. **M**ulie-
ri q dixit multiplicabo erūnas tuas. et
cōceptus tuos. **I**n dolore paries filios. et
sub viri ptate eris: et ipse dñabit tui. **A**de
vero dixit. **Q**uia audisti vocē vxoris tue.
et pmedisti d ligno ex q pceperā tibi ne co-
mederes: maledicta terra i ope tuo. **I**n la-
boribz comedes ex ea: cūctis diebz vite tue
Spinas et tribulos germinabit tibi: et co-
medes herbas terre. **I**n sudore vultus tui
vesceris pane tuo: donec reuertaris i ter-
rā de q sūptus es: qz puluis es. et i puluerem
reuerteris. **E**t vocauit adā nomē vxoris
sue eua: eo q mī esset cūctoꝝ viuentiū. **F**e-
cit q dñs de ade et vxori ei tunicas pelli-
ceas: et induit eos et ait. **E**cce adā qñ vnus
ex nob factus ē sciēs bonū et malū. **N**ūc g ne
forte mittat manū suā. et sumat ecia de li-
gno vite. et comedat: et viuat ietnū. **E**mi-
sit euz dñs de de paradiso voluptatis: ut
oparet terrā d q sūptus ē. **E**iecitqz adam. et
collocauit añ paradisu voluptatis cheru-
bin. et flāmeū gladiū atqz vtilē: ad custo-
diendam viam ligni vite.

Capitulū. III.

Adignouit vero adam euam vxorē
suam: q pcepit et pepit cayn dicēs.
Possedi hominem p deū. **R**ursūqz
pepit fratrem eius abel. **F**uit autem abel
pastor ouium: et cayn agricola. **F**actum
est aut post multos dies ut offerret cayn.
de fructibz terre munera domino. **A**bel qz
obtulit de primogenitiis gregis sui et de a-
dipibus eorum. **E**t respexit dñs ad abel. et

ad munera ei. ad cayn autem et ad munera illi non respexit. Iratusque est cayn vehementer: et percussit vultum eius. Dixitque dominus ad eum. Quare iratus es. et cur percussisti faciem tuam? nonne si bene egeris recipies? Sin autem male: statim in foribus peccatum tuum aperit. Sed sub te erit appetitus eius: et tu dominaberis illi. Dixitque cayn ad abel fratrem suum. Egrediamur foras. Cumque essent in agro. surrexit cayn adversus fratrem suum abel: et interfecit eum. Et ait dominus ad cayn. Ubi est abel frater tuus? Qui respondit. Nescio. Numquid custos fratris mei sum ego. Dixitque ad eum. Quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram: quia aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos. Eragus et pfugeris super terram. Dixitque cayn ad dominum. Maior est iniustitia mea: quam ut veniam meriar. Ecce eicis me hodie a facie tua: et a facie tua abscondar: et ero vagus et pfugus in terra. Dominus igitur qui inveniit me occidet me. Dixitque ei dominus. Nequaquam ita fiet sed omnis qui occiderit cayn septuplum punietur. Posuitque dominus in cayn signum: ut non interficeret eum omnis qui invenisset eum. Egrediusque cayn a facie domini habitavit pfugus in terra ad orientale plagam eden. Cognovit autem cayn uxorem suam: quam concepit et peperit enoch. Et edificavit civitatem: et vocavit nomen eius ex nomine filij sui enoch. Porro enoch genuit yrad. Et yrad genuit maniael. et maniael genuit mathusael. Et mathusael genuit lamech. Qui accepit duas uxores. Nomen unius ada. et nomen alteri sella. Genuitque ada iabel. qui fuit pater habitantium in tentorijs. atque pastorum: et nomen fratris eius tubal. Ipse fuit princeps canentium cithara et organo. Sella quoque genuit tubalcayn. qui fuit malleator. et faber in cunctis operibus eris et ferri. Porro vero tubalcayn. noemina. Dixitque lamech uxoribus suis ade et selle. Audite vocem meam uxores lamech. auscultate sermonem meum. Quoniam occidi virum in vulnere meo et adolescentem in liuore meo. Septuplum ultio dabitur de cayn: de lamech vero septuagies sepcies. Cognovit quoque adhuc ada uxorem suam et peperit filium vocavitque nomen eius seth dicens. Posuit mihi deus semen aliud per abel quem occidit cayn. Sed et seth natus est filius: quem vocavit enos. Iste cepit invocare nomen domini.

Capitulum.

.V.

Hic est liber generationis adam. in die qua creavit deus hominem. Ad similitudinem dei fecit illum. mascululum et feminam creavit eos et benedixit illis. et vocavit nomen eorum adam in die qua creati sunt. Vivit autem adam centum triginta annis. et genuit filium ad ymaginem. et similitudinem suam. vocavitque nomen eius seth. Et facti sunt dies adam postquam genuit seth octingenti anni: genuitque filios et filias. Et factum est omne tempus quod vixit. adam anni nongentitriginta et mortuus est. Vivit quoque seth centumquingque annis. et genuit enos. Vivit quoque seth postquam genuit enos octingentis septem annis. genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes dies seth nongentorum duobus annis: et mortuus est. Vivit vero enos nonaginta annis et genuit caynan. Post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis. et genuit filios et filias. Factique sunt omnes dies enos nongentique anni: et mortuus est. Vivit quoque caynan septuaginta annis et genuit malalehel. Et vixit caynan postquam genuit malalehel octingentis quadraginta annis. genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes dies caynan nongentidecim anni. et mortuus est. Vivit autem malalehel sexaginta quingque annis. et genuit iared. Et vixit malalehel postquam genuit iared octingentis triginta annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies malalehel octingentis nonaginta quingque anni: et mortuus est. Vivit quoque iared centum sexaginta duobus annis et genuit enoch. Et vixit iared postquam genuit enoch octingentis annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies iared nongentis sexaginta duobus anni: et mortuus est. Porro enoch vixit sexaginta quingque annis. et genuit mathusalam. Et ambulavit enoch cum deo Et vixit enoch postquam genuit mathusalam trecentis annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies enoch. tricentis sexaginta quingque anni. ambulavitque cum deo et non apparuit: quia tulit eum dominus. Vivit quoque mathusalam centum octoginta septem annis. et genuit lamech. Et vixit mathusalam postquam genuit lamech septingentis octoginta duobus annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies mathusale nongentis sexaginta novem anni: et mortuus est.

Dixit aut lamech centumoctogintabuobis
annis et genuit filium: et vocauitque nomen eius
noe dicens. Iste consolabitur nos ab operibus et la-
boribus manuum nostrarum in terra: cui mele dixit
dominus. Dixitque lamech postquam genuit noe quon-
gentisnonagintaquonque annis: et genuit filios
et filias. Et facti sunt omnes dies lamech septi-
gentis septuaginta septem anni: et mortuus est. Noe
vero cum quingentorum esset annorum: genuit sem
et cham. et iaphet.

Capitulum. VI.

Quoniam cepissent homines multiplicari
super terram. et filias precreassent. Elise-
tes filij dei filias hominum quod essent
pulcre: acceperunt sibi uxores ex omnibus
quas elegerant. Dixitque deus. Non perma-
nebit spiritus meus in homine ieternum: quia caro est.
Eruntque dies illi centumviginti annorum. Gi-
gantes autem erant super terram in diebus illis. Post-
quam enim ingressi sunt filij dei ad filias hominum. il-
leque genuerunt: isti sunt potentiores a seculo: ut
viri famosi. Elises autem deus quod multa ma-
licia hominum esset in terra: et cuncta cogitatio
cordis intenta esset ad malum omni tempore: pe-
nituit eum quod hominem fecisset in terra. Et pre-
cauens in futurum. et tactus dolore cordis in-
trinsecus: delebo inquit hominem quem crea-
ui a facie terre. ab homine usque ad animan-
tiam: a reptili usque ad volucres celi. Peni-
tet enim me fecisse eos. Noe vero inuenit
gratiam coram domino. De sunt generationes noe
Noe vir iustus atque perfectus fuit. in gene-
rationibus suis: cum deo ambulauit: et genuit
tres filios. sem. cham. et iaphet. Corrupta
est autem terra coram domino: et repleta est in-
iquitate. Cumque uidisset deus terram esse
corruptam: omnis quippe caro corruerat
uia suam super terram: dixit ad noe. Finis uni-
uerse carnis venit coram me. Repleta est ter-
ra iniquitate a facie eorum: et ego disperdam eos
cum terra. Fac tibi archam de lignis leuiga-
tis. Mansiunculas in archa facies: et bitu-
mine linies intrinsecus et extrinsecus: et sic
facies eam. Trecentorum cubitorum erit longi-
tudo arche: quinquaginta cubitorum latitudo
et triginta cubitorum altitudo illi. Fenestras
in archa facies: et in cubitu consumabis su-
mitatem eius. Ostium autem arche pones ex
latere deorsum. Cenacula et tristega facies in
ea. Ecce ego adducam aquas diluuii super
terram ut interficiam omnem carnem in qua spi-

rit vite est subter celum: et uniuersa que in terra
sunt consumentur. Ponamque fedus meum tecum: et in-
gredieris archam tuam et filij tui. uxor tua et
uxores filiorum tuorum tecum: et ex cunctis animan-
tibus uniuerse carnis bina induces in archam
ut uiuant tecum masculini sexus et femina. De vo-
lucris iuxta genus suum: et de iumentis in ge-
nere suo. et ex omni reptili terre. secundum genus
suum: bina de omnibus ingredientem tecum. ut possit
uiuere. Tolles igitur tecum ex omnibus escis que
mangi possunt. et comportabis apud te: et erunt
tam tibi quam illis in escam. Fecit igitur noe
omnia que preceperat illi deus.

Capitulum. VII.

Dixitque dominus ad eum. Ingredere tu et
omnis domus tua in archam. Te
enim uidi iustum coram me in generatione
hac. Ex omnibus animantibus mundis tolles
septena et septena. masculum et feminam: de
animantibus uero imundis duo et duo. mascu-
lum et feminam: sed et de volatilibus celi se-
ptena et septena. masculum et feminam: ut sal-
uet semen super faciem uniuerse terre. Ad-
huc enim et post dies septem ego pluam su-
per terram quadraginta diebus et quadra-
ginta noctibus: et delebo omnem substan-
ciam quam feci de superficie terre. Fecit er-
go noe omnia que mandauerat ei domi-
nus. Erantque sexcentorum annorum: quando di-
luuij aque inundauerunt super terram. Et in-
gressus est noe et filij eius. uxor eius et ux-
ores filiorum eius cum eo in archam: propter
aquas diluuii. De animantibusque mun-
dis et immundis: et de volucris et ex omni
quod mouetur super terram. duo et duo ingressi sunt
ad noe in archam masculus et femina: sicut pre-
ceperat dominus noe. Cumque transissent septem
dies aque diluuii inundauerunt super terram
anno sexcentesimo uite noe mense secundo
septimodecimo die mensis. rupti sunt om-
nes fontes abissi magne: et catharacte ce-
li aperte sunt: et facta est pluuia super ter-
ram quadraginta diebus et quadraginta
noctibus. In articulo diei illi ingressus est
noe. et sem. et cham. et iaphet filij eius. uxor
illius et uxores filiorum eius cum eis in
archam: ipsi et omne animal secundum ge-
nus suum uniuersaque iumenta in genere
suo. et omne quod mouetur super terram in genere
suo: cunctaque volatile secundum genus suum. Uni-
uerse aues omnesque volucres ingresse sunt

ad noe i archa: bina et bina ex omni carne i qua erat spiritus vite. Et qui ingressa sunt. masculus et femina ex omni carne introierunt. sicut preceperat ei deus: et inclusit eum dominus de foris. Factumque est diluvium quadraginta diebus super terram. et multiplicatae sunt aquae: et elevarunt archam i sublimem a terra. vehementer enim inundaverunt: et omnia repleverunt i superficie terre. Porro archa ferebatur super aquas: et aquae prevulnerunt nimis super terram: optique sunt omnes montes excelsi sub universo celo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quam operuerat. Consumptaque est omnis caro quam movebatur super terram: volucrum aiantium bestiarum omniumque reptilium quae reptant super terram. Universi homines et cuncta in quibus spiraculum vite est in terra: mortua sunt. Et deleuit deus omnem substantiam quam erat super terram. ab homine usque ad pecus. tam reptile quam volucres celi: et deleta sunt de terra. Remansit autem solus noe: et qui cum eo erant in archa. Optinueruntque aquae terras centumquingenta diebus.

Capitulum.

VIII.

Recordatus autem dominus noe cunctorumque animantium. et omnium iumentorum quae erant cum eo in archa. adduxit spiritum super terram: et imminuta sunt aquae. et clausi sunt fontes abyssi et catharacte celi: et prohibita sunt pluviae de celo. Reversaeque sunt aquae de terra. euntes et redeuntes: et ceperunt minui. post centumquingenta dies. Revenitque archa mense septimo vicesimo septimo die mensis super montes armenie. At vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem. Decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium. Cumque transissent quadraginta dies. aperiens noe fenestram archae quam fecerat dimisit corvum: qui egrediebatur et non reverterebatur donec siccarent aquae super terram. Emisit quoque colubam post eum: ut videret si iam cessassent aquae super faciem terre. Quae cum non invenisset ubi requiesceret pes eius: reversa est ad eum i archam. Aquae enim erant super universam terram. Extenditque manum suam: et apprehensam intulit i archam. Expectatis autem ultra septem diebus alijs: rursum dimisit colubam ex archa. At illa venit ad eum ad vespere: portans ramum olivae virgatis folijs in ore suo. Intellexit ergo noe: quod cessassent aquae super terram. Expectavitque nihilominus septem alios dies. et emisit colubam: qui non est reversa

ultra ad eum. Igitur sexagesimo primo anno primo mense. prima die mensis imminuta sunt aquae super terram. Et aperiens noe tectum archae asperxit: viditque quod exiccata esset superficies terre. Mense secundo septimo et vicesimo die mensis arefacta est terra. Locutus est autem dominus ad noe dicens. Egredere de archa tu. et uxor tua. filij tui: et uxores filiorum tuorum tecum: cuncta animantia quae sunt apud te ex omni carne tam in volatilibus quam i bestiis. et universis reptilibus quae reptant super terram. educ tecum: et egredimini super terram. Crescite et multiplicamini super eas. Egredus est ergo noe et filij eius. et uxor illius et uxores filiorum eius cum eo: sed et omnia animantia. iumenta et reptilia quae reptant super terram. secundum genus suum: egressa sunt de archa. Edificavit autem noe altare domino: et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis: obtulit holocausta super altare. Odoratusque est dominus odorem suavitatis: et ait ad eum. Nequaquam ultra maledicam terre propter homines. Sensus enim et cogitatio humani cordis i malum propensa sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percuciam omnem animam viventem sicut feci cunctis diebus. terre semetis et messis. frigus et estus. estas et hiemps. nox et dies non requiescent. Capitulum.

IX.

Benedixitque deus noe et filijs eius: et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terram: et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terre et super omnes volucres celi cum universis quae moventur super terram. Omnes pisces maris: manui vestrae editi sunt: et omne quod movetur et vivit. erit vobis i cibum. Quasi olera virgetia tradidi vobis omnia: excepto quod carnem cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum. requiram de manu cunctarum bestiarum: et de manu hominis. De manu viri et de manu fratris eius requiram animam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem: fundetur sanguis illius. Ad ymaginem dei confectus est homo. Vos autem crescite et multiplicamini: et ingredimini super terram et implete eam. Hec quoque dixit deus ad noe. et ad filios eius cum eo. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum. et cum semine vestro post vos: et ad omnem animam viventem quae est vobiscum tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus terre. cunctisque quae egressa sunt de archa et universis bestiis terre. Statuam pactum meum

vobiscū. et nequē ultra interficiet omnis caro ab aquis diluuij neque erit deinceps diluuiū dissipās omnē terram. Dixitque deus. Hoc ē signū federis quod dō inter me et vos et ad omnē aīam viuētē quā ē vobiscū ī generacōes sempiternas. Arcū meū ponā ī nubibz celi et erit signū federis int̄ me et terraz. Cūque obduxero nubibz celū. apparebit arcus me⁹ ī nubibz. et recordabor federis mei quod pepigi vobiscū. et cū omī anima viuentē quā carnem vegetat: et non erūt ultra aque diluuij ad delendam vniuersā carnē. Eratque arcus me⁹ ī nubibz. et videbo illuz et recordabor federis sempiterni: quod pactū est inter deū et omnem aīam viuentēz vniuersē carnis quā est sup̄ terraz. Dixitque dñs ad noe. Hoc est signū federis quod constitui inter me et omnem carnē sup̄ terrā. Erant g̃ filij noe quī egressi sūt d̄ archa. sem. cham. et iaphet. Porro cham ipse est p̄r chanaan. Tres isti sūt filij noe. et ab alijs disseminatum est omne gen⁹ hoīm sup̄ vniuersā terram. Cepitque noe vir agricola exercere terram: et plantauit vineā. Bibensque vinum iebriatus est et nudatus iacuit ī tabernaculo suo. Quod cū vidisset cham p̄r chanaā verēda p̄ris sui esse nudata: nūciauit duobus fratribz suis foris. Atvero sem et iaphet. palliū imposuerūt humeris suis. et incedentes retrorsum: operuerūt verēda patris. Faciesque eoz auersi erāt. et p̄ris virilia nō viderūt. Euigilans autē noe ex vino cū didicisset quā fecerat ei fili⁹ su⁹ iunior ait. Maledict⁹ chanaan puer: seru⁹ seruoz erit fratribz suis. Dixitque. Bñdictus dñs de⁹ sem sit chanaan seru⁹ ei⁹. Dilatet deus iaphet. et habitet in tabernaculis sem. sitque chanaan seru⁹ eius. Elixit autē noe post diluuiū trecentisquingenta ānis: et implete sunt omnes dies eius nongentorumquingenta annoz: et mortuus est.

Capitulū. .X.

Hec sunt generationes filiozū noe sem. cham. et iaphet. Natiqz sunt eis filij post diluuiū. Filij iaphet gomer. et magog et madaī. et iauan. et thubal. et mosoth. et t̄yras. Porro filij gomer assenem. et riphat. et thogorma. Filij autē iauan helisa et tharsis. cethiz. et bodaniz. Ab hīs diuise sunt insule gentium in regionibus suis. vnusquisque secundū linguaz

suam et familias suas in nacōnibus suis. Filij autē cham. chus et mesraim et phut et chanaan. Filij autem chus. sabaeiula et sabatha et regina et sabathata. Filij regina. saba et daban. Porro chus genuit nēroth. Ipse cepit esse potens in terra: et erat robust⁹ venator corā dño. Ad hoc exiuit puerbium. Quasi nemroth robustus venator coram domino. Fuit autē p̄ncipium regni eius babilon. et arath et archath et calāne. ī terra sennaar. De terra illa egressus est assur. et edificauit ninuen. et plateas ciuitatis et chale. Resē quā inter ninuen et chale. Dec ē ciuitas magna. Atvero mesraim genuit ludim. et ananim. et labum. et neptum. et pheteusin. et cellum. de quibz egressi sunt philistim. et capturi Chanaan autē genuit sidonē p̄mogenitum suū. etheum. et iebuseū. et amorreū. et gerge seū. et eueum. et aracheū c̄yneum. et arabum. samarithem. et amatheum. Et p̄ hos disseminati sunt ppli chananeoz. Factiqz sunt termini chanaā venientibz a sidone ierarā. vsqz gasā. donec in grebiaris soba maz et gomorrā. et adamā. et seboim vsqz e iesa. Hī sūt filij chā in p̄gnacōibz et linguis et generacōibz: terrisqz et gentibz suis. De sem quī nati sunt p̄res oīm filioz heber fr̄e iaphet maiore. Filij sem. belē et assur. et arphaxat. lud. et araz. Filij arā. hus et hul. et gether. et mes. Atvero arphaxat genuit sale. de quo ortus ē heber. Natiqz sūt heber filij duo. Nomen vni phaleg. eo quod ī diebus eius diuisa sit terra. et nomen fr̄is eius iectan. Qui iectan. genuit elmoad. et saleph et asarmoth. iare. et aburam. et iazal. et tēba et hebal. et abimabel. saba. et iophir. et eiula. et iobab. Omnes isti filij iectan. Et facta est habitacō eozū. de mēssa p̄gentibz vsqz sephar montem orientalem. Isti sunt filij sem. scdm cognacōes et lingnas et regiones in gentibz suis. De familie noe. iuxta populos et nacōes suas ab hīs diuise sunt gentes in terra post diluuiū.

Capitulū. .XI.

Erat autē t̄ra labij vni⁹ et s̄monū eoz rūtē. Cūque pficiscerent̄ d̄ oriente. inuenerūt campū ī terra sennaar et habitauerūt ī eo. Dixitque alter ad primū suū. Venite faciam⁹ lateres. et coquimus

eos igni. Habueruntq; lateres p saxis et bitumē p cemēto: et dixerūt. **E**lenite faciam? nob ciuitatē. et turrē cui? culmē ptigat vsq; ad celū: et celebrem? nomen nrm ante q; diuidamur i uniuersas ēras. Descēdit atq; dñs ut videret ciuitatē. et turrē quā edificabāt filij adam: et dixit. Ecce vn? ē plus. et vnū ē labiū oībo. Ceperuntq; hoc facere: nec desistēt a cogitacōibz suis donec eas ope ppleāt. **E**lenite igit? descēdam? et cōfūdā? ibi liguā eoz: ut nō audiat vnusquisq; vocēz primi sui. Atq; ita diuisit eos dñs ex illo loco i uniuersas ēras: et cessauerūt edificare ciuitatē. Et idcirco vocatū ē nomē loci illi? babel: q; ibi pfusū ē labiū vniuersę ēre. Et ite dispisit eos dñs sup faciē cūctarū regionū. **D**e sūt generacōes sem. Sem erat cētū ānoz qñ genuit arphaxat: bienio p? diluuiū. **E**lixitq; sem postq; genuit arphaxat qngētis ānis: et genuit filios et filias. Porro arphaxat vixit trigintaq; ānis et genuit sale. **E**lixitq; arphaxat postq; genuit sale trecētis et tribz ānis: et genuit filios et filias. Sale q; vixit triginta ānis et genuit heber. **E**lixitq; sale postq; genuit heber qdrigētis tribz ānis: et genuit filios et filias. **E**lixit atq; heber trigintaq; ānis et genuit phalech. Et vixit heber postq; genuit phalech qdrigētis triginta ānis: et genuit filios et filias. **E**lixit q; phalech tēginā ānis et genuit reu. **E**lixitq; phalech postq; genuit reu ducētis nouē ānis: et genuit filios et filias. **E**lixit autē reu trigintaq; ānis: et genuit saruch. **E**lixit q; reu postq; genuit saruch ducentis septem annis: et genuit filios et filias. **E**lixit autem saruch tēginta annis et genuit nachor. **E**lixitq; saruch postq; genuit nachor ducentis ānis et genuit filios et filias. **E**lixit autem nachor vigintinouem annis. et genuit thare. **E**lixit nachor postq; genuit thare centūdecem et nouē ānis: et genuit filios et filias. **E**lixitq; thare septuaginta ānis: et genuit abram. et nachor et arā. **D**e sunt autē generacōes thare. Thare genuit abram. nachor et arā. Porro arā genuit loth. Mortuusq; est arā ante thare patrem suum i terra natiuitatis sue i hur chaldeoz. Duxerūt atq; abram. et nachor uxores. Nomen uxoris abraz: sarai. Et nomē uxoris nachor: melcha filia aram patris melche et patris ische.

sche. **E**rat autē sarai sterilis: nec habebat filios. Tulit itaq; thare abram filiū suum et loth filium aram filium filij sui. et sarai nurum suam. uxorem abram filij sui: et eduxit eos de hur chaldeorum ut irent in terram chanaan. **E**generuntq; vsq; harā: et habitauerūt ibi. Et facti sunt dies thare ducentorumquinq; annorum: et mortuus ē in haran. **C**apitulū. **XII.**

Dixit autē dñs ad abram. Egrede te de terra et de cognacōne tua. et de domo prīs tui: et veni in terrā quā mōstrauero tibi. **F**aciāq; te i gētē magnā et bñdicā tibi. et magnificabo nomē tuuz: erisq; bñdictus. **B**enedicā bñdicētibz tibi. et maledicā maledicētibz tibi: atq; in te bñdicent vniuersę cognacōes terre. **E**gressus est itaq; abram sicut pceperat ei dñs: et iuit cū eo loth. **S**eptuagintaq; ānoz erat abram: cum egredere de haran. **T**ulitq; sarai uxorem suam. et loth filiu frīs sui. vniuersaq; substaciā quā possederāt. et aīas q; fecerāt in harā: et egressi sunt ut irent in terrā chanaan. **C**unq; venissent in eam: ptransiuit abram terram vsq; ad locū sichē: et vsq; ad cōuallē illustrē. **C**hanane? aut tunc erat in terra. **A**pparuit autēz domī? abram et dixit ei. **S**emī tuo dabo ēram hāc. **Q**ui edificauit ibi altare dño q; apparuerat ei: et inuocauit ibi nomē eius. **E**t inde transgrediens ad montē q; erat cōtra orientem bethel. tetendit ibi tabernaculum suum ab occidente habēs bethel: et ab oriēte hay. **E**dificauit q; ibi altare dño et inuocauit nomē eius. **P**errexitq; abraz vadēs: et ultra pgrebiēs ad meridiē. **F**acta est autem fames in terra. **D**escēditq; abram in egiptum ut peregrinare ibi. **P**reualuerat ei fames in terra. **C**unq; ppe esset ut ingrederet egiptum: dixit sarai uxori sue. **N**oui q; pulcra sis mulier. et qd cū viderit egiptij dicturi sunt. uxor illius est: et interficient me. et te reseruabunt. **D**ic ergo obsecro te: q; soror mea sis. ut bene sit mihi propter te et uiuat anima mea ob gratiam tuā. **C**ū itaq; ingressus esset abram egiptū: viderūt egiptij mulierem q; esset pulcra nimis. **E**t nūciauerūt pncipes pharaoni et laudauerūt eam apud illū. **E**t sublata ē mulier in domū pharaonis: abram vero bñ vli sūt ppe illā. **F**uerūtq; ei oues.

et boues. et azini. et feni. et famle. et azine. et cameli. Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis. et domum eius. propter sarai uxorem abraham. Vocauitque pharaon abraham: et dixit ei. Quidnam est hoc quod fecisti mihi? Quare non indicasti mihi quod uxor tua esset? Quam ob causam dixisti esse sororem tuam: ut tollerem mihi eam in uxorem. Nunc igitur ecce coniunx tua: accipe eam et uade. Precepitque pharaon super abraham uiris: et deduxerunt eum et uxorem eius et omnia que habebat.

Capitulum.

XIII.

Ascendit ergo abraham de egipto: ipse et uxor eius. et omnia que habebat. et loth cum eo: ad australem plagam. Erat autem diues valde in possessione auri et argenti. Reuersusque est per iter quem uenerat a meridie in bethel. usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter bethel et hain. in loco altaris quod fecerat prius. et inuocauit ibi nomen domini. Sed et loth qui erat cum abraham: fuerunt greges ouium et armenta et tabernacula: nec poterat eos capere terra. ut habitarent simul. Erat quippe substantia eorum multa. et nequebant habitare communiter. Ante facta est rixa inter pastores gregum abraham et loth. Eo autem tempore chananeus et pherezee habitabant in illa terra. Dixit ergo abraham ad loth. Ne queso sit iurgium inter me et te. et inter pastores meos et inter pastores tuos. fratres enim sumus. Ecce uniuersa terra contra te est. recede a me obsecro. Si ad sinistram ieris. ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris ego ad sinistram pergam. Elevationis itaque loth oculis. uidit amnem circa regionem iordanis qui uniuersa irrigabat (antequam subuerteret dominus sodomam et gomoram) sicut paradisus domini: et sicut egiptus uenientibus in segor. Elegitque sibi loth regionem circa iordanem et recessit ab oriente. Diuisique sunt alterutrum a fratre suo. Abram habitauit in terra chanaan. Loth uero moratus est in opibus que erant circa iordanem et habitauit in sodomis. Homines autem sodomite pessimi erant. et peccatores contra domino nimis. Dixitque dominus ad abraham: postquam diuisus est ab eo loth. Leua oculos tuos indirectum et uide a loco in quo nunc es: ad aquilonem et meridiem: ad orientem et occidentem. Omnem terram quam conspicias: tibi dabo et semini tuo usque in seipiternum. Faciamque semen tuum sicut pulue-

rem. Si quis potest hominem numerare puluerem terrae. semen quoque tuum numerare poterit. Surge ergo et perambula terram. in longitudinem et in latitudinem suam: quia tibi daturus sum eam. Moyses igitur tabernaculum suum abraham. uenit et habitauit iuxta conuallem mambre: quae est in hebreo. Edificauitque ibi altare domino.

Capitulum.

XIII.

Actum est autem in illo tempore. ut amraphel rex sennaar. et arioch rex ponti. et chodorlaomor rex elamitarum. et thabal rex gentium. inirent bellum contra basam regem sodomorum: et contra bersa regem gomorre. et contra sennaar regem adame. et contra semeber regem seboym. Contraque regem bale: ipsa est segor. Omnes hi conuenerunt in uallem siluestrem. que nunc est mare salis. Duodecim enim annis seruierant chodorlaomor et terciodecimo anno recesserunt ab eo. Igitur quartodecimo anno uenit chodorlaomor et reges qui erant cum eo et percusserunt raphaym in asteroth. et carnaym. et zuzim cum eis. et emin in sabe cariataym. et chorreos in montibus seyr. usque ad capestria pharan: quae est in solitudine. Reuersique sunt et uenerunt usque ad fontem mephut. ipsa est cades. et percusserunt omnes regionem amelechitarum. et amorreorum qui habitabant asafonthamar. Et egressi sunt rex sodomorum. et rex gomorre. rexque adame et rex seboym. necnon et rex bale quae est segor. et direxerunt aciem contra eos in ualle siluestri. scilicet aduersus chodorlaomor regem elamitarum et thabal regem gentium: et amraphel regem sennaar et arioch regem ponti: quatuor reges aduersus quique. Vallis autem siluestris habebat puteos multos bituminis. Itaque rex sodomorum et rex gomorre. terga uerterunt cecideruntque ibi: et qui remanserant. fugierunt ad montem. Tulerunt autem omnem substantiam sodomorum. et gomorreorum. et uniuersa quae ad cibum pertinent: et abierunt. Necnon et loth et substantiam eius. filium fratris abraham: qui habitabat in sodomis. Et ecce unus qui euaserat. nunciauit abraham hebreo: qui habitabat in conualle mambre amorrei. fratris eschol. et fratris aner. Qui enim peripigerant fedus cum abraham. Quod cum audisset abraham. captum uidelicet loth fratrem suum: numerauit expeditos uernaculos suos trecentosdecem et octo: et persecutus est eos usque dan.

Et diuisis socijs irruit super eos nocte. Percussitq; eos et persecutus est eos vsq; soba: et phenicen que est ad leuā damasci. Reduxitq; omnē substantiā: et loth fratrem suū cū substantia illius. mlieres q; et pplm. Egressus est aut rex sodomor i occursum eius: postq; reuersus est a cede chodorlao: mor: et regū q; cū eo erāt in valle sabe que est vall' regis. Atuero melchisedech rex salem. pferēs panē et vinū. Erat enī sacerdos dei altissimi: bñdixit ei et ait. Benedictus abra deo excelsio: q; creauit celū et terram et bñdict' deus excelsus: quo ptegete hostes in manib; tuis ēditi sūt: et debet ei decimas ex oīb;. Dixit autē rex sodomor ad abra. Da mihi anīas: cetera tolle tibi. Qui rñdit ei. Leuo manū meā ad dñm deum excelsū. possessorē celi et terre. q; a filo subtegmis vsq; ad corrigiā calige nō accipiam ex oīb; q; tua sunt: ne dicas. ego dītaui abram. exceptis hīs q; pmetērt inuenies: et ptib; viroz qui venērūt mecum. aner. eschol et mābre. isti accipiūt ptes suas.

Capitulum. .XV.

His itaq; trāfactis. factus est s'mo dñi ad abra p visionē: dicēs. Noli timere abram: ego ptector tuus et merces tua mag' nimis. Dixitq; abram. Dñe deus qd dab' mibi: Ego vadam absq; liberis: et filius pcuratoris dom' mee: iste damascus elyezer. Addiditq; abra. Mibi aut nō debisti semē. et ecce vernacul' me' heres me' erit. Statimq; s'mo dñi factus est ad eū: dicēs. Non ei erit hic heres tu'. sed q; egrediet' de utero tuo: ipm hēbis heredē. Eduxitq; eū foras: et ait illi. Suscipe celū et nūera stellas si potes. Et dixit ei. Sic erit semē tuū. Credidit abram deo: et reputatū est illi ad iusticiā. Dixitq; ad eū Ego dñs q; eduxi te de hur caldeo: ut dārem tibi terrā istā et possideres eā. At ille ait. Dñe de'. vñ scire possuz q; possessorus sim eaz: Et rñdit dñs. Sume inquit mibi vaccā triennē et caprā triennē et arietem ānoꝝ triū. turturē q; et colūbaz. Qui tollens vniuersa hec. diuisit ea p medium et vñsq; ptes p se: altrinsecus posuit. Aves aut nō diuisit. Descēderūtq; volucres sup cadauera et abigebat eas abraz. Cūq; sol occūberet: pauor irruit sup abra et horroz magn' et tenebrosus inuasit eū. Dictūq; ē

ad eū. Scito ptenoscēs. q; pegrinū futurū sit semē tuū in t'ra nō sua: et subiciēt eos fuituti: et affligēt qdringētis ānis. Verū tñ gentē cui fuituri sunt ego iudicabo: et post hec egredient' cum magna substantia. Tu aut ibis ad ptes tuos in pace sepult' i senectute bona. Generatōe at q̄rta ruer tenē huc. Nec dū enī pplete sūt iniquitates amorreor: vsq; ad pñs tps. Cū g' occubisset sol. facta est caligo tenebrosa: et apparuit cliban' fumās: et lāpas ignis tñs inter diuisiones illas. In die illa pepigit dñs fed' cū abram: dicēs. Semini tuo dābo terrā hanc. a fluuio egipti vsq; ad fluuū magnū eufraten. Q̄neos et cenezeos. cethmoneos et etheos et phereleos. raphaim q; et amorreos. chananeos et gergeseos et iebuseos.

Capitulum. .XVI.

Igitur sarai vxor abra n̄ genuerat sibi liberos: s; hñs ancillā egiptiā nomine agar dixit marito suo. Ecce pclusit me dñs ne parerē: ingredere ad ācillā meā. si forte saltē ex illa suscipiā filios. Cūq; ille acq̄sceret de p̄canti. tulit agar egiptiā ācillā suā. p' ānos decē quā hītare ceperāt i terra chanaan: et debet eā viro suo vxorē. Qui ingressus est ad eam. At illa concepisse se vidēs: desperit dñam suā. Dixitq; sarai ad abram. Inique agis ptra me. ego tēdi ancillā meā in sinū tuū que videns q; pcepit: despectui me habet. Iudicet dñs inter me et te. Cui respondit abram. Ecce ait: ancilla tua in manu tua est: vtere ea vt libet. Affligente igit eam sarai: fugā inijt. Cūq; inuenisset eā angelus dñi iuxta fontē aque in solitudine q; est in via sur in deserto: dixit ad illam. Agar ancilla sarai: vnde venis et quo vadis? Que rñdit. A facie sarai domine mee ego fugio. Dixitq; ei angelus domini. Reuerte ad dominam tuam: et humiliare sub manu illius. Et rursum. Multiplicās inqt mltiplicabo semen tuū: et nō nūerabit' pre multitudīne. Ac deinceps. Ecce ait. Concepisti: et paries filium. vocabisq; nomen eius ysmabel: eoq; audierit domin' afflictionem tuam. Dic erit feros homo. Manus eius contra omnes: et manus omnium contra eum. Et e regione vniuersorū fīm suorū figet tabnacula. Elocauit autē

agar nomen dñi qui loquebatur ad eam. tu deus qui vidisti me. Dixit enī. Profecto hic vidi posteri ora videntis me. Propterea appellauit puteum illuz: puteū videntis et videntis me. Ipse est inter cades et barab. Depitq; agar abre filiū qui vocauit nomen eius ysmahel. Octoginta et sex annor erat abram: qñ peperit ei agar ysmabelem.

Capitulum. XVII.

Postq; vero nonaginta et nouē annor esse ceperat. apparuit ei deus. Dixitq; ad eū. Ego dñs omīpotēs Ambula corā me et esto pfectus. Donāq; fedus meū inter me et te: et mltiplicabo te vehemēter nimis. Cecidit abraz pron⁹ in faciē. Dixitq; ei deus. Ego sum ⁊ ponā pactū meū tecū erisq; pī mltaz gentium. Nec vlē vocabit nōmē tuū abram: sed appellaberis abrahā: qz pīem mltaz gentiū pstitui te. Faciāq; te crescere vehemētissime: et ponā te in gentib; regesq; ex te egredient⁹: et statuā pactū meū inter me et te: et inf semē tuū post te: in generatōib; suis. federe sempiterno ut sim deus tuus ⁊ semis tui post te. Daboq; tibi et semī tuo post te terrā pegrinatōis tue. omnē terrā chanaan in possessionē eternā. eroq; deus eor. Dixit itē deus ad abrahā. Et tu ergo custodies pactū meū et semē tuū p te in generatōib; suis. Hoc est pactū meū qd obseruabitis inf me et vos ⁊ semē tuū p te. Circūcidet ex vob oē masculinū: ⁊ circūcidetis carnē prepucij vī: ut sit in signū federis inter me et vos. Infans octo dierū circūcidet in vob. Omīe masculinū in generatōib; vīs. taz vernaculus q̄ empticius circūcidet: et q̄cunq; fuerit d stirpe vīa. Eritq; pactū meū in carne vīa in fedus eternū. Masculus cui⁹ prepucij caro circūcisa nō fuerit: delebit anīa illa de iplo suo: qz pactū meū irritū fecit. Dixit q; deus ad abrahā. Sarai vxorē tuā nō vocabis sarai: sed saram. Et bñdicaz ei: ⁊ ex illa dabo tibi filiū cui bñdictur⁹ sū. Eritq; in natōnes ⁊ reges iploz orient⁹ ex eo. Cecidit abrahā i faciē suā: ⁊ risit in corde suo dicens. Putasne cētenario nascef fili⁹ ⁊ sara nonagenaria pariet? Dixitq; ad dominū. Etinam ysmahel viuat corā te. Et ait dñs ad abrahā. Sara vxor tua pariet

tibi filiū: vocabisq; nomen eius ysaac. Et pstituiam pactū meū illi in fedus sempiternum: et semini eius post eū. Super ysmahel q; audiui te. Ecce bñdicam ei: et augebo et mltiplicabo eū valde. Duodeci duces generabit: et faciā illum crescere in gentē magnā. Pactū vero meū statuā ad ysaac: quē pariet tibi sara in tēpore isto: i anno altero. Cūq; finitus esset sermo loquentis cū eo: ascendit deus ab abraham. Tulit aut abrahā filiū suū: et omēs vernaclos dom⁹ sue. vniuersos quos emerat et cunctos mares ex omnib; viris domus sue: et circūcidit carnē prepucij eor: statū in ipsa die sicut pceperat ei deus. Abrahā nonaginta et nouē erat annor: qñ circūcidit carnē ppucij sui: et ysmahel fili⁹ su⁹ tredecim annos impleuerat. tpe circumcissionis sue. Eadem die circūcisus est abrahā: et ysmahel filius eius. et omēs viri domus illius. tam vernaculi q̄ empticij ⁊ alienigene pariter circumcisi sunt.

Capitulum. XVIII.

Apparuit aut ei dñs in pualle mabze. sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso seruoze diei. Cūq; eleuasset oculos: apparuerūt ei tres viri stantes prope eum. Quos cū vidisset: cucurrit in occursum eor de ostio tabernaculi sui: et adorauit in terra: et dixit. Dñe si inueni gratiam in oculis tuis ne trāseas seruum tuum. Sed afferaz paucillum aque: et lauentur pedes vestri et requiescite sub arbore. Donamq; buccellam panis: et pfortetur cor vestrū postea transibitis. Idcirco enī declinastis ad seruum vestrū. Qui dixerunt. Fac ut locutus es. Festinauit abrahā in tabernaculum ad saram. Dixitq; ei. Accelera: tria sata simile pmisce. et fac subcinericios panes. Ipse vō ad armentū cucurrit: ⁊ tulit inde vitulū tenerimum et optimum. Deditq; puero. Qui festinauit ⁊ corit illum. Tulit q; butirum et lac: et vitulum quem coxerat: et posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cūq; comedissent dixerunt ad eum. Abi ē sara vxor tua? Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Reuertens veniaz ad te tempore isto. vita comite. Et habebit filiū sara vxor tua. Quo audito sara risit post ostium tabernaculi.

Erant autē ambo senes: profectusq; etatis
et desierant sere fieri muliebria. Que risit
occulte dicēs. Postq; p̄senui: et dñs meus
vetulus est: voluptati operā dabo. Dixit
autē dñs ad abrahā. Quare risit sara vxor
tua: dicēs. Num vere paritura suz anus?
Nunq̄ deo quicq; est difficile. Juxta p̄dis
ctum reuertar ad te hoc eodē tpe. vita co
mite: et habebit sara filiū. Negauit sara:
dicens. Non risi. timore p̄territa. Dñs at̄
Non est inquit ita: sed risisti. Cum ḡ sur
rexissent inde viri. direxerūt oculos p̄tra
sodomā: et abrahā sil' ḡdiebat: deducens
eos. Dixitq; dñs. Non celare potero abra
ham que gesturus sum. cū futurus sit in
gentē magnā ac robustissimā et b̄ndicēte
sint in eo oēs nationes terre. Scio enī q̄
precepturus sit filiis suis: et domui sue p̄
se. ut custodiāt viā dñi: et faciāt iudiciū
et iusticiā: ut adducat dñs p̄pter abrahā
omnia que locutus est ad eū. Dixit itaq;
dñs. Clamor sodomoz et gomorreoz mul
tiplicat' est: et peccatū eoz agguatuz est
nimis. Descendā et videbo: utrū clamorē
qui venit ad me opere p̄pleuerint: an nō
est ita ut sciā. Conuerterūtq; se inde: et a
bierūt sodomā. Abrahā vero adhuc sta
bat corā dño: et appropinqs ait. Nunq̄
perdas iustū cum impio? Si fuerint q̄nq;
iusti in ciuitate: peribūt sil': et si par
ces loco illi p̄pter q̄nq̄ginta iustos si fue
rint in eo? Absit a te ut rem hanc facias.
et occidas iustū cum impio. fiatq; iustus
sicut impius. Non est hoc tuuz: q̄ iudicas
omnē terrā. Nequaq; facies hoc iudiciū.
Dixitq; dñs ad eū. Si inuenero sodomis
quinq̄ginta iustos in medio ciuitatis. di
mittam omī loco p̄pter eos. R̄ndit abrahā
et ait. Quia sel' cepi. Loquar ad dñm deū
meū cum sim puluis et cinis. Quid si mi
nus q̄nq̄ginta iustis quinq; fuerint. deleb
propter quadragintaquinq; vniuersam
urbem? Et ait. Non delebo si inuenero ibi
quadragintaquinq;. Rursusq; locut' est
ad eū. Si autē quadraginta ibi inuēti fu
erint: quid facies? Ait. Non p̄cutiā prop̄
q̄draginta. Ne queso inq̄t indigneris dñe
si loqr. Quid si ibi inuēti fuerit triginta.
R̄ndit: nō faciaz. Si inuenero triginta:
Quia sel' ait. cepi. Loquar ad dñm meū.
Quid si ibi inuēti fuerit viginti: ait. Non

interficiāz propter viginti. Obsecro inq̄t.
ne irascaris dñe: si loqr adhuc sel'. Quid
si inuenti fuerint ibi decē? Dixit: nō dele
bo propter decē. Abijt dñs postq; cessauit
loqui ad abrahā: et ille reuersus est in
locum suum.

Capitulum

.XIX.

Uenerūtq; duo angeli sodomā ve
spere. sedēte loth in forib; ciuita
tis. Qui cum vidisset eos surrexit
et iuit obuiam eis. adorauitq; pronus in
terram: et dixit. Obsecro dñi declinate in
domū pueri v̄ri: et manete ibi. Lauate pe
des v̄ros et mane p̄ficiſceminī in viā v̄raz
Qui dixit. Minime: sed in platea mane
bimus. Compulit illos opido ut diuerter
rent ad euz. Ingressiq; domum eius fecit
p̄uiuiū. et corit azima et comederūt. Pri
us autē q̄ irēt cubitū. viri ciuitatis valla
uerunt domū illi': a puero vsq; ad senem
omīs p̄plus sil'. Elocauerūtq; loth: et dixe
rūt ei. Elbi sunt viri qui introierūt ad te
nocte. Educ eos huc ut p̄gnoscamus eos.
Egressus ad eos loth post tergū adducēs
ostiū: ait. Nolite queso fratres mei. nolite
maluz hoc facere. Dabeo duas filias: que
necdum p̄gnouerūt vix. Educam eas ad
vos: et abutimini eis sicut vobis placue
rit: dummodo viris istis nihil mali faci
atis: q; ingressi sunt sub umbra culminis
mei. At illi dixerūt. Recede illuc. Et rur
sus. Ingressus es inqunt ut aduena. nun
quid ut iudices? Te ḡ ipm magisq; hos af
fligem? Q̄m̄q; faciebāt loth vehemētissi
me. Jamq; prope erat ut effringerēt fores
et ecce miserūt manū viri: et introduxerūt
ad se loth. clauſerūtq; ostiū: et eos q̄ foris
erāt percusserūt cecitate: a minimo vsq;
ad maximū: ita ut ostiū inuenire nō pos
sent. Dixerūt autē ad loth. Dabes hic quē
piam tuoz generuz: aut filios aut filias.
Omēs qui tui sunt educ de vrbe hac. Dele
bim' enī locū istū: eoq; increuerit clamor
eoz corā dño: qui misit nos ut perdamus
illos. Egressus itaq; loth. locut' est ad ge
neros suos: q̄ accepturi erāt filias ei': et
dixit. Surgite et egredimī de loco isto: q;
delebit dñs ciuitatē hanc. Et visus est eis
quasi ludēs loqui. Cūq; esset mane. coge
bant eū angeli: dicētes. Surge et tolle vx
orē tuā: et duas filias q̄s hēs ne et tu parif

peas in scelere ciuitatis. Dissimulāte illo
apprehēderūt manū eius et manū vxoris:
ac duarū filiarū eius: eoq; parceret dñs illi.
Eduxerūtq; euz et posuerūt exē ciuitatē.
ibiq; locuti sunt ad eum: dicentes. Salua
animā tuā. Noli respicere post tergū: nec
stes ī amni circa regionē: sed in mōte sal-
uū te fac: ne et tu sis peas. Dixitq; loth ad
eos. Queso dñe. mi: qz inuenit seruū tuus
grāz corā te: et magnificasti glīam et mise-
ricordiā tuā quā fecisti mecū: ut saluares
animā meā: nec possum in mōte saluari:
ne forte apprehēdat me malū et moriar. Est
ciuitas hic iuxta: ad quā possum fugere
pua: et saluabor ī ea. Nunq̄d n̄ modica ē:
et uiuet anima mea. Dixitq; ad eū. Ecce
eciā in hoc suscepi p̄ces tuas: ut n̄ subuer-
tam urbē p̄ q̄ locut⁹ es. Festina et saluare
ibi: qz n̄ potero facere q̄cūq; donec igredia-
ris illuc. Percirco vocatū ē nom̄ urbis illi⁹
segor. Sol egressus ē sup̄ terrā: et loth in-
gressus est segor. Igit̄ dñs pluit sup̄ sodo-
maz et gomorrā: sulphur et ignē a dño de
celo: et subuertit ciuitates has: et amnem
circa regionē: uniuersos hitatores urbiū
et cūcta terre uirētia. Respiciēs q; vxor ei⁹
p̄ se: uersa est in statuā sal. Abrahā autē
psurgēs mane: ubi steterat prius cū dño.
intuitus ē sodomā et gomorrā: et uniuersā
terrā regionis illius. Viditq; ascendē-
tem fauillā de terra: q̄si fornacis fumum.
Cū enī subuerteret dñs ciuitates regiois
illius. recordatus est abrahe: et liberauit
loth de subuersione urbiū in q̄bo habita-
uerat. Ascēditq; loth de segor et mansit in
mōte. Due q; filie ei⁹ cū eo. Timuerat enī
manere in segor: et māsīt in spelūca ip̄e et
due filie eius cū eo. Dixitq; maior ad mi-
norē. Pater n̄r senex est: et nullus uiroz
remāsīt in terra: qui possit igredi ad nos
iuxta morē uniuerse terre. Veni inebrie-
mus eū uino: dormiamusq; cū eo: ut sua-
re possum⁹ ex p̄e n̄ro semē. Dederūt itaq;
p̄i suo bibere uinū nocte illa. Et ingressa
est maior. dormiuitq; cū p̄e. At ille n̄ sen-
sit nec qñ accubuit filia nec qñ surrexit.
Altera q; die dixit maior ad minorē. Ecce
dormiui heri cū p̄e meo. demus ei bibere
uinū eciā hac nocte: et dormies cū eo ut
saluem⁹ semē de p̄e n̄ro. Pederūtq; eciā et
illa nocte p̄i suo bibere uinū. Ingressaq;

minor filia dormiuit cū eo. Et nec quidem
tunc sensit qñ pcubuerit: uel qñ illa surre-
xit. Concepit ḡ due filie loth de p̄e suo.
Peperitq; maior filiū: et vocauit nomen
eius moab. Ipse est p̄ moabitay usq; in
p̄ntē diem. Minor q; peperit filiū: et voca-
uit nomē eius amon. id ē fili⁹ ppli mei. ip̄e
est p̄ amonitay usq; hodie.

Capitulum.

.XX.

Profectus inde abrahā in terrā au-
stralē. habitauit inē cades et sur:
et pegrinat⁹ est ī geraris. Dixitq;
de sara vxore sua: soror mea ē. Misit ergo
abimelech rex gerare: et tulit eā. Venit at̄
deus ad abimelech p̄ sōnium nocte: et ait
illi. En morieris p̄ mulierē quā tulisti.
Hē enī uir. Abimelech dō nō tetigerat eā
Et ait. Dñe num gentē ignorantē: et iustā
inēficiēs: nonne ipse dixit mihi soror mea
est? Et ipsa ait fr̄ me⁹ est? In simplicitate
cordis mei et mūdicia manū meay feci
hoc. Dixitq; ad eū de⁹. Et ego scio q; sim-
plici corde feceris: et ideo custodiui te: ne
peccares in me: et nō dimisi ut tangeres
eam. Nunc ergo redde vxorez uiro suo: et
orabit pro te: qz propheta ē et uires. Si at̄
nolueris rēdere: scito q; morte morieris.
tu et om̄ia q̄ tua sunt. Statimq; de nocte
psurgēs abimelech. vocauit om̄es seruos
suos: et locutus est uniuersa uerba hec in
auribz eoz. Timuerūtq; om̄es uiri valde.
Locauit aut̄ abimelech eciā abrahā: et di-
xit ei. Quid fecisti nob? Quid peccauim⁹
in te: qz induxisti sup̄ me et sup̄ regnū meū
p̄ctm ḡnde? Que non debuisti facere feci-
sti nobis. Rursusq; expostulās ait. Quid
uidisti ut hoc faceres? Respōdit abrahā.
Cogitauī mecū dicens. Forsitan nō est ti-
mor dei ī loco isto: et inēficiēt me propter
vxorē meā. Al̄ aut̄ et uere soror mea est: fi-
lia p̄is mei: et non filia m̄is mee: et duxi
eam in vxorē. Postq; aut̄ eduxit me deus
de domo p̄is mei: dixi ad eā. Hāc miseri-
cordiā fecies mecū in omni loco ad quem
ingrediemur: dices q; frater tu⁹ sim. Tu-
lit igit̄ abimelech oues et boues et seruos
et ancillas et dedit abrahā. Reddiditq; illi
saram vxorē suam: et ait. Terra corā uob
est: ubicunq; tibi placuerit habita. Sare
autē dixit. Ecce mille argēteos dedi fratri

tuo. Hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt: et quicumque prexeris memeto te deprehensam. Orate autem abraham. sanauit deus abimelech et uxorem. ancillasque eius: et pepererunt. Concluserat ei dominus omnem vuluam domus abimelech: propter saram uxorem abrahe. **Capitulum XXI.**

Uisitauit autem dominus saram sicut promiserat: et impleuit quod locutus est. Conceptitque et peperit filium in senectute sua: tempore quo promiserat ei deus. Elocauitque abraham nomen filii sui quem genuit ei sara. ysaac. Et circumcidit eum octauo die. sicut preceperat ei deus cum centum esset annorum. Hac quippe etate patris natus est ysaac. Dixitque sara Risu fecit mihi deus: et quicumque audierit corde bit mihi. Rursusque ait. Quis auditur? crederet abraham quod sara lactaret filium: quem peperit ei iam senis? Creuit igitur puer: et ablactatus est. Fecitque abraham convivium in die ablactationis eius. Cumque vidisset sara filium agar egyptie. ludentem cum ysaac filio suo. dixit ad abraham. Eice ancillam hanc et filium eius. Non erit enim heres filius ancille: cum filio meo ysaac. Dure accepit hoc abraham pro filio suo. Cui dixit deus. Non tibi videatur asper super puero et super ancilla tua. Omnia quod dixerit tibi sara. audi voces eius. quia in ysaac vocabitur tibi semen. Sed et filium ancille faciam in gentem magnam: quia semen tuum est. Surrexit itaque abraham mane: et tollens panem. et utrem aque imposuit scapule eius. tradiditque puerum. et dimisit eam. Que cum abisset: errabat in solitudine bersabee. Cumque consumpta esset aqua in utre: abiiecit puerum subter unam arborum: que ibi erat. et abiit. Seditque e regi one procul: quantum potest arcus iacere. Dixit enim. Non videbo morientem puerum: Et sedens preleuauit vocem suam et fleuit. Exaudiuit autem deus vocem pueri. Elocauitque angelus domini agar de celo dicens. Quid agis agar? Noli timere. Exaudiuit enim deus vocem pueri. de loco in quo est. Surge et tolle puerum. et tene manum illius. quia in gentem magnam faciam eum. Aperuitque oculos eius deus. Que videns puteum aque. abiit et impleuit utrumque: deditque puero bibere. et fuit cum eo. Qui creuit et moratus est in solitudine. Factusque est iuuenis sagittarius. Habitauitque in deserto pharan. Et accepit illi mater sua

uxorem de terra egypti. Eodem tempore dixit abimelech et phicol princeps exercitus eius ad abraham. Deus tecum est in vniuersis que agis. Iura ergo per dominum. ne noceas mihi. et posteris meis stirpique mee: sed iuxta misericordiam quam feci tibi. facies mihi. et eris in quo versatus es aduena. Dixitque abraham. Ego iurabo. Et increpauit abimelech propter puteum aque. quem vi abstulerat serui eius. Rursusque abimelech. Nesciui quid fecerit hac rem. sed et tu non indicasti mihi. et ego non audiui propter hodie. Tulit itaque abraham oues et boues et dedit abimelech. Percusseruntque ambo fedus. Et statuit abraham septem agnas gregis seorsum. Cui dixit abimelech. Quid sibi voluit septem agne iste. quas stare fecisti seorsum? At ille. Septem inquit agnas accipies de manu mea. ut sint mihi in testimonium quoniam ego fodi puteum istum. Idcirco vocatus est locus ille bersabee. quia ibi uterque iurauit. et inierunt fedus pro puteo iuramenti. Surrexit autem abimelech. et phicol princeps exercitus eius. reuersique sunt in terram palestinorum. Abraham vero plantauit nemus in bersabee. et inuocauit ibi nomen dei eterni. et fuit colonus terre palestinorum diebus multis.

Capitulum XXII.

Que postquam gesta sunt: temptauit deus abraham: et dixit ad eum. Abraham abraham. Ille respondit. Assum. Ait illi. Tolle filium tuum unigenitum quem diligis ysaac: et vade in terram visionis atque ibi offeres eum in olocaustum. super unum montium quem monstrauero tibi. Igitur abraham de nocte confurgens strauit azinum suum: ducens secum duos iuuenes. et ysaac filium suum. Cumque concidissent ligna in olocaustum. abiit ad locum quem preceperat ei deus. Die autem tercio. eleuatis oculis vidit locum procul. dixitque ad pueros suos. Expectate hic cum azino. ego et puer illuc usque properantes: postquam adorauerimus reuertamur ad vos. Tulit quod ligna olocausti: et imposuit super ysaac filium suum. Ipse vero portabat in manibus: ignem et gladium. Cumque duo pergerent simul: dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille respondit. Quid vis fili? Ecce inquit ignis et ligna: ubi est victima olocausti? Dixit autem abraham. Deus prouidebit sibi victimam olocausti filii mei. Pergebant ergo pariter: et venerunt

ad locum quem ostenderat ei deus. in quo edificauit altare. et desuper ligna posuit. Cuius alligasset ysaac filius suum: posuit eum in altare super struem lignorum. Extenditque manum et arripuit gladium. ut immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo clamauit dicens. Abraham abraham. Qui respondit assues. Dixitque ei non extendas manum tuam super puerum: neque facias illi quicquam. Nunc cogui quod timeas dominum. et non peperisti unigenito filio tuo propter me. Leuaui abraham oculos suos. uiditque post tergum arietem inter uexes: herentem cornibus. Quem assumens: obtulit olocaustum pro filio. Appellauit quoque nomen loci illius: dominus uidet. Et usquephodie dicitur: in monte dominus videbit. Elocauit autem angelus domini abraham secundo de celo dicens. Per me metipsum iurauit dicit dominus. quia fecisti hanc rem. et non peperisti filio tuo unigenito propter me. benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas celi: et velut arenam que est in litore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorum suorum. et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre. quia obedisti voci mee. Reuersus est abraham ad pueros suos: abieruntque bersabee simul. et habitauit ibi. Dominus itaque gestis nunciatus est abraham. quod melcha quod genuisset filios nachor fratri suo: hus primogenitum. et buz fratrem eius. et chamuel patrem syro. et caseth et azan. phelbas. quod et yedlaf. et bathuel. de qua nata est rebecca. Octo istos genuit melcha: nachor fratri abraham. Concubina uero illius nomine roma. peperit thabee. et gaon. et thaas. et maacha.

Capitulum.

XXIII.

Dixit autem sara centumviginti septem annis: et mortua est in ciuitate arbee. que est hebron in terra chanaan. Venitque abraham ut plageret et fleret eam. Cuius surrexisset ab officio funeris: locutus est ad filios heth dicens. Ad uena suum. et peregrinor apud uos: date mihi ius sepulchri uobiscum. ut sepeliam mortuum meum. Responderuntque filii heth dicentes. Audi nos domine. Princeps tei es apud nos: in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum: nullusque te prohibere poterit quin in monumento eius sepelias mortuum tuum. Surrexit abraham et adorauit populum terre: filios uidelicet heth. Dixitque ad eos.

Si placet anime vestre ut sepeliam mortuum meum. audite me: et intercedite pro me apud ephron filium seor. ut det mihi speluncam duplicem quam habet in extrema parte agri sui. Pecunia digna tradat eam mihi coram uobis: in possessionem sepulchri. Habitabat autem ephron in medio filiorum heth. Responditque ephron ad abraham: cunctis audientibus qui ingrediebantur portam ciuitatis illius dicens. Nequaquam ita fiet domine mihi: sed tu magis ausculta quod loquor. Agrum trado tibi. et speluncam que in eo est: presentibus filiis populi mei. sepeli mortuum tuum. Adorauit abraham coram domino et populo terre. et locutus est ad ephron: circumstante plebe eius. Queso ut audias me. Dabo pecuniam pro agro. suscipe eam: et sic sepeliam mortuum meum in agro. Responditque ephron. Domine mihi audi me. Terra quam postulas. quadringentos siclos argenti ualet. istud est precium inter me et te: sed quantum est hoc. sepeli mortuum tuum. Quod cum audisset abraham: appedit pecuniam quam ephron postulauerat. audientibus filiis heth quadringentos siclos argenti: probate monete publice. Confirmatusque est ager quondam ephronis. in quo erat spelunca duplex. respiciens mambre. tam ipse quam spelunca. et omnes arbores eius in cunctis terminis eius per circuitum: abrahe in possessionem. Audientibus filiis heth. et cunctis qui intrabant portam ciuitatis illius. Atque ita sepeliuit abraham saram uxorem suam. in spelunca agri duplici que respiciebat mambre. Nec est ebron. in terra chanaan. Et confirmatus est ager. et antrum quod erat in eo. abrahe in possessionem monumenti. a filiis heth.

Capitulum.

XXIII.

Erat autem abraham senex diuex multorum: et dominus in cunctis benedixerat ei. Dixitque ad seruum senio rem domus sue qui preerat omnibus que habebat. Donec manum tuam subter femur meum ut adiures te per deum celi et terre. ut non accipias uxorem filio meo de filiabus chananearum. in quibus quis habito: sed ab extranea et cognatione mea perfiscaris: et inde accipias uxorem filio meo ysaac. Respondit seruus. Si noluerit mulier uenire mecum in terram hanc. numquam reducere te beo filium tuum ad locum de quo tu egressus es:

Dixitq; abraham. **C**aue nequando redu-
cas filium meum illuc. **D**ñs celi et terre
qui tulit me de domo patris mei. et de ter-
ra natiuitatis mee. qui locutus est mihi.
et iurauit mihi dicens. semini tuo dabo ter-
ram hanc: ipse mittet angelum suum coram te
et inde accipies uxorem filio meo. **S**in aut
mulier noluerit sequi te. non teneberis iuramento: filiū tuū meū ne reducas illuc.
Posuit ergo suus manū sub femore abra-
hæ dñi sui: et iurauit illi sup s'mone hoc.
Tulitq; decem camelos de grege dñi sui et a-
biit. ex oībo bonis eius portans secū: p'se-
ctusq; prexit in mesopotamiam. ad urbem
nachor. **C**ūq; camelos fecisset occumbere
ex opib; iuxta puteum aq. vespere (eo tpe
q; solent mulieres egredi ad hauriendam
aquā) orauit dñm dicens. **D**ñe de? dñi mei
abraham. occurre obsecro mihi hodie: et
fac misericordiam cum dño meo abraham.
Ecce ego sto ipe fontez aq: et filie habita-
toz huius ciuitatis egredientē ad hauriē-
dam aquā. **I**gitur puella cui dixerō. inclina
ydriam tuā ut bibam. et illa rñderit bibe.
quin et camelis tuis dabo potum: ipsa est
quā prepaſti seruo tuo ysaac: et p hoc in-
telligam. q; feceris misericordiam cum dño
meo abraham. **N**ecdum inē se verba pple-
uerat: et ecce rebecca egrediebatur filia ba-
thuel filij melche uxoris nachor fr̄is abra-
hæ. hñs ydriam i scapula sua: puella de-
cora nimis virgoq; pulcherrima et icogni-
ta viro. **D**escenderat atq; ad fontē et imple-
uerat ydriam aq: ac reuertebatur. **O**ccurrit
q; ei suus et ait. **P**auxillū aque mihi ad-
bibendum prebe de ydria tua. **Q**ue rñdit.
Bibe dñe mi. **E**cleriterq; deposuit ydriam
sup vlnam suā: et dedit ei potū. **C**ūq; ille
bibisset: adiecit. **Q**uin et camelis tuis hau-
riam aquam: donec cuncti bibant. **E**ffun-
densq; ydriaz i canalib; recurrit ad puteū
ut hauriret aquā: et haustez oībo camelis
dedit. **I**pse atq; pteplabat eā tacitus: scire
volens utrū p'spex iter suū fecisset de? an
non. **P**ostq; aut biberunt camelū protulit
vir in aures aureas. appendētes siclos du-
os: et armillas totidem. pondo sicloz de-
cem. **D**ixitq; ad eā. **C**uius es filia. **I**ndica
mihi. **E**st i domo p̄is tui locus ad manē-
dum: **Q**ue rñdit. **F**ilia sum bathuelis filij
nachor: quem pepit ei melcha. **E**t addidit

dicens. **P**aleaz quoq; et feni plurimū est
apud nos: et locus spaciosus est ad manē-
dum. **I**nclinauit se hō et adorauit dñm
dicens. **B**enedictus dñs deus dñi mei abra-
hæ. q; nō abstulit misericordiam et verita-
tem suā a dño meo: et recto itinere me p-
duxit in domū fratris dñi mei. **E**cucurrit
itaq; puella: et nunciauit in domū matris
sue oīa que audierat. **H**abebat aut rebecca
fr̄em nomie laban. **Q**ui festinus egres-
sus ē ad hoīez ubi erat fons. **C**ūq; vidisset
inaures. et armillas i manib; sororis sue. et
audisset cūcta verba referētis. hec locut
est mihi homo: venit ad virū q; stabat iux-
ta camelos et ipe fontez aque: dixitq; ad
eum. **I**ngredere benedicte dñi. **C**ur foris
stas: preparaui domū et locū camelis tuis.
Et introduxit eū in hospiciū. ac testrauit
camelos: deditq; paleas et fenū. et aquam
ad lauandos pedes cameloz. et viroz qui
venerant cū eo. **E**t appositus est i p'spectu
eius panis. **Q**ui ait. **N**on comedaz: donec
loquar sermones meos. **R**ñdit ei. **L**oqre.
At ille. seruus inquit abraham sum. **E**t
dñs benedixit dño meo valde et magnifi-
catus est: et dedit ei oues et boues. argentū
et aux. seruos et ancillas. camelos et azi-
nos. **E**t pepit sara vxor dñi mei: filiū dño
meo in senectute sua: deditq; illi oīa que
habuerat. **E**t adiurauit me dñs meus di-
cens. **N**on accipies uxorez filio meo de fi-
liab; chananeoz in quoz terra habito: s; ad
domū patris mei perges: et de cognat-
ione mea. accipies uxorem filio meo. **E**go
vero respondi domino meo. **Q**uid si no-
luerit venire mecum mulier? **D**ominus
ait. in cuius cōspectu ambulo. mittet an-
gelum suū tecū. et diriget viam tuā: acci-
piesq; uxorem filio meo de cognacōne mea:
et de domo p̄is mei. **I**nnocens eris a ma-
ledictione mea: cum veneris ad p̄imos
meos. et nō dederint tibi. **V**eni ergo hodie
ad fontem aque et dixi. **D**ñe deus dñi mei
abrahæ. si direxisti viam meā in qua nūc
ambulo. ecce sto iuxta fontez aque: et vir-
go q; egredietur ad hauriendā aquā audie-
rit a me. da mihi pauxillū aque ab bibē-
dū de ydria tua. et dixit mihi. et tu bibe et
camelis tuis hauriā: ipsa est m̄r quā pre-
paraui dñs filio dñi mei. **C**ūq; hec tacit
mecū voluerē. apparuit rebecca veniēs cū

ijbria quā portabat in scapula: descēditq;
ad fontē. ⁊ hausit aquā. Et aio ad eā. Pa
mibi paululū bibere. Que festinās depo
suit ybriam de humero: et dixit mibi. Et
tu bibe: ⁊ camelis tuis tribuaz potū. Bi
bi: ⁊ adaquū camelos. Interrogauitq; eā
⁊ dixi. Cuius es filia? Que rñdit. filia ba
thuelis suz. filij nachor: quē pepit ei mel
cha. Suspendi ita inaures ad ornandaz
faciē eius. ⁊ armillas posui in manib; ei?
Pronusq; adorauī dñm: benedicens dño
deo dñi mei abrahaz. q; pduxit me recto i
tinere: ut sumerē filiam fr̄is dñi mei filio
eius. Quāobrem si facitis misericordiā ⁊
veritatez cum dño meo indicatē mibi: sin
aut aliud placet. et hoc dicite mibi ut va
dam ad dexterā siue ad sinistrā. Rñderunt
laban et bathuel. A dño egressus est ser
mo. Non possumus exē placituz eius q̄c
q; aliud loqui tecum. En rebecca coraz te
est: tolle eam ⁊ proficiscere: et sit vxor filij
dñi tui. sicut locutus est dñs. Quod cum
audisset puer abrahaz: pcidens adorauit i
terra dñm. Prolatiq; vasis argenteis et
aureis ac vestibus: dedit ea rebecca p mu
nere. Fratrib; q; eius ⁊ matri. dona obtu
lit. Inito puiuo vescentes piter et bibe
tes manserūt ibi. Surgens aut mane. lo
cutus est puer. Dimittite me: ut vadā ad
dñm meū. Rñderuntq; fr̄es eius ⁊ mater.
Maneat puella saltē. decēz dies apud nos.
et postea pficiscet. Nolite ait me retinere
quia dñs direxit viā meā. Dimittite me:
ut pergā ad dñm meum. Et dixerunt.
Locemus puellam: ⁊ queramus ipius vo
luntatem. Cūq; vocata venisset: scissita
ti sunt. Alis ire cum hoīne isto: Que ait.
Abraham. Dimiserunt g; eam. ⁊ nutricē il
lius: seruūq; abrahaz ⁊ comites eius: im
pccantes prospera sorori sue. atq; dicētes.
Soror nostra es. Crescas in mille milia: ⁊
possideat semen tuū portas inimicor; su
orum. Iugiter rebecca ⁊ puelle illius. as
censis camelis secute sunt virū: qui festi
nus reuertēdaē ad dñm suum. Eo aut tpe
deambulabat iſaac p viāz q; ducit ad pu
teum. cui? nomē est viuētis ⁊ vidētis. Ha
bitabat ei in terra australi: ⁊ egressus fue
rat ad meditandū in agro inclinata iam
die. Cūq; eleuasset oculos: vidit camelos
veniētes pcul. Rebecca q; pſpecto iſaac.

descendit de camelo: et ait ad puer. Quis
est ille homo q; venit p agz i occurſuz no
bis? Dixitq; ei. Ipe est dñs meus. At illa
tollens cito palliū suū coopuit se. Peru
at cūcta q; gesserat: narrauit dño suo iſa
ac. Qui itroduxit eā in tabernaculū sare
m̄is sue ⁊ accepit eā in vxorē: ⁊ intm̄ di
lerit eā: ut dolorem q; ex morte m̄is eius
acciderat: tparet.

Capi. XXV.

Abraham vero aliaz duxit vxorē.
nomine cethuram: que peperit ei
zāram ⁊ iexan et maban et mabi
an et iesboch et sue. Iexan quoq; genuit
saba et daban. Filij daban fuerunt assu
rim ⁊ lathusim ⁊ laomim. Atvero ex ma
bian ortus est epha et opher et enoch et
abida et heldaa. Omnes hij filij cethure.
Deditq; abrahaz cuncta q; possederat iſa
ac. filiis autē concubinarum largitus est
munera. ⁊ separauit eos ab iſaac filio su
o dumadhuc ipse viueret ad plagam ori
entalem. Fuerunt autēz dies vite abrahe
centumseptuagintaquinq; anni: et defici
ens mortuus est i senectute bona. proue
cteq; etatis. et plenus dierum: congrega
tusq; est ad populum suum. Et sepelierūt
eum iſaac et ysmabel filij sui in spelunca
duplici. que sita est i agro ephron. filij se
or ethei. e regione mambre: quam emerat
a filiis beth. Ibi sepultus est ipse ⁊ sara v
xor eius. Et post obitum eius benedixit
deus yſaac filio eius: qui habitabat ixta
puteum nomine viuētis et vidētis. Hec
sunt generacōes ysmabel filij abrahe quē
peperit ei agar egiptia famula sare: ⁊ hec
nomina filior; eius in vocabulis et gene
rationib; suis. Primogenitus ysmabelis
nabaioth: deinde cedar ⁊ abdebel et mab
san masma quoq; et duma et massa. adab
et thema et ithur ⁊ naphis et cedma. Isti
sunt filij ysmabel: et hec nomina p castel
la ⁊ opida eor. duodecim principes tribu
um suaz. Et facti sunt anni vite ysmabel
centūtrigintaſeptē: deficiensq; mortu⁹ est.
⁊ appositus ad pplm. Habitauit at abeiū
la vsq; sur: que respicit egiptuz introeun
tib; assirios. Coram cunctis fratrib; suis
obiit. Hec q; sunt generationes yſaac filij
abrahaz. Abraham genuit yſaac. Qui cū
quadragita esset ānoz: duxit vxorē rebec
caz. filiā bathuelis sirī. de mesopotamia.

forore laban. Deprecatusque est ysaac dominum pro
uxore sua: eoque esset sterilis. Qui exaudivit
eum et dedit conceptum rebecca: sed collidebantur in
utero eius puuli. Que ait. Si sic mihi futu-
rum erat: quod necesse fuit percipere. Perrexitque
ut consuleret dominum. Qui respondens ait. Due gen-
tes sunt in utero tuo. et duo populi ex ventre
tuo dividetur: populusque populum superabit: et
maior serviet minori. Jam tempus parienti
advenerat: et ecce gemi in utero eius reperi-
ti sunt. Qui primus egressus est rufus erat et to-
tus in more pellis hispidus: vocatumque est no-
men eius esau. Protinus alter egrediens pla-
ta fratris tenebat manu: et idcirco appel-
lauit eum iacob. Sexagenarius erat ysaac
quando nati sunt sibi puuli. Quibus adultis. fa-
ctus est esau vir gnarus venandi. et homo agri-
cola: iacob autem vir simplex habitabat in ta-
bernaculo. Isaac amabat esau eoquod venan-
tibus illius vesceretur: et rebecca diligebat
iacob. Corripit autem iacob pulmentum. Ad quem
cum venisset esau de agro lassus ait. Da mihi
de coctione hac rufa. quia opido lassus sum.
Quam ob causam vocatum est nomen eius edom. Cui
dixit iacob. Vende mihi primogenita tua.
Ille respondit. En morior. Quid mihi proderunt
primogenita? Ait iacob. Jura ergo mihi.
Iuravit ei esau. et vendidit primogenita: et
sic accepto pane et lentis edulio comedit
et bibit et abiit: parvipendens quod primogeni-
ta vendidisset.

Capitulum XXVI.

Octa autem fame super terram post eam
sterilitatem quam acciderat in diebus abra-
ham: abiit ysaac ad abimelech rex
palestino. in gerara. Apparuitque ei dominus
et ait. Ne descendas in egiptum: sed quiesce in ter-
ra quam dixero tibi et peregrinare in ea: eroque
tecum et benedicam tibi. Tibi enim et semi tuo dabo
universas regiones has. populusque iuramentum
quod sponsum abraham patri tuo: et multipli-
cabo seminem tuum sicut stellas celi. Daboque
posteris tuis universas regiones has: et
benedicam in semine tuo omnes gentes terre: eo quod
obedierit abraham voci mee et custodierit
precepta mea et mandata mea et ceremonias
legesque servauerit. Mansit itaque ysaac in ge-
raris. Qui cum interrogaretur a viris loci illius
super uxore sua: respondit. Soror mea est. Timu-
erat enim confiteri quod sibi esset sociata coniugio: re-
putans ne forte interficerent eum propter illius

pulcritudinem. Cumque pertransissent dies plu-
rimi et ibidem moraretur. prospiciens abimelech
rex palestinorum per fenestram: vidit eum iocan-
tem cum rebecca uxore sua: et accessit eo ait.
Perpicuum est quod uxor tua sit. Cur men-
titus es eam sororem tuam esse? Respondit.
Timui ne morerer propter eam. Dixitque abi-
melech. Quare imposuisti nobis. Potuit
coire quispiam de populo cum uxore tua. et
induxeras super nos grande peccatum. Pre-
cepitque omni populo dicens. Qui tetigerit
hominis huius uxorem: morte morietur. Se-
quitur autem ysaac in terra illa: et invenit in ipso
anno centuplum. Benedixitque ei deus. et lo-
cupletatus est homo. et ibat perficiens atque
succrescens. donec magnus vehementer ef-
fectus est: habuitque possessiones ovium et ar-
mentorum et familie plurimum. Propter hoc inviden-
tes ei palestini. omnes puteos quos foderant
servi patris illius abraham. illo tempore obstru-
erunt implentes humo intantum ut ipse abi-
melech diceret ad ysaac. Recede a nobis:
quoniam potentior nobis factus es valde. Et ille
discedens ut veniret ad torrentem gerare ha-
bitaretque ibi: rursum fodit alios puteos. quos
foderant servi patris sui abraham. et quos illo
mortuo olim obstruxerant philistinim. Ap-
pellavitque eos eisdem nominibus: quibus an-
te pater vocaverat. Foderuntque in torren-
te. et repperunt aquam vivam. Sed et ibi iur-
gium fuit pastorum gerare. adversus pasto-
res ysaac dicentium. Nostra est aqua. Quam-
obrem nomen putei ex eo quod acciderat: vo-
cavit calumniam. Foderunt autem et alium: et
per illo quod rixati sunt: appellavitque eum ini-
micias. Profectus inde fodit alium pu-
teum: pro quo non contenderunt. Itaque vo-
cavit nomen eius latitudo: dicens. Nunc
dilatavit nos dominus. Et fecit crescere
super terram. Ascendit autem ex illo loco
in bersabee: ubi apparuit ei dominus in ipsa
nocte dicens. Ego sum deus abraham patri
tui. Noli timere: quia ego tecum sum. Bene-
dicam tibi et multiplicabo semen tuum: pro-
pter servum meum abraham. Itaque edifi-
cavit ibi altare domino: et invocato nomi-
ne domini extendit tabernaculum: precepitque servis
suis ut foderent puteum. Ad quem locum cum ve-
nissent de geraris abimelech et ochozath a-
mici illius et phicol dux militum: locutus
est ysaac. Quid venistis ad me homines quem

obistis: et expulistis a vobis: Qui responderunt. **U**idim? tecum esse dñm: et idcirco nos dixim? **S**it iuramentū inter nos. et i-
eam? fedus. ut n̄ facias nobis quicq̃ mali:
sicut et nos nihil tuorū attigim?. nec fecim?
quod te lederet: sed cuz pace dimisim? au-
ctum benedictōne domini. **F**ecit ergo eis
conuiuīū. **E**t post cibum et potum surgen-
tes mane. iurauerunt sibi mutuo: dimisit-
q̃ eos ysaac pacifice in locum suum. **E**cce
autē venerunt in ipso die serui ysaac: an-
nūciantes ei de puteo quē foderāt. atq̃ bi-
centes. **I**nuenim? aquas. **U**nde appellauit
eum abundanciam: et nom̄ urbis impositū
est bersabee. usq̃ in presentem diem. **E**sau
vero q̃dragenarios duxit uxores duas: iu-
dith filiā beeri ethei. et basemath filiā elon
eiusdeꝛ loci: que ambe offenderant animū
ysaac et rebecca. **Capitulum. XXVII.**

Enuit autē ysaac et caligauerunt
oculi eius. et videre non poterat:
vocauiq̃ esau filiū suū maiorē:
et dixitq̃ ei. **F**ili mi. **Q**ui respondit. **A**ssū.
Qui pater. **E**lides iquit q̃ senuerī: et igno-
rem diem mortis mee. **S**ume arma tua. et
pharetrā et arcum: et egredere foras. **C**ūq̃
venatu aliquid apphēderis fac mihi inde
pulmentū sicut velle me nosti: et affer ut
comedam: et bñdicat tibi anima mea ateq̃
moriar. **Q**uod cum audisset rebecca. et ille
abisset in agrū ut iussione p̄is impleret:
dixit filio suo iacob. **A**udini p̄ez tuū lo-
quentē cū esau fr̄e tuo: et dicentem ei. **A**f-
fer mihi de venacōe tua. et fac cibos ut co-
medā: et bñdicam tibi corā dño anteq̃ mo-
riar. **N**unc ergo fili mi acquiesce consilijs
meis: et pergens ad gregem affer mihi du-
os hedos optimos. ut faciam ex eis escas
patri tuo quibz libenter vescitur: quas cū
intuleris et comederit. bñdicat tibi priusq̃
moriaf. **C**ui ille rñdit. **N**osti q̃ esau frater
meus hō pilosus sit: et ego lenis. **S**i attre-
ctauerit me pater me? et senserit. timeo ne
putet sibi voluisse me illudere: et inducat
sup me maledictōz p bñdictōne. **A**d quez
mater: i me sit ait ista maledictio fili mi:
tātū audī vocē meā. et p̄gēs affer que dixi.
Abijt et attulit: deditq̃ matri. **P**arauit il-
la cibos sicut velle nouerat p̄ez illi? et ve-
stibz esau valde bonis. q̃s apud se habebat

domi. induit eum. pelliculasq̃ hedoz cir-
cūdedit manibz: et colli nuda p̄terit. **D**e-
ditq̃ pulmētū: et panes quos coxerat tradi-
dit. **Q**uibo illatis. dixit. **P**ater mi. **A**t ille
respondit. **A**udio. **Q**uis es tu fili mi? **D**i-
xitq̃ iacob. **E**go sū primogenit? tu? esau.
Feci tibi sicut p̄cepisti mihi. **S**urge. sede
et comede. de venacōne mea: ut benedicat
mihi anima tua. **R**ursumq̃ ysaac ad filiū
suū. **Q**uomodo inquit tamcito inuenire
potuisti fili mi? **Q**ui respondit. **E**lolutas
dei fuit: ut cito occurreret mihi quod vo-
lebaz. **D**ixitq̃ ysaac. **A**ccede ad me huc ut
tāgā te fili mi: et probem utrūz tu sis fili?
meus esau. an non. **A**ccessit ille ad p̄ez et
palpato eo. dixit ysaac. **E**lor quidē vox ia-
cob est: sed man? manus sūt esau. **E**t non
cognouit eū: quia pilose man? similitudi-
nem maioris exp̄sserāt. **B**enedicēs ergo il-
li: ait. **T**u es filius meus esau? **R**espōdit.
Ego sū. **A**t ille affer inquit mihi cibos de
venacōne tua fili mi: ut bñdicat tibi anīa
mea. **Q**uos cū oblatos comedissz: obtulit
ei etiam vinū. **Q**uo hausto: dixit ad eū.
Accede ad me: et da mihi osculum fili mi.
Accessit et osculatus est eū. **S**tatimq̃ ut
sensit vestimētōz ei? fragrāciāz bñdicēs il-
li ait. **E**cce odor filij mei. sicut odor agri
pleni: cui benedixit dominus. **D**et tibi de?
de roze celi. et de pinguedine terre abundā-
ciā frumti: vini et olei: et seruiēt tibi popu-
li: et adorēt te tribo. **E**sto dñs fratrū tuorū:
et incuruent an̄ te filij m̄ris tue. **Q**ui ma-
ledixerit tibi. sit ille maledict? et q̃ bñdixe-
rit tibi bñdictōnibz repleat. **E**lix ysaac ser-
monē iplerat: et egresso iacob foras. ve-
nit esau: coctosq̃ de venacōe cibos intulit
p̄is dicēs. **S**urge pater mi. et comede de ve-
nacōne filij tui: ut bñdicat mihi aīa tua.
Dixitq̃ illi ysaac. **Q**uis em̄ es tu? **Q**ui rñ-
dit. **E**go sū fili? tu? primogeit? esau. **E**xpa-
uit ysaac stupore vehemēti: et vl̄q̃ credi p̄-
amirās ait. **Q**uis igit̄ ille est q̃ dudū ca-
ptā venacionez attulit mihi: et comedi ex
oībz priusq̃ tu venires? **B**ñdixitq̃ ei: et erit
bñdictus. **A**uditis esau sermonibz p̄is. ir-
rugit clamore magno: et p̄sternat? ait. **B**ñ-
dic etiā et mihi p̄r mi. **Q**ui ait. **E**lenit ger-
man? tu? fraudulēter: et accepit bñdictōez
tuam. **A**t ille subiunxit. **I**uste vocatum ē
nomen eius iacob. **S**upplantauit enim

me: en et altera vice. Primogenita mea ante tulit: et nunc scdo surripuit benedictionem mea. Rursusque ab patre: nunquid non reseruasti autem et mihi benedictiones? Respondit ysaac. Dominum tuum illum constitui: et omnes fratres suos seruituti eius subiugavi. Frumento et vino et oleo stabiliui eum: et tibi post hec filium. Ultra quid faciam? Cui esau. num una inquit tibi benedictio habes pater? Mihi quod obsecro ut benedicas. Cumque eiulatu magno fleret: morus ysaac dixit ad eum. In pinguedine terre. et in rore celi desuper erit benedictio tua. Elues in gladio. et fratri tuo seruias: tempusque veniet. cum excucias. et soluas iugum eius de cervicibus tuis. Oberat ergo semper esau iacob: per benedictionem qua benedixerat ei pater. Dixitque in corde suo. Eleniet dies luctus patris mei: et occidam iacob fratrem meum. Nunciata sunt hec rebecca. Que mittens et vocans iacob filium suum: dixit ad eum. Ecce esau frater tuus minatur ut occidat te. Nunc ergo filii audi vocem mea: et consurgens fuge ad laban fratrem meum in haran: habitabisque cum eo dies paucos: donec requiescat furor fratris tui: et cesset indignatio eius: obliuiscaturque eorum que fecisti in eis: postea mittam. et adducam te inde huc. Cum utroque orabatur filio in uno die: Dixitque rebecca ad ysaac. Tene me vite mee propter filias heth. Si acceperit iacob uxorem de stirpe huius terre. nolo vivere.

Capitulum. XXVIII.

Quocumque itaque ysaac iacob. et benedixit eum: precepitque ei dicens. Noli accipere coniugem de genere chanaan: sed vade. et perficere in mesopotamiam syrie. ad domum bathuel patris matris tue: et accipe tibi inde uxorem de filiabus laban avunculi tui. Deus autem omnipotens benedicat tibi. et crescere te faciat atque multiplicet ut sis in turbas populorum et det tibi benedictiones abrahe: et semini tuo post te: ut possideas terram peregrinationis tue. quam pollicitus est avo tuo. Cumque dimisisset eum ysaac. profectus peruenit in mesopotamiam syrie: ad laban filium bathuel syri. fratrem rebecca matris sue. Elites autem esau quod benedixisset pater suus iacob. et misisset eum in mesopotamiam syrie: ut inde uxorem duceret: et quod post benedictiones precepisset ei dicens. non accipias uxorem de filiabus chanaan: quodque obediens iacob parentibus suis. isset in syria: perans quod

quod non libenter aspiceret filias chanaan patris suus: iuit ad ysmahel. et duxit uxorem. absque hijs quas prius habebat. melech filiam ysmahel filij abraham sororem nabaioth. Igitur egressus iacob de bersabee pergebat haran. Cumque venisset ad quendam locum. et vellet in eo requiescere post solis occubitum. tulit de lapidibus qui iacebant: et supponens capiti suo: dormiuit in eodem loco. Alio dieque in somnis scalam stantem super terram. et cacumen illius tangens celum: angelosque dei ascendentes et descendentes per eam et dominum innixum scale dicentem sibi. Ego sum dominus deus abraham patris tui: et deus ysaac. Terram in qua dormis. tibi dabo et semini tuo: eritque semen tuum quasi pulvis terre. Dilataberis ad orientem et occidentem. et septentrionem et meridiem: et benedicentur in te et in semine tuo cuncte tribus terre. Et ero custos tuus quocumque prexeris: et reducam te in terram hanc: nec dimittam nisi complero uniuersa que dixi. Cumque euigilasset iacob de somno: ait. Clere dominus est in loco isto et ego nesciebam. Dauensque quod terribilis est inquit: locus iste. Non est hic aliud nisi dominus dei: et porta celi. Surgens ergo iacob mane. tulit lapides quem supposuerat capiti suo. et erexit in titulum: fundens oleum desuper. Appellauitque nomen urbis bethel: quod prius luzza vocabatur. Adiuit etiam votum dicens. Si fuerit deus mecum. et custodierit me in via per quam ego ambulo. et dederit mihi panem ad vescendum. et vestimentum ad induendum reuersusque fuero prospere ad domum patris mei: erit mihi dominus in deum. et lapis iste quem erexi in titulum. vocabitur domus dei. cunctorumque que dederis mihi: decimas offeram tibi.

Capitulum. XXIX.

Profectus ergo iacob. venit in terram orientalem: et vidit puteum in agro: tresque greges ouium accubantes iuxta eum: naz ex illo adaquabantur pecora: et os eius grandi lapide claudebatur. Mosque erat. ut cunctis ouibus congregatis deuoluerent lapidem: et reffectis gregibus rursum super os putei ponerent. Dixitque ad pastores. Fres vni estis? Qui rubeunt de aran. Quos interrogans: nunquit ait nostis laban filium nachor? Dixerunt.

Novimus. **S**anus ne est inquit: Elalet in-
quiūt: et ecce rachel filia eius venit cū gre-
ge suo. **D**ixitq; iacob. **A**dhuc multū diei
super est: nec est tēpus ut reducā ad cau-
las greges. **D**ate atē potū ouib; et sic eas
ad pastum reducite. **Q**ui responderūt. **N**ō
possumus. donec omnia pecora congregen-
tur: et amoveamus lapide; de ore putei ut
adaquem; greges. **A**dhuc loq̄bant; et ec-
ce rachel veniebat cū ouib; patris sui. **N**ā
gregem ipsa pascebat. **Q**uā cū vidisset ia-
cob. et sciret consobrinā suā. ouesq; laban
auūculi sui: amouit lapidē quo pute; clau-
debat; et adaquato grege osculatus est eā.
Et eleuata voce fleuit: et indicauit ei qd fr̄
esset patris sui: et filius rebecca. **A**t illa fe-
stinās nūciauit patri suo. **Q**ui cū audiss;
venisse iacob filiū sororis sue. occurrit ob-
uiam: complexusq; eum. et i oscula ruens.
duxit in domū suā. **A**uditis autē causis
itineris respōdit. **O**s meū es: et caro mea.
Et postq̄ impleti sunt dies mensis vni;:
dixit ei. **N**ūz quia frater me; es. gratis ser-
uies mihi: **D**ic qd mercibus accipias. **D**a-
bebat vero duas filias. **N**om̄ maioris lija:
minor vero appellabat; rachel. **S**ed lija lip-
pis erat oculis: rachel decora facie et venu-
sto aspectu: quā diligēs iacob ait. **S**reniā
tibi p rachel filia tua minore. septē annis.
Respondit laban. **M**eli; est ut tibi eā dem
q̄ alteri viro. **M**ane apud me. **S**eruiuit
ergo iacob p rachel septem annis: et vide-
bant; illi pauci dies p amoris magnitudi-
ne. **D**ixitq; ad laban. **D**a mihi uxore meā.
quā iam tempus expletū ē ut igrediar ad
illam. **Q**ui vocatis multis amicor; turbis
ad conuiuiū: fecit nupcias et vesp̄e lijaz fi-
liam suam introduxit ad eum: dans ancil-
lā filie zelphan noīe. **A**d quam cū ex mo-
re iacob fuisset ingressus. facto mane vi-
dit lijam: et dixit ad socerū suū. **Q**uid ē qd
facere voluisti: Nonne p rachel seruui tibi;
bi: **Q**uare imposuisti mihi: **R**espondit la-
ban. **N**on est in loco nro cōsuetudinis: ut
minores ante tradam; ab nupcias. **I**mple
ebdomadam die; ei; copule: et hanc q; ba-
bo tibi. p ope quo seruuturus es mihi se-
ptem annis alijs. **A**cquieuit placito: et eb-
domada transacta rachel duxit uxorem.
Cui pater seruā balam tradiderat. **T**antē-
q; potitus optatis nupcijs amorē sequen-

tis priori pretulit: seruans apud eū septē
annis alijs. **C**litens autē dñs qd despiceret
lijam aperuit vuluam ei;: sorore sterili p-
manente. **Q**ue conceptū genuit filiu;: vo-
cauitq; nom̄ eius ruben dicens. **C**litit dñs
humilitatē meā. **N**ūc amabit me vir me;. **R**ur-
sq; concepit: et peperit filiū et ait. **Q**uo-
niaz vidit me dñs haberi ptemptui: dedit
etiā istū mihi. **E**locauitq; nom̄ ei; simeon.
Cōcepitq; tercio et genuit aliū filiū: dixit-
q;. **N**unc q; copulabitur mihi maritus me-
us: eoq; peperim ei tres filios. **E**t idcirco
appellauit nomen eius leui. **Q**uarto con-
cepit: et peperit filium et ait. **M**odo confi-
tebor domino. **E**t ob hoc vocauit eum iu-
dam. **C**essauitq; parere.

Capitulum. XXX.

Quēns at rachel. qd infecūda ess;.
inuidit sorori sue: et ait marito su-
o. **D**a mihi liberos: alioqn mori-
ar. **C**ui irat; rēdit iacob. **N**ū p deo ego sū.
q̄ priuauit te fructu vētris tui: **A**t illa. ha-
beo inqt famulā balā: ingredere ad illā ut
pariat super gēua mea: et habeam ex illa
filios. **D**editq; illi balā in coniugiū. **Q**ue
ingresso ad se viro: cōcepit et peperit fili-
um. **D**ixitq; rachel. **I**ndicauit mihi domi-
nus: et exaudiuit vocem meam dans mihi
filium. **E**t idcirco appellauit nom̄ ei; dan.
Rurūq; bala concipiēs et peperit alterum
pro quo ait rachel. **C**omparauit me domi-
n;: cu; sorore mea. et inualui. **E**locauitq; eū
neptalim. **S**entiēs lija qd parere desisset:
zelphā ancillam suam marito tradidit.
Qua post conceptum edente filium dixit.
Feliciter. **E**t idcirco vocauit nomen eius
gad. **P**eperit q; zelpha alterum: dixitq;
lija. hoc p beatitudine mea. **B**eatam q̄pe
me dicant omnes mulieres. **P**ropterea eū
appellauit aser. **E**gressus autem ruben tē-
pore messis triticee in agrum reperit man-
dragoras: quas matri lije detulit. **D**ixitq;
rachel. **D**a mihi partem d mandragoris fi-
lij tui. **I**lla respondit. **P**arum ne tibi vide-
tur qd p̄ripueris maritum mihi: nisi eti-
am mandragoras filij mei tuleris: **A**it ra-
chel. **D**ormiat tecum hac nocte p mandra-
goris filij tui. **R**edeuntq; ad vesp̄az iacob
de agro: egressa est in occursum ei; lija. et
ait. **A**t me iqt inēbis: q; mercede p̄dixi te

pro mādragcis filiū mei. Dormiuitq; cu3
ea nocte illa: et exaudiuit deus p̄ces eius.
Concepitq; et peperit filiū quintū: et ait.
Debit deus mercedē mibi. quia dedi ancil-
lam meam viro meo. Appellauitq; nomen
ei? yſachar. Rursū lija cōcipiēs peperit se-
ptū filiū: et ait. Dedit me deus bote bo-
na. Etiam ac vice mecū erit marit? meus:
eoq; genuerim ei sex filios. Et idcirco ap-
pellauit nomē ei? zabulon. Post quē pepe-
rit filiā noīe dinam. Recordatusq; dñs ra-
chel. exaudiuit eā: et aperuit vuluā ei?:
q̄ cōcepit et peperit filium dicens. Abstu-
lit deus opprobriū meū. Et vocauit nomē
illius ioseph dicens. Addat mibi dñs alte-
rum. Nato autē ioseph: dixit iacob socero
suo. Dimittē me ut reuertar ī patriā meā
et ad terrā meā. Da mibi uxores et liberos
meos p̄ q̄b; seruiui tibi. ut abeas. Tu vero
nōsti seruitutē qua seruiui tibi. Ait ei la-
ban. Inueniam graciā in conspectu tuo.
Expimēto didici: quia bñdixerit mibi de-
p̄pter te. Constitue mercedē tuā quā dem-
tibi. At ille respōdit. Tu nosti quō serui-
erim tibi: et quanta ī manib; meis fuerit
possessio tua. Modicū habuisti atq; veni-
rē ad te. et nūc diues effectus es: bñdixitq;
tibi deus ad introitū meū. Iustū est igit:
ut aliqñ pūdeam domui mee. Dixitq; la-
ban. Quib; tibi dabo? At ille ait. Nihil vo-
lo: sed si feceris quod postulo: iterum pa-
scam et custodiā pecora tua. Gira omnes
greges tuos. et sepe cunctas oues varias
et sparsas vellere: et q̄cūq; furnū et macu-
losum variūq; fuerit. tam ī ouib; q̄ in ca-
pris. erit merces mea. Respondebitq; mi-
hi cras iusticia mea. quando placiti tēpus
aduenerit corā te: et oīa q̄ nō fuerit varia
et maculosa et furna. tam ī ouib; q̄ in ca-
pris: furti me arguēt. Dixitq; laban. Gra-
tū habeo quod petis. Et sepauit ī die illa
capras. et oues et hircos. et arietes. varios
et maculosos. Cūctū autē gregem unicolorē.
id est albi et nigri velleris. tradidit in
manu filiorū suorū: et posuit spaciū itine-
ris inter se et generū triū dierum: qui pa-
scebat reliquos greges eius. Tollens ergo
iacob virgas populeas virides. et amigda-
linas. et ex platanis: ex parte decorticauit
eas. Detrahitq; corticib; ī hijs que spolia-
ta fuerant. candor apparuit: illa vero que

integra fuerunt: viridia pmāserūt. atq; in
hūc modū color effect? ē vari?. Posuitq;
eas in canalib;. ubi effundebat aq̄ ut cum
venissent greges ad bibendū. ante oculos
haberēt virgas: et ī aspectu earū cōciperēt.
Factūq; est ut ī ip̄o calore coit?. oues in-
tuerent virgas: et parerēt maculosa et va-
ria. et diuerso colore repleta. Diuisitq; gre-
gē iacob: et posuit virgas in canalib; ante
oculos arietū. Erāt autē alba et nigra queq;
laban: cetera vero iacob. separatis iter se-
gregib;. Igit qñ primo tpe ascendebantur
oues ponebat iacob virgas ī canalib; aq̄-
rū. añ oculos arietū et ouīū. ut ī earū cōte-
placōe cōciperēt: qñ vero serotina admissu-
ra erat. et p̄cept? extrem? nō ponebat eas.
Factaq; sūt ea q̄ erant serotina laban: et q̄
primi t̄pis. iacob. Datusq; ē hō ultra mo-
dū: et habuit greges multos. ancillas et ser-
uos. camelos et azinos. **Cap. XXXI.**

Postq̄ autē audiuit verba filiorū la-
ban dicētū. tulit iacob omīa q̄ fu-
erūt patris nostri. et d̄ illi? facul-
tate ditat?. factus ē inclitus: animaduer-
tit q̄ faciem laban. q̄ nō eēt erga se sicut
heri et nudius tertius: maxime dicente sibi
dño reuētere in terraz pat̄r tuorū. et ad-
generacōnem tuam eroq; tecū: misit et vo-
cauit rachel et lijā in agrū ubi pascebat
greges: dixitq; eis. Elideo faciē patris v̄ri:
q̄ nō sit erga me sicut heri et nudius terci?.
Deus autē patris mei fuit mecum: et ip̄e
nostis. q̄ totis virib; meis seruiuerim pa-
tri vestro. Sed et pater vester circūuenit
me. et mutauit mercedem meam decem vi-
cib;: et tamen nō dimisit eū deus ut nocer-
et mibi. Si quādo dixit varie erunt mer-
cedes tue. pariebant omnes oues varios
fetus: quando vero econtrario ait. alba
queq; accipies p̄ mercede: omēs greges al-
ba pepererunt. Tulitq; deus substantiam
patris vestri: et dedit mibi. Postq̄ em̄ con-
ceptus ouīū t̄pus aduenerat leuauit ocu-
los meos: et vidi in somnis ascendētes ma-
res super feminas. varios et maculosos
et diuersorum colorum. Dixitq; angelus
domini ad me in somnis. Jacob. Et ego
 respondi. Assum. Qui ait. Leua oculos
tuos. et vide uniuersos masculos ascenden-
tes super feminas. varios maculosos atq;
respersos. Elidī enim omnia que fecit tibi

laban. Ego sum deus bethel. ubi unxisti lapidem: et votum vouisti mihi. Nunc ergo surge et egredere de terra hac: reuertens in terram natiuitatis tue. **R**ursumque Rachel et Lia. Numquid habemus residui quicquam in facultatibus: et hereditate domus patris nostri? **N**onne quasi alienas reputauit nos et vendidit: comeditque precium nostrum? Sed deus tulit opes patris nostri: et eas tradidit nobis ac filiis nostris. **E**nde omnia que precepit tibi dominus fac. Surrexit autem iacob: et impositis liberis ac coniugibus suis super camelos abiit: tulitque omnes substantias suas et greges. et quicquid in mesopotamia adquisierat: pergens ad ysaac patrem suum in terram chanaan. **E**o tempore ierat laban ad tondendas oues: et Rachel furata est ydola patris sui. **N**oluitque iacob confiteri socero suo quod fugeret. Cumque abiisset tam ipse quam omnia que iuris sui erant: et amne transmissio pergeret contra montem galaad: nuntiatus est laban die tertio quod fugeret iacob. **Q**ui assumptis fratribus suis. persecutus est eum diebus septem: comprehendit eum in monte galaad. **E**diditque in somnis dicentem sibi dominum. **C**ave ne quicquam asperere loquaris contra iacob. **I**amque iacob extenderat in monte tabernaculum. Cumque ille persecutus fuisset eum cum fratribus suis: in eodem monte galaad vixit tentorium. **E**t dixit ad iacob. Quare ita egisti: ut clam me abigeres filias meas quasi captiuas gladio? **C**ur ignorante me fugere voluisti nec indicare mihi: ut prosequerer te cum gladio et canticis. et timpanis et citharis? **N**on es passus ut oscularer filios meos et filias. **S**culpte operatus es. **E**t nunc quidem valet manus mea reddere tibi malum: sed deus patris tui. heri dixit mihi. **C**ave ne loquaris contra iacob quicquam durius. **E**sto. **A**d tuos ire cupiebas: et desiderio erat tibi domus patris tui. **C**ur furatus es deos meos? **R**espondit iacob. **Q**uod inscio te profectus sum: timui ne violenter auferres filias tuas. **Q**uod autem furti me arguis: apud quemcumque inuenieris deos tuos: necetur coram fratribus nostris. **S**crutare: quicquid tuorum apud me inuenieris aufer. **N**ec dicere ignorabat quod Rachel furata esset ydola. **I**ngressus itaque laban tabernaculum iacob et Lia et utriusque famule non inuenit. Cumque intrasset tentorium Rachel: illa festinans abscondit ydola subter stram

meta cameli et sedit desuper: scrutatusque omne tentorium et nihil inuenienti: ait. **N**e irascatur dominus meus quod coram te assurgere nequeo: quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. **S**ic delusa sollicitudo querentis est. **T**umensque iacob. cum iurgio ait. **Q**uam ob culpam meam et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me. et scrutatus es omnem suppellectilem meam? **Q**uid inuenisti de cuncta substantia domus tue? **P**one hic coram fratribus meis. et fratribus tuis: et iudicetur inter me et te. **I**dcirco viginti annis fui tecum: oues tue et capre steriles non fuerunt. ardetes gregis tui non comedi: nec captum a bestia ostendi tibi. **E**go damnum omne reddebam. **Q**uicquid furtim pibat a me exigebas: die noctuque estu urgebar et gelu: fugebatque somnus ab oculis meis. **S**icque per viginti annos in domo tua seruiui tibi. quatuordecim pro filiabus: et sex pro gregibus tuis. **I**mmutasti quod mercedem meam decem vicibus. **N**isi deus patris mei abraham et timor ysaac affuisset mihi: forsitan modo nudum me dimisisses. **A**fflictiones meas et laborem manuum mearum respexit dominus: et arguit te heri. **R**espondit ei laban. **F**ilie mee et filij: et greges tui et omnia que cernis. mea sunt. **Q**uid possum facere filiis et nepotibus meis? **V**eni ergo et ineam fedus: ut sit testimonium inter me et te. **T**ulit itaque iacob lapidem: et erexit illum in titulum. **D**ixitque fratribus suis. **A**fferte lapides. **Q**ui congregantes fecerunt tumulum comederuntque super eum. **Q**uem vocauit laban tumulum testis. et iacob aceruorum testimonij: uterque iuxta appetitum lingue sue. **D**ixitque laban. **T**umulus iste testis erit inter me et te hodie. **E**t idcirco appellatum est nomen eius galaad. id est tumulus testis. **E**t adiecit laban. **I**ntueamur et iudicet dominus inter nos quando recesserimus a nobis: si afflixeris filias meas: etsi introduxeris alias uxores super eas. **N**ullus sermone nostrum testis est absque deo: qui presens respicit. **D**ixitque rursus ad iacob. **E**n tumulus hic et lapis quem erexi: iter me et te testis erit. **T**umulus inquam iste et lapis sint in testimonium: si aut ego transiero illum. pogeus ab te: aut tu preterieris. malum mihi cogitans. **D**eus abraham et deus nachor iudicet inter nos: deus patris eorum. **I**urauit ergo iacob per timorem patris sui ysaac: imolatisque victimis in monte vocauit fratres suos ut ederent panem. **Q**ui cum

comebissent māsēerunt ibi. Laban vero de nocte confurgens. osculatus est filios et filias suas: et benedixit illis: reuersusq; est in locum suum. **Capitulum. XXXII.**

Iacob autē abiit in itinere quo ceperat: fueruntq; ei obuiā angeli dei. Quos cum vidisset ait. **Castra dei** sunt hec. Et appellauit nomē loci illi mānaim: id est castra. Misit autē et nūcios ante se ad esau fratrem suū in terra seir. in regione edom: pcepitq; eis dicens. Sic loquimini dño meo esau. **Hec** dicit frater tuus iacob. Apud laban pegrinatus sum: et fui usq; in p̄sentem diem. Habeo boues. et azinos et oues. et seruos et acillas: mittoq; nūc legatōnē ad dñm meum: ut inueniam gratiā in p̄spectu tuo. Reuersiq; sunt nuncij ad iacob dicentes. **Enim?** ad esau fratrem tuū: et ecce p̄perat in occursum tuū cū quadringentis viris. Timuit iacob valde: et p̄territus diuisit populū q̄ secū erat: greges q; et oues. et boues et camelos. i duas turmas dicens. Si venerit esau ad unā turmā et p̄cusserit eam: alia turma q̄ reliqua est saluabit. Dixitq; iacob. **Deus** patris mei abrahā et deus patris mei ysaac. dñe q̄ dixisti mihi. reuere in terrā tuā et in locū natiuitatis tue. et benefaciā tibi: minor sū cūctis miserationib; tuis: et veritate tua q̄ explesti seruo tuo. In baculo meo transiui iordanē istū: et nūc cū duab; turmis regredior. Erue me de mān fr̄is mei esau. q; valde eum timeo: ne forte veniens p̄cuiat matrē cū filiis. Tu locutus es q̄ benefaceres mihi: et dilatares semen meū sicut arenā maris: q̄ p̄ multitudine numerari nō potest. Cūq; dormisset ibi nocte illa. sepauit d̄ hīs que hēbat munerā esau fr̄i suo: capras ducentas hircos viginti. oues ducentas et arietes viginti: camelos fetas cū pullis suis triginta: vaccas quadraginta et thauros viginti. azinas viginti: et pullos earū decē. Et misit p̄ manū seruoꝝ suoz. singulos seorsū greges: dixitq; pueris suis. **Antecedite** me: et sit spaciū inter gregem et gregē. Et p̄cepit priori dicens. Si obuiū habueris fr̄em meū esau. et interrogauerit te. cui es aut quo vadis aut cuius sunt ista que sequeris: respōdebis. Serui tui iacob. Munera misit domi

no suo esau: ipse q; post nos venit. Similiter debet mādata sc̄do et tercio. et cūctis q̄ sequebant greges: dicēs. **Histe** verbis loq; mini ad esau cū inueneritis eū: et addetis. Ipse q; seruus tuus iacob. iter n̄m insequatur. Dixit enī. Placabo illū munerib; que p̄cedūt: et postea videbo illū. **Forſitan** p̄piciabit mihi. Preceſſerūt itaq; munera ante eū: ipse vero māsit nocte illa i castris. Cūq; mature surrexisset tulit duas uxores suas. et totidē famulas cū undecī filiis: et trāsiuit vadū iaboch. Transductisq; oib; que ad se p̄tinebāt. māsit sol: et ecce vir luctabatur cū eo usq; mane. Qui cū videret q̄ eū supare n̄ posset: tetigit neruū femoris ei: et statim emarcuit. Dixitq; ad eū. **Dimitte** me. Jam enī ascendit aurora. Respōdit. **Nō** dimittā te: nisi benedixeris mihi. Ait ergo. Quod est nomen tibi? Respondit iacob. At ille: nequaq; inquit iacob appellabit nomen tuū: sed isrl. Quoniā si contra deū fortis fuisti: quantomagis contra homines p̄ualeb; Interrogauit eū iacob. Dic mihi quo appellaris nomie? Respōdit. **Cur** queris nomē meū qd̄ est mirabile? Et bñdixit ei in eodē loco. **Elocavitq;** iacob nomē loci illius phanuel: dicēs. **Elidi** dñm facie ab faciē: et salua facta est anima mea. **Ortusq;** est ei statim sol: postq̄ trāsgressus ē phanuel. Ipse vero claudicabat pede. Quā ob causam nō comedūt neruum filij israhel. q̄ emarcuit i femore iacob usq; in p̄sentem diē: eoq; tetigerit neruū femoris ei. et obstupuerit.

Capitulum. XXXIII.

Eleuans autē iacob oculos. vidit venientem esau: et cum eo quadringentos viros. Diuisitq; filios lije. et rachel ambarūq; famularum: et posuit utrāq; ancillam. et liberos earum in principio: lijam vero et filios eius in secundo loco: rachel autē et ioseph nouissimos. Et ipse progrediens adorauit pronus in terram sepiēs: donec appropinquaret frater eius. **Eurrens** itaq; Esau obuiam fratri suo. amplexatus est eum: stringensq; collū ei. et osculans fleuit: leuatisq; oculis vidit mulieres et paruulos earū: et ait. **Quid** sibi volunt isti: etsi ad te pertineant? Rñdit. **Paruuli** sūt: quos donauit mihi deus seruo tuo. Et appropinquantes acille et filij

earum incuruati sunt. Accessit quoque lya cum pueris suis: et cum similiter adorassent: extremi ioseph et rachel adorauerunt. Dixitque esau. Quenam sunt iste turme quas obuiam habui? Respondit. Ut inuenire gratiam coram domino meo. At ille ait. Dabeo plurima frater mihi: sint tua tibi. Dixitque iacob. Noli ita obsecro sed si inueni gratiam in oculis tuis. accipe munusculum de manibus meis. Sic ei vidi faciem tuam: quasi viderim vultum dei. Esto mihi propicius: et suscipe benedictionem quam attuli tibi: et quam donauit mihi deus. tribuens omnia. Tunc frater compellente suscipiens ait. Grabadur simul. eroque socius itineris tui. Dixitque iacob. Nosti domine mihi quod paruulos habeam teneros. et oues et boues fectas mecum. quas si plus in ambulando fecero laborare: morientur una die cuncti greges. Precedat dominus meus ante seruum suum: et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse: donec veniam ad dominum meum in seyr. Respondit esau. Oro te: ut de populo qui mecum est. saltem socii remaneant viae tue. Non est inquit necesse: hoc uno tempore indigeo: ut inueniam gratiam in conspectu tuo domine mihi. Reuersus est itaque illo die esau itinere qui venerat in seyr. Et iacob venit in sochot: ubi edificata domo et fixis tentorijs. appellauit nomen loci illius sochot id est tabernacula. Transiuitque in saltem urbem sichemorum. quae est in terra chanaan. postquam reuersus est de mesopotamia syrie. et habitauit iuxta opidum: emitque partem agri in qua fixerat tabernacula. a filiis emor patris sichem centum agnus: et erecto ibi altare. inuocauit super illud fortissimum deum israel.

Capitulum. XXXIII.

Egressa est autem dina filia lye. ut videret mulieres regionis illius. quam cum vidisset sichem filius emor euehi. princeps terre illius. adamauit eam et rapuit: et dormiuit cum illa. vi opprimes virginem. Et conglutinata est anima eius cum ea: tristementque delinuiuit blanditijs: et pergens ad emor patrem suum. accipe inquit mihi puellam hanc coniugem. Quod cum audisset iacob: absentibus filiis et in pastu pecorum occupatis: siluit donec redirent. Egresso autem emor patre sichem. ut loqueretur ad iacob. ecce filij eius veniebant de agro. auditoque quod acciderat. irati sunt valde. eorumque veda rem operatus esset

in israel: et violata filia iacob. reus illicitam perpetrasset. Locutus est itaque emor ad eos. Sichem filij mei adhaesit animae filiae vestrae. Date eam illi uxorem: et iungamur vicissim coniugia. Filias vestras tradite nobis: et filias nostras accipite: et habitate nobiscum. Terra in potestate vestra est: exercete negociamina. et possidete eam. Sed et sichem ad patrem et ad fratres eius ait. Inueniam gratiam coram vobis: et quaecumque statueritis dabo. Augete dotem. et munera postulate: et libenter tribuam quod petieritis: tantum date mihi puellam hanc uxorem. Responderunt filij iacob. sichem et patri eius in dolo: seuientes ob stuprum sororis. Non possumus facere quod petitis: nec dare sororem nostram homini in circumciso: quod illicitum et neptarium est apud nos. Sed in hoc valebimus federari. Si volueritis esse similes nostri: et circumcidamur in vobis omnes masculini sexus: tunc dabimus. et accipiemus mutuo filias vestras ac nostras: et habitabimus vobiscum: erimusque unus populus. Si autem circumcidi nolueritis: tollemus filiam nostram et recedemus. Placuit oblatio eorum emor et sichem filio eius: nec distulit adolescens quando statim quod petebat expleret. Amabat enim puellam valde: et erat inclitus in omni domo patris sui. Ingressique portam urbis locuti sunt ad populum. Viri isti pacifici sunt: et volunt habitare nobiscum. Negocienter in terra et exerceant eam. quae spaciofa et lata cultoribus indiget. Filias eorum accipiemus uxores: et nostras illis dabimus. Unum est quo differunt tempore bonum. Si circumcidamus masculos nostros. ritum gentis imitantes: et substantia eorum et pecora et cuncta quae possident. nostra erunt. Tantum in hoc acquiescamus: ut habitantes simul. unum efficiamus populum. Assensique sunt omnes. cunctis circumcisis maribus. Et ecce die tercio quando grauissimus vulnerum dolor est. arreptis duo filij iacob. simeon et leui fratres dine gladijs. ingressi sunt urbem perfidenter. interfeceruntque omnibus masculis. emor et sichem pariter necauerunt: tollentes dinam de domo sichem sororem suam. Quibus egressis. irruerunt super occisos ceteri filij iacob. et depopulati sunt urbem in ultionem stupri: oues eorum et armenta. et asinos. cunctaque vastitates quae in domibus et in agris erant: pueros quoque eorum et uxores duxerunt captiuas

Quibus perpetratis audacter: iacob dixit ad simeon et leui. Turbastis me: et odiosum fecistis me chananeis et pherezeis habitatoribus terre huius. Nos pauci sumus: illi congregati percucient me: et deborbor ego et domus mea. Responderunt. Numquid ut scorto abuti debueret sorore nostra?

Capitulum.

XXXV.

Interea locutus est deus ad iacob. Surge et ascende bethel. et habita ibi: facque altare domino qui apparuit tibi: quando fugiebas esau fratrem tuum. Iacob vero provocata omni domo sua ait. Abicite deos alienos qui in medio vestri sunt. et mundamini: ac mutate vestimenta vestra. Surgite et ascendam in bethel. ut faciam ibi altare domino. qui exaudivit me in die tribulationis mee: et socius fuit itineris mei. Dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant: et in aures que erant in auribus eorum. At ille infodit eos subter thebentum: qui est prope urbem sichem. Cumque perfecti essent. terror dei inuasit omnes per circuitum civitates: et non sunt ausi persequi recedentes. Venit igitur iacob luzam. qui est in terra chanaan cognomento bethel: ipse et omnis populus cum eo. Edificavitque ibi altare: et appellavit nomen loci illius. domus dei. Ibi enim apparuit ei deus: cum fugeret fratrem suum. Eodem tempore mortua est debora nutrix rebecca: et sepulta est ad radices bethel subter quercum: vocatumque est nomen loci illius quercus fletus. Apparuit autem iterum deus iacob. postquam reuersus est de mesopotamia syrie. et venit in bethel: benedixitque ei dicens. Non vocaberis ultra iacob: sed israel erit nomen tuum. Et appellavit eum israel. Dixitque ei. Ego deus omnipotens. Cresce et multiplicare: gentes et populi nationum ex te erunt. Reges ex lumbis tuis egredientur: terramque quam dedi abraham et ysaac. dabo tibi et semini tuo post te. Et recessit ab eo. Ille vero erexit titulum lapideum. in loco quo locutus fuerat ei deus: libans super eum libamina. et effundens oleum: vocansque nomen loci illius bethel. Egressus autem inde. venit verno tempore ad terram que ducit ephratham. In qua cum parturiret rachel: ob difficultatem partus piclitari cepit. Dixitque ei obstetrix. Noli timere: quia et hunc habebis filium. Egrediente autem anima pro dolore. et imminente iam morte. vocavit nomen filii sui bennoni: id est filius doloris mei. Pater vero appellavit eum beniamin: id est filius dextere. Mortua est ergo rachel et sepulta est in via que ducit ephratham: hec est bethleem. Erexitque iacob titulum super sepulchrum eius. Hic est titulus monumenti rachel. usque in presentem diem. Egressus inde. fixit tabernaculum trans turrem gregis. Cumque habitaret in illa regione: abiit ruben. et dormiuit cum bala concubina patris sui. Quod illum minime latuit. Erant autem filii iacob duodecim. Filii lixe primogenitus ruben. et simeon. et leui. iudas et ysachar. et zabulon. Filii rachel: ioseph et beniamin. Filii bale ancille rachel: dan et neptalim. Filii zelphe ancille lixe: gad et aser. Hi sunt filii iacob: qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit etiam ad ysaac pater suus in mambre civitate arbee. hec est ebron: in qua peregrinatus est abraham et ysaac. Et completi sunt dies ysaac centum octoginta annorum: consumptusque etate mortuus est. et appositus est populo suo. senex et plenus dierum: et sepelierunt eum esau et iacob filii sui.

Capitulum. XXXVI.

Hec autem sunt generationes esau: ipse est edom. Esau accepit uxorem de filiabus chanaan: ada filiam elom ethei: et oolibama filiam ane filie sebeon euei. Basemathque filiam ysmabel sororem nabath. Deperit autem ada elipham. Basemath genuit rahuel. Oolibama genuit iehus. et ihelon et chore. Hi sunt filii esau. qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit autem esau uxores suas et filios et filias. et omnem animam domus sue. et substantiam et pecora. et cuncta que habere poterat in terra chanaan. et abiit in alteram regionem: recessitque a fratre suo iacob. Diuites enim erant valde: et simul habitare non poterant: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum pro multitudo gregum. Habitavitque esau in monte seyr: ipse est edom. Hec autem sunt generationes esau patris edom in monte seyr: et hec nomina filiorum eius. Elipham filius ada: uxoris esau. Rahuelque filius basemath uxoris eius. Fueruntque eliphaz filii: theman. omar. sephua. et gathan. et cenem. et chore. Erat autem thana concubina eliphaz filii esau: qui peperit ei

amalech. **Hij** sunt filij ada. uxoris esau. **Filij** autem rabuel: naath et zara. semma. et meza. **Hij** filij basemath. uxoris esau. **Isti** quoque erant filij oolibama filie ane filij sebeon: uxoris esau. quos genuit ei. iehus et ibelon. et chore. **Hij** duces filiorum esau. **Filij** eliphaz primogeniti esau: dux theman. dux omar. dux sephua. dux cenem. dux chore. dux gathan. dux amalech. **Hij** filij eliphaz in terra edom: et hij filij ade. **Hij** quoque filij rabuel. filij esau. **Dux** naath. dux zara. dux semma. dux meza. **Hij** autem duces rabuel: in terra edom. **Isti** filij basemath. uxoris esau. **Hij** autem filij oolibama. uxoris esau. **Dux** iehus. dux ibelō. dux chore. **Hij** duces oolibama filie ane uxoris esau. **Isti** sunt filij esau et hij duces eorum: ipse est edom. **Isti** sunt filij sejr. horrei habitatoris terre: lothan. et sobal. et sebeon. et anan. et dison. et eser. et disan. **Hij** duces horrei filij sejr in terra edom. **Facti** sunt autem filij lothan: horrei et eman. **Erat** autem soror lothan. thamna. **Et** isti filij sobal: aluban et maneth. et ebal. sephi. et onan. **Et** hij filij sebeon: achia et anan. **Iste** est anan. qui inuenit aquas calidas in solitudine: cum pasceret azinas sebeon patris sui. **Dabit** quoque filium disan: et filiam oolibama. **Et** isti filij disan: abbaz et iesban. et iethran et charan. **Hij** quoque filij eser: balaannan. et zeuan. et achan. **Dabit** autem filios disan: hus et aran. **Hij** duces horreorum. **Dux** lothan. dux sobal. dux sebeon. dux ana. dux dison. dux eser. dux disan. **Isti** duces horreorum: qui imperauerunt in terra sejr. **Reges** autem qui regnauerunt in terra edom. antequam haberet reges filij israel: fuerunt hij. **Balach** filius beor: nomenque urbis eius denaba. **Mortuus** est autem balach: et regnavit pro eo iobab filius zare d' bosra. **Cum** quoque mortuus esset iobab: regnavit pro eo husan. de terra themanorum. **Hoc** quoque mortuo: regnavit pro eo adab filius badabi. qui percussit madian in regione moab: et nomen urbis eius auith. **Cum** quoque mortuus esset adab: regnavit pro eo semla de maserecha. **Hoc** quoque mortuo: regnavit pro eo saul de fluuio rooboth. **Cum** quoque et hic obiisset: successit in regnum balanan filius achobor. **Isto** quoque mortuo regnavit pro eo agad: nomenque urbis eius phou. **Et** appellabat uxorem eius meezabel filia matreth:

filie mizaab. **Hec** ergo nomina ducum esau. in cognationibus. et locis. et vocabulis suis. dux thamna. dux aluba. dux ietheeth. dux oolibama. dux ela. dux phinon. dux cenez. dux theman. dux mabsar. dux mabbihel. dux hiram. **Hij** duces edom habitantes in terra imperij sui: ipse est esau pater iudeorum. **Habitavit** autem iacob in terra chanaan. in qua pater suus peregrinatus est: et hee sunt generationes eius.

Capitulum. XXXVII

Ioseph cum sedecim esset annorum. pascebat gregeis cum fratribus suis. adhuc puer. **Et** erat cum filiis bala et selphe uxorum patris sui: accusauit quoque fratres suos apud patrem. crimine pessimo. **Israel** autem diligebat ioseph super omnes filios suos: eo quod in senectute genuisset eum. **Fecit** quoque ei tunicam polimitas. **Uidentes** autem fratres eius quod a patre plus cunctis filiis amaretur. oderant eum: nec poterant ei quicquam pacifice loqui. **Accidit** quoque ut visum somnium referret fratribus suis: que causa maioris odij seminariū fuit. **Dixit** quoque ioseph fratribus suis. **Audite** somnium meum quod vidi. **Putabam** nos colligere manipulos in agro: et quasi cōsurgere manipulum meum et stare: vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum. **Responderunt** fratres eius. **Nunc** quid rex noster eris: aut subiciemur dicōi tue? **Hec** ergo causa somniorum atque sermonum: inuidie et odij fomitem ministravit. **Aliud** quoque vidit somnium: quod narrans fratribus ait. **Elidi** per somnium: quasi solem et lunam. et stellas undecim adorare me. **Quod** cum patri suo et fratribus retulisset: increpauit eum pater suus. et dixit. **Quid** sibi vult hoc somnium quod vidisti? **Nunc** ego et mater tua et fratres tui adorabimus te super terram. **Inuidebāt** ei igitur fratres sui: pater vero rem tacitus considerabat. **Cum** quoque fratres illi in pascendis gregibus patris morarentur in sichem: dixit ad eum israel. **Fratres** tui pascunt oues in sichimis: veni mittā te ad eos. **Quo** respondente presto sum: ait. **Elade** et vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora: et renūcia mihi quid agas. **Missus** est ergo valle hebron: venit in sichem. **Inuenit** quoque eum vir errantem in agro: et interrogauit quid quereretur. **At** ille respondit.

Fratres meos quero. Indica mihi ubi pa-
scant greges. Dixitque ei vir: Reverserunt
de loco isto. Audiui autem eos dicentes.
Eam in dothaim. Perrexit itaque ioseph
post fratres suos: et inuenit eos in dotha-
im. Qui cum vidissent eum procul: antequam ac-
cederet ad eos cogitauerunt illum occidere:
et mutuo loquebantur. Ecce somniator venit.
Nenite occidam eum et mittam in cisternam
veterem: dicemusque fera pessima deuorauit
eum: et tunc appebit quod illi possint somnia sua.
Audiens autem hec ruben nitebatur liberare eum
de manibus eorum: et dicebat. Non interficia-
mus animam eius: nec effundamus sanguinem: sed
picite eum in cisternam veterem que est in solitu-
dine: manusque vestras seruate innoxias. Hoc
autem dicebat volens eripere eum de manibus eorum:
et reddere patri suo. Confestim igitur ut pue-
rit ad fratres suos. nudauerunt eum tunica tala-
ri et polimita: miseruntque eum in cisternam ve-
terem: que non habebat aquam. Et sedentes ut
comederent panem. viderunt ysmahelitas via-
tores venire de galaad: et camelos eorum por-
tantes aromata. et resmam. et stactem in egi-
ptum. Dixit ergo iudas fratribus suis. Quid
nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum:
et celauerimus sanguinem ipsius? Melius est ut
veniatur ysmahelitis: et manus nostre non pol-
luantur. Frater enim et caro nostra est. Acque-
uerunt fratres sermonibus illius. et pretereun-
tibus madianitis negociatoribus. extrahentes
eum de cisterna vendiderunt eum ysmahelitis
viginti argenteis: quod duxerunt eum in egiptum.
Reuersusque ruben ad cisternam non inuenit
puerum: et scissis vestibus. pergens ad fratres suos
ait. Puer non compareret: et ego quo ibo? Tule-
runt autem tunicam eius. et in sanguinem be-
di quem occiderant tinxerunt: mittentes
qui ferrent ad patrem et dicerent. Hanc in-
uenimus: vide utrum tunica filii tui sit an
non. Quam cum cognouisset pater ait. Tunica
filii mei est. Fera pessima comedit eum:
bestia deuorauit ioseph. Scissisque vestibus
indutus est cilicio: lugens filium suum multo
tempore. Congregatis autem cunctis liberis eius
ut leniret dolorem patris: noluit consolari
accipere: sed ait. Descendam ad filium meum lu-
gens in infernum. Et illo perseverante in fletu:
madianite vendiderunt ioseph in egipto. phari-
sari eunucho pharaonis: magistro militum.

Capitulum. XXXVIII.

Eodem tempore descendens iudas a
fratribus suis. diuertit ad virum
obollamiten nomine hira: viditque
ibi filiam hominis chananei. vocabulo. sue.
Et accepta uxore ingressus est ad eam. Que
concepit et peperit filium: et vocauit no-
men eius her. Rursumque concepto fetu: na-
tum filium vocauit onan. Tercium quoque pe-
perit: quem appellauit sela. Quo nato: pare-
re ultra cessauit. Dedit autem iudas uxorem
primogenito suo her nomine thamar. Fu-
it quoque her primogenitus iude: neque in con-
spectu domini et ideo ab eo occisus est. Di-
xit ergo iudas ad onan filium suum. In-
gredere ad uxorem fratris tui. et sociare il-
li: ut suscites semen fratri tuo. Ille sciens
non sibi nasci filios. introiens ad uxorem fra-
tris sui. semen fundebat in terram: ne libe-
ri fratris nomine nascerentur. Et idcirco
percussit eum dominus: eoque rem detesta-
bilem faceret. Quamobrem dixit iudas tha-
mar. nurui sue. Esto vidua in domo patris
tui: donec crescat sela filius meus. Time-
bat enim: ne et ipse moreretur sicut fratres
eius. Que abiit: et habitauit in domo patris
sui. Evolutis autem multis annis: mortua
est sue uxor iude. Qui post luctum. conso-
latione suscepta ascendebat ad tiores ouium
suarum: ipse et hiras opilio gregis ob-
dollahita in thannas. Nunciatumque est tha-
mar. quod socer illius ascenderet in thannas:
ad tondendas oues. Que depositis vidui-
tatis vestibus. assumpsit teristrum: et mu-
tato habitu sedit in biuio itineris quod
ducit thannam: eoque creuisset sela et non eum
accepisset maritum. Quam cum vidisset iu-
das: suspicatus est esse meretricem. Ope-
ruerat enim vultum suum ne agnosceret.
Ingrediensque ad eam: ait. Dimitte me ut
coeam tecum. Nesciebat enim quod nurus sua
esset. Qua respondente. Quid dabis mihi
ut fruaris concubitu meo. dixit. Mittam ti-
bi hedum de gregibus. Rursusque illa dicente pa-
ciar quod vis. si dederis mihi arrabones do-
nec mittas quod polliceris: ait iudas. Quid
tibi vis per arrabones dari? Respondit. Anulum
tuum. et armillam: et baculum quem manu tenes.
Ad unum igitur coitum mulier concepit et su-
gens abiit: depositoque habitu quem sumpse-
rat: induta est viduitatis vestibus. Misit autem
iudas hedum per pastores suos obollahitem: ut

recipet pign^r quod dederat mulieri. Qui cū nō inuenisset eam: interrogauit homines loci illius. Elbī est mulier que sedebat in biuio: Respōdentib⁹ cūctis non fuit in loco isto meretrix: reuersus est ad iudaz et dixit ei. Non inueni eam. Sed et homines loci illius dixerunt mibi: nunq̄ sedisse ibi scortuz. Ait iudas. Habeat sibi. Certe mēdaciū arguere nos non potest. Ego misi hēdum quez pmiserā. Et tu nō inuenisti eā. Ecce autem post tres menses nūciauerūt iude dicentes. Fornicata est thamar nur^a tua: et videt^r uterus illius intumescere. Dixitq³ iudas. Producite eam ut comburat^r. Que cū ducere^r ad penam. Misit ad socerum suuz dicens. De viro cuius hec sunt. pcepi. Cognosce cuius sit anulus. et armilla et baculus. Qui agnitis muneribus ait. Iustior me est: quia non tradidi eam sela filio meo. Attamē ultra nō cognouit eaz. Instante autē partu. apparuerunt gemini in utero: atq³ in ipsa effusione infantium unus protulit manū: in qua obstetrix ligauit coccinum dicens. Iste egredietur prior. Illo vero retrahēte manū: egressus est alter. Dixitq³ mulier. Quare diuisa est ppter te maceria: Et ob hanc causam vocauit nomen ei⁹ phares. Postea egressus est frater eius. ī cuius manu erat coccinū quem appellauit zaram. **Ca. XXXIX.**

Igitur ioseph ductus est ī egiptū: emittq³ eum phutifar eunuch⁹ pharaonis. princeps exercitus sui. vir egiptius de manu ysmabelitarum: a quib⁹ pductus erat. Fuitq³ dominus cum eo: et erat vir in cunctis prospere agens. Habitauitq³ in domo domini sui: qui optime nouerat dominū esse euz eo: et omnia que gereret ab eo dirigi in manu illi⁹. Inuenitq³ ioseph graciā coram domino suo: et ministrabat ei. A quo prepositus omnib⁹ gubernabat creditā sibi domū: et vniuersa q̄ ei tradita fuerant. Benedixitq³ domin⁹ domui egiptij propter ioseph: et multiplicauit eaz in edib⁹ q̄ in agris cunctā ei⁹ substantiā. Nec quicq̄ aliud nouerat: nisi panes quo vescebat^r. Erat autē ioseph pulchra facie: et decorus aspectu. Post multos itaq³ dies iniecit domina oculos suos in ioseph: et ait. Dormi mecum. Qui nequaquā acquiescens opī nephario: dixit ad eam. Ec

ce domin⁹ meus omnib⁹ mibi traditis. ignorat qd habeat in domo sua: nec quicq̄ est q̄ non sit in mea potestate. vlt nō tradiderit mibi: ppter te que vxor eius es. Quomō ergo possum hoc maluz facere: et peccare ī dominum meuz: Quinuscemobi verbis per singulos dies loquebatur: et mulier molesta erat adolescenti: et ille recusabat stuprū. Accidit autē quadam die ut intraret ioseph domū. et opis quippiam absq³ arbitris faceret: et illa apprehensa lacinia vestimenti ei⁹ diceret. Dormi mecum. Qui relicto in manu eius pallio. fugit: et egress⁹ est foras. Cūq³ vidisset mulier vestem ī manib⁹ suis. et se esse contemptaz: vocauit ad se homines domus sue: et ait ad eos. En introduxit virū hebreuz ut illuderet nobis. Ingressus est ad me: ut coiret mecum. Cūq³ ego succlamassem. et audisset vocem meā: et reliquit pallium quod tenebam: et fugit foras. In argumentum ergo fidei. retentū palliū ostendit marito reuertēti domum: et ait. Ingressus est ad me seruus hebreus quez abduxisti: ut illuderet mibi. Cūq³ audisset me clamare: reliquit pallium quod tenebam et fugit foras. Hijs auditis dominus. et nimīū credulus verbis cōiugis: iratus est valde: tradiditq³ ioseph in carcerē ubi vincti regis custodiebantur: et erat ibi clausus. Fuit autē dominus cum ioseph et misertus est illius: et debuit ei graciā ī p⁹pectu principis carceris. Qui tradidit in manu illi⁹ vniuersos vinctos qui ī custodia tenebant^r: et quicquid fiebat. sub ipso erat: nec nouerat aliquib⁹. cūctis ei creditis. Dominus enim erat cum illo: et omnia opera eius dirigebat.

Capitulū. XL.

His itaq³ gestis: accidit ut peccaret duo eunuchi. pincerna regis egipti et pistor. domino suo. Iratusq³ contra eos pharao. Nam alter pincernis preerat. alter pistoribus: misit eos in carcerem principis militum: in quo erat vinctus et ioseph. At custos carceris tradidit eos ioseph: qui et ministrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat: et illi ī custodia tenebant^r. Liberūtq³ abo somniū nocte vna: iuxta itēptacōnē pgruā sibi. Ad q³ cū itroisset ioseph mane et vidisset eos tristes: sciscitat^r ē dicēs. Cur tristior

est hodie solito facies vestra: Qui respon-
derunt. Somnium vidimus: et non est qui in-
terpretetur nobis. Dixitque ad eos ioseph. Nun-
quid non dei est interpretatio? Referte mihi
quid videritis. Narravit prior prepositus
pincernarum somnium suum. Elidebatur coram me
vitem in qua erant tres pagines crescere
paulatim in gemmas. et post flores vinas ma-
turecere: calicemque pharaonis in manu mea.
Tuli ergo vinas et expressi in calicem quem tene-
bam: et tradidi poculum pharaoni. Respon-
dit ioseph. Nec est interpretatio somnii. Tres
pagines. tres adhuc dies sunt post quos
recordabitur pharao misterii tui. et restituet
te in gradum pristinum: dabisque ei calicem iuxta
officium tuum: sicut ante facere consueveras.
Tantum memento mei cum tibi benefuerit: et fa-
cies mecum misericordiam ut suggeras phara-
oni ut educat me de isto carcere quia furtim
sublatus sum de terra hebreorum: et hic innocens
in lacum missus sum. Elides pistorum magi-
ster. qui prudenter somnium dissoluit: ait.
Et ego vidi somnium. quia tria canistra farine
habere super caput meum: et in uno canistro
quod erat excelsum. portare me putabam
omnes cibos qui fiunt arte pistoria: auesque co-
medere ex eo. Respondit ioseph. Nec est in-
terpretatio somnii. Tria canistra. tres adhuc
dies sunt post quos auferet pharao caput
tuum ac suspendet te in cruce: et lacerabunt vo-
lucres carnes tuas. Exinde dies tercius na-
talicius pharaonis erat. Qui faciens gratiam con-
uiuui pueris suis recordatus est inter epu-
las magistri pincernarum. et pistorum principis:
restituitque alterum in locum suum. ut porrigeret
ei poculum. alterum suspendit in patibulo: ut
pictoris veritas probaretur. Et tamen succen-
dentibus prosperis: prepositus pincernarum ob-
litus est interpretis sui. **Capitulum. XLII.**

Post duos annos vidit pharao som-
nium. Putabat se stare iuxta fluui-
um: de quo ascendebant septem bo-
ves pulcre et crasse nimis: et pascebantur in lo-
cis palustribus. Alii quoque septem emergebant de
flumine sede perfectae macie: et pascebantur in
ipsa amnis ripa: in locis uberrimis virenti-
bus: deuoraueruntque eas quatuor mira species.
et habitudo corporum erat. Expergefactus pha-
rao rursum dormiuit: et vidit alterum somnium.
Septem spice pullulabant in culmo uno. ple-

ne atque formose alie quoque totidem spice tenues.
et percussae vredine oriebantur: deuorantes
omnem priorum pulcritudinem. Euigilans
vero pharao post quietem et facto mane pa-
uore perterritus misit ad omnes coniecto-
res egypti: cunctosque sapientes: et accersitis
narravit somnium: nec erat qui interpre-
taretur. Tunc demum reminiscens magi-
ster pincernarum ait. Confiteor peccatum
meum. Iratus rex seruis suis. me et magi-
strum pistorum retrudi iussit in carcerem
principis militum: ubi una nocte uterque vi-
dimus somnium: presagum futurorum. Erat
ibi puer hebreus. eiusdem ducis militum fa-
mulus: cui narrantes somnia. audiuius
quicquid postea rei probauit euentus. Ego
enim redditus sum officio meo: et ille suspensus
est in cruce. Protinus ad regis imperium.
eductus de carcere ioseph totonderunt: ac
veste mutata obtulerunt ei. Cui ille ait. El-
ides somnia. nec est qui edisserat: que audiui
te sapientissime conicere. Respondit ioseph.
Absque me deus respondebit prospera pha-
raoni. Narravit ergo pharao que viderat.
Putabam me stare super ripam fluminis: et
septem boues de amne conscendere. pulcras
nimis et obesas carnibus: que in pastu palu-
dis vireta carpebant. Et ecce has sequebantur
alie septem boues intumescens et macilentae:
ut nunquam tales in terra egypti videri. Qui
deforatis et consumptis prioribus. nullum sa-
turitatis dedere vestigium: sed simili macie
et squalore torpebant. Euigilans. rursum sopore
depressus vidi somnium. Septem spice pullu-
labant in culmo uno. plene atque pulcerrime.
Alii quoque septem tenues et percussae vredine. orie-
bantur e stipula: qui priorum pulcritudinem deuo-
rauerunt. Narravi coniectantibus somnium: et
nemo est qui edisserat. Respondit ioseph. Som-
nium regis. unum est. Que facturum est deus
ostendit pharaoni. Septem boues pulcre. et
septem spice plene: septem ubertatis anni sunt
eandemque vim somnii comprehendunt. Septem quoque
boues tenues atque macilentae qui ascenderunt
post eas. et septem spice tenues. et vento vredine
percussae: septem anni venturae sunt famis: qui
hoc ordine complebuntur. Ecce septem anni ve-
niunt fertilitatis magne in uniuersa terra egi-
pti: quos sequenter septem anni alij tante ste-
rilitatis ut obliuioni tradantur cuncta retro abun-
dancia. Conscriptura est enim fames omnes terras:

et ubertatis magnitudinem peritura est iopie magnitudo. Quod autem vidisti scilicet. ad eam de rem pertinens somnium. firmitatis iudicium est: eoque fiat sermo dei. et velocius impleatur. Nunc ergo provideat rex virum sapientem et industrium et perficiat eum terre egipti: qui constituat prepositos per cunctas regiones. et quantam partem fructuum. per septem annos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt. congreget in horrea: et omne frumentum sub pharaonis potestate custodiat: servetque in urbibus. et appareat future septem annorum fami. qui oppressura est egiptum: et non presumet terra inopia. Placuit pharaoni consilium: et cunctis ministris eius. Locutusque est ad eos: Num invenire poterimus tale virum qui spiritu dei plenus sit? Dixit ergo ad ioseph. Quia ostendit tibi deus omnia que locutus es. nunquid sapientiozem et similem tui invenire poteris? Tu eris super domum meam: et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Anno tamen regni solio precebat te. Dixitque rursum pharaon ad ioseph. Ecce constitui te super universam terram egipti. Tulitque anulum de manu sua et dedit eum in manum eius: vestivitque eum stolam byssinam: et collo torquem auream circumposuit. Fecitque eum ascendere super currum suum secundum clamante precor: ut omnes coram eo genu flecterent: et prepositum esse scirent universae terre egipti. Dixitque rex egipti ad ioseph. Ego sum pharaon. Absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni terra egipti. Elegitque nomen illi et vocavit eum lingua egiptiaca. salvatorem mundi. Deditque illi uxorem: aseneth filiam phutifariorum sacerdotis heliopoleos. Egressus est itaque ioseph ad terram egipti. Triginta annorum erat quando stetit in conspectu regis pharaonis. et circumivit omnes regiones egipti. Venitque fertilitas septem annorum: et in manipulos redactae segetes congregatae sunt in horrea egipti. Omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est. tantaque fuit abundantia tritici. ut arenae maris coequaretur: et copia mensurarum excederet. Natique sunt ioseph filii duo antequam veniret fames: quos peperit ei aseneth. filia phutifariorum sacerdotis heliopoleos. Locavitque nomen primogeniti manasses dicens. Oblivisci me fecit deus omnium laborum meorum: et domus patris mei. Nomen quoque secundum appellavit ephraim dicens. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Igitur transactis septem ubertatis

annis qui fuerant in egipto: ceperunt venire septem anni iopie. quos praedixerat ioseph: et in universo orbe fames prevaluit. In cuncta etiam terra egipti. fames erat. Qua esuri ente: clamavit populus ad pharaonem. alimeta petes. Quibus ille respondit. Ite ad ioseph: et quicquid ipse vobis dixerit facite. Crescebat autem quotidie fames in omni terra: apuitque ioseph universa horrea: et vendebat egiptiis. Nam et illos oppresserat fames. Desiderantesque provicie veniebant in egiptum ut emerent escas: et malum iopie transirent. **Ca. XLII.**

Aldiens autem iacob qui alimeta venderent in egipto: dixit filiis suis. Quare negligitis? Audivi quod triticum venditur in egipto. Descendite. et emite nobis necessaria: ut possim vivere: et non presumamus inopia. Descendentes igitur fratres ioseph decem. ut emerent frumenta in egipto. beniamin domi retento a iacob: qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquam paciscatur mali: ingressi sunt terram egipti: cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in terra chanaan: et ioseph erat princeps in terra egipti: atque ad eius nutum frumenta populis vendebantur. Cumque adorassent eum fratres sui: et agnouisset eos. quasi ad alienos barbarius loquebatur: interrogans eos. Unde venistis? Qui responderunt. de terra chanaan: ut emamus victui necessaria. Etiam fratres ipse cognoscens: non est cognitus ab eis. Recordatusque somniorum que aliquando viderat: ait ad eos. Exploratores estis: ut videtis infirmiora terre venistis. Qui dixerunt. Non est ita domine: sed servi tui venerunt ut emerent cibos. Omnes filii viri sumus. Pacifici venimus: nec quicquam famuli tui machinantur mali. Quibus ille respondit. Aliter est. Immunita terre huius considerare venistis. At ille dixerunt. Duodecim inquit fratres servi tui sumus: filii viri unius in terra chanaan. Minimamque partem nostram est. alii non sunt super. Hoc est autem quod locutus sum. Exploratores estis. Jam nunc experimentum vestri capiam. Per salutem pharaonis non egrediemini hinc: donec veniat frater vester minimus. Mittite ex vobis unum et adducat eum: vos autem eritis in viculis. donec probe quod dixistis: utrum vera vel falsa sit. Alioquin per salutem pharaonis. exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie. tribus diebus. Die autem

tercō eductis d̄ carcere ait. **F**acite q̄ dixi:
et uiuetis. **D**eū ei timeo. **S**i pacifici estis.
frater vester vn̄ liget̄ in carcere: vos aut̄
abite. et ferte frum̄ta q̄ emistis in domos
vestras. et fratrem v̄m minimū ab me ad-
ducite: ut possim v̄os pbare sermones. et
nō moriamini. **F**ecerūt ut dixerat: et locu-
ti sunt adinuicē. **M**erito hec patimur: q̄
peccauim̄ in fr̄ez n̄rm. vidētes angustias
anime illi? dū deprecaret̄ nos. et non audiu-
im̄: idcirco venit sup̄ nos ista tribulatio. **E**-
quibz vn̄ ruben ait. **N**unquid nō dixi vo-
bis nolite peccare i puerum: et nō audistis
me? **E**n sanguis ei? exquiri. **N**esciebant ei
q̄ intelligeret ioseph: eoq̄ p̄ interptem lo-
queret̄ ad eos. **A**uertitq̄ se parūper. et fle-
uit: et reuersus locutus est ad eos: tollē-
q̄ simeon. et ligans illis p̄sentibz. **I**ussitq̄
ministris ut implerēt saccos eoz tritico:
et reponerent pecunias singuloz i saccu-
lis suis: datis supra cibariis i via. **Q**ui fe-
cerunt ita. **A**t illi portantes frum̄ta i azi-
nis suis p̄fecti sūt. **A**pertoq̄ vn̄ sacco. ut
daret iumento pabulū i diuersorio. contē-
platus pecuniā in ore sacculi: dixit fratri-
bus suis. **R**eddata est mihi pecunia. **E**n hē-
tur i sacco. **E**t obstupescit turbatq̄. mu-
tuo dixerūt. **Q**uidnā ē hoc qd̄ fecit nobis
de? **E**lenerūtq̄ ad iacob p̄ez suū in terra
chanaan: et narrauerūt ei om̄ia q̄ accidisset
sibi dicentes. **L**ocut̄ ē nobis dñs terre du-
re: et putauit nos exploratores eē puincie.
Eui r̄ndim̄? **P**acifici sum̄: nec vllas mo-
limur insidias. **D**uodecim fr̄es vno p̄e ge-
niti sum̄: vn̄ nō ē sup̄: minim̄ cū p̄e n̄ro
ē in terra chanaan. **Q**ui ait nobis. **S**ic p̄-
babo qd̄ pacifici sitis. **F**rem v̄m vnū di-
mittite apud me: et cibaria domibz vestris
necessaria sūmite. et abite. **F**ratrēq̄ vestrū
minimū adducite ad me. ut sciā quod non
sitis exploratores: et istū q̄ tenet̄ in vincu-
lis recipe possitis: ac deiceps q̄ vultis emē-
di habeatis licēciā. **H**is dictis. cū frum̄ta
effūderēt. singuli reperiēt i ore saccoz li-
gatas pecunias: exterritisq̄ simul om̄ibz.
dixit p̄r iacob. **A**bsq̄ liberis me esse feci-
stis. **I**oseph nō ē sup̄: simeon tenet̄ in vin-
culis. et beniamin auferetis. **I**n me hec oīa
mala reciderūt. **E**ui respondit ruben. **D**u-
os filios meos interfice: si nō reduxero il-
lū tibi. **T**rahe illū in manu mea: et ego euz

tibi restituā. **A**t ille: nō descendet inquit fi-
lius meus vobiscū. **F**rater ei? mortu? ē: et
ip̄e sol? remāsit. **S**i qd̄ ei aduersitatis ac-
ciderit in terra ad quam p̄gitis: deducetis
canos meos cum dolore ad inferos.

Capitulum. .XLIII.

Interim fames om̄ez terrā vehemē-
ter p̄mebat: consumptisq̄ cibis q̄s
ex egipto detulerāt dixit iacob ad
filios suos. **R**euertim̄: et emite nobis pau-
xillum escarum. **R**espondit iudas. **D**enun-
ciauit nobis vir ille sub attestacōne iuris-
iurandi. dicens. **N**on videbitis faciem me-
am: nisi fratrem vestrum minimū abduce-
ritis vobiscum. **S**i ergo vis eum mittere
nobiscum pergemus pariter et ememus ti-
bi cibaria si autē non vis: nō ibimus: vir
ei (ut sepe dixim̄) denunciauit nobis di-
cēs. **N**on videbitis faciem meam absq̄ fra-
tre vestro minimo. **D**ixit eis isrl̄. **I**n meā
hoc fecistis miserā: ut idicaretis ei et aliū
habere vos fr̄ez. **A**t illi respōderūt. **I**nter-
rogauit nos hō p̄ ordinē nostrā p̄geniē: si
pater viueret: si haberem̄ fratres. **E**t nos
respondim̄ ei consequēter: iuxta id qd̄ fu-
erat sciscitatus. **N**ūquid scire poteram̄ q̄
dictur̄ eēt: adducite fr̄ez v̄m vobiscū? **J**u-
das q̄ dixit p̄ri suo. **M**itte puez meuz ut
p̄ficiscamur et possemus viuere: ne moria-
mur nos et puuli nostri. **E**go suscipio pu-
erum: de manu mea require illuz. **N**isi re-
duxero et reddidero eū tibi: ero peccati re-
us in te om̄i tēpore. **S**i nō intercessisset di-
latō: iam vice altera venissem̄. **I**git̄ israel
pater eoz dixit ad eos. **S**i sic necesse ē. fa-
cite quod vultis. **S**umite d̄ optimis terre
fructibz in vasis v̄ris et deferte viro mune-
ra: modicū resine et mellis. et storacis et sta-
ctes. therebinti. et amigdalaz. **P**ecuniazq̄
duplicē ferte vobiscū: et illā quā inuenistis
i sacculis reportate: ne forte errore factuz
sit. **S**z et fr̄ez v̄m tollite: et ite ad virū. **D**e-
us at̄ me? oīpotēs faciat vobis eū placabi-
lē: et remittat vobiscū fr̄ez v̄m quē tenet
i vinculis: et hūc beniamin. **E**go at̄ q̄si orba-
t̄. absq̄ liberis ero. **T**ulerūt ergo viri mu-
nera et pecuniā duplicē et beniamin: descē-
derūtq̄ i egiptū: et steterūt corā ioseph. **Q**uos
cū ille vidisset et beniamin simul: p̄cepit di-
spēsatori dom̄ sue dicēs. **I**ntroduc viros
domū: et occide victimas. et istue puiniū:

quoniam hodie mecum sunt comesturi in meridie. Fecit ille quod sibi fuerat imperatum: et introduxit viros domum. Ibiq; exterriti dixerunt mutuo. Propter pecuniam quam retulimus prius in saccis nostris, introducti sumus, ut deuoluat in nos calumnia, et violenter subiciat seruituti: et nos et azinos nostros. Quamobrem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem, locuti sunt. Oramus domine ut audias nos. Iam ante descendimus, ut emeremus escas: quibus emptis, cum venissemus ad diuersorium, aperuimus saccos nostros, et inuenimus pecuniam in ore saccorum: quam nunc eodem pondere reportauimus. Sed et aliud attulimus argutum: ut emamus quod nobis necessaria sunt. Non est in nostra conscientia: quod posuit ea in marsupijs nostris. At ille respondit. Pax vobiscum: nolite timere. Deus vester et deus patris vestri, dedit vobis thesauros in saccis vestris. Nam pecuniam quam dedistis mihi: probatam ego habeo. Eduxitq; ad eos simeon. Et introductis domum attulit aquam: et lauerunt pedes suos: deditq; pabulum azinis eorum. Illi vero pabant munera: donec ingrederetur ioseph meridie. Audierant enim quod ibi comesturi essent panem. Igitur ingressus est ioseph domum suam: obtuleruntq; ei munera, tenentes in manibus suis et adorauerunt primum in terra. At ille clementer resolutatis eis, interrogauit eos dicens. Sanusne est pater vester senex: de quo dixeratis mihi? Abhuc viuunt. Qui responderunt. Sospes est, seruus tuus pater noster. Abhuc viuunt. Et incuruati adorauerunt eum. Attollens autem ioseph oculos: vidit beniamin fratrem suum vterinum, et ait. Iste est frater vester puellus: de quo dixeratis mihi? Et rursum. Deus inquit misereatur tui fili mi. Festinauitq; in domum, quia commota fuerant viscera eius super fratre suo: et erubebant lacrimae: et introiens cubiculum fleuit. Rursumq; lota facie egressus, continuit se: et ait. Ponite panes. Quibus appositis: seorsum ioseph, et seorsum fratribus, egypcijs quibus quiescebat simul seorsum: illicitum est enim egyptijs comedere cum hebreis, et yphanum putant huiuscemodi conuiuium: sederunt coram eo, primogenitus iuxta primogenita sua, et minimus iuxta etatem suam. Et mirabantur nimis sumptibus partibus quas ab eo acceperant. Maiorq; pars venit beniamin: ita ut quilibet partibus excederet. Biberuntq; et inebriati sunt cum eo.

Capitulum. XLIII.

Precepit autem ioseph dispensatori domus sue dicens. Imple saccos eorum frumento quantum possunt capere: et pone pecunias singulorum in summitate sacci. Ciphum autem meum argenteum, et precium quod dedit tritici: pone in ore sacci iunioris. Factumq; est ita. Et orto mane, dimissi sunt cum azinis suis. Itaque vrbem exierant, et processerant paululum. Tunc ioseph accersito dispensatore domus ait. Surge inquit et persequere viros: et apprehensis dicito. Quare reddidistis malum pro bono? Ciphus quem furati estis: ipse est in quo bibit dominus meus, et in quo augurari solet. Pessimam rem fecistis. Fecit ille ut iusserat: et apprehensis per ordinem locutus est. Qui responderunt. Quare sic loquitur dominus noster: ut serui tui tamen flagitij commiserint? Pecuniam quam inuenimus in summitate saccorum, reportauimus ad te de terra chanaan. Et quod consequens est, ut furati simus de domo domini tui aurum vel argentum? Apud quemcumque fuerit inuentum seruorum tuorum quod queris moriamur: et nos erimus serui domini nostri. Qui dixit eis. Fiat iuxta verbum sententiae. Apud quemcumque fuerit inuentum, ipse sit seruus meus, vos autem eritis innoxii. Itaque festinato deponentes in terram saccos: aperuerunt singuli. Quos scrutatus, incipiens a maiore usque ad minimum: inuenit ciphum in sacco beniamin. At ille scissis vestibus, oneratisq; rursum azinis, reuersi sunt in opidum: priusq; iudas cum fratribus ingressus est ad ioseph. Necdum enim de hoc loco abierat. Quosq; ante eum pater in terram conuertit. Quibus ille ait. Cur sic agere voluistis? An ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia? Cui iudas. Quid respondebimus inquit domino meo, vel quod loquamur: aut iuste poterimus obtemperare? Deus inuenit iniquitatem seruorum tuorum. En oves serui sumus domini mei: et nos et apud quem inuentus est ciphus. Respondit ioseph. Absit a me: ut sic agam. Qui furatus est ciphum ipse sit seruus meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrum. Accedens autem propius iudas, profertur ait. Oro domine audi me: ut loquatur seruus tuus verbum in auribus tuis: et ne irascaris famulo tuo. Tu es enim pater pharaonis dominus meus. Interrogasti prius seruos tuos habetis patrem aut fratrem: et nos respondimus tibi domino meo. Est nobis pater senex: et puer puellus qui in senectute illius natus est, cuius vterin?

frater est mortuus: et ipse solus habet matrem suam: pater vero tenere diligit eum. Dixisti quoque servis tuis. Abducite eum ad me: et ponam oculos meos super illum. Suggestum est tibi domino meo: non potest puer relinquere patrem suum. Si enim illum dimiserit morietur. Et dixisti servis tuis. Nisi venerit frater vester minimus vobiscum: non videbitis amplius faciem meam. Cum ergo ascendissem ad famulum tuum prem nostrum: narraui ei omnia quae locutus est dominus meus. Et dixit pater noster. Reuertimini: et emite nobis parum tritici. Cui diximus. Non possumus ire. Si frater noster minimus descenderit nobiscum. proficiscemur simul: alioquin illo absente. non autem videre faciem viri. At ille respondit. Eos scitis quod duos filios genuerit mihi uxor mea. Egressus est unus et dixistis bestia deuorauit eum: et hucusque non compareret. Si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit: deducetis canos meos cum mero re ad inferos. Igitur si intrauero ad seruum tuum prem nostrum et puer defuerit: cum anima illius ex huius anima dependeat. videbiturque eum non esse nobiscum. morietur: et deducet famuli tui canos eius cum dolore ad inferos. Ego prope seruus tuus sum: quod in mea hunc recepi fidem. et spopondi dicens. Nisi reduxero eum: peccati reus ero in patre meo omni tempore. Manebo itaque seruus tuus pro puero in ministerio domini mei: et puer ascendat cum fratribus suis. Non enim possum redire ad patrem absente puero: ne calamitatis que oppressura est patrem meum. testis assistam.

Capitulum.

.XLV.

Non se poterat velle cohibere ioseph. multis coram astantibus: unde precepit ut egredierentur cuncti foras: et nullus interesset alienus agnitioni matris sue. Eleuauitque vocem cum fletu: quam audierunt egiptii omnesque domus pharaonis: et dixit fratribus suis. Ego sum ioseph. Ab hac pater meus uiuit: non poterant respondere fratres: nimio terrore perterriti. Ad quos ille clementer: accedite inquit ad me. Et cum appropinquassent prope: ego sum ait ioseph frater vester: quem uendidistis in egiptum. Nolite pauere: neque uobis durum esse uideatur quod uendidistis me in his regionibus. Pro salute enim uestra misit me deus ante uos in egiptum. Biennium est ei quod cepit fames esse in terra: et adhuc quinque anni restant. quibus nec arari poterit

nec meti. Premisitque me deus ut reseruemini super terram: et escas ad uiuendum habere possitis. Non uestro consilio sed dei uoluntate huc missus sum: qui fecit me quasi patrem pharaonis. et dominum uniuersae domus eius: ac principem in omni terra egipti. Festinate et ascendite ad patrem meum: et dicetis ei. Nec mandat filius tuus ioseph. Deus fecit me dominum uniuersae terre egipti. Descende ad me ne moreris: et habitabis in terra iessen. Et cum iuxta me. tu et filij tui. et filij filiorum tuorum oues tue. et armenta tua. et uniuersa quae possides: ibique te pascam. Adhuc enim quinque anni residui sunt famis: ne et tu pereas. et omnis domus tua: et omnia quae possides. En oculi vestri. et oculi fratris mei beniamin uident: quod os meum loquatur ad uos. Nunciate patri meo uniuersam gloriam meam: et cuncta quae uideristis in egipto. Festinate: et abducite eum ad me. Cumque amplexatus recidisset in collum beniamin fratris sui fleuit: illo quoque similiter fletu similiter super collum eius. Obsculatusque est ioseph omnes fratres suos: et plorauit super singulos. Post quod: ausi sunt loqui ad eum. Audituque est et celebri sermone uulgatum in aula regis: uenerunt fratres ioseph. Et gaudius est pharaon: atque omnis familia eius. Dixitque ad ioseph: ut imperaret fratribus suis dicens. Querantes iumenta ite in terras chanaan. et tollite inde patrum uestrorum et cognationem. et uenite ad me: et ego dabo uobis omnia bona egipti. ut comedatis medullam terre. Precipe etiam ut tollant plaustra de terra egipti: ad subuersionem puulorum suorum ac iugum. Et dicit. Tollite patrum uestrorum et imperate quicunque uenientes: nec dimittatis quicquam de suppellectili uestra: quia omnes opes egipti uestrae erunt. Feceruntque filij israel: ut eis mandatum fuerat. Quibus debuit ioseph plaustra. secundum pharaonis imperium: et cibaria in itinere. Singulis quoque proferri iussit binas stolas: beniamin uero debuit tricetos argenteos. cum quinque stolis optimis: tantumdem pecuniae et uestium mittens patri suo: addens eis azinos decem. quae subueherent. ex omnibus diuicijs egipti: et totidem azinas tritici cum in itinere. panesque portantes. Dimisit ergo fratres suos: et proficiscens ait. Ne irascamini in uia. Qui ascendentes ex egipto. uenerunt in terram chanaan ad patrem suum iacob: et nunciauerunt ei dicentes. Ioseph filius tuus uiuit. et ipse domiatur in omni terra egipti. Quo audito

iacob: quasi d̄ graui somno euigilās. tam̄
nō credebāt eis: illi econtra referebāt oēm
ordinem rei. Cūq; uidisset plaustra ⁊ vni
uersa que miserat: reuixit spiritus eius. ⁊
ait. Sufficit mihi si adhuc ioseph fili⁹ me⁹
us uiuit: vadam et videbo illuz anteq̄ mo
riar. Capitulum. XLVI.

Profectusq; isrl' cuz oībo que habe
bat. venit ad puteū iuramenti: et
mactatis ibi victimis deo p̄is sui
ysaac. audiuit eum p̄ visionē nocte vocan
tem se: et dicentē sibi. Iacob iacob. Cui re
spondit. Ecce assum. Ait illi deus. Ego suz
fortissim⁹ de⁹ p̄is tui. Noli timere: sed de
scende in egiptū: q; ī gentē magnā faciā te
ibi. Ego descendā tecū illuc: ⁊ ego in de ad
ducā te reuertentē. Ioseph q; ponet man⁹
suas sup̄ oculos tuos. Surrexit iacob ma
ne a puteo iuramēti: tulerūtq; eū filij cuz
puul' et vxorib⁹ suis. ī plaustrib⁹ q̄ miserat
pharao ad portandū senē: et om̄ia q̄ possi
derat in terra chanaan. Venitq; in egiptū
cū om̄i semine suo: filij ei⁹ et nepotes: filie
⁊ cūcta simul p̄genies. Dec sūt aut̄ noīa fi
lioz isrl'. qui ingressi sunt in egiptū: ip̄i cū
liberis suis. Primogenit⁹ ruben. Filij ru
ben: enoch ⁊ phallu. ⁊ esrom ⁊ charmī. Fi
lij simeon: iemuhel. ⁊ iamin. ⁊ zachod. ⁊ ia
chim. ⁊ soer. et saul fili⁹ chananithidis. Fi
lij leui: gerson. ⁊ chaath. ⁊ merari. Filij iu
da: her. et onan. et sela. et phares. et zara.
Mortui sunt autē her et onan ī terra cha
naan. Natiq; sunt filij phares: esrom et
amul. Filij ysachar: thola ⁊ phua. ⁊ iobab
et semrō. Filij zabulon: sareth. ⁊ chelon. ⁊
iabelel. Nij filij lye. quos genuit ī mesopo
tamia sijrie: cuz dina filia sua. Oēs aīe fili
oz ei⁹ et filiarū trigintatres. Filij gab: se
phion. ⁊ aggi. et suphi. et esebon. ⁊ suni. et
beerī. ⁊ arodī. ⁊ areli. Filij aser. iamne. et
iesua. et iesui. et beria. zara q; soror eozuz.
Filij beria: heber et melchiel. Nij filij zel
phe. quā dedit laban lye filie sue: ⁊ hos ge
nuit iacob. sedecim aīas. Filij rachel vx
oris iacob: ioseph et beniamin. Natiq; sunt
ioseph filij in terra egipti: q̄s genuit ei⁹ as
seneth filia phutifaris sacerdotis heliopo
leos. manasses. ⁊ effraim. Filij beniamin:
bela. et bechor. ⁊ asbel. et gera. ⁊ naaman.
⁊ iechri. ⁊ iethros. mophim ⁊ ofim. ⁊ areb.

Nij filij rachel quos genuit iacob: omnes
anime quatuordecim. Filij dan: vsim. Fi
lij neptalim: iasiel. ⁊ guni. ⁊ ieser. ⁊ salem.
Nij filij bale. quaz dedit laban rachelī filie
sue: et hos genuit iacob: omnes anime se
ptē. Cūcteq; aīe que ingressē sunt cū iacob
in egiptum: ⁊ egressē sunt d̄ femore illius.
absq; vxorib⁹ filioz eius: sexaginta sex. Fi
lij autē ioseph. q̄ nati sūt ei in terra egipti:
aīe due. Om̄es aīe domus iacob. que īgres
se sunt in egiptū: fuere septuaginta. Misit
aut̄ iacob iudaz ante se ad ioseph ī egiptū
vt nunciaret ei: et ille occurreret ī iessen.
Quo cū puenisset iūcto ioseph curru suo.
ascendit obuiā p̄i ad eūdē locum: vidēsq;
eū irruit sup̄ collū ei⁹: ⁊ inter amplex⁹ fie
uit. Dixitq; pater ad ioseph. Nā letus mo
riar q; vidi faciē tuā: ⁊ supstitē te relinq.
Et ille locut⁹ est ad fratres suos: et ad oēs
domū p̄is sui. Ascendā et nūciabo phara
onī: dicā q; ei. Fr̄es mei et dom⁹ p̄is mei
q̄ erant ī terra chanaan. venerunt ad me:
et sunt viri pastores ouium curāq; habēt
alendorum gregū. Decora sua. et armēta
et om̄ia que habere potuerunt. adduxe
rūt secū. Cūq; vocauerit vos. ⁊ dixerit. qd̄
est opus vestrum: respondebitis. Viri pa
stores sumus serui tui. ab infantia nostra
vsq; in presens: et nos ⁊ patres nostri. Dec
autem dicetis. vt habitare possitis ī terra
iessen: quia detestantur egiptij omnes pa
stores ouium. Capitulum. XLVII.

Ingressus ergo ioseph: nunciauit
pharaonī dicēs. Pater meus ⁊ fra
tres. oues eorum ⁊ armēta. ⁊ cun
cta q̄ possident. venerūt d̄ terra chanaan:
et ecce consistunt ī terra iessen. Extremos
q; fratrū suoz quinq; viros. constituit co
ram rege. Quos ille īterrogauit. Quid ha
betis operis: R̄nderūt. Pastores ouiu su
m⁹ serui tui: et nos et p̄es nr̄i. Ad pere
grinādū in terrā tuā venim⁹: qm̄ nō ē her
ba gregib⁹ seruoz tuozū. in grauescēte fa
me in terra chanaan. Petimusq; vt eē nos
iubeas seruos tuos ī tra iessen. Dixit ita
q; rex ad ioseph. Pater tuus et fratres tui
venerūt ad te. Terra egipti in conspectu
tuo est: ī optimo loco fac eos habitare: et
trade eis terrā iessen. Quod si nosti ī eis eē
viros industrios: cōstitue illos magistros

pecorū meorū. Post hec introduxit ioseph patres suū ad regē: et statuit eum coram eo. Qui benedicens illi: et interrogatus ab eo. quot sunt dies annorū vitę tue: respondit. Dies peregrinacōis vitę mee centū triginta annorū sunt. parui et mali: et non peruenerunt usq; ad dies patrum meorum quib; peregrinati sunt. Et benedicto rege. egressus est foras. Ioseph vero patri et fratrib; suis dedit possessiones in egipto in optimo terre solo ramesses. ut p̄cepit pharao: et alebat eos: om̄esq; domū patris sui prebens cibaria singulis. In toto em̄ orbe panis deerat: et oppresserat fames terrā. maxime egipti et chanaan. Et quib; om̄em pecuniā congregauit pro vendicōe frum̄ti: et intulit eas in erariū regis. Cūq; defecisset emptorib; precii: venit cūcta egipt; ad ioseph dicēs. Da nobis panes. Quare morimur corā te. deficiēte pecuniā: Quib; ille respōdit. Adducite pecora vestra et dabo vobis pro eis cibos: si p̄ciū non habetis. Que cū adduxissent dedit eis alimēta p̄ eqs et ouib; et bob; et azinis. sustētauitq; eos illo anno pro cōmutacōne pecorū. Eleuerūt q; anno sc̄do: et dixerūt ei. Non celam; dñō nr̄o q; deficiēte pecuniā. pecora simul defecerūt: nec clam te ē: q; absq; libis corpib; et terra nihil habem;. Cur ergo moriemur te vidēte: Et nos et terra nr̄a tui erim;. Eme nos i seruitutē regiā. et p̄be semina: ne pereunte cultore redigat terra i solitudinē. Emit igit; ioseph oēs terrā egipti: vendētib; singul; possessiones suas p̄ magnitudinē famis. Subiecit eāq; pharao ni. et cunctos p̄p̄os ei; a nouissimis terminis egipti usq; ad extremos fines ei; p̄ter terrā sacerdotū q; a rege trahita fuerat eis q̄b; et statute cibaria ex horreis publicis p̄bebant;: et idcirco nō sunt cōpulsī vendere possessiones suas. Dixit ergo ioseph ad p̄p̄os. En ut cernitis et vos et terram vram pharao possidet. Accipite semina et serite agros: ut fruges habere possitis. Quātā p̄tē regi dabitis: q̄tuor reliq; p̄mitto vobis i sementē. et i cibū familijs et liberis vris. Qui r̄ndērt. Salus nr̄a i manu tua ē. Respiciat nos tm̄ dñs noster: et leti seruiem; regi. Ex eo tpe usq; i p̄sentē diē i vniuersa terra egipti regib; quinta ps soluit;: et factū ē quasi i legē. absq; terra sacerdotali:

q; libera ab hac condicōne fuit. Habitauit ergo israel in egipto. id est i terra iessen et possedit eā: auctusq; est et multiplicat; nimis: et vixit i ea decē et septē ānis. Factiq; sunt om̄es dies vitę illius centū triginta et septē annorū. Cūq; appropinq̄re cerne- ret diē mortis eius. vocauit filiū suū ioseph: et dixit ad eum. Si inueni gratiaz i conspectu tuo. pone manus tuā sub femore meo. et facies mihi misericordiaz et veritatē: ut non sepelias me in egipto: sed domū cum patribus meis: et auferas me de terra hac. condasq; me in sepulcro maiōrū. Cui respondit ioseph. Ego faciā quod iussisti. Et ille: iura ergo iquit mihi. Quo iurante: adorauit israel dominū conuersus ad lectulī caput. **Cap. XLVIII.**

His itaq; transactis nunciatus est ioseph. q; egrotaret pater su;. Qui assumptis duobus filijs manasse et ephraim: ire perrexit. Dictūq; est senī. Ecce filius tuus ioseph venit ad te. Qui confortatus sebit in lectulo. Et ingressus ad se ioseph ait. Deus om̄ipotens apparuit mihi in luza. q; est in terra chanaan: b̄ndixitq; mihi: et ait. Ego te augebo et multiplicabo: et faciā te i turbas p̄p̄orū. Paboq; tibi terrā hāc. et semī tuo p̄tē: i possessionem sēpiternā. Duo ergo filij tui q; nati sūt tibi i terra egipti anq̄ huc venirē ad te mei erūt ephraim et manasses: sicut simeon et ruben reputabūt mihi. Reliqs at; q; genueris p; eos tui erūt: et noīe frat; suorū vocabūt i possessionib; suis. Mihi ei qm̄ veniebat; d; mesopotamia. mortua est rachel in terra chanaan: i ip̄o itinere. Gratq; vernū tpus. Et ingrediebar ephrataz. et sepeliui eā iuxta viā ephrate q; alio noīe vocabat; bethleem. Elides at; filios ei;. dixit ad euz. Qui sunt isti: R̄ndit. Filij mei sūt: q; donauit mihi dñs i hoc loco. Adduc inquit eos ad me: ut b̄ndicā ill;. Oculi ei; isrl; caligabāt p̄ nimia senectute: et clare videre nō poterat. Applicatosq; ad se deosculatos. et circūplex;: dixit ad filiū suū. Nō sum fraudat; aspectu tuo: isup̄ ondit mihi de; semī tuū. Cūq; tulisset eos ioseph d; gremio patris. adorauit p̄nus i terrā: et posuit ephraim ad dexterā suā id ē ad sinistrā isrl; manassen vero in sinistra sua ad dexteram sc;.

patris: applicuitque ambos ad eum. Qui extē
dens manū dexterā. posuit super caput ef-
fraim minoris fratris: sinistrā autē sup ca-
put manasse qui maior natu erat: commu-
tās manū. **B**ndixitque iacob filios ioseph:
et ait. **D**eus ī cui⁹ cōspectu ambulauerunt
p̄res mei abraham et ysaac: deus qui pascit
me ab adolescentia mea usque in presentem
diē: angel⁹ q̄ eruit me d̄ cūctis malis. bñ-
dicat pueris istis: et inuocet sup eos no-
mē meū. nomina q̄ p̄m meorū abraham et
ysaac: et crescant ī multitudine sup terrā.
Aitēs autē ioseph q̄ posuisset p̄r su⁹ dexterā
manum sup caput effraim: grauiter acce-
pit. **E**t apprehēsā manū p̄ris. leuare cona-
tus est. d̄ capite effraim: et transferre sup
caput manasse. **D**ixitque ad p̄res. **N**ō ita cō-
uenit pater: quia hic ē primogenitus. **P**o-
ne dexterā tuā sup caput ei⁹. **Q**ui rēnuēs
ait. **S**cio fili mi scio. **E**t iste quippe erit ī
populos. et multiplicabit⁹: sed frater eius
minor maior erit illo: et semē illi⁹ crescet
ī gētes. **B**ndixitque eis in tpe illo dicēs. **I**n-
te bñdicet isrl: atque dicet. **F**aciat tibi de⁹
sicut effraim et sicut manasse. **C**onstituit
que effraim atq̄ manassen. **E**t ait ad ioseph
filiū suū. **E**n ego morior: et erit deus vobi-
scū: et rducz vos ad terrā p̄m v̄orū. **D**o tibi
p̄tē vnā extra fr̄es tuos: quā tuli d̄ manu
amorrei ī gladio et arcu meo. **Ca. XLIX.**

Uocauit autē iacob filios suos: et ait
eis. **C**ongregamini: ut ānūciē que
v̄tura sunt vobis ī dieb⁹ nouissī-
mis. **C**ōgregamini et audite filij iacob: au-
dite isrl p̄res vestz. **R**uben primogenitus
meus. **T**u fortitudo mea: et principiū do-
loris mei. **P**rior ī donis: maior ī imperio.
Effusus es sicut aqua. **N**ō crescas: q̄ ascē-
disti cubile p̄ris tui: et maculasti stratum
ei⁹. **S**imeon et leui fratres: vasa iniquitatis
bellantia. **I**n cōsiliū eorū nō veniat anīa
mea. et ī cetū illoz nō sit gloria mea: quia
in furore suo occiderūt virū: et ī volūtate
sua suffoderūt murū. **M**alebict⁹ furoz eo-
rū q̄ p̄tinax: et idignatō eorū q̄ dura. **D**i-
uidam eos ī iacob: et disp̄gam eos in isrl.
Juda: te laudabūt fratres tui. **M**an⁹ tue
in cervicib⁹ inimicorū tuorū: adorabūt te
filij p̄ris tui. **C**atul⁹ leonis iuda. **A**d pre-
dam fili mi ascendisti requiescēs accubui-
sti ut leo et q̄si leena. **Q**uis suscitabit eum!

Nō auferet⁹ sceptrū d̄ iuda. et dur⁹ d̄ femo-
re eius: donec veniat q̄ mītēdus est: et ip̄e
erit expectacō gentiū. **L**igās ad vineā pul-
lum suū: et ad vitē o fili mi azinā suā. **L**a-
uabit ī vino stolā suā: et ī sāguine v̄ue pal-
liū suū. **P**ulcriores sunt oculi eius vino. et
dentes eius lacte candidiores. **B**abylon ī
litorē maris habitabit: et ī stacōne nauī-
uz: ptingēs. usque ad sūdōnē. **Y**sachar azin⁹
fortis: accubās inter terminos. **E**libit req̄-
em q̄ eēt bona. et terrā q̄ optima: et suppo-
suit humerū suū ad portanduz: factusque ē
tributis seruiēs. **D**an iudicabit populum
suum: sicut et alia trib⁹ ī isrl. **F**iat dan co-
luber ī via. cerastes ī semita: mordēs vngu-
las eq̄: ut cadat ascensor eius retro. **S**alu-
tare tuū expectabo dñe. **G**ad accinct⁹ p̄li-
abit⁹ ante eū: et ip̄e accinget⁹ retro sū. **A**ser
p̄guis panis ei⁹: et p̄bebit⁹ delicias regib⁹.
Neptalim ceruus emissus: et dans eloquia
pulcritudinis. **F**ilius accrescens ioseph:
fili⁹ accrescēs et decorus aspectu. **F**ilie di-
scurrerunt sup muruz: sed exasperauerūt
eū. et iurgati sunt: inuiderūtque illi habētes
iacula. **R**edit in forti arcus ei⁹ et dissolu-
ta sunt vincula brachioz et manū illius.
p̄ man⁹ potētis iacob. **I**nde pastor egres-
sus est: lapis isrl. **D**e⁹ patris tui erit ad-
iutor tuus. et om̄ipotēs benedicet tibi be-
neditōib⁹ celī desuper. beneditōib⁹ abissi-
iacentis deorsum: benedictionib⁹ vberum
et vulue. **B**enedictōes p̄ris tui. conforta-
te sunt benedictōib⁹ patrum eius: donec
veniret desiderium collum eternorū. **F**iat
in capite ioseph et ī vertice nazarei: inter
fratres suos. **B**eniamin lupus rapax: ma-
ne comedet p̄daz: et vespere diuidet spolia.
Omnes hī ī tribub⁹ israhel duodecim. **N**ec
locut⁹ est eis pater suus: benedixitque sin-
gulis benedictōib⁹ p̄rijs. et precepit eis di-
cens. **E**go congregor ad populum meum.
Sepelite me cum patrib⁹ meis in spelun-
ca duplici. que est ī agro ephron ethei. cō-
tra mambre in terra chanaan: quaz emit
abraham cū agro. ab ephron etheo ī posses-
sionem sepulcri. **I**bi sepelierūt eū: et saraz
uxorē eius. **I**bi sepultus est ysaac cūz re-
becca coniuge sua. **I**bi līa condita iac⁹.
Finitisq̄ mādatīs q̄b⁹ filios instruebat.
collegit pedes suos sup lectulū et obiit: ap-
positusque ē ad pplm suū. **Capitulū. L.**

Quod cernens ioseph: ruit sup fa-
ciē p̄is flens et deosculās eū: p̄ce-
pitq; seruis suis medicis: ut aro-
matib; p̄dirēt p̄ez. Quib; iussa explētib;
trāsierūt q̄draginta dies. Iste quippe mo-
erat cadauer; p̄ditōz. Fleuitq; eū egipt;
septuagita dieb;. Et expleto plāctus tpe:
locutus est ioseph ad familiā pharaonis.
Si inueni grām in p̄spectu v̄ro. loq̄mini
in aurib; pharaonis: eoq; p̄ me? adiura-
uerit me dicēs. En morior: i sepulcro meo
quod fodi mibi in terra chanaan. sepelies
me. Ascendā igif; et sepeliā p̄em meuz: ac
reuertar. Dixitq; ei pharao. Ascende et se-
peli p̄em tuū: sicut adiuratus es. Quo a-
scendēte: ierūt cū eo oēs senes dom? pha-
raōis. cūctiq; maiores natu terre egipti:
dom? ioseph cū fr̄ib; suis absq; paruul;: et
gregib; atq; armētis: que dereliquerūt in
terra iessen. Dabit q̄z in comitatu curr;
et equites: et facta est turba nō modica: ve-
nerūtq; ad areā agad que sita est t̄ns ior-
danē: ubi celebrātes exequias plāctu ma-
gno. atz vehemētī. impleuerūt septē dies.
Qd cū vidissent habitatores terre chanaā
dixerūt. Plāctus magn? est iste egiptijs.
Et idcirco vocatū est nomē loci illi? plan-
ctus egipti. Fecerūt g; filij iacob sicut p̄-
cepat eis et portātes eū in terrā chanaan:
sepelierūt eū in spelūca duplici: quā eme-
rat abrahā cū agro in possessionē sepulcri
ab ephrō et heo: p̄tra faciē mābre. Reuer-
susq; est ioseph in egiptū cū fr̄ib; suis et oī
comitatu: sepulto p̄e. Quo mortuo timē-
tes fr̄es eius et mutuo colloq̄ntes: ne forte
memor sit iniurie quā passus et rebbat no-
bis om̄e maluz qd fecimus: mādauērt ei.
Pater tu? p̄cepit nobis anteq; morerē:
ut hec tibi verbis illi? dicerem?. Obsecro
ut obliuiscaris sceleris fratrū tuoz: et pec-
cati atz malicie quā exercuerūt in te. Nos
quoq; oram?: ut suo dei p̄ri tuo dimittas
iniquitatē hāc: q̄b; auditis fleuit ioseph:
venerūtq; ad eū fr̄es sui: et p̄ni adorantes
in terrā dixerūt. Serui tui sumus. Quib;
ille r̄ndit. Nolite timere. Nū dei possumus
resistere voluntati? Nos cogitastis de me
malū: sed deus vertit illud in bonū: ut ex-
altaret me sicut in p̄ntiāz cernitis et sal-
uos faceret multos p̄pos. Nolite timere.
ego pascam vos et paruulos vestros. Cō-

solatusq; est eos et blande et leniter est lo-
cutus et habitauit in egipto cū omī domo
p̄is sui. Vixitq; centūdecē annis et vidit
effraim filios vsq; ad terciā generationē.
Filij quoq; machir filij manasse nati sunt
in genib; ioseph. Quib; trāsactis: locutus
est fratrib; suis. Post mortē meā deus vi-
sitabit vos et ascendere vos faciet de terra
ista ad terrā quā iurauit abrahā. ysaac
et iacob. Cūq; adiurasset eos atz dixisset.
de? visitabit vos. asportate ossa mea vobi
scū de loco isto mortu? ē. expletis centūde-
cem vite sue annis et p̄ditus aromatibus
repositus est in loculo in egipto.

**Explicit genes. Incipit ellesmoth quē
nos Exodi dicim?. Capitulū. .I.**

Ec sunt nomīa filioz isrl'
qui ingressi sunt i egiptū
cum iacob. Singuli cum
domib; suis introierunt.
Ruben. simeon. leui. iu-
das. ysachar. zabulon. et
beniamin. dan et neptali. gad et aser. Erāt
igif; omnes anime eoz qui egressi sunt de
femore iacob. septuaginta. Ioseph autem
in egipto erat. Quo mortuo et vniuersi fra-
trib; eius omniq; cognatōe sua: filij isra-
hel creuerūt et quasi germinantes multi-
plicati sunt: ac roborati nimis impleuerūt
terrā. Surrexit interea rex nouus super
egiptum: qui ignorabat ioseph. Et ait ad
populū suū. Ecce popul? filioz israhel
mult? ē et fortior nobis est. Venite sapientē
opprimamus eum: ne forte multiplicetur:
et si ingruerit contra nos bellum: abdaē
inimicis nostris: expugnatisq; nobis. e-
grediaē de terra. Preposuit itaq; eis ma-
gistros opez: ut affligerent eos onerib;. **E**-
dificaueruntq; vrbes tabernaculorum
pharaoni. phiton et ramasses. Quantoq;
opprimebant eos tantomagis multiplica-
bantur et crescebāt. Oterantq; filios isra-
hel egiptij: et affligebant illudentes et in-
uidentes eis: atq; ad amaritudinem per-
ducebant vitam eoz operibus duris luti
et lateris: omni quoq; famulatu quo in
terre operibus premebantur. Dixit autē
rex egipti obstetricib; hebreoz: quaz vna
vocabat sephora. altera phua p̄cipiēs eis.

Quando obstetricabitis hebreas: et partus tempus aduenerit: si masculus fuerit interficite eum: si femina reseruare. Timuerunt autem obstetrices deum: et non fecerunt iuxta preceptum regis egypti: sed seruabant matres. Quibus accersitis ad se rex ait. Quidnam est hoc quod facere voluistis ut pueros serualetis? Que responderunt. Non sunt hebreae sicut egyptie mulieres. Ipse enim obstetricandi habuit scientiam: et priusquam veniamus ad eas parauit. Bene ergo fecit dominus obstetricibus: et creuit populus confortatusque est nimis. Et quia timuerunt obstetrices deum. edificauit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo. dicens. Quicquid masculini sexus natum fuerit in flumen proicite quicquid feminei reseruare. **Capitulum. II.**

Egressus est post hoc vir de domo leui et accepit uxorem stirpis sue: que concepit et peperit filium: et videns eum elegantem: abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset. suppositis fasciis scirpeam et linxit eam bitumine ac pice: posuitque in infantulum: et exposuit eum in carecto ripe fluminis: stante procul sorore eius et providente euentu rei. Ecce autem descendebat filia pharaonis ut lauaret in flumine: et puella eius gradiebatur per crepidinem aluei. Que cum vidisset viscera in papirio: misit unam e famulabus suis et allatam apertis cernensque in ea paruulum vagientem: miserta eius ait. Ne infantibus hebreorum est hic. Cui soror pueri: vis inquit ut vadam: vocem tibi mulierem hebraeam que nutrire possit infantulum? Respondit. Vade. Perrexit puella et vocauit matrem suam. Ad quam locuta filia pharaonis: accipe ait puerum istum et nutri mihi ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mater et nutriuit puerum: adultumque tradidit filie pharaonis. Quem illa adoptauit in locum filii: vocauitque nomen eius moyses. dicens: quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam creuerat moyses egressus est ad fratres suos: viditque afflictionem eorum et uix egyptium percutientem quendam de hebreis fratribus suis. Cumque aspexisset huc atque illuc: et nullum adesse uidisset: percussit egyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero: aspexit duos hebreos rixantes: dixit ei qui faciebat iniuriam. Quare percutis proximum tuum? Qui respondit. Quis constituit te principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis: ut beni-

occidisti egyptum? Timuit moyses et ait. Quomodo palam factum est uerbum istud? Audiuitque pharao sermonem hunc: et querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius: moratus est in terra madian: et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian septem filie que uenerant ad hauriendam aquam et impletis canalibus: adagare cupiebant greges patris sui. Supruenerunt pastores: et eiecerunt eas. Surrexitque moyses et defensus puellam adagauit oues earum. Que cum reuertissent ad ietro patrem suum: dixitque ad eas. Cur ueloci uenistis solito? dixerunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorum. Insup et hausit aquam nobiscum: potumque dedit ouibus. At ille: ubi est inquit? Quare dimisistis hominem? Elocate eum ut comedit panem. Iurauit ergo moyses quod habitaret cum eo. Accepitque sephoram filiam eius uxorem que peperit ei filium quem uocauit ierson. dicens. Aduena fui in terra aliena. Alter vero peperit quem uocauit eliezer: dicens. Deus enim patris mei adiutor meus et eripuit me de manu pharaonis. Post multum uero temporis mortuus est rex egypti. Et ingemiscetes filii israel propter opera: uociferati sunt. Ascenditque clamor eorum ad deum ab operibus et audiuit gemitum eorum: ac recordatus est federis quod pepigit cum abraham. ysaac et iacob. Et respexit dominus filios israel: et cognouit eos.

Capitulum. III.

Moyses autem pascebat oues ietro soceri sui: sacerdotis madian. Cumque minasset gregem ad interiora deserti. uenit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi: et uidebat quod rubus arderet: et non combureretur. Dixit ergo moyses. Vadam et uidebo uisionem hanc magnam: quare non comburatur rubus. Cernens autem dominus quod properaret ad uidentum: vocauit eum de medio rubi: et ait. moyses moyses. Qui respondit. Assum. At ille: non appropies inquit huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locus enim in quo stas terra sancta est. Et ait: ego sum deus patris tui: deus abraham et deus ysaac: et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam. Non enim audebat aspicere faciem dei. Cui ait dominus. Elidi afflictionem populi mei in egypto: et clamorem eius audiui: propter duriciam eorum qui presunt operibus. Et sciens dolorem eius: descendit ut liberem eum de manibus egyptiorum: et

educas de terra illa in terrā bonam et spaciōsam: in terrā quā fluit lacte et melle: ab loca chananæi et ethæi et amorrei et pherezei. et euei et iebusei. Et clamor quod filiorum israel veit ad me. vidique afflictionem eorum quā ab egiptiis opprimunt. Sed veni et mittā te ad pharaonem: ut educas populum meum filios israel de egipto. Dixitque moyses ad deum. Quis sum ego: ut vadā ad pharaonem et educā filios israel de egipto? Qui dicit ei. Ego ero tecum et habebis signum quod miserim te. Cum eduxeris populum meum de egipto: immolabis deo super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce ego vadā ad filios israel et dicā eis. Deus primus virorum misit me ad vos. Si dixerit mihi quod est nomen eius: quod dicā eis? Dixit dominus ad moysen. Ego sum quod sum. Ait. Sic dices filiis israel. Qui est: misit me ad vos. Dixitque iterum deus ad moysen. Nec dices filiis israel. Dominus deus primus virorum. deus abrahā. deus ysaac et deus iacob: misit me ad vos. Hoc nomen mihi est in eternum et hoc memoriale meum in generatione et generatione. vade et congrega seniores israel: et dices ad eos. Dominus deus primus virorum apparuit mihi: deus abrahā et deus ysaac et deus iacob. Visitās visitavi vos et vidi omnia quā acciderūt vobis in egipto: et dixi ut educā vos de afflictione egipti: in terrā chananæi et ethæi et amorrei et pherezei et euei et iebusei: ad terrā fluentē lacte et melle et audiet vocem tuā. Ingredierisque tu et seniores israel: ad regem egipti et dices ad eum. Dominus deus hebreorum vocavit nos. Ibimus viā triū dierum in solitudine: ut immolemus domino deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet vos rex egipti ut eatis: nisi per manū validā. Extendāque manū meā et percussā egiptum in cunctis mirabilibus meis quod facturum sum in medio eorum: post hoc dimittet vos: daboque gratiam populo huic coram egiptiis. Et cum egredimur: non eribitis vacui: sed postulabit mulier a vicina sua: et ab hospita sua: vasa argentea et aurea: ac vestes. ponetisque eas super filios et filias vestras et spoliabitis egiptum.

Capitulum.

.III.

Respondens moyses ait. Non credet mihi neque audiet vocem meā: sed dicent. non apparuit tibi dominus. Dixit ergo ad eum. Quid est quod tenes in manu tua? Respondit. Virga. Dixitque dominus. Proicie eā in terrā. Proiecit: et versa est in colubem: ita ut fu-

geret moyses. Dixitque dominus. Extende manū tuā et apprehende caudā eius. Extendit et tenuit: versaque est in virgā. Et credat inquit quod apparuerit tibi deus primus virorum: deus abrahā. et deus ysaac. et deus iacob. Dixitque dominus rursum. Mitte manū tuā in sinū tuū. Quāz cum misisset in sinū: protulit leprosam ad instar niuis. Responde ait manū tuā in sinū tuum. Respondit: et protulit iterum et erat siliis carni relique. Si non crediderit inquit tibi: neque audierint sermonem signi prioris: credet verbo signi sequentis. Quod si nec duobus quibus hijs signis crediderit: neque audierit vocem tuā: sume aquā fluminis et effunde eā super aridā. et quicquid hauseris de fluuiō: vertet in sanguinem. Ait moyses. Obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius? et ex quo locutus es ad servum tuum: imbecillioris et tardioris lingue sum. Dixit dominus ad eum. Quis fecit os hominis: aut quis fabricatus est mutum et surdum, videntem et cecum? Nonne ego? Perge ergo et ego ero in ore tuo: doceboque te quod loquaris. At ille: obsecro inquit domine: mitte quem missurus es. Tratus dominus in moysen ait. Aaron frater tuus levites. scio quod eloquens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tuum: videtis quod te letabit corde. Loquere ad eum et pone verba mea in ore eius: et ego ero in ore tuo et in ore illius: et ostendam vobis quid agere debeatis. Et ipse loquetur pro te ad populum: et erit os tuum: tu autem eris ei in hijs que ad deum pertinent. Virgam quoque hanc sume in manu tua: in qua facturus es signa. Abiit moyses et reuersus est ad ietro socerum suum. Dixitque ei. Gloriam et reuertar ad fratres meos in egiptum: ut videas si adhuc viuunt. Qui ait ietro. Gloriate in pace. Dixit ergo dominus ad moysen in madian. Gloriate et revertere in egiptum. Mortui enim sunt omnes qui querebant animā tuam. Tulit ergo moyses uxorem suam et filios suos: et imposuit eos super asinum: reuersusque est in egiptum: portans virgam dei manu sua. Dixitque dominus reuertenti in egiptum. Elide ut omnia ostenta que posui in manu tua facias coram pharaone. Ego indurabo cor eius: et non dimittet populum. Dicesque ad eum. Nec dicit dominus. Filius meus primogenitus israel. Dixi tibi. Dimitte filium meum ut seruiat mihi: et nolueris dimittere eum. Ecce ego interficiā filiū tuū

primogenitū. Cūq; esset in itinere in diuersorio. occurrit ei dñs ⁊ volebat occidere euz. Tulit illico sephora acutissimā petra ⁊ circūcidit p̄puciū filij sui. Tetigitq; pedes ei ⁊ ait. Sp̄s sanguinū tu mihi es. Et dimisit eū postq; dixerat: sp̄s s̄ sanguinū tu mihi es: ob circumcisionē. Dixit aut dñs ad aaron. Elade ī occursum moysi in desertū. Qui pr̄xit obuiā ei in montē dei: ⁊ osculatus est eū. Narrauitq; moyses aaron oīa verba dñi: p̄ q̄b; miserat eū: et signa q̄ mādauerat. Venērtq; sil' et p̄gre-gauerūt cūctos seniores filioꝝ isrl': locutusq; est aarō oīa verba q̄ dixerat dñs ad moysen: ⁊ fecit signa corā p̄plo: ⁊ credidit p̄ls. Audierūtq; q̄ visitasset dñs filios isrl' et q̄ respexisset afflictionem illoꝝ: et pro-ni aborauerunt.

Capitulum. V.

Post hec ingressi sūt moyses ⁊ aarō et dixerūt pharaoni. Hec dicit dñs deus isrl'. Dimitte p̄lm meū vt sacrificet mihi ī deserto. At ille r̄ndit. Quis est dñs: vt audīā vocē eius ⁊ dimittā isrl'? Nescio dñm ⁊ isrl' n̄ dimittā. Dixeruntq; Deus hebreoꝝ vocauit nos: vt eam? viam triū dieꝝ in solitudinē: et sacrificem? dño deo n̄ro: ne forte accidat nobis pestis aut gladi'. Ait ad eos rex egipti. Quare moyses ⁊ aaron sollicitatis p̄lm ab opib; suis? Itē ad onera v̄ra. Dixitq; pharao. Multus est p̄ls terre. Elidētis q̄ turba succreuerit: q̄nto magis si dederitis eis requiem ab opib; Precepit ḡ in die illo p̄fectis op̄erū et exactorib; p̄li dicēs. Nequaquā vl' dabit is paleas p̄lo ad p̄ficiēdos lateres: sicut p̄ri': sed ipsi vadāt ⁊ colligāt stipulas et mensurā lateꝝ quā p̄ri' faciebāt: imponentis super eos: nec minuetis quicquā. Glacant enī ⁊ idcirco vociferant dicētes. Eamus ⁊ sacrificem? deo n̄ro. Opprimā op̄erib; ⁊ expleāt ea: vt n̄ acq̄escāt verb̄ mendacib;. Igit̄ egressi p̄fecti op̄erū et exactores ad p̄lm dixerūt. Sic dicit pharao. Nō do vob; paleas. Itē ⁊ colligite sicubi inuenire poteritis: nec minuet̄ quicquā d̄ ope v̄ro. Dispersusq; ē p̄ls in omnē terrā egipti: ad colligēdas paleas. Prefecti q̄z op̄erū instabant dicentes. Cōplete opus v̄m q̄tidie: vt p̄ri' facere solebatis qm̄ dabāt vob; paleas. Flagellatiq; sunt qui p̄erant opib; filioꝝ

israhel: ab exactorib; pharaonis dicētib;. Quare non implestis mensurā lateꝝ sicut p̄ri': nec heri nec hodie? Venērtq; p̄positi filioꝝ: ⁊ vociferati sūt ad pharaonē dicētes. Cur ita agis p̄ suos tuos? Dalee nō dant nob; ⁊ lateres silr imperant. En famuli tui flagell cedimur: ⁊ iniuste agitur p̄tra p̄lum tuū. Qui ait. Elacatis ocio: et idcirco dicitis. Gamus ⁊ sacrificem? dño. Itē ḡ et opamini. Dalee nō dabunt vob; et reddetis p̄suetū nūeꝝ lateꝝ. Elidebātq; se p̄positi filioꝝ isrl' in malū: eoq; dicerēt eis: nō minuet̄ quicquā op̄is de laterib; p̄ singlos dies. Occurrerūtq; moysi ⁊ aaron q̄ stabāt ex aduerso: egrediētes a pharaone et dixerunt ad eos. Elideat dñs ⁊ iudicet: qm̄ fetere fecistis odorē n̄m corā pharaone ⁊ seruis ei': ⁊ p̄buiſtis ei gladiū vt occideret nos. Reuersusq; ē moyses ad dñm et ait. Dñe: cur afflixisti p̄lm istū? Quare misisti me? Ex eo enī quo ingressus sū ad pharaonē vt loq̄rer ex nomīe tuo. afflixit p̄lum tuū ⁊ non liberaſti eos.

Capitulum. VI.

Dixitq; dñs ad moysen. Nūc videb que facturus sum pharaoni. Per manū enī fortē dimittet eos: et in manu robusta eiciet illos de terra sua. Locutusq; est dñs ad moysen dicēs. Ego dñs qui apparui abrahā. ysaac et iacob in deo om̄ipotentē: et nomē meū adonay nō indicaui eis. Depigiq; fedus cum eis: vt darē eis terram chanaan: terram peregrinationis eoꝝ: in qua fuerunt aduene. Ego audiui gemitū filioꝝ israhel quo egiptij oppresserunt eos ⁊ recordat' sum pacti mei. Ideo dic filiis israhel. Ego dñs qui educaꝝ vos de ergasculo egiptioꝝ: et eruam de seruitute: ac redimam in brachio excelso: et iudicijs magnis: et assumam vos mihi in populum: et ero vester deus. Et scietis qz ego sum dñs deus vester qui eduxerim vos de ergasculo egiptioꝝ: et induxerim vos in terrā sup quā leuaui manū meam. vt darē eaz abrahā. ysaac et iacob: baboq; illaz possidendā vobis. ego dñs. Narrauit ergo moyses om̄ia filiis isrl': qui nō acquieuerūt ei: p̄pter angustia sp̄s: ⁊ opus durissimū. Locutusq; est dñs ad moysen dicēs. Ingredere ⁊ loq̄re ad pharaonē regē egipti vt dimittat filios isrl' de terra sua.

Rēdit moyses corā dñō. Ecce filij isrl' nō audiūt me. Et quō audiet pharao: p̄fertī cū incircūcisus sim labijs. Locutusq; ē dñs ab moysen et aaron: et dedit mandatū ad filios isrl' et ad pharaonē regez egipti: ut educerēt filios isrl' de terra egipti. Isti sūt principes domoz per familias suas. Filij rubē primogenitū israhel: enoch et phallu. esrom et charmi. Deē pgnationes ruben. Filij simeon: iamuel et iamī et samī et aod: et iachim et soer et saul fili' chananitibis. Deē progenies simeon. Et hec nomīa filioz leui per pgnationes suas: gerson et caath et merari. Anni autē vite leui fuerunt centūtrigintaseptē. Filij gerson. lobni et semei p pgnationes suas. Filij caath. amram et ysuar et hebron et oziel. Anni q̄z vite caath centūtrigintatres. Filij merari. mooli et musi. Deē pgnationes leui: per familias suas. Accepit autē amram uxorem iochabeth patruele suā: que peperit ei aaron et moysen et mariā. Fuerūtq; anni vite amram centūtrigintaseptē. Filij q̄z ysuar chore et naphēg et zechri. Filij q̄z oziel. misael et elisaphan et sechri. Accepit autē aaron uxore elisabeth filiā aminadab sorore nasson: que peperit ei nadab et abiu et eleazar et ythamar. Filij q̄z chore: aser et helchana et abiasab. Deē sunt pgnationes choritarum. At vero eleazar filius aaron accepit uxore de filiis phatiel: que peperit ei phinees. Iij sunt principes familiāz leuiticarum per pgnationes suas. Ite est aaron: et moyses quib; precepit dñs ut educerent filios isrl' de terra egipti p turmas suas. Iij sunt qui locuntur ad pharaonē regez egipti: ut educāt filios isrl' de egipto. Ite est moyses et aaron: in die qua locutus est dñs ad moysen in terra egipti. Et locutus est dñs ad moysen dicens. Ego dñs. Loquere ad pharaonē regē egipti: omnia q̄ loquar tibi. Et ait moyses corā dñō. En incircūcisus labijs sum. Quō audiet me pharao:

Capitulum.

.VII.

Dixitq; dñs ad moysē. Ecce p̄stitui tē deū pharaonis: et aaron fr̄ tuus erit p̄pha tu'. Tu loquaris ei oīa q̄ mando tibi et ille loquetur ad pharaonē: ut dimittat filios isrl' de terra sua. Sed ego indurabo cor eius et multiplicabo signa et ostēta mea in t̄ra egipti: et nō audiet vos.

Immittamq; manum meā sup egiptuz et educā exercitū meū et ppl'm meū filios isrl' de terra egipti p iudicia maxima. Et sciēt egiptij: q̄ ego sum dñs qui extēderim manum meā sup egiptum: et pbuxerim filios isrl' de medio eoz. Fecit itaq; moyses et aaron: sicut precepat eis dñs: ita egerūt. Erat autē moyses octogita annoz: et aaron octogitatriū: qñ locuti sūt ad pharaonē. Dixitq; dñs ad moysen et aaron. Cū dixerit vobis pharao: ostēdite nobis signa: dices ad aaron. Tolle virgā tuā et pice eaz corāz pharaone: ac vertat in colubz. Ingressi itaq; moyses et aaron ad pharaonē fecerunt sicut p̄cepat dñs. Tulitq; aaron virgā coram pharaone et seruis ei' q̄ versa est in colubz. Locavit autē pharao sapientes et maleficos et fecerūt etiā p incantationes egiptiacas et archana quedā s̄c̄r. Proiecerūtq; singlī virgas suas: que verse sunt in dracones. Sed deuorauit virga aaron v̄gas eoz. Indurātūq; est cor pharaonis et nō audiuit eos sicut p̄cepat dñs. Dixit autē dñs ad moysen. Inguatum est cor pharaonis: et nō vult dimittere ppl'm. Elate ad eū mane. Ecce egredietur ad aq̄s. Et stabis in occursum ei' sup ripā fluminis: et virgā que p̄versa est in draconē. tolles in manu tua: dicesq; ad eū. Dñs deus hebreoz misit me ad te: dicens. Dimitte ppl'm meū ut sacrificet mihi i deserto: et vsq; ad p̄ns audire me noluit. Nec igit dicit dominus. In hoc scies q̄ sim dñs. Ecce percussam virgā que in manu mea est aquā fluminis et vertetur in sanguinē. P̄sces q̄z qui sunt in fluuio morientur: et p̄putrescent aque: et affligentur egiptij. bibētes aquā fluminis. Dixit quoq; dominus ad moysen. Dic ad aaron. Tolle virgā tuā: et extende manūz tuā super aquas egipti et super fluuios eoz et riuos et paludes: et omnes lacus aquaz: ut vertantur in sanguinem: et sit cruor in omni terra egipti: tam in ligneis vasis q̄ in saxeis. Fecerūtq; moyses et aaron sic p̄cepat dñs. Et eleuās virgāz percussit aquam fluminis corā pharaone et seruis eius: que versa est in sanguinem: et p̄sces qui erant in flumine: mortui sunt. Cōputruitq; fluuius et non poterāt egiptij bibere aquā fluminis et fuit sanguis in tota terra egipti. Feceruntq;

silr malefici egiptioꝝ in incātionibꝫ suis.
Et induratū est cor pharaonis: nec audiuit eos sicut precepat dñs. Auertitqꝫ se: et ingressus est domuz suā: nec apposuit cor eciā hac vice. Foderūt aut̃ oēs egiptij p circuitū flumīs aquā ut biberēt. Non enī poterāt bibere aquā flumīs. Impletiqꝫ sunt septē dies: postqꝫ pcussit dñs fluuiū.

Capitulum.

.VIII.

Dixit qꝫ dñs ad moysen. Ingredere ad pharaonē: et dices ad eum. **H**ec dicit dñs. Dimitte pplm meū ut sacrificet mihi. Si aut̃ nolueris dimittere. Ecce ego pcutiā omēs termīos tuos ranis: et ebuliet fluuiꝫ ranas que ascendent et ingredient̃ domū tuā et cubiculꝫ lectuli tui et sup stratū tuum et in domos seruoꝝ tuoꝝ: et in pplm tuū: et in furnos tuos et in reliqꝫs ciboꝝ tuoꝝ et ad te et ad populum tuum et ad oēs seruos tuos intrabunt rane. Dixitqꝫ dñs ad moysen. Dic ad aaron. **E**xtēde manū tuam super fluuios et sup riuos et paludes: et educ ranas sup terrā egipti. Et extēdit aaron manum super aquas egipti: et ascenderunt rane opuerūtqꝫ terrā egipti. Fecerūt aut̃ et malefici p incātatiōes suas silr: eduxeruntqꝫ ranas sup terrā egipti. Locauit at̃ pharao moysen et aaron et dixit eis. **O**rate dñm ut auferat ranas a me et a pplō meo: et dimittā pplm ut sacrificet dño. Dixitqꝫ moyses ad pharaonē. Constitue mihi qñ teprecer pro te et pro seruis tuis et p pplō tuo: ut abigañ rane a te et a domo tua: et a seruis tuis et a populo tuo et tm̃ in flumine remaneāt. Qui rñdit. **C**ras. At ille iuxta inquit verbū tuū faciā: ut scias qm̃ nō est sicut dñs deus nr̃: et recedēt rane a te et a domo tua et a seruis tuis et a populo tuo: et tm̃ in flumīe remanebūt. Egressi qꝫ sūt moyses et aaron a pharaone et clamauit moyses ad dñm p spōsione ranaz. quaz p̃dixerat pharaoni. Fecitqꝫ dñs iuxta verbū moysi: et mortui sūt rane de domibꝫ et de vill̃ et de agris. Cōgregauerūtqꝫ eas ī immēsos aggeres: et p̃putruit terra. Elidēs at̃ pharao qꝫ data eēt reqꝫs: ingrauit cor suū: et nō audiuit eos sicut p̃cepat dñs. Dixitqꝫ dñs ad moysen. Loquere ad aaron. **E**xtēde virgā tuā et pcute puluerē terre: et sint scinīfes ī uniuersa trā egipti.

Feceruntqꝫ ita. Et extēdit aaron manū. virgā tenens. pcussitqꝫ puluerē terre et facti sūt scinīfes ī hoībꝫ et iumētis. Omnis puluis trē versus ē ī scinīfes p totā terrā egipti. Fecerūt silr malefici incātatiōibꝫ suis: ut educerēt scinīfes et ñ potuerunt. Erātqꝫ scinīfes taz ī hoībꝫ qꝫ ī iumētis. Et dixerūt malefici ad pharaonē. **D**igit̃ dei ē hic. Induratū est cor pharaonis et nō audiuit eos: sic p̃cepat dñs. Dixit qꝫ dñs ad moysen. **C**ōsurge diluculo et sta coram pharaōe. Egrediet̃ ei ad aqꝫs. Et dices ad eū. **H**ec dicit dñs. Dimitte pplm meū ut sacrificet mihi. Qd̃ si ñ dimiseris eum: ecce ego mittā ī te et ī suos tuos et ī pplm tuū et ī domos tuas: oē genꝫ muscay: et implebunt̃ oēs domꝫ egiptioꝝ muscis diuersi generis et uniuersa trā ī q̃ fuerit. **F**aciāqꝫ mirabilē ī die illa trā iessen: ī q̃ ppl̃s meꝫ est ut ñ sint ibi musce: et scias qm̃ ego dñs ī medio trē. ponāqꝫ diuisionē īnt̃ populū meū et pplm tuū. **C**ras erit signū istd̃. Fecitqꝫ dñs ita. Et vēit musca gūissima ī domos pharaōis et suoꝝ eiꝫ et ī oēs trā egipti: corruptaqꝫ ē trā ab huiuscemodi muscis. Locauitqꝫ pharao moysē et aarō: et ait eis. **T**ecum et sacrificate deo vꝫo ī trā hac. Et ait moyses. Non p̃t ita fieri. **A**boiminationes enī egiptioꝝ immolabimꝫ dño deo nr̃o. Qd̃ si mactauerimꝫ ea que colūt egiptij lapidibꝫ nos obruēt. **A**iam trium dieꝫ pergemꝫ ī solitudinē: et sacrificabimꝫ dño deo nr̃o sicut p̃ceperat nob̃. Dixitqꝫ pharao. **E**go dimittā vos ut sacrificetis dño deo vꝫo ī deserto: veruntamen longiꝫ ne abeat̃is. **R**ogate pro me. Et ait moyses. **E**gressus a te orabo dñm: et recedēt musca a pharaone et a suis suis et a populo eius cras. **E**leruntamē noli ultra fallere: ut nō dimittas populum sacrificare dño. **E**gressusqꝫ moyses a pharaone: orauit dñm. Qui fecit iuxta verbum illius: et abstulit muscas a pharaone et a seruis suis et a populo eius. Non superfuit nec vna quidē. Et ingrauatū est cor pharaonis: ita ut nec hac quidē vice dimitteret populum.

Capitulum.

.IX.

Dixit at̃ dñs ad moysē. Ingredere ad pharaonē et loqꝫe ad eū. **H**ec dicit dñs deus hebreoꝝ. Dimitte pplm meū:

ut sacrificet mihi. Quob si adhuc rēnuis
et retines eos: ecce manus mea erit super
agros tuos: et sup eqs et azinos et camelos
et oues et boues: pestis valde gūis. Et fa-
ciet dñs mirabile inf possessiones isrl et
possessiones egipciop: ut nil oīno peat ex
hīs q ptinēt ad filios isrl. Cōstituitq dñs
tūpus dicēs. Cras faciet dñs verbū istud in
terra. Fecit g dñs verbū hoc altera die: et
morta sūt omīa anīantia egipciop. De
anīalibz vero filioz isrl nihil oīno perijt.
Et misit pharao ad videndū: nec erat qcūq
mortuū de hīs q possidebat isrl. Inguatū
q est cor pharaonis et n̄ dimisit pplū. Et
dixit dñs ad moysen et aaron. Tollite ple-
nas man⁹ cineris de camio: et spgat illum
moyses i celū corā pharaone: sitq puluis
sup omne terrā egipci. Erūt enī in hoībz
et iumētis ulcera et vesice turgētes in vni-
uersa terra egipci. Tulerūtq cinerē de ca-
mino et steterūt corā pharaone et sparsit il-
luz moyses i celū. Factaq sūt ulcera vesi-
cap turgentū i hoībz et iumētis: nec pote-
rāt malefici stare corā moyse p̄ vulnera
q in ill' erāt et i oī terra egipci. Indurauit
q dñs cor pharaonis et n̄ audiuit eos sic
locut⁹ ē dñs ad moysen. Dixit qz dñs ad
moysen. Mane surge et sta corā pharaōe.
et dices ad eū. Hec dicit dñs de⁹ hebreop.
Dimitte pplū meū: ut sacrificet mihi: qz
in hac vice mittā oēs plagas meas super
cor tuū et sup suos tuos et sup pplū tuū: ut
scias q n̄ sit filius mei in oī terra. Nūc enī
extendēs manū: pcutiā te et pplū tuū peste
peribitq de terra. Idcirco autēz posui te
ut oīdam i te fortitudinē meā: et narret
nomē meū in oī ēra. Adhuc retines pplū
meū et non vis eū dimittere? En pluā cras
hacipsa hora gndinē mltam nimis: q̄lis n̄
fuit i egipto a die q fundata ē: vsq i p̄ns
tūpus. Mitte g iam nūc et pgrega iumenta
tua et oīa q habes i agro. Moēs enī et iu-
mēta et vniuersa q inuēta fuerūt foris: nec
pgregata de agris: cecideritq sup ea gndi-
do: moriēf. Qui timuit verbū dñi de suis
pharaonis: fecit pfugere suos suos et iu-
mēta i domos: q at neglexit smonē dñi:
dimisit suos suos et iumēta i agris. Et di-
xit dñs ad moysen. Extēde manū tuam in
celum: ut fiat grādo in vniuersa terra egi-
pti: sup hoīes et sup iumēta et sup omnem

herbam agri: in terra egipci. Extenditq
moyses virgam in celum: et dñs debuit to-
nitrua et grandinem ac discurrentia ful-
gura sup terrā. Pluitq dñs grādinem su-
per terrā egipci: et grādo et ignis. mixta pa-
riter ferebant. Tanteq fuit magnitudis
q̄nta añ nūq apparuit in vniuersa terra
egipci exq gens illa cōdita est. Et pcussit
grādo in omī terra egipci cūcta que fuerūt
in agris: ab hoīe vsq ad iumētū. Functā
q herbā agri pcussit grādo et omne lignū
regionis pfregit. Tantum in terra iessen
ubi erāt filij isrl: grādo nō cecidit. Misitq
pharao et vocauit moysen et aaron: dicēs
ad eos. Peccaui etiā nunc. Dñs iustus: et
ego et pplū meus impij. Orate dñm ut de-
sinant tonitrua dei et grādo: ut dimittam
vos et nequaq hic vlē maneatis. Ait moy-
ses. Cum egressus fuero de vrbe: extēdam
palmas meas ad dñm et cessabūt tonitrua
et grando nō erit: ut scias qz dñi est terra.
Noui autē q et tu et serui tui necdū timea-
tis dñm deū. Linū ergo et ordeū lesū ē: eoq
ordeū esset virens: et linum iam folliculos
germinaret. Triticū autē et far nō sunt le-
sa: qz serotina erant. Egressusq moyses a
pharaone et ex vrbe. tetēdit man⁹ ad dñm.
et cessauerūt tonitrua et grādo: nec ultra
stillauit pluuia sup terrā. Quidēs autē pha-
rao q cessasset pluuia et grādo et tonitrua
auxit peccatū et inguatū est cor ei⁹ nimis:
nec dimisit israhel: sicut preceperat domi-
nus per manum moysi. **Capitulū. X.**
Et dixit dñs ad moysen. Ingredere
ad pharaonem. Ego enim indu-
raui cor eius: et seruatorū illius: ut
faciam signa mea hec in eo: et narres in
auribz filij tui et nepotum tuop: quociēs
contriuierim egipcios et signa fecerim in
eis: et sciatis qz ego dñs. Introierūt ergo
moyses et aaron ad pharaonē: et dixerunt
ei. Hec dicit dñs deus hebreop. Alsequo
nō vis subici mihi? Dimitte populū meū:
ut sacrificet mihi. Sin autē resistis: et nō
vis dimittere eum: ecce ego inducāz cras
locustam in fines tuos que operiet super-
ficiem terre ne quicq ei⁹ appareat: sed co-
medat qd residuum fuerit grandini. Cor-
rodet enī omīa ligna que germināt in a-
gris: et implebūt domos tuas: et seruatorū
tuop: et omniū egipciop: quantam non

viderunt p̄res tui et aui: ex quo orti sunt
sup̄ terrā usq; in p̄ntē diē. Auertitq; se: et
egressus est a pharaone. Dixerūt at̄ serui
pharaonis ad eū. Usqueq; patiemur hoc
scādalū? Dimitte hoīes ut sacrificēt dño
deo suo. Nonne vides q; perierit egiptus?
Reuocauerūtq; moysen et aaron ad pha-
raonē. Qui dixit eis. Ite: sacrificate dño
deo v̄ro. Quinam sunt qui ituri sunt? Ait
moyses. Cū paruulis n̄ris et seniorib; p̄ge-
mus: cum filiis et filiabus. cū ouib; et armē-
tis. Est enī solennitas dñi dei n̄ri. Et re-
spondit pharao. Sic dñs sit vobiscū. Quō
ego dimittā vos et paruulos v̄ros: cui du-
biuz est q; pessime cogitetis? Non fiet ita:
sed ite t̄m viri et sacrificate dño. Hoc enī
et ipsi petistis. Statim q; eiecti sūt de cō-
spectu pharaonis. Dixit aut̄ dñs ad moy-
sen. Extēde manū tuā sup̄ terrā egipti ad
locustam: ut descendat sup̄ terrā et deuoret
omnē herbā que residua fuerit grandini.
Et extēdit moyses virgā sup̄ terrā egipti:
et dñs induxit ventū vrentē tota illa die
et nocte. Et mane facto: ventus vrens le-
uauit locustas. Qui ascenderunt sup̄ uni-
uersam terrā egipti: et sederūt in cūctis fi-
nib; egiptior; innumerabiles: quales ante
illud t̄ps nō fuerāt nec postea future sūt.
Operuerūtq; vniuersaz sup̄ficiē terre: va-
stātes om̄ia. Deuorata est igiŕ herba ter-
re: et quicquid pomor; in arborib; fuit q̄
grando dimiserat. Nihil q; oīno virēs re-
lictū est in lignis et in herbis terre: in cū-
cta egipto. Quāobrem festin? pharao vo-
cauit moysen et aarō: et dixit eis. Peccaui
in dñm deū vestz et in vos. Sed nunc di-
mittite peccatū mibi: etiā hac vice: et ro-
gate dñm deū v̄m: ut auferat a me mortē
istā. Egressusq; est moyses de p̄spectu pha-
raonis et orauit dñm. Qui flare fecit ven-
tum ab occidēte vehemētissimū: et arreptā
locustā piecit in mare rubz. Non remāsit
ne vna quidez: in cunctis finib; egipti. Et
indurauit dñs cor pharaonis: nec dimisit
filios isrl. Dixit at̄ dñs ad moysen. Extē-
de manū tuā in celū: et sint tenebre super
terrā egipti. tamēse ut palpari queāt.
Extēditq; moyses manū in celum et facte
sunt tenebre horribiles in vniuersa terra
egipti. Trib; dieb; nēo vidit fr̄em suū nec
mouit se de loco in quo erat. Ubicūq; aut̄

habitabant filij isrl: lux erat. Locauitq;
pharao moysen et aaron: et dixit eis. Ite
sacrificate dño. Oves t̄m v̄re et armenta
remaneāt: paruuli v̄ri eant vobiscū. Ait
moyses. Hostias q; et olocausta dab; nobis
que offeram? dño deo n̄ro. Cuncti greges
p̄gēt nobiscū. Non r̄manebit ex eis vn-
gula que nec̄ria sunt ī cultū dñi dei n̄ri:
p̄estim cū ignorem? qd̄ debeat immolari
donec ad ipsū locū pueniam?. Indurauit
aut̄ dñs cor pharaonis: et noluit dimitte-
re eos. Dixitq; pharao ad moysen. Rece-
de a me: et caue ne vlē videas faciē meaz.
Quocunq; die apparueris mihi morieris.
R̄ndit moyses. Ita fiat ut locut? es. Non
videbo ultra faciem tuam.

Capitulum .

.XI.

Et dixit dñs ad moysen. Adu-
cna plaga tangā pharaonē et egi-
ptū: et p? hec dimittet vos: et exire
p̄pellet. Dices g? omī plebi: ut postulet vir
ab amico suo et mulier a vicina sua vasa
argentea et aurea et vestem. Dabit at̄ dñs
grām populo coram egiptijs. Fuitq; mo-
yses vir magn? valde in terra egipti corā
seruis pharaonis et omni populo. Et ait.
Nec dicit dñs. Media nocte ingrediar in
egiptū: et moriet̄ om̄e p̄rogenitū in ter-
ra egiptior; a p̄rogenito pharaōis qui se-
det in solio eius: usq; ad p̄rogenitū ancil-
le que est ad molā: et omnia primogenita
iumentor;. Eritq; clamor magnus in vni-
uersa terra egipti: qualis nec añ fuit: nec
postea futur? est. Apud oēs at̄ filios isrl
nō mutiet canis. ab hoīe usq; ad pecus: ut
sciatis q̄nto miraclo diuidat dñs egipti-
os: et isrl. Descendētq; oēs fui tui isti ad
me: et adorabūt me dicētes. Egredere tu:
et om̄is p̄ls qui subiect? est tibi. Post hec
egrediemur. Et exiuit a pharaone iratus
nimis. Dixit aut̄ dñs ad moysen. Non au-
dies vos pharao: ut multa signa fiant in
terra egipti. Moyses aut̄ et aaron fecerūt
om̄ia signa et ostēta q̄ scripta sunt: corā
pharaone: et indurauit dñs cor pharaōis.
nec dimisit filios isrl de terra sua.

Capitulum

.XII.

Dixit quoq; dñs ad moysen et aa-
ron in terra egipti. Mensis iste
vobis principium mensium: p̄m?
erit in mensib; añi. Loquimī ad vniuersū

cetu filiorū isrl: et dicitē eis. **D**ecima die mensis hui: tollat unusquisque agnū p fami-
lias et domus suas. **S**in aut minor est nu-
mer: ut sufficere possit ad vescēdū agnū:
assumet vicinū suū qui coniunctus est domui
eius iuxta nūm anīarū q sufficere possint
ad esum agni. **E**rit aut agn' absq macula:
mascul' anicul'. **J**uxta quē ritū tolletis
et hēdū: et seruabitis eum vsq ad qrtadē-
cimā diē mēis hui'. **I**mmolabitq eū uni-
uersa mltitudo filiorū isrl ab vespērā et su-
mēt de sanguine ei': ac ponēt sup utrūq
postē: et in suplimiariis domorū in qbo co-
medēt illū. **E**t edēt carnes nocte illa assas
igni et azimos panes cū lactucis agrestibz
Non comedetis ex eo crudū qd nec coctū
aq: sed assū tm̄ igni. **C**aput cū pedibz ei':
et intestinis vorabitis: nec remanebit qcq
ex eo vsq mane. **S**i qd fribuū fuerit: igne
pburētis. **S**ic aut pmedētis illum. **R**enes
vros accingetis et calciāmēta hēbitis i pe-
dibz. tenētes baculos in manibz: et pmede-
tis festinātes. **E**st enī phase: id est tñsitus
dñi. **E**t tñsibo p terrā egipti nocte illa: p-
cutiāq oē p̄mogenitū in t̄ra egipti: ab ho-
mie vsq ad pec': et in cūctis dñis egipti. fa-
ciā iudicia ego dñs. **E**rit aut sanguis vob
in signū in edibz i qbo eritis: et videbo sā-
guinē ac tñsibo vos: nec erit i vob plaga
disptēs: qñ pcussero terrā egipti. **H**ēbitis
aut hūc diē in monimētū et celebrabitis eā
solennē dño i generatōibz vris. cultu sēpi-
t̄no. **S**eptē diebz azima pmedētis. **I**n die
p̄rio n̄ erit fermentū in domibz vris. **Q**ui-
cūq pmederit fermentū pibit anīa illa de
isrl: a p̄mo die vsq in diē septimū. **D**ies
p̄ma erit sc̄ta ac solēnis et dies septia. ead
festiuitate venerabil'. **N**ihil op̄is facietis
in eis: exceptis hīs q ad vescēdū ptinent
et obfuaritis azima. **I**n eatē enī ipsa die
educā exercitū vrm de terra egipti et custo-
dietis diē istū in generatōes vras: ritu p-
petuo. **P**̄rio mēse qrtadecima die mens ad
vespēr. comedetis azima vsq ad diē vicesi-
māprimā eiusdē mens ad vespērā. **S**eptē
diebz fermētātū n̄ inueniet in domibz ve-
stris. **Q**ui pmederit fermētātū: pibit aīa
ei' de cetū israhel: tam d aduenis q de in-
digenis terre. **O**m̄e fermentatū nō come-
detis. **I**n cunctis habitacul' vestris edetis
azima. **E**locavit aut moyses omēs seniores

filiorū israhel et dixit ad eos. **I**te tollentes
anīal p familias vras: et immolate phase.
Fasciculūq ysopi tingite in sanguie qui
est in limine et aspgite ex eo suplimiare et
utrūq postē. **N**ullus vrm egrediaf ostiū
dom' sue: vsq mane. **T**rāsbibit ei dñs p-
cutiens egipcios. **C**unq viderit sanguinē in
supliminari et i utroq postē tñscendet ho-
stiū dom' et n̄ sinet pcussorē igredi domos
vras et ledere. **C**ustodi verbū istud: legiti-
mū tibi et filiis tuis vsq in eternū. **C**unq
itroieritis terrā quā dñs de' datur' ē vob
ut pollicitus est: obseruabitis ceremonias
istas. **E**t cū dixerint vob filij vri: q est ista
religio: dicetis eis. **E**lctima tñsit' dñi ē:
qñ tñsiuit sup domos filiorū isrl i egipto
pcutiens egipcios et domos nras liberās.
Incuruatusq pls adorauit. et egressi filij
isrl: fecerūt sic p̄cepit dñs moysi et aarō.
Factū est aut i noctis medio. pcussit dñs
omē p̄riogenitū in terra egipti: a p̄moge-
nito pharaonis q in solio ei' sedebat. vsq
ad p̄riogenitū captiue q erat i carcere: et
oē p̄riogenitū iumētōz. **S**urrexitq pha-
rao nocte et oēs serui ei': cūctaq egipt':
et ortus est clamor magn' in egipto. **N**eq
enī erat dom' i qua n̄ iaceret mortu'. **E**lo-
catīsq pharao moysē et aaron nocte ait.
Surgite: egredimī a p̄lo meo vos et filij
israhel. **I**te et immolate dño: sicut dicitis.
Oues vras et armēta assumite ut peciera-
tis: et abeūtes bñdicite mibi. **E**rgēbantq
egipcij pplm d terra exire velocit' dicētes.
Omēs moriemur. **T**ulit igitur pls p̄sper-
sam farinā anteq fermentaret et ligās in
pallijs posuit sup hūeros suos. **F**ecerūtq
filij isrl: sicut p̄cepit dñs moysi et pecierūt
ab egipcijis vasa argentea et aurea vestēq
plurimā. **D**ñs aut dedit gr̄am pplō coram
egipcijis. ut comodarent eis: et spoliauerūt
egipcios. **P**rofectiq sunt filij israhel d ra-
masse in sohot sexcēta fere milia peditū
viroz: absq paruulis et mulieribz. **S**ed et
vulgus promiscuū innumerabile ascendit
cum eis: oues et armenta et animātia di-
uersi generis multa nimis. **C**oxerūtq fa-
rinā quam dudum de egipto p̄persā tu-
lerant: et fecerunt subcinericios panes
azimos. **N**eq enim poterant fermentari.
cogentibz exire egipcijis: et nullam facere
sinētibz morā: nec pulmenti quicq occur-

rerat preparare. **H**abitatio autē filiorū isrl: q̄ manserūt in egipto: fuit q̄bringētorū tri-
gēta ānoꝝ. **Q**uibus expletis: eadē die egres-
sus est oīs exercit⁹ dñi: de t̄ra egipti. **N**ox
ista obseruabilis domini quando eduxit
eos de terra egipti. **H**anc obseruare debēt
omnes filij israhel: in generationib⁹ suis.
Dixitq; domin⁹ ad moysen et aaron. **N**ec
est religio phase. **O**m̄is alienigena nō co-
metet ex eo. **O**m̄is autē seru⁹ emptici⁹ cir-
cūcidet: et sic comedet. **A**dvena et seruus
mercēnari⁹ nō edent ex eo. **I**n vna domo
comedet. nec efferetis de carnib⁹ ei⁹ foras
nec os illi⁹ p̄fringetis. **O**m̄is cetus filioꝝ
isrl: faciet illud. **Q**uod si q̄s pegrin⁹ i vīaz
voluerit trāsire coloniam et facere phase
dñi. circūcidet p̄i⁹ om̄e masculinū ei⁹: et
tunc rite celebrabit: eritq; sicut indigena
terre. **S**i q̄s autē circūcisus nō fuerit: nō
vescet ex eo. **E**adē lex erit idigene ⁊ colo-
no q̄ pegrina⁹ apud vos. **F**ecerūtq; om̄es
filij isrl: sicut p̄cepit dñs moysi ⁊ aaron:
et eadē die eduxit dñs filios isrl: de terra
egipti p̄ turmas suas. **C**api. **XIII.**

Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs.
Sctifica mihi om̄e p̄iogenitū qd̄
aperit vuluā in filiis isrl: tam de
hoībo q̄ de iumētis. **M**ea sūt enī om̄ia. **E**t
ait moyses ad pplm. **M**emētote diei hui⁹
in q̄ egressi estis de egipto ⁊ de domo fui-
tutis: qm̄ in manu forti eduxit vos dñs
de loco isto: vt nō comedatis fermētatur
panē. **H**odie egredimini: mēse nouaz fru-
gū. **C**ūq; introduxerit te dñs in terrā cha-
nanei et ethei ⁊ amorrei ⁊ euei et iebusei:
quā iurauit p̄ib⁹ tuis: vt daret tibi terrā
fluentē lacte ⁊ melle: celebrabitis hūc mo-
rem sacroꝝ mēse isto. septē diebo vesceris
azimis: ⁊ in die septia erit solēnitas dñi.
Azima comedetis septē diebo. **N**on appare-
bit apud te aliqd̄ fermētatū: nec in cūctis
finib⁹ tuis. **N**arrabisq; filio tuo i die illo:
dicēs. **H**oc est qd̄ fecit mihi dñs: qm̄ egres-
sus sum de egipto. **E**t erit q̄si signū in ma-
nu tua ⁊ q̄si monimētū añ oculos tuos: ⁊ vt
lex dñi sp̄ sit i ore tuo. **I**n manu enī forti.
eduxit te dñs d egipto: vt custodias hui⁹
scemōi cultū statuto tpe: a diebo in dies.
Cūq; itroduxerit te dñs i terrā chananei
sicut iurauit tibi ⁊ p̄ib⁹ tuis ⁊ dederit ti-
bi eam: sepabis om̄e qd̄ apit vuluaz dño:

et quod primitiuum est in pecorib⁹ tuis
Quicquid habueris masculini sexus cōse-
cabis dño. **P**rimogenitū azini mutab oue
qd̄ si non redemeris: inficies. **O**m̄e autēz
p̄iogenitū hoīs d̄ filiis tuis p̄cio r̄dimes.
Cūq; interrogauerit te fili⁹ tu⁹ cras: dicēs.
Quid ē hoc: r̄ndeb ei. **I**n manu forti edu-
xit nos dñs de terra egipti: de domo fui-
tutis. **N**am cū indurat⁹ eēt pharao: ⁊ nol-
let nos dimittere: occidit dñs om̄e p̄ioge-
nitū in terra egipti: a p̄mogenito homīs:
vsq; ad p̄iogenitū iumētōꝝ. **I**dcirco im-
molo dño om̄e qd̄ aperit vuluā masculini
sex⁹: ⁊ oīa p̄iogenita filioꝝ meoꝝ redi-
mo. **E**rit igit̄ q̄si signū in manu tua: ⁊ q̄si
appensū qd̄ ob recordationē añ oculos tu-
os: eoq; manū forti eduxit vos dñs de egi-
pto. **I**git̄ cū emisisset pharao pplm: n̄ eos
duxit dñs p̄ viāz terre philistīm q̄ vicina
est: reputās ne forte peniterz eū: si vidissz
aduersum se bella p̄surgere: et reuertere⁹
in egiptū: sed circūduxit p̄ viā des̄ti q̄ est
iuxta mare rubꝝ. **E**t armati ascēderūt fi-
lij isrl: d terra egipti. **T**ulit q; moyses ossa
ioseph secū: eoq; adiurassz filijs isrl: dicēs.
Visitabit vos deus: efferte ossa mea hinc
vobiscū. **P**rofectiq; d sochot: castrameta-
ti sunt in ethan: in extremis finib⁹ solitu-
dinis. **D**ñs at̄ p̄cedebat eos: ad oñdendaz
viā: p̄ diē in colūna nubis: ⁊ p̄ noctē i co-
lumna ignis: vt dux esset itineris vtroq;
tpe. **N**unq; defuit colūna nubis p̄ diē: nec
colūna ignis per noctē. coram populo.

Capitulum.

XIII.

Locut⁹ est at̄ dñs ad moysē dicēs.
Loqre filiis isrl. **R**euerſi castrame-
tent e regione phiairoth q̄ ē inter
magbalū ⁊ mare: p̄t beelsephon. **I**n p̄spe-
ctu ei⁹ castra ponetis sup mare. **D**icturus
q; est pharao sup filiis isrl. **C**oartati sūt in
fra: p̄clusit eos desertū. **E**t indurabo cor
eius: ac persequet̄ vos: et glorificabor in
pharaone: ⁊ in omni exercitu eius. **S**ciētq;
egiptij: qz ego sum dñs. **F**ecerūtq; ita. **E**t
nūciatū est r̄gi egiptioꝝ: q̄ fugisset popu-
lus. **I**mmutatumq; est cor pharaonis: et
seruoꝝ eius super populum: ⁊ dixerunt.
Quid volumus facere: vt dimitteremus
israhel ne seruiret nobis: **I**uxit ergo cur-
rum et omnem populum suum assumpsit
secū. **T**ulitq; sexcentos currus electos et

quicquid in egipto curruuz fuit: et duces
tocius exercit'. Indurauitq; dñs cor pha
raonis regis egipti: et psecut' ē filios isrl'.
At illi egressi erāt in manu excelsa. Cūq;
psequerent' egiptij vestigia pcedētū: repe
rēt eos in castris sup mare. Omnis equi
tat' et currus pharaonis et uniuersus ex
ercit' erāt ī phiairoth p̄ beelsephō. Cūq;
appropinq̄ssēt pharao: leuātes filij isrl' ocu
los viderūt egiptios p' se et timueſt val
de. Clamauerūtq; ad dñm et dixerūt ad mo
ysen. Forsitan n̄ erāt sepulc' in egipto ido
tulisti nos vt moreremur in solitudine.
Quid hoc facere voluisti vt educeres nos
ex egipto: Nōne ē iste fmo quē loq̄bamur
ad te in egipto: dicentes. Recede a nob' vt
fuiam' egiptijs! Mto enī meli' est fuisse
eis q̄ mori in solitudine. Et ait moyses ad
pplū. Nolite timere. State et videte ma
gnalia dñi que factur' ē hodie. Egiptios
enī q̄s nūc videtis: nequaquā vlē videbitis
vsq; in sempiternū. Dñs puḡbit p' vobis:
et vos tacebitis. Dixitq; dñs ad moysen.
Quid clamas ad me! Loq̄re filiis isrl': vt
proficiantur. Tu autem eleua virgam
tuam: et extende manum tuam super ma
re et diuide illud: vt grabiant' filij israhel
in medio mari p' siccū. Ego aut' indurabo
cor egiptior' vt psequantur vos et glorifica
bor in pharaone et in omī exercitu ei': et
in currib' et in eq̄tib' illi'. Et sciēt egiptij:
qz ego sum dñs: cū glorificat' fuero ī pha
raone et in currib' atq; eq̄tib' ei'. Tollēsq;
se angel' dñs q̄ pcedebat castra isrl'. abiit
p' eos: et cū eo parit colūna nubis priora
dimittēs: p' tergū stetit. inē castra egipti
orū et castra isrl'. Et erat nubes tenebrosa.
et illuminans noctē: ita vt adseinuicē toto
noctis tpe: accedere n̄ valerēt. Cūq; extē
disset moyses manū sup mare: abstulit il
lud dñs. flante vēto vehemēti et vēti tota
nocte et vertit ī siccū. Diuisaq; est aq̄ et in
gressi sunt filij isrl' per mediū siccī maris.
Erat enī aqua q̄si mur': a dextera eor' et
leua. Perseq̄ntesq; egiptij ingressi sunt p'
eos: et oīs eq̄tat' pharaonis: curr' eius
et eq̄tes p' mediū maris. Jamq; aduenerat
vigilia matutina: et ecce respiciēs dñs sup
castra egiptior' p' columnā ignis et nub:
interfecit exercitū eor': et subuertit rotas
curruū: ferebanturq; in profundū. Dixe

runtq; egiptij. Fugiam' israhelē: qz dñs
pugnat p' eis ptra nos. Et ait dñs ad mo
ysen. Extēde manū tuam sup mare: vt re
uertant' aque ad egiptios: super curr' et
equites eor'. Cūq; extendisset moyses ma
num ptra mare: reuersum ē p̄rio diluculo
ad p̄iorē locū. Fugientibusq; egiptijs oc
currerūt aque: et inuoluit eos dñs ī me
dij fluctib'. Reuerseq; sunt aque: et ope
ruerūt curr' et equites cūcti exercit' pha
raonis: qui seq̄ntes ingressi fuerāt mare:
nec vn' quidē supfuit ex eis. Filij aut' isrl'
prexerunt p' mediū siccī maris: et aque eis
erāt q̄si pro muro a dexteris et a sinistris.
liberauitq; dñs in die illa israhel de manu
egiptior': et viderūt egiptios mortuos su
per litus maris: et manū magnā quā ex
ercuerat dñs p̄ eos. Timuitq; pplus dñm
et crediderūt dño et moysi seruo eius.

Capitulum.

.XV.

Quinc cecinit moyses et filij israhel
carmē hoc dño: et dixerūt. Cante
mus dño. Glorioso enī magnifica
tus est: equū et ascēsozem deiecit in mare.
Fortitudo mea et laus mea dñs: et factus
est mihi in salutē. Iste est deus me' et glo
rificabo eū: deus p̄ris mei et exaltabo eū.
Dñs q̄si vir puḡtor. om̄ipotēs nomē ei'.
currus pharaonis et exercitū ei' p̄iecit in
mare. Electi p̄cipes ei' submersi sunt in
mari rubro. abissi operuerūt eos: descēderūt
in pfundū q̄si lapis. Dextera tua dñe ma
gnificata est ī fortitudine: dextera tua dñe
percussit inimicū et in mltitudine glorie tue
deposuisti aduersarios meos. Misisti iram
tuā que deuorauit eos sicut stipulā et in
spū furoris tui p̄gregate sūt aque. Stetit
vnda fluēs: p̄gregate sunt abissi in medio
mari. Dixit inimic'. Perseqr et p̄phēdaz:
diuidā spolia. implebi' anīa mea. Euagi
nabo gladiū meū: inficiet eos man' mea.
Flauit spūs tu' et operuit eos mare: sub
mersi sunt q̄si plumbū in aq̄s vehemētib'.
Quis filis tui ī fortib' dñe! Quis filis tui
magnific' in sc̄titate. t̄ribil' atq; laudabil'
et faciēs mirabilia! Extēdisti manū tuā: et
deuorauit eos terra. Dur fuisti ī miscōia
tua p̄plo quē r̄demisti. Et portasti eū ī for
titudine tua ab hitaculū sc̄m tuū. Ascēde
rūt ppli et irati sūt dolores obtinuerūt hita
tores philistijm. Tūc p̄turbati sūt p̄ncipes

edom: robustos moab obtinuit tremor: obtriguerunt omnes habitatores chanaan. Ir-ruat super eos formido et pavor in magnitudine brachii tui. **F**iant immobiles quasi lapides donec pertransierit populus tuus domine: donec pertransierit at populus tuus iste quem possedisti. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo hitaculo tuo quod operatur es domine: **S**ectuarium tuum domine: quod firmaverunt manus tue. Dominus regnabit in eternum et ult. **I**ngressus est enim eques pharao cum curribus et equitibus eius in mare: et reduxit super eos dominus aquas maris. **F**ilii autem israel ambulaverunt per siccum: in medio eius. **S**upsit ergo maria prophetissa soror aaron. timpanum in manu sua: egressique sunt omnes mulieres post eam cum timpanis et choris quibus precinebat dicentes. Cantemus domino. **G**liosie enim magnificatus est: equum et ascensorem eius deiecit in mare. **T**ulit autem moyses israel de mari rubro et egressi sunt in desertum sur. **A**mbulaveruntque tribus diebus per solitudinem et non inveniunt aquam. **E**t venerunt in marath: nec poterant bibere aquas de marath. eoque essent amare. **E**rgo et congruum loco nomen imposuit: vocans illum marath: id est amaritudinem. et murmuravit populus contra moysen dicentes. Quid bibemus? **A**t ille clamavit ad dominum. **Q**ui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas: in dulcedinem verse sunt. **I**bi constituit ei precepta atque iudicia: et ibi temptavit eum dicens. Si audieris vocem domini dei tui: et quod rectum est coram eo feceris et obedieris mandatis eius. custodierisque omnia precepta illius: cunctum languorem quem posui in egipto non inducam super te. **E**go enim sum dominus deus saluator. **E**lene est autem in belim filii israel: ubi erant duodecim fontes aquarum et septuaginta palme: et castrametati sunt iuxta aquas.

Capitulum.

XVI.

Profectique de belim venit omnis multitudo filiorum israel in desertum syn quod est inter belim et synai: quattodecima die mens scdis postquam egressi sunt de terra egipti. **E**t murmuravit omnis congregatio filiorum israel contra moysen et aaron in solitudine. **D**ixeruntque filii israel ad eos. **E**tinam mortui essemus per manum domini in terra egipti: quando sedebamus super ollas carnium et comedebamus panem in saturitate. **E**t induxistis nos in desertum istud: ut occideretis omnem multitudinem fame? **D**ixit autem dominus ad moysen. **E**cce ego plus

vobis panes de celo. **E**grebiatur populus et colligat quod sufficiunt per singulos dies: ut tementem eum: utrum abulet in lege mea: an non. **D**ie autem sexto pariet quod inferat: et sit duplum quod colligere solebant per singulos dies. **D**ixerunt moyses et aaron ad omnes filios israel. **E**spere scietis quod dominus eduxerit vos de terra egipti: et mane videbitis gloriam domini. **A**udiui enim murmur vestrum contra dominum. **N**os vero quid sumus? quia mulistastis contra nos: et ait moyses. **D**abit vobis dominus vespere carnes edere et mane panes in saturitate: eoque audierit murmuraciones vestras quibus murmurati estis contra eum. **N**os enim quid sumus? **N**ec protra nos est murmur vestrum sed contra dominum. **D**ixit ergo moyses ad aaron. **D**ic uniuerse congregatio filiorum israel. **A**ccedite coram domino. **A**udiuit enim murmur vestrum. **C**umque loqueretur aaron ad omnem cetum filiorum israel: respererunt ad solitudinem. **E**t ecce gloria domini apparuit in nube. **L**ocus est autem dominus ad moysen dicens. **A**udiui murmuraciones filiorum israel. **L**oquere ad eos. **E**spere comedetis carnes et mane saturabimini panibus: scietisque quod ego sum dominus deus vestrum. **F**actum est ergo vespere et ascendens cocturnix cooperuit castra: mane ergo ros iacuit per circuitum castrorum. **C**umque operuisset superficiem terre: apparuit in solitudine minutum: et quasi pilotulum in solitudine pruinę super terram. **Q**uod cum vidissent filii israel: dixerunt adinuicem. **M**anbu? **Q**uod significat. **Q**uid est hoc? **I**gnorabant enim quid esset. **Q**uibus ait moyses. **I**ste est panis quem dominus dedit vobis ad vescendum. **H**ic est sermo quem precepit vobis dominus. **C**olligat unusquisque ex eo quantum sufficit ad vescendum: gomor per singula capita. **I**uxta numerum animarum vestrarum quod habitant in tabernaculo: sic tolletis. **F**eceruntque ita filii israel et collegerunt. **A**lii plus alii minus et mensi sunt ad mensuram gomor. **N**ec qui plus collegerat habuit amplius: nec qui minus parauerat reperit minus: sed singuli iuxta id quod edere poterant congregauerunt. **D**ixitque moyses ad eos. **N**ullum relinquit ex eo in mane. **Q**ui non audierunt eum: sed dimiserunt quidam ex eis usque mane: et scatere cepit vermibus atque pputruit. **E**t iratus est protra eos moyses. **C**olligebant autem mane. singuli: quantum sufficere poterat ad vescendum. **C**umque incaluisset sol: liquefiebat. **I**n die autem sexta: collegerunt cibos duplices: id est

duo gomor p singulos homines. **V**enerunt aut oēs principes multitudinis et narrauerunt moysi. **Q**ui ait eis. **H**oc est qd locutus est dñs. **R**eq̄es sabbati sc̄ificata est dño. **C**ras quodcūq; opandū est. facite: et q̄ coquenda sunt coq̄te. **Q**uicq; aī reliquū fuerit. reponite vsq; ī mane. **F**ecerūtq; ita ut p̄cepat moyses et n̄ p̄putruit: neq; vermis inuētus est ī eo. **D**ixitq; moyses. **C**omedit̄ illud hodie: qz sabbatū est dño: nō inueniet̄ hodie ī agro. **S**ex dieb; colligit̄: ī die aī septimo sabbatū ē dño: idcirco n̄ inueniet̄: venitq; septima dies et egressi de ip̄lo ut colligerēt: nō inuenerūt. **D**ixit at dñs ad moysen. **E**tsqueq; nō vultis custodire mādata mea et legē meā? **E**videte qz dñs dederit vobis sabbatū: et ip̄ hoc tribuit vob; die sexta cibos duplices. **M**aneat unusq; apud semetip̄m: et null; egre diat de loco suo die septimo: et sabbatizabit ip̄s die septio. **A**pellauitq; dom; isrl̄ nomē ei; man. **Q**d erat q̄si semē coriandri albū: gustusq; ei; q̄si simile cū melle. **D**ixit at moyses. **I**ste ē s̄mo quē p̄cepit dñs **I**mple gomor ex eo: et custodiat in futuras retro generatōes: ut nouerint panē q̄ alui vos ī solitudīe: qñ educti estis de ēra egipti. **D**ixitq; moyses ad aaron. **S**ume vas unū et mitte ibi man: q̄ntū p̄ capere gomor et repone corā dño ad suandū ī generatōes v̄as sicut p̄cepat dñs moysi. **P**osuitq; illud aaron ī tabnaculo r̄fuan dum. **F**ilij aī isrl̄ comederūt man: q̄draginta ānis: donec venirēt ī terrā habitabilē. **H**oc cibo aliti; sūt vsq; t̄gerēt fines fr̄e chanaan. **G**omor aī decima ps est ephī.

Capitulum.

XVII.

Igit̄ p̄fecta om̄is mltitudo filioꝝ isrl̄ de dextro s̄yn: p māfiones suas iuxta s̄monē dñi castrametati sūt ī raphidim: ubi n̄ erat aq̄ ad bibēdū ip̄lo. **Q**ui iurgat; p̄t moysen. ait. **D**a nob; aquā ut bibam;. **Q**uibo r̄ndit moyses. **Q**uid iurgamini p̄t me; **Q**ur t̄ptatis dñz; **S**itiuit ergo ibi ip̄s p aque penuria: et murmurauit p̄tra moysen dicens. **Q**ur fecisti nos exire de egipto: ut occideres nos et liberos n̄ros ac iumenta siti; **C**lamauit aut moyses ad dñm dicēs. **Q**uid faciam ip̄lo huic. **A**dhuc paululum et lapidabit me; **E**t ait

dñs ad moysen. **A**ntecede ip̄lum: et sume tecū de seniorib; isrl̄: et virgā qua pcussisti flumiūz tolle ī manu tua: et vade. **E**n ego stabo ibi corā te: sup̄ petrā oreb; pcutiesq; petrā: et eribit ex ea aqua: ut bibat ip̄s. **F**ecit ita moyses corā seniorib; isrl̄. **E**t vocauit nomē loci illi; t̄ptatio: p̄pter iurgiū filioꝝ isrl̄: et qz temptauerūt dñm dicētes. **E**st ne deus ī nobis an nō; **V**enit aut amelech: et pugnabat p̄tra filios isrl̄: ī raphidim. **D**ixitq; moyses ad iosue. **E**lige viros: et egressus pugna p̄tra amelech cras. **E**go stabo ī vertice coll: hñs virgā dei ī manu mea. **F**ecit iosue ut locutus erat moyses: et pugnauit contra amelech. **M**oyses aut et aaron et hur: ascenderūt super verticē coll. **C**ūq; leuaret moyses manus: vincebat isrl̄. **S**in aī paululū remāsisset: supabat amelech. **M**an; autē moysi erat graues. **S**umētes igit lapidē posuerūt sub eū: ī q̄ sedit. aaron aut et hur: sustētabant man; eius ex v̄q; parte. **E**t factū est ut man; illi; nō lassarent; vsq; ad occasuz sol. **F**ugauitq; iosue amelech et populū ei; ī ore gladij. **D**ixit at dñs ad moysen. **S**cribe hoc ob monimentū ī libro et trade auri; iosue. **D**elebo enī m̄or̄iaz amelech sub celo. **E**dificauitq; moyses altare: et vocauit nomē eius: dñs exaltatio mea: dicēs. **Q**uia man; solius dñi et bellū dei erit contra amelech: a generatione ī generationem.

Capitulum.

XVIII.

Quq; audisset iethro sacerdos madian: cognatus moysi. om̄ia que fecerat dñs moysi: et israhel ip̄lo suo: et qz eduxisset dñs israhel de egipto: tulit sephoram uxorem moysi quam remiserat: et duos filios eius: quoz vnus vocabatur gerson: dicente patre. aduena fui ī terra aliena. alē vero eliezer. de; ei ait p̄ris mei: adiutor meus: et eruit me de gladio p̄baronis. **V**enit g; iethro p̄gnat; moysi: et filij eius: ad moysen ī desertū. ubi erat castrametat; iuxta montē dei: et mandauit moysi dicens. **E**go iethro cognatus tuus: venio ad te: et vxor tua: et duo filij tui cum ea. **Q**ui egressus ī occursum cognati sui adorauit: et osculatus est eum. **S**alutaueruntq; se mutuo verbis pacificis. **C**ūq; intrasset tabernaculū: narrauit

moyses pgnato suo cūcta que fecerat dñs pharaoni ⁊ egiptijs ppter isrl: vniuersūq; laborē q̄ accidisset eis in itinere: ⁊ q̄ liberauerat eos dñs. Letatusq; est iethro sup oībo bonis q̄ fecerat dñs isrl: eoq; eruiſſz eū de manu egiptioꝝ. Et ait. Bñdict⁹ dñs qui liberauit vos de manu egiptioꝝ: et de manu pharaonis qui eruit populū suū de maū egipti. Nūc pgnoui qz magn⁹ dñs super oēs deos: eoq; supbe egerint ptra eos. obtulit ergo iethro cognatus moysi: olocausta ⁊ hostias dño: venerūtq; aaron et oēs seniores filioꝝ isrl: vt comederēt panem cū eo corā dño. Altera autē die sedit moyses vt iudicaret pplū qui assistebat moysi a mane vsq; ad vespērā. Qd̄ cum vidisset pgnatus eius: oīa scz q̄ agebat ī populo: ait. Quid est qd̄ facis in plebe? Cur solus sedes: et omīs pls p̄stolat de mane vsq; ad vespērā? Qui rñdit moyses. Venit ad me pls querēs sententiā dei. Cūq; acciderit eis aliq̄ disceptatio veniūt ad me vt iudicē inē eos et oīdaz p̄cepta dei ⁊ leges eius. At ille: non inquit bonā rem facis. Stulto labore p̄sumeris tu ⁊ pls iste qui tecū est. Ultra vires tuas est negociū. Solus illud n̄ poteris sustinere: sed audi verba mea atq; p̄silia: et erit domin⁹ tecum. Esto tu p̄lo in hīs que ad deū ptinent: vt referas que dicunt ad eū: ostendasq; p̄lo ceremonias ⁊ ritū colēdi: viamq; p̄ quam ingredi debeāt: ⁊ opus qd̄ facere. Prouide aut de omī plebe viros sapiētes ⁊ timētes deū in q̄bo sit veritas ⁊ qui oterint auariciam: ⁊ p̄stite ex eis tribunos ⁊ centuriones: ⁊ quinq̄genarios: ⁊ decanos qui iudicēt pplū omī tpe. Quicquid atq; mai⁹ fuerit referāt ad te: ⁊ ipsi mīora tātummodo iudicent: leuiusq; sit tibi. partito in alios onere. Si hoc feceris: īplebis impiū dñi ⁊ p̄cepta eius poteris sustētare: ⁊ oīs h̄ pls reuertēt ad loca sua cū pace. Quibz auditis: moyses fecit oīa que ille suggesserat. Et electis viris strēnuis de cūcto isrl p̄stituit eos p̄cīpes ppli. tribunos ⁊ centuriones ⁊ qnq̄genarios et decanos q̄ iudicarent plebē dñi omī tpe. Quicq; atq; ḡuius erat referebāt ad eū: facilioꝝ tantūmodo iudicantes. Dimisitq; pgnatū suū qui reuersus abiit in terrā suam.

Capitulum.

.XIX.

Mense tercio egressionis isrl de egipti: in die hac venerūt in solitudinē sýnai. Nā p̄fecti de raphidim et pueniētes vlcq; ī destū sýnai: castrametati sūt ī eodē loco: ibiq; isrl fixit tētoꝝa e regione mōtis. Moyses atq; ascēdit ī mōtē ad deū. Locauitq; eū dñs d̄ mōte ⁊ ait. Dec dices domui iacob ⁊ annuncias filijs isrl. Vosipsi vidistis q̄ fecerī egiptijs: quō portauerim vos sup alas aquilaz ⁊ assumpserim mibi. Si ḡ audieritis vocē meā et custodieritis pactū meū: eritis mibi ī regnū sacerdotale: ⁊ gens sc̄ta. Dec sūt verba q̄ loqueris ad filios isrl. Venit moyses et cōuocatis maioribz natu ppli: exposuit oēs p̄mones q̄s mādauerat dñs. Rñditq; omīs pls s̄l. Cūcta q̄ locut⁹ est dñs faciemus. Cūq; retulisset moyses verba ppli ad dñm: ait ei dñs. Jam nūc veniā ad te in caligine nubis: vt audiat me p̄lus loquentē ad te ⁊ crebat tibi in p̄petuū. Nūciavit ḡ moyses verba ppli ad dñm. Qui dixit ei. Glade ad pplū ⁊ sc̄tifica illos hodie ⁊ cras: lauentq; vestimenta sua ⁊ sint parati in diem terciū. In die enim tercio descendet dñs corā omī plebe: sup montē sýnai. Constituesq; terminos p̄lo per circuitū et dices ad eos. Cauete ne ascendatis in montem: nec tangatis fines illius. Omnis qui tetigerit montē morte morietur. Manus nō tangēt eū sed lapidibz opprimeat aut p̄fodietur iacul⁹. Siue iumentum fuerit siue homo non viuet. Cū ceperit clangere bucina: tunc ascēdāt in mōtem. Descēditq; moyses de mōte ad pplū: et sc̄tificauit eū. Cūq; lauissent vestimēta sua: ait ad eos. Estote parati in diem terciū ⁊ ne appropinquetis vxoribz vestris. Jamq; aduenerat tercius dies ⁊ mane inclaruerat et ecce ceperūt audiri tonitrua ac micare vulgura: ⁊ nubes densissima operire montē. Clāgoꝝq; bucline vehemētis perstrepebat: et timuit p̄lus qui erat in castris. Cūq; eduxisset eos moyses in occurſu dei de loco caſtroꝝ: steterūt ad radices mōtis. Totus aut mons sýnai fumigabat: eoq; descendisset dñs sup eū in igne et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace. Eratq; omnis mons terribil⁹ et sonit⁹ bucline paulatim crescebat in mai⁹ et plurius tendebatur. Moyses loq̄batur ⁊ dñs

respondēbat ei. Descēditq; dñs sup mon-
tem sýnai in ipso mōtis vertice et vocauit
moysen in cacumē ei'. Quo cū ascēdisset:
dixit ad eū. Descēde ⁊ p̄stare poplū: ne
forte velit ēnscēdere termīos ad vidēdūz
dñm: et pereat ex eis plurima mltitudo.
Sacerdotes q; qui accedūt ad dñm sc̄ifi-
cent: ne pcutiat eos. Dixitq; moyses ad
dñm. Non poterit vulg' ascēdere ī montē
sýnai. Tu enī testificat' es ⁊ iussisti dicēs.
Pone termīos circa montē ⁊ sc̄ifica illū.
Cui ait dñs. Elate descēde: ascēdesq; tu et
aaron tecū. Sacerdotes at' ⁊ p̄ls n̄ trāse-
ant termīos: nec ascēdāt ad dñm: ne forte
inficiat illos. Descēditq; moyses ad po-
pulū et om̄ia narrauit ei.

Capitulum . .XX.

Locutusq; est dñs cūctos sermōes
hos. Ego sū dñs de' tuus q' eduxi
te de terra egīpti: de domo fuitu-
tis. Non hēbis deos alienos corā me. Non
facies tibi sculptile: neq; om̄e similitudinē
que est ī celo desup ⁊ q' in terra deorsū: nec
eorū q' sunt in aq̄s sub terra. Non adorab
ea neq; coles. Ego sū dñs deus tuus fortis
zelotes: visitās iniquitatē p̄m ī filiis in ter-
ciam et q̄rtaz generationē eorū q' oderunt
me: ⁊ faciēs misericōdiaz ī milia h̄ijs q' diligūt
me: ⁊ custodiūt p̄cepta mea. Non assumes
nomen dñi dei tui inuanū. Non enī hēbit
īfontē dñs eū q' assumpserit nomē dñi dei
sui frustra. Memento vt diē sabbati sc̄ifi-
ces. Sex dieb; opaberis et facies oīa opa
tua. Septimo aut' diē sabbatū dñi dei tui
est. Non facies om̄e opus in eo: tu ⁊ filius
tuus ⁊ filia tua. seru' tuus et ācilla tua.
iūmētū tuū ⁊ aduena q' est int' portas tu-
as. Sex enī dieb; fecit deus celū ⁊ terrā ⁊
mare et oīa q' in eis sūt: ⁊ requiuit ī diē se-
ptio. Idcirco bñdixit dñs diēi sabbati: et
sc̄ificauit eū. Honora p̄m tuū ⁊ matrē
tuā: vt sis longeu' sup terrā quā dñs de'
tu' dabit tibi. Non occides. Non mecha-
beris. Non furtū facies. Non loq̄ris p̄tra
primū tuū falsū testimoniū. Non p̄cupi-
sces domū p̄mi tui. Nec desiderab; vxorē
ei'. n̄ seruū nō ancillā nō bouē n̄ azinū:
nec oīa q' illi' sūt. Cūctus aut' p̄ls audie-
bat voces: et lampades et sonitūz bucine.
montemq; fumantē et p̄territe ac pauore
cōcussi steterunt procul: dicentes moysi.

Loquere tu nobis et audiemus. Non lo-
quatur nobis dñs ne forte moriamur. Et
ait moyses ad populū. Nolite timere. Et
enī probaret vos venit deus: et vt terror
illi' esset in vob' ⁊ nō peccaretis. Stetitq;
p̄ls delōge: moyses aut' accessit ad caligi-
nem in q' erat de'. Dixitq; p̄terea dñs ad
moysen. Nec dices filiis isrl'. Vos vidistis
q' de celo locut' sim vob'. Non facietis de-
os argēteos: nec deos aureos facietis vo-
bis. Altare de terra facietis mibi: ⁊ offere-
tis sup eo olocausa et pacifica v̄a. oues
v̄as ⁊ boues: in om̄i loco in q' mēoria fue-
rit noīs mei. Veniā ad te ⁊ bñdicam tibi.
Qd si altare lapideū feceris mibi: nō edi-
ficab; illud de sectis lapidib;. Si enī leua-
ueris cultū tuū sup eo: pollueš. Non ascē-
des p' ḡdus ad altare meū: ne reueles tur-
pitudine tua.

Capitulum . .XXI.

Ec sunt iudicia q' p̄pones eis. Si
emeris seruū hebreū: sex ānis ser-
uiet tibi: ⁊ in septimo egrediet' li-
ber ḡtis. Cū q̄li veste int̄uerit: cū tali ex-
eat. Si hñs vxorē: ⁊ vxor egrediet' simul.
Sin at' dñs dederit illi vxorē: et peperit fili-
os et filias: mlier ⁊ liberi ei' erūt dñi sui:
ipse vero exibit cū vestitu suo. Qd si dixe-
rit seru'. diligo dñm meū ⁊ vxorē ac libe-
ros. nō egrediar liber. offerat eū dñs dñs.
et applicabit' ab ostiū et postes: p̄forabitq;
aurē eius subula: et erit ei seruus in secu-
lum. Si quis vēdiderit filiā suā ⁊ famu-
lam: nō egrediet' sicut ancille exire cōsue-
uerūt. Si displicuerit ocul' dñi sui cui tra-
dita fuerit dimittet eā: p̄plo at' alieno vē-
dēdi nō hēbit p̄tatē. si sp̄ruerit eā. Si aut'
filio suo despōderit eā: iuxta morē filiarū
faciet illi. Qd si alterā ei accepit. p̄uidebit
puelle nupcias et vestimēta ⁊ preciū publi-
cicie non negabit. Si tria ista nō fecerit:
egrediet' ḡtis absq; pecūia. Qui p̄cusserit
hoīem volēs occidere: morte moriaš. Qui
aut' nō est insubiat': sed de' illū tradiderit
in man' ei': p̄stituā tibi locū in q' fugere
debeat. Si q̄s p' idustriā occiderit primū
suū et p' insubias: ab altari meo euellēs eū
vt moriaš. Qui p̄cusserit patrē suū aut
matrem morte moriatur. Qui maledixe-
rit patri suo vel matri: morte moriatur.
Qui furatus fuerit hominem: ⁊ vēdiderit

euz: puctus noxe morte moriatur. Si rixati fuerit viri et pesserit alter primum suum lapide vel pugno: et ille mortuus non fuerit sed iacuerit in lectulo. si surrexerit et ambulauerit foris super baculum suum: innocens erit qui pesserit: ita tamen ut opas eius et impensas in medicos restituat. Qui pesserit seruum suum vel ancillam virga et mortui fuerint in manibus eius: criminis reus erit. Si autem uno die vel duobus superuixerit. non subiacet pene: quia pecunia illi est. Si rixati fuerint viri: et pesserit quis mulierem pregnantem et abortiuum quidem fecerit: sed ipsa vixerit: subiacebit domino quantum maritus mulieris expetierit: et arbitri iudicauerint. Si autem mors eius fuerit subsequuta: reddet animam per animam. Oculum pro oculo. dentem pro dente. manum pro manu. pedem pro pede. adustionem pro adustione. vulnere pro vulnere. liuorem pro liuore. Si pesserit quispiam oculum serui sui aut ancille: et luscum eos fecerit: dimittet eos liberos pro oculo quem eruit. Dentem quoque si excusserit seruo vel ancille sue: similiter dimittet eos liberos. Si bos cornu pesserit virum: aut mulierem: et mortui fuerint: lapidibus obruetur. et non premetentur carnes eius: dominus quoque bouis innocens erit. Quod si bos cornupeta fuerit ab heri: et nubiusterci: et contestati sunt dominum eius: nec recluserit dominus eum: occideritque vir aut mulierem: et bos lapidibus obruetur: et dominum eius occidet. Quod si precium fuerit ei impositum: dabit pro anima sua: quicquid fuerit postulatus. Si filium quoque et filiam si cornu pesserit: similiter sententie subiacebit. Si seruum ancillamque inuaserit: triginta siclos argenti dominus dabit: bos vero lapidibus opprimebitur. Si quis aperit cisternam et foderit et non operuerit eam: cecideritque bos aut asinus in eam: reddet dominus cisterne precium iumentorum: quod autem mortuum est ipsius erit. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit. et ille mortuus fuerit: vendet bouem viuum: et diuidet precium: cadaver autem mortui inter se disperiet. Si autem sciebat quod bos cornupeta esset ab heri et nubiusterci: et non custodiuit eum dominus suus: reddet bouem pro boue et cadaver integrum accipiet.

Capitulum.

XXII.

Qui furatus fuerit bouem aut ouem et occiderit vel vendiderit. quicquid boues pro uno boue restituet et quantum oues pro una oue. Si effringens fures domum

sive suffodiens fuerit inuentus: et accepto vulnere mortuus fuerit: percussor non erit reus sanguinis. Quod si orto sole hoc fecerit: homicidium preestitit et ipse morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat: ipse venudabitur. Si inuentus fuerit apud eum quod furatus est viues: siue bos. siue asinus. siue ovis duplicem restituet. Si leserit quispiam agrum vel vineam et dimiserit iumentum suum ut depascatur aliena: quicquid optimum habuerit in agro suo vel in vinea pro damni estimatione restituet. Si egressus ignis inuenerit spicas et prehenderit acervos frugum siue stantes segetes in agris: reddet damnum quod igne succederit. Si quis premedauerit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo quod suscepit furto ablata fuerint si inuenit fur duplicem reddet. Si latet fur: dominus domus applicabit ad deos: et iurabit quod non extenderit manum in rem primi sui ad preestendam fraudem: tam in boue quam in asino et oue ac vestimento et quicquid damnum inferre potest. Ad deos utriusque causa perueniet: etsi illi iudicauerint: duplicem restituet primo suo. Si quis premedauerit primo suo bouem. asinum. ouem et omne iumentum ad custodiam et mortuum fuerit ac debilitatum. vel captus ab hostibus nullusque hoc viderit: iusiurandum erit in medio quod non extenderit manum ad rem primi sui: suscipietque dominus iuramentum et ille reddere non cogetur. Quod si furto ablatum fuerit: restituet damnum domino. Si premedauerit a bestia: deferat ad eum quod occisum est et non restituet. Qui a primo suo quicquid horum mutuo postlauerit et debilitatum aut mortuum fuerit domino non preest: reddere compelletur. Quod si in preestantia dominus fuerit. non restituet: maxime si conductum venerat pro mercede operis sui. Si seduxerit quis virginem necdum desponsatam: dormieritque cum ea: dotabit eam et habebit eam uxorem. Si patris virginis dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modum dotis quam virginem accipe consueuerunt. Maleficos non patieris vivere. Qui coierit cum iumento morte moriatur. Qui immolat diis occidet: preest domino soli. Aduenam non pertrahas: neque affliges eum. Aduenenim et ipsi fuistis in terra egypti. Elidite et pupillo non nocebitis. Si leseritis eos vociferabuntur ad me: et ego audiam clamorem eorum: et indignabitur furor meus: percutiamque vos gladio: et erunt uxores vestre vidue: et filii vestri pupilli. Si pecuniam mutuum

deferis ipso meo paupi qui habitat tecu:
non urgeb eū q̄si exactor: nec usuris oppri-
mes. Si pign' a primo tuo accepis vesti-
mentū: an sol' occasū reddes ei. Ip̄m enī
est solū quo operit indumentū carnis ei':
nec hē aliud in q̄ dormiat. Si clamaueit
ad me exaudiam eum: q̄ misericors sum.
Dij nō deſhes: 7 p̄cipi ip̄li tui nō male-
dices. Decimas 7 primicias tuas n̄ tarda-
bis offerre. Priogenitū filioꝝ tuoꝝ dabis
mibi. De bob' q̄z 7 ouib': filr facies. Se-
ptē dieb' sit cū m̄re sua: die octaua reddes
eū mibi. Viri sc̄ti eritis mibi. Carnē que
a bestiis fuerit preguſtata non comedetis:
sed proicietis canib'.

Capitulum.

.XXIII.

Non suscipies vocem mēdaci: nec
iūges manū tuā ut p̄ impio dicas
falsū testimoniū. Non seq̄ris turbaz
ad faciendū malū nec ī iudicio plurimoz
acq̄sces sententie: ut a vero deuies. Pau-
peris q̄z n̄ misereberis in iudicio. Si oc-
curreris boui inimici tui: aut azino errā-
ti: reduc ad eū. Si videris azinū obientis
te: iacere sub onere n̄ p̄nsibis: sed suble-
uabis cū eo. Non decliabis ī iudiciū pau-
peris. Mendaciū fugies. Inſontē 7 iustū
nō occides: q̄ aduersor impiū. Nec accipi-
es mūera q̄ ecia execāt p̄utētes 7 subuer-
tūt verba iustoz. Peregrino molest' non
eris. Scitis enī aduenaz anīas: q̄z 7 ip̄i
p̄grini fuistis in t̄ra egipti. Sex anis se-
miabis terrā tuā et p̄gregab' fruges eius.
Anno aē septimo dimittes eā 7 requiesce-
re facies: ut comedant paupes ip̄li tui: et
q̄cqd' reliquū fuerit edent bestie agri. Ita
facies in vinea 7 ī oliueto tuo. Sex dieb'
opaberis: septia die cessab': ut requiescat
bos 7 azin' tuus: 7 refrigereſ fili' ancille
tue et aduena. Om̄ia q̄ dixi vob' custodite
et p̄ nomē ex̄noꝝ deoz nō iurabitis neq̄
audiet' ex ore v̄ro. Trib' vicib' p̄ singlos
ānos: mibi festa celebrabitis. Solēnitatē
q̄z azimoz custodietis. Septē dieb' p̄mede-
tis azima sic p̄cepi tibi tpe mens' nouoz:
q̄n egressus es de egipto. Non appareb' in
p̄spectu meo vacu'. Et solēnitatē mensis
p̄mitiuoz opis tui: q̄cunq̄ semiaueris in
agro: solēnitatē q̄z in exitu āni: q̄n p̄gre-
gaueris oēs fruges tuas de agro. Ter in
āno apparebit oē masculinū tuū corā dño

deo tuo. Nō immolab' sup' f̄rmito sangui-
nē victie tue: nec remanebit ateps solen-
nitatis mee vsq̄ mane. Primicias frugū
terre tue deferēs in domū dñi dei tui. Non
coques hedum in lacte m̄ris sue. Ecce ego
mittā angelū meū q̄ p̄cedat te 7 custodiat
ī via: 7 introducat ī locū quē p̄pauī. Ob-
serua eū 7 audi vocē ei': nec p̄tēndū pu-
tes: q̄ n̄ dimittet cū peccaueris: 7 ē nomē
meū in illo. Qd' si audieris vocē ei' 7 fece-
ris oīa q̄ loqr': inimic' ero inimicis tuis 7
affligā affligētes te. Precedetq̄ te angel'
meus 7 introducet te ad amorreū 7 etheū
et pherezeū. chananeūq̄ 7 eueū 7 iebuseū:
q̄s ego p̄terā. Nō adorab' deos eoz: nec co-
les eos. Nō facies opa eoz s̄z destrues eos
et p̄fringes statuas eoz. Seruietisq̄ dño
deo v̄ro: ut b̄ndicā panib' tuis 7 aquis et
auferā infirmitatē d' medio tui. Nō erit ī-
fecūda nec steril' t̄ra tua. Nūq̄ dieꝝ tuoꝝ
implebo. Terrore meū mittā in p̄cursum
tuū: 7 occidā oēs ip̄lm ad quē igredieris.
Cūctorq̄ inimicoꝝ tuoꝝ corā te t̄ga ver-
tam: emittēs sc̄bones p̄i' q̄ fugabūt eueū
et chananeū 7 etheū: anteq̄ introeas. Nō
eiciā eos a facie tua āno vno. ne t̄ra in so-
litudinē redigat': et crescāt p̄tra te bestie.
Paulatim expellā eos de p̄spectu tuo: do-
nec augearis 7 possideas terrā. Donā aut
termios tuos a mari rubro vsq̄ ad mare
palestinor': 7 a deserto vsq̄ ad fluuiū. Tra-
dam in manib' v̄ris hitatores terre: 7 eu-
ciam eos de p̄spectu v̄ro. Non inibis cum
eis sed' nec cū dijs eoz. Nō h̄tent in t̄ra
tua: ne forte peccare te faciāt in me si ser-
uieris dijs eorum: quod tibi certē erit in
scandalum.

Capitulum.

.XXIII.

Moysi q̄z dixit. Ascende ad dñm tu
et aaron. nadab 7 abiu et septua-
ginta senes ex israhel et adorabi-
tis procul. Solusq̄ moyses ascendat ad
dñm: et illi non appropinquabūt: nec ip̄s
ascendet cū eo. Venit g' moyses 7 narrauit
plebi oīa verba dñi atq̄ iudicia. R̄nditq̄
om̄is ip̄s una voce. Om̄ia verba dñi que
locutus est: faciem'. Scripsit aut moyses
vniuersos sermōes dñi: et mane p̄surgēs
edificauit altare dño ad radices mōtis: et
duodecim titulos per duodecī trib' isrl'.
Misitq̄ iuuenes de filijs isrl' et obtulerūt

olocausta: immolaueruntque victimas pacificas domino: vitulos duodecim. Tulit itaque moyses dimidiam partem sanguinis et misit in ceteras: partem autem residuam fudit super altare. Assumensque volumine federis: legit audiente populo. Qui dixerunt omnia que locutus est dominus faciemus: et erimus obediētes. Ille vero sumptum sanguinem respexit in populum. Et ait. Hic est sanguis federis quod pepigit dominus vobiscum: super cunctis sermonibus hijs. Ascenditque moyses et aaron. nadab et abiu et septuaginta de senioribus israel et viderunt deum israel. Sub pedibus eius quasi opus lapidis saphirini et quasi celum cum serenū est. Nec super eos quod percul recesserāt de filiis israel: misit manū suā. Aliterque deum: et comederunt ac biberunt. Dixit autem dominus ad moysen. Ascende ad me in montem: et esto ibi: daboque tibi duas tabulas lapideas et legem ac mandata que scripsi: ut doceas filios israel. Surrexerunt moyses et iosue minister eius: ascendentesque moyses in montem dei: senioribus ait. Expectate hic: donec reuertamur ad vos. Dabitis aaron et hur vobiscum: si quod natū fuerit questionis referetis ad eos. Cumque ascendisset moyses: operuit nubes montem: et habitavit gloria domini super synai tegens illum nubes sex diebus. Septimo autem die: vocavit eum dominus de medio caliginis. Erat autem spiritus glorie domini quasi ignis artens super verticem montis in conspectu filiorum israel. Ingressusque moyses medium nebule. ascendit in montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

Capitulum.

XXV.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel ut tollant mihi primitias. Ab omni homine quod offert ultionem. accipietis eas. Hec sunt autem que accipe debetis. Aurum et argentum et es et iacinctum et purpuram. coccumque distinctum et bissum et pilos castoreos et pelles arietum rubricatas. pellesque iacinctas et liges sethim: oleum ad lucaria percinnanda: aromata in unguentum et thimiamata boni odoris: lapides onichinos et gemas ad ornandum ephod et rationale. Facientque mihi scutarium et habitabo in medio eorum. iuxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostendam tibi et omnium vasorum in cultum eius. Sicque facietis illud. Archam de lignis sethim propingiet: cuius longitudo habeat duos et semis cubitos. latitudo cubitum et dimidium. altitudo cubitum sicut ac semissem et deaurab eam auro

mundissimo intus et foris. Faciesque supra coronam auream per circuitum: et quatuor circulos aureos quos pones per quatuor archae angulos. Duo circuli sint in latere uno et duo in altero. Faciesque quod vectes de lignis sethim: et operies eos auro. Introducesque per circulos: qui sunt in archae lateribus: ut portes in eis. Qui super erunt in circulis: nec unquam exstent ab eis. Ponesque in archa testamenti quā dabo tibi. Facies et propiciatorium de auro mundissimo. Duos cubitos et dimidium tenebit longitudo eius: et cubitum ac semissem latitudo. Duosque cherubim aureos et productiles facies ex utroque parte oraculi. Cherubim unus sit in latere uno: et alius in altero. Utrumque latius propiciatorium tegant expandentes alas: et operientes oraculum: respiciantque se mutuo. versus vultibus in propiciatorium in quo operienda est archa in qua pones testamentum quod dabo tibi. Unde precipiam et loquar ad te: super propiciatorio scilicet ac medio duorum cherubim qui erunt super archam testamenti: cuncta que mandabo per te filiis israel. Facies et mensam de lignis sethim: habentem duos cubitos longitudinis: et in latitudine cubitum: et in altitudine cubitum ac semissem et inaurabis eam auro purissimo. Faciesque illi labium aureum per circuitum: et ipsi labio coronam in trifidam altam quatuor digitis et super illam alteram coronam aureolam. Quatuorque circulos aureos preparabis: et pones eos in quatuor angulis eiusdem mese: per singulos pedes. Subter coronam erunt circuli aurei: ut mittantur vectes per eos: et possit mensa portari. Ipsosque vectes facies de lignis sethim et circumdabis auro ad subuehendam mensam. Parabis et acetabula: ac phialas. thuribula et ciathos in quibus offerenda sunt libamina: ex auro purissimo et pones super mensam panes propositionis in conspectu meo sicut. Facies et candelabrum ductile de auro mundissimo: hastile eius et calamos. cithos et sperulas: ac lilia ex ipso procedentia. Sex calami egredientur de lateribus: tres ex uno latere: et tres ex altero. Tres cithi quasi in nucis modum per calamos singulos. speruleque sicut et lilia: et tres sicut cithi instar nucis in calamo altero: speruleque simul et lilia. Hoc erit opus sex calamorum qui producendi sunt de hastili. In ipso autem candelabro erunt quatuor cithi in nucis modum. speruleque per singulos et lilia. Et sperula sub duobus

calamis per tria loca qui sūt sex sūt pce-
dētes d̄ hastili vno. Et sperule igit̄ ⁊ cala-
mi ex ipso: erūt vniuersa ductilia ex auro
purissimo. Facies ⁊ lucernas septē et po-
nes eas sup cādelabz: vt luceāt ex aduer-
so. Emūctoria q̄z et vbi ea q̄ emūcta sunt
extiguant̄: fiant de auro purissimo. Om̄e
pōdus candelabri cū vniuersis vasis suis.
habebit talentū auri purissimi. Inspice ⁊
fac fm̄ exēplar qd̄ tibi in mōte mōstratū
est.

Capitulum. .XXVI.

Abernaculū vero ita facies. Decē
cortinas d̄ bisso retorta ⁊ iacincto
ac purpura: coccoq; bistincto va-
rietas opere plumario facies. Lōgitudo
cortine vni⁹ habebit vigintiocto cubitos:
latitudo q̄tuor cubitoz erit. Vni⁹ mēsure
fient vniuersa tētoria. Quinq; cortine si-
bi iūgenē mutuo ⁊ alie quīq; nexu sili co-
herebūt. Anfulas iacinctinas in lateribus
ac sūmitatibz facies cortinaz: vt possint
inuicē coplari. Quinq; anfulas cor-
tina hēbit i vīq; pte ita insertas: ut ansa
ptra ansaz veniat: ⁊ altera alteri possit a-
ptari. Facies ⁊ q̄nq; circlos aureos:
quibz cortinaz vela iūgenda sunt: vt vnū
tabnaculū fiat. Facies ⁊ sagacilicina on-
decim ad opiedū tectū tabnacli. lōgitudo
sagi vni⁹ hēbit triginta cubitos: ⁊ latitu-
do q̄tuor: equa erit mēsurā sagoz omniū.
E quibz q̄nq; iūges seorsū: et sex sibi mu-
tuo copulab: ita vt sextū sagū in frōte te-
cti duplices. Facies ⁊ q̄nq; ansas in
ora sagi vni⁹: vt iūgi cū altero queat: et
quinq; ansas in ora sagi alterius: vt
cū altero copulet̄. Facies et q̄nq; fi-
bulas enneas: quibz iūganē anse: vt vnum
ex om̄ibz opimentū fiat. Qd̄ at supfuerit
in sagis q̄ parant̄ tecto: id ē vnū sagū qd̄
ampli⁹ est: ex medietate eius opies tabna-
culi posteriora: ⁊ cubitus ex vna pte pen-
debit: ⁊ alē ex altera qui plus est in sogoz
longitudie: vtrūq; latus tabnaculi prote-
gens. Facies ⁊ operimentū aliud tecto de
pellibz arietū rubricatis: ⁊ sup hoc rursū
aliud opimentū de iacinctinis pellibz. Fa-
cies ⁊ tablas stātes tabnaculi de lignis se-
thim q̄ singlē denos cubitos in lōgitudie
hēant: et in latitudie singlos ac semissez.
In lateribz tabule due incastrature fient
quibz tabula alteri tabule pnectat̄. Atq;

in hunc modū cuncte tabule parabunt̄.
Quaz viginti erunt in latere merediano
qd̄ vergit ad austrū quibz q̄draginta bases
argēteas fundes: vt bine bases singul̄ ta-
bul p̄ duos anglos subiciāt. In latere q̄z
scdo tabnaculi qd̄ vergit ad aquilonē vi-
ginti tabule erūt: q̄draginta hñtes bases
argēteas. Bine bases singul̄ tabulis suppo-
nent̄. Ad occidētalē vero plagā tabnaculi
facies sex tabulas: ⁊ rurū alias duas:
que iū angul̄ eriganē p̄ tergū tabnacli.
Erūtq; sibi p̄iūcte a deorsū vsq; ad sursum
et vna oīs p̄pago retinebit. Duabz q̄z ta-
bul que in āgul̄ ponente sūt: sili iūctura
fuabit̄. Et erūt sili tabule octo: bases ea-
rum argēte sedecim: duabz basibz p̄ vnaz
tabulā supputatis. Facies et vectes de li-
gnis sethim q̄nq; ad p̄tinēdas tabulas: in
vno latere tabnacli ⁊ q̄nq; alios i altero ⁊
eiusdē nūeri ad occidētalē plagā q̄ mittēt̄
per medias tablas a sūmo vsq; ad sūmū.
Spasq; tablas deaurab ⁊ fūdes i eis anu-
los aureos p̄ q̄s vectes tablata p̄tineāt q̄s
opies laminis aureis. Et eriges tabnaculū
iuxta exēplar qd̄ tibi in mōte mōstratū
est. Facies et velū de iacincto ⁊ purpura.
coccoq; bistincto et bisso retorta. ope plu-
mario: et pulc̄ varietate p̄textū qd̄ appen-
des añ q̄tuor colūnas de lignis sethim que
ipse quibz deaurate erūt: et hēbunt capita
aurea ⁊ bases argēteas. Insereť aut̄ velū
p̄ circulos: inē qd̄ pones archā testimoni
et quo sc̄uariū: et sc̄uarij sc̄uaria diui-
dent̄. Pones ⁊ p̄piciatoriū sup archā testi-
monij: in sc̄ta sc̄toz. mēsamq; exē velū: et
p̄ mēfaz cādelabz i latere tabnaculi me-
ridiano. Mensa enī stabit i parte aq̄lonis
facies ⁊ tentoriū in introitu tabnaculi de
iacincto et purpura. coccoq; bistincto: et
bisso retorta ope plūario: ⁊ q̄nq; colūnas
deaurab lignoz sethim: añ q̄s bucef tēto-
riū quaz erūt capita aurea ⁊ bases enee.

Capitulum. .XXVII.

Facies et altare de lignis sethim:
quod habebit quinq; cubitos in
longitudine: ⁊ totidem in latitu-
dine. id est quabz: et tres cubitos in alti-
tudine. Cornua aut̄ per quatuor angulos
ex ipso erūt: ⁊ opies illud ere. Faciesq; in
usus ei⁹ lebetes ad suscipiēdos cineres et

forzipes. atq; fuscínulas ⁊ igniū recepta-
cula. Omnia vasa ex ere fabricab. Craticu-
lamq; in modū retis eneam: p cui⁹ q̄tuor
angulos erūt q̄tuor anuli aurei q̄s pones
subē arulā altaris. Eritq; c̄ticula vsq; ad
altaris mediū. Facies ⁊ vectes altaris de
lignis sethim duos q̄s opies lamīs eneis:
⁊ induces p circlos: erūtq; ex utroq; late-
re altaris ad portandū. Non solidū sed in-
ane ⁊ cauū intrīsecus facies illud: sicut ti-
bi in mōte monstratū est. Facies ⁊ atriu⁹
tabnaculi: in cui⁹ australi plaga p̄ meri-
diem: erūt tētozia de bisso retorta. Centuz
cubitos vnū latus tenebit in longitudie.
et colūnas viginti cū basib; totidē eneis:
que capita cū celaturis suis habebūt ar-
gētea. Pilr ⁊ in latere aquilonis: p longū
erūt tētozia centū cubitoꝝ: colūne viginti
et bases enei ei⁹dē nūeri ⁊ capita eaz cū
celaturis suis argētea. In latitudine vero
atrij qđ respicit ad occidentē erūt tētozia
p quinquaginta cubitos ⁊ colūne decē ba-
sesq; totidē. In ea q̄z atrij latitudine que re-
spicit ad orientē quīnginta cubiti erunt
in quib; q̄ndecim. cubitoꝝ tētozia lateri
vno deputabuntur colūneq; tres ⁊ bases
totidē: ⁊ in latere altero erūt tētozia cubi-
tos obtinētia quīdecim. colūne tres ⁊ ba-
ses totidē. In introitu vero atrij. fiet tēto-
riū. cubitoꝝ viginti. ex iacincto ⁊ purpu-
ra. coccoq; bistincto ⁊ bisso retorta: opere
plumario. Colūnas habebat q̄tuor cū ba-
sib; totidē. Omnes colūne atrij p circuituz.
vestite erūt argēteis lamīs: capitib; argē-
teis ⁊ basib; eneis. In lōgitudie occupa-
bit atriū cubitos centū: in latitudine quī-
quagita. Altitudo q̄nq; cubitoꝝ erit: fiet
qđ de bisso retorta ⁊ habebit bases eneas.
Cūcta vasa tabnaculi i oēs vsus ⁊ ceremo-
nias. tā parillus ei⁹ qđ atrij. ex ere facies.
Precipe filiis isrl: vt afferāt tibi oleū d ar-
borib; oliuaz purissimū piloq; ptusuz: vt
ardeat lucerna sp i tabnaclo testionij exē
velū qđ oppāsum ē testionio et collocabūt
eaz aaron ⁊ filiis ei⁹: vt vsq; mane luceat
corā dño. Perpetu⁹ erit cult⁹ p successio-
nes eoz corā filiis isrl.

Capitulū. XXVIII.

Applica qđ ad te aarō fr̄ez tuū cū fi-
liis suis de medio filioꝝ isrl: vt sa-
cerdocio fūganē mibi aaron. na-

bab ⁊ abiu. eleazar ⁊ ythamar: faciesq; ve-
stē sc̄az aaron fr̄i tuo i glām ⁊ decorē. Et
loqueris cūctis sapiētib; corde q̄s repleui
spū prudētie: vt faciāt vestes aarō fr̄i tuo
i glāz ⁊ decorē q̄b; sc̄ificat⁹ mīstret mibi.
Hec at erūt vestimēta q̄ faciēt. Racionale
⁊ sup̄būerale: tunicā et lineā strictā. cida-
rim ⁊ baltheū. Faciēt fr̄i tuo aarō ⁊ filiis
ei⁹ vestimēta sc̄a: vt sac̄docō fūganē mi-
bi. Accipiētq; aurū ⁊ iacinctū ⁊ purpurā
coccoq; bistinctū ⁊ bisso. Faciēt at sup̄bu-
merale de auro ⁊ iacincto ⁊ purpura cocco
q; bistincto ⁊ bisso retorta: ope polimito.
Duas oras iūctas hēbit i utroq; latere sū-
mitatū: vt i vnū redeāt. Ipsa q̄z textura ⁊
cūcta opis varietas erit ex auro ⁊ iacincto
et purpura: coccoq; bistincto ⁊ bisso retor-
ta. Būesq; duos lapides onichinos ⁊ scul-
pes i eis noīa filioꝝ isrl sex noīa i lapide
vno ⁊ sex reliq; i altero iuxta ordinē nati-
uitatis eoz. Ope sculptoris ⁊ celatura gē-
marij. sculpes eos noīb; filioꝝ isrl: inclu-
sos auro atq; circūdatos ⁊ pones in utroq;
latere sup̄būerali mēoziale filijs isrl. Por-
tabitq; aarō noīa eoz corā dño sup̄ utrū-
q; hūez ob r̄cordatōnē. Facies ⁊ vncinos
ex auro ⁊ duas catenulas auri purissimi
sibīnuicem coherētes q̄s inferes vncinis.
Racionale quoq; iudicij facies opere po-
limito iuxta texturam superhumeralis ex
auro iacincto: purpura coccoq; bistincto
et bisso retorta. Quadrangulum erit et
duplex. Mensuram palmi habebit. tam
in lōgitudine qđ in latitudine: ponesq; i eo
q̄tuor ordines lapidū. In pmo versu erit
lapis sardius ⁊ thopasi⁹ ⁊ smaragdus. In
sc̄do carbūcul⁹ ⁊ saphir⁹ ⁊ iaspis. In t̄cio
liguri⁹. achates ⁊ ametistus. In q̄rto cri-
solit⁹. onichin⁹ et berillus. Inclusi auro
erūt p ordines suos. habebūtq; noīa filioꝝ
rū isrl. Duodecim noīb; celabūtur. singli
lapides noīb; singloꝝ p duodeci trib;.
Fa-
cies in rationali catenas sibīnuicē cohe-
rentes: ex auro purissimo ⁊ duos anulos
aureos quos pones in utraq; rationalis
summitate: catenasq; aureas iūges anu-
lis qui sunt in marginib; ei⁹: et ipsaz ca-
thenaz extrema duob; copulabis vncinis
in utroq; latere superhumeralis qđ racio-
nale respicit. Facies ⁊ duos anulos aure-
os quos pones i summitatib; rationali et

Lapidib;
nary

in oris que e regione sunt suphumeralis .
 ⁊ posteriora eius aspiciūt: necnon ⁊ alios
 duos anulos aureos. qui ponēdi sūt in v-
 troq; latere suphumeral' teorsū. qđ respi-
 cit cōtra faciē iūcture inferioris vt aptari
 possit cū suphumerali. ⁊ strigatur rōnale
 anulis suis cū anulis suphumeralis vitta
 iacictina: vt maneat iūctura fabrefacta ⁊
 aleinuicē rōnale ⁊ suphūerale nequeāt se-
 pari. Portabitq; aaron noīa filioꝝ isrl' i
 rōnali iudicij sup pect' suū. qñ ingrediet
 sanctuariū: memoriale corā dño in eternū.
 Pones aut i rōnali iudicij. doctrinā ⁊ ve-
 ritatē. que erūt i pectore aaron qñ ingre-
 dietur corā dño: ⁊ gestabit iudiciū filioꝝ
 isrl' i pectore suo. i p'spectu dñi sp. Facies
 ⁊ tunicā suphūeral' totā iacictinaz: i cui'
 medio sup. erit capiciū. ⁊ ora p gýrum e'
 textil'. sic fieri solet i extremis vestiū ptib;
 ne facile rūpaf. Deorsū dō ad pedes eius:
 tē tunice p circuitū quasi malapunica fa-
 cies. ex iacicto ⁊ purpura. ⁊ cocco bisticto
 ⁊ bisso retorta: mixtis i medio tintinnabi-
 lis: ita vt tintinnabulū sit aureū ⁊ malum-
 punicū: rursūq; tintinnabulū. aliud aureū
 ⁊ malūpunicū. Et vestiet ea aaron i offi-
 cio mīsterij: vt audiat sonit' qñ ingredit
 ⁊ egredit sanctuariū. in p'spectu dñi: ⁊ nō
 moriet. Facies ⁊ laminaz de auro puris-
 simo: in qua sculpes ope celatoris sanctū
 dño. Ligabisq; eam vitta iacictina: ⁊ erit
 sup thýaraz iminēs fronti pōtificis. Por-
 tabitq; aaron iniquitates eoz. q obtule-
 runt ⁊ sanctificauerūt filij isrl' in cunctis
 munerib; ⁊ donarijs suis. Erit aut lamīa
 semp in fronte ei': vt placatus sit ei dñs.
 Stringesq; tunicā bisso: ⁊ thýaram bisso:
 nam facies ⁊ balthēū ope plumarij. Por-
 ro filijs aarō tunicas lineas pabis. ⁊ bal-
 theos. ac thýaras i gliaz ⁊ decorē: vestiesq;
 hīs oīb; aaron frēz tuū. ⁊ filios ei' cū eo
 ⁊ cunctoz p'secrabis man': sanctificabisq;
 illos. vt sacerdocio fungant mibi. Facies
 ⁊ feminalia linea vt opiāt carnē turpitu-
 bis sue a renib; vsq; ad femora: ⁊ vtēt eis
 aaron ⁊ filij ei' qñ ingredient tabernacu-
 lum testimonij. vel qñ appropinquant ad
 altare vt mīstrent in sanctuario: ne ini-
 quitatis rei moriant. Legittimū semp
 ternū erit aaron: ⁊ semini ei' post eum.

Capitulum

XXIX.

Ed ⁊ hoc facies: vt mibi i sacerdo
 cio cōsecrent. Tolle vitulū de ar-
 mēto. ⁊ arietes duos imaculatos
 panesq; azimos ⁊ crustulā absq; fermēto.
 q p'spersa sint oleo: lagena qđ azima. oleo
 lita. De simila triticea cūcta facies: ⁊ po-
 sita i canistro offeres: vitulū aut ⁊ duos
 arietes. ⁊ aaron ac filios ei' applicabis ad
 ostiū tabnaculi testimonij. Cūq; laueris
 p'ez cū filijs suis aq. indues aaron vesti-
 mētis suis id ē linea ⁊ tunica. ⁊ suphūera-
 li. ⁊ rōnali qđ p'stringes balthēo: ⁊ pones
 thýaraz i capite ei': ⁊ laminā sanctā sup
 thýaraz. ⁊ oleū vinctōis fundes sup caput
 ei' atq; hoc ritu p'secrabit. Filios qđ illi'
 applicabis ⁊ idues tunicis lineis: cingesq;
 balthēo. aarō. s. ⁊ liberos ei'. ⁊ ipones e-
 is mītras: erūtq; sacerdotes mibi religiōe
 ppetua. Postq; iniciaueris man' eozū. ap-
 plicab ⁊ vitulū corā tabnaculo testimonij
 Imponētq; aaron ⁊ filij ei' man' sup ca-
 put illi'. ⁊ mactab eū i p'spectu dñi: iuxta
 ostiū tabnaculi testimonij: sūptūq; de sā-
 guine vituli: pones sup cornua altaris di-
 gito tuo: reliquū aut sāguinē fūdes iuxta
 basim e'. Sumes ⁊ adipē totū qui opit i
 testina. ⁊ reticulū iecoris. ac duos renes. ⁊
 adipē qui sup eos ē ⁊ offeres icensū super
 altare: carnes dō vituli ⁊ coriū ⁊ fimū cō-
 bures foris extra castra: eoq; p pēto sit.
 Unū qđ arietēz sumes. sup cui' caput po-
 nēt aarō ⁊ filij ei' man': quē cū mactaue-
 ris: tolles d sanguinē ei' ⁊ fūdes circa alta-
 re: ipm aut arietē secab i frustra: lotaq; i
 testia ei' ⁊ pedes pones sup p'cisas carnes
 ⁊ sup caput illi': ⁊ offeres totū arietēz in
 icensū sup altare. Oblacio ē dño: odor su-
 auissim' victime dñi. Tolles qđ arietē al-
 ter: sup cui' caput aaron ⁊ filij ei' ponēt
 man'. Quē cum imolaueris. sumes d san-
 guine ei'. ⁊ pones sup extremū auricule
 dextre aaron ⁊ filioꝝ ei'. ⁊ super pollices
 man' eoz ac pedis dextri: fūdesq; sāguinē
 sup altare p circuitū. Cūq; tuleris de san-
 guine qui ē sup altare. ⁊ d oleo vinctōis: a-
 sperges aarō ⁊ vestes ei'. filios ⁊ vestimē-
 ta eoz. Consecratisq; ipis ⁊ vestib; tolles
 adipē de arietē. ⁊ caudaz ⁊ aruinā q opit
 vitalia. ac reticulū iecoris. ⁊ duos renes
 atq; adipem qui super eos est. armumq;

tertz eoq sit aries psecracōis tortāq pa-
nis vni? crustulā pspsam oleo: laganū de
canistro azimoz qđ positū est in pspectu
dñi: ponesq oīa sup man? aaron 7 filioz
ei? 7 sctificab eos. eleuās corā dño. Pu-
scipiesq vnīuersa d manibz eoz 7 incēdes
sup altare i olocastū: odorez suauissimū
in pspectu dñi: qz oblatio eius est. sumes
quoq pectusculū de ariete q iniciatus est
aaron: sctificabisq illud eleuatū coram
dño: 7 cetet i pte tuā. Sctificabisq 7 pe-
ctusculū psecratū 7 armū quē de ariete se-
pasti. q iniciat? ē aaron 7 filij ei?: cetetq
in pte aaron 7 filioz ei? iure ppetuo a fi-
lijs isrl: qz pmitiua sūt 7 inicia d victimis
eoz pacificis q offerūt dño. Elestē aut san-
ctaz q vtef aaron. habebūt filij eius post
eū. vt vngant i ea: 7 psecrent man? eoz.
Septē diebz vtef illa qui pōtifer p eo fu-
erit pstitut? d filijs ei?: 7 qui igrediet ta-
bernaculū testimonij vt mīstret i sanctua-
rio. Arietē aut psecracōis tolles: 7 coqs
carnes ei? i loco sancto. quibz vescef aa-
ron 7 filij ei?. Panes quoq qui sūt in ca-
nistro. i vestibulo tabnaculi testimonij co-
metēt. vt sit placabile sacrificiū: 7 sctifi-
cent offerenciū man? alienigena n̄ vesce-
tur ex eis: qz sancti sūt. Qđ si remāserit de
carnibz psecratis siue d panibz vsqz mane
pbures reliquias igni n̄ pmetent: qz san-
ctificata sūt. Oīa q pcpio tibi facies sup
aaron 7 filijs ei?. Septē diebz psecrab ma-
nus eoz: 7 vitulū p pcto offeres p singu-
los dies ad expiādū. Mūdabisq altare cū
imolaueris expiacōis hostiaz: 7 vnges il-
lud i sanctificacōz. Septē diebz expiabis
altare 7 sanctificab: 7 erit sanctū sctor.
Qis qui tetigerit illud. sctificabit. Hoc ē
qđ facies i altari. Agnos āniculos duos
p singulos dies iugiter vnū agnū mane 7
altēz vespē: decimā pte simile psperse ole-
o tunso. qđ habeat mēsurā qrtaz pte bin:
7 vinū ad libandū eiusdē mesure. i agno
vno. Altēz vero agnū offeres ad vespam
iuxta ritū matutine oblatōis. 7 iuxta ea
q diximus i odore suauitatis. Sacrificiū
dño deo ē oblatōne ppetua i generacōes
vās. ad ostium tabnaculi testimonij corā
dño: vbi pstitua vt loquar ad te. Vbiq p-
cipiam filijs israhel: et sanctificabitur al-
tare in gloria mea. Sanctificabo 7 taber-

naculū testimonij cū altari. 7 aaron cum
filijs suis: vt sacerdocō fungant mibi. Et
habitabo i medio filioz isrl. eroq eis de?
7 scient qz ego dñs de? eozū qui eduxi eos
de terra egipti. vt manerē inter illos: ego
dñs deus ipsozū. **Capi. XXX.**

Facies quoq altare ad adolendū
thymīama d lignis sethim: habēs
cubitū longitudis. 7 altēz latitu-
dinis. id ē quadrangulū: 7 duos cubitos
in altitudine. Cornua ex ipo proceēt: ve-
stiesq illud auro purissimo. tam craticu-
laz eius q pietes p circuitū 7 cornua. Fa-
ciesq ei coronā aureolam p gyrū: 7 duos
anulos aureos sub corona p singula late-
ra: vt mittant in eos vectes. 7 altare por-
tet. Ipsos quoq vectes facies de lignis se-
thim: 7 inaurabis. Ponesq altare contra
velū qđ añ archā pendet testimonij. corā
ppiciatorio quo tegit testimoniū. vbi lo-
quar tibi: 7 adolebit incensū sup eo aaron
suave fragrās. Mane qñ pponet lucernas
incendet illud: 7 qñ collocat eas ad vespē
rū vret thymīama sempiternū corā dño i
generacōes vās. Nō offeretis sup eo thym-
mīama pposicōis alteri: nec oblatōem 7
victimam. nec liba libabitis. Et deprecabit
aaron sup cornua ei? semel p annū. i san-
guine qđ oblatū est p pcto: 7 placabit su-
per eo i generacionibz vās. Sanctū san-
ctor erit dño. Locutusq est dñs ad moy-
sen dicens. Quando tuleris sūmam filioz
israhel iuxta numez dabunt singuli pciū
pro aiabus suis dño: 7 nō erit plaga i eis
cū fuerint recensiti. Hoc aut dabit omnis
qui transit ad nomen: dimidiū sichi iuxta
mēsurā tēpli. Siclus viginti obulos habz
Media pars sichi offeret dño. Qui habet
in numero a viginti ānis 7 sup dabit pci-
um. Diues n̄ addet ad mediū sichi: 7 paup
nihil minuet. Susceptaq pecuniaz q col-
lata ē a filijs isrl. trades i vsus tabnaculi
testimonij. vt sit monimentū eoz coram
dño: 7 ppiciet aiabz eoz. Locutusq ē dñs
ad moysem dicens. Facies 7 labium enēū
cū basi sua ad lauandū: ponesq illud iter
tabnaculum testimonij 7 altare. Et missa
aqua lauabūt in ea aaron 7 filij ei? man?
suas ac pedes: quando ingressuri sunt ta-
bernaculū testimonij. 7 qñ accessuri sunt ad
altare. vt offerant in eo thymīama dño

ne forte moriatur. Legittimū sempiternū erit ipi et semini ei. p. successiones. Locutus est dñs ad moysen dicens. Sume tibi aromata. pme mirre et electe quingētos siclos. et cinamomi mediū id ē ducētosquinquēta siclos: calami silr ducentosquinquēta siclos. cassie aut quingētos siclos i pondere sactuarij: oleū de oliuetis mensurā bin. Faciesq; vinctōis oleū sanctū. vngentum ppositū ope vnguentarij: et vnges ex eo tabernaculū testimonij. et archaz testamēti. mēsaq; cū vasis suis. candelabz et vtesilia eius. altaria thymiamatis et olocasti. et vniuersaz suppellectilē q̄ ad cultū eoz pti- net: sanctificabisq; oīa. et erūt sacta sacto- rū. Qui tetigerit ea sanctificabit. Aaron et filios ei vnges: sactificabisq; eos ut sacerdocio fūgant mibi. Filij quoq; isrl di- ces. Hoc oleū vinctōis sanctū erit mibi in generacōes vās. Caro hoīs nō vngēt ex eo: et iuxta ppositiōez hui? n̄ facietis ali- ud q; sactificatū est: et sactū erit vob. Nō quicūq; tale pposuerit. et tederit ex eo alie- no: exterminabit de p̄lo suo. Dixitq; dñs ad moysē. Sume tibi aromata. stacten. et onichā galbanū boni odoris. et thus luci- dissimū: eq̄lis ponderis erūt oīa. Faciesq; thymiamata ppositū ope vnguentarij mixtū diligēter. et pur: et sanctificacōe dignissi- mū. Cūq; in tenuissimū puluerē vniuersa pcuteris pones ex eo coraz tabnaculo te- stimonij: in q̄ loco apparebo tibi. Sanctū sanctorū erit vob thymiamata. Valē pposi- cionē n̄ facietis in vsus vzos: q; sanctū est dño. Homo quicūq; ferit simile vt odore illius pfruat: peribit de populis suis.

Locutus est dñs **Ca. XXXI.** ab moysen dicens. Ecce vocavi be- seleel ex nomie filiū huri filij hur de tribu iuda: et impleui eū spiritu dei. sa- piencia et intelligēcia et sciencia: in omni ope. ad excogitandū quicquid fabrefieri potest ex auro et argento et ere. marmore. et gēmis. et diuersitate lignoz. Deditq; ei socium ooliab filiū achisamech: de tribu dan. Et in corde omnis eruditi posui sa- pienciaz. vt faciant cūcta q̄ pcepi tibi: ta- bernaculū federis. et archam testimonij et ppiatoriū qd sup eaz est: et cūcta vasa ta- bernaculi. mēsaq; et vasa ei. candelabz purissimū cū vasis suis: et altaria thymi-

amatis et olocasti. et oīa vasa eoz: labiū cū basi sua: vestes sactas in misterio aa- ron et sacerdoti et filijs ei? vt fūgant offi- cio suo in sacris: oleū vinctōis. et thymia- ma aromatū in sanctuario. Oīa q̄ pcepi tibi faciet. Et locutus est dñs ad moysen di- cēs. Loqre filiis isrl: et dices ad eos. Elide- te vt sabbatū meū custodiat: q; signū est inter me et vos in generacionibz vās: vt sciatis q; ego dñs qui sanctifico vos. Cu- stodite sabbatū meū. Sanctū enim ē vob Qui polluerit illud: morte morietur. Qui fecerit opus i eo: pibit aīa illi? de medio ppli sui. Sex dieb; facietis op?: i die septi- mo sabbatū ē requies sacta dño. Oīs qui fecerit op? i hac die. moriet. Custodiant filij isrl sabbatū: et celebrēt illud i genera- cōibz suis. Pactū ē sempiternū inter me et filios isrl: signūq; perpetuū. Sex ei dieb; dñs fecit celū et terrā: et in septio ab omni opere cessauit. Deditq; dñs moysi ppletis huiuscemodi smonib; in mōte synai du- as tabulas testimonij lapideas: scriptas digito dei. **Cap. XXXII.**

Udens aut plus q; moraz faceret moyses descendēdi de mōte: agre- gat? aduersus aaron dixit. Sur- ge: fac nobis deos qui nos pcedant. Mo-ysi enim viro huic qui nos eduxit de ter- ra egipti: ignoram? quid acciderit. Dixit ad eos aaron. Tollite in aures aureas. d vroz. filiozq; et filiaz vraz aurib;: et af- ferte ad me. Fecitq; plus q̄ iusserat: defe- rens in aures ad aaron. Quas cū ille acce- pisset formauit ope fusorio: et fecit ex eis vitulū conflatilē. Dixeruntq; p̄ij sunt dij tui israhel: qui te eduxerūt de terra egipti. Quod cū vidisset aaron edificauit altare coraz eo: et preconis voce clamanit dicens. Eras solēnitas dñi est. Surgētesq; mane obtulerūt olocasta et hostias pacificas: et sedit popul? manducare et bibere: et sur- rexerūt ludere. Locutus est aut dñs ad mo-ysen dicens. Elade descende: peccauit plus tuus quē eduxisti de terra egipti. Recesse- runt cito de via quam ostēdisti eis. Fece- rūtq; sibi vitulū pflatilem et adorauerūt: atq; imolantes ei hostias dixerūt. Isti sūt dij tui israhel: qui te eduxerūt de terra egi- pti. Rursūq; ait dñs ad moysen. Cerno q; plus iste dure ceruicis sit. Dimitte me vt

irascatur furor meus contra eos et deleat eos: faciatis te in gentem magnam. Moyses autem orabat dominum deum suum dicens. Cur domine irascitur furor tuus contra populum tuum. quem eduxisti de terra egipti: in fortitudine magna et in manu robusta. Ne queso dicatur egiptiis: callide eduxit eos. ut interficeret in montibus: et deleteret e terra. Quiescat ira tua: et esto placabilis super nequitiam populi tui. Recordare abraham et ysaac et israel suorum tuorum: quibus iurasti per teipsum dicens. Multiplicabo seminem vestrum sicut stellas celi: et universam terram habetis de qua locutus sum dabo semini vestro et possidebitis eam super. Placatusque est dominus: ne faceret malum quod locutus fuerat aduersus populum suum. Et reuersus est moyses de monte: portans duas tabulas testimonij in manu sua scriptas ex utraque parte: et factas opere domini. Scriptura quoque dei erat sculpta in tabulis. Audiens autem iosue tumultum populi vociferantis. dixit ad moysen. Ululat? pugne audietur in castris. Qui respondit. Non est clamor adhortantium ad pugnam: neque vociferatio pellentium ad fugam: sed vocem cantantium ego audio. Cumque appropinquaret ad castra vidit vitulum et choros: iratusque valde percussit de manu tabulas: et confregit eas ad radicem montis. Arripientesque vitulum quem fecerant percussit et contriuit usque ad puluerem: quem sparsit in aquam: et debet ex eo potum filiis israel. Dixitque moyses ad aaron. Quid tibi fecit hic populus ut induceres super eum peccatum maximum? Cui ille respondit. Ne indignetur dominus me. Tu enim nosti populum istum quod prius sit ad malum. Dixerunt mihi. Fac nobis deos qui nos precedebant. Huic enim moysi qui nos eduxit de terra egipti: nescimus quid acciderit. Quibus ego dixi. Quis vestrum habet auxilium? Tulerunt et dederunt mihi. et percussit illud in ignem: egressusque est hic vitulus. Elides ergo moyses populum quod esset nuda? spoliauerat enim eum aaron propter ingeminam sordis. et iter hostes nubem constituerat: et stans in porta castrorum ait. Si quis est domini iungatur mihi. Congregatique sunt ad eum omnes filij leui. Quibus ait. Dec dicit dominus deus israel. Donat vir gladium super femur suum. Ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum: et occidite unusquisque fratrem suum et amicum et proximum suum. Feceruntque filij leui iuxta sermonem moysi: cecideruntque in die illa quasi viginti tria milia hominum. Et ait moyses. Consecratis manus

vestras hodie domino unusquisque in filio et in fratre suo: ut testis vobis benedictio. Facto autem altero die locutus est moyses ad populum. Peccastis peccatum maximum. Ascendat ad dominum si quomodo eum qui uero deprecari per scelere vestro. Reuersusque ad dominum ait. Obsecro domine: peccauit populus iste peccatum maximum: feceruntque sibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si non vis dele me de libro tuo quem scripsisti. Cui respondit dominus. Qui peccauerit mihi: delebo eum de libro meo. Tu autem vade et duc populum istum quo locutus sum tibi. Angelus autem meus praecedet te. Ego autem in die ultionis visitabo et hoc peccatum eorum. Percussit autem dominus populum pro reatu vituli: quem fecerat aaron. **Capitulum XXXIII.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Elate et ascende de loco isto. tu et populus tuus quem eduxisti de terra egipti. in terram quam iuravi abraham. ysaac et iacob. dicens semini tuo dabo eam: et mittam praecursorem tuum angelum. ut eiciam chananeum et amorreum et etheum et pherezeum et eueum et iebuseum: et intres in terram fluentem lacte et melle. Non enim ascenda tecum: quia populus dure cervicis est: ne forte disperdam te in via. Audiensque populus sermonem hunc pessimum luxit et nullus ex more indutus est cultu suo. Dixitque dominus ad moysen. Loquere filiis israel. Populus dure cervicis es: semel ascenda in medio tui et delebo te. Jam nunc depone ornatum tuum: ut sciam quid faciam tibi. Deposuerunt ergo filij israel ornatum suum a monte oreb. Moyses quoque tollens tabernaculum. tetendit extra castra praecul: vocauitque nomen eius tabernaculum federis. Et omnis populus qui habebat aliquam questionem. egrediebatur ad tabernaculum federis extra castra. Cumque egredere moyses ad tabernaculum surgebat universa plebs. et stabat unusquisque in ostio papilionis sui: aspiciebantque tergum moysi donec ingrederetur tentorium. Ingresso autem illo tabernaculum federis. descendeabat columna nubis et stabat ad ostium: loquebaturque dominus cum moyse cernentibus universis quod columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabantque ipsi et adorabant per fores tabernaculorum suorum. Loquebatur autem dominus ad moysen facie ad faciem. sicut solet loqui homo ad amicum suum. Cumque ille reverteretur in castra: minister eius iosue filius nun puer non recedebat

de tabernaculo. Dixit autem moyses ad deum precipis ut educam populum istum. et non indicas mihi quem missum sis mecum profertim cum dixeris. noui te ex nomine: et inuenisti gratiam coram me. Si ergo inueni gratiam in conspectu tuo: ostende mihi faciem tuam. ut sciam te: et inueniam gratiam ante oculos tuos. Respice populum tuum gentem hanc. Dixitque deus. Facies mea precedet te. et requiem dabo tibi. Et ait moyses. Si non tuiprecedas: ne educas nos de loco isto. In quo enim scire poterim? ego et populus tuus. inuenisse nos gratiam in conspectu tuo. nisi ambulaueris nobiscum: ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super terram. Dixit autem dominus ad moysen. Et uerbum istud quod locutus es faciam. Inuenisti enim gratiam coram me: et teipsum noui ex nomine. Qui ait. Ostende mihi gloriam tuam. Respondit. Ego ostendam omne bonum tibi: et vocabor in nomine domini coram te: et miserebor cui uolero. et clemens ero in quibus mihi placuerit. Rursusque ait. Non poteris uidere faciem meam. Non enim uidebit me homo et uiuet. Et iterum. Ecce inquit est locus apud me: et stabis super petram. Cumque transibit gloria mea. ponam te in foramine petre: et protegam dextera mea donec transieris. Tollamque manum meam: et uidebis posteriora mea: faciem autem meam uidere non poteris. **Capitulum XXXIII.**

Ad inceptum prescide ait tibi duas tabulas lapideas istar priorum: et scribam super eas uerba que habuerunt tabule quas fregisti. Esto paratus mane. ut ascendas statim in montem synai: stabisque mecum super verticem montis. Nullus ascendant tecum: nec uideat quispiam per totum montem: boues quoque et oues non pascant e contra. Excidit ergo duas tabulas lapideas. quales antea fuerant: et de nocte consurgens ascendit in montem synai. sicut preceperat ei dominus: portans secum duas tabulas. Cumque descendisset dominus per nubes stetit moyses cum eo. inuocans nomen domini. Quo transeunte coram eo ait. Domine deus meus. misericors et clemens. pater et multae misericordiae in milia. qui auferis iniquitatem et scelera atque peccata. nullusque apud te per se innocens est: qui reddis iniquitatem patris filiis ac nepotibus in tertiam et quartam progeniem. Festinusque moyses curuatus est pronus in terram: et adorans ait. Si inueni gratiam in conspectu tuo domine: obsecro ut gradiaris

nobiscum: populus enim dure ceruicis est: ut auferas iniquitates nostras atque peccata nostra possideas. Respondit dominus. Ego inibo pactum uidentibus cunctis: signa faciam que nunquam uisa sunt super terram: nec in ullis gentibus: ut cernat populus iste in cuius medio opus domini terribile quod facturum sum. Obserua cuncta que hodie mandavi tibi. Ego ipse euaciam ante faciem tuam. amorreum et chanaanem et etheum: pherezium quoque et eueum et iebuseum. Caue ne unquam cum habitatoribus terre illius iungas amicitias que tibi sint in ruina: sed aras eorum destrue et confringe statuas: lucosque succide. Noli adorare deum alienum. Dominus. zelotes nomen eius: deus est emulator. Ne ineas pactum cum hominibus illarum regionum: ne cum fornicati fuerint cum dijs suis. et adorauerunt simulacra eorum: uocet te quispiam: ut comedas de immolatis. Nec uxores de filiabus eorum accipies filiis tuis: ne postquam ipse fuerint fornicati: fornicari faciant in deos suos filios tuos. Deos conflabiles non facies tibi. Solennitatem azimorum custodies. Septem diebus desceris azimis: sicut precepi tibi in tempore mensis nouorum. Mense enim uerni temporis egressus es de egipto. Omne quod apertum uuluum generis masculini. meum erit. De cunctis animantibus. tam de bobus quam de ouibus meum erit. Primogenitum azimi redimes oues. Si autem nec precium pro eo dederis: occides. Primogenitum filiorum tuorum redimes nec apparebit in conspectu meo uacuum. Sex diebus opaberis: die septimo cessabis arare et mettere. Solennitatem ebdomadarum facies tibi. in primicijs frugum messis tue triticee et solennitatem. quando redeunt anni tempore cuncta condunt. Tribus temporibus anni apparebit omne masculinum tuum: in conspectu omnipotentis domini dei israel. Cum enim tulero gentes a facie tua. et dilatauero terminos tuos. nullum insidiabitur terre tue: ascendet te. et apparete in conspectu domini dei tui. ter in anno. Non immolabis super fermento sanguinem hostie mee: neque residet manere de uictis solennitatis phase. Primicias frugum terre tue offeres in domo domini dei tui. Non coquis hedum in lacte matris sue. Dixitque dominus ad moysen. Scribe tibi uerba hec: quibus et tecum et cum israel pepigi fœdus. Fuit ergo ibi cum domino moyses quadraginta dies. et quadraginta noctes: panem non comedit. et aquam non bibit: et scripsit in tabulis uerba fœderis decem

Cūq; descenderet moyses de monte synai. tenebat duas tabulas lapideas testimoniū et ignorabat q; cornuta esset facies sua: ex portio fmonis dñi. **A**libetes aut aaron et filij isrl. cornutam moysi faciē: timuerūt ppe accedere. **E**locatiq; ab eo reuersi sūt: tam aaron q; pnceps synagoge. **E**t postq; locutus ē ad eos: venerūt ad eū etiā omnes filij isrl. **Q**uibo pcepit cūcta q; audierat a dño i monte synai. **I**mpletisq; fmonib; posuit velamē sup faciē suā. **Q**d ingressus ad dñm et loquēs cū eo. auferabat donec exiret: et tūc loqbat ad filios israel oīa q; sibi fuerāt impata. **Q**ui videbāt facies egrediētis moysi eē cornutā: sed operiebat rursus ille faciē suam: si qñ loquebatur ad eos. **C**api. XXXV.

Ecitur cōgregata omni turba filioꝝ israhel. dixit ad eos. **N**ec sūt que iussit dñs fieri. **S**ex dieb; facietis opus. **S**eptimū dies erit vob; sanctus: sabbatum et requies dñi. **Q**ui fecerit opus i eo. occideť. **N**ō succendetis ignē in oīb; habitaculis vris p diē sabbati. **E**t ait moyses ad omnē cateruā filioꝝ isrl. **I**ste ē fmo quē precepit dñs dicens. **S**eparate apud vos pmitias dño. **O**īs volūtarius et pno animo offerat eas dño. **A**ur et argētum et es. iacinctū et purpurā. coccūq; bīstinctū et bīssum. pilos capraz. pellesq; arietū rubricatas et iacinctinas. ligna sethim. et oleū ad luminaria pcinnanda. et ut pficiat vngentū et thymiana suauissimū: lapides onichinos et gēmas ad ornatum suphumeralis et rationalis. **Q**uisquis vīm sapiēs ē. veniat et faciat qd dñs impauit tabnaculū. scz et tectū ei? atq; opimētū. anulos et tabulata cū vectib; parillos et bases. archā et vectes. ppiciatoriū et velū qd añ illud oppādit: mensā cum vectib; et vasis et ppositōis panib; cādelabꝝ ad luminaria sustētanda. vasa illi? et lucernas. et oleū ad nutrīmēta igniū: altare thymiamatis et vectes. et oleū vinctōis et thymiana ex aromatib; tentoriū ad ostiū tabnaculi. altare olocausti et cticulā ei? eneam cum vectib; et vasis suis: labꝝ et bases ei?: cortinas atrij cū colūnis et basib; tentoriū i forib; vestibuli. parillos tabnaculi et atrij cū funiculis suis: vestimēta q; p v? ē in mīsterio sactuarij: vestes aaron pon-

tificis ac filioꝝ ei?: ut sacerdocio fugant mibi. **E**gressaq; oīs mltitudo filioꝝ isrl. de p̄spectu moysi: obtulerūt mente p̄mptissima atq; deuota. p̄micias dño. ad faciendū opus tabnaculi testimoniū. **Q**uicquid ad cultū et ad vestes sc̄as necessariū erat viri cū mulierib; p̄buerunt: armillas et in aures anulos et dextralia. **O**mne vas aureū i donaria dñi sepatū ē. **S**i quis habebat iacinctū et purpurā. coccūq; bīstinctū. bīssū et pilos capraz. pelles arietū rubricatas et iacinctinas. argēti et auri. erisq; metalla obtulerūt dño: lignaq; sethim i varios vsus. **E**t mulieres docte q; venerāt dederūt iacinctū. purpurā et omiculū ac bīssū et pilos capraz: spōte ppria cūcta tribuētes. **P**rincipes vō obtulerūt lapides onichinos et gēmas ad suphumeralē et rōnale aromataq; et oleū ad luminaria pcinnanda: et ad p̄parandū vngentū ac thymiana odoris suauissimī cōponendū. **O**mnes viri et mulieres mēte deuota obtulerūt donaria: ut fierēt opa q; iusserat dñs p manū moysi. **E**uncti filij isrl. volūtaria dño dedicauerūt. **D**ixitq; moyses ad filios isrl. **E**cce vocauit dñs ex noīe beseleel filiū huri. filij hur. de tribu iuda: impleuitq; eū spīritu dei. sapiētia et itelligentia et scientia. et omni doctrina: ad excogitandū et faciendū opus in auro et argento et ere et ferro. sculpendisq; lapidib; et ope carpentario. **Q**uicquid fabre adiueniri p̄t. dedit i corde ei?. **O**oliab quoq; filiū achisamech. de tribu dan. **A**mbos erudiuit sapiētia ut faciant opa abietarij. polimitarij ac plumarij de iacincto et purpura. coccūq; bīstincto et bīssū et texant oīa: ac noua queq; repariant. **C**api. XXXVI.

Ecit ergo beseleel. et ooliab. et omnis vir sapiēs. quib; dedit dñs sapientia et intellectū. ut scirent fabre opari q; in usu sactuarij necessaria sūt et q; pcepit dñs. **E**ūq; vocasset eos moyses et omnē eruditū vir. cui dederat dñs sapientia. et qui spōte sua obtulerūt se ad faciendū op?: tradidit eis oīa donaria filioꝝ isrl. **Q**ui cū instaret opī q̄tidie: mane vota p̄plus offerebat. **E**n artifices venire p̄puli. dixerūt moysi. **P**lus offert p̄plus q; necessariū est. **I**ussit ergo moyses. p̄conis voce cantari. **N**ec vir nec mulier

quicquid offerat ultra in ope factuarij. Sicque cessatum est a muneribus offerendis. eorum oblata sufficerent et superabundarent. Feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi cortinas decem. de bisso retorta et iacincto et purpura. coccoque distincto: ope vario. et arte polimita. Quarum una habebat in longitudine vigintiocto cubitos: et in latitudine quatuor. una mensura erat omnium cortinarum. Coniunxitque cortinas quinque altera alteri: et alias quinque sibi invicem copulavit. Fecit et ansas iacinctinas in ora cortine unius ex utroque latere. et in ora cortine alterius filis: ut contra se invicem veniret anse: et mutuo iungerentur. Unde et quinqueginta fudit circulos aureos. qui morderent cortinarum ansas: et fieret unum tabernaculum. Fecit et saga undecim de pilis caprarum. ad opiendum tectum tabernaculi. Unum sagum in longitudine habebat cubitos triginta. et in latitudine cubitos quatuor. Eius mensurae erant omnia saga. Quorum quinque iuxta seorsum: et sex alia separatim. Feceruntque ansas quinqueginta in ora sagi unius. et quinqueginta in ora sagi alterius ut sibi invicem iungerentur: et filibus enneas quinqueginta quibus nectere tectum: ut unum pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et optimorum tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: aliudque desuper velamen de pellibus iacinctis. Feceruntque tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decem cubitorum erat longitudo tabule unius: et unum ac semis cubitorum latitudo retinebat. Bine incastrature erant per singulas tabulas: ut altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis. E quibus viginti ad plagam meridianam erant contra austrum: cum quadraginta basibus argenteis. Due bases sub una tabula ponebantur ex utraque parte angulorum: ubi incastrature latebant in angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi quam respicit ad aquilonem fecit viginti tabulas cum quadraginta basibus argenteis: duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem vero id est ad eam partem tabernaculi quam mare respicit. fecit sex tabulas: et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro quam iuxta erant a seorsum usque sursum: et in unam paginam piter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos ut octo essent filae tabule. et haberent bases argenteas sedecim: binas scilicet bases sub singulis tabulis. Fecit et vectes de lignis sethim quinque ad pertinendas tabulas unius

lateris tabernaculi: et quinque alios ad alterius lateris coaptandas tabulas: et extra hos. quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare. Fecit quoque vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perveniret. Ipsa autem tabulae deauravit: fusis basibus earum argenteis. Et circulos earum fecit aureos. per quos vectes induci possent: quos et ipsos laminis aureis opuit. Fecit et velum de iacincto et purpura. umiculo ac bisso retorta ope polimitario varium atque distinctum: et quatuor columnas de lignis sethim. quas cum capitibus deauravit: fusis basibus earum argenteis. Fecit et tectorium introitu tabernaculi ex iacincto. purpura vermiculo. bissoque retorta ope plumarii et columnas quinque cum capitibus suis quas opuit auro: basesque earum fudit enneas. et opuit auro.

Capitulum

XXXVII.

Fecit autem beseleel. et archam de lignis sethim. habentem duos semis cubitos in longitudine: et cubitum ac semissem in latitudine. altitudo quoque unius cubiti fuit et dimidij. Elestitque eam auro purissimo intus et foris. Et fecit illi coronam auream per gyrum. planam quatuor anulos aureos per quatuor angulos eius: duos anulos in latere uno: et duos in altero. Electes quoque fecit de lignis sethim. quos vestivit auro: et quos misit in anulos qui erant in lateribus arche ad portandum eam. Fecit et propiciatorium id est oraculum de auro mundissimo. duorum cubitorum et dimidij in longitudine: et cubiti ac semissis in latitudine. Duos etiam cherubin ex auro ductili quos posuit ex utraque parte propiciatorii: cherub unum in summitate unius partis et cherub alterum in summitate partis alterius. Duos cherubin in singulis summatibus propiciatorii: extendentes alas. et tegentes propiciatorium: sequi mutuo et illud respicientes. Fecit et mensas de lignis sethim. in longitudine duorum cubitorum. et in latitudine unius cubiti: quam habebat in altitudine cubitum ac semissem. Circumdeditque eas auro mundissimo et fecit illi labium aureum per gyrum: ipsique labio coronam auream. interrasilem quatuor digitorum: et super eandem. alteram coronam auream. Fudit et quatuor circulos aureos. quas posuit in quatuor angulos per singulos pedes mense contra coronam: misitque in eos vectes ut possit mensa portari:

ip̄os quoq; vectes fecit de lignis sethim. ⁊ circūdedit eos auro. Et vasa ad diuersos vsus mēse. acetabula. fialas. et sciatos et thuribula ex auro puro: i quib; offerēda sūt libamina. Fecit ⁊ cādelabꝝ ductile. de auro mūdissimo. De c^o vecte: calami. cīphī. speruleq; ac lilia pcedebāt: sex i vtroq; latere. Tres calami ex pte vna: et tres ex altera. Tres cīphī in nucis modū p calamos singulos speruleq; sil ⁊ lilia: ⁊ tres cīphī instar nucis i calamo altero. speruleq; sil ⁊ lilia. Equū erat op^{us} sex calamoz qui pcedebāt de stipite candelabꝝ. In ip̄o at̄ vecte erāt q̄tuor cīphī in nucis modū. speruleq; p singulos et lilia: ⁊ sperule sub duob; calamis p loca tria: qui sil sex fiūt calami. pcedētes de vecte vno. Et sperule igit̄ ⁊ calami ex ip̄o erāt: vniuersa ductilia ex auro purissimo. Fecit et lucernas septē cū emūctorijs suis. ⁊ vasa ubi ea que emūcta sūt extiguanē: d̄ auro mūdissimo. Talentū auri appēdebat cādelabꝝ cū oībo vasis suis. Fecit ⁊ altare thymiamatis de lignis sethim. p q̄dr̄z singulos hñs cubitos ⁊ i altitudine duos: e cui^{us} angulis pcedebāt cornua: vestiuitq; illud auro purissimo. cū craticula ac pietib; ⁊ cornib;. Fecitq; ei coronā aureolā p gýrū: ⁊ duos anulos aureos sub corona p singula latera: vt mittant̄ i eos vectes. ⁊ possit altare portari. Ip̄os at̄ vectes fecit de lignis sethim: ⁊ opuit laminis aureis. Q̄posuit ⁊ oleū ad sanctificacōis vngentū: ⁊ thymiamata de aromatibus mundissimis. opere pigmentarij. **Capit. XXXVIII.**

Fecit ⁊ altare olocasti d̄ lignis sethim. quinq; cubitoꝝ p q̄dr̄z. Et triū in altitudine: cuius cornua de āgulis pcedebāt: opuitq; illud lamis eneis. Et i vsus eius paui ex ere vasa diuersa: lebetes. forcipes. fuscínulas. vncinos ⁊ igniū receptacula. Craticulāq; ei^{us} i modū retis fecit eneā: ⁊ subter eā in altaris medio arulā fuis q̄tuor anulis p totib; retiaculi sūmitates: ad imittendos vectes ad portandū. Quos ⁊ ip̄os fecit de lignis sethim ⁊ opuit lamis eneis: induxitq; i circulos qui in laterib; altaris eminebant. Ip̄m at̄ altare n̄ erat solidum. sed cauū. ex tabulatis: ⁊ intus vacuū. Fecit ⁊ labrum enei cū basi sua: de speculis mulierū que

excubabant in ostio tabernaculi. Fecit ⁊ atriū. in cui^{us} australi plaga erāt tentoria d̄ bisso retorta cubitoꝝ centū: colūne enee viginti cū basib; suis. Capita colūnaz et tota opis celatura argentea. Eque ad septentrionalē plagaz. tentoria colūne basib; ⁊ capita colūnaz eiusdē mensure et opis ac metalli erāt. In ea vero plaga que ad occidentē respicit fuerūt tentoria cubitoꝝ quinquaginta. colūne decem cū basib; suis enee: ⁊ capita colūnaz. ⁊ tota operis celatura argentea. Porro p̄ orientē quinquaginta cubitoꝝ paui tentoria. e quib; quidēdecim cubitos colūnaz triū cū basib; suis vnū tenebat latus: ⁊ in pte altera. q̄ iter vtrāq; introitū tabnaculi fecit. quidēdecim eque cubitoꝝ erāt tentoria: colūne q̄ tres ⁊ bases totidē. Cuncta atriij tentoria bisso retorta texuerat. Bases colūnarū fuere enee: capita aut̄ eaz cū cunctis celaturis suis argētea: s; et ip̄as colūnas atriij vestiuit argento. Et i introitu eius ope plumario fecit tentoriū. ex iacincto. purpura. vmiculo ac bisso retorta. q̄d habebat viginti cubitos i longitudine: altitudo v̄o quinq; cubitoꝝ erat. iuxta mēsuraz quā cūcta atriij tentoria habebāt. Colūne at̄ in īgressu fuere q̄tuor. cū basib; eneis: capitaq; eaz ⁊ celature argētee. Paxillos quoq; tabnaculi ⁊ atriij p gýz. fecit eneos. Hec sūt instrumēta tabnaculi testionij. q̄ enumerata sūt iuxta p̄ceptū moysi i ceremonijs leuitaz p manū ythamar filij aaron sacerdotis. que beseleel fili^{us} huri filij hur d̄ tribu iuda dñō p moysen iubēte cōpleuerat: iūcto sibi socō ooliab filio achisamech d̄ tribu dan: qui ⁊ ip̄e artifex liḡrū egregi^{us} fuit. ⁊ polimitarius. atq; plumari^{us}. ex iacincto. purpura. vmiculo ⁊ bisso. Omne aux q̄d expensū ē i ope sc̄uarij ⁊ q̄d oblatū est i donarijs viginti ⁊ nouē talētoꝝ fuit. ⁊ septingētoꝝ triginta sicloꝝ: ad mēsurā sanctuarij. Oblatū ē at̄ ab hīs qui trāsierūt ad numerū. a viginti annis ⁊ sup̄: de sexcentis trib; milib; ⁊ quingentis quinquaginta armatoꝝ. Fuerūt p̄terea centū talenta argenti: e quib; p̄late sunt bases sanctuarij. ⁊ itroitus ubi velū pendet. Centū bases facte sunt de talētis centum: singulis talentis per bases singulas supputatis. De mille autem septingentis

et septuagintaquinque fecit capita colunarum
quos et ipsas vestiuit argento. Eris quoque ob-
lata sunt talenta septuaginta duo milia. et
quadringenti super sicli. ex quibus fuse sunt bases
in introitu tabernaculi testimonij. et altare
enei cum craticula sua. Omniaque vasa que ad
usum eius pertinent: et bases atrij. tam in circuitu
quam in ingressu eius. et par illi tabernaculi atque
atrij per gyrum.

Capitulum XXXIX.

De iacincto vero et purpura. omni-
culo ac bisso. fecit vestes. quibus in-
dueretur aaron. quando ministrabat in
sanctis: sicut precepit dominus moysi. Fecit igitur
suphumerale de auro. iacincto et purpura.
coccoque distincto et bisso retorta: opere po-
limitario. Inciditque bracteas aureas. et
extenuauit in fila ut possent torquari cum pri-
orū colorum subtegmine: duasque oras sibi in-
uicem copulatas in utroque latere summatum.
et baltheum ex eisdem coloribus sicut preceperat
dominus moysi. Parauit et duos lapides oni-
chinos astrictos et inclusos auro: et scul-
ptos arte gemmarum nominibus filiorum isra-
hel. Sex nomina in lapide uno. et sex in alte-
ro: iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuit
que eos in lateribus suphumeralis. in moni-
mentum filiorum israhel: sicut preceperat dominus
moysi. Fecit et rationale opere polimito.
iuxta opus suphumeralis. ex auro. iacin-
cto purpuraoccoque distincto et bisso re-
torta: quadrangulum duplex. ex mensura pal-
mi: et posuit in eo gemarum ordines quatuor.
In primo versu erat sardius. topazius.
smaragdus: in secundo carbunculus. saphi-
rus. iaspis: in tercio liguri. achates ame-
tistus: in quarto crisolitus. onichinus et beril-
lus: circumdati et inclusi auro per ordines su-
os. Ipsi que lapides duodecim. sculpti erant
nomibus duodecim tribuum israhel: singuli per
nomina singulorum. Fecerunt in rationali et
cathenulas sibi inuicem coherentes de auro
purissimo: et duos uncinos. totidemque anu-
los aureos. Porro anulos posuerunt in utro-
que latere rationalis ex quibus penderent
due cathene auree: quos inseruerunt uncinis
qui in suphumeralis angulis eminebant. Nec
ante et retro ita pueniebant sibi: ut su-
phumerale et rationale mutuo necterent.
stricta ab baltheum et anulis forcius copu-
lata. quos iungebat vitta iacinctina. ne la-
xa fluerent et a se inuicem mouerent: sicut

precepit dominus moysi. Fecerunt quoque tunicas
suphumeralis totam iacinctinam. et capicium in
superiori parte contra medium. oramque per gyrum ca-
picij textilem: deorsum autem ad pedes malapu-
nica ex iacincto purpura. omiculo ac bis-
so retorta et titinnabula de auro purissimo
que posuerunt inter malagranata in extrema
parte tunice per gyrum: titinnabulum autem aure-
um et malupunicum: quibus ornatus icebat
pontifex quando misterio fugebat. sicut precepit
dominus moysi. Fecerunt et tunicas bislinas ope
textili aaron et filijs eius et mittras cum coro-
nulis suis ex bisso: feminalia quoque linea
bislinas: cingulum vero de bisso retorta. ia-
cincto. purpura. ac omiculo. distinctum ar-
te plumaria. sicut preceperat dominus moysi. Fe-
cerunt et laminam sacre veneracionis de auro pu-
rissimo: scripseruntque in ea opere gemmarum san-
ctum domini: et strinxerunt eam cum mittra vitta ia-
cinctina. sicut preceperat dominus moysi. Perfe-
ctum est igitur omne opus tabernaculi et tecti te-
stimonij. Feceruntque filij israel cuncta que preceperat
dominus moysi: et obtulerunt tabernaculum et tectum.
et universam suppellectilem: anulos. tabulas.
vectes. columnas ac bases. optorium de pellibus
arietum. rubricatis. et aliud opimetum de ia-
cinctinis pellibus: velum. archam. vectes. propicia-
torium. mensam cum vasis suis. et positionis pani-
bus. candelabrum. lucernas et utensilia earum cum
oleo: altare aureum et ungentum. et thymiamam
ex aromatibus. et tectorium in introitu taber-
naculi. altare eneum. reclinaculum. vectes et vasa
eius omnia: labrum cum basi sua. tentoria atrij. et
columnas cum basibus suis. tectorium in introitu
atrij. funiculosque illius et parillos. Nihil ex
vasis defuit: quod in misterium tabernaculi et in
tectum federis iussa sunt fieri. Elestes quoque
quibus sacerdotes vtuntur in sanctuario. aa-
ron scilicet et filij eius. obtulerunt filij israel: sicut
preceperat dominus. Que postquam moyses cuncta vi-
dit completa: benedixit eis.

Capitulum XL.

Aducitque est dominus ad moysen dicens
Mense primo prima die mensis e-
riges tabernaculum testimonij: et
pones in eo archam. dimittesque ante illam
velum: et illata mensa. pones super eam que
rite precepta sunt. Candelabrum stabit cum lu-
cernis suis. et altare aureum: in quo adolebit
incensum contra archam testimonij. Tentori-
um in introitu tabernaculi testimonij po-
nes: et ante illud altare olocausti. Labrum iter

altare et tabernaculū: qđ implebis aq̃. Circūdabisq; atriū tentorijs: et īgreshum eius. Et assumpto vntōnis oleo vnges tabernaculū cū vasis suis vt sc̃ificent: altare olocauisti et oīa vasa eius: labz cum basi sua. Oīa vntōis oleo p̃secrabis: vt sint sancta sc̃toz. Applicabisq; aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimoniū: et lotos aq̃ indues sc̃tis vestibz. vt m̃strent mibi: et vntio eoz ī sacerdotiū sempiternū pficiat. Fecitq; moyses oīa que p̃cepat dñs. Ig̃ mēse p̃mo anni secundi. prima die mēsis. collatū est tabernaculū. Erexitq; moyses illud et posuit tabulas. ac bases et vectes: statuitq; colūnas: et expandit tectū super tabernaculū: imposito desup opimēto. sicut dñs ipauerat. Posuit et testimoniū in archa. subditis īfra vectibz: et oraculū desup. Cūq; intulisset archā in tabernaculū testimoniū: appendit ante eā velū vt expleret dñi iussione. Posuit et mensā in tabernaculo testimoniū ad plagā septētrionalez exē velum: ordinatis corā p̃posicōnis panibz: sicut p̃cepat dñs moysi. Posuit et candelabrum in tabernaculo testimoniū e regione mense. in p̃te australi: locatis p̃ ordinē lucernis iuxta p̃ceptum dñi. Posuit et altare aureū sub tecto testimoniū cōt velum et adoleuit super eo incensum aromatū: sicut iusserat dñs moysi. Posuit et tentoriū in introitu tabernaculi testimoniū. et altare olocauisti in vestibulo testimoniū: offerens in eo olocauistū et sacrificia vt dominus impauerat. Labrum quoq; statuit īter tabernaculū testimoniū et altare implens illud aqua lauerūtq; in eo moyses et aaron ac filij ei⁹ manus suas ac pedes. cū ingrederent tectū federis. et accederent ad altare: sicut p̃cepat dñs moysi. Erexit et atriū p̃ g̃rū tabernaculi et altaris: ducto in introitu ei⁹ tentorio. Postq̃ oīa p̃fecta sunt opuit nubes tabernaculū testimoniū: et gl̃ia dñi impleuit illud. Nec poterat moyses īgrebi tectū federis: nube opiente oīa et maiestate dñi choruscante: qz cūcta nubes opuerat. Si qñ nubes tabernaculū deserebat: pficiscebant filij isrl per turmas suas. Si pendebat desup: manebāt in eoz bez loco. Nubes quippe dñm incubabat p̃ diē tabernaculo. et ignis in nocte: videntibz cūctis pplis isrl p̃ cūctas māsiones suas.

Explicit bellesmoth id est exodus. Incipit pagetra id est leuiticus. Ca. p̃mū.

Locauit aut moysen et locutus est ei dñs de tabernaculo testimoniū dicens. Loquere filiis isrl: et dices ad eos. Idomo qui obtulerit ex vobis hostiam dño. de pecoribz id est de bobus et ouibus offerens victimas: si olocauistū fuerit ei⁹ oblatio ac de armēto: masculū immaculatū offeret ad ostiū tabernaculi testimoniū ad placandū sibi dñm. Ponetq; super caput hostie man⁹. et acceptabilis erit: atq; in expiacionez eius pficiens. Immolabit q; vitulū coram dño: et offeret filij aaron sacerdotis sanguinē eius. fundentes p̃ altaris circuitū: qđ est añ ostium tabernaculi. Detractaq; pelle hostie. artus ī frustra cōcident: et subicient in altari ignē. strue lignoz ante p̃posita. et mēbra que sunt cesa desup ordinātes. caput videlicet et cuncta q̃ adherent iecori. ītestinis et pedibz lotis aqua: adolebitq; ea sacerdos sup altare ī olocauistum et suauē odorem dño. Qđ si de pecoribz oblacō est. de ouibz siue de capris olocauistum: agnū anniculuz et absq; macula offeret: imolabitq; ad latus altaris quod respicit ad aquilonem. coram dño. Sanguinē vero illius fundent sup altare filij aaron. p̃ circuitū: diuidentq; mēbra. caput et omnia q̃ adherent iecori: et imponent sup ligna. quibz subiciendus ē ignis. Intestina vero et pedes lauabūt aqua: et oblata omnia adolebit sacerdos sup altare in olocauistum et odorem suauissimum dño. Si aut de auibus olocauisti oblatio fuerit dño. de turturibz et pullis columbe: offeret eam sacerdos ad altare. et retorto ad collum capite. ac rupto vulneris loco. decurrere faciet sanguinem super crepidinem altaris: vesiculam vero gutturis et plumas. proiciet prope altare ad orientalem plagam. in loco in quo cineres effundi solent. Confringetq; ascillas eius. et non secabit: neq; ferro diuidet eam: et adolebit sup altare lignis igne supposito. Olocauistum est: et oblacō suauissimi odoris domino.

Capitulum

.II.

Anima cū obtulerit oblationē sacrificij dño: simila erit ei? oblatio fundetq; sup eam oleum ⁊ ponet thus: ac deferet ad filios aaron sacerdotis. Quorū vn? tollet pugillū plenū simile et olei ac totum thus: ⁊ ponet memoriale sup altare. in obores suauissimū dño. Qd at reliquū fuerit de sacrificio erit aaron ⁊ filiorū eius: sanctū scōrū de oblationib; dñi. Cum aut obtuleris sacrificiū coctum in clibano de simila. panes scilicet absq; fermento p̄persos oleo. et lagana azima oleo lita: si oblatio tua fuerit de sartagine. simile p̄perse oleo et absq; fermento: diuides eā minutatim ⁊ fundes sup eaz oleū. Sin aut de craticula fuerit sacrificiū: eque simila oleo p̄perget: quā offerens dño. trades manib; sacerdotis. Qui cū obtulerit eā. tollet memoriale de sacrificio: ⁊ adolebit sup altare in odorem suauitatis dño. Quicquid at reliquū ē erit aaron ⁊ filiorū ei?: sc̄m sanctorū de oblationib; dñi. Dis oblatio q̄ offert dño absq; fermento fiet: nec quicq; fermenti ac mellis adolebit in sacrificio dñi. Primicias tantū eorū offeretis ac munera: sup altare vero nō imponent in odore suauitatis. Quicquid obtuleris sacrificij. sale condies: nec auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo. In omni oblatione offeres sal. Si at obtuleris mun? p̄miciarū frugū tuarū dño. despicias adhuc virētib; torrebis eas igni. ⁊ p̄fringes in morē farris. ⁊ sic offeres p̄micias tuas dño: fundens sup ea oleū ⁊ thus imponēs qz oblatio dñi ē. De q̄ adolebit sacerdos in memoriā muneris. p̄ter farris fracti. ⁊ olei: ac totum thus. **Cap. III.**

Quod si hostia pacificorū fuerit ei? oblatio. et de bobus voluerit offerre: marem siue femināz immaculatā offeret coram dño. Ponetq; manū sup caput victime sue: que imolabit in introitu tabnaculi testimonij. Fundetq; filij aaron sacerdotis. sanguinem p̄ altaris circuitū: ⁊ offerent de hostia pacificorū in oblationē dño adipēz qui opit vitalia. et quicquid p̄guedinis est intrinsecus. duos renes cum adipe q̄ tegunt ilia. ⁊ reticulū iecoris cū renūculis: adolebūtq; ea super altare in olocaustū lignis igne supposito in oblationem suauissimi odoris dño. Si

vero de ouib; fuerit eius oblatio ⁊ pacificorū hostia: siue masculū obtulerit siue feminā: immaculata erūt oīa. Si agnū obtulerit corā dño. ponet manū suā sup caput victime sue: q̄ immolabit in vestibulo tabnaculi testimonij. Fundentq; filij aaron sanguinē eius p̄ circuitū altaris: ⁊ offerent de pacificorū hostia sacrificiū dño adipem ⁊ caudam totam cū renib; ⁊ p̄guedinē que operit ventrē atq; vniuersa vitalia ⁊ utrūq; renūculū cū adipe qui est iuxta ilia. reticulūq; iecoris cū renūculis ⁊ adolebit ea sacerdos sup altare in pabulū ignis ⁊ oblationis dñi. Si capra fuerit ei? oblatio. ⁊ obtulerit eā dño: ponet manū suā sup caput ei?: imolabitq; eaz in introitu tabnaculi testimonij. Et fundet filij aaron sanguinē ei? p̄ altaris circuitū: tollētq; ex ea in pastū ignis dñici. adipēz qui opit ventres. ⁊ qui tegit vniuersa vitalia. Duos renūculos cū reticulo qd est sup eos iuxta ilia. ⁊ aruinā iecoris cū renūculis: adolebitq; ea super altare sacerdos. in alimoniā ignis ⁊ suauissimi odoris. Dis adeps dñi erit iure p̄petuo. in generacionib; ⁊ cūctis habitaculū v̄ris: nec sanguinē nec adipēz oīno comedetis. **Cap. III.**

Locusq; ē dñs ad moysen dicēs. Loq̄re filiis isrl. Ania que peccauerit p̄ ignorantia. ⁊ de vniuersis mābatis dñi que p̄cepit vt nō fierent quipiam fecerit: si sacerdos qui vinctus ē peccauerit. delinq̄re faciēs p̄lm: offeret pro p̄cto suo vitulū immaculatū dño. Et adducet illū ad ostiū tabnaculi testimonij. corā dño: ponetq; manū sup caput eius: et imolabit eum dño. Dauriet quoq; de sanguine vituli: iferens illū in tabnaculū testimonij. Cūq; intinxerit digitū in sanguinē asp̄get eū septies corā dño: p̄tra velum sāctuarij. Ponetq; de eodez sanguine sup cornua altaris thymiamatis gratissimi dño: quod ē in tabnaculo testimonij. Omne aut reliquū sanguinē fundet in basin altaris olocausti. in introitu tabnaculi. Et adipē vituli offeret p̄ p̄cto: taz eū qui vitalia opit. q̄ oīa que intrinsec? sūt: duos renūculos ⁊ reticulū qd est sup eos iuxta ilia. ⁊ adipem iecoris cum renūculis. sicut offertur de vitulo hostie pacificorū: et adolebit ea sup altare olocausti. Pellē v̄o

et omnes carnes. cum capite et pedibus et intestinis et fimo et reliquo corpore offeret extra castra in locum mundum. ubi cineres effundi solent: incendetque ea super lignorum struem: quod in loco effusorum cinerum cremabuntur. Quod si ovis turba filiorum israel ingraverit. et per imprudenciam fecerit quod contra mandatum domini est. et postea intellexerit peccatum suum: offeret pro peccato suo vitulum. Adducetque eum ad ostium tabernaculi: et ponent seniores populi manus super caput eius coram domino. Immolatusque vitulo in conspectu domini. transferet sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testimonij: tincto digito aspergens septicies contra velum. Ponetque de eodem sanguine in cornibus altaris: quod est coram domino in tabernaculo testimonij. Reliquum autem sanguinem fundet iuxta basim altaris olocustorum: quod est in ostio tabernaculi testimonij. Omneque eius adipem tollet. et adolebit super altare sic facies et de hoc vitulo quod fecit et prius: et rogante pro eis sacerdote propicius erit eis dominus. Ipse autem vitulum offeret extra castra atque comburet sicut et priores vitulum: quia est pro peccato multitudinis. Si peccaverit princeps et fecerit unum e pluribus per ingranciam quod domini lege prohibetur. et postea intellexerit peccatum suum. offeret hostiam coram domino. hircum de capris imaculatam: ponetque manus suas super caput eius. Cumque immolaverit eum in loco ubi solet mactari olocustum coram domino. quia pro peccato est: tinget sacerdos digitum in sanguine hostie pro peccato. tangens cornua altaris olocusti. et reliquum fundens ad basim eius: adipem vero adolebit super sicut in victimis pacificorum fieri solet. Rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius: et dimittet ei. Quod si peccaverit anima per ingranciam de populo terre ut faciat quicquid de hijs quod domini lege prohibetur. atque delinquit. et cognoverit peccatum suum. offeret capram imaculatam: ponetque manus super caput hostie que pro peccato est: et immolabit eam in loco olocustorum. Tolleque sacerdos de sanguine in digito suo: et tangens cornua altaris olocusti. reliquum fundet ad basim eius. Omne autem adipem auferes sicut auferri solet de victimis pacificorum adolebit super altare in odore suavitatis domino: rogabitque pro eo et dimittet ei. Sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato ovem scilicet imaculatam: ponet manus super caput eius: et immolabit eam in loco ubi solent cedi olocustorum

hostie. Sumetque sacerdos de sanguine eius digito suo: et tangens cornua altaris olocusti. reliquum fundet ad basim eius. Omne quoque adipem auferes. sicut auferri solet adest arietis qui immolatur pro pacificis cremabit super altare incensum domini: rogabitque pro eo et pro peccato eius: et dimittet ei. **Capitulum V.**

I peccaverit anima et audierit vocem iurantis testisque fuerit quod aut ipse vidit aut percipit: nisi indicaverit portabit iniquitatem suam. Anima que tetigerit aliquid imundum. siue quod occisum a bestia est. aut per se mortuum. aut quolibet aliud reptile et oblita fuerit imundicie sue rea est et delinquit: et si tetigerit quicquid de imundicia hominis iuxta omnes impuritates que pollui solet oblitaque cognoverit postea: subiacebit delicto. Anima que iuraverit et protulerit labijs suis ut vel male quid faceret vel bene et non fecerit et idipsum iuramento et sermone firmaverit. oblitaque postea intellexerit delictum suum: agat penitentiam pro peccato et offerat de gregibus agnum siue capram: orabitque pro eo sacerdos et pro peccatis eius. Sin autem non potuerit offerre pecora. offerat duos turtures vel duos pullos colubarum domino: unum pro peccato et alterum in olocustum: dabitque eos sacerdoti. Qui primum offerens pro peccato retorquet caput eius ad pennulas. ita ut collo adhereat et non penitus abruptus: et asperget de sanguine eius parietem altaris. Quicquid autem reliquum fuerit faciet distillari ad fundamentum eius: quia pro peccato est. Alter vero in olocustum adolebit ut fieri solet: rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius: et dimittet ei. Quod si non quiverit manus eius duos offerre turtures. aut duos pullos colubarum: offeret pro peccato suo simile partem ephraim. decimam. Non mittet in eam oleum nec thuris aliquid imponet. quia pro peccato est: trahetque eam sacerdos: qui plenum ex ea pugillum hauriens cremabit super altare in monumentum eius. qui obtulerit. rogans pro illo et expians: reliquam vero partem ipse habebit in munere. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Anima si praevaricans ceremonias per errorem. in hijs quod domino sunt sanctificata peccaverit: offeret pro delicto suo arietem imaculatum de gregibus. qui enim potest duobus siccis iuxta pondus sacruarium: ipsumque quod intulit damni restituet et quintam partem ponet super trahens sacerdoti: qui rogabit

pro eo offerens arietē: et dimitte ei. **A**ia que peccauerit p̄ iḡrānciam feceritq; unū ex hīs que dñi lege p̄bibent. et p̄cti rea. intellexerit iniquitatē suā. offerat arietē imaculatū de gregib; sacerdoti iuxta mēsurā estimacōezq; p̄cti: qui orabit p̄ eo qz nesciēs fecerit: et dimitte ei. qz p̄ errorem reliquit in domino.

Capitulum VI.

Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Anima q̄ peccauerit: et p̄tempto dño negauerit p̄mo suo depositū qd̄ fidei eius creditū fuerat. vel vi aliq̄id extorserit. aut calumniā fecerit siue rē p̄bitaz inuenerit et inficiās insup peierauerit. et qd̄libet aliud ex plurib; fecerit i quib; solent peccare hoīes: puicta delicti reddet oīa q̄ p̄ fraudē voluit obtinere itēgra: et quintā insup p̄tem dño cui damnuū itulerat. Pro p̄cto aut suo offeret arietē imaculatū de grege: et habet eū sacerdoti iuxta estimacōez mēsurāq; delicti: qui rogabit p̄ eo corā dño. et dimitte illi p̄ singulis q̄ faciēdo peccauit. **L**ocutusq; ē dñs ad moysen dicens. **P**recipe aaron et filiis ei. **N**ec ē lex olocausti. **C**remabit̄ i altari tota nocte vsq; mane. **I**gnis ex eodē altari erit. **E**stet t̄unica sacerdos. et fem̄alibus lineis tolletq; cineres q̄s vorās ignis exussit: et ponēs iuxta altare. **S**poliabit̄ p̄ ozib; vestimētis: idutisq; alijs efferet eos extra castra et i loco mūdissimo vsq; ad fauillā p̄sumi faciet. **I**gnis aut in altari sp̄ ardebit: quē nutriet sacerdos. subiciēs ligna mane. p̄ singulos dies: et iposito olocausto desup. adipēs adolebit pacificorū. **I**gnis ē iste p̄petu⁹: qui nunq̄ deficiet in altari. **N**ec est lex sacrificij et libamētōz q̄ offerēt filij aaron corā dño et corā altari. **T**ollet sacerdos pugillū simile q̄ p̄sp̄sa est oleo. et totū thus. qd̄ sup̄ similā est: adolebitq; illud i altari in monumentū odoris suauissimi dño. **R**eliquā aut partē simile p̄metet aaron cū filiis suis absq; fermento et p̄metet i loco sāctuarij tabnaculi. **I**deo aut nō fermentabit̄: qz pars ei⁹ i dñi offertur incensū. **S**anctū sc̄toz erit: sicut pro p̄cto atq; delicto. **M**ares tantū stirpis aaron. p̄metet illud. **L**egittimū ac sempiternū erit in generacōib; v̄is de sacrificijs domini. **O**mnis qui tetigerit illa sanctificabitur. **L**ocutusq; est domin⁹ ad moysen

dicens. **N**ec est oblatio aaron et filioz ei⁹ quā offerre debent dño in die vinctōis sue. **D**ecimā p̄tē ephij offerēt simile i sacrificiō sempiterno. **M**ediū eius mane et medium eius vespere: q̄ in sartagine oleo p̄sp̄sa frigeat. **O**fferet aut eā calidam i odorē suauissimū dño sacerdos qui iure p̄ri successerit: et tota cremabit̄ in altari. **O**mne enim sacrificiū sacerdotum igne p̄sumeat: nec quisq; comedet ex eo. **L**ocutus est aut dñs ad moysen dicens. **L**oq̄re aaron et filiis ei⁹. **I**sta est lex hostie p̄ p̄cto. **I**n loco ubi offerēt olocaustū. imolabit̄ corā dño. **S**anctū sc̄toz ē. **S**acerdos qui offert comedet eā in loco sc̄to. in atrio tabnaculi. **Q**uicquid tetigerit carnes ei⁹ sāctificabitur. **S**i de sanguīe illi⁹ vestis fuerit asp̄sa lauat̄ in loco sc̄to. **N**as aut fictile i quo cocta ē p̄fringeat: q̄si vas eneū fuerit defricabit̄: et lauat̄ aqua. **O**mnis mascul⁹ de genere sacerdotali v̄scesc̄t d̄ carnib; ei⁹: qz sanctū sc̄toz ē. **H**ostia ei⁹ que cedit̄ pro p̄cto. cuius sanguis inferēt in tabnaculū testimoniū ad expiandum in sanctuario non comedetur: sed comburetur igni.

Capitulum VII.

Nec est quoq; lex hostie pro delicto. **S**ancta sanctorū est. **I**dcirco ubi immolabit̄ olocaustum: mactabitur et victima pro delicto. **S**anguis eius per gyrū altaris fundetur. **O**fferent ex ea caudam et adipem qui opit̄ vitalia: duos renūculos et pinguedinē que iuxta ilia est reticulūq; iecoris cū renūculis et adolebit ea sacerdos sup̄ altare. **I**ncensū est dñi p̄ delicto. **O**mnis mascul⁹ de sacerdotali genere in loco sancto v̄scesc̄t hīs carnib;: qz sanctū sanctorū est. **S**icut p̄ p̄cto offerēt hostia: ita et p̄ delicto. **E**triusq; hostie lex una erit. **A**d sacerdotē qui eam obtulerit pertinebit. **S**acerdos qui offert olocausti victimā: habebit pelles eius. **E**t omne sacrificiū simile qd̄ coquit̄ i clibano. et quicquid in craticula vel in sartagine p̄parat̄ ei⁹ erit sacerdotis. a quo offert̄: siue oleo p̄sp̄sa siue arida fuerint. **I**unctis filiis aaron mēsurā equa p̄ singulos diuidetur. **N**ec est lex hostie pacificorū: que offertur dño. **S**i pro grāciarum actione oblatio fuerit: offerent panes absq; fermento. p̄sp̄sos oleo et lagana azima. vincta oleo

coctāq; similā ⁊ colliridas. olei admixtōe
 pspas: panes quoq; fermētatos cū hostia
 grāz q̄ immolat p pacificis: ex quib; vn⁹
 pro p̄micis offerē dñō: ⁊ erit sacerdotis
 qui fūdet hostie sāguinē. Cui⁹ carnes eadē
 p̄medēt die: nec remāebit ex eis quicq; vsq;
 mane. Si voto vl' spōte quispiā obtule
 rit hostiā: eadē silr edetur die. Sz rli quid
 i crastinū remāserit: vesci licitū est. Quicq;
 quid aut terci⁹ iuenerit dies ignis absumet.
 Si quis d carnib; victime pacificorū
 die tercō p̄mederit: irrita fiet ei⁹ oblacio
 nec p̄derit offerēti: quinpoci⁹ q̄cunq; aīa
 tali se edulio ptamāuerit. p̄uaricacōis
 rea erit. Caro q̄ aliquid tetigerit imundū
 n̄ p̄medit: sz pburef igni. Qui fuerit im
 mūd⁹ vescef ex ea. Aīa polluta q̄ ederit de
 carnib; hostie pacificorū q̄ oblata est dñō
 p̄bit d̄ pplis suis: ⁊ q̄ tetigerit imūdiciaz
 hoīs vl' iumēti siue oīs rei q̄ polluere po
 test. ⁊ p̄mederit de huiuscemōi carnib; in
 teribit de pplis suis. Locutusq; est dñs ad
 moysē dicēs. Loqre filijs isrl'. Adipē ouis
 ⁊ bouis ⁊ cap̄ n̄ p̄medetis. Adipē cadaue
 ris morticini ⁊ ei⁹ aīalis qd a bestia captū
 ē. habebitis i varios vsus. Si quis adipē
 qui offerri debz i incēsū dñi p̄mederit: pi
 bit d̄ iplo suo. Sāguinē quoq; oīs aīalis
 n̄ sumetis i cibo: tā d̄ ouib; q̄ d̄ pecorib;. Oīs
 anīa q̄ ederit sanguinē: p̄bit de pplis
 suis. Locutusq; ē dñs ad moysē dicēs. Qui
 offert victimā pacificorū dñō: offerat silr ⁊ sacrificiū id ē
 libamēta ei⁹. Tenebit manib; adipez ho
 stie: et pectusculū. Cūq; ambo oblata dñō
 p̄secrauerit tradet sacerdoti: qui adolebit
 adipē sup altare: pectusculū aut erit aa
 ron ⁊ filiorū ei⁹. Arm⁹ quoq; dexter d̄ pa
 cificorū hostijs cedet i p̄micias sacerdotis
 Qui obtulerit sanguinē ⁊ adipē filiorū aa
 ron: ip̄e habebit ⁊ armū dextz i porcione
 sua. Pectusculū ei⁹ eleuacōis ⁊ armū sepa
 cōis tuli a filijs isrl' de hostijs eorū pacifi
 cis: ⁊ dedi aaron sacerdoti. ⁊ filijs ei⁹ lege
 ppetua ab omni iplo isrl'. Nec ē vnctō aa
 ron ⁊ filiorū ei⁹ i ceremonijs dñi. die quo
 obtulit eos moysēs ut sacerdotib; fūgeren
 tur: ⁊ q̄ p̄cepit eis dari dñs a filijs isrl' reli
 gione ppetua. in generacōib; suis. Ista ē
 lex olocasti ⁊ sacrificij pro peccato atq;
 delicto: ⁊ p̄ p̄secracione ⁊ pacificorū victi

mis quā p̄stituit dñs moysē in mōte sýnai
 qñ mādauit filijs isrl' ut offerrēt oblacio
 nes suas dñō in deserto sýnai. **Ca. VIII.**

Locutusq; ē dñs ad moysē dicēs
 Tolle aaron cum filijs suis. vestes
 eorū ⁊ vnctōis oleū: vitulū p pec
 cato. duos arietes canistrū cū azimis: et
 p̄gregabis omnē cetū ad ostiū tabernacu
 li. Fecit moysēs ut dñs imparat: p̄grega
 taq; omni turba ante fores tabernaculi
 ait. Iste est p̄mo quē iussit dñs fieri. Sta
 timq; obtulit aaron ⁊ filios ei⁹. Cūq; la
 uisset eos. vestiuit pontifitē subucula li
 nea: accingēs eū balthēo. ⁊ induēs eū tu
 nica iacinctina: ⁊ desup humerale iposuit
 qd astringēs cingulo aptauit rōnali in q̄
 erat doctrina ⁊ veritas. Cidari quoq; te
 xit caput: ⁊ sup eaz p̄tra frontē posuit la
 minaz aureā p̄secrataz i sanctificacōe. sic
 p̄cepit ei dñs. Tulit ⁊ vnctōis oleū: quo
 liniuit tabernaculū cū omni suppellectili
 sua. Cūq; sanctificās aspisset altare septē
 vicib; vnxit illud ⁊ oīa vasa eius: labrūq;
 cū basi sua sanctificauit oleo. Qd fundens
 sup caput aaron: vnxit eū ⁊ consecrauit.
 Filios quoq; eius oblatos cōsecrauit: ve
 stiuitq; tunicis lineis ⁊ cinxit balthēis: i
 posuitq; mitras ut iusserat dñs. Obtulit
 ⁊ vitulū p peccato. Cūq; sup caput eius
 posuissent aaron ⁊ filij eius manus suas.
 immolauit eū hauriēs sanguinē: ⁊ tincto
 digito tetigit cornua altaris p̄ gyp. Quo
 expiato ⁊ sanctificato: fudit reliquū san
 guinē ad fundamēta eius. Adipez vō qui
 erat sup vitalia ⁊ reticulū iecoris duosq;
 renūculos cū aruinul' suis adoleuit sup
 altare: vitulū cum pelle ⁊ carnib; ⁊ fimo
 cremās extra castra sic p̄cepit dñs. Obtu
 lit ⁊ arietē in olocastū. Sup cui⁹ caput
 cū iposuissent aaron ⁊ filij ei⁹ man⁹ suas
 imolauit eū: ⁊ fudit sanguinē ei⁹ p̄ circu
 itū altaris. Ip̄mq; arietē in frusta p̄cides
 caput ei⁹ ⁊ artus ⁊ adipē adoleuit igni:
 lotis p̄us intestinis ⁊ pedib;. Totūq; siml'
 arietem incendit sup altare eorū esset olo
 castū suauissimū odoris dñō: sicut prece
 perat ei. Obtulit ⁊ arietem secundū in cō
 secracione sacerdotū: posuerūtq; sup ca
 put ei⁹ aaron ⁊ filij ei⁹ man⁹ suas. Quēz
 cū immolasset moysēs: sumens d̄ sanguine
 tetigit extremum auricule dextre aaron.

et pollicē manus eius dextre: silf et pedis. Obtulit et filios aaron. Cūq; de sanguine arietis imolati tetigisset extremū auriculę singulorum dextre. et pollicis manus ac dextri pedis: reliquū fudit sup altare per circuitū. Adipē vō et caudā. omnēq; pinguedinē q̄ opit iēstina: reticulūq; iecoris et duos renes cū adipib; suis et armo dextro sepauit. Tollēs atq; de canistro azimorū qd̄ erat corā dño panes absq; fermento. et colliridaz asp̄sam oleo laganumq;. posuit sup adipēs et armū dextꝝ: tradens sil oīa aaron et filiis ei. Qui postq; leuauerūt ea corā dño. rursum suscepta d̄ manib; eorū adoleuit sup altare olocausti: eorū p̄secōis esset oblatio in odorē suauitatis sacrificij dñi. Tulitq; pectusculū eleuās illud corā dño de arietē p̄secracois in p̄te suā: sicut p̄cepat ei dñs. Assumēsq; vnguentū. et sanguinē qui erat ī altari aspersit sup aaron et vestimēta eius: et sup filios illius ac vestes eorū. Cūq; sc̄ificasset eos ī vestitu suo: p̄cepit eis dicens. Coquite carnes ante fores tabnaculi: et ibi p̄medite eas. Panes quoq; p̄secracois edite qui positi sūt in canistro: sicut p̄cepit mibi dñs dicēs. Aaron et filij ei p̄medent eos. Quicquid atq; reliquū fuerit de carne et panib; ignis absument. De ostio quoq; tabnaculi n̄ exibitis septē dieb;: vsq; ad diē q̄ implebit̄ t̄pus cōsecracois v̄re. Septē enim dieb; finit̄ p̄secraccio sicut imp̄tiaz sc̄m est: ut rit̄ sacrificij p̄plereť. Die ac nocte manebitis ī tabernaculo: obfuentes custodias dñi ne moriamī. Sic enim mibi p̄ceptū ē. Fecerūtq; aaron et filij ei cūcta que locut̄ est dñs p̄ manū moysi.

Capi. IX.

Acto atq; octauo die vocauit moyses aaron et filios eius ac maiores natu isrl: dixitq; ad aaron. Tolle de armēto vitulū p̄ p̄cto. et arietē in olocaustū. utrūq; immaculatū: et offer illos corā dño: et ad filios israhel loq̄ris. Tolle hircum p̄ p̄cto et vitulū atq; agnū anniculū et sine macula ī olocaustū: bouē et arietē p̄ pacificis. et imolate eos corā dño: in sacrificio singulorū similā asp̄sam oleo offerētes. Hodie enim dñs apparebit vob;. Tulerūt ḡ cūcta q̄ iusserat moyses ad ostiū tabnaculi: ubi cū oīs multitudo astaret ait moyses. Iste ē fmo quē p̄cepit dñs

facite et apparebit vob; gloria ei. Et dixit ad aaron. Accede ad altare: et imola pro p̄cto tuo. Offer olocaustū: et deprecare p̄ te et p̄ p̄lo. Cūq; mactaueris hostiā p̄li: ora p̄ eis: sicut p̄cepit dñs. Statimq; aaron accedens ad altare imolauit vitulū p̄ p̄cto suo: cuius sanguinē obtulerūt ei filij sui. In q̄ tingēs digitū tetigit cornua altaris: et fudit residuū ad basim ei. Adipēq; et renūculos ac reticulū iecoris q̄ sunt p̄ p̄cto adoleuit super altare: sicut p̄cepat dñs moysi. Carnes vō et pellē ei extra castra cōbussit igni. Immolauit et olocausti victimā. Obtulerūtq; ei filij sui sanguinē ei: quē fudit p̄ altaris circuitū. Ipaz etiā hostiā in frustra p̄cisaz cū capite et mēbris singulis obtulerūt: q̄ oīa sup altare cremauit igni: lotis atq; prius iēstinis et pedib;. Et p̄ p̄cto p̄li offerēs. mactauit hircū: expiatioq; altari fecit olocaustū. addēs ī sacrificiō libamēta. q̄ p̄ter offerunt et adolens ea sup altare: absq; ceremonijs olocausti matutini. Immolauit et bouē atq; arietē hostias pacificas p̄li. Obtulerūtq; ei filij sui sanguinē quē fudit sup altare ī circuitu: adipē atq; bouis. et caudā arietis renūculosq; cū adipib; suis et reticulū iecoris posuerūt sup pectora. Cūq; cremati eēnt adipēs super altare: pectora eorū et armos dextros sepauit aaron eleuans corā dño: sicut p̄cepat moyses. Et extēdes manū ad p̄līm bñdixit ei: sicq; p̄pletis hostijs p̄ peccato et olocaustis et pacificis. descēdit. Ingressi atq; moyses et aaron ī tabnaculū testimonij et deinceps egressi: bñdixerūt p̄lo. Apparuitq; glia dñi omni multitudini: et ecce egressus ignis a dño deuorauit olocaustū et adipēs: qui erant sup altare. Qd̄ cum vidissent turbe: laudauerūt dñm rudentes in facies suas.

Capi. X.

Dreptisq; nadab et abiu filij aaron thuribulis suis iposuerūt ignem et incensū desup offerētes corā dño ignē alienū: qd̄ eis p̄ceptū nō erat. Egressusq; ignis a dño deuorauit eos: et mortui sūt corā dño. Dixitq; moyses ad aaron. Hoc est qd̄ locutus est dñs. Sc̄ificabor ī hijs qui appropinquāt mibi: et in cōspectu omnis populi glorificabor. Quod audiēs tacuit aaron. Locatis atq; moyses. mysabele et elisaphan. filijs oziel patruī aaron

ait ad eos. **I**te et tollite fratres vestros vestros de conspectu sanctuarii: et asportate extra castra. Confestimque pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis: et elecerunt foras ut sibi fuerat impatum. Locutusque est moyses ad aaron et ad eleazar et ythamar filios eius. Capita vestra nolite nudare. et vestimenta nolite cidere. ne forte moriamini: et super omnem cetum oriamini indigescio. Fratres vestri et omnis domus israel plagent incendium quod dominus suscitauit: vos autem non egrediemini fores tabernaculi: alioquin peribitis. Oleum quippe sancte unctiois est super vos. Qui fecerunt omnia iuxta preceptum moysi. Dixitque dominus ad aaron. **A**linum et omne quod ebriari potest non bibetis tu et filij tui quando intrabitis in tabernaculum testimonij ne moriamini quia preceptum sempiternum est in generationes vestras et ut habeatis scientiam discernendi. iter sanctum et yphanum. inter pollutum et mundum: doceatisque filios israel omnia legitima mea que locutus est dominus ad eos per manum moysi. Locutusque est moyses ad aaron: et ad eleazar et ythamar filios eius qui erant residui. Tollite sacrificium quod remansit de oblatione domini et comedite illud absque fermento iuxta altare: quia sanctum factorum est. Comedetis autem in loco sancto quod datum est tibi et filiis tuis. de oblationibus domini: sicut preceptum est mihi. **P**ectusculum quoque quod oblatum est. et armum qui sepatus est edetis in loco mundissimo tu et filij tui: et filie tue tecum. Tibi et ac liberis tuis reposita sunt de hostijs salutaribus filiis israel: eorum armum et pectus et adipem qui cremantur in altari. eleuauerunt coram domino: et pertineant ad te. et ad filios tuos. lege perpetua: sicut precepit dominus. **I**nter hec hircum qui oblatum fuerat pro peccato cum quereretur moyses exustum repit iratusque contra eleazar et ythamar filios aaron qui remanserant ait. **E**ur non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto que sancta sanctorum est: et data vobis ut portetis iniquitates multitudinis et rogetis pro ea in conspectu domini: presertim cum de sanguine illius non sit illatum intra sancta. et comedere debueratis eam in sanctuario sicut preceptum est mihi. **R**espondit aaron. Oblata est hodie victima pro peccato et olocustum coram domino: mihi autem accidit quod vides. **Q**uomodo potui comedere eam: aut placere domino in ceremonijs meae lugubri? **Q**uod cum audisset moyses: recepit satisfactionem. **Ca. XI.**

Locutus est dominus ad moysen et aaron dicentes. **D**icite filiis israel. **C**ustodite omnia que scripsi vobis: ut sim deus vestri. **N**ec sunt animalia que comedere debetis de cunctis animalibus terre. **O**mnem quod habet diuersas ungulas et ruminat in pecoribus comedetis. **Q**uicquid autem ruminat et habet ungulas sed non diuidit eas. sicut camelus et cetera. non comedetis illud: et iter immunda reputabitis. **C**irogrillus qui ruminat ungulamque non diuidit immundus est: lepus quoque nam et ipse ruminat sed ungulam non diuidit: et sus que cum ungulas diuidat non ruminat: horum carnibus non vescemini. **N**ec cadauera contingetis quia immunda sunt vobis. **N**ec etiam sunt que gignuntur in aquis: et vesci licitum est. **O**mnem quod habet penulas et squamas tam in mari quam in fluminibus et stagnis comedetis. **Q**uicquid autem penulas et squamas non habet eorum que in aquis mouentur et viuunt abominabile vobis execrandumque erit. **C**arnes eorum non comedetis: et morticina vitabitis. **C**uncta que non habent penulas et squamas in aquis polluta erunt. **N**ec sunt que de avibus comedere non debetis: et vitanda sunt vobis. **A**quilam et griphum et alietum et miluum. ac vulturum iuxta genus suum: et de coruini generis. in similitudine sua: strucionem et noctuam et larum et accipitrem iuxta genus suum: bubonem et mergulum et ibyn et cignum et onocrotalum et yphirionem. herodionem. et carabrones iuxta genus suum: vipera quoque et vesperilionem. **O**mnem de volucribus quod graditur super quatuor pedes abominabile erit vobis. **Q**uicquid autem ambulat quidem super quatuor pedes sed habet longiora retro crura per que salit super terram. comedere debetis ut est bruchus in genere suo. et atthac atque ophiomachus atque locusta: singula iuxta genus suum. **Q**uicquid autem ex volucribus. quatuor tantum habet pedes execrabile erit vobis: et quicumque morticina eorum tetigerit polluetur. et erit immundum usque ad vespere: et si necesse fuerit ut portet quippiam horum mortuum lauabit vestimenta sua et immundum erit usque ad occasum solis. **O**mnem animal quod habet quidem ungulas sed non diuidit eas. nec ruminat. immundum erit: et quicquid tetigerit illud contaminabitur. **Q**uod ambulat super manus ex cunctis animalibus que incedunt quadrupedia: immundum erit. **Q**ui tetigerit morticina eorum polluetur usque ad vespere: et qui portauerit huiusmodi cadauera lauabit vestimenta

sua. et immundus erit usque ad vespere: quia omnia hec imunda sunt vobis. Nec quoque iter polluta reputabunt de hijs que mouentur in terra mustela et mus et cocodrillus. singula iuxta genus suum: migale camoleon et stellio. et lacerta et talpa: omnia hec imunda sunt. Qui tetigerit morticina eorum imundus erit usque ad vespere: et super quem ceciderit quicquid de morticinis eorum polluetur. Tamen vas ligneum et vestimentum. quod pelles. et cilicia. et in quocumque sit opus tingetur aqua. et polluta erit usque ad vespere: et sic postea mundabuntur. Mas autem fictile in quo hoc quicquid intro ceciderit polluetur: et ideo frangendum est. Omnis cibum quem comedetis si fusa fuerit super eum aqua imunda erit: et omne liquens quod bibitis de universo vase imundum erit. Et quicquid de morticinis huiusmodi ceciderit super illud imundum erit: siue clibani. siue citropedes destruentur. et imundum erit. Fontes vero et cisterne. et omnis aqua congregatio munda erit. Qui morticinum eorum tetigerit polluetur. Si ceciderit super semetipsum non polluetur eam: sed si quispiam aqua semetipsum perfuderit. et postea morticinis tacta fuerit: illi: co polluetur. Si mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere: qui cadaver eius tetigerit imundus erit usque ad vespere. Et qui comederit ex eo quicquid siue portauerit. lauabit vestimenta sua: et immundus erit usque ad vespere. Omne quod reptat super terram abominabile erit: nec assumetur in cibum. Quicquid super pectus quod drupes gerit. et multos habet pedes siue per humum trahit non comedetis. quia abominabile est. Nolite contaminate animas vestras: nec tangatis quicquid eorum ne imundi sitis. Ego sum dominus deus vestrus. Sancti estote: quia ego sanctus sum. ne polluatis animas vestras in omni reptili quod mouetur super terram. Ego enim sum dominus qui eduxi vos de terra egypti: ut essem vobis in deum. Sancti eritis: quia ego sanctus sum. Ista est lex astantium ac volucrum et omnis anime viuentis que mouetur in aqua et reptat in terra: ut dominus noueritis mundum et imundum: et ut sciatis quid comedere et respicere debeatis.

Capi. XII.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine peperit masculum immunda erit septem diebus iuxta dies sepacionis menstrue: et die octauo circuncidetur infantulus: ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis

onis sue. Omne sanctum non tanget: nec ingredietur in sanctuarium donec impleantur dies purificationis sue. Sin autem femina peperit immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui: et sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cumque expleti fuerint dies purificationis sue per filium siue per filiam deferret agnū aniculum in olocaustum et pullum colūbe. siue turturam pro peccato ad ostium tabernaculi testimonij et tradet sacerdoti: qui offeret illa coram domino. et orabit pro ea: et sic mundabitur a perfluvio sanguinis sui. Ista est lex peritientis masculum et feminam. Quod si non inuenerit manus eius nec potuerit offerre agnū: sumet duos turtures vel duos pullos colubarum: unum in olocaustum et alterum pro peccato. Orabitque pro ea sacerdos et sic mundabitur.

Capi. XIII.

Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Homo in cuius cute et carne ortus fuerit diuersus color siue pustula. aut lucens quicquid id est plaga lepre: adducetur ad aaron sacerdotem vel ad unumquemlibet filiorum eius. Qui cum viderit lepram in cute. et pilos in albu mutatos colore. ipsamque speciem lepre humiliorē cute et carne reliqua: plaga lepre est. et ad arbitrium eius sepabitur. Sin autem lucens candor fuerit in cute. nec humilior carne reliqua: et pilis coloris prastini: recludet eum sacerdos septem diebus. et considerabit die septimo. Et si quidem lepra ultra non creuerit. nec transierit in cute priores terminos: rursum recludet eum septem diebus alijs: et die septimo contemplantur. Si obscurior fuerit lepra et non creuerit in cute mundabit eam quia scabies est: lauabitque homo vestimenta sua. et mundus erit. Quod si postquam a sacerdote visus est et redditus mundicie iterum lepra creuerit adducetur ad eum: et imundicie contemnatur. Plaga lepre si fuerit in homine adducetur ad sacerdotem: et videbit eum. Cumque color albus in cute fuerit. et capillos mutauerit aspectum. ipsa quoque caro viva apparuerit: lepra vetustissima iudicabitur. atque inolita cuti. Contemnatur itaque eum sacerdos. et non recludet: quia perspicue imundicie est. Sin autem effloruerit discurrens lepra in cute. et operuerit omnem carnem a capite usque ad pedes. quicquid sub aspectu oculorum cadit: considerabit eum sacerdos. et teneri lepra mundissima iudicabit. eorumque omnes in candore vestra

fit: et idcirco homo mundus erit. Quoniam vero caro uiuens in eo apparuerit. tunc sacerdotis iudicio polluetur: et iter immundus reputabitur. Caro ei uiua si lepra aspergitur: immunda est. Quod si rursum uersa fuerit in alborum et totum hominem opuerit: considerabit eum sacerdos. et modum esse discernet. Caro autem et cutis in qua uulnus natum est et sanatum. et in loco ulceris cicatrix alba apparuerit siue subrufa: adducet eum ad sacerdotem. Qui cum uiderit locum lepre humilioris carne reliquum. et pilos uersos in candorem: ptaminabit eum. Plaga enim leprosa orta est in ulcere. Quod si pilus coloris est pristini et cicatrix subobscura. et uicina carne non est humilior: recludet eum septem diebus. Et si quidem creuerit. adiudicabit eum lepre: sin autem steterit in loco suo. ulceris est cicatrix: et homo mundus erit. Caro autem et cutis quam ignis exusserit et sanata alba siue rufa habuerit cicatricem: considerabit eam sacerdos. Et ecce uersa est in alborum. et locus ei? reliquum cute est humilior: ptaminabit eum: quia plaga lepre in cicatrice orta est. Quod si pilorum color non fuerit immutatus. nec humilior plaga carne reliquum. et ipsa lepre species fuerit subobscura: recludet eum septem diebus: et die septimo ptamplabitur. Si creuerit in cute lepra ptaminabit eum: sin autem in loco suo candor steterit non satis clarus. plaga pbustionis est et idcirco mundabitur quia cicatrix est pbusture. Elir siue mlti in cuius capite vel barba germinauerit lepra: uidebit eos sacerdos. Et si quidem humilior fuerit locus carne reliquum. et capillus flauus. solitoque subtilior: ptaminabit eos: quia lepro capitis ac barbe est. Sin autem uiderit locum macule equalem uicie carni. et capillum nigrum: recludet eos septem diebus: et die septimo intuebitur. Si non creuerit macula. et capillus sui coloris est. et locus plage carni reliquum equalis radice homo absque locum macule: et recludet septem diebus alijs. Si die septimo uisa fuerit stetit se plaga in loco suo. nec humilior carne reliquum. mundabit eum: lotisque uestibus suis mundus erit. Sin autem per emundacionem. rursum creuerit macula in cute. non quare apti? utque capillus in flauum colorem sit permutatus: quia apte immundus est. Porro si steterit macula. et capilli nigri fuerint nouerit hominem sanatum esse: et perfidetur eum per nunciet mundum. Elir siue mlti in cuius cute candor apparuerit: intuebitur eos sacerdos. Si deprehendit subobscurum alborum lucere in cute: sciatur non esse lepra. sed maculam coloris candidi: et

hominem mundum. Elir d cuius capite capilli fluunt. calu? et mundus est. Et si a fronte ceciderint pilus: recaluastr? et mundus est. Sin autem in caluicio siue in recaluacone albo vel rufus color fuerit exortus. et hoc sacerdos uiderit: ptaminabit eum haut dubie lepro: quia orta est in caluicio. Quicumque ergo maculatus fuerit lepro. et separat? est ad arbitrium sacerdotis: hababit uestimeta dissuta caput nudum. os ueste ptectum: ptaminatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore quod leprosus est et immundus: solus habitabit extra castra. Elestis lanea siue linea. quod lepra habuerit in stamine atque subtegmene aut certe pell? uel quicquid ex pelle perfectum est: si alba vel rufa macula fuerit infecta. lepra reputabitur: ostendetque sacerdoti. Qui post datam recludet septem diebus: et die septimo rursum aspiciet. si deprehendit creuisse. lepro pluerans est: pollutum iudicabit uestimētum. et omne in quo fuerit inuenta: et idcirco pburet flammis. Quod si eam uiderit non creuisse. percipiet et lauabunt id in quo lepro est. recludetque illud septem diebus alijs. Et cum uiderit faciem quidem pristina non reuersa nec tamen creuisse lepram: immundum iudicabit et igne pburet: eoque infusa sit in superficie uestimēti uel per totum lepro. Sin autem obscurior fuerit locus lepro postquam uestis est lota abruptet eum et a solio diuidet. Quod si ultra apparuerit in hijs locis quod prius immaculata erat: lepro uolatil? et uaga debet igne pburi. Si cessauerit. lauabit aqua ea quod pura sunt secundum: et munda erit. Ista est lex lepro uestimēti lanei et linei. staminis atque subtegmis. omnisque suppellectilis pellicie: quod mundari debeat uel cotaminari. **Capitulum XIII.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hec est ritus leprosi quando mundandus est. Adducet ad sacerdotem. Qui egresus est castris. cum inuenit lepra esse mundatam precipiet ei qui purificatur. ut offerat duos passerim uiuos pro se quos uesci licitum est: et lignum cedrinum umiculumque et isopum. Et unum ex passeribus imolari iubebit in uase fictili super aquas uiuentes: alium autem uiuum. cum ligno cedrino et cocco et isopo tinget in sanguine passeris imolati. quod asperget illum qui mundandus est septies. ut iure purgetur: et dimittet passerem uiuum ut in agro auolet. Cumque lauerit homo uerimenta sua. radet omnes pilos corporis et lauabit aqua purificatusque ingreditur castra: ita duxat ut maneat extra tabernaculum

suū septē dieb: 7 die septia ratet capillos
capitis. barbāq; 7 supcilia. ac tocius cor-
poris pilos. Et lotis rursū vestib: 7 corpe
die octauo assumet duos agnos imacula-
tos. 7 ouez āniculam absq; macula: 7 tres
decimas simile ī sacrificiū q; spsa sit oleo
7 seorsū olei sextariū. Cūq; sacerdos puri-
ficans hoiez statuerit eū 7 hec oīa coram
dño ī ostio tabnaculi testimoniū: tollet a-
gnū 7 offeret eū p delicto oleiq; sextariū.
Et oblatis añ dñm oīb: imolabit agnū
ubi solet imolari hostia p p̄cto 7 olocau-
stū: id ē in loco sancto. Sicut ei pro p̄cto
ita 7 p delicto. ad sacerdotē ptinet hostia
sancta sāctorū ē. Assumēsq; sacerdos de
sanguine hostie q; imolata ē p delicto po-
net sup extremū auricule dextre eius qui
mūdāf. 7 sup pollices man⁹ dextre 7 pedis
7 de olei sextario mittet ī manū suā sinis-
trā tingetq; digitū dextre ī eo. 7 aspget co-
rā dño septies. Qd añ reliquū ē olei ī leua
manu. fūdet sup extremū auricule dextre
ei⁹ qui mūdāf. 7 sup pollices man⁹ ac pe-
dis dextri: 7 sup sāguinē qui effusus ē pro
delicto: 7 sup caput ei⁹. Rogabitq; pro eo
corā dño: 7 faciet sacrificiū p p̄cto. Tunc
imolabit olocastū: 7 ponet illud ī altari
cū libamētis suis: 7 hō rite mūdabit. Qd
si paup ē. 7 nō p̄t man⁹ eius iuenire que
dicta sūt: p delicto sumet agnū ad oblaci-
onē. ut roget p eo sacerdos. decimāq; p̄tez
simile. spse oleo ī sacrificiū. 7 olei sexta-
riū. duosq; turtures siue duos pullos co-
lūbe: q; unus sit p p̄cto. 7 alter ī olocau-
stū: offeretq; ea die octauo purificacōnis
sue sacerdoti ab ostiūz tabnaculi testimoniū
corā dño. Qui suscipiēs agnū p delicto. et
sextariū olei. leuabit simul: imolatoq; a-
gno. d sanguie ei⁹ ponet sup extremū au-
ricule dextre ei⁹ qui mūdāf: 7 sup pollices
man⁹ ei⁹ ac pedis dextri. Olei vō p̄t mit-
tet ī manū suā sinistrā: in q; tingēs digitū
dextre man⁹ aspget septies corā dño tan-
getq; extremūz dextre auricule illius qui
mūdāf. 7 pollices man⁹ ac pedis dextri: ī
loco sanguis qui effusus ē p delicto. Reli-
quā añ p̄tez olei q; ē in sinistra manu. mit-
tet super caput purificati ut placet p eo
dñm: 7 turturē siue pullū colūbe offeret:
vnū p delicto. 7 alter ī olocastū cū liba-
mentis suis. Hoc est sacrificiū leprosi. qui

b̄re non p̄t oīa in emūdacōz sui. Locutus
q; ē dñs ad moysē 7 aaron dicēs. Cūq; in-
gressi fueritis terrā chanaan. quā ego da-
bo vobis in possessionē: si fuerit plaga le-
pre in edib: ibit cui⁹ ē dom⁹ nūciāns sa-
cerdoti. 7 dicet. Quasi plaga lepre videtur
mibi esse in domo mea. At ille p̄cipiet ut
efferant vniuersa de domo priusq; igredi-
at eaz. 7 videat utp̄ leprosa sit: ne imūda
fiant oīa q; in domo sunt. Intrabitq; po-
stea ut p̄sideret leprā dom⁹: 7 cū viderit in
parietib: illius q̄li valliculas pallore siue
rubore deformes. 7 hūiliores supficie reli-
qua: egrediet ostiū domus 7 statim clau-
det illā septē dieb: reuersusq; die septimo
p̄siderabit eaz. Si inuenerit creuisse leprā
iubebit erui lapides in quib: lepra est: et
p̄ciet eos extra ciuitatē in locū immūdū
domū aut ipam radi intrinsecus per cir-
cuitum. 7 sp̄rgi puluerē rasure extra urbē
in locū immūdū: lapidesq; alios reponi p
hīs qui ablati fuerant. et luto alio liniri
domū. Sin aut postq; eruti sūt lapides. 7
pulis elat⁹. 7 alia terra lita. ingressus sa-
cerdos viderit reuersaz leprā. 7 p̄ietes re-
sp̄r̄s maculis: lepra ē p̄seuerās. 7 imū-
da domus. Quāstatim destruet: 7 lapides
eius ac ligna atq; vniuersū puluerē p̄ci-
ent extra opidū in locū imūdū. Qui in-
traverit domū qñ clausa est imūd⁹ erit
vsq; ad vesper 7 qui dormierit in ea 7 co-
mederit in ea quīpiam lauabit vestimēta
sua. Qd si introiens sacerdos viderit le-
pram n̄ creuisse in domo postq; denuo lita
fuerit: purificabit eam reddita sanitate.
Et ī purificacōe ei⁹ sumet duos passerēs
lignūq; cedrinū 7 vmiculū atq; ysopū: 7
imolato vno passere ī vase fictili sup aq̄s
viuas. tollet lignū cedrinū. 7 ysopū 7 coc-
cū. 7 passerē viuū. 7 tinget oīa in sanguie
passeris immolati atq; ī aquis viuētib: 7
aspget domū septies: purificabitq; eā tam
in sāguine passeris q; in aquis viuētib: 7
in passere viuo. lignoq; cedrino 7 ysopo.
atq; vmiculo. Cūq; dimiserit passerē auo-
lare in agrū libere: orabit p domo 7 iure
mūdabit. Ista est lex omnis lepre 7 per-
cussure lepre vestium 7 domorū. cicat̄i-
cis et erumpenciū papularum: lucentis
macule et in varias species coloribus im-
mutatis: ut possit sciri quo tpe mundum

quid vel immundum sit. **Ca. XV.**

Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicēs. Loquimini filiis israel: et dicite eis. Vir qui patitur fluxum seminis. imundus erit: et tunc iudicabitur huic vicio subiacere: cum per singula momenta adhaeserit carni eius. atque concreuerit fesus humor. Omne stratū in quo dormierit imundū erit: et ubicūque sederit. Si quis hominem tetigerit lectū eius lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Si sederit ubi ille sederat: et ipse lauabit vestimenta sua: et lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Qui tetigerit carnem eius lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Si saluā huiuscemodi homo iecerit super eum qui mundus est lauabit vestimenta sua: et lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Sagitta super quod sederit immundū erit. et quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur pollutū erit usque ad vespem. Qui portauerit horum aliquid lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Quis quē tetigerit qui talis est non lotus ante manibus. lauabit vestimenta sua: et lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Et si fictile quod tetigerit confrigerit: vas autem ligneū lauabitur aqua. Si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionē numerabit septem dies post emundationem suam: et lotis vestibus: et toto corpore in aquis viuentibus erit mundus. Die autem octauo sumet duos turtures aut duos pullos colūbe: et veniet in conspectu domini ad ostiū tabernaculi testimonij: dabitque eos sacerdoti. Qui faciet unum pro peccato. et alter in olocaustum: rogabitque pro eo coram domino ut emundet a fluxu seminis sui. Vir vero qui egreditur semine coitus. lauabit aqua omne corpus suum: et imundus erit usque ad vespem. Veste et pelle quam habuerit lauabit aqua: et immunda erit usque ad vespem. Mulier cum qua coierit lauabit aqua: et immunda erit usque ad vespem. Vir qui reuerit mense patitur fluxum sanguinis: septem diebus sepabitur. Quis qui tetigerit eam immundus erit usque ad vespem: et locus in quo dormierit vel sederit diebus sepacionis sue. polluetur. Qui tetigerit lectum suum: lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Omne vas super quod illa sederit. quisquis attigerit lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua pol-

lutus erit usque ad vespem. Si coierit cum ea vir tempore sanguinis menstrualis imundus erit septem diebus: et omne stratū in quo dormierit polluetur. Mulier qui patitur multis diebus fluxum sanguinis non in tempore menstruali. vel qui per menstruum sanguinem fluere non cessat: quod diu subiacet huic passioni imunda erit: quasi sit in tempore menstruo. Omne stratū in quo dormierit: et vas in quo sederit. pollutum erit. Quicūque tetigerit eam lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua imundus erit usque ad vespem. Si steterit sanguis et fluere cessauerit. numerabit septem dies purificationis sue: et die octauo offeret pro se sacerdoti duos turtures aut duos pullos colūbarum ad ostiū tabernaculi testimonij: qui unum faciat pro peccato. et alter in olocaustum rogabitque pro ea coram domino: et pro fluxu immundicie eius. Docebitis ergo filios israel ut caveant immundicias: et non moriantur in foribus suis cum polluerint tabernaculum meum: quod est inter eos. Ista est lex eius qui patitur fluxum seminis. et qui polluitur coitu: et qui menstruis temporibus separat vel qui iungi fluit sanguine: et hominis qui dormierit cum ea.

Ca. XVI.

Locutusque est dominus ad moysen post mortem duorum filiorum aaron: quoniam offerentes ignem alienum interfecit. Et precepit ei dicēs. Loquere ad aaron fratrem tuum. ne omni tempore ingrediar sanctuariū. quod est intra velum coram propitiatorio quod tegit archa. ut non moriar. quia in nube apparebo super oraculum: nisi hec ante fecerit. Vitulum pro peccato offeret: et arietem in olocaustum. Tunica lineis vestietur: femina libo lineis verenda celabit. Accinget zona lineis: cingulum lineam imponet capiti. Nec enim vestimenta sunt sancta: quibus cum actis cum lotus fuerit induetur. Suscipietque ab universa multitudine filiorum israel duos hircos pro peccato: et unum arietem in olocaustum. Cumque obtulerit vitulum et orauerit pro se et pro domo sua: duos hircos stare faciet coram domino in ostio tabernaculi testimonij: mittetque super utrumque sortem. unam domino. et alteram capro emissario. cui exierit sortis domino offeret illum pro peccato: cui autem in caprum emissarium statuet eum vivum coram domino. ut fundat preces super eum: et emittat eum in solitudinem locis rite celebratis. offeret vitulum: et rogans pro se et pro domo sua immolabit eum. Assumptoque thurribulo quod de prunis

altaris impleuerit. et hauriens manu co-
positu thymiamata in incensu: ultra velu in-
trabit in sancta. ut positus super ignem aroma-
tibus nebula eorum et vapor opiat oraculum quod
est super testimonium: et non morietur. Tollet quoque de
sanguine vituli: et asperget digito septies co-
tra propitiatorium ad orientem. Cumque mactauerit
hircum pro peccato populi. inferet sanguinem eius intra
velu sicut preceptum est de sanguine vituli: ut
aspergat e regione oraculi et expiet sanctua-
rium ab immundiciis filiorum israel: et a prauis
eorum. cunctisque peccatis. Iuxta hunc ritum fa-
ciet in tabernaculo testimonium quod fixum est in-
ter eos: in medio sortium habitationis eorum.
Nullus hominum sit in tabernaculo quando pontifex
sanctuarium ingreditur. ut roget pro se et pro domo
sua et pro universo metu israel donec egredietur
tabernaculum. Cum autem exierit ad altare quod co-
ra domino est oret pro se. et super sanguinem vituli
atque hirci fudat super cornua eius propter quod: asper-
getque digito septies. expiet et sanctificet illud
ab immundiciis filiorum israel. Postquam emundaue-
rit sanctuarium et tabernaculum et altare. tunc offe-
rat hircum viuente et posita utraque manu super
caput eius confiteatur omnes iniquitates filiorum
israel. et universa delicta atque peccata eorum: que in
peccatis capiti eius emittet illum pro hominem patrum
in desertum. Cumque portauerit hircus omnes iniqui-
tates eorum in terram solitariam. et dimissus fuit
in deserto. reuertetur aaron in tabernaculum testi-
monij. et depositis vestibus quibus prius indue-
erat cum intraret sanctuarium. relictisque ibi. la-
uabit carnem suam in loco sancto. induetque vesti-
bus suis. Et postquam egressus obtulerit olo-
caustum suum ac plebis rogabit tam pro se quam pro
populo: et adipem qui oblat est pro peccatis adolebit
super altare. Ille vero qui dimiserit caput et
missarium lauabit vestimenta sua et corpus aqua:
et sic ingredietur in castra. Titulum autem et
hircum qui pro peccato fuerant immolati et quorum san-
guis illatus est in sanctuarium ut expiatio comple-
retur. asportabunt foras castra et comburent igni
tam pelles quam carnes eorum ac fimum: et quicunque
combusserit ea. lauabit vestimenta sua. et car-
nem aqua: et sic ingredietur castra. Eritque vobis
hoc legitimum semper. Mense autem septimo
decima die mensis. affligetis animas vestras: nullum
quod opus facietis siue indigena siue advena
qui peregrinatur inter vos. In hac die expiatio
erit vestri atque mundatio: ab omnibus peccatis vestris co-
ra domino mundabimini. Sabbatum enim requietis

est. et affligetis animas vestras religionem perpetua.
Expiabit autem sacerdos qui unctus fuerit: et cum
manus iniciate sunt ut sacerdotum fugam pro peccato
suo. Induetque stola linea et vestibus sanctis:
et expiabit sanctuarium et tabernaculum testimo-
nij atque altare: sacerdotes quoque et universum
populum. Eritque hoc vobis legitimum semper:
ut oretis pro filiis israel. et pro cunctis peccatis eorum
semel in anno. Fecit igitur sicut preceperat do-
minus moysi.

Ca. XVII.

Et locutus est dominus ad moysen dicens.
Loquere aaron et filiis eius et cunctis
filiis israel: dicens ad eos. Iste est primo
quem mandauit dominus dicens. Homo quilibet de
domo israel. si occiderit hominem aut ouem. siue
capram in castris vel extra castra. et non obtu-
lerit ad ostium tabernaculi oblationem domino:
sanguis reus erit. Quasi si sanguinem fuderit:
sic peribit de medio populi sui. Ideo sacerdoti
offerre debent filij israel hostias suas quas oc-
cidunt in agro ut sanctificent domino ante ostium
tabernaculi testimonij: et immolent eas osti-
as pacificas domino. Fundetque sacerdos san-
guinem super altare domini ad ostium tabernaculi
testimonij: et adolebit adipem in odorem sua-
uitatis domino: et nequaquam ultra immolabunt ho-
stias suas demonibus cum quibus fornicati sunt.
Legitimum semper erit illis et posteris
eorum. Et ad ipsos dices. Homo de filiis israel.
et de aduenis qui peregrinantur apud vos qui
obtulerit olocaustum siue victimam. et ad osti-
um tabernaculi testimonij non adduxerit eam ut
offerat domino: interficiet de populo suo. Homo qui li-
bet de domo israel. et de aduenis qui peregrinantur
inter vos. si comederit sanguinem obfirma-
bo faciem meam contra animam illius et dispendam eam
de populo suo: quia anima carnis in sanguine est: et
ego dedi illum vobis. ut super altare in eo expie-
tis pro animabus vestris: et sanguis pro anime piaculo sit
Iocirco dixi filiis israel. Omnis anima ex vobis non
comedet sanguinem: nec ex aduenis qui pe-
grinantur apud vos. Homo quicumque de filiis
israel. et de aduenis qui peregrinantur. apud
vos si venatione atque aucupio ceperit feram
vel auem quibus vesci licitum est: fudat sangui-
nem eius et opiat illum terra. Anima enim omnis
carnis in sanguine est. Non dixi filiis israel.
Sanguinem uniuersae carnis non comedetis: quia
anima carnis in sanguine est: et quicumque comederit
illum interficiet. Anima que comederit morticinum
captum a bestia. tam de indignis quam de aduenis

lauabit vestimenta sua et semetipsum aqua: et contamiatus erit usque ad vespem: et hoc ordine mundus fiet. Quod si non lauerit vestimenta sua vel corpus: portabit iniquitatem suam.

Ca. XVIII.

Locutusque est dominus ad moysen dicens: Loquere filiis israel: et dices ad eos. Ego sum dominus deus vestester iuxta consuetudinem terre egypti in qua habitastis non facietis: et iuxta morem regionis chanaan ab quam ego introductus sum vos. non ageris: nec in legitimis eorum ambulabitis. Facietis iudicia mea et precepta mea seruabitis: et ambulabitis in eis. Ego dominus deus vestester. Custodite leges meas atque iudicia: que faciens homo viuere in eis. Ego dominus deus vestester. Omnis homo ad proximum sanguinis sui non accedet ut reuelet turpitudinem eius. Ego dominus. Turpitudinem patris tui et turpitudinem matris tue non discopies. Mater tua est: non reuelabis turpitudinem eius. Turpitudinem uxoris patris tui non discopies. turpitudinem enim patris tui est turpitudinem sororis tue ex patre siue ex matre quam domi vel foris genita est non reuelabis. Turpitudinem filie filij tui et neptis ex filia non reuelabis: quia turpitudinem est tua. Turpitudinem filie uxoris patris tui quam peperit patri tuo et est soror tua: non reuelabis. Turpitudinem sororis patris tui non discopies: quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis matris tue non reuelabis: eorum caro sit matris tue. Turpitudinem patris tui non reuelabis: nec accedes ad uxorem eius: que tibi affinitate coniungitur. Turpitudinem nurus tue non reuelabis. quia uxor filij tui est: nec discopies ignominiam eius. Et uxorem fratris sui nullus accipiat. Turpitudinem uxoris fratris tui non reuelabis: quia turpitudinem fratris tui est. Turpitudinem uxoris tue et filie eius non reuelabis. Filiam filij eius et filiam filie illius non sumes ut reueles ignominiam eius: quia caro illius sunt: et talis coitus incestus est. Sororem uxoris tue in pelliculum illius non accipies: nec reuelabis turpitudinem eius adhuc illa uiuente. Ad mulierem quam patitur menstrua non accedes: nec reuelabis secretum eius. Cum uxore proximi tui non coibis: nec seminis coniunctione maculaberis. De semine tuo non dabis ut consecres idolo moloch: nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Cum masculino non misceris coitu femineo: quia abominatum est. Cum omni

pecore non coibis: nec maculaberis cum eo. Mulier non succubet iumento nec miscebitur ei: quia scelus est. Nec polluamini in omnibus hijs quibus contaminatae sunt uniuerse gentes quas ego eiciam a facie uestrae: et quibus polluta est terra et ego scelera visitabo: ut euomet habitatores suos. Custodite legitima mea atque iudicia: ut non faciatis ex omnibus abominabilibus istis tanquam indigena quam colonus qui peregrinatur apud uos. Omnes enim erectiones istas fecerit accole terre qui fuerit ante uos et polluta est ea. caute ergo ne et uos similiter euomat cum paria feceritis: sicut euomuit gentes que fuit ante uos. Omnis anima que fecerit de abominabilibus hijs quicquam: bibit de medio populi sui. Custodite mandata mea. Nolite facere que fecerit hic qui fuerit ante uos: et ne polluamini in eis. Ego dominus deus vestester.

Ca. XIX.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere ad omnes cetum filiorum israel et dices ad eos. Sancti estote: quia ego sanctus sum dominus deus vestester. Unusquisque patrem suum et matrem suam timeat. Sabbata mea custodite. Ego dominus deus vestester. Nolite conuertere ad ydola: nec deos conflatiles facietis uobis. Ego dominus deus uestester. Si immolaueritis hostias pacificorum domino ut sit placabilis eo die quo fuerit immolata comedetis eam et die altero. Quicquid autem residuum fuerit in diem tertium: igne comburetis. Si quis post bibulum comederit ex ea profanus erit et impietatis reus: portabitque iniquitatem suam quia sanctum domini polluit: et bibit anima illius de populo suo. Cumque messueris segetes terre tue non tondeberis usque ad solam superficiem terre. nec remanentes spicas colliges: neque in uinea tua racemos et grana decidentia congregabis: sed pauperibus et peregrinis carpentia dimittes. Ego dominus deus vestester. Non facietis furtum nec mendaciam. nec decipiet unusquisque proximum suum. Non iurabis in nomine meo. nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Non facies calumniam proximo tuo: nec ui opprimes eum. Non moraberis opus mercenarii tui. apud te usque mane. Non maledices surdo. nec coram ceco pones offendiculum: sed timere debis dominum deum tuum: quia ego sum dominus. Non facies quod iniquum est: nec iniuste iudicabis. Non consideres personam pauperis: Nec honoris uultum poteris. Iuste proximo tuo iudica. Nec eris criminator: nec susurro in

plis. Non stabis cōtra sanguinem primi
tui. Ego dñs. Nō oderis frēm tuū in corde
tuo: sed publice argue eum: ne habeas sup
illo pētm. Non queras ultēm: nec memor
eris iniurie ciuiū tuor. Diliges amicū tuū
sicut teipm. Ego dñs. Reges meas cus
tobite. Iumentū tuum nō facies coire cū
alteri? generis aīantib. Agz tuū non se
res diuerso semīe. Veste que ex duobz texta
est non indueris. Homo si dormierit cum
muliere coitu seminis que sit ancilla etiaz
nobilis. et tamen p̄tio non redempta nec li
bertate donata: vapulabunt ambo et nō mo
rient: qz non fuit libera. Pro delicto autē
suo offeret dño ab ostiū tabernaculi testio
nij arietē: orabitqz pro eo sacerdos et pro
pctō ei? coram dño et repropitiabit ei: di
mitte qz pētm. Qñ ingressi fueritis terrā.
et plantaueritis in ea ligna pomifera: aue
retis prepucia eor. Poma que germinant
immūda erūt vob: nec edetis ex eis. Quar
to autē āno oīs fruct? eor sctificabit: lau
dabilis dño. Quinto autē anno comedetis
fruct?: pgregantes poma que proferunt.
Ego dñs de? vñ. Non comedetis carnem cū
sanguīe. Nō auguriabimī: nec obfueritis
somnia. Neqz in rotundū attōdebitis co
mam: nec radetis barbā. Et super mortuo
non incidetis carnes vrās: neqz figuras a
liquas aut stigmata facietis vob. Ego dñs
Ne pstituas filiā tuam: ne ptamine? terra
et impleat? piaculo. Sabbata mea custodi
te: et sanctuariū meum metuite. Ego dñs.
Non declinetis ad magos: nec ab ariolis
aliquid sciscitemini: ut polluamī per eos.
Ego dñs de? vñ. Coraz cano capite p̄surge:
et honora personā senis: et time dñm deum
tuū. Ego sum dñs. Si habitauerit aduena
in terra vrā. et morat? fuerit inter vos. nō
exprobetis ei: sed sit inter vos quasi indi
gena: et diligetis eū quasi vosmetipos. Fu
istis enī et vos aduene in terra egipti. Ego
dñs deus vñ. Nolite facere iniquū aliquid
in iudicio. in regula. in pondere. in men
sura. Statera iusta. et equa sint pondera:
iustus modus: equusqz sextari?. Ego domi
nus deus vester: qui eduxi vos de terra e
gipti. Custodite omnia p̄cepta mea et vñ
uersa iudicia: et facite ea. Ego domin?.

Capitulum.

XX.

Lecutusqz est dñs ad moysen dicēs.
Nec loqueris filiis israel. Homo de
filiis israel et de aduenis qui habi
tant in israel: si quis dederit de semine suo
ydolo moloch. morte moriatur. Populus
terre lapidabit eum: et ego ponam faciem
meam contra illū. succidāqz eum de medio
p̄li sui. eoqz dederit de semine suo moloch.
et ptaminauerit sanctuariū meum. ac pol
luerit nomen sanctū meum. qd si negligēs
p̄lus terre et quasi paruipēdens imperiū
meum. dimiserit hominem qui debet de se
mine suo moloch. nec voluerit eū occidere:
ponaz faciē meā super hominē illū et cog
cōnem ei?: succidamqz et ipm et omnes qui
consenserūt ei. ut fornicaret cū moloch de
medio p̄li sui. Anima que declinauerit ad
magos et ariolos et fornicata fuerit cū eis.
ponam faciē meam p̄tra eam: et interficiā
illam de medio p̄li sui. Sanctificamini et
estote sancti: qz ego sanctus sum dñs deus
vñ. Custodite p̄cepta mea: et facite ea. Ego
dñs quia sanctifico vos. Qui maledixerit
patri suo aut matri: morte moriat. Patri
matriqz qui maledixerit: sanguis eius sit
super eū. Si mechat? quis fuerit cū vxore
alteri? et adulteriū perpetraverit cū con
iuge proximi sui: morte morient et mech?
et adultera. Qui dormierit cum nouerca
sua et reuelauerit ignominiam patris sui:
morte moriant ambo. Sanguis eor sit su
per eos. Si quis dormierit cum nuru sua
vterqz moriat. qz scelus operati sunt. Sa
guis eor sit super eos. Qui dormierit cum
masculo coitu femineo: vterqz operat? est
nephas: morte moriant. Sit sanguis eor
super eos. Qui sup vxorem filiam duxerit
matrem ei?: scelus operat? est. Aliu? arde
bit cū eis: nec pmanebit tantū nephas in
medio vñ. Qui cū iumento et pecore coierit
morte moriat: pec? quoqz occidete. Mulier
que succubuerit cuilibet iumēto: sit inter
ficiet cū eo. Sanguis eor sit sup eos. Qui
accepit sororē suā filiā p̄ris sui l filiā m̄ris
sue et viderit turpidinē ei?. illaqz p̄pexerit
fr̄is ignomiā: nefariā rē operati sūt. Oc
cident in cōspectu p̄li. eoqz turpitudinem
suā mutuo reuelauerit: et portabūt iniqui
tatē suā. Qui coierit cū muliere in fluxu
mēstruo et reuelauerit turpidinē ei?. ipaqz
aperuerit fontē sanguinis sui interficient

ambo de medio populi sui. Turpitudinem ma-
tertere et amittere tue non discooperies. Qui
hoc fecerit ignominiam carnis sue nudauit:
portabunt ambo iniquitatem suam. Qui co-
ierit cum uxore patris vel auunculi sui et reue-
lauerit ignominiam cognationis sue: porta-
bunt ambo peccatum suum. Absque liberis morietur.
Qui duxerit uxorem fratris sui rem facit illicitam:
turpitudinem fratris sui reuelauit: absque
filiis erit. Custodite leges meas atque iudicia
et facite ea: ne et vos euomat terra quas in-
traturi estis et habitaturi. Nolite ambula-
re in legitimis nationum: quas ego expul-
surus sum ante vos. Omnia enim hec fecerunt:
et abominatus sum eas. Ego autem loquor. Pos-
sidentem terram eorum quas dabo uobis in heredi-
tatem terram fluentem lacte et melle. Ego dominus
deus uester: qui separavi uos a ceteris populis. Se-
parate ergo et uos iumentum mundum ab immun-
do: et aue[m] mundam ab immunda. Ne pollua-
tis alias uias uestras in pecore et auium et cunctis que
mouentur in terra: et que uobis omni die[m] polluta.
Eritis sancti mihi: quia sanctus ego sum dominus: et
separavi uos a ceteris populis ut essetis mei. Vir
et mulier in quibus phitonice dinatio fuerit
spiritus. morte moriantur: lapidibus obruent eos.
Sanguis eorum sit super illos. **Ca. XXI**

Dixitque dominus ad moysen. Loquere ad
sacerdotes filios aaron et dices ad
eos. Nec contaminetis sacdos in mor-
tibus ciuium suorum. nisi tantum in sanguineis
ac propitiis. id est. super preem et mercedem et filium et fili-
am. fratremque et sororem uirginem. que non est nupta
uiro: sed nec in principe populi sui contaminabitur
nec radet caput nec barbam nec in carnibus suis
facient incisuras. Sancti erunt deo suo:
et non polluent nomen eius. Incensum enim
domini et panes dei sui offerunt: et ideo sancti erunt.
Securum et uile prostibulum non ducet uxorem.
nec eas que repudiata est a marito. quia plebs
est deo suo: et panes propositionis offert. Sit
ergo sanctus: quia et ego sanctus sum dominus qui sancti-
fico uos. Sacerdotis filia si deprehensa fue-
rit in stupro. et violauerit nomen patris sui.
flammis exuret. Pontifex. id est. sacerdos maximus
inter fratres suos. super cuius caput fustum est un-
ctionis oleum. et cuius manus in sacerdotio
consecrate sunt. Elestusque est sanctis vestibus:
caput suum non discoopiet. vestimenta non
scindet: et ad omnem mortuum non ingreditur

omnino. Super preem que suo et mercedem non con-
taminabit: nec egredietur de sanctis ne pol-
luat sanctuarii domini: quia oleum sancte unctio-
is dei sui super eum est. Ego dominus. Uirginem du-
cit uxorem. Uiduam autem et repudiatam et
sordidam atque meretricem non accipiet sed
puellam de populo suo: nec commisceat stirpem
generis sui vulgo gentis sue: quia ego dominus qui
sanctifico eum. Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Loquere ad aaron. Homo de
semine tuo per familias qui habuerit ma-
culam non offeret panes deo suo: nec acce-
det ad misterium eius. Si cecus fuerit. si clau-
sus. si uel paruo uel grandi et torto naso: si
fracto pede si manu. si gibbus. si lippus. si
albuginem habens in oculo. si iugem scabi-
em. si impetiginem in corpore. uel hernio-
sus: omnis qui habuerit maculam de semi-
ne aaron sacerdotis. non accedet offerre
hostias domino nec panes deo suo. Crescet ta-
men panibus qui offeruntur in sanctuario.
ita duxerat. ut intra uelum non ingrediat.
nec accedat ad altare qui maculam habet:
et contaminare non debet sanctuarii meum.
Ego dominus qui sanctifico eos. Locutus est er-
go moyses ad aaron et ad filios eius et ad
omnem israel. cuncta que sibi fuerant im-
perata. **Ca. XXII.**

Locutus quoque est dominus ad moysen
dicens. Loquere ad aaron et ad fi-
lios eius. ut caueant ab hijs que con-
secrata sunt filiis israel: et non contami-
nent nomen sanctificationis mihi. que ipsi offe-
runt. Ego dominus. Dic ad eos: et ad posteros
eorum. Omnis homo qui accesserit de stirpe
uestra ad ea que consecrata sunt. et que ob-
tulit filij israel domino in quo est immundicia:
pibit coram domino. Ego sum dominus. Non de semine
aaron qui fuerit leprosus aut patiens fluxum
seminis: non uescet de hijs que sanctificata sunt
mihi: donec sanetur. Qui tetigerit imundum
super mortuo. et ex quo egreditur semen quasi co-
it. et qui tangit reptile et quolibet imundum con-
tactus est sordibus. imundus erit usque ad ues-
perem: et non uescet hijs que sanctificata sunt: sed cum
lauerit carnem suam aqua et occubuerit sol.
tunc mundatur uescet de sanctificationis. quia cibo
illi est. Morticinum et captum a bestia non co-
medent: nec polluentur in eis. Ego sum dominus.
Custodiant precepta mea. ut non subiace-
ant peccato et moriantur in sanctuario cum

polluerint illud. Ego dñs: qui sanctifico eos. Omnis alienigena n̄ comedit de sc̄t̄ificatis. Inquilin⁹ sacerdotis ⁊ mercenari⁹ non vescent⁹ ex eis. Quē autē sacerdos emerit. et qui vernaculus dom⁹ ei⁹ fuerit: hī comedent ex eis. Si filia sac̄dotis cuilibet ex p̄lo nupta fuerit: ⁊ hīs que sc̄t̄ificata sunt ⁊ de p̄micijs n̄ vescet⁹. Sin autē vidua vel repudiata et absq; liberis reuersa fuerit ad domū p̄ris sui: sicut puella p̄sueuerat. ale⁹ cib⁹ p̄ris sui. Omnis alienigena comedendi ex eis n̄ h̄z potestātē. Qui comederit de sc̄t̄ificatis p̄ ignorantia. addet quintam partē cū eo qđ comedit. ⁊ dabit sac̄doti in sc̄t̄uariū. nec p̄taminabūt sc̄t̄ificata filioꝝ israel que offerunt⁹ dño: ne forte sustineāt iniquitatē delicti sui. cū sc̄t̄ificata comederit. Ego dñs: qui sc̄t̄ifico eos. Locutusq; est dñs ad moysē dicēs. Loquere ad aaron ⁊ filios ei⁹ ⁊ ad oēs filios israel: dicesq; ad eos. Nō de domo israel ⁊ d̄ aduenis qui h̄nt apud vos. qui obtulerit oblatōez suā vel vota soluēs vel spōte offerēs: quicquid illud obtulerit in olocaustū dñi ut offerat⁹ per vos: masculus imaculat⁹ erit ex bobo. ex ouib; ⁊ ex capris. Si maculā habuerit nō offeretis: neq; erit acceptabile. Nō qui obtulerit victimā pacificoꝝ dño: vel vota soluens vel spōte offerens taz de bobo qđ de ouib; imaculatū offeret ut acceptabile sit. Omnis macula n̄ erit in eo. Si cecū fuerit. si fractū. si sicutricem h̄ns: si papulas aut scabiē. aut i petiginē. nō offeretis ea dño: nec adolebitis ex eis sup altare dñi. Nouē ⁊ ouē aure ⁊ cauda amputatis volūtariē offerre potes: votū autē ex hīs solui n̄ potest. Omne aīal qđ vel p̄tritis vel tūsis vel sectis. ablati⁹q; testiculis est non offeretis dño: ⁊ i terra vr̄a hoc oīno ne faciatis. De manu alienigene non offeretis panes deo v̄o. ⁊ quicquid aliud dare voluerit: qđ corrupta ⁊ maculata sunt oīa: nō suscipietis ea. Locutusq; ē dñs ad moysē dicēs. Bos ouis ⁊ cap. cū genita fuerint. septem dieb; erūt sub vberē m̄ris sue: die aut octauo ⁊ deinceps offerri poterit dño. Siue ille bos siue ouis non imolabūt vna die cū vetib; suis. Si imolaueritis hostiā p̄ gr̄a actōne dño ut possit eē placabilis: eodē die comedetis eam. Non remanebit quicq; in mane alteri⁹ diei. Ego dñs: Custodite mandata

mea: ⁊ facite ea. Ego dñs. Ne polluatis ea nomen meū sanctū: ut sanctificer i medio filioꝝ israel. Ego dñs: qui sanctifico vos: ⁊ eduxi d̄ terra egipti. ut eēm vobis in deū Ego dñs.

Ca. XXIII.

Locutusq; est dñs ad moysē dicēs. Loquere filijs isrl: ⁊ dices ad eos. Hec sunt ferie dñi: quas vocabitis sanctas. Sex dieb; facietis op⁹: dies septim⁹ qđ sabbati requies est: vocabit⁹ sanct⁹. Omne op⁹ non facietis in eo. Sabbatum dñi est in cunctis habitaculib; v̄is. Hec sūt ergo ferie dñi sc̄tē: quas celebrare debetis t̄pib; suis. Mense p̄mo quartadecima die mensis ad vesper⁹ phase dñi est: ⁊ quinta: decima die mensis hui⁹ solēnitas azimoz dñi est. Septē dieb; azima comedetis dies p̄m⁹ erit vobis celeberrim⁹ sc̄tūsq;. Omne op⁹ seruile non facietis in eo: sed offeretis sacrificium in igne dño. septē dieb;. Dies autē septim⁹ erit celebrior ⁊ sanctior: nulumq; suile op⁹ facietis in eo. Locutusq; ē dñs ad moysē dicēs. Loquere filijs israel: ⁊ dices ad eos. Cū ingressi fueritis terrā quam ego dabo vobis ⁊ messueritis segetem: feretis manipulos spicaꝝ p̄micias messis v̄re ad sacerdotem. Qui eleuabit fasciculum coram dño ut acceptabile sit pro vobis altera die sabbati: ⁊ sanctificabit illum. Atq; in eodem die quo manipulus cōsecrat⁹. cedet⁹ agn⁹ immaculat⁹ anniculus in olocaustū domini: ⁊ libamēta offerent⁹ cum eo due decime simile consperse oleo in incēsum dñi odoremq; suauissimū: liba qđ vini. quarta pars hin. Panem ⁊ polentaz ⁊ pulres n̄ comedetis ex segete: vsq; ad diē qua offeratis ex ea deo v̄o. Preceptum est sempiternū in generatōib;. cūctisq; habitaculis v̄is. Numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulū p̄miciā ⁊ septē ebdomadas plenas vsq; ad alterā diē ex plecōnis ebdomade septime id est quinquaginta dies: ⁊ sic offeretis sacrificiū nouū dño. ex omib; habitaculis v̄is. panes p̄miciā ⁊ duos de duab; decimis simile fermentate: quos coquetis i p̄micias dñi. Offeretisq; cū panib; septē agnos immaculatos anniculos: et vitulū de armento vnū. ⁊ arietes duos: ⁊ erūt in olocaustū cū libamentis suis in odorem suauissimū domino. Facietis ⁊ hircum pro peccato:

duosque agnos aniculos hostias pacificorum. Cumque eleuauerit eos sacerdos cum panibus primiciarum coram domino: cedent in usum eius. Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque sanctissimum. Omne opus seruile non facietis in eo. Legittimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris. Postquam autem messueritis segetes terre vestre non secabitis eam usque ad solum: nec remanentes spicas colligietis: sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego sum dominus deus vestrus. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memoriale clangentibus tubis: et vocabitur sanctum. Omne opus seruile non facietis in eo et offeretis olocaustum domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi dies expiationum erit celeberrimus. et vocabitur sanctus: affligetisque animas vestras in eo et offeretis olocaustum domino. Omne opus seruile non facietis in tempore diei huius quia dies propiciationis est: ut propicietur vobis dominus deus vestrus. Omnis anima que afflicta non fuerit die hac pibit de populo suo: et que opis quippiam fecerit: delebo eam de populo suo. nihil ergo operis facietis in eo. Legittimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et habitacionibus vestris. Sabbatum requietionis est: et affligetis animas vestras. Die nono mensis septimi. a vespere usque ad vespem celebrabitis sabbata vestra. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. A quindecimo die mensis huius septimi erunt ferie tabernaculorum septem diebus domino. Dies primus vocabitur celeberrimus atque sanctissimus. Omne opus seruile non facietis in eo: et septem diebus offeretis olocausta domino. Dies quoque octauus erit celeberrimus atque sanctissimus: et offeretis olocaustum domino. Est enim cetus atque collectio. Omne opus seruile non facietis in eo. Hec sunt ferie domini quas vocabitis celeberrimas atque sanctissimas offeretisque in eis oblationes domino. olocausta et libamenta iuxta ritum cuiuscunque diei: exceptis sabbatis domini donisque vestris. et que offertis ex voto vel que sponte tribuitis domino. A quindecimo ergo die mensis septimi quando congregaueritis omnes fructus terre vestre celebrabitis ferias domini septem diebus. Die primo et die octauo erit sabbatum. id est requies. Sumetisque vobis die primo fructus arboris

pulcherrime spatulasque palmarum et ramos ligni densarum frondium. et salices de torrente et letabimini coram domino deo vestro: celebrabitisque solennitatem eius septem diebus per annum. Legittimum sempiternum erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis et habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis: ut discant posterum vestrum quod in tabernaculis habitare fecerim filios israel cum educerem eos de terra egypti. Ego dominus deus vester. Locutusque est moyses super solennitatibus domini ad filios israel.

Ca. XXIII.

Et locutus est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel: ut afferant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum ad concinandas lucernas iugiter extra velum testimonij: in tabernaculo federis. Ponetque eas aaron a vespere usque in mane coram domino: cultu rituque perpetuo in generationibus vestris. Super candelabrum mundissimum ponent semper in conspectu domini. Accipies quoque similam. et coques ex ea duodecim panes: qui singuli habebunt duas decimas. Quorum senos alitersecus super mensam purissimam coram domino statues et pones super eos thus lucidissimum: ut sit panis in monumentum oblationis domino. Per singula sabbata mutabuntur coram domino. suscepti a filiis israel federe sempiterno: eruntque aaron et filiorum eius ut comedant eos in loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificijs domini iure perpetuo. Ecce autem egressus filius mulieris israelitidis quem peperat de viro egyptio inter filios israel: iurgatus est in castris cum viro israelite. Cumque blasphemasset nomen domini et maledixisset ei: adductus est ad moysen. Vocabat autem mater eius salumith filia dabi: de tribu dan. Misitque eum in carcerem. donec nossent quid iuberet dominus. Qui locutus est ad moysen dicens. Educ blasphemum extra castra: et ponant omnes qui audierint manum suam super caput eius. et lapidet eum populus vniversus: et ad filios israel loquaris. Idem qui maledixerit deo suo portabit periculum suum et qui blasphemauerit nomen domini. morte moriatur. Lapidibus opprimit eum omnis multitudo populi. Siue ille ciuis seu peregrinus fuerit: qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Qui percusserit et occiderit hominem

morte moriat. Qui percusserit aial rebbat vicarium. i. animam pro aia. Qui irrogauerit maculam cuilibet ciuium suorum: sicut fecit. sic fiet ei. Fractura p fractura: oculum p oculo: dentem p dente restituet. Quales inflixerit macula. tales sustinere coget. Qui percusserit iumentum. rebbat aliud. Qui percusserit boiem. puniet. Equum iudicium sit inter vos. siue pegrin' siue ciuis peccauerit: qz ego sum dñs de' v'. Locutusqz ē moyses ad filios isrl': et eduxerit eū qui blasphemauerat extra castra: ac lapidibus oppresserūt. Feceruntqz filij isrl': sic precepat dñs moysi.

Locutusqz est dñs ad. **Ca. XXV** moysen in monte synai dicens. Loquere filiis isrl' et dices ad eos. Quā ingressi fueritis terrā quam ego dabo vobis: sabbatizate sabbatū dño. Sex annis seres agz tuū: et sex annis putabis vineaz tuam colligesqz fruct' ei'. Septimo autē anno sabbatū erit terre. requietōnis dñi. Agz nō seres et vineam nō putabis. Que sponte gignet hum' non metes: et vvas p' micias tuaz non colliges quasi vindemiā. Ann' enim requietōis terre est. Et erunt vob' in cibū: tibi et frui tuo. ancille et mercenarius tuo et aduene qui pegrinaat apud te. Iumentis tuis et pecoribus oia que nascunt' prebebunt cibū. Numerabis qz tibi septem ebdomadas annor. i. sepcies septē. que simul faciunt quadragintanovē: et clanges bucina mense septimo decima die mensis p'piciatōnis tpe in vniuersa terra vrā. Sanctificabisqz annū quinquagesimum: et vocabis remissionē cunctis habitatoribus terre tue. Ipse est enim iubile'. Reuertet' hō ad possessionem suam: et vnusquisqz rediet ad familiā p'stinam: qz iubile' est et quinquagesim' ann'. Non seretis atqz metetis: sponte in agro nascentia. et p' micias vindemie non colligetis ob sanctificatōez iubilei. sed statim ablata comedetis. Anno iubilei redient omnes ad possessiones suas. Quā vendes quippiam ciui tuo. vel emes ab eo. ne contristes frēm tuum. sed iuxta numerum annor iubilei emes ab eo: et iuxta supputatōez frugū vendet tibi. Quāto plus anni remanserint post iubileum. tanto crescet et precii: quāto min' t'p'is numeraueris: tāto minoris et emptō p'stabit. Tēp' enī frugū v'bet tibi Nolite affligere p'tribules vros:

sz t'eat vnusquisqz deū suū: qz ego dñs de' v'. Facite p'cepta mea. et iudicia custodite et implete ea vt habitare possitis in terra absqz vilo pauore. et gignat vobis hum' fructus suos quibus vescimini vsqz ad saturitatem: nulli' impetū formidantes. Quāsi dixeritis quid comedem' anno septio si nō seuerim' neqz colligerim' fruges nrās: dabo bñdictōem meam vob' anno sexto. et faciet fruct' trium annor: seretisqz anno octauo. et comedetis veteres fruges vsqz ad nonum annum. Donec noua nascant' edetis vetera. Terra qz non vendet' imppetuū qz mea est: et vos aduene et coloni mei estis. Unde cuncta regio possessionis vrē sub redēptiōnis conditōne vendet'. Si attenuat' frater tu' vendiderit possessiunculam suam: et voluerit p'pinqu' ei' potest redimere quod ille vendiderat. Sin autē non habuerit p'prium. et ipse p'cium ad redimendū potuerit inuenire: computabunt' fructus ex eo tpe q' vendidit. et qd reliquū est rebbat emptor: sicqz recipiet possessionē suam. Quāsi non inuenerit man' ei' vt rebbat p'cium: habebit emptor qd emerat vsqz ad annum iubileū. In ipso enim ois venditō redit ad dñm. et ad possessores p'stinū. Qui vendiderit domū intravrb' muros: habebit licentiā redimendi donec vn' impleat' ann'. Si non redemerit et anni circulus fuerit euolut': emptor possidebit eā. et posteri ei' imperpetuū: et redemi nō poterit et iaz in iubileo. Sin autē in villa fuerit dom' que muros nō hz: agroz iure vendet'. Si autē redēpta nō fuerit: in iubileo reuertet' ad dñm. Edes leuitaz quoniam in vrbibus sunt: semp possent redemi. Si redempte non fuerint. in iubileo reuertent' ad dños: qz dom' vrbū leuitaz p possessionibus sunt inter filios isrl'. Suburbana autē eor non venient: qz possessio sempiterna ē. Si attenuat' fuerit fr' tu' et infirm' manu. et susceperis eū qsi aduenam et pegrinū et vixerit tecū: ne accipias vsuras ab eo: nec ampliusq' dedisti. Time deū tuū: vt viuere possit frater tu' apud te. Pecuniam tuam non dabis ei ad vsuram: et frugum supabundantiam non exiges. Ego dñs deus vester qui eduxi vos de terra egypti. vt darem vobis terrā chanaan: et essem vester deus. Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus.

non eum opprimes seruitute famulorum: sed
 quasi mercennarius et colonus erit. Et postea e-
 gredietur cum liberis suis: et reuertetur ad con-
 gregationem et ad possessionem patrum suorum. Mei
 enim sui sunt: et ego eduxi eos de terra egi-
 pti. Non venient condicione suorum. Ne affli-
 gas eum per potentiam: sed metuit deum tuum.
 Seruus et ancilla sint vobis de nationibus que in
 circuitu vestro sunt. et de aduenis qui pegrin-
 nant apud vos: vel qui ex hijs nati fuerint
 in terra vestra. Hos habebitis famulos: et he-
 reditario iure transmittetis ad posteros:
 ac possidebitis in eternum. fratres autem vestros
 filios israel. ne opprimatis per potentiam. Si
 inualuerit apud vos manus aduene atque pe-
 grini. et attenuatus frater tuus vendiderit se
 ei. aut cuique de stirpe eius: post venditionem
 potest redimi. Qui voluerit ex fratribus suis
 redimet eum: et patrum et patruelis et san-
 guineus et affinis. Si autem et ipse potuerit.
 redimet se. supputatis duntaxat annis a tem-
 pore venditionis sue usque in annum iubileum: et
 pecunia qua venditus fuerat iuxta annorum
 numerum. et ratione mercennarii supputata. Si
 plures fuerint anni qui remanent usque ad
 iubileum. secundum hos reddet et pretium: si pauci
 ponet rationem cum eo iuxta annorum numerum
 et reddet emptori quod reliquum est. annorum qui-
 bus ante fuit mercedibus imputatis. Non
 affliget eum violenter in conspectu tuo. Quod si
 per hec redimi non potuerit: anno iuleo
 egredietur cum liberis suis. Mei enim sunt
 serui filij israel: quos eduxi de terra egipti.
 Ego dominus deus vester. **Ca. XXVI.**

Non facietis vobis ydolum et scul-
 ptile: nec titulos erigetis nec insi-
 gnum lapideum ponetis in terra vestra
 ut adoretis eum. Ego enim sum dominus deus
 vester. Custodite sabbata mea et pauete ad
 sanctuarium meum. Ego dominus. Si in
 preceptis meis ambulaueritis et mandata
 mea custodieritis et feceritis ea: dabo vobis
 pluuias temporibus suis. Et terra gignet
 germen suum: et pomis arbores replebun-
 tur. Apprehendet messium tritura vindemi-
 am et vindemia occupabit sementem: et come-
 detis panem vestrum in saturitate: et absque pa-
 uore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem
 in finibus vestris: dormietis: et non erit qui
 exterreat. Auferam malas bestias: et gladi-

non transibit terminos vestros. Persequi
 mini inimicos vestros: et corruent coram vobis.
 Persequantur quinque de vestris: centum alienos
 et centum de vobis decem milia. Cadent ini-
 mici vestri gladio in conspectu vestro. Respiciam
 vos et crescere faciam: multiplicabimini: et
 firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis ve-
 tustissima veterum: et vetera nouis superueni-
 entibus percietis. Ponam tabernaculum meum
 in medio vestri: et non abiciet vos anima mea.
 Ambulabo inter vos. et ero vester deus: vosque
 eritis populus meus. Ego dominus deus vestri. qui eduxi
 vos de terra egiptiorum ne fuiretis eis et qui
 confregi catenas ceruicium vestrarum ut incede-
 retis erecti. Quod si non audieritis me. nec
 feceritis omnia mandata mea sed spreueritis
 leges meas et iudicia mea contempseritis ut
 non faciatis ea que a me constituta sunt. et
 ad irritum perducatis pactum meum: ego quoque hec
 faciam vobis. Visitabo vos velociter in e-
 gestate et ardore qui conficiat oculos vestros
 et consumat animas vestras. Frustra seretis se-
 mentem: que ab hostibus deuorabitur. Ponam
 faciem meam contra vos. et corruetis coram
 hostibus vestris: et subiciemini hijs qui oderunt
 vos. Fugietis nemine persequente. Si autem nec
 sic obedieritis mihi. addam correptiones
 vestras septuplum propter peccata vestra: et contera-
 supbiam duricie vestre. Daboque vobis celum
 desuper sicut ferax: et terram eneam. Consumet
 in cassum labor vestri: non proferet terra germen:
 nec arbores poma prebeunt. Si ambulaue-
 ritis ex aduerso mihi. nec volueritis audi-
 re me. addam plagas vestras usque in septu-
 plum propter peccata vestra. Emitteramque in vos besti-
 as agri que presumant vos et pecora vestra. et ad
 paucitatem cuncta redigant. deficietque fient
 vie vestre. Quod si nec sic volueritis recipere disci-
 plinam sed ambulaueritis ex aduerso mihi
 ego quoque contra vos aduersus incedam et percu-
 ciam vos sepius propter peccata vestra: inducamque
 super vos gladium ultorem federis mei. Cumque
 confugeritis in vrbes mittam pestilentiam in
 medio vestri: et trademini in manibus hostium
 postquam confregero baculum panis vestri. ita ut
 decem mulieres in uno clibano coquant panes
 et reddant eos ad pedes: et comedetis et non
 saturabimini. Si autem nec per hec audieritis
 me. sed ambulaueritis contra me: et ego ince-
 dam aduersus vos in furore pertrario et cor-
 ripiam vos septem plagis propter peccata vestra.

ita ut comedatis carnes filiorum vestrorum et filiarum vestrarum. **D**estruam excelsa vestra et simulacra confringam. Cadetis inter ruinas ydolorum vestrorum. et abominabitur vos anima mea: intantum ut urbes vestras redigam in solitudinem. et deserta faciam sanctuaria vestra. nec recipiam ultra odorem suauissimum. disperdamque terram vestram: et stupebunt super ea inimici vestri cum habitatores illi fuerint. Quos autem dispergam in gentes. et euaginabo post vos gladium: eritque terra vestra deserta: et ciuitates dirute. **T**unc placebunt terre sabbata sua cunctis diebus solitudinis sue: quando fueritis in terra hostili. Sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis sue: eoque non requieuerit in sabbatis vestris: quando habitabatis in ea. **E**t qui de vobis remanserint dabo pauorem in cordibus eorum. in regionibus hostium. **T**errebit eos sonitus folij volantis: et ita fugiet quasi gladium. **C**adent nullo sequente: et corruent singuli super fratres suos. quasi bella fugientes. **N**emo vestrum inimicis audebit resistere. **P**eribitis inter gentes: et hostilis vos terra consumet. **Q**uodsi et de hijs aliqui remanserint. tabescunt in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum: et propter peccata patrum suorum et sua affligentur. donec confiteantur iniquitates suas et malorum suorum recordentur quibus peruariati sunt in me: et ambulauerunt ex aduerso mihi. ambulabo igitur et ego contra eos: et inducam illos in terram hostilem donec erubescat incircumcisa mens eorum. **T**unc orabunt pro impietatibus eorum: et recordabor federis mei: quod pepigi cum iacob. **I**srahel et abraam. **T**erre quoque memor ero: que cum relicta fuerit ab eis complacebit sibi in sabbatis suis: paciens solitudinem propter illos. **I**psi vero rogabunt pro peccatis suis: eoque abiecerint iudicia mea et leges meas despererint. **A**ttamen etiam cum essent in terra hostili. non penitent abieci eos: neque sic desperi ut consumeantur et irritum facere pactum meum cum eis. **E**go enim sum dominus deus eorum: et recordabor federis mei pristini: quando eduxi eos de terra egypti in conspectu gentium ut eum deus eorum. **E**go dominus deus. **H**ec sunt iudicia atque precepta et leges quas dedit dominus inter se et inter filios israel in monte synai: per manum moysi.

Ca. XXVII

Incutusque est dominus ad moysen dicens. **L**oquere filiis israel: et dices ad eos. **Q**ui qui votum fecerit et spondet rit deo animam suam. sub estimatione dabit pre-

cium. **S**i fuerit masculus a vicesimo anno usque ad sexagesimum annum dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarij: si mulier: triginta. **A** quo autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti siclos: femina decem. **A**b uno mense usque ad annum quintum pro masculo dabunt quinq; sicli: pro femina tres. **S**exagenarius et ultra masculus dabit quindecim siclos: femina decem. **S**i pauper fuerit et estimationem reddere non valebit: stabit coram sacerdote: et quantum ille estimauerit et viderit eum posse reddere. tantum dabit. **A**nimal autem quod immolari potest domino si quis vouerit sanctum erit et mutari non poterit. id est. nec melius malo: nec peius bono. **Q**uodsi mutauerit: et ipsum quod mutatum est. et illud pro quo mutatum est consecutum erit domino. **A**nimal immundum quod immolari domino non potest si quis vouerit adducere ante sacerdotem: qui iudicabit utrum bonum an malum sit. statuet precium. **Q**uodsi dare voluerit is qui offert. addet super estimationem quantum pretium. **I**dem si vouerit domum suam et sanctificauerit domino: considerabit eam sacerdos utrum bona an mala sit: et iuxta precium quod ab eo fuerit constitutum venundabit. **S**in autem ille qui vouerat voluerit redimere eam dabit quintam partem estimationis super: et habebit domum. **Q**uodsi agrum possessionis sue vouerit et consecuerit domino iuxta mensuram sementis estimabit precium. **S**i triginta modijs ordei serit terra: quinquaginta siclis venundet argenti. **S**i statim ab anno incipientis iubilaei vouerit agrum quanto valere potest: tanto estimabit. **S**in autem post aliquantum temporis: supputabit sacerdos pecuniam iuxta annorum qui reliqui sunt numerus usque ad iubileum: et detrahet ex pretio. **Q**uodsi voluerit redimere agrum ille qui vouerat. addet quintam partem estimationis pecunie: et possidebit eam. **S**in autem voluerit redimere: sed alteri cuiuslibet fuerit venundatus. ultra eum qui vouerat redimere non poterit: quia cum iubilaei venerit dies sanctificatus erit dominus: et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. **S**i ager emptus est et non de possessione maioris sanctificatus fuerit domino: supputabit sacerdos iuxta annorum numerum usque ad iubileum precium: et dabit ille qui vouerat eum domino. **I**n iubileo autem reuertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum: et habuerat in sorte possessionis sue. **O**mnis estimatio siclo sanctuarij ponderabitur. **S**iclus vi-

viginti obulos habet. Primogenita q̄ ad
deum ptinēt nemo sanctificare poterit et
ponere. Siue bos siue ouis fuerit: dñi sūt
Q̄si immundū est aīal. redimet qui obtu
lit iuxta estimatōez suam: et addet quintā
ptem precij. Si redimere noluerit vendet
alteri: q̄ntocūq; fuerit añ estimatū. Omne
qđ dño p̄sec̄tur siue hō fuerit siue aīal. si
ue ager n̄ v̄det: nec redimi poterit quic
quid semel fuerit p̄secratū. Sanctū sc̄tōz
erit dño. Et oīs consec̄tio q̄ offer̄ ab hoīe
nō redimet: sed morte moriet̄. Omnes de
cime terre siue d̄ pomis arborū siue d̄ fru
gibz dñi sunt: et illi sanctifican̄t. Si quis
at̄ voluerit redimere decimas suas: addet
quintam ptem eaz oīm decimarū. Poues
et oues et capre q̄ sub pastoris virga trāse
unt: quicquid decimū venerit s̄ctificabit̄
dño. Non eligē nec bonū nec malum: nec
altero cōmutabit̄. Si quis mutauerit: et
qđ mutatū est et pro quo mutatū est sancti
ficabit̄ dño: et non redimet̄. Dec sunt p̄ce
pta q̄ mandauit dñs moysi ad filios isrl̄:
in monte sýnai.

ExPLICIT liber leuiticus. **I**ncipit
Caledaber quem nos numeri di
cimus. **C**a. p̄mum.

Acutusq; est dominus ab
moysenn in deserto sýnai
in tabernaculo feberis:
prima die mensis secundi
anno altero egressionis e
orum ex egipto dicens.

Tolle summam vniuerse congregationis
filiorum israel per cognationes et domos
suas. et nomina singulorum. quicquid se
xus est masculini a vicesimo anno et sup̄.
omnium viroꝝ fortium ex israel et nu
merabis eas p̄ turmas suas tu et aaron.
Eruntq; vobiscum principes tribuum ac
domorum in cognationibus suis quorum
ista sunt nomina. De tribu ruben: elysur
filius sedeur. De tribu symeon: salamihel
filius surisabbai. De tribu iuda: naasson
filius amminadab. De tribu ysachar: na
thanael filius suar. De tribu zabalon:
eliab filius belon. Filioꝝ autem ioseph
de tribu ephraim: elisama filius ammiud
De tribu manasse: gamalihel filius pha

dassur. De tribu beniamin: abidan filius
geteonis. De tribu dann: abiezer filius
amisabbai. De tribu aser: phegiel filius
ochrann. De tribu gad: eliasaph filius
duel. De tribu neptalim: abira fili' enan.
Hij nobilissimi p̄ncipes multitudis p̄ tribu
et cognationes suas. et capita exercit' isrl̄:
q̄s tulerūt moyses et aaron cū omni vulgi
multitudine: et p̄gregauēnt p̄mo die mēsis
sc̄di recensentes eos p̄ coḡtiones et domos
ac familias et capita et noīa singuloꝝ a vi
cesimo año et sup̄: sicut p̄cepit dñs moysi.
Numeratiq; sunt in deserto sýnai de rubenn
p̄mogenito isrl̄is p̄ generatōes et familias
ac domos suas et noīa capitū singuloꝝ. oē
qđ sexus ē masculini a vicesimo año et sup̄
p̄cedentiū ab bellu. quadraginta sex milia
quingenti. De filiis symeon p̄ generatōes
et familias ac domos coḡtionū suaz recen
siti sūt p̄ noīa et capita singuloꝝ. omne qđ
sex' est masculini a vicesimo año et sup̄. p̄
cedētium ab bellū. quinquaginta nouē milia
trecenti. De filiis gad p̄ generatōes et fami
lias ac domos coḡtionū suaz. recēsi sūt
p̄ noīa singuloꝝ a viginti annis et sup̄ oēs
qui ab bella p̄cederent: q̄dragintaquinq;
milia sexcenti quinquaginta. De filiis iuda
p̄ generatōes et familias ac domos coḡtio
nū suaz p̄ noīa singuloꝝ a vicesimo anno
et sup̄. omnes q̄ poterāt ab bella p̄cedere re
censiti sūt: septuagintaquatuor milia sexcēti
De filiis isachar p̄ generatōes et familias
ac domos coḡtionū suaz p̄ noīa singuloꝝ
a vicesimo anno et sup̄ omnes qui ab bella
p̄cederent recensiti sunt: quinquagintaquor
milia quadringēti. De filiis zabulon p̄ ge
neratōes et familias ac domos coḡtionū
suaz recensiti sunt p̄ noīa singuloꝝ a vi
cesimo anno et sup̄. omnes qui poterāt ab
bella p̄cedere: quinquaginta septē milia qua
dringenti. De filiis ioseph filioꝝ ephraim
p̄ generatōes et familias ac domos coḡtio
nū suaz recensiti sunt p̄ noīa singuloꝝ a
vicesimo anno et sup̄. omnes qui poterant
ab bella p̄cedere: quadraginta milia quin
genti. Porro filioꝝ manasse p̄ generatōes
et familias ac domos coḡtionū suaz recen
siti sunt p̄ noīa singuloꝝ a viginti ānis et
sup̄. omnes qui poterant ab bella p̄cedere
trigintaduomilia ducenti. De filiis benia
min p̄ generatōes et familias ac domos

conationum suar recensiti sunt nomibz
singulor a vicesimo anno et sup. omēs qui
oterant ad bella pcedere: trigintaquinq
milia quadringenti. De filiis dan p gene
ratōes et familias ac domos cogtionū su
ar recensiti sunt noībz singlor a vicesimo
anno et sup. oēs qui poterāt ad bella pcede
re: sexagintaduomilia septingēti. De filiis
asē per generatōes et familias ac domos
cogtionū suar recensiti sunt p noīa singu
lor a vicesimo āno et sup. oēs qui poterāt
ad bella pcedere: quadragitamilia et mille
quingenti. De filiis neptalim p generatōes
et familias ac domos cogtionū suar recē
siti sunt noībz singlor a vicesimo anno et
sup. oēs qui poterant ad bella pcedere quī
quagitatriamilia quadringenti. Qui sunt
q̄s numerauerūt moyses et aaron et duodeci
pncipes isrl. singulos p domos cogtionū
suar: fuitq; oīs numerus filior israhel per
domos et familias suas a vicesimo anno et
sup qui poterāt ad bella pcedere: sexcenta
triamilia viroz quingenti quinquagita. Le
uite at in tribubz familiar suar non sunt
numerati cū eis. Locutusq; ē dñs ad moy
sen dicens Tribū leui noli numerare: neq;
pones sūmaz eoz cū filiis isrl: sed pstitues
eos sup tabnaculū testimoniū. Cuncta vasa
ei? et quicquid ad ceremonias ptinet ipsi
portabunt: tabnaculum et omnia utensilia
ei?: et ērt in ministerio ac p gīz tabnaculi
metabūt castra. Cū proficiscendū fuerit de
ponunt leuite tabernaculum cū castrame
tanda erigent. Quisquis externor accesserit
occidet. Metabuntur autem castra filij
israhel unusquisq; per turmas et cuneos atq;
exercitum suū: porro leuite per gīz taber
naculi figent tentoria ne fiat indigtio su
per multitudinem filior israhel: et excuba
bunt in custodijs tabernaculi testimoniū.
Fecerūt ergo filij israhel iuxta omnia q̄ pre
cepit dñs moyfi.

Ca. II.

Locutusq; est dñs ad moysem et aa
ron dicens. Singuli p turmas si
gna atq; vexilla et domos cogtionū
suar castrametabunt filior israhel: p gīz
tabernaculi federis. Ad orientem iudas fi
get tentoria p turmas exercitus sui: eritq;
pnceps filior ei? naason fili? āminadab: et
omnis de stirpe eius summa pugnancium

septuagintaquatuormilia sexcentor. Juxta
eum castrametati sunt de tribu isachar. q̄
rum pnceps fuit nathanael fili? suar et oīs
numer? pugnator quinquagintaquatuormi
lia quadringenti. In tribu zabulon pnc
eps fuit heliab fili? helon: omnisq; de stir
pe ei? exercit? pugnator quinquaginta se
temilia quadringenti. Cūuersi qui in ca
stris iude adnumerati sunt. fuerunt cen
tumoctoginta sexmilia quadringenti et per
turmas suas pmi egredient. In castris fi
lior ruben ad meridianaz plagam erit pnc
eps elisur fili? seueur: et cunct? exercitus
pugnator ei? qui numerati sunt q̄dragin
ta sexmilia quingenti. Juxta eū castrame
tati sūt de tribu symeon: quor pnceps fu
it salamibel filius surisabbai: et cunct? ex
ercitus eius pugnator qui numerati sunt
quinquagintanouēmilia trecenti. In tri
bu gad pnceps fuit elisaph fili? duel: et cū
ctus exercit? pugnator ei? qui numerati
sunt quadragintaquingmilia sexcenti quī
quaginta. Omnes qui recensiti sunt in ca
stris ruben. centumquinquagintamilia et
mille q̄dringēti quingenta: p turmas su
as in scdo loco pficiscēt. Venabi? at ta
bernaculū testimoniū per officia leuitar et
turmas eoz. Quomodo erigēt: ita et depo
nēt. Singuli p loca et ordines suos profi
ciscuntur. Ad occidentalem plagam erunt
castra filior ephraim: quor pnceps fuit
helisama filius ammiud. Cunctus exercit?
pugnator ei? qui numerati sunt: quadra
gintamilia quingenti. Et cū eis tribus fi
lior manasse. quor pnceps fuit gamaliel
fili? phadassur. cunctusq; exercit? pugna
tor ei? qui numerati sūt. trigintaduomilia
ducenti. In tribu filior beniamin pnceps
fuit abidan filius geteonis: et cunctus ex
ercitus pugnator eius qui recensiti sunt:
trigintaquinq; milia quadringenti. Omnes
qui numerati sunt in castris ephraim cen
tumoctomilia centū: p turmas suas terciū
pficiscēt. Ad aquilonis ptem castrame
tati sunt filij dan: quor pnceps fuit abie
ser fili? amissabbai. Cunct? exercitus pug
tor eius qui numerati sunt: sexagintadu o
milia septingenti. Juxta eum fixere tent o
ria de tribu aser: quor princeps fuit phe
giel fili? ochran. cunct? exercitus pugna
torum eius qui numerati sunt: q̄draginta

milia et mille quingenti. De tribu filioꝝ neptalim princeps fuit abira filius enan. Eunctus exercit' pugtoꝝ ei' quinquaginta tria milia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris dan. fuerunt centum quinquaginta septem milia. sexcenti: et novissimi perficiscunt. Sic numer' filioꝝ isrl' p domos cogitionu suar' et turmas divisi exercit': sexcenta tria milia quingenti quinquaginta. Levite aut' non sunt numerati inter filios isrl'. Sic enim precepit dñs moysi. Feceruntq; filij israel iuxta omnia que mandaverat dñs. Castrametati sunt p turmas suas. et profecti p familias ac domos p'm suorum.

Ca. III.

Hec sunt generatões aaron et moysi in die qua locut' est dñs ad moysen in monte synai: et hec nomina filioꝝ aaron. Priogenit' ei' nadab: deinde abiu et eleazar et ythamar. Dec nomina filioꝝ aaron sacerdotum qui uncti sunt: et quoz replete et consecrate sunt manus ut sacerdotio fungerentur. Mortui sunt enim nadab et abiu cum offerrent ignem alienuz in conspectu dñi in deserto synai absq; liberis: functiq; sunt sacerdotio eleazar et ythamar coraz aaron p're suo. Locutusq; e dñs ad moysen dicens. Applica tribum levi. et fac stare in conspectu aaron sacerdotis ut ministrent ei et excubent et obsuēt quicquid ad cultu ptinet multitudinis coraz tabernaculo testimonij: et custodiant vasa tabernaculi. fuientes in ministerio eius. Dabisq; dono levitas aaron et filijs ei' quib; traditi sunt a filijs israel aaron aut' et filios ei' constitues sup cultum sacerdotij. Extern' qui ad ministrandum accesserit moriet'. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Ego tuli levitas israel pro omni p'mogenito qui aperit vulvam in filijs israel: eruntq; levite mei. Meum est enim omne p'mogenitum. Ex quo percussi p'mogenitos i terra egipti: sanctificaui mibi quicquid p'mum nascit' in israel. Ab hoie usq; ad pecus mei sunt. Ego dñs. Locutusq; est dñs ad moysen in deserto synai dicens. Numera filios levi per dom' p'm suoz et familias: oem masculu ab uno mense et sup. Numeravit moyses ut precepit dñs: et inuenti sunt filij levi per nomia sua. gerson et caath et merari. Filij gerson: lebni et semei. Filij caath: aram et

iesaar. hebron et oziel. Filij merari: moli et mus. De gerson fuere familie due. lenitica et sebmeitica. quaz numerat' est p'is sexus masculini ab uno mense et sup. sex milia quingentoꝝ. Qui post tabernaculu castrametabunt' ad occidentem sub pncipe eliasaph filio lael: et habebunt excubias in tabernaculo federis. ipm tabernaculum et opimentum eius. tentoriu quod trahit' ante fores tecti federis et cortinas atrij: tentorium qz quod appendit' in introitu atrij tabernaculi. et quicquid ad ritu altaris ptinet: funes tabernaculi et omnia utensilia ei'. Cognatio caath habebit p'pos. amramitas et iesaaritas et hebronitas et ozielitas. Dec sunt familie caathabaz. recensiti p nomina sua: omnes generis masculini ab uno mense et sup. octo milia sexcenti: habebunt excubias sanctuarij. et castrametabunt' ad meridianam plagam. Princepsq; eoz erit elizaphan filius oziel: et custodient archam mensamq; et candelabz. altaria et vasa sanctuarij in quib; ministra' et velu. cunctaq; huiusmodi suppellectile. Princeps aut' pncipum leuitar' eleazar filius aaron sacerdotis erit sup excubitores custodie sanctuarij. Atuero de merari erunt p'li moolite et musite recensiti p nomina sua: omnes generis masculini ab uno mense et sup. sex milia ducenti. Princeps eoz furiel filius abiael: in plaga septentrionali castrametabunt'. Erunt sub custodia eoz tabule tabernaculi et vectes et columnae ac bases ear. et omnia que ad cultu huiusmodi ptinent: columneq; atrij p circuituz cum basib; suis: et parilli cu funib; Castrametabunt' ante tabernaculum federis. i. ad orientalem plagam. moyses et aaron cu filijs suis: hñtes custodiam sanctuarij in medio filioꝝ israel. Quisquis alien' accesserit. moriet'. Omnes levite quos numeraverunt moyses et aaron iuxta preceptum domini p familias suas in genere masculino a mense uno et sup: fuerunt viginti duo milia. Et ait domin' ad moysen. Numera p'mogenitos sex' masculini de filijs israel ab uno mense et sup: et habebis summam eoz. Tolleq; levitas mibi: p omni p'mogenito filioꝝ israel. Ego sum domin' et pecora eoz pro uniuersis p'mogenitis pecoz filioꝝ israel. Recensuit moyses

sicut precepat dñs p̄mogenitos filioꝝ isrl: et fuerit masculi p̄ noīa sua a mense uno et sup̄ viginti duo milia ducenti septuaginta tres. Locutusq; est dñs ad moysen. Tolle leuitas p̄ p̄mogenitis filioꝝ israhel et pecora leuitaz pro pecorib; eoz: erūtq; leuite mei. Ego sum dñs. In p̄cio aut̄ ducentoz septuagintatiriū qui excedunt numez leuitaz. de p̄mogenitis filioꝝ israhel accipies quinq; siclos p̄ singula capita: ad mensuram sanctuarij. Siclus habet viginti obulos. Dabisq; pecuniaz aaron et filijs eius: p̄ciūq; eoz qui sup̄ sunt. Tulit iḡr moyses pecuniam eoz qui fuerant ampli⁹ et q̄s redemerat a leuitis pro p̄mogenitis filioꝝ israhel mille trecentoz sexaginta quinq; sicloꝝ iuxta pondus sanctuarij: et dedit eaz aaron et filijs ei⁹ iuxta vbum quod p̄ceperat sibi dñs.

Ca. III.

Locutusq; est dñs ad moysen et aaron dicens. Tolle summam filioꝝ caath de medio leuitaz p̄ domos et familias suas a tricesimo anno et supra vsq; ad quinquagesimum annū: omnium qui ingrediunt̄ ut stent et ministrent ī tabernaculo federis. Hic ē cult⁹ filioꝝ caath Tabernaculum federis et sanctū sanctorū ingredient̄ aaron et filij ei⁹ quando mouēda sunt castra: et deponent velū quod pendet ante fores. inuoluentq; eo archaz testimonij et opient rursum velamine iacinctinaz pellium. extendentq; desup̄ palliū totum iacinctinū. et inducent vectes. Mensam q̄z p̄positis inuoluent iacinctino pallio et ponent cū ea thuribula et mortariola sciathos et cratheras ad liba fundenda. Panes semp in ea erunt. Extendentq; desuper palliū cocciniū quod rursum opient velamento iacinctinaz pellii et inducēt vectes. Sument et pallium iacinctinū quo opient candelabꝝ cū lucernis et forcipibus suis. et emunctorijs. et cunctis vasis olei q̄ ad p̄cibandas lucernas necia sunt: et sup̄ omnia ponent opimentū iacinctinaz pellii et inducent vectes. Necnon et altare aureū inuoluent iacinctino vestimento: et extendēt desup̄ opimentū iacinctinaz pellii: inducētq; vectes. Omnia vasa quib; ministrat in sanctuario inuoluent iacinctino pallio et extendent desup̄ opimentū iacinctinaz pellii: inducentq; vectes. Et et altare mū-

babūt cinere. et inuoluent illud purpureo vestimento: ponentq; cū eo oīa vasa quib; in mīsterio ei⁹ vtunt̄. i. igniū receptacula fuscūlas ac tridentes uncios et batilla. Sūcta vasa altaris opient simul velamine iacinctinaz pellii: et inducēt vectes. Cūq; inuoluerint aaron et filij ei⁹ sanctuariū et oīa vasa ei⁹ in p̄motōne castrorū: tunc intrabunt filij caath ut portant inuoluta: et non tangerint vasa sanctuarij ne moriant̄. Ista sunt onera filioꝝ caath in tabnaculo federis sup̄ quos erit eleazar fili⁹ aaron sacerdotis. ad cui⁹ p̄tinet curā oleū ad concinandas lucernas et p̄positōnis incensum et sacrificiū qd̄ semp offerēt et oleū vntōnis et quicquid ad cultū tabnaculi p̄tinet: oīmq; vasorū q̄ in sanctuario sunt. Locutusq; est dñs ad moysen et aaron dicens. Nolite p̄tere pplm caath de medio leuitaz: sed hoc facite eis ut viuant: et non moriant̄ si tetigerint sancta sanctorū. Aaron et filij ei⁹ intrabunt: ipsiq; disponent opa singulorū: et diuidēt quid portare quis debeat. Alij nulla curiositate videant q̄ sunt in sanctuario p̄usq; inuoluant̄: alioq̄n moriēnt̄. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Tolle summam etiaz filioꝝ gerson p̄ domos ac familias et cogtiones suas a triginta annis et sup̄ vsq; ad annos quinq;aginta. Numera oēs. qui ingrediunt̄ et ministrāt in tabnaculo federis. Hoc est officiū familie gersonitaz: ut portent cortinas tabnaculi et tectū federis opimentū aliud. et sup̄ oīa velamen iacinctinū: tentoriūq; qd̄ pendet in introitu tabnaculi federis. cortinas atrij et velū in introitu qd̄ est ante tabnaculū. Omnia q̄ ad altare p̄tinet funiculos et vasa mīsterij iubeat aaron et filijs ei⁹ portabūt filij gerson et scient singuli cui debeant opi mancipari. Hic est cult⁹ familie gersonitaz in tabnaculo federis. Erūtq; sub manu ithamar filij aaron sacerdotis. Filios q̄z merari p̄ familias et domos p̄m suorū recenset a triginta annis et sup̄ vsq; ad annos quinq;aginta: omnes qui ingrediunt̄ ad officiū mīsterij sui et cultū federis testimonij. Hec sunt onera eoz. Portabūt tabulas tabnaculi et vectes ei⁹ colūnas et bases eaz: colūnas q̄z atrij per circuitum cum basib; et parillis et funib; suis. Omnia vasa et suppellectilem ad numez accipient: sicq; portabunt. Hoc

est officium familie meraritarum et ministerium in tabernaculo federis eruntque sub manu itthamar filij aaron sacerdotis. Recensuerunt igitur moyses et aaron et principes synagoge filios caath per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum. omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernaculi federis: et inuenti sunt duo milia septingenti quinquaginta. Hic est numerus populi caath: qui intrant tabernaculum federis. Quos numeravit moyses et aaron iuxta premonem domini per manum moysi. Numerati sunt et filij gerson per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad quinquagesimum annum omnes qui ingrediuntur ut ministrent in tabernaculo federis: et inuenti sunt duo milia sexcenti triginta. Hic est populus gersonitarum: quos numerauerunt moyses et aaron iuxta verbum domini Numerati sunt et filij merari per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad explendos ritus tabernaculi federis et inuenti sunt tria milia duceti Hic est numerus filiorum merari: quos recensuerunt moyses et aaron iuxta imperium domini per manum moysi. Omnes qui recensiti sunt de leuitis et quos fecit ad nomen moyses et aaron et principes israel per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum ingredienti ad ministerium tabernaculi et onera portanda: fuerunt simul octo milia quingenti octoginta. iuxta verbum domini recensuit eos moyses unumquemque iuxta officium et onera sua: sicut precepit dominus. **Ca. V.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel: ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine fluit pollutusque est super mortuo. Et masculinum quod feminam eicite de castris: ne contaminent ea cum habitauerint vobiscum. Feceruntque ita filij israel: et eiecerunt eos extra castra sicut locutus erat dominus moysi. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel. Vir siue mulier cum fecerint ex omnibus peccatis que solent hominibus accidere. et per negligentiam transgressi fuerint mandatum domini atque deliquerint confitebuntur peccatum suum: et reddent ipsum caput quintamque partem desuper ei in

que peccauerint. Sin autem non fuerit qui recipiat habundantia domino et erit sacerdotis: excepto ariete qui offertur pro expiatione ut sit placabilis hostia. Omnes quoque premitie quas offerent filij israel ad sacerdotem pertinent et quicquid in sanctuarium offertur a singulis. et traditur manibus sacerdotis ipsi erit. Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel: et dices ad eos. Vir cuius uxor errauerit maritumque preternes. dormierit cum altero viro. et hoc maritus deprehendere non quiverit sed latet adulterium. et testibus argui non potest quia non est inuenta in stupro: si spiritus zelotipie concitauerit vir contra uxorem suam quam vel polluta est vel falsa suspitione appetitur. adducit eam ad sacerdotem: et offeret oblationem per illam decimam partem sati farine ordeacee. Non fundet super eam oleum nec imponent thus. quia sacrificium zelotipie est: et oblatio inuestigans adulterium. Offeret igitur eam sacerdos et statuet coram domino: assumetque aquas sanctas in vase vinctili et paucillum terre de pavimento tabernaculi mittet in eas. Cumque steterit mulier in conspectu domini discooperiet caput eius: et ponet super manum illius sacrificium recordationis et oblationem zelotipie. Ipse autem tenebit aquas amarissimas. in quas cum exactione maledicta pergerit: adiurabitque eam et dicet. Si non dormiuit vir alienus tecum et si non polluta es deesto mariti thoro: non te nocebunt aque iste amarissime in quas maledicta pergeris. Sin autem declinasti a viro tuo atque polluta es. et concubuiisti cum altero: hijs maledictionibus subiacebis. Det tibi dominus in maledictionem exemplumque cunctorum in populo suo. Putrescere faciat femur tuum: et tumens uterque dirumpatur. Ingrediantur aque maledictae in ventrem tuum: et utero tumescente putrescat femur. Et respondebit mulier. Amen. Scribetque sacerdos in libello ista maledicta: et teletur ea aquis amarissimis in quas maledicta congesta: et dabit ei bibere. Quas cum exhausserit. tollet sacerdos de manu eius sacrificium zelotipie. et eleuabit illud coram domino imponentque illud super altare: ita duntaxat ut paucum pugillum sacrificij tollat de eo quod offertur et incendat super altare: et sic poterit mulieri aquas amarissimas. Quas cum biberit. si polluta est et precepto viro adulterij rea. pertransibunt eam aquae maledictionis. et

inflato ventre computrescet femur: eritque mulier in maledictione et in exemplum omni populo. Quod si polluta non fuerit erit innocua: et faciet liberos. **I**sta est lex zelotipie. Si declinauerit mulier a viro suo et si polluta fuerit: maritusque zelotipie spiritu percutat: adduxerit eam in conspectu domini. et fecerit ei sacerdos iuxta omnia que scripta sunt. maritus absque culpa erit: et illa recipiet iniquitatem suam.

Ca. VI.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel et dices ad eos. Vir siue mulier cum fecerint votum ut sanctificentur. et se voluerint domino consecrare: a vino et omne quod inebriare potest abstinebunt. Acetum ex vino et ex qualibet alia potione: et quicquid de vna exprimitur non bibent: vvas recentes siccasque non comedent cunctis diebus quibus ex voto domino consecrantur: quicquid ex vinea esse potest ab vna passa usque ad acinum non comedent. omni tempore separationis sue nouacula non transibit per caput eius: usque ad completum diem quod domino consecrat sanctus erit. crescente cesarie capitis eius. Omni tempore consecrationis sue super mortuum non ingredietur: nec super patris quidem et matris et fratris sororisque funere contaminabitur: quia consecratio dei sui super caput eius est. Omnibus diebus separationis sue sanctus erit domino. Sin autem mortuus fuerit subito quispiam coram eo. polluetur caput consecrationis sue. et rursum septima. In octauo autem die offeret duos turtures vel duos pullos columbe sacerdoti in introitu federis et alter in olocaustum: et deprecabitur pro eo quia peccauit super mortuo sanctificabitque caput eius in die illo. et consecrabit domino dies separationis illius. offerens agnum anniculum pro peccato: ita tamen ut dies poras irriti fiant: quoniam polluta est sanctificatio eius. **I**sta est lex consecrationis. Cum dies quos ex voto decreuerat complebuntur. adducet eum ad ostium tabernaculi federis: ut offeret oblationem eius domino agnum anniculum immaculatum in olocaustum. et ouem anniculum immaculatam pro peccato. et arietem immaculatam hostiam pacificam: canistrumque panum azimorum qui conspersi sunt oleo. et lagana absque fermento uncta oleo ac libamina sin-

gulorum: que offeret sacerdos coram domino et faciet tam pro peccato quam in olocaustum. **A**rietem vero immolabit hostiam pacificam domino: offerens simul canistrum azimorum et libamenta que ex more debentur. Tunc radet nazareus ante ostium tabernaculi federis cesarie consecrationis sue: tolletque capillos eius et ponet super ignem qui est suppositus sacrificio pacificorum. et armum coctum arietis totamque absque fermento unam de canistro. et lagana azimorum unum. et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit caput eius. susceptaque rursum ab eo eleuabit in conspectu domini. et sanctificata sacerdotis erunt. sicut pectusculum quod separari iussum est et femur. Post hec potest bibere nazareum vinum. **I**sta est lex nazarei cum vouerit oblationem suam domino tempore consecrationis sue: exceptis hijs que inuenerit manus eius. **I**uxta quod mente deuouerat: ita faciet ad perfectionem sanctificationis sue. **L**ocutus est dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis eius. Sic benedicetis filiis israel et dicetis eis. **B**enedicat tibi dominus: et custodiat te. **O**stendat dominus faciem suam tibi: et misereatur tui. **C**onuertat dominus vultum suum ad te: et det tibi pacem. **I**nuocabunt nomen meum super filios israel: et ego benedicam eis.

Ca. VII.

Actum est autem in die quod compleuit moyses tabernaculum et erexit illud unxitque et sanctificauit cum omnibus vasis suis altare similiter et omnia vasa eius obtulerunt princeps israel et capita familiarum qui erant per singulas tribus prefecti eorum qui numerati fuerant munera coram domino. sex plaustra tecta cum duodecim bobus. **E**num plaustrum obtulere duo duces. et unum bouem singuli: obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi. **A**it autem dominus ad moysen. **S**uscipe ab eis ut seruiant in ministerio tabernaculi: et trades ea leuitis iuxta ordinem ministerij sui. **I**taque cum suscepisset moyses plaustra et boues. tradidit eos leuitis. **D**uo plaustra et quatuor boues dedit filiis gerson. iuxta id quod habebant necessarium: quatuor alia plaustra et octo boues dedit filiis merari secundum officia et cultum suum. sub manu itamar filij aaron sacerdotis. **F**iliis autem caath non dedit plaustra et boues: quia in sanctuario fuerunt

et onera proprijs portant humeris. **I**gitur obtulerunt duces in dedicatione altaris. die qua unctus est oblatione sua ante altare. **D**ixitque dominus ad moysen. Singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicatione altaris. **P**rimo die obtulit oblationem suam naaſon filius aminadab de tribu iuda: fueruntque in ea acetabulum argenteum. pondo centum triginta siclos. fiala argentea habens septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum plenum incenso bouem de armento et arietem et agnum anniculum in olocaustum hircumque pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos. arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. **H**ec est oblatio naaſon filij aminadab. **S**ecundo die obtulit nathanael filius suar dux de tribu iſſachar. acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium. mortariolum aureum habens decem siclos plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnum anniculum in olocaustum hircumque pro peccato: et in sacrificium pacificorum boues duos. arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio nathanael filij suar. **T**ercio die princeps filiorum zabulon heliab filius helon obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnum anniculum in olocaustum hircumque pro peccato et in sacrificio pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec est oblatio heliab filij helon. **D**ie quarto princeps filiorum ruben elisur filius seteur. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem et arietem et agnum anniculum in olocaustum. **H**ircumque pro peccato et in sacrificio pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio elisur filij seteur. **D**ie quinto princeps filiorum ſſe-

meon salamibel filius ſurſabbay. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium. mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento et arietem et agnum anniculum in olocaustum. hircumque pro peccato et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinque: hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio salamiel filij ſurſabbay. **D**ie sexto princeps filiorum gad heliaſaph filius duel. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento et arietem. et agnum anniculum in olocaustum. hircumque pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio heliaſaph. filij duel. **D**ie septimo princeps ephraim. elisama filius ammiud. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento. et arietem. et agnum anniculum in olocaustum. hircumque pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio elisama. filij ammiud. **D**ie octavo princeps filiorum manasse gamaliel filius phadaſſur. obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos. fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento. et arietem. et agnum anniculum in olocaustum. hircumque pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque. **H**ec fuit oblatio gamaliel filij phadaſſur. **D**ie nono princeps filiorum beniamin

abidan fili' geleonis. obtulit acetabulum
argenteū appendens centūtrīginta siclos.
fialam argenteāz hñtem siclos ad pondus
sāctuarij. utq; plenū simila conspsa oleo
in sacrificiū: mortariolū aureū appendens
decem siclos plenū incenso: bouē de armē:
to 7 arietē 7 agnum anniculū in olocaustū
hircūq; p pctō 7 ī hostias pacificorū boues
duos. arietes quinq; hircos quīq; agnos
anniculos quinq; **Die** decio pnceps filiorū dan
abiezzer fili' amissaddai. obtulit acetabulū
argenteū appendens centūtrīginta siclos.
fialam argēteāz hñtem septuaginta siclos
ad pondus sctuarij. utq; plenū simila cō:
spersa oleo in sacrificiū: mortariolū aureū
um appendens decem siclos plenū incenso:
bouem de armento 7 arietē 7 agnū annicu
lum in olocaustū hircūq; p pctō: 7 in hosti
as pacificorū boues duos. arietes quinq;
hircos quinq; agnos anniculos quinq;
hec fuit oblatō abiezzer filij amissaddai **Die**
vndecio pnceps filiorū aser phagailhel fili'
ochran obtulit acetabulū argenteū appen
dens centūtrīginta siclos. fialam argenteā
am hñtez septuaginta siclos ad pōbus sctū
arij. utq; plenū simila pspersa oleo in sa
crificiū: mortariolū aureū appendens decē
siclos plenū incenso: bouem de armento: 7
arietē 7 agnū anniculū in olocaustū hircū
q; p pctō: 7 in hostias pacificorū boues
duos. arietes quinq; hircos quīq; agnos
āniculos quīq; **Die** duodecimo pnceps filiorū
neptalim abira fili' henan. obtulit acetabū
bulū argenteū appendens centūtrīginta si
clos. fialam argenteā hñtem septuaginta
siclos ad pōbus sctuarij. utq; plenū simi
la pspersa oleo in sacrificiū: mortariolū au
reū appendens decem siclos plenū incenso:
bouem de armento 7 arietē 7 agnū annicu
lū in olocaustū hircūq; p pctō 7 in hostias
pacificorū boues duos. arietes quinq; hircū
cos quīq; agnos āniculos quīq; **Die** fuit
oblatō abira filij henan. **Die** in dedicatōne
altaris oblata sūt a pncipib; isrl' in die q̄
consecrētū ē: acetabula argētea duodeci.
fiale argenteae. duodecim. ita ut centūtrīgī
ta argenti siclos hñet vnum acetabulum.
7 septuaginta siclos vna fiala. i. in p̄mune
vasorū omnium ex argento. sicli duo milia

quabringenti pondere sanctuarij: morta
riola aurea duodecim plena incenso. tenos
siclos appendentia pondere sanctuarij. i. si
mul auri sicli centumviginti: boues d ar
mēto in olocaustū duodecim. arietes duo
decim agni āniculi duodecim 7 libamenta
eorū: hirci duodecim. pro peccato: ī hostias
pacificorū boues vigintiquatuor. arietes
sexaginta. hirci sexaginta. agni āniculi sex
aginta. **Hec** oblata sunt in dedicatōne alta
ris. quando vinctum est. **Cunq;** ingrederet
moyses tabernaculum federis ut consule
ret oraculum: audiebat vocem loquentis
ad se de p̄piciatorio. quod erat super archā
testimoniij. inter duos cherubim. vñ 7 lo
quebat ei.

Ca. VIII.

Locutus est dñs ad moysen dicens
Loquere aaron: 7 dices ad eum.
Cum posueris septem lucernas:
candelabrum in australi parte erigat **Hoc**
igit p̄cipe ut lucerne contra boream e
regione p̄spiciant ad mensam panū p̄posi
tōnis: contra eaz p̄tem quam candelabruz
respicit lucere debebunt. **Fecitq;** aaron: 7
imposuit lucernas sup candelabz ut p̄ce
perat dñs moysi **Hec** aut erat factura can
delabri: ex auro ductili tam medius stipes
q̄ cūcta que ex utroq; calamoꝝ latere na
scebāt **Iuxta** exemplū qđ oñdit dñs moy
si: ita opat' est candelabz. **Et** locutus est
dñs ad moysen dicens **Tolle** leuitas ex me
dio filiorū isrl' 7 purificabis eos iuxta hñc
ritū. **Aspergant** aqua lustratōis: 7 radant
omnes pilos carnis sue. **Cūq;** lauerint ve
stimenta sua 7 mūdati fuerint: tollant bo
uem de armentis 7 libamentū eius. simila
oleo p̄spersa: bouez aut aliez de armento tu
accipies pro pctō 7 applicabis leuitas corā
tabnaclo federis. puocato omni mltitudi
ne filiorū isrl'. **Cūq;** leuite fuerint corā dño
ponent filij isrl' man' suas sup eos: 7 offe
ret aaron leuitas mun' in p̄spectu dñi a fi
lijs isrl': ut fuiant in mīsterio ei'. **Leuite**
q̄z ponent man' suas sup capita boum: e
quib; vnū faciēs p pctō. 7 aliez in olocau
stum dñi: ut deperis p eis. **Statuesq;** leui
tas in p̄spectu aaron 7 filiorū ei' 7 p̄secbis
oblato dño: ac separabis de medio filiorū
israel ut sint mei: 7 postea ingrediant' ta
bernaculū federis. ut seruiant mihi **Sicq;**
purificabis 7 consecbis eos in oblatōnem

dñi: quoniam bona donati sunt mihi a filiis israel. Pro primogenitis que aperuerunt orem vuluam in israel accepi eos. Mea sunt enim omnia primogenita filiorum israel: tam ex hominibus quam ex iumentis. Ex die quo percussi omne primogenitum in terra egypti. sanctificavi eos mihi et tuli leuitas pro cunctis primogenitis filiorum israel. tradidi quoque eos dono aaron et filiis eius de medio populi. ut fuerint mihi pro israel in tabernaculo federis: et orietur pro eis ne sit in populo plaga. si ausi fuerint accedere ad sanctuarium. Fecerunt quoque moyses et aaron et omnis multitudo filiorum israel super leuitis que preceperat dominus moysi: purificati quoque sunt et lauerunt vestimenta sua. Eleuauit quoque eos aaron in conspectu domini et orauit pro eis: ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculum federis coram aaron et filiis eius. Sicut preceperat dominus moysi de leuitis: ita factum est. Locutus est dominus ad moysen dicens. Hec est lex leuitarum. Viginti quinque annis et super ingressum diem: ut ministraret in tabernaculo federis. Cumque quinquagesimum annum etatis impleuerint. Fuires cessabunt: eruntque ministri fratri suorum in tabernaculo federis. ut custodiatur que sibi fuerint commendata: opera autem ipsa non faciant. Sic dispones leuitas in custodiis suis.

Ca. IX.

Locutus est dominus ad moysen in deserto synai. anno secundo postquam egressi sunt de terra egypti. mense primo dicens. Faciant filii israel phasem in tempore suo. quartadecima die mensis huius ad vespere: iuxta omnes ceremonias et iustificationes eius. Precepit quoque moyses filiis israel: ut facerent phasem. Qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vespere in monte synai: iuxta omnia que mandauerat dominus moysi fecerunt filii israel. Ecce autem quidam immundi super anima hominis. qui non poterant facere phasem in die illo: accedentes ad moysen et aaron. dixerunt eis. Immundus sum super anima hominis: quare fraudamur ut non valeamus offerre oblationem domino. in tempore suo inter filios israel: Quibus respondit moyses. State: ut consulam quid precipiat dominus de vobis. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Homo qui fuerit immundus super anima: siue in via percul in gente vestra. faciat phasem domino in mense secundo quartadecima die mensis ad vespere: cum azymis et lactucis agrestibus comedet illud. Non relinquent ex

eo quippiam usque mane et os eius non confringet omnem ritum phasem obsequabunt. Si quis autem et mundus est et in itinere non fuit. et tamen non fecit phasem. exterminabitur anima illa de populo suis. quia sacrificium domino non obtulit tempore suo. Preceptum suum ipse portabit. Peregrinus quoque et advena si fuerit apud vos: facient phasem domino iuxta ceremonias et iustificationes suas. Preceptum idem erat apud vos tam advene quam indigene. In die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes. A vespere autem super tentorium erat quasi species ignis usque ad mane. Sic fiebat iugiter. Per diem operiebat illud nubes: et per noctem quasi species ignis. Cumque ablata fuisset nubes que tabernaculum pregebat. tunc perficiscebant filii israel: et in loco ubi stetisset nubes ibi castra metabant. Ad imperium domini perficiscebant: et ad imperium illius figebant tabernaculum. Cunctis diebus quibus stabat nubes super tabernaculum manebant in eodem loco. etsi evenisset ut multo tempore maneret super illud. erant filii israel in excubiis domini: et non perficiscebant quotquot diebus fuisset nubes super tabernaculum. Ad imperium domini erigebant tentoria: et ad imperium illius deponebant. Si fuisset nubes a vespere usque ad mane. et statim diluculo tabernaculum reliquisset perficiscebant. et si per dies et noctem recessisset. dissipabant tentoria. Si vero bi-duo aut uno mense vel longiori tempore fuisset super tabernaculum. manebant filii israel in eodem loco. et non perficiscebant: statim autem ut recessisset mouebant castra. Per verbum domini figebant tentoria. et per verbum illius perficiscebant: erantque in excubiis domini iuxta imperium eius per manum moysi.

Ca. X.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Fac tibi duas tubas argenteas ductiles: quibus vocare possis multum tubinem quando mouenda sunt castra. Cumque increpueris tubis: congregabit ad te omnis turba ad ostium tabernaculi federis. Si semel claxeris: venient ad te principes et capita multitudinis israel. Si autem prolixior atque concisus clangor increpuerit: mouebunt castra populi qui sunt ad orientalem plagam. In secundo autem sonitu et pari ululatu tube leuabunt tentoria qui habitant ad meridiem: et iuxta hunc modum reliqui faciant ululantibus tubis in processione. Quando autem congregandus est populus. simplex tubarum

clangor erit: et non concise ululabunt. Filij autem aaron sacerdotis clangent tubis: eritque hoc legitimū sempiternū in generationibus vestris. Si exieritis ad bellū de terra vestra contra hostes qui dimicant aduersū vos. clangetis ululantibus tubis et erit recordatio vestra coram domino deo vestro: ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum. Si quā habebitis epulū et dies vestros et kalendas. canetis tuba super olocaustis et pacificis victimis: ut sint vobis in recordationem dei vestri. Ego dominus deus vester. Anno secundo mense secundo. vicesima die mensis eleuata est nubes de tabernaculo federis. Profectique sunt filij israel per turmas suas de deserto synai: et recubuit nubes in solitudine pharan. Moueruntque castra primi iuxta imperium domini in manu moyses. filij iuda per turmas suas: quorum princeps erat naalon filius aminadab. In tribu filiorum isachar fuit princeps nathanael filius suar: in tribu zabulon erat princeps eliap filius elon. Deposituque est tabernaculus. quod portantes egressi sunt filij gerson et merari. Profectique sunt et filij ruben per turmas et ordines suos: quorum princeps erat elisur filius sedeur. In tribu autem filiorum symeon princeps fuit salamiel filius surisadai porro in tribu gad erat princeps eliasaph filius duel. Profectique sunt et caathite: portantes sanctuariū. Tandem tabernaculum portabant: donec venirent ad erectiois locū. Mouerunt castra et filij ephraim per turmas suas: in quorum exercitu princeps erat elisama filius ammiud. In tribu autem filiorum manasse princeps fuit gamaliel filius phadassur: et in tribu beniamin erat dux abidan filius gedon. Nouissimi castrorum omnium profecti sunt filij dan per turmas suas: in quorum exercitu princeps fuit abiezer filius ammisadai. In tribu autem filiorum aser erat princeps phagaiel filius achran: et in tribu filiorum neptalim princeps fuit abira filius benan. Hec sunt castra et profectioes filiorum israel per turmas suas quā egrediebantur. Dixitque moyses obab filio raguel madianiti cognato suo. Proficiscimur ad locum quem dominus daturus est nobis: veni nobiscum ut beneficiamur tibi: quia dominus bona promisit israeli. Qui ille respondit. Non vadam tecum: sed reuertar in terram meam in qua natus sum. Et ille: noli inquit nos relinquere. Tu enim nosti in quibus locis per desertū castra ponere debeamus: et eris ductor

nostre. Cumque nobiscum veneris: quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis traditurus est dominus dabo tibi. Profecti sunt ergo de monte domini vias trium dierum: archaque federis domini precedebat eos per dies tres. prouidens castrorum locū. Nubes quoque domini super eos erat per diem cum incederent. Cumque eleuaretur archa. dicebat moyses. Surge domine et dissipentur inimici tui: et fugiant qui oderunt te a facie tua. Cum autem deponeret. aiebat. Revertere domine ad multitudinem exercitus israel. **Ca. XI.**

Interea ortum est murmur populi: quasi dolentium pro labore contra dominum. Quod cum audisset iratus est: et accensus in eos ignis domini deuorauit extremam castrorum partem. Tunc clamasset populus ad moysen: orauit moyses ad dominum. et absorptus est ignis. Locauitque nomen loci illius incensio: eo quod succensus fuisset contra eos ignis domini. Fulgur quoque permiscuum quod ascenderat cum eis. flagrauit desiderio carniū sedens et flens. iunctis sibi pariter filiis israel: et ait. Quis dabit nobis ad vescendum carnes? Recordamur piscium quos comedebam in egipto gratias in monte nobis veniunt cucumeres et pepores. porrique et cepe et allia. Anima nostra arida est. nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man. Erat autem man quasi semen coriandri coloris betellij. Circuibatque populus. et colligens illud frangebatur mola siue terrebatur in mortario: coquens in olla et faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati. Cumque descenderet et nocte supra castra ros: descendeat pariter et man. Audiuit ergo moyses flentem populum per familias: singulos per ostia tentorium sui. Iratusque est furor domini valde: sed et moysi intolleranda res visa est: et ait ad dominum. Cur afflixisti suū tuum? Quare non inuenio gratiam coram te? Et cur imposuisti pondus vniuersi populi huic super me? Numquid ego concepī omnem hanc multitudinem vel genui eam. ut dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulū: et defer in terram per qua iurasti patribus eorum. Unde mihi carnes: ut temtante multitudini? Flent propterea me dicentes: da nobis carnes ut comedamus. Non possumus solius sustinere omnem hunc populum: quia grauius mihi est. Sin aliter tibi videbitur: obsecro ut interficias me et inueniam gratiam in oculis tuis: ne tantis

afficiat malis. Et dixit dñs ad moysen. Congrega mihi septuaginta viros d senibz israel. quos tu nosti q senes ppli sint ac magistri: 7 duces eos ad ostiū tabernaculi festeris. faciesqz ibi stare tecū vt descendaz 7 loquar tibi: 7 auferam de spū tuo trabāqz eis. vt sustentēt tecū on⁹ ppli. 7 n tu solus gveris. Populo quoqz dices. Sanctificamini. Cras comedetis carnes. Ego enī audiui vos dicere. Quis dabit nob escas carniū: Bene nob erat in egipto. Et det vob dñs carnes 7 comedatis. non vno die nec duobz vel quāqz aut decē. nec viginti quidē. sed vsqz ad menses diez: donec exeat per nares vrās 7 vertat in nausiam: eoqz repuleritis dñm qui in medio vři est. 7 fleueritis corā eo dicentes: quare egressi sum⁹ ex egipto vt perirem⁹ in solitudine: Et ait moyses ad dñm. Sexcenta milia pedītū hui⁹ ppli sunt. Et tu dicis dabo eis esuz carniū mense integro: Nūquid ouīū 7 boīū multitudo cedet. vt possit sufficere ab cibū: vel omnes pisces maris in vnū pgregabūtur vt eos facient: Qui rñdit dñs Nūquid man⁹ dñi inualida ē: Jam nūc videb: vtz me⁹ fmo opere ppleat. Venit igi⁹ moyses 7 narrauit pplō vba dñi. cōgregās septuaginta viros d senibz israel: quos stare fecit circa tabernaculum. Descenditqz dñs per nubem et locut⁹ est ad eū: auferens de spū qui erat ī moyse: 7 dans septuaginta viris. Cūqz requieuisset ī eis spūs pphauerūt: nec ultra cessauerūt. Remanserāt autē ī castris duo viri. quoz vnus vocabatur helbad. et alter mebad. sup quos requieuit spūs: nā 7 ipsi descēpti fuerāt: 7 nō exierāt ad tabernaculū. Cūqz ppharēt in castris: cucurrit puer 7 nunciauit moyssi dicens. Helbad et mebad pphetant in castris. Statim iosue filius nun mīster moyssi. 7 elect⁹ e pluribz ait. Dñe mī moyses prohibe eos. At ille: quid inquit emularis p me: Quis tribuat vt oīs pplus pphetet: 7 det eis dñs spiritum suū: Reuersusqz ē moyses 7 maiores natu israel in castra. Elent⁹ autē egrediens a dño arreptas trans mare coturnices detulit et dimisit in castra. itinere quantum vno die confici potest ex omni pte castroz per circuitū: volabantqz in aere duobz cubitis altitudine sup terrā. Surgens ergo pplus toto die illo 7 nocte ac die altero. pgrega-

uerūt coturnicū. qui paz decem choros: et siccauerūt. eas p gīz castroz. Abhuc carnes erāt in dētibz eoz. nec defecerat huiuscemōi cibo: 7 ecce furor dñi pccitat⁹ in pplm percussit eum plaga magna nimis. Locatusqz est ille locus sepulc⁹ pccipie: ibi enim sepelierūt pplm qui desiderauerat carnes. Egressi autē de sepulcris pccipie venerūt in asseroth: 7 manserunt ibi. **Ca. XII.**

Locutusqz est maria 7 aaron cōtra moysen ppter vxorem ei⁹ ethiopis sam: 7 dixerūt. Nū p solum moyse locutus est dñs: Nonne 7 nobis similiter est locutus: Qd cum audisset dñs. irat⁹ ē. Erat enim moyses vir mitissim⁹ super oēs homines qui morabant in terra. Statim locutus est ad eum 7 ad aaron 7 mariam. Egredimī vos tantū tres ab tabernaculū festeris. Cūqz fuissent egressi descēdit dñs in columna nubis: 7 stetit in introitu tabernaculi vocans aaron 7 mariā. Qui cū issent dixit ad eos. Audite fmones meos. Si quis fuerit inter vos ppha dñi ī vīsiōe apparebo ei: vel per somniū loquar ad illū. Et ait. At non talis fuus me⁹ moyses: qui in omni domo mea fidelissim⁹ est. Ore enī ab os loquar ei. Palam. 7 non per enīgta et figuras dñm videt. Quare ergo non timuistis detrahare suo meo moyssi: Iratusqz ptra eos abiit. Nubes quoqz rcessit que erat sup tabernaculū. Et ecce maria apparuit candēs lep quasi nix. Cūqz respexisset eam aaron 7 vidisset perfusam lep: ait ad moysen. Obsecro dñe mī. ne imponas nob hoc pētm qd stulte commisim⁹: ne fiat hec quasi mortua: 7 vt abortiuū qd proiciē de vulua matris sue. Ecce iam mediū carnis ei⁹ deuoratu est a lep. Clamauitqz moyses ad dñm dicens. Deus obsecro. sana eam. Qui rñdit dñs. Si pater ei⁹ spuisset in faciem illi⁹. nōne debuerat saltim septē diebz rubore suffundi: Separef septem diebus extra castra: et postea reuocabit. Exclusa est itaqz maria extra castra septem diebz: et populus non est motus de loco illo. bonē reuocata est maria. **Ca. XIII.**

Profectusqz est populus de aseroth fixis tentorijs in deserto pharaz. Ibiqz locut⁹ est domin⁹ ad moysen dicens. Mitte viros qui considerent

terrā chanaan quā datur? sū filijs israhel. singulos de singulis tribubz ex pñcipibus fecit moyses qđ dñs i perarat: de deserto pharan mittens pñcipes viros: quoz ista sunt nomia. De tribu rubē. semmua filiū zechur: de tribu symeō. saphat filiū vri: de tribu iuda chaleph filiū iephone: de tribu isachar igal filiū ioseph: de tribu ephraim osee filiū nū: de tribu beniamī phalti filiūz raphu: de tribu zabulō. gebdibel filiū sodi: de tribu ioseph ceptri manasse gaddi filiūz fusi: de tribu dā amibel filiū gemalli: de tribu azer sechor filiū michael: de tribu neptalī naabi filiū bapfi: de tribu gad gubel filium machi. **H**ec sūt nomina viroz. quos misit moyses ad cōsiderandā terram: vocauitqz osee filiū nun iosue. Misit ergo eos moy- ses ad pñsiderandā terrā chanaan: et dixit ad eos. **A**scēdite p meridianā plagā. Cūqz veneritis ad mōtes. pñsiderate terrā qua lis sit: et populū qui habitator est ei? utrū fortis sit an infirmus: pauci numero an plures: ipā terra bona an mala: vrbes qua les. murate an absqz muris: hui? pinguis an steril. nemorosa an absqz arboribz. **E**ōz fortamini. et afferite nobis de fructibz terre. **E**rat autē tempus quādo iam pcoque vne vesci possunt. Cūqz ascēdissent exploraue- runt terram a deserto syn. vsqz ad roob in trantib? emath. **A**scenderūtqz ad meridiē et venerunt in hebron. vbi erant achimā et sisai et bolmai. filij enach: naz hebrō septē annis ante thanim urbem egipti condita est. **P**ergentesqz vsqz ad torrentem botri absciderunt palmitem cum vna sua quem portauerunt in vecte duo viri. **D**e malis quoqz granatis et de ficis loci illi? tulerūt qui appellat? est nehelescol id est torrens botri eo qđ botrū portassēt inde filij israhel. **R**euersiqz exploratores terre post qua dragita dies oī regione circuita venerūt ad moysen et aaron et ad oēm cetū filioz israhel in desertum pharan qđ est in cades. **L**ocutiqz eis et omni multitudinē ostenderunt fruct? terre et narrauerunt dicentes. **E**le- nim? i terrā ad quā misistis nos. que reue- ra fluit lacte et melle. ut ex hijs fructibz co- gnosci potest: s3 cultores fortissios habz. et vrbes grādes atqz muratas. **S**tirpē enach vidim? ibi. **A**malech hītat i meridie. ethe- us et iebuseus et amorreus in montanis.

Cananeus vero morat iuxta mare. et cir- ca fluenta iordanis. **I**nter hec caleph cō- piscens murmur populi qui oriebatur cō- tra moysen ait. **A**scendam? et possideam? terram: quoniam poterimus obtinere eā. **A**lij vero qui fuerant cum eo dicebāt. **N**e- quāqz ad hunc populum valemus ascende- re: quia fortior nobis est. **D**etraxeruntqz terre quam inspexerant apud filios israhel. dicentes. **T**erra quā lustrauim? deuor- rat habitatores suos. **P**opul? quē asperi- mus p̄cere stature est. **I**bi vidimus mon- stra quedam filiorum enach de genere gi- ganteo: quibus cōperati quasi locuste vi- debamur.

Capitulum.

XIII.

Igitur vociferans omnis turba fle- uit nocte illa: et murmurati sunt contra moysen et aaron cuncti fi- lij israhel dicentes. **E**tinam mortui essem? in egipto et non in hac vasta solitudine. **E**tinam pereamus. et nō inducat nos do- minus in terram istam: ne cadamus gla- dio. et vxores hac liberi nostri ducant? cap- tiui. **N**ōne meli? ē reuerti i egiptū. **D**ixe- rūtqz alter ad alter. **C**ōstituam? nobis du- cem. et reuertamur in egiptū. **Q**uo auditu moyses et aarō ceciderūt pñi i terrā corā oī mltitudine filioz israhel. **A**tvero iosue fili? nun. et caleph filius iephone. qui et ipi lustrauerāt terrā. sciteēt vestimēta sua. et ad omēm mltitudinē filioz israhel locuti sūt. **T**erra quā circuinim? valde bona est. **S**i ppicius fuerit dñs iducet nos in eā. et tradat humū lacte et melle manātē. **N**oli- te rebelles esse ptra dñm. neqz timeatis po- pulū terre huius. quia sicut panē ita eos possum? deuorare. **R**ecessit ab eis omē pñi diū: dñs vobiscū est. nolite metuere. **C**ūqz clamaret oīs mltitudo et lapidibz eos vel- let oppm̄ere. apparuit glia dñi sup tectum federis. cūctis videntibz filijs isrl. **E**t dixit dñs ad moysē. **A**lquequo detrahz mibi po- pul? iste. **Q**uoniam non credēt mibi in oib? signis que feci coram eis. **F**eriam igit? eos pestilencia. atqz cōsumā. te aut? faciā pñi- pem sup gētem magnā et fortiorē quā hec est. **E**t ait moyses ad dñm. **E**t audiāt egi- ptij de quoz medio eduxisti populū istū. et

habitatores terre huius qui audierunt quod tu dominus in populo isto sis. et facie videaris ad faciem et nubes tua protegat illos. et in columna nubis precedas eos per diem. et in columna ignis per noctem. quod occideris tantam multitudinem quasi unum hominem. et dicant Non poterat introducere populum in terram pro qua iurauerat: idcirco occidit eos in solitudine. Magnificetur ergo fortitudo domini sicut iurasti dicens. Dominus pateriens et multe misericordie. et auferens iniquitatem et scelera. nullumque innoxium derelinquens: qui visitas peccata patrum in filios in terciam et quartam generationem: dimitte obsecro peccatum populi tui huius secundum magnitudinem misericordie tue: sicut propitius fuisti egredientibus de egipto usque ad locum istum. Dixitque dominus. Dimisi iuxta verbum tuum viuo ego: et implebit gloria domini uniuersa terra. Attamen omnes homines qui viderunt maiestatem meam et signa que feci in egipto et in solitudine. et temptauerunt me iam per decem vices nec obedierunt voci mee. non videbunt terram pro qua iuraui patribus eorum: nec quisquam ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Seruum meum chaleph qui plenus alio spiritu secutus est me inducat in terram hanc quam circuiuit. et semini eius possidebit eam: quoniam amalechites et chananeus habitant in vallibus. Eras mouete castra: et reuertimini in solitudinem per viam maris rubri. Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Absquequo multitudo hec pessima murmurat contra me: Querelas filiorum israel audiui. Dic ergo eis. Ego autem dominus: sicut locuti estis audiente me. sic faciam vobis. In solitudine hac iacebunt cadauera vestra. Omnes qui numerati estis a viginti annis et supra. et murmurastis contra me. non intrabitis terram super quam leuaui manum meam ut habitare vos facerem: propter chaleph filium iephone. et iosue filium nun. Paruulos autem vestros de quibus dixistis quod parte hostibus foret introducenda: ut videant terram que vobis displicuit: vestra cadauera iacebunt in solitudine. Filij vestri erunt vagi in deserto annis quadraginta: et portabunt fornicationem vestram. donec consumatur cadauera patrum in deserto: iuxta numerum quadraginta dierum quibus considerastis terram. Annus per diem imputabitur. Et quadraginta annis recipietis iniquitates vestras: et scietis ultionem meam. Quoniam

sic locutus sum. ita faciam omni multitudini huic pessime. que surrexit aduersum me: in solitudine hac deficiet et morietur. Igitur omnes viri quos miserat moyses ad contemplandam terram. et qui reuersi murmurare fecerant contra eum omnem multitudinem. Detrahentes terre quod esset mala: mortui sunt atque percussique in conspectu domini. Josue autem filius nun et chaleph filius iephone vixerunt ex omnibus qui preperant ad considerandam terram. Locutusque est moyses uniuersa verba hec ad omnes filios israel. et luxit populus nimis. Et ecce mane primo surgentes ascenderunt verticem montis atque dixerunt. Parati sumus ascendere ad locum de quo dominus locutus est: quare peccauimus? Quibus moyses. Cur inquit transgredimini verbum domini. quod vobis nunc cedit in presens? Nolite ascendere. non enim est dominus vobiscum: ne corruatis coram inimicis vestris. Amalechites et chananeus ante vos sunt quorum gladio corruetis: eo quod nolueritis acquiescere domino: nec erit dominus vobiscum. At illi contenebrati. ascenderunt in verticem montis. Archa autem testamenti domini et moyses non recesserunt de castris. Descenditque amalechites et chananeus qui habitant in monte: et percuciens eos atque concidens. persecutus est eos usque horma.

Capitulum. XV.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel. et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram habitationis vestre quam ego dabo vobis. et feceritis oblationem domino in olocaustum. aut victimam pacificam vota soluentes. vel sponte offerentes munera. aut in solennitatibus vestris adolentes odorem suauitatis domino: de bobus siue de ouibus offeret quicumque immolauerit victimam: sacrificium simile decimam parte ephae persam oleo. quod mensuram habebit quater tam partem hini: et vinum ad liba fundenda eiusdem mensure dabit in olocaustum siue in victimam. Per agnos singulos et arietes erit sacrificium simile duarum decimarum. que persa sit oleo tercie partis hini: et vinum ad libamentum tercie partis eiusdem mensure offeret in odorem suauitatis domino. Quando vero de bobus feceris olocaustum aut hostiam ut impleas votum vel pacificas victimas: dabis per singulos boues simile tres

decimas consperse oleo. quod habeat me-
dium mensure bin: et vinum ad liba funde-
da eiusdem mensure in oblationem suavis-
simi odoris domino. Sic facietis per singu-
los boues et arietes et agnos et hebos: tam
indigene quam peregrini eorum ritu offerent
sacrificia. Unum preceptum erit atque iudicium
tam vobis quam aduenis terre. Locutus est do-
minus ad moysen dicens. Loquere filiis
israhel et dices ad eos. Cum veneritis in ter-
ram quam dabo vobis. et comederitis de pa-
nibus regionis illius: separabitis primicias
domino de cibis vestris. Sicut de areis pri-
micias separabitis: ita et de pulmentis da-
bitis primicias domino. Quod si per ignoranciam per-
terieritis quicquam horum que locutus est dominus
ad moysen. et mandauit per eum ad vos.
a die qua cepit iubere et ultra. oblitaque fue-
rit facere multitudo: offeret vitulum de ar-
mento olocaustum in odorem suauissimum
domino et sacrificium eius ac liba ut cere-
monie postulant. hircumque pro peccato: et
rogabit sacerdos pro omni multitudine fi-
liorum israhel et dimittetur eis. quoniam
non sponte peccauerunt nihilominus of-
ferentes incensum domino pro se et pro pec-
cato atque errore suo. et dimittetur vniuer-
se plebi filiorum israhel. et aduenis qui pe-
reginantur inter vos: quoniam culpa est
omnis populi per ignoranciam. Quod si anima
vna nesciens peccauerit. offeret capram anni-
culam pro peccato suo: et deprecabitur pro ea
sacerdos quod inscia peccauerit coram do-
mino: impetrabitque ei veniam. et dimittetur
illi. Tam indigenis quam aduenis una lex
erit omnium qui peccauerint ignorantes.
Anima vero que per superbiam aliquid commis-
erit. siue ciuis sit ille siue peregrinus: quonia-
m aduersus dominum rebellis fuit. peribit de populo
suo. Elerbum enim domini contempsit. et preceptum
illi fecit irritum: idcirco debet et portabit
iniquitatem suam. Factum est autem cum essent
filii israhel in solitudine. et inuenissent homi-
nem colligentem ligna in die sabbati: obtulerunt
eum moysi et aaron et vniuersae multitudinis. Qui
recluserunt eum in carcerem. nescientes quid super
eo facere deberent. Dixitque dominus ad moysen
Morte moriatur homo iste: obruat eum lapi-
dibus omnis turba extra castra. Cumque edu-
cisset eum foras obruerunt eum lapidibus. et mor-
tuus est sicut preceperat dominus. Dixit quoque dominus

ad moysen. Loquere filiis israhel et dices
ad eos. Et faciant sibi fimbrias per angulos
palliorum. ponentes in eis vittas iacinctinas.
Quas cum viderint recordentur omnium mandato-
rum domini. nec sequantur cogitationes suas
et oculos per res varias fornicantes: sed ma-
gis memores preceptorum domini: faciant ea: sit
que sancti deo suo. Ego dominus deus vester. qui
eduxi vos de terra egypti: ut essem deus vestrus.

Capitulum. XVI.

Ecce autem chore filius ysaar filij
caath. filij leui et bathan. atque abi-
ran filij eliab. Non quoque filius
pheleth de filiis ruben surrexerunt contra
moysen: alijque filiorum israhel ducenti qui-
quaginta viri procures synagoge. et qui
tempore concilij per nomina vocabantur
Cumque stetissent aduersum moysen et aaron
dixerunt. Sufficiat vobis quia omnis mul-
tudo sanctorum est. et in ipsis est domi-
nus. Cur eleuamini super populum domini
Quod cum audisset moyses cecidit prorsus in fa-
ciem. locutusque ad chore et ad omnem mul-
titudinem. Mane inquit notum faciet do-
minus qui ad se pertineant. et sanctos ap-
plicabit sibi: et quos elegerit appropinqua-
bunt ei. Hoc igitur facite. Tollat unus-
quisque thuribula sua tu chore et omne con-
cilium tuum. et hausto cras igne ponite
desuper thimiam coram domino: et quem-
cumque elegerit. ipse erit sanctus. Multum eri-
gimini filij leui. Dixitque rursum ad chore
Audite filij leui. Num parum vobis est quod
separauit vos deus israhel ab omni popu-
lo: et iunxit sibi ut seruiretis ei in cultu ta-
bernaculi: et staretis coram frequentia po-
puli et ministraretis ei. Idcirco ad se fecit
accedere te et omnes fratres tuos filios le-
ui. ut vobis etiam sacerdocium vendice-
tis. et omnis globus tuus stet contra do-
minum: Quid est enim aaron ut murmu-
retis contra eum: Misit ergo moyses ut vo-
caret bathan et abiran filios eliab. Qui
responderunt. Non venimus. Nunquid pa-
rum est tibi quod eduxisti nos de terra e-
gypti que lacte et melle manabat ut occi-
deres in deserto: nisi et dominatus fue-
ris nostri: Reuera induxisti nos in ter-
ram que fluit riuus lactis et mellis: et dedi-
sti nobis possessiones agrorum et vinearum. An
et oculos nostros vis eruere. Non venimus

Tratusq; moyses valde. **A**it ad dñm Ne respicias sacrificia eorū. Tu scis qđ nec asellum quidem vnqm̄ acceperim ab eis. nec afflixerī quēpiā eorū. **D**ixitq; ad chore Tu et oīs congregacō tua stete seorsū corāz dño et aaron die crastino separati. Tollite singuli thuribula vestra. et ponite sup ea incensū offerētes dño ducēta quīq̄gita thuribula. aaron qđ teneat thuribulū suū. **Q**uod cū fecissent stātibz moyse et aaron. et coaceruassent aduersū eos oēm mltitudinem ad ostiū tabnaculi: apparuit cūctis gloria dñi. **L**ocutusq; dñs ad moysen et aarō ait. **S**eparāmi de medio congregacōis huius: ut eos repēte dispdam. **Q**ui ceciderūt pñi in faciē. atq; dixerūt. **F**ortissime deus spirituum vniuerse carnis. num vno peccāte contra oēs tua ira desuuet? **E**t ait dñs ad moysē **P**recipe vniuerso p̄plo ut separet a tabnaculis chore et bathan et abirā. **S**urrexitq; moyses et abiit ad bathan et abirā: et sequētibz eū senioribz isrl̄ dixit ad turbā. **R**ecedite a tabnaculū impiorū: et nolite tāgere qđ ad eos ptinent. ne inuoluamī in peccatis eorū. **C**ūq; recessissent a tentorijs eorū p circuitū. bathan et abiran egressi stabant in introitu papilionū suarum. cū vxoribz et liberis. omniq; frequēcia. **E**t ait moyses. **I**n hoc scietis qđ dominus miserit me: ut facerem vniuersa que cernitis. et nō ex p̄prio ea corde protulerim. **S**i cōsuetā hominum morte interierint. et visitauerit eos plaga qua et ceteri visitari solent: non misit me dominus. **S**in autem nouam rē fecerit dominus. ut aperiens terra os suū degluciat eos et omnia que ad illos ptinēt descenderuntq; viuentes in infernum. scietis qđ blasphemauerint dominum. **C**onfestim igitur ut cessauit loqui dirupta ē terra sub pedibus eorum: et aperiens os suū deuorauit illos cum tabernaculis suis. et vniuersa substantia eorum. **D**escēderūtq; vini in infernum aperti humo: et perierūt de medio multitudinis. **A**t vero omnis israhel qui stabat per girum fugit a clamore pereuncium dicens. **N**e forte et nos terra degluciat. **V**ed et ignis egressus a domino interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerebant incensum.

Locutusq; est dominus ad moysen dicens. **P**recipe eleazaro filio aaron sacerdoti ut tollat thuribula que iacent in incendio. et ignem huc illucq; dispergat: quoniam sanctificata sunt ī mortibus peccatorum: producatq; ea in laminas. et affigat altari. eo qđ oblatum sit in eis incensum domino et sanctificata sint: ut cernant ea pro signo et monumento filij israhel. **T**ulit ergo eleazar sacerdos thuribula enea. in quibus obtulerant hī quos incendium deuorauit. et produxit ea in laminas affigens altari. ut haberent postea filij israhel quibus commonerentur: ne quis accedat alienigena et qui non est de semine aaron. ad offerendū incensum domino: ne paciatur sicut passus est chore. et omnis congregacio ei⁹ loquente domino ad moysen. **M**urmurauit autem omnis multitudo filiorum israhel sequenti die contra moysen et aaron dicēs. **N**os interfecistis populum domini. **C**ūq; oriret sedicō et tumultus incresceret. moyses et aaron fugerunt ad tabernaculū federis. **Q**uod postquam ingressi sunt operuit nubes: et apparuit gloria domi. **D**ixitq; dominus ad moysen. **R**ecedite de medio huius multitudinis: etiam nunc telebo eos. **C**ūq; iacerent in terra dixit moyses ad aaron. **T**olle thuribulū. et hausto igne de altari mitte incensum desuper. pergens cito ad populum: ut roges pro eis. **A**men enim egressa est ira a dño. et plaga desuuit. **Q**uod cū fecisset aarō. et cucurrisset ad mediam multitudinē quā iam vastabat incendium obtulit thimiamā: et stās inter mortuos ac viuentes pro populo deprecatus est. et plaga cessauit. **F**uerunt autem qui percussi sūt quatuordecim milia hominū et septingēti: absq; hīs qui perierant in sedicōne chore. **R**euersusq; ē aarō ad moysen ad ostium tabernaculi federis. postqđ quieuit interitus. **E**t locutus est domin⁹ ad moysen dicens. **L**oquere ad filios isrl̄. et accipe ab eis virgas singlas p cognacōes suas a cūctis principibz tribuum virgas duodecim: et vniuscuiusq; nomē superscribes virge sue. **N**omen autem aaron erit ī tribu leui: et vna virga cunctas eorum familias continebit: poneq; eas in tabernaculo federis coram testimonio vbi loqr

ad te. Quæ ex hijs elegero germinabit virga eius: et cohibebo a me querimonias filiorum israel, quibus contra vos murmurant. Locutusque est moyses ad filios israel, et dederunt ei omnes principes virgas per singulas tribus. Fueruntque virge duodecim absque virga aaron. Quas cum posuisset moyses coram domino in tabernaculo testimonij sequenti die regressus inuenit germinasse virgam aaron in domo leui, et turgentibus gemmis eruperant flores: qui folijs dilatatis in amigdalas deformati sunt. Protulit ergo moyses omnes virgas de conspectu domini ad cunctos filios israel: videruntque et receperunt singuli virgas suas. Dixitque dominus ad moysen Refer virgam aaron in tabernaculum testimonij, ut seruetur ibi in signum rebellium filiorum israel, et quiescant querele eorum a me ne moriantur. Fecitque moyses sicut preceperat dominus. Dixerunt autem filij israel ad moysen. Ecce consumpti sumus: omnes peribimus. Qui cumque accedit ad tabernaculum domini, moritur. Nunc usque ad intericionem cuncti delicti sumus.

Capitulum. XVIII.

Dixitque dominus ad aaron. Tu et filij tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarij et tu et filij tui simul sustinebitis peccata sacerdotij vestri. Sed et fratres tuos de tribu leui et sceptro patris tui sume tecum, prestoque sint et ministrent tibi. Tu autem et filij tui ministrabitis in tabernaculo testimonij. Excubabuntque leuite ad precepta tua, et ad cuncta opera tabernaculi: ita duxerunt ut ad vasa sanctuarij et altare non accesserint neque illi moriantur, et vos pereatis simul. Sint autem tecum et excubent in custodijs tabernaculi, et in omnibus ceremonijs eius alienigena non miscebitur vobis. Excubate in custodia sanctuarij, et in ministerio altaris: ne oriatur indignatio super filios israel. Ego dedi vobis fratres vestros leuitas de medio filiorum israel: et tradidi donum domino, ut seruiant in ministerijs tabernaculi eius. Tu autem et filij tui custodite sacerdotium vestrum: et omnia que ad cultum altaris pertinent, et intra velum sunt per sacerdotes administrabunt. Si quis exterius accesserit occidetur. Locutus est dominus

ad aaron. Ecce dedi tibi custodiam primiciarum mearum. Omnia que sanctificantur a filiis israel tibi tradidi et filiis tuis, pro officio sacerdotali legitima sempiterna. Hec ergo accipies de hijs que sanctificantur et oblata sunt domino. Omnis oblatio et sacrificium, et quicquid pro peccato atque delicto redditur mihi, et cedit in sancta sanctorum: tuum erit et filiorum tuorum. In sanctuario comedes illud. Mares tantum ebent ex eo: quia consecratum est tibi. Primicias autem quas voverint et obtulerint filij israel: tibi dedi et filiis tuis ac filiabus tuis iure perpetuo. Qui mundus est in domo tua, vescetur eis. Omnes medullam olei et vini ac frumenti, quicquid offerunt primiciarum domino, tibi dedi. Uniuersa frugum iucia que gignit humus et domino deportantur, cedent in usus tuos. Qui mundus est in domo tua, vescetur eis. Omne quod ex voto reddiderint filij israel, tuum erit. Quicquid primarum erumpite vulua cuncte carnis quam offerunt domino, siue ex hominibus siue de pecoribus fuerit, tui iuris erit: ita duxerunt ut pro hominis primogenito precium acciperes: et omne animal quod imundum est redimi facias: cum redemptio erit post unum mensem: siclis argenti quinq; potest sanctuarij. Siclus viginti obulos habet. Priogentium autem bouis et ouis et capre non facies redimi quia sanctificate sunt domino. Sanguines tantum eorum fundes super altare: et adipem adolebis in suauissimum odorem domino. Carnes vero in usum tuum cedent: sicut peccusculum consecratum et armis dexter tua erunt. Omnes primicias sanctuarij quas offerunt filij israel domino: tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo. Pactum salis est sempiternum coram domino tibi ac filiis tuis. Dixitque dominus ad aaron. In terra eorum nihil possidebitis: nec habebitis partem inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filiorum israel. Filiis autem leui dedi omnes decimas israelitis in possessionem, pro ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo feteris: ut non accedant ultra filij israel ad tabernaculum nec committant peccatum mortiferum: solis filiis leui mihi in tabernaculo seruientibus et portantibus peccata populi: legitimum sempiternum erit in generacionibus vestris. Nihil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti: quod

in olus eorum ⁊ necessaria sepauit. Locutusque est dominus ad moysen dicens **P**recipe leuitis atque denuncia. Cum acceperitis a filiis israel decimas quas debi vobis: primitias earum offerre domino. id est decimam partem decime: ut reputet vobis in oblationem primitiuorum: tam de areis quam de torcularibus ⁊ vniuersis quorum accipitis primitias offerre domino. ⁊ date ea aaron sacerdoti. Omnia que offeritis ex decimis. ⁊ in donaria domini separabitis: optima ⁊ electa erunt. Dicesque ad eos. Si preclara ⁊ meliora queque obtuleritis ex decimis. reputabit vobis quasi de area ⁊ torculari dederitis primitias: ⁊ comedetis eas in omnibus locis vestris. tam vos quam familie vestre: quia proprium est pro ministerio que seruitis in tabernaculo testimonij: ⁊ non peccabitis super hoc. egregia vobis ⁊ pingua reseruantes: ne polluatis oblationes filiorum israel. ⁊ moriamini

Capitulum. XIX.
Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. **I**sta est religio victimae quam constituit dominus. **P**recipe filiis israel. ut adducant ad te vaccam rufam etatis integre in qua nulla sit macula. nec portauerit iugum: tractetisque eam eleazar sacerdos. Qui eductam extra castra immolabit in conspectu omnium: ⁊ tinguens digitum in sanguine eius. asperget contra fores tabernaculi septem vicibus: conburetque eam cunctis videtibus: tam pelle ⁊ carnibus eius quam sanguine ⁊ fimo flamme trahitis. Lignum quoque cedrinum ⁊ ysofum coccumque distinctus sacerdos mittet in flammam. que vacca vorat. Et tunc demum lotis vestibus et corpore suo. ingreditur in castra: comaculatusque erit usque ad vespere. Sed ⁊ ille qui combusserit eam lauabit vestimenta sua et corpus. ⁊ immundus erit usque ad vespere. Colliget autem vir mundus cineres vaccae et effundet eos extra castra in loco purissimo: ut sint multitudini filiorum israel in custodiam ⁊ in aquam aspersionis: quia pro peccato vacca combusta est. **C**umque lauerit qui vaccae portauerat cineres vestimenta sua: immundus erit usque ad vespere. **N**abebunt hoc filii israel ⁊ aduene qui habitant inter eos sanctum iure perpetuo. **Q**ui tetigerit cadaver hominis ⁊ propter hoc

septem diebus fuerit immundus. asperget ex hac aqua die tertio ⁊ septimo: ⁊ sic mundabitur. **S**i die tertio aspersus non fuerit septimo non poterit emundari. **O**mnis qui tetigerit humane anime morticinum ⁊ aspersus ac commixtione non fuerit. polluet tabernaculum domini: ⁊ peribit ex israel. **Q**uia aqua expiationis non est aspersus immundus erit: ⁊ manebit spurcicia eius super eum. **I**sta est lex hominis qui moritur in tabernaculo. **O**mnes qui ingreditur tentorium illius. ⁊ vniuersa vasa que ibi sunt polluta erunt septem diebus. **E**las quod non habuerit opculum nec ligaturam desuper immundum erit. **S**i quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis. aut pro se mortui. siue os illius vel sepulcrum: immundus erit septem diebus. **T**ollent de cineribus combustionis atque peccati. ⁊ mittent aquas viuas super eos in vas: in quibus cum homo mundus tingerit ysofum. asperget ex eo omne tentorium ⁊ cuncta suppellectilem. ⁊ homines huiuscemodi contagione pollutos: atque hoc modo mundus lustrabit immundum tertio ⁊ septimo die. expiatusque die septimo lauabit ⁊ se ⁊ vestimenta sua: ⁊ immundus erit usque ad vespere. **S**i quis hoc ritu non fuerit expiatus. peribit anima illius de medio ecclesie: quia sanctuarii domini polluit: ⁊ non est aqua lustrationis aspersus. **E**rit hoc preceptum legitimum sempiternum. **I**pse quoque qui aspergit aquas. lauabit vestimenta sua. **O**mnis qui tetigerit aquas expiationis: immundus erit usque ad vespere. **Q**uicquid tetigerit immundus. immundus faciet: ⁊ anima que horum quippiam tetigerit. immunda erit usque ad vespere.

Capitulum. XX.
Ceneruntque filii israel ⁊ omnis multitudo in desertum sin mensis primo ⁊ mansit populus in cades. **M**ortuaque est ibi maria. ⁊ sepulta in eodem loco. **C**umque indigeret aqua populus conuenerunt aduersum moysen ⁊ aaron: ⁊ versi in sedicionem dixerunt. **E**tinam perissemus inter fratres nostros coram domino. **C**ur eduxistis ecclesiam domini in solitudinem: ut ⁊ nos ⁊ nostra iumenta moriamur? **Q**uare nos fecistis ascendere de egipto. ⁊ adduxistis ad locum istum pessimum qui feri non potest: qui nec ficum gignit. nec vineas nec

malagranata: insuper et aqua non habet ad bibendum. Ingressusque moyses et aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis corruerunt prout in terra: clamaueruntque ad dominum atque dixerunt. Domine deus audi clamorem populi huius. et aperi eis thesaurum tuum fontem aque viue: ut satiati cesset murmuratio eorum. Et apparuit gloria domini super eos. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Tolle virgam et congrega populum tuum et aaron fratrem tuum. et loquimini ad petram coram eis: et illa dabit aquam. Cumque eduxeris aquam de petra. bibet omnis multitudo et iumenta eius. Tulit igitur moyses virgam qui erat in conspectu domini sicut preceperat ei. congregata multitudine ante petram: dixitque eis. Audite rebelles et increduli. Num de petra hac vobis aquam poterimus eicere. Cumque eleuasset moyses manum percuciens virga bis silicem. egressae sunt aque largissime: ita ut populus biberet et iumenta. Dixitque dominus ad moysen et aaron. Quia non credidistis mihi ut sanctificaretis me coram filiis israel non introducetis hos populos in terram quam dabo eis. Nec est aqua contradictionis. ubi iurgati sunt filii israel contra dominum: et sanctificatus est in eis. Misit itaque terea nuncios moyses de cades ad regem edom qui dicerent. Nec mandat frater tuus israel. Nosti omnem laborem qui apprehendit nos. quomodo descenderint patres nostri in egiptum. et habitauerim ibi multo tempore. afflixeruntque nos egiptii et patres nostros. et quod clamauerimus ad dominum et exaudierit nos miserique angelum qui eduxerit nos de egipto. Ecce in urbe cades que est in extremis finibus tuis positi: obsecramus ut nobis transire liceat per terram tuam. Non ibimus per agros nec per vineas: non bibemus aquas de puteis tuis: sed gradiemur via publica. nec ad dexteram nec ad sinistram declinantes: donec transierimus terminos tuos. Cui respondit edom. Non transibis per me. Alioquin armatus occurram tibi. Dixeruntque filii israel. Per tritam gradiemur viam: etsi biberimus aquas tuas nos et pecora nostra. dabimus quod iustum est. Nulla erit in pretio difficultas tantum velociter transeamus. At ille respondit. Non transibitis. Statimque egressus est obvius cum infinita multitudo et manu forti: nec voluit acquiescere deprecanti. ut con-

cederet transitum per fines suos. Quamobrem dimittit ab eo israel. Cumque castra movissent de cades. venerunt in montem or. qui est in finibus terre edom. ubi locutus est dominus ad moysen dicens. Pergat inquit aaron ad populos suos. Non enim intrabit terram quam debui filiis israel: eo quod incredulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis. Tolle aaron et filium eius cum eo: et duces eos in montem or. Cumque nudaveris patrem vestem suam. indues ea eleazarum filium eius: et aaron colligetur. et morietur ibi. Fecit moyses ut preceperat dominus: et ascenderunt in montem or coram omni multitudine. Cumque aaron spoliasset vestibus suis. induit eis eleazarum filium eius. Illo mortuo in montis supercilio: descendit cum eleazaro. Quis autem multitudo videns occubuisse aaron: fleuit super eo triginta diebus per cunctas familias suas

Capitulum. XXI.

O Elob cum audisset chananeus rex arab. qui habitabat ad meridiem. venisse scilicet israel per exploratorum viam. pugnavit contra illum: et victor existens. dixit ex eo prebendam. At israel voto se domino obligans ait. Si tradideris populum istum in manu mea: delebo urbes eius. Exaudivitque dominus preces israel. et tradidit chananeum: quem ille interfecit subversis urbibus eius: et vocavit nomen loci illius orma. id est anathema. Profecti sunt autem et de monte or. per viam que ducit ad mare rubrum: ut circumirent terram edom. Et tedere cepit populum itineris ac laboris: locutusque contra dominum et moysen ait. Cur eduxisti nos de egipto: ut moriamur in solitudine. Deest panis: non sunt aque: anima nostra iam nauseat super cibo isto levissimo. Quamobrem misit dominus in populum ignitos serpentes: ad quorum plagas et mortes plurimorum venerunt ad moysen atque dixerunt. Peccavimus: quia locuti sumus contra dominum et te. Ora ut tollat a nobis serpentes. Orauit moyses pro populo. Et locutus est dominus ad eum. Fac serpentem eneam: et pone eum per signum. Qui percussus aspexerit eum vivet. Fecit ergo moyses serpentem eneam: et posuit eum per signum. Quem cum percussi aspicerent sanabantur. Profectique filii israel: castrametati sunt in oboth. Tunc egressi fixere tentoria

in ieabarim in solitudine que respicit mabo: contra orientalem plagam: et inde mouentes venerunt ad torrentem zareth. Quem relinquentes castrametati sunt contra arnon. que est in deserto. et prominet in finibus amorrei. Si quidem arnon terminus est moab: diuidens moabitas et amorreos. Unde dicitur in libro bellos domini Sicut fecit in mari rubro sic faciet in torrentibus arnon. Scopuli torrentium inclinati sunt ut requiescerent in arnon et recuberent in finibus moabitay. Ex eo loco apparuit puteus. super quo locutus est dominus ad moysen. Congrega populum: et habeo ei aquam. Tunc cecinit israel carmen istud. Ascendat puteus concinebatur: puteus quem foderunt principes: et parauerunt duces multitudinis. in datore legis et in baculo suis. perfectique sunt. De solitudine: mathana. De mathana: nahalibet. De nahalibet. in bamoth. Bamoth vallis est in regione moab in vertice fassa: et quod respicit contra desertum. Misit autem israel nuncios ad seon regem amorreorum dicens Obsecro ut transire mihi liceat per terram tuam. Non declinabimus in agros et vineas: non bibemus aquas ex puteis. Alia regia egradiemur: donec transeamus terminos tuos. Qui concedere noluit ut transiret israel per fines suos: quin potius exercitu congregato egressus est obuiam in desertum et venit in iasa pugnavitque contra eum. A quo percussus est in ore gladii: et possessa est terra eius ab arnon usque iebot. et filios amon: quia forti presidio tenebant terminum amonitay. Tulit ergo israel omnes ciuitates eius: et habitauit in urbibus amorrei: in esebon scilicet et viculis eius. Urbs esebon fuit regis seon amorrei. qui pugnavit contra regem moab: et tulit omnem terram que dicionis illius fuerat usque arnon. Idcirco dicitur in puerbio Venite in esebon: edificet et struat ciuitas seon. Ignis egressus est de esebon. flamma de opido seon: et deuorauit armoabitay. et habitatores excellos arnon. Ne tibi moab: peristi ipse chamos. Dedit filios eius in fugam: et filias in captiuitate regi amorreorum seon. Iugum ipsorum disperijt ab esebon usque dibon: lassique peruenerunt in ioppe usque medaba. Habitauit itaque israel in terra amorrei. Misitque moyses qui explorarent iazer: cuius ceperunt viculos.

et possederunt habitatores. Alterteruntque se et ascenderunt per viam basan: et occurrit eis og rex basan cum omni populo suo pugnaturus in edrai. Dixitque dominus ad moysen. Ne timeas eum: quia in manu tua tradidi illum et omnem populum ac terram eius: faciesque illi sicut fecisti seon regi amorreorum habitatori esebon. Percussit igitur et hunc cum filiis suis. vniuersumque populum eius usque ad internicionem: et possederunt terram illius. Profectique castrametati sunt in campesribus moab: ubi trans iordanem hiericho sita est.

Capitulum. XXII.

Uidens autem balach filius sephor omnia que fecerat israel amoreo et quod pertinuissent eum moabite. et impetum eius ferre non possent: dixit ad maiores natu madian. Ita debet hic populos omnes qui in nostris finibus commorantur: quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere. Ipse erat eo tempore rex in moab. Misit ergo nuncios ad balaam filium beor ariolum. qui habitabat super flumen terre filiorum amon: ut vocarent eum et dicerent. Ecce egressus est populus ex egipto qui operuit superficiem terre sedens contra me. Veni igitur et maledic populo huic quia fortior me est: si quomodo possim percutere et eicere eum de terra mea. Noui enim quod benedictus sit cui benedixeris: et maledictus in quem maledicta congesseris. Perreperunt seniores moab et maiores natu madian: habentes diuinacionis precium in manibus. Eunque venissent ad balaam. et narrasset ei omnia verba balach: ille respondit. Manete hic nocte: et respondebo quicquid mihi dixerit dominus. Manentibus illis apud balaam: venit deus et ait ad eum Quid sibi volunt homines isti apud te? Respondit. Balach filius sephor rex moabitay misit ad me dicens. Ecce populus qui egressus est de egipto operuit superficiem terre: veni et maledic ei: si quomodo possim pugnare abigere eum. Dixitque deus ad balaam. Noli ire cum eis neque maledicas populo. quia benedictus est. Qui mane consurgens. dixit ad principes. Ite in terram vram: quia prohibuit me deus venire vobiscum.

Reuersi principes dixerunt ad balac. Noluit balaam venire nobiscum. Rursū ille multo plures et nobiliores quā ante miserat: misit. Qui cū venissent ad balaam, dixerunt. Sic dicit balac fili' sephor. Ne cūctis venire ad me. Paratus sū honorare te et quicquid volueris dare tibi et malebicum pro isto. Respondit balaam. Si dederit mihi balac plenā domum suā argenti et auri, nō potero immutare verbū dñi dei mei: ut vltius vlt minus loquar. Obsecro ut h' mātis etiam hac nocte: et scire quē quid mihi rursū respōdeat dñs. Venit ergo de' ad balaam nocte: et ait ei. Si vocare te venerūt hoīes isti. surge et vade cū eis: ita dñs taxat. quod p̄cep̄ero tibi facias Surrexit balaam mane: et strata azina p̄fectus est cum eis: et iratus est deus. Stetitq; angel' domini in via p̄tra balaam qui sedebat azine: et duos pueros habebat secū. Cernens azina angelū stantem in via euaginato gladio: auertit se de itinere. et ibat per agrum. Quam cum verberaret balaam et vellet ad semitam reducere: stetit angelus in angustijs duarū maceriarum quibus vinee cingebantur. Quem videns azina iunxit se parieti: et attriuit sedentis pedem. At ille iterum verberabat: et nihilominus angel' ad locum angustum transiens. ubi nec ad dexteram nec ad sinistram poterat deuiari obuius stetit. Cūq; vidisset azina stantē angelum: concidit sub pedibus sedentis. Qui iratus vehementius cedebat fuste latera eius. Aperuitq; dominus os azine. et locuta est. Quid feci tibi. Cur percutis me ecce iam tercio. Respondit balaam. Quia cōmeruisti: et illusisti mihi. Et cinam habere gladium ut te percuterem. Dixit azina. Nonne animal tuum sum. cui semp sedere cōsuesti: usq; in presentem diem. Dic quid simile unquam fecerim tibi. At ille ait. Nunq̄. Protinus aperuit dñs oculos balaam: et vidit angelum stantē in via euaginato gladio: adorauitq; eum pronus in terram. Cui angelus. Cur inquit tercio verberas azinam tuam: Ego veni ut aduersarer tibi: quia peruersa est via tua: mihiq; contraria. Et nisi azina declinasset de via dans locum resistenti: te occidissem et illa viueret. Dixitq; balaam. Peccaui: nescies q' tu stares p̄tra me. Et nūc si di-

splicet tibi ut vadam. reuertar: Ait āgel' Vade cum istis: et caue ne aliud quam p̄cep̄ero tibi loquaris. Fuit igitur cum p̄ncipibus. Quod cum audisset balac: egressus est in occursum eius in opido moabitarum quod situm est in extremis finib' arnon. Dixitq; ad balaam. Misi nuncios ut vocarēt te. Cur non statim venisti ad me. an q' mercedem aduentui tuo reddere nequeo. Cui ille respondit. Ecce assum. Nunquid loqui potero aliud nisi q' deus posuerit in ore meo Perreperunt q' simul et venerunt in urbē que in extremis regni eius finib' erat. Cūq; occidisset balac boves et oves: misit ad balaam et principes qui cum eo erant munera. Mane autē facto. duxit eum ad excelsa baal: et intuitus est extremam partem populi.

Capitulū. XXIII.

Dixitq; balaam ad balac. Edifica mihi hic septem aras: et para totidem vitulos: eiusdemq; numeri arietes. Cūq; fecisset iuxta sermonem balaam: imposuerunt simul vitulum et arietem super arā. Dixitq; balaam ad balac. Sta paulisper iuxta olocaustum tuū donec vadam. si forte occurrat mihi domin' et quodcūq; imperauerit loquar tibi. Cūq; abisset velociter occurrit illi deus. Locutusq; ad eum balaam. septem inquit aras erexi: et imposui vitulum et arietem desuper Dominus autem posuit verbum in ore ei' et ait. Reuertere ad balac: et hec loqueris. Reuersus inuenit stantem balac iuxta olocaustum suum et omnes principes moabitarum: assumptaq; parabola sua dixit. De aran adduxit me balac rex moabitaz de montibus orientis. Veni inquit et malebicum iacob: p̄pera et detestare israhel. Quo modo maledicā: cui non maledixit deus. Qua racōne detester: quem dñs non detestatur. De sūmis silicib' videbo eum. et de collibus considerabo illum. Populus sol' habitabit: et inter gentes nō reputabitur. Quis dinumerare possit puluerē iacob. et nosse numerū stirpis isrl'. Moriatur anima mea morte iustoz: et fiāt nouissia mea hoz similia. Dixitq; balac ad balaam. Quid ē hoc quod agis. Et malediceres inimicis meis vocaui te. et tu ecōtrario bñdicis eis

Qui ille rñdit. Num aliud possum loqui: nisi quod iusserit dñs: Dixit ergo balach. **E**leni mecū in aliter locū. unde partes isrl videas. et totū videre nō possis: inde males dicit ei. **E**ūq; duxisset eū in locū sublimē sup verticē mōtis phasga. edificauit balaam septē aras: et impositis sup. vitulo atq; ariete: dixit ad balach. **S**ta hic iuxta olocaustū tuū: donec ego obui? pgā. **C**ui cū dñs occurrisset: posuissetq; verbū i ore ei? ait. **R**euertere ad balach: et hec loqris ei. **R**euersus inuenit eū stanē iuxta olocaustū suū: et pñces moabitay cū eo. **A**d quē balach. **Q**uid inquit locut? ē dñs: **A**t ille assumpta parabola sua ait. **S**ta balach et ausculta: audi fili sephor. **N**ō ē de? quasi hō ut menciā: nec ut fili? homis ut mute tur. **D**ixit g? et nō faciet: locut? ē et nō implebit. **A**d benedicendū adduct? sū: benedictionem phibere non valeo. **N**on ē ydo lum in iacob: nec videt simulacrū in isrl. **D**ñs deus eius cū eo ē: et clangor victorie regis in illo. **D**eus eduxit illū de egipto: cuius fortitudo similis ē rinocerotis. **N**ō est augurium in iacob: nec diuinatio i israhel. **T**emporib; suis dicef iacob et israhel. quid operatus sit deus. **E**cce populus ut leena psurget: et qsi leo eriget. **N**ō accubabit donec deuoret p̄daz: et occisor sanguinem bibat. **D**ixitq; balach ad balaam. **N**ec malebicas ei nec benedicas. **E**t ille. **N**onne ait dixi tibi: q quicquid de? mihi imperaret hoc facerē? **E**t ait balach ad eū. **E**leni et ducam te ad aliū locū: si forte placeat deo ut inde malebicas eis. **E**ūq; duxisset eū sup verticē mōtis phogor qui respicit solitudinem: dixit ei balaam. **E**difica mihi hic septē aras: et para totidē vitulos eiusdēq; numeri arietes. **F**ecit balach ut balaam dixerat: imposuitq; vitulos et arietes per singulas aras.

Capitulum. XXIII.

Quāq; vidisset balaam qd placeret dño ut benediceret israheli. neq; abijt ut ante perreperat ut augurium qreret. s; dirigens ptra testū vultū suū. et eleuās oculos vidit isrl i tētorijs cōmoratē p tribu suas: et irruente in se spiritu dei. assumpta parabola ait. **D**ixit balaam fili? beor: dixit hō cui obturat? ē oculus dixit auditor smonē dei qui visionē oīpo

tentis ituitus est: qui cabit. et sic apiūtur oculi ei? **Q**uāpulcra tabnacula tua iacob et tētoria tua isrl: ut valles nemorose. ut orti iuxta fluuios irrigui: ut tabnacula q fixit dñs: qsi cedri ppter aq̄s. **F**luet aq̄ d situla ei? et semē illi? erit in aq̄s multas. **T**olle ppter agag rex ei? et auferetur regnū illi?. **D**eus eduxit illū de egipto: cui? fortitudo filis ē rinocerotis. **D**euorabūt gētes hostes illi?: ossaq; eorū pfringēt: et pforabūt sagittis. **A**ccubās dormiuit ut leo et qsi leena quā suscitare nullus audebit. **Q**ui bñdixerit tibi erit ipe bñdictus: qui maledixerit i maledictōe reputabit. **T**rausq; balach ptra balaā: p̄p̄lois manibus ait. **A**d maledicēdū inimicis meis vocauit te. quib; ecōtrario tercō bñdixisti. **R**euertere ad locū tuū. **D**ecreuerā quidē magnifice honorare te: s; domin? p̄uauit te honore disposito. **R**ñdit balaam ad balach. **N**ōne nūcijs tuis q̄s misisti ad me dixi. si dederit mihi balach plenā domū suā argēti et auri. n̄ potero p̄terire smonē dñi dei mei. ut vl? boni quid vl? mali pferā ex corō meo: s; quicquid dñs dixerit. hoc loquar. **E**lerūtamē pgēs ad p̄plum meū. dabo p̄siliū: quid p̄plus tu? huic p̄plo faciet extremum tpe. **S**ūpta igit parabola. rurū ait. **D**ixit balaā fili? beor: dixit hō cui? obturatus ē oculus: dixit auditor sermonum dei. qui nouit doctrinam altissimi. et visiones omnipotentis videt: qui cadēs apertos habet oculos. **A**udebo eum sed nōmodo: ituebor illū: s; non ipe. **O**rietur stella ex iacob. et psurget virga de israhel: et percuciet duces moab. vastabitq; omnes filios seth: et erit ydumea possessio eius. **H**ereditas seir cedet inimicis suis: israhel vero fortiter aget. **D**e iacob erit qui dominef: et p̄dat reliquias ciuitatis. **E**ūq; vidisset amalech: assumens parabolam ait. **P**rincipiū gēciū amalech: cuius extrema perdentur. **E**libit quoq; cineū: et assumpta parabola ait. **R**obustum quidē est habitaculū tuū: s; si in petra posueris nidum tuū. et fueris elect? de stirpe cin quādiu poteris permanere. **A**ssur enī capiet te. **A**ssūptaq; parabola: iterum locutus est. **D**eu quis victurus est quando ista faciet deus? **E**lenient in trieribus de ytalīa. supabūt assirios. vastabūtq; hebreos: et ad extremū etiam ipi peribunt.

Surrexitq; balaā ⁊ reuersus ē ī locū suū:
balac q; via q̄ venerat redijt. **Ca. XXV**

Morabat aut eo tpe israhel in sethī
⁊ fornicatus est populus cū filiā
bō moab. que vocauerunt eos ad
sacrificia sua. At illi comederūt: ⁊ adora-
uerunt deos eaz. Iniciatusq; est isrl beel-
fegor. Et irat' dñs ait ad moysen. Tolle
cūctos pñcipes populi. ⁊ suspende eos cō-
tra solē in patibulis: vt auertať furoz me-
us ab isrl. Dixitq; moyses ad iudices isrl
Occidat vnusquisq; primos suos qui ini-
ciati sūt beelfegor. Et ecce vn' de filijs isrl
intrauit corā frīb; suis ad scortū madian-
iten. vidēte moysē ⁊ oī turba filioz isrl:
qui flebant añ fores tabnaculi. Qd cū vi-
disset finees fili' eleazari filij aarō sacerdo-
tis. surrexit de medio mltitudis: ⁊ arepto
pugione ingressus ē post vīz israheliten ī
lupanar: ⁊ pfodit ambos simul virū scz ⁊
mulierē in locis genitalib;. Cessauitq; pla-
ga a filijs isrl: ⁊ occisi sunt vīngintiqtuor
milia hominum. Dixitq; dñs ad moysen
Finees filius eleazari filij aaron sacerdo-
tis auertit irā meā a filijs israhel: qz zelo
meo cōmotus est ptra eos: vt nō ipē dele-
rem filios israhel in zelo meo. Idcirco lo-
quere ad eū. Ecce dō ei pacem federis mei
⁊ erit tam ipi q̄ semini ei' pactū sacerdo-
cij sempiternū: qz celat' ē p deo suo. ⁊ ex-
piavit scel' filioz isrl. Erat aut nomen vi-
ri israhelite qui occisus ē cū madianitibe
zambri fili' salu: dux de cognacōe ⁊ tribu
simeonis. Porro mulier madianitis q̄ pa-
riter interfecta est vocabat' cozbi: filia sur-
pñcipsis nobilissimi madianitaz. Locutus
q; ē dñs ad moysen dicens. Hostes vos se-
ciant madianite ⁊ pcutite eos: qz ⁊ ipi ho-
stiter egerūt ptra vos. ⁊ decepere insidijs
p ydolū phogor. ⁊ cozbi filiam ducis ma-
diā sororē suā: que pussa est in die plage
p sacrilegio phogor.

Capitulum. XXVI.

Postq; noxiōz sanguis effusus est:
dixit dñs ad moysen ⁊ eleazarum
filium aaron sacerdotem. Nume-
rate omnem sūmam filioz israhel a vi-
ginti annis ⁊ supra per domos et cognā-
cōes suas: cūctos qui possunt ad bella p-
cedere. Locuti sūt itaq; moyses ⁊ eleazar
sacerdos ī cāpestrib; moab sup iordanen

ptra hiericho ab eos qui erāt a viginti an-
nis ⁊ sup sic dñs īperarat: qz ē iste nume-
r' Rubē: pñmogenit' isrl. Hui' fili' enoch.
a q̄ faīlia enochitaz: ⁊ phallu: a q̄ faīlia
phalluitarū: ⁊ esrom. a q̄ faīlia esromita-
rū: ⁊ charmi. a q̄ faīlia charmitaz. De sūt
familie d stirpe rubē: qz numer' iuent' ē
q̄dragitatriā milia ⁊ septigētītrigita. Fi-
li' phallu eliab: hui' filij namuhel ⁊ dathā
⁊ abirō. Isti sūt dathan ⁊ abirō. pñcipes
ppli qui surrexerūt ptra moysen ⁊ aaron ī
sedicōe chore. qñ aduersus dñm rebellaue-
rūt: ⁊ aperiens terra os suū deuorauit cho-
re morētib; plurimis: qñ combussit ignis
ducētos quīngita viros. Et factū ē grā-
de miraculū: vt chore pereūte filij illi' nō
perirēt. Filij symeon p cognacōnes suas.
namuhel ab hoc familia namuhelitaz: ia-
min ab hoc familia iaminitalaz: iachin. ab
hoc faīlia iachinitaz: zare ab hoc familia
zareitalaz: saul. ab hoc familia saulitarum.
De sūt familie d stirpe symeō: qz oīs nu-
mer' fuit vīgītiduū miliū ducentoz. Filij
gab p cognacōes suas: sephon. ab hoc fa-
milia sephonitalaz. aggi. ab hoc faīlia ag-
gitaz: suni. ab hoc faīlia sunitalaz: ozni. ab
hoc familia oznitalaz: her. ab hoc faīlia he-
ritaz: arod. a q̄ faīlia aroditaz: arihel. ab
hoc familia arihelitalaz. Isti sūt faīlie gab
qz oīs numer' fuit q̄draginta milia quin-
gentoz. Filij iuda. her ⁊ onan: qui ambo
mortui sūt in terra chanaan. Fuerūtq; fi-
lij iuda p cognacōes suas: sela a q̄ familia
selaitaz: phares. a q̄ familia pharesitarū
zare. a q̄ familia zareitalaz. Porro filij pha-
res: esrom. a q̄ familia esromitalaz: ⁊ amul
a quo familia amulitalaz. Isti sunt fami-
lie iuda: quarū omnis numer' fuit septua-
gintasex milia quīngentoz. Filij ysachar
per cognacōes suas: thola. a quo familia
tholaitaz: phua. a quo familia phuaitaz
iasub. a quo familia iasubitarum: semran
a quo familia semranitarum. De sunt co-
gnacōnes ysachar: qz numerus fuit sexa-
gintaqtuor milia trecentoz. Filij zabulon
p cognacōes suas: sared. a quo familia
sareditalaz: belō. a quo familia belonitarū
ialel. a q̄ familia ialelitalaz. De sunt co-
gnacōnes zabulon: quarum numerus fu-
it sexaginta milia quīngentoz. Filij ioseph
per cognacōes suas manasses ⁊ ephraim

de manasse ort^{us} est machir: a quo familia machiritarū. Machir genuit galaad: a quo familia galaaditarū. Galaad habuit filios iezer: a quo familia iezeritarum: et elech. a quo familia electarū: et asribel. a quo familia asribelitarum: et sechem. a quo familia sechemitarū: et semida. a quo familia semidaitarū. et epher. a quo familia epheritarū. Fuit autē epher pater salphaad: qui filios non habebat sed tantū filias quā ista sūt nomina: maala. et noa. et egla. et melcha. et therfa. Hec sūt familie manasse: et numer^{us} earū quinquaginta duo milia septingentorū. Filij autē ephraim per cognationes suas fuerunt hi. Suthala. a quo familia suthalaitarū: becher. a quo familia becheritarū. et be. a quo familia tebenitarū. Porro filius suthala fuit herā: a quo familia heranitarū. Hec sūt cognationes filiorū ephraim: quā numer^{us} fuit triginta duo milia quingentorū. Isti sūt filij ioseph per familias suas. Filij beniamin in cognationibus suis: bale. a quo familia baleitarū: azbel. a quo familia azbelitarū: achira. a quo familia achiramaritarū: suphā. a quo familia suphamitarū: vphā. a quo familia vphanitarū. Filij bale: hered et noeman. De hered familia hereditarū: de noeman familia noemantitarū. Hi sūt filij beniamin per cognationes suas quorū numerus quadraginta quinque milia sexcentorū. Filij dan per cognationes suas: suban. a quo familia subanitarū. Hec cognationes dan per familias suas. Omnes fuere subanite: quorū numer^{us} erat sexaginta quatuor milia quadringentorū. Filij aser per cognationes suas: iemna. a quo familia iemnaitarū: iessui. a quo familia iessuitarum. brie a quo familia brientarū. Filij brie: haber. a quo familia haberitarum: et melchibel. a quo familia melchibelitarū. Nomen autē filie aser fuit sara. Hec cognationes filiorū aser: et numerus eorū quinquaginta tria milia quadringentorū. Filij neptalim per cognationes suas: iessibel. a quo familia iessibelitarū: guni. a quo familia gunitarum. iaser. a quo familia iaseritarū: sellē. a quo familia sellemitarū. Hec sūt cognationes filiorū neptalim per familias suas. quorum numerus quadraginta quinque milia quadringentorū. Ista est summa filiorum israel qui recensiti sunt. sexcenta milia. et mille

septingentitriginta. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Istis diuidetur terra iuxta numerū vocabulorū in possessiones suas. Pluribus maiorē partē dabis. et paucioribus minorē: singulis sicut nūc recensiti sūt tradetur possessio: ita dūtaxat. ut fors terrā tribus diuidat et familijs. Quicquid sorte cōtigerit. hoc vel plures accipiant vel pauciores. Hic quoque ē numer^{us} filiorū leui per familias suas. Gerson. a quo familia gersonitarū: caath. a quo familia caathitarū: merari. a quo familia meraritarū. Hec sūt familie leui. familia lobni. familia hebron. familia mooli. familia musi. familia chozi. At vero caath. genuit amram: qui habuit uxore iochabeth filiā leui. quā nata ē ei in egipto. Hec genuit viro suo amrā filios aaron et moysen: et mariā sorore eorū. De aaron orti sūt nadab et abiu et eleazar et ithamar: quorū nadab et abiu mortui sūt. cum obtulissent ignē alienū corā domino. Fuerunt quoque omnes qui murmurati sūt viginet tria milia generis masculini ab vno mēse et supra: qui nō sūt recensiti inter filios israel. nec eis cū ceteris data possessio est. Hic est numerus filiorū israel. qui descripti sunt a moysē et eleazaro sacerdote in caestribus moab supra iordanem contra ihericho. inter quos nullus fuit eorū qui ante murmurati sūt a moysē et aaron in deserto synai. Predixerat ei dominus quod omnes morerentur in solitudine. Nullusque remansit ex eis: nisi chaleph filius iephone. et iosue filius nun.

Capitulū.

XXVII.

Hecce sūnt filij salphaad. filij epher. filij galaad. filij machir. filij manasse. qui sūt filij ioseph. quorum sunt nomina. maala. et noa. et egla. et melcha. et therfa: steteruntque corā moysē et eleazaro sacerdote et cunctis principibus populi ad ostium tabernaculi federis. atque dixerunt. Pater noster mortuus est in deserto: nec fuit in seditione que concitata est contra dominū sub chore: sed in pectore suo mortuus est. Hic nō habuit mares filios. Cur tollitur nomen illi? de familia sua: quia nō habet filium. Pater nobis possessionē inter cognatos patris nostri. Retulitque moyses causā earū ad iudiciū domini. Qui dixit ad eū. Iustā rē postulāt filie salphaad: da eis possessionē inter agros

patris sui: et ei in hereditatem succedant. Ad filios autem israel loqueris hec. Homo cum mortuus fuerit absque filio. ad filiam eius transibit hereditas: si filiam non habuerit: habebit successores fratres suos. Quod si et fratres non fuerint dabitur hereditatem fratribus patris eius. Sin autem nec patruos habuerit: dabitur hereditas hijs qui ei primi sunt. Erigitur hoc filiis israel sanctum lege perpetua: sicut precepit dominus moyses. Dixit quoque dominus ad moysen. Ascende in montem istum abarim: et contemplantur inde terram quam daturus sum filiis israel. Cumque videris eam. ibis et tu ad populum tuum sicut iuxta frater tuus aaron: quia offendistis me in deserto sin in contradicone multitudinis: nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas. Hec sunt aquae contradicone in cades deserto sin. Cui respondit moyses. Prouideat dominus de spiritu tuo omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc: et possit exire et intrare ante eos et educere eos vel introducere: ne sit populus domini sicut oves absque pastore. Dixitque dominus ad eum. Tolle iosue filium nunc virum in quo est spiritus dei: et pone manum tuam super eum. Qui stabit coram eleazaro sacerdote et omni multitudine et dabit ei precepta cunctis videntibus. et preter glorie tue: ut audiat eum omnis synagoga filiorum israel. Pro hoc si quid agendum erit. eleazar sacerdos consulat dominum. Ad verbum eius egredietur et ingredietur. ipse et omnes filij israel cum eo: et cetera multitudo. Fecit moyses ut precepit dominus. Cumque tulisset iosue. statuit eum coram eleazaro sacerdote et omni frequentia populi: et impositis capiti eius manibus. cuncta replicauit que mandauerat dominus.

Capitulum. XXVIII.

Dixit quoque dominus ad moysen. Precipe filiis israel: et dices ad eos. Oblationem meam et panes. et incensum odoris suauissimi offerre per tempora sua. Hec sunt sacrificia que offerre debetis. Agnos anniculos immaculatos duos quotidie in olocaustum sempiternum unum offeretis mane. et alterum ad vespertinum: decimam partem ephi simile. que conspersa sit oleo purissimo. et habeat quartam partem hin. Olocaustum iuge est quod obtulistis in monte synai in odorem suauissimum in conspectu domini. Et libabitis vini quartam partem hin per agnos singulos in sanctuario domini: alterumque agnum similiter offeretis ad vespertinum iuxta omnem ritum sacrificij matutini et liba-

mentorum eius oblationem suauissimi odoris domino. Die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos. et duas decimas simile oleo consperse in sacrificio: et liba que rite funduntur per singula sabbata in olocausto sempiterno. In kalendis autem id est in mensium exordiis offeretis olocaustum domino. vitulos de armento duos. arietem unum. agnos anniculos septem immaculatos: et tres decimas simile oleo consperse in sacrificio per singulos vitulos: et duas decimas simile oleo consperse per singulos arietes: et decimam decime simile ex oleo in sacrificio per agnos singulos. Olocaustum suauissimi odoris atque incensum domino. Libamenta autem vini que per singulas fundenda sunt victimas. ista erunt. Media pars hin per singulos vitulos: tertia per arietem: quarta per agnum. Hoc erit olocaustum per omnes menses: qui sibi anno vertente succedunt. Dicitur quoque offeret domino per peccatis in olocaustum sempiternum cum libamentis suis. Mense autem primo. quartadecima die mensis phase domini erit: et quintadecima die solenitas. Septe diebus vascen azimis: quorum dies prima venerabilis et sancta erit. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretisque in incensum olocaustum domino vitulos de armento duos. arietem unum. agnos anniculos immaculatos septem. et sacrificia singulorum ex simila quam conspersa sit oleo tres decimas per singulos vitulos. et duas decimas per arietem. et decimam decime per agnos singulos. id est per septem agnos: et hircum pro peccato unum ut expietur per vobis: preter olocaustum matutinum quod super offeretis: ita facietis per singulos dies septem dierum. in fomite ignis et in odorem suauissimum domino: qui surget de olocausto et de libamentibus singulorum. Dies quoque septimus celebris et factus erit vobis. Omne opus seruile non facietis in eo. Dies etiam primitiarum quando offeretis novas fruges domino expletis ebdomatibus: venerabilis et facta erit. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretisque olocaustum in odorem suauissimum domino. vitulos de armento duos. arietem unum agno anniculos immaculatos septem: atque in sacrificijs eorum simile oleo consperse tres decimas per singulos vitulos. per arietes duas. per agnos decimam decime qui simul sunt agni septem: hircum quoque qui mactatur

p expiacione pter olocaustu seipiternu et liba ei? In maculata offeretis oia cu liba coibo suis.

Capitulum. XXIX.

Mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis. Omne opus servile non facietis in ea quia dies clangoris est et tubarum. Offeretisq; olocaustum in odorem suavissimu domino. vitulu de armento unu et arietem unum. et agnos anniculos imaculatos septē: et in sacrificijs eor; sile oleo cōsperses tres decias p singulos vitulos. duas decimas p arietē unā decimā p agnū qui siml sūt agni septē: et hircū p peccato qui offerē in expiacionē ppli pter olocaustu kalendaz cū sacrificijs suis. et olocaustu sempiternū cū libacionib; solitis. **I**isdem ceremonijs offeretis in odore suavissimu in cēsū dño. Decima quoq; dies mēsis hui? septimi erit vobis sancta atq; venerabilis: et affligetis animas vras. Omne opus servile nō facietis i ea. Offeretisq; olocaustu dño in odorem suavissimu. vitulu de armento unū. arietē unū. agnos āniculos imaculatos septē: et in sacrificijs eor; simile oleo psperse tres decimas p singulos vitulos. duas decimas p arietē. decimā decime p agnos singulos qui sūt simul septem agni. et hircū p peccato: absq; hīs que offerri p delicto solent in expiacionē et i olocaustu sempiternū in sacrificio et libaminib; eor;. **Q**uintadecima vero die mensis septimi que vobis sancta erit atq; venerabilis: omne opus servile non facietis in ea s; celebrabitis solēnitatem domino septē dieb;. Offeretisq; olocaustum in odorem suavissimu dño vitulos de armento tredecim. arietes duos. agnos āniculos imaculatos quatuordecim: et i libamētis eor; simile oleo psperse. tres decias p vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecī. et duas decimas arietī uno. id ē simul arietib; duobus et decimam decime agnis singulis qui sunt simul agni quatuordecim: et hircū p peccato absq; olocausto sempiterno. et sacrificio et libamine eius. **I**n die altero offeres vitulos de armento duodecim. arietes duos. agnos āniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olo-

causto seipiterno sacrificiaq; ei? et libamine. **D**ie tercio offeres vitulos undecī. arietes duos. agnos anniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olocausto sempiterno. sacrificioq; et libamine ei?. **D**ie quarto offeres vitulos decē. arietes duos. agnos āniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olocausto sempiterno sacrificioq; ei? et libamine. **D**ie quinto offeres vitulos novē. arietes duos. agnos āniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olocausto sempiterno sacrificioq; eius et libamine. **D**ie sexto offeres vitulos octo. arietes duos. agnos anniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olocausto seipiterno sacrificioq; ei? et libamine. **D**ie septio offeres vitulos septē et arietes duos agnos āniculos imaculatos quatuordecim: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircū p peccato absq; olocausto seipiterno sacrificioq; ei? et libamine. **D**ie octavo qui ē celeberrim? omne op? servile non facietis offerētes olocaustu in odorem suavissimu dño vitulu unū arietē unū. agnos anniculos imaculatos septē: sacrificiaq; et libamina singulor; p vitulos et arietes et agnos rite celebrab. et hircū p peccato absq; olocausto sempiterno sacrificioq; ei? et libamine. **D**ec offeretis dño i solēnitatib; vris. preter vota et oblacōes spōtaneas i olocausto: i sacrificio in libamine et i hostijs pacificis

Capitulum. XXX.

Narrauitq; moyses filiis isrl omia que ei dominus imperarat. et locutus est ad principes tribuum filiorum israhel. **I**ste est sermo quem precepit dominus. **S**iquis virorum votum domino voverit. aut se constrinxerit iuramento: nō faciet irritum verbū suū: sed omne q; pmisit i plebit. **M**ulier si quippiā

vouerit et se pstrinxerit iuramento quod est in domo patris sui. et in etate adhuc puellari: si pgnouerit per votum quod pollicita est. et iuramentum quod obligauit animam suam et tacuerit: voti rea erit. Quicquid pollicita est et iurauit. opere complebit. Sin autem statim ut audierit ptradixerit per: et vota et iuramenta eius irrita erunt: nec obnoxia tenebitur sponsioni eo quod ptradixerit per. Si maritum habuerit et vouerit aliquid et semel de ore eius obui egrediens. animam eius obligauerit iuramento: quod die audierit vir et non ptradixerit. voti rea erit reddetque quodcumque promiserat. Sin autem audiens statim ptradixerit et irritas fecerit pollicitaciones eius. verbaque quibus obstrinxerat animam suam: propicius erit ei dominus. Elidua et repudiata quicquid vouerit reddet. Uxor in domo viri cum se voto pstrinxerit et iuramento: si audierit vir et tacuerit nec ptradixerit sponsioni: reddet quodcumque promiserat. Sin autem exemplo ptradixerit: non tenebitur promissionis rea quod maritus ptradixit: et dominus ei propicius erit. Si vouerit et iuramento se pstrinxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinenciam affligat animam suam in arbitrio viri erit si faciat siue non faciat. Quod si audiens vir tacuerit et in altera diem distulerit sententiam: quicquid vouerit atque promiserat reddet: quod statim ut audiuit tacuit. Sin autem contradixerit postquam rescituit: portabit ipse iniquitatem eius. Iste sunt leges quas constituit dominus moysi inter virum et uxorem: inter patrem et filiam que in puellari adhuc etate est: vel que manet in parentis domo.

Capitulum.

XXXI.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Ellescere prius filii israel de madianitis: et sic colligeris ad populum tuum. Statimque moyses armate inquit ex vobis viros ad pugnam: qui possint vlcem homini expetere de madianitis. Mille viri de singulis tribubus eligantur ex israel: qui mittantur ad bellum. Dederuntque milles de singulis tribubus id est duodecim milia expeditorum ad pugnam: quos misit moyses cum phinees filio eleazari sacerdotis: vasaque sacra et tubas ad elangendum tradidit ei. Cumque pugnassent contra madianitas atque vicissent. omnes mares occiderunt et reges eorum eui et recen. et sur. et ur. et

rebe quinque principes gentis: balaam quoque filium beor interfecerunt gladio: ceperuntque mulieres eorum et puulos omniaque pecora et cunctam superpellectilem. Quicquid habere poterant depopulati sunt: tam urbes quam viculos. et castella flamma consumpsit. Et tulerunt predam et uniuersa que ceperant tam ex hominibus quam ex iumentis: et adduxerunt ad moysen et eleazarum sacerdotem et ad omnem multitudinem filiorum israel. Reliqua autem utensilia portauerunt ad castra in caestribus moab: iuxta iordanem contra ihericho. Egressi sunt autem moyses et eleazar sacerdos et omnes principes synagoge in occursum eorum extra castra. Iratusque moyses principibus exercitus tribunis et centurionibus qui venerant de bello ait. Cur feminas reseruastis? Nonne iste sunt qui ceperunt filios israel ad suggestionem balaam. et peruariari fecerunt vos in domino super peccato phogor vni et percussus est populus? Ergo cunctas interficite. Quicquid est generis masculini etiam in paruulis: et mulieres que nouerunt viros in coitu iugulate: puellas autem et omnes feminas virgines resuate vobis: et manete extra castra septem diebus. Qui occiderit hominem. vel occisum tetigerit lustrabitur die tercio et septimo. Et de omni preda siue vestimentum fuerit siue vas et aliquid in utensilia preparatum de caprarum pellibus et pilis et ligno expiabitur. Eleazar quoque sacerdos ad viros exercitus qui pugnauerant sic locutus est. Hoc preceptum legis: quod mandauit deus moysi. Aurum et argentum et es et ferrum et plumbum et stannum et omne quod potest transire per flammam. igne purgabitur: quicquid autem ignem non potest sustinere. aqua expiationis sanctificabitur: et lauabitis vestimenta vestra die septimo. et purificati postea castra intrabitis. Dixit quoque dominus ad moysen. Tollite summam eorum que capta sunt ab homine usque ad pecus tuum et eleazar sacerdos. et principes vulgi: diuidesque ex equo predam inter eos qui pugnauerunt et egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem: et separabis partem domino ab hijs qui pugnaverunt et fuerunt in bello unam animam de quingentis tamen ex hominibus quam ex bobus et asinis et ouibus: et dabis eam eleazaro sacerdoti: quia primicie domini sunt. Ex media quoque parte filiorum israel accipies qui angelum

caput hominū et boum et azinor et ouium
cūctorūq; aīantiū: et dab ea leuitis qui ex
cubāt ī custodijs tabnaculi dñi. Fecerūq;
moyses et eleazar sicut p̄cepit dñs. Fuit
autē p̄da quā exercit⁹ cepit. ouīū sexcenta
septuagintaquīq; milia: bouū septuaginta
duo milia. azinor sexaginta milia et mille:
aīe hoīm sex⁹ feminei que nō p̄gnouerāt vi
ros. trigintaduo milia. Dataq; est media
pars hīs qui in p̄lio fuerāt. ouīū trecēta
trigintaseptē milia quīgētē. e quib⁹ in p̄te
dñi supputate sūt oues sexcēte septuaginta
quīq; et de bob⁹ trigintasex milib⁹ boues se
ptuaginta et duo: de azinis triginta milib⁹
quīgētis. azini sexagintaun⁹. De animabo
hoīm sedecī milib⁹. cesserūt ī p̄te dñi trigin
tadue aīe. Tradiditq; moyses numex p̄mi
ciar dñi eleazaro sacerdoti sicuti fuerat
ei īperatū ex media p̄te filiorū isrl: quā se
pauerat hīs qui ī p̄lio fuerāt. de media ve
ro p̄te que p̄tigerat relique mltitudinī ibi
ē de ouib⁹ trecētis trigintaseptē milib⁹ quī
gētis. et de bob⁹ trigintasex milib⁹. et de azinis
triginta milib⁹ quīgētis. et de hoīb⁹ sedecim
milib⁹. tulit moyses quīgēsimū caput: et de
bit leuitis qui excubabāt ī tabnaculo dñi
sicut p̄cepit dñs. Cūq; accessisset p̄ncipes
exercit⁹ ad moysē et tribuni cēturioneq;
dixerūt. Nos fui tui recēsum⁹ numex pu
gnatorū quos habuim⁹ sub manu nr̄a: et
ne vn⁹ quidē defuit. Ob hāc causā offerim⁹
ī donarijs dñi singlī qd ī p̄da auri potui⁹
īuenire periscelides et armillas anulos et
dextralia ac murenulas: ut dēp̄ceris p̄ no
bis dñm. Susceperūtq; moyses et eleazar sa
cerdos oē aux ī diuersis speciebo pōdo se
decī milia septīgētos quīgēta siclos. a
tribunis et cēturionib⁹. Unusquisq; ei qd
ī p̄da rapuerat suū erat. Et susceptū itule
rūt ī tabnaculū testimoniū: ī monimētū fi
liorū isrl corā dño.

Capitulū. .XXXII.

Hij autem ruben et gad habebant
pecora multa: et erat illis in iumē
tis infinita substantia. Cūq; vidis
sent iazer et galaad aptas animalibus alē
dis terras: venerunt ad moysen et ad elea
zarum sacerdotem. et principes multitudi
nis: atq; dixerunt. Astharoth et dibon et
iazer et nemra esebon et eleale et saban et
nebo et beon terra quā pcussit dñs ī pspe

ctu filiorū isrl. regionis uberrime ē ad pa
stū aīaliū: et nos fui tui habemus iumēta
pluria: p̄camurq; si īuenim⁹ ḡciā corā te
ut des nob⁹ famulis tuis eā ī possessionem
nec facies nos trāsire iordanen quib⁹ rñ
dit moyses. Nūquid fr̄es v̄ri ibunt ad pu
gnā: et vos h̄ sedebitis. Cur subuertitis mē
tes filiorū isrl: ne trāsire audāt ī locū quē
eis datur⁹ ē dñs. Nōne ita egerūt p̄res v̄ri
qñ misit d̄ cadefbarne ad explorādā terraz
Cūq; veisset usq; ad vallē botri lustrata oī
regione subuerterēt cor filiorū isrl ut nō in
trarēt fines quos ei dñs dedit: qui iratus
iurauit dicēs. Si videbūt hoīes isti qui a
scēderūt ex egipto a viginti ānis et sup̄ ter
rā quā sub iuramēto pollicit⁹ sū abraham
ysaac et iacob: et noluerūt sequi me p̄ ca
leph filiū iePHONE cenezeū et iosue filiū nū
Iste īpleuerūt volūtātē meā Iratusq; dñs
aduersū isrl circūduxit eū p̄ testū q̄dragi
ta ānis: donec p̄sumeret vniuersa genera
cō que fecerat malū ī pspectu ei⁹. Et ecce
īquit vos surrexistis p̄ p̄rib⁹ v̄ris icremē
ta et alūni hoīm peccatorū: ut augeretis
furore dñi p̄tra isrl. Qd si nolueritis sequi
eū ī solitudie p̄plum dereliquet: et vos cau
sa eritis necis oīm. At illi p̄pe accedentes
dixerūt. Caulas ouīū fabricabim⁹ et stabu
la iumētorū. paruulūq; quoq; nr̄is vrbes
munitas: nos autē ip̄i armati et accicti p̄
gem⁹ ad p̄liū añ filios isrl: donec itrodu
cam⁹ eos ad loca sua. Paruuli nr̄i et quic⁹
quid habere possum⁹ ērt ī vrbib⁹ muratis
p̄pter h̄tatorū insidias. Nō reuertemur in
domos nr̄as usq; dū possideāt filij isrl he
reditatē suā: nec quic⁹ querim⁹ trās ior
danē. qz iā hēm⁹ possessionē nr̄am ī orien
tali ei⁹ plaga. Quib⁹ moyses ait. Si faci
tis qd p̄mittitis expediti p̄gite coraz dño
ad pugnā. et oīs vir bellator armat⁹ iorda
nen trāseat. donec subuertat dñs īmicos
suos. et subiciat ei oīs terra: tūc eritis in
culpabiles apud deū et apud isrl. et obtie
bitis regiōes q̄s vultis corā dño. Sin autē
qd dicitis nō feceritis: nulli dubiū ē quin
peccetis ī deū: et scitote quoniā peccatum
v̄m app̄hēdet vos. Edificate ḡ vrbes puu
lis v̄ris et caulas et stabula ouib⁹ ac iumē
tis: et quod polliciti estis implete. Dixerūt
q; filij gad et ruben ad moysen. Serui tui
sum⁹. Faciem⁹ qd iubz dñs nr̄ Paruulus

nos et mulieres et pecora ac iumenta relinque
mus in urbibus galaad: nos autem famuli tui omnes
expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loquaris
Precepit ergo moyses eleazaro sacerdote et
iosue filio nuni et principibus familiarum eius israel.
et dixit ad eos. Si transierint filii gab et filii
ruben vobiscum iordanem omnes armati ad bellum
coram domino et vobis fuerit terra subiecta: date
eis galaad in possessionem. Sin autem noluerint
transire vobiscum in terram chanaan: inter vos
habitandi accipiant loca. Responditque filii gab et
filii ruben. Sicut locutus est dominus suis suis ita
faciemus. Ipsi armati pergemus coram domino in ter
ram chanaan: et possessionem istam suscepisse nos
positemur trans iordanem. Dedit itaque moy
ses filiis gab et ruben et dimidie tribui ma
nasse filii ioseph regnum seon regis amorrei
et regnum og regis basan: et terram eorum cum ur
bibus suis per circuitum. Igitur extruxerunt filii
gab dibon et astharoth et aroer et roth et so
pham et iazer iecbaa et bethera et bethara ur
bes munitas: et caulas pecoribus suis. Filii
vero ruben edificaverunt esebon et eleale et
cariathaim et nabo et baalmeon versis nomi
nibus: sabama quoque: imponentes vocabula ur
bibus quas extruxerant. Porro filii machir fi
lii manasse preceperunt in galaad: et vastaverunt
eam interfecto amorreo habitatore eius. De
dit ergo moyses terram galaad machir filio
manasse: qui habitavit in ea. Jair autem filius
manasse abiit et occupavit vicus eius: quos
appellavit auothiair id est villas iair. Nobe
quoque prexit et apprehendit canath cum vicu
lis suis: vocavitque eam ex nomine suo nobe.

Capitulum XXXIII.

Nunc sunt mansiones filiorum israel
qui egressi sunt de egipto per tur
mas suas in manu moysi et aaron
quas descripsit moyses iuxta castrorum lo
ca que domini iussione mutabant. Profecti
igitur de ramesse mense primo quintadecima
die mensis primi: fecerunt altera die phas filii
israel in manu excelsa videntibus cunctis
egyptiis: et sepeliuntibus primogenitos quos
percusserat dominus. Nam et in diebus eorum exercuerat
ulconem. Castrametati sunt in socoth: de
soccot venerunt in etham que est in ex
tremis finibus solitudinis. Unde egressi vene
runt per phiairoth que respicit beelsepho: et
castrametati sunt ante magdalu. Profectique
de phiairoth transierunt per medium mare in so
litudinem: et ambulantes tribus diebus per desertum
ethaz castrametati sunt in mara. Profectique
de mara venerunt in helim ubi erant duo
decim fontes aquarum et palme septuaginta
ibi que castrametati sunt. Unde et inde egressi: fi
xerunt tentoria super mare rubrum. Profectique de
mari rubro castrametati sunt in deserto syn:
unde egressi venerunt in depheca. Profectique
de depheca castrametati sunt in baluis egres
si que de baluis. raphidim fixerunt tentoria. ubi
populo defuit aqua ad bibendum. Profecti
que de raphidim: castrametati sunt in deserto
synai. Sed et de solitudine synai egressi ve
nerunt ad sepulcra concupiscencie: profectique de
sepulcris concupiscencie castrametati sunt
in asseroth: et de asseroth venerunt in rethma
Profectique de rethma castrametati sunt in
remophares: unde egressi venerunt in lebna.
De lebna castrametati sunt in ressa: egressi
que de ressa venerunt in ceelatha. Unde profecti
castrametati sunt in monte sepher: egressique
de monte sepher venerunt in araba. Unde per
ficiscetes castrametati sunt in maceloth:
profectique de maceloth: venerunt in taath. De
taath castrametati sunt in thare: unde egres
si fixerunt tentoria in metcha et de metcha ca
strametati sunt in esmona: profectique de es
mona venerunt in moseroth. Et de mose
roth castrametati sunt in baneiachan: pro
fectique de baneiachan venerunt in monte ga
laad. Unde profectique castrametati sunt in
iethebatha: et de iethebatha venerunt in e
brona. Egressique de ebrona castrametati
sunt in asiongaber: inde profecti venerunt
in desertum syn. Hec est cades. Egressique de
cades castrametati sunt in monte oz: in ex
tremis finibus terre edom. Ascenditque aaron
sacerdos in montem oz iubente domino: et ibi
mortuus est anno quadragesimo egressionis
filiorum israel ex egipto mense quinto primo die
mensis cum esset annorum centum viginti trium. Au
divitque chananeus rex arab. qui habitabat ad
meridie: in terram chanaan venisse filios israel.
Et profecti de monte oz castrametati sunt in sal
mona: unde egressi venerunt in phinon. Profe
ctique de phinon castrametati sunt in oboth: et
de oboth venerunt in ieabari que est in finibus mo
abitaz. profectique de ieabari fixerunt tentoria in
bibogad: unde egressi castrametati sunt
in elmon deblathaim. Egressique de elmon
deblathaim venerunt ad montes abarim

ptera nabo: pfectiqz de mōtibz abarū trā
sierūt ad cāpestria moab sup iordanē cō
tra ibericho. **I**biqz castrametati sūt de be
thsimō vsqz ad bellsathim ī planioribz lo
cis moabitaz: vbi locut' ē dñs ad moysē.
Precipe filiis israhel: 7 dic ad eos. **Q**uan
do trāsieritis iordanē itrātes terrā cana
an. disperdite cūctos habitatores terre il
lius: pfringite vitulos 7 statuas cōminui
te atqz oīa excelsa vastate: mūdātes terrā
7 habitātes ī ea. **E**go ei dedi vob illā ī pos
sessionē quā diuidetis vob sorte. **P**luribz
dabitis latiorē: 7 paucioribz āgustiorē.
Singulis vt fors ceciderit: ita tribuet he
reditas. **P**er tribu 7 familias possessio di
uideť. **S**in aut nolueritis īterficere habi
tatores terre: qui remāserūt. erūt vob qua
si clavi ī oculis 7 lācee ī lateribz 7 aduer
sabūt vob ī terra habitacōis vře: et quic
quid illis cogitauerāt facere vob faciā

Capitulum. XXXIII.

Locutusqz ē dñs ad moysē dicens
Precipe filiis isrl: 7 dices ad eos
Cū īgressi fueritis terrā chanaan
7 ī possessionē vob sorte ceciderit: hīs finī
bz termīabit. **P**ars meridiana incipiet a
solitudine sūn que ē iuxta edō: 7 habebit
termīos ptra oriētē mare salissimū: qui
circuibūt australē plagā p ascēsu scorpio
nis: ita vt trāseāt ī semia 7 pueniāt ad
meridiē vsqz ad cabesbarne: vnde egrediē
tur pfinia ad villā noīe adar 7 tēdēt vsqz
asemana. **I**bitqz p gyp termin' ab asema
na vsqz ad torrētē egipti: 7 magni maris
litorē finiet. **P**laza aut occidētalī a ma
ri magno incipiet: 7 īpo fine claudet. **P**or
ro ad septētrionalē plagā a mari magno
termī incipiet pueniētes vsqz ad mōtē al
tissimū: a quo veniēt ī emath vsqz ad ter
mīos sedaba: ibūtqz pfinia vsqz ad ebro
na 7 villā benā. **N**ij erūt termī ī pte aquí
lonis. **I**nde metabūt fines ptra orientāle
plagā de villa benan vsqz sephama: 7 d se
phama descēdēt termī ī reblatha ptra fon
tem daphnim. **I**nde pueniēt ptra orientē
ad mare cenereth 7 tēdēt vsqz iordanē: et
ad ultimū salissimū claudēt mari. **N**āc
habebitis terram per fines suos ī circui
tu. **P**recepitqz moyses filiis israhel dicēs
Dec erit terra quam possidebitis sorte: et
quam iussit dñs dari nouēz tribubz 7 di

midie tribui. **T**ribu ei filioz ruben p fami
lias suas 7 tribu filioz gad iuxta cognacō
nū numez. media quoqz tribu manasse id
ē due semis tribu acceperūt pte suā trans
iordanē ptra ibericho ad oriētālē plagam
7 ait dñs ad moysē. **D**ec sūt noīa virozū
qui terrā diuidēt vob. **E**leazar sacerdos 7
iosue fili' nun: 7 singlī pncipes de tribubz
singlis quoz ista sūt vocabula. **D**e tribu
iuda: caleph fili' iePHONE. **D**e tribu simeō
samuhel fili' amiud. **D**e tribu beniamin:
helibad fili' chafelon. **D**e tribu filioz dan
bocci fili' iogli. **F**ilioz ioseph d tribu ma
nasse: hannibel fili' ephot. **D**e tribu eph
raim: camuhel fili' sephthan. **D**e tribu za
bulon: belisaphan fili' pharnath. **D**e tribu
ysachar: dux phalthibel fili' ozan. **D**e tri
bu aser: abiud fili' salomi. **D**e tribu nepta
lim: phedabel fili' amiud. **I**ij sūt quibz p
cepat dñs vt diuiderēt filiis israhel terrā
chanaan.

Capitulum. XXXV.

Hec quoqz locut' ē dñs ad moysē
ī cāpestris moab sup iordanē
ptra ibericho. **P**recipe filiis isra
hel vt tent leuitis de possessionibz suis vr
bes ad habitandū 7 suburbana eaz p cir
cuitū: vt ipi ī opidis maneāt. 7 suburba
na sint pecoribz ac iumentis: que a muris
ciuitatū forinsecus p circuitū mille pas
suū spacio tēdēt. **C**ōtra oriētē. duo milia
erūt cubiti: 7 ptra meridiē similiter erūt
duo milia. **A**d mare quoqz qd rēspicit occi
dētē eadē mēsurā erit: 7 septētrionalis pla
ga eqli termīo finiet. **E**rūtqz vrbes ī me
dio: 7 foris suburbana. **D**e ipis autē opi
dis que leuitis dabitis. sex erūt ī fugiti
uoz auxilia separata. vt fugiat ad ea qui
fuderit sāguinē: 7 exceptis hīs alia qdra
ginta duo opida: id est simul quadragin
ta octo cum suburbanis suis. **I**psēqz vr
bes que dabunt de possessionibz filiorum
israhel. ab hīs qui plus habēt plures au
ferentur 7 qui minus pauciores. **S**inguli
iuxta mēsurā hereditatis sue dabunt opi
da leuitis. **A**it dñs ad moysē. **L**oquere
filiis isrl. 7 dices ad eos. **Q**uādo trāgressi
fueritis iordanē ī terrā chanaan. decerni
te que vrbes esse debeāt ī pñdia fugitiuo
rū. qui nolētes sāguinē fuderūt: ī quibz cū
fuerit pfug'. cognatus occisi eū occidere

nō poterit: donec stet in p̄spectu mltitudi-
nis. ⁊ causa illi iudicet. De ip̄is aut̄ vr-
bibz q̄ ad fugitiōz subsidia separāt̄ tres
erūt trās iordanē ⁊ tres ī terra chanaan.
tam filiis israhel q̄ aduenis atq; peregrī-
nis: vt pfugiat ad eas. qui nolēs sāguinē
fuderit. Si quis ferro pcusserit ⁊ mortu⁹
fuerit qui pcuss⁹ ē. re⁹ erit homicidij: ⁊ ip̄e
morie⁹. Si lapidē iecerit ⁊ ict⁹ occubuerit
similiter puniet⁹. Si ligno pcussus iterie-
rit pcussoris sāguine vindicabit⁹. Propin-
qu⁹ occisi homicidā interficiet: statī vt app̄-
hēderit eū pcuciet. Si p̄ odiū quis hoīem
ipulerit vt iecerit quippiā ī eū p̄ insidias:
aut cū esset inimicus manu pcusserit ⁊ il-
le mortu⁹ fuerit: pcussor homicidij re⁹ erit.
Cognatus occisi statī vt inuenerit eū in-
glabit. Qd̄ si fortuitu ⁊ absq; odio ⁊ ini-
micis quicq; horū fecerit. ⁊ hoc audiente
ip̄lo fuerit p̄probatū. atq; inter pcussorez
⁊ p̄pinquū sāguinis questio vtilata: libe-
rabit⁹ innocēs de ultoris manu. ⁊ reduce⁹
p̄ sentēciā in urbē ad quā pfugerat: mae-
bitq; ibi donec sacerdos magn⁹ qui oleo
sancto vnct⁹ ē moriat⁹. Si interfector ex-
tra fines urbium q̄ exulibus deputate sūt
fuerit inuentus ⁊ pcussus ab eo qui ultor
est sanguinis: absq; noxa erit qui eū occi-
derit. Debuerat enī profug⁹ vsq; ad mor-
tem pontificis in vrbe residere. Postquā
autē ille obierit: homicida reuertetur in
terram suam. Nec sempiterna erunt ⁊ le-
gitima. in cunctis habitacōnibus vestris
homicida sub testibz puniet⁹. Ad vni⁹ te-
stimonium nullus p̄denabitur. Non acci-
pietis p̄cium ab eo qui reus est sanguinis
statim ⁊ ip̄e morietur. Exules ⁊ pfugi aū
mortem pontificis nullomodo in vrbes
suas reuerti poterunt ne polluat̄ terras
habitacōnis vestre que īsoncium cruore
maculatur: nec aliter expiari potest nisi p̄
eius sanguinem. qui alterius sanguinem
fuderit: ita emundabitur vestra possessio
me cōmorante vobiscum. Ego enī sū dñs
qui habito inter filios israhel.

Capitulū. XXXVI.

Accesserunt autem ⁊ principes fa-
miliarum galaad filij machir filij
manasse de stirpe filiorum ioseph
locutiq; sunt moysi coram principibus
israhel atq; dixerunt. Tibi dño nostro p̄-

cepit dñs vt terrā sorte diuideres filiis is-
rahel: ⁊ vt filiabo salphaad fr̄is nr̄i bares
possessionē debitā p̄ri: quas si alteri⁹ tribu
hoīes vxores acceperit sequetur possessio
sua ⁊ trāslata ad aliū tribū de nr̄a heredi-
tate minuet⁹: atq; ita fiet vt cum iubileus
id est quinquagesimus annus remissiois ad-
uenerit cōfundatur sortiu distribucio et
alioz possessio ad alios trāseat. Respōdit
moyses filiis israhel: ⁊ dño p̄cipiente ait.
Recte tribu filioz ioseph locuta est: ⁊ hec
lex sup filiabo salphaad a dño pmulgata
ē. Nubāt quibz volunt tantū vt sue tribu
homībz: ne cōmisceat⁹ possessio filiorum
isrl de tribu in tribū. Omēs enī viri ducēt
vxores de tribu ⁊ cognacōe sua. ⁊ cūcte fe-
mie de eadē tribu maritos accipiet⁹: vt he-
reditas p̄maneat ī familijs nec sibi misce-
ant⁹ tribu: s; ita maeāt vt a dño separe sūt
feceritq; filie salphaad vt sibi fuerat im-
patū. ⁊ nupsert malaa et therfa ⁊ egla et
melcha ⁊ noa filijs p̄ui sui de faīlia ma-
nasse qui fuit fili⁹ ioseph: et possessio q̄ il-
lis fuerat attributa mansit in tribu ⁊ fa-
milia patris eaz. Nec sūt mādata atq; iu-
dicia que mandauit dñs p̄ manum moysi
ad filios israhel in cāpestribz moab sup
iordanen contra ibericho.

Explicit liber numeri. Incipit helleabda-
beri qui deuteronomi⁹ p̄notat⁹. **Ca. .I.**

Ec sunt verba que locut⁹
est moyses ad omnem isra-
hel trans iordanen in soli-
tudine campestri. contra
mare rubrum: inter pha-
ran ⁊ thophel ⁊ labā ⁊ ase-
roth. Ubi auri ē plurimū. vndecim dieb⁹
de oreb: p̄ viam montis seir vsq; cadesbar-
ne. Quabagesimo anno vndecimo mense
p̄ma die mensis locutus est moyses ad fi-
lios israhel omnia que p̄cepat illi dñs. vt
diceret eis: postq̄ percussit seon regem a-
morreorum. qui habitauit in esebon: ⁊ og
regem basan qui mansit in aseroth ⁊ me-
drai trans iordanen in terra moab. Cepit
q; moyses explanare lege ⁊ dicere. Dñs
dñs nr̄ locut⁹ ē ad nos ī oreb dicēs Sufficit
vob̄ q̄ in hoc mōte mālistis. Reuertimini
⁊ venite ad mōtem amorreoz ⁊ ad cetera

que ei prima sunt capestria atque montana
et humilia loca contra meridiem et iuxta litus
maris: terram chananeorum et libani usque ad
flumen magni eufratis. **E**n inquit tradidi vo-
bis. Ingrederimini et possidete eam: super qua iu-
rauit dominus patribus vestris abraham, ysaac et iacob
ut daret illam eis et semini eorum pro eis. Dixitque
vobis illo in tempore. Non possum solus sustinere vos
quia dominus deus noster multiplicauit vos, et estis
hodie sicut stelle celi plurimi. Dominus deus pa-
trum vestrorum addat adhuc numerum multa mi-
lia: et benedicat vobis sicut locutus est. Non valeo
solus negocia vestra sustinere et probare et iurgia.
Date ex vobis viros sapientes et gnaros quo-
rum puerfatio sit probata in tribubus vestris: ut
ponam eos vobis principes. Tunc respondistis mihi
Bona res est quam vis facere. Tulique de tribu
vestris viros sapientes et nobiles et constitui
eos principes tribunos et centuriones et quin-
quagenarios ac decanos qui docerent vos
singula: preceperuntque eis dicentes. Audite illos: et
quod iustum est iudicate. Siue ciuis sit ille siue
peregrinus: nulla erit distantia personarum. Ita
potum audietis ut magni: nec accipietis cui-
usquam personam: quia dei iudicium est. Quod si difficile
vobis visum aliquid fuerit referte ad me, et
ego audiam. Preceperuntque omnia que facere debe-
retis. Profectique de oreb transiimus per here-
mum terribilem et maximam solitudinem quam vi-
distis per viam montis amorrei: sicut preceperat
dominus deus noster nobis. Cumque venissemus in cadesbarne
dixi vobis. **A**lestitis ad montem amorrei: quem
dominus deus noster daturus est vobis. **Q**uide terra quam dominus
deus tuus dabit tibi. **A**scende et posside eam: sicut
locutus est dominus deus noster patribus tuis. **N**oli timere
nec quicquam paueas, et accessistis ad me om-
nes atque dixistis. **M**ittamur viros qui pside-
rent terram, et renuntiarent per quod iter debeamus ascen-
dere: et ad quas pergere ciuitates. Cumque mihi
fimo placuisset: misi ex vobis duodecim viros
singulos de tribubus suis. **Q**ui cum preuissset et
ascendisset in montana, venerunt usque ad valles
botri: et considerata terra, sumentes de fructi-
bus eius ut ostenderent vobis attulerunt ad nos:
atque dixerunt. **B**ona est terra quam dominus deus noster
daturus est nobis. **E**t nolulistis ascendere: sed incre-
duli ad sermonem dei nostri murmurastis in tab-
ernaculo vestro: atque dixistis. **O**dit nos dominus: et
idecirco eduxit nos de terra egypti ut trade-
ret nos in manu amorrei atque beleret. **Q**uo
ascendemus? **N**uncij terruerunt cor nostrum dicentes.

Maxima multitudo est: et nobis statura perior
Arbes magne et ad celum usque munite. **F**ili-
os enachi vidimus ibi. **E**t dixi vobis nolite
metuere: nec timeatis eos. Dominus deus qui du-
ctor est noster, pro vobis ipse pugnet: sicut fecit in
egypto cunctis videtibus et in solitudine ipsi vi-
distis. **P**ortauit te dominus deus tuus ut solet homo
gestare puulum filium suum in omni via per quam am-
bulaisti: donec veniretis ad locum istum. **E**t
nec sic quidem credidistis domino deo vestro qui
precessit vos in via et metaturus est locum in quo tes-
toria figere deberetis: nocte ostendens vobis
iter per ignem: et die per columnam nubis. Cumque au-
disset dominus vocem sermonum vestrorum: iratus iurauit
et ait. **N**on videbit quispiam de hominibus genera-
tionis huius pessime terram bonam quam sub iura-
mento pollicitus sum patribus vestris. propter caleph fi-
lium iephone. **I**pse enim videbit eam: et ipsi dabo
terram quam calcavit et filijs eius: quia secutus est
dominum. **N**ec miranda indignatio in populum: cum mi-
hi quoque iratus deus propter vos dixerit. **N**ec tu
ingredieris illuc. **S**ed iosue filius noster mister-
tuus ipse intrabit pro te. **N**unc exhortare et robo-
ra et ipse sorte terram diuidet israeli. **P**aruuli
vestri de quibus dixistis quod captiui ducerentur et fi-
lij qui hodie boni ac mali ignorant distan-
ciam ipsi ingredientur et ipsis dabo terram et possi-
debunt eam: vos autem reuertimini et abite in soli-
tudinem per viam maris rubri. et respondistis mihi
Peccauimus domino. **A**scendemus et pugnabimus
sicut precepit dominus deus noster. Cumque instructi ar-
mis pergeretis in montem: ait mihi dominus. **N**unc ad
eos. **N**olite ascendere neque pugnetis. **N**on est
super vos: ne cadatis coram inimicis vestris.
Locutus sum et non audistis: sed aduersantes im-
perio domini et tumetes superbia ascendistis in
montem. **I**taque egressus amorrei qui habitabat in
montibus et obuiam veniens persecutus est vos sicut
solent apes persequi et cecidit de seir usque hor-
ma. Cumque reuersi ploraretis coram domino non
audiuit vos: nec vocem vestram voluit acquies-
cere. **S**edistis ergo in cadesbarne multo tempore.

Capitulum.

II.

Profectique inde venimus in solitudinem
que ducit ad mare rubrum sicut mihi
dixerat dominus: et circuinuimus mon-
tem seir longo tempore. **D**ixitque dominus ad
me. **S**ufficit vobis circuire montem istum
ite contra aquilonem et populo precepe dicentes
Transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum
esau qui habitant in seir: et timebunt vos

videte ergo diligēter ne moueamini contra eos. Neque enī dabo vobis de terra eorum quāntū p[er] vni[us] pedis calcare vestigiū: quia in possessionē esau dedi montes seir. Cibos emetis ab eis pecunia: et promittetis. aq[ue] emptā haurietis et bibetis. Dñs de[us] tu[us] bñdixit tibi in omni t[em]p[or]e manuū tuar[um]. Nouit iter tuū: quō transieris solitudinē hāc magnā p[er] quā dragita annos. habitans tecū dñs de[us] tu[us] et nihil tibi defuit. Cūq[ue] trāsissē frēs nostros filios esau q[ui] habitabant in seir p[er] viam cāpestrē de helath et de asiongaber: venim[us] ad iter q[uo]d ducit ī dēstū moab. Dixitq[ue] dñs ad me Non pugnes p[ro]tra moabitas nec ineas aduersus eos p[ro]liū. Non enī dabo tibi quicq[ue] de terra eorum: quia filijs loth tradidi ar in possessionē. Emim[us] p[ri]mi fuerūt habitatores ei[us]: p[ro]p[ri]us magn[us] et validus et tā excelsus ut de enachi stirpe q[ui] gigātes crederent[ur]: et eēnt similes filior[um] enachim. Deniq[ue] moabite appellant eos emi. In seir autē p[ri]us habitauerūt horim: quib[us] expulsis atq[ue] deletis habitauerūt filij esau sic fecit isrl in terra possessionis sue quam dedit illi dñs. Surgentes ergo ut trāsire[m] torrentē zareth: venim[us] ad eū. Temp[or]e autē quo ambulauim[us] de cadesbarne vsq[ue] ad transitū zareth trigita et octo āno[rum] fuit: donec p[er]sumerēt oīs p[ro]gregatō hoīm bellato[rum] de castris sic iurauerat dñs: c[uius] man[us] fuit aduersus eos ut interirent de castror[um] medio. postq[ue] autē vniuersi ceciderūt pugatores. Locut[us] est dñs ad me dicens. Tu trāsibis hodie terminos moab urbē noīe ar et accedes in vicinia filior[um] āmon. Caue ne pugnes p[ro]tra eos: nec mouearis ad preliū. Non enī dabo tibi de terra filior[um] āmon: quia filijs loth dedi eam ī possessionē. Terra gigantū reputata est: et in ip[s]a olim habitauerūt gigantes: q[ui]s āmonite vocant 3030mim p[ro]p[ri]us magn[us] et mlt[us] et p[er]cere longitudinis sic enachim q[ui]s deleuit dñs a facie eorum: et fecit illos h[ab]itare p[er] eis: sic fecerat filijs esau qui habitāt in seir de[us] lenis horreos et terrā eorum illis tradens: quā possident vsq[ue] in p[re]s[ens]. Eneos q[ui]s qui h[ab]itant in aserim vsq[ue] gazaz capadoces expulerūt eos. qui egressi de capadocia deleūt eos: et habitauerūt p[er] illis. Surgite et trāsate torrentē arnō. Ecce tradidi in manu tua seon regē esebon amorreū et terrā ei[us]: incipe possidere: et p[ro]mitte aduersus eū preliū. Hodie

incipias mittere terrorem atq[ue] formidinem tuam in p[ro]p[ri]os qui habitāt sub omni celo: ut audito noīe tuo paueant et in morē p[er]turientū p[ro]temiscāt: et dolore teneant[ur]. Misi ergo nūcios d[omi]ni solitudine cademoth ad seon regē esebon v[er]bis pacificis dicens. Trāsibim[us] p[er] terrā tuam: publica g[er]diemur via. Non declinabim[us] neq[ue] ad dextram neq[ue] ad sinistrā. alimenta p[ro]cio vende nob[is] ut vescamur: aq[ue] pecunia tribue et sic bibem[us]. Tantu[m] est ut nob[is] p[ro]cedas transitū: sicut fecerūt filij esau qui habitāt in seir. et moabite qui habitant in ar. donec veniam[us] ad iordanē et transeam[us] ad terrā quam dñs n[oster] datur[us] est nob[is]. Noluitq[ue] seon rex esebon dare nob[is] transitū quia indurauerat dñs de[us] tu[us] spiritū ei[us]: et obfirmauerat cor illi[us] ita ut tradere[ntur] in man[us] tuas: sicut nūc vides. Dixitq[ue] dñs ad me Ecce cepi tibi tradere seon et terram ei[us]: incipe possidere eam. Egressusq[ue] ē seon obuias nob[is] cū omni p[ro]p[ri]o suo ad p[ro]liū in iasa et tradidit eum dñs deus n[oster] nob[is]: p[er]cussimusq[ue] eum cū filijs suis et omni p[ro]p[ri]o suo: cunctasq[ue] vrbes in t[em]p[or]e illo cepim[us] interfectis habitatorib[us] ear[um] viris ac mulieribus et puulis. Non reliquim[us] in eis quicq[ue] absq[ue] iumentis q[ui] in p[re]tem venere p[ro]dantiū et spolijs vrbū quas cepim[us] ab arder q[ui] est sup[er] ripā torrentis arnon opido q[uo]d in valle sitū est vsq[ue] galaad. Non fuit vic[us] et ciuitas q[ui] nostras effugeret man[us]. Omnes tradidit dñs deus n[oster] nob[is]: absq[ue] terra filior[um] āmon ad quam nō accessim[us] et cunctis que adiacēt torrenti ieboch: et vrbib[us] mōtanis vniuersisq[ue] locis a quib[us] nos p[ro]hibuit dñs deus noster.

Ca. III.

Itaq[ue] cōuersi ascendim[us] p[er] iter basan. Egressusq[ue] est og rex basan in occursum nob[is] cū p[ro]p[ri]o suo ad bellandū in edrai dixitq[ue] dñs ad me Ne timeas eū: quia in manu tua tradit[us] est cū omni p[ro]p[ri]o ac terra sua faciesq[ue] ei sic fecisti seon regi amorreor[um] qui habitauit in esebon. Tradiditq[ue] ergo dñs de[us] n[oster] in manib[us] n[ost]ris etiā og regem basaz et vniuersū p[ro]p[ri]um ei[us]: p[er]cussimusq[ue] eos vsq[ue] ad internitēdem: vastantes cūctas citates illi[us] vno t[em]p[or]e. Nō fuit opidū q[uo]d nos effugeret. sexagita vrbes: oēm regionē argob regni og ī basan. Cūctę vrbes erāt mūlte muris altissimis portisq[ue] vectib[us] absq[ue] opidib[us] innumeris q[ui] non habebant

muros. Et deleuim⁹ eos sicut feceram⁹ se-
on regi esebon dispendentes omnē ciuitatez
uirosq; ac mulieres et paruulos: iumenta
aut⁹ et spolia urbiū diripuim⁹. Tulimusq;
illo in tpe terrā de manu duoz regū amor-
reoz q̄ erant trans iordanem a torrente ar-
non usq; ad montem hermon quē sydonij
sarion vocant et amorrei sanir: oēs ciuita-
tes q̄site sunt in planicie: et uniuersam ter-
ram galaad et basan usq; ad selcha. et edrai
ciuitates regni og i basan. Solus q̄ppe og
rex basan restiterat d̄ stirpe gigantū. Mō-
strat⁹ lect⁹ ei⁹ ferre⁹ qui ē in rabath filioz
āmon: nouem cubitos h̄ns longitudinis: et
q̄tuor latitudinis ad mensuram cubiti vi-
rilis man⁹. terramq; possedim⁹ tpe illo ab
aroer q̄ est sup ripam torrentis arnon: usq;
ad mediam ptem montis galaad. Et ciui-
tates illi⁹ dedi ruben et gad: reliquā at pte
galaad et oēm basan regni og edidi medie
tribui manasse omnē regionē argob. Cū-
cta basan vocat⁹ terra gigantū. Jair fili⁹
manasse possedit oēm regionē argob usq;
ad terminos gessuri et machati. Locauitq;
ex noīe suo basan anothiair. i. villas iair:
usq; in pntem diē. Machir q̄z dedi galaad
et tribui ruben et gad dedi de terra galaad
usq; ad torrentē arnon mediū torrentis et
finiū usq; ad torrentē ieboch q̄ est termin⁹
filioz āmon: et planicie solitudis atz ior-
danem et fminos cenereth usq; ad mare de-
fti qd̄ ē salissimū ad radices mōtis phas-
ga conē orientē. Precepim⁹ vob in tpe illo
dicens. Dñs de⁹ v̄r dat vobis terram hanc
in hereditatē: expediti pcedite fr̄s v̄ros fi-
lios isrl omnes viri robusti absq; vxorib⁹
et puulis atz iumentis. Noui enim q̄ plura
habeatis petora et in vrbib⁹ remanere debe-
bunt q̄s tradidi vobis: donec req̄em tribu-
at dñs fr̄ib⁹ v̄ris sicut vob tribuit. et possi-
deant etiam ipi terram: quaz datur⁹ est eis
trās iordanē: tūc reuertet⁹ unusq; in pos-
sessionē suam quam dedi vob. Josue q̄z in
tpe illo pcepi dicens. Oculi tui viderunt q̄
fecit dñs de⁹ n̄r duob⁹ h̄is regib⁹: sic faciet
oib⁹ regnis ad q̄ trāsitur⁹ es. Ne t̄neas eos.
Dñs enim de⁹ v̄r pugabit p vob Precatusq;
sum dñm in tpe illo dicens. Dñe de⁹ tu cepi-
sti oñdere furo tuo magnitudinē tuaz ma-
numq; fortissimaz. Neq; enī est ali⁹ de⁹ vel
in celo vel in t̄ra q̄ possit facere opa tua: et

compari fortitudini tue. Transibo igit⁹ et
videbo terraz hanc optiam trans iordanē:
et montē istū egregiū et libanū. Iratusq; est
dñs mihi p̄p̄ vos nec exaudiuit me. Sz bi-
xit mihi. Sufficit tibi: nequaq; vlē loq̄ris
d̄ hac re ad me. Ascende cacumē phasge: et
oculos tuos circūfer ad occidentē et ad aq̄lo-
nē austrq; et orientē et aspice. Nec enī trās-
ibis iordanē istū. Precipe iosue et corobo-
ra eū atz p̄forta: q̄ ipse p̄cedet pplm istū: et
diuidet eis terraz quam visur⁹ es. Mansi-
musq; i valle p̄ phanū phogor. **Ca. III**

Et nunc israel audi precepta et iudi-
cia q̄ ego doceo te. ut faciens ea vi-
uas: et ingrediens possideas terraz
quaz dñs de⁹ p̄m v̄roz datur⁹ est vob. Nō
abdetis ad vbum qd̄ vobis loquor: nec au-
feretis ex eo. Custodite mādata dñi dei v̄ri
q̄ ego p̄cipio vobis. Oculi v̄ri viderūt omīa
q̄ fecit dñs conē beelphegor quō p̄triuertit
omnes cultores eius de medio v̄ri. Eos at⁹
q̄ adheretis dño deo v̄ro viuistis uniuersi:
usq; in pntēz diē. Scitis q̄ docuerim vos
p̄cepta atz iusticias sicut mandauit mihi
dñs deus meus: sic facietis ea in terra quā
possessuri estis: et obsequabitis et implebitis
opere. Nec est enim vrā sapientia et intelle-
ctus coram pplis ut audientes uniuersi p̄-
cepta hec dicant. En plus sapiens et intel-
ligēs gens magna: Nec est alia natō tam
grandis q̄ habeat deos ap̄opinātes sibi:
sicut deus n̄r adest cunctis obsecrationibus
n̄ris. Que est enim alia gens sic inclita ut
habeat ceremonias iustaq; iudicia: et uniu-
ersam legē quam ego pponam hodie ante
oculos v̄ros: Custodi igit⁹ temetipm et aīaz
tuam sollicite. Ne obliuiscaris v̄roz q̄ vi-
derunt oculi tui: et ne excidant d̄ corde tuo
cūctis dieb⁹ vite tue. Docebis ea filios ac
nepotes tuos: diem in quo stetisti coram
dño deo tuo in oreb⁹: quando dñs locutus
est mihi dicens. Congrega ad me pplm ut
audiant smones meos: et discant t̄nere me
omni tpe quo viuūt in terra doceantq; fili-
os suos. Et accessistis ad radices mōtis q̄
ardebat usq; ad celū: erantq; in eo tenebre
et nubes et caligo. Locutusq; ē dñs ad vos
de medio ignis. Vocem v̄roz ei⁹ audistis:
et formaz penit⁹ non vidistis. Et oñdit vob
pactū suum qd̄ p̄cepit ut faceretis: et tece-
v̄ba que scripsit in duab⁹ tabulis lapideis

Mibiq; mandauit in illo tpe ut docerem
vos ceremonias et iudicia: q̄ facere debere
tis in terra quā possessuri estis. Custodite
ḡ solcite aīas vr̄as. Non vidistis aliquaz
silitudinē. in die q̄ locut⁹ est vob̄ dñs in o-
reb de medio ignis: ne forte decepti facia-
tis vob̄ sculptaz silitudinē aut ymaginem
masculi vel femie silitudinē oīm iumētōz
q̄ sunt sup terrā vl̄ auīū sub celo volantiū.
atq; reptiliū q̄ mouent̄ in terra: siue pisciū
qui sub terra morant̄ in aquis: ne forte o-
culis eleuatis ad celū videas solē et lunam
et oīa astra celi et errore decept⁹ abozes ea et
colas: q̄ creauit dñs de⁹ tu⁹ in mīsteriū cū-
ctis gētibz q̄ sub celo sūt. Elos at tulit dñs
et eduxit de fornace ferrea egipti: ut h̄ret
iplm hereditariū sicut ē in pñti die. **I**rat⁹
q̄ ē dñs p̄tra me p̄pter smones vr̄os et iu-
rauit. ut n̄ trāsiret iordanē nec ingrederet
frā optimā quā datur⁹ ē vob̄. Ecce morior
in hac humo: n̄ trāsibo iordanē vos trāsi-
bitis et possidebitis terrā egregiā. Caue ne
qn̄ obliuiscaris pacti dñi dei tui. qd̄ pepi-
git tecū: et facias tibi sculptā silitudinē eo-
rū q̄ fieri dñs phibuit. Quia dñs de⁹ tuus
ignis p̄sumēs ē: de⁹ emulator. Si genueris
filios ac nepotes: et morati fueritis in
frā. deceptiq; feceritis vob̄ aliquā silitudi-
nē patrātes malū corā dño deo vr̄o: ut eū
ad iracūdiāz puocetis: testes inuoco hodie
celū et frā. cito pituros vos eē d̄ frā: q̄ trās-
ito iordane possessuri estis. Nō habitabis i
ea lōgo tpe: s; delebit vos dñs atq; dispget
i oēs gētes: et remanebitis pauci i natōibz
ad q̄s vos ductur⁹ ē dñs. **I**biq; fūietis dijs
quibz hoīm manu fabricati sūt. ligno et la-
pidi qui n̄ vidēt: nec audiūt. n̄ comedūt. n̄
odorant̄. Cūq; q̄sieris ibi dñm deū tuū in-
uenies eū: si tñ toto corde q̄sieris et tota tri-
bulatōe aīe tue postq̄ te inuenerit oīa que
p̄dicta sūt. **N**ouissimo at tpe reuerteris ad
dñm deū tuū et audies vocē ei⁹: qz de⁹ mise-
ricors dñs de⁹ tu⁹ ē. Nō dimittet te nec oī-
no delebit: neq; obliuiscet̄ pacti in q̄ iura-
uit p̄ribz tuis. **I**n terroga de diebz antiq̄s
qui fuerūt aī te. ex die q̄ creauit de⁹ hoīem
sup terram a sūmo celi vsq; ad sūmū ei⁹: si
facta ē aliqn̄ huiuscemōi res. aut vnq; co-
gnitū ē ut audiret plus vocē dñi loq̄ntis
de medio ignis. sic tu audisti et vidisti: si fe-
cit de⁹ ut ingrederet̄ et tolleret sibi gentē de

medio natōnum p̄ temptatōnes. signa atq;
portēta p̄ pugm et robustā manū extētūq;
brachiū et horribiles visiones: iuxta oīa q̄
fecit p̄ nobis dñs de⁹ n̄r in egipto vītētibz
ocul⁹ tuis: ut scires q̄niā dñs ip̄e ē de⁹: et n̄
est ali⁹ p̄ter vnū. **D**e celo te fecit audire vo-
cē suaz ut doceret te: et in terra oñdit tibi
ignem suū maximū: et audisti v̄ba illius de
medio ignis qz dilexit p̄res tuos et elegit se
mē eoz p̄ eos. **E**duxitq; te p̄cedēs in v̄tute
sua maḡ ex egipto ut deleteret natōes maxi-
mas et fortiores te i introitu tuo: et introdu-
ceret te daretq; tibi terraz eaz in possessi-
onez: sicut cernis in pñti die. **S**cito ḡ ho-
die et cogitato i corde tuo qd̄ dñs ip̄e ē de⁹
in celo sursum. et in frā deorsū: et non sit a-
li⁹. **C**ustodi p̄cepta ei⁹ atq; mandata q̄ ego
p̄cipio tibi et bene sit tibi. et filijs tuis p̄ te.
et p̄maneat multo tpe sup terraz quā dñs
deus tu⁹ datur⁹ est tibi. **T**ūc sepauit moys-
es tres ciuitates trans iordanē ad orien-
talē plagā ut pfugiat ad eas qui occiderit
nolens p̄ximū suū nec fuerit sibi inimic⁹
ante vnū et alterz diez et ad haz aliq; vbiū
possit euadere: bosor in solitudine quesita
est in frā cāpestri de tribu rubē. et ramoth
in galaad que ē in tribu gad: et golaz i ba-
san que ē in tribu manasse. **I**sta ē lex quā
p̄posuit moyses corā filijs isrl̄ et hec testio-
nia et ceremonie atq; iudicia q̄ locut⁹ ē ad fi-
lios isrl̄. qñ egressi sūt de egipto trans ior-
danē in valle cca phanuz phogor in terra
seō regis amorrei qui h̄tauit in esebon qz
pcussit moyses. **F**ilij qz isrl̄ egressi ex egi-
pto possideēt frāz ei⁹ et frāz og regis basaz
duoz regū amorreoz q̄ erāt trans iorda-
nē ab sol ortū ab aroer quesita ē sup ripā
torrentis arnon vsq; ad montē seon qui ē
et hermō oēm planiciē trās iordanē ad ori-
entalē plagā vsq; ad mare solitudis et vsq;
ad radices montis phasga.

Ca. V.

Decauitq; moyses oēm israelem: et
dixit ad eū. Audi israel ceremoni-
as atq; iudicia: que ego loquor in
auribz vr̄is hodie. **D**iscite ea. et ope p̄plete.
Dñs de⁹ n̄r pepigit nobiscū fedus in oreb.
Non cū patribz n̄ris inijt pactuz sed nobi-
scū: qui in p̄ncipaz sum⁹ et viuim⁹. **F**acie ad
faciem locutus est nobis in monte de me-
dio ignis. **E**go sequester et medius fui inf̄
dñm et vos in tpe illo: ut annūciarē vobis

verba ei? Timuistis enim ignē: et nō ascēdistis in montē. Et ait. Ego dñs de' tu': q̄ eduxi te d' ēra egipti d' homo fuitutis. Nō habeb' deos alienos in p̄spectu meo. Nō facies tibi sculptile nec similitudinē oīm q̄ in celo sūt desup' et q̄ in ēra deorsū: et q̄ versat' in aq̄s sub ēra. Nō adorab' ea: et non coles. Ego enī sū dñs de' tu': de' emulatoz reddēs iniquitatē p̄m sup' filios in ēciaz q̄rtaz generatoz hīs q̄ obeb' me: et faciēs miscōiaz in mltā milia diligētib' me et custodiētib' p̄cepta mea. Nō usurpab' nomē dñi dei tui frustra: qz n̄ erit ipunit' q̄ sup' re vana nomē ei' assūpserit. Obsua diē sabbati ut sc̄i fices eū: sic p̄cepit tibi dñs de' tu'. Sex dieb' opaberis: et faciēs oīa opa tua. Septim' diē sabbati ē. i. requies dñi dei tui. Non faciēs in eo qcq̄ opis tu' et fili' tu' et filia. Fu' et ancilla: bos et azin' et omne iumentū tuū et pegrin' q̄ est in ē ptas tuas: ut requiescat fu' et ancilla tua sic et tu. Memēto q' et ip̄e fuieris i egipto: et eduxerit te i de dñs de' tu' in manu fortis bēbio extēto. Idēco p̄cepit ut tibi obsuares diē sabbati. Dono ra p̄m tuū et m̄rez sic p̄cepit tibi dñs de' tu': ut lōgo viuas tpe: et bñ sit tibi in ēra quaz dñs de' tu' datur' ē tibi. Nō occides neqz mechaberis: furtū n̄ faciēs: nec loq̄ris p̄ p̄m tuū falsum testimoniū. Non p̄cupisces vxorē p̄mi tui: n̄ domū nō agz. n̄ p̄uū. n̄ ancillaz. n̄ bouē n̄ azinū: et vniuersa q̄ illi' sunt. Hec ūba locut' est dñs. ad oēm mltitudinē vrām in mōte de medio ignis. et nub. et caliginis voce mag' nihil addens ampli': et sc̄p̄lit ea in duab' tabul' lapideis q̄s d̄didit mihi. Hos at' postq̄ audistis vocē de medio tenebrar' et montē ardere vidi stis accessistis ab me oēs p̄ncipes tribuū et maiores natu: atz dixistis. Ecce oñdit nob' dñs de' n̄r maiestātē et magnitudinē suaz. Gloce' enim ei' audiuim' de medio ignis: et pbauim' hodie q' loquēte deo cū homīe vixerit hō. Cur g' moriemur: et deuorabit nos ignis h' maxim'? Si enim audierim' vlē vocē dñi dei n̄r moriemur. Quid ē oīs caro ut audiat vocē dī audiētis q̄ d' medio ignis loq̄t' sic nos audiuim': et possit viuerē! Tu magis accede et audi cūcta q̄ dixerit dñs de' n̄r tibi: loq̄risqz ab nos: et nos audientes faciem' ea. Qd' cū audisset dñs ait ab me. Audiui vocē ūbor' ppli h' q̄ locuti

sunt tibi. Bene omnia sunt locuti. Quis det talem eos h̄e mentē ut timeant me et custodiant vniuersa mandata mea i omni tpe: ut bñ sit eis et filiis eoz i sempiternū! Glade et dic eis. Reuertimī in tētoria vrā. Tu vero h' sta mecū: et loq̄r tibi omnia mādata mea et ceremonias atz iudicia q̄ docebis eos ut faciant ea in terra quam dabo illis in possessionē. Custodite iḡ et facite q̄ p̄cepit dñs de' vobis. Nō declinabitis neqz ad dextram neqz ad sinistrā: sed p' viā quaz p̄cepit dñs de' v̄i ambulabitis: ut viuatīs et bene sit vobis et p̄tlenē dies v̄i in terra possessionis v̄e.

Ca. VI

Hec sunt p̄cepta et ceremonie atz iudicia q̄ mādauit dñs de' v̄i ut doceat vos ut faciatis ea i ēra ad quā transgredimī possidendaz: ut timeas dñm deū tuū et custodias oīa mandata et p̄cepta ei' q̄ ego p̄cipio tibi et filiis ac nepotib' tuis cūctis dieb' vite tue ut plongenē dies tui. Audi israel et obsua ut faciās que p̄cepit tibi dñs et bene sit tibi et multipliceris ampli': sicut pollicit' ē dñs de' p̄m tuoz tibi terram lacte et melle manantez. Audi isrl'. Dñs deus n̄r de' vnus ē. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota fortitudine tua. Erūtqz verba hec q̄ ego p̄cipio tibi hodie in corde tuo: et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedēs in domo tua et ambulans i itinere dormiens atz cōsurgens: et ligab' ea q̄si signū in manu tua: erūtqz et mouebunt' in oculis tuis: scribesqz ea in limē et hostijs dom' tue. Quqz introduxerit te dñs de' tu' in ēram p' q̄ iurauit p̄ib' tuis abraam. ysaac et iacob et dederit tibi ciuitates magnas et optias q̄s nō edificasti. domos plenas cūctaz opū quas n̄ extruxisti. cisternas q̄s n̄ efodisti: vineta et oliueta q̄ non plantasti. et comederis et saturat' fueris: caue diligē ne obliuiscaris dñi q̄ eduxit te de terra egipti. de domo fuitutis. Dñm deū tuū timeb' et illi soli fuies: ac p' nomē illi' n̄ iurab'. Nō ibitis p' deos alienos cūctaz gētiū q̄ in ēcuitu v̄o sūt: q̄nīaz de' emulatoz dñs de' tu' i medio tui: neqz irascat' furoz dñi dī tui p̄ te: et auferat te d' sup̄ficie t̄re. Nō tēptab' dñm deū tuū: sic tēptasti i loco tēptatōis. Custodi p̄cepta dñi dī tui ac tēstimoniaz ceremonias q̄s p̄cepit tibi: et fac qd'

placitū est et bonū in conspectu dñi ut bñ sit tibi: et ingressus possideas terram optimā de q̄ iurauit dñs p̄ibz tuis ut deleat omēs inimicos tuos corā te sicut locut⁹ est. Eū interrogauerit te fili⁹ tu⁹ cras dicens quid sibi volūt testimonia hec. et ceremonie atq; iudicia q̄ precepit dñs de⁹ n̄r nobis: dices ei. Serui eram⁹ pharaonis ī egipto: et eduxit nos dñs de egipto ī manu forti: fecitq; signa atq; p̄digia magna et pessima in egipto con⁹ pharaonē et oēm domū illi⁹ in cōspectu n̄ro: et eduxit nos inde ut introducat⁹ daret terram sup q̄ iurauit p̄ibz n̄ris. Precepitq; nobis dñs ut faciam⁹ oīa legitima hec: et timeam⁹ dñm deū n̄rm ut bene sit nobis cunctis diebz vite n̄re sicut ē hodie. Erītq; n̄ri misericors: si custodierim⁹ et fecerim⁹ omnia p̄cepta ei⁹ corāz dñio deo n̄ro sicut mandauit nobis. **Ca. VII.**

Olm vero introduxerit te dñs de⁹ tuus in terram quam possessurus ingredieris: et deleuerit gētes multas corā te etheū et gergezeū et amorreum chanaanē et pherezeū et eueū et iebuzeū septē gentes multo maioris numeri q̄ tu es et robustiores te. Edideritq; eas dñs de⁹ tu⁹ tibi: perciesq; eas usq; ad infīnitū. Non inibis cū eis sed⁹ nec misereberis ear: neq; sociab⁹ cū eis iugia. Filiaz tuam n̄ dab⁹ filio ei⁹: nec filiaz illi⁹ accipies filio tuo: qz seducet filiū tuū ne seq̄tur me et ut magis fūiat dñs alienis. Trascet⁹ qz furoz dñi: et te lebit te cito. Quinpoti⁹ hec facietis eis. Aras eoz subuertite: et p̄fringite statuas. lucosq; succidite: et sculptilia cōburite: qz p̄plus sanct⁹ es dñio deo tuo. Te elegit dñs de⁹ tu⁹: ut sis ei p̄plus peculiaris d̄ cunctis p̄lis qui sunt sup terram. Non qz cunctas gentes numero vicebatis vob̄ iūct⁹ ē dñs et eliget vos cū oībz sitis p̄lis pauciores: s; qz dilexit vos dñs: et custodiuit iuramētū qd̄ iurauit p̄ibz v̄ris. Eduxitq; vos ī manu forti et redemit⁹ d̄ domo fuitutis: d̄ manu pharaonis regis egipti: et scies qz dñs de⁹ tu⁹ ipse est deus fortis et fidelis. custodiēs pactū et miscōiam diligentibz se et h̄is q̄ custodiunt p̄cepta ei⁹ ī mille generatōes: et reddens obientibz se statim. ita ut dispdat eos et vl̄ non differat protin⁹ eis restituens qd̄ merent⁹. Custodi ḡ precepta et ceremonias atq; iudicia: que ego mādabo

tibi hodie ut facias. si postq̄ audieris hec iudicia custodieris ea et feceris. custodiet et dñs de⁹ tu⁹ tibi pactum et miscōiam quā iurauit p̄ibz tuis et diliget te et multiplicabit: benedicetq; fructui ventris tui. et fructui terre tue. frumētū tuo atq; vindemię. oleo et armentis gregibz ouīū tuarū sup terrā: p̄ q̄ iurauit p̄ibz tuis ut daret eā tibi. Benedict⁹ eris īf omnes p̄los. Non erit apud te sterilis vtriusq; sex⁹: tam ī hoībz q̄ ī gregibz tuis. Auferet dñs a te omne languorez: et infirmitates egipti pessimas quas nouisti nō infert tibi sed cunctis hostibz tuis. Deuorab omēs p̄los quos dñs deus tu⁹ datur⁹ est tibi. Non p̄cet eis oculus tu⁹: nec fūies dñs eoz: ne sint ī ruināz tui. Si dixeris ī corde tuo plures sūt gentes iste q̄ ego. quō potero delere eas: noli metuere s; recordare q̄ fecerit dñs deus tu⁹ pharaoni et cunctis egiptiis plagas maxias quas viderūt oculi tui et signa atq; portenta manūq; robustaz et extētū brachiū: ut educeret te dñs de⁹ tu⁹. Sic faciet cūctis p̄lis q̄s metuis. Insup et scrabroēs mittet dñs de⁹ tu⁹ ī eos: donec deleat oēs atq; dispdat qui te fugerūt et latere poterūt. Non timeb eos: quia dñs de⁹ tu⁹ ī medio tui est deus magn⁹ et terribilis. Ipse consumet natōes has ī conspectu tuo paulatī atq; p̄ p̄tes. Non poteris eas delere parit⁹: ne forte multiplicent⁹ con⁹ te bestie terre. Dabitq; eos dñs de⁹ tu⁹ ī conspectu tuo: et interficiet illos donec penitus deleant⁹. Tradetq; reges eoz ī man⁹ tuas: et dispdes noīa eoz sub celo. Nullus poterit resistere tibi: donec contras eos. Sculptilia eoz igne p̄bures. Non concupisces argentū et aux de quibz facta sunt: neq; assumes ex eis tibi quicq̄ ne offendas: p̄pterea qz abominatō est dñi dei tui: nec inferes q̄piam ex ydolo ī domū tuā: ne fias anathema sicut et illud est. Quasi sporciciaz detestaberis: et velub inquinamentū ac sordes abominatōni habebis: quia anathema est.

Capitulum.

VIII.

Ome mandatum quod ego p̄cipio tibi hodie caue diligēter ut facias ut possitis viuere et multiplicemī. ingressiq; possideatis terram pro qua iurauit dominus patribus vestris. Et recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te

dominus deus tuus quadraginta annis per te testum
ut affligeret te atque temptaret: et nota fie-
rent quod in tuo animo versabantur: utrum custo-
dires mandata illius an non. Afflixit te pe-
nuria: et dedit tibi cibum manna quem igno-
rabas tu et patres tui ut ostenderet tibi quod non
in solo pane vivit homo: sed in omni verbo quod
egredietur de ore domini. Vestimentum tuum quod
operiebaris nequaquam vetustate defecit: et pes
tuus non est subtritus. Et quadraginta annis
est: ut recogites in corde tuo: quia sicut
erudit filium suum homo. sic dominus deus tuus erudit
te. ut custodias mandata domini dei tui et am-
bules in vijs eius: et timeas eum. Dominus enim
deus tuus introducet te in terram bonam:
terram rivorum aquarumque et fontium: in cuius
campis et montibus erumpunt fluviorum abissi:
terram frumenti ordei ac vinearum in qua ficus
et malaginata et oliueta nascuntur: terram olei
ac mellis ubi absque ulla penuria comedes
panem tuum et replebis omnem abundantiam profue-
ris: cuius lapides ferreae sunt et de montibus
eius eris metalla fodiuntur: ut cum comederis
faciat fueris: benedicas domino deo tuo pro terra
optima quam dedit tibi. Observa et caue ne-
quam obliviscaris domini dei tui: et negligas man-
data eius atque iudicia et ceremonias quas ego pre-
cipio tibi hodie: ne postquam comederis et faci-
at fueris domos pulchras edificaveris et ha-
bitaveris in eis: habuerisque arma et ovium
greges. argenti et auri cunctarumque reple-
bis. eleve cor tuum et non reminiscaris domini
dei tui. qui eduxit te de terra egypti de domo
fuitutis et ductor tuus fuit in solitudine
magna atque terribili in qua erat spens flatu
aburens et scorpio ac biphas et nulle aquae.
qui eduxit rivum de petra durissima et ci-
bavit te manna in solitudine quod nescierunt
patres tui. Et postquam afflixit ac probavit. ad
extremum misertus est tui: ne diceret in cor-
de tuo fortitudo mea et robur manus mee
hec mihi omnia prestitit: sed recorderis domini
dei tui. quia ipse vires tibi prebuerit ut imple-
ret pactum suum super quo iuravit patribus tuis sicut
pater iudicat dies. Sin autem oblitus domini dei
tui secutus fueris deos alienos coluerisque
illos et adoraveris: ecce nunc predico tibi quod
omino dispereas. Sicut gentes quas deleuit
dominus in introitu tuo: ita et vos peribitis si
inobedientes fueritis voci domini dei vestri.

Capitulum

IX.

Habui israel. Tu transgredieris hodie
iordanem ut possideas nationes ma-
ximas et fortiores te civitates in-
gentes et ad celum usque muratas populum ma-
gnum atque sublimem. filios enachim quos ipse vidi-
stis et audistis: quibus nullus potest ex adverso resiste-
re. Scies ergo hodie quod dominus deus tuus ipse trans-
ibit ante te ignis deuorans atque consumens:
qui conterat eos et deleat atque disperdat ante faci-
em tuam velociter: sicut locutus est tibi. Ne di-
cas in corde tuo cum deleverit eos dominus deus tuus
in conspectu tuo. propter iusticiam meam in-
troduxit me dominus ut terram hanc possiderem:
cum propter impietates suas iste deleat sint nationes.
Neque enim propter iusticias tuas et equita-
tem cordis tui ingredieris ut possideas ter-
ras earum. Sed quia ille egerunt impie. intro-
eunte te deleat sunt: et ut impleret verbum
suum dominus quod sub iuramento pollicitus est
patribus tuis abraam. ysaac et iacob. Scito
ergo quod non propter iusticias tuas dominus deus
tuus dedit tibi terram hanc optimam in-
possessionem: cum durissime cervicis sis populus.
Memento et ne obliviscaris quomodo ad iracu-
diam provocaveris dominum deum tuum in solitu-
dine: et ex eo die quo egressus es ex egipto
usque ad locum istum. semper adversum dominum con-
tendisti. Nam et in ore provocasti eum: et ira-
tus est delere te voluit quoniam ascendi in montem ut
acciperem duas tabulas lapideas pacti quod pe-
pigit vobiscum deus. Et perseveravi in monte
quadraginta diebus ac noctibus: panem non
comedes et aquam non bibens. Deditque mihi
dominus duas tabulas lapideas scriptas digito
dei: et continentem omnia verba. quae vobis lo-
cutus est in monte de medio ignis quoniam protio
populi congregata est. Cumque transissent qua-
draginta dies et totidem noctes dedit mihi
dominus duas tabulas lapideas. tabulas fede-
ris: dixitque mihi. Surge et descende hinc ci-
to: quia populus tuus quem eduxisti de egipto de-
servierunt velociter viam quam demonstrasti
eis: feceruntque sibi conflatile. Rursusque ait
dominus ad me. Cerno quod populus iste dure cervi-
cis sit. Dimitte me ut perteram eum: et deleam
nomen eius sub celo: et constituam te super gentem
quam hac maior et fortior sit. Cumque de monte
te ardente descenderem et duas tabulas fe-
deris vestrae tenerem manu. videremque peccasse
se vos domino deo vestro et fecisse vobis vitulum
conflatilem ac deservisse velociter viam eius.

quam vobis ostendit: pieci tabulas de manibus meis confregisti eas in conspectu vno. Et peccidi ante dominum sicut puer quadraginta diebus et noctibus panem non comedens et aquam non bibens propter omnia peccata vestra que gestistis contra dominum: et eum ad iracundiam provocastis. Timui enim indignationem et iram illius: quod adversum vos concitatus delere vos voluit. Et exaudivit me dominus etiam hac vice. Adversum aaron quod vehementer iratus voluit eum conterere: et pro illo similiter deprecatus sum. Quod enim ait vestrum quod feceratis. id est vitulum arripiens igne combussit et in frustra comminuit omnesque in pulvere redigens pieci in torrente qui de monte descendit. In incendio quod et temptatio. et sepulcris concupie provocastis dominum: et quando misit vos de cadisbarne dicens ascendite et possidete terram quam dedi vobis: et contempsistis imperium domini dei vestri et non credidistis ei: neque vocem eius audire voluistis: sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi. Et iacui coram domino quadraginta diebus ac noctibus quibus eum suppliciter deprecabar ne deleret vos ut fuerat comminatus: et orans dixi. Domine deus ne despicias populum tuum et hereditatem tuam quam remisti in magnitudine tua: quod eduixisti de egipto in manu forti. Recordare suorum tuorum abraam. ysaac et iacob. Ne aspicias duriciem populi huius et impietatem atque peccatum: ne forte dicant habitatores terre de qua eduixisti nos non poterat dominus introducere eos: in terram quam pollicitus est eis. et operatur illos. idcirco eduxit ut interficeret illos in solitudine: quod sunt populus tuus et hereditas tua quam eduixisti in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento.

Ca. X.

In tpe illo dixit dominus ad me. Dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem: faciesque archas ligneas et scribam in tabulis verba que fuerunt in hijs que ante confregisti. Ponesque eas in archa. Feci igitur archam de lignis sethim. Quod dolassem duas tabulas lapideas instar priorum: ascendi in montem dominus eas in manibus. Scripsitque in tabulis iuxta id quod prius scripserat verba deorum que locutus est dominus ad vos in monte de medio ignis quando populus congregatus est: et dedit eas mihi. Reversusque de monte descendit: et posui tabulas in archa quam feceram: que hucusque ibi sunt sicut mihi precepit dominus. Filii autem israel castra moverunt ex

beroth filiorum iachan in mosura ubi aaron mortuus et sepultus est: pro quo sacerdos functus est filius eius eleazar. Inde venerunt in gadgad: de quo loco perfecti castrametati sunt in iethabatha in terra aquarum atque torrentium. Eo tpe separavi tribum levi ut portaret archam federationis domini: et staret coram eo in misterio ac benediceret in nomine illius usque in presentem diem. Quam obrem non habuit levi partem neque possessionem cum fratribus suis: quia ipse dominus possessio eius est: sicut promisit ei dominus deus tuus. Ego autem steti in monte sicut puer quadraginta diebus ac noctibus: exaudivitque me dominus etiam hac vice: et te perdere noluit. Dixitque mihi. Uade et precepe populum ut ingrediantur et possideant terram quam iuravi patribus eorum: ut traderem eis. Et nunc israel quod dominus deus tuus petit a te. nisi ut timeas dominum deum tuum et ambules in vijs eius et diligas eum: ac servias domino deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua custodiasque mandata domini et ceremonias eius: quas ego hodie precipio tibi ut bene sit tibi. En domini dei tui celum est et celum celi terra et omnia que in ea sunt etiam populus tuus agglutinat est dominus et amavit eos elegitque semen eorum pro eis. id est vos de cunctis gentibus sicut hodie comprobatur. Circumcidite igitur prepucium cordis vestri et cervicem vestram non induretis amplius: quia dominus deus vestri ipse est deus deorum et dominus dominantium deus magnus et potens et terribilis: quia personam non accipit nec munera. Faciet iudicium pupillo et vidue: amat peregrinum et dat ei victum atque vestitum. Et vos ergo amate peregrinos: quia et ipsi fuistis advene in terra egipti. Dominum deum tuum timebis: et ei soli servies. Ipsi adhaerebis: iurabisque in nomine illius. Ipse est laus tua et deus tuus: qui fecit tibi hec magnalia et terribilia que videntur oculi tui. In septuaginta annis descenderunt patres tui in egiptum: et ecce nunc multiplicavit te dominus deus tuus sicut astra celi.

Ca. XI.

Hec itaque dominum deum tuum: et observas precepta eius et ceremonias iudicia atque mandata omni tpe. Cognoscite hodie que ignorant filii vestri. qui non vident disciplinam domini dei vestri. magnalia eius et robustas manuum extentarum brachium. signa et opera que fecit in medio egipti. pharaoni regi et universae terre eius. omnique exercitui egiptiorum et equis ac curribus. quomodo operuerint eos aque maris rubri: cum vos

psequerentur et deleuerit eos dominus usque in presentem diem: vobisque quod fecerit in solitudine donec veniretis ad hunc locum: et bathan atque abiron filii eliab qui fuit filius ruben: quos apertum ore suo terra absorbuisset cum domibus et tabernaculis et universa substantia eorum quaz habebat in medio israel: oculi vestri videant omnia opera domini magna que fecit. ut custodiatis universa mandata illi que ego hodie precipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quaz ingrederemini: multoque in ea vivatis tempore quaz sub iuramento pollicitus est dominus patribus vestris et semini eorum lacte et melle manantem. Terra autem quam ingredieris possidendam. non est sicut terra egypti de qua existi ubi iacto semine in ortorum more atque ducunt irrigue: sed motuosa est et campestris. de celo expectas pluvias: quam dominus deus tuus semper inuisit et oculi illi in ea sunt a principio anni usque ad finem eius. Si ergo obedieritis mandatis meis que ego hodie precipio vobis. ut diligatis dominum deum vestrum. et servatis ei in toto corde vestro et in tota anima vestra: dabit pluviam fratri vestre terram et serotinam ut colligatis frumentum et vinum et oleum. fenum ex agris ad pascenda iumenta: ut et ipsi comedatis ac satietemini. Cavete ne forte decipiat cor vestrum et recedatis a domino. servatisque diis alienis et adoratis eos: iratusque dominus claudat celum et pluvie non descendant. nec terra dat germinem suum: pedisque velociter de terra optima quaz dominus daturus est vobis. Ponite hec verba mea in cordibus et in oculis vestris. et suspendite ea per signum in manibus et in facibus vestris collocare. Docete filios vestros: ut illa meditentur. Quando sederis in domo tua et ambulaveris in via. et accubueris atque surrexeris scribes ea super postes et ianuas domus tue: ut multiplicentur dies tui et filiorum tuorum in terra quam iuravit dominus patribus tuis. ut daret eis quod dicitur imminet celum terre. Si enim custodieritis mandata que ego precipio vobis: et feceritis ea ut diligatis dominum deum vestrum et ambuletis in omnibus viis eius adherentes ei: disperset dominus omnes gentes istas ante faciem vestram: et possidebitis eas que maiores et fortiores vobis sunt. Omnis locus quem calcaverit pes vestri. vestri erit. A deserto et libano et flumine magno eufrate usque ad mare occidentale: erit terminus vestri. Nullus stabit contra vos. Terrorem vestrum et formidinem dabit dominus deus vestri super omnem terram quam calcaturi estis: sicut locutus est vobis. Et appono in conspectu vestro hodie benedictionem

et maledictionem: benedictionem si obedieritis mandatis domini dei vestri que ego hodie precipio vobis: maledictionem si non obedieritis mandatis domini dei vestri: sed si recesseritis de via quam ego nunc ostendo vobis: et ambulaveritis per deos alienos quos ignoratis. Cum introduxerit te dominus deus tuus in terram ad quaz pergis habitandas. pones benedictionem super montem garizim maledictionem super montem hebal: que sunt trans iordanem per viam que pergit ad solis occubitum. in terra chananei qui habitat in campestribus per galgalaz que est iuxta valles tendentem et intrantem percul. Vos autem transibitis iordanem ut possideatis terram quam dominus deus vestri daturus est vobis: et habeatis ac possideatis illam. Elidete ergo ut impleatis ceremonias atque iudicia que ego hodie ponam in conspectu vestro. **Ca. XII.**

Hec sunt precepta atque iudicia que facere debetis in terra quaz dominus deus primogenitorum daturus est tibi: ut possideas eam cunctis diebus quibus super humum gredieris. Subvertite omnia loca in quibus coluerunt gentes quos possessuri estis deos suos: super montes excelsos et colles et sub omni lignum frondosum. Dissipate aras eorum et confringite statuas: lucos igne comburite et ydola comminite. dispersite nomina earum de locis illis. Non facietis ita domino deo vestro: sed ad locum quem elegerit dominus deus vestri de cunctis tribubus vestris ut ponat nomen suum ibi et habitet in eo venietis et offeretis in loco illo olocostas et victimas vestras. decimas et primicias manuum vestrarum. et vota atque donaria. primogenita bovum et ovium: et comedetis ibi in conspectu domini dei vestri. ac letabimini in cunctis ad que miseritis manum vos et domus vestre in quibus benedixit vobis dominus deus vestri. Non facietis ibi que nos hic facimus hodie: singuli quod sibi rectum videtur. Neque enim usque in presentem tempus venistis ad requiem et possessionem quam dominus deus vester daturus est vobis. Transibitis iordanem et habitabitis in terra quam dominus deus vestri daturus est vobis: ut requiescat a cunctis hostibus per circuitum. et absque ullo timore habitetis in loco quem elegerit dominus deus vestri: ut sit nomen eius in eo. Illuc omnia que precipio transferetis: olocostas et hostias ac decimas et primicias manuum vestrarum: et quicquid precipuum est in muneribus que vouistis domino. Ibi epulabimini coram domino deo vestro vos et filii et filie vestre. famuli et famule. atque levites qui

in vestris urbibus commorantur. Neque enim habet aliam partem et possessionem inter vos. Caue ne offeras olococausta tua in omni loco quod videris: sed in eo quod elegerit dominus in una tribuum tuarum offeres hostias et facies quaecumque precipio tibi. Sin autem comedere volueris et te eius carnum delectauerit, occide et comede iuxta benedictionem domini dei tui quaz dedit tibi in urbibus tuis: siue imundum fuerit hoc est maculatum et debile. siue mundum hoc est integrum et sine macula quod offerri licet sicut capream et ceruum comedes: absque esu duntaxat sanguinis quod super terram quasi aquas effundes. Non poteris comedere in opibus tuis, decimam frumenti et vini et olei tui, primogenita armentorum et pecorum et omnia que voveris et sponte offerre volueris et primicias manuum tuarum. sed coram domino deo tuo comedes ea in loco quod elegerit dominus deus tuus. tu et filii tui et filia et frater et familia atque levites qui manet in urbibus tuis: et letaberis et reficietis coram domino deo tuo in cunctis ad que extenderis manum tuam. Caue ne derelinquas levitem in omni tempore quod versaris in terra. Quando dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi. et volueris vesci carnibus quas desiderat anima tua: locutus autem quem elegerit dominus deus tuus ut sit nomen eius ibi si pecul fuerit occides de armentis et pecoribus que habueris sicut precepit tibi: et comedes in opibus tuis ut tibi placet. Sicut comedit caprea et ceruus ita vesceris eis: et mundum et imundum in commune vescietur: hoc solum caue ne sanguinem comedas. Sanguis enim eorum pro anima est: et idcirco non debes animas comedere cum carnibus: sed super terram fundes quasi aquam: ut bene sit tibi et filiis tuis pro te: cum feceris quod placet in conspectu domini. Que autem sanctificaveris et voveris domino, tolles et venies ad locum quod elegerit dominus: et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super altare domini dei tui. Sanguinem hostiarum fundes in altari: carnibus autem ipse vesceris. Obsequia et audi omnia que ego precipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis pro te in sempiternum: cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu domini dei tui. Quando dispenderit dominus deus tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas et possederis eas atque habitaveris in terra earum: caue ne imiteris eas postquam te fuerint introeunte subuersae et regras ceremonias earum dicentes. Sicut coluerunt gentes istos deos suos: ita et ego colam. Non facies sicut domino deo tuo. Omnes enim abominationes quas ad-

uersas dominus fecerit diis suis offerentes filios et filias: et comburentes eas igni. quod precipio tibi hoc tantum facito domino: nec addas quicquam nec minuas.

Ca. XIII.

Surrexerit in medio tui propheta, aut qui somnium se vidisse dicat et praedixerit signum atque portentum et euenerit quod locutus est et dixerit tibi eam et sequimur deos alienos quas ignoras et fuimus eis: non audies verba prophete illius aut somniatoris. quia temptat vos dominus deus vestrum: ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima vestra. Dominum deum vestrum sequimini et ipsum timeate: et mandata illius custodite: et audite vocem eius. Ipsi fuistis: et ipsi adhaerebitis. Propheta autem ille aut victor somniorum inficiet: quia locutus est ut vos auerteret a domino deo vestro qui eduxit vos de terra egypti et redemit vos de domo servitutis: ut errare te faceret de via quam tibi precepit dominus deus tuus et auferes malum de medio tui. Si tibi voluerit persuadere fratrem tuum, filium matris tue aut filium tuum vel filia tua siue vxor qui est in sinu tuo aut amicum quem diligis ut animam tuam clam dicens. eamus et fuimus diis alienis quas ignoras tu et patres tui cunctarum in circuitu gentium qui iuxta vel pecul sunt ab initio usque ad finem terre: non accenses ei nec audias nec percat ei oculus tuus. ut miserearis et occultes eum: sed statim interficies. Sit primum manus tua super eum: et post te omnis populus mittat manum. Lapidibus obrutus necabitur: quia voluit te abstrahere a domino deo tuo qui eduxit te de terra egypti de domo servitutis: ut et omnis israel audiens timeat. et nequaquam velle faciat quippiam huius rei simile. Si audieris in vno urbiu tuarum quas dominus deus tuus dabit tibi ad habitandum dicentes aliquis. egressi sunt filii belial de medio tui et auerterunt habitatores urbis tue atque dixerunt. eamus et fuimus diis alienis quas ignoramus: quare solliciti et diligenter rei veritate perspecta si inueneris certum esse quod dixit et abominatores hanc ope persequamur. statim percucies habitatores urbis illius in ore gladii: et delebis eas. omniaque que in illa sunt usque ad pecora. Quicquid etiam suppellectilis fuerit congregabis in medio platearum eius. et cum ipsa ciuitate succendes ita ut vniuersa consumas domino deo tuo: et sit tumulus sempiternus. Non edificabit amplius: et non adhaerebit de illo anathemate

quicquid in manu tua: ut auertat dominus ab ira furoris sui et misereatur tui: multiplicetque te sicut iuravit patribus tuis quando audieris vocem domini dei tui. custodiens omnia precepta eius que ego precipio tibi hodie: ut facias quod placitum est in conspectu domini dei tui. **Ca. XIII**

Non estote domini dei vestri. Non vos incidetis. nec facietis caluicium super mortuo: quoniam populus sanctus est domino deo tuo: et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de cunctis gentibus que sunt super terram. Ne comedatis que immunda sunt: hoc est animal quod comedere debetis: bouem et ouem et capram. ceruum et capream. bubalum tragelaphum pigargum. oryxem camoleon pardalum. Omne animal quod in duas partes findit ungulam et ruminat comedetis: de hijs autem que ruminant et ungulam non findunt hec comedere non debetis: camelum. leporem. cyrogrillum. Quia ruminant non diuidunt ungulam. immunda erunt vobis. Sus quoque quoniam diuidit ungulam et non ruminat: immunda erit. Carnibus eorum non vescemini: et cabanera non tangetis. Nec comedetis ex omnibus que morantur in aquis. Que habent pennulas et squamas comedite: que absque pennulis et squamis sunt ne comedatis quia immunda sunt. Omnes aues mundas comedite. Immundas ne comedatis. aquilam scilicet et gryphem et alietum ixon et vulturem ac miluum iuxta genus suum et omne coruini generis. et struthionem ac noctuam et lapidem atque accipitrem iuxta genus suum: herodionem ac cignum et ibidem ac mergulum porphyrionem et noctuoracem onocrotalum et carabium singula in genere suo. upupam quoque et vesperilionem et omne quod reptat pennulas habet immundum erit et non comedet. Omne quod mundum est comedite. Quicquid autem morticinum est: ne vescamini ex eo. pegrino qui intra portas tuas est da ut comedat aut vende ei quia tu populus sanctus domini dei tui es. Non coques hedum in lacte matris sue. Decimam partem sepabis de cunctis fructibus tuis que nascuntur in terra per annos singulos. et comes des in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit ut in eo nomen illius inuocetur: decimam frumenti tui et vini et olei. et primogenita de armentis et ouibus tuis: ut discas timere dominum deum tuum omni tempore. Cum autem longior fuerit via. et locus quem elegerit dominus deus tuus. tibi que benedixit. nec poteris ad eum hec

cuncta portare: vendas omnia et in precium rediges portabisque manu tua et perficeris ad locum quem elegerit dominus deus tuus: et emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit siue ex armentis siue ex ouibus. Vinum quoque et siceram et omne quod desiderat anima tua: et comes des coram domino deo tuo: et epulaberis tuus domus tua et leuita qui in portis tuis est. Caue ne dereliquas eum: quia non habet aliam partem in possessione tua. Anno tercio sepabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore et repones in ianuam tuam venietque leuitus qui aliam non habet partem nec possessionem tecum et pegrinus ac pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt et comedent. et saturabuntur: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris. **Ca. XV**

Septimo anno facies remissionem que hoc ordine celebrabitur. Cui debet aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo repetere non poterit: quia annus remissionis est domini. A pegrino et advena exiges: ciuemque propinquum repetendi non habes potestatem. Et oino indigens et mendicus non erit inter vos: ut benedicat tibi dominus deus tuus in terra quam traditurus est tibi in possessionem: si tamen audieris vocem domini dei tui. et custodieris vniuersam que iussit. et que ego hodie precipio tibi: benedicet tibi ut pollicitus est. Venerabis gentibus multis: et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis: et tui nemo dominabitur. Si vnus de fratribus tuis qui morantur inter partes ciuitatis tue in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi. ad paupertatem deuenerit: non obdurabis cor tuum. nec conturbabis manum sed apies eam pauperi: et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo appropinquit septimus annus remissionis: et auertas oculos a paupere fratre tuo. nolens ei quod postulat mutuum commodare ne clamet contra te ad dominum fiat tibi in peccatum: sed dabis ei. Nec ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuandis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore et in cunctis ad quam manum miseris. Non deerunt pauperes in terra habitantis tue: idcirco ego precipio tibi. ut apies manum fratri tuo egeno et pauperi: qui tecum versatur in terra. Cum tibi vendit fuerit frater tuus hebreus aut hebreus. et sex annis fuerit tibi: in septimo anno dimittes

eum liber. Et quem libertate donaueris nequaquam vacuū abire pacieris: sed dabis viaticū de gregibus: et de area et torculari tuo quibus dominus deus tuus benedixerit tibi. Memeto quod et ipse fuieris in terra egipti et liberauerit te dominus deus tuus: et ideo ego nunc precipio tibi. Sin autem dixerit nolo egredi eo: diligat te et domū tuā. et bene sibi apud te esse sentiat: assumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tue: et fuerit tibi usque in eternū. Ancille quoque similiter facies. Non auertes ab eis oculos tuos. quoniam dimiseris eos liberos. quoniam iuxta mercedem mercenarij. per sex annos fuit tibi: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus que agis. De primogenitis que nascuntur in armetis et ouibus tuis quicquid est sexus masculini sacrificabis domino deo tuo. Non operaberis in primogenito bouis: et non tondabis primogenita ouium. In conspectu domini dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit dominus tuus et domus tua. Sin autem habuerit maculam et vel claudū fuerit vel cecū. aut in aliquo parte deformis vel debile non immolabis domino deo tuo: sed intra portas urbis tue comedas illud. Tam mundus quam immundus similiter vescentur eis qui caprea et ceruus. Hoc solum obseruas ut sanguinem eorum non comedas: sed effundas in terram qui aquam. **Ca. XVI**

Obserua mensē nouarum frugum et verni primum temporis ut facias phase domino deo tuo: quoniam in isto mense eduxit te dominus deus tuus de egipto nocte. Immolabisque phase domino deo tuo de ouibus de bobus in loco quem elegerit dominus deus tuus: ut habitet nomen eius ibi. Non comedes in eo panem fermentatū. Septem diebus comedas absque fermento afflictionis panem: quoniam in pauore egressus es de egipto: ut memineris diei egressionis tue de egipto omnibus diebus vite tue. Non apparebit fermentatū in omnibus terminis tuis septem diebus: et non remanebit de carnibus eius quod immolatum est vespere. in die primo mane. Non poteris immolare phase in qualibet urbium tuarum quas dominus deus tuus daturus est tibi: sed in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi. Immolabis phase vespere ad solis occasum quoniam egressus es de egipto et coques et comedas in loco quem elegerit dominus deus tuus: maneque surgens vades in tabernacula tua. Sex diebus comedas azimam: et

in die septima quia collecta est dominus dei tui non facies opus. Septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris et celebrabis diem festum ebdomadarum domino deo tuo. oblationem spontaneam manuum tuarum quam offeres iuxta benedictionem domini dei tui. et epulaberis coram domino deo tuo tu ac filii tui et filia tua et fructus tui et ancilla tua et leuitas que est intra portas tuas. et aduena ac pupillus et vidua que morantur vobiscum in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi: et recordaberis quoniam fructus fueris in egipto: custodiesque ac facies que precepta sunt. Solennitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies quoniam collegeris de area et torculari fruges tuas: et epulaberis in festiuitate tua tu et filius tuus et filia et fructus tui et ancilla: leuitas quoque et aduena et pupillus et vidua que intra portas tuas sunt. Septem diebus domino deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit dominus: benedicetque tibi dominus deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum tuarum: erisque in leticia. Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit: in solennitate azimorum. et in solennitate ebdomadarum: et in solennitate tabernaculorum. Non apparebit autem dominum vacuū: sed offeret unusquisque secundum quod habuerit iuxta benedictionem domini dei sui quam dederit ei. Iudices et magistros constitues in omnibus portis tuis quas dominus deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas ut iudicent populum iusto iudicio: nec in alteram partem declinent. Non accipies personam nec munera: quia munera excecant oculos sapientium: et mutant verba iustorum. Iuste quod iustum est persequeris: ut viuas et possideas terram quam dominus deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum. et omnem arborem iuxta altare domini dei tui: nec facies tibi atque constitues statum quem odit dominus deus tuus. **Ca. XVII.**

Non immolabis domino deo tuo bouem et ovem in quo est macula. aut quippiam vicij: quia abominatum est domino deo tuo. Quicunque reperi fuerint apud te intra unam partem tuarum quas dominus deus tuus dabit tibi vir aut mulier que faciant malum in conspectu domini dei tui et transgrediantur pactum illud. ut vadant et seruiant dijs alienis et adorent eos solem et lunam et omnem miliciam celi que non precepit et hoc tibi fuerit nuntiatum. audiensque inquisieris

diligenter. et vix esse repereris. et abomi-
 nato facta est in israel: educes vix ac mu-
 lierem q̄ rem sceleratissimam perpetrunt
 ad portas ciuitatis tue ⁊ lapidibz obuēf.
In ore duoz aut triū testium pibit q̄ inf-
 ficiet. Nemo occidat: vno cōtra se dicente
 testimoniū. Man⁹ testium p̄ma interficiet
 eum: et man⁹ reliqui ppli extrema mittef:
 vt auferas malū de medio tui. Si difficile
 ⁊ ambigū apud te iudiciū esse p̄pexeris
 inter sanguinē et sanguinē: causaz ⁊ cām.
 lepram et nō lep̄m. et iudiciū intra portas
 tuas videris verba variari: surge ⁊ ascen-
 de ad locū quē elegerit dñs deus tuus: ve-
 niesq; ad sacerdotes leuitici generis et ad
 iudicem q̄ fuerit illo tpe. queresq; ab eis.
 q̄ iudicabunt tibi iudicij veritatē ⁊ facies
 qd̄cūq; dixerint q̄ p̄sunt loco quē elegerit
 dñs ⁊ docuerit te iuxta legem ei⁹. seq̄risq;
 snām eoz: nec declinabis ad dextram neq;
 ad sinistram. Qui autem supbierit nolens
 obedire sacerdotis imperio q̄ eo tpe mini-
 strat dño deo tuo ex decreto iudicis: mori-
 et hō ille. et auferes malū de isrl: cūctusq;
 pplus audiens timebit vt nullus deinceps
 intumescat supbia. Cum ingressus fueris
 terrā quaz dñs deus tu⁹ dabit tibi ⁊ posse-
 deris eam habitauerisq; in illa et dixeris
 constituaz sup me regem sicut hnt omnes
 p̄ circuitū natōes: eū p̄stitues quē dñs de⁹
 tuus elegerit de numero frat̄ tuoz. Non
 poteris alteri⁹ gentis hōem regez facere:
 q̄ non sit frater tuus. Cūq; fuerit p̄stitut⁹.
 non multiplicabit sibi equos neq; reducet
 pplm in egiptū eq̄tat⁹ numero subleuat⁹:
 prestim cū dñs precepit vobis vt nequaq;
 ampli⁹ p̄ eandem viam reuertamini. Non
 habebit vxores plurimas q̄ illiciant aīm
 eius: neq; argentiz auri immēsa pondera.
 Postq; autem sederit in solio regni sui de-
 scribet sibi deuteronomiū legis hui⁹ in vo-
 lumine. accipiens exemplar a sacerdotibz
 leuitice tribz ⁊ habebit secum: legetq; illud
 omnibz diebz vite sue vt discat timere dñm
 deum suū et custodire verba ⁊ ceremonias
 eius que in lege precepta sunt. Nec eleuef
 cor eius in superbiam super fratres suos:
 neq; declinet in partē dextraz vel sinistrā:
 vt longo tempore regnet ipse et filius ei⁹
 super israel.

Capitulum.

XVIII.

Non habebunt sacerdotes et leuite
 et omnes q̄ de eadem tribu sunt p̄-
 tē ⁊ hereditatē cū reliq; pplō israel
 qz sacrificia dñi ⁊ oblatōes ei⁹ comedent.
 Et nihil aliud accipient d̄ possessione fra-
 t̄ suoz. Dñs enim ip̄e est hereditas eoz:
 sicut locutus ē illis. Hoc erit iudiciū sacer-
 dotū a pplō ⁊ ab hīs q̄ offerunt victimas:
 siue bouē siue ouem immolauerint dabūt
 sacerdoti armū ac vētriculū: p̄micias fru-
 mēti. vini et olei et lanaz p̄tem ex ouium
 tonsione. Ipsum enim elegit dñs de⁹ tuus
 de cunctis tribubz tuis: vt stet ⁊ ministret
 nomini dñi dei tui ip̄e et filij ei⁹ in sempit̄-
 nū. si exierit leuites ex vna vrbū tuaz ex
 omni isrl in q̄ habitat et voluerit venire
 desiderans locū quē elegerit dñs: ministra-
 bit in noīe dñi dei sui sicut oēs fr̄s ei⁹ le-
 uite q̄ stabunt eo tpe coraz dño. Partē ci-
 boz eandez accipiet quaz ⁊ ceteri: excepto
 eo qd̄ in vrbē sua ex paterna ei successione
 debet. Qñ ingressus fueris terrā quā dñs
 de⁹ tu⁹ dabit tibi caue ne imitari vel ab-
 ominatōes illaz gentiū: nec inueniaf in
 te q̄ lustret filiū suū aut filiā ducēs p̄ ignē
 aut q̄ ariolos sciscitef aut obfuet somnia
 atz auguria: ne sit malefic⁹ ne incantator:
 ne phitones p̄sulat nec dīnos ⁊ q̄rat a mor-
 tuis veritatē. Omnia enim hec abominaf
 dñs: et p̄p̄ istiusmōi scelera delebit eos in
 introitu tuo. Perfect⁹ eris ⁊ absq; macula:
 cū dño deo tuo. Gentes iste q̄z possidebis
 trā augures et dīnos audiūt: tu at̄ a dño
 deo tuo aliē institut⁹ es. Prop̄ham de gēte
 tuaz d̄ fr̄ibz tuis sic me suscitabit tibi dñs
 de⁹ tu⁹: ip̄m audies vt petisti a dño dō tuo
 in oreb qñ contō p̄gregata est atz dixisti.
 Alē non audiaz vocē dñi dei mei: ⁊ ignem
 hunc maxīm ampli⁹ nō videbo ne morier.
 Et ait dñs mihi. Bene omnia sunt locuti.
 Prop̄etam suscitabo eis de medio frat̄
 suoz similit̄ tui: ⁊ ponaz vba mea i ore ei-
 us: loquef q; ad eos omnia q̄ precepo illi.
 Qui at̄ vba ei⁹ q̄ loquef in noīe meo audi-
 re voluerit: ego ultor existā. Prop̄ha at̄ q̄
 arrogantia depuat⁹ voluerit loq; in noīe
 meo q̄ ego non p̄cepi illi vt diceret. aut ex
 noīe alienoz deoz: interficiet. Qd̄si tacita
 cogitatōe rñderis: quō possum intelligere
 verbū qd̄ dñs n̄ ē locut⁹: hoc habeb signū
 Quod in nomine dñi p̄pheta ille p̄dixerit

et non euenerit. hec dñs non est locut⁹: s; i tumorem animi sui ppheta confinxit: et dcirco non timebis eum. **Ca. XIX.**

Quam dispoderit dñs de⁹ tuus gentes quas tibi traditur⁹ est terra. et possederis eam habitauerisq; i urbibus ei⁹ et in edibus: tres ciuitates sepab tibi in medio terre quas dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi in possessione sternens diligens uiam: et i tres eq̄liter ptes totam tere tue puinciam diuides ut habeat e vicino q̄ ppter homicidii pfug⁹ est q̄ possit euadere. **Dec erit lex homicide fugientis: cui⁹ vita seruanda est.** Qui pcusserit prim suu nesciens. et q̄ heri et nudius terci⁹ nullu conē eu obium habuisse pprobat. sed abisse cu eo simpliciter in siluam ad ligna cedenda: et in succisione lignorū secur⁹ fuerit manu ferp̄q; lapsum o manubrio amicū ei⁹ pcusserit et occiderit: h ad unam supdictarū urbū pfugiet et uiuet: ne forsitan prim⁹ ei⁹ cui⁹ effusus ē sanguis dolore stimulat⁹ psequat⁹ et apprehēdat eū si longior uia fuerit. et pcuciat aīam ei⁹ q̄ nō est reus mortis: q; nullu conē eu qui occisus ē obium pus habuisse mōstrat. **Præcipio tibi ut tres ciuitates eq̄lis intra se spaciū diuidas.** Cū at dilatauerit dñs deus tu⁹ terminos tuos sicut iurauit p̄ibis tuis et dederit tibi cūctam tēram quā eis pollicitus ē: si tñ custodieris mandata ei⁹ et feceritis q̄ hodie precipio tibi ut diligas dñm deū tuū et abulas i ujs ei⁹ omni tpe: abdes tibi tres alias ciuitates et supdictarū trium urbū numez duplicabis. ut non effundat sanguis innoxius in medio tere quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi possidēdaz. ne sis sanguis re⁹. **Si q̄s at odio hñs prim. insidiat⁹ fuerit uite ei⁹ surgensq; pcusserit illū et mortuus fuerit fugeritq; ad unaz de supdictis urbibus: mittēt seniores ciuitatis illi⁹ et arripiant eū de loco effugij ēdentq; in manu primi c⁹ sanguis effusus ē: et moriet⁹.** **Nō misereberis ei⁹: et auferes noxiū sanguinem de isrl: ut bñ sit tibi.** Non assumes et trāsferes ēminos primi tui q̄s fixerūt p̄ores i possessione tua: quas dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi i tēra quā accipis possidēdā. **Nō stabit testis vn⁹ conē aliquē quicqd illud p̄ci et facinoris fuerit: sed in ore duorū aut triū testiu stabit omne ōbium.** **Si steterit testis mendax conē hoīez accusās eū p̄uaticatōis: stabūt**

ambo quorū causa ē ante dñm in cōspectu sacerdotū et iudicū q̄ fuerint i dieb; ill. Cūq; diligentissime pscrutātes inuenerit falsus testē dixisse conē frēm suū mendaciū: redbet ei sicut frī suo facere cogitauit. et auferes malū de medio tui: ut audientes ceteri timorem habeant et nequaquā talia audeant facere. **Nō misereberis ei⁹: sed aīam p aīa. oculū p oculo. dentē p dente. manū p manu: pedem p pede exiges.** **Ca. XX.**

Si exieris ad bellū conē hostes tuos. et uideris eq̄tat⁹ et curi⁹. et maior rem q̄ tu habeas aduersarij exercit⁹ multitudinē: nō timeb eos q; dñs deus tu⁹ tecū est q̄ eduxit te de tēra egipti. **Appropinq̄nte at iam p̄lio stabit sacerdos añ aciē: et sic loquet⁹ ad pplm.** **Audi isrl. Elos hodie conē inimicos v̄ros pugnaz cōmittitis: n̄ p̄timeſcat cor v̄rm.** **Nolite metuere. nolite cedere. nec formidetis eos: q; dñs de⁹ v̄r in medio v̄ri est: et p vob conē aduersarios bi micabit ut eruat vos de piculo.** **Duces q̄z p singlas turmas audiente exercitu pclamabūt.** **Quis ē homo q̄ edificat domū nouam: et n̄ dedicauit eaz? Eladat et reuertat⁹ in domū suā: ne forte moriat⁹ in bello et ali⁹ dedicet eaz. q̄s est hō q̄ plantauit vineā: et nec dñ fecit eaz eē cōmunē o q̄ uesci oībo liceat? Eladat et reuertat⁹ in domū suaz: ne forte moriat⁹ in bello et ali⁹ hō ei⁹ fungat⁹ offitō.** **Quis est hō q̄ despondit uxore et non accepit eā? Eladat et reuertat⁹ in domū suam: ne forte moriat⁹ in bello et ali⁹ hō accipiet eaz.** **P̄ijs dictis addēt reliq; et loq̄nt⁹ ad pplm.** **Quis ē hō formidolosus et cordis pauido? Eladat et reuertat⁹ in domū suam: ne pauere faciat corba fr̄m suorū. sic ip̄e timore p̄territ⁹ est.** **Cūq; siluerūt duces exercit⁹ et finē loq̄zdi fecerūt: unusq; suos ad bellū cuneos prepabit.** **Si qñ accesseris ad expugnandaz ciuitatē: offeres ei p̄mū pacē.** **Si recepit et aperit tibi p̄tas: cūct⁹ pplus q̄ in ea est saluabit⁹. et fūiet tibi sub tributō.** **Si aut febus inire noluerit et ceperit conē te bellū oppuḡbis eam.** **Cūq; ediderit dñs de⁹ tu⁹ illaz i manu tua: pcucies omne qd in ea generis masculini ē in ore gladij absq; m̄lierib; et infātib; iumētis et ceteris q̄ in ciuitate sunt.** **Omne predam exercitui diuides: et comedes de spolijs hostiū tuorū que dñs deus tuus dederit tibi.** **Sic facies**

unctis ciuitatibus q̄ a te pcul valde sunt: et nō sunt de hīs vrbibus q̄s in possessionē acceptur⁹ es. De hīs autē ciuitatibus q̄ dabunt tibi nullum oīno pmittere viuere sed inficiēs in ore gladij: etheū videlicet et amorreū et chananēū pherezeū et eueū et iebuseū sicut pcepit tibi dñs de⁹ tuus: ne forte doceant vos facere cūctas abominatōes quas ipsi opati sunt dijs suis. et peccetis in dñm deū vrm. Qñ obsederis ciuitatez multo tpe et munitōibz circūdeberis vt expugnes eā. non succides arbores de quibz vesci p̄t: nec securibz p circuitū debes vastare regionem quoniam lignū est et non hō: nec p̄t bellantiū p̄t te augere numez. Si qua autē ligna nō sunt pomifera sed agrestia et in ceteros apta vsus: succide et extrue machias donec capias ciuitatē q̄ p̄t te dimicat. **Ca. XXI**

Quando inuentū fuerit ī terra quā dñs deus tu⁹ datur⁹ est tibi hominis cadauer occisi. et ignorabit⁹ ceciderit: egredient⁹ maiores natu et iudices tui et metient⁹ a loco cadaueris. singulaz per circuitū spacia ciuitatū: et quam viciniorem ceteris eē p̄pexerint seniores ciuitatis illi⁹ tollent vitulam de armento q̄ non traxit iugū. nec terraz scidit vomere. et ducent eam ad vallē asperam atqz saxosam q̄ nunq̄ arata ē. nec sementē recepit et cedent in ea ceruices vitule. Accedentqz sacerdotes filij leui q̄s elegerit dñs de⁹ tu⁹ vt mīstrent ei et benedicant in noīe ei⁹ et ad vbum eoz omne negotiū pendet et quicq̄ mundū vel imundū est iudicet et veniet maiores natu ciuitatis illi⁹ ad infectū lauabūtqz man⁹ suas sup vitulaz q̄ ī valle pcussa ē: et dicēt. Man⁹ nr̄e non effuderit sanguinē hūc: nec oculi viderūt. Propici⁹ esto p̄lo tuo israel quē redemisti dñe: et nō reputes sanguinē innocentē in medio ppli tui isrl. Et aufere⁹ ab eis reat⁹ sanguinis: tu autē alien⁹ eris et ab innocentis cruore q̄ fusus est cū feceris qd pcepit dñs. Si egress⁹ fueris ad pugm cont⁹ inimicos tuos et ediderit eos dñs de⁹ tu⁹ in manu tua captiuosqz duxeris: et in numero captiuoz mlierē pulcrā et adamaueris eam voluerisqz hīe vxorem: introduces eam in domū tuam. Que radet cesariē et circūcidet ungues. et deponet vestem in q̄ capta ē: sedensqz in domo tua flebit p̄em et m̄rem suā vno mense. et postea inēbis ad

eam. dormiesqz cū illa: et erit vxor tua. Si autē postea non sederit aīo tuo. dimittis eaz liberam: nec vendere poteris pecunia nec opprimere p potentiā: qz humiliasti eā. Si habuerit hō vxores duas vnaz dilectam et alterā odiosaz genueritqz ex eis liberos et fuerit fili⁹ odiose p̄mogenit⁹ volueritqz substantiaz inf filios suos diuidere: n̄ poterit filiū dilecte facere p̄mogenitū et p̄ferre filio odiose: sed filiū odiose aḡscet p̄mogenitū dabitqz ei de hīs q̄ habuerit cuncta duplitia. Iste est enim p̄ncipiuz liberor⁹ ei⁹. et huic debent⁹ p̄mogenita. Si genuerit hō filiū ptumacē et pteruū q̄ nō audierit p̄ris ac m̄ris impiū. et cohercit⁹ obedire p̄tēple: rit apprehēdent eū et ducent eū ad seniores ciuitatis illi⁹ et ad portaz iudicij dicētqz ad eos. Fili⁹ nr̄ iste pteru⁹ et ptumax ē: monita nr̄a audire p̄tēnit: p̄messatōibz vacat et luxurie atqz cōiuijs: lapidibz eum obruet pplus ciuitatis et moriet⁹ vt auferatis malū de medio vri: et vniuersus isrl audiens p̄t mescat. Qñ peccauerit hō qd morte plectēdum est: et adiudicat⁹ morti appēsus fuerit in patibulo: nō pmanebit cadauer ei⁹ in ligno. sed in eadez die sepeliet⁹: qz maledict⁹ a deo est q̄ pendit in ligno: et nequaquā p̄t minabis fr̄am tuam quam dñs deus tuus dederit tibi in possessionem. **Ca. XXII.**

Non videbis bouez et ouem fr̄is tui errantē et p̄fabis: sed reduces fr̄i tuo: etiamsi non ē p̄pinqu⁹ fr̄ tuus nec nosti eū. Ducas in domū tuam: et erūt apud te q̄diu q̄rat ea frater tu⁹ et recipiat. Similit⁹ facies de azino et de vestimento et de omni re fr̄is tui q̄ perierit: si inueneris eam ne negliges quasi alienaz. Si videris azinū fratris tui. aut bouez cecidisse ī viā nō despicias sed subleuabis cū eo. Non induet mulier veste virili: nec vir vte⁹ veste feminea Abominabilis enim apud deū est q̄ facit hoc. Si ambulans p viā. in arbore vel in fra nīdū auis inueneris et m̄rem pullū vel ouis desup incubantē. nō teneb eam cū filijs sz abire pacieris captos tenēs filios: vt bñ sit tibi et lōgo viuas tpe. Qñ edificaueris domū nouā facies mur⁹ tecti p cūcū tū ne effūdāt sāguis ī domo tua: et sis relabente alio. et in p̄ces ruente. Nō seres vineā tuā altero semīe: ne et semētis quā seruisti et q̄ nascūt⁹ ex vinea p̄t sc̄ificet. Non

arabis in boue simul et azino. Non indueris vestimentum quod ex lana linoque contextum est. Funiculos in fimbrijs facies per quatuor angulos pallij tui quod operiris. Si duxerit vir uxorem et postea odio habuerit eam quod fueritque occasiones quibus dimittat eam obiciens ei nomen pessimum. et dixerit uxorem hanc accepi et ingressus ad eam non inueni virginem: tollent eam pater et mater eius et ferent secum signa virginis eius ad seniores urbis quod in porta sunt. et dicet pater. Filiam meam dedi huic uxorem: quam quod odit imponit ei nomen pessimum ut dicat non inueni filiam tuam virginem: et ecce hec sunt signa virginis filie mee. Expandent vestimentum coram senioribus civitatis: apprehendentque senes urbem illam virum et oberabunt illum. pendentes in super centum siclos argenti quod dabit pater puellae quoniam diffamavit nomen pessimum super virginem israel: habebitque eam uxorem et non poterit eam dimittere omnibus diebus vite sue. Quodsi verum est quod obicit et non est in puella inuenta virginitas: eicient eam ex domo patris sui et lapidibus obruent viri civitatis illi et morietur quoniam fecit nequias in israel ut fornicaretur in domo patris sui: et auferes malum de medio tui. Si dormierit vir cum uxore alterius vel quod morietur. id est adulter et adultera et auferes malum de israel. Si puellam virginem despoherit vir et inuenierit eam aliquis in civitate et cubuerit cum ea: educes utrumque ad portam civitatis illius et lapidibus obruent: puella quod non clamavit cum esset in civitate: vir quod humiliavit uxorem primum sui: et auferes malum de medio tui. Sin autem in agro reperit vir puellam quod desponsata est. et apprehendens cubuerit cum ea ipse morietur solus: puella nihil pacietur nec est rea mortis: quoniam sicut latro surgit contra fratrem suum et occidit animam eius ita et puella premissa est. Sola erat in agro: clamavit et nullus affuit qui liberaret eam. Si inuenit vir puellam virginem quod non habet sponsum et apprehendens cubuerit cum illa et res ad iudicium venerit: dabit qui dormiuit cum ea pater puellae centum quinquaginta siclos argenti. et habebit eam uxorem quod humiliavit illam. Non poterit dimittere eam cunctis diebus vite sue.

Ca. XXIII. Non accipiet homo uxorem patris sui: nec revelabit operimentum eius. Non inest eunuchus attritis vel amputatis testiculis et abscisso veretro ecclesiarum domini. Non ingredietur maser hoc est de scorto natus in ecclesiam domini usque ad

decimam generationem. Ammonites et moabites etiam post decimam generationem non inest bunt ecclesiarum domini in eternum: quod noluerunt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis de egipto: et quod adduxerunt contra te balaam filium beor de mesopotamia siriie ut malediceret tibi: et noluit dominus deus tuus audire balaam: vertitque maledictionem eius in benedictionem tuam et quod diligere te. Non facies cum eis pacem: nec gratias eis bona cunctis diebus vite tue in sempiternum. Non abominaberis iudumeum quod frater tuus est. nec egiptium quod advena fuisti in terra eius. Qui nati fuerint ex eis faciant generationem inest bunt in ecclesiam domini. Quando egressus fueris aduersus hostes tuos in pugnam: custodies te ab omni re mala. Si fuerit inter vos homo qui in nocturno sit pollutus sonio egredietur ex castra: et non reuertetur postquam ad vesperam lauet aqua: et post solis occasum regredietur in castra. Habebis locum ex castra ab quem egrediaris ad requisita nature: gerens parillum in balthreo. Cumque sederis fodies per circuitum. et egesta humo operies quod relevatus es. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum ut eruat te et edat tibi inimicos tuos: ut sint castra tua sancta et nihil in eis appareat fornicationis: ne derelinquat te. Non edes suum domino suo quod a te confugerit. Habitabit tecum in loco quod ei placuerit: et in una urbiu tuarum requiescet: ne contristes eum. Non erit meretrix de filiabus israel: nec scortator de filiis israel. Non offeres mercedem prostibuli: nec precium canis in domo domini dei tui quicquid illud est quod vouerit: quod abominatio est utrumque apud dominum deum tuum. Non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec fruges nec quolibet aliam rem: sed alieno. Fratri autem tuo absque usura. id quod indiget comodabis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni opere tuo in terra ad quam ingredieris possidentiam. Cum votum voueris domino deo tuo non tardabis reddere. quod requirit illud dominus deus tuus: etsi moratus fueris reputabit tibi in peccatum. Si nolueris polliceri: absque peccato eris. Quod autem semel egressum est de labijs tuis obsequabis et facies sicut promissisti domino deo tuo: et propria voluntate et ore tuo locutus es. Ingressus vineam primum tui comedere viuas quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas tecum. Si intraueris segetem amici tui franges spicas et manu conteres: falce autem non metes.

Ca. XXIII

Si accepit homo uxorem et habuerit eam et si inuenerit gratiam ante oculos eius propter aliquam fedilitatem: scribet libellum repudij et dabit in manu illius: et dimittet eam de domo sua. Cumque egressa alterius maritum duxerit et ille quod oderit eam dederitque ei libellum repudij et dimiserit de domo sua vel certe mortuus fuerit: non poterit prior maritus recipere eam in uxorem. quia polluta est et abominabilis facta coram domino: ne peccare facias terram tuam quam dominus deus tuus dedit tibi possidendam. Cum accepit homo nup uxorem non precedet ad bellum nec ei quippiam necessitatis iniungetur publice: sed vacabit absque culpa domui sue: ut uno anno letetur cum uxore sua. Non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam: quia aiaz suam apposuit tibi. Si deprehensus fuerit homo sollicitas fratrem suum de filiis israel. et vendito eo accepit precium infanticie: et auferes malum de medio tui. Observa diligenter ne incurras plagam lepro: sed facies quicumque docuerint te sacerdotes leuitici generis iuxta id quod precepi eis: et imple sollicitudinem. Memoretur quod fecerit dominus deus vester marie in via cum egredieremur de egipto. Cum repeteris a primo tuo rem aliquam quaz debet tibi. non ingredieris domum eius ut pignus auferas: sed stas foris et ille ibi proferet quod habuerit. Si autem pauper est: non pernoctabit apud te pignus sed statim reddas ei ante solis occasum: ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi: et habeas iustitiam coram domino deo tuo. Non negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui. siue aduene qui tecum moratur in terra et in portas tuas est: sed eadem die reddas ei precium laboris sui ante solis occasum quia pauper est et ex eo sustentat aiaz suam: ne clamet contra te ad dominum et reputetur tibi in peccatum. Non occident presbiter pro filiis nec filii pro presbiteris: sed unusquisque pro peccato suo morietur. Non pervertes iudicium aduene et pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimentum. Memeto quod fuieris in egipto: et eruerit te dominus deus tuus inde. Idcirco precipio tibi ut facias hanc rem. Quando messueris segetem in agro tuo. et oblitus manipulum reliqueris: non reuerteris ut tollas illum. sed aduenam et pupillum et viduam auferre pacieris: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni ope manuum tuarum. Si fruges collegeris oliuam: quicquid remanserit in arboribus non reuerteris ut colligas

sed relinques aduene pupillo ac vidue. Si videris deminueris vineam tuam. non colliges remanentes racemos: sed cedent in usus aduene. pupilli ac vidue. Memeto quod et tu fuieris in egipto: et idcirco precipio tibi ut facias hanc rem. **S**i fuerit causa inter. **Rem. Ca. XXV** Aliquis et interfecit iudices quos iustus esse perspexerit illi iusticie palmam dabit: quos impium detinuerit impietatis. Si autem eum qui peccauit dignum viderint plagis: prosternent et coram se faciant oberari. Pro mensura peccati erit et plagarum modus: ita duntaxat ut quadragenarium numquam non excedat: ne felle lacerat an oculos tuos abeat fratrem tuum. Non ligabis os bouis terentis in area fruges tuas. Quando habitauerint fratres simul et unus ex eis absque liberis mortuus fuerit: uxor defuncti non nubet alteri sed accipiet eam fratrem eius et suscitabit semen fratri sui: et primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit ut non deleatur nomen ex israel. Si autem noluerit accipere uxorem fratris sui quam ex lege debet perget mulier ad portam ciuitatis et interfellabit maiores natu: dicetque. Non vult frater viri mei suscitare semen fratri sui in israel: nec me in coniugium sumere. Statimque accessi erunt eum facient: et interrogabunt. Si responderit nolo eam uxorem accipere: accedet mulier ad eum coram senioribus. et tollet calciamentum de pede eius et spuet in faciem eius et dicet. Sic fiet homini quod non edificat domum fratri sui. Et vocabitur nomen illius in israel domus discalciati. Si habuerint inter se iurgium viri duo et unus contra alterum rixari cepit: volensque uxor alterius erigere uirum de manu fortioris. miseritque manum et apprehenderit uerba eius: abscondens manum illius. ne flecteris super eam ulla misericordia. Non habebis in sacculo diuersa potera maius et minus: nec erit in domo tua maior et minor. Probus habebis iustum et uerum: et maior et equalis et uerum erit tibi: ut multo uiuas tempore super terram quam dominus deus tuus dedit tibi. Abomina enim dominus eum qui facit hec: et aduersa omnia iusticie. Memeto quod fecerit tibi amalech in via quando egrediebaris ex egipto. quonia occurrerit tibi et extremos agminis tui qui lassum residebant ceciderit. quando tu eras fame et labore confectus: et non timuerit deum. Cum ergo dominus deus tuus dederit tibi requiem. et subiecerit cunctas per circuitum nationes in terra quam tibi pollicitus est: delebit nomen eius sub celo. **Ca.**

ue ne obliuiscaris.

Ca. XXVI.

Quoniam ingressus sum terram quam dominus deus tuus tibi daturus est possidendam et obtinueris eam. atque habitaueris in illa tolles de cunctis frugibus tuis primicias et pones in cartallo pgesque ad locum quem dominus deus tuus elegerit. ut ibi inuocetur nomen eius: accedesque ad sacerdotes qui fuerint in diebus illis et dices ad eum. Profiteor hodie coram domino deo tuo: quia ingressus sum in terram quam iurauit patribus nostris ut daret eam nobis. Suscipiensque sacerdos cartallum de manu tua ponet ante altare domini dei tui: et loqueris in conspectu domini dei tui. Si uisus persequeretur patrem meum: qui descendebat in egiptum et ibi peregrinatus est in paucissimo numero: creuitque in gentem magnam ac robustam et infinitam multitudinis. Afflixeruntque nos egipci et persecuti sunt imponentes onera grauissima: et clamauimus ad dominum deum patrum nostrorum qui exaudiuit nos et respexit humilitatem nostram et laborem atque angustias: et eduxit nos de egipto in manu forti et brachio extento. in ingenti pauore. in signis atque portentis. et introduxit ad locum istum: et tradidit nobis terram lacte et melle manantem. Et ideo nunc offero primicias frugum terre: quas dominus deus tuus dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu domini dei tui: et adorato domino deo tuo epulaberis in omnibus bonis quae dominus deus tuus dederit tibi et domui tue: tu et leuitae et aduena qui tecum est. Quando conpleueris decimas cunctarum frugum tuarum anno decimarum tercio: dabis leuitae et aduene et pupillo et uiduae ut comedant in partibus tuis et saturentur: loquensque in conspectu domini dei tui. Attuli quod sanctificatum est de domo mea et dedi illud leuitae et aduene et pupillo ac uiduae sicut iussisti mihi. Non preterui mandata tua: nec sum oblitus imperij. Non comedi ex eis in luctu meo. nec sepaui ea in quolibet immundicia: nec expendi ex hijs quicquam in re funebri. Obediui uoci domini dei mei. et feci omnia sicut precepisti mihi. Respice de sanctuario tuo et de excelsis celorum habitaculo: et benedic populo tuo israel. et frere quam dedisti nobis sicut iurasti patribus nostris: frere lacte et melle mananti. Hodie dominus deus tuus precepit tibi ut facias mandata haec atque iudicia: ut custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima tua. Dominum elegisti hodie ut sit tibi deus et ambules in uis ejus.

ut custodias ceremonias illius et mandata atque iudicia et obedias ei imperio. En dominus elegit te hodie ut sis ei populus peculiaris sicut locutus est tibi et custodias omnia precepta illius: et faciet te excelsoiorem cunctis gentibus quas creauit in laudem et nomen et gloriam suam: ut sis populus sanctus domini dei tui sicut locutus est.

Ca. XXVII

Precepit autem moyses et seniores populo israel dicentes. Custodite omne mandatum quod precipio uobis hodie. Cumque transieritis iordanem in terram quam dominus deus tuus dabit tibi: eriges in gentes lapides et calce leuigabis eos ut possis in eis scribere omnia uerba legis huius iordane transmissio: ut introeas terras quam dominus deus tuus dabit tibi: terram lacte et melle manantem sicut iurauit patribus tuis. Quandoque transieritis iordanem erigite lapides quos ego hodie precipio uobis in monte hebal: et leuigabis eos calce: et edificabis ibi altare domino deo tuo de lapidibus quos ferrum non tetigit: et de saxis informibus et impolitibus: et offeres super eo olocamenta domino deo tuo et immolabis hostias pacificas: comedetque ibi et epulaberis coram domino deo tuo. Et scribes super lapides omnia uerba legis huius plane et lucide. Dixeruntque moyses et sacerdotes leuitici generis ad omnem israel. Attende et audi israel. Hodie factus est populus domini dei tui. Audies uocem eius et facies mandata atque iusticias quas ego precipio tibi. Precepitque moyses populo tuo in die illo dicens. Qui stabunt ad benedicendum domino super montem garizim iordane transmissio: symeon leui iudas ysachar ioseph et beniamin. Et e regione isti stabunt ad maledicendum in monte hebal: ruben gad et aser. zabulon. dan et neptali. Et pronuntiabunt leuitae dicentesque ad omnes uiros israel excelsa uoce. Maledictus homo qui facit sculptile et conflatile abominatorem domini. operum manu artificum: ponetque illud in abscondito. Et rident omnes populi: et dicet amen. Maledictus qui non honorat patrem suum et matrem. Et dicet omnis populus amen. Maledictus qui transfert fratres primos sui. Et dicet omnis populus amen. Maledictus qui errare facit cecum in itinere. Et dicet omnis populus amen. Maledictus qui peruertit iudicium aduene. pupilli et uiduae. Et dicet omnis populus amen. Maledictus qui dormit cum uxore patris sui: et reuelat operimentum lectuli eius. Et dicet omnis populus amen.

Maledictus qui dormit cum omni iumento. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui dormit cum sorore sua filia patris sui vel matris sue. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui dormit cum socru sua. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui dormit cum uxore primi sui. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui clam percussit primum suum. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui accipit munera, ut percuciat animam sanguinis innocentis. Et dicit omnis populus amen. Maledictus qui non permanet in sermonibus legis huius: nec eos opere perficit. Et dicit omnis populus amen. **Ca. XXVIII.**

Si autem audieris vocem domini dei tui ut facias atque custodias omnia mandata eius quae ego precipio tibi hodie: faciet te dominus deus tuus excelliorem cunctis gentibus quae versantur in terra. Venientque super te universae benedictiones istae et apprehendet te: si tamen precepta eius audieris. Benedictus tu in ciuitate: et benedictus in agro. Benedictus fructus ventris tui et fructus fere tue fructusque iumentorum tuorum greges armentorum tuorum et caule ouium tuarum. Benedicta horrea tua: et benedictae reliquiae tue. Benedictus eris ingrediens, et egrediens. Dabit dominus inimicos tuos qui insurgent aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per viam unam venient contra te: et per septem fugiet a facie tua. Emittere dominus benedictiones super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum benedictaque tibi in terra quam accipis. Suscitabit te dominus sibi in populum secundum sicut iurauit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris in uisibus eius. Elidebuntque omnes terrarum populi quod nomen domini inuocatum sit super te: et timebunt te. Abundare te faciet dominus omnibus bonis: fructu uteri tui et fructu iumentorum tuorum, fructu fere tue quam iurauit dominus patribus tuis ut daret tibi. Apert dominus thesaurum suum optimum celum: ut tribuat pluuiam terre tue in tempore suo. Benedicetque cunctis opibus manuum tuarum: et fenerabit gentibus multis et ipse a nullo fenore accipies. Constiterit te dominus deus tuus in caput et non in caudam: et eris semper super et non subter: si tamen audieris mandata domini dei tui quae ego precipio tibi hodie et custodieris et feceris: ac non declinaueris ab eis nec ad dextram nec ad sinistram: nec secutus fueris deos alienos neque colueris eos. Quod si audire nolueris vocem domini dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et ceremonias quas ego precipio tibi hodie: ve-

niant super te omnes maledictiones istae et apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate: maledictus in agro. Maledictum horreum tuum: et maledictae reliquiae tue. Maledictus fructus ventris tui et fructus terre tue: armenta bouum tuorum et greges ouium tuarum. Maledictus eris ingrediens et maledictus egrediens. Mittet dominus super te famem et esuriem et increpationem in omnia opera tua quae tu facies: donec perdat te et perdat velociter adinuentiones tuas pessimas in quibus reliquisti me. Adiungat tibi dominus pestilentiam: donec consumat te de terra ad quam ingredieris possidentem. Percuciet te dominus egestate et febre et frigore, ardore et estu et aere corrupto ac rubigine, et prosequetur donec pereas. Sit celum quod super te est eneum: et terra quam calcas ferrea. Det dominus ymbrem terre tue puluerem: et de celo descendat super te cinis donec conteraris. Tradet te dominus corruentem ante hostes tuos: et per unam viam egrediaris contra eos, et per septem fugias: et dissiparis per omnia regna terre. Sitque cadauer tuum in escam cunctis volatilibus celi et bestiis terre: et non sit qui abigat. Percuciat te dominus ulcere egypti: et parte corporis per quam stercorea digeruntur: scabieque et purigine: ita ut curare nequeas. Percuciat te dominus amantia et cecitate ac furore mentis: et palpes in meridie sicut palpare solet cecus in tenebris: et non dirigas vias tuas. Omnique tempore calumnia sustineas: et opprimaris violencia nec habeas quem liberet te. Exorem accipias et alius dormiat cum ea. Domum edifices et non habites in ea. Plantas vineas: et non vindemias eas. Bos tuus immolet coram te et non comedas ex eo. Asinus tuus rapiat in conspectu tuo: et non reddat tibi. Oves tue dentur inimicis tuis: et non sit qui te adiunet. Filii tui et filiae tue edantur alteri populo videlicet oculis tuis et deficientibus ad conspectum eorum tota die: et non sit fortitudo in manu tua. Fructus terre tue et omnes labores tuos comedit populus quem ingras: et sis semper coloniam sustinens et oppressus cunctis diebus: et stupescas ad terrorem eorum quod videbunt oculi tui. Percuciat te dominus ulcere pessimo in genibus et in suris: sanarique non possis a planta pedis usque ad vetricem tuam. Ducetque dominus et regem tuum quem constitues super te in gentem quam ignoras tu et patres tui: et fuies ibi diis alienis lignis et lapidibus: et eris perditus in proverbium ac fabulam omnibus populis ad quos te introduxerit

dominus. Sementem multam iacies in terram et modicum congregabis: quia locuste deuorabunt omnia. Vineam plantabis et fobies et vinum non bibes nec colliges ex ea quicquam: quia vastabit omnia. Oliuas habebis in omni tempore tuis et non ungeris oleo: quia defluent et depibunt. Filios generabis et filias et non frueris eis: quia ducentur in captiuitatem. Omnes arbores tuas et fruges terre tue rubigo consumet. Ad uenam que tecum versata in terra ascendat super te eritque sublimior: tu autem descendes et eris inferior. Ipse fenerabit tibi et tu non fenerabis ei. Ipse erit in caput: et tu eris in caudam. Et ueniet super te omnes maledictiones iste: et persequentes apprehendent te donec intereas: quia non audisti uocem domini dei tui: nec seruasti mandata eius et ceremonias quas precepit tibi. Et erit in te signum atque prodigium in semine tuo usque in sempiternum: eo quod non fueris domino deo tuo in gaudio coram deo leticia propter rem omnium habundantiam. Seruius inimico tuo quem imittet tibi dominus in fame in siti et nuditate et omni penuria: et ponet iugum ferreum super ceruicem tuam donec te conterat. Adducet dominus super te gentem de longe quam de extremis terre finibus in similitudinem aquile volantis cum impetu et linguam intelligere non possis: gentem precacissimam quam non deferat senex nec misereatur paruuli. et deforet fructum iumentorum tuorum ac fruges terre tue. donec intereas: et non reliquit tibi triticum. uinum et oleum. armamenta bouum et greges ouium donec te disperdat et proterat in cunctis urbibus tuis: et destruant muri tui firmi atque sublimes. in quibus habebas uindictam in omni terra tua. Obsideberis in preteritis tuis in omni terra tua quam dabit tibi dominus deus tuus: et comedes fructum uteri tui et carnes filiorum tuorum et filiarum tuarum quas dederit tibi dominus deus tuus: in angustia et vastitate quam opprimet te hostis tuus. Non delicatus in te et luxuriosus valde inuidebit fratri suo et uxori quam cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suorum quas comedit: eo quod nihil aliud habeat in obsidione: et penuria quam vastauerint te inimici tui in omnes portas tuas. Genera mulierum et delicata que super terram ingredi non ualebat nec pedis vestigium figere propter mollicie et teneritudinem nimiam: inuidebit viro suo quem cubat in sinu eius super filium et filiam carnibus et illuue scorum quam egrediuntur de medio feminum eius: et super liberis que eadem hora nati sunt. Comedent enim eos clauis propter rem omnium penuriam:

in obsidione et vastitate quam opprimet te inimicus tuus in portas tuas. Nisi custodieris feceris omnia uerba legis hanc quam precepta sunt in hoc volumine. et timueris nomen eius gloriosum et terribile hoc est dominum deum tuum: augebit dominus plagas tuas et plagas seminis tui plagas magnas et pseuerantes infirmitates pessimas et perpetuas: et peruertet te in omnes afflictiones egypti quas timuistis et adhrebunt tibi. Insuper et uniuersos languores et plagas que non sunt scripte in volumine legis huius inducet dominus super te: donec te proterat. Et remanebitis pauci numero qui priueratis sicut astra celi per multitudinem: quia non audisti uocem domini dei tui. Et sicut ante letatus est dominus super uos bonum uobis faciens uosque multiplicans: sic letabitur disperdens uos atque subuertens: ut auferamini de terra ad quam ingredieris possitenda. Dispget te dominus in omnes populos a summitate terre usque ad terminos eius: et fuies ibi diuis alienis quas et tu ingras et pres tui lignis et lapidibus. In gentibus quibus illis non quiesces. neque erit relictus uestigium pedis tui. Dabit enim tibi dominus ibi cor pauidum et deficientes oculos. et aiam consumptam merore: et erit uita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte et die: et non crederis uite tue. Mane dices quas mihi det uesper: et uespe quas mihi det mane: propter coram tui formidine quam terreberis et propter ea que tuis uidebunt oculis. Reducet te dominus classibus in egyptum per uiam de qua dixit tibi ut eam amplius non uideres. Ibi uenderis inimicis tuis in suos et ancillas et non erit qui emat. **Ca. XXIX**

Hec sunt uerba federis quod precepit dominus moysi ut feriret cum filiis israel in terra moab: propter illud fedus quod cum eis pepigit in ore. Elos uidistis uniuersa que fecit dominus coram uobis in terra egypti pharaoni et omnibus suis eius uniuersaque terre illius: temptationes magnas quas uiderunt oculi tui: signa illa potentiaque ingentia: et non debet uobis dominus cor intelligens et oculos uidentes: et aures que possint audire usque in presentem diem. Adduxit uos quadraginta annis per desertum: non sunt attriti uestimeta uestra: nec calciamenta pedum uestrorum uetustate consumpta sunt. Danem non comeditis. uinum et siceram non bibistis ut sciretis quia ipse est dominus deus uestrum. Et uenistis ad hunc locum: egressusque est seon rex esebon et og rex basan occurrentes uobis ad pugnam. et p

cussim? eos et tulim? terram eorum. ac tradidim? possidendam ruben et gad et dimidie tribui manasse. Custodite ergo verba pacti hui? et implete ea: ut intelligatis uniuersa que facietis. Elos statim hodie cuncti coram domino deo vestro: principes vestri et tribus ac maiores natu atque doctores omnes populus israel liberi et uxores vestre et aduene qui tecum morantur in castris exceptis lignorum cesoribus et hiis que com portant aquas: ut transeas in federe domini dei tui. et in iureiurando quod hodie dominus deus tuus proutit tecum: ut suscitetur tibi in populum et ipse sit dominus deus tuus sicut locutus est tibi. et sicut iurauit patribus tuis abraham. ysaac et iacob. Nec vobis solis ego hoc fedus ferio et hec iuramenta confirmo: sed cunctis presentibus et absentibus. Elos enim nostis quomodo habitauerim? in terra egypti: et quomodo transierim? per medium nationum: quos transeuntes vidistis abominatones et sordes. id est. ydola eorum lignum et lapides. argentum et aurum que colebant. Ne forte sit inter vos vir aut mulier familia aut tribus cui? cor auersum est hodie a domino deo vestro ut vadat et fruatur dijs illarum gentium et sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem. Cumque audierit verba iuramenti hui? benedicat sibi in corde suo dicens pax erit mihi et ambulabo in puritate cordis mei: et assumat ebria scientem et dominus non ignoret ei sed tunc quomaxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum. et sedeant super eum omnia maledicta que scripta sunt in hoc volumine: et deleat dominus nomen eius sub celo et consumat eum in perditione ex omnibus tribubus israel: iuxta maledictiones que in libro legis habentur ac federis continentur. Dicetque sequens generatio et filij qui nascentur deinceps et peregrini qui de longe venerint videntes plagas terre illius et infirmitates quibus eam afflixerit dominus sulphure et solis ardore perburas ita ut ultra non ferat nec vires quicquam germinet in exemplum subuersionis sodomae et gomorre adame et seboim quos subuertit dominus in ira et in furore suo et dicent omnes gentes. Quare sic fecit dominus terre huic? Que est hec ira furoris eius immensa? Et respondebunt. Quia dereliquerunt pactum domini quod pepigit cum patribus eorum quoniam eduxit eos de terra egypti et fruerentur dijs alienis. et adorauerunt eos quos nesciebant et quibus non fuerat attributus: idcirco iratus est furor domini contra terram istam ut induceret super eam omnia maledicta que in

hoc volumine scripta sunt: et eiecit eos de terra sua in ira et in furore et in indignatione maxima. precipietque in terram alienam sicut hodie complacet. Abscondita a domino deo nostro que manifestata sunt nobis et filiis nostris usque in seipiternum ut faciamus uniuersa legis hui?.

Ca. XXX
Quoniam ergo venerint super te omnes sermones isti benedictionis siue maledictionis quam proposui in conspectu tuo. et ductus penititudine cordis tui in uniuersis gentibus in quas disperserit dominus deus tuus et reuersus fueris ad eum et obedieris ei? imperijs sicut ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua: reducat te dominus deus tuus de captiuitate tua ac miserebitur tui: et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde te retrahet dominus deus tuus: et assumet atque introducet in terram quam possideat pater tuus et obtinebis eam: et benedicens tibi. maioris numeri te esse faciet quam fuerunt patres tui. Circumcidet dominus deus tuus cor tuum et cor seminis tui: ut diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua: ut possis viuere. Omnes autem maledictiones has conuertet super inimicos tuos: et eos qui oderunt te et persequuntur. Tu autem reuerteris et audies vocem domini dei tui faciesque uniuersa mandata que ego precipio tibi hodie: et abundare te faciet dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in sobole uteri tui et in fructu iumentorum tuorum in ubertate terre tue et in rebus omnium largitate. Reuertetur enim dominus ut gaudeat super te in omnibus bonis sicut gauisus est in patribus tuis si tu audieris voces domini dei tui et custodieris precepta eius et ceremonias que in hac lege conscriptae sunt: et reuertaris ad dominum deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua. Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie non super te est neque periculum positum nec in celo situm ut possis dicere quod nunc valde ad celum ascendere ut deferret illud ad nos ut audiamus atque ope compleamur: neque trans mare positum ut causeris et dicas quod non poterit mare transire et illud ad nos usque deferre ut possim audire et facere quod preceptum est: sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde tuo ut facias illum. Considera quod hodie proposueri in conspectu tuo vitam bonam et contrarium mortem et malum ut diligas dominum deum tuum et abules in vijs eius et custodias

mandata illius et ceremonias atque iudicia et viuas: atque multiplicet te benedicens tibi in terra ad quam ingredieris possidendam. Si autem auersum fuerit cor tuum et audire nolueris atque errore deceptus aboraueris deos alienos et fueris eis: predico tibi hodie quod pereas et pro tempore moreris in terra ad quam iordane transmissio ingredieris possidendam. Testes inuoco hodie celum et terram quod proposuerim vobis vitam et bonum: benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam ut et tu viuas et seminem tuum: diligas dominum deum tuum atque obedias voci eius: et illi adhereas. Ipse est enim vita tua et longitudo dierum tuorum: ut habitetis in terra quam iurauit dominus patribus tuis abraham, ysaac et iacob ut daret eam illis.

Capitulum.

XXXI.

Hic quoque moyses et locutus est omnia verba hec ad uniuersum israel et dixit ad eos. Centumviginti annorum sum hodie: non possum vltra egredi et ingredi: persertim cum et dominus dixerit mihi non transibis iordanem istum. Dominus ergo deus tuus transibit ante te. Ipse delebit omnes gentes has in conspectu tuo: et possidebis eas. Et iosue iste transibit ante te: sicut locutus est dominus. Facietque dominus eis sicut fecit seon et og regibus amorreorum et terre eorum: delebitque eos. Cum ergo et hos transiderit vobis filii: facietis eis sicut precepi vobis. Viriliter agite: et confortamini. Nolite timere: ne paueatis ad conspectum eorum quia dominus deus tuus ipse est ductor tuus: et non dimittet nec derelinquet te. Locauitque moyses iosue: et dixit ei coram omni israel. Confortare et esto robustus. Tu enim introduces populum istum in terram quam datus se patribus eorum iurauit dominus: et tu es dominus sorte. Et dominus qui ductor est vester ipse erit tecum: non dimittet nec derelinquet te. Noli timere nec paueas. Scripsit itaque moyses legem hanc et edidit eam sacerdotibus filiis leui qui portabant archam federis domini et cunctis senioribus israel. Precepitque eis dicens. Post septem annos remissionis in sollemnitate tabernaculorum conuenietibus cunctis ex israel ut appareant in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit dominus. leges verba legis huius coram omni israel: audientibus eis et in unum omni populo congregato. tam viris quam mulieribus paruulis et aduenis qui sunt inter portas tuas: ut audientes discant et timeant dominum deum vestrum: et custodiant impleantque omnes sermones legis huius. Filii quoque

eorum qui nunc ignorant: ut audire possint et timeant dominum deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra: ad quam vos iordane transmissio pergitis obtinendam. Et ait dominus ad moysen. Ecce ipse sunt dies mortis tue. Loca iosue: et stas in tabernaculo testimonij ut precipiamus ei. Abierunt ergo moyses et iosue et steterunt in tabernaculo testimonij: apparuitque dominus ibi in columna nubis quam stetit in introitu tabernaculi: dixitque dominus ad moysen. Ecce tu dormies cum patribus tuis: et populus iste surgens fornicabitur per deos alienos in terra ad quam ingredietur et habitabit in ea: ibi derelinquet me et irritum faciet fedus quod pepigi cum eo. Et irasceatur furor meus contra eum in die illo: et derelinquam eum et abscondam faciem meam ab eo: et erit in deuotione. Inueniet eum omnia mala et afflictiones: ita ut dicat in illa die. Elere quia non est deus meus inuenerunt me hec mala. Ego autem abscondam et celabo faciem meam in die illo propter omnia mala que fecit: quia secutus est deos alienos. Nunc itaque scribite vobis canticum illud et docete filios israel ut memoriter teneant: et ore decantent: et sit mihi carmen istud pro testimonio inter filios israel. Introducam enim eum in terram quam iuravi patribus eius lacte et melle manantem. Cumque pederint et saturati essique fuerint auertentur ab deos alienos et seruient eis: deridentque mihi et irritum facient pactum meum: postquam inuenerint eum mala multa et afflictiones: ridebit ei canticum illud pro testimonio: quod nulla delebit obliuio ex ore seminis tui. Scio enim cogitationes eius: quia facturus sit. hodie antequam introducam eum in terram quam pollicitus sum scripsit quia moyses canticum: et docuit filios israel. Precepitque dominus iosue filio nuz: et ait. Confortare et esto robustus. Tu enim introduces filios israel in terram quam pollicitus sum et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit moyses verba legis huius in volumine atque complenit: precepit leuitis qui portabant archam federis domini dicens. Tollite librum istum et ponite eum in latere arche federis domini dei vestri: ut sit ibi pro te in testimonium. Ego enim scio pertentionem tuam et cunctam tuam durissimam. Adhuc uiuente me et ingrediente uobiscum spiritus pertentione egistis contra dominum quantomagis cum mortuo fuero. Congregate ad me omnes maiores natum pro tribu vestram atque doctores: et loquar audientibus eis sermones istos: et inuocabo pro eis celum et terram. Noui enim quod post mortem meam

iniquae agetis: et declinabitis cito de via: quā p̄cepi vobis: et occurrēt vobis mala in extremo tpe qñ feceritis malū in p̄spectu dñi ut iritetis eū per opa manū v̄r̄az. Locut⁹ ē ergo moyses audiente vniuerso cetū isrl' verba carmīs hui⁹: et ad finem vsqz p̄pleuit. **Capitulū. XXXII.**

Audite celi que loquor: audiat terra verba oris mei. Concresecat in pluuiā doctriā mea: fluat ut ros eloquiū meū. Quasi imber sup herbā et q̄si stille sup gmina: qz nomē dñi inuocabo. Date magnificentiā deo nr̄o: dei perfecta sunt opa: et oēs viē ei⁹ iudicia. Deus fidel⁹ et absqz vlla iniquitate: iust⁹ et rect⁹. Peccauerūt ei⁹: nō filij ei⁹ in sordibz. Generatio p̄ua atqz puerſa: heccine reddis dño p̄plo stulte et insipies? Nūquid nō ip̄e est p̄ tu⁹ q̄ possidet te: et fecit et creauit te? Memēto diez antiqz. cogita generatōes singulas. Interroga p̄rem tuū et annuntiabit tibi: maiores tuos et dicēt tibi. Qñ diuidebat altissimus gētes. qñ sepabat filios adam. Constituit termīos p̄ploz iuxta numerū filioz isrl'. Pars aut dñi p̄ls eius: iacob funicul⁹ hereditatis eius. Inuenit eum in terra deſta: in loco horrois et vaste solitudinis. Circūdūxit eū et docuit et custodiuit q̄si pupillā oculi sui. Sicut aqla puocans ad volābū pullos suos: et sup eos volitās. Expādit alas suas et assūpsit eū: atqz portauit in hūeris suis. Dñs sol⁹ dux ei⁹ fuit et nō erat cū eo deus alien⁹. Cōstituit eum sup excelsā terrā: ut p̄mederet fruct⁹ agro rū. Et sugeret mel de p̄f oleumqz de saxo durissimo. Butirū de armēto et lac de ouibus: cū adipe agnoz et arietū filioz basā. Et hircos cū medulla tritici: et sanguinez vne biberēt meracissimū. Inēssat⁹ est dilectus et recalciuit: inēssatus. imp̄gnat⁹. dilatat⁹. dereliq̄t deū factorē suū et recessit a deo saluatore suo. Prouocauerūt eū in dijs alienis: et in abominationibz ad iracūdiā p̄citauerūt. Immolauerūt demonijs et non deo: dijs q̄s ignorabāt. Noui recētesqz venerūt: q̄s nō coluerūt p̄res eoz. Deus q̄ te genuit dereliq̄sti: et oblit⁹ es dñi creatoris tui. Elidit dñs et ad iracūdiā p̄citāt⁹ ē: qz puocauerūt eū filij sui et filie. Et ait. abscondam faciem meam ab eis: et p̄siderabo nouissima eoz. Generatio enim peruersa

est et infideles filij. Ip̄si me puocauerūt in eo qui non erat deus: et irritauerūt in vanitatibz suis. Et ego puocabo eos in eo qui non est p̄ls et in gente stulta irritabo illos. Ignis succēsus est in furore meo: et ardebit vsqz ad infernū nouissima. Deuorabitqz terrā cū germīe suo: et mōtiū fūda mēta p̄buret. Cōgregabo sup eos mala: et sagittas meas p̄plebo in eis. Cōsumēt⁹ fame et deuorabūt eos aues morſu amarissimo. Dētes bestiaz imittaz ī eos: cū furore trabētūz sup terrā atqz serpētū. Foris vastabit eos gladi⁹ et int⁹ pauor: iuuenē sil' ac virginē lactantē cū hoīe sene. Et dixi: vbi nam sūt: cessare faciā ex hoībz me: moriā eoz. Sed ip̄s irā inimicōz distuli: ne forte supbirēt hostes eoz. Et dicerent. Man⁹ nr̄a excelsa: et nō dñs fecit hec oīa. Gens absqz p̄silio est et sine p̄dētia. utinā sapient et intelligerēt: ac nouissima p̄uideerent. Quō p̄sequebat⁹ vnus mille et duo fugauerūt decē milia: Nōne ideo qz de⁹ suus v̄didit eos et dñs p̄clusit illos? Non enī ē deus nr̄ ut de⁹ eoz et inimici nr̄i sūt iudices. De vinea sodomoz vinea eoz et d̄ sub urbanis gomorre. Elua eoz vna fell' et botrus amarissim⁹. Fel draconū vinū eoz: et venenū aspidū insanabile. Nōne hec cōdita sūt ap̄d me et siḡta ī thesauris meis? Mea ē vlcio et ego r̄tribuā eis ī tpe: ut labat⁹ pes eoz. Iuxta ē dies p̄bitōis et adesse festinat⁹ tpa. Iudicabit dñs p̄plm suū et seruis suis miserebit⁹. Elidebit q̄ infirmata sit man⁹: et clausi q̄z defecerūt residuiqz cōsūpti sūt. Et dicēt vbi sūt dij eoz ī q̄bz habebāt fiduciā. De q̄z victimis comedebāt adipēs et bibebāt vinū libaminū. Surgāt et opitulent⁹ vob⁹ et ī necitate vos p̄tegāt. Elidete q̄ ego sim sol⁹ et n̄ sit alius de⁹ p̄f me. Ego occidā et ego viuere faciā: p̄cuttā et ego sanabo et n̄ est q̄ de manu mea possit eruere. Leuabo ad celū manū meā: et dicā viuo ego ieternū: si acvero ut vulgur gladiū meū et arripuerit iudiciū man⁹ mea. Reddam ultionez hostibz meis et hīs qui oderunt me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. De cruore occisoz et de captiuitate nudati inimicōz capitis. Laudate gentes p̄plm eius: qz sanguinē suozū suoz vlciscetur. Et vindictam retribuet

in hostes eorum: et propicius erit terre populi sui. Venit ergo moyses et locutus est omnia verba cantici huius in auribus populi: ipse et iosue filius nun. Cōpleuitque omnes sermones istos. loquens ad universum israel. et dixit ad eos. Ponite cor et orem vestram in omnia verba mea quae ego testifico vobis hodie: ut mandetis ea filiis vestris custodire et facere et implere universa quae scripta sunt in volumine legis huius: quia non in cassum praecepta sunt vobis: sed ut singuli in eis viueret: quia facientes longo tempore perseveretis in terra ad quam iordanem transmissis ingredimini possidebitis. Locutusque est dominus ad moysen in eadem die dicens. Ascende in montem istum abarim: id est transiitum. in montem nebo qui est in terra moab contra hierichonem et vide terram chaanaan quam ego edam filiis israel obtinendam et morare in monte. Quae ascendens iungeris populo tuo. sicut mortuus est aaron frater tuus in monte hor et appositus populo suo: quia peruricati estis contra me in medio filiorum israel ad aquas contradictionis in cades deserti syn: et non sanctificastis me inter filios israel. E contra videb eam et non ingredieris in eam quam ego dabo filiis israel.

Capitulum .XXXIII.

Hec est benedictio quam benedixit moyses homo dei filios israel ante mortem suam. Et ait. Dominus de syna venit et de seir ortus est nobis. Apparuit de monte phara et cum eo sanctorum milia. In dextera eius ignea lex. dilexit populos. Omnes sancti in manu illius sunt et qui appropinquat pedibus eius. Accipiet de doctrina illius. Legem praecepit nobis moyses: hereditatem multitudinis iacob. Erat apud rectissimum rex congregatis principibus populi cum tribubus israel. Eluat ruben et non morietur et sit parvus in numero. Hec est iude benedictio. Audi domine vocem iude et ad populum suum introduce eum. Manu eius pugnant per eos: et adiutor illius contra adversarios eius erit. Veni quia ait. Perfectionem tuam et doctrinam tuam a viro sancto tuo quem probasti in temptatione et iudicasti ad aquas probationis. Qui dixit patri suo et matri suae nescio vos et fratres suos igno illos et nescierunt filios suos. Qui custodierunt eloquium tuum et pactum tuum servaverunt: iudicia tua o iacob et legem tuam o israel. Ponet thimiam in furore tuo: et olocausa super altare tuum. Benedic domine fortitudini eius et opera manuum illius suscipe. Percutite dorsa inimicorum eius: et qui oderunt

eum non surgant. Et beniamin ait. Amantissimus domini habitabit confiteri: in eo quasi in thalamo tota die morabitur et iter huiusmodi illi requiescet. Ioseph quia ait. De benedictione domini terra eius: de pomis caeli et rore atque abisso subiacente. De pomis fructuum solis ac lune: de vertice antiquae montium: de pomis collium eternorum et de frugibus terre et de plenitudine eius. Benedictio illi qui ait apparuit in rubo veniat super caput ioseph: et super vticem nazareth inter fratres suos. Quasi promogenti thauri pulchritudo eius: cornua rinocerotis cornua illius. In ipso ventiletur greges usque ad terminos terre. Ideo sunt multitudines effraim. et hec milia manasse. Et zabulon ait. Metare zabulon in exitu tuo et ysachar in tabernaculis: populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iusticie. Qui in undatione maris quasi lac sugit et thesauros abscondit in arena. Et gad ait. Benedictus in latitudine gad. Quasi leo requirit: cepitque brachium et vticem. Et vidit principatum suum quia in parte sua doctor esset repositus qui fuit cum principibus populi et fecit iusticias domini et iudicium suum cum israel. Dan quia ait. Dan catulus leonis: fluet largiter de basan. Et neptali dixit. Neptali habundantia profuerit et plenus erit benedictionibus domini. mare et meridie possidebit. Aser quia ait. Benedictus in filiis aser. Sit placens fratri suis: et intingat in oleo pedes suos. Ferat et es calcamentum eius. Sicut dies iuventutis tue ita et senectus tua. Non est deus alius ut deus rectissimus. Ascensor caeli auxiliator tuus. Magnificentia eius discurrunt nubes: habitaculum eius sursum et sub brachia sempiterna. Exciet a facie tua inimicum dicetque pertere. Habitabitque israel confiteri et sol. Oculi iacob in terra frumenti et vini: celique caligabunt rore. beatus tu israel. Quis filius tui. popule qui saluaris in domino. Scutum auxilij tui et gladius glorie tue. Negabunt te inimici tui et tu eorum colla calcabis.

Capitulum .XXXIII.

Hec dicit ergo moyses de caestribus montis ab super montem nebo in vticem phasga contra hierichonem. ostenditque ei dominus omnes terras galaad usque dan et universam neptali terram quae ephraim et manasse et omnes terras usque ad mare novissimum et australem partem et latitudinem caput hierichonem civitatis palinam usque segor. Dixitque dominus ad eum. Hec est terra pro qua iuravi a braba ysaac et iacob dicens. Semini tuo dabo

eam. **V**idisti eam oculis tuis et nō transi-
bis ad illaz. **M**ortuusq; est ibi moyses ser-
uus dñi in terra moab iubente dño: et se-
peliuit euz in valle terre moab ptra phe-
gor: et non pgnouit homo sepulcrū eius
vsq; in pñte diem. **M**oyses centū et viginti
annoz erat qñ mortuus est. **N**on caliga-
uit oculus eius: nec bētes illius moti sūt.
Fleueruntq; eū filij isrl in cāpestribz mo-
ab triginta diebz et ppleti sunt dies plan-
ctus lugentiū moysen. **J**osue vero filius
nun repletus est spū sapientie: qz moyses
posuit sup eū manus suas. **E**t obedierūt
ei filij isrl: fecerūtq; sicut preceperat dñs
moysi. et non surrexit ppha vlē in isrl si-
cut moyses quē nosset dñs facie ad facie
in omībz signis atq; portētis que per euz
misit et faceret in terra egipti pharaoni et
omībz seruis eius uniuersaq; terre illius:
et cunctā manū robustam magna q; mira-
bilis que fecit moyses corā uniuerso isrl.
ExPLICIT DEUTRONOMIŪ. **I**NCIPIT PLOGUS
BŒTI DIERONIMI PRESBITERI IN LIBRZ JOSUE.

Quāde finito penthateuco moy-
si velut grandi fenore liberati
ad ihesus filiū naue manū mit-
tim? quē hebrei iosue bennuz.
id est iosue filiū nun vocant: et ad iudiciū
libr quē sophi appellāt: ad ruth qz et he-
ster qz istē noībz efferūt. **M**onemusq; le-
ctore ut siluā hebraicor noīm et distincti-
ones per membra diuisas diligens scrip-
tura pseruet: ne noster labor et illi studiū
pereat. **E**t ut inprimis qd sepe testat? sū
sciat me nō in reprehēsiōe veterū noua
cudere sicut amici me criminant: sed p
vili porciōe offerre lingue mee hoībz qz
tñ nra delectāt: ut p grecor exaplois q
et sumptu et labore maximo indigēt: edi-
ciōe nram habeāt. **E**t sicubi in antiqz
voluminum lectione dubitarint: hec illis
pferētes inueniāt qd requirūt. **M**axie cuz
apud latinos tot sint exēplaria qd cobi-
ces: et unusquisq; p arbitrio suo vel addi-
derit vel subtraxerit qd ei visuz est: et utiq;
nō possit vep esse qd dissonat. **E**nde cesset
arcuato vulnere ptra nos insurgere scor-
pius et scēm opus venenata carpe lingua
desistat: vel suscipiēs si placz vel ptemnēs
si displicet: memineritq; illoz versuū. **O**s

tuū habūdauit malicia: et lingua tua cō-
cinnabat dolos. **S**edens aduersus fratrem
tuū loquebaris: et aduersus filiū mris tue
ponebas scandalū: hec fecisti et tacui. **E**x-
istimasti inique qd ero tui simil. arguā te
et statuā illa ptra faciē tuaz. **Q**ue enī au-
diētis vel legētis utilitas est nos laborā-
do sudare et alios detrahēdo laborare: do-
lere iudeos qd calumniandi eis et irritēdi
xpianos sit oblata occasio: et ecclie hoīes
id despicere ymmo lacerare vñ aduersarij
torqueant. **Q**d si vetus eis tm placet inf-
pretatio que et mihi non displicet et nihil
ex recipiendū putant: cur ea que sub a-
stericis et obel vel addita sunt vel ampu-
tata legūt et negligūt? **Q**uare danielē iux-
ta theodotionis tñslatiōe ecclesie susce-
perūt? **C**ur origenē mirantur et eusebium
pāphili: cūctas editiones silr deserentes?
Aut que fuit stulticia: postq; vera dixerit
proferre que falsa sunt? **E**nde autē in no-
uo testamēto probare poterunt assumpta
testimonia que i libris veteribz nō habentur?
Nec dicim? ne oīno calumniātibz ta-
cere videamur. **C**eteruz post sancte paule
dormitiōe cui? vita virtutis exemplum
est et hos libros quos eustachio virginii
xpi negare non potui. decreuim? dum spi-
ritus hos regit artus pphetaz explana-
tioni incumbere: et omīssum iamdiu op?
quodā post liminio rpetere: presertim cū
et ammirabil sanctusq; vir pammachius
hoc idē litteris flagitet: et nos ad patriaz
festinantes: mortiferos sirenaz cant? sur-
da debeamus aure trāsire.

ExPLICIT PLOGUS. **I**NCIPIT LIBER JOSUE.

Et factū est post mortem
moysi sermo dñi: ut loq-
ret dñs ad iosue filiū nun
ministrū moysi: et diceret
ei. **M**oyses seruus meus
mortu? est. **S**urge et trāsī
iordanē istū tu et oīs ppl's tecū i terrā quā
ego dabo filiis isrl. **O**mne locū quē calca-
uerit vestigiū pedis vñ vobis tradā sicut
locut? sum moysi. a deserto et libano vsq;
ad fluiū magnum eufratē: omnis ter-
ra etheoz vsq; ad mare magnū ptra solis
occasū erit termin? vñ. **N**ull? poterit vob
resistere cūctis diebz vite vñe. **S**ic fuit cū

moysse ero et tecum: non dimittam nec derelinquā te. Confortare et esto robustus. Tu enim forte diuides populo huic terrā: per quam iurani patribus tuis ut ēderē eam illis. Confortare igitur et esto robustus valde: ut custodias et facias omnē legē quā precepit tibi moyses seruus meus. Ne declines ab ea ad dexterā vel ad sinistrā: ut intelliges cuncta que agis. Non recebat volumen legis huius ab ore tuo: sed meditaberis in ea diebus ac noctibus ut custodias et facias omnia que scripta sunt in eo. Tūc diriges viā tuā et intelliges eā. Ecce precipio tibi: confortare et esto robustus. Noli metuere et noli timere: quoniam nūc tecū est dñs deus tuus in omnibus ad quicquid prexeris. Precepitque iosue principibus populi dicēs. Transite per mediū castrorum et ipate populo et dicite. Preparate vobis cibaria: quoniam per diē terciū transibitis iordanē: et inēbitis ad possidendā terrā quā dñs deus noster daturus ē vobis. Rubenitis quoque et gabditis et dimidie tribu manasse ait. Memēto te sūmōis quē precepit vobis moyses famulus dñi dicēs. Dñs deus vester dedit vobis requiē et omnē terrā. Exores vire et filij ac iumēta manebūt in terra quā dedit vobis moyses dominus iordanē. Vos autē transite armati ante fratres vestros omnes fortes manu et pugne per eis donec det requiē dñs fratribus vestris sicut et vobis dedit: et possideāt ipsi quoque terrā quā dñs deus vester daturus ē eis: et sic reuertimur in terrā possessionis vestre et habitabitis in ea quā vobis dedit moyses famulus dñi dominus iordanē contra solis ortū. Rūderūt quoque ad iosue atque dixerūt. Omnia que precepisti nobis faciemus: et quicquid miseris ibimus. Sicut obediuimus in cunctis moysi ita obediemus et tibi: tantū sit dñs deus tecū sicut fuit cū moysse. Qui prederit ori tuo et non obedierit cunctis sūmōibus que precepis ei: moriātur. Tu tantū confortare et viriliter age.

Capitulum

.II.

Misit igitur iosue filius nūc de sethim duos viros exploratores abscondite: et dixit eis. Ite et considerate terram urbemque hiericho. Qui pergressi ingressi sunt domū mulieris meretricis nomine raab: et quieuerunt apud eā. Nūciatūque est regi hiericho et dictū. Ecce viri ingressi sunt huc per noctē de filiis israel: ut explorarēt terrā. Misitque rex hiericho ad raab meretricem dicēs. Educ viros qui venerunt ad te et ingressi

sunt domū tuā. Exploratores quippe sunt: et omnē terrā considerare venerunt. Tollēsque mulier viros abscondit et ait. Fateor venerunt ad me: sed nesciebā vñ eēnt. Cūque porta clauderēt in tenebris et illi pariter exierūt nescio quā abierūt. Persequimini cito et apprehēdetis eos. Ipsa autē fecit ascendere viros in solariū domus sue: operuitque eos stipula lini quā ibi erat. Qui autē qui missi fuerāt secuti sunt eos per viā que ducit ad vadū iordanis: illisque egressis statim porta clausa est. Necdū obdormierāt quā latebāt: et ecce mulier ascendit ad eos: et ait. Noui quod dñs dederit vobis terrā etenim irrūit in nos terror vester et elāguerūt omnes habitatores terre. Audiuimus quod siccauerit dñs aquas maris rubri ad vñm introitū quā egressi estis ex egipto: et quā feceritis duobus amorreorum regibus quā erant trans iordanē seon et og quos interfecistis. Et hec audiētes perterriti sumus et elāguit cor nūm: nec remansit in nobis spūs ad introitū vñm. Dñs enim deus vester ipse ē deus in celo sursum: et in terra deorsum. Nūc ergo iurate mihi per dñm. ut quōd ego misericordiā feci vobiscū ita et vos faciatis cū domo patris mei: detisque mihi vesp signū ut saluetis prēm meū et mrem. fratres et sorores meas: et omnia que illorum sunt: et eruatis animas nostras a morte. Qui rñderūt ei. Anima nostra sit per vobis in mortē si tñ non pōderis nos. Cūque dederit nobis dñs terrā faciemus in te misericordiam et veritatē. Dimisit ergo eos per funem de fenestra. Domus enim ei herabat muro. Dixitque ad eos. Ad motāna pscendite ne forte occurrāt vobis reuertētes: ibique latitate tribus diebus donec redeant: et sic ibitis per viā vñam. Qui dixerūt ad eā. Innoxij erimus a iuramento hoc quā adiurasti nos si ingrediētibus nobis terrā signū fuerit funicul' iste coccineus et ligaueris eū in fenestra per quā dimisisti nos: et prēm tuū ac mrem. fratresque et omnē pōtionē tuā congregaueris in domū tuā. Qui hostiū domus tue egressus fuerit: reus sibi erit. Sanguis ipsius in caput eius: et nos erimus alieni. Cūctorum autē sanguis quā tecū in domo fuerit redūdabit in caput nūm si eos aliquis tetigerit. Quod si nos ptere volueris et sūmōnē istū pferre in mediū: erimus mūdi ab hoc iuramēto quā adiurasti nos. Et illa rñdit. Sicut locuti estis ita fiat. Dimittēsque eos ut pgerēt apud pēdit fūculū coccineū in fenestra. Illi vō

ambulantes peruenerunt ad montana et manserunt ibi tres dies donec reuerterentur qui fuerant persecuti. Querentes enim per omnes vias non reperunt eos. Quibus urbe ingressis reuersi sunt et descenderunt exploratores de monte et transmissis iordane venerunt ad iosue filium nun: narraueruntque ei omnia que acciderant sibi: atque dixerunt. Tradabit dominus omnem terram hanc in manus nostras: et timore prostrati sunt cuncti habitatores eius.

Capitulum

.III.

Igitur iosue de nocte surgens mouit castra: egredientesque de sethim venerunt ad iordanem ipse et omnes filii israel et morati sunt ibi per tres dies. Quibus euolutis insierunt precones per castra media et clamare ceperunt. Quando uideritis archam federis domini dei vestri et sacerdotes stirpis leuitice portantes eam: vos quoque surgite et sequimini precedentes: sitque inuestros et archam spatium cubitorum duum milium ut procul uidere possitis et nosse per quam uiam ingrediamini quia prius non ambulastis per eam: et cauete ne appropinquantis ad archam. Dixitque iosue ad populum. Sanctificamini: cras enim faciet dominus inter uos mirabilia. Et ait ad sacerdotes. Tollite archam federis: et precedite populum. Qui iussa complentes tulerunt et ambulauerunt ante eos. Dixitque dominus ad iosue. Hodie incipiam exaltare te coram oculis israel: ut sciatur quod sicut cum moyses fui: ita et tecum sum. tu autem precipue sacerdotibus qui portant archam federis: et dic eis. Cum ingressi fueritis partem aque iordanis stante in ea. dixitque iosue ad filios israel. Accedite huc et audite uerbum domini dei vestri. Et rursum in hoc inquit. scietis quod dominus deus uestrum in medio uestrum est: et dispudet in conspectu uestro chananeum et etheum. ephraim et pherezeum. gergeseum quoque et iebuseum et amorreum. Ecce archa federis domini omnis terre antecedit uos per iordanem. Parate. xij. uiros de. xij. tribubus israel singulos per singulas tribus. Et cum posuerint uestigia pedum suorum sacerdotes qui portant archam federis domini dei uniuerse in aquis iordanis. aque que inferiores sunt decurrunt atque desiccant: que autem desuper ueniunt in una mole consistunt. Igitur egressus est populus de tabernaculo suis ut transiret iordanem: et sacerdotes qui portabant archam federis pregebant ante eum. Ingressisque eis iordanem et pedibus eorum in parte aque tinctis: iordanis autem ripas aluei sui tempore messis im-

pleuerat: steterunt autem descendentes in loco uno et ad instar montis intumescere apparebant procul ab urbe que uocatur edo usque ad locum sarthan: que autem inferiores erant in mare solitudinis quod nunc uocatur mortuum descenderunt usque omnino deficeret. populus autem incidebat per iordanem et sacerdotes qui portabant archam federis domini stabant super siccam humum in medio iordanis accincti: omnesque populus per arenam alueum transibat.

Capitulum.

.III.

Quibus transgressis: dixit dominus ad iosue. Elige. xij. uiros singulos per singulas tribus et precipue eis ut tollant de medio iordanis alueo ubi steterunt pedes sacerdotes. xij. durissimos lapides: quos ponetis in loco castrorum ubi fixeritis hac nocte tertia. Locauitque iosue. xij. uiros quos elegerat de filiis israel singulos de singulis tribubus: et ait ad eos. Ite ante archam domini dei uestri ad iordanem medium: et portate inde singulis singulos lapides in humeris uestris iuxta numerum filiorum israel ut sit signum inuestros. Et quando interrogauerint uos filii uestri cras dicentes: quid sibi uolunt lapides isti: respondebitis eis. Defecerunt autem iordanis ante archam federis domini cum transiret eum: idcirco positi sunt lapides isti in monimentum filiorum israel usque eternum. Fecerunt ergo filii israel sicut precepit eis iosue portantes de medio iordanis alueo. xij. lapides ut dominus ei imperat iuxta numerum filiorum israel usque in locum in quo castrametati sunt: ibique posuerunt eos. Alios quoque duodecim lapides posuit iosue in medio iordanis alueo ubi steterunt sacerdotes qui portabant archam federis domini: et sunt ibi usque in presentem diem. Sacerdotes autem qui portabant archam stabant in iordanis medio donec omnia complerentur que iosue ut loqueretur ad populum preceperat dominus ut dixerat ei moyses. Festinauitque populus et transiuit. Cumque transisset omnis transiuit et archa domini: sacerdotes quoque pregebant ante populum. Filii quoque ruben et gab et dimidia tribus manasse precebebant fratres suos filios israel sicut eis preceperat moyses et quodraginta pugnatorem milia per turmas et cuneos incedebant per plana atque capestrum usque hiericho. In illo die magnificauit dominus iosue coram oculis israel: ut timeretur eum si cut timuerant moysen dum adhuc uiueret. Dixitque ad eum: precipue sacerdotibus qui portant archam federis: ut ascendant de iordane. Qui precepit eis dicens. Ascendite de iordane. Cumque ascendissent portantes archam federis

domini et siccam humum calcare cepissent. reuerse sunt aque in alueum suum et fluebant sicut ante prouenerant. **P**opulus autem ascendit de iordane decimo die mensis primi: et castrametati sunt in galgal per orientalem plagam urbis hiericho. **D**uodecim quoque lapides quas de iordania alueo supererat posuit iosue in galgal: et dixit ad filios israel. **Q**uoniam interrogauerint filij vestri cras patres suos et dixerint eis quid sibi voluit lapides isti: docebitis eos atque dicetis. **P**er arenam alueum transiuit israel iordanem istum siccate domino deo nostro aquas eius in conspectu nostro donec transierim? sicut fecerat prius in mari rubro quod siccauit donec transierim? ut discant omnes terrarum populi fortissimam manum domini: ut et vos timeatis dominum deum vestrum omni tempore. **C**apitulum V.

Postquam ergo audierunt omnes reges amorreorum qui habitabant trans iordanem ab occidentalem plagam et cuncti reges chanaan qui populum possidebant magni maris loca. quod siccasset dominus flueta iordanis coram filiis israel donec transieret: dissolutum est cor eorum et non remansit in eis spiritus: timendum introitum filiorum israel. **E**o tempore ait dominus ad iosue. **F**ac tibi cultros lapideos et circumcide secundo filios israel. **F**ecit quoque quod iussit dominus: et circumcidit filios israel in colle prapucio. **N**ec autem causa est secunde circumcisionis. **O**mnis populus qui egressus est de egipto generis masculini universi bellatores viri mortui sunt in deserto per longissimos vias circuit? quod omnes circumcisi erant: populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissime solitudinis incircumcissus fuit donec prouiderent quod non audierunt vocem domini: et quodam anno iurauerat ut ostenderet eis terram lacte et melle manantem. **M**ortui filij in locum successerunt primis: et circumcisi sunt a iosue qui sicut nati fuerant in prapucio erant: nec eos in via aliquis circumciderat. **P**ostquam autem omnes circumcisi sunt: manserunt in eodem castrorum loco: donec sanarentur. **D**ixitque dominus ad iosue. **H**odie abstuli obprobrium egipti a vobis. **C**locatumque est nomen loci illi? galgala usque in presentem diem. **M**anseruntque filij israel in galgal: et fecerunt phasem quattodecim die mensis ab vespere in capessibus hiericho: et prouiderunt de frugibus terre die altero azimos panes et polenta eiusdem anni. **D**efecitque manna postquam prouiderunt de frugibus terre: nec vlsi sunt vltra cibo illo filij israel: sed prouiderunt de frugibus presentis anni terre cha-

naan. **C**um autem esset iosue in agro urbis hiericho leuauit oculos et vidit viros stantes contra se euaginati tenentes gladium: praeiitque ad eos: et ait. **N**umquid es an aduersariis? **Q**ui respondit. **N**equaquam: sed sum princeps exercitus domini: et nunc venio. **E**cce dominus in terra: et adorans ait. **Q**uid dominus meus loquitur ad suum? **S**olue inquit calciamentum tuum de pedibus tuis. **L**ocus enim in quo stas sanctus est. **F**ecitque iosue ut sibi fuerat impatum.

Capitulum VI.

Hiericho autem clausa erat atque munita timore filiorum israel: et nullus audebat urbem ingredi vel egredi. **D**ixitque dominus ad iosue. **E**cce dedi in manus tuas hiericho et regem eius: omnesque fortes viros. **C**ircuite urbem cuncti bellatores sex per diem. **S**ic facietis sex diebus. **S**eptimo autem die sacerdotes tollent septem bucinas quarum usus est in iubileo et praecedet archam federis. **S**eptiesque circuibitis ciuitatem: et sacerdotes clangent bucinis. **C**umque insonuerit vox tube longior atque percussior et in auribus vestris increpauerit clamabit omnis populus vociferatione maxima: et muri funditus corruent ciuitatis: ingredienturque singuli per locum quem steterint. **C**locauit ergo iosue filij nunc sacerdotes: et dixit ad eos. **T**ollite archam federis. **E**t septem alij sacerdotes tollent septem iubileorum bucinas: et incendant ante archam domini. **A**d populum quoque ait. **I**te: et circuite ciuitatem armati praecedentes archam domini. **C**umque iosue verba finisset et septem sacerdotes septem bucinis clangerent ante archam federis domini: omnesque populus praecederet armati exercitus: reliquum vulgus archam sequebatur ac bucinis omnia percipiebant. **P**recepit autem iosue populo dicens. **N**on clamabitis: nec audietis vocem vestram neque ullus sermo ex ore vestro egredietur: donec veniat dies in quo dicam vobis. **C**lamate et vociferamini. **C**ircuiuit ergo archa domini sex per diem et reuersa in castra mansit ibi. **I**gitur iosue de nocte prouergente tulerunt sacerdotes archam domini: et septem ex eis et septem bucinas quare in iubileo usus est: praecedebantque archam domini ambulantes atque clangentes et armatus populus ibat ante eos. vulgus autem reliquum sequebatur archam: et bucinis praeonabat. **C**ircuieruntque ciuitatem secundo die sex: et reuersi sunt in castra. **S**ic fecerunt sex diebus. **D**ie autem septimo diluculo prouergentes: circuierunt urbem sicut dispositum

erat sepcies. **E**unq; septimo circuitu clangeret bucinis sacerdotes: dixit iosue ad oēs isrl. **V**ociferamini. Tradidit enī vob dñs ciuitatē. Sitq; ciuitas hec anathema ⁊ oīa q̄ in ea sunt dño. Sola raab meretrix uiuat: cū vniuersi q̄ cū ea in domo sūt. **A**bscōdit enī nūcios q̄s direxim⁹. **E**los autē cauete ne de hīs q̄ pcepta sūt vob quippiā ptingatis ⁊ sitis puaricatōis rei: ⁊ oīa castra isrl sub pacto sint atq; turbent. **Q**uicq; auri ⁊ argēti fuerit ⁊ vasorū eneorū ac ferri dño psecrēt: repositū ī thesauris ei⁹. **I**git oī p̄lo vociferāte et clangētib⁹ tub⁹ postq; ī aures mltitudis vox sonitusq; increpuit muri illico corruerūt: ⁊ ascēdit vnusq; p locū q̄ p̄ se erat cepertq; ciuitatē: ⁊ interfecerūt oīa q̄ erāt in ea a viro vsq; ad mulierē. ab infāte vsq; ad senē. **P**oues q̄ ⁊ oues ⁊ azinos ī ore gladij pcusserūt. **Q**uob⁹ aut viris q̄ exploratores missi fuerāt dixit iosue. **I**ngredimini domū mulieris meretricis ⁊ pducite eaz ⁊ oīa q̄ illi⁹ sūt: sicut illi iuramēto firmastis. **I**ngressiq; iuuenes eduxerūt raab ⁊ parētes ei⁹. f̄res q̄ ⁊ cūctaz suppellectilē ac p̄ḡtionez illi⁹ et ex castra isrl manere fecerūt. **E**rbem at ⁊ oīa q̄ inuēta sūt in ea succēderūt absq; auro ⁊ argēto ⁊ vas eneis ac ferro: q̄ in erariū dñi p̄secrunt. **R**aab vero meretricē ⁊ domū p̄is ei⁹ ⁊ oīa q̄ hēbat fecit iosue viuere: ⁊ habitauerūt in medio isrl vsq; in p̄ntē diem eoq; abscoēderit nūcios q̄s miserat vt explorarēt hiericho. **I**n tpe illo imp̄cat⁹ est iosue dicēs. **M**aledict⁹ vir corā dño q̄ suscitauerit ⁊ edificauerit ciuitatē hiericho. **I**n p̄rogenito suo fundamenta illi⁹ iaciat: ⁊ in nouissimo liberorū ponat portas ei⁹. **F**uit ḡ dñs cū iosue: et nomē ei⁹ vulgatū est in omni terra.

Capitulum.

.VII.

Hij at isrl puaricati sūt mādatū et usurpauerunt de anathemate. **N**am achā fili⁹ charmi filij zabdi filij zare de tribu iuda tulit aliqd de anathemate. **T**ratulq; est dñs p̄tra filios isrl. **C**ūq; mitteret iosue de hiericho viros p̄ hay que ē iuxta bethauē ad orientālē plagam opidi bethel: dixit eis. **A**scēdite ⁊ explorate terram. **Q**ui pcepta p̄lētēs explorauerūt hay. **E**t reuersi dixerūt ei. **N**on ascēbat oīs p̄lus: s; duo vel tria milia viroꝝ

pergant ⁊ deleant ciuitatē. **Q**uare omnis p̄ls frustra vexabit⁹ p̄tra hostes paucissimos. **A**scēderūt ḡ tria milia pugtorū. **Q**ui statim terga vertētes pcussi sūt a viris vrbis hay ⁊ corruerūt ex eis triginta et sex hoīes. **P**ersecutiq; sunt eos aduersarij de porta vsq; ad sabarim et ceciderūt p̄ prona fugiētes. **P**ertimuitq; cor p̄li: ⁊ ad instar aque liqfactū est. **I**osue vero scōdit vestimenta sua: ⁊ pnus cecidit in terrā coram archa dñi vsq; ad vesp̄rā: tam ipse q̄ oēs senes isrl. **M**iseruntq; puluerē sup capita sua: ⁊ dixit iosue. **I**deu dñe deus. **Q**uid voluisti ēducere p̄lm istū iordanē fluiū: vt trāderes nos ī man⁹ amorrei ⁊ perderes? **E**stinā vt cepim⁹ māsissem⁹ trās iordanē. **M**i dñe deus q̄ dicā: vitēs isrlēm hostib⁹ suis terga vtentē. **A**udiāt chananei ⁊ oēs habitatores terre ⁊ parit⁹ p̄globati circū: dabūt nos: atq; delebūt nomē n̄m de t̄ra. **E**t q̄ facies magno nomini tuo? **D**ixitq; dñs ad iosue. **S**urge: cur iaces pronus in terra. **P**eccauit isrl ⁊ puaricat⁹ est pactū meū: tulerūtq; de anathemate ⁊ furati sūt atq; mētiti ⁊ abscoēderūt inē vasa sua. **N**ec poterit isrl stare añ hostes suos: eosq; fugiet q; pollut⁹ ē anathēate. **N**ō ero vlē vobiscū donec p̄teratis eū q̄ hui⁹ sceleris re⁹ ē. **S**urge sc̄ifica p̄lm ⁊ dic eis. **S**c̄ifica mini in ēstinū. **H**ec enī dicit dñs de⁹ isrl. **A**nathema ī medio tui est isrl. **N**on poteris stare corā hostib⁹ tuis: donec deleatur ex te q̄ p̄tamiat⁹ ē hoc scelere. **A**ccedetisq; mane singli p̄ tribu v̄as ⁊ quācūq; tribū fors iuenerit. accedet p̄ p̄ḡtōes suas ⁊ p̄ḡtio p̄ domos domusq; p̄ viros ⁊ q̄cūq; ille in hoc facinore fuerit dephēsus: pbure⁹ īgni cū oī s̄bstātia sua: qm̄ puaricat⁹ ē pactū dñi ⁊ fecit nephas ī isrl. **S**urgēs itaq; iosue mane. **A**pplicauit isrl p̄ tribu suas: ⁊ inuēta ē tribu iuda. **Q**ue cū iuxta famili⁹as suas eēt oblata: inuēta ē famili⁹a zare. **I**llā q̄ p̄ domos offerēs repit zabdi: cui⁹ domū ī singlōs diuidēs viros iuenit achōz filiū charmi filij zabdi filij zare d̄ tribu iuda. **E**t ait iosue ad achā. fili mi da glāz dño deo isrl ⁊ p̄fiteze: atq; indica mihi q̄ feceris ne abscoēdas. **R**ēditq; achōz iosue et dixit. **E**lere ego peccaui dño deo isrl: et sic ⁊ sic feci. **E**libi enī inē spolia palliū cocineū valde bonū ⁊ bucētos siclos argenti

regulāq aureā quinquaginta siclorū et p̄cu-
piscēs abstulit et abscōdī in terra p̄t mediū
tabnacti mei: argētūq fossa humo opui.
Misit g̃ iosue mīstros q̃ currētes ab tab-
nacu lū illi reperūt cūcta abscōdita ī eod-
loco: et argentū sil. Auferētesq de tētorio
tulerūt ea ad iosue et ad oēs filios isrl: p̄ie-
cerūtq an̄ dñm. Tollēs itaq iosue achan
filiū zare. argentūq et palliū et aureā regu-
lā. filios q̃z et filias ei. boues et azinos et
oues ipsūq tabnacu lū et cūctā suppellecti-
lem et oīs isrl cū eo: duxerūt eos ad vallem
achor. ubi dixit iosue. Quia turbasti nos
exturbet te dñs ī die hac. Lapidauitq eū
oīs isrl et cūcta q̃ illi erāt igne p̄sūpta sūt
Cōgregauerūtq sup eū aceruū magnū la-
pidū qui pmanet vsq in p̄ntē diē. Et auer-
sus est furor dñi ab eis. Locatūq ē nomē
loci illi? vall' achor vsq hodie.

Capitulum.

VIII.

Dixit at̄ dñs ad iosue. Ne t̄neas ne-
q̃ formides. Tolle tecū oēs mltitu-
dinē pug̃torū et p̄surgēs ascende in
opidū hay. Ecce tradidi in manū tuā regē
eius et pplm urbēq et terrā. Faciesq urbi
hay et regi ei? sicut fecisti hiericho et regi
illi. Predā vō et oīa aniantia diripietis
vob. Pone insidias urbi p? eam. Surre-
xitq iosue et oīs exercit? bellatorū cū eo:
ut ascēderēt ī hay. Et electa triginta milia
viroz fortū misit nocte: p̄cepitq eis di-
cēs. Pone insidias p? ciuitatē. Nec lōgi?
recedatis et eritis oēs parati. Ego aut̄ et
reliq mltitudo q̃ mecū est ascēdem? ex ad-
uerso p? urbē. Cūq exierit p? nos sic an̄
fecim? fugiem? et terga vertem? donec p-
seq̃ntes ab urbe p̄thant lōgius. Putabūt
enī nos fugere sicut pri. Nob g̃ fugiētibz
et ill' p̄seq̃ntibz. p̄surgētis de insidijs et vasta-
bitis ciuitatē: f̄detq eā dñs de? v? in ma-
nus v̄as. Cūq cepitis succēdite eā et sic
oīa facietis vt iussi. Dimisitq eos et p̄rex-
erūt ad locū insidiarū: sederūtq iter bethel
et hay ad occidentālē plagā urb hay. Iosue
at̄ nocte illa ī mediū māsīt ppli. Surgēsq
dilucto recēsuit socios et ascēdit cū senio-
ribz ī frōte exercit?: vallat? auxilio pug-
torū. Cūq veissent et ascēdissent ex aduerso
ciuitatis steterunt ab septētrionalē vrbis
plagā: inter quā et eos vallis erat media.
Quiq at̄ milia viros elegerat et posuerat

in insidijs inter bethauen et hay ex occi-
dentali pte eiusdē ciuitatis: omīs vero reli-
qu? exercit? ad aquilonē aciē dirigebat:
ita vt nouissimi mltitudis occidentālē pla-
gam urb attingerēt. Abijt g̃ iosue nocte
illa et stetit in vall' mediū. Qd cū vidisset
rex hay festinauit mane: et egressus est cūz
oī exercitu ciuitatis direxitq aciē p̄t
destū: ignorās q̃ p? tergū laterēt insidie.
Iosue vō et oīs isrl cesserūt loco: simulātes
metū et fugiētes p solitudinis viā. At illi
vociferātes parit et se mutuo cohortātes:
p̄secuti sūt eos. Cūq r̄cessissent a ciuitate
et ne vn? quidē in urbe hay et bethel remā-
sisset qui nō p̄sequerēt isrl? sicut erupant
apta opida r̄linq̃ntes: dixit dñs ad iosue.
Leua clipeū qui ī manu tua est p̄tra urbē
hay: quoniā tibi tradā eam. Cūq eleua-
set clipeū ex aduerso ciuitatis insidie que
latebāt surrexerūt p̄festim et p̄gētes ad ci-
uitatē ceperūt et succēderūt eam. Eliri aut̄
ciuitatis q̃ p̄seqbant iosue retrospectiētes
et vidētes fumū urb ad celū vsq p̄descēdere
nō potuerūt vlē huc illucq diffugere: p̄-
serti qui simulauerāt fugā et tēdebant ad
solitudinē: p̄t p̄seq̃ntes fortissime restitū-
sent. Elitēsq iosue et oīs isrl q̃ capta esset
ciuitas et fum? urb ascēderet: reuersus p̄-
cussit viros hay. Siquidē et illi q̃ cepant
et succēderāt ciuitatē. egressi ex urbe p̄tra
suos. medios hostiū feriri ceperūt. Cū g̃
ex v̄q pte aduersarij cederent ita vt nul-
lus de tāta mltitudine saluaret: regē q̃z
urbis hay apprehēdere viuētē et obtulerūt
iosue. Agit oībz interfectis qui isrlē ad
deserta tēdentes fuerāt p̄secuti et ī eodē lo-
co gladio corruētibz: r̄uersi filij isrl? p̄cus-
serūt ciuitatē. Erāt at̄ q̃ in eodē die p̄cide-
rāt a viro vsq ad mulierē: duodeci milia
hoīm oēs vrbis hay. Iosue vero nō p̄xit
manū quā in sublime porregerat tenens
clipeū: donec interficerent oēs hitatores
hay. Tumēta aut̄ et predā ciuitatis diuise-
runt sibi filij isrl: sicut precepat dñs io-
sue. Qui succēdit urbē et fecit eā tumulum
sep̄ternū. Regē q̃z ei? suspēdit ī patibulo
vsq ad vesp̄rā et sol occasū p̄cepitq iosue
et deposuerūt cadauer ei? de cruce: piecerūt
q̃ in ipso itroitu ciuitatis p̄gesto sup euz
mag acervo lapidū q̃ pmanet vsq ī p̄ntē
diē. Tūc edificauit iosue altare domio

deo israel in monte hebal: sicut precepit moyses famulus domini filius israel et scriptum est in volumine legis moysi: altare de lapidibus impositis quod ferrum non tetigit et obtulit super eo olocustum domino: immolavitque pacificas victimas et scripsit iosue super lapides de utroque nomine legis moysi: quod ille digesserat coram filiis israel. Dies autem populus et omnes maiores natu, ducesque ac iudices stabant ex utroque parte archę in conspectu sacerdotum qui portabant archam federis domini: ut advena ita et indigena. Media pars eorum iuxta montem garizim et media iuxta montem hebal: sicut precepit moyses famulus domini. Et primum quidem benedixit populo israel. post hec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta que scripta fuerant in legis volumine. Nihil ex hijs que moyses iusserat reliquit intactum: sed universa replicavit coram omni multitudo israel milibus ac pulchris advenis qui inter eos morabantur.

Capitulum

IX.

Omnibus auditis cuncti reges trans iordanem qui habitabant in montanis et campis et maritimis ac litore magni maris hijs quod habitabant iuxta libanum etheus et amorreus. chananæ. pherezeus et eueus et iebuseus congregati sunt pariter: ut pugnarent contra iosue et israel uno anno eadem secessa. At hijs qui habitabant in gabaon. audientes cuncta que fecerat iosue hiericho et hay: callide cogitantes tulerunt sibi cibaria. saccos veteres azinis imponentes et utres vinarios scissos atque plutos calciamentaque perantiqum que ad iudicium vetustatis pitacis posita erant: induti veteribus vestimentis: panes quoque quos portabant ob viaticum duri erant et infrusta diminuti. Perrexeruntque ad iosue: qui tunc morabatur in castris galgale et dixerunt ei atque filiis omni israel. De terra longinque venimus: pacem vobiscum facere cupientes. Responderuntque viri israel ad eos: atque dixerunt. Ne forte in terra que nobis sorte debet habitetis: et non possimus fedus inire vobiscum. At illi ad iosue: servi inquit tui sumus. Quibus iosue ait. Qui nam estis vos: aut unde venistis? Responderunt de terra longinque valde venerunt servi tui: in nomine domini dei tui. Audimus enim famam potentie eius: cuncta que fecit in egipto et duobus regibus amorreorum qui fuerunt trans iordanem seon regi esebon et og regi basan qui erant in astaroth: dixerunt

que nobis seniores et omnes habitatores terre nostre. Tollite in manibus cibaria ob longissimam viam et occurrite eis et dicite. Servi vestri sumus: fedus inite nobiscum. En panes qui egressi sunt de domibus nostris. ut veniremus ad vos calidos superius: nunc sicci facti sunt et vetustate nimia diminuti. Altes vini novos implevimus: nunc rupti sunt et soluti. Elestes et calciamenta quibus induimur et que habemus in pedibus ob longitudinem longioris vie trita sunt et pene consumpta. Susceperunt igitur de cibarijs eorum os domini non interrogaverunt. Fecitque iosue cum eis pacem: et inito federe pollicitus est ut non occiderent. Principes quoque multitudinis iuraverunt eis. Post dies autem tres initi federis audierunt quod in vicino habitarent et inter eos futuri essent. Moveruntque castra filij israel et venerunt in civitates eorum die tercio quod hec vocabula sunt. gabaon et caphaira et beroth et cariathiari. Et non percussit eos: eo quod iurasset eis principes multitudinis in nomine domini dei israel. murmuravit itaque omne vulgus contra principes israel. Qui responderunt eis. Iuravimus eis in nomine domini dei israel et idcirco non possumus eos contingere. sed hoc fecimus eis. Refuerunt quidem et vivunt ne contra nos ira domini acciteret si perierimus: sed sic vivunt: ut in usus universę multitudinis ligna cedant atque sportet. Quibus hec loquentibus vocavit gabaonitas iosue: et dixit eis. Cur nos decipe fraude voluistis: ut diceretis: percul valde habitamus a vobis cum in medio nostri sitis? Itaque sub maledictione eritis: et non deficiet de stirpe vestra ligum cedens atque sportas in domo dei mei. Qui responderunt. Nunciatum est nobis suis tuis quod promississet dominus deus tuus moysi suo suo: ut ederet vobis omnem terram: et disperderet cunctos habitatores eius. Timuimus ergo valde et pavidimus animum nostrum vobis terrore impulsus: et hoc consilium inivimus. Nunc autem in manu tua sumus quod tibi bonum et rectum videbitur hoc fac nobis. Fecit ergo iosue ut dixerat et liberauit eos de manibus filiorum israel: ut non occiderent. Decrevitque in illo die eos esse in misterio cuncti populi et altaris domini cedentes et ligna atque sportas usque in presentem tempus in loco quem dominus elegerat.

Capitulum X.

Omnibus cum audisset aboniselech rex hierusalę quod scilicet cepisset iosue hay et subvertisset eam: sic enim fecerat hiericho et regi eius sic fecit hay et regi illi: et quod transfugeret gabaonites ad israel et essent fe-

derati eorum: timuit valde. Urbs enim magna erat gabaon et una civitatum regaliū: et maior opido harum: omnesque bellatores eius fortissimi. Misit igitur abonisech rex hierusalem ad ocham regem hebreorum et ad pharan regem ierimoth: ad iaphie quod regem lachis et ad gabir regem eglon dicens. Ad me ascendite et ferte presidium ut expugnemus gabaon: quare transfugerit ad iosue et ad filios israel. Congregati igitur ascenderunt quique reges amorreorum rex hierusalem. rex hebreorum. rex hierimoth. rex lachis. rex eglon filius cum exercitibus suis et castrametati sunt circa gabaon oppugnantes eam. Habitatores autem gabaon urbem obsesse miserunt ad iosue qui tunc morabatur in castris apud galgalā: et dixerunt ei. Ne reethas manus tuas ab auxilio servorum tuorum. Ascende cito et libera nos ferque presidium. Conveniunt enim aduersum nos omnes reges amorreorum qui habitant in montanis. Ascendit iosue de galgal et omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi. Dixitque dominus ad iosue. Ne timeas eos. In manus enim tuas tradidi illos. Nullus enim ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaque iosue super eos et percutit. Tota nocte ascendens de galgal. Et perturbavit eos dominus a facie israel: et trivitque plaga magna gabaon: ac persecutus est eos per viam ascensus bethoron et percussit usque azechā et macheda. Cumque fugerent filios israel et essent in descensu bethoron: dominus misit super eos lapides magis de celo usque ad azechā. Et mortui sunt multo plures lapidibus gradinis quam quod gladio percusserant filii israel. Tunc locutus est iosue domino in die quam tradidit amorreum in conspectu filiorum israel: dixitque coram eis. Sol propter gabaon ne movearis et luna propter vallē hailon. Steteruntque sol et luna donec ulcisceretur se gens de inimicis suis. Nonne scriptum est hoc in libro iustorum: stetit itaque sol medio celi et non festinavit occubere spacio unius diei. Non fuit autem et postea tam longa dies obediēte domino voci hominis et pugnante per israel. Reversusque est iosue cum omni israel in castris galgale. Fugerunt enim quique reges: et se absconderunt in spelunca urbem maceda. Nunciatusque est iosue quod inveni essent quique reges: latentes in spelunca urbem maceda. Qui precepit sociis et ait. Eloluite saxa ingentia ad os spelunce et ponite viros industrios qui clausos custodiāt. Vos autem nolite stare: sed persequimini hostes et extremos quosque fugientium

cedite. Ne dimittatis eos urbem suam intro: re presidia: quos tradidit dominus deus in manus vestras. Cessis ergo aduersariis plaga magis et usque ad internitionem pene sumptis: hi qui israel effugere potuerunt ingressi sunt civitates munitas. Reversusque est omnis exercitus ad iosue in maceda ubi tunc erant castra: sani et integro numero. Nullusque propter filios israel mutire ausus est. Precepitque iosue dicens. Aperite os spelunce et producite ad me quique reges qui in ea latitant. Feceruntque ministri ut si bi fuerat impatium et abduxerunt ad eum quique reges de spelunca: regem hierusalem. regem hebreorum. regem hierimoth. regem lachis. regem eglon. Cumque educti essent ad eum vocavit omnes viros israel: et ait ad principes exercitus qui secum erant. Ite et ponite pedes super colla regum istorum. Qui cum prexissent et subiectorum colla pedibus calcarēt: rursus ait ad eos. Nolite timere nec paueatis: confortamini et estote robusti. Sic enim faciet dominus cunctis hostibus vestris: aduersum quos dimicabitis. Percussitque iosue et interfecit eos: atque suspēdit super quique stipites: fueruntque suspēsi usque ad vesperum. Cumque occuberet sol precepit sociis ut deponerent eos de patibulis qui depositos proiecerunt in speluncam in quam latuerant: et posuerunt super os eius saxa ingentia que permanent usque in presentis. Eodem die macedam quod cepit iosue et percussit in ore gladii: regemque illi interfecit et omnes habitatores eius. Non dimisit in ea saltē parvas reliquias. Fecitque regi maceda: sicut fecerat regi hiericho. Transiit cum omni israel de maceda in lebna et pugnabat contra eam quā tradidit dominus cum rege suo in manus israel. Percusseruntque urbem in ore gladii: et omnes habitatores eius. Non dimiserunt in ea ullas reliquias: feceruntque regi lebna: sicut fecerant regi hiericho. De lebna transiit in lachis cum omni israel et exercitu per girum disposito oppugnabat eam. Tradiditque dominus lachis in manus filiorum israel et cepit eam die altera: atque percussit in ore gladii omnemque animam que fuerat in ea sicut fecerat lebna. Eo tempore ascendit ira rex gazer: ut auxiliaretur lachis quem percussit iosue cum omni populo eius usque ad internitionem. Transiitque de lachis in eglon et circumdedit atque expugnavit eam in eadem die: percussitque in ore gladii omnes animas que erant in ea iuxta omnia que fecerat lachis. Ascendit quod cum omni israel de eglon in ebron et pugnavit contra eam: cepitque et percussit in ore

gladij: regem quoque eius et omnia opida regionis illius universasque animas que in ea fuerant perimorate. Non reliquit in ea ullas reliquias. Sic fecerat eglon sic fecit et hebron: cuncta que in ea cepit persumens gladio. Inde reuersus in babilonem cepit eam atque vastauit: regem quoque eius atque omnia per circuitum opida percussit in ore gladij. Non dimisit in ea ullas reliquias. Sicut fecerat hebron et lebna et regibus eorum: sic fecit babilonem et regi illius. Percussit itaque iosue omnes terram montanam et meridianam atque capestram et asedoth cum regibus suis. Non dimisit in ea ullas reliquias: sed omne quod spirare poterat interfecit sicut preceperat ei dominus deus israel: a cadesbarne usque ad basan. Omnes terram gossam usque ad gabaan. universosque reges et regiones eorum uno impetu cepit atque vastauit. Dominus enim deus israel pugnavit pro eo. Reuersusque est cum omni israel ad locum castrorum in galgala.

Capitulum

.XI.

Quoniam cum audisset iabin rex asor misit ad iobab regem mado et ad regem semerom atque ad regem aclaph: ad reges quoque aglonis qui habitabant in montanis et in planicie premeridie ceneroth: in capestris quoque et regionibus dor iuxta mare: chananeum quoque ab oriente et occidente et amorreum atque etheum ac pherezeum et lebuseum in montanis: eueum quoque qui habitabat ad radices hermon in terra masphe. Egressique sunt omnes cum turmis suis: populus multus nimis sicut barena que est in litore maris: equi quoque et currus imense multitudinis. Conueneruntque omnes reges isti in unum ad aquas merom: ut pugnarent contra israel. Dixitque dominus ad iosue. Ne timeas eos. Eras enim hac eadem hora ego tradam omnes istos vulnerandos in aspectu israel. Equos eorum subneruabis et currus igne peribures. Venitque iosue et omnis exercitus eius cum eo aduersus illos ad aquas meron subito: et irruerunt super eos: ediditque illos dominus in manus israel. Qui percusserunt eos et persecuti sunt usque ad sidonem magnum et aquas masserephot: caputque masphe que est ad orientalem illius partem. Itaque percussit omnes: ut nullas dimitteret ex eis reliquias. Fecitque sicut preceperat ei dominus. Equos eorum subneruauit: currusque combussit igni. Reuersusque statim cepit asor et regem eius percussit gladio. Asor enim antiquus inter omnia regum hec principatum tenebat. Percussitque omnes animas que ibidem morabantur. Non dimisit in ea

ullas reliquias sed usque ad internitionem universa vastauit: ipsaque urbem permisit incendio et omnes per circuitum ciuitatis. Reges quoque eorum cepit. percussit atque deleuit: sicut preceperat ei moyses famulus domini. Absque urbibus que erant in colibus et in cumulis site ceteras succedit israel: una tamen asor multissimam flamma percussit. Quomodoque preda istarum urbium ac iumenta diuiserunt sibi filij israel: cunctis hominibus interfectis. Sicut preceperat dominus moysi seruo suo: ita percipit moyses iosue et ille universa contempsit. Non preterijt de universis mandatis: nec unum quidem verbum quod iusserat dominus moysi. Cepit itaque iosue omnes terram montanam et meridianam: terramque iosen et planiciem et occidentalem plagam: montesque israel et capestria eius et partem montis que ascendit seir usque ad baalgath per planiciem libani sub monte hermon. Omnes reges eorum cepit. percussit et occidit. Multo tempore pugnavit iosue contra reges istos. Non fuit ciuitas que se non dederet filiis israel: preter eueum qui habitabat in gabaon. Omnes enim bellando cepit. Domini enim sententia fuerat: ut indurarentur corda eorum et pugnarent contra israel: et caderent et non mererent ullam clementiam: ac puerent sicut preceperat dominus moysi. In tempore illo venit iosue et interfecit enachim de montanis hebron et babilonem et anab et de omni monte iuda et israel: urbesque eorum deleuit. Non reliquit ullum de stirpe enachim in terra filiorum israel: absque ciuitatibus gaza et geth et azoto in quibus solum relictis sunt. Cepit ergo iosue omnem terram: sicut locutus est dominus ad moysen et edidit eam possessionibus filiis israel secundum partes et tribus suas: quoniamque terra a filiis. Iuxta sunt reges quos percussit filij israel et possederunt terram eorum trans iordanem ad solis ortum. a torrente armom usque ad montem hermon et omnem orientalem plagam que respicit solitudinem. Beon rex amorreorum qui habitauit in esebon dicitur esse ab aroer que sita est super ripam torrentis arnon et medie partis in valle dimidieque galaad usque ad torrentem ieboch que est terminus filiorum amon et a solitudine usque ad mare ceneroth premeridie et usque ad mare deserti quod est mare salissimum: ad orientalem plagam per viam que ducit bethsimoth et ab austro per partem que subiacez asedoch usque phasga eminens: regibus basan de reliquijs raphai qui habitauit in astaroth et in edrai et dicitur esse in monte hermon et in salecha atque in universa basan usque ad terminos gessuri et machati et dimidie

partis galaad terminos leon regis esebon. Moyses famulus domini et filij israel percusserunt eos. tradiditque terram eorum moyses in possessionem rubenitis et gabditis et dimidie tribui manasse.

Capitulum

.XII.

Hic sunt reges terre quas percussit iosue. et filij israel trans iordanem ad occidentem: talē plagā abaalgab in capō libani usque ad montē libani cuius pars ascendit in seir. Tradiditque eam iosue in possessionem tribubus israel singulis partes suas. tam in montanis quam in planis atque caestribus. In aseroth et in solitudine ac in meridie. et hec fuit et amorreus. chananeus. phereus. eueus et iebuseus. Rex hiericho unus. Rex hay qui est ex latere bethel unus. Rex hierim unus. Rex ebron unus. Rex hierimoth unus. Rex lachis unus. Rex eglon unus. Rex gazer unus. Rex dabir unus. Rex gader unus. Rex herma unus. Rex hereth unus. Rex lebna unus. Rex odollam unus. Rex maceda unus. Rex bethel unus. Rex taphua unus. Rex aser unus. Rex affec unus. Rex saror unus. Rex mada unus. Rex asor unus. Rex sameron unus. Rex asaph unus. Rex thenach unus. Rex magebbo unus. Rex cetes unus. Rex iachanen carmeli unus. Rex dor et puencie dor unus. Rex getiu galgal unus. Rex therfa unus. Omnes reges triginta unus.

Capitulum

.XIII.

Iosue vero senex puerque etatis erat. Et dixit dominus ad eum. Venuisti et loquere es terram latissimam derelicta est que necdum sorte diuisa est: et omnes videlicet galilea philistinum et uniuersa gessuri a fluuiio turbido qui irrigat egiptum: usque ad terminos accaron per aquilonem. terra chanaan que in quatuor regibus philistinum diuiditur. gaza. asotios. ascalonitas. getheos et accaronitas. Ad meridiem vero sunt ephraim omnes terra chanaan et maara sidoniorum usque aseca: et terminos amorrei eiusque per finem: libani quoque regio per orientem abaalgab sub monte hermon donec ingrediaris emath. omnes qui habitabant in monte a libano usque ad aquas masephoth uniuersique sidonij: ego sum qui delebo eos a facie filiorum israel. Et ait ergo in preteritum hereditatis israel sicut precepi tibi. Et nunc diuide terram in possessionem nouem tribubus et dimidie tribui manasse: cum quo ruben et gab pos-

sederunt terram quam tradidit eis moyses famulus domini trans fluentem iordanis ad orientalem plagam: ab aroer que sita est in ripa torrentis arnon et in valle medio: uniuersaque caestria medaba usque dibon: et cunctas ciuitates leon regis amorrei qui regnavit in esebon usque ad terminos filiorum ammon. et galaad ad terminum gessuri et machati et omnem montem hermon et uniuersam basan usque salecha omnem regnum og in basan qui regnavit in ascaroth et edrai ipse fuit de reliquijs raphaum: percussitque eos moyses atque deleuit. Nolueruntque displicere filij israel. gessuri et machati: et habitauerunt in medio israel usque in presentem diem. Tribui autem leui non deditur possessio: sed sacrificia et victime domini dei israel ipsa est ei hereditas: sicut locutus est illi. Dedit quoque moyses possessionem tribui filiorum ruben iuxta portionem suam. Fuitque terminus eorum ab aroer que sita est in ripa torrentis arnon: et in valle eiusdem torrentis media. uniuersa planicie que ducit medaba et esebon cunctosque viculos eorum qui sunt in caestribus. dibon quoque et abamothbaal et opidum baalmaon et gessa et cebimoth et mephet et cariatha et sabama et sarathasar. in monte pual bethfogor et asedothphasga et bethaisimoth: omnes urbes caestres. uniuersaque regna seon regis amorrei qui regnavit in esebon quem percussit moyses cum principibus suis madiam. eueum et recen et sur et ur et rebee duces seon habitatores terre et balaaz filium beor ariolum occiderunt filij israel gladio cum ceteris infectis: factusque est terminus filiorum ruben iordanis fluuii. hec est possessio rubenitarum per portiones suas urbium et viculorum. Deditque moyses tribui gab et filiis eius per portiones suas possessionem: cuius hec diuisio est. Terminus gazer et omnes ciuitates galaad et dimidia pars terre filiorum ammon usque ad aroer que est per rabba et ab esebon usque ad ramoth. masphe et bethani et amanaim usque ad terminos dabir. In valle quoque betharaz et bethnora et soccoth et saphon reliqua pars regni leon regis esebon. Qui quoque finis iordanis est usque ad extremam partem maris chenereth trans iordanem ad orientalem plagam. Idcirco est possessio filiorum gab per familias suas et ciuitates et ville earum. Deditque dimidie tribui manasse filiisque eius iuxta portiones suas possessiones cuius hoc principium est. Amanaim uniuersa basan et cuncta regum og regis

basan. oēsque vicos iabir qui sunt in basan sexaginta opida et dimidia parte galaad et ascaroth et ebrai urbes regni og in basan. filijs machir filij manasse dimidie parti filiorum machir iuxta portiones suas. Hanc possessionem diuisit moyses in campestribus moab trans iordanem contra hiericho ad orientalem plagam. Tribui autem leui non dedit possessionem: quoniam dominus deus israel ipse est possessio eius: ut locutus est illi.

Capitulum.

.XIII.

Nunc est quod possederunt filij israel in terra chanaan quam dederunt eis eleazar sacerdos et iosue filius nunc: et principes familiarum per tribum israel: sorte omnia diuidentes sicut preceperat dominus in manu moysi. nouem tribubus et dimidie tribui. Duabus enim tribubus et dimidie dederat moyses trans iordanem possessionem absque leuitis qui nihil terre acceperunt inter fratres suos: sed in eorum successerunt locum filij ioseph. in duas diuisi tribu manasse et ephraim. Nec acceperunt leuite aliam in terra partem nisi urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda iumenta et pecora sua. Sicut preceperat dominus moysi. ita fecerunt filij israel et diuiserunt terram. Accesserunt itaque filij iuda ad iosue in galgala: locutusque est ad eum caleph filius iephone cenezeeus. Nosti quod locutus sit dominus ad moysen hominem dei de me et te in cadesbarne. Quadraginta annorum eram quando misit moyses famulum domini me de cadesbarne ut considerarem terram: nunciauique ei quod mihi vix videbatur. Fratres autem mei qui ascenderant mecum dissoluerunt cor populi: et nihilominus ego secutus sum dominum deum meum. Iuravitque moyses in die illo dicens. Terra quam calcavit pes tuus erit possessio tua et filiorum tuorum in eternum: quia secutus es dominum deum tuum. Cessit ergo dominus vitam mihi sicut pollicitus est usque in presentem diem. Quadraginta et quinque anni sunt ex quo locutus est dominus verbum istud ad moysen: quando ambulabat israel per solitudinem: hodie octogintaquinque annorum sum sic valens ut eo valebam tempore. quando ab explorandum missus sum: illi in me temporis fortitudo usque hodie perseuerat tamen ad bellandum quam ad gerendum. Nam ego mihi montem istum quem pollicitus est dominus te quod audieris: in quo enachi sunt et urbes magne atque munitae: si forte sit dominus mecum et potuero delere eos sicut promisit mihi. Responditque ei iosue et edixit

ei hebron in possessionem: atque ex eo fuit hebron caleph filio iephone cenezeeo usque in presentem diem: quia secutus est dominum deum israel. Nomen hebron antea vocabatur cariatarbe. Adam maximus ibi inter enachim situs est et terra cessauit a preliis.

Capitulum.

.XV.

Situr soror filiorum iude per portiones suas ista fuit: a termino ebron usque ad desertum sin contra meridiem: et usque ad extremam partem australi plage. Initium eius a summitate maris salissimi et a lingua eius que respicit meridiem: egrediturque contra ascensum scorpionis et peruenit in sina. ascenditque in cadesbarne et peruenit in esron ascendens abbaram et circueus cariatbaa atque inter pertransiens in asemona et perueniens ad torrentem egypti: eruntque termini eius mare magnum. Peruenit finis meridiane plage. Ab oriente vero erit initium mare salissimum usque ad extremitatem iordanis et ea que respiciunt ad aquilonem lingua maris usque ad eundem iordanis fluium: ascenditque terminus in bethagla: et transit ab aquilone in betharaba. ascendens ab lapide boem filij ruben tendens usque ad terminos deberea. de valle achor contra aquilonem respiciens galgala que est ex aduerso ascensionis adomim ab australi parte torrentis. transitque aqua que vocatur fons sol: et erunt exitus eius ad fontem rogel: ascenditque per vallum filij ennon ex latere iebusei ad meridiem. hec est hierusalem et inde se erigens ad orientem montis que est contra iebuseonem ad occidentem. in summitate vallus raphai contra aquilonem: peruenitque a vertice montis usque ad fontem aque nepthoa et peruenit usque ad vicos montis ephraim: inclinaturque in bala que est cariatbiari. id est urbs siluarum: et circuit de bala contra occidentem usque ad montem seir: transitque iuxta latem montis iarim ad aquilonem in chesio et descendit in bethsames: transitque in thamna et peruenit contra aquilonem partis accaron ex latere: inclinatque secrona et transit montem baala. peruenitque in gebneel et magni maris contra occidentem finem peludis. Ibi sunt termini filiorum iuda per circuitum in portionibus suis. Caleph vero filio iephone dedit partem in medio filiorum iuda sicut preceperat ei dominus. cariatarbe patris enach ipsa est ebron: delevitque ex ea caleph tres filios enach. sesai. athimaz et tholmai de stirpe enach: atque inde descendens venit ad hitatores iabir que prius vocabatur cariatbsepher. id est

ciuitas litterar. Dixitq; caleph. Qui percussit cariathepher et ceperit eam dabo ei axam filiam meam uxorem. Cepitq; eam othoniel filius cenem frater caleph iunior: deditq; ei axam filiam suam uxorem. Qui cum pgerent filius suus ei vir eius ut peteret a patre suo ager. Suspirauitq; ut sedebat in azino. Cui caleph quid habes inquit. At illa respondit. Da mihi benedictionem. Terram australem et arentem dedit mihi. iunge et irriguam. Dedit itaq; ei caleph irriguam superius et inferius. Hec est possessio tribus filiorum iuda per portiones suas: erantq; ciuitates ab extremis partibus filiorum iuda. iuxta terminos eorum a meridie cabseel et eder et iagur et cina et dimona et abeda et cedes et asor et ietha zif et tele et baloth asor noba mada et carioth esro hec est asoromana fame et molaba et aser gabba et asemoth et bethseleth et affual et bersabee et baziothia et baala et hum esem et betholab et exul et zarma et sicelech et medemena et sesenna et lebaoth et selim et abem remmon: omnes ciuitates vigintinoue et ville earum. In capestribus vero astaol et saraa et asena et azonoe et enganim et thaphua et enaim et iherimoth et abula socho et asecha et sarim et adithai et geder et gederothaim: urbes quatuordecim et ville earum. Sanan et adasa et magdabgab telea et masepha et iectel lachis et barchat et eglon tebbi et leemas et cethis et gideroth et bethbagi et neama et maceda: ciuitates sedeci et ville earum. Labana et ether et asan iepta et esna et nesib et cepla et achzib et maresa: ciuitates noue et ville earum. Accaron cum vicis et villis suis. Accaron usq; ad mare. omnia que vergunt ad azoto et viculos eius. Azot cum vicis et villis suis galasa cum vicis et villis suis usq; ad torrentem egipti et mare magnum terminus eius et in monte samir et iecther et socchoth et edena cariatheenna hec est dabit. anab et besthemo et anym gese et olon et gilo: ciuitates undecim et ville earum. Arab et roma et esaa et iannu et bethafua et afeca atmatha et cariathebe hec est ebron et sior: ciuitates noue et ville earum. Maon et chermel et ziph et locheiesrahel et iucaba et zanoa accaim gabaa: et thamna: ciuitates decem et ville earum. Alul et bethsor et ihebor mareth et bethanoth et belthece: ciuitates sex et ville earum. Cariathebaal hec est cariattharim urbs siluarum

et arebba: ciuitates due et ville earum. In deserto betharaba medbin et sachar et nebsan ciuitates salis et engabdi ciuitates sex et ville earum. Fuit filius centum quidecim. Iebuseu autem habitator hierusalem non potuerunt filii iuda delere: habitauitq; iebuseus cum filiis iuda in hierusalem usq; in presentem diem.

Capitulum. XVI.

Oscidit quoque soror filiorum ioseph ab iordane contra hiericho et aquas eius ab oriente solitudo que ascendit de hiericho ad montem bethel: et egreditur de bethel luzam: transitq; terminum archiataroth et descendit ad occidentem iuxta terminum iesleti. usq; ad terminos betheron inferioris et gazer. finiunturq; regiones eius mari magno. possederuntq; filii ioseph manasse et ephraim. Et factus est terminus filiorum ephraim per portiones suas: et possessio eorum contra orientem atharoth addar usq; bethorim superiorem: egredianturq; per finem in mare. Machmetath vero aquilonem respicit et circuit terminos per orientem in thanathselo et pertransit a torrente ianoa. descenditq; de ianoa in atharoth et noaratha et puenit in hiericho: egrediturq; ad iordanem de thaphua pertransitq; per mare in vallē harudineti: suntq; egressus eius in mare salissimum. Hec est possessio tribus filiorum ephraim per familias suas: urbesque separate sunt filijs ephraim in medio possessionis filiorum manasse et ville earum. Et non interfecerunt filii ephraim cananeum qui habitabat in gazar: habitauitq; chananeus in medio ephraim usq; in diem hanc tributarius.

Capitulum. XVII.

Oscidit autem soror tribui manasse. Ipse enim est primogenitus ioseph. machir primogenito manasse patris galaad qui fuit vir pugnator: habuitq; possessionem galaad et basan et reliquis filiorum manasse iuxta familias suas. filijs abjezer et filijs belech et filijs hesribel et filijs sichen et filijs epher et filijs semida. Isti sunt filii manasse. Filii ioseph mares per agnationes suas. Salphaat vero filio epher filij galaad filij machir filij manasse non erant filij sed sole filie: quarum ista sunt nomina. mahala et noba et egla et melcha et therfa. Elegeruntq; in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filij nun et principum dicentes: dominus precepit per manum moysi:

ut daretur nobis possessio in medio fratrum
nostrorum: deditque iuxta imperium domini possessionem
in medio fratrum patris eorum. et ceciderunt
funiculi manasse decem absque terra
galaad et basan trans iordanem. Filii enim ma-
nasse possiderunt hereditatem in medio filiorum
eius. Terra autem galaad cecidit in sortem fi-
liorum manasse qui reliqui erant. Fuit terminus
manasse ab aser machimat qui respicit
sichem et egreditur ad dexteram iuxta habitato-
res fortis thaphue. Et enim in sorte manasse
ceciderat terra thaphue que est iuxta termi-
nos manasse filiorum ephraim. Descenditque
terminus vall' harubineti in meridie torrens
tis ciuitatum ephraim que in medio sunt ur-
biu manasse. Terminus manasse ab aqui-
lone torrens et exitus eius pergit ad mare:
ita ut possessio ephraim sit ab austro et ab
aquilone manasse: et utraque claudat mare
et iungantur sibi in tribu aser ab aquilone
et in tribu ysachar ab oriente. Fuitque here-
ditas manasse in ysachar et in aser. bersan
et viculi eius et iebbla cum viculis suis et habi-
tatores domus cum opibus suis. habitatores quoque
endor cum viculis suis: filii quoque habitatores the-
nath cum viculis suis et habitatores magebbo
cum viculis suis. et tertia pars urbis no-
phet. Nec potuerunt filii manasse has ciui-
tates subvertere: sed cepit chaneus habi-
tare in terra sua. Postquam autem perualuerunt
filii israel subiecerunt chananeos et fecerunt
sibi tributarios. nec interfecerunt eos. Lo-
cutique sunt filii ioseph ad iosue et dixerunt.
Quare dedisti mihi terram in possessionem
sortis et funiculi unius: cum sim tante multitudi-
nis: et benedixit mihi dominus. Ad quos iosue
ait. Si populus multus es ascende in siluam et suc-
cide tibi spacia in terra pherezei et raphaim
quod agusta est tibi possessio montis ephraim.
Cui responderunt filii ioseph. Non poterimus ad-
montana ascendere cum ferreis curribus utantur
chananei qui habitant in terra capestri in qua
siti sunt bersan cum viculis suis et israel media
possidens vallē. Dixitque iosue ad domum
ioseph et ephraim et manasse. Populus multus
es et magne fortitudinis. non habebis sortem
unam sed transibis ad montem: et succides tibi
atque purgab' ad habitandum spacia: et poteris
ultra procedere cum subuerteris chananeum quem
dicis ferreos habere currus et esse fortissimum.

Capitulum . XVIII.

Congregatique sunt omnes filii israel in
sylo: ibique fixerunt tabernaculum testi-
monij: et fuit eis terra subiecta.
Remanserunt autem filiorum israel septem tribus que nec-
dum acceperant possessiones suas. Ad quas iosue
ait. Usque marcesis ignavia et non inestis
ad possidendam terram quam dominus deus pater
vostorum dedit vobis. Eligite de singulis tribubus
ternos viros: ut mittam eos et pergant atque
circueant terram et describant eam iuxta numerum
uniuscuiusque multitudinis: referantque ad me
quod descriperint. Diuidite vobis terram in septem
partes: iudas sit in terminis suis ab australi
plaga. et domus ioseph ab aquilone: media
inter hos terram in septem partes describite: et
huc venietis ad me: ut coram domino deo vestro
mittam vobis hanc sortem: quia non est iter vos pars
leuitarum: sed sacerdotum domini est eorum heredi-
tas. Sed autem et ruben et dimidia tribus ma-
nasse iam acceperant possessiones suas trans
iordanem ad orientalem plagam quam dedit eis
moyses famulus domini. Cumque surrexisset viri
ut pergerent ad describendam terram precepit eis
iosue dicens. Circuite terram et describite eam.
ac reuertimini ad me ut habeam coram domino deo vestro
in sylo mittam vobis sortem. Itaque prexerunt et
lustrantes eam in septem partes diuiserunt scriben-
tes in volumine: reuersique sunt ad iosue in ca-
sa sylo. Qui misit sortes coram domino in sylo:
diuisitque terram filiis israel in septem partes.
Et ascendit soror prima filiorum beniamin per fa-
milias suas: ut possideret terram inter filios
iuda et filios ioseph. Fuitque terminus eorum
per aquilonem. a iordane pergens iuxta la-
tus hiericho septentrionalis plage: et inde
per occidentem ad montana ascendentes et pue-
nientes ad solitudinem bethauen. atque pertransi-
ens iuxta lufam ad meridiem ipsa est bethel:
descenditque in atharoth ad bar in monte qui est
ad meridiem bethoroth inferioris et inclinatur cir-
cuiens per mare ad meridiem montis qui respi-
cit bethoroth per affricum. Fuitque exitus eius in
cariathbaal qui vocatur cariathiarum urbem fi-
liorum iuda. Hec est plaga per mare ad occiden-
tem. A meridie autem ex parte cariathiarum egre-
ditur terminus per mare et puenit usque ad fon-
tem aquarum nepthoa. Descenditque in partem montis
qui respicit vallē filiorum ennon. et est per septen-
trionalem plagam in extrema parte vall' raphai:
descenditque in iehennon. id est vall' ennon. iuxta
latus iebusei ad austrum: et puenit ad fontem

rogel trāsiens ab aquilonē: et egrediēz ab ensemea. id est fontem sol: et ptrāsit vsqz ad tumulos q̄ sūt e regione ascēsus abōmin: descēditqz ad benhoen id est lapidē boem filij ruben: et ptrāsit ex latere aquilonis ab cāpestria: descēditqz in planiciez et ptergrediē p̄ aquilonē bethagla: sūtqz exit⁹ ei⁹ p̄ linguā maris salsissimi ab aq̄lone in fine iordanis. ad austrālē plagā q̄ est termin⁹ illius ab oriēte. **Hec ē possessio filioz beniamin p̄ terminos suos i circuitu et familias suas.** Fuerūtqz ciuitates eius hiericho et bethagla et vall' casia betharaba et samaraiz et bethel et auim et astara et osra villa hemona et offui et gabee: ciuitates duodecim et ville eaz. Gabaō et rama et beroth et mesphe caphora et amosa et recez iarephel et tharela et sela heleph et iebo q̄ ē hierlm. gabaad et caziath ciuitates q̄tuordecim et ville eaz. **Fuit oēs ciuitates viginti sex.** **Hec est possessio filioz beniamin iuxta familias suas.** **Capitulum. XIX.**

Egressa ē sorz scda filioz symeō p̄ p̄giones suas. fuitqz hereditas eoz in medio possessionis filioz iuda. bersabee et sabee et molaba et asersua et baala et asē et heltholab bethularma et si celeg et beth et marchaboth et asersua et bethlepaboth et sarohē: ciuitates tredecim et ville eaz. Ayn et rēmon et athar et asan: ciuitates q̄tuor et ville eaz. **Oēs viculi p̄ circuitū vbiū istaz vsqz ad balaad bcameth p̄ austrālē plagā.** Fuerūtqz oēs ciuitates decē et septē. **Hec ē hereditas filioz symeō iuxta possessiones suas i possessione et funiculo filioz iuda: qz maior erat et idcirco filij simeon possederūt in medio hereditatis ei⁹.** Ceciditqz sorz tertia filioz zabulō p̄ p̄giones suas: et fact⁹ est termin⁹ possessionis filioz zabulon vsqz sarith. Ascenditqz d̄ mari et medalaa: et puenit i debba: seth vsqz ad torrentē qui ē p̄ ieconan: et reuertit⁹ de sarith p̄ oriētē in finē sicelech thabor et egrediē ad dabereth: ascēditqz p̄tra iasie: et idē ptrāsit vsqz ad oriētalē plagā gethefer et tachasin: et egrediē in remmon amphar et noa. et circuit ad aquilonē et nathō. **Suntqz egressus eius vall' ieptabel et cathethet naalol et semuon et iedaba et bethleē: ciuitates duodecim et ville eaz.**

Hec est hereditas tribo filioz zabulon per p̄gnationes suas: vrbes et viculi eaz. Isachar egressa est sorz q̄rta per p̄gnationes suas: fuitqz ei⁹ hereditas iesrahel et casaloth et sunē et affraim et senon et anaarath et rabboth et cesion et haemes et rameth et et hēganni et benabba et bethfeses et puenit termin⁹ ei⁹ vsqz thabor et seefima et bethsemes: erātqz exitus eius iordanis ciuitates sedecim et ville eaz. **Hec est possessio filioz ysachar per p̄gnationes suas: vrbes et viculi eaz.** Ceciditqz sorz quinta tribui filioz aser per p̄gnatōes suas: fuitqz terminus eoz alchat et cali et bethē et arab et elmeleth et amaad et messal: et puenit vsqz ad carmelum maris et syor et labanath: ac reuertit⁹ p̄tra orientē bethagon: et ptrāsit vsqz sabulō et vallem ieptael p̄tra aquilonem in bethemeth et ieuel: egrediēqz ad leuā cabul et acran et roboth et amō et chana vsqz ad sidonē magnā: reuertit⁹qz i orma vsqz ad ciuitatē munitissimā t̄yrus et vsqz osā: erūtqz exitus eius in mare de funiculo acziba et amma et afeg et roob: ciuitates viginti due et ville eaz. **Hec est possessio filioz aser per p̄gnationes suas: vrbesqz et viculi eaz.** Filioz neptali sexta pars cecidit p̄ familias suas: et cepit termin⁹ d̄ belth et belon sannanim et adamī que ē neceb et iebnabel: vsqz lecon et egressus eoz vsqz ad iordanē: reuertit⁹qz termin⁹ p̄tra occidentem et azauoth thabor. atqz inde egrediē i vcuca et ptrāsit in zabulō p̄ meridē et i aser p̄tra occidentē: et in iuda ad iordanē p̄ solis ortū ciuitates munitissime: assedim ser et amma et rechab et cernerz et ebema et arama asor et cedez et ebzai nasor et ieron et magdibel horē et bethanat betsemes: ciuitates decem et nouē et ville eaz. **Hec est possessio tribo filioz neptali per p̄gnationes suas: et vrbes et viculi earum.** Tribui filioz dan per familias suas egressa est sorz septima: et fuit terminus possessionis eius saraa et bestaol et hair semes. id est ciuitas solis: selebin et abialon et iethela belon et themna et achron belcheten iepthon et baalab iud et bane et barath et iechremon atqz hiercon et arechō. cum termino qui respicit ioppen et ipso fine concluditur. **Ascenderuntqz filij dan et puguerūt p̄tra lesem. ceperuntqz eam.**

et percusserunt eam in ore gladij et possiderunt
et habitauerunt in ea: vocantes nomē eius
lesendā ex nomine dān p̄ris sui. **H**ec est
possessio tribu filiorū dān p̄ p̄tiones suas.
urbes et vicī eaz. Cūq; p̄plessz sorte terrā
diuidere singul per tribu suas. dederūt filij
isrl̄ possessionez iosue filio nūn in medio
sui iuxta p̄ceptū dñi. urbē quā postulauit
tānathsaraa in mōte ephraim. Et edifica
uit ciuitatē. hītauitq; in ea. **H**ec sunt pos
sessiones q̄s sorte diuiserūt eleazar sacer
dos et iosue fili⁹ nūn et p̄cipes familiaz:
ac tribuū filiorū isrl̄ in silo. corā dñō ad
hostium tabernaculi testimoniū: partitiq;
sunt terram.

Capitulum.

.XX.

Et locutus est dñs ad iosue dicēs.
Loquere filiis isrl̄ et dic eis. **S**epa
rate urbes fugitiuoz: de quibz lo
cutus sum ad vos p̄ manū moysi: ut p̄fu
giat ad eas quicunq; animā percusserit ne
sci⁹: et possit euadere irā p̄rimi qui ultor
est sanguis. cū ad vnā hāz p̄fugerit ciui
tatū: stabitq; añ portā ciuitatis et loq̄t se
nioribz urbis illi⁹ ea q̄ se p̄probet innocē
tem: sicq; suscipient eū et dabūt ei locū ad
habitandū. Cūq; ultor sanguis eū fuerit
p̄secutus n̄ tratet in man⁹ eius: qz īgrans
percussit p̄rimū ei⁹: nec añ bīduū tribuūne
ei⁹ p̄bat inimic⁹. Et hītabit ī ciuitate illa
donec stet añ iudiciū causaz reddēs facti
sui: et moriat⁹ sacerdos magn⁹ q̄ fuerit in
illo tpe. Tūc reuertet homicida et īgredi
etur ciuitatē et domū suam de q̄ fugerat.
Decreueruntq; cedes in galilea mōtis ne
ptalī et sichē in mōte ephraim et cariathe
ipsa est ebron ī mōte iuda: et trās iordanē
p̄tra oriētālē plagā hiericho statueēt bo
sor que sita ē in cāpestri solitudie d̄ tribu
rubē et ramoth ī galaad d̄ ebu gad et gau
lon ī basan de tribu manasse. **H**ec ciuita
tes p̄stitute sūt cūctis filiis isrl̄ et aduenis
qui hītabāt inter eos ut fugeret ad eas q̄
animā nesci⁹ percussisset et n̄ moreret in ma
nu p̄rimi. effusū sanguinē vīdicare cupi
entis donec staret añ p̄lum expositurus
causam suam.

Capitulum .XXI.

Accesseruntq; p̄cipes familiaz leui
ad eleazar sacerdotē. et iosue filiū
nūn: et ad duces p̄titionū p̄ singu
las tribu filiorū isrl̄: locutiq; sūt ad eos in

silo terre chanaan atq; dixerūt. **D**ñs p̄ce
pit p̄ manū moysi ut darent nobz urbes
ad habitandū et suburbana eaz ad alēda
iūmēta. **D**ederūtq; filij isrl̄ de possessionibz
suis iuxta impiū dñi ciuitates et suburba
na eaz. **E**gressaq; ē sorz in familiā caath
filiorū aaron sacerdotis d̄ tribu iuda. et sy
meon et beniamin ciuitates tredecī: et reli
quis filiorū caath: id ē leuitis q̄ supfuerāt.
de tribu ephraim et dān et dimidie tribu
manasse ciuitates decē. **P**orro filijs gersō
egressa ē sorz ut accipēt de tribu ysa
char et aser et neptalim. dimidiaq; tribu ma
nasse in basan ciuitates nūero tredecī. **E**t
filijs merari p̄ cōtiones suas de tribu
ruben et gad et zabulon urbes duodecim.
Dederūtq; filij isrl̄ leuitis ciuitates et sub
urbana eaz. sicut p̄cepit dñs p̄ manū mo
ysi: singul sorte tribuētes. d̄ tribu filio
rū iuda et simeon dedit iosue ciuitates q̄p
ista sunt noīa. filijs aaron p̄ familias ca
ath leuitici generis. p̄ia enī sorz ill̄ egres
sa est: cariathe p̄ris enach que vocat⁹
ebzon ī mōte iuda et suburbana ei⁹ p̄ cir
cuitū. **A**gros vero et villas ei⁹ dederat ca
leph filio iePHONE ad possidēdū. **D**edit er
go filijs aaron sacerdotis hebrō p̄fugij ciui
tatē ac suburbana ei⁹ et lobnā cū suburba
nis suis et iether et istimō et helō et dābir et
aīn et iethā et betlames cū suburbāis suis
ciuitates nouē. d̄ tribu ut dictū ē dua
bus. **D**e tribu aī filiorū beniamī gabaō et
gabae et anathot et almō. cū suburbāis su
is ciuitates q̄tuor: oēs sil̄ ciuitates filiorū
aaron sacerdotis tredecī cū suburbanis su
is. **R**eliqs vō p̄ familias filiorū caath leui
tici generis hec ē data possessio. **D**e tribu
ephraim urbes p̄fugij sichē cū suburbāis su
is ī mōte ephraim et gazer et iebā et bethorō
cū suburbāis suis ciuitates q̄tuor. **D**e tri
bu q̄z dān helteco et gabathō et baialon et
gethēmon cū suburbanis suis ciuitates
q̄tuor. **P**orro d̄ dimidia ebu manasse tha
nach et gethēmon cū suburbanis suis ci
uitates due. **O**ēs ciuitates decē et suburba
na eaz date sūt filiis caath īferioris q̄d⁹.
Filijs q̄z gersō leuitici generis dedit d̄ di
midia ebu manasse p̄fugij ciuitates. gau
lon ī basā et bosrā cū suburbāis suis ciui
tates duas. **P**orro d̄ tribu ysa char cesion
et dabreth et garamoth et engannim cum

suburbanis suis ciuitates quatuor. De tribu autem aser masā et abdo et elrath et roob cum suburbanis suis ciuitates quatuor. De tribu quoque neptali ciuitates pfugij cedes in galilea et amothdor et carthari cum suburbanis suis ciuitates tres. Omnes urbes familiarum gerson tredecim cum suburbanis suis. Filij autem merari leuitis inferioris generis per familias suas. data est de tribu zabulon iethnan et cartha et dāna et naalol ciuitates quatuor cum suburbanis suis. De tribu gad ciuitates pfugij romoth in galaad et manai et esebon et iaser ciuitates quatuor cum suburbanis suis. De tribu ruben vltima iordanem per hie richo ciuitates refugij. bosor in solitudine misor et iaser et ietson et maspha ciuitates quatuor cum suburbanis suis. Omnes urbes filiorum merari per familias et portiones suas duodecim. Itaque ciuitates vniuersae leuitarum in medio possessionis filiorum israel. fuerunt quodraginta octo cum suburbanis suis singule per familias distribute. Deditque dominus deus israeli omnem terram quam edictum se patribus eorum iurauerat: et possederunt illam atque habitauerunt in ea. Dataque est ab eo pax in omnes per circuitum nationes. nullusque eis hostium resistere ausus est: sed cuncti in eorum ditione redacti sunt. Ne vnum quidem verbum quod illi prestitum se esse promiserat irritum fuit: sed rebus expleta sunt omnia.

Capitulum.

. XXII.

Eodem tempore vocauit iosue rubenitas: et gadditas: et dimidiam tribum manasse: dixitque ad eos. Fecistis omnia quae precepit vobis moyses famulus domini: mihi quoque in omnibus obedistis: nec reliquistis fratres vestros logos tempore usque in presentem diem. custodientes imperium domini dei vestri. Quia igitur dedit dominus deus vestri fratribus vestris quietem et pacem sicut pollicitus est: reuertimini et ite in tabernacula vestra et in terram possessionis: quam edidit vobis moyses famulus domini trans iordanem: ita duxerat. ut custodiatis attente et ope complatis mandatum et legem quam precepit vobis moyses famulus domini: ut diligatis dominum deum vestrum et abuletis in omnibus vijs eius: et obseruetis mandata illi. Adhereatisque ei ac seruiatis in omni corde ac in omni anima vestra. Benedixitque eis iosue et dimisit eos. Qui reuersi sunt in tabernacula sua. Dimidie autem tribui manasse possessionem moyses dederat in basan: et idcirco medie quae superfuit dedit iosue sortem inter ceteros fratres suos trans iorda-

nen ad occidentalem eius plagam. Cumque benediceret eos in tabernacula sua et benedixisset eis: dixit ad eos. In multa substantia atque diuitijs reuertimini ad sedes vestras. cum argento et auro. ere ac ferro et veste multiplici. Diuidite praedam hostium cum fratribus vestris. Reuersi quoque sunt et abiit filius ruben et filius gad et dimidia tribus manasse a filiis israel. de silo quae sita est in chanaan: ut intrarent galaad terram possessionis suae quam obtinuerant iuxta imperium domini in manu moysi. Cumque venissent ad tumulos iordanis in terra chanaan: edificauerunt iuxta iordanem altare infinite magnitudinis. Quod cum audissent filij israel et ad eos certi nuntij detulissent edificasse filios ruben et gad et dimidie tribus manasse altare in terra chanaan super iordanis tumulos per filios israel: conueniunt omnes in silo: ut ascenderent et dimicarent per eos. Et iterum misit ad illos in terram galaad phinees filium eleazari sacerdotis et decem principes cum eo singulos de singulis tribubus. Qui venerunt ad filios ruben et gad et dimidie tribus manasse in terram galaad dixeruntque ad eos. Dec mandatum omnis populi domini. Quae est ista transgressio? Cur reliquistis dominum deum israel edificantes altare sacrilegum et a cultu illius recedentes? An pax vobis est quod peccastis in beelphegor et usque in presentem diem macula huius sceleris in nobis permanet. multique de populo corruerunt? Et vos hodie reliquistis dominum: et es in vniuersum israel ira eius deserviet. Quod si putatis immunda esse terram possessionis vestrae: transite ad terram in qua tabernaculum domini est: et habitate inter nos: tamen ut a domino et a nostro populo non recedatis. edificato altari preter altare domini dei nostri. Nonne achor filius zare preterijt mandatum domini et super omnem populum israel ira eius incubuit? Et ille erat vnus homo: atque utinam solus perisset in scelere suo. Responderuntque filij ruben et gad et dimidie tribus manasse principibus legationis israel. Fortissimum deus dominus ipse nouit et israel simul intelliget: si per uariationis animo hoc altare construximus non custodiat nos sed puniat nos in presenti. Et si ea mente fecimus ut holocausta et sacrificia et pacificas victimas super eo imponeremus. ipse querat et iudicet: et non ea magis cogitatione atque ectatu: ut diceremus cras dicent filij vestri filiis nostris. Quid vobis et domino deo israel? Terminum posuit dominus inter nos et vos o filij ruben et

filij gab iordanen fluvium et ibcirco par-
tem non habetis in dño: et p hanc occasi-
onem auertēt filij vñ filios nros a timore
dñi. Putauim? itaqz meli? et dixim?. Ex-
truamus nobis altare non in olocausta
neqz ad victimas offerēdas. sed in testimo-
nium inter nos et vos: et sobolē nrām vñaz
qz pgeniē ut seruiam? dño: et iuris nrī sit
offerre et olocausta et victimas et pacificas
hostias: et nequaqz dicāt cras filij vñ filijs
nrīs. n̄ est vob pars i dño. Qd si voluerit
dicere. Rñdebunt eis. Ecce altare dñi qd
fecerūt pñes nrī. n̄ in olocausta neqz in sa-
crificiū. sed in testimoniū nrām ac vñm. Ab-
sit a nobis hoc scelus ut recedam? a dño:
et eius vestigia relinqm̄. exstructo altari
ad olocausta et sacrificia et victimas offe-
rēdas: pter altare dñi dei nrī qd exstructū
est añ tabnaculū eius. Quibz auditis phi-
nees sacerdos et pñipes legatōis isrl qui
erāt cū eo placati sūt: et vba filioz ruben
et gad et dimidie tribz manasse libētissime
susceperūt. Dixitqz phinees fili? eleazari
sacerdos ad eos. Nūc scim? qd nobiscū sit
dñs. quoniā alieni estis a pñaricatōe hac
et libastis filios isrl d manu dñi. Reuer-
susqz est cū pñipibz a filiis ruben et gad
de terra galaad finium chanaan ad filios
isrl: et retulit eis. Placuitqz sm̄o cūctis
audientibz. Et laudauerūt deū filij isrl: et
nequaqz vl̄ dixerūt ut ascenderēt p̄ eos
atqz pugrent: et delerēt terrā possessionis
eorz. Elocauerūtqz filij ruben et filij gad al-
tare qd extruxerāt testimonium nrām. q
dñs ipse sit deus.

Capitulum. XXIII.
Elolutū at multo tpe postqz pacē
dederat dñs isrl. subiectis in gēzo
natōibz vniuersis: et iosue iam lon-
geno et pñenil etatis: vocauitqz iosue oēs
isrlēz. maioresqz natu et pñipes ac duces
et mīgros: dixitqz ad eos. Ego senui et pro-
gressioris etatis sum: vosqz cernitis oīa q
fecerit dñs de? vñ cūctis p circuitū natō-
nibz. quō p vobis ipse pugnerit. Et nūc qz
vob sorte diuisit oēm terrā. ab oriētali pte
iordanis vsqz ad mare magnū. mltēqz ad-
huc supsūt natōes: dñs de? vñ dispdet eas
et auferet a facie vñ: et possidebitis terrā
sicut vob pollicit? est. Tantū pfortamī et
estote solliciti ut custodiatis cūcta q sc̄pta

sunt in voluē legis moysi. et nō declinetis
ab eis nec ad dexteraz neqz ad sinistrā: ne
postqz infueritis ad gētes q iter vos futu-
re sūt. iuretis in noīe deoz eaz et fuiatis
eis et aboretis illos s̄z adhereatis dño deo
vño qd fecistis vsqz i diē hāc. Et tūc aufe-
ret dñs de? in p̄spectu vño gētes maḡs et
robustissimas: et null? vob resistere pote-
rit. En? e vob psequē hostiū mille viros:
qz dñs de? vñ p vob ipse pugbit sicut polli-
cit? ē: hoc tantū diligētissime p̄cauete. ut
diligatis dñm deum vñm. Qd si volueritis
gētū hāz q iter vos hītant erroribz adhe-
rere: et cū eis miscere p̄nubia atqz aīcicias
copulare: iam tūc scitote q dñs de? vñ nō
eas debeat añ faciē vñam: s̄z sint vob in fo-
ueā ac laqueū et offēdiculū ex latere vño.
et subes i ocul? vñs donec vos auferat atqz
dispdat d terra hac optia quā ēdibit vob.
En ego hodie igrediar viā vniuerse terre
et toto aīo p̄gscetis q d oībz vñis q se dñs
p̄stituit vob eē pollicit? ē. vnū n̄ p̄terierit
incassū. Sicut ḡ impleuit ope qd p̄misit et
prospa cūcta venerūt: sic adducet sup vos
quicqd maloz p̄minat? ē: donec vos au-
ferat atqz dispdat de terra hac optia quā
ēdibit vob: eoq p̄terieritis pactū dñi dei
vñi qd pepigit vobiscū et fueritis dñs alie-
nis et adoraueritis eos. Eito atqz velociter
psurget i vos furor dñi: et auferimini ab
hac terra optia quā ēdibit vob.

Capitulum. XXIII.
Congregauitqz iosue omnes tribz
isrl in sichben: et vocauit maiores
natu ac pñipes et iudices et magi-
stros. steterūtqz i p̄spectu dñi: et ad p̄lm sic
locut? est. Hec dicit dñs de? isrl. Trāsfu-
uium hītauerūt pñes vñi ab inicio. thare
p̄ abrahā et nachor: fūierūtqz dñs alienis.
Tuli ego p̄rem vñm abrahā de mesopota-
mie finibz et adduxi eū in terrā chanaan:
multiplicauiqz semē ei? et dedit ei ysaac. illi
qz rurū dedit iacob et esau. e qbz esau dedit
montē seir ad possidēdū: iacob vero et filij
ei? descēderūt i egiptū. Misiqz moysē et aarō
et pcussi egiptū mltis signis atqz portētis.
eduxiqz vos et pñes vños d egipto et veni-
stis ad mare: persecutiqz sunt egipci pñes
vños cū curribz et eq̄tatu vsqz ad mare ru-
bz. Clamauerūt atqz ad dñm filij isrl q posu-
it tenebras iter vos et egipcios et adduxit

sup eos mare et opuit eos. Eliderit oculi vestri cuncta que in egipto fecerim. et habitastis in solitudine multo tempore: et introduxi vos in terram amorrei que habitabat trans iordanem. Cumque pugnaret contra vos. Edidi eos in manus vestras: et possedistis terram eorum atque interfecistis eos. Surrexit autem balach filius sephor rex moab et pugnavit contra israhel. Misitque et vocavit balaam filium beor ut malediceret vobis. et ego nolui audire eum. sed contrario per illum benedixi vobis: et liberaui vos de manu eius. Transististisque iordanem et vestistis ad hiericho pugnaveruntque contra vos viri civitatis eius. amorreus et pherezeus et cananeus et etheus et gergeesus et eueus et ihebuseus: et edidi illos in manus vestras. misitque etiam vos scabrones et eieci eos de locis suis. duos reges amorreorum. non in gladio et in arcu tuo: sed deditque vobis terram in qua non laborastis. et urbes quas non edificastis. ut habitaretis in eis: vineas et oliueta que non plantastis. Nunc ergo timeate dominum et servite ei perfecto corde atque verissimo: et auferite deos quibus servierunt patres vestri in mesopotamia et in egipto: ac fuite domino. Bin autem malum vobis videtur ut domino serviat. optio vobis datur. Eligite hodie quod placet. cui fuisse potissimum debeatis. utrum diis quibus servierunt patres vestri in mesopotamia. an diis amorreorum in qua terra habitastis. Ego autem et domus mea serviemus domino. Responditque populus et ait. Absit a nobis ut relinquamus dominum: et serviamus diis alienis. Dominus deus noster ipse eduxit nos et patres nostros de terra egipti. et de domo fuitus: fecitque videtibus nobis signa ingentia: et custodiuit nos in omni via per quam ambulavimus. et in cunctis populis per quos transivimus: et eiecit universas gentes. amorreum habitatores terre quam nos intravimus. Serviemus igitur domino: quia ipse est deus noster. Dixitque iosue ad populum. Non poteritis servire domino: deus enim sanctus et fortis emulator est. nec ignoscet sceleribus vestris atque peccatis. Si dimiseritis dominum et fueritis diis alienis: pueriet se et affliget vos atque subvertet. postquam vobis prestitit bona. Dixitque populus ad iosue nequaquam ita ut loquaris erit: sed domino serviemus. Et iosue ad populum testes inquit vos estis. quia ipsi elegeritis vobis dominum ut serviat ei. Responditque testes. Nunc ergo auferite deos alienos de medio vestri: et incli-

nate corda vestra ad dominum deum israhel. Dixitque populus ad iosue. Domino deo nostro fuimus et obediētes erimus preceptis eius. Percussit ergo iosue in die illo febus: et proposuit populo precepta atque iudicia in sichem. Scripsitque omnia verba hec in volumine legis domini: et tulit lapidem pergrande. posuitque eum subter quercum que erat in sanctuario domini: et dixit ad omnem populum. En lapis iste erit vobis in testimonium. quod audieritis omnia verba domini que locutus est vobis: ne forte postea negare velitis et mentiri domino deo vestro. Dimisitque populum singulos in possessionem suam. Et post hec mortuus est iosue filius nun filius domini centumdecem annorum: sepelieruntque eum in finibus possessionis sue in thanatsare: que sita est in monte ephraim. a septentrionali parte montis gaas. Servivitque israhel domino cunctis diebus iosue et seniorum. qui longo vixerant tempore per iosue: et qui novērāt omnia opera domini que fecerat in israhel. Ossa quoque iosue qui tulerat filij israhel de egipto. sepelierunt in sichem in parte agri que emerat iacob a filiis emor patris sichem centum novellum ouibus: et fuit in possessionem filiorum iosue. Eleazar quoque filius aaron mortuus est: et sepelierunt eum in gabaath phinees filij eius: que data est ei in monte ephraim.

Explicit iosue. Incipit liber sopthim quem nos Iudicum appellamus.

Dixit autem dominus ad iosue et ad omnes filios israhel. Post mortem iosue consuluerunt filij israhel dominum dicentes. Quis ascendet contra nos contra chananeum. et erit dux belli: dixitque dominus. Iudas ascendet. Ecce tradidi terram in manus eius. Et ait iudas symeon fratri suo. Ascende mecum in sortem meam. et pugna contra chananeum: ut et ego pergam tecum in sorte tua. Et abiit cum eo symeon. Ascenditque iudas et edidit dominus chananeum ac pherezeum in manus eorum: et percusserunt in bezech decem milia virorum. Invenēruntque adonibezech: et in bezech: et pugnaverunt contra eum: ac percussit chananeum et pherezeum. Fugit autem adonibezech: quem persecuti apprehēderunt. cecideruntque summatibus manuum eius ac pedibus. Dixitque adonibezech. Septuaginta reges deputatis manuum ac

pedū sūmitatibz colligebāt sub mēsa mea
 ciboz reliqas: sic feci ita reddidit mihi de
 us. Adduxerūtq; eū ī hīrlm: 7 ibi mortu' ē
 Oppugnātes g' filij iuda hīrlm ceperūt eā. 7
 pcusserūt ī ore gladij: ēdētes cūcta icēdio ci
 uitatē. Et postea descēdētes puguerūt ptra
 chananeū q' hītabat ī mōtanis: 7 ad meri
 diē ī cāpestribz. Pergēs q; iudas p' chana
 neū q' habitabat ī hebrō. cui' nomē fuit ā
 tiqtus cariattharbe. pcussit s'ysai 7 haymā
 7 tholmai: atq; īde pfect' abijt ad hītato
 res dabir. cui' nomen vet' erat cariatthse
 ppher id ē ciuitas litteraz. Dixitq; caleph
 Qui pcusserit cariatsepther. et vastauarit
 eā: dabo ei axā filiā meā uxore. Cūq; ce
 pisset eā othoniel fili' cenez fr' caleph mi
 nor: dedit ei axā filiā suā cōiugē. Quā p
 gentē ī itinere monuit vir su' ut peteret a
 p're suo agz. Que cū suspirassz sedēs ī azi
 no dixit ei caleph. Quid habes? At illa rñ
 dit. Ma mihi bñdictōez: qz terrā arētē be
 disti mihi. da 7 irriguā aqz. Dedit g' ei ca
 leph irriguū supi' 7 irriguū īferius. Filij
 at cinei cogti moy'si ascēderūt d' ciuitate
 palmarū cū filijs iuda. ī dectū sortis ei' qd
 ē ad meridiē arath: 7 hītauerūt cū eo. Abijt
 at iudas cū s'ymeone fr'e suo: 7 pcusse
 rūt siml' chananeū q' hītabat ī sephat. 7 ī
 terfecerūt eū. Locatūq; ē nomē urb' horma
 id ē anathema. Cepitq; iudas gazā cū fini
 b' suis: 7 aschalonē atq; accarō cū ēminis
 suis. Fuitq; dñs cū iuda 7 mōtana posses
 dit. Nec potuit delere hītatores vallīs: qz
 falcatis curribz habūdabāt. Dederūtq; ca
 leph hebrō sic dixerat moy'ses: q' deleuit ex
 ea tres filios enach. Ihebuseū aut' habita
 torē hīrlm nō deleuerūt filij beniamī: hī
 tauitq; ihebuse' cū filijs beniamī ī hīrlm
 vsq; ī pntem diē. Domus qz ioseph ascen
 dit ī bethel: fuitq; dñs cū eis nā cū obside
 rēt urbē q' pri' luzā vocabat'. viderūt ho
 minē egredientē de ciuitate: dixerūtq; ad
 eū. Ostende nobis introitū ciuitatis: 7 fa
 ciem' tecuz misericordiā. Qui cū oñdisset
 eis pcusserūt urbē ī ore gladij: hoīem at
 illū 7 omne cognacōnez ei' dimiserūt. Qui
 dimissus abijt ī terrā ethim: 7 edificauit
 ibi ciuitatez. Locauitq; eam luzam: q' ita
 appellat' vsq; ī presentem diēz. Manasses
 qz nō deleuit bethsan 7 chanath cū vicul
 suis et habitatores doz. et ieblaam et mas

iebbō cuz viculis suis: cepitq; chananeus
 habitare cū eis. Postq; aut' pfortat' ē isra
 hel fecit eos tributarios: 7 delere noluit.
 Ephraī ecia nō interfecit chananeū q' habi
 tabat ī gazer. s; hītauit cū eo. Zabulō nō
 deleuit hītatores tethrō 7 naalō: sed hīta
 uit chanane' ī medio ei'. factusq; ē ei tri
 butari'. Aser qz nō deleuit hītatores ac
 cho 7 sydonis alab 7 azaris 7 amma 7 a
 phech 7 roob: hītauitq; ī medio chananei
 hītatoris illi' terre: nec interfecit eū. Ne
 ptalī qz nō deleuit hītatores bethsemes 7
 bethanath: 7 hītauit īnē chananeū hīta
 torē fr'e: fuerūtq; ei bethseite 7 bethanite t
 butarij. Artauitq; amorre' filios dā ī mō
 te. nec dedit eis locū ut ad planiora descē
 berēt. hītauitq; ī mōte bares qd ītptat' te
 stacō ī hailō 7 salabī. Et agguata ē man'
 dom' ioseph: factusq; ē ei tbutari'. Fuit
 at ēmin' amorrei ab ascēsu scorpiōis pē
 7 superiora loca. **Cap. II.**

Ascēditq; angel' dñi de galgala ad
 locū flētiū 7 ait. Eduxi vos de egi
 pto. 7 introduxi īn terrā p q' iura
 ui p'ribz vestris: et pollicit' sum ut nō fa
 cerem irritū pactum meū vobiscū ī sēpi
 ternū: ita dūtaxat ut nō feriretis sed' cuz
 hītatozibz terre hui'. 7 aras eoz subuer
 retis: 7 nolūstis audire vocem meā. Cur
 hoc fecistis? Quāobrē nolui delere eos a
 facie v'ra: ut habeatis hostes 7 dij eoz sint
 vobis ī ruinā. Cūq; loqrēt' āgel' dñi hec
 ōba ad omēs filios isrl': eleuauerūtq; vocē
 suā 7 fleuerūt. Et vocatū est nomē loci il
 lius flētiū siue lacrimaz: immolauerūtq;
 ibi hostias dño. Dimisit ergo iosue ppl'm:
 7 abierunt filij israhel vnusquisq; ī pos
 sessionē suā. ut obtinerēt eā: fūierūtq; do
 mīo cūctis diebz ei' 7 senioz. q' longo post
 eū vixerūt tpe. et nouerāt oīa opa domini
 q' fecerat cū isrl'. Mortu' est aut' iosue fili'
 nun famul' dñi cētū 7 decē ānoz: 7 sepelie
 runt eum ī finibz possessionis sue ī thā
 nathsare ī monte ephraim. a septētriona
 li plaga montis gaas. Oīs q; illa generacō
 pgregata ē ad p'fēs suos: 7 surrexerūt alij
 q' nō nouerūt dñm: 7 opera q' fecerat cū is
 rael. Fecerūtq; filij isrl' malū ī p'spectu
 dñi. 7 fūierūt baalim: ac dimiserūt dñm de
 um patz suozū. Qui eduxerat eos de ter
 ra egipti: 7 secuti sūt deos alienos. deos qz

ipſos q̄ habitabāt in cūitu eorū. ⁊ aborauerūt eos: ⁊ ab iracūdiā ꝑcitauerūt dñm. dimittētes eū ⁊ fūiētes baal ⁊ asaroth. Iratusq; dñs ꝑc̄ isrl̄ edidit eos ī manū diripiētiū: q̄ ceperūt eos ⁊ vēdiderūt hostib; q̄ habitabāt ꝑ gīz: nec potuerūt resistere aduersarijs suis: s; q̄cūq; ꝑgere voluissēt. manū dñi sup̄ eos erat sic locut⁹ ē ⁊ iurauit eis: ⁊ vehemēter afflicti sūt. **S**uscitauitq; dñs iudices q̄ liberarēt eos d̄ vastatiū manib;. s; nec eos audire voluerūt. fornicātes cum dijs alienis ⁊ adorātes eos. **C**ito d̄seruerūt viā ꝑ quā īgressi fuerāt ꝑres eorū: ⁊ audierūt mādata dñi. oīa fecere ꝑria. Cūq; domi⁹ iudices suscitaret. ī dieb; eorū flectebat miscdia: ⁊ audiebat afflictorū gemit⁹. ⁊ liberabat eos d̄ cete vastatiū. **P**ostq̄ aut̄ mortu⁹ ēēt iudex. reuertebat⁹ ⁊ mltō faciebāt maiora q̄ fecerāt ꝑres eorū: seq̄ntes deos alienos. fūientes eis ⁊ adorātes illos. **N**ō dimiserūt adinuēciones suas: ⁊ viā durissimā ꝑ quā ābulare ꝑsueuerāt. Iratusq; ē furor dñi ī isrl̄ ⁊ ait. Quia irritum fecit gēs ista pactū meū qd̄ ꝑepigerā cum ꝑrib; eorū. ⁊ vocē meā audire ꝑc̄psit: ⁊ ego n̄ debebo gētes q̄s dimisit iosue ⁊ mortu⁹ ē: vt ī ip̄is experiar isrl̄ vtp̄ custodiāt viā dñi: ⁊ ābulent in ea. sicut custodierūt ꝑres eorū an non. **D**imisit ḡ dñs has oēs nacōes: ⁊ cito subuertere noluit. nec tradidit in manib; iosue.

Capitulum.

III.

Hec sūt gētes q̄s dñs dereliquit vt erudiret ī eis isrl̄em. ⁊ oēs q̄ nō noverant bella chananeorū: ⁊ postea discerēt filij eorū certare cum hostibus et habere ꝑsuetudinē ꝑliandi. q̄nq; satrapas philistinorū omnēq; chananeū ⁊ sidoniū atq; eueū. q̄ habitabat in monte libano d̄ mōte baalhermō vsq; ad introitū emath. **D**imisitq; eos vt in ip̄is experiret israhel: vtrū audirent mādata dñi q̄ ꝑceperat ꝑrib; eorū ꝑ manū moȳsi an nō. **I**taq; filij isrl̄ habitauerūt in medio chananei ⁊ ethei ⁊ amorrei ⁊ ferezei ⁊ euei et iebusei: ⁊ duxerunt uxores filias eorū. ip̄iq; filias suas filijs eorū traderūt: ⁊ seruiērūt dijs eorū. **F**ecerūtq; malū in ꝑspectu dñi: ⁊ obliti sūt dei sui seruientes baalim ⁊ ashtaroth. **I**ratuq; dñs ꝑtra isrl̄ tradidit eos ī manus chusā rasathai; regis mesopota-

mie: fūierūtq; ei octo annis. **E**t clamauerūt ad dñm: q̄ suscitauit eis saluatoreū ⁊ liberauit eos. othoniel videlicet filiū cenem fratrem caleph minore: fuitq; in eo spiritus dñi ⁊ iudicauit israhel. **E**gressusq; est ad pugnā: ⁊ tradidit dñs in manus ei⁹ chusā rasathaim regē sirie. ⁊ opp̄ssit eum. **Q**uiēuitq; terra q̄draginta annis: ⁊ mortuus ē othoniel fili⁹ cenem. **A**ddiderūt aut̄ filij israhel facere malū in ꝑspectu dñi. q̄ ꝑfortauit aduersū eos eglon regē moab. q; fecerūt malū in ꝑspectu eius. **E**t copulauit ei filios ammon ⁊ amelech: abiitq; ⁊ ꝑcussit isrl̄. atq; possedit urbē palmarū. **S**eruiērūtq; filij isrl̄ eglon regi moab decē ⁊ octo annis: ⁊ postea clamauerūt ad dñm. **Q**ui suscitauit eis saluatoreū vocabulo aoth iclītū filiū gera filij iemini: q̄ utraq; manu ꝑ dextra utebat⁹. **M**iserūtq; filij isrl̄ ꝑ illum munera eglo regi moab. **Q**ui fecit sibi gladiū ancipitē habentē in medio capulū lōgitudinis palme manus: ⁊ accinct⁹ est eo subter sagū ī dextro femore. **O**btulitq; munera eglo regi moab. **E**rat aut̄ eglo crass⁹ nimis. **C**ūq; obtulisset ei munera ꝑsecut⁹ est socios q̄ cū eo venerant: ⁊ reuersus de galgalis ubi erant ydola dixit ad regem. **V**erbum secretū habeo ad te o rex. **E**t ille īperauit silentium. **E**gressisq; omnib; q̄ circa eum erāt ingressus est aoth ad eū. **S**edebat autem in estiuo cenaculo solus. **D**ixitq; **V**erbum dei habeo ad te. **Q**ui statim surrexit de throno. **E**xtenditq; aoth sinistram manū ⁊ tulit sicam de dextro femore suo: īfixitq; in ventrem ei⁹ tāualide vt capul⁹ seq̄ret ferrū ī vulnere: ac pinguiſſimo adipe strigeret. **N**ec eduxit gladiū sed ita vt ꝑcusserat reliq̄t in corpe: statimq; ꝑ secreta nature alui stercoza pruperunt. **A**oth aut̄ clausis diligētissime hostijs cenaculi ⁊ obfirmatis: ꝑ posticā egressus ē. **S**eruiq; regis īgressi viderūt clausas fores cenaculi atq; dixerūt. **F**orsitan purgat aluū ī estiuo cubiculo. **E**xpectantesq; diu donec erubescerēt ⁊ vidētes q̄ null⁹ aperiret. tulerūt clauē: ⁊ aperientes inuenerunt dñm suū in terra iacentē mortuū. **A**oth aut̄ dū illi turbaret⁹ effugit: ⁊ ꝑc̄nsit locū ydolorū vñ reuersus fuerat. **E**lenitq; in seyrath ⁊ statim insonuit bucina in mōte ephraim: descenderūtq; cū eo filij israhel ipo ī fronte

gradiēte. Qui dixit ad eos. Sequimini me. Tradidit ei dñs iūmicos nros moabitas i man' nras. Descēderūtq; post eū 7 occupa- uerūt vada iordanis q; trāsmittūt i moab 7 nō dimiserūt trāsire quēq; s; pculserūt moa- bitas i tpe illo circi' decē milia oēs robu- stos 7 fortes viros. Null' eorū euadere po- tuit. Dūiliatusq; ē moab i die illo sub ma- nu isrl': 7 q̄uuit terra octagita ānis a p̄lijs. Q' hūc fuit sāgar fili' anath q; pculsit de philiistim sexcētos viros vomere. Et ipse q; defēdit isrl'. **Capitulum. III.**

Audierūtq; filij isrl' facere maluz in p̄spectu dñi p' mortem aoth: et tradidit illos dñs in man' iabin regis chanaā q; regnauit in asor habuitq; ducem exercitus sui nomie sisaram. Ipe autem habitabat in aroseth gentiū. Cla- mauerūtq; filij israhel ad dñm. Nongen- tos enī habebat falcatos currus: 7 p' vīgī- ti annos vehemēter oppresserat eos. Erat autē delbora p̄phetes vxor lapidoth q; iudica- bat pplūm in illo tēpore: 7 sedebat sub pal- ma q; nomie illi' vocabat. inter rama 7 be- thel i mōte ephraim: ascēdebantq; ad eam filij israhel in omne iudiciū. Que misit et vocauit barach filiū abinoem de cedēs ne- ptalim: dixitq; ad eum. Precepit tibi do- minus de' israhel. Elade descende: 7 duc ex- ercitu in montē thabor: tollesq; tecū decēz milia pugnatorū de filijs neptalim 7 de fi- lijs zabulon. Ego autē abducā ad te i loco torētis cysion sisarā p̄ncipez exercit' iabin 7 currus ei' atq; omnem multitudinem: 7 tradam eos in manu tua. Dixitq; ad eam barach. Si venis mecū vadā: si nolueris venire mecū nō pgam. Que dixit ad eum. Ibo q̄dem tecū: s; in hac vice victoria nō reputabit tibi: q; i manu mulieris trahet sisara. Surrexit itaq; delbora 7 prexit cū barach in cedēs. Qui accitis zabulō 7 ne- ptalī ascēdit cū decē milibz pugnatorū. Ha- bēs delborā in comitatu suo. Aber autēz cineus recesserat quondā a ceteris cineis fr̄ibz suis filijs obab cognati moysi 7 tēte- rat tabnacula vsq; ad vallē q; vocat sen- nim: 7 erat iuxta cedēs. Nūciatūq; ē sisare q; ascendisset barach fili' abinoez in mōte thabor. Et p̄gregauit nōgentos falcatos currus: 7 omnē exercitū de aroseth gētiuz ab torrentem cysion. Dixitq; delbora ad

barach. Surge: hec est ei dies in q; fēdit dñs sisarā i manus tuas. En ipe ductor ē tuus. Descēdit itaq; barach de monte tha- bor: 7 decē milia pugnatorū cū eo. Perter- ruitq; dñs sisarā 7 omēs currus ei' vniuer- sūq; mltitudinē in ore gladij ad p̄spectuz barach: intātū vt sisara de curru desiliens pedibz fugeret: 7 barach p̄seq̄ret fugiētes curr' 7 exercitū vsq; ad aroseth gentiū: et oīs hostiū multitudo vsq; ad internicōez caderet. Sisara autē fugiēs puenit ad tē- toriū iabel vxoris aber c̄ynei erat autē par inter iabi regē asor 7 domū aber cinei. E- gressa igit' iabel i occursum sisare dixit ad eā. Intra ad me dñe mi: ne timeas. Qui i gressus tabnaculū ei' 7 opt' ab ea pallio: dixit ad eam. Da mihi obsecro paululum aq; q; sitio valde. Que apuit vterēz lactis 7 dedit ei bibere: 7 opuit illū. Dixitq; sisa- ra ad eā. Sta an' hostiū tabnaculi: 7 cum venerit aliquis interrogās te. 7 dicēs nū- qd h' ē aliq; respōdeb. Null' ē. Tulit itaq; iabel vxor aber clauū tabnaculi assumens pariē 7 malleū: 7 igressa abscondite 7 cū si- lencō posuit sup t̄pus capitis ei' clauū p- cussūq; malleo defixit i cerebz vsq; ad ter- rā: q; soporē morti sociās defecit 7 mortu' est. Et ecce barach sequēs sisarā veniebat: egressaq; iabel i occursum ei' dixit ei. Eleni: 7 ostendā tibi vīz quē q̄ris. Qui cū itras- set ad eam: vidit sisarā iacentē mortuū: et clauū infixū in timpore ei'. Dumiliauit g- de' in die illo iabin regē chanaan corā fi- lijs isrl': q; crescebat quotidie 7 forti manu opprimebat iabin regem chanaan donec delerent eum.

Capitulum. V.
Quēdāq; delbora 7 barach filius abinoē i die illo dicētes. Qui spō- te obtulistis de isrl' aīas vras ad piculum: b̄ndicite dño. Audite reges: au- ribz p̄cipite p̄ncipes. Ego sū q; dño canā: psallā dño deo isrl'. Dñe cū exires de seir. 7 trāsires p regiones edō. terra mota est: celiq; ac nubes distillauerūt aq̄s. Montes fluxerūt a facie dñi: 7 s̄ynai a facie dñi dei israhel. In diebz sāgar filij anath in diebz iabel quieuerunt semite: 7 q; ingrediebāt p eas ambulauerunt p calles deuios. Ces- sauerūt fortes in israhel: 7 q̄euerūt donec surgeret delbora. surgeret mater i israhel

Moua bella elegit dñs: et portas hostiū ipse subuertit. **C**lipeus et hasta si apparuerit in quibus draginta milibus israel. Cor meū diligit principes israel. Qui ipsa voluntate obtulistis vos discrimini benedicite dño: quia ascenditis super nitentes azinas. et sedetis super iudiciū. et ambulatis in via loquimini. Ubi collisi sunt currus et hostiū suffocatus est exercitus: ibi narrēt iusticie dñi: clemētie fortis israel. Tūc descendit plus dñi ad portas: et obtinuit principatū. Surge surge dolbora surge loquere canticū. Surge barach: et apphēde captiuos tuos filij abinoez. Saluate se relique populi. Dñs in fortibus dimicauit: ex ephraim eleuit eos in amelech: et per eū ex beniamin in populos tuos o amelech. De machir principes descendētes: et de zabulō qui exercitū ducerēt ad bellandū. Duces isachar fuere cum dolbora: barach vestigia sunt secuti: qui quasi in princeps ac barach se discrimini dedit. Diuiso per se rubē: magnanimoꝝ repta p̄tēcō ē. Quare habitas in duos terminos: ut audias sibilos gregum: diuiso per se rubē: magnanimoꝝ repta p̄tēcō ē. Galaad tñs iordanen quiescebat: et dan vacabat nauibus. Asser habitabat in litore maris: et in portibus morabatur. Zabulō vero et neptali obtulerunt animas suas morti in regione morome. Eleuerunt reges et pugnauerunt: pugnauerunt reges chanaā in thanae iuxta aquas mageddō: et tñ nihil tulere p̄dantes. De celo dimicatum ē contra eos: stelle manētes in ordine et cursu suo aduersus sisarā pugnauerunt. Torrens tison traxit cadauera eorū: torrens cabumiz torrens cison. Cōculata anima mea robustos. Angule equorū ceciderunt: fugiētibus impetu: et princeps ruētibus fortissimis hostiū. Maledicite terre meroth dixit angelus dñi: maledicite te habitatoribus ei: quia non uenerunt ad auxilium dñi et adiutoriū fortissimorū ei. Benedicta iter mulieres yahel uxor aber cinei: et benedicta in tabernaculo. Aquam petenti lac dedit: et in phiala principū obtulit butyrum. Sinistrā manū misit ad clauū: et dexterā ad fabrorum malleū. percussitque sisarā quies in capite vulneri locū: et tūc valide pforās. Intus pedes ei: defecit et mortuus ē voluebat ante pedes ei: et iacebat exanimis et miserabilis. Per fenestrā respiciens ululabat mater eius: et de cenaculo loquatur. Cur moratur regredi currus eius: quare tardauerunt pedes qui

brigas illi? Una sapientior ceteris uxoribus ei: hec socrui uerba respondit. Forsitan nunc diuidit spolia et pulcerrima feminarum eligi tur ei. Vestes diuersorum colorum siscare eduxit in p̄dam: et suppellex varia ad ornanda colla cogerit. Sic pereant omnes inimici tui dñe: qui autem diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent. Qui euntque terra per quadraginta annos.

Capitulum.

.VI.

Fecerunt autem filij israel malū in conspectu dñi: qui edidit illos in manu madian septem annis: et oppressi sunt valde ab eis. Feceruntque sibi antra et spelūcas in montibus: et munitissima ad repugnandū loca. Cumque seuisset israel ascēdebat madiā et amelech et ceteri orientaliū nationū: et apud eos figentes tētoria. sicut erant in herbis cuncta vastabant usque ad introitum gaze. nihilque omnino ad uitam p̄tinēs relinquebant in israel: non oues non boues non azinos. Ipse enim et uniuersi greges eorū ueniebāt cum tabernaculis suis: et instar locustarū uniuersa conplebāt. innumera multitudo hominū et camelorū. quicquid tetigerant deuastantes. Humiliatusque ē israel valde in conspectu madian. Et clamauit ad dñm postulans auxiliū contra madianitas. Qui misit ad eos uirum ypham: et locutus est. **D**ec dicit dñs de israel. Ego feci uos p̄descentere de egipto et eduxi uos de domo suututis: et liberaui de manu egiptiorū et omnium inimicorū qui affligebant uos. Eiecique eos ad introitum uestrū: et tradidi uobis terram eorū: et dixi. Ego dñs deus uester. Ne timeatis deos amorreorū in quorū terra habitatis. Et noluitis audire uocē meā. Venit autem angelus dñi et sedit sub quercu qui erat in efra: et p̄tinebat ad ioas p̄res familie ezi. Cumque gedeon fili⁹ ei⁹ excuteret atque purgaret frumēta in torculari ut fugeret madian: apparuit ei angelus dñi et ait. Dñs tecū uiroꝝ fortissime. Dixitque ei gedeon. Obsecro dñe mi si dñs nobiscū est. cur ergo apphēderit nos hec omnia? Ubi sunt mirabilia eius qui narrauerunt p̄res nrī: atque dixerunt de egipto eduxit nos dñs. Nūc autem dereliquit nos dñs: et edidit in manu madian. Respexitque ad eum dominus. et ait. Glade in hac fortitudine tua: et liberau israel de manu madian. Scito quia miserim te. Qui respondens ait.

Obsecro dñe mi i q liberabo isrl: Ecce fa-
milia mea ifima ē in manasse: et ego mini-
m' in domo pñs mei. **Dixitq** ei dñs. Ego
ero tecū: et percucies madiā qñ vnū vix. Et
ille: si inueni inqt grām corā te da mihi si-
gnū q tu sis q loqrīs ad me: nec recedas
hic donec reuertar ad te portās sacrificiū
et offerens tibi. **Qui rñdit.** Ego pñtolabor
aduētū tuū. **Ingressus ē itaq** gedeō et co-
xit hedū et de farine modio azimos panes
carnesq ponēs i canistro et ius carniū in
ollā. tulit oīa sub quercu: et obtulit ei. Cui
dixit āgel' dñi. Tolle carnes et azimos pa-
nes et pone sup petrā illā: et ius dñsup fūde
Cūq fecisset ita. extēdit āgel' dñi sūmita-
tē vge quā tenebat i māu et tetigit carnes
et azimos panes: ascēditq ignis d petrā et
carnes azimosq panes pñpsit: āgel' aut
dñi euauit ex oculis ei'. **Vidēs**q gedeon q
eēt āgelus dñi ait. **Deu** mi dñe de': qz vidi
angelū dñi facie ad faciē. **Dixitq** ei dñs.
Pax tecū. Ne timeas: nō morieris. **Edifi-**
cauit g ibi gedeon altare dño: vocauitq
illud dñi pax vsq in pñtem diē. **Cūq** ad-
huc esset in efra q ē familie ezri: nocte illa
dixit dñs ad eū. Tolle thauz patris tui et
altēz thauz ānoz septē. destruesq aram
baal q est pñs tui. et nem' qd circa arā est
succide: et edificabis altare dño deo tuo in
sūmitate petre hui' sup quā añ sacrificiū
posuisti: tollesq thauz scdm et offeres olo
caustū sup struez lignoz q de nemore suc-
cideris. **Assūptis** g gedeō decē viris d suis
suis. fecit sic pceperat ei dñs. **Timēs** autē
domū pñs sui et homīes illius ciuitatis p
diē noluit facere: sed omīa nocte ppleuit.
Cūq surrexissent viri opidi ei' mane. vi-
derūt destructā aram baal lucūq succisuz
et thauz altēz ipositū sup altare. qd tunc
edificatū erat: dixerūtq adinuicem. Quis
hoc fecit? **Cūq** pquīrerēt auctorē facti: di-
ctum ē. **Gedeon** fili' ioas fecit hec oīa. Et
dixerūt ad ioas. **Produc** filiū tuū huc vt
moriaf: qz destruxit aram baal: et succidit
nemus. **Quib** ille rñdit. Nūq vltiores ē-
stis baal. vt pugnetis p eo? **Qui** aduersa-
rius ē eius moriatur: anteq lux crastina
veniat. **Si** de' ē: vindicet se de eo q suffo-
dit aram ei'. **Ex** illo diē vocatus ē gedeon
iherobaal: eo qd dixisset ioas vlciscatur se
de eo baal: q suffodit altare ei'. **Ergo** oīs

mabian et amelech et oriētales ppli pgrega-
ti sūt simul: et trāsēntes iordanē castrame-
tate sūt i valle iesrl. spūs aut dñi iduit ge-
deon: q clāgēs bucina puocauit domū ab-
iezer vt seqrēt se. **Misitq** nūcios i vniuer-
sū manassē: q et ipse secut' ē eū. **Et** alios nū-
cios i azer et zabulō et neptalī: q occurrēt
ei. **Dixitq** gedeon ad dñm. **Si** saluū facis
p manū meā pplm isrl sic locutus es: po-
naz hoc vell' lane in area. **Si** ros in solo
vellere fuerit et in oī fra siccitas. scia qd p
manū meā sic locut' es liberab isrl. factū
q ē ita. **Et** de nocte pñrgēs: expñso velle-
re cōchaz rore ipleuit. **Dixitq** rursus ad
dñm. **Ne** irascat furor tu' ptra me: si ad-
huc semel tēptauero signū qrens i vellere.
oro vt solū vell' siccū sit: et oīs terra rore
madēs. **Fecitq** dñs nocte illa vt postula-
uerat: et fuit siccitas i solo vellere: et ros i
omni terra. **Capi.** VII.

Igit' iherobaal q ē et gedeō teno-
cte pñrgēs et oīs pplus cū eo veit
ad fontē qui vocat' arad. **Erāt** at
castra mabian in valle ad septētrionalem
plagam collis excelsi. **Dixitq** dñs ad ge-
deon. **Mult'** tecū est pplus: nec trahet ma-
bian in manus eius: ne glorief ptra me is-
rahel et dicat meis virib liberat' sū. **Loq-**
re ad pplum: et cunctis audientib pñca.
Qui formidolosus et timid' est reuertat'.
Recesserūtq de mōte galaad: et reuersi sūt
ex iplo vigintiduo milia viroz: et tm decē
milia remāserūt. **Dixitq** dñs ad gedeon.
Adhuc pplus multus est. **Duc** eos ad aqs
et ibi probabo illos: et d qd dixerō tibi vt te
cum vadat ipse pñat quē ire phibuerō re-
uertat'. **Cūq** descendisset pplus ad aqs: di-
xit dñs ad gedeon. **Qui** manu et lingua lā-
buerint aqs sicut solēt canes lābere sepa-
rabis eos seorsū: q aut curuatis genib bi-
berint in altera pte erūt. **Fuit** itaq nume-
r' eoz q manu ad os piciēte lābueit aqs
trecenti viri: oīs aut reliq multitudo. flexo
poplice biberat. **Et** ait dñs ad gedeon. **In**
trecentis viris q lābuerunt aqs liberabo
vos. et tradam in manu tua madiā: omīs
aut reliq multitudo reuertat' in locū suū.
Dūptis itaq p numero cibarijs et tubis:
oēs reliquaz multitudinē abire pcepit ad
tabernacula sua: et ipse cū trecentis viris
se certamini dedit. **Castra** aut madiā erāt

subē ī valle. Eadē nocte dixit dñs ad eu. Surge ⁊ dscēde ī castra: qz ēdibi eos ī manu tua. Sin at sol' ire formidas: descēbat tecū phara puer tu'. ⁊ cū audieris qd loqñt tūc pfortabūt manus tue: ⁊ securior ad hostiū castra descēdes. Descēdit g' ipse ⁊ phara puer ei' ī pte castroz: ubi erāt armatoz vigilie. Madiā at ⁊ amalech ⁊ oēs orientales ppli fusi iacebāt ī valle ut locustaz mltitudo cameli at innumerabiles erāt sic arena q iacet ī litore maris. Cūqz veisset geteō narrabat aliqs sōniū primo suo: ⁊ ī hūc modum referebat qd viderat. Elidi sōniū ⁊ videbat mibi qsi subcinericius pās ex ordeo volui: ⁊ ī castra madian descēdere. Cūqz puenisset ad tabnaculū pcussit illud atqz subuertit ⁊ terre fūditus coequit. Rñdit is cui loquebat. Nō ē hoc aliud: nisi gladi' geteonis filij ioas viri israhelite. Tradidit ei dñs ī man' ei' madiā ⁊ oia castra ei'. Cūqz audisset geteō sōniū ⁊ itēptacōnē ei' adorauit: ⁊ reuersus est ad castra isrl' ⁊ ait. Surgite: ēdibit ei dñs ī man' nras castra madiā. Diuisitqz trecētos viros ī tres ptes ⁊ dedit tubas ī manibz eoz: lagenasqz vacuas ac lampades ī medio lagenarū. Et dixit ad eos. Qd me facere videritis hec facite. Ingreddiar ptez castroz ⁊ qd fecero sectamini. Quādo psonuerit tuba ī manu mea: vos qz p castroz circuitū clāgite ⁊ pclamate dño ⁊ geteoni. Ingressusqz ē geteō ⁊ trecēti viri qui erāt cū eo ī pte castroz icipiētibz vigilijs noctis medie: ⁊ custodibz suscitatis ceperūt bucinis clāgere: ⁊ pplotere inter se lagenas. Cūqz p g' castroz in tribz psonarent locis. ⁊ ybrias pfregissent. tenuerūt sinistris manibz lampades. ⁊ dextris sonātes tubas: clamauerūtqz gladius dñi ⁊ geteonis: stantes singuli ī loco suo. p circuitū castroz hostiliū. Omia itaqz castra turbata sūt ⁊ vociferātes ululātesqz fugerūt. Et nihilomin' insisteāt trecēti viri bucinis psonantes. Immisitqz dñs gladium ī omnibus castris ⁊ mutua se cedere truncabant fugientes vsqz ad bethsa ⁊ p crepidinē ab elmeula in tebbath. Conclamantes aut viri isrl' de neptali ⁊ aser ⁊ oī manasse pseqbant madian. Et dedit domin' victoriā ppo isrl' ī die illa. Misitqz geteō nūcios ī oēm mōtē ephraī dicēs. Des-

scēdite ī occursum madiā: ⁊ occupate aqs vsqz bethbera atqz iordanen. Clamauitqz oīs ephraī ⁊ poccupauit aqs atqz iordanē vsqz bethbera. Apprehensosqz duos viros madiā oreb ⁊ zeb. it fecit oreb ī pte oreb: zeb vō ī torculari zeb. Et psecuti sūt madian: capita oreb ⁊ zeb portantes ad geteon trans fluenta iordanis.

Capitulum.

VIII.

Dixerūtqz ad eū viri ephraī. Quid ē hoc qd facere voluisti: ut nō nos vocares cū ad pugnā pgeres ptra madian? Iurgātes fortiter: ⁊ ppe vim inferentes. Quibz ille rñdit. Quid ei tale facere potui: qle vos fecistis? Nonne melior ē racem' ephraim vindemijs abiezer? In manus vestras dñs tradidit pncipes madian oreb ⁊ zeb. Quid tale facere potui: quale vos fecistis? Quod cū locutus esset: requieuit spiritus eoz q tuebant ptra eū. Cūqz venisset geteon ad iordanen trāsiuit eū cū trecētis viris q secū erāt: ⁊ p lassitudie fugientes pseq nō poterāt. Dixitqz ad viros soccoth. Date obsecro panes ppo qui mecū ē qz valde defecerūt: ut possim' pseq zebee ⁊ salmana reges madiā. Respōderūt pncipes soccoth. Forsitā palme manuum zebee ⁊ salmana ī manu tua sūt: ⁊ idcirco postulas ut demus exercitui tuo panes. Quibz ille ait. Cū g' ēdiderit dñs zebee et salmana ī man' meas: pterā carnes vras cū spinis tribulisqz deserti. Et ite pscēdes venit ī phanuel: locutusqz ē ad viros loci illi' similia. Cui ⁊ illi rñderūt sic rñderāt viri soccoth. Dixit itaqz eis. Cum reuers' fuero victor ī pace destrua turrim hanc. Zebee autē ⁊ salmana quiescebant cuz omī exercitu suo. Quindēcim enim milia viri remāserant ex omnibz turmis oriētalīū pploz: cesis centūviginti milibz bellatorū ⁊ educētū gladiū. Ascēdesqz geteō per viā eoz q ī tabnaculis morabant ad orientalem ptez nobe ⁊ iechaa pcussit castra hostiū qui securi erant ⁊ nihil aduersi suspicabant: fugerūtqz zebee ⁊ salmana: qz psequens geteon pprehendit turbato omī exercitu eoz. Reuertensqz de bello añ sol ortū apphēdit puez de viris soccoth. int' rogauitqz eū noīa pncipū ⁊ seniorum soccoth: ⁊ descripsit septuaginta septē viros. venitqz ad soccoth: et dixit eis. En zebee

et salmana super quibus exprobrastis mihi dicentes forsitan manus sebee et salmana in manibus tuis sunt: et idcirco postulas ut demum viri qui lassii sunt et defecerunt panes. Tulit ergo seniores civitatis et spinas bestii ac ebulos: et contrivit cum eis atque perminuit viros socoth. Turrem quoque phanuel subvertit: occisis habitatoribus civitatis. Dixitque ad zebee et salmana. Quales fuerunt viri quos occidistis in thabor? Qui respondit. Siles tui: et unus ex eis quasi filius regis. Quibus ille respondit. Fratres mei fuerunt: filii matris mee. Vivit dominus: quia si fuissetis eos non vos occideretis. Dixitque iether primogenito suo. Surge et interfice eos. Qui non eduxit gladium. Timebat enim: quia adhuc puer erat. Dixeruntque zebee et salmana. Tu surge et irruere in nos: quia iuxta etatem robor est hominis. Surrexit gebed et interfecit zebee et salmana: et tulit ornamenta ac bullas quibus colla regaliu camelorum decorari solent. Dixeruntque omnes viri israel ad gebedon. Dominare nostri tu et filii tui? et filii filii tui: quia liberaasti nos de manu madian. Quibus ille ait. Non dominabor vestri: nec dominabitur in vos filius meus: sed dominabitur dominus. Dixitque ad eos. Unam petitionem postulo a vobis. Date mihi ianuares ex preda vestra. Ianuares enim aureas israhelites habere consueverant. Qui respondit. Libentissime dabimus. Expudentesque super terram pallium proiecerunt in eo ianuares de preda: et fuit pondus postulatarum inaurium mille septingenti auri sicli. absque ornamentis et monilibus et veste purpurea quibus reges madian uti soliti erant et propter torques aureas camelorum. Fecitque ex eo gebedon ephod: et posuit illud in civitate sua ephra. Fornicatusque est omnis israel in eo et factum est gebedoni et omni domui eius in ruinam. Humiliatus est autem madian coram filiis israel nec potuerunt ultra cervices eleuare: sed quieuit terra per quadraginta annos quibus gebedon profuit. Abijt itaque ierobaal filius ioas et habitavit in domo sua: habuitque septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius: eo quod plures haberet uxores. Concubina autem illi quam habebat in sichem genuit ei filium nomine abimelech. Mortuusque est gebedon filius ioas in senectute bona: et sepultus est in sepulcro ioas patris sui in ephra de familia ephra. Postquam autem mortuus est gebedon auersi sunt filii israel: et fornicati sunt in baalim. Percusseruntque cum baal fedus ut

esset eis in deum: nec recordati sunt domini dei sui qui eruit eos de manibus inimicorum suorum omnium per circuitum: nec fecerunt misericordiam cum domo ierobaal gebedon iuxta omnia bona que fecerat israeli. **Ca. IX.**

Abijt autem abimelech filius hierobaal in sichem ad fratres matris sue: et locutus est ad eos et ad omnes cognationem domus patris matrisque sue dicens. loquimini ad omnes viros sichem. Quod vobis est melius: ut dominentur vestri septuaginta viri omnes viri ierobaal an ut dñetur vobis unus vir? Simulque considerate: quia os vestrum et caro vestra sunt. Locuti sunt fratres matris eius de eo ad omnes viros sichem universos sermones istos: et inclinaverunt cor eorum pro abimelech dicentes. Fictum est. Dederuntque illi septuaginta potera argenti de phano baalberith. Qui adduxit sibi ex ea viros inopes et vagos: secuti sunt eum. Et venit in domum patris sui ephra: et occidit fratres suos filios ierobaal septuaginta viros super lapidem unum. Remansitque ioatham filius ierobaal minimus: et absconditus est. Congregati sunt autem omnes viri sichem et universae familie urbis mello: abieruntque et constituerunt regem abimelech iuxta quercum quam stabat in sichem. Quod cum nuntiatum esset ioatham iuit et stetit in ostio motis garizim: eleuataque voce clamavit et dixit. Audite me viri sichem: ita ut audiat vos dominus. Testis ligna ut vngeret super se regem. Dixerunt olive Impera nobis. Que respondit. Numquid possum deserere pinguedinem meam quam et dii vestri et homines: et venire ut inter ligna promovear? Dixeruntque ligna ad arborem ficum. Glori: et super nos regnum accipe. Que respondit eis. Numquid possum deserere dulcedinem meam fructusque suauissimos: et ire ut inter cetera ligna promovear? Locuta sunt ligna ad vitem. Glori et impera nobis. Que respondit eis. Numquid possum deserere vinum meum quod letificat deum et homines: et inter ligna cetera promoveri? Dixeruntque omnia ligna ad rami. Glori et impera super nos. Que respondit eis. Si vere me regem vobis constitueritis vestre et sub umbra mea requiescite: si autem non vultis: egrediamur ignis de ramno et deuoret cedros libani. Nunc igitur si recte et absque peccato constitueritis super vos regem abimelech et bene egistis cum hierobaal et cum domo eius

et rebbidistis vicē bñficijs ei? q̄ puguit p
vobis et aliam suā dedit pericul. ut erueret
vos de manu madiā: q̄ nūc surrexistis p̄
domuz p̄ris mei et infecistis filios ei? se-
ptuaginta viros sup unū lapidē: et p̄stitui-
stis r̄gē abimelech filiū ācille ei? sup habi-
tatores sichē eo q̄ fr̄ v̄r sit: si ḡ recte et abs-
q̄ vicō egistis cū ierobaal et domo ei? ho-
die letemī ī abimelech et ille letet ī vobis.
Sin at̄ puerse: egrediaf̄ ignis ex eo et p̄su-
mat hitatores sichē et opidū mello: egredi-
aturq̄ ignis de viris sichē et de opido mel-
lo et deuoret abimelech. Que cū dixisset fu-
git et abiit ī bera: habitauitq̄ ibi ob metū
abimelech fr̄is sui. Regnavit itaq̄ abime-
lech sup isrl̄ tribu ānis. Misitq̄ dñs spiri-
tū pessimū inf̄ abimelech et hitatores sichē:
em: q̄ ceper̄t eū d̄testari: et scel? inf̄fectōis
septuaginta filioz ierobaal et effusione sā-
guinis eoz p̄ferre ī abimelech fr̄em suū: et
in ceteros sichimoz p̄ncipes q̄ eū adiun-
rāt. Posuer̄tq̄ isidias aduersū eū ī sumi-
tate mōtiū: et dū illi? p̄stolabāf̄ aduētū ex-
ercebāt latrocinia: agētes p̄bas d̄ p̄tereū-
tibz. Nūciatūq̄ ē abimelech. Elenit gaal fi-
li? obed cū fratribz suis: et trāsiuit in sichi-
mam. Ad cui? aduētū erecti habitatores
sichem egressi sūt ī agros vastātes vineas
vnaq̄ calcātes: et factis cātātūz choris.
ingressi sūt phanū dei sui: et inter epulas et
pocula maledicebāt abimelech clamante
gaal filio obed. Quis ē iste abimelech et q̄
est sichē ut seruiamus ei? Nūquid nō est fi-
lius ierobaal? Et p̄stituit p̄ncipē zebul ser-
uum suū sup viros emoz p̄ris sichē. Cur
ergo seruiemus ei? Atinam daret aliquis
populū istū sub manu mea: ut auferre de
medio abimelech. Dictūq̄ est abimelech.
Congrega exercitus multitudinē et veni.
Zebul enī princeps ciuitatis auditis ser-
monibz gaal filij obed iratus ē valde: et mi-
sit clam ad abimelech nūcios dicēs. Ecce
gaal filius obed venit in sichimā cū fratri-
bus suis: et oppugnat aduersuz te ciuitatē
Surge itaq̄ nocte cū p̄plo qui tecū ē et la-
tita in agro: et p̄mo mane oriēte sole irrue
sup ciuitatē. Illo autē egrediente aduer-
suz te cū p̄plo suo: fac ei qd potueris. Sur-
rexit itaq̄ abimelech cū omī exercitū suo
nocte: et tēdit isidias iuxta sichimā ī q̄-
tuor locis. Egressusq̄ ē gaal fili? obed: et

stetit in introitu porte ciuitatis. Surrex-
it aut̄ abimelech. et om̄s exercitus cū eo de
insidiar̄ loco. Cūq̄ vidisset p̄plum gaal:
dixit ad zebul. Ecce de montibz multitudo
descēdit. Cui ille respōdit: umbras mōtiū
vides q̄si capita hominū: et hoc errore deci-
pieris. Rursusq̄ gaal ait. Ecce populus
de umbilico terre descendit: et vnus cune?
venit p̄ viam q̄ respicit quercum. Cui dix-
it zebul. Elbi est nūc os tuū quo loq̄baris
q̄s est abimelech ut seruiamus ei? Nonne
h̄ est populus quē despiciebas? Egredere
et pugna p̄tra eum. Abiit ḡ gaal expectan-
te sichimoz p̄plo et pugnavit cōtra abime-
lech: q̄ p̄secutus est eum fugiētē et in urbē
p̄pulit. Ceciderūtq̄ ex p̄te ei? plurimi vsq̄
ad portam ciuitatis: et abimelech sedit in
ruina. Zebul aut̄ gaal et socios ei? expu-
lit de urbe: nec in ea passus ē p̄morari. Se-
quenti ḡ die egressus est populus ī cāpū:
qd cū nūciatum esset abimelech tulit exer-
citum suū et diuisit ī tres turmas: tendēs
insidias in agris. Elidesq̄ q̄ egrederef̄ po-
pulus de ciuitate surrexit et irruit ī eo cū
cuneo suo oppugnās et obsidens ciuitatē:
due aut̄ turme palantes p̄ campū aduer-
sarios p̄seq̄bāt. Porro abimelech om̄ die il-
lo oppugnabat urbē: quā cepit interfectis
habitatoribz eius: ipsa q̄ destructa ita ut
sal in ea dispergeret. Qd cum audissent q̄
habitant in turre sichimoz: ingressi sūt
phanū dei sui berith ubi fedus cū eo pepi-
gerant et ex eo locus nomē acceperat: qui
erat munitus valde. Abimelech q̄ audies
viros turris sichimoz pariter p̄globatos
ascēdit ī mōtē selmō cū omī populo suo:
et arrepta securi p̄cidit arboris ramum im-
positumq̄ ferēs humero dixit ad socios.
Quod me vidistis facere cito facite. Igit̄
certatim ramos de arboribz p̄cidentes seq̄-
bantur ducem. Qui circūdantes p̄sedūz
succenderūt: atq̄ ita factū est ut fumo et
igne mille hoīm necarenf̄ viri pariter et
mulieres habitatoz turris sichē. Abime-
lech aut̄ inde p̄ficiēns venit ad opidum
thebes: qd circūdans obsidebat exercitū.
Erat aut̄ turris excelsa in media ciuitate:
ad quā p̄fugerant simul viri ac mulieres
et omēs p̄ncipes ciuitatis clausa firmissie
ianua: et sup turris tectū stātes p̄ pugna-
cula. Accedensq̄ abimelech. iuxta turrim

puḡbat fortit: ⁊ a ppinqns ostio ignē sup-
ponere nitebat. Et ecce vna mlier fragmē
mole desup iaciēs illisit capiti abimelech:
⁊ pfregit cerebꝝ ei. Qui vocauit cito ar-
migeꝝ suū: ⁊ ait ad eū. Euagina gladium
tuū ⁊ pcutē me: ne forte dicaꝝ qꝫ a femia ī
terfect' sim. Qui iussa pficiēs infecit eū.
Illoqꝫ mortuo oēs qꝫ cū eo erāt d' isrl'. re-
uerſi sūt ī sedes suas: ⁊ reddidit de' maluz
qđ fecerat abimelech pꝛ pꝛez suū infectis
septuaginta frībo suis. Sichijmitis qꝫ qđ
opati erāt reſbutū ē: ⁊ venit sup eos ma-
ledictō ioathā filij ierobaal.

Capitulū.

.X.

Post abimelech surrexit dur in isrl'
thola fili' phua patruī abimelech
vir de isachar qꝫ habitauit in sanir
mōtis ephraī: ⁊ iudicauit isrl' viginti ⁊ tri-
bus annis: mortuusqꝫ ē ac sepult' ī sanir.
Quic successit iair galaadites qꝫ iudicauit
isrl' p viginti ⁊ duos annos: habēs trigin-
ta filios sedētes sup triginta pullos azina-
rū ⁊ pncipes triginta ciuitatū: qꝫ ex noīe
ei' sūt appellata anothiair id ē opida iair
vsqꝫ in pntem diē in terra galaad. Mortu-
usqꝫ ē iair: ac sepult' in loco cui ē vocabu-
lū camon. Filij aut isrl' pꝛtis veteribꝫ iū-
gentes noua fecerūt malū in pſpectu dñi
⁊ seruerūt ydolis baalim ⁊ astaroth ⁊ dijs
ſirie ac ſidonis ⁊ moab ⁊ filioꝝ ammon ⁊
philistijm: dimiserūtqꝫ dñm ⁊ nō coluerūt
eum. Contra qꝫ iratus tradidit eos ī ma-
nus philistijm ⁊ filioꝝ ammon: afflictiqꝫ sūt
⁊ vehementer oppressi p annos decē ⁊ octo
omnes qui habitabāt trans iordanē ī ter-
ra amorrei qꝫ ē in galaad. intātū vt filij ā-
mon iordane transmiſſo vastarēt iudam
⁊ beniamin ⁊ ephraim. Afflictusqꝫ est isrl'
nimis. Et clamantes ad dñm dixerūt. Pec-
cauimus tibi: quia dereliquim' dñm deū
nrm ⁊ seruimus baalim. Quibꝫ locut' ē
dñs. Nūqd nō egipci ⁊ amorrei filijqꝫ am-
mō ⁊ philistijz ſidonij qꝫ ⁊ amelech ⁊ cha-
naan oppſerūt vos. ⁊ clamastis ad me et
erui vos de manu eoz: Et tamen reliqstis
me: ⁊ coluistis deos alienos. Idcirco non
addam vt ultra vos liberem. Ite ⁊ inuoca-
te deos qꝫ elegistis. Ipi vos liberēt ī tpe
angustie. Dixeruntqꝫ filij israhel ad dñm
Peccauius: redde tu nobis quicqđ pla-
cet tibi: tantum nunc libera nos. Que di-

centes omia de finibꝫ suis alienoz deorū
ybola piecerūt: ⁊ seruerūt dño deo: qꝫ do-
luit sup miserijs eorum. Itaqꝫ filij amō cō-
clamantes in galaad fixere tentoria: ptra
qꝫ pgregati filij isrl' in maspha castrame-
tati sunt. Dixeruntqꝫ pncipes galaad sin-
guli ad pꝛimos suos. Qui pꝛmus ex nob
contra filios amon ceperit dimicare: erit
dux populi galaad.

Capitulum.

.XI.

Erat itaqꝫ illo in tpe iepthe gala-
adites vir fortissim' atqꝫ pugnator
fili' mlieris meretricis: qꝫ natus ē
de galaad. Dabuit aut galaad vxorē de qꝫ
suscepit filios: qui postqꝫ creuerāt eiecerūt
iepthe dicētes. Heres in domo pꝛis nri ēē
non poteris: quia de adultera matre nat'
es. Quos ille fugiens atqꝫ deuitās habita-
uit in terra thob. Congregatiqꝫ sūt ad eū
viri inopes ⁊ latrocinantes: ⁊ qꝫ pncipes
seqꝫbant. In illis diebꝫ pugnabant filij ā-
mon ptra isrl': quibꝫ acriter instantibꝫ. p-
reuerūt maiores natu de galaad vt tolle-
rent in auxilium sui iepthe de terra thob.
Dixerūtqꝫ ad eum. Eleni ⁊ esto princeps
noster: ⁊ pugna ptra filios amon. Quibꝫ
ille respondit. Nonne vos estis qꝫ odistis
me ⁊ eiecistis de domo patris mei: ⁊ nunc
venistis ad me necessitate pꝫulli? Dixerūt
qꝫ pncipes galaad ad iepthe. Ob hāc igiſ
causā nūc ad te venim' vt pficiscaris no-
biscū: ⁊ pugnes ptra filios amō: sisqꝫ dur
omniū qui habitant in galaad. Iepthe qꝫ
dixit eis. Si vere veistis ad me vt pugnē
p vobis ptra filios amō. tradideritqꝫ eos
dñs ī man' meas: ego ero vꝫ pnceps. Qui
rñderūt ei. Dñs qꝫ hec audit ipe mediator
ac testis ē: qꝫ nra pmissa faciamus. Abijt
itaqꝫ iepthe cū principibꝫ galaad: fecitqꝫ
eum omnis popul' pncipem sui. Locutus
qꝫ ē iepthe omnes smones suos corā dño
ī maspha. Et misit nūcios ad regē filioꝝ
amō: qꝫ ex psona sua dicerēt. Quid mihi
⁊ tibi ē qꝫ venisti ptra me vt vastares frāz
meā? Quibꝫ ille respondit. Quia tulit isrl'
terrā meam qñ ascendit de egipto: a finibꝫ
arnon vsqꝫ iaboc atqꝫ iordanen. Nunc er-
go cum pace redde mihi eam. Per qꝫ rur-
sum mandauit iepthe: ⁊ imperauit eis vt
dicerent regi ammon. Nec dicit iepthe.
Nō tulit israhel terrā moab nec frā filioꝝ

āmon: s; q̄ndo de egipto p̄scēdēt ambula-
uit p̄ solitudinē vsq; ad mare rubrū: et vēit
ī cades. Misitq; nūcios ad regē edō dicēs.
Dimitte me ut transeā terrā tuā. Qui no-
luit acq̄scere p̄cib; ei? Misit q̄z ad regē
moab: q̄ et ip̄e trāsītū p̄bere p̄tēpsit. Misit
itaq; in cades: et circūiuit ex latere terraz
edō et terrā moab. Venitq; ad oriētālē pla-
gā terre moab et castrametat? ē trās arnō
nec voluit intrare ēminos moab. Arnon
q̄ppe p̄finiū ē terre moab. Misit itaq; isrl
nūcios ad seon regē amorreorū qui habi-
tabat in esebon: et dixerunt ei. Dimitte ut
transeā p̄ terrā tuā vsq; ad fluuiū. Qui et
ip̄e isrl verba despiciēs nō dimisit eū tran-
sire p̄ ēminos suos: s; infinita mltitudine
p̄gregata egressus ē p̄tra eū in iasa: et for-
titer resistebat. Tradiditq; eū dñs in ma-
nu isrl cū omī exercitu suo et p̄cussit euz:
et possedit oēm terrā amorrei habitatoris
regiōis illi? et vniuersos fines ei? de arnō
vsq; iaboc: et de solitudine vsq; ad iordanē.
Dñs ḡ de? isrl subuertit amorreū pugnan-
te p̄tra illū populo suo israhel. Et tu nūc
vis possidere terrā ei? Nōne ea q̄ possedit
chamos de? tu? tibi iure debēt? Que autez
dñs de? n̄r victor obtinuit: in n̄ram cedent
possessionē. Nisi forte melior es balach fi-
lio sephor rege moab. aut docere potes q̄
iurgatus sit p̄tra isrl et pugnerit p̄tra euz
q̄n hitauit ī esebon et vicul ei? et ī aroer et
villis illi? vlt ī cūctis ciuitatib; iuxta ior-
danē p̄ trecētos ānos. Quare tāto tpe ni-
hil sup hac r̄peticōe tēptastis? Igit̄ n̄ ego
pecco ī te: s; tu p̄tra me male agis. indicēs
mibi bella nō iusta. Iudicet dñs arbit̄ hu-
ius diei inter isrl et inter filios āmon. No-
luitq; acq̄scere rex filiorū āmon v̄bis iep-
the que p̄ nūcios mādaauerat. Fact? est ḡ
sup iepthe spūs dñi: et circūiens galaad et
manasse maspha q̄z galaad: et inde trāsīēs
ad filios āmō votū vouit dño dicens. Si
ēdideris filios āmon ī man? meas: q̄cūq;
p̄mus fuerit egressus de forib; dom? mee.
mibiq; occurrerit reuertēti cū pace a filiis
āmon: eū olocastū offerā dño. Trāsīuit
q; iepthe ad filios āmō ut pugnaret p̄tra
eos: q̄s tradidit dñs ī manus ei?: p̄cussit
q; ab aroer vsq; dū venias in mennith vi-
ginti ciuitates: et vsq; ad abel q̄ est vineis
consita plaga magna nimis: humiliatq;

sūt filij āmon a filiis israhel. Reuertēte at
iepthe in maspha domū suam occurrit ei
vnigenita filia cū t̄mpanis et choris. Nō
enim habebat alios filios liberos. Qua vi-
sa: scidit vestimenta sua et ait. Deu me fi-
lia mi: decepisti me. et ip̄a decepta es. Ape-
rui enim os meū ad dñm: et aliud facere n̄
potero. Qui illa r̄ndit. Pater mi. si apui-
sti os tuū ad dñm. fac mibi q̄d cūq; pollici-
tus es: p̄cessa tibi vltione atq; victoria de
hostib; tuis. Dixitq; ad patrē. Hoc solum
mibi p̄sta q̄d tēp̄cor. Dimitte me ut duo-
b? mēlib; circueā mōtes: et plangā virgini-
tatē meam cū sodalib; meis. Qui ille r̄ndit
Elabe. Et dimisit eam duob; mēlib;. Cū-
q; abisset cū sociis et sodalib; suis: flebat v̄-
ginitatē suā in montib;. Expletisq; duob;
mēlib; reuersa est ad p̄rem suū: et fecit ei
sicut voverat. Que ignorabat virum. Ex-
inde mos increuit ī israhel et p̄suetudo ser-
uata est: ut post āni circulū pueniant in
vnū filie israhel et plangent filiam iepthe
galaadite dieb; quatuor.

Capitulū.

XII.

Ecce aut̄ ī ephraim orta est sedicō.
Nā trāsēntes p̄tra aqlonē. dixerūt
ad iepthe. Quare vates ad pugna
p̄tra filios āmon vocare nos noluisti: ut
pgerem? tecū. Igit̄ incendem? domū tuā:
Quib; ille respondit. Disceptacō erat mi-
hi et ip̄lo meo p̄tra filios āmon vehemens
vosq; vocavi ut p̄beretis mibi auxiliū: et
facere nolulistis. Qd̄ cernēs posui animaz
meā in manib; meis: trāsīuq; ad filios ā-
mon: et ēdidi eos dñs ī man? meas. Quid
cōmerui: ut aduersum me p̄surgatis in p̄-
lium? Vocatis itaq; ad se cunctis viris de
galaad pugnabat p̄tra ephraim. Percusserūt
q; viri galaad viri ephraim: q; dixerat fu-
gitū? est galaad de ephraim et habitat in
medio ephraim et manasse. Occupauerūt
galaadite vada iordanis p̄ q̄ ephraim re-
uersurus erat. Cūq; venisset ab ea d̄ ephra-
im numero fugiēs. atq; dixisset obsecro ut
me trāsire p̄mittas: dicebāt ei galaadite.
Nūqd̄ ephraeus es? Quo dicēte nō sū: in-
terrogabāt eū. Dic ergo seboleth: qd̄ iter-
pretat̄ spica? Qui respōdebat thebboleth
eadem l̄ra spicam exprimere non valens:
statimq; apprehensum iugulabāt ī ip̄o ior-
danis trāsitu. Et ceciderūt in illo tēpore d̄

epbrai q̄dragita duo milia. Judicauit ita
q̄ iepthe galaabites isrl̄ sex ānis: et mortu
us ē ac sepult⁹ in ciuitate sua galaad. P
hūc iudicauit isrl̄ abessan de bethleme: q̄
habuit ēginta filios et tottidē filias Quas
emittēs foras maritis dedit: et eiusdem nu
meri filijs suis accepit uxores: introducēs
ī domū suā. Qui septē ānis iudicauit isrl̄
mortuusq; ē ac sepult⁹ in bethleē. Qui suc
cessit abiaō zabolonites: et iudicauit isrl̄
decē ānis: mortuusq; ē ac sepult⁹ in zabu
lon. Post hūc iudicauit isrl̄ abdo fili⁹ hel
les pharatonites q̄ habuit q̄draginta fili
os et triginta ex eis nepotes ascendētes su
per septuaginta pullos azinaz: et iudica
uit isrl̄ octo ānis: mortuusq; est ac sepul
tus in pharaton terre ephraim in monte
amalech.

Capitulū. XIII.

Rursumq; filij israhel fecerūt maluz
in p̄spectu dñi: qui tradidit eos in
manus philistinorū q̄draginta an
nis. Erat autē quidē vir de saraa et d stirpe
dan nomine manue habēs uxore sterilez:
cui apparuit angelus dñi: et dixit ad eam.
Sterilis es et absq; liberis: s; p̄cipies et pa
ries filiū. Caue ḡ ne bibas vinū ac siceraz
nec immundū q̄c̄ comedas: q; p̄cipies et
paries filium: cui⁹ nō tanget caput noua
cula. Erit enī nazareus dei ab ifantia sua
et ex matris utero: et ip̄e incipiet liberare is
rahel de manu philistinorū. Que cū venis
set ad maritū suū: dixit ei. Vir dei venit
ad me habens vultū angelicum. terribilis
nimis. Quē cū interrogassē q̄s esset et vnde
venisset et quo nomie vocare noluīt mī
hi dicere: sed hoc r̄ndit. Ecce p̄cipies et pa
ries filiū. Caue ne vinū bibas nec siceraz:
et ne aliq̄ vescaris imundo. Erit enī puer
nazareus ab infantia sua et ex utero mris
sue: vsq; ad diem mortis sue. Orauit itaq;
manue dñm et ait. Obsecro dñe ut vir dei
quē misisti veniat itez: et doceat nos quid
nos debeamus facere de puero qui nasci
tur ē. Exaudiuitq; dñs dep̄cantē manue:
et apparuit rursū āgel⁹ dñi uxori ei⁹ sedēti
in agro. Manue autē marit⁹ ei⁹ nō erat cuz
ea. Que cū vidisset āgelū festinauit et cu
currit ad virū suū: nunciauitq; ei dicens.
Ecce apparuit mīhi vir quē ante videram
Qui surrexit et secutus est uxorem suam:
veniensq; ad virum dixit ei. Tu es qui lo

cut⁹ es mulieri! Et ille r̄ndit. Ego sū. Cui
manue. Qñ inq̄t fmo tu⁹ fuerit expletus:
q̄d vis ut faciat puer aut a q̄ se obseruare
debebit! Dixitq; angelus dñi ad manue.
Ab oīb; q̄ locut⁹ sū uxori tue abstineat se
et q̄c̄d ex vinea nascit⁹ nō comedat: vinū
et sicerā nō bibat: nullo vescat⁹ imundo. et
q̄d ei p̄cepi impleat atq; custodiat. Dixit
itaq; manue ad angelū dñi. Obsecro te ut
acq̄escas p̄cib; meis: et faciam⁹ tibi hedū d
capris. Cui r̄ndit angel⁹. Si me cogis n̄
comedā panes tuos: si at̄ vis olocauitum
facere offer illō dño. Et nesciebat manue
q̄d angel⁹ dñi esset. Dixitq; ad eū. Quod ē
tibi nomen: ut si sermo tuus fuerit exple
tus honorem⁹ te! Cui ille r̄ndit. Cur q̄ris
nomē meū q̄d est mirabile! Tulit itaq; ma
nue hedum de capris et libamēta: et posuit
sup̄ petrā offerēs dño qui facit mirabilia:
ip̄e autē et uxor ei⁹ intuebant⁹. Cūq; ascē
deret flamma altaris in celū: angel⁹ domi
ni pariter in flāma ascēdit. Qd cū vidisset
manue et uxor ei⁹. p̄ni ceciderūt ī terrā: et
vlē eis nō apparuit angel⁹ dñi. Statimq;
intellexit manue āgelū dñi esse: et dixit ad
uxorē suā. Morite moriemur: quia vidim⁹
dñm. Cui r̄ndit mulier. Si dñs nos vellz
occidere de manib; nostris olocauitū et li
bamēta nō suscepisset: nec ostendisset nob
hec oīa: neq; ea q̄ sūt v̄tura dixisset. Pe
perit itaq; filiū: et vocauit nomē ei⁹ samsō
Creuitq; puer et benedixit ei dñs: cepitq;
spūs dñi esse cū eo in castris dan in terra
saraa et esthaol.

Capit. XIII.

Descendit ergo samsō in thamnatha
vidensq; ibi mulierem de filiabus
philistijm ascendit et nūciauit pa
tri suo et mri sue dicēs. Elidi mulierē ī thā
natha de filiabo philistinorū quā q̄so ut mī
hi accipiat⁹ uxore. Cui dixerūt p̄r et mā
sua. Nūq̄d nō ē mulier in filiabo frat̄z tu
orū et ī oī p̄plo tuo: q; vis accipe uxore de
philistijm qui incircūcisi sunt! Dixitq; sā
son ad patrem suum. Danc mīhi accipe
quia placuit oculis meis. Parentes autē
ei⁹ nesciebāt q̄d res a dño fieret: et q̄reret
occasionē p̄r philistijm. Eo enī tpe dñabā
tur philistijm israheli. Descendit itaq; sā
son cuz p̄re suo et matre in thamnatha.
Cūq; venisset ad vineas opidi apparuit
catulus leonis seu⁹ et rugiens: et occurrit

ei. Irruit autē spiritus dñi ī sālon: ⁊ dila-
cerauit leonē q̄li hebū in frusta decerperet
nihil omnino habēs ī manu: ⁊ hoc p̄ri et
m̄ri noluit īdicare. Descēditq; ⁊ locut⁹ est
mulieri q̄ placuerat oculis ei⁹. Et p̄ aliq̄t
dies reuertens ut acciperet eā: declinauit
ut videret cadauer leonis. Et ecce examē
apū ī ore leonis erat: ac fau⁹ mellis. Quez
cū sūpsisset in manib⁹ comedebat in via:
veniesq; ad p̄rem suū ⁊ m̄em debuit eis p̄-
tem q̄ ⁊ ip̄i comederūt: nec tñ eis voluit ī-
dicare q̄ mel de corpore leonis assūpserrat.
Descēdit itaq; p̄r ei⁹ ad mulierē: ⁊ fecit fi-
lio suo samson quiniū. Sic ei iuuenes fa-
cere p̄sueuerāt. Cū ḡ ciues loci illi⁹ vidis-
sent eū debet ei sobales triginta q̄ essent
cū eo. Quib⁹ locut⁹ est samson. Proponā
vobis q̄stionis pbleuma: qd̄ si solueritis
mibi intra septē dies quiniū dabo vob̄ tri-
ginta sindones ⁊ tottīdē tunicas. Sin ac
non potueritis soluere: vos dabitis mibi
triginta sindones ⁊ eiusdē numeri tunicas.
Qui rñderūt ei. Propone pbleuma ut au-
diamus. Dixitq; eis. De comedete exiuit
cibo: ⁊ de forti egressa est dulcedo. Nec po-
tuerūt p̄ tres dies p̄posicōnē soluere. Cūq;
adesset dies septimus: dixerūt ad uxorem
samson. Blandire viro tuo: ⁊ suade ei ut ī
dicet tibi qd̄ significet pbleuma. Quod si
facere nolueris: incendemus te ⁊ domum
p̄ris tui. An idcirco vocastis nos ad nu-
pcias ut spoliaretis. Que fundebat apud
samson lacmas: ⁊ querebat dicēs. Obisti
me ⁊ nō diligis: idcirco pbleuma qd̄ p̄po-
sisti filiis ip̄li mei nō vis mibi exponere.
At ille rñdit. Patri meo ⁊ m̄ri nolui dice-
re: ⁊ tibi īdicare potero. Septē igit̄ dieb⁹
quiniū flebat añ eū: tandēq; die septimo cū
ei eēt molesta exposuit. Que statī indica-
uit ciuib⁹ suis. Et illi dixerūt ei die septio
añ solis occubitu. Quid dulci⁹ melle: ⁊ qd̄
forti⁹ leone? Qui ait ad eos. Si nō arasse-
tis in vitula mea: nō inuenissetis p̄posicō-
nem meā. Irruit itaq; ī eū spūs dñi: descē-
ditq; ascalonē ⁊ pcussit ibi triginta viros
q̄rū ablatis vestes dedit hīs q̄ pbleuma
soluerāt. Iratusq; nimis ascēdit ī domum
p̄ris sui: vxor autē ei⁹ accepit maritū vnū
de amicis eius ⁊ p̄nubis.

Post aliq̄ntū autē t̄pis cū dies triti-
ce messis instarent venit samson
inuifere volens vxores suam: ⁊ at-
tulit ei hedum de capris. Cūq; cubiculū
eius solito vellet intrare: p̄hibuit illū pa-
ter illius dicens. Putavi q̄ odisses eam: ⁊
ideo ēdidi illā amico tuo. Sz̄ habet sororē
q̄ iunior ⁊ pulcrior illa est: sit tibi pro
ea vxor. Qui sāsō rñdit. Ab hac die n̄ erit
culpa ī me p̄tra philisteos. Faciā ei vobis
mala. Perrexitq; ⁊ cepit trecētas vulpes:
caudalq; earū vinxit ad caudas ⁊ faces li-
gauit ī medio: q̄s igne succentens dimisit
ut huc illucq; discurrerēt. Que statī prex-
erūt ī segetes philistinorū. Quib⁹ succensis
⁊ p̄portate iā fruges ⁊ adhuc stātes ī sti-
pula p̄cremati sūt: intrā ut vineas q̄s ⁊ o-
liueta flāma p̄sumeret. Dixeruntq; phili-
stīm. Quis fecit hāc rē? Quib⁹ dictū est.
Sāsō gener thānathēi: qz̄ tulit vxorē ei⁹
⁊ alteri tradidit hec operatus est. Ascende-
rūtq; philistīm: ⁊ p̄buserūt tam mulierem
q̄ patrē eius. Quib⁹ ait samson. Licet hec
feceritis tñ adhuc ex vobis expetā vlcōnē
⁊ tūc q̄escam. Percussitq; eos ingenti pla-
ga: ita ut stupētes surā femori imponerēt.
Et descēdens habitauit ī spelunca petre-
etham. Igit̄ ascēdentes philistīm ī terrā
iuda castrametati sunt ī loco q̄ postea vo-
catus est lethi id est maxilla: vbi eorū ful⁹
est exercitus. Dixerūtq; ad eos de tribu iu-
da. Cur ascendistis aduersum nos? Qui
rñderūt. Et ligem⁹ samsō venimus: ⁊ red-
damus ei q̄ ī nos operatus est. Descēde-
rūt ḡ tria milia viroz de iuda ad specū si-
licis etham. Dixerūtq; ad samson. Nescis
q̄ philistīm imperēt nobis. Quare hoc fa-
cere voluisti. Quib⁹ ille ait. Sicut fecerūt
mibi: sic feci eis. Ligare inqunt te venim⁹
⁊ ēdere ī manus philistinorum. Quibus
samson iurare ait ⁊ spondete mibi: q̄ occi-
datis me. Dixerunt. Non te occidem⁹: sed
vincitū ēdem⁹. Ligauerūtq; eū duob⁹ no-
uis funib⁹: ⁊ tulerūt eū de petra ethā. Qui
cū venisset ad locū maxille ⁊ philistīm vo-
ciferātes occurrissent ei irruit spūs dñi ī
eū: ⁊ sic solent ad ardorē ignis ligna p̄su-
mi. ita vincula q̄b⁹ ligat⁹ erat dissipata sūt
⁊ soluta. Inuētāq; maxillā. i. mābībulaz
azini q̄ iacebat arripiēs: īfecit ī ea mille
viros ⁊ ait. In maxilla azini ī mābībula

pulli azinay deleui eos: et percussit mille viros. Cūq; hec verba canēs plesset: precit mādibulā de manu: et vocauit nomē loci illi? ramathlechi: qđ inēptat eleuacō maxille. Siciēs q; vald. clamauit ad dñm et ait Tu dedisti i manū fui tui salutē hāc maximā atq; victoriā: et en siti morior: icidā: q; in man? ēcumcisor. Aperuit itaq; dñs molarē tētē i maxilla azini: et egressē sunt ex eo aq. Quib; haustis reuocillauit spiritum: et vires recepit. Idcirco appellatū est nomē loci illi? inuocātis fons de maxilla: vsq; i pntem diē. Iudicauitq; israhel i diebus philistijm viginti annis.

Capitulū. XVI.

Huit q; in gazā et vidit ibi mlierē meretricē: ingressusq; ē ad eā. Qđ cū audisset philistijm et prebuisse apud eos. itrasse urbē sāson: ēcūdedert eū positis in porta ciuitatib; custodib;: et ibi tota nocte cum silētio p̄stolātes vt facto mane exeuntē occiderēt. Dormiuit at sāson vsq; ad mediū noctis: et inde psurgēs apphēdit ābas porte fores cū postib; suis et sera: impositasq; humeris suis portauit ad vticē montis q; respicit hebrō. P? hec amauit mlierē q; habitauit i valle sozeth: et vocabat dalila. Eleuēstq; ad eā p̄ncipes philistinor atq; dixerūt. Decipe eū et disce ab illo in q; habeat tāta fortitudinē: et quō eū superare valeam? et victū affligere. Qđ si feceris: dabim? tibi singlī mille argētēos. Locuta ē g; dalila ad sāson. Dic mibi obsecro in q; sit tua maximā fortitudo: et qđ sit q; ligat? erūpere nequeas. Cui rñdit sāson. Si septē neruiceis funib; necdū sic cis et adhuc humētib; ligat? fuero: infirm? ero vt ceteri hoies. Attulerūtq; ad eā sa: trape philistinor septē funes vt dixerat: qđo vinxit eū latentib; apud se insidijs: et in cubiculo finē rei expectātib;. Clamauitq; ad eū. Philistijm sup te sāson. Qui rupit vincula quō si rūpat qđ filiū de stupa tortū sputamine cū ardorē ignis accepit: et nō est cognitū in q; esset fortitudo eius. Dixitq; ad eū dalila. Ecce illusisti mibi: et falsū locutus es. Saltem nūc indica mihi quo ligari debeas. Cui ille rñdit. Si ligatus fuero nouis funib; qui nunq; fuerūt in ope: infirmus ero et aliorū hominū similis. Quib; rurū dalila vinxit eū: et clama

uit philistijm sup te sāson: i cubiculo inli: dijs p̄paratis. Qui ita rupit vincula: qđ fili telaz. Dixitq; dalila rurū ad eū. Al: queq; decipis me et falsū loqris: Ostēde d; q; vinciri debeas. Cui rñdit samson. Si inqt septē crines capitis mei cū licō plexueris et clauū hīs circū ligatū terre fixeris: infirmus ero. Qđ cū fecisset dalila: dixit ad eū. Philistijm sup te sāson. Qui psurgēs d; sōno extraxit clauū cū crinib; et licō. Dixitq; ad eū dalila. Quō dicis q; amas me cū anim? tu? non sit mecū? Per tres vices mērit? es mibi: et noluisti dicere in quo sit maximā fortitudo tua. Cūq; molesta ei eēt et p̄ mltos dies iugit adhereret spaciū ad qētē n̄ tribuēs: defecit anima ei? et ad mortem vsq; lassata ē. Tūc aperiēs veritatem rei dixit ad eā. Ferrū nūq; ascendit super caput meū: q; nazare? id ē p̄secratus dño sū d; vtero mris mee. Si rasū fuerit caput meū recedat a me fortitudo mea et deficiā eroq; sic ceteri hoies. Alidēsq; illa q; p̄fess? ei eēt omnē animū suū: misit ad p̄ncipes philistinor ac mandauit. Ascēdite adhuc semel: q; nūc mibi apuit cor suū. Qui ascēderūt: assūpta pecunia quā pmiserāt. At illa dormire eū fecit sup genua sua: et in sinu suo reclinare caput. Vocauitq; tōsorē et rasit septē crines ei?: et cepit abigere eū et a se repellere. Statim ei de eo fortitudo discessit. Dixitq; philistijm sup te samson. Qui de sōno psurgēs dixit in aio suo. Egrediar sicut añ feci et me excutiā: nesciēs q; recessisset ab eo dñs. Quē cū apphēdisent philistijm statim eruerūt oculos eius. et duxerūt gazam victū cathenis: et clausū i carcere mollere fecerūt. Itaq; capilli eius renasci ceperāt: et p̄ncipes philistinor cō: uenerūt i vnū vt imolarēt hostias magnificas dagō deo suo et epularē dicētes: ēdibit de? n̄ inimicū n̄m sāson i man? n̄as. Qđ ecia p̄plus vitēs laudabat deū suū: ea: dēq; dicebat. Tradidit de? n̄ aduersariū n̄m in man? n̄as: q; deleuit terrā n̄am: et occidit plurimos. Letātesq; p̄ puuiā sūptis iaz epulis p̄ceperūt vt vocaret sāso: et añ eos luderet. Qui abductus d; carcere ludebat añ eos: feceruntq; euz stare inter duas columnas. Qui dixit puero regenti gressus suos. Dimitte me vt tāgam colūnas qđo omīs iminet dom? et recliner sup

eas et paululum reforescant. Domus autem erat plena virorum ac mulierum: et erant ibi omnes principes philistinorum: ac de tecto et solario circiter familia utriusque sexus spectabant ludum sason. At ille inuocato domino ait. Domine deus meus me memeto mei: et redde mihi nunc fortitudinem per quam stinam deus meus ut percussis me de hostibus meis et per amissionem duorum luminum unam percussorem recipiam. Et appropinquans abas columnas quas in nitebat domus: alteramque eam percussit. et alteram leua tenens ait. Moriamur anima mea cum philistinis. Percussisque fortiter columnas cecidit domus super omnes principes et ceteram multitudinem quam ibi erat. Multoque plures interfecit mortuos: quam ante vivum occiderat. Descendentes autem fratres eius et universa cognatio tulerunt corpus eius: et sepelierunt in sarai et estabol in sepulcro patris sui manue: indicavitque israel viginti annis.

Capitulum.

XVII.

Eratque eo tempore vir quidam de monte ephraim nomine michas: qui dixit matri sue. Millescentum argenteos quas separaveras et super quas me audiente iuraveras ecce ego habeo: et apud me sunt. Qui illa respondit. Benedictus filius meus domino. Reddidit ergo eos matri sue: quam dixerat ei. Consecraui et vovi hoc argentum domino. ut de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculptile atque conflatile: et nunc trado illud tibi. Reddidit igitur eos matri sue. Que tulit ducentos argenteos et dedit eos argentario: ut faceret ex eis sculptile atque conflatile quod fuit in domo miche. Qui ediculam quam in ea deo separavit: et fecit ephod et theraphim id est vestem sacerdotalem et ydola. Implevitque unusquisque filio suorum manum: et factus est ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in israel: sed unusquisque quod sibi rectum videbat hoc faciebat. Fuit igitur in tempore illo alter adolescens de bethleem iuda ex cognatione eius eratque ipse levites et habitabat ibi. Egressusque de civitate bethleem: peregrinari voluit ubicunque sibi commodum reperisset. Cumque venisset in montem ephraim iter faciens et declinasset parvum in domum miche: interrogatus est ab eo unus venisset. Qui respondit. Levita sum de bethleem iuda: et vado ut habitem ubi potuero et utile mihi esse spero. Mane apud me inquit et esto mihi parens ac sacerdos: daboque tibi per annos singulos decem argenteos ac vestem duplicem: et quod ad victum sunt necessaria. Accepit

et mansit apud hominem: fuitque illi quasi unus de filiis. Implevitque micha manum eius: et habuit puerum sacerdotem apud se: nunc scio dicens quod benefaciet mihi deus. habenti leviti cui generis sacerdotem.

Capitulum.

XVIII.

In diebus illis non erat rex in israel: et ephraim dan querebat possessionem sibi ut habitaret in ea. Et quod ad illud enim diem inter ceteras tribus sortem non acceperat. Miserunt igitur filii dan stirpis et familie sue quosque viros fortissimos de sarai et estabol: ut explorarent terram et diligenter inspicerent. Dixeruntque eis. Ite et considerate terram. Qui cum pergressi venissent in montem ephraim et intrassent domum miche: requeverunt ibi. Et agnoscetes vocem adulescentis levite. Vocatusque illi diuersorio: dixerunt ad eum. Quis te huc adduxit? Quid habes agis? Quam ob causam huc venire voluisti? Qui respondit eis. Nec et hec prestat michi michas: et me mercede perduxit ut sim ei sacerdos. Rogaveruntque eum ut perquireret dominum: et scire posset an prospero itinere pergeret: et res haberet effectum. Qui respondit eis. Ite cum pace. Dominus respicit viam vestram: et iter quem pergitis. Eunt igitur quosque viri venerunt lais: videruntque populum habitantem in ea absque ullo timore iuxta consuetudinem sidoniorum: securum et quietum nullo eis penitus resistente magnarumque opum: et perculum a sidone atque a cunctis hominibus separatum. Reversique ad fratres suos in sarai et esthaol: et quod egissent sciscitantes responderunt. Surgite et ascendamus ad eos. Elidimus enim terram valde opulentam et uberem. Nolite negligere: nolite cessare. Eamus et possideamus eam: nullus erit labor. Intrabimus ad securos in regionem latissimam: et detur nobis dominus locum in quo nulli rei est penuria eorum qui gignunt in terra. Profecti igitur sunt de cognatione dan id est de sarai et esthaol sexcenti viri accincti armis bellicis: ascendentesque manserunt in cariathiarim iude: quod locus ex eo tempore castrorum dan nomen accepit. et est per tergum cariathiarum. Inde transierunt in montem ephraim. Cumque venissent ad domum miche: dixerunt quosque viri qui prius missi fuerant ad considerandam terram lais ceteris fratribus suis. Nostis quod in domibus istis sit ephod et theraphim et sculptile atque conflatile? Audete quod vobis placeat. Et cum paululum declinassent ingressi sunt domum adulescentis levite qui erat in domo

miche: salutaueruntque eum omnibus pacificis: sex
centi autem viri ita ut erant armati stabant ante
ostium. At illi qui ingressi fuerant domum iuue-
nis sculptile et ephod et theraphim atque con-
flatile tollere nitebantur: et sacerdos stabat
ante ostium: sexcentis viris fortissimis haut pro-
cul expectantibus. Tulerunt igitur qui intraverant
sculptile ephod et ydola atque conflatile.
Quibus dixit sacerdos. Quid facitis? Qui
riderunt. Tace et pone digitum super os tuum:
veni quod nobiscum: ut habeamus te patrem ac
sacerdotem. Quid tibi melius est ut sis sa-
cerdos in domo unius viri: an in una tri-
bu et familia in israel? Quod cum audisset ac-
ceperunt sermonibus eorum et tulit ephod et ydola
ac sculptile et profectus est cum eis. Qui cum per-
geret et ante se ire fecissent pueros ac iuven-
ta et omne quod erat pretiosum itaque a domo miche
erant procul: viri qui habitabant in edibus miche
proclamantes secuti sunt: et per tergum clamare ce-
perunt. Qui cum resperissent dixerunt ad micha-
am. Quid tibi vis? Cur clamas? Qui respondit
Deos meos quos michi feci tulistis et sacerdo-
tem et omnia que habeo: et dicitis quid tibi est? Di-
xeruntque ei filii dan. Cave ne ultra loquaris ad
nos: et veniant ad te viri animo periclitati: et ipse
cum omni domo tua perias. Et sic cepto iti-
nere prexerunt. Quibus autem micha quod fortio-
res se essent: reuersus est in domum suam. Perce-
ti autem viri tulerunt sacerdotem et qui superdixerunt
venieruntque in lais ad populum quiescentem atque secu-
rum et percusserunt eos in ore gladii. Urbemque incen-
dio tradiderunt nullo penitus ferente presidium: eo
quod procul habitaret a sidone et cum nullo ho-
minum haberet quicquam societatis ac negotij.
Erat autem ciuitas sita in regione roob quam rur-
sum extruentes habitauerunt in ea vocato no-
mine ciuitatis dan iuxta vocabulum patris
sui quem genuerat israel qui prius lais dicebatur.
Posueruntque sibi sculptile: et ionatham filium
gersam filij moysi ac filios eius sacerdotes in
tribu dan: usque ad diem captiuitatis sue.
Mansitque apud eos ydolum miche omni tempore quod
fuit domus dei in silo. In diebus illis non erat
rex in israel.

Capi. XIX.

Fuit quidam vir leuitas habitans in la-
tere montis ephraim. qui accepit uxorem
de bethleem iuda. Que reliquit eum et
reuersa est in domum patris sui bethleem: man-
sitque apud eum quatuor mensibus. Secutusque est
eam vir suus volensque reconciliari ei atque blan-

diri et secum reducere: habens in comitatu pue-
rum et duos asinos. Que suscepit eum: et intro-
duxit in domum patris sui. Quod cum audisset so-
cer eius eumque vidisset occurrit ei letus: et am-
plexatus est hominem. Mansitque gener in domo so-
ceris tribus diebus comedens cum eo et bibens fa-
miliariter: die autem quarto de nocte surgens
proficisci voluit. Quem tenuit socer: et ait ad
eum. Gusta prius pusillum panis et porta sto-
machum: et sic proficisceris. Sedebatque simul:
ac comederunt et biberunt. Dixitque pater puellae ad
generum suum. Queso te: ut hodie hic maneat
pariterque letemur. At ille surgens cepit
velle proficisci. Et nihilominus obnixus eum so-
cer tenuit: et apud se fecit manere. Mane
autem facto parabat leuitas iter. Cui socer rur-
sum. Obsecro inquit ut paululum cibi capias: et
assumptis viribus donec incrementum dies. postea
proficiscaris. Comederunt ergo simul: surrexitque
adolescens ut pergeret cum uxore sua et puero.
Qui rursum locutus est socer. Considera quod dies
ad occasum declinior sit: et propinquat ad vesperem.
Mane apud me etiam hodie et duc letum diem:
et cras proficisceris ut vadas in domum tuam.
Noluit gener acquiescere sermonibus eius: sed
statim prexit et venit pertrahebatur quod altero no-
mine vocatur birlim: ducens secum duos asinos
onustos et cubinam. Jamque aderant iuxta
iebo et dies mutabatur in noctem. Dixitque puer
ad dominum suum. Veni obsecro declinemus ad
urbem iebuseorum: et maneamus in ea. Qui re-
spondit dominus. Non ingrediar opidum gentis alie
ne que non est de filiis israel: sed transibo usque ga-
baa et cum illuc puero manebimus in ea:
aut certe in urbe rama. Transiit ergo iebo et
ceptum carpebat iter: occubuitque eis sol iux-
ta gabaa que est in tribu beniamin: diuertere itaque
ad eam ut manerent ibi. Quo cum inisset se-
debant in platea ciuitatis: et nullus eos recipere
voluit hospicio. Et ecce apparuit homo se-
nex reuertens de agro et de ope suo vespere
ri: qui et ipse erat de monte ephraim: et peregrinus
habitabat in gabaa. Noctes autem regionis
illius erant filij iemini. Eleuatisque oculis
vidit senex sedentem hominem cum sarcinulis su-
is in platea ciuitatis: et dixit ad eum. Ante
venis: et quo vadis? Qui respondit ei. Pro-
fecti sumus de bethleem iuda: et pergitur ab lo-
cum nostrum qui est in latere montis ephra-
im vnde ieram bethleem. Et nunc vadimus ad
domum dei: nullusque sub tectum suum nos vult

recipe. habētes paleas ⁊ fenū ī azinorū pa-
bulū: ⁊ panē ac vinū ī meos ⁊ ancille tue
vſus ⁊ pueri q̄ mecū ē. Nulla re indigem⁹
niſi hoſpicō. Cui rñdit ſenex. Pax tecū ſit
Ego p̄beo omnia q̄ neceſſaria ſūt: tñ que-
ſo ne ī platea maneaſ. Introduxitq; eū
ī domū ſuam: ⁊ pabulū azinis p̄buit: ac
poſtq̄ lauerūt pedes ſuos recepit eos ī cō-
uiuū. Illis epulātib⁹ ⁊ poſt laborē itine-
ris cibo ⁊ potu reficiētib⁹ corpora: vene-
rūt viri ciuitatis illi⁹ filij belial id eſt abſq; iu-
go: ⁊ circūdantes domū ſenis fores pulſa-
re ceperūt clamātes ad dñm dom⁹ atq; di-
cētes. Educ vix q̄ ingreſſus eſt domū tuā:
vt abutamur eo. Egreſſuſq; ē ad eos ſenex
⁊ ait. Nolite fr̄es nolite facere malū hoc:
q̄ ingreſſus ē hō hoſpiciū meū: ⁊ ceſſate
ab hac ſtulticia. Dabeo filiā virgineꝝ. ⁊ hō
habet ꝓcubinā: educam eaſ ad voſ vt
humilietis eaſ ⁊ vſam libidinē ꝓpleatis:
tātū obſecro ne ſceluſ hoc ꝓ naturā ope-
remini ī vix. Nolebāt acq̄ſcere ſmōib⁹ il-
li⁹. Qd̄ cernēſ hō adduxit ad eos cōcubi-
nā ſuā: ⁊ eiſ ēdidit illudēdā. Qua cū tota
nocte abuſi eſſent: dimiſerūt eā mane. At
mulier receſſētib⁹ tenebris venit ad oſtiū
dom⁹ ubi manebat dñſ ſuus: ⁊ ibi corruit
Mane facto ſurrexit homo ⁊ aperuit oſti-
um vt ceptā expleret viā: ⁊ ecce ꝓcubina
ei⁹ iacebat añ oſtiū ſparſa ī limine mani-
bus. Cui ille putāſ eā q̄ſcere loquebatur
Surge vt ambulem⁹. Qua nichil rñdēte ī
telligēſ q̄ erat mortua. tulit eā ⁊ ipſiuit
azinorū: reuerſuſq; eſt ī domū ſuā. Quam-
cū eſſet ingreſſuſ arripuit gladiū: ⁊ cada-
uer vxoris cū oſſib⁹ ſiſis ī duodecim ꝓtes
ac fruſta ꝓcidens miſit ī omēſ terminoſ
iſrl. Qd̄ cū vidiffent ſinguli ꝓclamabant.
Nūq̄ reſ talis facta eſt ī iſrahel ex eo die
q̄ aſcēderūt ꝓreſ nr̄i de egipto vſq; ī ꝓreſ
tempuſ. Ferte ſentēciam: ⁊ ī comuni de-
cernite quid facto opuſ ſit.

Capitulū.

XX.

Egreſſi itaq; ſūt omneſ filij iſrahel
⁊ pariter ꝓgregati quaſi vir vnus
de dan vſq; berſabee ⁊ terra gala-
ad ad dñm ī maſpha: omneſ q̄ anguli
ꝓꝓloꝝ ⁊ cūcte trib⁹ iſrl ī eccliam ꝓꝓli dei
ꝓuenerūt q̄draginta milia ꝓeditū pugna-
toꝝ. Nec latuit filioſ beniamin: q̄ aſcen-
diſſent filij iſrl ī maſpha. Interrogatuſq;

leuita marituſ mulieris iſterfecte. quō tñ
ſceluſ ꝓꝓetratū eſſet: rñdit. Eleni ī gabaa
beniamī cū vxore mea: illucq; diuertī. Et
ecce hoieſ ciuitatis illi⁹ cūcūderūt nocte
domū ī q̄ manebā volēteſ me occidere: et
vxorē meā īcredibili furore libidiniſ dex-
ateſ: deniq; mortua ē. Quā arreptā ī fru-
ſta ꝓcidi: miſiq; ꝓteſ ī omēſ t̄minoſ ꝓſ-
ſeſſiōiſ vſe: q̄ nūq̄ tñ nephaſ ⁊ tāgrande
ꝓiaculū factū ē ī iſrl. Adeſtiſ oēſ filij iſrl
decernite qd̄ facere debeatiſ. Stāſq; omēſ
ꝓꝓluſ ⁊ q̄ſi vni⁹ homiſ ſmōe rñdit. Nō re-
cedem⁹ ī tabnacula nr̄a: nec ſuā q̄ſq; itra-
bit domū: ſ; hoc ꝓ gabaa ī ꝓmune facie-
m⁹. Decē viri eligāſ e centū ex oib⁹ t̄bub⁹
iſrl ⁊ cētū de mille et mille d̄ decē milib⁹ vt
ꝓꝓortēt exercitui cibaria: ⁊ poſſim⁹ ꝓꝓꝓre
ꝓ gabaa beniamin: ⁊ reddere ei ꝓ ſcelere
qd̄ mereſ. Cōueitq; vniuerſuſ iſrl ad ciui-
tatē q̄ſi hō vn⁹ eadem mēte vnoq; ꝓſilio: ⁊
miſerūt nūcioſ ad oēſ trib⁹ beniamī qui
dicerēt. Cur tñ nephaſ ī vobiſ reptū eſt:
Tradite homineſ d̄ gabaa q̄ hoc flagiciū
ꝓꝓetrarunt vt morianē: ⁊ auferaſ malū d̄
iſrahel. Qui noluerunt fratrū ſuoꝝ filioꝝ
iſrahel audire mandatuſ: ſ; ex cun-
ctiſ vrbib⁹ q̄ ſortis ſue erāt ꝓuenerunt ī
gabaa vt illiſ ferrēt auxiliū: ⁊ ꝓ vniuer-
ſum ꝓꝓlū iſrahel dimicarēt. Inuentiq; ſūt
viginti q̄nq; milia d̄ beniamī educētū gla-
diū ꝓter habitatoꝝ gabaa q̄ ſeptingenti
erāt viri fortiffimi ita ſiniſtra vt dextra ꝓ-
lianteſ: ⁊ ſic fūdiſ lapideſ ad certū iacien-
teſ vt capillū q̄ poſſent ꝓcutere: ⁊ neq̄q̄
ī alterā ꝓte ictuſ lapidiſ deferret. Eliroꝝ
q̄ iſrl abſq; filiſ beniamī inuenta ſūt q̄-
draginta milia educētū gladios ⁊ para-
toꝝ ad pugnā: q̄ ſurgēteſ veneſt ī domū
dei hoc ē ī ſilo: ꝓſulerūtq; dñm atq; dixe-
rūt. Quis erit ī exercitu nr̄o ꝓnceꝓſ c̄ta-
miniſ ꝓ filiōſ beniamī: Quib⁹ rñdit do-
min⁹. Judas ſit dux vſ. Statiq; filij iſrl
ſurgēteſ m̄ae caſtrametati ſt iuxta gaba-
a: ⁊ ite ꝓcedēteſ ad pugnā ꝓ beniamī. vr-
bē oppugnare ceperūt. Egreſſiq; filij beni-
amin de gabaa: occiderunt de filiſ iſrahel
die illo viginti duo milia viroꝝ. Ruſū filij
iſrl ⁊ fortitudine ⁊ numero ꝓſidenteſ ī eo
tē loco ī q̄ priuſ certauerūt aciem direx-
erūt: ita tñ vt ꝓri⁹ aſcēderēt ⁊ flerēt corā
dño vſq; ad noctē: ꝓſulerūtq; eū ⁊ dicerēt

Debeo ul̄ pcedere ad dimicādū p̄ filios beniamī fr̄es meos an nō? Quib⁹ ille r̄ndit. Ascēdite ad eos: et inite certamē. Cūq; filij isrl̄ altera die p̄tra filios beniamī ad plū pcessissēt. erupērt filij beniamī d̄ portis gabaa: et occurrētes eis tāta ī illos ce te bachati sūt. ut decē et octo milia viroz educētū gladiū psternerēt. Quāobzē oēs filij isrl̄ venērūt in domū dei: et sedētes flebāt corā dño. Ieiunauerūtq; die at̄ illo usq; ad vesperā: et obtulerūt ei olocaustra atq; pacificas victimas: et sup̄ statu suo interrogauerūt. Eo tpe ibi erat archa federis domi: et sinees fili⁹ eleazari filij aaron p̄positus dom⁹. Cōsuluerūt igit̄ dñm atq; dixerūt. Exire ultra debem⁹ ad pugnaz p̄tra filios beniamin fr̄es n̄ros an quiescere? Quib⁹ ait dñs. Ascēdite. Eras enī trabam eos in manus v̄ras. Posuerūtq; filij isrl̄ insidias p̄ circuitū urbis gabaa: et tertia vice sicut semel et bis p̄tra beniamin exercitū p̄duxerūt. Sed et filij beniamin audacter erupērūt de ciuitate: et fugiētes aduersarios longius p̄secuti sūt: ita ut vulnerarēt ex eis sicut p̄mo die et secundo: et cederēt p̄ duas semitas vertentes terga q̄z una ferebat ī bethel et altera in gabaa: atq; psternerent triginta circiter viros. Putauerūt ei solito eos more cedere. Qui fugā arte simulantē inieūt p̄siliū ut abstraherēt eos d̄ ciuitate: et q̄si fugientes ad sup̄dictas semitas p̄ducerēt. Omnes itaq; filij isrl̄ surgētes de sedib⁹ suis tēderunt aciē in loco q̄ vocat̄ baalthamar: insidie q̄z q̄ circa urbē erāt paulatim se apire ceperūt et ab occidentali urbis pte pcedere. S; et alia decē milia viroz de vniuerso isrl̄. habitatores urbis ad certamina puocabāt: inguatūq; ē bellū p̄tra filios beniamin: et n̄ intellexerūt q̄ ex omni pte illis instaret interit⁹. Percussitq; eos dñs in p̄spectu filioz israhel: et interfecerūt ex illis in illo die viginti q̄z milia et cētū viros oēs bellatores et educētes gladiū. Filij aut̄ beniamī cū se īferiores eē vidissent ceperunt fugere. Qd̄ cernerētes filij isrl̄ dederūt eis ad fugiēdum locū: ut ab p̄paratis insidiis deuenirent q̄s iuxta urbē posuerāt. Qui cū repēte de latibulis surrexissent et beniamī terga cedentib⁹ daret: ingressi sūt ciuitatē et pcusserūt eā ī ore gladij. Signū at̄ dederant filij isrl̄

hij q̄s ī insidijs collocauerāt: et postq̄ urbē cepissent ignē accēderēt: ut ascēdētē ī altū fumo captā urbē demonstrarēt. Qd̄ cū cernerēt filij israhel in ip̄o certamine positi. putauerūt enī filij beniamin eos fugere et instanci⁹ p̄sequebant̄. cesis d̄ exercitu eoz triginta viris: et viderūt q̄si colūnam fumi de ciuitate p̄scēdere: beniamī q̄z respiciēs retro cū captā cernerēt ciuitatē et flāmas in sublimē ferri: q̄ pri⁹ simulauerāt fugā. v̄sa facie forti⁹ resistebāt. Qd̄ cū vidisset filij beniamī ī fugā v̄si sūt: et ad viā deserti ire ceperūt: illuc q̄z eos aduersarij p̄sequētib⁹. Sed et hij q̄ urbē succēderāt occurrerūt eis: atq; ita factū ē ut ex utraq; pte ab hostib⁹ cederēt: nec erat vlla req̄es morientū. Ceciderūt atq; p̄strati sūt ad orientālē plagā vrb̄ gabaa. Fuerūt aut̄ q̄ in eodē loco interfecti sunt decē et octo milia viroz: omēs robustissimi pugnatores. Qd̄ cū vidissent q̄ remāserāt de beniamin fugerūt in solitudinē: et pergebant ab p̄tra cui⁹ vocabulū est remmon. In illa q̄z fuga palātes et in diuersa tēdētes occiderūt q̄nq; milia viros. Et cū ultra tēderēt p̄secuti sūt eos: et interfecerūt etiā alia duo milia. Et sic factū est ut oēs q̄ ceciderāt de beniamī in diuersis locis eēnt viginti q̄z milia pugnatores ad bella p̄mitissimi. Remāserūt itaq; de oī numero beniamī q̄ euadere potuerūt et fugere ī solitudinē sex cētū viri: sederūtq; ī petra remmō mēsi b⁹ q̄ tuor. Regressi aut̄ filij isrl̄ omnes reliq̄as ciuitatis a viris vsq; ad iumēta gladio pcusserūt: cūctasq; vrbes et viculos beniamī vorax flāma consumpsit.

Capitulū.

.XXI.

Itrauerāt q̄z filij isrl̄ ī maspha: et dixerūt. Null⁹ n̄rm dabit filijs beniamī de filiabo suis vxorē. Elenerūtq; oēs ad domū dei ī silo: et in p̄spectū ei⁹ sedentes vsq; ad vesperā leuauerūt vocē: et magno ululatu ceperūt flere dicētes. Quare dñe deus israhel factū est hoc malū in ip̄lo tuo: ut hodie vna trib⁹ auferet̄ ex nobis? Altera autem die diluculo p̄surgētes extruxerūt altare: obtulerūtq; ibi olocaustra et pacificas victimas: et dixerūt. Quis nō ascēdit in exercitū dñi de vniuersis tribub⁹ isrl̄? Grandi ei iuramento se cōstriperāt cū eēnt in maspha. Interfeci eos q̄

defuisset: ductiq; penitēcia filij isrl̄ super
fr̄e suo beniamī cepēnt dicere. Ablata ē ē
bus una d̄ isrl̄. Unde uxores accipiet: Oēs
enī in p̄mune iurauim⁹ non duros nos
hīs filias nostras. Idcirco dixerūt. Quis
est de vniuersis tribub⁹ israhel. q̄ non ascē
dit ad dñm in maspha? Et ecce inuēti sūt
habitatores iabis galaad in illo exercitu
non fuisse. Eo q̄z tpe cū essent in silo nul
lus ex eis ibi reptus est. Miserūt itaq; de
cem milia viros robustissimos: q̄ p̄ceperūt
eis. Itē q̄ pcutite habitatores iabis gala:
ad in ore gladij. tā uxores q̄ puulos eorū:
q̄ hoc erit qd̄ obfuare debebitis. Om̄e ge
neris masculini q̄ mulieres q̄ cognouerūt
viros interficite: virgines resuate. Inuē
te sunt de iabis galaad q̄dringente virgi
nes q̄ nesciēnt viri thoz: q̄ adduxerāt eas
ad castra in silo in terrā chanaan. Miserūt
q̄ nūcios ad filios beniamin qui erant in
petra remmon: et p̄ceperunt eis vt eos su
sciperent in pace. Gēnerūtq; filij beniamī
in illo tpe: q̄ date sunt eis uxores de filia
bus iabis galaad: alias aut̄ nō reppererūt
quas simili mō traderēt. Vniuersusq; isrl̄
valde doluit. q̄ egit penitētiā sup̄ interfe
ctione vni⁹ tribu ex isrl̄: dixerūtq; maiores
nati. Quid faciemus reliquis q̄ non acce
perūt uxores? Omnes in beniamin femine
pciderunt: q̄ magna nobis cura ingentiq;
studio puitendū est: ne vna tribu deleatur
ex israhel. Filias enim nr̄as eis dare non
possumus p̄stricti iuramēto q̄ maledictō
ne q̄ dixim⁹: maledictus q̄ dederit de filia
bus suis uxore beniamin. Cepēntq; p̄siliuz
atq; dixerūt. Ecce sollemnitas dñi ē in silo
āniuersaria. q̄ sita est ad septētrionē vrbis
bethel: ad orientālē plagaz vie q̄ de bethel
tendit ad sicimaz q̄ ad meridiē opidi leb
bona. Preceperuntq; filijs beniamin atq;
dixerunt. Itē: q̄ latitate ī vineis. Cūq; vi
deritis filias silo ad ducendos choros ex
more pcedere: exite repente de vineis q̄ ra
p̄te ex eis singuli uxores singulas: q̄ pgi
te in terrā beniamin. Cūq; venerint p̄res
eaz ac fratres et aduersum vos queri ce
perint atq; iurgari: dicemus eis. Misere
mini eorū. Nō enī rapuerūt eas iure bellan
tium atq; victorū: s̄ rogantib⁹ vt accipe
rent nō dedistis: q̄ a v̄a pte peccatū ē. Fe
cēntq; filij beniamī vt sibi fuerat impera

tum: et iuxta numex suū rapuerūt sibi de
hīs q̄ ducebant choros uxores singulas:
abierūtq; ī possessionē suā edificātes vr
bes q̄ habitātes in eis. Filij q̄z isrl̄ reuersi
sūt p̄ tribu q̄ familias in tabernacula sua
In dieb⁹ illis nō erat rex ī isrl̄: sed vnus
quisq; qd̄ sibi rectū videbat hoc faciebat.

Explicit liber Iudicū. Incipit lib Ruth.

In dieb⁹ vnius iudicis qñ
iudices preerant facta est
fames in terra. Abijt er
go homo de bethleēz iuda
vt peregrinaretur in regi
one moabitite: cum uxore
sua ac duobus liberis. Ipse vocabatur
elimelech q̄ uxor eius noemi. q̄ duo filij al
ter naalō q̄ alter cheliō. effratei de bethleē
iuda. Ingressiq; regionē moabitide mora
bantur ibi. Et mortu⁹ ē elimelech maritus
noemi: remansitq; ip̄a cū filiis. Qui acce
perūt uxores moabitidas: q̄z vna vocaba
tur orpha: alteraq; ruth. Miserūtq; ibi de
cē ānis: q̄ ābo mortui sūt maalon vbelicz
q̄ chelion: remāsitq; mulr̄ orbacha duob⁹ li
beris ac marito. Et surrexit vt in patriaz
pgeret cū utraq; nuru sua de regiōe moa
bitide. Audierat enim q̄ resperisset domi
nus populum suum et dedisset eis escas.
Egressa est itaq; de loco peregrinacōis sue
cum utraq; nuru: q̄ iam ī via reuertēdi po
sita in terrā iuda: dixit ad eas. Itē in do
mū matris vestre. Faciat vobiscū dñs mi
sericordiā: sic fecistis cum mortuis q̄ mecū
Det vobis inuenire requiē in domib⁹ vi
roz q̄s sortiture estis. Et osculata est eas
Que eleuata voce flere ceperunt q̄ dicere.
Tecum pgemus ad ppluz tuū. Quib⁹ illa
rñdit. Reuertimī filie mi. Cur venitis me
cum? Nū ultra habeo filios in vtero meo:
vt viros ex me sperare possitis: Reverti
mini filie mi q̄ abite. Tā eī senectute p̄se
cta sū: nec apta vinculo p̄iugali. Eciam si
posse hac nocte pcipere q̄ parere filios: si
eos expectare velitis donec crescāt q̄ ānos
pubtatis impleāt: añ eritis vetule q̄ nubā
tis. Nolite queso filie mi: quia v̄ra angus
tia magis me p̄mit: q̄ egressa est man⁹ do
mini p̄tra me. Eleuata igitur voce rursum
flere cepēnt. Orpha osculata ē socrum ac

reuerſa: ruth adheſit ſocrui ſue. Cui dixit
noemi. **E**n reuerſa ē cōgta tua ad pplum
ſuū ⁊ ad deos ſuos: vade cū ea. **Q**ue rñdit
Ne aduerſeris mibi: vt relinq̃ te ⁊ abeaꝝ.
Quocūq; preperis pgā: ⁊ ubi morata fue-
ris ⁊ ego piter morabor. **P**opul' tu' pplus
me': ⁊ de' tu' de' me'. **Q**ue te terra ſuſcepe-
rit moriētē ī ea moriar: ibiq; locū accipiā
ſepulture. **H**ec mibi faciat de' ⁊ hec addat
ſi n̄ ſola mors me ⁊ te ſepauerit. **A**lides g̃
noemi q̃ obſtinato ruth aīo decreuiſſet
ſecū pgere. aduerſari noluit: nec ad ſuos
vlē reditū pſuadere. **P**roſecteq; ſūt ſiml
⁊ venerūt ī bethleē. **Q**uibo urbē ingreſſis
velox apud cūctos fama pcrebuit: dice-
bātq; mulieres. **H**ec eſt illa noemi. **Q**uib'
ait. **N**e vocetis me noemi id ē pulcrā. ſed
vocate me mara id ē amarā: qz amaritu-
dine valde repleuit me oīpotens. **E**greſſa
ſum plena: ⁊ vacuā reduxit me dñs. **C**ur
g̃ vocatis me noemi quā dñs hūiliauit: ⁊
afflixit omnipotens? **V**enit g̃ noemi cum
ruth moabitide nuru ſua de t̄ra peregrīa
cōis ſue: ac reuerſa eſt ī bethleem qñ pri-
mum orbea metabanē.

Capitulum. .II.

Erat aut vir elimelech sanguineus. homo potes et magnarum opum nomine booz. Dixitque ruth moabitica ad socrum suam. Si iubes vadam in agrum et colligam spicas que fugerint manum metentium: ubicumque clemetis in me prae familiaribus repperero gratiam. Cui illa respondit. Glade filia mihi. Abijt itaque et colligebat spicas post terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet dominum nomine booz: qui erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleem: dixitque messoribus. Dominus vobiscum. Qui responderunt ei. Benedicat tibi dominus. Dixitque booz iuveni qui messoribus pererat. Cuius est hec puella? Qui respondit. Hec est moabitica que venit cum noemi de regione moabitide: et rogauit ut spicas colligeret remanentes. sequens messorum vestigia. Et de mane usque nunc stat in agro: et nec ad momentum quidem domum reuersa est. Et ait booz ad ruth. Audi filia. Ne vadas in alterum agrum ad colligendum nec recedas ab hoc loco: sed iungere puellis meis: et ubi messuerint sequere. Mandavi enim pueris meis ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas de quibus et pueri mei bi-

bunt. **Q**ue cadens in faciem suam ⁊ aborans super terram. dixit ad eum. **Q**uā hoc mihi ut inuenirē gratiam ante oculos tuos: ⁊ nosse me dignaris peregrinam mulierem: Cui ille rēdit. **N**unciata sunt mihi omnia q̄ feceris socrui tue post mortē viri tui: ⁊ q̄ reliqueris parentes tuos ⁊ terrā in qua nata es: ⁊ veneris ad pplū quem antea nesciebas. **R**eddat tibi dominus p ope tuo: ⁊ plenā mercedem recipias a domino deo israhel ad quē venisti: ⁊ sub cuius pfugisti alas. **Q**ue ait. **I**nueni g̃ciam apud oculos tuos dñe mi: q̄ psolatus es me ⁊ locutus es ad cor ācille tue: q̄ nō sū similis vni? puellaz tuaz. **D**ixitq; ad eaz booz. **Q**uā hora vespēdi fuerit veni huc et comede panē: ⁊ intinge bucellaz tuā in acetō. **D**edit itaq; ad messoz latus ⁊ p̄gesit polētā sibi: comeditq; ⁊ saturata est: ⁊ tulit reliquias. **A**tq; inde surrexit: ut spicas ex more colligeret. **P**recepit aut booz pueris suis dicēs. **E**ciamsi vobiscū metere voluerit ne phibeatis eā: ⁊ d vīs q̄z maīpulis picite de idustria ⁊ remanere pmitte ut absq; rubore colligat: ⁊ colligētē ne mo corūpiat. **C**ollegit g̃ ī agro vsq; ad vesperā: ⁊ q̄ collegerat ūga cedēs ⁊ excucies inuenit ordeī q̄si ephī mēsūrā id ē tres modios: q̄s portās reuerla ē in ciuitatē ⁊ ostendit socrui sue. **I**nsup ptulit ⁊ dedit ei de reliquijs cibi sui quo saturata fuerat. **D**ixitq; ei socrus sua. **U**bi hodie colligisti? **E**t ubi fecisti opus? **S**it bñdictus qui misertus est tui. **I**ndicauitq; ei apud quez esset opata: ⁊ nomē dixit viri q̄ booz vocaret. **Q**ui rēdit noemi. **B**ñdict? sit a dño qm̄ eandē g̃ciam quā pbuerat viuīs suauit ⁊ mortuis. **R**ursūq; ait. **P**ropinq? n̄r est hō. **E**t ruth hoc q̄z inq̄t p̄cepit mihi: ut tādū messoribz ei? iūgerer donec omnes segetes meterent. **Q**ui dixit socr?. **M**eli? est filia mi ut cū puellis eius ex eas ab metēdū: ne in alieno agro quispiā resistat tibi. **I**uncta ē itaq; puellis booz: ⁊ tādū cum eis messuit donec ordeā et triticum ī horreis pterentur.

Capí.

Capi. **.III.**
Postq̃ at̃ reuersa ē ad socrū suam:
audiuit ab ea. **F**ilia mi q̃ram tibi
requiē: 7 p̃uidebo vt bene sit tibi.
Hoc̃ iste c̃ puellis ī agro iūcta es p̃pinq̃

noster ē: et hac nocte areaz ordeī ventilat.
 Lavare igitur et ungere: et induere cultioribus
 vestimentis: et descende in aream. Non te
 videat homo: donec esum potūque finierit. Quā
 autem ierit ad dormiendū: nota locum in quo
 dormiat. Eleniesque et discoopies palliū quo
 operis a parte pedū: et proicies te et ibi iaceb.
 Ipse autem dicet tibi quod agere debeas. Que rē
 dicit. Quicquid precepis faciam. Descenditque
 in areā: et fecit omnia quae sibi impauerat socrus.
 Cūque comedisset booz et bibisset. et facta esset
 hilarior. issetque ad dormiendū iuxta acer-
 uū manipulorum: venit abscondite. et disc o-
 portuit a pedibus eius pallio se piecit. Et ecce
 nocte iam media expavit homo et conturbatus
 est: viditque mulierē iacentē ad pedes suos
 et ait illi. Que es? Illa respondit. Ego sum
 ruth ancilla tua. Expande palliū tuū super
 famulam tuā: quia propinquus es. Et ille. benedi-
 cta inquit es a domino filia: et potorem misericordiam
 posteriori superasti: quia non es secuta iuue-
 nes. pauperes siue divites. Noli ergo metueres:
 sed quicquid dixeris mihi faciam tibi. Scit
 enim omnis populus quod habitat intra portas
 urbis mee mulierē te esse virtutis. Nec ab-
 nuo me propinquū: sed est alius me propinquior. Qui-
 esce hac nocte: et facto mane. si te voluerit
 propinquitatis iure retinere bene res acta est: sin
 autem ille noluerit. ego te absque ulla dubitatio-
 ne suscipiam. vivit dominus. Dormi usque mane.
 Dormiuit itaque ad pedes eius usque ad noctis
 abscessum. Surrexit itaque antequam homines
 se cognoscerent mutuo: et dixit booz. Ca-
 ve ne quis noverit quod huc veneris. Et rur-
 sum: expande inquit palliū tuū quo operis: et
 tene utraqque manu. Qua extendente et tenen-
 te: mensus est sex modios ordeī et posuit su-
 per eam. Que portans ingressa est ciuita-
 tem: et venit ad socrum suam. Que dixit
 ei. Quid egisti filia? Narrauitque ei omnia quae
 sibi fecisset homo. Et ait. Ecce sex modios
 ordeī dedit mihi et ait: nolo vacuum te re-
 uerti ad socrum tuā. Dixitque noemi. Ex-
 pecta filia donec videam quae res exitum
 habeat. Neque enim cessabit homo: nisi com-
 pleverit quod locutus est.

Ca. III.

Ascendit ergo booz ad portam: et
 sedit ibi. Cūque vidisset propinquū pre-
 terire de quo prius sermo habitus est:
 dixit ad eū. Declina paulisper et sede hic: vo-
 cans eū nomine suo. Qui diuertit et sedit. Tol-

lens autem booz decem viros de senioribus
 ciuitatis dixit ad eos. Sedete hic. Quibus
 residentibus: locutus est ad propinquū. Partem
 agri fratris nostri elimelech vendit noemi
 quae reuerſa est de regione moabitide: quod au-
 dire te volui et tibi dicere coram cunctis se-
 dentibus et maioribus natu de populo meo. Si
 vis possidere iure propinquitatis emeris posside:
 si autem displicet tibi. hocipsū indica mihi
 ut sciam quod facere debeam. Nullus enim est
 propinquus excepto te qui prior es: et me qui secundus
 sum. At ille respondit. Ego agere etiam. Cui di-
 xit booz. Quā emeris agrum de manu mu-
 lieris. ruth quae moabitidem quae uxor defuncti
 fuit debes accipere: ut suscites nomen propin-
 qui tui in hereditate sua. Qui respondit. Cedo iu-
 re propinquitatis. Neque enim posteritatem familie
 mee delere debeo. Tu meo utere privilegio:
 quo me libenter carere profiteor. Hic autem erat
 mos antiquus in israel inter propinquos: ut si quis
 alter alteri suo iure cedebat. ut esset firma
 concessio soluebat homo calciamentū suū: et
 dabat propinquo suo. Hoc erat testimonium
 cessionis in israel. Dixit ergo propinquus suo booz.
 Tolle calciamentū. Quod statim soluit de pede
 suo. At ille maioribus natu et uniuerso populo
 testes vos inquit estis hodie quod possideris omnia
 quae fuerunt elimelech et theleon et maalon es-
 sēte noemi: et ruth moabitide et uxorem ma-
 alon in coniugium sumpseri ut suscitetur nomen
 defuncti in hereditate sua: ne vocabulū eius
 de familia sua ac fratribus et populo deleatur. Nos in-
 quā heredes testes estis. Respondit omnis populus
 qui erat in porta: et maiores natu. Nos testes
 sumus. Faciet dominus hanc mulierē quae ingredietur
 domū tuā sicut rachel et lēam quae edificauerunt
 domū israel: ut sit exemplū virtutis in
 effrata et habeat celebre nomen in bethleem.
 Fiatque domus tua sicut domus phares quem
 thamar peperit iude: de semine quod tibi dederit
 dominus ex hac puella. Tulit itaque booz ruth et
 accepit uxorem. ingressusque est ad eā: dedit
 illi dominus ut conciperet et pareret filiū. Dixeruntque
 mulieres ad noemi. Benedicet dominus quod non est
 passus ut deficeret successor familie tue: et
 vocaretur nomen eius in israel: et habeas quod con-
 sole aliam tuam et enutriet senectutem. De-
 nuru enim tua natus est qui te diligit: et mul-
 to tibi melior est: quam si septem haberes filios.
 Susceptumque noemi puerum posuit in sinu
 suo: et nutricis ac gerule fungebatur officio.

Uicine at mulieres congratulantes ei et bice-
tes nat' est fili' noemi: vocauit nomē ei'
obed. Hic est p' ysai patris dō. Hec sūt ge-
nerationes phares. Phares genuit esrom.
Esrom genuit aram: aram genuit aminadab.
Aminadab genuit naason: naason ge-
nuit salomon. Salomon genuit booz: bo-
oz genuit obed. Obed genuit ysai: ysai ge-
nuit dauid.

ExPLICIT liber ruth. Incipit prolog'
in libros regum. Sancti hieronimi.

Viginti et duas lras esse a:
pō hebreos. siroy qz līgua
et chaldeoy testat: q hebrez
magna ex pte pfinis ē. Nā
et ipsi vigintiduo elemēta
hūt: eodez sono. sed diuer-
sis caracteribz. Samaritani etiam pentha-
teucū moysi totidem lris sc̄p̄t̄ant: figuris
tm̄ et apicibz discrepantes. Certūqz est he-
bra sribaz legisqz doctoz. p' cap'tā hieru-
solimā. et instauratōez tēpli sub zorobabel.
alias lras repisse qbus nunc utimur: cū ad
illud vsqz tēp'. item samaritanoy et hebre-
oy caracteres fuerit. In libro qz numero-
rū. hec eadē supputatō. sub leuitay ac sacer-
dotū censu. mistice oñdī: et nomen dñi. te-
tragmatō in qbusdaz grecis volumibz: vs-
qz phobie. antiqz exp'ssum lris iuenim'. S3
et psalmi. tricesimū sext'. et centesimū sex-
cim' et cētesimū undecim' et cētesimū deci-
mus octau'. et centesimū qdragesimū qrt'.
quāqz diuerso scribant metro: tñ eiusdēz
numeri texunt alphabeto. Et hieremie la-
mentatōes. et oīo ei'. salomonis qz in fine
puerbia. ab eo loco in q ait. Mulieres forte
qs inueniet eisdez alphabetis vel incisiōibz
supputant. Porro qnqz lre duplices apud
hebreos sūt. caph. mem. nun. p'he. sade. Ali-
ter em̄ scribūt p has: pncipia medietateqz
vboz: aliē fines. Eñ et qnqz a plerisqz libri
duplices estimant: samuel. malachim. da-
brejamim. esdras. hieremias cū c̄noth. i.
lamentatōibz suis. Quō igit vigintiduo
elemēta sunt. p q scribim' hebraice omne qd
loqmur. et eoy inicijs vox humana pprehē-
dit: ita vigintiduo volumia supputant. qbo
qsi lris et exordijs. in dei doctrina tenera
adhuc et lactens. viri iusti erudit infācia.
Prim' apud eos liber. vocat bresith: quez
nos genesim dicim'. Scdus ellesmoth: qui

exodus appellat. Tercius vagecra. i. leuiti-
cus. Quart' vagedaber: quem numez vo-
cam'. Quint' elleabbaberim: q deutro-
niū prenotat. Hi sūt qnqz libri moysi: qz
p'pe thorath. i. legem appellant. Scdm p'phe-
tay ordinem faciūt: et incipiunt a ihesu fi-
lio naphē: q apud illos iosue bēnun dī. De-
inde subterunt soptim. i. iudiciū libz: et in
eūdem ppingunt ruth. qz in dieb' iudiciū:
facta eius narratur historia. Terci' sequit
samuel: quem nos regnoz primum et scdm
dicim'. Quartus malachim. i. regum: qui
tercio et quarto regnoz volumine p̄tinet.
Meliusqz est multo malachim. i. regū. quaz
malacoth. i. regnoz dicere. Non em̄ mul-
tay gentium describit regna: sed vni' isra-
elitici ppli. qui tribubz duodecim p̄tinet.
Quint' est ysaias. Sextus hieremias. Se-
ptim' ezechiel. Octau' liber duodeci p'pha-
rum: q apud illos vocatur thareasra. Ter-
ci' ordo: agioq'pha possidet. Et p'm' liber
incipit ab iob. Scdus a dauid: quem qnqz
incisionibz. et vno psalmoz volumine com-
prehendunt. Terci' est salomon: tres libros
bñs: proueria. q illi parabolas. i. malloth
appellant: quartus ecclesiasten. i. coeleth.
Quint' est canticū canticoy. quem titulo
syraſyrim pnotant. Sext' est daniel. Se-
ptim' dabreiamim. i. verba diey: qd signifi-
cantius cronico totius dñe historie possu-
m' appellare: q liber apud nos. palipome-
nō p'm' et scdus inscribit. Octau' hesdras:
q et ipse similiter apud grecos et latinos i
duos libros diuisus est. Nonus hester. Atz
ita fiunt pariter veteris legis libri viginti
duo: id est moysi qnqz. et p'phetay octo: agi-
oq'phoy nouem. Quāqz nonnulli ruth. et
cinoth inter agioq'pha sc̄p̄t̄ent. et hos li-
bros in suo putent numero supputandos:
ac p hoc esse p̄sce legis libros viginti qtuor
quos sub numero viginti qtuor senioy. a-
pocalipsis iohannis inducit adorantes a-
gnū. et coronas suas pstratis vultibz offe-
rentes: stātibz coraz qtuor aialibz oculatis
ante et retro. i. in p̄teritū et in futurū respi-
cientibz. et in defessa voce clamantibz sc̄us
sanct'. sc̄us. dñs de' omnipotens. q erat.
et q est. et q ventur' est. Hic plogus sc̄ptu-
ray quasi galeatū principiū. omnibz libris
quos de hebreo vertim' in latinū conueni-
re potest: ut scire valeam' quicqz ex hōs

est. inter apoc̃pha esse ponendum. Igitur sapientia que vulgo salomonis inscribit̃. et ihu filij sirach liber. et iudith et thobias. et pastor non sunt in canone. Machabeor̃ p̃mū lib̃. hebraicū repi. Secundus grec̃ est: qđ ex ipsa p̃brasi p̃bari potest. Que cū ita se habeant: obsecro te lector. ne labores meum reprehensionem estimes antiquor̃. In templo dei offert unusquisq̃ qđ potest. Alij aux et argentum et lapides p̃ciosos: alij bissum et purpurā et coccum offerunt et iacinctum. Nobiscū bene agi: si obtulerim̃ pelles et capraz pilos. Et tñ apl̃us contemptibilia nostra magis necessaria iudicat. Unde et tota illa tabernaculi pulcritudo: et p̃ singulas spēs ecclesie p̃ntis futuriq̃ distinctio pellib̃ tegit̃ et cilicij: ardo remq̃ solis. et iniuriar̃ imbrū. ea que vili ora sunt p̃hibet̃. Lege ergo p̃mum samuel. et malachim meum. Meū inquam meum. Quicqđ em̃ crebri⁹ vertendo et emendando solici⁹ et didicim⁹ et tenem⁹: ñm ē. Et cū intellexeris qđ antea nesciebas. vel interpretem me estimato si g̃tus es: vel parafrastes si ing̃tus: quanq̃ mibi oīno p̃sci⁹ non sim. mutasse me quippiam de hebraica veritate. Certe si incredulus es. lege grecos codices et latinos. et confer cū hīs opusculis q̃ nuper emendauim⁹: et ubiq̃ discrepare in se videris. iñroga quemlibet hebreor̃. cui magis accomodare debeas fidem: et si nrā firmauerit. puto qđ eum non estimes cōiectorem: ut in eodē loco mecū similiter diuinarit. Sed et vos famulas xp̃i rogo qđ dñi discumbentis p̃ciosissimam fidei mirra vngitis caput. que nequaq̃ saluatorem q̃rit̃ in sepulcro. quibus iam ad patrem xp̃c̃ ascendit: ut contra latrantes canes. q̃ aduersum me rabido ore deseuūt. et circūiūt ciuitatem. atq̃ in eo se doctos arbitrant̃ si alijs dēbant: oīonum vr̃az clipeos opponatis. Ego sciens humilitatem meaz. illi⁹ semper sententie recordabor. Dixi custodiā vias meas: ut non delinquam in lingua mea. Posui ore meo custodiam: cum cōsisteret peccator aduersum me. Obmutui et humiliat⁹ sum: et filui a bonis.

Incipit p̃mus liber regum.
Capitulum. p̃mum.

Fuit vir vn⁹ de ramathaim
sophim. de monte ephraim
et nomen eius hechana. fi
lius hieroboaz. filij heliud
filij thau. filij suph. eufrate
us: et habuit duas uxores:
nomē vni anna: et nomen secūde phenēna
Fuerūtq̃ phenenne filij: anne autem non
erant liberi. Et ascendebat vir ille de ciui
tate sua statutis dieb̃: ut adoraret et sacri
ficaret domino exercituum in sylo. Erant
autem ibi duo filij heli. ofni et finees: sacer
dotes dñi. Venit ergo dies et immolauit
helchana. deditq̃ phenenne uxori sue et cū
ctis filiis eius et filiabus partes. Anne at
debit partem vnā tristis. quia annaz di
ligebat. Domīn⁹ autem concluderat vuluā
eius. Affligebat quoq̃ eam emula eius: et
vehementer angebat: intantū ut exprobra
ret qđ dñs concludisset vuluam eius. Sicq̃
faciebat per singulos annos. cunq̃ redeū
te tempore ascenderent ad templum dñi: et
sic prouocabat eam. Porro illa flebat: et ñ
capiebat cibū. Dixit ergo ei helchana vir
suus. Anna cur fles. et quare nō comedis:
et qđ obrem affligitur cor tuum? Nunquid
non ego melior tibi sum quaz decem filij:
Surrexit autem anna postq̃ comederat et
biberat in silo. Et heli sedēte sacerdote sup
sellaz añ postes domus domini. cum esset
anna amaro animo. orauit ad dñm flens
largiter et votum vouit dicens. Domine
exercituum si respiciens videris afflictōem
famule tue. et recordatus mei fueris nec
oblitus ancille tue. dederisq̃ serue tue sex
um virilem: dabo eum domino omnibus
diebus vite eius: et nouacula non ascen
det super caput eius. Factum est autē cū
illa multiplicaret preces coram domino:
ut heli obseruaret os eius. Porro anna lo
quebatur in corde suo. tantumq̃ labia ei⁹
moueantur: et vox penitus non audieba
tur. Estimauit ergo eam heli temulentaz:
dixitq̃ ei. Usq̃quo ebria eris? Digere pau
lisper vinum quo mades. R̃ndens anna.
nequaq̃ inquit domine mi. Nam mulier i
felix nimis ego sum: vinumq̃ et omne qđ
inebriare potest nō bibi. sed effudi animaz
meam in conspectu dñi. Ne reputes ancil
lam tuam quasi vnā de filiabus belial. qz
ex multitudine doloris et meroris mei lo

cuta sum usque in presentibus. Tunc heli ait ei. Gloriam de in pace. et deus israel det tibi petitionem tuam quam rogasti eum. At illa dixit. Utinam inueniat ancilla tua gratiam in oculis tuis. Et abiit mulier in viam suam et comedit: vultusque illius non sunt amplius in diuersa mutati. Et surrexerunt mane et adorauerunt coram domino: reuersique sunt et venerunt in domum suam ramatha. Cognouit autem helchana annam uxorem suam: et recordatus est eius dominus. Et factum est post circulum dierum. concepit anna et peperit filium. vocauitque nomen eius samuel: eo quod a domino postulasset eum. Ascendit autem vir eius helchana et omnis domus eius. ut immolaret domino hostiam solennem. et votum suum: et anna non ascendit. Dixit enim viro suo. Non vadam donec ablactetur infans: et ducam eum ut appareat ante conspectum domini. et maneat ibi iugiter. Et ait ei helchana vir suus. Fac quod bonum tibi videtur: et mane donec ablactes eum precorque ut impleat dominus verbum suum. Mansit ergo mulier et lactauit filium suum: donec amoueret eum a lacte. Et adduxit eum secum postquam ablactauerat in vitulis tribus et tribus modijs farine et amphora vini: et adduxit eum ad domum domini in silo. Puer autem erat adhuc infantulus. Et immolauit vitulum. et obtulit puerum heli. Et ait anna. Obsecro mihi domine. viuunt anima tua domine. Ego sum illa mulier que steti coram te habens orans dominum pro puero isto. Oraui et debui mihi dominus petitionem meam quam postulavi eum. Idcirco ego comodaui eum domino: cunctis diebus quibus fuerit accommodatus domino. Et adorauerunt ibi dominus. Et adorauit anna et ait.

Ca. II.

Exultauit cor meum in domino: et exaltatum est cor meum in deo meo. Dilatum est os meum super inimicos meos: quia letata sum in salutari tuo. Non est secretus ut est dominus. neque enim est alius exerce: et non est fortis sicut deus noster. Nolite multiplicare loquuntur sublimia: glariantes. Recedant vetera de ore vestro: quia deus scientiarum dominus est. et ipsi preparent cogitationes. Arcus fortium superatus est: et infirmi accincti sunt robore. Repleti prius panibus se locauerunt. et famelici saturati sunt. donec nec sterilis peperit plurimos. et qui multos habebat filios infirmata est. Dominus mortificat et viuificat. deducit ad inferos et reducit. Dominus pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat. Pulcat de puluere egenum. et de stercore

elevat pauperem: ut sedeat cum principibus: et solium glorie teneat. Domini enim sunt cardines terre. et posuit super eos orbem. Pedes sanctorum suorum seruabit. et impij in tenebris contestentur: quia non in fortitudine sua roborabitur vir. Dominum formidabunt aduersarii eius: et super ipsos in celis tonabit. Dominus iudicabit fines terre. et dabit impij regi suo. et sublimabit cornu christi sui. Et abiit helchana in ramatha. in domum suam. Puer autem erat minister in conspectu domini: ante faciem heli sacerdotis. Porro filij heli. filij belial. nescientes dominus neque officium sacerdotum ad populum: sed quicumque immolasset victimam. veniebat puer sacerdotis dum coquerent carnes. et habebat fuscinulam tridentem in manu sua: et mittebat eas in lebetem vel in calbariam. aut in ollam siue in cacabum: et omne quod leuabat fuscinula: tollebat sacerdos sibi. Sic faciebant uniuerso israel. venientium in silo. Etiam antequam aboleretur adipe veniebat puer sacerdotis: et dicebat imolanti. Da mihi carnem: ut coquam sacerdoti. Non enim accipiam a te carnem coctam: sed crudam. Dicebatque illi immolans. Incendat primum iuxta morem hodie adipe: et tolle tibi quantumcumque desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei. Nequaquam. Nunc enim dabis: alioquin tollam vi. Erat ergo peccatum puerorum quoniam nimis coram domino: quia debent habere boves sacrificio domini. Samuel autem ministrabat ante faciem domini puer accinctus ephod lineo. Et tunicam quam faciebat ei mater sua quam offerebat statutis diebus ascendens cum viro suo: ut immolaret hostiam solennem et votum suum. Et benedixit heli helchane et uxori eius dixitque ei. Reddat tibi dominus semen de muliere hac: pro fenore quod comodasti domino. Et abiit in locum suum. Visitauit ergo dominus annam et peperit tres filios et duas filias. Et magnificatus est puer samuel apud dominum. Heli autem erat senex valde. et audiuit omnia que faciebant filij sui uniuerso israel: et quomodo dormiebant cum mulieribus que obsequabantur ad hostium tabernaculi et dixit eis. Quare facitis res huiuscemodi quod ego audio res pessimas ab omni populo? Nolite filij mei. Non enim est bona fama quam ego audio: ut transgredi faciat populum dominum. Si peccauerit vir in viro. placari ei potest deus: si autem in domino peccauerit vir quod orabit pro eo: Et non audierunt vocem patris sui: quia voluit dominus occidere eos. Puer autem samuel

proficiebat atq; crescebat: et placebat tam deo q̄ hominibz. Venit atq; vir dei ad heli: et ait ad eū. **N**ec dicit dñs. Nunq̄d non apte reuelat' sum domui p̄is tui cū esset in egipto in domo pharaonis: et elegi eū ex oībz tribubz isrl' mibi in sacerdotē. ut ascēderet ad altare meū. et aboleret mibi incensum. et portaret ephod coram me. et dedi domui p̄is tui oīa de sacrificijs filioz isrl'. Quare calce abiēcistis victimaz meam. et munera mea. q̄ p̄cepi ut offerent' in tēplo: et magis honorasti filios tuos q̄ me. ut p̄mederetis p̄micias omnis sacrificij isrl' ppli mei: p̄pterea ait dñs de' isrl'. **L**oquēs locut' sum. ut dom' tua et dom' patris tui ministraret in conspectu meo: vsq; in sempiternū. **N**unc atq; dicit dñs. Absit hoc a me. Sed q̄cunq; honorificauerit me glorificabo eū: qui autē contemnunt me erūt ignobiles. Ecce dies veniūt: et p̄scidam brachiū tuū. et brachiū dom' patris tui: ut n̄ sit senex i domo tua. **E**t videbis emulū tuū in templo in vniuersis p̄speris isrl': et nō erit senex i domo tua omnibz diebz. **N**extū non auferam vix p̄nitus ex te ab altari meo: sed ut deficiant oculi tui. et tabescat aīa tua. et ps magna dom' tue moriet' cū ad virilē etatē venerit. **H**oc atq; erit tibi signū quod ventur' est duobus filiis tuis ophni et finees. **I**n die vno morient' ambo. **E**t suscitabo mibi sacerdotem fidelem q̄ iuxta cor meū et animaz meam faciet: et edificabo ei domū fidelem: et ambulabit coram xpo meo cunctis diebz. **F**utur' est atq;. ut quicūq; remanserit in domo tua veniat ut orez p̄ eo: et offerat nummū argenteū et tortam panis: dicatq;. **D**imitte me obsecro ad vnam p̄tem sacerdotalem: ut comedam bucellam panis.

Capitulum.

III.

Pler autem samuel mīstrabat dño coram heli: et sermo dñi erit p̄cio: sus. **I**n diebz illis nō erit visio manifesta. **F**actū est ergo in die q̄dam heli iacebat i lectulo suo: et oculi ei' caligauerāt: nec poterat videre lucernaz dei anteq̄ extingueret'. **S**amuel atq; dormiebat in templo dñi. vbi erat archa dei. **E**t vocauit dñs samuel. **Q**ui r̄ndens ait. **E**cce ego. **E**t cucurrit ad heli: et dixit. **E**cce ego. **E**locasti enim me. **Q**ui dixit. **N**on vocauī te fili. **R**euertere et dormi. **E**t abiit et dormiuit. **E**t adie-

cit dñs rurſū vocare samuel. **C**onsurgensq; samuel abiit ad heli: et dixit. **E**cce ego: qz vocasti me. **Q**ui r̄ndit. **N**on vocauī te fili mi. **R**euertere et dormi. **P**orro samuel nec dū sciebat dñm: neq; reuelat' fuerat ei sermo dñi. et adiecit dñs: et vocauit adhuc samuel tercio. **Q**ui p̄surgens abiit ad heli: et ait. **E**cce ego: qz vocasti me. **I**ntellexit ḡ heli qz dñs vocaret puep: et ait ad samuel. **E**lader dormi: etsi deinceps vocauerit te dices. **L**oq̄re dñe: qz audit fu' tu'. **A**biit ḡ samuel: et dormiuit in loco suo. **E**t venit dñs et stetit: et vocauit sic vocauerat scdo. **S**amuel samuel. **E**t ait samuel. **L**oq̄re dñe: qz audit fu' tu'. **E**t dixit dñs ad samuel. **E**cce ego facio verbū in isrl': qd quicūq; audierit tinniet ambe aures ei'. **I**n die illa suscitabo aduersum heli omnia q̄ locut' sum sup domū ei'. **I**ncipiam et p̄plebo. **P**redixi em̄ ei qz iudicatur' esset domū ei' in eternū p̄pter iniquitatē: eoq; nouerat indigne agere filios suos. et nō corripuerit eos. **I**dcirco iurauī domui heli: qz non expiet iniquitas dom' ei' victimis et muneribz. vsq; in eternū. **D**ormiuit atq; samuel vsq; mane: appuitq; hostia dom' dñi. **E**t samuel timebat iudicare visionē heli. **E**locauit ḡ heli samuelez. et dixit. **S**amuel fili mi. **Q**ui r̄ndens ait. **P**resto sum. **E**t infrogauit eū. **Q**uis ē fmo quem locut' est dñs ad te? **R**espondit ei. **N**ec faciat tibi deus hec ad dat: si absconderis a me fmones ex omibz v̄bis q̄ dicta sunt tibi. **I**ndicauit itaq; ei samuel vniuersos fmones: et non abscondit ab eo. **E**t ille r̄ndit. **D**ñs est. **Q**d bonū est in oculis suis faciat. **E**creuit aut samuel et dñs erat cū eo: et n̄ cecidit ex oībz v̄bis eius in terrā. **E**t cognouit vniuersus isrl' a dan vsq; bersabee: qz fidelis samuel p̄pheta esset dñi. **E**t addidit dñs ut appareret in sylo: qm̄ reuelat' fuerat dñs samueli i sylo iuxta verbū dñi. et euenit fmo samuel vniuerso israeli.

Ca. III.

Factum est in diebz illis: conuenit philistim in pugnam. **E**gressus est nanq; israel obuiaz philistim in preliū: et castrametat' est iuxta lapidem adiutorij. **P**orro philistim venerunt in affech: et instruxerunt aciem p̄tra isrl'. **I**nito atq; certamine terga vertit israel philisteis: et cesa sunt i illo certamine passim

p agros quasi quatuor milia viroz. Et re-
uersus est plus ab castra. Dixeruntq; maio-
res natu in isrl. Quare percussit nos dñs ho-
die coraz philistim. Afferam' ad nos de si-
lo archā federis dñi. et veniet i mediū nrī:
vt saluet nos de manu inimicor' nrōz. Mi-
sit g plus in silo: et tulerūt inde archā fede-
ris dñi exercituū sedētis sup cherubī. Grāt
q; duo filij heli cū archa federis dñi ophni
et phinees. Cūq; venisset archa federis dñi
in castra. vociferat' est oīs isrl clamore gñ-
bi: et psonuit ēra. Et audierūt philistim vo-
cē clamoris: dixeruntq; Quenā hec ē vox cla-
moris magni i castris hebreor'. Et cognos-
uerūt q; archa dñi venisset in castra. Timu-
eruntq; philistim dicentes. Venit de' in cast'.
Et ingemuerūt dicentes. Ele nobis. Nō em
fuit tanta exaltatō heri: et nudius terci'. Ele
nob. Quis nos saluabit de manu deor' sub-
limiū istor'. Hī sunt hī: q; percusserūt egiptū
omni plaga in deserto. Cōfortamini et estote
viri philistim: ne seruiatis hebreis sicut et
illi fuierūt nob. Cōfortamini et bellate. Pug-
nerūt g philistim et cel' ē isrl: et fugit vnus-
quisq; i tabernaculū suū. Et facta ē plaga
magna nimis. et ceciderūt de isrl triginta mi-
lia peditū. et archa dei capta ē. Duo q; filij
heli mortui sūt ophni et phinees. Currens
at vir de bēiamin ex acie venit in silo i die
illa: scissa veste. et sps puluere caput. Cū-
q; ille venisset: heli sedebat sup sellaz pē vi-
am expectans. Grāt at cor ei' pauens pro
archa dñi. Cur at ille postq; ingressus est
nūciauit vrbī: et ululauit omīs ciuitas. Et
audiuit heli sonitū clamoris dixitq; Quis
est h' sonit' tumult' hui'. At ille festinauit
et venit: et nūciauit heli. Heli at erat nona
ginta et octo annor'. et oculi ei' caligauē-
rant. et videre nō poterat. Et dixit ad heli.
Ego sum q; veni de plio: et ego q; de acie fu-
gi hodie. Qui ille ait. Quid actū est fili mi!
Rēdens aut ille q; nunciabat. fugit inquit
israel coram philistim: et ruina magna fa-
cta est in iplo. Insup duo filij tui mortui
sunt ophni et phinees: et archa dei capta ē.
Cūq; ille nominasset archaz dei cecidit de
sella retrorsū iuxta hostiū: et fractis cervi-
cibz mortu' ē. Senex em erat vir gñdeu':
et ipse iudicauit isrl quadraginta annis.
Nur' at ei' vxor phinees pregnans erat: vi-
cinaq; ptui. Et audito nūcio q; capta esset

archa dei. et mortu' esset socer su' et vir su-
us: incuruauit se et pepit. Irruerant enim
in eaz dolores subiti. In ipso at momento
mortis ei' dixerūt ei qui stabant circa eam.
Ne tīeas: q; filiū pepisti. Que nō rēdit eis:
neq; animaduertit. Et vocuit puez icha-
bob. dicēs. Translata ē gloria dñi de isrl:
q; capta est archa dei. Et p socero suo et p
viro suo ait. Translata est gloria ab isrl:
eoq; capta esset archa dei. **Ca. V**

Philistim at tulerunt archam dei:
et asportauerūt eam a lapide abiu-
torij in azotū. Tuleruntq; philisti-
im archam dei: et intulerūt eam in templū
dagon: et statuerūt eam iuxta dagon. Cūq;
surrexissent diluculo azotij altera die: ecce
dagon iacebat pron' in terra ante archaz
dñi. Et tulerunt dagon: et restituerūt eum
in locū suū. Rursumq; mane die altera cō-
surgentes inuenerūt dagon iacentē super
faciem suam in terra coraz archa domni.
Caput at dagon et due palme manuū ei'
abscise erant sup limen. porro dagon solus
truncus remanserat in loco suo. Propter
hanc causaz nō calcant sacerdotes dagon et
omnes q; ingrediunt templū ei' sup limen
dagon i azoto: vsq; in hodiernū diē. Agg-
uata est at manus dñi super azatos: et de-
molit' est eos. Et percussit in secretiore pte
natiū azotum et fines ei': et ebullierūt vil-
le et agri in medio regionis illi' et nati sūt
mures: et facta ē pfusio mortis magne in
ciuitate. Videntes aut viri azotij huiusce-
modi plagam dixerūt. Non maneat archa
dei isrl apud nos: qm̄ dura est man' ei' sup
nos et super dagon deū nr̄m. Et mittentes
cōgregauerūt omnes sapas philistinor' ab
se: et dixerūt. Quid faciem' de archa dei isra-
el! Rēderuntq; gethei. Circūducāt archa
dei israel. Et circūduxerūt archam dei isrl.
Illis aut circūducentibz eaz. fiebat man'
dñi dei p singulas ciuitates interfectōis
magne nimis: et percubabat viros vniuscū-
iusq; vrbis a puo vsq; ad maiorem: et com-
putrescebant pminentes extales eor'. Ini-
eruntq; gethei pliliū: et fecerūt sibi sedes pelli-
ceas. Miserunt g archaz dñi in accharon.
Cūq; venisset archa dñi dei i accharon: ex-
clamauerūt accharonite dicētes. Abduxerūt
ad nos archā dei isrl: vt efficiat nos et pplm

nrm. Miserunt itaq; et congregauerunt omnes saēpas philistinorū. Qui dixerunt. Dimittite archam dei israel et reuertat in locum suū: ut non interficiat nos cū iplo nostro. Fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus: et grauissima manus dñi dei. Viri q; qui mortui nō fuerant perciebantur in secretiori pte natiū: et ascendebat ululat' uniuscuiusq; ciuitatis i celū. **Ca. VI**

Erat ergo archa dñi in regione philistinorū septē mensib; . Et post hec vocauerunt philistīm sacerdotes et dīnos dicentes. Quid faciem' de archa dei? Indicate nobis: quō remittam' eaz in locū suū. Qui dixerūt. Si remittitis archam dei isrl noliſte dimittere eam vacuā: sed qđ debetis eis. reddite p pctō. et tunc curabimini: et scietis qre non recedat man' ei' a vobis. Qui dixerūt. Quid est qđ p delicto reddere debeam' eis? Rñderuntq; illi. Juxta numez puinciaz philistinorū qnq; anos aureos faciatis. et qnq; mures aureos: qz plaga vna fuit omnib; vobis et satrapis vestris. Facietisq; similitudines anorū vroz. et similitudines muriū qui demoliti sunt terram. et dabitis deo isrl gloriā. si forte releuet manū suā a vobis. et a dñis vestris et a terra vrā. Quare gūatis corba vrā sicut agguauit egipt' et pharao cor suū? Nonne postq; pcussus est tunc dimisit eos et abierunt? Nunc ergo arripite et facite plaustrū nouū vnum: et duas vaccas festas qbus non est impositū iugum iūgite i plaustro. et recludite vitulos earum domi. Tolletisq; archam dñi et ponetis in plaustro: et vasa aurea q exoluistis ei p delicto ponetis ad capsellam ad lat' ei'. et dimittite eam ut vadat: et aspicietis. Et si qđem p viam finiiū suorū ascenderit ptra bethsames ipse fecit nos hoc malū grande. sin at minime: sciem' qz nequaq; man' ei' tetigit nos. sed casu accidit. Fecerūt ergo illi hoc mobo: et tollentes duas vaccas q lactabāt vitulos iunxerūt ad plaustrū: vitulosq; eaz concluderunt domi. Et posuerūt archam dei super plaustrū: et capsellam q habebat mures aureos et similitudinē anorū. Vbant at indirectū vacce per viam q ducit bethsames: et itinere vno gradiebant pgentes et mugientes: et non declinabant neq; ab

dextram neq; ad sinistram. Sed et satrape philistinorū seqbant' vsq; ad terminos bethsames. Porro bethsamite metebant triticū in valle. Et eleuantes oculos suos viderūt archas: et gauisi sunt cū vidissent. Et plaustrum venit in agz iosue bethsamite: et stetit ibi. Erat at ibi lapis magn'. Et pcederūt ligna plaustri: vaccasq; imposuerūt sup ea olocauit dñs. Leuite at deposuerūt archas dei. et capsellam q erat iuxta eam in q erant vasa aurea: et posuerunt sup lapides gndem. Viri at bethsamite. obtulerunt olocasta: et immolauerunt victimas in die illa dñs. Et qnq; satrape philistinorū viderūt: et reuersi sunt in accharon in die illa. Idij sunt at ani aurei quos reddiderūt philistīm pro delicto dñs. Azotus vñ. Gaza vñ. aschalon vñ. geth vñ. acharon vñ: et mures aureos sm numez urbium philistīm qnq; puinciaz: ab vrbe murata vsq; ad villam q erat absq; muro: et vsq; ad abel magnum. super quem posuerunt archam dñi: que erat vsq; in illa die in agro iosue bethsamitis. percussit at dñs de viris bethsamitibus eo q vidissent archā dñi: et percussit d iplo septuaginta viros et qnquaginta plebis. Luxitq; iplos eoz dñs percussisset plebem plaga magna. Et dixerunt viri bethsamite. Quis poterit stare i conspectu dñi dei sancti hui'? Et ad quem ascendet a nobis? Miseruntq; nuncios ad habitatores cariatthiarim dicentes. Reduxerunt philistīm archam dñi: descendite et reducite eam ad vos. **Ca. VII.**

Venerunt ergo viri cariatthiarim et reduxerunt archam dñi: et intulerunt eam in domū aminadab i gaba. Eleazar aut filiū ei' sanctificauerūt: ut custodiret archam dñi. Et factū est. ex qua die mansit archa dñi in cariatthiariz: multiplicati sunt dies. Erat qpe iaz ann' vicesim'. Et requeuit omnis dom' isrl post dñm. Ait at samuel ad vniuersaz domum isrl dicens. Si in toto corde vzo reuertim' ad dñm auferte deos alienos d medio vrm baalim et astaroth: et prepaſte corba vestra dñs. et seruite ei soli: et eruet vos de manu philistīm. Abstulerunt ergo filij isrl baalim et astaroth. et seruiuerunt domino soli. Dixit autem samuel. Congregate vniuersum isrl in masphat: ut orem p vobis dñm

Et cōueniēnt in masphat. **D**auerūtq; aquas et effuderunt in conspectu dñi: et ieiunauerunt in die illa et dixerūt. **T**ibi peccauim? dñe. **I**udicauitq; samuel filios isrl in masphat. **E**t audierūt philistīm q; congregati essent filij israel in masphat: et ascenderunt saepe philistinorū ad israel. **Q**uod cum audissent filij israel. timuerūt a facie philistinorū. **D**ixeruntq; ad samuelem. **N**e cesses p nob clamare ad dñm deum nr̄m: ut saluet nos de manu philistiorū. **T**ulit atq; samuel agnū lactantez vnum. et obtulit illū olocustum integz dño. **E**t clamauit samuel ad dñm p israel. et exaudiuit eum dominus. **F**actum est autē cum samuel offerret olocustum philisteos inire bellum contra israel. **I**ntonuuit autē dominus fragore magno in die illa super philistīm et exterruit eos: et ceciderunt a filiis israel. **E**gressiq; viri israel de masphat persecuti sunt philisteos. et percusserunt eos vsq; ad locum qui erat subter bethachar. **T**ulit autē samuel lapidem vnum et posuit eum inter masphat. et insens. et vocauit nomen loci illius: lapis adiutorij. **D**ixitq; hucusq; auxiliatus est nobis dñs. **E**t humiliati sunt philistīm. nec apposuerūt ultra ut venirent in terminos israel. **F**acta est itaq; man? dñi sup philisteos cunctis diebus samuel. et reddite sunt vbes quas tulerant philistīm ab israel israeli. ab accharon vsq; geth. et terminos suos. **L**iberauitq; israel de manu philistinorum: eratq; pax inter israel et amorreū. **I**udicabat quoq; samuel israel cunctis diebus vite sue. et ibat per singulos annos circuiens bethel et galgala et masphat: et iudicabat israelem in supdictis locis. **R**euertebatq; in ramatha. ibi enī erat domus eius: et ibi iudicabat israelem. **E**dificabat etiam ibi altare dño. **Ca. VIII**

Factum est autem cum senuisset samuel: posuit filios suos iudices israel. **F**uitq; nomen filij eius p̄mogeniti johel. et nomen secundū abija iudicū in bersabee. **E**t non ambulauerunt filij illi? in vijs eius: sed declinauerūt post auariciam acceperūt munera: et peruerterūt iudiciū. **C**ongregati ergo vniuersi maiores natu israel venerūt ad samuelem in ramatha: dixerūtq; ei. **E**cce tu senuisti: et filij tui

nō ambulant in vijs tuis. **C**onstitue nobis regem ut iudicet nos: sicut et vniuerse hnt nationes. **D**isplicuitq; sermo in oculis samuelis. eo q; dixissent: da nobis regem ut iudicet nos. **E**t orauit samuel ad dominū. **D**ixit autem dñs ad samuelem. **A**udi vocem ppli: in omnib; que loquunt tibi. **N**on enim abiecerunt te sed me: ne regnem sup eos. **I**uxta omnia opera sua que fecerunt a die qua eduxi eos de egipto vsq; ad diem hanc sicut dereliquerunt me. et seruiuerunt dijs alienis: sic faciunt etia; tibi. **N**unc ergo vocem eorū audi. **E**leruntamen cōtestare eos: et predic eis ius regis qui regnaturus est super eos. **D**ixit itaq; samuel omnia verba domini ad populum qui peccerat a se regem. et ait. **N**on erit ius regis. q; imperaturus est vobis. **F**ilios vestros tollet et ponet in curribus suis: facietq; sibi equites et precursores quadrigarum suarū: et constituet sibi tribunos et centuriones. et aratores agrorum suorum et messores segetum. et fabros armorum et curruū suorum. **F**ilias quoq; vestras faciet sibi vnguentarias et facarias et panificas. **A**gros quoq; vestros et vineas et oliueta optima tollet: et dabit seruis suis. **S**ed et segetes vestras et vinearū redditus abdecimabit. ut det eunuchis et famulis suis. **S**ervos etiā vestros et ancillas et iuvenes optimos et azinos auferet: et ponet in opere suo. **G**reges quoq; vestros abdecimabit. vosq; eritis ei serui. **E**t clamabitis in die illa a facie regis vestri quem elegistis vobis. et nō exaudiet vos dominus in die illa: quia petistis vobis regem. **N**oluit autē populus audire vocem samuelis: sed dixerunt. **N**equa. **R**ex enim erit super nos et erimus nos quoq; sicut omnes gentes: et iudicabit nos rex noster. et egrediet ante nos: et pugnabit bella nostra pro nobis. **E**t audiuit samuel omnia verba populi: et locutus est ea in auribus domini. **D**ixit autem dñs ad samuelem. **A**udi vocem eorū: et constitue super eos regem. **E**t ait samuel ad viros israel. **E**ladat unusq; in ciuitatem suam. **Ca. IX.**

Erat vir de bēiamī noīe cis. fili? abiel. filij seor. filij hechor. filij saareth. filij aphia. filij vī iemī fortis roboze. et erat ei fili? vocbulo saul. elect? et

bonus: et non erat vir de filiis israel melior
illo. Ab humero ad sursum. et eminebat super
omnem populum. Perierant autem azine eius patris
saul. Et dixit eis ad saul filium suum. Tolle
tecum unum de pueris: et consurgens vade et
querere azinas que cum transissent per montem ephraim
et per terram salisa et non inuenissent:
transierunt etiam per terram salim et non erant:
sed et per terram iemini: et minime repererunt.
Cum autem venissent in terram suph: dixit saul
ad puerum quem erat cum eo. Veni et reuertamur:
ne forte dimiserit pater meus azinas: et solici-
tus sit pro nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei est
in ciuitate hac vir nobilis. omne quod loquitur:
absque ambiguitate venit. Nunc ergo eam? il-
luc: si forte indicet nobis de via nostra propter quam
venimus. Dixitque saul ad puerum suum. Ecce i-
bimus. Quid feremus ad virum dei? Danis de-
ficient in sistrariis nostris. et sportulam non ha-
bemus ut demus homini dei: nec quicquam aliud.
Rursum puer respondit sauli et ait. Et inuen-
ta est in manu mea quarta pars stateris argen-
ti: demus homini dei. ut indicet nobis viam
nostram. Olim in israel sic loquebatur unusquisque:
vadens consulere deum. Venite et eamus
ad videndum. Qui enim propheta dicit hodie: voca-
batur olim videns. Et dixit saul ad puerum su-
um. Optimus homo tuus. Veni eam. Et ierunt
in ciuitatem: in qua erat vir dei. Cumque ascende-
rent cliuium ciuitatis inuenerunt puellas egri-
dientes ad hauriendam aquam: et dixerunt
eis. Num hic est videns? Que respondentes dixe-
runt illis. Hic est. Ecce ante te. Festina nunc.
Hodie enim venit in ciuitatem: quia sacrificium est
hodie populi in excelso. Inredientes urbem
statim inuenietis eum: antequam ascendat ex-
celsum ad vespendum. Neque enim comessurus
est populus donec ille veniat. quia ipse benedicet
hostie: et deinceps comedent qui vocati sunt.
Nunc ergo conscedite: quia hodie reperietis
eum. Et ascenderunt in ciuitatem. Cumqueambu-
larent in medio urbis. apparuit samuel e-
gre diens. obuias eis: ut ascenderet in ex-
celsum. Dominus autem reuelauerat auriculas sa-
muelis: ante vnam diem quam veniret saul dicens
Hac ipsa hora quam nunc est. cras mittam virum
ad te de terra beniamin: et unges eum ducem
super populum meum israel. Et saluabit populum meum
de manu philistinorum: quia respexi populum me-
um. Venit enim clamor eorum ad me. Cumque
asperisset samuel saule: dominus dixit ei. Ecce

vir quem dixeram tibi. Iste designabitur populo
meo. Accessit autem saul ad samuelem in me-
dio porte et ait. Indica oro mihi: ubi est do-
mus videns? Et respondit samuel sauli dicens.
Ego sum videns. Ascende ante me in excel-
sum ut comedas mecum hodie et dimittam te
mane: et omnia que sunt in corde tuo indica-
bo tibi. et de azinis quas nudius tertius prohibi-
disti: ne sollicitus sis. quia inuenta sunt. Et cuius
erunt optima queque israel? Nonne tibi omni
domus patris tui? Respondens autem saul ait. Num
quod non fili? iemini ego sum de minima tribu
israel. et cognitio mea nouissima inter omnes
familias de tribu beniamin? Quare ergo lo-
cutus es mihi sermonem istum? assumens itaque
samuel saulem et puerum eius. introduxit eos
in triclinium: et dedit eis locum in capite eorum
qui fuerant inuitati. Erant quasi triginta
viri. Dixitque samuel cocum. Da partem quam
dedit tibi: et precepi ut reponeres seorsum
apud te. Leuauit autem cocus armum: et po-
suit ante saul. Dixitque samuel. Ecce quod re-
mansit: pone ante te et comede: quia de indu-
stria fuerat tibi quando populum vocavi. Et
comedit saul cum samuele in die illa. Et de-
scenderunt de excelso in opidum. et locutus est
cum saule in solario: strauitque saul in sola-
rio et dormiuit. Cumque mane surrexissent
et iam dies luce sceret: vocauit samuel sau-
lem in solario dicens. Surge ut dimittam
te. Et surrexit saul. Egressique sunt ambo: i-
pse videlicet et samuel. Cumque descenderent in
extrema parte ciuitatis: samuel dixit ad saul
Idcirco puero: ut antecederet nos et transiret. Tu
autem subsiste paulisper: ut indicem tibi
verbum domini.

Ca. X
Cecidit autem samuel lenticulam olei. et
effudit super caput eius: et deosculatus est
eum et ait. Ecce unxit te dominus super he-
reditatem suam in principem: et liberabit populum
suum de manibus inimicorum eius qui in circuitu eius
sunt. Et hoc tibi signum: quia unxit te deus in
principem. Cumque abieris hodie a me: inuenies
duos viros iuxta sepulchrum rachel in finibus
beniamin in meridie salientesque magnas fo-
ueas: dicentque tibi. Inuenta sunt azine ab
quas ieras perquirendas: et intermissis pac-
tus azinis sollicitus est pro vobis. et dicit.
Quid faciam de filio meo? Cumque abieris
inde. et ultra transieris et veneris ad quere-
cum thabor. inueniet te tres viri ascendentes

ad deum in bethel: vn' portans tres hedos.
 ⁊ ali' tres tortas panis: ⁊ alius portans la-
 genam vini. Cūq; te salutauerint dabūt
 tibi duos panes: ⁊ accipies de manu eor.
Post hec venies in collez dñi: vbi est statō
 philistinor. Et cū ingressus fueris ibi v-
 bem. obuium habebis gregem pphetaz de-
 scendentū de excelso: et ante eos psalteriū
 et timpanum et tibiam ⁊ citharam: ipsosq;
 pphetantes: ⁊ insiliet in te spūs dñi ⁊ pbe-
 tabis cū eis: ⁊ mutaberis i vix alium. Qñ
 ergo euenerit signa hec omnia tibi: fac q;
 cūq; inuenerit man' tua: qz dñs est tecū.
Et descendes ante me in galgala. Ego q̄pe
 descendam ad te: vt offeras oblatōem ⁊ im-
 moles victimas pacificas. **S**epte ⁊ diebus
 expectabis donec veniam ad te: ⁊ oñdam
 tibi que facias. Itaq; cū auertisset humer
 suū vt abiret a samuele. immutauit ei de-
 cor aliud. et venerunt omnia signa hec in
 die illa. **E**ueneruntq; ad predictū collem: et
 ecce cune' pphetaz obui' ei. Et insiluit sup
 eum spūs dñi: et pphetauit in medio eor.
Aidentes at omnes q̄ nouerant eū heri et
 nudius terci' q̄ esset cū pphetis. ⁊ pphetaret:
 dixerunt adinuicem. **Q**uenam res accidit
 filio **E**is: Nū ⁊ saul inter pphetas: Rñditq;
 alius ad alterz dicens. Et **E**is p̄ e ius. p̄te
 rea versū est in puerbium. Nū ⁊ saul inter
 pphetas: Cessauit at pphare: ⁊ venit ad ex-
 cellsum. Dixitq; patru' saul ad eū ⁊ ad pu-
 erum ei'. Quo abistis: Qui rñderūt. **Q**ue-
 rere azinas. Quas cū ñ reperissem': veni-
 m' ad samuelem. Et dixit ei patru' suus.
Indica mihi. qd dixerit tibi samuel: Et ait
 saul ad patruū suum. **I**ndicauit nobis qz
 inuente essent azine. De smone aut regni
 non indicauit ei: quē locut' fuerat ei samu-
 el. Et conuocauit samuel pplm ad dñm in
 masphat: ⁊ ait ad filios isrl. **H**ec dicit dñs
 deus isrl. **E**go eduxi israel de egipto. ⁊ erui
 vos de manu egiptior: ⁊ de manu oīm re-
 gum q̄ affligebant vos. **N**os at hodie pieci-
 stis dñm deum vīm: q̄ solus saluauit vos
 de vniuersis malis ⁊ tribulatōibz vris. et
 dixistis. **N**equaq; sed regē pstitue sup nos.
Nūc ergo state coram dño p tribu vras et p
 familias. Et applicauit samuel omēs tribu
 israel: ⁊ cecidit sors super tribū beniamin.
Et applicauit tribū bēiamin ⁊ pgregationes
 eius. ⁊ cecidit sup pgregationē metri: ⁊ p-

uenit vsq; ad saul filiū **E**is. **Q**uesieit ergo
 eum: et non est inuent' illic. Et consulueit
 pt' hec dñm: vtz nam venturus esset illuc:
 Rñditq; dñs. **E**cce abscondit' est domi. **E**u-
 curreit itaq; et tulerit eum inde. **S**tetitq; in
 medio ppli: et altior fuit vniuerso pplō ab
 humero et sursum. Et ait samuel ad omne
 pplm. **C**erte videtis quē elegit dñs. qm̄ non
 sit similis illi i omni pplō. Et clamauit om-
 nis plus: ⁊ ait. **E**liuat rex. **L**ocut' est autē
 samuel legem regni ad populū. et scripsit
 in libro ⁊ reposuit coraz dño. Et dimisit sa-
 muel omne populū singlos in domū suaz.
Seb et saul abiit in domū suam gabaath.
Et abiit cū eo ps exercitus. quoz tetigerat
 deus corda. **F**ilij vero belial dixerūt. **N**ū sal-
 uare nos poterit iste: Et despererunt eum:
 et non attulerūt ei munera. **A**lle vero dissimulabat se audire.

Ca. XI

Et factū est quasi pt' mensem. ascē-
 dit naas amonites et pugre cepit
 aduersum yabes galaad. dixerūtq;
 omnes viri yabes ad naas. **H**abeto nos fe-
 deratos: ⁊ fuiem' tibi. Et rñdit ad eos na-
 as amonites. **I**n hoc feriam vobiscū feb':
 vt eruam oīm vestz oculos dextros: ponā-
 qz vos opprobriū in vniuerso isrl. Et dixe-
 runt ad eū seniores yabes. **C**oncede nobis
 septē dies. vt mittamus nūcios ad vniuer-
 sos tminos isrl: etsi non fuerit q̄ defendat
 nos egrediemur ad te. **E**uenerit ergo nunci
 in gabaath saulis. ⁊ locuti sunt verba hec
 audiente pplō. Et leuauit oīs populus vo-
 cem suam et fleuit. Et ecce saul veniebat
 seqns boues de agro et ait. **Q**uid hē popu-
 lus q̄ plorat: Et narraueit ei verba viroz
 yabes. Et insiluit spūs dñi in saul cū au-
 disset hec verba: ⁊ iratus est furor eius ni-
 mus. Et assumēs vtq; bouē. p̄cidit in fru-
 sta: misitq; in omnes tminos isrl p manus
 nūcioz dicens. **Q**uicūq; non exierit ⁊ secu-
 tus fuerit saul et samuel: sic fiet bobo eius.
Inuasit ergo timor dñi populū. et egressi
 sunt q̄si vir vn': et recensuit eos i bezech.
Fueitq; filioz isrl trecēta milia: viroz at
 iuda. trigēta milia. Et dixerūt nuncijs q̄ ve-
 nerant. **S**ic dicetis viris q̄ sunt in yabes
 galaad. **E**ras erit vob salus: cū incaluerit
 sol. **E**uenerit ergo nūcij ⁊ nūciauerūt viris ya-
 bes. **Q**ui letati sūt ⁊ dixerūt. **M**ane exibim'
 ad vos ⁊ facietis nobis omne qd placuerit

vobis. Et factū est cū dies crastin⁹ venisset
cōstituit saul pplm in tres ptes. Et ingres-
sus est media castra in vigilia matutina. ⁊
percussit āmon vsq̃dū incalesceret dies. Re-
liqui autē disp̃si sunt: ita vt non relinq̃rent
in eis duo parit̃. Et ait populus ad samu-
elem. Quis est iste q̃ dixit: saul non regna-
bit sup nos? Date viros ⁊ interficiem⁹ eos.
Et ait saul. Non occidet quisq̃ in die hac:
q̃z hodie fecit dñs salutē in isrl. Dixit autē
samuel ad populū. Venite et eam⁹ in gal-
gala et innouemus ibi regnū. Et perrexit
omnis populus in galgala. ⁊ fecerūt ibi re-
gem saul. coram dño ī galgala. Et immo-
lauērūt ibi victimas pacificas coram dño.
Et letatus est ibi saul ⁊ cūcti viri israel ni-
mis.

Ca. XII.

Dixit autē samuel ad vniuersum isrl.
Ecce audiuī vocē vrām iuxta om-
nia que locuti estis ad me. ⁊ consti-
tui super vos regem. Et nunc rex gradi-
tur ante vos. Ego autem senui ⁊ incanui.
Porro filij mei vobiscū sunt. Itaq̃ conuer-
satus corā vobis ab adulescentia mea vsq̃
ad hanc diem: ecce p̃sto sum. Loq̃mini de
me coram dño et coram xp̃o eius: vtr bo-
uem cuiusq̃ tuleri aut azinū. si quenq̃ ca-
lumniat⁹ sum. si oppressi aliquem. si de ma-
nu cuiusq̃ mun⁹ accepi. et p̃tēnaz illud ho-
die restituamq̃ vobis. Et dixerūt. Non es
calumniat⁹ nos. neq̃ oppressisti: neq̃ tulisti
de manu alicui⁹ quippiam. Dixitq̃ ad eos.
Testis est dñs aduersū vos et testis xp̃c e-
ius in die hac. q̃z nō inueneritis in manu
mea quippiam. Et dixerunt. Testis. et ait sa-
muel ad populū. Domīn⁹ q̃ fecit moysen ⁊
aaron. et eduxit patres nostros de terra e-
gipti adest. Nūc ergo state in iudicio con-
tēdam aduersū vos coram dño. de omnib⁹
misericordijs dñi. q̃s fecit vobiscum et cū
patrib⁹ vestris. quō iacob ingressus est in
egiptū. ⁊ clamauerūt patres vestri ad dñm.
et misit dñs moysen et aaron: et eduxit pa-
tres vestros de egipto. et collocavit eos in
loco hoc. Qui oblitī sunt dñi dei sui. ⁊ tra-
didit eos ī manu sifare magistri milicie a-
sor ⁊ in manu philistinor. ⁊ in manu regis
moab: et puguerunt aduersū eos. Postea
autē clamauerūt ad dñm: ⁊ dixerūt. Peccauim⁹.
q̃z dereliquim⁹ dñm: et seruiim⁹ baalim ⁊
astarothe. Nūc ergo erue nos de manu ini-

micoꝝ nostꝝ: et seruiemus tibi. Et misit
dñs hieroboal ⁊ badaz ⁊ samson ⁊ barach
et iepte ⁊ samuel. et eruit vos de manu ini-
micoꝝ vestꝝ per circuitū: et habitastis
cōfidenter. Elidentes autē q̃ naas rex filioꝝ
āmon venisset aduersū vos. dixistis mihi
nequaq̃: sed rex imperabit nobis: cū dñs
deus vester regret in vobis. Nūc ergo p̃sto
est rex vester: quem elegistis ⁊ petistis. Ec-
ce dedit vob⁹ dñs regē. Si timueritis dñm
et fuieritis ei ⁊ audieritis vocē eius. ⁊ nō
exasperaueritis os dñi. eritis et vos et rex
q̃ imperat vobis seq̃ntes dñm deum nr̃m.
Si autē non audieritis vocem dñi. sed exa-
speraueritis s̃mōnes eius: erit manus dñi
super vos ⁊ super patres vꝝos. Sed ⁊ nūc
state ⁊ videte rem istam g̃ndem: quā factū
r⁹ est dñs in p̃spectu vꝝo. Nunq̃d non mes-
sis tritici est hodie? Inuocabo dñm ⁊ dabit
voces ⁊ pluuias: ⁊ scietis ⁊ videbitis q̃z g̃n-
de feceritis vobis malū in conspectu dñi:
petētes super vos regem. Et clamauit sa-
muel ad dñm. ⁊ dedit dñs voces ⁊ pluuias
in illa die. Et timuit oīs ppl⁹ nimis dñm
et samuelē. Et dixit vniuersus ppl⁹ ad sa-
muele. Ora pro seruis tuis ad dñm deū
tuū: vt nō moriamur. Addidim⁹ em̃ vniuer-
sis peccatis malū: vt peterem⁹ nobis regē.
Dixit autē samuel ad populū. Nolite timere
Os fecistis vniuersum malū hoc. Eleptū
nolite recedere a tergo dñi: sed seruite dño
in omni corde vestro. ⁊ nolite declinare p⁹
vana q̃ non proderunt vobis: neq̃ eruent
vos. quia vana sunt: ⁊ non dereliquet dñs
populum suum. p̃pter nomen suū magnū.
quia iuravit dñs facere vos sibi populū.
Absit autem a me hoc peccatū in dño. vt
cessem orare pro vobis: ⁊ docebo vos viā
rectam ⁊ bonam. Igit̃ timete dñm: ⁊ serui-
te ei in veritate. et ex toto corde vestro. Qi-
distis em̃ magnifica que in vobis gesserit
dñs. Quob⁹ si perseueraueritis ī malicia: et
vos et rex vꝝ pariter peribitis. **Ca. XIII.**

Hil⁹ vni⁹ anni erat saul cum regre-
cepisset: duob⁹ autē annis reguit su-
p isrl. Et elegit sibi saul tria milia
de isrl. et erant cū saul duo milia in mach-
mas ⁊ ī mōte bethel: mille autē cū ionatha ī
gabaa bēiamī. porro cet̃e pplm r̃misit vnū
quēq̃ ī tabnacula sua. Et percussit ionathas

statōnem philistinorū q̄ erat in gabaa. Qd̄ cū audissent philistīm. saul cecinit bucina in omni terra dicens. Audiant hebrei. Et vniuersus isrl̄ audiuit huiuscemōi famā. percussit saul statōez philistinorū. Et erexit se isrl̄ aduersus philistīm. Clamauit ḡ ppl̄us p̄t̄ saul in galgala. et philistīm cōgregati sunt ad p̄liandum p̄tra isrl̄. triginta milia curruū. et sex milia eq̄tuz. et reliquū vulḡ sicut harena q̄ est ī litore maris plurima. Et ascendentes castrametati sunt ī machinas. ad orientē bethauē. Qd̄ cum vidissent viri isrl̄ se in arto positos. afflict̄ em̄ erat ppl̄us. et absconderūt se in spelūcis et in abditis. in petris q̄z et in antris et ī cisternis. Hebrei at̄ transierūt iordanem. in t̄ra gad et galaad. Cūqz adhuc esset saul in galgala. vniuersus ppl̄us p̄terit̄ est q̄ seq̄bat̄ eum. Et expectauit iuxta placitū samuel septē dieb̄. et non venit samuel in galgala. Dilapsusqz ē ppl̄us ab eo. Ait ḡ saul. Afferte mihi olocautū et pacifica. Et obtulit olocautū. Cūqz p̄p̄lesset offerens olocautū. ecce samuel veniebat. Et egressus ē saul obuiā ei. ut saluaret eū. Locutusqz est ad eū samuel. Quid fecisti? R̄ndit saul. Quia vidi q̄ ppl̄us dilaberet̄ a me. et tu non veneras iuxta placitos dies. porro philistīm cōgregati fuerant in machinas. dixi. Nūc descendent philistīm ad me in galgala. et faciem dñi nō placui. Necessitate p̄pulsus. obtuli olocautū dño. Dixitqz samuel ad saul. Stulte egisti. nec custodisti mandata dñi dei tui q̄ precepi tibi. Qd̄ si non fecisses. iaz nūc prepasset dñs regnū tuū sup̄ israhel. in sempiternū. Sed nequaquā regnū tuū ultra cōsurgit. Quesiuit dñs sibi vir̄ iuxta cor suū. et p̄cepit ei dñs ut esset dux sup̄ ppl̄m suū: eoqz nō fuaueris q̄ precepit dñs. Samuel autē surrexit. et ascendit de galgalis. in gabaa bēiamī. Et reliqui ppl̄i ascenderūt p̄t̄ saul. obuiam ppl̄o. q̄ expugnabant eos. venientes de galgala in gabaa in colle bēiamin. Et recensuit saul ppl̄m q̄ inuenti fuerant cū eo. q̄si sexcentos viros. et saul et ionathas filī ei. ppl̄usqz q̄ inuent̄ fuerat cū eis. erat ī gabaa bēiamin. Porro philistīz cōscenderant in machinas. Et egressi sunt ad p̄liandū de castris philistinorū tres cunei. Cūcunē p̄gebat p̄tra viam ephraim. ad t̄ram saul. Porro alī ingrediebāt p̄ vi-

am bethoron. Tercī at̄ verterat se ad iter termini in terra sabaa. imminentis vallis seboim p̄tra destū. Porro faber ferrarī n̄ iueniebat̄ in omni t̄ra israhel. Cauent̄ em̄ philistīm. ne forte facerent hebrei gladiū aut lanceaz. Descendebat ergo omnis isrl̄ ad philistīz. ut accueret unusqzqz vomerē suū et ligonez et securim et tridentēz sarcolum. Retuse itaqz erant acies vomer̄ et ligonū et tridentū et securiū. vsqz ad stimulū corrigendū. Cūqz venisset dies prelij. nō est inuent̄ ensis et lancea in manu tocūs ppl̄i qui erat cum saul et ionatha. excep̄to saul et ionatha filio ei. Egressa est at̄ statio philistīm. ut transcenderet ī machinas.

Ca. XIII.

Et accidit in q̄dam die. ut diceret ionathas filī saul ad adolescentez armiger̄ suum. Veni et transeam̄ ad statōem philistinorū. q̄ est trans locū illū. Patri at̄ suo hocipsū n̄ indicauit. Porro saul morabat̄ in extrema p̄te gabaa. s̄b malaḡnato q̄ erat in agro gabaa. Et erat ppl̄us cū eo q̄i sexcentorū viroz. Et achias filī achitob fr̄is ichabob filij phinees. q̄ ort̄ fuerat ex heli sacerdote dñi in sylo. portabat ephod. Sed ppl̄us ignorabat q̄ isset ionathas. Erant at̄ inter ascensus. p̄ quos nitebat̄ ionathas transire ad statōnes philistinorū. eminentes petre ex v̄qz p̄te. et q̄i in modū dentiū. scopuli hincinde p̄rupti. Nomen vni bofes. et nomen alteri senes. Unus scopulus p̄minens ad aqlonem ex aduerso machmas. et alter ad meridiem contra gabaa. Dixit autē ionathas ad adolescentez armiger̄ suū. Veni transeam̄ ad statōez incircūcisoz hoz. si forte faciat dñs pro nobis. qz nō est dño difficile saluare vel in multis vel ī paucis. Dixitqz ei armiger sū. Fac omnia q̄ placent aīo tuo. Perge q̄ cupis. et ero tecū vbiqz volueris. Et ait ionathas. Ecce nos ēnsim̄ ad viros istos. Cūqz apparuerim̄ eis. si talis locuti fuerint ad nos. manete donec veniam̄ ad vos. Item̄ in loco n̄ro. nec ascendam̄ ad eos. Si autēz dixerint ascende ad nos. ascendam̄ ad eos. qz tradidit eos dñs in manib̄ n̄ris. Hoc erit nobis signum. Apparuit igit̄ vterqz stationi philistinorū. Dixerūtqz philistīm. En hebrei egrediūt̄ de cauernis. ī q̄b̄ abscondite fuerāt. Et locuti

sunt viri de statione ad ionathan et ad armiger eius dixeruntque. Ascendite ad nos. et ostendemus vobis rem. Et ait ionathas ad armiger suum. ascendamus. Sequere me. Tradidit enim dominus eos in manum israel. Ascendit autem ionathas manibus et pedibus reptans et armiger eius per eum. Itaque cum vidissent faciem ionathe. alij cadebant ante ionathan. alios armiger eius inficiebat. sequens eum. Et facta est plaga prima quam percussit ionathas et armiger eius. quasi viginti viros. in media parte iugeris. quam par bouum in die arare consuevit. Et factum est miraculum in castris et per agros. Sed et omnis populus stationis eorum qui ierant ad perducendum obstupuit: et perturbata sunt castra. Et accidit quasi miraculum a deo. Et respexerunt speculatores saul qui erant in gabaa beniamin. Et ecce multitudo prostrata. et huc illucque diffugiens. Et ait saul populo qui erat cum eo. Requirit et videte. quis abierit ex nobis. Cumque requisissent. repperit non ad esse ionathan et armiger eius. Et ait saul ad achiaz. applica archas domini. Erat enim ibi archa domini in die illa. cum filiis israel. Cumque loqueretur saul ad sacerdotem. tumultus magnus exortus est in castris philistinorum. Crescebatque paulatim. et clarus resonabat. Et ait saul ad sacerdotem. Contere manum tuam. Conclamavit ergo saul et omnis populus qui erat cum eo. et venerunt usque ad locum certaminis. Et ecce usus fuerat gladii unuscuiusque ad primum suum. et cedes magna nimis. Sed et hebrei qui fuerant cum philistinim heri et nudius tertius. Ascenderantque cum eis in castris. et reuerfi sunt ut essent cum israel. et hijs qui erant cum saul et ionatha. Quos quidam israelitarum qui se absconderant in monte ephraim. audientes quod fugissent philistei. sociaverunt se cum suis in populo. Et erant cum saul quasi decem milia viros. et salvavit dominus deus israel in die illa. Pugna autem pervenit usque ad bethaphen. Et viri israel sociati sunt sibi in die illa. Adiuravit autem saul populum dicens. Maledictus vir qui comederit panem usque ad vespas. donec ulciscar de inimicis meis. Et non madducavit uniuersus populus panem. Omnisque terre vulgus venit in saltum. in quo erat mel super faciem agri. Ingressus est itaque populus satum et apparuit fluens mel. nullusque applicuit manum ad os suum. Timebat enim populus iuramentum. Porro ionathas non audierat. cum adiuraret populus eius populum. Exceditque summitatem virgule quam habebat in manu.

et intinxit in fauam mellis. Et conuertit manum suam ad os suum. et illuminati sunt oculi eius. Respondensque unus de populum ait. Iureiurando constrinxit pater tuus populum. dicens. Maledictus vir qui comederit panem hodie. Defecerat autem populus. Dixitque ionathas. Turbauit pater meus terram. Elidistis ipsi quod illuminati sunt oculi mei. eoquod gustauerim paululum de melle isto. Quantomagis si comedisset populus de preda inimicorum suorum quam reperit. Nonne maior plaga facta fuisset philistinim? Percusserunt ergo in die illa philisteos. a machinis usque in babilon. Defatigatus est autem populus nimis. et usus ad predam. tulit oues et boues et vitulos. et mactauerunt in terra. Comeditque populus cum sanguine. Nunciauerunt autem sauli dicentes. quod populus peccasset domino. comedens cum sanguine. Qui ait preuaticati estis. Eoluite ad me iam nunc saxum grande. Et dixit saul. Dispergamini in vulgus et dicite eis ut adducat ad me unusquisque bouem suum et arietem. et occidite super istud. et vescimini: non peccabitis domino. comedentes cum sanguine. Adduxit itaque omnis populus unusquisque bouem in manu sua usque ad noctem. et occiderunt ibi. Edificauit autem saul altare domino. Tuncque primum cepit edificare altare domino. Et dixit saul. Irruam super philisteos nocte. et vastem eos usque dum illucescat mane. nec relinquamus ex eis virum. Dixitque populus. Omne quod bonum tibi videtur in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Accedam huc ad deum. et consuluit saul dominum dicens. Num persequar philistinim si trades eos in manum israel? Et non respondit ei in die illa. Dixitque saul. Applicate huc uniuersos angulos populi et scitote et videte per quem acciderit hoc peccatum hodie. Vixit dominus saluator israel. quod si per ionathan filium meum factum est. absque retractatione morietur. At quod nullus respondit ei de omni populo. Et ait ad uniuersum israel. Separamini vos in partem unam. et ego cum ionatha filio meo ero in parte altera. Responditque populus ad saul. Quod bonum tibi videtur in oculis tuis fac. Et dixit ad dominum deum israel. Domine deus israel da iudicium. quid est quod non responderis suo tuo hodie? Si in me aut in ionatha filio meo est iniquitas hec da ostensione. Aut si hec iniquitas est in populo tuo da sanctitatem. Et deprehensus est ionathas et saul: populus autem exiuit. Et ait saul. Mittite sortem

inter me et inter ionathan filiū meum. Et captus est ionathas. Dixit autē saul ad ionathan. Indica mihi quod feceris. Et indicauit ei ionathas. et ait. Gustans gustavi in summitate virge quae erat in manu mea. paululum mellis. et ecce ego morior. Et ait saul. Dec faciat mihi deus. et hec addat. quia morte morieris ionatha. Dixitque ipse ad saul. Ergo ne ionathas morietur. quod fecit salutem hanc magnam in israel. Hoc nephas est. Quia uiuit dominus. si ceciderit capillus de capite eius in terram. quia cum deo operatus est hodie. Liberauit ergo ipse ionathan. ut non moreretur. Recessitque saul. nec persecutus est philistinum. Porro philistini abierunt in loca sua. Et saul confirmato regno super israel. pugnabat per circuitum aduersum omnes inimicos eius: contra moab et filii ammon. et edom. et reges soba et philisteos. et quocumque se uerterat: superabat. Congregatoque exercitu percussit amalech. et eruit israel de manu uastatorum eius. Fuerunt autem filii saul. ionathas et iesui et melchisua. et nomina duarum filiarum eius. nomen primogenite merob. et nomen minoris michol. et nomen uxoris saul achinoez. filia achimaas. Et nomen principis milicie eius abner filii ner. patruelis saul. Porro Esau fuit pater saul. et ner pater abner filii abiel. Erat autem bellum potens aduersum philisteos. omnibus diebus saul. Nam quicumque uiderat saul uirum fortem et aptum ad prelium: sociabat eum sibi. **Ca. XV.**

Et dixit samuel ad saul. Me misit dominus. ut ungerem te in regem super populum eius israel. Nunc ergo audi uoces domini. Dec dicit dominus exercituum. Recensui quicumque fecit amalech israeli. Quo restitit ei in uia cum ascenderet de egipto. Nunc ergo uade et percutite amalech. et demolire uniuersa eius. Non parcas ei. et non concupiscas ex rebus ipsius aliquid. sed interfice a uiro usque ad mulierem. et puulum atque lactantem. bouem et ouem. camelum et asinum. Precepit itaque saul populo. et recensuit eos quasi agnos. ducenta milia peditum. et decem milia uirorum iuda. Cumque uenisset saul usque ad ciuitatem amalech. tetendit insidias in torrente. Dixitque saul cyneo. Abite. recedite. atque discedite ad amalech. ne forte inuoluamur cum eo. Tu enim fecisti misericordiam cum omnibus

filii israel: cum ascenderent de egipto. Et recessit cyneus de medio amalech. Percussitque saul amalech ab eiula. donec ueniat ad sur. quae est e regione egipti. Et apprehendit agag regem amalech. uiuum. Omne autem vulgus interfecit in ore gladii. Et precepit saul et ipse agag. et optimis gregibus omnium et armentorum. et vestibus. et arietibus. et uniuersis quae pulcra erant: nec uoluerunt disperdere ea. Quicumque ergo uile fuerit et reprobum. hoc demoliti sunt. Factum est autem uerbum domini ad samuelem. dicens. Penitet me quod constituerim saul regem. quia dereliquit me. et uerba mea operi non impleuit. Contristatusque est samuel. et clamauit ad dominum tota nocte. Cumque de nocte surrexisset samuel ut iret ad saul mane: nuntiatus est samueli eo quod uenisset saul in carmelum. et erexisset sibi fornitem triumphalem. et reuersus transisset. descendissetque in galgala. Venit ergo samuel ad saul. et saul offerebat olocaustum domino. de inicijs praedae quae attulerat ex amalech. Et cum uenisset samuel ad saul. dixit ei saul. Benedicet tui dominus. Impleui uerbum domini. Dixitque samuel. Et quae est hec uox gregum quae resonat in auribus meis. et armentorum quam ego audio? Et ait saul. De amalech adduxerunt ea. Precepit enim ipse melioribus ouibus et armentis. ut immolarentur domino deo tuo. reliquum uero occidimus. Ait autem samuel ad saul. Dine me et indicabo tibi quae locutus sit dominus ad me nocte. Dixitque ei. Loquere. Et ait samuel. Nonne cum puulus esses in oculis tuis: caput in tribubus israel factus es? Anxitque te dominus in regem super israel: et misit te dominus in uiam et ait. Clade et interfice peccatores amalech. Et pugna-bis contra eos usque ad internitum eorum. Quare ergo non audisti uocem domini: sed uersus ad praedam es: et fecisti malum in oculis domini. Et ait saul ad samuelem. Immo audiui uocem domini: et ambulauimus in uia per quam misit me dominus. et adduxi agag regem amalech: et amalech interfeci. Tulit autem de preda ipse oues et boues: primicias eorum quae cesa sunt. ut immoletur domino deo suo in galgalis. Et ait samuel. Nunquid uult dominus olocausta aut uictimas et non potius ut obediat uoci domini? Melior est enim obedientia quam uictima. et auscultare magis quam offerre adipem arietum. quam quod peccatum ariolandi est repugnare. et quasi scelus ydolatrie. nolle acquiescere. Pro eo

ergo q̄ abieciſti ſermonem dñi. abiecit te dñs. ne ſis rex. Dixitq; ſaul ad ſamuelem. Peccaui. q̄ p̄uaricat' ſū p̄monē dñi. 7 ūba tua. timens pplm. 7 obediens voci eoz. Sz nunc porta q̄ſo peccatū meum. 7 reuertere mecū vt adorē dñm. Et ait ſamuel ad ſaul Non reuertar tecū. q̄ pieciſti p̄monē dñi. et proiecit te dñs. ne ſis rex ſup iſrl'. Et cōuerſus eſt ſamuel vt abiret. Ille autē apprehebit ſūmitatē pallij eius. q̄ et ſciſſa eſt. Et ait ſamuel ad eū. Scidit dñs regnū iſrael a te hodie. 7 tradidit illud primo tuo meliori te. Porro triūphator in iſrl' non p̄cet. et penitudine non flectet. Neq; em̄ homo eſt. vt agat penitentiaz. At ille ait. Peccaui. Sed nunc honora me coram ſenioribz ppli mei. et coram iſrael. 7 reuertere mecū vt adorem dñm deum tuū. Reuerſus ergo ſamuel. ſecut' eſt ſaulem. Et adorauit ſaul dñm. Dixitq; ſamuel. Adducite ad me agag regem amelech. Et oblatuſ eſt ei agag pinguiffim' tremens. Et dixit agag. Sicine ſepat amara mors. Et ait ſamuel. Si cut fecit abſq; liberis mulieres gladi' tu'. ſic abſq; liberis erit inter mlieres mī tua. Et in fruſta conſcidit eū ſamuel. corā dño in galgalis. Abijt autē ſamuel in ramatha. ſaul vero aſcendit in domū ſuā in gabaā. Et non vidit ſamuel vlē ſaul. vſq; ad diez mortis ſue. Ueruntq; lugebat ſamuel ſaul. qm̄ dñm penitebat q̄ pſtituiſſet regez ſaul ſup iſrael.

Ca. XVI.

Dixitq; dñs ad ſamuelem. Uſqueq; tu luges ſaul. cū ego piecerim eum ne regnet ſup iſrl'. Imple cornu tuum oleo. et veni vt mittam te ad yſai bethleemitem. Prouidi em̄ in filiis ei' mibi regē. Et ait ſamuel. Qūo vadam? Audiāt enim ſaul. 7 interficiat me. Et ait dñs. Titulū d' armento tolles in manu tua: et dices. Ad immolādum dño veni. Et vocabis yſai ad victimam. Et ego oñdam tibi qd facias. et unges quēcunq; mōſtrauero tibi. Fecit g' ſamuel ſicut locut' eſt ei dñs. Uenitq; i bethleem. Et admiratī ſūt ſeniores ciuitatis occurrentes ei. Dixerūtq; Pacific' ne ē ingreſſus tu'? Et ait pacific'. Ad immolandū dño veni. Sc̄ificamī. 7 venite mecum vt immolē. Sc̄ificauit g' yſai. 7 filios ei'. 7 vocauit eos ad ſacrificiū. Eunq; ingreſſi

eſſent: vidit heliab 7 ait. Nū coram dño eſt xpc eius? Dixit dñs ad ſamuelē. Ne reſpicias vultū ei'. neq; altitudinē ſtature ei'. qm̄ abieci eū. nec iuxta intuitum hoīs ego iudico. Homo em̄ videt ea q̄ parent i facie. dñs at̄ intueſ cor. Et vocauit yſai aminadab. 7 adduxit eū corā ſamuele. Qui dixit Nec hunc elegit dñs. Adduxit at̄ yſai ſamma: de q̄ ait. Etia; hunc n̄ elegit dñs. Adduxit itaq; yſai ſeptē filios ſuos corā ſamuele. Et ait ſamuel ad yſai. Nō elegit dñs ex iſtis. Dixitq; ſamuel ad yſai. Nunqd iā cōpleti ſūt filij? Qui rñdit. Adhuc reliqu' eſt puulus. 7 paſcit oues. Et ait ſamuel ad yſai. Mitte 7 adduc eū. Nec em̄ diſcūbem' pūſq; huc ille veniat. Miſit g' et adduxit eū. Erat autē ruſſus 7 pulcher aspectu. decoraq; facie. Et ait dñs. Surge 7 unge eū. ipſe eſt em̄. Tulit g' ſamuel cornu olei. 7 unxit eū in medio frat' ei'. Et direct' eſt ſpūs dñi a die illa in dō. 7 teinceps. Surgēſq; ſamuel abijt in ramatha. Spūs at̄ dñi reſceſſit a ſaul. 7 exagitabat eū ſpūs neq; a dño. Dixerūt q; fui ſaul ad eū. Ecce ſpūs dñi mal' exagitat te. Iubeat dñs n̄ rex. 7 fui tui q̄ corā te ſunt. q̄rent hominē ſcientē pſallere cithara. vt qm̄ arripuerit te ſpūs dñi malus. pſallat man' ſua. et leuī' feras. Et ait ſaul ad ſeruos ſuos. Prouidete ergo mibi aliquem bene pſallentē. et adducite eū ad me. Et rñdens vnus de pueris ait. Ecce vidi filiū yſai bethleemitem. ſciētē pſallere. et fortiffimū robore. 7 vīz bellicoſum. et prudentem in verbis. et pulcr' vīz. et dñs eſt cū eo. Miſit ergo ſaul nuncios ad yſai. dicens. Mitte ad me dō filium tuum. q̄ eſt in paſcuīs. Tulit itaq; yſai azinum plenū panibz. 7 lagenam vini. 7 hedum de capris vnū. 7 miſit p manum dō filij ſui. ſauli. Et venit dō ad ſaul. et ſtetit coram eo. At ille dilexit eum nimis. et factus eſt eius armiger. Miſitq; ſaul ad yſai dicens. Stet dō in conſpectu meo. Inuenit em̄ grām in oculis meis. Igit' quicunq; ſpūs dñi malus arripiebat ſaul. dō tollebat citharam 7 p̄cuciebat manu ſua: 7 reuocillabat ſaul. 7 leuīus habebat. Recedebat enim ab eo ſpūs malus.

Ca. XVII

Congregantes at̄ philiftijm agmīa ſua in p̄liū. puenēſt i ſochot iude 7 caſtmetati ſūt in ſochot 7 azecha. i

finibus domini. Porro saul et viri israel. congregati venerunt in valle therebinti. et direxerunt aciem ad pugnandum contra philistinim. Et philistinim stabant super montem ex parte hac: et israel stabat super montem ex altera parte. vallibusque erat inter eos. Et egressus est vir spurus de castris philistinorum. nomine goliath de geth. altitudinis sex cubitorum et palmo et cassis erea super caput eius. et lorica hamata induebat. Porro pondus lorice eius quinquaginta milia siclorum eris erat. et ocreas ereas habebat in cruribus. et clipeus ereus tegebat humeros eius. Hastile autem haste eius. erat quasi liciatorum texentium. Ipsi quoque ad ferrem hastem eius sexcentos siclos habebat ferri. Et armiger eius antecedebat eum. Stansque clamabat adversum phalangas israel. et dicebat eis. Quare venistis parati ad prelium? Numquid ego non sum philisteus? et vos servi saul? Eligite ex vobis virum. et descendat ad singulare certamen. Si querit pugnam mecum et percusserit me. erimur vobis servi. Si autem ego prevaluerim et percussero eum vos servi eritis. et servietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego exprobraui agminibus israel hodie. Date mihi virum. et ineat singulare certamen mecum. Audiens autem saul et omnes israelites sermones philistei huiuscemodi. stupebant et metuebant nimis. David autem erat filius viri ephratensis de quo super dictum est. de bethleem iuda cui nomen erat iesai. qui habebat octo filios. et erat vir in diebus saul. senex et gerens in senibus viros. Abierunt autem tres filii eius maiores propter saul in prelium. Et novissima trium filiorum eius qui precesserunt ad bellum. heliab primogenitus: et secundus aminadab. tercius quoque samma. David autem erat minimus. Tribus quoque maioribus secutis saule. abiit deus et reversus est a saul. ut pasceret greges patris sui in bethleem. Procebat vero philisteus mane et vespere. et stabat quadraginta diebus. Dixit autem iesai ad deum filium suum. Accipe fratribus tuis ephraim polenta et decem panes istos. et curre in castra ad fratres tuos. et decem formellas casei. has deferres ad tribunum. Et fratres tuos visitabis si recte agant. et cum quibus ordinati sunt discere. Saul autem et illi: et omnes filii israel in valle therebinti pugabant adversum philistinim. Surrexit itaque david mane et commendavit greges custodi. et onustus abiit sicut preceperat ei iesai. Et venit ad locum magdala ad exercitum. qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine. Direxerat enim aciem israel: sed et phi-

listinim ex adverso fuerant preparati. Vere linquens ergo david vasa que attulerat sub manu custodis ad sarcinas. cucurrit ad locum certaminis. et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos. Cumque adhuc ille loqueretur eis. apparuit vir ille spurus ascendens goliath nomine. philisteus de geth de castris philistinorum. Et loquente eo hec eadem verba. audiit david. Omnes autem israelites cum vidissent virum fugerunt a facie eius. timentes eum valde. Et dixit unusquisque propter israel. Num vidisti virum hunc qui ascendit? Ad exprobandum enim israel ascendit. Virum ergo qui percusserit eum. dabit rex divitiis magnis. et filiam suam dabit ei. et domum patris eius faciet absque tributo in israel. Et ait deus ad viros qui stabant secum dicens. Quid dabit viro qui percusserit philisteum hunc. Et tulit opprobrium de israel: Quis enim hic philisteus incircumcissus. qui exprobrauit aciem dei viventis? Referebat autem ei populus eundem sermonem dicens. Nec dabunt viro. qui percusserit eum. Quod cum audisset heliab frater eius maior loquente eo cum alijs. iratus est contra deum et ait. Quare venisti. et quare dereliquisti paucas oves illas in deserto? Ego novi superbia tuam et nequam cordis tui. quia ut videres prelium descendisti. et dixit deus. Quid feci? Numquid non verbum est? Et declinavit paululum ab eo ad alium. Dixitque eundem sermonem. Et respondit ei populus verbum sicut prius. Audita sunt autem verba que locutus est david. et annuntiata in conspectu saul. Ad quem cum fuisset abductus locutus est ei. Non perdis cuiusquam in eo. Ego servus tuus vadam. et pugnabo adversum philisteum. Et ait saul ad david. Non vales resistere philisteo isti. Nec pugnare adversum eum quia puer es. Hic autem vir bellator est ab adolescentia sua. Dixitque deus ad saul. Pascebat servus tuus patris sui gregem. et veniebat leo vel ursus. et tollebat arietem de medio gregis. et persequabar eos et percutebam. eruebamque de ore eorum. Et illi perurgebant adversum me. et apprehendebam mentem eorum. et suffocabam interficiebamque eos. Nam et leones et ursi interfeci ego servus tuus. Erit igitur et philisteus hic incircumcissus quasi unus ex eis. Nunc vadam et auferam opprobrium populi. Quia quod est iste philisteus incircumcissus. qui ausus est maledicere exercitui dei viventis? Et ait david. Dominus qui eripuit me de manu leonis et de

de manu vñ. ipse me liberabit de manu philistei huius. Dixit autem saul ad dauid. Elate et dominus tecum sit. Et induit saul dauid vestimentis suis. et imposuit galeam eream super caput eius. et vestiuit eum lorica. Accinctus ergo dauid gladio eius super vestem suam. cepit temptare si armatus posset incedere. Non enim habebat consuetudinem. Dixitque dauid ad saul. Non possum sic incedere. quia nec vestimentum habeo et deponui ea. Et tulit baculum suum quem semper habebat in manibus. et elegit sibi quatuor limpidissimos lapides de torrente. et misit eos in peram pastoralem quam habebat secum. et fundam manu tulit. et processit aduersum philisteum. Ibat autem philisteus incedens et appropinquans aduersum david. et armiger eius ante eum. Cumque insperisset eum philisteus et vidisset david. despectit eum. Erat enim adulescens rufus. et pulcher aspectu. Et dixit philisteus ad dauid. Nunquid ego canis suus. quia tu venis ad me cum baculo? Et maledixit philisteus david. in diebus suis. dixitque ad dauid. Veni ad me. et dabo carnes tuas volatilibus celi et bestiis terre. Dixit autem dauid ad philisteum. Tu venis ad me cum gladio. et hasta et clipeo. ego autem venio ad te in nomine domini exercituum dei agminum israel. quibus exprobrasti hodie. et dabit te dominus in manu mea. et percuciam te. et auferam caput tuum a te. Et dabo cadavera castrorum philistinorum hodie volatilibus celi. et bestiis terre. ut sciat omnis terra quia est dominus deus in israel. et nouerit vniuersa ecclesia hec. quia non in gladio nec in hasta saluat dominus. Ipsi enim est bellum. et trahet vos in manus nostras. Cum ergo surrexisset philisteus. et veniret et appropinquaret david. festinauit david et occurrit ad pugnam ex aduerso philistei. Et misit manum suam in peram. tulitque unum lapidem et funda iecit. et circūducens percussit philisteum in fronte. et infixus est lapis in fronte eius. et cecidit in faciem suam super terram. Preualuitque dauid aduersum philisteum in funda et lapide. percussitque philisteum interfecit. Cumque gladium non haberet in manu david. cucurrit et stetit super philisteum. et tulit gladium eius et eduxit eum de vagina sua et interfecit eum. percussitque caput eius. Elidetes autem philistinorum qui mortui essent fortissimorum eorum. fugierunt. Et consurgentes viri israel et iuda vociferati sunt. et persecuti sunt philisteos. usque dum venissent in vallem et usque ad portas accharon.

Cecideruntque vulnerati de philistinorum in via sarim et usque ad geth. et usque ad accharon. Et reuerterentes filii israel. postquam persecuti sunt philisteos. Inuasit castra eorum. Assumpsit autem dauid caput philistei: attulit illud in iherusalem. arma vero eius posuit in tabernaculo suo. Eo autem tempore quo viderat saul dauid egredientem contra philisteum: ait ad abner principem milicie sue. De qua stirpe descendit iste adulescens? Dixitque abner. Aduit anima tua rex. si noui. Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit iste puer. Cumque regressus esset dauid percussio philisteo. tulit eum abner. et introduxit coram saule caput philistei habentem in manu. Et ait ad eum saul. De qua progenie es. o adulescens? Dixitque dauid. filius serui tui ysaï bethleemite ego sum.

Ca. XVIII

Factus est cum compleisset loqui ad saul. anima ionathe conglutinata est anime dauid. et dilexit eum ionathas quasi animam suam. Tulitque eum saul in die illa. et non concessit ei ut reuerteretur in domum patris sui. Inierunt autem dauid et ionathas fedus. Diligebat enim eum quasi animam suam. Nam expoliavit se ionathas tunica qua erat indutus. et dedit eam david: et reliqua vestimenta sua. usque ad gladium et arcum suum. et usque ad baltheum. Egrediebatur quoque david ad omnia quecumque misisset eum saul: et prudenter se agebat. Posuitque eum saul super viros belli. et acceptus erat in oculis vniuersi populi. maximeque in conspectu famulorum saul. Porro cum reuerteretur percussio philisteo dauid: et ferret caput eius in iherusalem. egressæ sunt mulieres de vniuersis urbibus israel. cantantes. chorosque ducentes in occursum saul regis. in timpanis leticie et in sistris. et precinnebant mulieres: ludentes atque dicentes. Percussit saul mille. et david decem milia. Iustus est autem saul nimis. et displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitque. dederunt dauid decem milia: et mihi mille dederunt. Quid ei super est nisi solum regnum? Non ergo rectis oculis saul aspiciebat dauid. a die illa et deinceps. Post diem autem alteram inuasit spiritus dei malus saul: et prophetabat in medio domus sue. Dauid autem psallebat manu sua: sicut per singulos dies. Tenebatque saul lanceam et misit eam: putans quod perfigere posset david.

cū pariete. Et declinavit dauid a facie ei⁹
 scdo. Et timuit saul dauid: eoq⁹ esset dñs
 cū eo. et a se recessisset. Amouit ergo eum
 saul a se: et fecit eum tribunū sup mille vi-
 ros. Et egrediebat⁹. et inēbat ī spctu ppli.
 In omnib⁹ q⁹ vñs suis dauid prudē agē-
 bat: et dñs erat cum eo. Audīt itaq⁹ saul q⁹
 prudens esset nimis: et cepit cauere eum.
 Omnis autē israel et iuda diligebat dauid.
 Ipse at⁹ egrediebat⁹ et egrediebat⁹ ante eos.
 Dixitq⁹ saul ad dauid. Ecce filia mea ma-
 ior merob ipsam dabo tibi in uxorem: tm̄-
 modo esto vir fortis. et preliare bella dñi.
 Saul autē reputabat dicens. Non sit ma-
 nus mea in eo: sed sit sup eū man⁹ philisti-
 nor⁹. Ait autē dauid ad saul. Quis ego sū:
 aut q⁹ est vita mea. aut cognat⁹ patris mei
 in israel: vt fiam gener regis? Factum est
 autē tempus cū deberet dari merob filia
 saul dauid: data ē habriel molathite vxor.
 Dilexit autē dauid michol filiam saul ab-
 teraz. Et nunciatum est saul. et placuit ei.
 Dixitq⁹ saul. Dabo eaz illi. vt fiat ei ī scā-
 dalum: et sit super eum man⁹ philistinor⁹.
 Dixitq⁹ saul ad dauid. In duabo rebus ge-
 ner me⁹ eris hodie. Et mandauit saul suis
 suis. Loquimini ad dauid clam me: dicen-
 tes. Ecce places regi: et omnes sui ei⁹ dili-
 gunt te. Nunc ergo esto gener regis. Et lo-
 cuti sunt sui saul in aurib⁹ dauid: omnia
 verba hec. Et ait dauid. Nū parum videt⁹
 vobis: genex esse regis? Ego autē sum vir
 paup⁹: et tenuis. Et renūciauerūt serui saul
 dicētes. Quiuscemodī verba locut⁹ est dō
 Dixit autē saul. Sic loq⁹mini ad dauid.
 Non habet rex sponsalia necesse. nisi tan-
 tum centū prepucia philistinor⁹: vt fiat vl-
 cio de inimicis regis. Porro saul cogita-
 bat dō tradere ī man⁹ philistinor⁹. Quq⁹ re-
 nūciassent serui ei⁹ dauid. verba q⁹ dixerat
 saul: placuit s̄mo ī oculis dauid. vt fieret
 gener regis. Et post paucos dies surgens
 dauid: abiit in accharon cū viris q⁹ sub eo
 erant. et percussit ex philistim ducentos vi-
 ros. et attulit eor⁹ prepucia et annumerauit
 ea regi: vt esset gener ei⁹. Dedit itaq⁹ saul
 ei: michol filiaz suam vxorē. Et vidit saul.
 et intellexit quod dñs esset cum dauid. Mi-
 chol autē filia saul: diligebat eum. Et saul
 magis cepit timere dauid. Factusq⁹ ē saul
 inimicus dauid: cunctis diebus. Et egressi

sunt pncipes philistinor⁹. A principio autē
 egressionis eor⁹. prudēt⁹ se gerebat dauid:
 q⁹ omnes viri saul: et celebre factum est
 nomen eius nimis. **Ca. XIX**

Locutus est autē saul ad ionathan
 filium suum. et ad omnes seruos
 suos: vt occiderent dauid. Porro
 ionathas fili⁹ saul: diligebat dauid valde.
 Et indicauit ionathas dauid dicens. Que-
 rit saul pater me⁹ occidere te. Quapropter
 obserua te queso mane. et manebis clam⁹
 absconderis. Ego autē egrediens stabo
 iuxra patrem meum in agro ubicunq⁹ fu-
 erit. et ego loquar de te ad patrem meum.
 et quodcunq⁹ videro: nunciabo tibi. Locu-
 tus est ergo ionathas de dauid bona: ad
 saul patrē suum. Dixitq⁹ ad eum. Ne pec-
 ces rex in seruum tuum dauid. quia non
 peccauit tibi: et opera eius bona sunt tibi
 valde. et posuit animaz suam in manu tua
 et percussit philisteum: et fecit domin⁹ sa-
 lutem magnam vniuerso israeli. Elidisti:
 et letatus es. Quare ergo peccas in san-
 guine innoxio. interficiens dauid qui est
 absq⁹ culpa? Quod cum audisset saul. pla-
 cat⁹ voce ionathe iurauit. Vixit domin⁹:
 quia non occidet⁹. Locauit itaq⁹ ionathas
 dauid: et indicauit ei omnia verba hec. Et
 introduxit ionathas dauid ad saul: et fuit
 ante eum. sicut fuerat heri et nudius terci⁹.
 Motum est autē rursum bellum. et egres-
 sus dauid pugnavit aduersum philistim:
 percussitq⁹ eos plaga magna. et fugerunt
 a facie eius. Et factus est spiritus domini
 malus in saul. Sedebat autē in domo sua:
 et tenebat lanceam. Porro dauid psalle-
 bat in manu sua. Nisusq⁹ est saul configere
 dauid lancea in pariete. Et declinavit da-
 uid a facie saul. Lancea autē casso vul-
 nere perlata est in pariete. et ipse dauid fu-
 git: et saluatus est nocte illa. Misit ergo
 saul satellites suos nocte in domū dauid:
 vt custodirent eum et interficeretur ma-
 ne. Quod cum annunciasset dauid michol
 vxor sua dicens. nisi saluaueris te nocte
 hac: cras morieris. deposuit eum per fene-
 stram. Porro ille abiit et aufugit. atq⁹ sal-
 uatus est. Tulit autē michol statuam. et
 posuit eam super lectum. et pellem pilosam
 capraz posuit ad caput ei⁹: et operuit eaz

vestimentis. Misit autem saul apparitores. qui raperent dauid: et responsum est quod egrotaret. Rursumque misit saul nuncios ut videret deus dicens. Affer te eum ad me in lecto. ut occidat. Cumque venissent nunci. inuentum est simulacrum super lectum. et pelles caprarum ad caput eius. Dixitque saul ad michol. Quare sic illulisti mihi: et dimisisti inimicum meum ut fugeret? Et respondit michol ad saul. Quia ipse locutus est mihi dicens. Dimitte me: alioquin interficiam te. Dauid autem fugiens saluatus est. Et venit ad samuelem in ramatha: et nunciauit ei omnia que fecerat sibi saul. Et abierunt ipse et samuel: et morati sunt in naioth. Nunciatum est autem sauli a dicentibus. Ecce dauid in naioth in ramatha. Misit ergo saul lictores ut raperent dauid. Qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium. et samuelem stantem super eos: factus est etiam spiritus domini in illis. et prophetare ceperunt etiam ipsi. Quod cum nuntiatum esset sauli: misit et alios nuncios. Prophetauerunt autem et illi. Et rursum misit saul tercios nuncios: qui et ipsi prophetauerunt. Et iratus iracundia saul abiit etiam ipse in ramatha: et venit usque ad cisternam magnam que est in socoth. Et interrogauit et dixit. In quo loco sunt samuel et dauid? Dictumque est ei. Ecce in naioth sunt in ramatha. Et abiit in naioth in ramatha. Et factus est etiam super eum spiritus domini. et ambulauit ingrediens: et prophetabat usque dum veniret. in naioth in ramatha. Et expoliauit etiam ipse se vestimentis suis et prophetauit cum ceteris coram samuele: et cecinit nudus tota die illa et nocte. Unde et exiuit puerbium. Num et saul inter prophetas?

Capitulum.

XX.

Fecit autem dauid de naioth. que est in ramatha: veniensque locutus est coram ionathas. Quid feci? Que est iniquitas mea. et quod peccatum meum in patrem tuum: quia querit animam meam? Qui dixit ei. Absit a te: non morieris. Neque enim faciat pater meus quicquam grande vel paruū: nisi prius indicauerit mihi. Hunc ergo celauit a me pater meus? Immonem tamen modo. Nequaquam enim erit istud. Et iurauit rursum dauid. Et ille ait. Scit profecto pater tuus

quod inueni gratiam in oculis tuis. et dicet. Nesciat hoc ionathas: ne forte estis. Qui imo viuit dominus et viuit anima tua: quod vno tempore ut ita dicam quod ego morisque diuidimur. Et ait ionathas ad dauid. Quodcumque dixerit mihi anima tua. faciam tibi. Dixit autem dauid ad ionathan. Ecce kalende sunt crastino: et ego ex more sedere soleo iuxta regem ad vespendum. Dimitte ergo me ut abscondar in agro: usque ad vespaz diei tercię. Si respiciens requisierit me pater tuus: respondebis ei. Rogauit me dauid ut iret celeriter in bethleem ciuitatem suam: quod victimę solęnes ibi sunt vniuersis tribulibus suis. Si dixerit bene: pax erit seruo tuo. Si autem fuerit iratus: scio quod completa est malicia eius. Fac ergo misericordiam in suum tuum: quod fedus domini me famulum tuum tecum inire fecisti. Si autem est iniquitas aliqua in me. tu me interfice: et ad patrem tuum ne introducas me. Et ait ionathas. Absit hoc a me. Neque enim fieri potest: ut si certe cognouero completam esse peccatis mei maliciam contra te. non annunciem tibi. Responditque dauid ad ionathan. Quis renuntiabit mihi. si quid forte responderit tibi pater tuus dure de me? Et ait ionathas ad deum. Veni et egrediamur foras in agrum. Cumque exissent ambo in agrum: ait ionathas ad dauid. Domine deus israel si inuestigauero iniquitatem patris mei crastino vel perendie et aliquid boni fuerit super dauid. et non statim miseror ad te et notum tibi fecero: hec faciet deus ionathę et hec augeat. Si autem perseuerauerit patris mei malicia aduersum te: reuelabo aurem tuam et dimittam te ut padas in pace: et sit dominus tecum sicut fuit cum patre meo. Et si vixero. facias mihi misericordias domini. si vero mortuus fuero: non auferes misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum. Aut si non fecero. quando eradicauerit dominus inimicos dauid vnumquemque de terra: auferet ionathan de domo sua: et requirat dominus de manu inimicorum dauid. Depigit ergo ionathas fedus cum domo dauid. Et requisit dominus de manu inimicorum dauid. Et addidit ionathas deicere dauid: eo quod diligere illum. Sicut enim animam suam ita diligebat eum. Dixitque ad eum ionathas. Cras kalende sunt: et requireris. Requiritur enim sessio tua usque pendie. Descendes ergo festinus

et venies in locum ubi celandus es. in die
 qñ operari licet: et sedebis iuxta lapidē. cui
 nomen est ezel. Et ego tres sagittas mittā
 iuxta eum: et iaciam qñ exercens me ad si-
 gnū. Mittam qñ et puer: dicens ei. Elade et
 affer mibi sagittas. Si dixerō puero. ecce
 sagitte intra te sūt tolle eas: tu veni ad me
 qz pax tibi est et nihil est mali: vivit dñs.
 Si aut sic locutus fuero puero. ecce sagitte
 ultra te sūt: vade i pace qz dimisit te dñs.
 De verbo aut qd locuti fuim⁹ ego et tu: sit
 dñs inter me et te vsqz in sempiternū. Ab-
 scondit⁹ est ergo dauid in agro. et venerūt
 kalende: et sedit rex ad comedendū panes.
 Cūqz sedisset rex super cathedrā suā fm
 consuetudinē. que erat iuxta parietē: sur-
 rexit ionathas. et sedit abner ex latere saul
 vacuusqz apparuit loc⁹ dauid. et non est lo-
 cut⁹ saul quicqz in die illa. Cogitabat enim
 q forte euenisset ei. ut non esset mundus
 nec purificatus. Cūqz illuxisset dies scda
 post kalendas: rursus apparuit vacu⁹ loc⁹
 dauid. Dixitqz saul ad ionathan filium
 suum. Cur non venit fili⁹ ysai nec heri nec
 hodie ad vescendū? Rñditqz ionathas sau-
 li. Rogavit me obnixē ut iret i bethleem:
 et ait. Dimitte me: qñ iaz sacrificium solē
 ne est in ciuitate mea. vn⁹ te fratrib⁹ meis
 accersuit me. Nunc ergo si inueni grām in
 oculis tuis. vada cito et videbo fratres me-
 os. Ob hanc causam. nō venit ad mensam
 regis. Iratus autem saul aduersum iona-
 than: dixit ei. Fili⁹ mulieris viz ultro ra-
 pientis: nunqd ignoro qz diligis filiū ysai
 in confusione tuā. et in pfusione ignomi-
 niose mris tue. Omnib⁹ em dieb⁹ qbus fili-
 us ysai vixerit sup terram: non stabiliēris
 tu neqz regnū tuum. Itaqz iaz nūc mitte.
 et adduc eum ad me: qz fili⁹ mortis est. Rñ-
 dens autem ionathas sauli patri suo ait.
 Quare morietur? Quid fecit? Et arripuit
 saul lanceam ut pcuteret eū. Et intellexit
 ionathas: q diffinitū esset a patre suo. ut
 inficeret dauid. Surrexit ergo ionathas
 a mensa in ira furoris: et non comedit in
 die kalendaz scda panem. Contristat⁹ est
 em sup dauid: eoqz pfudisset eū pater su⁹.
 Cūqz illuxisset mane venit ionathas in a-
 grum iuxta placitū dauid: et puer puulus
 cū eo. Et ait ad puer suū. Elade et affer mi-
 bi sagittas: qd ego iacio. Cūqz puer cucur-

risset: iecit aliam sagittam trans puerum.
 Venit itaqz puer ad locum iaculi: qd mise-
 rat ionathas. Et clamauit ionathas post
 tergum pueri. et ait. Ecce ibi ē sagitta: por-
 ro ultra te. Clamauitqz itez ionathas pt⁹
 tergum pueri dicens. Festina velocit⁹: ne
 steteris. Collegit autē puer ionathe sagit-
 tas. et attulit ad dñm suum: et quid ageret
 penitus ignorabat. Tantūmodo enim io-
 nathas et dauid rem nouerant. Dedit er-
 go ionathas arma sua puero: et dixit ei.
 Elade et defer in ciuitatem. Cūqz abisset
 puer surrexit dauid de loco q vergebat ad
 austrum: et cadens pnus in terram. adora-
 uit terciō. Et osculantes se alterut⁹. fleue-
 runt pariter. dauid at ampli⁹. Dixit ergo
 ionathas ad dauid. Elade i pace. Quēcūqz
 iurauim⁹ ambo in nomine dñi. dicentes:
 dñs sit inter me et te. et inter semen tuum
 et semen meum. vsqz i sempiternū. Et sur-
 rexit dauid et abiit: sed et ionathas ingres-
 sus est ciuitatem.

Ca. XXI.

Venit autē dauid in nobe. ad achimelech sacerdotem. Et obstupuit
 achimelech. eo qd venisset dauid.
 et dixit ei. Quare tu solus: et nullus est te-
 cum? Et ait dauid ad achimelech sacerdo-
 tem. Rex pcepit mibi smonem. et dixit. Ne
 mo sciat rem ppter quam missus es a me:
 et cuiusmodi pcepta tibi dederim. Naz et pu-
 eris meis pdixi. in illū et illum locum. Nūc
 ergo si qd habes ad manū. vel qnqz panes
 da mibi: aut qcquid inueneris. Et rñdens
 sacerdos ad dō: ait illi. Non habeo laicos
 panes ad manū: sed tm panē scēm. Si mū-
 di sunt pueri. maxime a mulierib⁹: mādu-
 cent. Et rñdit dō sacerdoti: et dixit ei. Et q
 dem si te mulierib⁹ agit⁹. ptinuim⁹ nos ab
 heriz nudiusfci⁹ qñ egrediebamur: et fuerit
 vasa pueroz scēa. Porro via hec polluta ē
 sed et ipa hodie scēficabit⁹ in vasis. Dedit
 g ei sacerdos scēficatū panes. Neqz em e-
 rat ibi panis. nisi tm panes ppositōnis. q
 sublatis fuerant a facie dñi: ut ponerent⁹ pa-
 nes calidi. Erat autē ibi vir qdam de suis
 saul. in die illa int⁹ in tabernaculo dñi: et
 nomē ei⁹ doech ybume⁹: potentissim⁹ pa-
 stor saul. Hic pascebat mulas saul. Dixit
 autē dauid ad achimelech. Si habes h ad
 manum hastam aut gladiū da mibi: quia
 gladium meum et arma mea nō tuli mecū:

Sermo enim regis urgebat. Et dixit sacerdos. Ecce h' gladi' goliath philistei. quem percussisti in valle therebinti. e' inuolutus pallio p' ephot. Si istu' vis tollere: tolle. Neq' eni' h' est ali' absq' eo. Et ait dauid. Nō ē huic alē filis. Na mibi eū. Surrexit itaq' dauid. et fugit in die illa a facie saul: et venit ad achis regē geth. Dixerūtq' fui achis: cū vidissent dauid. Nūquid nō iste ē dauid rex terre? Nonne huic cantabant p' choros dicētes: percussit saul mille. et dauid decē milia? Posuit at' dauid f'mones istos in corde suo: et extimuit valde a facie achis regis geth. Et mutauit os suū coraz achis et collabebat in' man' eoz: et impingebat in hostia porte: defluebantq' saluē ei' in barbam. Et ait achis ad suos suos. Elidi: stis hoīem isanū: q're adduxistis eū ad me? An desint nobis furiosi: q' introduxistis istu' ut fureret me p'nte? Dimittite illū hīc ne ingrediat domū meam. **Ca. XXII.**

Auit g' dauid inde: et fugit in speluncam obollam. Qd cū audissent frēs ei' et omnis dom' patris ei': descenderunt ad eū illuc. Et puenerunt ad eū omnes q' erant in angustia cōstituti. et oppressi ere alieno et amaro aīo: et fact' est eoz pnceps. Fueruntq' cū eo q'si quadringenti viri. Et pfect' est dauid inde in masphat: q' est moab. Et dixit ad regez moab. Maneat oro pater me' et mater mea vobiscum: donec sciam qd faciat mibi deus. Et reliq' eos ante faciem regis moab. Manserūtq' apud eū: cunctis dieb' qbus dauid fuit in p'sidio. Dixitq' gad ipha ad dauid. Noli manere in p'sidio. Prouiscere et vade in terram iuda. Et pfectus est dauid: et venit in saltum areth. Et audiuit saul q' apparuisset dauid: et viri qui erant cum eo. Saul at' cum maneret in gabaa et esset in nemore qd est in rama. hastam manu tenens. cunctiq' fui ei' circūstarent eum: ait ad suos suos q' assisteabant ei. Audite me nūc filij iemini. Nūquid omnib' vobis dabit filius ysai agros et vineas et vniuersos vos faciet tribunos et cēturiones: quoniam coniurastis omnes aduersum me. et nō est q' mibi renūciet maxime cū et fili' me' fedus inierit cū filio ysai? Nō est q' vicē meā doleat ex vobis. nec q' annūciet mibi: eoq' fuscitauerit fili' me' suū meū aduersū me

insidiantem mibi vsq' hodie. Rndens autē doech ydume' q' assisteabat. et erat p'm' inf' suos saul: vidi inquit filium ysai in nobe. apud achimelech filiū achitob sacerdotē. Qui cōsuluit p' eo dñm: et cibaria dedit ei. Sedz gladium goliath philistei dedit illi. Misit ergo rex ad accersiebdū achimelech sacerdotē filium achitob: et omnē domum patris ei' sacerdotum q' erant in nobe. Qui vniuersi veneūt ad regem. Et ait saul ad achimelech. Audi fili achitob. Qui rndit. Presto sum dñe. Dixitq' ad eū saul. Quare coniurastis aduersum me tu et fili' ysai: et dedisti ei panes et gladium et cōsuluesti p' eo dñm: ut p'surgeret aduersū me insidiator vsq' hodie pmanens? Rndensq' achimelech regi ait. Et q's in omnib' suis tuis sicut dauid fidelis et gener regis et p'gens ad impium tuū: et gloriosus in doma tua? Nū hodie cepi p'sulere p' eo dñm? Absit hoc a me. Ne suspice' rex aduersum suū suūm rē huiuscemodi: in vniuersa domo patris mei. Nō enī sciuit suus tu' quicq' sup hoc negotio: vel modicū vel gñde. Dixitq' rex. Morte morieris achimelech: tu et oīs dom' patris tui. Et ait rex emissarijs q' circūstabant eū. Conuertimī: et interficite sacerdotes dñi. Nā man' eoz cū dauid ē: scientes q' fugisset et non indicauerūt mibi. Noluerūt at' fui regis extendere man' suas in sacerdotes dñi. Et ait rex ad doech. Cōuertere tu: et irrue in sacerdotes dñi. Cōuersusq' doech ydume' irruit in sacerdotes: et trucidauit in die illa octogintaq' viros vestitos ephot lineo. Nobe at' ciuitatē sacerdotū percussit in ore gladij: viros et mlieres et puulos et lactantes. bouēq' et azinuz et ouem in ore gladij. Euadens at' vn' filius achimelech filij achitob cuius nomen erat abiathar. fugit ad dauid: et annūciauit ei q' occidisset saul sacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar. Sciebā enī in die illa: qd cū ibi eēt doech ydume'. pculdubio annūciaret sauli. Ego sum re' oīm animaz p'is tui. Mane mecū: ne timeas. Si q's quesierit aīam meaz q'ret et aīam tuam: mecūq' seruaberis.

Ca. XXIII.

Et annūciauerunt dauid. dicētes. Ecce philistim oppugnant ceīlaz: et diripiūt areas. Consuluit ergo dauid dñm dicens. Nū vadam et percuciam

philisteos istos! Et ait dñs ad dauid. **E**la-
de et percucies philisteos: et saluabis ceilam.
Et dixerunt viri qui erant cum dauid ad eum. **E**cce
nos habemus in iudea consistentes timemus: quanto
magis si ierimus in ceilam aduersum agmina
philistorum. Rursum ergo dauid consuluit dominum.
Qui respondens ait ei. Surge et vade in ceila.
Ego enim tradam philisteos in manu tua.
Abijt ergo dauid et viri eius in ceila: et pug-
nit aduersum philisteos. Et abegit iumenta
eorum: et percussit eos plaga magna: et salua-
uit domos habitatores ceile. Porro eo tempore quo
fugiebat abiathar filius achimelech ad domum in
ceilam: ephod secum habens descenderat. Nuncia-
tum est autem saul: quod venisset domus in ceilam. Et
ait saul. Tradidit eum dominus in manus meas.
conclususque est introgressus urbem: in qua
porte et sere sunt. Et precepit saul omni populo:
ut ad pugnam descenderet in ceilam. et ob-
sideret domos viros eius. Quod cum rescisset dauid
quod prepararet ei saul clam malum: dixit ad abi-
athar sacerdotem. **A**pplica ephod. Et ait domus.
Domine deus israel audiuit famam suam tuam quod di-
sponat saul venire ad ceilam: ut euertat
urbem propter me. Si fuerint me viri ceile in ma-
nu eius: et si descendet saul sicut audiuit suam
tuam: domine deus israel indica suo tuo. Et ait
dominus. Descendet. Dixitque rursum dauid. Si
traderint me viri ceile. et viros qui sunt mecum
in manu saul. Et dixit dominus. Tradent. Sur-
rexit ergo domus et viri eius qui sexcenti: et egres-
si de ceila huc atque illuc vagabantur incerti.
Nunciatusque est saul quod fugisset dauid de cei-
la et saluatus esset: quod obrem dissimulauit ex-
ire. Morabatur autem dauid in deserto in locis fir-
missimis: mansitque in monte solitudinis ziph
in monte opaco. Querebat eum tamen saul cun-
ctis diebus: et non tradidit eum dominus in manus
eius. Et vidit dauid quod egressus esset saul:
ut quereretur animam eius. Porro dauid erat in
deserto ziph in silua. Et surrexit ionathas fi-
lius saul et abiit ad dauid in siluam: et com-
fortauit manum eius in deo. dixitque ei. Ne ti-
meas. Neque enim inueniet te manus saul pa-
tris mei. Et tu regnabis super israel: et ego
ero tibi secundus. Sed et saul pater meus
scit hoc. Percussit ergo uterque fedus coram
domino. Mansitque domus in silua: ionathas autem
reuersus est in domum suam. Ascenderunt
autem ziphei ad saul in gabaa dicentes. Nonne
ecce domus latitat apud nos in locis tutissimis

silue in colle achille. que est ad dextram de-
serti. **N**unc ergo sicut desiderauit anima tua
ut descenderes descende: nunc autem erit ut tra-
damus eum in manus regis. Dixitque saul. **B**en-
dicti vos a domino: quod voluistis vicem meam.
Abite ergo oro et diligenter preparate. et curi-
osi agite: et considerate locum ubi sit pes eius
vel quis viderit eum ibi ubi dixistis. Recogi-
tat enim de me: quod callide insidiet ei. Consi-
derate et videte omnia latibula eius in quibus ab-
sconditur: et reuertimini ad me ad rem certam.
ut vadam vobiscum. Quod si etiam in terram se
obstruxerit: perscrutabor eum in cunctis mili-
bus iuda. At illi surgentes abiit in ziph
ante saul. Dauid autem et viri eius erant in de-
serto maon in campestribus. ad dextram ie-
simuth. **I**uit ergo saul et socij eius ad queren-
dum eum. Et nunciatum est dauid: statimque de-
scendit ad petram et versabatur in deserto maon.
Quod cum audisset saul: persecutus est domus in deserto
maon. Et ibat saul et viri eius ad latus mon-
tis ex parte una: dauid autem et viri eius erant
in latere montis ex parte altera. Porro da-
uid desperabat se posse euadere a facie saul
Itaque saul et viri eius in modum corone cin-
gebant dauid et viri eius: ut caperent eos.
Et nuncius venit ad saul dicens. Festina et
veni: quoniam infoderunt se philistini su-
per terram. Reuersus est ergo saul desistens
persequi dauid et perrexit in occursum philis-
tinorum. Propter hoc vocauerunt locum illum
petram diuidentem. **Ca. XXIII.**

Ascendit ergo dauid inde: et habi-
tauit in locis tutissimis engabbi.
Cumque reuersus esset saul postquam per-
secutus esset philisteos: nunciauerunt ei dicentes.
Ecce dauid in deserto est engabbi. Assumens
ergo saul tria milia electorum virorum ex omni
israel. perrexit ad inuestigandum dauid et
viros eius: etiam super abruptissimas pe-
tras que solis ibicibus puie sunt. Et venit
ad caulas ouium que se offerebant vianti. e-
ratque ibi spelunca: quare ingressus est saul
ut purgaret ventrem. Porro dauid et viri eius
in interiori parte spelunce latebant. Et dixerunt
sui dauid ad eum. Ecce dies de qua locutus est
dominus ad te: ego tradam tibi inimicum tuum
ut facias ei sicut placuerit tibi in oculis tuis.
Surrexit ergo dauid: et percussit oram clami-
dis saul silenter. Post hec percussit cor suum
dauid: eorumque abscidisset oram clamidis saul

Dixitq; ad viros suos. Propici? sit mihi
 dñs ne faciam hanc rem dño meo xpo dñi
 ut mittaz manū meaz in eū: q; xpc dñi est.
 Elinit dñs: q; nisi dñs pcusserit eū. aut di-
 es ei? venerit ut moriaf. aut descēdens i p-
 liū pierit: pici? sit mihi dñs ut non mittā
 manū meaz in xpm dñi. Et pfregit dauid
 viros suos smonib; istis: et nō pmisit eos
 ut cōsurgerēt in saul. Porro saul exurgēs
 de spelūca: pgebat cepto itinere. Surrexit
 at dauid pt? eum: et egressus de spelunca
 clamauit pt? tergū saul dicēs. Dñe mi rex.
 Et respexit saul pt? se: et inclinans se da-
 uid pnus in terram adorauit. Dixitq; ad
 saul. Quare audis verba hōim loqntium:
 dauid qrit malū aduersum te? Ecce hodie
 videf oculi tui. q; ediderit te dñs i manu
 mea i spelunca: et cogitauit ut occiderē te:
 sed pepcit tibi oculus me?. Dixi enim. Nō
 extēdam manū meam in dñm meū: q; xpc
 dñi est. Quin poti? pater mi vide et cognos-
 ce oram clamidis tue in manu mea: quō
 cū precideres sūmitatē clamidis tue. nolui
 extēdere manū meam in te. Animaduē-
 ter vide: quoniaz n̄ est in manu mea malū
 neq; iniqtas: neq; peccauī in te. Tu at in-
 sidialis aīe mee: ut auferas eam. Iudicet
 dñs inter me et te et vliscat me dñs ex te:
 man? at mea non sit in te sicut dñ in puer-
 bio atquo. Ab impijs egrediet impietas.
 Man? g mea non sit in te. Quē psequeris
 rex isrl quem psequis? Canez mortuū ple-
 qris: et pulicem vnū. Sit dñs iudex et iu-
 dicet inter me et te: et videat et iudicet cām
 meaz: et eruat me d manu tua. Cū at com-
 plessset dauid loqns smones huiuscemobi
 ad saul: dixit saul. Nūquid vox hec tua est
 fili mi dauid? Et leuauit saul vocē suaz: et
 fleuit: dixitq; ad dauid. Justior tu es q; e-
 go. Tu enim tribuisti mihi bona: ego aut
 reddidi tibi mala. Et tu indicasti mihi ho-
 die q feceris mihi bona: quō tradiderit me
 dñs in manu tua: et n̄ occideris me. Quis
 enim cū inuenerit inimicū suū dimittet eū
 in via bona? Sed dñs reddat tibi vicissi-
 tudinem hanc: p eo q hodie opatus es in
 me. Et nunc q; scio q certissime regturus
 sis et habitur? in manu tua regnū israhel.
 iura mihi in dño ne te leas semen meū pt?
 me: neq; auferas nomen meū de domo pñs
 mei. Et iurauit dauid sauli. Abijt g saul i

domū suam: et dauid et viri ei? ascenderūt
 ad tutiora loca.

Ca. XXV

Mortuus est at samuel: et cōgregat?
 est vnīuersus isrl et planxerūt eum
 nimis: et sepelierūt eū in domo sua
 in ramatha. Consurgēsq; dauid: descendit
 in destū pharan. Erat at vir qspiam i soli-
 tudine maon. et possessio ei? in carmelo: et
 hō ille magnus nimis: eratq; ei oues tria
 milia et mille capre. Et accidit ut tonderet
 grex ei? in carmelo. Nomē at viri illi? erat
 nabal: et nomen vxoris ei? abigail. Eratq;
 mulier illa prudētissima et spetiosa. Porro
 vir ei? dur? et pessim?: et malitiosus. Erat
 at de genere caleph. Cū at audisset dauid
 in destū q tōderet nabal gregem suū: misit
 decē iuuenes et dixit eis. Ascendite in car-
 melū: et venietis ad nabal: salutabitis eū:
 ex noīe meo pacifice: et sic dicetis. Sit frī-
 bus meis pax et tibi pax et domui tue pax:
 et oīb; qcuq; habes sit pax. Audiui q tōde-
 rent pastores tui greges tuos q erant no-
 biscū in destū. Nūq; eis molesti fuim?: nec
 aliqn defuit eis quicq; de grege omni tpe q
 fuerūt nobiscū in carmelo. Interroga pu-
 eros tuos: et indicabūt tibi. Nunc g inue-
 niant pueri tui grām i oculis tuis. In die
 enim bona venim? ad te. Quodcūq; inue-
 nerit manus tua da suis tuis: et filio tuo
 dauid. Cūq; venissent pueri dauid. locuti
 sunt ad nabal omnia verba hec ex nomine
 dauid et siluerunt. Rñdens at nabal pue-
 ris dauid. ait. Quis est dauid et q; est fi-
 li? isai? Hodie icreuerūt fui: q fugiūt dños
 suos. Tolla g panes meos et aqs meas et
 carnes pecor q occidi tñsoribus meis: et
 dabo viris quos nescio qñ sint. Regressi
 sunt at pueri dauid p viam suaz: et reuer-
 si venerūt. et annūciauerūt ei omnia verba
 q dixerat nabal. Tūc ait dauid pueris su-
 is. Accingat vnusq; gladio suo. Et acci-
 cti sunt singuli gladijs suis. Accinctusq; ē
 et dauid ense suo: et secuti sunt dauid qñ
 quadringenti viri. Porro ducenti reman-
 serunt ad sarcinas. Abigail autem vxori
 nabal. nunciauit vn? de pueris suis dicēs.
 Ecce dauid misit nūcios de destū ut bene-
 dicerent dño nro: et auersat? est eos. Doies
 isti boni satis fuerunt nobis et nō molesti:
 nec quicq; aliqn perijt omni tpe q fuimus
 conuersati cū eis in destū. pro muro erant

nobis tam in nocte q̄ in die omnibz diebz
 quibz pauim⁹ apud eos greges. Quāobrez
 considera ⁊ recogita qđ facias: q̄niam cō-
 pleta ē malicia aduersū vīz tuū ⁊ aduersū
 domū tuaz: ⁊ ipse fili⁹ ē belial. ita vt nemo
 possit ei loqui. Festinauit igr̄ abigail. ⁊ tu-
 lit ducētos panes. ⁊ duos vtres vini ⁊ q̄n-
 qz arietes coctos ⁊ q̄nqz sata polente: ⁊ cē-
 tū ligaturas vnepassē. et ducentas massas
 caricaz. et posuit sup azinos: dixitqz pue-
 ris suis. **P**recedite me: ⁊ ecce ego p̄tergū
 sequar vos. **E**liro at̄ suo nabal nō indica-
 uit. **Q**uā ergo ascendisset azinū et descende-
 ret ad radicem montis: dauid et viri eius
 descendebant in occursum ei⁹. **Q**uibz et illa
 occurrit. **E**t ait dō. vere frustra fuaui oīa
 q̄ hui⁹ erant in destō: et nō perit quicq̄ de
 cūctis q̄ ad eū ptinebant: et reddidit mihi
 malū p̄ bono. **I**dec faciat dñs inimicis dō
 et hec addat: si reliq̄ro de omnibz q̄ ad ipm
 ptinent vsqz mane mingentem ad pietem.
Cum at̄ vidisset abigail dauid festinauit ⁊
 descendit de azino: et pcidit coram dō sup
 faciē suam ⁊ adorauit sup terrā: et cecidit
 ad pedes ei⁹ et dixit. **I**n me sit dñe mi hec
 iniq̄tas. **L**oquať obsecro ancilla tua in au-
 ribz tuis: et audi v̄ba faml̄e tue. **N**e ponat
 oro dñs me⁹ rex cor suū super vīz istū ini-
 quū nabal. quonīaz fm nomen suū stult⁹
 est: et ē stulticia cū eo. **E**go at̄ ancilla tua
 non vidi pueros tuos dñe mi: q̄s misisti.
Nunc ḡ dñe mi viuit dñs ⁊ viuit aīa tua q̄
 phibuit te ne venires ī sanguinē: ⁊ salua-
 uit manū tuam tibi. **E**t nūc fiant sicut na-
 bal inimici tui: ⁊ q̄ querit dño meo maluz.
Quā ppter suscipe bñdictōnem hanc quam
 attulit ancilla tua tibi dño meo: ⁊ da pue-
 ris q̄ sequunt̄ te dñm meū. **A**ufer iniq̄ta-
 tē famule tue. **F**aciens enī faciet dñs tibi
 dño meo domū fidelem: qz plia dñi dñe mi
 tu pliaris. **M**alicia ḡ non inueniat̄ in te:
 oībz diebz vite tue. **S**i enī surrexerit aliqñ
 hō psequens te vel q̄rens aīam tuam: erit
 aīa dñi mei custodita q̄i in fasciculo viuē-
 tiū apud dñm deū tuum. **P**orro inimicōz
 tuoz aīa rotabit̄. q̄si in impetu et circulo
 funde. **C**um ergo fecerit tibi dñs dño meo
 oīa hec q̄ locut⁹ est bona de te. ⁊ pstituerit
 te ducē sup isrl: nō erit tibi hoc ī singultū
 et in scrupulū cordis dño meo q̄ effuderis
 sanguinē innoxiiū: aut ipse te vlt⁹ fueris.

Et cū benefecerit dñs dño meo. recordabe-
 ris ancille tue: et tu bñfacies ei. **E**t ait dō
 ad abigail. **B**enedict⁹ dñs deus isrl qui mi
 sit te hodie in occursum meū: ⁊ bñdictum
 eloq̄um tuū: ⁊ benedicta tu q̄ phibuiſti me
 hodie ne irem ad sanguinē ⁊ vliscerer me
 manu mea. **A**lioqñ viuit dñs de⁹ isrl. qui
 phibuit me ne malū facerem tibi: nisi cito
 venisses in occursum mihi. non remansisset
 nabal vsqz ad lucē matutinam mīgens ad
 pietē. **S**uscepit ergo dō de mann ei⁹. oīa q̄
 attulerat ei: dixitqz ei. **V**ade pacifice in do-
 mū tuam. **E**cce audiui vocē tuaz: ⁊ bono-
 rari faciē tuā. **V**enit at̄ abigail ad nabal.
Et ecce erat ei p̄uiuiū in domo ei⁹ q̄si p̄ui-
 uiū regis: ⁊ cor nabal iocundū. **E**rat enim
 ebrī nimis: ⁊ nō indicauit ei vbum pusillū
 aut ḡnde vsqz mane. **D**iluculo at̄ cū diges-
 sisset vinū nabal: indicauit ei vxor sua v̄ba
 hec. **E**t emortuū est cor ei⁹ intrīsec⁹ et fact⁹
 est quasi lapis. **C**ūqz pertransissent decem
 dies: percussit dominus nabal ⁊ mortu⁹ ē.
Quā cum audisset dō mortuum esse nabal.
 ait. **B**enedict⁹ dñs q̄ iudicauit cām oppro-
 brii mei de manu nabal: ⁊ suū suum custo-
 diuit a malo: et maliciam nabal reddidit
 dñs in caput ei⁹. **M**isit ergo dō ⁊ locutus
 est ad abigail: vt sumeret eā sibi in vxorē.
Et venerūt pueri dauid ad abigail ī carme-
 lum: ⁊ locuti sunt ad eaz dicentes. **D**auid
 misit nos ad te: vt accipiat te sibi ī vxorē.
Que p̄surgens adorauit p̄na in terram: et
 ait. **E**cce famula tua sit in ancillam: vt la-
 uet pedes suor dñi mei. **E**t festinauit ⁊ sur-
 rexit abigail ⁊ ascendit sup azinū: et q̄nqz
 puelle ierunt cū ea pedisseque ei⁹. **E**t secu-
 ta est nūcios dauid: ⁊ facta ē illa vxor. **S**z
 et achinoen accepit dauid de iesrael: et fu-
 it utraqz vxor ei⁹. **S**aul at̄ dedit michol fi-
 liam suā vxorē dauid. phalchi filio lais:
 qui erat de gallim.

Ca. XXVI.

Et venerunt ziphei ad saul in ga-
 baa dicentes. **E**cce dō abscondit⁹
 est in colle achille: q̄ est ex aduerso
 solitudinis. **E**t surrexit saul ⁊ descendit ī
 destū ziph. et cū ea tria milia viroz de ele-
 ctis isrl: vt q̄reret dauid in destō ziph. **E**t
 castrametat⁹ ē saul in gabaa achille: q̄ erat
 ex aduerso solitudinis in via. **D**auid autem
 habitabat in destō. **E**līdens aut̄ q̄ venisset

saul post se in destū: misit exploratores et
didicit q̄ illuc venisset certissime. Et sur-
rexit dauid clam: et venit ad locū ubi erat
saul. Quāq̄ vidisset locū i q̄ dormiebat saul
et abner fili' ner pnceps milicie ei'. et saulē
dormientē in tētorio et reliquū vulg' p cir-
cuitū ei': ait dauid ad achimelech etheū et
abisai filiū saruie frēm ioab dicens. Quis
descendet mecū ad saul i castra: Dixitq̄ a-
bisai. Ego descendaz tecū. Eleuēnt ḡ dauid
et abisai ad pplm nocte: et inuenerūt saul ia-
centē et dormientē in tētorio. et hastaz fixā
in terra ad caput ei': abner at̄ et pplm dor-
mientes in circuitu ei'. Dixitq̄ abisai ad
dauid. Conclusit de' inimicū tuū hodie in
man' tuas. Nūc ḡ pfodiā eū lancea in tē-
ra semel: et scdo op' n̄ erit. Et dixit dauid
ad abisai. Ne inficias eū. Quis enī exten-
det manū suā in xpm dñi: et inocēs erit:
Et dixit dñs. Eluit dñs: qz nisi dñs pcusse-
rit eū aut dies ei' venerit vt moriaf. aut i
preliū descēdens pierit: ppici' mihi sit dñs
ne extēdam manū meā in xpm dñi. Nunc
igif tolle hastam q̄ est ad caput ei' et ciphū
aq̄: et abeam'. Tulit igif dñs hastā. et ciphū
aque q̄ erat ad caput ei': et abieit. Et non
erat quisq̄ qui videret et intelligeret et eui-
gilaret: s̄ omēs dormiebant: qz sopor dñi
irruerat sup eos. Quāq̄ transisset dauid ex-
aduerso. et stetisset i vertice mōtis de lōge
et esset grā de interuallū inf eos: clamauit
dauid ad pplm et ad abner filiū ner dicēs.
Nonne rñdebis abner: Et rñdens abner a-
it. Quis es tu q̄ clamas: et inq̄etas regē: Et
ait dauid ad abner. Nūquid nō vir tu es:
Et q̄s ali' filis tui in isrl': Quare ergo nō
custodisti dñm tuū regez: Ingressus ē enī
vn' de turba: vt inficeret regē dñm tuū.
Non ē bonū hoc qd fecisti: Eluit dñs q̄niā
filiū mortis estis vos: qz n̄ custodistis dñm
vrm xpm dñi. Nūc ergo vide ubi sit hasta
regis et ubi sit ciph' aque q̄ erat ad caput
ei'. Cognouit at̄ saul vocē dauid: et dixit.
Nunquid vox hec tua fili mi dauid: Et ait
dauid. Vox mea dñe mi rex. Et ait. Quam
ob causam dñs me' psequit' suū suū: Quid
feci: aut qd est malū in manu mea: Nūc ḡ
audi oro dñe mi rex ūba serui tui. Si dñs
incitat te aduersū me: odozet sacrificium.
Si aut filij hominū: maledicti sunt in cō-
spectu dñi q̄ eiecerunt me hodie vt non ha-

bitez in hereditate dñi. dicentes: vade fui
dñs alienis. Et nūc non effundat' sanguis
meus in terra coraz dñi: qz egressus ē rex
israel vt q̄reret pulicem vnū sicut psequit'
perdit in montibus. Et ait saul. Peccaui.
Reuertere fili mi dauid. Nequaq̄ enī vlē
tibi malefaciam. eoq̄ pciosa fuerit anima
mea in oculis tuis hodie. Apparet enī q̄
stulte egerim: et ignorauerim mltā nimis.
Et rñdēs dauid ait. Ecce hasta regis: trās-
eat vn' de pueris regis et tollat eam. Dñs
aut retribuet vnicuiq̄: fm iusticiā suā
et fidem. Tradidit enī te dñs hodie i ma-
nū meā: et nolui extendere manū meā
in xpm dñi. Et sicut magnificata ē anima
tua hodie in oculis meis: sic magnificetur
aīa mea i oculis dñi et liberet me de omni
āgustia. Ait ergo saul ad dauid. Bñdict'
tu fili mi dauid. Et q̄dem faciens facies: et
potens poteris. **Ca. XXVII.**

Ait at̄ dauid in viā suā: et saul
reuersus est in locum suum. Et ait
dauid in corde suo. Aliqñ incidaz
vna die in manus saul. Nonne vt meli' est
vt fugiam. et saluer in t̄ra philistinor: vt
desperet saul. cessetq̄ me q̄rere i cunctis fi-
nib' isrl'. Fugiaz ergo man' ei'. Et surre-
xit dauid: et abiit ipse et sexcenti viri cū eo
ad achis filiū maach regē geth. Et habita-
uit dauid cū achis in geth: ipse et viri ei':
et dom' ei' et due vxores ei'. achinoez ies-
rahelites et abigail vxor nabal carmeli. Et
nunciātū est saul q̄ fugisset dauid in geth
et nō addidit ultra q̄rere eū. Dixit autem
dauid ad achis. Si inueni grām in oculis
tuis det' mihi locus in vna vrbū regionis
hui' vt habitem ibi. Cur enim manet fu'
tuus in ciuitate regis tecū: Dedit ita ei a-
chis in die illa sicelech. Propf quam cau-
sam facta est sicelech regū iuda: vsq̄ in diē
hanc. Fuit at̄ numer' diez qbus habita-
uit dauid in regione philistinor quatuor
mensū. Et ascendit dauid et viri eius: et
agebant predas de gesuri. et de gezre. et de
amalechitis. Vj enim vagi habebant in
terra antiqtus. euntib' sur vsq̄ ad terram
egipti. Et pcuciebat dauid omnem terrā
illoz nec relinq̄bat viuentem vix et muli-
erem: tollensq̄ oues et boues et azinos et
camelos et vestes reuertebat' et veniebat
ad achis. Dicebat autem ei achis. In quē

irruisti hodie. **R**espondebat dauid. **C**ontra meridie iude et contra meridie hieramel: et contra meridie ceni. **E**lip et mulierem non uiuificabat dauid: nec adducebat in geth dicēs: ne forte loquantur aduersum nos. **N**ec fecit dauid: et hoc erat decretum illi omnibus diebus quibus habitauit in regione philistinorum. **C**redidit ergo achis dō dicens. **M**ulta mala opatus est contra populum suum israel. **E**rit igitur mihi seruus sempiternus. **Ca. XXVIII.**

Actum est autem in diebus illis: congregauerunt philistinim agmina sua ut prepararentur ad bellum contra israel. **D**ixitque achis ad dauid. **S**ciens nunc scito: quoniam mecum egredieris in castris. tu et viri tui. **D**ixitque dauid ad achis. **N**unc scies quod facturus est seruus tuus. **E**t ait achis ad dauid. **E**t ego custodem capitis mei ponam te cunctis diebus. **S**amuel autem mortuus est planxitque eum omnis israel: et sepelierunt eum in ramatha urbe sua. **E**t saul abstulit magos et ariolos de terra: et interfecit eos qui phitones habebant in ventre. **C**ongregatique sunt philistinim et venerunt et castrametati sunt in sunaz. **C**ongregauit autem et saul uniuersum israel: et venit in gelboe. **E**t vidit saul castra philistinim et timuit: et expauit cor eius nimis. **C**onsulitque dominum: et non respondit ei neque per somnia neque per sacerdotes neque per prophetas. **D**ixitque saul seruis suis. **Q**uerite mihi mulieres habitantes in phitonem: et vadam ad eas et sciscitabor per illas. **E**t dixerunt serui eius ad eum. **E**st mulier phitonez habitans in endor. **M**utauit ergo habitum suum. vestitusque est alijs vestimentis: et abiit ipse et duo viri cum eo: veneruntque ad mulierem nocte. et ait illi. **D**iuina mihi in phitone: et suscita mihi quod dixeris tibi. **E**t ait mulier ad eum. **E**cce tu nosti quanta fecerit saul: et quomodo eraserit magos et ariolos de terra. **Q**uare ergo insidiaris anime mee ut occidas? **E**t iurauit ei saul in domino dicens. **N**on uiuit dominus: quia non eueniet tibi quicquam malum propter hanc rem. **D**ixitque ei mulier. **Q**uod suscitabo tibi? **Q**ui ait. **S**amuelem suscita mihi. **C**um autem uidisset mulier samuelem: exclamauit voce magna: et dixit ad saul. **Q**uare imposuisti mihi? **T**u es enim saul. **D**ixitque ei rex. **N**oli timere. **Q**uid uidisti? **E**t ait mulier ad saul. **D**eos uidi ascendentes de terra. **D**ixitque ei. **Q**ualis est forma eius? **Q**ue ait. **U**ir senex ascendit: et ipse amictus est pallio.

Et intellexit saul quod samuel esset: et inclinauit se super faciem suam in terra: et adorauit. **D**ixit autem samuel ad saul. **Q**uare inquietasti me ut suscitarer? **E**t ait saul. **C**oartor nimis. **S**iquidem philistinim pugnant aduersum me. et deus recessit a me: et exaudire me non uult neque in manu prophetarum neque per somnia. **E**locui ergo te: ut ostenderes mihi quod faciam. **E**t ait samuel. **Q**uid interrogas me cum dominus recesserit a te. et transierit ad emulum tuum? **F**aciet enim tibi dominus. sicut locutus est in manu mea: et scindet regnum tuum de manu tua. et dabit illud primo tuo dauid: quia non obediisti uoci domini. neque fecisti iram furoris eius in amelech. **I**dcirco quod pateris fecit tibi dominus hodie: et dabit dominus etiam israel tecum in manu philistinim. **E**ras autem tu et filij tui mecum eritis: sed et castra israel trabat dominus in manus philistinim. **S**tatique saul cecidit porrectus in terram. **E**ximuerat enim uerba samuelis et robur non erat in eo: quia non comederat panem tota die illa. **I**ngressa est itaque mulier illa ad saul. **C**onturbatus enim erat valde. **D**ixitque ad eum. **E**cce obediui ancilla tua uoci tue. et posui animas meas in manu mea: et audiui sermones tuos quos locutus es ad me. **N**unc igitur audi et tu uocem ancille tue: et ponas coram te buccellam panis ut comedens reualeas. et possis iter agere. **Q**ui respondit et ait. **N**on comedam. **C**oegerunt autem eum serui sui et mulier: et tandem audita uoce eorum surrexit de terra: et sedit super lectum. **M**ulier autem illa habebat vitulum pascualem in domo: et festinauit et occidit eum. **T**ollensque farinam miscuit eam et coxit azima: et posuit ante saul et ante seruos eius. **Q**ui cum comedissent surrexerunt et ambulauerunt per totam noctem illam. **Ca. XXIX**

Congregata sunt ergo philistinim uniuersa agmina in aphech. **S**ed et israel castrametatus est super fontem qui erat in iesrahel. **E**t satrape quidem philistinim incedebant in centurijs et milibus: dauid autem et viri eius erant in nouissimo agmine cum achis. **D**ixeruntque principes philistinim ad achis. **Q**uid sibi uolunt hebrei isti? **E**t ait achis ad principes philistinim. **N**umquid ignoratis dauid qui fuit seruus saul regis israel? et est apud me multis diebus vel annis? **E**t non

inueni in eo quicquid ex die qua transfugit ad me: usque in diem hanc. Irati sunt autem aduersus eum principes philistinorum: et dixerunt ei. Revertatur vir et sedeat in loco suo in quo constitutus est: et non descendat nobiscum in prelium: ne fiat nobis aduersarius cum preliari cepimus. Quomodo enim aliter poterit placare dominum suum: nisi in capitibus nostris? Nonne iste est dauid cui cantabant in choris dicentes. percussit saul in milibus suis: et dauid in decem milibus suis. Locauit ergo achis dardani: et ait ei. Aluit dominus quia rectus es et bonus in conspectu meo: et exivit tu? et introit tu? mecum est in castris. Et non inueni in te quicquid mali. ex die qua venisti ad me usque in diem hanc: sed sapiens non places. Revertere ergo et vade in pace: et non offendas oculos sapientum philistinorum. Dixitque dardani ad achis. Quid enim feci: et quid inuenisti in me fuo tuo a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc. ut non veniam et pugnem contra inimicos domini mei regis? Respondens autem achis. locutus est ad dauid. Scio quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus dei: sed principes philistinorum dixerunt. Non ascendet nobiscum in prelium. Igitur consurge mane tu et fui domini tui qui venerunt tecum: et cum de nocte surrexeritis et cepit diluascere pergit. Surrexit itaque de nocte dardani ipse et viri eius: ut perficerent mane et reverterentur ad terram philistinorum. Philistinorum autem ascenderunt in ierusalem.

Ca. XXX

Quoniam venissent dauid et viri eius in sicelech die tertia: amalechite impetum fecerant ex parte australi in sicelech: et percusserant sicelech et incenderunt eam igni. Et captiuas duxerunt mulieres ex ea a minimo usque ad magnam: et non interfecerunt quenquam: sed secum duxerunt et pergebant itinere suo. Cum ergo venisset dauid et viri eius ad ciuitatem et inuenissent eam succensam igni et uxores suas et filios suos et filias ductas esse captiuas: leuauerunt dauid et populus qui erat cum eo voces suas: et plauerunt donec deficerent in eis lacrimae. Siqdem et due uxores dauid captiue ductae fuerant: achinoez ierusalemite. et abigail uxor nabal carmeli. Et contristatus est dauid valde. Elebat enim eum populus lapidare: quia amara erat anima uni cuiusvis viri super filiis suis et filiabus. Confortatus est autem dauid in domino deo suo: et ait ad abiathar sacerdotem filium achimelech. Applica ad me ephod. Et applicauit abiathar ephod

ad dauid: et consuluit dauid dominum dicens. Persequar latrunculos hos et comprehendam eos an non? Dixitque ei dominus. Persequere: absque dubio enim comprehendes eos: et excucies pedes. Abijt ergo dauid. ipse et sexcenti viri qui erant cum eo et venerunt usque ad torrentem besor: et lassum quidam substituerunt. Persecutus est autem dauid: ipse et quadringenti viri cum eo: substituerant enim ducem: qui lassum transire non poterant torrentem besor. Et inueniunt viam egipcium in agro: et adduxerunt eum ad dauid. Dederuntque ei panem ut comederet et biberet aquam sed et fragmentum massae caricaz et duas ligaturas vnepassae. Qui cum comidisset reuersus est spiritus eius: et reuocillatus est. Non enim comederat panem neque biberat aquam tribus diebus et tribus noctibus. Dixit itaque ei dardani. Cuius es tu vel unde: et quo pergis? Qui ait. Puer egipci: ego sum: fui viri amalechite. Dereliquit autem me dominus meus: quia egrotare cepi nubiustercius. Siqdem nos erupimus ad australem plagam cerethi. et per iudam et ad meridiem caleph: et sicelech succendimus igni. Dixitque ei dauid. Potes me ducere ad istum cuneum? Qui ait. Jura mihi per deum: quod non occidas me: et non tradas me in manus domini mei: et ego ducam te ad cuneum istum. Et iurauit ei dauid. Qui cum duxisset eum: ecce illi discubebant super faciem uniuersae terre: comedentes et bibentes et quasi festum celebrantes diem. pro cuncta preda et spoliis quae cepant de terra philistinorum: et de terra iuda. Et percussit eos dauid a vespa usque ad vesperam alterius diei: et non euasit ex eis quisquam nisi tantum quadringenti viri adulescentes qui ascenderant camelos et fugerant. Eruiit ergo dauid omnia quae tulerant amalechite: et duas uxores suas eruiit nec defuit quisquam a puero usque ad magnam tam de filiis quam de filiabus et de spoliis: et quicunque rapuerant omnia reduxit dauid: et tulit uniuersos greges et armentorum minauit autem faciem suam. Dixeruntque. Hec est preda dauid. Venit autem dauid ad ducem viros qui lassum substituerant nec sequi poterant dardani: et residere eos iusserat in torrente besor. Qui egressi sunt obviam dauid: et populo qui erat cum eo. Accedens autem dauid ad populum: salutauit eos pacifice. Respondensque unus vir pessimus et iniquus de viris qui erant cum dauid dixit. Quia non venerunt nobiscum non habimus eis quicquam

de preda quā erui? sed sufficiat unicuique
uxor sua et filij: quos cum acceperint: re-
cedant. Dixit autē dauid. Non sic facietis
fratres mei de hijs q̄ tradidit nobis dñs et
custodiuit nos: et dedit latrunculos qui e-
ruperant aduersum nos in man⁹ nostras:
nec audiet vos quisq̄ sup̄ s̄mone hoc. Eū
enim pars erit descendētis ad prelium et
remanētis ad sarcinas: et similiter diui-
dent. Et factū est hoc ex die illa et deinceps
constitutū et prefinitū et quasi lex in isrl:
vsq; in diē hanc. Venit ergo dō in sicelech
et misit dona de preda seniorib; iuda pri-
mis suis dicens. Accipite benedictōnem de
preda hostium dñi. Hijs q̄ erant in bethel.
et q̄ in ramoth ad meridiē: et q̄ in gether.
et q̄ in aroer. et q̄ in sephamoth. et q̄ in es-
thama. et q̄ in rachal. et q̄ in vrbib; hiera-
meli. et q̄ in vrbib; ceni. et q̄ in rama. et q̄ in
lacu asan. et q̄ in athach. et q̄ in ebron: et re-
liquis q̄ erant in hijs locis in quibus com-
morat⁹ fuerat dō et viri ei⁹. **Ca. XXXI**

Philistim autē pugnabant aduer-
sum israel. Et fugerunt viri israel
ante faciem philistim: et ceciderūt
interfecti in monte gelboe. Irrueruntq;
philistim in saul et in filios ei⁹: et percussit
ionathan. et aminadab. et melchisue filios
saul: totūq; pondus plij versum est in saul.
Et consecuti sunt eū viri sagittarij: et vul-
nerat⁹ est vehemēter a sagittarijs. Dixitq;
saul ad armigerū suū. Euagina gladium
tuū et interfice me: ne forte veniant in cir-
cūcisi isti et inficiant me illudentes mihi.
Et noluit armiger ei⁹: fuerat enim nimio
terrore p̄territus. Arripuit itaq; saul gla-
dium suū: et irruit sup̄ eū. Quod cū vidis-
set armiger eius videlicet q̄ mortuus esset
saul: irruit etia; ipse sup̄ gladium suū et
mortu⁹ est cum eo. Mortu⁹ est ergo saul et
tres filij eius et armiger illius: et vniuersi
viri eius in die illa pariter. Elidentes autē
filij israel: q̄ erant trans vallem et trans ior-
danen qđ fugissent viri israelite. et qđ mor-
tuus esset saul et tres filij eius: reliquerūt
ciuitates suas et fugerunt. Venēntq; phi-
listim: et habitauerunt ibi. Facta autem
die altera venerunt philistim ut expolia-
rent interfectos: et inuenerunt saul et tres
filios ei⁹ iacentes in monte gelboe. Et pre-
ciderunt caput saul et expoliarunt eum

armis: et miserunt in terram philistinorū
per circuitum: ut annuntiaretur in tem-
plo ydolorum et in populis. Et posuerunt
arma eius in templo astaroth: corpus ve-
ro eius suspenderūt in muro bethsan. Qđ
cum vidissent habitatores iabes galaad q̄-
cunq; fecerant philistim saul: surrexerunt
omnes viri fortissimi et ambulauerunt to-
ta nocte et tulerunt cadauera saul et cada-
uera filiorū ei⁹ de muro bethsan. Venēntq;
viri iabes galaad: et conbusserunt ea igni
et tulerunt ossa eorū et sepelierunt in ne-
more iabes et ieiunauerunt septem dieb;.

**Explicit liber regum prim⁹. Incipit
liber regum secundus. Ca. p̄mum.**

Actū est autem postq̄ mor-
tuus est saul ut dauid re-
uerteret a cete amalech: et
maneret in sicelech duos
dies. In die autem tercio
apparuit homo veniens de
castris saul veste conscissa: et puluere con-
sp̄sus caput. Et ut venit ad dauid cecidit
sup̄ faciem suam: et adorauit. Dixitq;
ad eum dauid. Unde venis? Qui ait ad eum.
De castris israel fugi. Et dixit ad eum dō.
Quod est verbū quod factū est? Indica mi-
hi. Qui ait. Fugit pl̄us ex prelio: et multi
corruentes e p̄lo mortui sunt: sed et saul et
ionathas filius eius interierunt. Dixitq;
dauid ad adolescentē qui nūciabat ei. An
scis quia mortuus est saul et ionathas fili-
us eius? Ait adolescens qui nūciabat ei.
Casu veni in montem gelboe. et saul incū-
bebat super hastam suam: porro currus et
equites appropinquabant ei: et conuersus
post tergum suū. Vidensq; me vocauit.
Cui cum respondissem assum: dixit mihi.
Quis naz es tu? Et aio ad eum. Amalech-
ites ego sum. Et locutus est mihi. Sta su-
per me et interfice me qm̄ tenent me angustie:
et adhuc tota aīa mea in me ē. Stansq; su-
per eum. occidi illum. Sciebam enim qđ
vivere non poterat post ruinam. Et tuli
dyadema quod erat in capite eius: et ar-
millam de brachio illius: et attuli ad te
dñm meū huc. Apprehendens autē dauid
vestimenta sua scidit. omnesq; viri qui e-
rant cum eo: et planxerunt et fleuerunt

et ieiunauerunt usque ad vespam super saul et super ionathan filium eius et super populum domini et super domum israel: eo quod corruissent gladio. Dixit quoque david ad iuuenem qui nuntiauerat ei. Unde es tu? Qui respondit. Filius hominis aduene amalechite ego sum. Et ait ad eum david. Quare non timuisti mittere manum tuam. ut occideres christum domini? Locansque dedit unum de pueris suis ait. Accedens irruere in eum. Qui percussit illum: et mortuus est. Et ait ad eum david. Sanguis tuus super caput tuum. Os enim tuum locutus est aduersum te dicens: ego interfeci christum domini. Planxit autem dedit planctum huiusmodi super saul et super ionathan filium eius: et precepit ut docerent filios iuda planctum sicut scriptum est in libro iustorum. Et ait. Considera israel per hijs qui mortui sunt: super excelsa tua vulnerati. Incliti israel super montes tuos interfecisti sunt. Quomodo ceciderunt fortes. Nolite annunciare in geth neque annuncietis in oppidis ascalonis: ne forte letentur filie philistinorum: ne exultent filie incircumcisorum. Montes gelboe nec ros nec pluuia. veniant super vos. Neque sint agri promissionis: quia ibi abiectus est clipeus fortium: clipeus saul quasi non esset unctus oleo a sanguine interfectorum ab adipem fortium. Sagitta ionathae nunquam rediit retrorsum: et gladius saul non est reuersus inanis. Saul et ionathas amabiles et decori valde in vita sua: in morte quasi non sunt diuisi. Aquilis velociores: leonibus fortiores. Filie israel super saul flete qui vestiebat vos coccino in delicijs: qui prebebat ornamento aurea cultui vestro. Quomodo ceciderunt fortes in plio? Ionathas in excelsis tuis occisus est. Doleo super te frater mihi ionatha decore nimis: et amabilis super amorem mulierum. Sicut mater unicuique amat filium suum: ita ego te diligebam. Quomodo ceciderunt robusti: et perierunt arma bellica.

Ca. II.

Igitur post hec consuluit david dominum dicens. Num ascendam in unam de ciuitatibus iuda? Et ait dominus ad eum. Ascende. Dixitque dedit. Quo ascendam? Et respondit ei. In hebron. Ascendit ergo david et due uxores eius achinoe et israhelites et abigail uxor nabal carmeli: sed et viros qui erant cum eo duxit david singulos cum domo sua: et manserunt in oppidis hebron. Eleueruntque viri iuda et unxerunt ibi david: ut regnaret super domum iuda. Et nuntiatum est david: quod viri iabes galaad sepelissent saul. Misit ergo david nuntios

ad viros iabes galaad: dixitque ad eos. Benedicti vos a domino qui fecistis misericordiam banc cum domino vestro saul: et sepelistis eum. Et nunc retribuet quod vobis dominus misericordiam et veritatem: et ego reddam gratiam eo quod fecistis verbum istud. Confortentur manus vestre: et estote filij fortitudinis: licet enim mortuus sit dominus vester saul: tamen me unxit domus iuda in regem sibi. Abner autem filius ner princeps exercitus saul tulit hisboeth filium saul. et circumduxit eum per castra: regemque constituit super galaad et super iessuri et super israel et super ephraim et super beniamin et super israel uniuersum. Quadraginta annorum erat hisboeth filius saul cum regnare cepisset super israel: et duobus annis regnauit. Sola autem domus iuda sequebatur david. Et fuit numerus dierum quos permoratus est david imperans in hebron super domum iuda: septem annorum et sex mensium. Egressusque est abner filius ner et pueri hisboeth filij saul de castris in gabaon: porro ioab filius saruie et pueri david egressi sunt. et occurrerunt eis iuxta piscinam gabaon. Et cum in unum conuenissent: e regione sederunt hijs in una parte piscine: et illi ex altera. Dixitque abner ad ioab. Surgant pueri: et ludant coram nobis. Et respondit ioab. Surgant. Surrexerunt ergo et transiit numero duodecim de beniamin ex parte hisboeth filij saul: et duodecim de pueris david. Apprehensusque unusquisque capite comparis sui defixit gladium in latus contrarij: et ceciderunt simul. Locutusque est nomen loci illius. ager robustorum in gabaon. Et ortum est bellum duplex satis in die illa: fugatusque est abner et viri israel a pueris dedit. Erant autem ibi tres filie saruie: ioab et abisai et asahel. Porro asahel cursor velocissimus fuit: quasi vnus ex capreis qui morantur in siluis. Persequebatur autem asahel abner: et non declinauit ad dextram siue ad sinistram. omittens persequi abner. Respexit itaque abner post tergum suum. et ait. Tu ne es asahel? Qui respondit ego sum. Dixitque ei abner. Elate ad dextram siue ad sinistram et apprehende unum de adolescentibus: et tolle tibi spolia eius? Noluist autem asahel omittere: quoniam irgeret eum. Rursusque locutus est abner ad asahel. Recede et noli me sequi: ne forte oppellar confodere te in terram: et leuare non potero faciem meam ad ioab fratrem meum. Qui audire contempsit: et noluit declinare. Percussit ergo

eum abner auersa hasta in inguine ⁊ trāsfodit: et mortu⁹ est in eodem loco. Omēsque q̄ transibāt p locū illū in quo ceciderat asabel et mortu⁹ erat subsistebāt. Perseq̄ntibus autē ioab ⁊ abisai fugientē abner: sol occubuit. Et venerūt vsq; ad collem aq̄duct⁹: q̄ est ex aduerso vallis ⁊ itineris deserti in gabaon. Congregatiq; sunt filij beniamin ad abner: ⁊ p̄globati in vnū cuneū. Steterūt ī sūmitate tumuli vni⁹. Et exclamauit abner ad ioab: ⁊ ait. Nū vsq; ad inf̄nitōnem tu⁹ mucro desuiet? An ignoras q̄ piculosa sit desperatō? Usquequo nō dicis p̄plo vt omittat p̄sequi fr̄es suos? Et ait ioab. Aliuit dñs: si locutus fuisses mane: recessisset p̄plus perseq̄ns fr̄em suū. Insonuit ḡ ioab bucina ⁊ stetit oīs exercit⁹: nec p̄secuti sūt ultra isrl: neq; inire certamē. Abner autē ⁊ viri ei⁹ abierūt p̄ campestria moab tota nocte illa ⁊ transierūt iordanem: ⁊ lustrata omī bethoron venerūt ad castra. Porro ioab reuersus omisso abner p̄gregauit oēm p̄lm: et defuerunt de pueris dauid: decem ⁊ nouem viri excepto asabele. Serui autē dauid p̄cusserunt de beniamin et de viris q̄ erant cū abner. trecentos sexaginta: q̄ et mortui sunt. Tuleruntq; asabel. ⁊ sepelierunt eum in sepulchro patris sui in bethleem. Et ambulauerūt tota nocte ioab et viri q̄ erant cum eo: ⁊ in ipso crepusculo peruenerunt in hebron.

Ca. II.

Acta est ergo longa cōcertatō. inf̄ domū dauid ⁊ inter domū saulis: dō p̄ficiēs ⁊ semp seipso robustior: dom⁹ autē saul decrescens quotidie. Natiq; sūt filij dauid in hebron. Fuitq; p̄mogenitus ei⁹ āmon de achinoen iefrahelite: ⁊ p̄t⁹ eum cheleab d̄ abigail vxore nabal carmeli. porro terci⁹ absalon: fili⁹ maacha filie tholo: mai regis gessur. Quart⁹ autē adonias fili⁹ agith: et q̄ntus saphacias filius abithal. Sextus q̄z bietraam: de egla vxore dō. Idij nati sūt ī hebron. Cū ḡ esset p̄liū inf̄ domū saul ⁊ domū dō: abner fili⁹ ner regebat domū saul. Fuerat autē sauli p̄cubina noīe respha filia achia: ingressusq; ē ad eā abner. Dixitq; hisboeth ad abner. Quare ingressus es ad concubinā patris mei? Qui irat⁹ nimis p̄pter verba hisboeth: ait. Nūquid caput canis ego sum aduersum iudam hodie. q̄ fecerim miscōiam sup domū saul

patris tui. et sup fratres et p̄rimos eius: et non tradidi te in manu dauid: et tu requisisti in me q̄ argueres p̄ mliere hodie? Hec faciat deus abner. ⁊ hec abbat ei: nisi quō iurauit dñs dauid sic faciam cū eo vt transferat regnū de domo saul: et eleuetur thron⁹ dauid sup israhel ⁊ sup iudam a dan vsq; bersabee. Et non potuit r̄ndere ei q̄c̄ q̄: quia metuebat illum. Misit ergo abner nuncios ad dauid in hebron pro se dicentes. Cui⁹ est terra? Et vt loq̄rent. Fac mecum amicitias et erit man⁹ mea tecum: et reducam ad te vniuersū israhel. Qui ait optime. Ego faciaz tecū amicitias: sed vnā rem peto a te dicens. Non videbis faciē meam. anteq̄ abduxeris mibi michol filiam saul: et sic venies ⁊ videbis me. Misit autē dauid nuncios ad hisboeth filium saul dicens. Redde vxorem meam michol: quam despondi mibi centū prepucijs philistim. Misit ergo hisboeth: et tulit eam a viro suo phaltihel filio lais. Sequēbaq; eam vir su⁹ plorans vsq; baurim: et dixit ad eū abner. Vade et reuertere. Qui reuersus est. Sermonē q̄z intulit abner ad seniores isrl dicens. Tam heri q̄ nudius terci⁹ querebatis dauid vt regnaret sup vos. Nunc ergo facite: qm̄ dñs locut⁹ est ad dauid dicens. In manu fui mei dauid saluabo p̄lm meum isrl: de manu philistim ⁊ omniū inimicorū ei⁹. Locut⁹ est autem abner etiam ad bēiamin. Et abiit vt loqueret ad dauid in hebron omnia q̄ placuerant israheli ⁊ vniuerso bēiamin: venitq; ad dauid ī hebron cū viginti viris. Et fecit dauid abner ⁊ viris ei⁹ q̄ venerant cū eo conuiuiū. Et dixit abner ad dauid. Purgam vt congregē ad te dñm meum regez omnem isrl et ineam tecū fedus: et imperes omnib⁹ sicut desiderat anima tua. Cū ergo deduxisset dauid abner. et ille isset in pace: statim pueri dō et ioab venerūt cesis latronib⁹ cū p̄da magnimis. Abner autē non erat cū dō in hebron qz iam dimiserat eū ⁊ p̄fect⁹ fuerat in pace: et ioab ⁊ oīs exercit⁹ q̄ erant cū eo: postea venerant. Nūciatū est itaq; ioab a narratibus. Venit abner fili⁹ ner ad regē: ⁊ dimisit eum ⁊ abiit in pace. Et ingressus ē ioab ad regē et ait. Quid fecisti? Ecce venit abner ad te. Quare dimisisti eum ⁊ abiit ⁊ recessit? Ignoras abner filiū ner qm̄ ad hoc

venit ad te ut reciperet te. et sciret exitum tuum et introitum tuum: et nosset omnia que agis. Egressus itaque ioab ab domo domini misit nuncios per abner: et reduxit eum a cisterna sira ignorante domo. Cumque reddisset abner in hebron seorsum abduxit eum ioab ad medium porte ut loqueretur ei in dolo: et percussit illum ibi in inguine et mortuus est: in ultionem sanguinis asabel fratris eius. Quod cum audisset domus rem iam gestam. ait. Mundus ego sum et regnum meum apud deum usque in sempiternum a sanguine abner filii ner: et veniat super caput ioab et super omnem domum patris eius: nec deficiat de domo ioab fluxus seminis sustinens et leprosus. et tenens fusum: et cadens gladio et indigens pane. Igitur ioab et abisai frater eius interfecerunt abner: eoquod occidisset asabel fratrem eorum in gabaon in platea. Dixit autem domus ad ioab: et ad omnem populum quem erat cum eo. Scindite vestimenta vestra et accingimini saccis. et plangite ante equeas abner. Porro rex domus sequebatur eum. Cumque sepelisset abner in hebron levavit rex domus vocem suam: et fleuit super tumultum abner. Fleuit autem et omnis populus. Plangensque rex et lugens abner. ait. Nequaquam ut mori solet ignavi: mortuus es abner. Manu tue ligata non sunt pedes tui non sunt impedimenta agguati: sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis sic corruisti. Cogemini autem omnes populi: fleuit super eum. Cumque venisset universa multitudo cibum cape cum domo clara adhuc die: iuravit domus dicens. Nec faciet mihi deus et hec addat: si ante occasum solis gustavero panem vel aliud quicquam. Omnisque populus audiuit: et placuerunt eis cuncta que fecit rex in conspectu omnis populi. Et cognovit omne vulgus et universus israel in die illa: quoniam non actum fuisset a rege ut occideretur abner filius ner. Dixit quoque rex ad suos suos. Num ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in israel? Ego autem adhuc delicatus et unctus rex. Porro viri istius filii saruie duri mihi sunt. Retribuat dominus facienti malum iuxta maliciam suam.

Capitulum.

III.

Audiuit autem hisboseth filius saul quod cecidisset abner in hebron: et dissolute sunt manus eius: omnisque israel perturbatus est. Duo autem viri principes latronum erant filio saul: nomen unum banaa et nomen alteri rechab filii remon berothite de filiis beniamin. Si quidem beroth reputata est in beniamin. Et fugerunt berothite in gethaim:

fueruntque ibi advene usque ad tempus istud. Erat autem ionathe filio saul filius debilis pedibus. Quinquennis enim fuit quando venit nunciatus de saul et ionatha ex israel. Tollens itaque eum nutrix sua fugit. Cumque vestiret ut fugeret cecidit: et claudus effectus est: habuitque vocabulum miphiboseth. Elenientes igitur filii remmon berothite rechab et banaa ingressi sunt feruente die domum hisboseth. qui dormiebat super stratum suum meridie: et hostiaria domus purgas triticum obdormiuit. Ingressi sunt autem domum latentes assumentes spicas tritici: et percusserunt eum in inguine rechab et banaa frater eius: et fugerunt. Cum autem ingressi fuissent domum ille dormiebat super lectum suum in conclavi: et percucientes interfecerunt eum. Sublatoque capite eius abierunt per viam deserti tota nocte: et attulerunt caput hisboseth. ad david in hebron. Dixeruntque ad regem. Ecce caput hisboseth filii saul inimici tui qui querebat animam tuam: et dedit dominus domino nostro regi ultionem hodie: de saul et de semine eius. Respondens autem david rechab et banaa fratri eius filiis remmon berothite: dixit ad eos. Vivit dominus qui eruit animam meam de omni angustia: quoniam eum qui annunciauerat mihi et dixerat mortuus est saul qui putabat se prospera nunciare tenui et occidi eum in siclech: cui oportebat me mercedem dare pro nuncio. Quantomagis nunc cum homines impij interfecerunt virum innoxium in domo sua super lectum suum non queram sanguinem eius de manu vestra: et auferam vos de terra. Precepit itaque david pueris suis: et interfecerunt eos: precipitantesque manus et pedes eorum suspenderunt eos: super piscinam in hebron. Caput autem hisboseth tulerunt: et sepelierunt in sepulchro abner in hebron.

Ca. V.

Et venerunt uniuerse tribus israel ad david in hebron dicentes. Ecce nos os tuum et caro tua sumus. Sed et heri et nudius tercius cum esset saul rex super nos: tu eris educens et reducens israel. Dixit autem dominus ad te. Tu pasces populum meum israel: et tu eris dux super israel. Elegerunt quoque et seniores israel ad regem in hebron: et percussit cum eis rex domus fedus in hebron coram domino: unxeruntque david in regem super israel. Filius triginta annorum erat david cum regnare cepisset: et

quadraginta annis regnauit. In hebron regnauit super iudam septem annis: et sex mensibus: in iherusalem autem regnauit triginta tribus annis super omnem israel et iudam. Et abiit rex et omnes viri qui erant cum eo in iherusalem ad iebuseum habitatore terre. **P**ictumque est domus ab eis. Non ingredieris huc nisi abstuleris cecos et claudos dicentes. **N**on ingredietur dauid huc. **E**cepit autem dauid arce syon: hec est ciuitas domus. **P**roposuerat enim dauid in die illa premium quod percussisset iebuseum: et tetigisset domatū fistulas: et abstulisset cecos et claudos obidentes animam dauid. **I**demque dicitur in puerbio. **C**ecus et claudus non inebunt in templū. **H**abitauit autem dauid in arce syon et vocauit eam ciuitatem dauid: et edificauit per girum amello et intrinsecus. **E**t egrediebatur perficiens atque succrescens: et dominus deus exercituum erat cum eo. **M**isit quoque hiram rex thiri nuncios ad dauid et ligna cedrina. et artifices lignorum. artificesque lapidum ad parietes: et edificauerunt domum domus. **E**t cognouit dauid quoniam confirmasset eum dominus regem super israel: et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum israel. **A**ccipit ergo dauid adhuc concubinas et uxores de iherusalem: postquam venerat de hebron. **N**atique sunt domus et alij filij et filie: et hec nomina eorum qui nati sunt ei in iherusalem. **S**amna et sobab et nathan et salomon et iabaar et helisua et nepheg et iaphia et helisama et heliada et heliphelet. **A**udierunt ergo philistinim quod uinxissent dauid in regem super israel: et ascenderunt uniuersi ut quererent dauid. **Q**uod cum audisset dauid: descendit in presidium. **P**hilistinim autem venientes diffusi sunt in valle raphaim. **E**t consuluit dauid dominum dicens. **S**i ascendas ad philistinim. et si dabis eos in manu mea: **E**t dixit dominus ad dauid. **A**scende: quia tradens dabo philistinim in manu tua. **V**enit ergo dauid in baalpharasim: et percussit eos ibi et dixit. **D**iuisit dominus inimicos meos coram me: sicut diuiduntur aquae. **P**ropterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim. **E**t reliquerunt ibi sculptilia sua: que tulit dauid et viri eius. **E**t addiderunt adhuc philistinim ut ascenderent: et diffusi sunt in valle raphaim. **C**onsuluit autem dauid dominum. **S**i ascendam contra philisteos: et tradas eos in manus meas: **Q**ui respondit. **N**on ascendas contra eos: sed gira per tergum eorum: et venies ad eos ex aduerso puerorum. **E**t cum audieris sonitum gradientis in cacumine puerorum

tunc inibis praelium: quia tunc egredietur dominus ante faciem tuam: ut percuciat castra philistinim. **F**ecit itaque dauid sicut preceperat ei dominus: et percussit philistinim de gabaa usque domum venias gazer.

II. Ca. VI

Congregauit autem rursum dauid omnes electos ex israel triginta milia. **S**urrexitque domus et abiit et uniuersus populus qui erat cum eo de viris iuda ut abduceret archam dei: super quam inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubim super eam. **E**t imposuit archam dei super plaustrum nouum. **T**uleruntque eam de domo aminadab: qui erat in gabaa. **O**za autem et haio filij aminadab minabant plaustrum nouum. **C**umque tulissent eam de domo aminadab qui erat in gabaa: custodiens archam dei. haio precebat archam dei: dauid autem et omnis israel ludabant coram domino: in omnibus lignis fabrefactis et citaris et liris et tympanis et sistris et cimbalis. **P**ostquam autem uenerunt ad aream nachor extendit oza manum ad archam dei et tenuit eam: quoniam calcitrabant boues et declinauerunt eam. **I**ratumque est indignatione dominus contra ozam: et percussit eum super temeritate: qui mortuus est ibi. iuxta archam dei. **C**ontristatus est autem dauid eo quod percussisset dominus ozam: et uocatum est nomen loci illius percussio oza usque in diem hanc. **E**t extimuit dauid dominum in die illa dicens. **Q**uomodo ingredietur ad me archa domini: **E**t noluit diuertere ad se archam domini in ciuitatem dauid: sed diuertit eam in domum obededon gethei. **E**t habitauit archa domini in domo obededon gethei tribus mensibus et dimidium. **D**ixit dominus obededon. et omnem domum eius. **N**unciatusque est regi dauid: quod benedixisset dominus obededon et omnia eius propter archam dei. **D**ixit quoque dauid. **I**bo: et reducam archam cum benedictione in domum meam. **A**biit ergo dauid: et adduxit archam dei de domo obededon in ciuitatem dauid cum gaudio. et erant cum domo septem chori: et victima vituli. **C**umque transcendissent qui portabant archam domini sex passus immolabant bouem et ouem et arietem: et dauid percuciebat in organis armigatis: et saltabat totis viribus ante dominum. **P**orro domus erat accinctus ephod lineo: et dauid et omnis domus israel ducebant archam testamenti domini in iubilo et in clangore bucine. **C**umque inisset archa domini in ciuitatem dauid: michol filia saul prospiciens per fenestras uidit regem dauid

subfiliens atq; saltens coram dño: et despe-
xit eū in corde suo. Et introduxerunt archas
dñi: et imposuerunt eam in loco suo in medio
tabernaculi quod tederat ei dñs: et obtulit dñs
olocaustra coram dño et pacifica. Cūq; cō-
pleret offerens olocaustra et pacifica: bñdi-
xit p̄p̄lo in noīe dñi exercituum. Et p̄t̄ est
multitudini vniuersę isrl̄ tam viro q̄ mu-
lieri singulis colliribaz panis vnaz: et assa-
turaz bubale carnis vnā: et similit̄ frixā
oleo. Et abiit omnis p̄p̄lus: vnusquisq; in
domū suā. Reuersusq; est dñs: ut bñdiceret
domui sue: et egressa michol filia saul i
occursū dauid. ait. Quā gloriōsus fuit ho-
die rex isrl̄ discooperiens se ante ancillas
suorū suorū: et nudat⁹ est q̄si si nūdē vn⁹ de
scurris. Dixitq; dñs ad michol. **Q**uiuit dñs:
q̄ ludam aī dñm q̄ elegit me potiusq̄ pa-
trem tuū: q̄ omnē domū ei⁹: et p̄cepit mi-
hi ut essem dux super p̄p̄m dñi in israel. Et
ludam et vilior fiam plusq̄ fact⁹ sum. et ero
humilis i oculis meis: et cū ancillis de q̄bo
locuta es gloriōsior apparebo. **I**git̄ michol
filie saul non est nat⁹ fili⁹: vsq; in diē mor-
tis sue.

Ca. VII.

Actū est at̄ cum sedisset rex in do-
mo sua: et dñs dedisset ei regem vn-
diq; ab vniuersis inimicis suis: di-
xit ad nathan p̄pham. **V**idesne q̄ ego habi-
tem i domo cedrina: et archa dei posita sit
in medio pelliū. Dixitq; nathan ad regez.
Omne quod est in corde tuo vade fac: q̄ dñs
tecū est. Factum est at̄ in illa nocte: et ecce
sermo dñi ad nathan dicens. **G**rade et loq̄re
ad seruū meum dauid. **N**ec dicit dñs. Nū-
quid tu edificabis mihi domū ad habitan-
dum: neq; enim habitauī i domo ex die il-
la q̄ eduxi israel de terra egipti vsq; in dies
hanc. sed ambulabaz in tabnaculo et in te-
torio p̄ cūcta loca q̄ transiui cū omībo filiis
isrl̄. **N**unq̄ loquens locut⁹ sum ad vnā
de tribubz isrl̄. cui precepi ut pasceret p̄p̄m
meū israel dicens. **Q**uare n̄ edificasti mihi
domū cedrinā? **E**t nūc hec dices suo meo
dñs. **N**ec dicit dñs exercituum. **E**go tuli te de
pascuis seq̄ntem greges ut esses dux super
p̄p̄m meū israel: et fui tecū in oībo vbiq; ambula-
stī: et interfeci vniuersos inimicos
tuos a facie tua: feciq; tibi nomē ḡnde iux-
ta nomē magnorū q̄ sunt in t̄ra. **E**t ponā
locū p̄p̄lo meo israel et plantabo eū et habi-

tabo cū eo. et non turbabit⁹ amplius: nec
addēt filij iniquitatis ut affligant eū sic p̄us
ex die q̄ p̄stitui iudices sup p̄p̄m meū isrl̄.
Et regem dabo tibi ab oībo inimicis tuis:
p̄dicetq; tibi dñs: q̄ faciat tibi dñs domū.
Cūq; completi fuerint dies tui et dormie-
ris cū patribz tuis: suscitabo semen tuum
post te. q̄ egrediet⁹ d̄ utero tuo et firmabo
regnū ei⁹. **I**pse edificabit domum nomini
meo: et stabiliā thronū regni ei⁹ vsq; in
sempiternū. **E**go ero ei in patrē: et ipse erit
mihi in filiū. **Q**ui si inique aliqd̄ gesserit:
arguam eū in virga viroz: et in plagis fi-
liorū hominū. **M**iscdiam at̄ meam nō au-
feraz ab eo: sicut abstuli a saul quē amouī
a facie mea. **E**t fidelis erit dom⁹ tua: et re-
gnū tuū vsq; in eternū ante faciē meam: et
thron⁹ tu⁹ erit firm⁹ iugit̄. **S**ecūm omnia
verba hec. et iuxta vniuersam visionē istā:
sic locut⁹ ē nathan ad dñm. **I**ngressus est at̄
rex dauid et sedit coraz dño: et dixit. **Q**uis
ego sum dñe de⁹ et q̄ dom⁹ mea: q̄ adduxi-
sti me hucusq;? **S**ed et hoc p̄p̄ visū est in
p̄spectu tuo dñe de⁹ me⁹ nisi loq̄reris etiā de
domo fui tui in longinquū. **I**ta est enim
lex ab adam dñe de⁹. **Q**uid ḡ addere pote-
rit adhuc dñs ut loquar ad te? **T**u enim scis
suū tuū dñe de⁹. **P**pter verbū tuū et p̄m cor-
tuū fecisti oīa maḡlia hec: ita ut notū face-
res suo tuo. **I**dcirco magnificatus es dñe
de⁹: q̄ n̄ est filius tui: neq; ē de⁹ ex t̄ in oī-
bus q̄ audiui⁹ auribz nr̄is. **Q**ue est at̄ ut
p̄p̄lus tu⁹ isrl̄ gens in t̄ra p̄p̄t̄ quam iuit de⁹
ut redimeret eaz sibi i p̄p̄m et poneret sibi
nomē: faceretq; eis maḡlia et t̄rabilia sup
t̄raz. a facie p̄p̄li tui dñe quē redemisti tibi
ex egipto. gentē et deū ei⁹? **F**irmasti enī tibi
p̄p̄m tuū isrl̄ in p̄p̄m sempiternū: et tu
dñe de⁹ fact⁹ es eis in deū. **N**unc ḡ dñe de⁹
verbū quod locut⁹ es sup suū tuū et super
domū ei⁹ suscita in sempiternū: et fac sicut
locut⁹ es ut magnificet nomē tuū vsq; in
sempiternū. atq; dicat. **D**ñe de⁹ exercituz
de⁹ sup israel: et dom⁹ fui tui dauid erit sta-
bilis coram dño: q̄ tu dñe exercituum deus
isrl̄ reuelasti aurem fui tui dicens. domū
edificabo tibi: p̄pterea inuenit fu⁹ tu⁹ cor
suum ut oraret te oīoe hac. **N**unc ergo do-
mine deus tu es de⁹: et verba tua erunt ve-
ra. **L**ocut⁹ es enī ad suū tuum bona hec.
Incipe ergo et bñdic domui fui tui ut sit i

sempiternū coram te. qz tu dñe de' locut' es. ⁊ benedictōe tua benediceſ dom' serui tui in sempiternū.

Ca. VIII

Actum est at pt' hec pcussit dauid philistīm ⁊ humiliauit eos: ⁊ tulit dauid frenū tributi de manu philistīm: ⁊ pcussit moab ⁊ mensus ē eos funiculo coequans terre. Mensus est at duos funiculos: vnū ad occidendū. ⁊ vnū ad viuificandū. Factusqz ē moab dauid fūies sub tributo. Et pcussit dauid adadezer filium roob regem soba: qñ pfect' est ut dñaretur super flumen eufraten. Et captis dauid ex pte ei' milleseptingentis eqtibus. et viginti milibus peditū: subneruauit omnes iugales curruū. Dereliqt aut ex eis centū currus. Venit qz siria damasci: ut presidiū ferret adadezer regi soba: ⁊ pcussit dō de siria vigintiduo milia viroz: et posuit dauid pſidiū in siria damasci: factaqz ē siria dauid fūies sub tributo. Seruauitqz dñs dauid in omnibus ad q̄cunqz pfect' est. Et tulit dō arma aurea ⁊ torques q̄ habebāt fui adadezer: ⁊ detulit ea in iherlm. Et dō bethe. ⁊ de beroth ciuitatibz adadezer tulit rex dauid es multū nimis: de quo fecit salomon oīa vasa erea in templo: ⁊ mare eneu et colūnas et altare. Audiuit at thou rex emath qz pcussisset dauid omne robur adadezer. Et misit thou ioram filiū suū ad regem dō ut saluaret eum conḡtulans: ⁊ grās ageret eo qz expugnasset adadezer et pcussisset eum. Hostis q̄ppe erat thou adadezer. Et in manu ei' erant vasa aurea ⁊ vasa argentea et vasa erea: q̄ et ipse sc̄ificauit rex dauid dño cū argento et auro q̄ sanctificauerat de vniuersis gētibus quas subegerat de siria ⁊ moab ⁊ filiis ammon ⁊ philistīm ⁊ amalech: et de manubijs adadezer filij roob regis soba. Fecit qz sibi dauid nomen cū reuerteret capta siria in valle salinarū cesis decem ⁊ octo milibus. ⁊ in gebelem ad vigin- titria milia: ⁊ posuit in ydumea custodes: statuitqz presidiū. Et facta ē vniuersa ydumea fūiens dauid: et fūauit dñs dauid i omnibus ad q̄cunqz pfect' est. Et regnauit dauid sup omnes israel: faciebat qz dauid iudiciū ⁊ iusticiam omni p̄lo suo. Joab at fili' saruie erat sup exercitum: porro iosa- phat fili' achilub erat a cōmentarijs: ⁊ sadoch filius achitob ⁊ achimelech fili' abia-

thar erant sacerdotes: ⁊ saraias scriba: ba- naias aut fili' ioiade sup cherethi ⁊ felethi. Filij aut dauid sacerdotes erant. Et dixit dauid. Putasne est aliqs qui remanserit de domo saul ut faciam cum eo miscōiam ppter ionathan:

Ca. IX.

Erat autē dauid de domo saul fū' noīe siba. Quēz cū vocasset rex ab se: dixit ei. Tu ne es siba: Et ille r̄ndit. Ego sum fū' tuus. Et ait rex. Nūq̄d supest aliqs de domo saul. ut faciam cū eo miscōiam: Dixitqz siba regi. Supest fili' ionathe debil' pedibz. Ubi inqt est: Et siba ad regem. Ecce ait in domo est machir filij amihel i lodabar. Cū at venisset miphiboseth fili' ionathe filij saul ad dauid: corruit in faciē suam ⁊ adorauit. Dixitqz dō. Miphiboseth. Qui r̄ndit. Assum fū' tuus. Et ait ei dauid. Ne timeas. qz faciens faci- am in te miscōia ⁊ ppter ionathan patrem tuum: et restituum tibi omnes agros saul patris tui: et tu comedes panem in mensa mea semp. Qui adorans eum dixit. Quis ego sum fūus tu': quoniam resperisti sup canem mortuū similez mei: Locauit itaqz rex siba ⁊ puer saul: ⁊ dixit ei. Omīa q̄cunqz fuerunt saul ⁊ vniuersa domū eius debi filio dñi tui. Opere igiſ ei terram tu ⁊ filij tui et fūi tui: et inferes filio dñi tui cibos ut alaſ. Miphiboseth aut fili' dñi tui. co- medet semp panē sup mensaz meam. Erāt aut sibe q̄ndecim filij: et viginti fūi. Dixitqz siba ad regem. Sicut iussisti dñe mi rex fūo tuo: sic faciet fū' tu'. Et miphiboseth comedet sup mensam meam: q̄si vn' de filiis regis. Habebat at miphiboseth filium puulū nomine micha. Omnis vero coḡtio dom' sibe. fūiebat miphiboseth. Porro miphiboseth habitabat in iherlm. qz de mensa regis iugiter vefcebat: et erat claudus v- troqz pede.

Ca. X.

Actum est autem post hec. ut more refnaas rex filioz āmoz: ⁊ reguit anon fili' ei' pro eo. Dixitqz dauid. Faciam miscōiam cū anon filio naas: sic fecit pater ei' mecum miscōiaz. Misit ergo dauid consolans eum p seruos suos super patris interitu. Cum autem venissent fūi dauid in terram filioz ammon: dixerunt p̄ncipes filioz ammon ad anon dominū suū. Putas qz ppter bonorē p̄ris tui miserit

dō ad te consolatores: et non ideo ut te in-
 uestigaret et exploraret ciuitatē. et euerteret
 eam. misit dō suos suos ad te. Tulit itaqz
 ammon suos dauid. rasitqz dimidiam ptem
 barbe eoz: et pēdit vestes eoz medias vsqz
 ad nates: et dimisit eos. Qd cum nunciātū
 esset dō: misit in occursum eoz. Erant enim
 viri cōfusi turpitē valde. Et mandauit eis
 dō. Manete i hiericho donec crescat barba
 vrā: et tunc reuertimini. Elidentes autē filij
 ammon. q inuiriā fecissent dō: miserūt et
 conduxerūt mercede sīz roob. et sīz soba vi-
 ginti milia peditū: et a rege maacha mille
 viros: et ab histob decē milia viroz. Quod
 cū audisset dō: misit ioab et oēm exercitum
 bellator. Egressi sunt g filij ammon. et dire-
 xerūt aciem aī ipsū introitū porte. Sir? at
 soba et roob et histob et maacha. seorsū erāt
 i campo. Elidens g ioab q prepatū eēt ad-
 uersū se preliū et ex aduerso et p? tergū: ele-
 git sibi ex oībo electis isrl? et instruxit aciez
 cōf sīz: reliquaz at pte plī fēdit abisai
 frī suo. Qui direxerūt aciez aduersū filios
 ammon. Et ait ioab. Si pualuerūt aduersū
 me sirī. eris mibi i adiutorū: si at filij am-
 mon pualuerūt aduersū te. auxiliabor tibi
 Esto vir fortis: et pugnem? p plō nrō et ci-
 uitate dei nrī. Dñs at faciet qd bonū est i
 cōspēu suo. Inīt itaqz ioab et plūs q erat
 cū eo certamē ptra siros: q statim fugerūt
 a facie ei?. Filij at ammon vidētes q fugis-
 sent sirī. fugerūt ipi a facie abisai: et īgressi
 sūt ciuitatē. Reuersusqz ē ioab a filiis amō
 et venit iherlm. Elidentes igī filij ammon qm
 sir? expauit? qm corruissent corā isrl?. pgre-
 gati sunt parif. Misitqz abadezer et eduxit
 siros q erant trās fluiū: et adduxit eoz ex-
 ercitū. Sobach at mgr milicie abadezer e-
 rat pnceps eoz. Qd cum nunciātū esset dō
 cōtēxit oēm isrlēm et transiuit iordanen:
 venitqz i belam. Et direxerūt aciem sirī ex
 aduerso dauid: et puguerūt cōf isrl?. Fuge-
 runtqz sirī a facie isrl?: et occidit dō de siris
 septingentos currus et qdraginta milia eq-
 tum: et sobach pncipem milicie percussit: q
 statim mortu? est. Elidentes at vniuersi re-
 ges q erant in psidio abadezer se victos ab
 isrl?: expauerūt et fugerunt qnqginta et octo
 milia coraz isrl?. Et fecerūt pacem cū isrl?. et
 seruierunt eis: timueruntqz sirī auxilium
 prebere filiis ammon.

Capitulum.

XI.

Actum est autē vertente anno. eo
 tpe quo solent reges ad bella pcede-
 re misit dauid ioab. et seruos suos
 cū eo. et vniuersū israhel: et vastauerūt filios
 ammon et obsederunt rabba. Dauid at re-
 mansit i iherlm. Dum hec agerent accidit
 qdam die ut surgeret dauid de stratu suo
 post meridiem: et deambulare in solario
 dom? regie. Eliditqz mulierē se lauātem
 ex aduerso sup solariū suum. Erat at mu-
 lier pulcra valde. Misit g rex: et reqsūt q
 esset mulier. Nūciatūqz est ei: q ipsa esset
 bersabee filia heliam vxor vrie ethei. Mis-
 sis itaqz dauid nuncijs: tulit eam. Que cū
 ingressa esset ad illū: dormiuit cū ea. Sta-
 timqz sanctificata est ab immūdicia sua: et
 reuerla est domū suam cōcepto fetu. Mit-
 tēs qz nūciauit dauid: et ait. Concepi. Misit
 at dauid ad ioab dicens. Mitte ad me vri-
 am etheū. Misitqz ioab vriam ad dauid.
 Et vēit vrias ad dauid. Quesiuitqz dō q
 recte ageret ioab et plūs: et quō aministra-
 ret bellum. Et dixit dauid ad vrias. Elate
 i domū tuaz. et laua pedes tuos. Et egres-
 sus ē vrias de domo regis: secutusqz est eū
 cibus regi?. Dormiuit autē vrias aī por-
 tam dom? regie cum alijs suis dñi sui: et
 non descendit ad domū suaz. Nūciatūqz
 est dauid a dicentibus. Non iuit vrias i
 domum suam. Et ait dauid ad vrias. Nun-
 quid non de via longinqua venisti? Quare
 non descendisti i domū tuaz? Et ait vrias
 ad dauid. Archa dei? israhel et iuda habitāt
 i papilionibus. et dñs meus ioab et serui
 dñi mei sup faciem terre manent: et ego ī-
 grediar domū meam ut comedam et bibā
 et dormiam cū vxore mea. Per salutem tu-
 am. et p salutē anime tue. non faciam rem
 hanc. Ait ergo dauid ad vriam mane hic
 etiaz hodie: et cras et dimittam te. Mansit
 vrias i iherlm i die illaz altera: et vocauit
 eū dauid ut comederet corā se et biberet: et
 inebriauit eum. Qui egressus vespē. dormi-
 uit i stratu suo. cū suis dñi sui: et i domū
 suaz nō descendit. Factū est g mane: et scpsit
 dauid eplā ad ioab. misitqz p manū vrie
 scribens i eplā. Donite vrias ex aduerso
 belli vbi fortissimū est plium: et derelinqte
 eū: ut pcussus intereat. Igī cū ioab obsi-
 deret urbē. posuit vriam i loco vbi sciebat

viros esse fortissimos: egressiq; viri de ciuitate bellabant aduersū ioab. et ceciderūt de ipso suoꝝ dauid: et mortu' est etiam vrias etheus. Misit itaq; ioab et nūciauit dauid oīa verba p̄lij: p̄cepitq; nuncio dicens. Cū cōpleueris vniuersos f̄mōnes belli ad regē. si eū videris indignū dixerit. q̄re accessistis ad mūr ut p̄liaremī: an ignorabatis q̄ mltā desup ex muro tela mittant: q̄s percussit abimelech filiū hieroboal. Nōne mulier misit sup eū fragimē mole. de muro. et infecit eū in thebes: q̄re iuxta mūr accessistis. dices. Etiam fu' tu' vrias ethe' accubuit. Abijt ergo nūci: et venit et narrauit dauid oīa que ei p̄cepat ioab: et dixit nūcius ad dauid. Preualuerūt aduersū nos viri: et egressi sunt ad nos in agz. Nos autē facto impetu p̄secuti eos sum' vsq; ad portam ciuitatis: et direxerūt iacula sagittarij ad suos tuos ex muro desup: mortuiq; sūt de suis regis. Quī etiā fu' tu' vrias ethe' mortu' est. Et dixit dō ad nunciū. Hec dices ioab. Nō te frangat ista res. Clari' enī euent' ē belli: et nūc hunc et nūc illū p̄sumit gladius. Conforta bellatores tuos aduersus urbē. ut destruas eaz: et exhortare eos. Audiuit at̄ vxor vrie q̄ mortu' esset vrias vir su': et planxit eū. Trāfactoq; luctu misit dauid et introduxit eam ī domū suam: et facta est ei vxor: peperitq; ei filiū. Et displicuit verbum hoc q̄ fecerat dauid coraz dño. **Capitulum XII.**

Misit ḡ dñs nathan ad dauid. Qui cū venisset ad eū: dixit ei. Rñde mihi iudiciū. Duo viri erāt ī ciuitate vna: vn' diues et alē paup. Diues habebat oues et boues plurimos valde: paup at̄ nihil habebat oīno p̄ter oues vnam puulam quā emerat et nutrierat: et q̄ creuerat apud eū. cū filiis ei': simul de pane illi' p̄medens et de calice ei' bibens. et in sinu illi' dormiens: eratq; illi sicut filia. Cū at̄ pegrin' q̄dam venisset ad diuites: p̄cens illi sumere de ouibz et de bobz suis ut exhiberet p̄uiuiū pegrino illi q̄ venerat ad se. tulit ouē viri paupis et preparauit cibos homini q̄ venerat ad se. Irat' at̄ indignatione dauid aduersus hoīem illū nimis: dixit ad nathan. Auīit dñs. quonīaz fili' mortis ē vir q̄ fecit hoc. Quēz reddet in q̄druplū: eoq; fecerit verbū istud. et non pepcerit. Dixit at̄ nathan ad

dauid. Tu es ille vir: qui fecisti hanc rem. Hec dicit dñs de' isrl. Ego unxi te in regē sup isrl. et ego erui te. de manu saul: et dedi tibi domū dñi tui et vxores dñi tui. in sinu tuo. dedi q; tibi domū isrl et iuda: etsi pua sūt ista: adiciā tibi mltō maiora. Quare ḡ p̄tempstisti verbū dñi: ut faceres malum in conspectu meo. Uriam etheū percussisti gladio: et vxorem illi' accepisti in vxorē tibi et infecisti eū gladio filioꝝ ammon. Quaz obrem non recedet a te gladi' de domo tua vsq; in sempiternū: eoq; despereris me: et tuleris vxores vrie ethe' ut esset vxor tua. Itaq; hec dicit dñs. ecce ego suscitabo sup te malum. de domo tua: et tollam vxores tuas in oculis tuis et dabo p̄ximo tuo: et dormiet cū vxoribz tuis ī oculis solis hui'. Tu enī fecisti abscondite: ego at̄ faciāz vbum istū in p̄spectu omnis isrl: et in p̄spectu solis hui'. Et dixit dō ad nathan. Peccaui dño. Dixitq; nathan ad dauid Dñs quoq; transtulit p̄cēm tuā. Nō morieris. Neptū q̄niam blasphemare fecisti inimicos. nomē dñi p̄f verbū hoc: fili' q̄ nat' est tibi morte moriet. Et reuersus ē nathan in domū suam. Percussitq; dñs puulū quem peperit vxor vrie dauid et desperat' est. Dep̄catusq; est dauid dñm pro puulo: et ieiunauit dō ieiunio: et ingressus seorsum iacuit sup terram. Venerunt at̄ seniores dom' ei': cogētes eū ut surgeret d̄ terra. Qui noluit: nec cōmēdit cū eis cibū. Accidit at̄ die septia ut moreret infans: timuerūtq; fui dauid nunciare ei q̄ mortu' esset puulus. Dixerūt enī. Ecce cū puulus adhuc viueret loq̄bamur ad eū. et nō audiebat vocē nrām: q̄n tomagis si dixerim'. mortu' est puer se affliget. Cū ergo dauid audisset seruos suos mulitantes: intellexit q̄ mortu' esset infans. Dixitq; ad suos suos. Nūquid mortu' est puer. Qui rñdēt ei. Mortu' ē. Surrexit ergo dauid de terra: et lotus vinctusq; est. Eunq; mutasset vestem ingressus ē domū dñi et adorauit: et venit in domū suā. petiuitq; ut ponerent ei panes: et comedit. Dixerunt at̄ ei fui sui. Quis est f̄mo quēz fecisti: p̄pter infantē cū adhuc viueret ieiunasti flebas: mortuo at̄ puero surrexisti: et comedisti panē. Qui ait. Propter infantem dum adhuc viueret ieiunauī et fleui. Dicebaz enī. Quis enim scit si forte donet

eū mibi dñs: et uiuat infans. Nūc at quia mortu' est: qre ieiuno: Nūquid potero reuocare eū ampli? Ego vadam magis ad eū: ille vero nō reuertet' ab me. Et solat' est dō bersabee uxore suam. ingressusq; ad eam. Dormiuit cū ea. Que genuit filiū: et vocauit nomē ei' salomon: et dñs dilexit eū. Misitq; eū in manu nathan pphē: et vocauit nomē ei' amabil' dñs: eoq; diligeret eū dñs. Igit' pugbat ioab p' rabbath filiū op' ammon: et expugbat urbem regiā. Misitq; ioab nuncios ad dō dicens. Dimicauit aduersū rabba: et capiendā ē urbs aq; . Nunc igit' congrega reliquas p'tē ppli et obside ciuitatē et cape eam: ne cū a me vastata fuerit urbs. nomini meo ascribat' victoria. Congregauit itaq; dō omnem pplm et pfectus ē aduersum rabba. Cūq; dimicasset: cepit eaz. Et tulit diadema melchon de capite ei' pondo auri talentū hñs gēmas p'ciosissimas: et impositū est super caput dō. Sed et p'dam ciuitatis asportauit mltam valde: pplm q; ei' abducens ferrauit: et circumegit sup eos ferrata carpenta. Diuisitq; cultris: et trāsduxit in tipo latex. Sic fecit vniuersis ciuitatib; filioz āmon. Et reuersus est dō et oīs exercit' in iherlm. **Ca. XIII**

Factū est at' p't' hec ut absalon filij dauid sorore speciosissimā vocabulo thamar adamaret et āmon fili' dō: et depiret in eam valde. ita ut p'p' amoret ei' egrotaret: qz cū esset ūgo difficile ei videbat': ut q'piāz inhoneste ageret cū ea. Erat at' ammon amic' noīe ionadab fili' semmaa fr̄is dō. vir prudens valde. Qui dixit ad eū. Quare sic attenuaris macie filij regis p' singlos dies? Cur nō indicas mibi? Dixitq; ei' āmon. Thamar sororez fratris mei absalon amo. Qui rñdit ionadab. Quibā sup lectū tuū et languorē simula: cunq; venerit p't' tu' ut visitet te: dic ei. Glēiat oro thamar soror mea ut det mibi cibū. et faciat pulmentū: ut p'medā de manu ei'. Accubuit itaq; āmon. et q'i egrotare cepit. Cūq; venisset rex ad visitandū eū: ait āmon ad regē. Veniat obsecro thamar soror mea ut faciat in ocul' meis duas sorbiciūculas: et cibū patū capiam de manu ei'. Misit ergo dō ad thamar domū dicēs. Veni in domū āmon fr̄is tui: et fac ei pulmentū. Venitq; thamar i domū āmon fr̄is sui: ille at' iace

bat. Que tollens farinā cōmiscuit et liquesfaciēs i ocul' ei' corit sorbiciūculas: tollēsq; qd coxerat effudit. et posuit corā eo. et noluit comedere. Dixitq; āmon. Ecite vniuersos a me. Cūq; eiecissent oēs: dixit āmon ad thamar. Infer cibū in p'clau: ut vescar de manu tua. Tulit g' thamar sorbiciūculas q's fecerat: et itulit ad āmon fr̄ez suū in cōclau. Cūq; obtulisset ei cibū: apprehēdit eaz et ait. Veni cuba mecū soror mea. Que rñdit ei. Noli fr̄ mi noli opp'mere me: neq; hoc phas ē in isrl. Noli facere stulticiam hāc. Ego enī ferre nō potero obprobriū meum: et tu eris q'si vn' de isipietib; i isrl: qn' poti' loqre ad regē. et nō negabit me tibi. Noluit at' āmon acq'escere p'cib; ei': s; p'ua lēs virib; oppressit eam: et cubauit cū ea. Et exosam eā habuit odio magno nimis. ita ut mai' eēt odiū q' oderat eam. amore q' añ dilexerat. Dixitq; ei' āmon. Surge et vade. Que rñdit. Mai' ē hoc malū qd nunc agis aduersū me q' qd añ fecisti: expellēs me. et noluit audire eā: s; vocato puero q' mīstrabat ei. dixit. Eice hāc a me foras: et claude hostiū p't' eam. Que induta erat talari tunica: huiuscemōi enī filie regis ūgines vestib; utebāt'. Eiecit itaq; eā mīster illi' foras: clausitq; fores p' eā. Que aspgēs cinerē capiti suo scissa talari tunica: ipositisq; manib; sup caput suū: ibat ingrediēs et clamās. Dixit at' ei' absalō fr̄ su'. Nūqd āmō fr̄ tu' p'cubuit tecū? S; nūc soror tace: fr̄ tu' ē. Neq; affliges cor tuū p' hac re. Mā sit itaq; thamar p'tabescēs. i domo absalō fr̄is sui. Cū at' audisset rex dō ūba hec p'tristat' ē valde: et noluit p'tristari spūm āmon filij sui q'nā diligebat eū: qz p'mogeit' erat ei. Porro nō est locut' absalon ad āmon nec malū nec bonū. Oderat enī absalon āmō: eoq; violasset thamar sororē suaz. Factū ē at' p't' tēp' biennij. ut tōderent' oues absalon i balasor: q' est iuxta ephraim. Et vocauit absalon omēs filios regis: venitq; ab regem: et ait ad eum. Ecce tondent' oues serui tui: veniat oro rex cum suis suis ad suum suum. Dixitq; rex ad absalon. Noli fili mi: noli rogare ut veniam' oēs: et grem' te. Sū aut' cogeret eum et nolūisset ire: bñdixit ei. Et ait absalon ad dauid. Si nō vis venire: veniat obsecro nobiscum saltē ammon fr̄ me'. Dixitq; ad eū rex. Non est

necesse ut vadat tecū. Coegit itaq; absalon eū: et dimisit cū eo ammon: et vniuersos filios regis. Feceratq; absalon puuiū: q̄si cōuiuiū regis. Precepit at; absalō pueris suis dicens. Obfuate cū temulent' fuerit āmon vino: et dixerō vob. pcutite eū: et interficite: nolite timere. Ego enim sum q̄ precipio vobis. Roboramī et estote viri fortes. Fecerūt g̃ pueri absalon aduersū āmon: sic pcepit eis absalon. Surgētesq; omēs filij regis: ascēderūt singlī mulas suas et fugerūt. Cūq; adhuc pgerēt ī itinere: fama puenit ad dauid dicēs. Percussit absalon oēs filios regis: et non remansit ex eis saltē vn'. Surrexit itaq; rex dauid. et scidit vestimēta sua: et cecidit sup frāz: et omnes fui illi' q̄ assistebant ei. sciderūt vestimēta sua. Rūdens at; ionadab fili' semmaa fr̄is dauid dixit. Ne estimet dñs me' rex q̄ oēs pueri regis occisi sint. Ammon solus mortu' ē: q̄niam in odio absalon erat posit' ex die q̄ oppressit thamar sororē ei'. Nunc ergo ne ponat dñs me' rex sup cor suū verbū istud dicēs: oēs filij regis occisi sūt: q̄niā āmon sol' mortu' ē. Fugit at; absalon. Et eleuauit puer speculator oculos suos et asperxit: et ecce plus mlt' veniebat p iter deuū ex latere mōtis. Dixit at; ianadab ad regē. Ecce filij regis assunt. iuxť verbū fui tui. sic factū est. Cūq; cessasset loq; apparuerūt et filij regis. Et intrātes leuauerūt vocē suaz: et fleuerūt. Sed et rex et omnes fui ei' fleuerūt ploratu magno nimis. Porro absalon fugiēs abiit ad tholomai filiū āmiur regē gessur. Luxit g̃ dauid filiū suū āmon mltis diebo. Absalon at; cū fugisset et venisset ī gessur fuit ibi tribo annis: cessauitq; rex dō p̄se: q̄ absalon. eoq; psolat' eēt sup āmon inter.

Intelligēs at; ioab. ritu. **Ca. XIII.** fili' saruie q̄ cor regis vsum eēt ad absalon: misit thecuaz et tulit inde mulierē sapientē: dixitq; ad eaz. Lugere te simula. et induere veste lugubri: et ne vngaris oleo: ut sis q̄i mulier iam plurimo tpe lugens mortuū. Et ingredieris ad regē: et loq̄ris ad eū smones huiuscemōi. Posuit at; ioab vba ī ore ei'. Itaq; cū igressa fuissz mulier thecuites ad regē cecidit corā eo sup terram: et adorauit et dixit. Serua me rex. Et ait ad eam rex. Quid cause habes? Que rñdit. Deu mulier vidua ego sum. Mortu'

est enim vir meus. et ancille tue erant duo filij: q̄ rixati sūt aduersū se in agro nullusq; erat q̄ eos phibere posset: et percussit alter alterū et interfecit eū. Et ecce psurgēs vniuersa cōg̃tio. aduersū ancillā tuā. dicit. Trade eū q̄ percussit frēm suū ut occidam' eū p aīa fr̄is sui quē interfecit. et deleam' heredem: et querit extinguerē scintillā meaz q̄ relicta ē: ut n̄ supsit viro meo nomē et reliq̄e sup terram. Et ait rex ad mulierē. Vade in domū tuā: et ego iubebo p te. Dixitq; mulier thecuites ad regē. In me dñe mi rex sit iniq̄tas et in domo p̄is mei: rex at; et thronus ei'. sit inocēs. Et ait rex. Qui p̄dixerit tibi adhuc eū ad me: et vlē n̄ abdet ut tāgat te. Que ait. Recordeť rex dñi dei sui ut nō mltiplicent' primi sanguis ad vlciscendū: et nequaq; interficiant filiū meū. Qui ait. Quia dñs: q̄ n̄ cadet d capillis filij tui sup terrā. Dixit g̃ mulier. Loq̄tur ancilla tua ad dñm meū regem verbū. Et ait. Loq̄re. Dixitq; mulier. Quare cogitasti huiuscemodi rem p̄ ip̄m dei: et locut' est rex vbi istud peccet. et n̄ reducat eiectū suū: Oēs morimur: et q̄si aque dilabimur in frām q̄ n̄ reuertunt'. Nec vult de' p̄ire aīaz: sed refectat cogitans ne penit' peat q̄ abiect' est. Nunc igr̄ veni ut loq̄r ad dñm meū regē. verbū hoc: p̄nte ip̄lo. Et dixit. Ancilla tua Loq̄r ad regē: si q̄ mō faciat rex verbū ancille sue. Et audiuit rex vba ut liberaret ancillam suaz. de manu oīm q̄ volebant d hereditate dñi delere me: me et filiū meū fil'. Dicat g̃ ancilla tua. ut fiat verbū dñi mei regis. sic sacrificiū. Sicut enī angel' dñi. sic ē dñs me' rex: ut nec bñdictōne nec maledictōne moueat'. Quā et dñs de' tu' est tecū. Et rñdens rex dixit ad mulierē. Ne abscondas a me verbū: qd te infrogo. Dixitq; ei mulier. Loq̄re dñe mi rex. Et ait rex. Nūq̄d man' ioab tecū est in oībo illis? Rñdit mulier et ait. Per salutē aīe tue. dñe mi rex. nec ad sinistrā nec ad dextraz est ex oībo hīs q̄ locut' est dñs me' rex. Peru' enī tu' ioab ipse pcepit mihi: et ipse posuit in os ancille tue. omnia verba hec: ut verterem figurā smonis hui'. Peru' enī tu' ioab pcepit istud. Tu at; dñe mi rex sapiens es. sicut habet sapientiam angelus dei: ut intelligas oīa sup terraz. Et ait rex ad ioab. Ecce placat' feci verbū tuū. Vade ergo

et reuoca puer absalon. Cadensque ioab super faciem suam in terram adorauit: et benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellexit seruum tuum. Quia inueni gratiam in oculis domini mei rex. Fecisti enim sermonem domini mei rex serui tui. Surrexit ergo ioab et abiit in gessur: et adduxit absalon in iherusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domum suam: et faciem meam non videat. Reuersus est itaque absalon in domum suum: et faciem regis non vidit: porro sicut absalom. vir non erat pulcher in omni israel: et decor nimis. A vestigio pedis usque ad venterem: non erat in eo ulla macula. et quantomagis tangebant capillos: tantomagis crescebant semel autem in anno tangebatur: quia gressu uabatur eum cesaries: poterat capillos capitis sui ducere siculis potere publico. Nati sunt autem absalon filij tres: et filia una nomine thamar elegantis forme. Misitque absalon in iherusalem duobus annis: et faciem regis non vidit. Misit itaque ad ioab: ut mitteret eum ad regem. Qui noluit venire ad eum. Quia secundo misisset. et ille nolisset venire ad eum: dixit suis suis. Scitis ager ioab iuxta ager meum: hunc tamen messem ordeum. Ite igitur: et succendite eum igni. Succederunt ergo serui absalon segetem igni. Et venientes serui ioab scissis vestibus suis direxerunt. Succederunt serui absalom propter agri igni. Surrexitque ioab et venit ad absalon in domum eius: et dixit. Quare succederunt serui tui segetem meam igni? Et respondit absalon ad ioab. Nisi ad te obsecrans ut venires ad me: mittere te ad regem: et diceres ei. Quare veni in gessur? Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo ut videam faciem regis. Quod si memor es iniquitatis mee inefficiet me. Ingressus itaque ioab ad regem: nuntiavit ei omnia. Locutusque est absalon et inuenit ad regem: et adorauit super faciem eius coram eo. Osculatusque est rex absalon. **Et post hec fecit. Cap. XV.** **I**bi absalon currum et equos: et quinquaginta viros qui preceperunt eum. Et mane surgens absalon stabat iuxta introitum porte in viam: et omnem virum quem habebat negocium ut veniret ad regis iudicium vocabat absalon ad se: et dicebat. De qua ciuitate es tu? Qui respondens aiebat. Ex una tribu israel ego sum seruum tuum. Respondebatque ei absalon. Videnem mihi sermones tui boni et iusti: sed non est quod te audiat constitutus a rege. Dicebatque absalon. Quis me constituat iudicem super terram. ut ad me veniant omnes qui habent negocium iuste iudicem:

Sed cum accederet ad eum homo ut saluaret illum. extendebat manum suam et apprehendens osculabatur eum. Faciebatque hoc omni israel. venienti ad iudicium ut audiret a rege. et sollicitabat corda virorum israel. Post quatuor autem annos dixit absalon ad regem david. Cladamus reddam vota mea que voui domino in hebron. Clouens enim vouit seruum tuum cum esset in gessur sirie dicens. Si reduxerit me dominus in iherusalem: sacrificabo domino. Dixitque ei rex david. Vade in pace. Et surrexit: et abiit in hebron. Misit autem absalon exploratores in vniuersas tribus israel dicens. Statim ut audieritis clamorem bucinę dicite. Regibit absalon in hebron. Porro cum absalon ierit ducere viri de iherusalem vocati: euntes simplici corde: et causam penitus ignorantes. Accersiuunt quia absalon achitophel gilonicus consiliarium david: de ciuitate sua gilo. Cumque immolaret victimas facta est iuramentum valida: populusque concurrens agebat cum absalon. Venit igitur nuncius ad david dicens. Toto corde vniuersus israel sequitur absalon. Et ait david seruis suis: qui erant cum eo in iherusalem. Surgite. Fugiamus: neque enim erit nobis effugium a facie absalon. Festinate egredi: ne forte veniens occupet nos et impleat super nos ruinam: et percussit ciuitatem in ore gladii. Direxeruntque serui regis ad eum. Via quecumque precepit dominus noster rex libenter exequimur serui tui. Egressus est ergo rex et vniuersa domus eius pedibus suis. Et reliquit decem mulieres concubinas: ad custodiendam domum. Egressusque rex et omnes israel pedibus suis stetit procul a domo: et vniuersi serui eius ambulabant iuxta eum: et legiones cerethi et phelethi: et omnes gethei pugatores validi sexcenti viri qui secuti eum fuerant de geth pedites preceperant regi. Dixit autem rex ad ethai getheum. Cur venis nobiscum? Revertere et habita cum rege: quia peregrinus es. et egressus es de loco tuo. Heri venisti: et hodie propelleris nobiscum egredi. Ego autem vadam quo iturus sum. Revertere. et reduc tecum fratres tuos. et dominus faciet tecum misericordiam et veritatem: quia ostendisti gratiam et fidem. Et respondit ethai regi dicens. Eluius dominus et viuit dominus meus rex: quia in quocumque loco fueris dominus meus rex siue in morte siue in vita. ibi erit seruus tuus. Et ait david ethai. Veni et transi. Et transiuit ethai getheus et rex et omnes viri qui cum eo erant: et reliqua multitudo. Quosque flebant voce magna: et vniuersus populus transibat. Rex quoque transgrediebatur torrentem

cedron: et cunctus populus incedebat contra
 viam oliue que respicit ad desertum. Venit autem et
 sadoch sacerdos et universi leuite cum eo. por-
 tantes archam federis dei: et deposuerunt ar-
 chas federis dei. Et ascendit abiathar: do-
 nec expletus esset omnis populus qui egressus fuerat
 de ciuitate. Et dixit rex ad sadoch. Repor-
 ta archam dei in urbem. Si inuenero gratiam in
 oculis domini reducet me et ostendet mihi eam. et
 tabernaculum suum: si autem dixerit mihi: non placeas
 precepto sum: faciat quod bonum est coram se. Et di-
 xit rex ad sadoch sacerdotem. Vis des reuer-
 tere in ciuitatem in pace et achimaas filius tuus
 et ionathas filius abiathar duo filii vestri sint vo-
 biscum. Ecce ego abscondar in cauestris deserti
 donec veniat sermo a vobis indicans mihi. Re-
 ptauerunt ergo sadoch et abiathar archam dei in
 iherusalem: et manserunt ibi. Porro dominus ascende-
 bat. cliuui oliuarum: scandens et flens nudis pedibus
 incedens: et opto capite. Porro et omnis populus qui e-
 rat cum eo: aperto capite ascende-
 bat plorans. Nunciatus est autem dauid: quod achitophel esset in con-
 iuratione cum absalon. Dixitque dominus. Infatua
 quod dominus presiliu achitophel. Cumque ascenderet dominus
 summitatem montis in quo adoraturus erat dominus:
 ecce occurrit ei chusai arachites scissa veste
 et terra pleno capite. Et dixit ei dauid. Si
 veneris mecum eris mihi oneri: si autem in ciui-
 tate reuertaris et dixeris absalon. Fuus tuus
 si rex patere me viuere sicut fui fuus presens tui
 sic ero fuus tuus: dissipabis presiliu achitofel.
 Habes autem tecum sadoch et abiathar sacerdotes
 et omne verbum quodcumque audieris in domo
 regis. indicabis sadoch et abiathar sacerdoti-
 bus. Sunt enim cum eis duo filii eorum achima-
 as filius sadoch et ionathan filius abiathar: et
 mittetis per eos ad me omne verbum quod audie-
 ritis. Veniente ergo chusai amico domini in ciui-
 tate. Absalon quod ingressa est iherusalem et achito-
 phel cum eo. **Ca. XVI.**
Quod transisset paululu montis oticem:
 apparuit sibi puer miphiboseph in
 occursum eius cum duobus asinis: qui onerati erant
 ducunt panes. et centum alligaturis vnepal-
 se. et centum massis palatarum: et duobus utribus
 vini. Et dixit rex sibi. Quis sibi volunt
 hec? Responditque sibi. Domine mi rex. Asini do-
 mestici regis ut sedeant: et panes et palate
 ad vescendum pueris tuis: vinum autem. ut bibat
 si quis defecerit in deserto. Et ait rex. Ubi est fi-
 lius domini tui? Responditque sibi regi. Remansit

in iherusalem dicens. Hodie restituet mihi do-
 minus israel regnum patris mei. Et ait rex sibi. tua
 sint omnia que fuerunt miphiboseph. Dixitque sibi.
 Oro ut inueniam gratiam coram te domine mi rex.
 Venit ergo rex dominus usque bahurim. Et ecce egre-
 diebatur inde vir. de cognitione domus saul nomine
 semei filius gera: precebatque egredientes: et ma-
 ledicebat mittebatque lapides contra dominum. et contra
 universos suos regis dominus. Omnis autem populus et
 universi bellatores. a dextro et a sinistro late-
 re regis incedebant. Ita autem loquebatur semei cum
 malediceret regi. Egredere. egredere vir
 sanguinum: et vir belial. Reddidit tibi dominus
 universum sanguinem domus saul. quoniam inuastisti
 regnum per eos: et dedit dominus regnum in manu ab-
 salon filii tui: et ecce premitur te mala tua quoniam
 vir sanguinum es. Dixit autem abisai filius saruie
 regi. Quare maledicit canis hoc moriturus
 domino meo regi. Quod amputabo caput eius?
 Et ait rex. Quid mihi est vobis est filii saruie?
 Dimittite eum ut maledicat. Dominus enim precepit
 ei ut malediceret dominus. Et quis est qui audeat di-
 cere. Quare sic fecerit? Et ait rex abisai et uni-
 versis suis suis. Ecce filius meus qui egressus est
 de utero meo. querit animam meam: quantum magis hoc
 filius gemi maledixit mihi. Dimittite eum ut
 maledicat iuxta preceptum domini: si forte respi-
 ciat dominus afflictionem meam: et rebus mihi dominus
 bonum per maledictionem hac die hodierna. Am-
 bulabat itaque dauid et socii eius per viam cum
 eo: semei autem per iugum montis ex latere contra illu
 egrediebatur maledicens: et mittens lapides ad-
 versum eum. terramque spargens. Venit itaque rex
 dauid et universus populus cum eo lassus: et re-
 uocillati sunt ibi. Absalon autem et omnis populus eius
 ingressi sunt iherusalem: sed et achitophel cum eo. Cum
 autem venisset chusai arachites amicus dauid
 ad absalon: locutus est ad eum. Salve rex:
 salve rex. Ad quem absalon. Hec est inquit
 gratia tua ad amicum tuum: Quare non iuisti
 cum amico tuo? Responditque chusai ad absalon.
 Nequaquam: quia illius ero quem elegit dominus et
 omnis hic populus: et universus israel: et cum eo
 manebo. Sed ut et hoc inferam: cui ego fui-
 turus sum: Nonne filio regis? Sicut parui
 patris tuo: ita parebo et tibi. Dixit autem absalon
 ad achitophel. Inite presiliu: quod agere debeat
 meus. Et ait achitofel ad absalon. Ingretere
 ad concubinas patris tui. quas dimisit ad
 custodiendam domum: ut cum audierit omnis
 israel: quod sedaueris patrem tuum: roborentur

secundus

tecū man' eoz. **T**etēderunt g' absalon ta-
bernaculū ī solario: ingressusq; est ad cō-
cubinas p'ris sui. corā vniuerso isrl'. Cōsi-
liū aut achitofel. qđ dabat ī dieb; illis: qđ
siq; p'suleret dominū. Sic erat omne cō-
siliū achitofel: et cū esset cū dauid et cū eēt
cum absalon. **Capitulum. XVII.**

Dixit ergo achitofel ad absalon.
Eligā mibi duodecī milia viroz.
et p'surgēs perseqr dauid hac no-
cte: et irruens sup eū quippe qui lassus est
et solutis manib; pcutiā eū. **E**unq; fuge-
rit oīs p'plus q' cū eo ē pcutiā regē desola-
tū: et reducā vniuersum populū. quō vn'
hō reuertī solet. **E**nū ei virū tu queris: et
oīs p'plus erit ī pace. **P**lacuitq; sermo ei'
absalon: et cūctis maiorib; natu israhel.
Ait at' absalō. **L**ocate chusai arachiten:
et audiam' qđ etiā ipe dicat. **C**ūq; venis-
set chusai ad absalon. ait absalon ad eū.
Quiscemodī sermonē locut' ē achitofel.
Facere debem' an nō? **Q**đ das cōsiliū:
Et dixit chusai ad absalon. **N**ō ē bonum
hoc p'siliū: qđ debet achitofel hac vice. **E**t
rursū itulit chusai. **T**u nosti p'rez tuū et vi-
ros q' cū eo sunt esse fortissimos et amaro-
aio: veluti si vrsa raptis catul' ī saltu se-
uiat. **S**z et p'r tu' vir bellator ē: nec mora-
bi' cū p'plo. **F**orsitā nūc latitat in foueis
aut in vno q' voluerit loco. et cū ceciderit
vn' qlibet ī p'ncipio: audiet q'cūq; audie-
rit. et dicet. **F**acta ē plaga ī p'plo. q' seq'bat'
absalon. **E**t fortissim' ipe. cui' cor est qđ
leonis: pauore soluet'. **S**cit ei' oīs popu-
lus isrl' fortē esse p'rez tuū: et robustos oēs
q' cū eo sūt. **S**z hoc mibi videt' rectū eē cō-
siliū. **C**ōgrege' ad te vniuersus p'plus isrl'
a dan vsq; bersabee. qđ arena maris inu-
merabil' et tu eris ī medio eoz: et irruem'
sup eū ī q'cūq; loco inuēt' fuerit. et operi-
em' eū sicut cadere solet ros sup frā: et nō
relinq'm' d' viris q' cū eo sūt. nec vnū qđē.
Qđ si vrbē aliquā fuerit ingressus: circū-
dabit oīs isrl'. ciuitati illi funes. et trabe-
m' eā ī torrentē: vt nō reperiat' nec calcu-
lus qđē ex ea. **D**ixitq; absalon et oēs viri
isrl'. **M**eli' est p'siliū chusai arachite cōsi-
lio achitofel. **D**ñi aut nutu dissipatus est
p'siliū achitofel vtile: vt iduceret dñs sup
absalon malū. **E**t ait chusai sadoch et abi-
athar sacerdotib;. **H**oc et hoc modo p'siliū

debet achitofel absalon et seniorib; isrl'. et
ego tale et tale debi p'siliū. **N**ūc ergo mit-
tite cito: et nūciate dauid dicētes. **N**e mo-
reris nocte hac in campestrib; deserti: sed
absq; dilacōne trāsgredere: ne forte absor-
beat' rex: et oīs p'plus q' cū eo ē. **J**onathas
aut et achimaas stabāt iuxta fontē rogel.
Abijt ancilla et nunciauit eis et illi p'fecti
sūt. vt referret ad regē dauid nūciū. **N**on
ei poterāt videri: aut itroire ciuitatē. **V**i-
dit at' eos qđā puer: et idicauit absalon.
Illi vero p'cito g'bu igressi sūt domū cu-
iusdā viri ī bahurim. q' habebat puteū. in
vestibulo suo: et descēderūt ī eū. **T**ulit aut
mulier et expandit velamē sup os putei.
qđ siccans tipsanas: et sic latuit res. **C**ūq;
venissent sui absalon. ī domū ad mulierē
dixerūt. **U**bi ē achimaas et ionathas? **E**t
rēdit eis mulier. **T**rāsierūt festināter: gu-
stata paululum aq'. **A**t hī q' q'rebāt: cū nō
reperissent reuerſi sunt ī hierusalē. **C**ūq;
abissent ascēderūt illi d' puteo: et p'gētes nū-
ciauerūt regi dauid et dixerūt. **S**urgite et
trāsite cito fluiū: qñiā huiusmodi de-
dit p'siliū. p'tra vos achitofel. **S**urrexit g'
dauid et oīs p'plus q' cū eo erat: et trāsiert
iordanez donec dilucesceret anq' denuda-
ret' vrbū: et nec vn' qđē residuus fuit q' nō
trāsiret fluiū. **P**orro achitofel. vidēs q'
nō fuisset factū p'siliū suū: strauit azinū su-
um surrexitq; et abijt ī domū suā et ī ciui-
tatē suā: et disposita domo sua suspendio
iterijt et sepult' ē ī sepulchro p'ris sui. **D**a-
uid at' venit ī castra: et absalon trāsijt ior-
danez: ipe et oēs viri isrl' cū eo. **A**masaz
vero p'stituit absalō p' ioab sup exercitū.
Amasa at' erat fili' viri q' vocabat' iethra
d' ihesraeli: q' igressus ē ad abigail filiā na-
as sororē saruie q' fuit m'r ioab. **E**t castra
metat' est isrl' cū absalon ī terra galaad.
Cūq; venisset dauid ī castra sobi fili' na-
as d' rabbath filioz ammō. et machir fili'
ammihel d' lodabar et berzellai galaadi-
ces d' rogelim. obtulerūt ei stratoria et ta-
pecia et vasa fictilia: frumentū et ordeū et
farinā et polentā et fabam et lentem et fri-
xum cicer et mel et butirū. oues et pingues
vitulos: tederūtq; dauid et populo q' cum
eo erat ad vescendum. **S**uspicati enī sūt
populum fame et siti fatigari in deserto.

Capitulum. XVIII.

Igī p̄siderato dō ip̄lo suo. p̄stituit sup̄ eos tribunos ⁊ cēturiones: ⁊ dedit ip̄li terciā p̄tē sub maū ioab ⁊ terciā p̄tē sub maū abisai filij saruie fr̄is ioab. ⁊ terciā p̄tē sub maū ethai. q̄ erat de geth. Dixitq; rex ad populū. Egrediar ⁊ ego vobiscū. Et r̄ndit ip̄lus. Nō exib. Siue enī fugerimus nō magnope ad eos de nob̄ ptinebit: siue media p̄s ceciderit e nob̄ bis n̄ satis curabūt: q̄ tu vn̄ sol̄ p̄ decez milib; p̄putaris. Meli⁹ ē igī vt sis nob̄ in vrbe p̄sidio ad q̄s rex ait. Qd̄ vobis videt̄ rectū hoc faciā. Stetit ḡ rex iuxta portā. Egrediebatq; ip̄ls p̄ turmas suas. centeni ⁊ milleni. Et precepit rex ioab ⁊ abisai. ⁊ ethai dicēs. Seruate mihi puez absalon. Et oīs ip̄ls audiebat p̄cipiētes regē cūctis p̄ncipib; p̄ absalō. Itaq; egressus ē ip̄lus i cāpū p̄t̄ isrl̄. et factū ē p̄liū i saltu ephraim. Et cesus ē ibi ip̄ls isrl̄ ab exercitu dō: factaq; ē plaga maḡ i die illa viginti milium. Fuit at̄ ibi p̄liū disp̄sū. sup̄ faciē oīs terre: et mlt̄op̄lures erāt q̄s saltus p̄sūperat d̄ ip̄lo q̄ hī q̄s vorauerat gladi⁹ i die illa. Accidit at̄ vt occurreret absalō suis dō: sedēs mulo. Cūq; ingressus fuisset mulus subter p̄t̄sā q̄rcū et magnā adhesit caput ei⁹ q̄rcui: et illo suspēso iter celū et terrā. mul⁹ cui isederat p̄trāsivit. Elidit aut̄ hoc q̄spiā: et nūciauit ioab dicēs. Quid absalō p̄tere d̄ q̄rcu. Et ait ioab viro q̄ nūciauerat ei. Si vidisti q̄re n̄ p̄fodisti eū cū terra: et ego debissē tibi decez argētī siclos et vnū baltheū. Qui dixit ad ioab. Si appēderes i manib; meis mille argēteos: neq̄q̄ mitterē manū meā i filiū regis. Audiētibus enim nob̄ p̄cepit rex tibi et abisai et ethai dicēs. Custodite mihi puez absalō. Sz et si fecissē p̄t̄ aīam meā audacter neq̄q̄ hoc regē latere potuisset: et tu stares ex aduerso. Et ait ioab. Non sicut tu vis. Sz aggrediar eum corā te. Tulit ḡ ioab tres lāceas in manu sua. et infixit eas in corde absalon. Cūq; adhuc palpitaret h̄rēs i quercu: cucurrerūt decē iuvenes armigeri ioab: et pcuciētes interfecerūt euz. Cecinit at̄ ioab bucina et retinuit ip̄lm. ne p̄seq̄retur fugientē isrl̄: volēs par cere mlt̄itudinī. Et tulerūt absalon. et piecerūt eū i saltu i foueā grantē: et p̄portauerūt sup̄ euz aceruū lapidū magnū nimis.

Oīs aut̄ isrl̄ fugit i tabernacula sua. Porro absalon ereperat sibi cū adhuc viueret titulū: q̄ ē i valle regis. Dixerat ei. Nō habeo filiū: ⁊ hoc erit monimētū noīs mei. Elocanitq; titulū noīe suo: ⁊ appellat̄ manus absalō vsq; in hāc diē. Achimaas aut̄ filius saboch ait. Currā ⁊ nūciabo regi: q̄ iudiciū fecerit ei de manu inimicorum ei⁹. Ad quē ioab dixit. Nō eris nūcius in hac diē: sz nūciab i alia. Hodie nolo te nūciare. Fili⁹ enī regis ē mortu⁹. Et ait ioab chusi. Uade: ⁊ nūcia r̄gi q̄ vidisti. Aborauit chusi ioab: ⁊ cucurrit. Rursus autē achimaas fili⁹ saboch dixit ad ioab. Quid ipedit si etiā ego curro post chusi? Dixitq; ei ioab. Quid vis currere fili mi? Veni huc nō eris boni nunciū baiulus. Qui r̄ndit. Quid enī si currero? Et ait ei. Curre. Currens ḡ achimaas p̄ viā p̄pendij transiuit chusi. Dauid aut̄ sedebat iter duas portas. Speculator vō qui erat i fastigio porte. sup̄ mur̄ eleuās oculos vidit hoīem currētē solū: ⁊ exclamās idicauit r̄gi. Dixitq; rex. Si sol⁹ ē: bon⁹ ē nūci⁹ i ore eius. Properate at̄ illo ⁊ accedente p̄pius. vidit speculator hoīez alter̄ currētē: ⁊ vociferās i culmine ait. Apparz mihi alē hō: curre sol⁹. Dixitq; rex. Et iste bon⁹ ē nūci⁹. Speculator at̄ cōtēplor ait. Cursū p̄oris: quasi cursū achimaas. filij saboch. Et ait rex. Vir bon⁹ ē. ⁊ nūciū portās bonū veit. Clamās at̄ achimaas dixit ad regē. Salue rex. Et adorās regē corā eo pn̄ i terrā ait. B̄ndict⁹ dñs de⁹ tu⁹: q̄ p̄clusit hoīes q̄ leuauerūt man⁹ suas p̄tra dñm meū regē. Et ait rex. Est ne par puero absalō? Dixitq; achimaas. vidi tumultū magnū cū mitteret ioab su⁹ tu⁹ o rex me suū tuū: nescio aliud. Ad quē rex: trāsī ait ⁊ sta h̄. Cūq; ille trāsisset ⁊ staret: aparuit chusi. Et veniēs ait. Bonū apporto nūciū dñe mi rex. Iudicauit ei p̄ te dñs hodie: d̄ manu oīm q̄ surrexerūt p̄t̄ te. Dixit at̄ rex ad chusi. Est ne par puero absalō? Cui r̄ndēs chusi: fiāt inq̄t sic puer iūmici dñi mei regis: et vniuersi q̄ p̄surgūt aduersus eū i maluz. Cōtristat⁹ itaq; rex ascēdit cenaculū porte ⁊ fleuit: ⁊ sic loq̄bat̄ vadēs. Fili mi absalō: absalō fili mi. Quis mihi t̄buat vt ego moriar p̄ te? Absalon fili mi: fili mi absalon.

Nunciatus est autem ioab quod rex fletet
et lugeret filium suum. et versa est vi-
ctoria in luctum in die illa omni populo.
Audierunt enim populus in die illa dici: do-
let rex super filio suo. Et declinauit populus
in die illa ingredi civitatem: quod declina-
re solet populus versus et fugiens de pre-
lio. Porro rex opuit caput suum: et clama-
bat voce magna. Fili mi absalon: absalon
fili mi. Ingressus est ergo ioab. ad regem in do-
mum dixit. Confudisti hodie vultum omni-
um servorum tuorum quod salvam fecerunt animam tuam
et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum. et animam
uxoribus tuarum et animam concubinarum tuarum. Dilige-
ris obientes te: et odio habes diligentes
te. Et ostendisti hodie. quod non curas de du-
cibus tuis. et de servis tuis. et vere cognovi
modo. quodsi absalon viveret et omnes nos
occubuissemus: tunc placeret tibi. Nunc igitur
surge et precor: et alloquens satisfac servis
tuis. Iuro enim tibi per dominum: quodsi non exieris
nec unum quidem remansurus sit tecum nocte
hac: et peius erit hoc tibi quam omnia mala que
venerunt super te. ab adolescentia tua usque in
presentis. Surrexit ergo rex: et sedit in porta. Et omni
populo nunciatus est: quod rex sederet in porta. Ve-
nitque universa multitudo coram rege: israel
autem fugit in tabernacula sua. Quia quod populus
certabat in cunctis tribubus israel dicens. Rex
liberavit nos de manu inimicorum nostrorum:
ipse salvavit nos de manu philistinorum: et
nunc fugit de terra propter absalon. Absalon autem
quem unxit super nos. mortuus est in bello
usquequale silentis: et non reducit regem. Et con-
siliu totius israel venit ad regem. Rex vero
dauid misit ad saboch et abiathar sacer-
dotes dicens. Loquimini ad maiores na-
tu iuda. dicentes. Cur venitis novissimi
ad reducendum regem in domum suam? Sermo autem
omnis israel pervenerat ad regem in domo eius: quod
dixerat rex. Nec dicetis ad populum fratres mei
vos: os meum et caro mea vos. Quare no-
vissimi reducit regem? Et amase dicit: Nonne os meum
es et caro mea? Nec faciat mihi deus? et hoc addat: si non magis milicie fue-
ris coram me omni tempore pro ioab. Et inclinavit cor
omni viro iuda quasi viri unus. Misertusque ad
regem dicens. Revertere tu: et omnes servi tui.
Et reversus est rex. Et venit usque iordanem.
Et omnis iuda venit usque in galgala ut occur-
reret regi: et transduceret eum iordanem. Festi-

navit autem semei filius gera filius iemini de ba-
burim: et descendit cum viris iuda in occursum
regis dauid cum mille viris et beiam: et si-
ba puer de domo saul et quidam filii eius ac
viginti servi erant cum eo. Et irruerunt iordanem
ante regem transierunt vadum: ut transduceret do-
mum regis. et facerent iuxta iussiones eius. Se-
mei autem filius gera prostratus coram rege cum iam
transisset iordanem: dixit ad eum. Ne reputes
mihi domine mihi iniquitatem: neque memineris iniuri-
arum servorum tui in die que egressus es domine mi rex de
iherusalem: neque ponas rex in corde tuo. Agnosco
eum servus tuus peccatum meum: et idcirco hodie pre-
veni de omni domo ioseph: descenditque in occur-
sum domini mei regis. Respondens vero abisai filius sar-
uie dixit. Numquid pro his verbis non occides se-
mei. quod maledixit christo domini? Et ait dauid.
quid mihi et vobis filii saruie? Cur efficiamini
mihi hodie in sathana? Ergo ne hodie interfi-
ciet vir in israel? An igitur hodie me factum re-
gem super israel? Et ait rex semei. Non moneris
Iuravitque ei miphiboseth quod filius saul. de-
scendit in occursum regis illotis pedibus et in tota
barba: vestesque suas non lauerat a die qua
egressus fuerat rex. usque ad diem reversionis
eius in pace. Cumque occurrisset regi: dixit ei rex
Quare non venisti mecum miphiboseth?
Et respondens ait. domine mi rex: servus meus precepit
me. Dixitque ei ego famulus tuus ut sterneret
mihi azinum: et descenderem abire cum rege. Clau-
dus enim sum servus tuus. Insuper et accusavit me
servum tuum. ad te dominum meum regem. Tu
autem domine mi rex sicut angelus dei es.
fac quod placitum est tibi. Neque enim fu-
it domus patris mei. nisi morti obnoxia
domino meo regi: tu autem posuisti me servum tuum.
inter pulvas mense tue. Quid ergo habeo iuste
querere. aut quid possum vultu vociferari ad regem?
ait ergo ei rex. quod vult loquaris? Fixum est quod locu-
tus sum. Tu et siba dividite possessiones. Respon-
ditque miphiboseth regi. Etiam cuncta accipi-
at: postquam fuerit dominus meus rex pacifice in
domum suam. Gerzellai quod galaadites senex
valde descendens de rogem transduxit regem ior-
danem: patus etiam vultu fluvium persequi eum. Erat
autem bzellai galaadites senex valde idest oc-
togenarius: et ipse prout alimeta regi. cum mo-
raretur in castris. Fuit quippe vir dives nimis
Dixit itaque rex ad bzellai. Veni mecum: ut
refectus securus in iherusalem. Et ait berzellai ad
regem: quot sunt dies annorum vite mee.

ut ascēdā cū rege ī hīrlm. Octogenari⁹ sū
 hodie. Nūq̄d vīgēt sēsus mei. ad discernē-
 dū suauē aut amār: aut delectare p̄t suū
 tuū cibo aut pot⁹ v̄l audire possū v̄l vocē
 cātorū atq; cātatricū: Quare fu⁹ tu⁹ fit o-
 neri dño meo regi? Paululū pcedā famu-
 l⁹ tu⁹ ab iordane tecū. Nō idigeo hac vicis-
 situdinē. sed obsecro ut reuertat⁹ fu⁹ tu⁹. ⁊
 moriar ī ciuitate mea: ⁊ sepeliar iuxta se-
 pulchrū p̄ris mei. ⁊ m̄is mee. Est at⁹ suus
 tu⁹ chamaā ip̄e vadat tecū dñe mi rex: et
 fac ei q̄cqd tibi bonū videat⁹. Dixit itaq; ei
 rex. Mecū trāseat chamaā: ⁊ ego faciam ei
 q̄cqd tibi placuerit: ⁊ oē qd petieris a me
 īpetrab. Cūq; trāssisset iherosolē ipl⁹ ⁊ rex
 iordanē r̄stitit: ⁊ osculat⁹ ē rex bzellaīz bñ
 dixit ei. ⁊ ille r̄uersus ē ī locū suū. Trāsi-
 uit ḡ rex ī galgalā: ⁊ chamaā cū eo. Oīs
 at⁹ ipl⁹ iuda trāsduxerat regē: ⁊ media tā-
 tū ps affuerat de iplō isrl. Itaq; oēs viri
 isrl: p̄currētes ad regē: dixerūt ei. Quare
 te furati sūt fr̄es n̄i viri iuda. ⁊ trāsduxerūt
 regē ⁊ domū ei⁹ iordanē oēsq; viros dō cū
 eo: Et r̄ndit oīs vir iuda. ad viros isrl. qz
 mibi p̄ior ē rex. Cur irasceris sup hac re?
 Nūq̄d p̄medim⁹ aliqd ex rege: aut munera
 nob̄ data sūt? Et r̄ndit vir isrl ad viros iu-
 dā: ⁊ ait. Decē ptib⁹ maior ego sū apud re-
 gē: magisq; ad me ptinet dō q̄ ad te. Cur
 fecisti mibi iuriā: ⁊ n̄ mibi nūciatū ē p̄ori
 ut reducerē regē meū? Duri⁹ at⁹ r̄ndit vi-
 ri iuda. viris isrl. **Capit. XX.**

Accidit qz ut ibi eēt vir belial noīe
 siba fili⁹ bochrī. vir iemine⁹: ⁊ cecī-
 nit bucina ⁊ ait. Nō est nob̄ ps ī
 dō: neq; hereditas ī filio ysai. Reuertē ī
 tabnacle tua vir isrl. Et sepat⁹ ē oīs isrl
 a dō. secutusq; ē siba filiū bochrī: viri aut
 iuda adheserūt r̄gi suo a iordāe vsq; hīrlm
 Cūq; veisset rex ī domū suā ī hīrlm tulit
 decē m̄ieres p̄cubinas q̄s dereliq̄rat ad cu-
 stodiēdā domū: ⁊ ēdibit eas ī custodiā a-
 limēta eis p̄bēs. Et n̄ ē īgressus ad eas: s̄
 erāt clausē vsq; ad diē mortis sue ī vidui-
 tate viuētes. Dixit at⁹ rex amase. Cōuoca
 mibi oēs viros iuda. ī diē terciū: ⁊ tu ade-
 sto p̄sēs. Abijt ḡ amasa. ut p̄uocarē iudā:
 ⁊ morat⁹ ē ex palaciū qd ei p̄stituerat rex
 Ait at⁹ dō ad abisai Nūc magis afflictor
 ē nos siba fili⁹ bochrī. quā absalon. Tolle
 ḡ suos dñi tui ⁊ p̄sequere eū: ne forte iueni-

at ciuitates mūltas ⁊ effugiat nos. Egres-
 si sūt ḡ cū eo viri ioab: cerethi qz ⁊ seletbi
 ⁊ oēs robusti exierūt de hīrlm. ad p̄sequē-
 dū siba filiū bochrī. Cūq; illi essent iuxta
 lapidē grantē. q̄ ē ī gabaon: amasa veniēs
 occurrit eis. Porro ioab vestit⁹ erat tuni-
 ca stricta. ad mēsurā h̄tus sui: ⁊ desup ac-
 cinct⁹ gladio dependēte vsq; ad ilia ī vagia
 q̄ fabrifact⁹ leui motu egredi poterat ⁊ p̄-
 cutere. Dixit itaq; ioab ad amasā. Salue
 mi f̄. Et tenuit manu dextra mētū amase:
 q̄si osculās eū. Porro amasa nō obfauit
 gladiū. quē habebat ioab. Qui p̄cussit eū
 ī latere: ⁊ effudit ītestina ei⁹ ī terrā. ⁊ mor-
 tu⁹ ē: nec scdm vuln⁹ apposuit. Ioab aut et
 abisai fr̄ ei⁹ p̄secuti sunt siba filiū bochrī.
 Interea quidā viri de pueris dauid cū ste-
 tissent iuxta cadauer amase de socijs ioab
 dixerūt. Ecce q̄ esse voluit p̄ ioab comes
 dauid. Amasa aut p̄persus sanguīe. iace-
 bat ī media via. Tūc dicitur quidā vir qd
 subsisteret oīs ipl⁹ ad videndū eū: ⁊ amo-
 uit amasā d̄ via ī agz: opuitq; eū vestimē-
 to. ne subsisterēt trāseūtes p̄t eū. Amoto
 ḡ illo de via trāsiat oīs vir sequens ioab
 ad p̄sequēdū siba filiū bochrī. Porro ille
 trāsierat p̄ oēs trib⁹ isrl vsq; ī abelā ⁊ ī
 betmacha: oēsq; viri electi cōgregati fue-
 rāt ad eū. Elenerūt itaq; ⁊ oppugnabāt eū
 ī abela ⁊ ī bethmacha: et circūdeterūt mū-
 cōnib⁹ ciuitatē: ⁊ obsessa ē vrbs. Oīs autē
 turba q̄ erat cū ioab. moliebat⁹ destruere
 muros. Et exclamauit m̄ier sapiēs de ci-
 uitate. Audite audite: dicite ioab: appropi-
 qua huc ⁊ loqr tecū. Qui cū accessisset ad
 eā: ait illi. Tu es ioab? Et ille r̄ndit. Ego
 sū. Ad quē sic locuta ē. Audi smōes ācil-
 le tue. Qui r̄ndit. Audio. Rursūq; illa: smō
 īnq̄ dicebat⁹ ī veteri puerbio. Qui ī-
 terrogāt īterrogēt ī abela: ⁊ sic p̄ficie-
 bāt. Nōne ego sū q̄ r̄ndeo veritatē ī isrl:
 ⁊ tu q̄ris subuertere ciuitatē: et euertere
 matrē ī isrl? Quare p̄cipitas hereditatē
 dñi? R̄ndensq; ioab ait. Absit. absit hoc a
 me: nō precipito. neq; demolior. Nō se sic
 habet res. Sed hō de monte effraim siba
 fili⁹ bochrī cognomine: leuauit manū su-
 am p̄tra regē dauid. Tradite illū solū: et
 recedem⁹ a ciuitate. Et ait m̄ier ad ioab.
 Ecce caput ei⁹ mittetur ad te p̄ mur. In-
 gressa est ḡ ad oēm iplū: ⁊ locuta est eis

sapienter. Qui abscisū caput sibe filij bo-
chri piecēt ad ioab. Et ille cecinit tuba:
et recesserūt ab urbe unusq̄sq̄ i tabernacula
sua. Ioab at̄ reuersus ē iherl̄m ad regez.
Fuit ḡ ioab sup oēm exercitū isrl̄: bana-
ias at̄ fili' ioiade sup ceretheos et felethe-
os: adurā vō sup tributa: porro iosaphat
fili' abilud. a comentarijs. siba at̄ scriba:
sadoch vō et abiathar sacerdotes: hira at̄
ibarites erat sacerdos dauid. **Ca. XXI.**

Acta ē q̄z fames i dieb' dauid tri-
bus ānis iugiter. Et cōsuluit da-
uid oraculū dñi: dixitq̄ dñs. ppter
saul et domū ei' et sāguinē q̄ occidit gaba-
onitas. Locatis ḡ gabaonitis rex: dixit
ad eos. Porro gabaonite non sūt de filijs
isrl̄: s̄ reliq̄e amorreorū. Filij q̄ppe isrl̄ iu-
rauerāt eis: ne pimerēt illos et voluit saul
pcutere eos zelo q̄si pro filijs isrl̄ et iuda.
Dixit ḡ dauid ad gabaonitas. Quid fa-
ciā vobis: et qd̄ erit v̄m piaculū vt bene-
dicatis hereditati dñi? Dixerūtq̄ ei gaba-
onite. nō ē nobis sup argēto et auro q̄stō:
sed p̄ saul et p̄ domū ei': neq̄ volum' vt
interficiat̄ hō de isrl̄. ad q̄s rex ait. Quid
ḡ vultis vt faciā vobis? Qui dixerūt regi.
Aliz q̄ attriuit nos et oppressit iniq̄ ita dele-
re debem': vt nec vnus q̄dē residuus sit de
stirpe ei' i cūctis finib' isrl̄ dentur nobis
septē viri de filijs ei': vt crucifigamus eos
dño in gabaa saul q̄ndam electi dñi et ait
rex. Ego dabo. Depcītq̄ rex miphiboseth
filio ionathe filij saul. ppter iusurādū. qd̄
fuerat inter dauid et ionathan filiū saul.
Tulit itaq̄ rex duos filios resp̄ha filie
abia. q̄s pepit saul armon: et miphiboseth
et q̄nq̄ filios michol filie saul q̄s genuer-
at hadzibeli filio berzellai q̄ fuit d̄ mola-
thi: et dedit eos in manus gabaonitarū: qui
crucifixerūt eos in monte coram dño. Et
ceciderunt hī septem simul occisi in dieb'
messis p̄me: incipiēte messione ordeī. Tol-
lens aut̄ resp̄ha filia abia ciliciū substrax-
it sibi sup petrā ab inicio messis. donec
stillaret aq̄ super eos de celo: et nō dimisit
aves lacerare eos p̄ diem neq̄ bestias per
noctē. Et nūciata sūt dauid q̄ fecerat res-
p̄ha filia abia pcubina saul. Et abiit da-
uid et tulit ossa saul. et ossa ionathe filij
ei' a viris iabes galaad q̄ furati fuerāt ea
de platea bethsan. in q̄ suspēderāt eos phi-

listijm cū interfecisset saul i gelboe: et aspor-
tauit ibe ossa saul. et ossa ionathe filij ei':
et colligētes ossa eorū q̄ affixi fuerāt. sepe-
liert ea cū ossib' saul. et ionathe filij ei'. i
terra beniamin in latere sepulcri. **Vis p̄is**
saul. Fecerūtq̄ oīa q̄ p̄cepat rex: et reprop̄i-
ciat' ē de' terre post hec. Factū ē at̄ rur-
sū p̄liū philistinorū aduersū isrl̄: et descēdit
dauid et fui ei' cū eo: et pugbāt p̄ phili-
stijm. Deficiēte at̄ dauid. iesbi de nob. q̄
fuit de genere arafa cui' ferrū haste trecē-
tas uncias appēdebat et accinct' erat ense
nouo. n̄sus est pcutere dauid. p̄sidioq̄ ei
fuit abisai fili' saruie: et pcussū philisteū
interfecit. Tūc iurauerūt viri dauid dicē-
tes. Jā n̄ egredieris nobiscū i bellū: ne ex-
tiguas lucernā isrl̄. Scdm̄ q̄z fuit bellū i
gob: p̄ philisteos. tūc pcussit sobochai de
vsathi. zaph d̄ stirpe arafa d̄ genere gigā-
tū. terciū q̄z fuit bellū i gob p̄ philisteos
i q̄ pcussit adeodat' fili' salt' polimitari'
bethleemites goleath getheū: cui' hastile
haste erat q̄i liciatorū texētū. Quartum
bellū fuit i geth i q̄ vir fuit excelsus q̄ se-
nos i maib' pedibusq̄ hēbat digitos idest
viginti et q̄tuor: et erat d̄ origie arafa: et blas-
phemauit isrl̄. pcussit at̄ euz ionathas fi-
li' sāmā fr̄is dauid. **Idij q̄tuor nati sūt de**
arafa i geth: et ceciderūt i maū dauid et ser-
uorū ei'. **Capitulum. XXII.**

Iocut' ē at̄ dauid dño vba carm̄is
hui': i die q̄ liberauit eū dñs d̄ ma-
nu oīm iuimicorū suorū: et d̄ manu
saul. Et ait. Dñs p̄e mea. et robur meū:
et saluator me'. De' dñs fortis me': spe-
rabo in eū. Scutū meum et cornu salutis
mee: eleuator me'. et refugiū meū. salua-
tor me': de iniquitate liberab' me. Laudabi-
lem iuocabo dñm: et ab inimicis meis sal-
uus ero. Quia circūdeert me cōtricōnes
mortis torrētes belial terruerūt me. Funes
iferi circūdeert me: p̄uenerūt me laq̄i mor-
tis. In tribulacōe: mea iuocabo dñm et ad
deū meū clamabo. Et exaudiet de templo
sancto suo vocem meam: et clamor meus
veniet ad aures eius. Commota est et con-
tremuit terra: fundamenta montiū con-
cussa sūt et cōq̄ssata: qmō irat' ē eis. Ascē-
dit fum' d̄ narib' ei': et ignis d̄ ore ei' vo-
rauit: carbones succēsi sūt ab eo. Et incli-
nauit celos et descēdit: et caligo sub pedib'

ei'. Et ascēdit sup cherubī ⁊ volauit: ⁊ lapsus ē sup pēnas vēti. Et posuit tenebras ī circuitu suo latibulū: cribrās aq̄s de nubibz celoz. Ore fulgore ī p̄spectu ei' nubes succēse s̄t carbones ignis. Tonabit de celo dñs: ⁊ excels' dabit vocē suā. Misit sagittas suas ⁊ dissipauit eos: fulgura ⁊ p̄sup̄sit eos. Et apparuerūt effusioēs maris: ⁊ reuelata sūt fūdamēta orb. ⁊ ab īcrepacōe dñi: ab īspiracōe spūs furoris ei'. Misit de celo ⁊ assūpsit me: ⁊ traxit me d̄ aq̄s multis. Liberauit me ab īmīco meo potētissīmo: ⁊ ab hīs q̄ oderāt me: qūo robustiores me erāt. Preuenit me ī die afflictōis mee: ⁊ fact' ē dñs firmamētū meū. Et eduxit me ī latitudinē: liberauit me q̄ cōplacui ei. Refibuet mibi dñs scdm iusticiam meā: ⁊ scdm mūdiciā manuū meaz reddet mibi. Quia custodiui vias dñi: ⁊ nō egi īpīe a deo meo. Dñā ei iudicia ei' ī p̄spectu meo: ⁊ p̄cepta ei' nō amoui a me. Et ero p̄fect' corā eo: ⁊ custodiā me ab iniquitate mea. Et restituet mibi dñs scdm iusticiā meā: ⁊ scdm mūdiciā manuū meaz ī p̄spectu oclōz suoz. Cū sc̄to sc̄tus eris. ⁊ cum robusto p̄fect'. Cū electo elect' eris: ⁊ cū pueris subuerteris. Et p̄lm paupem saluū facies: oclisq; tuis excelsos hūiliabis. Quia tu lucēna mea dñe: ⁊ tu dñe illumina bis tenebras meas. In te ei currā accict': ī dō meo trāsiliā mup. De' imaculata via ei': eloqū dñi igne examiatū scutū ē oīm speratiū ī se. Quis ē de' p̄t dñm: ⁊ q̄s de' fortis p̄ter dñm n̄m? Deus q̄ accinxit me fortitudie: ⁊ p̄planauit p̄fectā viā meaz. Goeq̄ns pedes meos ceruis. et sup excelsa mea statuēs me. Docēs man' meas ad p̄liū: ⁊ cōponēs q̄si arcū ereū brachia mea. Dediisti mibi clipeū salutis tue: ⁊ māsuetudo mea mltiplicauit me. Dilatab gress' meos sub' me: ⁊ nō deficiēt tali mei. Persequer īmīcos meos ⁊ p̄terā: ⁊ non cōuertar donec p̄sumā eos. Cōsumā eos ⁊ p̄fringā ut nō p̄surgāt: cadēt sub pedibz meis. Accipisti me fortitudie ad p̄liū: icuruaisti resistētes mibi sub' me. Inimicos meos dediisti mibi dorsū: obientes me: ⁊ dispdā eos. Clamabūt et nō erit q̄ saluet ab dñm: ⁊ nō exaudiuit eos. Delebo eos ut puluerē terre: q̄si lutū plateaz cōminuā eos atq; cōpīgā. Saluab me a p̄tradictōibz p̄pli mei

custodies me ī caput gētū. Populus quē ignoro fūiet mibi: filij alieni r̄sistēt mibi: auditu auris obediēt mibi. Filij alieni de fluxerūt: ⁊ cōtrahent ī āgustijs suis. Eluuit dñs ⁊ b̄ndict' de' me: ⁊ exaltabit de' fortis salutis mee. De' q̄ das v̄dictā mibi: ⁊ deicis p̄plos sub me. Qui educis me ab īmīcis meis: ⁊ a r̄sistētibz mibi eleuas me: a viro iniq̄ liberab me. p̄pterea p̄fitebor tibi dñe ī gentibz: ⁊ nomini tuo cātabo. Magnificans salutē regis sui: ⁊ faciēs miseri diā x̄po suo dō ⁊ semī ei' in sēpiternū.

Capitulū. .XXIII.

Hec aut sūt verba nouissima: q̄ dixit dauid fili' ysai. Dixit vir cui p̄stitutū ē de x̄po dei iacob: egregius p̄lites isrl'. Spirit' dñi locut' ē p me: ⁊ fmo ei' p linguā meā. Dixit. Deus isrl' mibi locut' ē: fortis isrl'. Dñator hoīm iustus: ⁊ dñator ī timore dei. Sic lux aurore oriēte sole mane absq; nubibz rutilat: ⁊ sic pluuijs germiat herba d̄ terra. Nec tāta ē dom' mea apud deū: ⁊ pactū eternum iniret mecū. firmū in oibz atq; munitum. Cūcta ei sal' mea ⁊ oīs volūtas: nec ē q̄c̄q; ex ea qd nō germiet. Preuaricatores aut q̄si spine euellēt vniuersi: q̄ nō tollūt manibz. Etsi q̄s tāgere voluerit eas. armabitur ferro ⁊ ligno lāceato: igneq; succense p̄burēt vsq; ad nihilū. Hec noīa fortiū dō Dauid sedēs ī cathedra: sapiētissim' princeps inter tres. Ipse ē q̄si tenerrim' ligni vmicul': q̄ octingētos īterfecit ipetu vno. Post hūc eleazar fili' patruī ei'. abhoi ī tres fortes q̄ erāt cū dauid: q̄ndo exprobrauerūt philistīm ⁊ p̄gregati sūt illuc ī p̄liū. Cūq; ascendissent filij isrl'. ipse stetit ⁊ p̄cussit philisteos: donec deficeret man' eius. ⁊ obrigesceret cū gladio. Fecitq; dom' salutē magnā ī die illa: ⁊ p̄plus q̄ fugerat reuersus ē ad cesoz spolia detrahenda. Et post hūc sēmaa fili' aggee de arari. Et p̄gregati sūt philistīm ī stacōe. Erat q̄ppe ibi ager lente plenus. Cūq; fugisset p̄plus a facie philistīm stetit ille ī medio agri ⁊ tuitus est eum. Percussitq; philisteos: ⁊ fecit dñs salutē magnā. Necnō et an tescenderāt tres q̄ erāt p̄ncipes inē triginta: ⁊ venerāt tpe messis ad dauid ī spelūcam obollam. Castra autē philistinorum erāt posita ī valle gigantū: ⁊ dauid erat ī

psidio: porro staco philistinor tuc erat in
bethleē: considerauit g aqua et ait. O siqs mi
hi daret potu aq de cisterna: q e i bethleē.
iuxta porta. Irruerunt g tres fortes castra
philistinor: et hauserunt aqm d cisterna beth
leēz. q erat iuxta porta: et attulerunt ad dō.
At ille noluit bibere: sed libauit illā dno
dicēs. Propici? sit mihi dñs ne faciā hoc.
Nū sāguiez hoīm istor q pfecti sūt. et aīaz
piculū bibā: Noluī g bibere. Nec fecerūt
tres robustissimi abisai qz fr ioab fili? sar
uie. pnceps erat de tribo. Ipse ē q leuauit
hastā suā. pē trecetos qs interfecit. noīat?
i tribo: et iter tres nobiliores: eratq eor pnc
ceps: s3 usq ad tres pmos n puenerat. Et
banaias fili? ioiade viri fortissimi magno
rū ope de capseel. Ipse percussit duos leo
nes moab: et ipe descendit et percussit leonē in
media cisterna i diebus niuis. Ipse qz iter
fecit viz egiptiū: virū dignū spectaculo:
hntē i manu hastā. Itaq cū descendisset ad
eū i virga vi extorsit hastā d māu egiptij:
et interfecit eū hasta sua. Nec fecit banaias
fili? ioiade. Et ipe noīat? iter tres robu
stos. q erāt iter trigita nobiliores: verūtū
usq ad tres non puenerat. Fecitq eū sibi
dō auriculariū a secreto. Asabel fr ioab:
inter trigita. Eleanan fili? patru ei? de
bethleē. Sēma de arari. Elicha de arobi.
Delas d phelti. Dira fili? aches d thecua.
Abiezer de anathot. Mobonnai d vsathi.
Selmō aboitēs. Macharai netophatites.
Eleph filius baana: et ipse netophatites.
Itai fili? rabai: d gebeeth filior bēiamin.
Banai affrathoitēs. Debbaī d torrēte ga
as. Albiabon arbatites. Azmauet d ber
romi. Eliaba de saboni. Filij assen: iona
thā et naran sēma de ozodi. haīā fili? sarar
arochites. elifeleth fili? saasbai. filij maa
chatī heliā fili? achitofel gelonites. Esrai
de carmelo. Farai de arbi. Jgaal fili? na
than. de soba. Bonni de gaddi. Silech de
āmoni. Naarai berothites armiger ioab.
filij saruie. Dira ibetrites. garab et ipe ibe
trites. Arias etheus. Qēs triginta septē.

Capitulum.

.XXIII.

Et addidit furor dñi irasci contra
isrl: comouitq dauid in eis dicē
tem ad ioab. Glade numera isrl et
iudā. dixitq rex ad ioab pncipē exercit?
sui. Perambula omnes tribo isrl. a dan usq

ad berlabee. et numerate pplm: ut sciā nu
merum ei?. Dixitq ioab regi. Abaugeat
dñs deus tuus ad pplm tuū qnt? nūc est:
iterūq cetuplicet in cōspectu dñi mei re
gis. S3 qd sibi dñs me? rex vult i re hu
iulcemobi: Obtinuit at fmo regis verba
ioab: et pncipū exercit?. Egressusq ē ioab
et pncipes militū a facie regis: ut numera
rēt pplm isrl. Cūq ptrāssēt iordanē. ve
nerūt in aroer ad dexterā vrb q est in valle
gad: et p iazer trāsierūt in galaad. et i terrā
inferiorē hodsī: et venerūt i dan siluestria.
Circueuntesq iuxta sidonē trāsierunt ppe
menia tyri. et oēm terrā euei et chananei:
venerūtq ad meridiē iuda i berlabee: et lu
strata vniuersa terra affuerūt post nouem
mēses et viginti dies i iherl. Dedit g ioab
numē descēpcōis ppli regi. Et inuenta sūt
de isrl. octīgēta milia viroz fortiū q edu
cerēt gladiū: et d iuda qngēta milia pug
tor. Percussit at cor dō eū postq nūera
tus ē pplus. Et dixit dō ad dñm. Peccaui
valde i hoc facto: s3 pcor dñe ut trāsferas
iniqtatē suā tui qz stulte egi nimis. Sur
rexit itaq dō mane: et fmo dñi fact? ē ad
gad pplm et vidētē dō dicēs. Glade et loq
re ad dō. Nec dicit dñs. Triū tibi dā o
ptō: elige vnū qd volueris ex hijs: ut faciā
tibi. Cūq veisset gad ad dō: nūciauit ei di
cens. Aut septē ānis veniet tibi fames in
terra tua: aut tribo mēlib fugies aduer
sarios tuos et illi te psequē: aut certe tri
bo dieb erit pestilētia i terra tua. Nunc g
delibera: et vide quē rñdeā ei q me misit f
monē. Dixit at dō ad gad. Coartor vndi
qz nimis: sed meli? ē ut icidā i man? dñi:
mlte ei mīscōie ei? sūt: q i manib hoīm.
Immisitq dñs pestilētiā i isrl. d mane us
q ad tpus pstitutū: et mortui sūt ex pplō a
dan usq berlabee septuagita milia viroz
Cūq extēdisset manū suā angelus dei sup
iherl: ut disperderet eā: misertus ē dñs sup
afflictōe: et ait āgelo pcuciēti pplm. Suffi
cit nūc: ptine manū tuā. Erat at angelus
dñi iuxta areā hareuna ihebusei. Dixit
qz dauid ad dñm: cū vidisset āgelū cetēte
pplm. Ego sū q peccaui et ego iniq egi. isti
q oues sūt qd fecerūt: Qertat obsecro ma
nus tua p me: et p domū prīs mei. Ale
nit autēz gad pplm ad dauid in die illa: et
dixit ei. Ascende et pstitue altare dño: in

area areuna ihebusi. Et ascendit dñs iuxta fmonē gab: quē pcepit ei dñs. Cōspiciēsq; har una anīaduertit rēgē ⁊ suos ei? trāsire ad se: ⁊ egressus adorauit regē pno vultu i terrā ⁊ ait. Qd cause est vt veniat dñs me? rex ad suū suū? Cui dauid ait. Est emā a te areā: ⁊ edificē altare dño: et cesset īfectō q; crassat ī iplo. Et ait hareuna ad dauid. Accipiat et offerat dñs meus rex: sic placet ei. Dabes boues in olocaustū: ⁊ plaustrū ⁊ iuga boū i vsū lignorū. Oīa dedit areuna rēgi. Dixitq; areuna ad regē. Dñs de? tu? suscipiat votū tuū. Cui rñdēs rex ait. Nequaquā vt vis s; emaz p̄cio a te: ⁊ nō offerā dño deo meo olocasta gratuita. Emit g; dauid areā et boues argēti siclis qnāginta: ⁊ edificauit ibi dauid altare dño: ⁊ obtulit olocasta ⁊ pacifica. Et repropiciat ē domin? terre. ⁊ cohibita est plaga ab israhel.

Incipit liber regum tercius. **C**api. I.

Drex dauid senuerat: habebatq; etatis plurimos dies. Cūq; opiretur vestibus non calefiebat. Dixerunt ergo ei filii sui. Queramus domino nostro regi adolescentulam virginem: ⁊ stet coram rege. ⁊ foueat eum dormiatq; i sinu suo: ⁊ calefaciat dñm nostrū regem. Quasiēnt igit adolescentulā speciosā in omnib; finib; israhel: ⁊ inuenerūt abisag sunamitē. ⁊ abduxerūt eam ad regem. Erat autē puella pulchra nimis: dormiebatq; cum rege. ⁊ ministrabat ei: rex vero nō cognouit eā. Adonias autē filius agith eleuabat dicēs. Ego regnabo. Fecitq; sibi currus ⁊ eq̄tes ⁊ qnāginta viros q; currerēt ante eū. Nec corripuit eū pater suus aliqñ dicēs. Quare hoc fecisti? Erat autē ⁊ ipse pulcher valde: scdus natus post absalō. Et fmo eius cum ioab filio saruie. ⁊ cū abiathar sacerdote: q; adiunabant ptes adonie. Sadoch vero sacerdos. ⁊ banaias filius ioiade ⁊ nathā ppheta ⁊ semei ⁊ cerethi ⁊ felethi. ⁊ omne robur exercitus dauid nō erat cū adonia. Immolatis ergo adonias arietibus ⁊ vitulis et vniuersis pinguibus iuxta lapidē zoeleth qui erat vicinus fontī rogel: voca

uit vniuersos fratres suos filios regis. et omnes viros iuda seruos regis: nathan autē pphetam ⁊ banaiā ⁊ robustos quosq; ⁊ salomonem fratrem suū non vocauit. Dixit itaq; nathā ad bersabee matrē salomonis. Nū audisti q; reguerit adonias fili? agith et dominus noster dauid hoc ignorat. Nunc ergo veni accipe cōsiliū a me: et salua aīam tuā filijq; tui salomōis. Elade ⁊ ingredere ad regē dauid: ⁊ dic ei. Nōne tu dñe mi rex iurasti mibi ancille tue dicēs: q; salomō filius tu? regnabit p? me. et ipse sedebit in solio meo? Quare g; regnat adonias? Et adhuc ibi te loquēte cū rege ego veniā p? te: ⁊ cōplebo sermones tuos. Ingressa ē itaq; bersabee ad regē in cubiculo. Rex autē senuerat nimis: ⁊ abisag sunamitis ministrabat ei. Inclinauit se bersabee: ⁊ adorauit regē. Ad quā rex. qd tibi iqt vis? Que rñdens ait. Dñe mi tu iurasti p dñm deū tuū ancille tue salomō fili? tu? regnabit post me ⁊ ipse sedebit in solio meo: ⁊ ecce nunc adonias regnat. te dñe mi rex ignorante. Mactauit boues ⁊ pingua queq; ⁊ arietes plurimos: ⁊ vocauit omnes filios rēgis. abiathar q; sacerdotē. ⁊ ioab pncipē milicie: salomonē autē suū tuū nō vocauit. Elerūt dñe mi rex in te oculi respiciūt toti? isrl: vt iudices eis q; sedere debeat i solio tuo dñe mi rex p? te. Eritq; cū dormierit domin? me? rex cū p̄ibus suis: erim? ego ⁊ fili? me? salomō peccatores. Adhuc illa loquēte cū rēge: nathā ppheta venit. Et nūciauerūt regi dicētes. Adest nathan ppheta. Cūq; introisset i cōspectu regis ⁊ adorasset eū pn? in terraz: dixit nathan. Domine mi rex tu dixisti. adonias regnet post me. ⁊ ipse sedeat sup thronū meum? Quia descēdit hodie. ⁊ immolauit boues ⁊ pingua ⁊ arietes plurimos: et vocauit vniuersos filios regis et pncipes. Abiatar q; sacdotē illisq; vescētib; ⁊ bibētib; corā eo. ⁊ dicentib; viuāt rex adonias: me suū tuū. ⁊ sadoch sacdotē et banaiā filiū ioiade ⁊ filiū tuū salomōez nō vocauit. Nūq; a dño meo rege exiuit hoc v̄bū: ⁊ mibi nō indicasti suo tuo q; sessur? esset sup thronū dñi mei regis post eū? Et respondit rex dauid dicens. Elocate ab me bersabee. Que cum fuisset ingressa corā rege. ⁊ stetisset āte eū: iurauit rex ⁊ ait.

Eluuit dñs q̄ eruit aīam te omni āgustia:
q̄ sicut iurauī tibi p̄ dñm teū isrl̄ dicens.
salomō fili? tu? regibit post me. ⁊ ipe sede-
bit sup solū meū p̄ me: sic faciam hodie.
Sūmissoq; berzabee ī terrā vultu: adora-
uit regē dicēs. Eluuit dñs me? rex dō ine-
ternum. Dixitq; rex dauid. **E**locate mibi
sadoch sacerdotē. ⁊ nathan ppham: ⁊ ba-
naia filiū ioiade. Qui cū ingressi fuissēt co-
rā rege: dixit ad eos. Tollite vobiscū ser-
uos dñi vī: ⁊ iponite salomonē filiū meū
sup mulā meā. ⁊ ducite eū in gion. ⁊ vn-
guat eum sibi sadoch sacerdos ⁊ nathan
ppha ī regem sup isrl̄. Et canetis bucina:
atq; dicetis. **E**luat rex salomō. Et ascēde-
tis p? eū ⁊ veietis ī iherl̄m: ⁊ sedbit sup so-
liū meū: ⁊ ipe regibit p̄ me illiq; p̄cipiā: vt
sit dux sup isrl̄ ⁊ sup iudā ⁊ rñdit banaias
fili? ioiade regi dicēs. Amē. Sic loq̄t dñs
deus dñi mei regis. Quō fuit dñs cū dño
meo rege. sic sit cū salomōe: ⁊ sublim? fa-
ciat solius eius. a solio dñi mei regis dō.
Descēdit ḡ sadoch sacerdos ⁊ nathā ppha
⁊ banaias fili? ioiade. ⁊ cerethi ⁊ felethi ⁊
iposuerūt salomonē sup mulā regis dō: ⁊
abduxerūt eū in gion. **S**ūpsitq; sadoch sa-
cerdos cornu olei d̄ tabnaculo. ⁊ vnxit sa-
lomonē: ⁊ cecineēt bucina: ⁊ dixit oīs ppls
Eluat rex salomon. Et ascendit vniuersa
mūltitudo p? eū. ⁊ ppls canētū tibijs ⁊ le-
tātū gaudio magno: ⁊ isonuit terra a cla-
more eorū. **A**udiuit atq; adonias: ⁊ oēs q̄ ī-
uitati fuerāt ab eo. **I**aq; conuiuiū finitū
erat. **S**ed ⁊ ioab audita voce tube. ait.
Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuā-
tis? **A**dhuc illo loq̄ntē: ionathā fili? abia-
thar sacerdotis veit. **C**ui dixit adonias.
Ingredere q̄ vir fortis es: ⁊ bona nūciās
Rñditq; ionathan adonie. **N**equa q̄. **D**ñs
ei n̄ rex dō regē pstituit salomonē: misit
q̄ cū eo sadoch sacerdotē ⁊ nathā ppham.
⁊ banaia filiū ioiade. ⁊ cerethi ⁊ felethi. ⁊
iposuerūt eū sup mulā regis. **E**l̄xerūtq; euz
sadoch sacerdos ⁊ nathā ppha regē ī giō:
⁊ ascēderūt inde letātes: ⁊ isonuit ciuitas.
Hec ē vox quā audistis. **S**z ⁊ salomō sedz
sup solū regni: ⁊ īgressi sūt regis bñdix-
erunt dño n̄o regi dō dicētes. **A**mplificet
de? nomē salomōis sup nomē tuū: ⁊ mag-
ficet thronū ei? sup thronū tuū. **E**t adora-
uit rex dō ī lectulo suo: īsup ⁊ hec locut?

ē. **B**ñdict? dñs te? isrl̄: q̄ debet hodie sedē:
tē ī solio meo vidētib; ocul̄ meis. **T**erriti
sūt ḡ ⁊ surrexerūt oēs q̄ inuitati fuerāt ab
adonia: ⁊ iuit vnusq; ī viā suā. **A**doni-
as atq; timēs salomōez surrexit ⁊ abiit ī ta-
bernaculū dñi: tenuitq; cornu altaris. **E**t
nūciauerūt salomōi dicētes. **E**cce adonias
timēs regē salomōem tenet cornu altaris
dicēs. **I**uret mibi rex salomō hodie: qd̄ n̄
īterficiat suū suū gladio. **D**ixitq; salomō
Si fuerit vir bon? n̄ cadet ne vn? qd̄ ca-
pill? ei? ī terrā: sin atq; malū īuētū fuerit ī
eo. moriet. **M**isit ḡ rex salomon. ⁊ eduxit
eū ab altari: ⁊ īgressus adorauit regē salo-
monem. **D**ixitq; ei salomon. **E**lade in do-
mū tuā.

Capitulum. II.

Appropinquēat atq; dies dō vt morere-
tur: pcepitq; salomōi filio suo di-
cēs. **E**cce ego īgredior viā vniuer-
se terre. **C**ōfortare ⁊ esto vir fortis: ⁊ ob-
ua vt custodias mādata dñi dei tui. vt ā-
bules in vījs ei? ⁊ custodias ceremonias
ei? ⁊ pcepta ei? ⁊ iudicia ⁊ testimonia. sic
sc̄ptū ē ī lege moysi: vt ītelligas vniuersa
q̄ facis. ⁊ q̄cūq; te vteris: vt cōfirmet dñs
fmōes suos: q̄s locut? ē dñs de me dicēs.
Sic custodierūt filij tui vias meas. ⁊ abu-
lauerūt corā me ī veritate ī oī corde suo. ⁊
ī oī aīa sua: n̄ auferet tibi vir d̄ solio isrl̄.
Tu q̄ nosti q̄ fecerūt mibi ioab filius sar-
uie. q̄ fecerūt duob; pncipib; exercit? isrl̄.
abner filio ner ⁊ amasa filio iether. q̄s oc-
cidit ⁊ effudit sāguiez belli ī pace: ⁊ posu-
it cruorē p̄lij ī balthēo suo q̄ erat circa lū-
bos ei?: ⁊ ī calciāmēto suo qd̄ erat ī pedi-
bo ei?. **F**acies ḡ iuxta sapiāz tuā: ⁊ n̄ de-
duces caniciē ei? pacifice ad īferos. **S**z ⁊
filijs bzellai galaaditis reddes grāz: estq;
pmetētes ī mēsa tua. **O**ccurreēt ei mibi:
qn̄ fugiebā a facie absalō fr̄is tui. **H**abes
q̄z apud te semel filiū gera filij iemini. de
bauri: q̄ maledixit mibi maledictōe pessīa
qn̄ ibā ad castra. **S**z q̄z descēdit mibi ī oc-
cursū cū trāsire iordanē ⁊ iurauit ei p̄ dñz
dicēs n̄ te īterficiā gladio: tu noli pati eū
eē īnoxīū. **E**ir atq; sapiēs es et scias q̄ faci-
es ei: dducesq; canos ei? cū sāguie ad īfe-
ros. **D**ormiuit igit dō cū p̄ib; suis: ⁊ se-
pultus ē ī ciuitate dō. **D**ies atq; q̄bz reg-
uit dō sup isrl̄. q̄draginta āni sūt. **I**n he-
bron regnauit septē annis: ī iherusalem

trigintatribus. Salomō autē sedit sup thronū
 dō p̄ris sui: et firmatū ē regnū ei⁹ nimis.
Et ingressus ē adonias fili⁹ agith ab b̄sabēe
 m̄rez salomōis. **Q**ue dixit ei. **P**acific⁹ ne
 ē ingressus tu⁹? **Q**ui r̄ndit. **P**acific⁹. **A**ddi-
 ditq; **S**ermo mihi ē ad te. **E**ui ait. **L**oq̄re
Et ille: tu iqt nosti qz meū erat r̄gnū et me
 p̄posuerat oīs isrl̄ sibi i regē: s; trāslatū ē
 regnū et factū ē fr̄is mei. **A** dñō ei p̄stitu-
 tū ē ei. **N**ūc ḡ peticōez vnā p̄cor a te: ne
 p̄fūdas faciē meā. **Q**ue dixit ad eū **L**oq̄re
Et ille ait. **P**recor vt dicas salomōi regi:
 neq; ei negare tibi q̄c̄q; p̄t: vt det mihi abi-
 sac sunamitē vxorē. **E**t ait b̄sabēe. **B**ene
 ego loq̄r p te r̄gi. **E**st ḡ b̄sabēe ad r̄gē sa-
 lomōez: vt loq̄ret ei p adoniam. **E**t surrex-
 it rex in occursū ei⁹ adorauitq; eā: et sedit
 sup thronū suū. **P**ositusq; ē thron⁹ mat̄ri
 regis: q̄ sedit ad dexterā ei⁹: dixitq; **P**eti-
 cōez vnā puulā ego d̄p̄cor a te: ne p̄fūdas
 faciē meā. **E**t dixit ei rex. **P**ete m̄r meā.
Neq; ei fas ē: vt auertā faciē tuā. **Q**ue a-
 it. **D**et abisag sunamitis adonie fr̄i tuo
 vxor. **R**nditq; rex salomō: et dixit m̄ri sue
Quare postulas abisac sunamitē adonie?
Postula ei et regnū. **I**p̄e ē ei fr̄ me⁹ maior
 me: et habet abiathar sac̄dotē. et ioab filiū
 saruie. **I**urauit itaq; rex salomon p dñm
 dicēs. **D**ec faciat mihi de⁹ et hec abbat: qz
 p̄t aīaz suā locut⁹ ē adonias ūbū hoc. **E**t
 nūc uiuit dñs q̄ firmavit me et collocavit
 me sup solium dō p̄ris mei: et q̄ fecit mihi
 domū sic locut⁹ ē: qz hodie occidet adoni-
 as. **M**isitq; rex salomō p manū banaie fi-
 lij ioiade: q̄ iēfecit eū et mortu⁹ ē. **A**biatar
 qz sac̄doti dixit rex. **E**late in anathot ad
 agz tuū. **E**t q̄tē vir mortis es: s; hodie te
 n̄ interficiā: qz portasti archā dñi dei coraz
 dō p̄re meo: et sustinuisti laborē i oībo i q̄-
 bo laborauit p̄r me⁹. **E**iecit ḡ salomō abi-
 athar vt nō eēt sac̄dos dñi: vt impleretur
 fmo dñi. quē locut⁹ ē sup domū heli i silo
Est autē nūci⁹ ad salomonē q̄ ioab declīas-
 set p adoniā: et p salomonē n̄ declīasset.
Fugit ḡ ioab i tabnaculū dñi et app̄hēdit
 cornu altaris. **N**ūciatūq; ē regi salomoni
 q̄ fugisset ioab i tabnaculū dñi. et eēt iux-
 ta altare. **M**isitq; salomō banaia filiū io-
 iade dicēs. **E**late interfice eū. **E**t veit bana-
 as ad tabnaculū dñi: et dixit ei. **D**ec dicit
 rex. **E**gretere. **Q**ui ait. **N**ō egrediar sed h̄

moriar. **R**enūciauit banaias regi fmonē
 dicēs hec locut⁹ ē ioab: et hec locut⁹ ē mihi
Dixitq; ei rex **F**ac sic locut⁹ ē: et interfice eū
 et sepeli. et amoue b̄ sāguinē inocētē q̄ effu-
 s⁹ ē a ioab a me et a domo p̄ris mei: et reb-
 dat dñs sāguinē ei⁹ sup caput ei⁹: qz iter⁹
 fecit duos viros iustos melioresq; se: et oc-
 cidit eos gladio p̄re meo dō ignorāte. ab-
 ner filiū ner p̄ncipē milicie isrl̄: et amasaz
 filiū gether p̄ncipē exercit⁹ iuda. **E**t reuer-
 tet sāguis illoz i caput ioab et i caput se-
 mis ei⁹ i sēpiternū: dō aut et semī ei⁹ et do-
 mu⁹ et throno illi⁹ sit pax vsq; ieternum a
 dñō. **A**scendit itaq; banaias fili⁹ ioiade et
 aggressus eū iēfecit: sepultusq; ē i domo
 sua i des̄to. **E**t p̄stituit rex banaia filiū io-
 iade p eo sup exercitū: et saboch sac̄dotez
 posuit p abiathar. **M**isit qz rex et vocauit
 semei: dixitq; ei. **E**difica tibi domū i hie-
 rusalē: et habita ibi: et n̄ egredieris ite huc
 atq; illuc. **Q**uacūq; aut die egressus fueris
 et trāsieris torrētē cedrō: scito te iēficiē-
 dū. **S**āguis tu⁹ erit sup caput tuū. **D**ix-
 itq; semei regi. **D**on⁹ fmo r̄gis. sic locut⁹ ē
 dñs me⁹ rex: sic faciet su⁹ tu⁹. **P**abitauit
 itaq; semei in hirlm diebo mltis. **F**actū ē
 aut p̄ ānos tres: vt fugerent sui semei ad
 achis filiū maacha r̄gē geth. **N**ūciatūq; ē
 semei q̄ sui ei⁹ issent i geth. **E**t surrexit se-
 mei et strauit azinū suū: iuitq; ad achis in
 geth ad r̄qrēdū suos suos: et adduxit eos
 de geth. **N**ūciatū ē aut regi salomōi qd̄ issz
 semei i geth d hirlm: et redisset. **E**t mittēs
 vocauit eū: dixitq; illi. **N**ōne testificatus
 sū tibi p dñm. et p̄dixi tibi: q̄cūq; die egres-
 s⁹ fueris huc et illuc. scito te eē moritur⁹?
Et r̄ndisti mihi. **B**onus fmo quē audiui.
Quare ḡ nō custodisti iusurādū dñi. et p̄-
 ceptū qd̄ p̄ceperam tibi? **D**ixitq; rex ad se-
 mei. **T**u nosti oē malū cui⁹ tibi p̄sciū ē cor
 tuū: qd̄ fecisti dō p̄ri meo. **R**eddidit dñs
 maliciā tuā i caput tuū: et rex salomō b̄n-
 dicit⁹: et thron⁹ dō erit stabil⁹ corā dñō vsq;
 in sēpiternū. **I**ussit itaq; rex banaie filio
 ioiade: q̄ aggressus pcussit eū et mortu⁹ est.

Capitulum.

III.

Confirmatum est igitur regnum i
 manu salomonis: et affinitate cō-
 iunctus est pharaoni regi egipti.
Accipit nāq; filiam eius: et adduxit in ci-
 uitatem dauid. donec cōpleret edificans

domū suā. et domū dñi et murr hirlim p cir
cuitū. Attamē plus imolabat i excelsis.
Nō ei edificatū erat tēplū nomī dñi: usq;
i diē illū. Dilexit at salomō dñm ābulans
i pceptis dō pñs sui: excepto q i excelsis
imolabat: et accēdebat thimiama. Abijt i:
taq; i gabaō: ut imolaret ibi. Illud qpe
erat excelsū maximū. Mille hostias i olo-
caustū obtulit salomō sup altare illud in
gabaō. Apparuit at dñs salomōi p sōniū
nocte dices. Postula qd vis: ut dē tibi. Et
ait salomō. Tu fecisti cū suo tuo dō pñe
meo misericordiā magnā: sic ābulauit in
pspectu tuo in veritate et iusticia et recto
corde tecū. Custodisti ei misericordiaz tuā grā
dē: et dedisti ei filiū sedētē sup thronū sicut
ē hodie. Et nūc dñe dē tu regnare fecisti
suū tuū: p dō pñe meo. Ego at sū puer p-
uul? et ignorās egressū et itroitu meū et f-
u? tu? i medio ē ppli quē elegisti: ppli ifiniti
q enumerari et supputari n pnt p multitudi-
ne. Dab g suo tuo cor docile ut pplm tuū
iudicare possit: et discēnere inf bonū et ma-
lū. Quis ei poterit iudicare pplm istū: po-
pulū tuū hūc mltū. Placuit g fmo coraz
dñi: q salomō postulasset huiuscemōi rē.
Et dixit dñs salomōi. Quia postulasti d-
bū hoc. et nō petisti tibi dies mltos. nec di-
uicias aut aīas inimicor tuor: s; postula-
sti tibi sapiētiā ad discēndū iudiciū: ecce
feci tibi scdm fmones tuos. Et dedi tibi
cor sapiēs et itelligēs: intm ut null? ate te
simil tui fuerit: nec p te surrecturus sit.
S; et hec q n postulasti dedi tibi diuicias
scz et glam: ut nemo fuerit simil tui i rgi-
bo cūctis retro diebo. Si at ābulaueris i
vijs meis. et custodieris pcepta mea. et mā-
data mea. sic ābulauit pñ tu? lōgos faci-
am dies tuos. Igif euigilauit salomō: et i-
tellexit qd esset sōniū. Cūq; veisset hirlim:
stetit corā archa federis dñi: et obtulit olo-
causta. et fecit victias pacificas: et grande
puiuiū. uniuers famul suis. Tūc venerūt
due mlieres meretrices ad regē. steterūq;
corā eo. Quaz una ait. Obsecro mi dñe:
ego et mlier hec hitabam? in domo una: et
peperi apud eā in cubiculo. Tercia at die
postq ego pepi: pepit et hec et eram? simul
nullusq; alius nobiscū in domo. exceptis
nob duabo. Mortu? ē at fili? mlioris hui?
nocte. Dormiēs qpe oppsit eū. Et confur-

gēs i tempestate noctis silēcio. tulit filiū
meū de latere meo acille tue dormiētis. et
collocavit i sinu suo: suū aut filiū q erat
mortu? posuit i sinu meo. Cūq; surrexis-
sem mane ut darē lac filio meo: apparuit
mortu?. Quē diligēt? itūēs clara luce: de-
phēdi non esse meū quē genuerā. Rñditq;
altera mulier. Nō ē ita ut dicis: s; fili? tu?
mortu? ē. me? at viuit. Econtrario illa dice-
bat. Mētris. Fili? qpe me? viuit: et fili?
tu? mortu? ē. Atq; i hūc modū ptebāt co-
ram rge. Tūc rex ait. Afferte mihi glabiū
Cūq; attulissent glabiū corā rege: diuidi-
te inq; infātē viuū i duas ptes: et date di-
midia pte vni. et dimidia pte alteri. Dixit
at mlier cui? fili? erat viu? ad regē: pmota
sunt qpe viscera ei? sup filio suo. Obsecro
dñe date illi infantē viuū: et nolite interfi-
cere eū. Econtrario illa dicebat. Nec mihi
nec tibi sit: s; diuidatur. Rñdit rex et ait.
Date huic infātē viuū: et nō occidat. Dec-
ē ei mat ei?. Audiuit itaq; oīs isrl iudici-
um qd iudicasset rex: et timuerūt regē vidē-
tes sapiēciā dei eē i eo ad faciēndū iudiciū.

Capitulū. III.

Erat at rex salomō regnās super
oēm isrl: et hij pñces qd habebat
Azarias fili? saboch sacdotis: he-
lioreph et abia filij sifa scribe. Josaphat fi-
li? abilub a cōmētarijs. Banaías fili? ioia
de sup exercitū. Saboch at et abiathar sa-
cdotes: azarias fili? nathā sup eos q assi-
stebāt regi. Sabud fili? nathā sacdos: a-
mic? regis: et abiasar pposit? domus: et a-
donirā fili? abda sup tributa. Habebat at
salomō duodeci pfectos sup oēm isrl: q p-
bebāt ānonam regi et domui ei?. Per sin-
gulos ei mēses in anno singuli necessaria
mīstrabāt. Et hec noīa eor. Benhur i mō-
te effraim. Bentechar in maces. et i salebi.
et in bethsames. et in belon et in bethanan.
Beneseb in araboth. Ipsius enim erat so-
cho: et omnis terra epher. Benabinabab.
cuius omnis nephabor: thaphet filiā salo-
monis habebat vxorem. Bana filius abi-
lub regebat thanech. et magedo et uniuers
sam bethsan. q est iuxta sarthana subter
iesrahel: a bethsan usq; abelmenla e regiōe
selmaan. Bengaber in ramoth galaad. ha-
bebat anothiair filij manasse in galaad.
Ipe perat in omni regione argob. q est in

basan: sexaginta ciuitatibus magnis atq;
muriatis q̄ habebant seras ereas. Abina:
dab fili? addo perat i manaim. Achima:
as in neptalim. Sed et ipe habebat base:
math filiā salomōis i cōiugio. Baana fi:
li? husi. i azer et i baloth. Josaphat filius
pharuet. i ysachar. Semei fili? hela. i bē:
iamin. Gaber fili? furi i terra galaad. et i
terra seon regis amorrei et og regis basan.
sup oīa q̄ erāt i illa terra. Iuda et isrl̄ inu:
merabiles sicut arena maris i mltitudīe.
pmedētes et bibētes atq; letātes. Salomō
at̄ erat i dicōe sua hñs oīa regē secū a flu:
mine terre philistīm vsq; ad terminū egī:
pti: offerētū sibi mūera et fuitū ei cun:
ctis dieb; vite ei? Erat at̄ cibo salomōis p
dies singlos triginta chori sile et sexaginta
chori farine: decē boues pingues et viginti
boues pascuales. et cētuz arietes: excepta
venacōe ceruorū. caprearū. atq; bubalorū. et
auīū altiliū. Ipe ei obtinebat oēm regiōz
q̄ erat trās flumē q̄si a thapla vsq; ad ga:
zam. et cūctos reges illaz regiōnū: et habe:
bat pacē ex oī pte i circuitu. Dabitabatq;
iuda et isrl̄ absq; timore vllō vnusq; sub
vite sua et sub ficu sua. a dan vsq; bsabee:
cūctis dieb; salomonis. Et habebat salo:
mō q̄draginta milia p̄sepia eq̄z curiliū et
duodeci milia eq̄striū: nutriebatq; eos su:
p̄dicti regis p̄fecti: sed et necessaria mense
regis salomōis cū ingēti cura prebebāt in
tpe suo. Ordeū q̄z et paleas eq̄z et iumēto:
rū deferebāt i locū vbi erat rex: iuxta cō:
stitutū sibi. Dedit q̄z de? sapiām salomōi
et prudētiā mltā nimis et latitudīez cordis
q̄si arenā q̄ ē in litore maris: et precetebat
sapiā salomonis sapiām oīm oriētaliū et
egiptōz: et erat sapiētior cunctis homib;. Sapiētior ethan ezraite. et heman. et cal:
chal. et dorba. filijs maol: et erat nomiat?
in vniuersis gentibus per circuitum. Lo:
cutus ē q̄z salomō tria milia parabolas: et
fuerūt carmina eius q̄nq; milia. Et dispu:
tauit super lignis a cedro que ē in libano
vsq; ad isopum que egreditur de pariete:
et differuit de iumentis et de volucibus et
reptilibus et piscibus. et veniebant de cun:
ctis populis ad audiendam sapiētiā sa:
lomonis: et ab vniuersis regib; terre: qui
audiebant sapiētiā eius.

Capitulum.

quintum.

Misit q̄z hirā rex t̄yri seruos suos
ad salomonē. Audiuit enī q̄ ipm
vncissent regē sup isrl̄. p p̄e ei?
qz amicus fuerat hirā dō oī tpe. Misit at̄
salomō ad hirā dicēs. Tu scis volūtātē dō
p̄ris mei: et qz nō poterat edificare domū
nomi dñi dei sui. ppter bella imminētia p
circuitū: donec darz dñs eos sub vestigio
pedū ei?. Nūc aut̄ regem dedit deus meus
p circuitū: et nō ē sathā neq; occurus ma:
lus: quāobz cogito edificare tēplū nomi
dñi dei mei sic locut? ē dō p̄ri meo dicēs.
Fili? tu? quē dabo p te sup solū tuū: ipe
edificabit domū noi meo. Precipe igz. vt
p̄cidāt mibi sui tui cedros d libano. et sui
mei sit cū suis tuis. mercedē at̄ suorū tu:
orū dabo tibi q̄mcūq; petieris. scis ei quō
nō ē i p̄lo meo vir: q̄ nouerit lig cedere sic
sydonij. Cū ḡ audissz hirā ōba salomōis.
letat? ē valde. et ait. B̄ndictus dñs de? ho:
die: q̄ dedit dō filiū sapiētissimū sup pplm
hūc plurimū. Et misit hirā ad salomonē
dicēs. Audiui q̄cūq; mandasti mibi. Ego
faciā oēs volūtātē tuā: i lignis cedrinis et
abiegnis. Serui mei deponēt ea d libano
ad mare. et ego pponā ea i ratib; in mari.
vsq; ad locū quē significaberis mibi. et appli:
cabo ea ibi: et tu tolles ea. Prebebisq; ne:
cessaria mibi: vt de? cibo domui mee. Itaz
qz hirā dabat salomōi lig cedria. et lig abi:
egna: iuxta oēm volūtātē ei?. Salomō at̄
p̄bebat hirā viginti milia choros tritici i ci:
bū domui ei?: et viginti choros purissi olei.
Dec tribuebat salomō hirā p siglos ānos
Dedit quoq; dominus sapientiaz salomo:
ni sicut locutus est ei: et erat pax inter hi:
ram et salomonez. et percusserunt ambo fe:
dus. Elegitq; rex salomon operarios de
omni isrl̄: et erat indictō triginta milia vi:
rorum. Mittebatq; eos in libanum. decem
milia per menses singulos vicissim: ita vt
duob; mensibus essent in domibus suis.
Et aboniram erat super huiuscemodi in:
dictionem. Fuerūt itaq; salomoni septua:
ginta milia eorum qui onera portabāt: et
octoginta milia latomoz i mōte absq; p̄po:
sitis q̄ perāt sigul opib; nūero triū miliū
et trecetoz p̄cipiētū p̄lo et hijs q̄ faciebāt
opus. Precepitq; rex vt tollerent lapides
grātes lapides p̄ciosos i fundamētū tēpli
et q̄drarēt eos: q̄s dolauerunt cementarij

salomōis et cemetarij hirā. Porro biblij p̄
parauerūt ligna et lapides. ad edificandā do
mum.

Capitulum. VI.

Actū ē g̃ q̃drigētesimo et octogesi
mo āno egressionis filiorū isrl' de
terra egipti in āno quarto mense
zio ip̄e ē mēsis scdus regni salomōis super
isrl': edificare cepit domū dñi. Dom' aut
quā edificabat rex salomon dñi habebat
sexaginta cubitos i lōgitudie: et viginti cu
bitos i latitudie: et triginta cubitos i alti
tudie. Et portic' erat aī tēplū viginti cu
bitorū lōgitudis iuxta mēsurā latitudis
tēpli et habebat decē cubitos latitudis aī
faciē tēpli: fecitq; i tēplo fenestras obliqs
Et edificauit sup parietē tēpli tabulata p
girū i parietib; dom' p circuitū tēpli et o
raculi: et fecit latera i circuitu. Tabulatuz
qđ subter erat qnq; cubitos habebat lati
tudis: et mediū tabulatū. sex cubitorū lati
tudis: et terciū tabulatū septem hñs cubi
tos latitudis. Trabes aut posuit i domo
p circuitū forinsec': ut hererēt muris tē
pli. Dom' at cū edificaret. d lapidib; do
latis atq; pfectis edificata ē: et malleus et
securis et oē ferramētū n̄ sūt audita i do
mo cū edificaret. Ostiū lateris mediū i pa
riete erat dom' tētre: et p cocleam ascēde
bāt i mediū cenaculū: et a medio i terciū.
Et edificauit domū: et psūmauit eā. Tex
it qđ domū laqarib; cedrinis: et edificauit
tabulatū sup oēm domū qnq; cubitis alti
tudis: et opuit domū lignis cedrinis. Et
fact' ē fmo dñi ad salomōez dicēs Dom'
hec quā edificas si ābulaueris in pceptis
meis. et iudicia mea feceris. et custodieris
oīa mābata mea gdiēs p ea: firmabo ser
monē meū tibi quē locut' sū ad dō p̄rem
tuū. et habitabo i medio filiorū isrl': et n̄ de
relinquā ip̄m meū isrl'. Igit' edificauit sa
lomō domū: et psūmauit eā. Et edificauit
parietes dom' itrinsec' tabulatis cedrinis
a paumēto dom' usq; ad sūmitatē parie
tū. et usq; ad laqaria: et opuit lignis cedri
nis itrinsec': et texit paumētū dom' tabu
lis abiegnis. Edificauitq; viginti cubito
rū ad posteriōrē p̄tē tēpli: tabulata cedri
na paumēto usq; ad superiora: et fecit ite
riorē domū oraculi i sanctū sāctorū. Porro
qđragita cubitorū erat ip̄m tēplū p forib;
oraculi: et cedro oīs dom' itrinsec' vestieba

tur hñs tornaturas et iūcturas suas fabre
factas: et celaturas eminentes. Oīa cedri
nis tabul' vestiebant: nec oīno lapis appa
rere poterat in pariete. Oraculū at i me
dio dom' i interiōri p̄tē fecerat: ut ponerz
ibi archā federis dñi. Porro oraculū ha
bebat viginti cubitos lōgitudis et viginti
cubitos latitudis et viginti cubitos altitu
dis: et opuit illud atq; vestiuit auro puris
simo. Et altare vestiuit cedro. Domum
qđ aī oraculi opuit auro purissimo. et af
fixit lamias clauis aureis. Nihilq; erat i
tēplo: qđ n̄ auro tegeret. Et totū altare
oraculi texit auro. Et fecit in oraculo duo
cherubin d ligno oliuaz: decē cubitorū al
titudis. Quicq; cubitorū ala cherub una. et
qnq; cubitorū ala cherub altera: id ē decem
cubitos hñtes a sūmitate ale. usq; ad ale
alteri' sūmitatē. Decē qđ cubitorū erat che
rub scdus i mēsurā pari: et op' unū erat in
duob; cherubin: id est altitudinē habebat
un' cherub decē cubitorū et similiē cherub
scdus. Posuitq; cherubin i medio tēpli i
teriōris. Extēdebant aut alas suas cheru
bin: et tāgebat ala una parietē et alia che
rub secūdi tāgebat parietē alter: ale aut
altere in media p̄tē tēpli seinuicē ptinge
bāt. Texit qđ cherubin auro. Et oēs pari
etes tēpli p circuitū sculpsit varijs celatu
ris et torno. Et fecit in eis cherubin et pal
mas et picturas varias: quasi prominētes
de pariete et egredientes. Sed et paumen
tum domus texit auro. intrinsecus et ex
trinsecus. Et in ingressu oraculi fecit duo
ostiola de lignis oliuarum. posteq; angu
lorum quinq; et duo ostia de lignis oliua
rum. Et sculpsit in eis picturam cherubi
et palmarum species. et anaglifā valde p
minencia et texit ea auro: et operuit tam
cherubin qđ palmas et cetera auro. Fecitq;
in introitu tēpli postes de lignis oliuaz.
quadrāgulos. et duo ostia de lignis abie
gnis altrinsecus: et utrunq; ostiū duplex
erat: et seinuicem tenens aperiebatur. Et
sculpsit cherubi et palmas et celaturas val
de eminētes: operuitq; omnia laminis au
reis. ope quadro ad regulam. Et edifica
uit atrium interiūs. tribus ordinibus la
pidum politorum: et vno ordine lignorū
cedri.

Capitulum.

.VII.

Anno quarto fundata est domus domini in mense zio: et in anno undecimo mense ebul. ipse est mensis octauus. perfecta est domus in omni opere suo. et in uniuersis utensilibus: edificauitque eam annis septem. Domum autem suam edificauit salomon tredecim annis. et ab perfectum usque perduxit. Edificauit quoque domum saltus libani centum cubitorum longitudinis. et quinquaginta cubitorum latitudinis. et triginta cubitorum altitudinis: et quatuor deambulatoria inter columnas cedrinas. Ligna quippe cedrina exciderat in columnas: et tabulatis cedrinis uestiuit totam cameram: quod quinquaginta quonque columnis sustentabatur. Tunc autem ordo habebat columnas quindecim per se inuicem positas. et e regione se respicientes equi spacio inter columnas: et super columnas quodragulata ligata in cunctis equalia. Et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis. et triginta cubitorum latitudinis. et alteram porticum in faciem maioris porticus: et columnas et epistilia super columnas fecit. Porticum quoque solij in quo tribunal est fecit: et texit lignis cedrinis a pavimento usque ad summum tatem. et domuncula in qua sedebatur ad iudicandum. erat in media porticu filij operis. Domum quoque fecit filie pharaonis quam uxorem duxerat salomō: tali opere equali et hac porticum. Omnia lapidibus preciosis. quod ad normam quondam atque mensuram tam intrinsecus quam extrinsecus ferrati erant: a fundamentum usque ad summum tatem pietum: et intrinsecus usque ad atrium maius. Fundamenta autem de lapidibus preciosis lapidibus magnis. decem siue octo cubitorum: et super lapides preciosi equali mēsure secti erant: similiter quoque de cedro. Et atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus sectis: et unius ordinis. de dolata cedro: necnon et in atrio domus domini interiori et in porticu domus. Misitque rex salomō. et tulit hiram de tyro filium mulieris vidue de tribu neptalim patre tyrio artificem erarium: et plenum sapientia intelligentia et doctrina. ad faciendum omne opus ex ere. Qui cum uenisset ad regem salomonem fecit omne opus eius: et finxit duas columnas ereas decem et octo cubitorum altitudinis columnam unam: et linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque. Duo quoque capitella fecit quod ponerent super capita columnarum filia ex ere: quonque cubitorum altitudinis capitellum unum. et quonque cubitorum altitudinis capitellum alterum: et quasi in modum retis et cathenarum libinuite miro opere contextarum. Alterque capi-

cellū colūnarū fusile erat. **S**eptena versū.
retiacula ī capitello vno: ⁊ septena retia-
cula ī capitello altero. **E**t p̄fecit colūnas
⁊ duos ordīes p̄ circuitū retiaculorū sin-
gulorū: vt tegerēt capitella q̄ erāt sup sū-
mitatē malorū ḡnatorū. **E**odem mō fecit ⁊
capitello sc̄do. **C**apitella at̄ q̄ erāt sup ca-
pita colūnarū q̄si ope lilij fabricata erāt ī
porticu. q̄tuor cubitorū: ⁊ rursum alia capi-
tella ī sūmitate colūnarū desup iuxta mē-
surā colūne p̄t retiacula. **M**alorū ḡnatorū
at̄ ducētī ordīes erāt: in circuitu capitelli
sc̄di. **E**t statuit duas colūnas ī porticu tē-
pli. **C**ūq; statuisse colūnā dextrā: vocauit
eaz noīe iachīm. **S**imiliter erexit colūnā
sc̄dam: ⁊ vocauit nomen ei⁹ booz. **E**t sup
capita colūnarū op⁹ ī mobū lilij posuit: p̄-
fectūq; ē op⁹ colūnarū. **F**ecit q̄z mare fu-
sile decē cubitorū a labio vsq; ad labiū: ro-
tūdū ī circuitu. **Q**uinq; cubitorū altitudo
ei⁹: ⁊ resticula triginta cubitorū cīgebat il-
lud p̄ circuitum: ⁊ sculptura subter labiū
circuibat illud decē cubitis ābiens mare.
Duo ordīes sculpturarū histriatarū erant
fusiles: ⁊ stabāt sup duodecī boues. **E**t q̄bo
tres respiciebāt ad aq̄lonē ⁊ tres ad occi-
dentē. ⁊ tres ad meridiē ⁊ tres ad oriētē:
⁊ mare sup eos d̄super erat: q̄z posteriora
vniuersa ītrīsecus latitabāt. **G**rossitudo
aut̄ luteris triū vnciarū erat: labiūq; eius
q̄si labiū calicis ⁊ foliū repandi lilij. **D**uo
milia batos capiebat: ⁊ tria milia metrez-
tas. **E**t fecit bases decem enneas: quatuor
cubitorū longitūdinis. bases singulas: ⁊
q̄tuor cubitorū latitudinis ⁊ triū cubitorū
altitudinis: ⁊ ip̄m op⁹ basiū īterrasile erat.
Et sculptura īter iūcturas ⁊ īter coronas
las ⁊ plectas. leones ⁊ boues: ⁊ cherubim:
⁊ in iūcturis siliiter d̄sup. **E**t subē leones
⁊ boues q̄si lora ex ere depēdētia: ⁊ q̄tuor
rote p̄ bases singlas ⁊ axes erei ⁊ p̄ q̄tuor
ptes q̄si hūeruli subē luterē fusiles. p̄t se-
iūicē respectātes. **Q**s q̄z luteris intrīsecus
erat ī capitis sūmitate: ⁊ qd̄ forīsec⁹ appa-
rebat vni⁹ cubiti erat totū rotūdū: p̄tq;
hēbat vnū cubitū ⁊ dimidiū. ī āgul at̄ co-
lūnarū varīe celature erāt ⁊ media īf colū-
nia q̄brata non rotūda: q̄tuor q̄z rote q̄ p̄
q̄tuor angulos basis erant: cohērebant
sibi subter basim. **U**na rota habebat alti-
tudinis cubitum ⁊ semis. **T**ales autē rote

erāt: quales solēt in curru fieri. Et axes earū
et radij. et cāti et modiolī: oīa fusilia. Nā et
hūerulī illi quatuor. p singlos āgulos basis
vni: ex ipa basi fusiles et iūcti erāt. In
summitate aut basis erat quāda rotunditas
vni et dimidij cubiti. ita fabrefacta ut lu-
ter desuper posset imponi: hūas celaturas suas
variasq; sculpturas ex semetipā. Sculpsit
q; in tabulatis illi q erāt ex ere et āgulis.
cherubī et leōes. et palmas. qsi in similitudinē
homīs stātis: ut n celata s; apposita p cir-
cuitū viderē. In hūc modū fecit decē ba-
ses: fusura vna et mēsurā. sculpturaq; si-
mili. Fecit q; decē luterēs eneas. Quadra-
ginta batos capiebat luter vni: eratq; quatuor
cubitoy. Singlosq; luterēs p singulas
id ē decē bases posuit: et pstituit decem ba-
ses. quīq; ad dexterā pte tēpli et quīq; ad
sinistrā: mare aut posuit ad dexterā ptem
tēpli ptra orientē ad meridiē. Fecit g; hi-
rā lebetes et scutras et amulas: et pfecit oē
op' regis salomōis in templo dñi: colūnas
duas. et funiculos capitellorū sup capita
colūnarū et malagranata quādringēta in duo-
bus retiacul. duos versus malorū granato-
rū in retiaculis singlis ad operiēdos funi-
culos capitellorū q erāt sup capita colūna-
rū: et bases decē et luterēs decē sup bases: et
mare vni. et boues duodeci subter mare:
et lebetes et scutras et amulas. Oīa vasa q
fecit hīrā regi salomōi in domo dñi: de au-
ricalco erāt. In cāpestri regiōe iordanis
fudit ea rex in argillosa terra: iter sochot
et sarthan. Et posuit salomon oīa vasa in
domo dñi. Propter multitudine aut nimia
nō erat pōdus eris. Fecitq; salomon oīa
vasa in domo dñi: altare aureū. et mēsa su-
per quā ponerē panes pposicōis aureā.
et cādelabra aurea quinq; ad dexterā et quinq;
ad sinistrā. ptra oraculū ex auro puro:
et quasi lilij flores. et lucernas desuper au-
reas: et forticipes aureos. et ybrias. et fu-
scinulas. et fialas. et mortariola. et thuri-
bula de auro purissimo: et cardines ostio-
rum domus interioris sancti sanctorū et os-
tiorū dom' tēpli ex auro erāt. Et pfecit oē
op' qd faciebat salomō in domo dñi: et in-
tulit q sanctificauerat dauid p' su' argen-
tum et aurum et vasa: reposuitq; in thesau-
ris domus domini.

Capitulum.

VIII.

Unc congregati sūt oēs maiores na-
tu isrl' cū pncipib; tribuū et duces
familiarū filiorū isrl' ad regē salo-
monē in hīrlm: ut deferret archā federis
dñi de ciuitate dauid id est de syon. Cōue-
nitq; ad regem salomonē vniuersus isrl' in
mēse bethanīm in solēni die: ipse est mēsis
septimus. Eleuerūtq; cūcti senes de isrl': et
tulerūt archā sacerdotes: et portauerunt
archā dñi et tabernaculū federis et oīa va-
sa sanctuarij q erāt in tabernaculo: et fere-
bāt ea sacerdotes et leuite. Rex autem sa-
lomon et oīs multitudo isrl' q cōuenerat
ad eū gradiebat cū illo añ archā: et immo-
labāt oues et boues absq; estimacōe et nu-
mero. Et itulerūt sacerdotes archā federis
dñi in locū suū in oraculū tēpli in sanctū
sanctorū: subter alas cherubī. Siquidem
cherubī expādebāt alas sup locū arche: et
p'tegebāt archā: et vectes ei' desuper. Cūq;
eminerēt vectes et apparerēt summitates e-
orum foris sanctuariū añ oraculū: nō appa-
rebāt vlt' extrīsec': q et fuerūt ibi vsq; in p-
sentē diē. In archa aut nō erat aliud nisi
due tabule lapidee q; posuerat in ea moy-
ses in oreb: qñ pepigit dñs fedus cū filijs is-
rahel. cū egrederē d' terra egipti. Factū ē
aut cū exisset sacerdotes de sanctuario. nebu-
la impleuit domū dñi: et nō poterāt sacdo-
tes stare. et ministrare p' nebulā. Imple-
uerat ei' gl'a dñi domū dñi. Tunc ait salo-
mon. Dñs dixit ut habitaret in nebula. E-
dificās edificauī domū et habitaculū tuū
firmissimū solū tuū in sēpiternū. Cōuertit
q; rex faciē suā: et bñdixit oī ecclesie isrl'.
Oīs ei' ecclesia isrl' stabat. Et ait salomō.
Benedict' dñs de' isrl': qui locut' ē ore suo
ad dauid p'rem meum: et in manib; ei' p-
fecit dicēs. A die qua eduxi p'lm meū isrl'
de egipto. nō elegi ciuitatē de vniuersis tri-
bu; israhel ut edificaret domus. et esset
nomen meū ibi: s; elegit dauid: ut eēt sup
populum meū israhel. Voluitq; dauid p-
mens edificare domū nomini dñi dei isrl':
et ait dñs ad dauid p'rem meū. Qd cogita-
sti in corde tuo edificare domū nomī meo
bñfecisti hocipm mēte tractans. Eleuerūt
tu nō edificab mibi domū: s; fili' tu' q egre-
dies d' renib; tuis: ipse edificabit domū no-
mī meo. Cōfirmavit dñs p'monē suū quē
locut' ē: stetitq; p dō p're meo. et sedī super

thronū isrl' sicut locut' ē dñs: ⁊ edificauit
domū noī dñi dei isrl' ⁊ pstitui ibi locū ar
che i q' fed' dñi ē. qd' percussit cū pībo nīs.
qñ egressi sūt de terra egipti. **S**tetit at' sa
lomon añ altare dñi i p'spectu ecclesie is
rahel: ⁊ expandit man' suas in celū ⁊ ait.
Dñe de' isrl' nō ē similis tui de' i celo de
sup. ⁊ sup terrā deorsū: q' custodis pactuz
⁊ misericordiā suis tñis q' ambulāt coraz
te in toto corde suo: q' custodisti suo tuo
dauid pī meo que locutus es ei. **O**re locu
tus es ⁊ manib' p'fecisti: ut hec dies pbat
Nūc igī dñe deus isrl'. p'serua famulo tuo
dauid pī meo q' locutus es ei dicēs. Non
auferet de te vir coram me. q' sebeat super
thronū isrl': ita tñ si custodierint filij tui
viā tuā. ut ambulēt corā me. sicut tu am
bulasti i p'spectu meo. **E**t nūc dñe de' isrl'
firmen' ūba tua: q' locut' es suo tuo da
uid pī meo. **E**rgo ne putandū est qd' vere
de' habitet sup terrā: **S**i ei celū ⁊ celi ce
loz te capere nō possūt: qñtomagis dom'
hec quā edificauit. **S**⁊ respice ad oīes fūi
tui. ⁊ ad p'ces ei' dñe de' me'. **A**udi ym
nū ⁊ oīonē quā fuus tu' orat corā te ho
die: ut sint oclī tui apti sup domū hāc no
cte ac die: sup domū d' q' dixisti erit nomē
meū ibi: ut exaudiat oīonē quā orat i lo
co isto ad te fūi tu': ut exaudias de'p'caco
nē fūi tui ⁊ pplī tui isrl'. qd'cūq' orauerit i
loco isto: ⁊ exaudies i loco habitaculi tui i
celo: ⁊ cū exaudieris p'pici' eris. **S**i pecca
uerit hō i primū suū ⁊ habuerit aliqd' iu
ramētū q' teneat astrictus. ⁊ venerit ppter
iuramētū corā altari tuo i domū tuā: tu
exaudies i celo ⁊ facies. ⁊ iudicab' seruos
tuos. p'denās i pīū. ⁊ reddēs viā suā sup ca
put eius: iustificansq' iustū. ⁊ retribuēs ei
scdm iusticiā suā. **S**i fugerit p'p' tu' isrl'
inimicos suos q' peccatur' est tibi: ⁊ agēs
tes pñiam ⁊ p'fictes nomī tuo. venerit ⁊
adorauerit ⁊ de'p'cati te fuerit i domo hac
exaudi i celo. ⁊ dimitte p'c'm pplī tui isrl':
⁊ reduces eos in terrā quam dedisti pībo
eoz. **S**i clausū fuerit celuz ⁊ non pluerit
ppter p'c'a eoz. ⁊ orātes i loco isto pñiam
egerit nomī tuo ⁊ a p'c'is suis pueri fuerit
ppter afflictōem suā: exaudi eos i celo
⁊ dimitte p'c'a fuoz tuoz ⁊ pplī tui isrl'.
⁊ oīte eis viā bonā p quā ambulent. ⁊ ba
pluiā sup terrā. quaz dedisti p'p'o tuo in

possessionē. **F**ames si oborta fuerit i terra
aut pestilētia aut corruptus aer. aut eru
go. aut locusta vel rubigo. ⁊ afflixerit eū
inimic' ei' portas obsides: oīs plaga uni
uersa ifirmitas. cūcta deuoracō ⁊ ip'cacio
q' acciderit oī homini de p'p'o tuo isrl': siq's
coguerit plagā cordis sui. ⁊ expāderit ma
nus suas i domo hac. tu exaudies i celo i
loco habitacōis tue. ⁊ reppiciaberis: ⁊ fa
cies ut des unicuiq' scdm oēs vias suas.
sicut videris cor ei'. q' tu nosti solus cor
oīm filioz hoīm: ut timeāt te cūctis dieb'
q'bo viuūt sup faciē terre quā dedisti pībo
nīs. **I**nsup ⁊ alienigena q' non ē de p'p'o
tuo isrl' cū venerit d' terra lōginq' ppter no
mē tuū: audiet ei' nomē tuū magnū ⁊ ma
n' tua fortis. ⁊ brachiū tuū extētū ubiq'.
cū venerit g' ⁊ orauerit in hoc loco. tu ex
audies i celo i firmamēto habitaculi tui: ⁊
facies oīa p q'bo iuocauerit te alienigena
ut discāt uniuersi pplī terraz nomē tuū ti
mere sicut p'p'us tu' isrl': ⁊ p'bet q' nomē
tuū iuocatū ē sup domū hāc quā edifica
ui. **S**i egressus fuerit p'p' tu' ad bellū p'
inimicos suos p viā q'cūq' miseris eos: o
rabūt te p' viā ciuitatis. quā elegisti: ⁊ p'
domū quā edificauit nomī tuo: ⁊ exaudi
es i celo oīes eoz ⁊ p'ces eoz. ⁊ facies iu
diciū eoz. **Q**d' si peccauerit tibi: nō ē ei' hō
q' nō peccet: ⁊ irat' tradideris eos inimicis
suis. ⁊ captiui ducti fuerit i terrā inimico
rū lōge vl' p'pe: ⁊ egerit pñiaz i corde suo. i
loco captiuitatis. ⁊ pueri de'p'cati te fue
rit i captiuitate sua dicētes peccauim'. in
q' egim'. ipie gessim': reuersi fuerit ad te
in uniuerso corde suo. ⁊ tota aīa sua i ter
ra inimicoz suoz ad quam captiui ducti
fuerit ⁊ orauerint te p' viā terre sue quā
dedisti pībo eoz. ⁊ ciuitatis quā elegisti ⁊
tēpli qd' edificauit noī tuo. exaudies i celo
i firmamēto solij tui oīes eoz ⁊ p'ces eo
rū ⁊ facies iudiciū eoz ⁊ p'piciaberis p'p'o
tuo q' peccauit tibi. ⁊ oībo iniquitatib' eoz
q'bo p'uaricati sūt i te: ⁊ dab' misericordiā corā
eis q' eos captiuos habuerit ut misereāt
eis: p'p'us ei' tu' ē. ⁊ hereditas tua q's edu
xisti de terra egipti de medio fornacis fer
ree: ut sit oclī tui apti ad de'p'caco'z fūi tui
⁊ pplī tui isrl' ⁊ exaudies eos i uniuers' p q'
bo iuocauerit te. **T**u ei' sepasti eos tibi i he
reditatē d' uniuers' pplīs terre sic locut' es

Tertius

p moysen suū tuū: qñdo eduxisti p̄res no-
stros de egipto dñe de? **F**actū ē at cū cō-
plesset salomō orās dñm oēm orōnē ⁊ dep̄-
cacōez hāc: surrexit d̄ p̄spectu altaris dñi
Utrūq; ei genu ī terrā fixerat: ⁊ man⁹ ex-
pāderat ad celū. **S**tetit ḡ ⁊ bñdixit oī ec-
clesie isrl. voce magna dicēs. **B**ñdict⁹ dñs
q̄ dedit requiē pplō suo isrl: iuxta oīa que
locutus ē. **N**ō cecidit ne vn⁹ quidē fmo. ex
oībo bonis q̄ locut⁹ ē p moysen suū suūz.
Dixit dñs deus n̄r nobiscū sicut fuit cū p̄i-
bo n̄ris. non derelinquēs nos neq; p̄iciens
s̄ īclinet corā n̄ra ad se. ut ambulem⁹ in
vniuersis vijs ei⁹. ⁊ custodiām⁹ mandata
eius. ⁊ ceremonias ⁊ iudicia q̄cūq; māda-
uit p̄iibo n̄ris: ⁊ sint f̄mōes mei istī quib⁹
dep̄cat⁹ sū corā dño appropinqntes coram
dño deo n̄ro. die ac nocte: ut faciat iudici-
um suo suo ⁊ pplō suo isrl. p singlos dies
⁊ sciāt oēs ppli terre qz dñs ip̄e ē de⁹. ⁊ nō
ē ultra absq; eo: sit qz cor n̄rm p̄fectū cum
dño deo n̄ro: ut ābulem⁹ ī decretis ei⁹ ⁊ cu-
stodiāmus mādata ei⁹. sicut ⁊ hodie. **I**ḡ
rex ⁊ oīs isrl cū eo īmolabāt victimas co-
ram dño. **M**actauitq; salomō hostias pa-
cificas quas immolauit dño: boū viginti
duomilia ⁊ ouīū cētūuigintimilia. **E**t de-
dicauit tēplū dñi rex ⁊ filij isrl. **I**n die il-
la sāctificauit rex mediū atriij. qd̄ erat āte
domū dñi. **F**ecit quippe olocauitū ibi ⁊ sa-
crificiū ⁊ adipē pacificorū: quoniā altare
ereū qd̄ erat corā dño min⁹ erat: ⁊ capere
nō poterat olocauitū. ⁊ sacrificiū ⁊ adipē
pacificorū. **F**ecit ḡ salomō ī tpe illo festi-
uitatē celebrē. ⁊ oīs isrl cum eo mltitudo
magna ab introitu emath vsq; ad riuū e-
gipti corā dño deo n̄ro septē dieb⁹ ⁊ septē
dieb⁹. id est q̄tuordecī dieb⁹: ⁊ ī die octauo
dimisit pplōs. **Q**ui bñdicentes regi p̄fecti
sūt ī tabnacula sua: letātes ⁊ alacriq; cor-
de sup oībo bonis q̄ fecerat dñs dō suo suo
⁊ isrl pplō suo.

Capitulū.

.IX.

Factū ē aut cū p̄fecisset salomō e-
dificiū dom⁹ dñi ⁊ edificū regis.
⁊ oē qd̄ optauerat et voluerat fa-
cere: apparuit ei dñs sc̄do sicut apparuerat
ei ī gabaon. **D**ixitq; dñs ad eū. **E**xaudiui
oracōz tuā ⁊ dep̄cacōez tuā: quā dep̄catus
es corā me. **S**āctificauī domū hāc quā e-
dificasti. ut ponerē nomen meū ibi ī sēpitē-

num: ⁊ erūt oclī mei ⁊ cor meū ibi cūctis
dieb⁹. **T**u qz si ābulaueris corā me sic am-
bulauit p̄r tu⁹ ī simplicitate cordis. ⁊ ī e-
qtate ⁊ feceris oīa q̄ p̄cepi tibi et iudicia
mea seruaueris ⁊ legitiā mea: ponā thro-
nū regni tui sup isrl ī sēpiternū sic locut⁹
sū dō p̄ri tuo dicēs: nō auferet vir d̄ gene-
re tuo de solio isrl. **S**i at auersioe auersi
fueritis vos ⁊ filij v̄ri nō seqntes me. nec
custodientes mādata mea. ⁊ ceremonias
q̄s p̄posui vob⁹: s̄ abieritis ⁊ colueritis de-
os alienos ⁊ adoraueritis eos. auferā isrl
de supficie terre quā dedi eis: ⁊ tēplū qd̄ sā-
ctificauī nomī meo p̄ciā a p̄spectu meo:
eritq; isrl ī puerbiū ⁊ ī fabulā cūctis po-
pulis: ⁊ dom⁹ hec erit ī exēplū. **O**īs q̄ trā-
sierit p̄ eā stupebit: ⁊ sibilabit ⁊ dicz. Qua-
re fecit dñs sic terre huic et domui huic:
Et rñdebūt. **Q**uia dereliq̄runt dñm deum
suū q̄ eduxit p̄res eorū de terra egipti. ⁊ se-
cuti sūt deos alienos ⁊ coluerūt eos ⁊ ado-
rauerūt eos: idcirco iduxit dñs sup eos oē
malū hoc. **E**xpletis at ānis viginti postq̄
edificauerat salomō duas domos id ē do-
mū dñi ⁊ domū regis. hirā rege t̄yri p̄ben-
te salomōi ligna cedrina ⁊ abiegna ⁊ aux-
iuxta oē qd̄ op⁹ habuerat: tunc dedit salo-
mō hirā viginti opida ī terra galilee. **E**t e-
gressus est hirā d̄ t̄yro. ut videret opida q̄
dederat ei salomō: ⁊ nō placuerūt ei. **E**t ait
Deccine sūt ciuitates q̄s dedisti mihi f̄r:
Et appellauit eas terrā chabul vsq; in diē
hāc. **M**isit ḡ hirā ad regē salomōez centū
viginti talēta auri. **H**ec ē sūma expēsarum
quā obtulit salomō rex ad edificādū do-
mū dñi ⁊ domū suā ⁊ mello. ⁊ mup hirīm
et eser ⁊ mageddo ⁊ gazer. **P**harao rex e-
gipti ascēdit. ⁊ cepit gazer succēditq; eam
igni: ⁊ chananeū q̄ habitabat ī ciuitate ī
terfecit: ⁊ dedit eam in dotē filie sue vxori
salomōis. **E**dificauit ḡ salomō gazer. ⁊ be-
thoron īferiorē. ⁊ baalath. ⁊ palmirā ī ter-
ra solitudis: ⁊ omnes vicos q̄ ad se ptine-
bant. ⁊ erāt absq; muro muniuit: ⁊ ciuita-
tes currūū. ⁊ ciuitates equitū ⁊ qd̄cūq; ei
placuit. ut edificaret ī hirīm ⁊ ī libano. et
ī oī terra potestatis sue. **U**niuersū pplm q̄
remāserat. de amorreis ⁊ de etheis ⁊ phere-
seis. ⁊ eueis ⁊ iebuseis. qui non sunt de fi-
lijs israhel: horum filios qui remanserant
in terra quos scilicet nō potuerāt filij isrl

exterminare fecit salomō tributarios. usq; in diē hāc. De filiis autē isrl' nō pstituit salomō fuire quēquā. s; erāt viri bellatores et mīstri ei'. et pncipes et duces et pfecti curruū et eq̃. Erāt autē pncipes super oīa opa salomōis ppositi q̃ngentiq̃ngita : q̃ habebāt subiectū pplm : et statutis opib; ipa bāt. Filia autē pharaonis ascēdit de ciuitate dauid ī domū suā : quā edificauerat ei salomon. Tūc edificauit mello. Offerebat q̃z salomō trib; vicib; p ānos singlos olocausta et pacificas victimas super altare qd̃ edificauerat dñō : ut abolebat thimiam corā dñō. Perfectūq; ē tēplū. Classē q̃z fecit rex salomō ī asion gaber q̃ ē iuxta abijlaz ī litore maris rubi : ī terra ijdū mea. Misitq; hirā in classe illa suos viros nauticos. gnaros maris cū suis salomōis q̃ cū veisset ī ophir sūptū ite aux q̃drigentorū viginti talētoz detulerūt ad regem salomonem. **Capitulum. X.**

Ed et regina saba audita fama salomōis ī noīe dñi : veit tēptare eū in enigmatib;. Et ingressa iherl'm mltō cū comitatu et diuicijs. camelis portatib; aromata et aux īfinitū nimis et gēmas p̃ciosas venit ad regē salomonē : et locuta ē ei vniuersa q̃ habebat ī corde suo. Et docuit eā salomon oīa vba q̃ pposuit. Nō fuit s̃mo q̃ regē posset latere : et nō rñteret ei. Elides autē regina saba oēm sapiāz salomonis et domū quā edificauerat et cibos mēse ei'. et habitacula suorū et ordies mīstratiū vestesq; eorū et pincernas : et olocausta q̃ offerebat ī domo dñi nō habebat vlē spiritū : dixitq; ad regē. Quid ē sermo quē audiui ī terra mea sup s̃monib; tuis et sup sapiā tua : et nō credebā narratibus mibi. donec ipa veni et vidi oculis meis : et pbavi qd̃ media ps mibi nunciata non fuerit. Maior est sapientia et opera tua. q̃ rumor quem audiui. Beati viri tui et beati serui tui hī qui stant coram te semper : et audiunt sapientiam tuā. Sit dominus deus tuus benedictus cui conplacuiisti. et posuit te super thronum israhel eo qd̃ dilexerit dominus israhel in sempiternum : et cōstituit te regē ut faceres iudiciū et iusticiā. Dedit g̃ īgi cētū viginti talēta auri : et aromata mltā nimis et gēmas p̃ciosas. Non sunt allata vlē aromata tazm̃ta : q̃

ea q̃ dedit regina saba regi salomōi. S; et classis hirā q̃ portabat aux d ophir. attulit ex ophir lig thijna multa nimis : et gēmas p̃ciosas. Fecitq; rex de lignis thijnis fulcra dom' dñi et dom' regie : et citharas lirasq; cātorib;. Nō sūt allata huiuscemōi lig thijna : neq; visa usq; in pūte diē. Rex autē salomō dedit regine saba oīa q̃ voluit et petiuit ab eo : exceptis hīs q̃ vltro obtulerat ei munere regio. Que reuerſa est : et abiit ī terrā suā cū suis suis. Erat autē pōdus auri qd̃ offerebat salomōi p annos singlos. sexcētoz sexagita sex talētoz auri : excepto eo qd̃ offerebāt viri q̃ sup vectigalia erant et negociatores. vniuersiq; scuta ventētes : et oēs r̃ges arabie ducesq; terre. Fecit q̃z rex salomō ducēta scuta d auro purissimo. Sexcētos auri siclos dedit ī lamias scuti vni' : et trecētas peltas ex auro pbato. Trecēteq; mine auri : vnā peltā vestiebāt. Posuitq; eas rex ī domo saltus libani. Fecit etiā rex salomō thronū d eboze grāde : et vestiuit eū auro fuluo nimis : q̃ habebat sex g̃bus. Et summitas throni rotūda erat ī pte posteriori. et due man' huic atq; ite tenētes sedile : et duo leones stabāt iuxta man' singlas : et duodecim leūculi stātes sup sex g̃b' huic atq; ite. Nō ē factū tale op' ī vniuers' regnis. S; et oīa vasa d q̃b; potabat rex salomon erāt aurea : et vniuersa suppellex dom' saltus libani d auro purissimo. Nō erat argētū nec alicui' p̃cij putabāt ī dieb; salomonis : qz classis regis p mare cū classe hirā semel p tres ānos ibat ī tharf : deferēs ite aux et argētū : et dētes elephātoz et simias et paucos. Magificatus ē g̃ rex salomō sup oēs reges terre diuicijs et sapiā : et vniuersa terra desiderabat vultū salomonis. ut audiret sapiām ei' quā dederat de' ī corde ei' : et singuli deferebāt ei mūera. vasa argētea et aurea. vestes et arma bellica auro mata q̃z et eq̃s et mulos p ānos singulos. Cōgregauitq; salomō curr' et eq̃tes et fcti sūt ei mille q̃drigenti curr' : et duodecim milia eq̃tū : et disposuit eos p citates mūitas et cū rege ī iherl'm. Fecitq; ut tāta eēt abundantia argēti ī iherl'm q̃nta et lapidū : et cebroz pbuit mltitudinem : q̃si sicomoros q̃ nascūt ī cāpestrib;. Et educebāt eq̃ salomoni de egipto et de choa. Negociatores

Tertius

ei regis emebat de choa: et statuto precio perducebat. Egrediebatur autem quadriga ex egipto sexcentis siclis argenti: et equi centumquadraginta. Atque in hunc modum cuncti reges ethiopum et sirie equos venundabant. **Capi. XI.**

Rex autem salomō amavit mulieres alienigenas multas: filiā quoque pharaonis: et moabitidas et ammonitidas ydumeas et sydonias. et cetheas: de gentibus super quibus dixit dominus filiis israel. Non ingredimini ad eas: neque de illis ingredietur ad vestras. Certissime ei auertent corda vestra: ut sequamini deos earum. Viri itaque copulati sunt salomō arte: tissimo amore. Fueruntque ei uxores quasi regine septingente: et concubine trecentae. Et auertunt mulieres cor eius. Cumque iam esset senex deprauatum est cor eius per mulieres ut sequeretur deos alienos: nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo sicut cor dauid patris eius: sed colebat salomō ashtarthen deā sydoniorum et achamos deū moabitum et moloch ydolum ammonitarum. Fecitque salomō quod non placuerat coram domino: et non adimpleuit ut sequeretur dominum sicut dauid pater eius. Tunc edificauit salomō fanum chamos ydolo moab in monte qui est prope hierusalem: et moloch ydolo filiorum ammon. Atque in hunc modum fecit vniuersis uxoribus suis alienigenis: quae adolebant thura et imolabant dijs suis. Igne iratus est dominus salomōi. quod auersa esset mens eius a domino deo israel qui apparuerat ei scilicet: et preceperat de vobis hoc ne sequeretur deos alienos: et non custodiuit quae mandauit ei dominus. Dixit itaque dominus salomōi. Quia habuisti hoc apud te et non custodisti pactum meum et precepta mea quae mandauimus tibi: disrumpens scilicet regnum tuum. et dabo illud suo tuo: verumtamen in diebus tuis non faciam propter dauid patrem tuum. De manu filij tui scindam illud: nec totum regnum auferam sed tribum unam dabo filio tuo: propter deum suum meum et hierusalem quam elegi. Suscitauit autem dominus aduersarium salomōi adab ydumeum de semine regio: quae erat in edom. Cum enim esset dauid in ydumea et ascendisset ioab princeps milicie ad sepeliendum eos qui fuerant interfecti. et occidisset omne masculinum in ydumea: sex ei mensibus ibi moratus est ioab. et omnis israel donec iterimeret et omne masculinum in ydumea: fugit adab ipse et viri ydumei de suis patribus eius cum eo. ut ingrederetur egiptum. Erat autem adab puer puellus. Cumque surrexissent de madian: ve-

nerunt in pharan. Tuleruntque secum viros de pharan: et introierunt egiptum. ad pharaonem regem egipti. Qui dedit ei domum: et cibos constituit: et terram delegauit. Et inuenit adab gratiam coram pharaone valde: intantum ut daret ei uxorem sororem uxoris sue germanam tafnes regine. Genuitque ei soror tafnes genebath filium: et nutriuit eum tafnes in domo pharaonis. Eratque genebath habitans apud pharaonem cum filiis eius. Cumque audisset adab in egipto dormisse dauid cum patribus suis: et mortuum esse ioab principem milicie: dixit pharaoni. Dimitte me: ut vadā in terram meam. Dixitque ei pharaon. Qua ei re apud me indiges: ut gratias ire ad terram tuam? At ille respondit. Nulla. Sed obsecro te: ut dimittas me. Suscitauit quoque ei de aduersariis razō filium eliadan qui fugerat abadezer regem soba dominum suum: et congregauit pro eo viros et factus est princeps latronum cum interficeret eos dauid: ab hieruntque damascum et habitauerunt ibi: et constituerunt eum regem in damasco: eratque aduersarius israel cunctis diebus salomōis. Et hoc est malum adab et obitum protra israel: regnavitque in siria hieroboam quod filius nabath euphrate de sareda. filius salomōis cuius mater erat nomine sua mulier vidua: leuauit manum contra regem. Et hec causa rebellionis aduersus eum: quia salomō edificauit mello: et coequit voragine civitatis domini patris sui. Erat autem hieroboam vir fortis et potens. Adiensque salomō adulescentem bone indolis et industriū constituerat eum perfectum super tributa vniuersae domus ioseph. Factum est igitur in tempore illo ut hieroboam egrederetur de hierusalem: et inueniret eum abias filonites propheta in via operatus pallio nouo. Erant autem duo tantum in agro. Apprehendensque abias pallium suum nouum quod coopertus erat scindit in duas partes: et ait ad hieroboam. Tolle tibi de cetera scissuras. Nec ei dicit dominus de israel. Ego scindam regnum de manu salomōis: et dabo tibi decem tribus. Porro una tribus remanebit ei propter suum meum dauid. et hierusalem ciuitatem. quam elegi ex omnibus tribubus israel: eo quod dereliquit me. et adorauerit ashtarthen deā sydoniorum et chamos deū moab. et moloch deum filiorum ammon: et non ambulauerit in vijs meis ut faceret iusticiam coram me. et precepta mea et iudicia sicut dauid pater eius. Nec auferam omnem regnum de manu eius: sed ducem ponam eum cunctis diebus vite sue propter dauid

seruū meū quē elegi: q̄ custodiuit mādata mea et p̄cepta mea. **A**uferā aut regnum d̄ māu filij ei' et dabo tibi decē tribū: filio at̄ ei' dabo tribū vnā: ut remaneat lucerna dauid suo meo cūctis dieb' corā me ī hierusalē ciuitate quā elegi. ut esset nomen meū ibi. **T**e aut assumā: et regnabis super oīa que deliberat aīa tua: erisq; rex super isrl'. **S**i igit̄ audieris oīa q̄ p̄cepero tibi et ambulaueris ī vijs meis. et feceris qd̄ re- ctū est corā me custodiēs mādata mea et p̄cepta mea. sicut fecit dauid seruus me' ero tecū: et edificabo tibi domum fidelem. quō edificauit dauid domum et trabaz tibi isrl'. et affligā semē dauid sup hoc: verūtū nō cūctis dieb'. **S**oluit ḡ salomon īterfice hieroboam. **Q**ui surrexit et affugit in egiptū ab susac r̄gē egipti: et fuit ī egipto vsq; ab mortē salomōis. **R**eliquū at̄ vborū salomōis et oīa q̄ fecit et sapiētia ei': ecce vniuersa scripta sūt ī libro vborū diez salomōis. **D**ies aut q̄s regnauit salomon ī hierusalē sup oēs isrl': q̄draginta āni sūt. **D**ormiuitq; salomon cū p̄ib' suis: et sepult' ē ī ciuitate dauid p̄is sui: regnauit q; roboam fili' ei' p̄ eo

Capitulū XII.

Uenit aut roboam ī sicheḡ. **I**lluc enī p̄gregatus erat oīs p̄plus isrl' ab p̄stituēdū eū regē. **A**tvero hieroboam fili' nabath cū adhuc esset ī egipto pfugus a facie salomonis regis: audita morte ei' reuersus ē d̄ egipto. **M**iserūq; et vocauerūt eū. **V**enit ḡ hieroboam et oīs multitudo isrl': et locuti sūt ad roboam dicētes. **P**ater tu' durissimū iugum iposuit nob': tu itaq; nūc iminue paululū d̄ īperio p̄is tui durissimo et d̄ iugo ḡuissimū qd̄ iposuit nob': et seruiem' tibi. **Q**ui ait eis. **I**te vsq; ad terciū diē: et reuertimī ad me. **C**ūq; abisset p̄plus: inijt p̄siliū rex roboaz cū seniorib' q̄ assistebāt corā salomōe p̄e ei' cū adhuc vīneret. et ait. **Q**d̄ datis p̄siliū ut r̄ndeā p̄lo? **Q**ui dixerūt ei' **S**i hodie obedieris p̄lo huic. et fueris et p̄ticōi eoz cesseris. locut' q; fueris ad eos v̄ba lenia: erit tibi fui cūctis dieb'. q̄ dere liq̄t p̄siliū senū qd̄ dederant ei: et adhibuit adolecētes q̄ nutriti fuerāt cū eo. et assistebāt illi: dixitq; ad eos. **Q**d̄ mihi datis p̄siliū ut r̄ndeā p̄lo huic. q̄ dixerūt mibi. le

uius fac iugū qd̄ iposuit p̄ tu' sup nos! **E**t dixerūt ei iuuenes q̄ nutriti fuerāt cū eo. **S**ic loq̄re p̄lo huic: q̄ locuti sūt ad te dicētes. **P**̄ tu' agguauit iugū n̄m: tu r̄ leua nos. **S**ic loq̄ris ad eos. **M**inim' digi- t' me' grossior ē dorso p̄is mei. **E**t nē p̄ me' posuit sup vos iugū ḡue: ego at̄ ad- dā sup iugū v̄m. **P**̄ me' cecidit vos fla- gell'. ego at̄ cedā vos scorpionib'. **E**leit ḡ hieroboaz. et oīs p̄plus ad roboaz. die ter- cia: sic locut' fuerat rex dicēs. **R**uertimini ad me die t̄cia. **R**nditq; rex p̄lo dura. de- relicto p̄silio seniorū qd̄ ei dederāt: et locut' ē eis f̄m p̄siliū iuuenū dicēs. **P**̄ me' agguauit iugū v̄m: ego aut addā iugo v̄o. **P**̄ me' cecidit vos flagell': ego at̄ cedam vos scorpionib'. **E**t n̄ acq̄uit rex p̄lo quō auersat' fuerat eū d̄ns: ut suscitaret v̄buz suū qd̄ locut' fuerat ī māu abie s̄ylonite ad hieroboā filiū nabath. **A**itēs itaq; p̄ls q̄ noluisse eos audire rex: r̄ndit ei dicēs. **Q**ue nob' ps ī dauid. vel q̄ hereditas ī fili- lio ysai! **E**ade ī tabnaculo tua isrl'. **N**unc vīde domū tuā dauid. **E**t abiit isrl' ī taber- nacla sua. **S**up filios at̄ isrl'. q̄cūq; hīta- bāt ī ciuitatib' iuda: reguit roboā. **M**isit ḡ rex roboā adurā q̄ erat sup tributa: et la- pidauit eū oīs isrl': et mortuus est. **P**orro rex roboā festin' ascēdit currū et fugit ī hierusalē: recessitq; isrl' a domo dauid vsq; ī p̄ntē diē. **F**actum ē at̄ cū audissz oīs isrl' qd̄ r̄uersus ēēt hieroboā miserū et vo- cauerūt eū p̄gregato cetū: et p̄stituērūt eū re- gē sup oēm isrl': nec secut' ē q̄sq; domum dauid p̄ tribū iuda solā. **E**leit at̄ roboaz ierusalē et p̄gregauit vniuersā domū iuda et tribū beniamī cētū octogitamilia electo- rū viroz et bellatoz: ut pugrēt p̄ domū isrl': et r̄ducerēt regnū roboā filio salomo- nis. **F**act' ē at̄ f̄mo d̄ni ad semeiā vīz dei dicēs. **L**oq̄re ad roboā filiū salomōis r̄gē iuda. et ad oēs domum iuda et beniamin et reliq̄s d̄ p̄lo dicēs. **D**ec dicit d̄ns. **N**ō ascē- detis: nec bellabitis p̄tra f̄res v̄ros filios isrl'. **R**evertat vir ī domū suā. **A** me enī factū ē v̄bū hoc. **A**udierūt f̄monē d̄ni: et r̄- uersi sūt d̄ itinē sic eis p̄cepat d̄ns. **E**difica- uit at̄ hieroboā s̄ychē ī mōte effrai et hīta- uit ibi. **E**t egress' īte edificauit phanuel. **D**ixitq; hieroboā ī corde suo. **N**ē fuerit regnū ad domū d̄i. si ascenderit p̄plus iste

ut faciat sacrificia in domo domini in iherusalem: et
 puerum cor populi huius ad dominum suum roboare re-
 gē iuda: in facietque me et reuertetur ad eum
 Et excogitato consilio fecit duos vitulos
 aureos: et dixit eis Nolite ultra ascendere
 iherusalem Ecce dii tui israel: qui te eduxerunt de
 terra egypti Posuitque unum in bethel. et alterum
 in dan: et factum est obuius hoc in populum. Ibat enim
 populus ad adorandum vitulum usque in dan Et fe-
 cit phana in excelsis: et sacerdotes de extre-
 mis populi qui non erant de filiis leui Constituitque
 diem solenne in mense octauo. quintadecima die
 mensis: in similitudinem solennitatis que celebra-
 tur in iuda Et ascendens altare similiter fecit in bethel
 ut immolaret vitulum quem fabricatus fuerat Con-
 stituitque in bethel sacerdotes excelsorum que fece-
 rat: et ascendit super altare quod extruxerat in
 bethel: quintadecima die mensis octauum quem fi-
 xerat de corde suo Et fecit solennitatem filiis
 israel: et ascendit super altare ut aboleret ince-
 sum.

Capi.

XIII.

Ecce vir dei venit de iuda in sermone
 domini in bethel hieroboam stans super
 altare: et thus iacit Et exclama-
 uit contra altare in sermone domini. et ait Altare al-
 tare: hec dicit dominus Ecce filius nascetur domui
 dauid iohannis nomine: et immolabit super te sacer-
 dotes excelsorum qui nunc in te thura succedunt
 et ossa hominum super te incendent Deditque in illa
 die signum dicens Hoc erit signum quod locutus est
 dominus. Ecce altare scindetur: et effundetur cinis
 qui in eo est Cumque audisset rex sermonem hominis
 dei quem iclamauerat contra altare in bethel:
 extendit manum suam de altari dicens. Apprehen-
 dite eum. Et exaruit manus eius: quam extenderat
 contra eum: nec valuit retrahere eam ad se. Al-
 tare quoque scissum est: et effusus est cinis de altari:
 iuxta signum quod predixerat vir dei in sermone domini
 Et ait rex ad viros dei Deprecare faciem domini dei
 tui et ora pro me: ut restituatur manus mea mihi
 Oravit vir dei faciem domini: et reuersa est ma-
 nus regis ad eum: et facta est sicut prius fuerat. Lo-
 cutus est autem rex ad viros dei Eleni mecum domum
 ut praeceas: et dabo tibi munera. Responditque
 vir dei ad regem Si dederis mihi mediam partem
 domus tue non veniam tecum: nec comedam panem
 neque bibam aquam in loco isto. Sic enim mandatum
 est mihi in sermone domini precipiens. Non comedas
 panem neque bibes aquam: nec reuerteris per
 viam quam venisti. Abiit ergo per aliam viam: et non est re-
 uersus per iter quod venerat in bethel. propheta

autem quidam senex habitabat in bethel: ad quem
 venerunt filii sui. et narrauerunt ei omnia opera
 quae fecerat vir dei illa die in bethel. Et verba
 quae locutus fuerat ad regem narrauerunt patri suo
 Et dixit eis pater eorum. Per quam viam abiit?
 Ostendit ei filii sui viam per quam abierat vir
 dei qui venerat de iuda. Et ait filiis suis.
 Sternite mihi azinum. Qui cum strauissent:
 ascendit et abiit post viros dei. et inuenit eum se-
 dentem sub thesauribus Et ait illi Tu ne es
 vir dei qui venisti de iuda? Respondit ille Ego
 sum Dixitque ad eum. Eleni mecum domum: ut
 comedas panem. Qui ait. Non possum reuer-
 ti neque venire tecum: nec comedam panem nec
 bibam aquam in loco isto: quia locutus est dominus ad
 me in sermone domini dicens. Non comedas panem et
 non bibes aquam ibi: nec reuerteris per viam quam
 ieris. Qui ait illi. Et ego propheta sum similis
 tui: et angelus locutus est mihi in sermone domini di-
 cens. Reduc eum tecum in domum tuam: ut come-
 dat panem et bibat aquam. Fefellit eum: et redu-
 xit secum. Comedit ergo panem in domo eius: et
 bibit aquam Cumque sederent ad mensam: factus
 est sermo domini ad prophetas qui reduxerat eum. Et
 exclamauit ad viros dei qui venerat de iuda
 dicens. Hec dicit dominus Quia non obediens fui-
 sti orationi domini. et non custodisti mandatum quod prece-
 pit tibi dominus deus tuus: et reuersus es et come-
 disti panem et bibisti aquam. in loco in quo prece-
 pit tibi. ne comederes panem neque biberes
 aquam: non inferes cadaver tuum in sepulcrum
 patrum tuorum. Cumque comedisset et bibisset
 strauit azinum suum propheta quem reduxerat Qui
 cum abisset inuenit eum leo in via. et occidit.
 et erat cadaver eius preiectum in itinere Azinum
 autem stabat iuxta illum: et leo stabat iuxta ca-
 daver. Et ecce viri transientes viderunt ca-
 daver preiectum in via: et leones stantes iuxta
 cadaver. Et venerunt et divulgauerunt in
 ciuitatem: in quam propheta ille senex habitabat.
 Quod cum audisset propheta ille qui reduxerat eum
 de via ait. Vir dei est qui inobediens fuit orationi
 domini: et tradidit eum dominus leoni. et confregit eum:
 et occidit iuxta obuium domini quod locutus est ei Dix-
 itque ad filios suos Sternite mihi azinum
 Qui cum strauissent et ille abiisset: inuenit cada-
 uer eius preiectum in via: et azinum et leonem stantes
 iuxta cadaver. Non comedit leo de cada-
 uere: nec lesit azinum Tulit ergo propheta cada-
 uer viri dei et posuit illud super azinum: et
 reuersus intulit in ciuitatem propheta senis

ut plāgerēt eū: et posuit cadauer ei' i sepulcro suo. Et plāxerūt eū: heu heu mi frater. Cūq; plāxisset eū: dixit ad filios suos. Cū mortu' fuero sepelite me i sepulcro i q' vir dei sepult' ē: iuxta ossa ei' ponite ossa mea. Profecto ei' veniet fmo quē p'dixit i fmo ne dñi p'tra altare qd ē i bethel: et p'tra oīa phana excelsoꝝ q' sūt i urbib; samarie. P' ōba hec nō ē reuersus hieroboā d' via sua pessima: s; econtrario fecit de nouissimis pplis sacerdotes excelsoꝝ. Quicunq; volebat i'plebat manū suā. et fiebat sacerdos excelsoꝝ. Et ppter hāc causā peccauit dom' hieroboā. et euerſa ē: et deleta de sup'ficie terre. **Capitulū. XIII.**

In tēpore illo egrotauit abia fili' hieroboā. Dixitq; hieroboam vxori sue. Surge et cōmuta habituz ne cognoscaris quod sis vxor hieroboā: et vade in sylo ubi ē abias ppha q' locutus ē mihi q' regnatur' esset sup' pplm hūc. Colle q; in manu tua decē panes et crustulam et vas mellis: et vade ad illū. Ipse enī indicabit tibi: quid euētur sit puero huic. Fecit ut dixerat vxor hieroboā. et cōsurgēs abiit i sylo: et vēit in domū abie. At ille nō poterat videre: q; caligauerūt oculi ei' p' senectute. Dixit at dñs ad abia. Ecce vxor hieroboā ingredit' ut p'sulat te sup' filio suo q; egrotat. Hec et hec loq'ris ei. Cum g' illa intraret et dissimularet se esse q' erat: audiuit abias sonitū pedū ei' i'troēūtis p' ostiū et ait. Ingredere vxor hieroboā. Quare aliam te eē simulas? Ego at missus sū ad te dur' nūcius. Glade et dic hieroboā. Hec dicit dñs de' isrl'. Quia exaltaui te de medio ppli et dedi te ducē sup' pplm meū isrl'. et sci dī regnū dom' dauid et dedi illud tibi. et nō fuisti sic seru' me' dauid q' custodiuit mā data mea. et secut' ē me i toto corde suo facies qd placitū esset i p'spectu meo: s; opatus es male sup' oēs qui fuerūt aī te. et fecisti tibi deos alienos et cōflatiles. ut me ad iracūdiā puocares: me aut' p'iecisti p' tergū tuū: idcirco ecce ego inducā mala sup' domū hieroboā. et pcuciā d' hieroboā. mīngētē ad parietē et clausū et nouissimū i isrl' et mūdabo reliquias dom' hieroboā sicut mūdari solet fim' vsq; ad puez. Qui mortui fuerūt de hieroboā in ciuitate comedēt eos canes: qui autē mortui fuerint i agro

vorabūt eos aues celi: q; dñs locut' ē. Tu igit' surge et vade in domū tuā: et in ipso introitu pedū tuoz in urbē moriet' puer: et plāget eū oīs isrl' et sepeliet. Iste ei sol' in feretur de hieroboā in sepulcrū: q; inuēt' ē sup' eo sermo bon' a dño deo isrl' i domo hieroboā. Cōstituet at' sibi dñs regē super isrl': qui pcuciet domū hieroboā i hac die et in hoc tēpore: et pcuciet dñs de' isrl': sic moueri solet harūdo in aq;. Et euellet isrl' de terra bona hac quā dedit p'rib; eoz: et vtilabit eos trās flumen: q; fecerūt sibi lucos ut irritarēt dñm. Et tradet dñs de' isrl' ppter p'cta hieroboam: qui peccauit et peccare fecit isrl'. Surrexit itaq; vxor hieroboā. et abiit: et venit in tharſa. Cūq; illa ingrederet' limē dom'. puer mortu' ē: et sepe lierūt eū et planxit eū oīs isrl'. iuxta fmonē dñi quē locut' ē in manu fui sui abie prophete. Reliā at' ōboꝝ hieroboā quomō pugnauerit. et quō regnauerit. ecce scripta sūt i libro verboꝝ dieꝝ regū isrl'. dies aut' quib; regnauit hieroboā: vigintiduo anni sūt. Et dormiuit hieroboā cū p'ribus suis: regnauitq; nadab fili' ei' p' eo. Porro roboam fili' salomonis regnauit i iuda. Quadraginta et vni' annu erat roboam cū regnare cepisset: decē et septē annis regnauit i hirlm ciuitate quā elegit dñs ut poneret nomē suū ibi ex oībo tribub; isrl'. Nomē aut' matris eius naama amanites. Et fecit iudas malū coram dño: et irritauerūt eū sup' oībo que fecerāt p'res eoz in peccatis suis q' peccauerūt. Edificauerūt enī et ipsi sibi aras et statuas et lucos super oēm collē excellū et subter oēm arborē frōdosā. s; et effeminati fuerūt in terra: fecerūtq; oēs abhominacōes genciū: quas at trinit dñs ante faciem filioꝝ israhel. In quito aut' āno regni roboā ascēdit sesach rex egipti in hirlm: et tulit thesauros domus dñi. et thesauros regios et vniuersa diripuit: scuta q; aurea q' fecerat salomō p' qbo fecit rex roboā scuta erea: et ēdibit ea i māu ducū scutarioꝝ. et eoz q' excubabāt aī ostiū dom' regis. Cūq; ingrederet' rex i domū dñi portabāt ea qui p'ēdi habebant officiū: et postea reportabāt ad armamentarium scutarioꝝ. Reliqua aut' fmonum roboā et oīa q' fecit: ecce scripta sūt i libro fmonū dieꝝ regū iuda. Fuitq;

Tertius

bellū inter roboā et hieroboā. cūctis dieb;
dormiuitq; roboā cū p̄rib; suis. et sepult⁹
ē cū eis ī ciuitate dauid. Nomē at̄ m̄ris ei⁹
ius naama amanites. Et regnauit abia fi
lius ei⁹ p̄ eo. **Capitulum. XV.**

Igitur in octauodecimo anno re
gni hieroboaz filij nabath. regna
uit abia sup iudā. Trib; annis re
gnauit in hīrlm. Nomē m̄ris ei⁹ maacha
filia abessalō: ambulauitq; in omnib; pec
catis p̄ris sui q̄ fecerat añ eū: nec erat cor
ei⁹ p̄fectū cum domino deo suo sicut cor
dauid p̄ris eius. Sed p̄pter dauid dedit ei
dñs deus su⁹ lucernā in hīrlm ut suscita
ret filiū eius post eū. et statueret hīrlm eo
qđ fecisset dauid rectū in oculis domini:
et nō declinasset ab oīb; q̄ p̄cepat ei cūctis
dieb; vite sue: excepto sermone vrie ethei
attamē bellū fuit inter abiā et hieroboam
oī tēpore vite eius. Reliq; at̄ p̄monū abie
et omnia que fecit: nōne hec scripta sūt in
libro verbor; dieꝝ regū iuda: Fuitq; plū
inter abiam et iter hieroboam. Et dormi
uit abia cū p̄rib; suis: et sepelierūt eū ī ci
uitate dauid: regnauitq; asa fili⁹ ei⁹ p̄ eo
In āno ḡ vicesimo hieroboā regis isrl: re
gnauit asa rex iuda: et quadraginta et vno
āno regnauit ī hīrlm. Nomē m̄ris ei⁹ ma
acha. filia abessalō. et fecit asa rectū ante
p̄spectū dñi sic dauid p̄r ei⁹: et abstulit ef
feminatos d̄ terra: purgauitq; vniuersas
sortes ydolor; que fecerāt p̄res ei⁹. Insup
et maachā m̄rem suā amouit ne esset prin
ceps ī sacris priapi et in luco ei⁹ quē p̄se
crauerat: subuertitq; specū ei⁹. et p̄fregit si
mulacrū turpissimū: et cōbussit in torrēte
cedrō. Excella aut̄ nō abstulit. Elerutamē
cor asa p̄fectū erat cū dño deo suo cūctis
dieb; suis: et intulit ea q̄ sāctificauerat p̄
suus et vouerat ī domū dñi: argentū et au
rū et vasa. Bellū at̄ erat iter asa et baasa re
gem isrl: cūctis dieb; eor;. Ascendit qđ ba
asa rex isrl in iudā. et edificauit rama: ut
nō posset quispiam egredi vl̄ īgredi de p̄
te asa regis iude. Tollens itaq; asa omne
argentū et aurum qđ remāserat in thesau
ris dom⁹ dñi et in thesauris domus regie
dedit illud in man⁹ seruoꝝ suor;: et misit
ad benadab filiū tabremmō filij eziō regē
sirie. qui habitabat in damasco dicēs. Fe
d⁹ ē iter me et te et iter p̄rem meū et p̄rem

tuū: ideo misi tibi munera argentū et aux
et peto ut venias. et irritū facias fedus qđ
habes cū baasa rege isrl. et recedat a me.
Acquiescēs benadab regi asa misit p̄nci
pes exercit⁹ sui ī ciuitates isrl: et pcusserūt
abion et dan et abel. domū maacha. et vni
uersā cēneroth. oēm scz terrā neptalī. Qđ
cū audiss; baasa ītermisit edificare rama
et reuersus ē ī tersa. Rex at̄ asa nūciū mi
sit ī oēm iudā dicēs. Nemo sit excusat⁹. Et
tulērūt lapides de rama et ligna ei⁹ de quib;
edificauerat baasa: et extruxit de eis rex
asa gabaa beniamin. et maspha. Reliq; aut̄
oīm p̄monū asa et vniuersē fortitudines
ei⁹ et cūcta q̄ fecit et ciuitates q̄s extruxit:
nōne hec scripta sūt ī libro vbor; dieꝝ re
gū iuda: Elerutamē in tpe senectutis sue
doluit pedes et dormiuit cū p̄rib; suis et se
pult⁹ ē cū eis ī ciuitate dauid p̄ris sui: re
gnauitq; iosaphat fili⁹ ei⁹ p̄ eo. Nadab vō
fili⁹ hieroboā regūit sup isrl āno scđo asa
regis iuda: regūitq; sup isrl duob; annis
et fecit qđ malū ē ī p̄spectu dñi: et ābulauit
in vīs p̄ris sui et ī p̄ctis ei⁹. quib; peccare
fecit isrl. Insidiat⁹ ē at̄ ei baasa fili⁹ abie
de domo ysachar: et pcussit eū ī gebbethō
q̄ ē vrbs philistinor;. Siquitē nadab et oīs
isrl obsidebāt gebbethō. Interfecit ḡ illuz
baasa ī āno tercō asa regis iuda: et regna
uit p̄ eo. Cūq; regnasset: pcussit oēs domū
hieroboā. Nō dimisit nec vnā quidē aīam
de semie ei⁹ donec teleret eū: iuxta verbum;
dñi qđ locut⁹ fuerat ī manu sui sui abie
silonitis. p̄p̄ p̄cta hieroboā q̄ peccauerat
et quib; peccare fecerat isrl: et p̄pter delictū
q̄ irritauerat dñm deū isrl. Reliq; at̄ p̄mo
nū nadab et oīa q̄ operat⁹ ē: nōne hec scri
pta sūt ī libro verbor; dieꝝ regū isrl: Fu
itq; bellū inter asa et baasa regē isrl: cū
ctis dieb; eor;. Anno tercio asa regis iu
da regnauit baasa fili⁹ abie sup oēm isrl
ī tersa vigintiqtuor ānis: et fecit maluz
corā dño: ambulauitq; ī vīs hieroboam.
et ī peccatis ei⁹ quib; peccare fecit israhel.

Capitulum. XVI.

Actus ē aut̄ sermo domi ad iehu
filium anani p̄tra baasa dicens.
Pro eo qđ exaltaui te de puluere
et posui te ducem sup populū meum isrl.
tu aut̄ ābulasti ī via hieroboā. et peccare
fecisti p̄plū meū israhel ut me irritares ī

pc̄tis eoz: ecce ego demetā posteriora baasa. 7 posteriora dom' ei': 7 faciā domū tuam sic domū hieroboā filij nabath. Qui mortu' fuerit d' baasa i ciuitate comedent eū canes: 7 q' mortu' fuerit ex eo i regiōe comedēt eū volucres celi. Reliq' at' smonū baasa. 7 quecūq; fecit 7 plia ei': nōne hec scripta sūt i libro v̄boz diez regū israhel: Dormiuit g' baasa cū p̄ibz suis sepultus: q' ē i therfa: 7 regnauit hela fili' ei' p eo. Cū at' i manu iebu filij anani pph̄e verbū dñi factū eēt p̄tra baasa. 7 p̄tra domū ei'. 7 p̄t omne malū qd fecerat corā dño ad irritādū eū i operibz manuū suaz. ut fieret sicut dom' hieroboā: ob hāc causā occidit eū. hoc ē iebu filiū anani pph̄az. Anno vicesimosexto asa regis iuda reguit hela fili' baasa sup isrl' i therfa duobz ānis: 7 rebellauit p̄tra eū su' suus zambri dux medie ptis equitū. Erat aut' hela i therfa bibēs et temulētus: i domo arsa p̄fecti therfa. Irruens g' zambri pcussit 7 occidit eū āno vicesimoseptimo asa regis iuda: 7 regnauit p eo. Cūq; regnasset 7 sebisset sup solū ei' pcussit oēm domū baasa 7 nō reliq̄t ex ea mīgētē ad parietē: 7 p̄pinqs 7 amicos eius. Deleuitq; zambri oēm domū baasa iuxta verbū dñi qd locut' fuerat ad baasa in manu iebu pph̄e p̄pter vnīuersa peccata baasa. 7 peccata hela filij eius: qui peccauerūt. 7 peccare fecerūt israhel. puocantes dñm deū israhel in vanitatibz suis. Reliq' at' sermonū hela. 7 oīa q' fecit: nōne hec scripta sūt in libro verboz dierū regū israhel: Anno vicesimoseptimo. asa regis iuda regnauit zambri septem dieb' in therfa. Porro exercit' obsidebat gebbethon urbē philistinorū. Cūq; audisset rebellasse zambri 7 occidisse regē: fecit sibi regē omnis isrl' ambri q' erat p̄nceps milicie super israhel in die illa i castris. Ascēdit g' ambri 7 omnis israhel cū eo de gebbethon: 7 obsidebāt therfa. Elidēs at' zambri q' expugnanda esset ciuitas ingressus est palaciū 7 succēdit se cum domo regia: et mortu' ē i pc̄tis suis q' peccauerat faciens malū corā dño: 7 ābulās i via hieroboam 7 i p̄cto eius q' fecit peccare isrl'. Reliq' at' smonū zābri 7 insidiar' ei' 7 t̄yrānidis: nōne hec scripta sūt in libro v̄boz diez regū israhel: Tūc diuisus ē p̄plus isrl' i du-

as ptes Media pars ppli sequebat' thebni filiū gineth ut constitueret eū regē: 7 media pars amri. Prenauit aut' popul' qui erat cū amri p̄plo q' seq̄bat' thebni filiū gineth: mortuusq; ē thebni 7 regnauit amri Anno tricesimoprime asa regis iuda regnauit amri sup israhel duodecim annis. In therfa regnauit sex ānis: emitq; mōtē samarie a somer duobus talentis argenti 7 edificauit eū: 7 vocauit nomē ciuitatis quā extruxerat noīe somer: id est montes dñi v̄l montē samarie. Fecit at' amri malū i p̄spectu dñi: 7 opat' ē nequē sup oēs q' fuerūt añ eū. Ambulauitq; i oī via hieroboam filij nabath 7 i pc̄tis ei'. quibz peccare fecerat isrl': ut irritaret dñm deū isrl' i vanitatibz suis. Reliq' at' smonū amri. 7 plia ei' que gessit: nōne hec scripta sūt i libro v̄boz diez regū isrl': Dormiuitq; amri cū p̄ibz suis: 7 sepult' ē i samaria: reguitq; achab fili' ei' p eo. Achab vero fili' amri regnauit super isrl'. āno tricesimo octauo asa regis iuda Et regnauit achab fili' amri sup isrl' i samaria. viginti 7 duobz ānis. Et fecit achab fili' amri malū i p̄spectu dñi: sup oēs q' fuerūt añ eū. Nec suffecit ei ut ābularet in peccatis hieroboam filij nabath: insup duxit vxorē iezebel filiā methaal regis sidoniorū. Et abiit et seruiuit baal. 7 adorauit eū: 7 posuit aras baal i tēplo baal. qd edificauerat i samaria: 7 plātavit lucū. Et addidit achab in ope suo irritās dñz deū isrl': sup oēs r̄ges isrl' q' fuerūt añ eū. In diebz ei': edificauit abiel de bethel hiericho. In abirā p̄mitiuo suo fūdauit eā: 7 i segub nouissimo suo posuit portas ei': iuxta v̄bū dñi qd locutus fuerat i manu iosue filij nun.

Capitulū. XVII.

Et dixit helias thesbites de habitatione galaad ad achab. Quiuit dominus deus israhel in cuius conspectu sto: si erit annis hijs ros et pluuia nisi iuxta oris mei verba. Et factū ē verbum dñi ad eū dicens. Recete hinc 7 vade p̄tra oriētē: 7 abscondere i torrēte carith q' ē p̄tra iordanē 7 ibi d' torrēte bibes: coruū q' p̄cepi ut pascāt te ibi. Abiit g': 7 fecit iuxta verbū domi. Cūq; abisset: sedit i torrēte carith q' ē p̄tra iordanē. Corui quoq; deferebant ei panē 7 carnes mane: similiter

Tertius

panē et carnes vesperi: et bibebat de torréte.
Post dies aut aliquātos siccatus ē torrés: nō
 ei pluerat sup terrā. Factus ē g̃ s̃mo dñi
 ad eū dicēs. Surge et vade ī sarepta sidonior:
 et maneb ibi. Precepitq; ei ibi mulieri
 vidue ut pascat te. Surrexit et abiit ī sare
 pta sidonior. Cūq; venisset ad portā ciui
 tatis apparuit ei mulier vidua colligens li
 gna: et vocauit eā: dixitq; ei. Da mihi pau
 lulū aq̃ ī vase ut bibā. Cūq; illa pgeret ut
 afferret: clamauit p̃ tergū ei dicēs. Affer
 mihi obsecro et buccellā p̃is ī manu tua.
Que r̃ndit. Eluiit dñs de tu: qz nō habeo
 panē nisi quātū pugill Cape potest farine
 ī ydria: et paululū olei ī lechito. En colligo
 duo ligna: ut igredia et faciar illud mihi et
 filio meo: ut comedam et moriamur. Ad
 quā helias ait. Noli timere: sed vade et fac
 sic dixisti. Querūtamē mihi p̃mū fac de ipsa
 farinula subcinericiū panē puulū. et affer
 ad me: tibi aut et filio tuo facies postea.
Hec aut dicit dñs de isrl. ydria farine non
 deficiet: nec lechit olei minuet. usq; ī diē
 in q̃ dñs datur ē pluiā sup faciez terre.
Que abiit: et fecit iuxta verbū helie. Et co
 medit ipe et illa et domus ei: et ex illa die y
 dria farine nō defecit et lechit olei nō ē imi
 nut. iuxta verbū dñi qd locut fuerat in
 manu helie. Factū ē aut post verba hec. e
 grotauit fili mulieris matrifamilias. et
 erat languor fortissim: ita ut nō remaneret
 in eo alitus. Dixit g̃ ad heliā. Quid mihi
 et tibi vir dei? Ingressus es ad me ut reme
 moraret iuuitates mee: et interficeres fi
 liū meū. Et ait ad eā helias. Da mihi filiū
 tuū. Tulitq; eū de sinu ei et portauit in ce
 naculum ubi ipe manebat: et posuit sup le
 ctulū suū: et clamauit ad dñm et dixit. Do
 mīe de me. etiā ne viduā apud quā ego
 utiq; sustētor afflixisti: interficeres filiū
 ei? Et expābit se atq; mēsus ē sup puerū
 tribus vicibus: et clamauit ad dñm et ait. Dñe
 de me. reuertat obsecro aīa pueri huius ī
 viscera ei. Et exaudiuit dñs vocē helie: et
 reuersa ē aīa pueri ītra eū: et reuixit. Tu
 litq; helias puer et deposuit eū de cenaclo
 ī inferiorē domū: et tradidit matri sue: et ait
 illi. En viuū filius tu. Dixitq; mulier ad
 heliā. Nūc in isto agnouī quoniā vir dī es
 tu: et verbū dñi in ore tuo verū est.

Capi.

.XVIII.

Post dies multos. factū est verbū
 dñi ad heliā. in anno tercō dicēs.
Elade et oñde te achab: ut dem plu
 uiā sup faciez terre. Iuit g̃ helias ut osten
 deret se achab. Erat aut fames vehemens
 in samaria. Locauitq; achab abbiām di
 spensatorē domus sue. Abbiās aut timebat
 dñm deū valde. Nā cū interficeret iezabel
 pphetas domini tulit ille cētū pphas et ab
 scōdit eos quinquēgenos et quinquēgenos in
 speluncis. et pavit eos pane et aq̃. Dixit g̃
 achab ad abbiā. Elade in terrā ad vniuer
 sos fontes aquar et ī cūctas valles: si for
 te possimus inuenire herbā et saluare eqs
 et mulos: et nō penitus iumenta intereant.
Diuiserūtq; sibi regiōes: ut circuiret eas.
 Achab ibat per viā vnā: et abbiās p viā
 alterā seorsum. Cūq; esset abbiās in viā:
 helias occurrit ei. Qui cū cognouisset eū
 cecidit sup faciez suā et ait. Num tu es dñe
 mi helias? Cui ille r̃ndit. Ego. Et dixit.
Elade et dic dño tuo. Adest helias. Et ille:
 quid peccauī inquit quoniā trades me ser
 uum tuum. in manu achab ut interficiat
 me? Eluiit dñs de tu: qz nō ē gens aut re
 gnū in q̃ nō miserit dñs me te requirēs.
Et r̃ndentibz cūctis nō ē hic: adiurauit re
 gna singula et gentes. eo q̃ minime repe
 rireris. Et nūc dicis mihi: vade et dic dño
 tuo adest helias? Cūq; recessero a te spūs
 dñi asportabit te in locū quē ego ignoro:
 et ingressus nunciabo achab: et nō inueniēs
 te interficiet me. Seruus aut tuus timet
 dñm ab infantia sua. Nūquid nō idicatū
 ē tibi dño meo quid fecerī cū interficeret
 iezabel pphetas dñi: q̃ absconderī d pph
 etis dñi centū viros quinquēgenos et quinquē
 genos in spelūcis et pauerī eos pane et aq̃?
Et nunc tu dicis vade et dic dño tuo adest
 helias: ut interficiat me? Et dixit helias.
 Eluiit dñs exercitū ante cui vultū sto:
 qz hodie apparebo ei. Abiit g̃ abbiās ī oc
 cursū achab: idicauitq; ei. Elenitq; achab ī
 occurū helie: et cū vidisset eū ait. Tu ne es
 ille qui pturbas isrl? Et ille ait. Non ego
 turbauī israhel s̃ tu et domus p̃ris tui: qui
 dereliquistis mādata domi et secuti estis
 baalim. Querūtamē nūc mitte et pgrega ad
 me vniuersū isrl in monte carmeli: et p
 pphetas baal quādringentos quinquēgita. pph
 etasq; lucoz quādringentos: qui comedūt

ō mēsa iezabel. Misit achab ad oēs filios
isrl: et cōgregauit pphas in mōte carmeli
Accedens at helias ad omnē pplm israhel
ait. Elqueq̄ claudicatis in duas ptes: Si
dñs est de⁹ sequimī eū: si at baal: sequimī
illū. Et nō rñdit ei populus verbū. Et ait
rursus helias ad populū. Ego remāsi p
pheta dñi solus: prophete autem baal q̄
dringenti et quinq̄ginta. ppheteq̄ lucorū
q̄dringēti viri sūt. Denē nob̄ duo boues:
et illi eligāt sibi bouē vnū et i frustra cedē-
tes ponāt sup ligna: ignē at nō supponāt
Et ego faciā bouē altē et imponā sup li-
gna: ignē at nō supponā. Inuocate noīa
deorū vrorū: et ego inuocabo nomē dei mei:
et de⁹ q̄ exaudierit p ignē ipse sit deus. Rñ-
dēs oīs pplus. ait. Optima pposicō quā lo-
cut⁹ est helias. Dixit ḡ helias pphis baal.
Eligite vob̄ bouē vnū et facite pmi qz vos
plures estis: et inuocate noīa deorū vestrorū
ignēq̄ nō supponatis. Qui cū tulissent bo-
uē quē dederat eis fecerūt: et inuocabāt no-
mē baal de mane vsq̄ ad meridiē dicētes
Baal exaudi nos. Et nō erat vox: neq̄ q̄
rñderet. Trāsiliebantq̄ altare qd fecerant
Cunq̄ esset iam meridiēs: illudebat illis
helias dicens. Clamate voce maiore. De⁹
enī vester est: et forsītā loquitur. aut i di-
uersorio ē. aut in itinere: aut certe dormit
vt excite⁹. Clamabāt ḡ voce magna: et in-
cidebāt se iuxta ritū suū cultris et lāceolis
donec pfunderē⁹ sanguine. Postq̄ autem
transiit meridiēs. et illis pphetantib⁹. vene-
rat tēpus quo sacrificiū offerri solet: nec
audiebat vox neq̄ aliquis respōdebat nec
attendebat orantes: dixit helias omni po-
pulo. Venite ad me. Et accedente ad se po-
pulo curauit altare dñi quod destructum
fuerat: et tulit duodecim lapides iuxta nu-
merū tribuū filiorū iacob ad quē factus ē
fmo dñi dicens. israhel erit nomē tuū: et
edificauit de lapidib⁹ altare i noīe domi.
Fecitq̄ aqueductū q̄si p duas aratiuncu-
las in circuitu altaris: et cōposuit ligna.
diuisitq̄ p mēbra bouē et posuit sup ligna
et ait. Implete q̄tuor ydrias aqua: et fūdi-
te sup olocaustū et sup ligna. Rursūq̄ di-
xit. Ecīa scdo hoc facite. Qui cū fecissent
secūdo ait. Ecīa tercō idiplū facite. Fece-
runtq̄ tercō: et currebāt aq̄ circū altare:
et fossa aqueductus repleta est. Cunq̄ iaz

tempus esset vt offerē⁹ olocaustum: acce-
dēs helias ppheta ait. Dñe deus abraham
et ysaac et israhel. ostēde hodie. qz tu es de⁹
isrl et ego su⁹ tu⁹: et iuxta pceptū tuū feci
oīa verba hec Exaudi me dñe exaudi me:
vt discat pplus iste. qz tu es dominus de⁹:
et tu cōuertisti cor eorū iter. Cecidit autē
ignis domi et vorauit olocaustum et ligna
et lapides: puluerē q̄ et aquā q̄ erat in aq̄-
ductu lambēs. Quod cū vidisset oīs pplus
cecidit in faciē suā et ait. Dominus ipse ē
deus: dñs ipse ē de⁹. Dixitq̄ helias ad eos
apphēdite pphetas baal: et ne vn⁹ quidē
effugiat ex eis. Quos cū apprehendissent:
duxit eos helias ad torrētē cysion: et iter-
fecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Ascē-
de comede et bibe: qz son⁹ multe pluuię est.
Ascēdit achab. vt comederet et biberet: he-
lias autē ascendit in verticē carmeli et pro-
nus in terrā posuit faciē suā inter genua
sua: et dixit ad puerū suū. Ascende: et pro-
spice ptra mare. Qui cū ascēdisset et ptem-
plat⁹ esset ait. Nō ē quicquā. Et rursū ait
illi. Reuerte te septē vicib⁹. In septima at
vice ecce nubecula parua q̄si vestigiū ho-
minis ascēdebat de mari. Qui ait. Ascēde
et dic achab iunge currū tuū et descēde: ne
occupet te pluuiā. Cunq̄ se verteret huc
atq̄ illuc: ecce celi cōtenebrati sunt. et nu-
bes et ventus: et facta est pluuiā grandis.
Ascēdens itaq̄ achab abiit in israhel: et
manus dñi facta ē sup heliam: accinctisq̄
lumb⁹ currebat añ achab donec veniret in
israhel.

Capitulū.

.XIX.

Nunciāuit aut achab iezabel oīa q̄
fecerat helias: et quomō occidisset
vniuersos pphetas baal gladio.
Misitq̄ iezabel nūciū ad heliaz dicēs. Rec-
mibi faciūt dij. et hec addāt: nisi hac hora
cras posuero aīam tuā sicut aīam vnus
ex illis. Timuit ḡ helias et surgēs abiit q̄-
cūq̄ eum ferebat volūtas: venitq̄ i bersa-
bee iuda. et dimisit ibi puerū suū: et prexit
in desertū viam vnus diei. Cūq̄ venisset
et sederet subter vnā iuniperū: petiuit aīe
sue vt morere⁹. Et ait Sufficit mibi dñe:
tolle aīam meā. Neq̄ enī melior sū quam
p̄res mei. Proiecitq̄ se: et obdormiuit in
umbra iuniperi Et ecce angel⁹ dñi tetigit
eū: et dixit illi. Surge. comede. Respexit:

Terminus

et ecce ad caput suū subcinerici⁹ panis et
 vas aq. Comedit g^o et bibit: et rursum obdormiuit. Reuersusq^{ue} ē angel⁹ dñi scđo et tetigit
 eū: dixitq^{ue} illi. Surge comede. Grābis enī
 tibi restat via. Qui cū surrexisset comedit
 et bibit: et ambulauit ī fortitudie cibi illi⁹ q^{ue}
 dragita dieb⁹ et q^{ue}draginta noctib⁹ usq^{ue} ad
 mōte dei oreb⁹ Cūq^{ue} venisset illuc: māsīt in
 spelūca. Et ecce s^{er}mo dñi ad eū: dixitq^{ue} illi
 Quid h^{ic} agis helia? At ille rñdit. zelo zela
 t⁹ sū p dño deo exercituū: q^{ui} dereliq^{ue}rūt pa
 ctū dñi filij isrl. Altaria tua destruxerūt: et
 p^{ro}phetas tuas occiderūt gladio: et derelict⁹ sū
 ego sol⁹: et querūt animā meā. vt auferāt
 eā. Et ait ei. Egredere: et sta ī mōte coram
 dño. Et ecce dñs trāsijt: et spūs grandis et
 fortis. subuertēs mōtes: et cōterēs petras
 añ dñm. Nō in spū dñs. Et post spiritū cō
 mocio. Nō in cōmocione dñs. Et post cō
 mocōem ignis. Non in igne dñs. Et post
 ignē sibilus aure tenuis. Qd cū audisset
 helias operuit vultū suū pallio: et egress⁹
 stetit in ostio spelūce: et ecce vox ad eū di
 cens. Quid h^{ic} agis helia? Et ille rñdit. zelo
 zelat⁹ sum p dño deo exercituū: quia dere
 liquerūt pactum tuū filij israhel. Altaria
 tua destruxerunt et p^{ro}phetas tuos occiderūt
 gladio: et derelictus sum ego solus: et que
 runt animā meam vt auferant eā. Et ait
 dñs ad eū. Glade et reuertere in viā tuā. p
 desertum in damascum. Cūq^{ue} pueneris il
 luc. unges asabel regē sup siria: et iehu fi
 lium namsi unges regē sup israhel: helise
 um aut filium saphat qui est de abelmeu
 la unges p^{ro}phetā p te. Et erit quicūq^{ue} fuge
 rit gladiū asabel occidet eū iehu: et quicū
 q^{ue} fugerit gladiū iehu interficiet eū helise
 us. Et dereliquā mibi ī isrl septē milia vi
 ro^{rum} quorū genua nō sūt icurua añ baal
 et oēs os qd nō adorauerit eū osculās manū
 Profectus ergo inde helias reperit helise
 um filiū saphat arantē in duodecim iugis
 boū: et ipse in duodecim iugis boū aranti
 bo vnus erat. Cūq^{ue} venisset helias ad eū
 misit palliū suū sup eū. Qui statī relictis
 bob⁹ cucurrit post heliam. Et ait. Oscu
 lor oro te p^{re}m meū et m^{en}tem meā: et sic se
 quar te. Dixitq^{ue} ei. Glade et reuertere. Qd
 ei meū erat feci tibi. Reuersus aut ab eo
 tulit par boum et mactauit illud: et in aras
 tro boū corit carnes: et dedit p^{ro}p^{ro} et come

derūt. Cōsurgensq^{ue} abiit et secut⁹ ē heliam:
 et ministrabat ei. **Capi. XX.**

Porro benadab rex sirie congrega
 uit omnem exercitū suū. et trigin
 tabuos reges secū. et equos et cur
 rus: et ascendens pugnabat p^{ro}tra samariā
 et obsidebat eā. Mittēs q^{ue} nūcios ad achab
 regē israhel in ciuitatē ait. Hec dicit bena
 dab. Argentum tuum et aurū tuū meū est
 et vxores tue et filij tui optimi mei sūt. Re
 sponditq^{ue} rex israhel. Juxta verbuz tuum
 dñe mi rex: tuus sū ego et omnia mea. Re
 uertentesq^{ue} nūcij dixerunt. Hec dicit bena
 dab qui misit nos ad te. Argentū tuum et
 aurū tuū et vxores tuas et filios tuos dab
 mibi. Cras igit^{ur} hac eadē hora mittā suos
 meos ad te: et scrutabun⁹ domū tuā et do
 mū seruorū tuorū: et omne qd eis placuerit
 ponēt in manib⁹ suis et auferēt. Locauit
 at rex isrl omnes seniores terre. et ait. Ani
 maduertite et videte: quoniam insidietur
 nobis. Misit enim ad me p vxorib⁹ meis
 et filiis et pro argento et auro: et nō abnuī.
 Dixeruntq^{ue} omnes maiores natu et vni
 uersus populus ad eum. Nō audias: neq^{ue}
 acquiescas illi. Respōditq^{ue} nūcij benadab
 Dicite dño meo regi. Omnia p^{ro}pter q^{ue} misi
 sti ad me seruū tuū in inicio faciā. hāc at
 rem facere non possum. Reuersiq^{ue} nuncij
 retulerūt ei. Qui remisit et ait. Hec faciāt
 mibi dñj et hec addāt: si suffecēit puluis sa
 marie pugillis oīs p^{ro}p^{ro}li qui sequit^{ur} me. Et
 rñdens rex israhel ait. Dicite ei. Ne glorie
 tur accinct⁹. eq^{ue} vt discinctus. Factū ē at
 cū audisset benadab verbuz istud bibe
 bat ipse et reges in umbraculis: et ait seruīs su
 is. Circūdate ciuitatem. Et circūdederunt
 eā. Et ecce p^{ro}pheta vn⁹ accedēs de achab re
 gē israhel ait ei. Hec dicit dñs. Certe vidi
 sti omnem multitudinē hanc nimā. Ecce
 ego tradā eā in manū tuā hodie: vt scias
 q^{ui} ego sum dñs. Et ait achab. Per quem?
 Dixit ei. Hec dicit dñs. Per pedissequos
 p^{ro}ncipū prouinciarum. Et ait. Quis inci
 piet p^{ro}liari? Et ille dixit. Tu. Recensuit g^o
 p^{ro}ueros p^{ro}ncipū p^{ro}uinciarū: et repit nume^{rum}
 ducentorū trigintaduorū. Et recēsuit post
 eos p^{ro}p^{ro}liū oēs filios israhel septē milia. et
 egressi sūt meridie. Benadab autem bibe
 bat temulēt⁹ ī umbraculo suo: et reges tri
 gintaduo cū eo qui ad auxiliū ei⁹ venerāt

Egressi sūt aut pueri pncipū puīciarū i pma frōte. Misit itaq; benadab: q nūciauerūt ei dicētes. Eliri egressi sūt de samaria. At ille ait. Siue p pace veniūt apphēditē eos viuos: siue ut plīet viuos eos capite. Egressi sūt g pueri pncipū puīciarū: ac reliqu' exercit' seqbať. Et pcussit vnusquisq; vix q ptra se veniebat: fugerūtq; sirī: et psecut' ē eos isrl'. Fugit qz benadab rex sirie i equo cū equitibz suis. Necnō egressus rex isrl' pcussit equos et currus: et pcussit siria plaga magna nimis. Accedēs at ppha ad regē isrl' dixit ei. Glade et cōfortare: et scito. et vide qd facias. Sequēti ei āno. rex sirie ascēdet ptra te. Serui vero regis sirie dixerunt ei. Dij montiū sūt dij eorū: idō superauerūt nos. Sed meli' est ut pugnem' ptra eos i cāpestribz: et obtinebimus eos. Tu g vbu hoc fac. Amoue rges singlos ab exercitu tuo: et pone pncipes p eis: et instaure numez militū q ceciderūt de tuis et equos scdm equos pristinos. et currus secundū currus qd aū habuisti. et pugnabim' ptra eos in cāpestribz: et videb qd obtinebim' eos. Credidit cōsilio eorū: et fecit ita. Igitur postq ānus trāsierat recē: fuit benadab siros et ascēdit i affec: ut pugnaret ptra isrl'. Porro filij isrl' recensiti sūt et acceptis cibarijs pfecti exaduerso: castraq; metati sūt ptra eos qsi duo parui greges capraz: sirī aut repleuerūt terram. Et accedens vnus vir dei dixit ad regē israhel. Hec dicit dñs. Quia dixerūt sirī de montiū est domin'. et nō est deus valliuz: dabo omnē multitudinē hanc grantez in manu tua: et scietis quia ego sū dñs. Puri gebantq; septem diebz exaduerso hij atq; illi acies: septima aut die cōmissum ē bellum. Percusserūtq; filij israhel de siris cētum milia peditum in die vna. Fugerunt aut sirī qui remanserūt in affec i ciuitatē et cecidit murus sup vigintiseptem milia hominū q remanserāt. Porro benadab fugiens ingressus ē ciuitatē in cubiculū qd erat intra cubiculū: dixerūtq; ei serui sui. Ecce audim' q reges dom' isrl' clementes sint. Ponam' itaq; saccos in lūbis nris et funiculos in capitibz nris: et egrediamur ad regē isrl': forsitā saluabit aīas nostras. Accinxerunt saccis lumbos suos et posuerunt funiculos in capitibz suis: venerūtq;

ad regē isrl' et dixerūt ei. Seru' tu' benadab dicit. Eluat oro te aīa mea. Et ille ait. Si adhuc viuit: frater meus ē. Quod acceperunt viri pro omine: et festinantes rapuerūt verbū ex ore eius: atq; dixerunt. Frater tuus benadab. Et dixit eis. Ite et adducite euz ad me. Egressus est ergo ad eum benadab: et leuauit eū i currū suum. Qui dixit ei. Ciuitates quas tulit p' me a patre tuo reddā: et plateas fac tibi i damasco sic fecit p' me in samaria: et ego federat' recedā a te. Depigit g fed': et dimisit eū. Tūc vir quidā de filijs pphaz. dixit ad sociū suū in sermone dñi. Percute me. At ille noluit pcutere. Qui ait. Quia noluisti audire vocē dñi: ecce recedes a me: et pcuciet te leo. Cūq; paululū recessisset ab eo: inuenit eū leo atq; pcussit. Sed et alter inueniens vix: dixit ad eū. Percute me. Qui pcussit eū: et vulnerauit. Abijt g propheta et occurrit regi in via: et mutauit aspersione pulueris os. et oculos suos. Cūq; rex transisset: clamauit ad regē et ait. Seruus tu' egressus est ad preliandū comin': cūq; fugisset vir vnus. abduxit eū quidā ad me: et ait. Custodi vix istum. Qui si lapsus fuerit erit aīa tua p aīa eius: aut talentū argenti appendes. Dū aut ego turbatus huc illucq; me verterē: subito nō pparuit. Et ait rex israhel ad eum. Hoc est iudiciū tuū: qd ipe decreuisti. At ille statim absterxit puluerē de facie sua: et cognouit eū rex israhel qd esset de pphetis. Qui ait ad eū. Hec dicit dñs. Quia dimissi sti virū dignū morte de manu tua. et erit aīa tua p aīa eius: et popul' tu' p populo ei'. Reuersus est igitur rex israhel in domū suā. audire contēnens: et furibūd' venit in samariam.

Capitulū.

.XXI.

Post verba autē hec tēpore illo vinea erat naboth iesrahelitic qui erat i iesrahel: iuxta palaciū achab regis samarie. Locut' est ergo achab ad naboth dicens. Da mihi vineam tuam ut faciam mihi ortū oleruz: quia vicina est et prope domū meam. Daboq; tibi p ea vineā meliorē: aut si cōmodi' tibi putas argenti pciū quātū digna est. Cui rñdit naboth. Propici' mihi sit dñs: ne dem hereditatē patz meoz tibi. Venit ergo achab

in domū suā. indignās et frendēs sup ōbo
qđ locutus fuerat ad eū naboth iſraheli
tes dicēs: nō dabo tibi hereditatē patruz
meor. Et piciens se ī lectulū suū auertit
faciē suā ad parietē: et nō comedit panem
Ingressa ē at̄ ad eū iezabel vxor sua: dixit
q̄ ei. Quid ē hoc vnde anima tua cōtrīsta
ta ē. et quare nō comedis panē? Qui respō
dit ei. Locut' sū naboth iſrahelite et dixi
ei. Da mihi vineam tuā accepta pecunia:
aut si tibi placet dabo tibi vineā melioz
p ea. Et ille ait. Nō dabo tibi vineā meā.
Dixit ergo ad eū iezabel vxor eius. Gran
dis auctoritatis es: et bene regis regnū iſ
rahel. Surge et comede panē: et equo aīo
esto. Ego dabo tibi vineā naboth iſrahe
lite. Scripsit itaq; litteras ex noīe achab.
et signauit eas anulo eius: et misit ad ma
iores natu. et optimates qui erant in ciui
tate eius: et habitabāt cum naboth. Litte
rarum autem hec erat sentēcia. Predica
te ieiunium et sedere facite naboth inter p
mos populi: et submittite duos viros fili
os belial contra eum. et falsum testimoni
um dicant benedixit naboth deum et regē
et educite eum et lapidate. sicq; moriatur.
Fecerunt ergo ciues eius maiores natu
et optimates qui habitabant cum eo in vr
be sicut preceperat eis iezabel: et sicut scri
ptum erat in litteris quas miserat ad eos
Predicauerunt ieiunium: et sedere fecerūt
naboth inter primos populi: et adductis
duob; viris filiis dyaboli fecerūt eos sede
re ptra eum. At illi scilicet ut viri dyabo
lici. dixerūt ptra eum testimoniū corā ml
titudine. Benedixit naboth deum et regē.
Quāobrem eduxerunt eum extra ciuita
tem: et lapidibus interfecerūt. Miserūtq;
ad iezabel dicentes. Lapidat' est naboth:
et mortu' est. Factum est autem cum au
diſſet iezabel lapidatum naboth et mortuū
locuta est ad achab. Surge posside vineā
naboth iſrahelite: qui noluit tibi acquie
scere et dare eam accepta pecunia. Nō enī
vixit naboth: sed mortuus est. Quod cuz
audiſſet achab mortuum videlicet naboth
surrexit et descendebat in vineam naboth
iſrahelite ut possideret eam. Factus ē igi
tur sermo domini ad heliam thesbiten di
cens. Surge: descende in occursum achab
regis iſrahel: qui est in samaria. Ecce ad

vineam naboth descendit: ut possideat eā.
Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit do
minus deus. Occidisti: insuper et possedisti
Et post hec addēs. Hec dicit dominus. In
loco hoc in quo lixerunt canes sangui
nem naboth: labent quoq; sanguinem tu
um. Et ait achab ad heliam. Num inueni
sti me inimicum tibi? Qui dixit. Inueni.
eo q' venūdatus sis ut faceres malum in
conspectu domini. Hec dicit domin' Ecce
ego inducam super te malum. et demetam
posteriora tua: et interficiam te achab mī
gentem ad parietem: et clauſum et ultimū
in iſrahel. Et dabo domum tuā sicut do
mum hieroboā filij naboth. et sicut domuz
baasa filij achia: qz egisti ut me ad iracun
diam prouocares: et peccare fecisti iſrahel
Sed de iezabel locutus est dominus di
cens. Canes comedent iezabel: in agro iſ
rahel. Si mortuus fuerit achab in ciuita
te comedent eum canes: si autem mortu'
fuerit in agro: comedent eum volucres ce
li. Igitur non fuit alter talis sicut achab
qui venūdatus ē ut faceret malū in pſpe
ctu dñi. Cōcitauit ei eū iezabel vxor sua:
et abominabilis fact' ē. itantū ut sequere
tur ydola q̄ fecerāt amorrei: q̄s cōsumpsit
dñs a facie filioz iſrahel. Itaq; cū audiſſet
achab sermones istos scidit vestimēta sua
et operuit cilicio carnem suam: ieiunauit
q; et dormiuit in sacco: et ābulauit demisso
capite. Et factus est sermo dñi ad heliam
thesbiten dicens. Nonne vidisti humili
atum achab coram me: quia igitur humili
atus est mei causa. non inducam malū in
diebus eius: sed in diebus filij sui inferaz
malum domui eius.

Capitulum. .XXII.

Transierunt igitur tres āni absq;
bello inter ſiriam et iſrahel. In an
no autē tercio descendit iofaphat
rex iuda ad regem iſrahel. Dixitq; rex iſ
rahel ad seruos suos. Ignoratis q' nostra
sit ramoth galaad. et negligimus tollere
eā de manu regis ſirie? Et ait ad iofaphat
Aeniesne mecum ad preliandum in ra
moth galaad? Dixitq; iofaphat ad regem
iſrahel. Sicut ego sum: ita et tu. Popul'
meus et populus tuus vnum sunt: et e
quites mei equites tui. Dixitq; iofaphat
ad regem iſrahel. Quere oro te hodie

sermonē dñi. Congregauit g rex israhel prophetas. quadringētos circiter viros: et ait ad eos. **I**te debeo ī ramoth galaad ad bellandū an acquiescere. **Q**ui respondēt. **A**scēde: et dabit eā dñs ī manu regis. **D**ixit at iofaphat. **N**ō est h̄ propheta domini quispiā: ut īterrogem⁹ per eū. **E**t ait rex israhel ad iofaphat. **R**emāsīt vir vn⁹ per quē possum⁹ īterrogare dñm: sed ego oīdī eū. qz nō pphetat mibi bonū sed malū: micheas fili⁹ iemla. **C**ui iofaphat ait. **N**e loquaris ita rex. **L**ocauit g rex israhel eunuchū quēdam: et dixit ei. **F**estina abducere micheā filiū iemla. **R**ex aut isrl et iofaphat rex iuda sedebāt. unusquisqz in solio suo vestiti cultu regio ī area iuxta ostiū porte samarie: et vniuersi pphete pphetabāt ī p̄spectu eorū. **F**ecit qz sibi sedechias fili⁹ chanaan cornua ferrea et ait. **D**ec dicit dñs. **N**is vtilabis siriam: donec teleas eam. **O**mnesqz pphete similiter pphetabāt dicētes. **A**scende in ramoth galaad et vade p̄spere: et tradet dñs in man⁹ regis īmicos tuos. **N**unciū vero q̄ ierat ut vocaret micheā: locut⁹ est ad eū dicēs. **E**cce sermones prophetarū ore vno regi bona predicāt. **S**it ergo fmo tu⁹ similis eorū: et loqre bona. **C**ui micheas ait. **Q**uiuit dñs: quia qd̄cūqz dixerit mibi domīn⁹ hoc loquar. **V**enit itaqz ad regem: et ait illi rex. **M**ichea: ire debemus ī ramoth galaad ad preliandū an cessare. **C**ui ille r̄ndit. **A**scēde et vade p̄spere: et tradet eam dominus ī manu regis. **D**ixit aut rex ad eū. **I**terū atqz itēz abiuro te: ut nō loquaris mibi nisi qd̄ v̄x ē ī nomīe dñi. **E**t ille ait. **Q**uidi cunctum israhel dispersū ī mōtibz: quasi oues nō habentes pastorem. **E**t ait dñs. **N**ō habent isti dñm: reuertatur vnus quisqz ī domū suam ī pace. **D**ixit ergo rex israhel ad iofaphat. **N**ūquid non dixi tibi qz nō pphetat mibi bonū: sed semp malū. **I**lle vero addens ait. **P**ropter hoc audi sermonē dñi. **Q**uidi dñm sedentēz sup solū suū: et omnē exercitū celī assistentem ei a dextris et a sinistris. **E**t ait dominus. **Q**uis decipiet achab regē israhel ut ascēdat: et cadat ī ramoth galaad. **E**t dixit vnus verba huiusmodi: et alius aliter. **E**gressus est autem spiritus: et stetit corā domino: et ait. **E**go decipiā illū. **C**ui locu-

tus ē dñs. **I**n quo. **E**t ille ait. **E**grebiar: et ero spiritus mēdax ī ore omniū pphetarum eius. **E**t dixit dñs. **D**ecipies et p̄ualebis: egredere. et fac ita. **N**unc igit̄ ecce dedit dñs spiritū mēdaciū ī ore omniū pphetarū tuorū qui h̄ sunt: et dñs locutus ē p̄tra te malū. **A**ccessit aut sedechias filius chanaan: et p̄cussit micheam ī maxillā. et dixit. **N**e ne ergo dimisit spiritus dñi: et locutus est tibi. **E**t ait micheas. **A**isur⁹ es ī die illa: quando ingredieris cubiculū īn cubiculū ut abscondaris. **E**t ait rex israhel. **T**ollite micheā et maneat apud āmon p̄ncipez ciuitatis. et ap̄d ionas filiū amalech et dicite eis. **D**ec dicit rex. **M**ittite v̄z istū ī carcerem: et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustie: donec reuertar ī pace. **D**ixitqz micheas. **S**i reuersus fueris ī pace: nō est locutus ī me dñs. **E**t ait. **A**udite populi omēs. **A**scendit itaqz rex israhel et iofaphat rex iuda. ī ramoth galaad. **D**ixit itaqz rex isrl ad iofaphat. **S**ume arma et ingredere p̄liū: et īduere vestibis tuis. **P**orro rex israhel mutauit habitum suū: et ingressus est bellum. **R**ex autem sirie p̄ceperat p̄ncipibz curruūz trigintaduobus dicens. **N**on pugnabitis contra minorem et maiorem quēquā: nisi contra regem israhel solū. **C**ū ergo vidissent p̄ncipes curruūz iofaphat suspicati sunt quod ipse esset rex israhel: et impetu facto pugnabant contra eū. **E**t exclamauit iofaphat. **I**ntellerūtqz p̄ncipes curruū quod nō esset rex israhel: et cessauerunt ab eo. **Q**uī aut quidā tetendit arcū ī incertū sagittam dirigens: et casu p̄cussit regem israhel īter pulmonē et stomachum. **A**t ille dixit aurige suo. **V**erte manū tuā. et eice me de exercitu. qz grauiter vulneratus sum. **C**ommissum est ergo p̄lium ī die illa. **E**t rex israhel stabat ī curru suo. contra siros: et mortu⁹ est vespere. **F**luebat autem sanguis plage ī sinū curru: et p̄eco insonuit ī vniuerso exercitu anteq̄ sol occumberet dicens. **V**nusquisqz reuertat̄ ī ciuitatē et ī terram suam. **M**ortuus ē aut rex: et perlatus ē ī samariam. **S**epelieruntqz regē ī samaria: et lauerūt currū eius ī piscina samarie et lixerunt canes sanguinez eius: et habenas lauerunt iuxta verbū domini qd̄ locutus

fuerat. Reliqua autē sermonū achab ⁊ uni-
uersa que fecit. ⁊ domus eburnea quā edi-
ficauit. cunctarūq; urbū quas extruxit:
nonne hec scripta sunt in libro verborum
dierum regum israhel? Dormiuit g̃ achab
cum patribus suis: et regnauit ochozias
filius eius pro eo. Josaphat vero fili⁹ asa
regnare cepit super iudam: anno q̃rto
achab regis israhel. Trigintaquinque anno-
rum erat cum regnare cepisset: ⁊ viginti-
quinque annis regnauit in hierusalem. No-
men matris eius azuba: filia salai. Et ā-
bulauit in omni via asa patris sui: et nō
declinauit ex ea. Fecitq; quod rectum est
in conspectu domini: veruntamen excelsa
non abstulit. Abhuc enim populus sacri-
ficabat ⁊ adolebat incensum in excelsis.
Pacemq; habuit iosaphat cum rege isra-
hel. Reliqua autem verborum iosaphat.
⁊ opera eius que gessit ⁊ prelia: nōne hec
scripta sunt in libro verborum dierum re-
gum iuda? Sed ⁊ reliquias effeminatorū
qui remanserant in diebus asa patris ei⁹
abstulit de terra. Nec erat tunc rex consti-
tutus in edom. Rex vero iosaphat fece-
rat classes in mari. que nauigarent in o-
phir propter aurum: ⁊ ire non poterant:
quia confracte sunt in asyongaber. Tūc
ait ochozias fili⁹ achab ad iosaphat. Fla-
bant serui mei cum seruis tuis ī nauib⁹.
Et noluit iosaphat. Dormiuitq; iosaphat
cum patribus suis: ⁊ sepultus est cum eis
in ciuitate dauid patris sui: regnauitq;
iozabam filius eius pro eo. Ochozias autem
filius achab regnare cepit super israhel
ī samaria anno septimodecimo iosaphat
regis iuda: regnauitq; super israhel duo-
bus annis. Et fecit malum in conspectu
domini: et ambulauit in via patris sui. et
matris sue: ⁊ in via hieroboā filij nabath
qui peccare fecit israhel. Seruiuit quoq;
baal et adorauit eum: et irritauit domi-
num deum israhel iuxta omnia que fece-
rat pater eius . . .

Explicit liber regum tercius. Incipit re-
gum quartus.

Capitulum .I.

Deuaricatus est autē mo-
ab in israhel: postq̃ mor-
tuus est achab. Ceciditq;
ochozias per cancellos ce-
naculi sui. quod habebat
in samaria et egrotauit:
misitq; nuncios dicens ad eos. Ite consu-
lite beelzebub deum accharon: utrum vi-
uere queam de infirmitate mea hac. An-
gelus autem domini locutus est ad heliaz
thesbiten dicens. Surge et descende in oc-
cursum nunciorum regis samarie: ⁊ dices
ad eos. Nunquid non est deus in israhel.
ut eatis ad consulendum beelzebub deum
accharon? Quamobrē hec dicit domin⁹.
De lectulo super quem ascendisti non de-
scendes: sed morte morieris. Et abiit heli-
as: reuersiq; sunt nunci⁹ ad ochoziam.
Qui dixit eis. Quare reuersi estis? At illi
responderūt ei. Vir occurrit nobis: ⁊ dix-
it ad nos. Ite reuertimini ad regem qui
misit vos: et dicetis ei. Hec dicit domin⁹.
Nunquid quia non erat deus in israhel
mittis ut consulatur beelzebub deus ac-
charon? Idcirco de lectulo super quem a-
scendisti non descendes: sed morte morie-
ris. Qui dixit eis. Cuius figure et habit⁹
est vir ille qui occurrit vobis: et locutus
est verba hec? At illi dixerunt. Vir pilo-
sus: et zona pellicia accinctus renibus.
Qui ait. Helias thesbites est. Misitq; ad
eum quinquagenarium principem: et q̃n-
quaginta qui erant sub eo. Quia ascēdit
ad eum: sedentiq; in vertice montis ait.
Homo dei: rex precepit ut descendas. Re-
spondensq; helias. dixit quinquagenario.
Si homo dei sum: descendat ignis de celo
et deuoret te et quinquaginta tuos. De-
scendit ergo ignis de celo. ⁊ deuorauit eū:
et quinquaginta qui erant cum eo. Rur-
sumq; misit ad eum principem quinquas-
genarium alterum: et quinquaginta cum
eo. Qui locutus est illi. Homo dei. Hec di-
cit rex. Festina. descende. Respōdens heli-
as ait. Si homo dei ego sum. descendat
ignis de celo et deuoret te et quinquagin-
ta tuos. Descendit ergo ignis de celo: et
deuorauit illū. ⁊ quinquaginta eius. Ite-
rū misit p̃ncipē quinquagenariū terciū: ⁊ q̃n-
quaginta q̃ erant cū eo. Qui cum venisset

curuauit genua p̄tra heliā: et precat⁹ ē eū
et ait. Homo dei: noli despicere aīam meā.
et aīas seruoꝝ tuoꝝ qui mecū sūt. Ecce de
scēdit ignis de celo et deuorauit duos p̄nci
pes quinquagenarios p̄mos: et quinquagenos
qui cū eis erāt. Sed nūc obsecro ut misere
aris aīe mee. Locutus ē autē āgel⁹ dñi ad
heliā dicens Descēde cū eo. Ne timeas. Sur
rexit igitur et descēdit cū eo ad regē: et lo
cutus ē ei. Dec dicit dñs. Quia misisti nū
cios ad p̄sulendū beelzebub deum acharō
quasi nō esset deus in israhel a quo posses
interrogare sermonē: ideo de lectulo sup
quē ascendisti non descēdes sed morte mo
rieris. Mortuus est autē iuxta sermonem
dñi quē locutus est helias: et regnauit io
ram frater eius p̄ eo: anno secūdo iorā fi
lij iosaphat regis iude. Non eī habebat fi
lium. Reliqua autē verborum ochozie que
operat⁹ est. nōne hec scripta sunt in libro
sermonū dierū regū israhel:

Capitulū. II.

Actū est autē cū leuare vellet dñs
heliā p̄ turbinē in celū: ibāt helias
et heliseus de galgalis. Dixitq; he
lias ad heliseum. Sede hic: quia dominus
misit me vsq; in bethel. Cui ait heliseus.
Viuu dominus. et viuut anima tua: q; nō
derelinquā te. Cūq; descēdissent bethel:
egressi sunt filij prophetarū qui erant ī be
thel ad heliseum: et dixerunt ei. Nunquid
nosti: quia hodie dñs tollet dominū tuū a
te? Qui respondit. Et ego noui. Silete.
Dixit autē helias ad heliseum. Sede hic:
quia dñs misit me in hiericho. Et ille ait.
Viuu dominus. et viuut anima tua: quia
non derelinquam te. Cūq; venissent hieri
cho: accesserunt filij prophetarū qui erant
in hiericho ad heliseum: et dixerūt ei. Nū
quid nosti: quia dominus hodie tollet do
minū tuū a te? Et ait. Et ego noui. Sile
te. Dixit autē ei helias. Sede hic: q; dñs
misit me vsq; ad iordanē. Qui ait. Viuu
dominus. et viuut aīa tua: quia nō derelin
quam te. Ierunt igitur ambo pariter: et
quinquaginta viri de filiis prophetarum se
cuti sunt eos. Qui et steterunt ecōtra lon
ge. Illi autem ambo stabant sup iordanē
Tulitq; helias pallium suum et inuoluit
illud et percussit aquas que diuise sunt in
utrāq; partem et transierunt ambo p̄ siccū

Cūq; transissent: helias dixit ad heliseū.
Postula quod vis: ut faciā tibi anteq̄ tol
lar a te. Dixitq; heliseus. Obsecro ut fiat
in me duplex spiritus tu⁹. Qui r̄ndit. Rē
difficilē postulasti. Attamen si videris me
q̄ndo tollar a te erit quod petisti: si autē
nō videris. nō erit. Cūq; pgerent et incēde
tes sermocinarētur: ecce currus igneus et
equi ignei diuiserunt utrūq;. Et ascendit
helias per turbinē in celū: heliseus autem
videbat: et clamabat. Pater mi pater mi:
currus israhel et auriga eius. Et nō vidit
eū amplius. Apprehēditq; vestimēta sua:
et scidit illa ī duas partes. Et leuauit pal
lium helie qd ceciderat ei. Reuersusq; ste
tit sup ripā iordanis: et pallio helie quod
ceciderat ei percussit aq̄s: et nō sūt diuise. Et
dixit. Ubi ē de⁹ helie ecīā nūc? Percussitq;
aq̄s: et diuise sūt huc atq; illuc: et transiit
heliseus. Elibētes autē filij prophetarū qui
erant in hiericho decōtra dixerūt. Requite
uit spiritus helie sup heliseum. Et venien
tes in occurū eius adorauerūt eū p̄ni in
terrā: dixeruntq; illi. Ecce cū seruis tuis
sūt quinquaginta viri fortes. qui possunt
ire. et querere dominū tuū: ne forte tulerit
eū spiritus domini et proiecerit eū ī onū
montiū aut in vnā vallium. Qui ait. Noli
te mittere. Coegeruntq; eū: donec acquie
sceret et diceret. Mittite. Et miserūt quīq;
ginta viros. Qui cū quesisset tribus diebo
non inuenerunt. Et reuersi sunt ad eum.
At ille habitabat in hiericho: et dixit eis.
Nūquid nō dixi vob: nolite mittere? Dixe
rūt quoq; viri ciuitatis ad heliseum. Ecce
habitacō ciuitatis huius optima est sicut
tuipse domūe prospicis: sed aque pessime
sūt: et terra sterilis. At ille ait. Afferte mi
hi vas nouum: et mittite in illud sal. Qd
cum attulissent: egressus ad fontem aqua
rum misit in illum sal: et ait. Dec dicit do
minus. Sanauit aquas has: et non erit vl
tra in eis mors neq; sterilitas. Sanate
sunt ergo aque vsq; in diem hanc: iuxta
verbum helisei quod locutus est. Ascendit
autem inde heliseus in bethel. Cūq; ascē
deret per viam pueri parui egressi sunt d
ciuitate: et illudebant ei dicentes. Ascen
de calue: ascende calue. Qui cum resper
isset vidit eos: et maledixit eis in nomine
domini. Egressiq; sunt duo vrsi. de saltu:

et lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros. Abijt autem inde in montem carmeli: et inde reuersus est in samariam.

Capitulum. III.

Ioram vero filius achab regnauit super israhel in samaria: anno decimo octauo iosaphat regis iude. Regnauitque duodecim annis: et fecit malum coram domino: sed non sicut pater suus et mater. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater eius: verumtamen in peccatis hieroboam filij nabath quod peccare fecit israhel adhesit: nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutrebat pecora multa: et soluebat regi israhel centum milia agnorum. et centum milia arietum cum velleribus suis. Cumque mortuus fuisset achab: preuaricatus est fedus quod habebat cum rege israhel. Egressus est igitur rex ioram in die illa de samaria: et recensuit uniuersum israhel: misitque ad iosaphat regem iuda dicens. Rex moab recessit a me: veni mecum contra eum ad prelium. Qui respondit. Ascendam. Qui meus est tuus est: populus meus populus tuus: et equi mei equi tui. Dixitque. Per quam viam ascendemus? At ille respondit. Per desertum ydumee. Perrexerunt igitur rex israhel et rex iuda et rex edom. et circueuerunt per viam septem dierum: nec erat aqua exercitui et iumentis que sequebantur eos. Dixitque rex israhel. Heu heu heu. Congregauit nos dominus tres reges: ut traderet in manu moab. Et ait iosaphat. Est ne hic propheta domini: ut deprecemur dominum per eum? Et respondit vnus de seruis regis israhel. Est hic heliseus filius saphat: qui fundebat aquam super manus helie. Et ait iosaphat. Est apud eum sermo domini? Descenditque ad eum rex israhel et iosaphat rex iuda: et rex edom. Dixit autem heliseus ad regem israhel. Quibus mihi et tibi est? Vade ad prophetas patris tui et matris tue. Et ait illi rex israhel. Quare congregauit dominus tres reges hos ut traderet eos in manus moab? Dixitque ad eum heliseus. Cuius dominus exercituum in cuius conspectu sto: quod si non vultum iosaphat regis iude erubescerem: non attendissem quid te nec resperissem. Nunc autem adducite mihi psalteren. Cumque caneret psalteres: facta est super eum manus domini. Et ait. Decis-

cit dominus. Facite alueum torretis huius fossas et fossas. Dec ei dicit dominus. Non videbitis ventum neque pluuiam: et alueus iste replebitur aquis: et bibetis vos et familie vestre et iumenta vestra. Parumque est hoc in conspectu domini: insuper tradet etiam moab in manus vestras. Et percucietis omnem ciuitatem munitam et omnem urbem electam: et uniuersum lignum fructiferum succidetis cunctosque fontes aquarum obturabitis et omnem agrum egregium operietis lapidibus. Factum est igitur mane quando sacrificium offerri solet: et ecce aque ueniebant per viam edom. Et repleta est terra aquis. Aniuersi autem moabites audientes quod descenderent tres reges ut pugnarent aduersus eos conuocauerunt omnes qui accincti erant balthreo desuper: et steterunt in terminis primoque mane surgentes. et orto iam sole ex aduerso aquarum: viderunt moabites econtra aquas rubras quasi sanguineas: dixeruntque. Sanguis gladij est. Pugnaverunt reges contra se: et ceciderunt mutuo. Nunc perge ad predam moab. Perrexeruntque in castra israhel. Porro consurgens israhel percussit moab: et illi fugerunt coram eis. Eleuerunt igitur qui vicerant. et percusserunt moab. et ciuitates destruxerunt: et omnem agrum optimum mittentes singuli lapides repleuerunt: et uniuersos fontes aquarum obturauerunt: et omnia ligna fructifera succiderunt: ita ut muri tantum fictiles remanerent. Et circumdata est ciuitas a fundibularijs: et magna ex parte percussa. Quod cum vidisset rex moab preualuisse scilicet hostes tulit secum septingentos viros educentes gladios ut irruerent ad regem edom: et non potuerunt. Arripiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro eo obtulit olocaustum super murum: et facta est indignatio magna in israhel. Statimque recesserunt ab eo. et reuersi sunt in terram suam.

Capitulum. III.

Mulier autem quedam de uxoribus prophetarum. clamabat ad heliseum dicens. Seruus tuus vir meus mortuus est: et tu nosti quia seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor venit: ut tollat duos filios meos ad seruum sibi. Cui dixit heliseus. Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi. Quid habes in

homo tua: At illa rēdit. **Nō** habeo ācilla tua quicquā ī domo mea: nisi pap olei q̄ vngar Cui ait. **Elate**. pete mutuo ab oīb vicinis tuis vasa vacua n̄ pauca: et īgrete re et claude ostiū tuū cū ītrīsec' fueris tu et filij tui. et mitte īde ī oīa vasa hec: et cum plena fuerint tolles **Fuit** itaq; mulier: et clausit ostiū sup se et sup filios suos. Illi offerebāt vasa: et illa īfūdebat Cūq; plena fuisset vasa: dixit ad filiū suū. **Affer** mihi adhuc vas **Et** ille rēdit **Nō** habeo **Stetit** q; oleū. **Venit** at illa et indicauit homī dī **Et** ille: **Elate** īquit vende oleū et redde creditori tuo: tu at et filij tui viuite de reliq. **Facta** ē at quedā dies: et trāsibat helise' p sunā ciuitatē **Erat** at ibi mlier magna: q̄ tenuit eū vt comederet panē Cūq; frequēter īde trāsiret: diuertebat ad eā vt comederet panē **Que** dixit ad vīz suū **Animaduerto** q; vir dei sc̄us ē iste: qui trāsīt per nos frequēter **Faciam** ḡ ei cenaculū puū et ponam ei in eo lectulū et mensā et sellaz et cādelabrū: vt cū venerit ad nos maneat ibi. **Facta** est ergo dies quedā: et veniens diuertit ī cenaculū: et requieuit ibi **Dixit** q; ad giezi puerū suū. **Loca** sunamiten istā. **Qui** cū vocasset eā. et illa stetit coram eo: dixit ad puerū suū. **Loquere** ad eā. **Ecce** sedule in omnib; ministrasti nob; quid vis vt faciā tibi: **Nūquid** habes negocium: et vis vt loquar regi siue pncipi milicie: **Que** respondit. **In** medio populi mei habito. **Et** ait. **Quid** ergo vult vt faciā ei: **Dixitq;** giezi. **Ne** queras. **Filium** enim nō habet: et vir eius senex est. **Precepit** itaq; vt vocaret eā. **Que** cū vocata fuisset et stetit ante ostium: dixit ad eā **In** tēpore isto in hac eadem hora si vita comes fuerit: habebis in vtero filiū. **At** illa **Noli** queso dñe mi vir dei. noli mētiri ancille tue. **Et** cōcepit mulier: et peperit filiū in tēpore. et ī hora eadē q̄ dixerat heliseus. **Creuit** at puer: et cū esset qdā dies et egresus isset ad patrē suū ad messorēs: ait patri suo. **Caput** meū doleo **At** ille dixit puero. **Tolle**: et duc eū ad matrē suam. **Qui** cū tulisset et duxisset eū ad matrē suā: posuit eū illa sup gēua sua vsq; ad meridiē et mortuus est. **Ascendit** autē et collocauit eū sup lectū hominis dei: et clausit ostium **Et** egressa vocauit vīz suū. **Et** ait. **Mitte**

mecū obsecro unū de pueris et azinam: vt excurrā vsq; ad hominem dei. et reuertar. **Qui** ait illi. **Quā** ob causā vadis ad eū: **Hodie** nō sunt kalende neq; sabbatū **Que** respondit. **Eladam**. **Strauitq;** azinā: et pcepit puero. **Mina** et propera: ne mihi moram facias in eundo: et hoc age qd p̄cipio tibi. **Profecta** ē igitur: et venit ad virum dei in montē carmeli. **Cunq;** vidisset eam vir dei decontra: ait ad giezi puerū suū. **Ecce** sunamitis illa. **Elate** ergo in occursum eius: et dic ei. **Recte** ne agis circa te et circa vīz tuū: et circa filiū tuū: **Qui** rēdit. **Recte** Cūq; venisset ad virū dei ī montē apprehēdit pedes eius: et accessit giezi vt amoueret eā **Et** ait homo dei. **Dimitte** illā. **Anima** enī eius in amaritudine est: et dominus celauit a me. et nō indicauit mihi. **Que** dixi illi. **Nūquid** petiui filiū a dño meo: **Nūquid** nō dixi tibi: ne illudas me: **Et** ille ait ad giezi. **Accinge** lūbos tuos: et tolle baculū meū in manu tua et vad **Si** occurrerit tibi homo nō salutes eū: et si salutauerit te quispiam non respōdeas illi. **Et** pones baculū meū sup faciē pueri **Porro** mater pueri ait. **Eluiit** dñs et viuī aīa tua: nō dimittā te. **Surrexit** ergo: et secut' ē eā. **Giezi** aut precesserat ante eos: et posuerat baculū super faciē pueri: et nō erat vox neq; sensus. **Reuersusq;** est in occursum ei: et nūciauit ei dīcēs. **Nō** surrexit puer. **Ingressus** est ergo heliseus domum et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. **Ingressusq;** claudit ostium super se et sup puerum: et orauit ad dominum. **Et** ascendit. et incubuit super puerū: posuitq; os suū super os eius et oculos suos sup oculos eius. et manus suas sup man' eius et incurruauit se sup eū: et calefacta ē caro pueri. **At** ille reuersus. deambulabat in domo semel huc atq; illuc: et ascēdit et incubuit super eū. **Et** oscitauit puer sepcies. aperuitq; oculos. **Et** ille vocauit giezi: et dixit ei. **Loca** sunamiten hanc **Que** vocata ingressa est ad eum. **Qui** ait **Tolle** filiū tuū **Venit** illa et corruit ad pedes eius: et adorauit sup terraz **Tulitq;** filiū suū. et egressa est: et heliseus reuersus est in galgala. **Erat** autem fames in terra: et filij prophetarū habitabant coram eo. **Dixitq;** vni de pueris suis. **Donec** ollā grandem: et coque

pulmētū filijs pphetar. Et egressus ē vn⁹
in agrū: vt colligeret herbas agrestes. In
uenitq; q̄si vitē siluestrem: ⁊ collegit ex ea
coloquintidas agri ⁊ impleuit palliū suū
⁊ reuersus pscidit in ollā pulmētū. Nescie-
bat enī quid esset: infuderunt igiŕ socijs
vt comederēt. Cūq; gustassent de coctione
exclamauerūt dicentes. Mors in olla vir
dei. Et non potuerunt comedere. At ille:
afferte inqt̄ farinā. Cūq; attulissent: misit
in ollam ⁊ ait. Infunde turbe vt comedāt
Et nō fuit amplius quicq; amaritudinis
in olla. Vir autē quidā venit de balsalisa
deferēs viro dei panes p̄micias ⁊ viginti
panes ordeaceos: ⁊ frumentū nouū ī pera
sua. At ille dixit. Da populo vt comedat
Responditq; ei minister eius. Quantū est
hoc vt aponā coram centū viris? Rursus
ille: da ait populo vt comedat. Nec enim
dicit dñs. Comedent: ⁊ supererit. Posuit
itaq; coram eis. Qui comederunt: ⁊ super-
fuit iuxta verbum domini.

Capitulum.

V.

Naaman princeps milicie regis si-
rie erat vir magnus apud domi-
num suum: ⁊ honoratus. Per illū
enī dedit dñs salutē sirie. Erat autē vir for-
tis ⁊ diues: sed leprosus. Porro de siria es-
gressi fuerant latrūculi: ⁊ captiuā duxe-
rant de terra israhel puellā paruulā: que
erat in obsequio vxoris naaman. Que ait
ad dominā suā. Utinā fuisset domin⁹ me-
us ad prophetā qui est in samaria: profe-
cto curasset eū a lepra quā habet. Ingres-
sus est itaq; naaman ad dñm suū: ⁊ nun-
ciavit ei dicens. Sic ⁊ sic locuta ē puella
de terra israhel. Dixitq; ei rex sirie. Elate:
⁊ mittam litteras ad regē isrl. Qui cū pro-
fectus esset ⁊ tulisset secū decē talenta ar-
gēti ⁊ sex milia aureos. ⁊ decē mutatoria
vestimentor: detulit litteras ad regē isrl
in hec verba. Cū acceperis epistolā hanc:
scito q; miserim ad te naaman seruū meū
vt cures eum a lepra sua. Cūq; legisset rex
israhel litteras: scidit vestimēta ⁊ ait. Nū-
quid deus ego sum vt occidere possim et
viniŕicare: quia iste misit ad me vt curez
hominem a lepra sua? Animaduertite et
videte: q; occasiones querat aduersum me
Quod cū audisset heliseus vir dei. scidisse
videlicet regē israhel vestimenta sua: misit

ad eū dicēs Quare scidisti vestimēta tua?
Eleniat ad me: ⁊ sciat esse prophetā ī isrl.
Elenit ergo naaman cum equis ⁊ currib⁹
et stetit ad ostium domus helisei. Misitq;
ad eū heliseus nunciū dicens. Elate et la-
uare sepcies in iordane: ⁊ recipiet sanita-
tes caro tua atq; mūdaberis. Iratus na-
aman. recebat dicens. Putabā q; egrede-
retur ad me ⁊ stans iuocaret nomen dñi
dei sui: ⁊ tangeret manu sua locū lepre: et
curaret me. Nūquid n̄ meliores sūt abana
⁊ pharŕar fluuij damasci oībo aq̄s israhel.
vt lauer in eis ⁊ mūder? Cū ergo vertisset
se ⁊ abiret indignans: accesserūt ad eum
serui sui. ⁊ locuti sūt ei. Pater: n̄ rē grā-
tem dixisset tibi ppheta. certe facere debue-
ras. Quantomagis quia nūc dixit tibi la-
uare ⁊ mundaberis? Descendit ⁊ lauit se-
pcies in iordane iuxta sermonē viri dei: ⁊
restituta est caro eius sicut caro pueri p-
uuli: ⁊ mundatus est. Reuersusq; ad virū
dei cū vniuerso comitatu suo: venit ⁊ ste-
tit coram eo ⁊ ait. Elere scio q; nō sit alius
deus ī vniuersa terra: nisi tantū ī israhel.
Obsecro itaq; vt accipias bñdictōez a ser-
uo tuo. At ille rñdit. Viuit dñs ante quē
sto: q; nō accipiā. Cūq; vim faceret: peni-
tus nō acq̄uit. Dixitq; naaman. Et vis.
Sed obsecro concede mihi seruo tuo: vt
tollam onus duorū burdonū de terra. Nō
enī faciet vltra seru⁹ tuus olocastū aut
victimā dijs alienis: nisi dño. Hoc autem
solū est de quo depreceris dominū p seruo
tuo: quando ingreditur dñs meus tēplū
remmon vt adoret. ⁊ illo innitente super
manum meam. si adorauero ī tēplo rem-
mon adorante eo ī eodē loco: vt ignoscat
mihi dñs seruo tuo p hac re. Qui dixit ei
Elate in pace. Abijt ergo ab eo: electo tē-
pore terre Dixitq; giezi puer viri dei. Pe-
percit dñs meus naaman siro istī: vt non
acciperet ab eo que attulit. Viuit dñs q;
curram post eū: ⁊ accipiam ab eo aliquid
Et secut⁹ ē giezi post tergū naamā. Quē
cum vidisset ille currentē ad se: desilijt de
curru ī occurŕū ei? ⁊ ait. Rectene sūt oīa?
Et ille ait. Recte. Domin⁹ meus misit me
ad te dicens. Modo venerunt ad me duo
adolescentes de monte effraim: ex filijs
prophetarum. Da eis talentum argen-
ti: ⁊ vestes mutatorias duplices. Dixitq;

naaman. Melius est ut accipias duo talēta. Et coegit eū: ligauitq; duo talēta argēti in duob; saccis. et duplicia vestimēta et imposuit duob; pueris suis: qui et portas uerūt corā eo. Cūq; venisset iā uesperī. tulit de manu eorū. et reposuit ī domo: dimisitq; viros et abierūt: ipse autē ingressus stetit corā dñō suo. Et dixit heliseus. Unde uenis giezi? Qui respōdit. Nō iuit fu? tu? quog; . At ille ait. Nonne cor meum ī p̄senti erat: quādo reuersus est hō de curru suo in occursum tuū? Nūc igit accipisti argentū et accepisti vestes: ut emas oliueta. et vineas et oues et boues et seruos et ancillas. Et lepra naaman adhaerebit tibi et semini tuo usq; in sempiternū. Et egressus est quasi nix ab eo leprosus.

Capitulum. VI.

Dixerūt autē filij prophetarū ad heliseum. Ecce locus in quo habitamus corā te: angustus est nobis. Camus usq; ad iordanē et tollāt singuli de silua materias singulas: ut edificem; nobis ibi locum ad habitandum. Qui dixit. Ite. Et ait unus ex illis. Veni ergo et tu cum seruis tuis. Respondit. Ego ueniam. Et abiit cū eis. Cūq; venissent ad iordanem: cedebant ligna. Accidit autē: ut cum unus materiā succidisset. caderet ferrum securis in aquā. Exclamauitq; ille et ait. Deu heu heu dñe mi: et hocipsū mutuo acceperā. Dixit autē hō dei Elbi cecidit: At ille monstrauit ei locū. Prescibit ergo lignū: et misit illuc. Natauitq; ferrū. Et ait. Tolle Qui extendit manū: et tulit illud. Rex autē sirie pugnabat cōtra israhel: consiliumq; inijt cū seruis suis dicēs. In loco illo et illo. ponamus insidias. Misit itaq; vir dei ad regem israhel dicens. Caue ne transeas in locum illum q; ibi siri in insidijs sunt. Misit itaq; rex israhel ad locū quē dixerat ei vir dei et preoccupauit eū: et obstruxit se ibi nō semel neq; bis. Conturbatūq; ē cor regis sirie pro hac re: et conuocatis suis ait. Quare nō indicatis mihi quis p̄ditor mei sit apud regem israhel? Dixitq; unus suorū ei. Nequaquā domine mi rex. s; heliseus propheta qui est in israhel idicat regi israhel omnia uerba quēcūq; locutus fueris in p̄clauī tuo. Dixitq; eis. Ite et uidete ubi sit: ut mittam et capiam eū. Annū-

ciauerūt ei dicentes. Ecce in dothaim Misit ergo illuc equos et currus: et robur exercitus. Qui cum venissent nocte: circūdederūt ciuitatem. Consurgens autem diluculo minister viri dei egressus est: uiditq; exercitū in circuitu ciuitatis et equos et currus. Nūciauitq; ei dicēs. heu heu heu domine mi quid faciem? At ille respōdit. Noli timere. Plures ei nobiscū sūt quā cū illis. Cūq; orasset heliseus ait. Dñe: aperi oculos huius ut videat. Et aperuit dñs oculos pueri. et uidit: et ecce mons plenus equorū et curruū igneorū ī circuitu helisei. Hostes uero descenderūt ad eum. Porro heliseus orauit ad dominū dicēs. Percute obsecro gentem hāc cecitate. Percussitq; eos dñs ne uiderēt: iuxta uerbū helisei. Dixit autē ad eos heliseus. Non est hec uia: nec ista ē ciuitas. Sequimini me: et ostendam uobis uirū quē queritis. Duxit ergo eos in samariā. Cūq; ingressi fuissent ī samariam: dixit heliseus Domine: aperi oculos istorum ut uideant. Aperuitq; dñs oculos eorū: et uiderunt se esse in medio samarie. Dixitq; rex israhel ad heliseum: cū uidissēs eos. Nunquid percuciam eos pater mi? Et ille ait. Non percucies. Neq; enim cepisti eos gladio et arcu tuo: ut percucias. Sed pone panē et aquā corā eis. ut comedant et bibant: et uadant ad dominū suū. Appositaq; est eis ciborum magna preparatio. Et comederunt et biberunt: et dimisit eos: abieruntq; ad dominum suū. Et ultra non uenerunt latrones sirie in terrā israhel. Factū est autē post hec congregauit benadab rex sirie uniuersum exercitū suū: et ascendit et obsidebat samariā. Factaq; ē fames magna in samaria: et tādū obfessa ē donec ueniret caput azini octoginta argenteis: et quarta pars cabi stercoreis columbarū quinq; argenteis. Cūq; rex israhel transiret per murū: mulier quedam exclamauit ad eum dicēs. Salua me dñe mi rex. Qui ait. Nō te saluet dñs Ante te possum saluare. De area: uel de torculari. Dixitq; ad eam rex. Quid tibi uis? Que respondit. Mulier ista dixit mihi. Da filium tuum ut comedamus eum hodie: et filiū meū comedemus cras. Corripimus g; filiū meū: et comedimus: dixitq; ei die altera. Da filiū tuū: ut comedam; eū.

Que abscondit filiū suum. Quob cū audisset rex scidit vestimēta sua: et trāsiebat per muꝝ. Eliditq; oīs popul' ciliciū q̄ vestit' erat ad carnē intrinsecus. Et ait rex. Dec mihi faciat de'. et hec addat: si steterit caput helisei filij saphat sup ipsū hodie. Heliseus aut sedebat in domo sua: et senes sedebāt cū eo. Premisit itaq; viꝝ: et antequā veniret nūcius: ille dixit ad senes. Nunq̄d scitis q̄ miserit fili' homicidē huc ut prescīdāt caput meum? Elidete ergo: cū venerit nūcius. claudite ostium: et non sinatis eū introire. Ecce enim sonitus peduꝝ dñi eius post eum est. Abhuc illo loquēte eis apparuit nūcius qui veniebat ad eum. Et ait. Ecce tantū malū a dño est. Quid amplius expectabo a domino?

Capitulū.

VII.

Dixit autem heliseus. Audite verbum dñi. Dec dicit dñs. In tēpoꝝ re hoc cras. modū simile vno statere erit: et duo modij ordeī statere vno in porta samarie. Respondens vnus de ducibus sup cuius manum rex incūbebat homini dei ait. Si dñs fecerit ecia catharactas ī celo apiri: nūq̄d poterit eē qd loqueris? Qui ait. Videb ocul' tuis: et inde nō comedes. Quatuor ḡ viri erāt leprosi iuxta introitū porte: q̄ dixerūt abinuicē. Quid hic esse voluim' donec moriamur? Siue īgredi voluerim' ciuitatē fame moriemur siue māserim' h moriēdū nob ē. Venite ḡ et trāsugiam' ad castra sirie. Si pepercerint nob viuem': si aut occidere voluerit nihilomin' moriemur. Surrexerūt ḡ vesp̄ri: ut veniret ad castra sirie. Cūq; venisset ad p̄ncipiū castroꝝ sirie: nullū ibidē repererūt. Siquidē dñs sonitū audiri fecerat in castris sirie curruū et equoꝝ: et exercitus plurimi. Dixerūtq; abinuicē. Ecce mercede cōduxit aduersum nos rex isrl' reges getheoꝝ et egiptioꝝ: et venerūt super nos. Surrexerūt ḡ et fugerūt in tenebris: et dereliquerūt tentoria sua et equos et azinos in castris: fugerūtq; animas tantū suas saluare cupientes. Igit cū venisset leprosi illi ad p̄ncipiū castroꝝ ingressi sūt vnū tabnaculū: et comederūt et biberūt. Tulerūt q̄ inde argētū et aurū et vestes: et abierūt et absconderunt. Et rursus reuersi sunt ad aliud tabnaculū: et inde similē auferētes

absconderunt. Dixeruntq; abinuicē. Non recte facimus. Dec enī dies boni nūcij est. Si tacuerimus et noluerim' nūciare vsq; mane: sceleris arguemur. Venite eamus et nunciemus in aula regis. Cūq; venisset ad portā ciuitatis: narrauerūt eis dicētes. Iuimus ad castra sirie et nullum ibidē reperimus hominē: nisi equos et azinos alligatos: et fixa tentoria. Jerunt ḡ portarij: et nūciauerunt in palacio regis intrinsecus. Qui surrexit nocte: et ait ad seruos suos. Dico vob quid fecerit nob sirī. Sciunt qz fame laboramus: et idcirco egressi sūt d castris: et latitāt ī agris dicētes. Cū egressi fuerit d ciuitate capiemus eos viuos: et tūc ciuitatē īgredi potuerim'. Respōdit at vn' fuoꝝ ei'. Tollamus quinq; eqs q̄ remāserūt ī vrbe: qz ipsi tantū sūt ī vniuersa mltitudine israhel. alij enī psumpti sunt: et mittentes explorare poterim'. Abduxerūt ergo duos equos: misitq; rex in castra sirioꝝ dicens. Ite et videte. Qui abierunt post eos vsq; ad iordanen. Ecce aut oīs via plena erat vestib' et vasis: q̄ p iecerant sirī cū turbaren. Reuersiq; nūcij indicauerūt regi. Et egressus populus diripuit castra sirie: factusq; est modius simile statere vno. et duo modij ordeī statere vno: iuxta verbum domini. Porro rex ducem illum in cuius manu icubuerat cōstituit ad portā: quem cōculcauit turba in introitu porte et mortuus est: iuxta qd locutus fuerat vir dei quando descēderat rex ad eum. Factūq; est scdm sermonē viri dei. quem dixerat regi quando ait. duo modij ordeī statere vno erūt. et modius simile statere vno hoc eodem tempore cras in porta samarie: quando responderat dux ille viro dei et dixerat. eciam si dominus fecerit catharactas in celo nunquid poterit fieri qd loqris: et dixit ei videb oculis tuis. et inde nō comedes. Euenit ergo ei sicut predictum erat: et conculcauit eum populus in porta: et mortuus est.

Profugi sirī a sonitu curruū

Capitulum.

VIII.

Heliseus at locut' ē ad mulierē: cuius viuere fecerat filium dicens. Surge: vade tu et dom' tua: et peregrinare ubicūq; repereris. Locabit enī dñs famem: et veniet super terram septem

annis. Que surrexit et fecit iuxta verbū hominis dei. et vadēs cū domo sua: peregrinata ē in terra philistiim. diebus multis. Cūq; finiti essent anni septē: reuersa ē mulier de terra philistiim. Et ingressa ē: ut interpelleret regē p domo sua. et p agris suis. Rex autē loquebat cū giezī puero viri dei dicēs. Narra mihi oīa magnalia q̄ fecit heliseus. Cūq; ille narraret regi quō mortuū suscitatset: aparuit mulier cui? uiuificauerat filiū clamās ad regē pro domo sua et p agris suis. Dixitq; giezī. Domine mi rex hec ē mulier: et hic ē fili? ei? quē suscitauit heliseus. Et interrogauit rex mulierē. Que narrauit ei. Deditq; ei rex eunuchū vnū dicēs. Restitue ei oīa q̄ sua sūt: et vniuersos redditus agroz a die qua reliquit terram vsq; ad p̄sens. Elenit quoq; heliseus damascū. et benadab rex sirie egrotabat. Nunciaueruntq; ei dicentes. Elenit vir dī buc. Et ait rex ad azabel. Tolle tecū munera et vade in occursum viri dei: et cōsule dñm p eū dicens. Si euadere potero de infirmitate mea hac? Fuit igitur azabel in occursum eius habēs secum munera et oīa bona damasci onera q̄braginta cameloz. Cūq; stetisset coram eo ait. Filius tuus benadab rex sirie misit me ad te dicēs. Si sanari potero de infirmitate mea hac? Dixitq; ei heliseus. Glade dic ei. Sanaberis. Porro ostēdit mihi dominus: quia morte moriet. Stetitq; cū eo et turbatus est vsq; ad suffusionē vultus. Fleuitq; vir dī. Cui azabel ait. Quare domin? me? flet? At ille dixit. Quia scio que factururus sis filiis israhel mala. Ciuitates eoz munitas igne succentēs: et iuuenes eoz interficies gladio: et paruulos eoz elides. et pregnantēs diuites. Dixitq; azabel. Quid ei sum seruus tuus canis: ut faciā rem istā magnā? Et ait heliseus. Ostendit mihi dñs te regē sirie fore. Qui cū recessisset ab heliseo venit ad dñm suum. Qui ait ei. Quid tibi dixit heliseus? At ille rēdit. Dixit mihi: recipies sanitatē. Cūq; venisset dies altera. tulit stragulum et infudit aquam: et expandit super faciem eius. Quo mortuo: regnauit azabel p eo. Anno quinto iorā filij achab regis israhel regnauit iorā filius iosaphat rex iuda. Triginta duorum annorum erat cū regnare cepisset: et octo

annis regnauit in hierusalē. Ambulauit q; in vijs regū israhel: sicut ambulauerat domus achab. Filia enī achab erat vxor eius. Et fecit quod malū est in p̄spectu dñi. Noluit autem dominus disperdere iudaz ppter dauid seruum suum: sicut p̄miserat ei ut daret illi lucernam. et filiis eius cunctis diebus. In diebus eius recessit edom ne esset sub iuda: et constituit sibi regez. Venitq; ioram seira: et omnis exercit? cū eo. Et surrexit nocte: percussitq; idumeos qui eū circūdederant. et principes curruū. Populus autē fugit in tabernacula sua. Recessit ergo edō ne esset sub iuda: vsq; ad diē hanc. Tunc recessit et lobna in tēpore illo. Reliqua autem sermonum iorā et vniuersa que fecit: nonne hec scripta sūt in libro verborum dierum regum iuda? Et dormiuit iorā cum patribus suis: sepultusq; est cum eis in ciuitate dauid: et regnauit ochozias filius ei? p eo. Anno duodecimo iorā filij achab regis israhel: regnauit ochozias filius iorā regis iude. Eligintiduum annorum erat ochozias cum regnare cepisset: et vno āno regnauit in hierusalē. Nomen matris ei? atalia filia amri regis israhel: et ambulauit in vijs domus achab et fecit qd malum est corā dño sicut dom? achab. Gener enī domus achab fuit. Abijt quoq; cum iorā filio achab ad p̄liandū cōtra asabel regē sirie in ramoth galaad: et vulnerauerunt sirī iorā. Qui reuersus est ut curaretur in iesrahel: quia vulnerauerat eū sirī in ramoth p̄liatē ptra asabel regem sirie. Porro ochozias filius iorā rex iuda descendit inuisere iorā filiū achab in iesrahel: q; egrotabat ibi.

Capitulū.

.IX.

Neliseus autem propheta vocauit vnum de filiis p̄phetaz. et ait illi. Accinge lumbos tuos: et tolle lenticulam olei hanc in manu tua: et vade in ramoth galaad. Cūq; veneris illuc: videbis iehu filium iosaphat filij namsi. Et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum et introduces in interius cubiculum: tenensq; lenticulam olei fundes super caput eius: et dices. Dec dicit dominus. Unxi te regem super israhel. Aperiesq; ostium et fugies: et non ibi subsistes. Abijt ergo adolescēs puer propheta in ramoth

galaad: et ingressus est illuc. Ecce autem principes exercitus sedebant. Et ait. Verbum mihi ad te o princeps. Dixitque iehu Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit Ad te o princeps. Et surrexit: et ingressus est cubiculum. At ille fudit oleum super caput eius. Et ait. Hec dicit dominus deus israel. Anxi te regem super populum domini israel: et percucies domum achab domini tui. Et ulciscar sanguinem servorum meorum prophetarum: et sanguinem omnium servorum domini de manu iezabel. perdatque omnem domum achab. Et interficiam de domo achab migem te ad parietem: et clausum et novissimum in israel. Et dabo domum achab sicut domum hieroboam filij nabath: et sicut domum baasa filij achia. Iezabel quoque comedet canes in agro israel: nec erit qui sepeliat eam. Aperuitque ostium: et fugit Iehu autem ingressus est ad servos domini sui. Qui dixerunt ei. Recte ne sunt omnia? Quid venit isanus iste ad te? Qui ait eis. Nostis hominem: et quid locutus sit. At illi responderunt falsum est: sed magis narra nobis. Qui ait eis. Hec et hec locutus est mihi. Et ait. Hec dicit dominus. Anxi te regem super israel. Festinauerunt itaque: et unusquisque tollens pallium suum posuerunt sub pedibus eius in similitudinem tribunalis: et cecinerunt tuba atque dixerunt. Regnabit iehu. Coniuravit ergo iehu filius iosaphat filij nassi contra ioram. Porro ioram obsecerat ramoth galaad. ipse et omnis israel contra azazel regem sirie: et reuersus fuerat ut curaretur in israel propter vulnera: quia percusserant eum sirii preliante contra azazel regem sirie. Dixitque iehu. Si placet vobis nemo egrediamur profugus de ciuitate: ne vadat et nunciet in israel. Et ascendit: et profectus est in israel. Ioram enim egrotabat ibi: et ochozias rex iuda descenderat ad visitandum ioram. Igitur speculator qui stabat super turris israel: vidit globum iehu venientis. Et ait. Elideo ego globum. Dixitque ioram. Tolle currum: et mitte in occursum eorum: et dicat vadens. Recte ne sunt omnia? Abijt ergo qui ascenderat currum in occursum eius. Et ait. Hec dicit rex. Pacata sunt omnia: Dixitque iehu. Quid tibi et paci? Transi et sequere me. Nunciatum quoque speculatori dicens. Venit nuncius ad eos: et non reuertitur. Misit etiam currum equorum secundum: venitque ad eos: et ait. Hec dicit rex. Numquid pax est? Et ait iehu.

Quid tibi et paci? Transi et sequere me. Nunciatum autem speculatori dicens. Venit usque ad eos: et non reuertitur. Est autem incessus quasi incessus iehu filij namsi. Preceps ei gradibus. Et ait ioram. Iugite currum. Iuxeruntque currum eius. Et egressus est ioram rex israel et ochozias rex iuda: singuli in curribus suis. Egressique sunt in occursum iehu. et invenerunt eum in agro naboth israelite. Cumque vidisset ioram iehu: dixit. Pax est iehu! At ille respondit. Que pax? Abhuc fornicaciones iezabel matris tue. et beneficia eius multa vigent. Conuertit autem ioram manum suam: et fugiens ait ad ochoziam. Insidie ochozias. Porro iehu tetendit arcum manu: et percussit ioram inter scapulas. Et egressa est sagitta per cor eius: statimque corruit in currum suo. Dixitque iehu. ad badacher ducem. Tolle pice eum in agro naboth israelite. Memini enim quando ego et tu sedentes in currum sequebamur achab patrem huius: quod dominus ostendit hoc levauerit super eum dicens. Si non pro sanguine naboth. et pro sanguine filiorum eius quem vidi heri ait dominus: reddam tibi in agro isto dicit dominus. Nunc ergo tolle et proice eum in agro: iuxta verbum domini. Ochozias autem rex iuda videns hoc fugit per viam domus orti: persecutusque est eum iehu: et ait. Ecce hunc percutite in currum suo. Et percusserunt eum in ascensu gaber: qui est iuxta ieblaam. Qui fugit in mageddo: et mortuus est ibi. Et imposerunt eum servi eius super currum suum et tulerunt in hierusalem: sepelieruntque in sepulcro cum patribus suis in ciuitate david. Anno undecimo ioraz filij achab regis israel regnavit ochozias super iudam: venitque iehu in israel. Porro iezabel introitu eius audito depinxit oculos suos stibio. et ornavit caput suum: et respexit per fenestram ingredientem iehu per portam: et ait. Numquid pax potest esse zamri. qui interfecit dominum suum? Levavitque iehu faciem suam ad fenestram et ait. Que est ista? Et inclinaverunt se ad eum duo vel tres eunuchi: et dixerunt. Hec est illa iezabel. At ille dixit eis. Precipitate eam deorsum. Et precipitaverunt eam. Aspersusque est sanguine paries et equorum ungule conculcaverunt eam. Cumque introgressus esset ut comederet biberetque ait. Ite et videte maledictam illam et sepelite eam: quia filia regis est. Cumque

issent ut sepelirēt eā: nō inuenerūt nisi caluaria ⁊ pedes ⁊ sumas manus. Reuersiq; nūciauerūt ei. Et ait iehu. Sermo dñi est: quē locut⁹ ē p̄ suū suū beliam thesbitē dicēs. In agro iefrabel p̄metent canes carnes iezabel. Et erūt carnes iezabel sic sterc⁹ sup faciē terre ī agro iefrabel: ita ut p̄tereuntes dicāt. Deccine ē illa iezabel!

Capitulū. X.

Erant autē achab septuaginta filij ī samaria. Scripsit g̃ iehu litteras: ⁊ misit in samaria ad optimates ciuitatis ⁊ ad maiores natu ⁊ ad nutritios achab dicēs. Statim ut acceperitis litteras has qui habetis filios dñi vestri et curr⁹ ⁊ equos ⁊ ciuitates firmas ⁊ arma: eligite meliorē ⁊ eū qui vobis placuerit de filiis domini vestri. ⁊ eū ponite sup solius patriā sui: ⁊ pugnate pro domo domi vestri. Timuerunt illi vehementer: ⁊ dixerūt. Ecce duo reges non potuerunt stare corā eo: et quomodo nos valebimus resistere? Miserunt ergo p̄positi domus et prefecti ciuitatis ⁊ maiores natu et nutritij ad iehu dicentes. Serui tui sumus: quēcūq; iusseris faciemus: nec p̄stituemus nobis regem. Quēcūq; tibi placet fac. Rescripsit autē eis litteras secundo dicens. Si mei estis ⁊ obeditis mihi: tollite capita filiorū dñi vestri. ⁊ venite ad me hac eadem hora cras in iefrabel. Porro filij regis septuaginta viri apud optimates ciuitatis nutriti bāt. Cūq; venissent littere ad eos: tulerūt filios regis ⁊ occiderunt septuaginta viros: ⁊ posuerunt capita eorū in cophinis et miserunt ad eum in iefrabel. Venit autē nuncius ad eū: ⁊ indicauit ei dicēs. Attulerūt capita filiorū regis. Qui r̄ndit. Ponite ea ad duos acervos iuxta introitū porte vsq; mane. Cūq; diluxisset egressus ē ⁊ stans dixit ad oēm populū. Iusti estis. Si ego coniuraui p̄tra dñm meū ⁊ interfeci eū: quis percussit oēs hos? Elidete g̃ nūc quoniam nō cecidit de sermonib⁹ domi in terra q̄s locutus est dominus sup domū achab: ⁊ dominus fecit quod locutus ē ī manu sui belie. Percussit igitur iehu omēs qui reliqui erant de domo achab in iefrabel. ⁊ vniuersos optimates eius ⁊ notos ⁊ sacerdotes: donec nō remanerēt ex eo reliquie. Et surrexit: ⁊ venit ī samaria

Cūq; venisset ad cameram pastoz in via. inuenit fratres ochozie regis iuda. dixitq; ad eos. Qui nā estis vos? Qui r̄nderūt. Fratres ochozie sumus: ⁊ descēdimus ad salutandos filios regis. et filios regine. Qui ait. Cōprehendite eos viuos. Quos cū cōprehendissent viuos: iugulauerūt eos in cisterna iuxta camerā quadraginta viros: ⁊ non reliquit ex eis quēq;. Cūq; abisset inde inuenit ionadab filiū rechab in occursum sibi: ⁊ benedixit ei. Et ait iehu ad eum. Nūquid est cor tuū rectum cū corde meo sicut cor meum cum corde tuo? Et ait ionadab. Est. Si est inquit: da manū tuā. Qui dedit ei manū suā. At ille leuauit eū ad se in currum: dixitq; ad eū. Veni mecum: ⁊ vide zelum meū p̄ dño. Et impositū in currum suo duxit in samariam. Et percussit omnes qui reliqui fuerāt de achab in samaria vsq; ad unum: iuxta verbū domini quod locutus est p̄ belia. Cōgregauit ergo iehu omnē populū: ⁊ dixit ad eos. Achab coluit baal parū: ego autē colā eū ampli⁹. Nūc igitur omnes p̄phetas baal: et vniuersos seruos ei⁹ ⁊ cūctos sacerdotes ip̄ius vocate ad me. Nullus sit qui nō veniat. Sacrificiū enī grande est mihi baal. Quicūq; defuerit nō vnet. Porro iehu faciebat hoc insidiosē: ut disperderet cultores baal. Et dixit. Sanctificate diem solē nem baal. Vocauitq; ⁊ misit in vniuersos terminos israhel: ⁊ venerunt cuncti serui baal. Non fuit residuus ne vnus quidem: qui nō veniret. Et ingressi sunt templū baal. Et repleta ē dom⁹ baal: a sumo vsq; ad sūmum. Dixitq; hīs qui p̄erant sup vestes. Proferite vestimēta vniuersis seruis baal. Et protulerunt eis vestes. Ingressusq; iehu et ionadab filius rechab templū baal: ait cultoribus baal. Perquirite et videte: ne quis forte vobiscum sit de seruis dñi: s; ut sint serui baal soli. Ingressi sunt igitur ut facerēt victimas et olocausta: iehu autem preparauerat sibi foris octoginta viros: et dixerat eis. Quicūq; fugerit de hominib⁹ hīs quos ego adduxero in man⁹ vras: anima eius erit pro anima illi. Factū ē autē cū p̄pletum esset olocaustu: p̄cepit iehu militibus ⁊ ducibus suis. Ingreddimī ⁊ percutite eos. Nullus euadat. percussuntq; eos in ore gladij et proiecerunt.

Quarta

milites et duces. Et ierūt in ciuitatē templi baal et ptulerūt statuā de phano baal: et pbusserūt et cōminuerunt eam. Destru-
xerūt quoq; etem baal: et fecerūt p ea la-
trinas vsq; in diē hanc. Deleuit itaq; iehu
baal de isrl: veruntū a pctis hierobo-
am filij nabath qui peccare fecit isrl non
recessit: nec dereliquit vitulos aureos qui
erāt in bethel et i dan. Dixit at dñs ad iehu.
Quia studiose egisti quod rectū erat et
placebat in oculis meis: et oīa que erāt in
corde meo fecisti p domū achab: filij tui
vsq; ad quartā generacōz sedebūt sup tro-
num isrl. Porro iehu n custodiuit vt am-
bularēt i lege dñi dei isrl. i toto corde suo
Non ei recessit a pctis hieroboaz: qui pec-
care fecerat isrl. In diebus illis cepit dñs
tedere super isrl. Percussitq; eos asabel in
vniuersis finibz israhel: a iordane p ori-
entalē plagam. omnē terrā galaad. et gab
et ruben et manasse. ab aroer que est sup
torrentem arnon et galaad et basan. Reliq;
aut verborz iehu et vniuersa que fecit et
fortitudo eius: nonne hec scripta sunt in
libro verborz diez regum israhel? Et dor-
miuit iehu cum patribz suis: sepelierūtq;
eum in samaria: et regnavit ioacham fili-
us eius pro eo. Dies aut quos regnavit iehu
super israhel viginti et octo anni sunt in
samaria.

Capitulum XI.

Atalía vero mater ochozie videns
mortuū filium suū: surrexit et in-
terfecit omne semen regiū. Tol-
lens aut iosaba filia regis iozab. soror o-
chozie ioas filiū ochozie. furata est eū de
medio filioz regis qui interficiebant. et
nutricē ei de triclinio et abscōdit eū a fa-
cie atalie vt n interficeret: eratq; cū ea sex
ānis clam i domo dñi. Porro atalia reg-
uit sup terras septēz ānis. Anno at septi-
mo misit ioiaba et assumēs centuriones et
milites itroduxit ad se i templū dñi: pepi-
gitq; cū eis fedus. Et adiurās eos i domo
dñi oñdit eis filiū regis: et pcepit illis di-
cēs. Iste ē fmo quē facere debetis. Tercia
ps vīm introeat sabbato: et obfuet excubi-
as domus regis. Tercia at ps sit ad portā
seyr. et tertia ps sit ad portā que ē post ha-
bitaculū scutariorum: et custodietis ex-
cubias domus messa. Due vero partes e

vob omnes egrediētes sabbato custodiāt
excubias domus dñi circa regē: et valla-
bitis eū hñtes arma i manibz vestris. Si
quis at ingressus fuerit septū tēpli: inter-
ficiat. Critisq; cū rege introeunte et egre-
diente. Et fecerūt centuriones iuxta oīa
que pceperat eis ioiaba sacerdos. Et assu-
mentes singuli viros suos qui ingredie-
bantur sabbatū cū hñs qui egrediebant
e sabbato: venerūt ad ioiadam sacerdotē.
Qui dedit eis hastas et arma regis dauid:
que erāt in domo domini. Et steterūt sin-
guli habentes arma in manu sua a parte
tēpli dextra vsq; ad partē sinistrā altaris
et edis. circū regem. Produxitq; filium re-
gis: et posuit super eum dyadema et testi-
monium. feceruntq; eū regem et vixerūt:
et plaudētes manu dixerūt. Eluat rex. Au-
diuit atalia vocem populi currētis: et in-
gressa ad turbas in tēplum domini. vidit
regem stantē super tribunal iuxta morē.
et cantores et turmas ppe eum. omnemq;
populum terre letantē. et canentē tubis: et
scidit vestimenta sua clamauitq;. Coniu-
ratio. coniuratio. Precepit aut ioiaba cē-
turionibz qui erant super exercitū: et ait
eis. Educite eam extra septa tēpli: et qui-
cunq; eā secutus fuerit: fereatur gladio.
Dixerat enim sacerdos: non occidatur in
tēplo domini. Imposueruntq; ei man⁹ et
impegerunt eam per viam introitus eqz
iuxta palacium: et interfecta est ibi. Depi-
git ergo ioiaba fedus inter deum et regē.
et inter populum. vt esset populus dñi: et
inter regem et populum. Ingressusq; est
omnis populus terre templum baal. et de-
struxerunt aras eius: et imagines contri-
uerunt valide: mathā quoq; sacerdotem
baal occiderunt coram altari. Et posuit
sacerdos custodias in domo domini: tu-
litq; centuriones et chereti et pheleti legi-
ones et omnē populū terre: deduxeruntq;
regem de domo domini. Et venerunt per
viam porte scutariorz in palacium: et se-
dit super thronum regum. Letatusq; est
omnis populus terre: et ciuitas conque-
uit. Atalia autem occisa est gladio in do-
mo regis: septēq; annorum erat ioas cum
regnare cepisset.

Capitulum.

XII.

Anno septimo iebu regnavit ioas. Quadraginta annis regnavit in hierusalē: nomē matris ei⁹ sebia de bersabee. Fecitq; ioas rectum coram dño cunctis dieb; quib; docuit eum ioiada sacerdos: veruntamen excelsa non abstulit. Adhuc enī populus immolabat et abolebat in excelsis incensuz. Dixitq; ioas ad sacerdotes. Omnē pecuniā sanctoz que illata fuerit in tēpluz dñi a ptereuntib; que offerē precio anie ⁊ quā sponte ⁊ arbitrio cordis sui inferūt in tēpluz dñi. accipiāt illā sacerdotes iuxta ordinē suū et instauret sartatecta dom⁹ si qd necriū viderint instauratōne. Igit̃ vsq; ad vicesimūterciū annū regis ioas: nō instaurerūt sacerdotes sartatecta tēpli. Elocavitq; rex ioas ioiada pontificē ⁊ sacerdotes: dicēs eis. Quare sartatecta nō instauratis tēpli? Nolite g̃ amplius accipe pecuniā iuxta ordinē vīm: sed ad instauratōnem tēpli reddite eā. Prohibitq; sunt sacerdotes vlē accipe pecuniā a p̃lo: et instaurare sartatecta domus. Et tulit ioiada pontifex gazophilaciū unū. aperuitq; foramē desup: et posuit illud iuxta altare ad dextrā ingredientiū domū dñi: mittebantq; in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnē pecuniā que deferebat ad templum dñi. Cūq; viderēt nimīā pecuniam esse in gazophilacio. ascendebat scriba regis ⁊ pontifex. effundebātq; ⁊ nūerabant pecuniā que inueniebat in domo dñi: et dabāt eā iuxta nūer atq; mensurā in manu eoz qui p̃erāt cemētarijs domus dñi. Qui ipendebāt eā in fabris lignoz ⁊ in cemētarijs hīs qui opabant in domo dñi: et sartatecta faciebāt ⁊ in hīs q̃ cedebant saxa. ⁊ ut emerēt ligna ⁊ lapides q̃ excidebant: ita ut impleret instauratio domus dñi in uniuers; q̃ indigebāt expēsa ad muniendā domū. Uerūtāmē nō fiebat ex eadē pecuniā ydrie tēpli dñi ⁊ fuscinule ⁊ thuribula ⁊ tube ⁊ oē vas aureū ⁊ argenteū: de pecuniā q̃ inferebat in tēplum dñi. Idijs enī qui faciebāt opus dabat: ut instauraret tēplum dñi. Et nō fiebat ratio hīs hominib; qui accipiebant pecuniā ut distribuerēt eā artificib;: sed ī fide t̃ctabāt eā. Pecuniā verop delicto ⁊ pecuniā p p̃ctis non inferebāt in tēplū dñi: qz sacerdotuz

erat. Tunc ascendit asabel rex sirie ⁊ pugnabat p̃tra geth: cepitq; eam. Et direxit faciē suā ut ascēderet in hierusalē. Quaz obzē tulit ioas rex iuda omīa sc̃ificata q̃ p̃secrauerat iosaphat ⁊ iozam ⁊ ochozias p̃res eius reges iuda: et q̃ ipse obtulerat: et uniuersum argentū qd inueniri potuit in thesauris tēpli dñi. ī palacio regis: misitq; asabeli regi sirie ⁊ recessit ab hierusalē. Reliq̃ aut̃ sermonū ioas et uniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verbor; diez regū iuda? Surrexerūt aut̃ serui ei⁹ ⁊ iurauerūt inter se: pcusserūtq; ioas ī domo mello in descēsu sela. iozachar namq; fili⁹ semath ⁊ iozabath fili⁹ somer serui ei⁹ pcusserūt eū ⁊ mortuus est. Et sepelierunt eū cū p̃ib; suis in ciuitate dauid: regnuitq; amasias filius eius p̃ eo.

Capitulum.

XIII.

Anno vicesimotercō ioas fili⁹ ochozie regis iude. regnavit ioachaz filius iebu sup isrl̃ in samaria decem ⁊ septē annis et fecit malū corā dño. Secutusq; est peccata hieroboaz filij nabath qui peccare fecit isrl̃: ⁊ non declinauit ab eis. Iratusq; est furor dñi p̃tra isrl̃. et tradidit eos in manu asabel regis sirie et in manu benadab filij asabel cūctis diebus. Deprecatus est autē ioachaz faciē domini: et audiuit eum dñs. Uidit enim angustiam israhel: qz attriuerat eos rex sirie. Et dedit dñs saluatōrē israheli ⁊ liberat⁹ est de manu regis sirie: habitauerūtq; filij isrl̃ in tabnacul⁹ suis. sicut heri et nūdiusteri⁹. Uerūtāmē nō recesserūt a peccatis domus hieroboaz qui peccare fecit isrl̃: sed in ipsis ambulauerūt. Siquidem et lucus p̃mansit in samaria: et non sunt derelicti ioachaz de populo nisi quinq;ginta equites: ⁊ decē currus ⁊ decē milia peditū: interfecerat enī eos rex sirie: ⁊ redegerat quasi puluerē in tritura aree. Reliq̃ aut̃ sermonū ioachaz ⁊ uniuersa q̃ fecit et fortitudo eius: Nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Dormiuitq; ioachaz cum patrib; suis: et sepelierunt eum in samaria: regnauitq; ioas filius eius p̃ eo. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda regnavit ioas filius ioachaz sup isrl̃ in samaria sedecim

annis: et fecit quod malum est in conspectu domini. Non declinavit ab omnibus peccatis hieroboam filij nabath qui peccare fecit israel: sed in ipsis ambulavit. Reliqua autem sermonum ioas et universa que fecit: et fortitudo eius quod pugnaverit contra amasiaz regem iuda. nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Et dormiuit ioas cum patribus suis: hieroboam autem sedit super solium eius. Porro ioas sepultus est in samaria cum regibus israel. Heliseus autem egrotabat infirmitate qua et mortuus est. Descenditque ad eum ioas rex israel. et flebat coram eo: dicebatque patrem mihi. patrem mihi: currus israel et auriga eius? Et ait illi heliseus. Affer arcum et sagittas. Cumque attulisset ad eum arcum et sagittas: dixit ad regem israel. Pone manum tuam super arcum. Et cum posuisset ille manum suam: supposuit heliseus manum suam manibus regis: et ait. Aperi fenestram orientalem. Cumque aperuisset. dixit heliseus. Jace sagittam. Et iecit. Et ait heliseus. Sagitta salutis domini: et sagitta salutis contra siriam. Percuciesque siriam in aphec: donec consumas eam. Et ait. Tolle sagittas. Qui cum tulisset. Rursum dixit ei. Percute iaculo terram. Et cum percussisset tribu vicibus et stetisset: iratus est vir dei contra eum: et ait. Si percussisses quinque aut sexies siue septies: percussisses siriam usque ad consumationem. Nunc autem tribu vicibus percucies eam. Mortuus est ergo heliseus et sepelierunt eum. Latrunculi autem de moab venerunt in terram in ipso anno. Quidam autem sepeliētes hominem viderunt latrunculos: et proiecerunt cabauer in sepulcro helisei. Quod cum tetigisset ossa helisei reuixit homo et stetit super pedes suos. Igitur asabel rex sirie afflixit israel: cunctis diebus ioachaz. Et misertus est dominus eorum: et reuersus est ad eos propter pactum suum quod habebat cum abraham et ysaac et iacob: et noluit disperdere eos neque proicere penitus usque in presens tempus. Mortuus est autem asabel rex sirie: et regnavit benadab filius eius pro eo. Porro ioas filius ioacham tulit urbes de manu benadab filij asabel quas tulerat de manu ioachaz patris sui: iure prelij. Tribus vicibus percussit eum ioas: et reddidit ciuitates israel.

In anno secundo ioas filij ioachaz regis israel: regnavit amasias filius ioas regis iuda. viginti quinque annorum erat cum regnare cepisset: viginti autem et novem annis regnavit in hierusalē. Nomen matris eius ioaden de hierusalē. Et fecit rectum coram domino: veruntamen non ut david pater eius. Iuxta omnia que fecit ioas pater suus fecit: nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit. Adbuc enim populus adolebat et immolabat incensum in excelsis. Cumque obtinuisset regnum percussit servos suos qui interfecerant regem patrem suum: filios autem eorum qui occiderant non occidit: iuxta quod scriptum est in libro legis moysi sicut precepit dominus dicens. Non morientur patres pro filiis neque filii pro patribus: sed unusquisque in peccato suo morietur. Ipse percussit edom in valle salinarum decem milia: et apprehendit petram in pluvio: vocavitque nomen eius iezechel usque in presentem diem. Tunc misit amasias nuncios ad ioas filium ioachaz filij iehu regis israel dicens. Veni et videamus nos. Remisitque ioas rex israel ad amasiam regem iuda dicens. Carduus libani misit ad cedrum qui est in libano dicens. Da filiam tuam filio meo uxorem. Transieruntque bestie saltus qui sunt in libano: et calcaverunt cardum. perciciens invaluisti super edom: et subleuavit te cor tuum. Contentus esto hodie gloria: et sede in domo tua. Quare prouocas malum: ut cadas tu et iudas tecum? Et non acquieuit amasias. Ascenditque ioas rex israel et viderunt se ipse et amasias rex iuda in bethsames opido iude. Percussusque est iuda coram israel: et fugerunt unusquisque in tabernacula sua. Amasiam vero regem iuda filium ioas filij ozochie cepit ioas rex israel in bethsames: et adduxit eum in hierusalem. Et interrupit murum hierusalem a porta effraim usque ad portam anguli. quadraginta cubitis. Tulitque omne aurum et argentum et universa vasa que inuenta sunt in domo domini et in thesauris regis et obseques: et reuersus est in samariam. Reliqua autem verborum ioas que fecit et fortitudo eius qua pugnavit contra amasiam regem iuda. nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Dormiuitque ioas cum patribus suis et sepultus est in samaria cum regibus israel: et regnavit hieroboam filius eius pro eo. Eligit autem amasias filius ioas rex iuda

Postq̃ mortu' est ioas filius ioachaz re-
gis isrl. viginti q̃q̃ ānis. Reliq̃ aut̃ sermo
nuz amasie: nōne hec sc̃pta sūt ī libro ser-
monū diez regū iuda. Factaq̃ ē p̃t̃ eū p̃u-
ratio in hierusalē: at ille fugit in lachis.
Miserūtq̃ post eū in lachis et interfecerūt
eū ibi et asportauerūt in equis: sepultusq̃
est in hierusalē cum p̃ibz suis in ciuitate
dauid. Tulit autem vñuersus ppl̃us iude
azariā annos natū sedecim: et p̃stituerūt
eum regem pro p̃re eius amasia. Ipse edi-
ficauit abulam. et restituit eam iude postq̃
dormiuit rex cum p̃ibz suis. Anno quin-
to decimo amasie filij ioas regis iuda re-
gnauit hieroboaz filius ioas regis isrl in
samaria quadraginta et vno anno: et fecit
q̃d malū est corā dño. Non recessit ab oibz
peccatis hieroboaz filij nabath qui pecca-
re fecit isrl. Ipse restituit term̃ios isrl ab
itroitu emath vsq̃ ad mare solitudinis:
iuxta f̃monē dñi dei isrl quē locutus est p̃
seruū suū ionaz filiū amathi p̃pham: qui
erat de geth q̃ est in ophir. Elidit enī dñs
afflictionē isrl amarā nimis: et q̃ p̃sumpti
eēnt vsq̃ ad clausos carceris et extremos
et nō esset qui auxiliareē isrl. Nec locut'
est dñs vt deleret nomē isrl de sub celo sed
saluauit eos in manu hieroboam filij io-
as. Reliq̃ aut̃ sermonuz hieroboaz et vni-
uersa q̃ fecit: et fortitudo eius q̃ p̃eliatas
est et quō restituit damascū et emath iude
in isrl: nonne hec scripta sunt in libro ser-
monū diez regū isrl. Dormiuitq̃ hiero-
boaz cū p̃ibz suis regibz isrl: et regnauit
zacharias filius eius pro eo.

Capitulum.

XV.

Anno vicesimoseptimo hieroboaz
regis israhel regnauit azarias fi-
lius amasie regis iuda. Sedecim
annoz erat cū regnare cepisset: et quin-
quagintaduobz annis regnauit in hierusalē.
Nomen matris eius iecelia de hierusalez.
Fecitq̃ q̃d erat placitum corā dño: iuxta
oīa que fecit amasias p̃r eius: veruntamē
excelsa non est demolit'. Adbuc ppl̃us sa-
crificabat et adolebat incensū in excelsis.
Percussit autē dñs regem: et fuit leprosus
vsq̃ in diē mortis sue et habitabat ī domo
libera seorsum. Joathan vero filius regis
gub̃nabat palaciū et iudicabat ppl̃m terre.

Reliqua autē sermonū azarie et vniuersa
que fecit: nonne hec scripta sunt in libro
verboz diez regū iuda. Et dormiuit aza-
rias cū p̃ibz suis: sepelierūtq̃ eū cū maio-
ribz suis in ciuitate dauid: et regnauit io-
athan filius eius pro eo. Anno tricesimo
octauo azarie regis iude regnauit zacha-
rias filius hieroboaz sup isrl in samaria
sex mensibz: et fecit q̃d malū est corā dño:
sicut fecerāt p̃res eius. Non recessit a pec-
catis hieroboaz filij nabath: qui peccare
fecit isrl. Cōiurauit aut̃ p̃tra eū sellū fili'
iabes pcussitq̃ eū palā et interfecit: regna-
uitq̃ p̃ eo. Reliqua aut̃ verboz zacharie:
nonne hec scripta sūt in libro sermonū di-
erū regū isrl. Iste est sermo dñi quē locu-
tus est ad iehu dicēs. Filij tui vsq̃ ad q̃r-
tam generationē. sedebūt decē sup thronū
isrl. Factūq̃ est ita. Sellū filius iabes re-
gnauit tricesimonono anno azarie regis
iude. Regnauit aut̃ vno mēse in samaria.
Et ascēdit manahen filius gabbī de ther-
sa. venitq̃ samariā: et pcussit sellū filiū ia-
bes in samaria et interfecit eū: regnauitq̃ p̃
eo. Reliq̃ aut̃ verboz sellū et p̃iuratio ei'
p̃ quā tēdit insidias: nōne hec sc̃pta sūt
ī libro sermonū dierū regū isrl. Tūc per-
cussit manahen thapsā et oēs qui erāt in
ea: et term̃ios ei' de therfa. Noluerant enī
ap̃ire ei. Et interfecit oēs pregnātes ei':
et sc̃dit eas. Anno tricesimonono azarie
regis iude regnauit manahen fili' gabbī su-
p isrl decē annis ī samaria: fecitq̃ q̃d erat
malū corā dño. Non recessit a pctis hie-
roboaz filij nabath q̃ peccare fecit isrl: cun-
ctis diebz ei'. Veniebat phul rex assirioz
in therfa: et dabat manahen phul mille ta-
lēta argēti: vt eēt ei in auxiliū et firmaret
regnū ei'. Induxitq̃ manahen argentū
sup isrl cūctis potētibz et diuitibz vt darz
regi assirioz quāq̃inta siclos argēti p̃ sin-
glos ānos. Reuersusq̃ est rex assirioz et
nō est morat' ī therfa. Reliq̃ aut̃ f̃monuz
manahen et vniuersa q̃ fecit: nōne hec scri-
pta sunt ī libro f̃monū diez regū isrl. Et
dormiuit manahen cū p̃ibz suis. regnauitq̃
phaceia fili' eius p̃ eo. Anno quāq̃gesimo
azarie regis iude regnauit phaceia fili' ma-
nahen sup isrl in samaria biennio et fecit
q̃d erat malū corā dño. Nō f̃cessit a pecca-
tis hieroboaz filij nabath q̃ peccare fecit

Quarta

isrl. Cōiurauit autē aduersus eū phacee fili
li' romelie dux ei'. et percussit eū in sama-
ria i turre dom' regie iuxta argob et iux-
ta ariph. et cū eo quāq̄gita viros de filiis
galaadititar et interfecit eū: regnavitq̄
pro eo. Reliqua autē sermonum phacee
et vniuersa que fecit: nonne hec scripta
sunt in libro sermonum dierum regum
israhel! Anno quinquagesimosecundo a-
zarie regis iude regnavit phacee filius
romelie super israhel in samaria viginti
annis: et fecit quod erat malum coram do-
mino. Non recessit a peccatis hieroboā
fili' nabath qui peccare fecit israhel. In
diebus phacee regis israhel venit theglat
phalassar rex assur. et cepit abio: et abel
domum maacha et ianoē et cedes et asor et
galaad et galileam et vniuersam terram
neptalim: et trāstulit eos in assirios. Con-
iurauit autē et tēdedit insidias osee filius
hela contra phacee filium romelie: et per-
cussit eum et interfecit. regnavitq̄ pro eo
vicesimo anno ioathā filij ozie. Reliqua
autē sermonū phacee et vniuersa que fecit.
Nonne hec scripta sunt in libro sermonū
dierum regum israhel! Anno secundo
phacee filij romelie regis israhel: regna-
uit ioathā filius ozie regis iuda. Eligin-
tinquinq̄ annorum erat cum regnare ce-
pisset: et sedecim annis regnavit in hieru-
salem. Nomen matris eius hierusa: filia
zaboch. Fecitq̄ quod erat placitum corā
domino. Iuxta omnia que fecit ozias pa-
ter suus operatus est. veruntamen excel-
sa non abstulit. Adhuc populus immola-
bat et adolebat incensum in excelsis. Ipse
edificauit portam domus domini subli-
missimam. Reliqua autē sermonum ioa-
thā et vniuersa que fecit: nonne hec scri-
pta sunt in libro verborum dierum regū
iuda! In diebus illis cepit dominus mitte-
re in iudam rasim regem sirie: et phacee
filium romelie. Et dormiuit ioathā cum
patribus suis: sepultusq̄ est cum eis in ciui-
tate dauid patris sui: et regnavit achas
filius eius pro eo.

Capitulum.

XVI.

Anno decimoseptimo phacee filij
romelie. regnauit achaz fili' ioathaz
regis iuda. Eligiti ānoꝝ erat ach-

az cū regnare cepisset. et sedecim ānis re-
gnauit in hierusalē. Non fecit qd erat pla-
citū in p̄spectu dñi dei sui sicut dauid p̄-
eius: sed ābulauit in via regū isrl. Insuper
et filiū suū p̄secuit trāsserēs per ignē fm
ȳdola gentiū: q̄ dissipauit dñs corā filiis
isrl. Immolabat q̄z victimas et adolebat
incensū in excelsis et i collobo et sub oī ligno
frōdoso. Tūc ascendit rasim rex sirie: et pha-
cee fili' romelie rex isrl ad p̄liandū in hi-
erusalē. Cūq̄ obsiderēt achaz: n̄ valuerūt
supare eum. In tpe illo restituit rasim rex
sirie haylan sirie: et eiecit iudeos d̄ hayla.
Et ȳdumei et sirii venerūt i haylā et habita-
uerūt ibi vsq̄ in diē hāc. Misit at̄ achaz
nuncios ad theglat phalassar regē assiri-
orū dicēs. Seru' tu' et filius tu' ego sum.
Ascēde et saluū me fac de manu regis sirie
et de manu regis isrl q̄ p̄surrexerūt aduersū
me. et cū collegisset argētū et aurū qd inue-
niri potuit i domo dñi et i thesauris regis
misit regi assiriorū mūera q̄ et accevit vo-
lūtati ei'. Ascēdit at̄ rex assiriorū i dama-
scū et vastauit eā et tēstulit hītatores eius
cyrēnen. rasim at̄ interfecit. Perrexitq̄ rex
achaz i occursum theglat phalassar regi assi-
riorū i damascū. Cūq̄ vidisset altare dama-
sci: misit rex achaz ad vriā sacerdotē exē-
plar ei' et similitudinē iuxta oē op' ei'.
Extruxitq̄ vias sacerdos altare. Iuxta
oīa q̄ precepat rex achaz de damasco: ita
fecit sacerdos vias donec venīret rex achaz
de damasco. Cūq̄ venisset rex de damasco
vidit altare et venerat' est illd: ascenditq̄
et imolauit olocausta et sacrificiū suū: et
libauit libamīa et fudit sāguinē pacifico-
rū q̄ obtulerat sup altare. Porro altare
ereū qd erat corā dño trāstulit de facie tē-
pli et d̄ loco altaris et de loco tēpli dñi: po-
suitq̄ illd ex latere altaris ad aquilonē.
Precepit q̄z rex achaz vriē sacerdoti di-
cēs. Sup altare mai' offer olocaustū ma-
tutinū et sacrificiū vesp̄tinū et olocaustū
regis et sacrificiū ei' et olocaustū vniuersi
p̄pli terre et sacrificia eorū et libamīa eorū:
et oēm sāguinē olocausti et vniuersū sāgui-
nē victiē sup illd effundes. Altare vō ereū
erit paratū ad volūtātē meā. Fecit igit̄
vias sacerdos iuxta oīa q̄ p̄cepat rex ach-
az. Tulit at̄ rex achaz celatas bases et lu-
terē q̄ erat desup et mare deposuit de bobo

ereis qui sustentabant illud et posuit super pauimentum stratum lapide. Musach quoque sabbati quod edificauerat in templo et ingressum regis exterius peruertit in templum domini. propter regem assiriorum. Reliqua autem verborum achaz et omnia que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda. Dormiuitque achaz cum patribus suis et sepultus est cum eis in ciuitate dauid: et regnauit ezechias filius eius pro eo.

Capitulum. XVII.

Anno duodecimo achaz regis iuda regnauit osee filius hela in samaria super israhel nouem annis: fecitque malum coram domino: sed non sicut reges israhel qui ante eum fuerunt. Contra hunc ascendit salmanasar rex assiriorum et factus est ei osee seruus: reddebatque illi tributa. Cumque deprehendisset rex assiriorum osee quod rebellare nitens misisset nuncios ad suam regem egypti. ne prestaret tributa regi assiriorum: sicut singulis annis solitus erat: obsedit eum et uinctum misit in carcerem: peruagatusque est omnem terram: et ascendens samariam obsedit eam tribus annis. Anno autem nono osee cepit rex assiriorum samariam: et transtulit israhel in assyrios: posuitque eos in babilonem et in abor iuxta flumen gozan in ciuitatibus meborum. Factum est enim cum peccassent filii israel domino deo suo: qui eduxerat eos de terra egypti de manu pharaonis regis egypti: colueruntque deos alienos: et ambulauerunt iuxta ritum gentium quas praeceperat dominus in conspectu filiorum israel. et regum israel: quia filii fecerant. Et irritauerunt filii israel uerbis non rectis dominum deum suum: et edificauerunt sibi excelsa in cunctis urbibus suis a turre custodum usque ad ciuitatem munitam. Feceruntque sibi statuas et lucos in omni colle sublimi: et subter omne lignum nemosum: et adolebant ibi incensum super aras in morem gentium quas transtulerat dominus a facie eorum. Feceruntque uerba pessima irritantes dominum: et coluerunt inuidicias de quibus precepit eis dominus ne facerent uerbum hoc. Et testificatus est dominus in israel et in iuda per manus omnium prophetarum et uidentium dicentes. Reuertimini a uis uis pessimis: et custodite precepta mea et ceremonias: iuxta omnem legem quam precepi patribus uestris: et sicut misi ad uos in manu seruorum meorum prophetarum. Qui non audierunt:

sed indurauerunt cervicem suam iuxta cervicem patrum suorum qui noluerunt obedire domino deo suo. Et abiecerunt legitima eius: et pactum quod pepigit cum patribus eorum et testificationes quibus contestatus est eos. secuti sunt uanitates et uane egerunt: et secuti sunt gentes que erant per circuitum eorum super quibus preceperat dominus eis: ut non facerent sicut et ille faciebatur. Et dereliquerunt omnia precepta domini dei sui: feceruntque sibi platiles duos vitulos et lucos: et adorauerunt uniuersam miliciam celi. Seruieruntque baal et persecuerunt filios suos et filias suas per ignem. Et diuinationi inserviebant et augurijs: et ediderunt se ut facerent malum coram domino et irritarent eum. Iratusque est dominus uehementer israel: et abstulit eos a conspectu suo: et non remansit nisi tribus iuda tantummodo. Sed nec ipse iuda custodiuit mandata domini dei sui: ueruntamen ambulauit in erroribus israel quos operatus fuerat. Proiecitque dominus omne seminem israel et afflixit eos et edidit eos in manu diripientium: donec piceret eos a facie sua: ex eo iam tempore quod scissus est israel a domo dauid: et constituerunt sibi regem hierobaz filium nabath. Separit enim hieroboam israel a domino et peccare eos fecit peccatum magnum. Et ambulauerunt filii israel in uniuerso peccatis hieroboaz quod fecerat: et non recesserunt ab eis usque quando dominus auferret israel a facie sua: sicut locutus fuerat in manu omnium seruorum suorum prophetarum. Translatusque est israel de terra sua in assyrios usque in diem hanc. Adduxit autem rex assiriorum de babilone et de cutha et de babilonem et de math et de sepharuaaim: et collocauit eos in ciuitatibus samarie per filios israel. Qui possederunt samariam et habitauerunt in urbibus eius. Cumque ibi habitare cepissent non timebant dominum et immisit eis dominus leones qui interficiebant eos. Nunciatusque est regi assiriorum et dictum. Gentes quas transtulisti et habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorant legitima dei terre: et immisit in eos dominus leones et ecce interficiunt eos: eo quod ignorent ritum dei terre. Precepit autem rex assiriorum dicentes. Ducite illuc unum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: ut uadat et habitet cum eis et doceat eos legitima dei terre. Tunc cum uisset unus de sacerdotibus hijs qui captiui ducti fuerant de samaria habitauit in bethel et docebat eos quomodo colerent dominum. Et unaquaque gens fabricata est deum suum.

Transmigratio isrl

Posueruntque eos in fanis excelsi quod fecerant samaritanorum gens et gens in urbibus suis: in quibus habitabant. viri enim babilonij fecerunt sobot benoth. viri autem cutheni fecerunt nergel et viri de emath fecerunt asuna. Porro et ei fecerunt nebaaz et tarchaz: hi autem qui erant de sefaruaim proburebant filios suos igni ad ramelech et anamelech dijs sefaruaim: et nihilominus colebant dominum. Fecerunt autem sibi de nouissimis sacerdotes excelsorum et ponebant eos in fanis sublimibus. Et cum dominum colerent: dijs quoque suis seruebant iuxta consuetudinem gentium de quibus translatus fuerat samaria. **U**sq; in presentem diem morem sequuntur antiquum. Non timent dominum: neque custodiunt ceremonias eius: atque iudicia et legem et mandatum quod preceperat dominus filiis iacob quem promissum fuerat israel et percusserat cum eis pactum et mandauerat eis dicens. Nolite timere deos alienos et non aboretis eos neque colatis eos et non immoletis eis: sed dominum deum vestrum quem eduxit vos de terra egypti in fortitudine magis et in brachio extenso. ipsum timeate et illum adorare: et ipsi immolate. Ceremonias quoque et iudicia et legem et mandatum quod scripsit vobis custodite ut faciatis cunctis diebus et non timeatis deos alienos. Et pactum quod percussit vobiscum nolite obliuisci: nec colatis deos alienos sed dominum deum vestrum timeate et ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestrorum. Illi vero non audierunt: sed iuxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant. Fuerunt igitur gentes iste timentes quidem dominum sed nihilominus et ydola suis seruientes. Naz filij eorum et nepotes sicut fecerunt patres sui ita faciunt usque in presentem diem.

Capitulum XVIII.

Anno tercio osee filij hela regis israel regnauit ezechias filius achaz regis iuda. **E**liginti quinque annorum erat cum regnare cepisset et viginti nouem annis regnauit in hierusalē. Nomen matris eius abisa filia zacharie. Fecitque quod erat bonum coram domino: iuxta omnia quae fecerat dauid pater eius. Ipse dissipauit excelsa et pertrivit statuas. et succidit lucos: perfregitque serpentem ereuz quem fecerat moyses. Siquidem usque ad illud tempus filij israel adolebant ei incensum. **E**locauitque nomen eius nohestan. Et in domino

deo israel sperauit. Itaque post eum non fuit filius ei de cunctis regibus iuda: sed neque in hijs qui ante eum fuerunt: et adhesit domino et non recessit a vestigijs eius: fecitque mandata eius quae preceperat dominus moysi unde et erat dominus cum eo: et in cunctis ad quae procedebat sapienter se agebat. **R**ebellauit quoque contra regem assiriorum et non seruiuit ei. Ipse percussit philisteos usque ad gazam. et omnes terminos eorum: a turre custodum usque ad ciuitatem munitam. Anno quarto regis ezechie qui erat annus septimus osee filij hela regis israel: ascendit salmanasar rex assiriorum samariam et oppugnauit eam et cepit. **N**az post annos tres anno sexto ezechie. id est nono anno osee regis israel capta est samaria et transtulit rex assiriorum israel in assirios. collocauitque eos in hayla et in aboz. flumini gozan in ciuitatibus medorum: quia non audierunt vocem domini dei sui. sed pretergressi sunt pactum eius. Omnia quae preceperat moyses seruus domini non audierunt neque fecerunt. Anno quartodecimo regis ezechie ascendit senacharib rex assiriorum ad vniuersas ciuitates iuda munitas et cepit eas. Tunc misit ezechias rex iuda nuncios ad regem assiriorum in lachis dicens. Peccaui. Recede a me: et omne quod imposueris mihi feram. **I**ndixit itaque rex assiriorum ezechie regi iude trecenta talenta argenti et triginta talenta auri. **D**editque ezechias omne argentum quod repertum fuerat in domo domini et in thesauris regis. In tempore illo perfregit ezechias valuas templi domini et lamias auri quas ipse affixerat et dedit eas regi assiriorum. **M**isit autem rex assiriorum thartan et rapsaris et rapsacem de lachis ad regem ezechiam cum manu valida hierusalē. **Q**ui cum ascendissent venerunt hierusalē et steterunt iuxta aqueductum piscine superioris quae est in via agri fullonis: vocaueruntque regem. **E**gressus est autem ad eos eliahim filius elchie prepositus domus et sobna scriba et ioache filius asaph a commentarijs: **D**ixitque ad eos rapsaces. **L**oquimini ezechie. **D**ec dicit rex magnus: rex assiriorum. **Q**uae est ista fiducia qua niteris? **F**orsitan inisti consilium: ut prepares te ad prelium. **I**n quo perfidis: ut audeas rebellare? **A**n speres in baculo arundineo atque con fracto egipto? **S**uper quem si incubuerit homo minutus ingredietur manum eius: et

perforabit eam. **N**unc est pharao rex egipti omnibus qui confidunt in se. Quod si dixeritis mihi in domino deo nostro habemus fiduciam: nonne iste est cuius abstulit ezechias excelsa et altaria: et precepit iude et hierusalem ante altare hoc adorabitis in hierusalem? Nunc igitur transite ad dominum meum regem assiriorum: et dabo vobis duo milia equorum: et videte an habere valeatis ascensores eorum. Et quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis? An fiduciam habes in egipto propter currum et equites? Nunquid sine domini voluntate ascendi ad locum istum: ut demolirer eum? Dominus dixit mihi. Ascende in terram hanc et demolire eam. Dixerunt autem eliachim filius elche et sobna scriba et ioache rapsaci. Precamur ut loquaris nobis seruis tuis siriacis. siquidem intelligimus hanc linguam et non loquaris nobis iudaice audiente populo qui est super murum. Responditque eis rapsaces dicentes. Nunquid ab domino tuo et ab te misit me dominus meus ut loquerer sermones hos: et non potius ad viros qui sedent super murum ut comedant stercora sua: et bibant vinam suam vobiscum? Stetit itaque rapsaces et exclamavit voce magna iudaice et ait. Audite verba regis magni: regis assiriorum. Dec dicit rex. Non vos seducat ezechias. Non enim poterit eruere vos de manu mea: neque fiduciam vobis tribuat super dominum dicentes. Erues liberabit nos dominus: et non tradet civitas hec in manum regis assiriorum. Nolite audire ezechiam. Dec enim dicit rex assiriorum. Facite mecum quod vobis est utile: et egredimini ad me. Et promittet unusquisque de vinea sua: et de ficu sua et bibetis aquas de cisternis vestris: donec veniam et transferam vos in terram quam silis est terre vestre. in terram fructiferam et fertilem vini. terram panis et vinearum. terram oliivarum et olei ac mellis: et vivetis et non moriemini. Nolite audire ezechiam qui vos decipit dicentes: dominus liberabit nos. Nunquid liberauerunt domini gentium terram suam de manu regis assiriorum? Ubi est deus emath et arphat? Ubi est deus sepharuaia ana et aua? Nunquid liberauerunt samariam de manu mea? Qui nam illi sunt in universis diis terrarum qui eruerunt regionem suam de manu mea: ut possit eruere dominus hierusalem de manu mea? Tacuit itaque populus et non respondit ei quicquam. Si quidem preceptum regis acceperant: ut non responderent ei. Tunc et eliachim filius helchie pre-

positus domus et sobna scriba et ioache filius asaph a comensariis ad ezechiam scissis vestibus: et nunciauerunt ei verba rapsacis.

Capitulum.

XIX.

Que cum audisset ezechias rex scissit vestimenta sua: et opertus est sacco: ingressusque est domum domini: et misit eliachim propositum domus et sobnam scribam: et senes de sacerdotibus opertos saccis ad ysaiam prophetam filium amos. Qui dixit. Dec dicit ezechias. Dies tribulationis et increpationis et blasphemie dies iste. Tulerunt filii usque ad partum: et vires non habet parturientes. Si forte audiat dominus deus tuus universa verba rapsacis quem misit rex assiriorum dominus suus: ut exprobraret deum venturum et argueret verbis que audivit dominus deus tuus: et fac orationem pro reliquiis que reperte sunt. Tulerunt ergo servi regis ezechie ad ysaiaz. Dixitque eis ysaiaz. Dec dicetis domino vestro. Dec dicit dominus. Noli timere a facie sermonum quos audisti: quibus blasphemaverunt pueri regis assiriorum me. Ecce ego immittam ei spiritum et audiet nuntium. et reverteretur in terram suam: et deciam eum gladio in terra sua. Reversus est ergo rapsaces et invenit regem assiriorum expugnatum lobnam. Audierat enim quod recessisset de lachis. Cumque audisset de tharacha rege ethiopie dicentes. Ecce egressus est ut pugnet adversum te et iret contra eum: misit nuntios ad ezechiam dicentes. Dec dicite ezechie regi iuda. Non te seducat deus tuus in quo habes fiduciam: neque dicas. Non tradet hierusalem in manus regis assiriorum. Tu enim ipse audisti quod fecerunt reges assiriorum universis terris: quomodo vastaverunt eas. Nunquid solus poteris libarari? Nunquid liberauerunt domini gentium singulos quos vastaverunt preses mei gozan videlicet et aran: et reseph et filios eden: qui erant in thelassar? Ubi est rex emath et rex arphat et rex civitatis sepharfaim. ana et aua? Itaque cum accepisset ezechias litteras de manu nuntiorum et legisset eas: ascendit in domum domini: et expandit eas coram domino: et oravit in conspectu eius dicens. Domine deus israel qui sedes super cherubim tu es deus solus regum omnium terre: tu fecisti celum et terram. Inclina aurem tuam et audi. Aperi domine oculos tuos et vide: et audi omnia verba

Quarta

sennacherib: que misit ut exprobraret nobis deum uiuentem. **A**lere domine dissipauerunt reges assiriorum gentes et terras omnium: et miserunt deos eorum in ignem. Non enim erant dii. sed opera manuum hominum ex ligno et lapide: et periderunt eos. Nunc igitur domine deus noster saluos nos fac de manu eorum: ut sciant omnia regna terre quod tu es dominus deus solus. Misit autem ysaïas filius amos ad ezechiã dicens. **H**ec dicit dominus deus israel. Que deprecatus es me super sennacherib rege assiriorum audiui. Iste est sermo quem locutus est dominus de eo. **S**pernit te et subsanauit te uirgo filia syon: post tergum tuum caput mouit filia iherusalem. Cui exprobrasti et quem blasphemasti. Contra quem exaltasti vocem tuam: et eleuasti in excelsum oculos tuos. Contra sanctum israel. Per manum seruatorum tuorum exprobrasti domino. et dixisti. In multitudie currum meorum ascendi excelsa montium in summitate libani: et succidi sublimas cedros eius: et electas abietes illius. Et ingressus sum usque ad terminos eius: et saltum carmeli eius ego succidi. Et bibi aquas alienas. et siccaui vestigia pedum meorum omnes aquas clausas. Numquid non audisti quid ab initio fecerim? Ex diebus antiquis blasmaui illud: et nunc adduxi. Eruntque in ruinam collum propugnatorum ciuitates munitæ et qui sedent in eis humiles manu. Contremuerunt et confusi sunt: facti sunt velut fenum agri et uirides herba tectorum que arefacta est antequam veniret ad maturitatem. Habitaculum tuum et egressum tuum et introitum tuum et uiam tuam ego prescui. et furem tuum protra me et insanisti in me et superbia tua ascendit in aures meas. Ponam itaque circulum in naribus tuis. et chamum in labiis tuis: et reducam te in uiam per quam ueristi. Tibi autem ezechia hoc erit signum. Comede hoc anno que reppereris: in secundo uero anno quod sponte nascuntur. Porro in anno tercio seminate et metite: plantate vineas et comedite fructus earum. Et quodcumque reliquum fuerit de domo iuda mittet radicem deorsum et faciet fructum sursum. De iherusalem quippe egredietur reliquie et quod saluetur de monte syon. Zelus domini exercituum faciet hoc. Quam obrem hec dicit dominus deus assiriorum. Non ingredietur uirum hanc: nec mittet in eam sagittam: nec occupabit eam clipeus: nec circumdabit eam municio. Per uiam qua uenit reuertetur: et

ciuitatem hanc non ingreditur dicit dominus: protegamque urbem hanc et saluabo eam. propter me et propter dauid seruum meum. **F**actum est igitur in nocte illa: uenit angelus domini: et percussit in castris assiriorum centum octoginta quinque milia. Cumque diluculo surrexisset: uidit omnia corpora mortuorum: et recedens abiit: et reuersus est sennacherib rex assiriorum: et mansit in ninie. Cumque adoraret in templo nesrach deum suum atramelech et sarasar filius eius percussit eum gladio: fugeruntque in terram armeniorum: et regnauit asaraddon filius eius per eos.

Capitulum.

XX.

In diebus illis egrotauit ezechias usque ad mortem: et uenit ad eum ysaïas filius amos propheta: dixitque ei. **H**ec dicit dominus deus. Dispone domui tue: morieris enim tu: et non uiues. Qui conuertit faciem suam ad parietem: et adorauit dominum dicens. **O**bsecro domine memento queso quomodo ambulauerim coram te in ueritate et in corde perfecto: et quod placitum est coram te fecerim. **F**leuit itaque ezechias fletu magno et antequam egrederetur ezechias mediam partem atrij factus est sermo domini ad eum dicens. **R**euertere: et dic ezechie duci populi mei. **H**ec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam: uidi lacrimam tuam: et ecce sanaui te. **D**ie tercio ascendes templum domini: et addam diebus tuis quondecim annos. **S**ed et de manu regis assiriorum liberabo te et ciuitatem hanc: et protegam urbem istam propter me et propter dauid seruum meum. **D**ixitque ysaïas. **A**ffer te massam ficorum. Quam cum attulissent et posuissent super ulcus eius: curatus est. **D**ixerat autem ezechias ad ysaïam. **Q**uid erit signum quod dominus me sanabit: et quod ascensurus sum die tercia templum domini? **C**ui ait ysaïas. **H**oc erit signum a domino: quod facturum sit dominus sponse quam locutus est. **E**ris ut ascendas umbra decem lineis: aut ut reuertatur totidem gradibus. **E**t ait ezechias. **F**acile est umbram crescere decem lineis. **N**ec hoc uolo ut fiat: sed ut reuertatur retrorsum decem gradibus. **I**nuocauit itaque ysaïas prophetam dominum et reduxit umbram per lineas quibus iam descenderat in horologio achaz retrorsum decem gradibus. **I**n tempore illo misit merodach baladan filius baladan rex babiloniorum litteras et munera ad ezechiã. **A**udierat

De exercitu sennacherib
C. lxxxv milia per
angelum occiduntur

ysaïas.

enī qđ egřasset ezechias. **L**etatus est autē in aduētū eorū ezechias et ostēdit eis domū aromatū et aurū et argētū et pigmēta varia unguēta qđ et domū vasorū suorū et oīa qđ hēre poterat ī thesauris suis. Non fuit qđ non monstrasset eis ezechias in domo sua: et in omni potestate sua. **V**enit autem ysaías propheta ad regem ezechiam: dixitq; ei. **Q**uid dixerūt viri istī: aut vñ venerūt ad te? **C**ui ait ezechias. De terra longinq; venerūt ad me: de babilone. **A**t ille rēdit. **Q**uid viderēt in domo tua? **A**it ezechias. **O**īa quecūq; sunt in domo mea viderūt. **N**ihil est enim qđ non mōstrauerim eis in thesauris meis. **D**ixit itaq; ysaías ezechie. **A**udi sermonē dñi. **E**cce dies veniēt et auferent oīa qđ sunt in domo tua et qđ pōderūt p̄es tui vsq; in diē hāc in babilonē. **N**on remanebit quicq; ait dñs. **S**ed et de filiis tuis qđ egredient ex te qđ generab; tolent; et erūt eunuchi ī palacio regis babilonis. **D**ixit ezechias ad ysaia. **B**on? sermo dñi quē locut? est. **S**it tātū pax et veritas in dieb; meis. **R**eliq; aut sermonum ezechie et oīs fortitudo eius et quō fecerit piscinā et aqueductū et introduxerit aq̄s in ciuitatē: nōne hec scripta sunt in libro smonū dierū regū iuda? **D**ormiuitq; ezechias cū p̄ibo suis et reguit manasses fili? eius pro eo. **Capitulum. . XXI.**

Dodecim annorū erat manasses cū regnare cepisset: et quinquētaq; annis regnavit in hierusalē. **N**omen m̄ris eius aphsiba. **F**ecitq; malū in p̄spectu dñi: iuxta ydola gentiū quas deleuit dñs a facie filiorū isrl. **C**ōuersusq; ē et edificauit excelsa qđ dissipauerat ezechias p̄r eius: et erexit aras baal et fecit lucos sicut fecerat achab rex isrl: et adorauit omnem miliciā celi et coluit eam. **E**xtruxitq; aras in domo dñi de qua dixit dñs in hierusalē ponam nomen meū: et extruxit altaria vniuerse milicie celi. in duob; atrijs tēpli dñi. **E**t ēduxit filiū suū p̄ ignē: et aris olatus est et obfauit auguria et fecit phitones: et aruspices multiplicauit: ut faceret malū corā dñō et irritar; eū. **P**osuitq; ydolū luci quē fecerat in tēplo dñi: super quo locutus est dñs ad dauid et ad salomonē filium eius. **I**n tēplo hoc et in hierusalē quā eligi de cunctis tribubus isrl

ponam nomen meum in sempiternum: et ultra nō faciam pmoueri pedem israhel de terra quam dedi p̄ibo eorū si custodierint opere omnia que precepi eis: et vniuersam legem quā mādaui eis seruus meus moyses. **I**lli vero non audierunt: sed seducti sunt a manasse: ut facerēt malū sup gentes qđ cōtriuuit dñs a facie filiorū israhel. **L**ocutusq; est dñs in manu seruoꝝ suorū ppharū dicēs. **Q**uia fecit manasses rex iuda abominationes istas pessimas sup oīa que fecerūt amorrei ante eū et peccare fecit etiā iudaz in immūdicis suis: p̄pterea hec dicit dñs deus isrl. **E**cce ego inducam mala sup hierlm et iudā: ut quicūq; audierit tinniat ambe aures ei?. **E**t extēdā sup hierlm funiculū et samarie pōdus domus achab: et delebo hierlm sicut deleri solent tabule. **D**elens vertā et ducā crebrū stiliū sup faciē eius. **D**imittā vero reliquias hereditatis mee et tradā eas in man? inimicorū eius: erūtq; in vastitatē et in rapinā cūctis aduersariis suis eoꝝ fecerint malū corā me: et p̄seuerauerūt irritantes me ex die qua egressi sunt patres eorū ex egipto vsq; ad hanc diē. **I**nsup et sanguinē innoxium fudit manasses multū nimis donec impleret hierlm vsq; ad os: absq; peccatis suis quib; peccare fecit iudā: ut faceret malū corā dñō. **R**eliqua aut sermo num manasse et vniuersa que fecit et p̄c̄m eius qđ peccauit: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierū regum iuda? **D**ormiuitq; manasses cū p̄ibo suis: et sepultus ē in orto domus sue. in orto ozam. et regnavit amon filius eius pro eo. **A**gintiduorū annorū erat amon cum regnare cepisset: duob; qđ ānis regnavit in hierlm. **N**omē matris ei? messallemeth filia aarus de ietheba. **F**ecitq; malū in p̄spectu dñi sicut fecerat manasses pater eius: et ambulauit in oī via p̄ quā ambulauerat p̄r eius. **S**eruiuitq; immundicijs quib; seruiebat p̄r eius et adorauit eas: et dereliquit dñm deū patrū suorū et nō ambulauit in via domini. **T**etēderūtq; ei insidias serui sui: et interfecerūt regē in domo sua. **P**ercussit aut populus terre omnes qui iurauerāt p̄tra regem amon: et p̄stituerūt sibi regem iosiam filium eius pro eo. **R**eliqua at sermo nū amon qđ fecit: nōne hec sc̄pta sūt in

Quartus

libro sermonū dieꝝ regum iuda: Sepeli-
eruntq; eū in sepulcro suo in orto ozam.
et regnavit iosias filius eius pro eo.

Capitulum.

.XXII.

Octo annor erat iosias cuz regna-
re cepisset: et trigintauno anno
regnavit in hierlm. Nomen mris
eius ybida filia phadaia de besechat. Fe-
citq; quod placitū erat corā dño: et ambu-
lauit p oēs vias dauid p̄is sui. Non decli-
navit ad dexterā siue ad sinistrā. Anno at̄
octauodecimo r̄gis iosie misit rex saphan
filiū assia filij mesullaz scribam tēpli dñi:
dicens ei. Elate ad helchiam sacerdotē ma-
gnum ut p̄fletur pecunia que illata est in
tēpluz dñi quā collegerūt ianitores tēpli
a p̄plo: deturq; fabris p̄ prepositos domus
dñi. Qui et distribuāt eam hijs qui operā-
tur in tēplo dñi ad instaurāda sartatecta
tēpli. tignarijs videlicet et cementarijs. et
hijs qui interrupta p̄ponūt: et ut emanē
ligna et lapides d̄ lapicidinīs ad instaurā-
dum tēplum dñi. Queruntū nō supputetur
eis argentū qđ accipiunt: sed in potestate
habeāt et in fide. Dixit aut̄ helchias pon-
tifer ad saphan scribaz. Libꝝ legis reperi
in domo dñi. Deditq; helchias volumen
saphan scribe qui et legit illud. Venit q̄z
saphan scriba ad regem et renunciavit ei
quod preceperat et ait. Conflauerūt serui
tui pecuniā que repta est in domo dñi: et
dederūt ut distribuereſ fabris ac prefectis
operū tēpli dñi. Narravit q̄z saphan scri-
ba regi dicēs. Libꝝ dedit mihi helchias sa-
cerdos. Quē cū legisset saphan corā rege:
et audisset rex verba libri legis dñi scidit
vestimenta sua: et p̄cepit helchie sacerdo-
ti et abicham filio saphan et achobor filio
micha et saphan scribe: et asaie seruo regis
dicēs. Ite et p̄sultate dñm sup me et sup p̄plo
et sup omni iuda de verb̄ voluminis istius
qđ inuentū est. Magna enī ira dñi succē-
sa est p̄tra nos: qz non audierūt p̄es nr̄i
verba libri hui? ut facerent omne qđ scri-
ptū est nobis. Ierūt itaq; helchias sacer-
dos et abichaz et achobor et saphan et asaia
ad oldam p̄phetē uxore sellū filij thecue fi-
lij aras custodis vestiū que habitabat in
hierlm i scda: locutiq; sunt ad eā. Et illa
r̄ndit eis. Nec dicit dñs de? isrl. dicite vi-
ro q̄ misit vos ad me. Nec dicit dñs. Ecce

ego abducam mala super locum istum et
super habitatores ei? omnia verba legis
que legit rex iuda: qz dereliquerunt me et
sacrificauerūt dñs alienis irritātes me in
cunctis opibz manuū suar. Et succendēs
indiḡtio mea in loco hoc et nō exstinguet̄.
Regi at̄ iuda qui misit vos ut p̄suleretis
dñm sic dicetis. Nec dicit dñs deus isrl.
Pro eo q̄ audistis verba volumis et p̄ter-
ritū est cor tuū et hūiliat̄ es corā dño. au-
ditis sermonibz p̄tra locū istū et habitato-
res eius qđ videlicet fierēt in stupore et in
maledictū et scidisti vestimēta tua: et fleui-
sti corā me et ego audiui ait dñs: idcirco
colligā te ad p̄es tuos: et colligeris ad se-
pulcr̄ tuū in pace: ut nō videāt oculi tui
oīa mala que introducturus sum sup lo-
cum istum.

Capitulum

.XXIII.

Et renūciauerūt regi qđ dixerat.
Qui misit: et p̄gregati sunt ad eū
omnes senes iuda et hierlm. Ascē-
ditq; rex tēplum dñi: et oēs viri iuda vni-
uersiq; qui habitabāt in hierlm cū eo sa-
cerdotes et p̄phe et oīs p̄plus a paruo vsq;
ad magnū: legitq; cunctis audientibz oīa
verba libri federis qui inuentus est in do-
mo dñi. Stetitq; rex super ḡdum et fedus
pcussit coraz dño: ut ambularēt post dñm
et custodirēt p̄cepta eius et testimonia et ce-
remonas in omni corde et in tota anīa: et
suscitarēt verba federis hui? que scripta
erāt i libro illo. Acquieuitq; p̄plus pacto.
Et p̄cepit rex helchie pontifici et sacerdo-
tibz scdi ordinis et ianitoribz ut p̄icerēt de
tēplo dñi oīa vasa que facta fuerāt baal et
in luo et vniuerse milicie celi et combussit
ea foris hierlm in conualle cedron: et tulit
pulverē eor̄ in bethel. Et deleuit auruspī-
ces quos posuerant reges iuda ad sacrifi-
candum in excelsis per ciuitates iuda et
in circuitu hierlm: et eos qui abolebant
incensum baal et soli et lune et duodecim si-
gnis et omni milicie celi. Et efferrī fecit
lucum de domo dñi foras hierusalem in
cōualle cedron et combussit eum ibi et re-
degit in puluerem: et proiecit super sepul-
cra vulgi. Destruxit quoq; ediculas effe-
minatorum que erant in domo dñi: pro
quibz muleres terebāt quasi domūculas
luci. Congregauitq; omnes sacerdotes de

ciuitatibz iuda et ptaminauit excelsa ubi sacrificabāt sacerdotes. de gabaa vsqz bla-bee. Et destruxit aras portarū in introitu ostij iosie p̄cipis ciuitatis: quod erat ad sinistrā portē ciuitatis. **A**erūtāmē nō ascēdebant sacerdotes excelsorū ad altare dñi in hierusalē. sed tantū comedebant azimā in medio fratrum suorum. Contaminauit qz tophet qd est in pualle filij ennon: ut nēo p̄secrēt filiū suū aut filiā p̄ ignē moloch. Abstulit qz eqs qd dederāt reges iude soli in introitu tēpli dñi iuxta exedraz nathamelech eunuchi: qui erat i pharurim. currus aut solis pbussit igni. Altaria qz que erāt sup tecta cenaculi achaz: que fecerāt r̄ges iuda et altaria que fecerat manasses in duobz atrijs tēpli dñi destruxit rex: et cucurrit inde et dispsit cinerē eorū in torrētem cedron. **E**xcella qz que erāt i hierusalem ad dexterā partē mōtis offensionis q edificauerat salomō rex isrl̄ astaroth ydolo sydoniorū et chamos offensionī moab: et melchō abomiācionī filiorū āmon poluit rex et p̄triuuit statuas et succidit lucos repleuitqz loca eorū ossibz mortuorū. **I**nsuper et altare qd erat in bethel et excelsū qd fecerat hieroboaz filius nabath q peccare fecit isrl̄ et altare illd excelsū destruxit atqz pbussit et p̄minuit in puluerē: succenditqz ecia lucū. **E**t cōuersus iosias vidit ibi sepulc̄ que erāt in mōte: misitqz et tulit ossa de sepulcris et pbussit ea sup altare: et poluit illd iuxta v̄bū dñi qd locut⁹ ē vir dei qui p̄dixerat verba hec. **E**t ait. Quis ē titulus ille quem vīdeo? **R**ēderūtqz ei ciues urbis illius. **S**epulcr⁹ est hoīs dei q venit de iuda: et p̄dixit verba hec q fecisti sup altare bethel. **E**t ait. Dimitte eū. Nēo p̄moueāt ossa eius. **E**t intacta māserūt ossa illi. cū ossibz p̄phē qui venerat de samaria. **I**nsup et oīa fana excelsorū q erāt in ciuitatibz samarie q fecerāt reges isrl̄ ad irritādum dñm abstulit iosias: et fecit eis s̄m oīa que fecerat in bethel. **E**t occidit vniuersos sacerdotes excelsorū q erāt ibi sup altaria: et cōbussit ossa hūana sup ea. **R**euerfusqz est hierusalē: et p̄cepit omni populo dicēs. **F**acite phasē dño deo v̄ro: s̄m qd scriptū est i libro federis hui⁹. **N**ec enī factū ē phasē tale a diebz iudicū q iudicaueūt isrl̄ et oīm diebz regū isrl̄ et regū iuda

sicut in octauodecimo āno regis iosie factū est phasē istud dño in hierusalem. **S**ed et phitones et ariolos et figuras ydolorū. et immūdicias et abominationes que fecerūt in terra iuda et hierusalē abstulit iosias: ut statueret verba legis q scripta sunt in libro quē inuenit helchias sacerdos in tēplo dñi. **S**imilis illi non fuit añ eū rex. q reuertere ad dñm in omni corde suo et in tota aīa sua et vniuersa virtute sua iuxta omnē legē moysi: neqz post eū surrexit similis illi. **A**erūtāmē non est auersus dñs ab ira furoris sui magni: quo irat⁹ est furor eius p̄tra iudā p̄pter irritatōes quibz puocauerat eū manasses. **D**ixit itaqz dñs **E**cia iudā auferā a facie mea sicut abstuli isrl̄ et p̄iciā ciuitatē hāc quā elegi hierusalē et domū de q dixi. erit nomē meū ibi. **R**eliq at s̄monū iosie et vniuersa q fecit: nonne hec scripta sunt i libro verborū dīerū regū iuda? **I**n diebz ei⁹ ascēdit pharao nechao rex egipti contra regē assiriorū ad flumē eufratē. **E**t abiit iosias rex in occursum eius: et occisus est in mageddo cū vīdisset eū. **E**t portauerūt eū serui sui mortuū de mageddo. et ptulerūt in hierusalē: et sepelierunt eū in sepulcro suo. **T**ulitqz p̄plus terre ioachaz filiū iosie: et vn̄xerūt eū et p̄stituerūt eū regē pro p̄re suo. **E**liginti triū annorū erat ioachaz cū regē cepisset et tribo mēsi bz reguit in hierusalē. **N**omē m̄ris ei⁹ amithal: filia hieremie de lobna. **E**t fecit malū corā dño: iuxta omīa q fecerāt p̄res ei⁹. **A**lxitqz eū pharao nechao in reblata: q est in terra emath: ne regret in hierusalē. **E**t imposuit mulctā terre centū talētis argēti: et talēto auri. **R**egemqz p̄stituit pharao nechao heliachim filium iosie p̄ iosia p̄re eius: v̄titqz nomē ei⁹ ioachim. **P**orro ioachaz tulit et duxit in egiptum. **A**rgentū aut et aux debuit ioachim pharaoni cū indixisset terre p̄ singulos: ut p̄ferret iuxta p̄ceptum pharaonis. **E**t vnūquēqz iuxta vires suas exegit tam argentū q aux de p̄lo terre: ut daret pharaoni nechao. **E**ligitiquiqz annorū erat ioachim cū regnare cepisset: et v̄ndecim annis regnauit i hierusalē. **N**omē m̄ris ei⁹ zebedā filia phadaia d ruma. **E**t fecit malū corā dño: iuxta oīa q fecerāt p̄res ei⁹.

In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex babilonis: et factus est ei ioachim seruus tribus annis: et rursum rebellauit contra eum. Immisitque ei dominus latrunculos caldeorum et latrunculos sirie et latrunculos moab. et latrunculos filiorum ammon: et immisit eos in iudam ut disperderent eam iuxta verbum domini quod locutus fuerat per seruos suos prophetas. Factum est autem hoc per verbum domini contra iudam ut auferret eum coram se: propter peccata manasse uniuersa que fecit et propter sanguinem innoxium quem effudit et impleuit hierusalem cruore innocentium: et ob hanc rem noluit dominus propiciari. Reliquum autem sermonum ioachim et uniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda? Et dormiuit ioachim cum patribus suis: et regnauit ioachim filius eius pro eo. Et ultimum non addidit rex egypti ut egredere de terra sua. Tulerat enim rex babilonis a fluuium egypti usque ad fluuium eufraten omnia que fuerant regis egypti. Decem et octo annorum erat ioachim cum regere cepisset: et tribus mensibus regnauit in hierusalem. Nomen matris eius nonne escha filia helnathan de hierusalem. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerat pater eius. In tempore illo ascenderunt serui nabuchodonosor regis babilonis in hierusalem: et circumdata est urbs munitionibus. Venitque nabuchodonosor rex babilonis ad ciuitatem cum seruis suis: ut oppugnent eam. Egressusque est ioachim rex iuda ad regem babilonis ipse et mater eius et serui eius et principes eius et eunuchi eius: et suscepit eum rex babilonis anno octauo regni sui. Et protulit inde omnes thesauros domus domini et thesauros domus regie: et percussit uniuersa vasa aurea que fecerat salomon rex israel in templo domini iuxta verbum domini: et transtulit omnem hierusalem: et uniuersos principes et omnes fortes exercitus decem milia in captiuitatem et omnem artificem et inclusorem: nihilque relictum est exceptis pauperibus populi terre. Transtulit quoque ioachim in babilonem: et matrem eius et uxores regis et eunuchos regis et iudices terre duxit in captiuitatem de hierusalem in babilonem: et omnes viros robustos septem milia: et artifices et inclusores mille. omnes viros fortes et bellatores: duxitque eos rex babilonis captiuos in babilonem. Et constituit mathathia patruum eius pro eo: imposuitque nomen ei sedechiam.

Quicesimum et primum annum etatis habebat sedechias cum regnare cepisset: et undecimum annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius erat amithal: filia hieremie de lobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerat ioachim. Irascebat enim dominus contra hierusalem et contra iudam: donec periceret eos a facie sua. Recessitque sedechias a rege babilonis.

Capitulum . XXV.

Actum est autem anno nono regni eius mense decimo decima die mensis venit nabuchodonosor rex babilonis ipse et omnis exercitus eius in hierusalem et circumdederunt eam: et extruxerunt in circuitu eius munitiones. Et clausa est ciuitas atque vallata: usque ad undecimum annum regis sedechie nona die mensis. Preualuitque fames in ciuitate: nec erat panis populo terre. Et interrupta est ciuitas: et omnes viri bellatores nocte fugerunt per viam porte que est inter duplicem murum ad ortum regis. Porro caldei obsidebant in circuitu ciuitatis. Fugit itaque sedechias per viam que ducit ad capestria solitudinis. Et persecutus est exercitus caldeorum regem: apprehenditque eum in planicie hiericho: et omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt et reliquerunt eum. Apprehensum ergo regem duxerunt ad regem babilonis in reblatha: qui locutus est cum eo iudicium. Filios autem sedechie occidit coram eo: et oculos eius effodit: viritque eum catenis et adduxit in babilonem. Mense quinto septima die mensis ipse est annus nonusdecimus regis babilonis venit nabuzardan princeps exercitus seruus regis babilonis in hierusalem et succedit domum domini et domum regis et domos hierusalem: omnemque domum percussit igni: et muros hierusalem in circuitu destruxit omnis exercitus caldeorum qui erat cum principe militum. Reliqua autem populi parte que remanserat in ciuitate: et per fugas qui transfugerant ad regem babilonis: et reliquum vulgus transtulit nabuzardan princeps milicie: et de pauperibus terre reliquit vinitores et agricolas. Columnas autem ereas que erant in templo domini et bases et mare ereum quod erat in domo domini prefigerunt chaldei: et transtulerunt eas omne in babilonem. Ollas quoque ereas et trullas et tridentes et ciphos et mortariola: et omnia vasa erea: in quibus ministrabant tulerunt:

Transmigratio
Babilonis

neon et thuribula et fialas. Que aurea aurea et que argentea argentea. tulit princeps milicie: id est columnas duas. mare unum et bases quas fecerat rex salomō in templo dñi. Non erat pondus eris oīm vasorum. Decē et octo cubitos altitudinis habebat columna una. et capitellū ereū sup se altitudinis triū cubitorū et retiaculū et malagra nata sup capitellū columnę: oīa erea. Similē et columna scda habebat ornatū. Tulit qz princeps milicie saraiā sacerdotē primū et sophoniā sacerdotē scdm et tres ianitores et de ciuitate eunuchū unū qui erat pfectus sup bellatores viros et quīqz viros de hīs q steterāt corā rege quos repperit in ciuitate: et sopher principē exercitus q probabat tyrones de iplo terre: et sex viros e vulgo q inuēti fuerāt in ciuitate. Quos tollēs nabuzardan princeps militū duxit ad regē babilonis in reblatha: percussitqz eos rex babilonis et interfecit eos in reblatha in terra emath. Et trāslat⁹ est iuda de terra sua. Populo aut qui relict⁹ erat ī terra iuda quē dimiserat nabuchodonosor rex babilōis pfectit godoliā filiū aichan filij saphan. Qd cū audissēt oēs duces militū ipsi et viri q erāt cū eis videlicet qd pstituisset rex babilonis godoliā: venerūt ad godoliā ī maspha ismabel fili⁹ nathanie et iohannā filius charee et saraiā fili⁹ thanameth netophātites et iezonias fili⁹ maachati: ipsi et socij eorū. Iurauitqz godolias ipse et socijs eorū dicēs. Nolite timere seruire chaldeis. Manete ī terra et fuite regi babilonis: et bñ erit vob. Factum est at in mēse septimo venit ismabel fili⁹ nathanie filij elisama de semie regio et decez viri cū eo: percusserūtqz godoliā. qui et mortuus est: sed et iudeos et chaldeos qui erant cum eo in maspha. Consurgensqz oīs populus a paruo vsqz ad magnū et pñces militū venerūt in egiptū: timētes chaldeos. Factū est vero in anno tricesimoseptimo trāsmigtiōnis ioachin regis iude. mēse duodecimo vicesima et septima die mēis. subleuauit euilmerodach rex babilonis anno q regre cepat caput ioachin regis iuda de carcere et locutus est ei benigne. Et posuit tronū eius sup tronū regū qui erant cū eo in babilone: et mutauit vestes ei⁹ quas habuerat in carcere et pmedebat

panē sp in p̄spectu eius cūctis dieb⁹ vite sue: annonā qz pstituit ei sine intermissiōne que et dabat ei a rege p singulos dies omnib⁹ dieb⁹ vite sue.

ExPLICIT liber regū quartus. **I**ncipit prologus beati Hieronimi p̄sbyteri in libros paralipomenon.

Septuagīta interpretū pura. et ut ab eis ī grecū v̄sa ē editō pmaneret: supflue me michromati ep̄or sc̄is sime atqz doctissime impelleres ut hebreā volūta latino sermōe tñsferre. Qd enī sel aures hoīm occupauerat et nascētis ecclie roborauerat fidē: iustū erit ecclā nro silētiō cōprobari. Nūc vō cū p varietate regionū diuersa ferātur exēplaria et germana illa antiqz tñslatō corrupta sit atqz violata: nri arbitrij putas. aut e plurib⁹ iudicare qd verū sit aut nouū opus in veteri opere cūdere: illudētibusqz iudeis. cornicū ut dī octos p̄figere. Alexandria et egipt⁹ ī septuagīta suis esichū laudat auctore: p̄stati nopol vsqz anthiochiā luciani martiris exēplaria pbat. Medie iter has puitie palestinos codices legūt: qz ab origine elaboratos eusebi⁹ et pampbil⁹ vulgauerūt. Totusqz orb hac iter se trifaria varietate p̄pugit. Et certe origenes non solū exēpla p̄posuit qtuor editionū e regione singula v̄ba describēs. ut vn⁹ dissenciēs statī ceteris inter se p̄sentiētib⁹ arguat: sed qd maioris audatiē est in editione septuaginta theodocionis editionē miscuit: astericis designis que min⁹ fuerint. et virgulis q ex supfluo videbātur apposita. Si igit alijs licuit non tenere qd sel suscepant. et p septuaginta cellulas que vulgo sine auctore iactantur singulas cellulas aperuere. Hocqz in ecclesijs legīt qd septuagīta nescierūt: cur me non suscipiant latini mei qui inuiolata edicione veteri ita nouam p̄bidi. ut laborē meū hebreis et qd hīs maius est aplis auctorib⁹ comprobem. Scripsi nup libz de optimo genere interpretandi. oñdēs illa d euāgelio. ex egipto vocaui filiū meū. et quoniā nazareus vocabit⁹ et videbūt in quē p̄puxerunt. et illud apli

quod oculus non vidit nec auris audivit
et in cor hominis non ascendit que pre-
paravit deus diligentibus se. ceteraque huius
similia in hebreorum libris inveniri. Cer-
te apostoli et evangeliste. septuaginta in-
terpretes noverant et unde eis hec dicere
que in septuaginta non habentur. Christus dominus
nostri utriusque testamenti probator in evangelio
secundum Iohannem qui credit inquit in me sicut
dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent
aque vine. Aliquod scriptum est: quod saluator
scriptum esse testatur. Ubi scriptum est: Septu-
aginta non habent: apocrypha nescit ecclesia. Ad
hebreos igitur revertendum est: unde dominus loquens
et discipuli exempla presumunt. Nec pace veterum
loquor: et obtrectatoribus meis tantum respondeo
qui canino dente me rodunt: in publico detra-
hentes et legentes in angulis: id est accusato-
res et defensores: cum in alijs probent quod in me
reprobant: quasi virtus et vicium non in rebo
sit. sed cum auctore mutetur. Ceterum nemini e-
ditione septuaginta translatorum olim de gre-
co emendata tribuisse me nostris: nec inimici
cum debere estimari eorum quod in conventu fratrum
se edissero. Et quod nunc de beniamin: id est
verba dierum interpretatus sum idcirco feci:
ut inextricabiles moras et silvam nominum
que scriptorum confusa sunt vicio. sensuumque
barbariem apercius et per versuum cola-
dirigerem: mihi metipsi et meis. iuxta is-
menium canens. si aures surde sunt ce-
terorum.

Explicit prologus. Incipit liber para-
lipomenon. Capitulum. I.

Adam. seth. enos. caynan.
malalehel. iared. enoch.
matufale. lamech. noe. sem
cham et iafet. Filij iafeth:
gomer. magog. madaï et
iauan. thubal. mosoch.
thiras. Porro filij gomer. aseene et riphath
et thogorma. Filij autem iauan. elisa et
tharsis. cethim et bodanim. Filij cham
chus et mesraim. phut et chanaan. Filij
autem chus. saba et eiula. sabatha et regi-
na et sabathaca. Porro filij regma. saba
et daban. Chus autem genuit nemroth.
Iste cepit esse potens in terra. Mesraim
vero genuit ludim et ananim et laabim et

nepthoim. phethrusim quoque et chasluim
de quibus egressi sunt philistim et capthu-
rim. Chanaan vero genuit sydonem pri-
mogenitum suum. etheum quoque et iebu-
seum et amorreum et gergeseum. eueumque
et aracheum et asineum. arabium quoque et
samareum et ematheum. Filij sem. elam et
assur. Et arfaxat et lud et aram. Filij arax-
hus et hul et gothor et mosoch. Arfaxat
autem genuit sale qui et ipse genuit heber.
Porro heber nati sunt duo filij: nomen
vni phalech: quia in diebus eius divisa est
terra: et nomen fratris eius iectan. Iectan
autem genuit elmodad et salech et aselmoth:
et iare. aduram quoque et usal et decla. ebal et
eciam abimael et saba: necnon et ophir et
euila et iobab. Omnes isti filij iectan. sem.
arfaxat. sale. heber. phalech. ragau. ser-
uch. nachor. thare. abram: iste est abraham.
Filij autem abraham. ysaac et ysmahel.
Et hee generationes eorum. Primoge-
nitus ysmahelis nabaioth et cedbar et ab-
dehel et mabsan et masma et duma. massa.
adad et thema. iachur. naphis. cedma. Iij
sunt filij ysmahelis. Filij autem cethure
concubine abraham quos genuit zamra.
ieclan. madan. madian. iesboc et sue. Por-
ro filij ieclan. saba et daban: Filij autem
daban. asurim et lathusim et loomim. Filij
autem madian. epha et epher et enoch et
abida et eldaa. Omnes hij filij cethure. Ge-
neravit autem abraham ysaac: cuius fu-
erunt filij esau et israhel. Filij esau. eli-
phaz. rahuel. iebus. ielon chore. Filij eli-
phaz. themar. omar. zephi. gothan. cenez.
thana. amelech. Filij rahuel. naab. gazara
samma. maza. Filij seir. lothan. sobal. se-
beon. ana. diso. eser. disan. Filij lothan.
horri. ahobiman. Soror autem lothan.
fuit thana. Filij sobal. olia et manaath.
et ebal et sephi. onan. Filij sebeon. oy et
ana. Filij ana. dison. Filij dison. hama-
ran et eseb et iethran et charrar. Filij eser.
balaan et laban et iacham. Filij dison. us
et aran. Isti sunt reges qui imperaverunt
in terra edom. antequam esset rex super filios
israhel. Bale filius beor: et nomen civita-
tis eius denaba. Mortuus est autem ba-
le et regnavit pro eo iobab filius sare de
bosra. Quoque et iobab fuisset mortuus regna-
vit pro eo busan de terra theanor. Obijt quoque

7 husan 7 regnauit p eo adab fili' badab
qui pcussit madian in terra moab 7 nomē
ciuitatis ei' abiuth. Cūq; 7 adab fuisset
mortu'. reguit p eo semla de masreca. 7
et semla mortuus est: 7 reguit p eo saul
de rooboth q iuxta amnē sita est. Mortuo
q; saul reguit p eo balaana fili' achobor
7 7 h mortu' ē: 7 reguit p eo adab cui'
vrb nomē fuit phou. 7 appellata ē vxor ei'
mebetabel filia matred. filie mezaab. Ad
ad at mortuo: duces p regib; i edō esse ce
perūt. Dux thāna. dux alia. dux ietheth.
dux oolibama. dux hela. dux phinō. dux
cenez. dux theman. dux mapsar. dux ma
gdihel. dux hirā. Hī duces edom.

Capitulum.

II.

Filij at isrl. ruben. simeon. leui. iu
da. isachar 7 zabulō. dan. ioseph.
beniamin. neptālī. gab 7 aser. Fi
lij iuda. her aunan 7 sela. Hī tres nati sūt
ei 7 filia sue chananitidis. Fuit at her pri
mogenit' iuda mal' corā dño 7 occidit eū
Thamar at nur' ei' pepit ei phares 7 za
ra. Dēs g filij iuda qnq;. Filij aut phares
esroz 7 amul. Filij q; zare: zamri 7 ethan
7 eman. chalcal q; 7 darda. fil' qnq;. Filij
charmi: achar q turbauit isrl 7 peccauit
in furto anathematis. Filij ethan: aza
rias. Filij at esrom q nati sūt ei: ierame
bel 7 ram 7 calubi. h ē caleph. Porro ram
genuit aminadab: aminadab aut genuit
naason pācipem filioz iuda. Naason q;
genuit salmō de q ort' ē booz. Booz vō ge
nuit obed q 7 ipe genuit isai. Isai at genu
it pāogenitū heliab. scōm abinadab. ter
ciū sammaba. qrtū nathanael. qntū sab
bai. sextū ason. septimū dauīd: q; sorores
fuerūt saziua 7 abigail. Filij sarphie: abi
sai ioab 7 asabel tres. Abigail at genuit
amasa: cuius pā fuit gether ismabelites.
Caleb vō fili' esrom accepit vxorē nomē
azuba de q genuit ierioth. fuerq; filij ei'
iaser 7 sobab 7 ardon. Cūq; mortua fuiss;
azuba accepit vxorē caleb ephrata q pepit
ei hur. Porro hur genuit vri 7 vri genuit
beselehel. Post hec ingressus ē esrom ad fi
liā machir filij pāis galaad 7 accepit eam
cū esset ānoz sexaginta. Que pepit ei se
gub: sed 7 segub genuit iair 7 possedit vi
gintitres ciuitates in terra galaad. Cepit

q; gessur 7 aran opida iair 7 canath 7 vi
culos eius sexaginta ciuitatū. Omnes isti
filij machir pāis galaad. Cū aut mortuus
esset esrom: ingressus est caleb ad ephrata.
Habuit quoq; esrom vxorē abia que pepe
rit ei assur patrē thecue. Nati sunt autē
filij ieramehel. pāogeniti esrom. ram pri
mogenitus eius 7 humā 7 arā 7 ason 7 a
chia. Duxit quoq; vxorē alterā hierame
hel noīe attbara que fuit mater onā. 7
7 filij ram primogeniti hieramehel fuerūt
moos ioanīm 7 athar. Onā autē habuit
filios semei 7 iuda. Filij autem semei: na
dab 7 abysur. Nomen vero vxoris abisur
et abigail que peperit aabobbā 7 molib.
Filij autē nadab: fuerunt saled 7 apphai.
Mortu' est autē saled absq; liberis. Fili'
vero apphaim iesi: qui iesi genuit sesan.
Porro sesan genuit abalai. Filij autē iu
da fratris semei iether 7 ionathā. Sed et
iether mortu' est absq; liberis. Porro io
nathā genuit phalech 7 ziza. Isti fuerunt
filij hieramehel primogeniti esrom. Sesan
autē non habuit filios sed filias: et seruū
egipciū nomē ieraa. Deditq; ei filiā suā
vxorē que peperit ei ethei. Ethei autē ge
nuit nathan: 7 nathan genuit zabab. Za
bab quoq; genuit ophial: 7 ophial genuit
obed. Obed genuit iebu: iebu genuit aza
riam. Azarias genuit helles et helles ge
nuit belasa. Belasa genuit sisamoj: sifa
moj genuit sellum. Sellum genuit itha
mian: ithamia autem genuit elisama. Fi
lij autem caleph fratris hieramehel: me
sa primogenitus eius: ipse est pater ziph
filij maresa pāis hebron. Porro filij hebrō
choze 7 taphu 7 recem 7 samma. Samma
autem genuit reiam patrem ierthaa: et
recem genuit semmei. fili' semmei maon
7 maon pater betsur. Epba autē pcubina
caleph peperit aran 7 musa 7 thezez. Por
ro aran genuit gezez. filij iahaddai regā
7 ioathan 7 gesan 7 phalech 7 epba 7 sa
aph. Concubina caleph maacha pepe
rit saber 7 tharana. Genuit autem saaph
pater madmena sue patrem machbena: 7
patrē gabbaa. Filia vō caleph fuit achla
Hī erant filij caleph filij vr primogeniti
ephrata: sobal pater cariattharim. salma
pater betleem. ariph pater bethgaber.
Fuerūt autē filij sobal pāis cariattharim.

qui diuinebat dimidiū requietionū: et de
p̄ḡtione cariathiari. iethrei: et aphuthei
et semathei et maserei. Ex hijs egressi sūt
saraite et esthabolite. Filij salma. p̄is bet-
leem et netophati corone dom⁹ ioab et di-
midiū regetōis sarai. Cognatōes q̄z scri-
baꝝ habitatiū in iabes canētes atq̄ reso-
nātes i tabnacul⁹ p̄morātes. Dñj sūt cinei
qui venerūt de calore p̄is domus rechab.

Capitulum.

.III.

D Auid verobos habuit filios qui
ei nati sūt in hebron. Primogeni-
tum ammon: ex achinoen israheli-
tite. secundū daniel de abigail carmelitite.
terciū absalon filium maacha filie tholo-
mei regis iessur. q̄rtū adoniā filiū agith.
q̄ntū saphaciā ex abital. sextū ietrahaz d̄
egla uxore sua. Sex ḡ nati sūt ei in hebrō
ubi reguit septē ānis et sex mēsis. Trigē-
ta at̄ et tribo ānis reguit i hierl'm. Porro
i hierl'm nati sūt ei filij. samaa et sobab.
et nathan et salomon q̄tuor de bersabee fi-
lia amibel. Tabaar q̄z et helisama et elipha-
lech et noge et napheg et iaphie necnō eli-
sama et eliade et eliphaleg nouē. Q̄s hī fi-
lij dauid absq̄ filijs p̄cubinaz: habuerūtq̄
sororē thamar. Fili⁹ at̄ salomōis roboā:
cui⁹ abia filius genuit asa. De hoc q̄z na-
tus est iosaphat pater ioaz: qui ioaz ge-
nuit ochoziaz: ex q̄ ortus est ioas: et hui⁹
amasias filius genuit azariaz. Porro a-
zarie filius ioathan p̄creauit achaz p̄ez
ezechie de q̄ natus est manasses: sed et ma-
nasses genuit ammon p̄em iosie. Filij at̄
iosie fuerūt: p̄iogenitus iohannan. secu-
dus ioachim. tercius sezechias. q̄rtus sel-
lum. De ioachim natus est iechonias et
sezechias. Filij iechonie fuerūt asir q̄ sal-
athiel. melchirā. phadaia. sennasar et ieth-
zenia. sama et nadabia. De phadaia orti
sunt zorobabel et semmei. Zorobabel ge-
nuit mosollā. ananiam et salomith. sororē
eor̄: asabaz q̄z et iochol et barachia et aza-
diam. iosabesech quinq̄. Filius aut̄ ana-
nie phaltias pater bieseie: cui⁹ filius ra-
phaia. Hui⁹ quoq̄ filius arnon de quo na-
tus est abdia: cuius filius fuit sechemas.
Filius secheme. semeia: cui⁹ filij archtus
et iegaal et baaria et naaria et saphat et
lesa sex numero. Filius naarie: elioenai et

ezechias et ezricaz tres. Filij elioenai ob-
uia et heliasub et pbeleia et accub et iohan-
nan et dalaia et anan septem.

Capitulum.

.III.

F ilij iuda. phares. esrō et charmi et
bur et subal. Rabia vero filius su-
bal genuit geth de quo nati sūt
achumai et laad. De cognationes sarathi.
Ista q̄z stirps ethaz: iesrahel et iesema et
ietebos. Nomē q̄z sororis eor̄ asalel phu-
ni. Phuniel aut̄ pater gedoz et eser pater
osa. Isti sūt filij bur: primogeniti ephra-
ta patris bethleez. Assur vero patris the-
cue erant due uxores alaa et naara. Depit
aut̄ ei naara ooza et epher et themmani et
aastari. Isti sūt filij naara. Porro filij a-
ala. sereth. yasaar et ethnā. Eb⁹ at̄ genuit
anob et soboba et cognationem aharel filij
arim. Fuit autē iabes inclit⁹ p̄e fratrib⁹
suis. et mater eius vocauit nomen illius
iabes dicēs: q̄z pepi eū in dolore. Inuoca-
uit ḡ iabes deū isrl' dicēs. Si b̄ndicens be-
nedixeris mibi: et dilataueris terminos
meos: et fuerit manus tua mecū: et feceris
me a malicia nō opprimi. Et p̄stitit ei de⁹ q̄
p̄catus est. Caleph autē frater sua genuit
machir: qui fuit p̄ esthon. Porro esthon
genuit betharapha et phesse et thena p̄ez
vrbis naas. Dñj sūt viri recha. Filij autē
cenez: othoniel et saraia. Porro filij otho-
niel: athat et maonathi. Maonathi genuit
ophra. Saraia at̄ genuit ioab p̄ez vall'
artificū. Ibi q̄pe artifices erāt. Filij vero
caleph filij iePHONE: bir et hela et nakē. Fi-
lij q̄z hela cenez. filij q̄z ialelelliph et zipha-
thiria et asrahel. Et filij eza: iether et me-
reth et opher et iabalon. Genuitq̄ maria et
sammaiz iesba patrem esthamo. Uxor
quoq̄ eius indaia peperit iareth patrem
gedoz et heber patrem socho et ichutiel pa-
trem ianon. Dñj autem filij bithie filie pha-
raonis quā accepit mered: et filij uxoris
odaite sororis nathā patris ceila. garmi
et esthamo qui fuit d̄ machati. Filij quoq̄
symon. ammon et rimma filius anan et
thilon: et filij iesi zoeth et benzoeth. Filij
sela filij iude: her pater lecha: et laiaba
pater maresia: et cognationes domus
ei⁹ operantiuz bissum in domo iuramen-
ti. Etiam qui stare fecit solem. Viriq̄

mendacij ⁊ securus ⁊ incebens: qui principes fuerūt in moab: ⁊ que reuerse sunt in lehē. **H**ec autē verba vetera. **H**ij sunt figuli habitātes in plātationib⁹ ⁊ in sepib⁹ apd regē in opib⁹ eius: ⁊ moratiq⁹ sūt ibi. **F**ilij simeon: namuel ⁊ iamin iarib. zara saul. **S**ellū fili⁹ ei⁹: mabsā fili⁹ ei⁹. masma fili⁹ ei⁹. **F**ilij masma: amubel fili⁹ ei⁹: zachur fili⁹ ei⁹. semei fili⁹ eius. **F**ilij semmei seteci: ⁊ filie sex. **F**res autē ei⁹ n̄ habuerūt filios multos: ⁊ vniuersa cognatio nō potuit adeq̄re sūmā filioꝝ iuda. **H**abitauerūt aē in bersabee ⁊ molada ⁊ basarsual ⁊ in ballaa. ⁊ in asom ⁊ in tholab ⁊ in bathuel ⁊ in orma ⁊ i sicelleg ⁊ in betmarchaboth ⁊ in asarsasusim ⁊ i bethberai ⁊ in saarim. **H**ec ciuitates eoz vsq⁹ ad regē dauid: villeg⁹ eaz ethā ⁊ aen rēmō ⁊ thocen ⁊ asan ciuitates qnq⁹: ⁊ vniuersi viculi eoz p circuitū ciuitatū istaz vsq⁹ ad baal. **H**ec est habitatio eoz: ⁊ sediū distributio. **M**osabab q⁹ ⁊ iemlech ⁊ iosa fili⁹ amasie ⁊ iobel ⁊ iebu fili⁹ iosabie filij saraie filij asibel. elioenai ⁊ iacoba ⁊ isuaia ⁊ asaia ⁊ adibel ⁊ isimihel ⁊ banaia ziza q⁹ fili⁹ sepei. filij allon. filij idai. filij semri. filij samaia. **I**sti sūt notati p̄cipes in p̄gationib⁹ suis ⁊ i domo affinitatū suaz multiplicati sūt vehemēter. **E**t p̄fecti sūt vt īgrederent̄ in gadoꝝ vsq⁹ in orientē vall: ⁊ vt q̄rerēt pascua gregib⁹ suis. **I**nuenerūtq⁹ pascuas vberes ⁊ valde bonas ⁊ terrā latissimā ⁊ q̄ etā ⁊ fertilē i q̄ añ hitauerāt d̄ stirpe chā. **H**ij ḡ venerūt q̄s sup̄ descripsim⁹ notatim in dieb⁹ ezechie regis iuda: ⁊ pcusserūt tabnacla eoz ⁊ hitatores q̄ inuēti fuerāt ibi. ⁊ eleuerūt eos vsq⁹ ad p̄ntē diē: hitauerūt q⁹ p eis q̄niā v̄rimas pascuas ibidē repperūt. **D**e filiis q⁹ simeō abierūt in montē seir viri q̄ngēti. h̄ntes p̄cipes phaltia et naaria ⁊ raphaia ⁊ ozibel fili⁹ iesi: ⁊ pcusserūt reliq̄as q̄ euadere n̄ poterāt amelechitarū: ⁊ hitauerūt ibi p eis vsq⁹ ad diē hāc.

Capitulum.

V.

Hij quoq⁹ ruben p̄mogeniti isrl. ipse quippe fuit primogenitus ei⁹ sed cū violasset thoꝝ p̄is sui data sunt p̄mogenita ei⁹ filiis ioseph filij isrl: et nō est ille reputat⁹ in primogenitum. **P**orro iudas qui erat fortissimus inter

fratres suos: de stirpe eius principes gemitati sūt. primogenita autē reputata sūt ioseph. **F**ilij ḡ ruben p̄mogeniti israhel: enoch. phallu esrom ⁊ carmi. **F**ilij iobel: samaia fili⁹ eius: gog filius eius. semei filius eius. micha filius eius. reebia filius ei⁹. baal filius ei⁹. beera fili⁹ ei⁹: quē captiuū duxit theglat phalasar rex assirioꝝ et fuit princeps in tribu ruben. **F**ratres autē eius ⁊ vniuersa cognatio eius. qñ numerabant̄ per familias suas habuerunt p̄cipes iehibel ⁊ zachariam. **P**orro bala filius azaz filij samma filij iobel: ipse habitauit in aroer vsq⁹ ad nebo ⁊ beelmeon. **C**onē orientālē quoq⁹ plagam habitauit vsq⁹ ad itroitū heremi ⁊ fluuiū eufraten. **M**ultū quippe iumentoz numerū possidebant in terra galaad. **I**n dieb⁹ autē saul preliati sunt p̄tra agarenos ⁊ interfecerūt illos: habitauerūtq⁹ pro eis in tabnacul⁹ eoz in omni plaga que respicit ad orientem galaad. **F**ilij vero gad e regione eoz habitauerunt in terra basan vsq⁹ selcha: iobel in capite. vt saphan scdus. ianaī aut et saphat in basan. **F**ratres vero eoz fm domus cognationū suaz: michael ⁊ mossollam ⁊ sebe ⁊ iore ⁊ iachā ⁊ zie ⁊ heber septe. **H**ij filij abiahil: filij vzi filij iaro filij galaad. filij michael filij iesei. filij geddo filij buz. **F**ratres q⁹ filij abdibel filij guni principes domus in familiis suis: ⁊ habitauerunt in galaad ⁊ in basan ⁊ in viculis eius: ⁊ in cunctis suburbanis saron vsq⁹ ad terminos. **O**mnes hij numerati sunt in dieb⁹ ioathā regis iuda ⁊ in dieb⁹ hieroboā regis israhel filij ruben ⁊ gad et dimidie tribu manasse: viri bellatores scuta portantes ⁊ gladios: ⁊ tēdentes arcum erubitiq⁹ ad prelia q̄dragintaq̄tuor milia ⁊ septingētis sexagita p̄cedētes ad pugna. **D**imicauerūt p̄ agarenos. itburei vō ⁊ naphei ⁊ nobab p̄buerūt eis auxiliū. **T**raditiq⁹ sūt i man⁹ eoz agareni ⁊ vniuersi q̄ fuerāt cū eis: q⁹ deū iuocauerūt cū p̄liarēt et exaudiuit eos eoq⁹ credidissent in eū. **C**eperūtq⁹ oīa q̄ possederāt cameloz quinquagita milia: ⁊ ouīū ducēta quinquagita milia. asinos duo milia. ⁊ aīas hoīm centū milia. **E**lnerati aē mlti corruerūt. **F**uit enī bellū dñi. **H**abitauerūtq⁹ p eis vsq⁹ ad transiḡcionē. **F**ilij quoq⁹ dimidie tribu

manasse possederunt terras a finibus basan usque baal hermon et sanir et montem hermon. Ingens quoque numerus erat. Et hi fuerunt principes domus per generationem eorum: efer iesi et belibel, esribel et hieremia et oboia et iedibel viri fortissimi et potentes et notati duces in familiis suis. Relinquerunt autem deum patrum suorum et fornicati sunt per deos populi terre: quos abstulit dominus coram eis: et suscitavit dominus israel spiritum phil regis assiriorum et spiritum teglat phalasar regis assur et transtulit ruben et gad et dimidiam tribum manasse et adduxit eos in ale et in abor et aam et fluvium goza usque ad diem hanc.

Capitulum VI.

Filii leui. gerson caath et merari. Filii caath. amram ysaar hebro et ozibel. Filii amram. aaron moyses et maria. Filii aaron. nadab et abiu eleazar et ythamar. Eleazar genuit finees et finees genuit abisue. Abisue vero genuit bocci et bocci genuit ozi. ozi genuit zaraia et saraia genuit meraioth. Porro meraioth genuit amaria: et amarias genuit achitob. achitob genuit sadoch: et sadoch genuit achimaas. Achimaas genuit azaria. azarias genuit iobanan: iobanan genuit azaria. Ipse est qui sacerdotio functus est in domo quam edificavit salomon in hierusalem. Genuit autem azarias amaria: et amarias genuit achitob. Achitob genuit sadoch: et sadoch genuit sellu. Sellu genuit helchia et helchias genuit azariaz. Azarias genuit azariaz. azariaz genuit iosedech. Porro iosedech egressus est quando transtulit dominus iudam et hierusalem per manum nabuchodonosor. Filii gerson. lobni. semei. Filii caath. amram et ysaar et hebro et ozibel. Filii merari. mooli et musi. Hec autem progenies leui secundum familias eorum. Gerson. lobni filius eius. iaath filius eius. zama filius eius. ioaa filius eius. abdo filius eius. zara filius eius: iethraz filius eius. Filii caath. amminadab filius eius. chore filius eius. asir filius eius. helcana filius eius. abiasaph filius eius. asir filius eius. caath filius eius. vriel filius eius. ozas filius eius. saul filius eius. Filii helcana. amasai et achimoth et helcana. Filii helcana. sopbai filius eius. naath filius eius. heliab filius eius. hieroboaz filius eius. helcana filius eius. Filii samuel primoget vasseni et abia. Filii autem merari.

mooli. lobni filius eius. semei filius eius. oza filius eius. samaa filius eius. aggia filius eius. asaria filius eius. Isti sunt qui constituit david super catadores domus domini ex quo collocata est archa et ministrabant coram tabernaculo testimonij canentes donec edificaret salomon domum domini in hierusalem. Stabant autem iuxta ordinem suum in misterio. Hi vero sunt qui assistebant cum filiis suis de filiis caath: hemai catos filius iozibel. filii samuel filii helcana filii hieroaz filii belibel filii thou filii suph filii helcana. filii iobel filii maath filii amasai filii helcana filii iobel filii azarie filii sopbonie filii thaath filii asir filii abiasaph filii core filii ysaar filii caath filii leui. filii israel: et fratres eius. asaph qui stabat a dextris eius: asaph filius barachie. filii samaa. filii michael. filii basai filii melchie. filii athai. filii zara filii adai. filii ethan filii samma filii semei filii ieth filii gerso filii leui. Filii autem merari fratres eorum ad sinistram: ethan filii chusi. filii abdi. filii maloth filii asabie filii amasie filii helchie filii amasai. filii bonni. filii somer filii mooli. filii musi filii merari filii leui. Fratres quoque eorum leuite qui ordinati sunt in cunctum misterium tabernaculi domus domini. Aaron vero et filii eius adolebant incensum super altare olocausti et super altare thimi amatis. in opus sancti sanctorum: et ut precarentur pro israel iuxta omnia que precepit moyses servus dei. Hi sunt autem filii aaron. Eleazar filius eius. finees filius eius. abisue filius eius. bocci filius eius. ozi filius eius. zaraia filius eius. meraioth filius eius. amaria filius eius. achitob filius eius. sadoch filius eius. achimaas filius eius. Et hec hereditas eorum per vicus atque per finem filiorum secundum aaron iuxta progenies caathitarum. Ipsi enim sorte pertigerunt: dederunt igitur eis hebron in terra iuda et suburbana eius per circuitum: agros autem civitatis et villas caleph filii iephone. Porro filii aaron dederunt civitates ad profugendum hebron et lobna et suburbana eius: yether quoque et esthemo cum suburbanis suis. sz et helon et dabir cum suburbanis suis: asan quoque et bethsemes et suburbana eorum. De tribu autem beniamin gabee et suburbana eius: et almath cum suburbanis suis: anathot quoque cum suburbanis suis. Omnes civitates tredecim cum suburbanis suis: per generationes suas. Filii autem caath residuis de progenie sua dederunt ex dimidia tribu manasse in possessionem

urbes decē. Porro filijs gerson p pgnatō-
nes suas de tribu ysachar et de tribu aser
et de tribu neptalim et de tribu manasse in
basan urbes quatuordecim. Filijs aut merari
p pgnatōes suas de tribu ruben et de tribu
gad et de tribu zabulon. dederūt sorte ciui-
tates duodecim. Dederūt qz filij isrl leui-
tici ciuitates et suburbana ear. Dederūt
qz p sorte ex tribu filioz iuda. et ex tribu
filioz symeō. et ex tribu filioz beniamin
urbes has qz vocauerūt noīb suis: et hīs
qui erāt ex pgnatōe filioz caath. Fecerūt
qz ciuitates in termis eoz de tribu ephraim
Dederūt g eis urbes ad pfugiēdū sichē cū
suburbanis suis ī mōtē ephraim et gazer cū
suburbanis suis. hiemaann qz cū subur-
banis suis. et bethorō silr: necnō de tribu
dan elezethegebethor et heylon et belon cū
suburbanis suis et gethēmon in eūdē mo-
tū. Porro ex dimidia tribu manasse aner
et suburbana ei. balaā et suburbana eius:
hīs videlicet qui de pgnatōe filioz caath
reliqui erāt. Filijs aut gersō de pgnatione
dimidiē tribu manasse gaulon in basan et
suburbana ei: et astaroth cū suburbanis
suis. De tribu ysachar. cedēs cū suburba-
nis suis. et daberith cū suburbanis suis:
ramoth qz et suburbana ei. et anē cū sub-
urbanis suis. De tribu do aser masal cū
suburbanis suis. et abdon silr: asach qz et
suburbana ei: roob cū suburbanis suis.
Porro de tribu neptalim cedēs ī galilea et
suburbana ei: ammō cū suburbanis suis:
et cariattharim et suburbana ei. Filijs aut
merari residuis. de tribu zabulō. rēmono
et suburbana ei: et thabor cū suburbanis
suis. Trās iordanē qz ex aduerso hiericho
pē orientē iordanis de tribu rubē bosor ī
solitudinē cū suburbanis suis: et iassa cū
suburbanis suis: cademoth qz et suburba-
na ei: et mīphaat cū suburbanis suis. Nec
nō et de tribu gad. ramoth ī galaath et sub-
urbana eius: et manaim cum suburbanis
suis: sed et esebon cum suburbanis suis. et
iezer cum suburbanis suis.

Capitulum.

VII.

Porro filij ysachar: thola et phua.
iasub et samerō quatuor. Filij thola
ozi et raphaia et ierihel et iemai et
ieplez et samuel pncipes p dom cogtionū
suaz. De stirpe thola viri fortissimi nūe-

rati sunt in diebus dauid: vigintiduo milia
sexcenti. Filij ozi: iesraia de q nati sūt mi-
chael et obadia et iohel et iosia qnqz oēs pñ-
cipes: cū eis p familias et plos suos accin-
cti ad plū viri fortissimi: triginta sex milia
Multas enī habuerūt uxores et filios. Frea
qz eoz p omnē pgnatōez isachar robustis-
simi ad pugndū: octogitaseptē milia nū-
erati sūt. Filij beniamin: bale et bochor et
iadibel tres. Filij bale: esbō et ozi et ozihel
et ierimoth et vrai qnqz: pncipes familiaz
et ad pugndū robustissimi. Nūer? at eoz
vigintiduo milia et triginta quatuor. Porro fi-
lij bochor zamira et ioas et eliezer et helioes
nai. et amri et ierimoth et abia et anathot. et
almathā. Oēs hī filij bechor. Nūerati sūt
at p familias suas pncipes pgnatōnū su-
az ad bella fortissimi viginti milia et ducē-
ti. Porro filij iadibel balā. Filij at balā:
iheus et beniamin et aboth et chanana. et io-
thā et tharf et thaisaar. oēs hī filij iadibel
pncipes pgnatōnū suaz viri fortissimi: decē
et septē milia et ducēti ad plū pcedētes: se-
phā qz et baphā filij bir et asim filij aser.
Filij at neptalī iasihel et guni et aser et sel-
lū filij bale. Porro filij manasse esrihel. cō-
cubiaqz ei? sira pepit machir pēz galaad
Machir at accepit uxore filijs suis baphi
et sephā: et hūit sorore noīe maacha. Nomē
at scōi filij salphaath. Nateqz sūt salpha-
ath filie et pepit maacha vxor machir filiū
vocauiqz nomē ei? phares. Porro nomē
fris ei? sares: et filij ei? vlā et rebē. Fili? at
vlā baldā. Qui sūt filij galaad filij machir:
filij manasse Soror at ei? regia pepit vix
decoz et abiezer et moola. erāt at filij semi-
da abin et sichē et liei et amaz. Filij at eph-
raim suthala. bareth fili? ei?. thaath fili? ei?
elaba fili? ei?. thaath fili? ei? et hui? fili?
zadab. et hui? fili? suthala et hui? fili? ezer
et elad. Occiderūt at eos viri geth indigne:
qz descēderāt vt inuaderēt possessiōes eoz
Luxit igr ephraim p eoz mltis diebus. et ve-
nerūt frēs ei? vt solarent eū. Ingressusqz
ē ad uxore suā: q pcepit et pepit filiū et vo-
cauit nomē ei? bereia: eoq in mal dom?
ei? ortus eēt filia at ei? fuit sara q edifica-
uit bethorō inferiorē et supiorē et ozenzara
Porro fili? ei? rapha et reseph et thale de q
nat? ē thaā q genuit laadā. Qui? qz fili?
āmiud q genuit elisama d q ort? ē nun. q

habuit filiū iofue. Possessio autē eorū et hīta
cō bethel cū filiabo suis: et p̄t oriētē norā:
ad occidētālē plagā gazer et filie ei⁹: sicbē
q̄z cū filiabo suis atq; asa cū filiabo ei⁹: iux
ta filios q̄z manasse bethsan et filias ei⁹:
thanat et filias ei⁹ mageddo et filias ei⁹ dor
et filias ei⁹. In hīs hītauerūt filij ioseph: fi
lij isrl'. Filij aser: iemna et iesua et iesui. et
baria et sara soror eorū. Filij autē baria heb
et melchiel: ip̄e ē p̄r barsaith. Heber autē ge
nuit iephiat et somer et iothā et suaa. soror
eorū. Filij iephiat sophech et chamaal et
asoph. filij iephiat. Porro filij somer:
abi et roaga et iaba et arā. Filij autē helē fra
tris ei⁹: supha et iemna et selles et amal. Fi
lij supha: siue aruaphed. et sual et veri et iā
ra bosor et odor et sama et salusa et iethran
et bera. Filij iether: iephone et phaspha et
ara. Filij autē ollaa: areth et auibel et resia.
Omnes hī filij aser: p̄ncipes cogtionū ele
cti atq; fortissimi duces ducū. Numer⁹ autē
eorū etatis q̄ apta esset ad bellum: viginti
sex milium.

Capitulū. VIII.

Beniamin autē genuit bale p̄moge
nitū suū: asbal scdm. ochara tciū.
noaba q̄rtū et rapha q̄ntū fuerūt
q̄z filij bale abdoaz et gera. et abiud. abisue
q̄z et nemā et ahoe s̄z et gera. et sephu phā et
vraz. filij autē filij abob p̄ncipes cogtionū
habitātū i gabaa q̄ t̄nslati sūt i manath.
Noamā autē et achia et gera ip̄e t̄nstulit eos
et genuit oza et abiud. Porro saarahim ge
nuit in regione moab. postq̄ dimisit vsq;
et bara uxores suas. Genuit autē de edes ux
ore sua iobab et sebia et mosa et molchō ie
hus q̄z et sethia et marmach. filij autē filij ei
us p̄ncipes i familijs suis. Mebusim vō
genuit achitob et elphaal. Porro filij el
phaal: heber et misaā et samaad. Sic edifi
cavit ono et lod et filias ei⁹. Bara autē et sā
ma p̄ncipes cogtionū habitantium in a
bialō. filij fugauerūt habitatores geth. Et
halo et sesac et ierimoth et zabadia et aroth
et heter. michael q̄z et iespha et ioaa: filij
baria. Et zabadia et mosollā et ezechi et he
ber et iesamari. et iezlia et iobab: filij elpha
al. Et iacim et zechri. et zabdī. et helioenai.
et selethai. et heliel. et adaia et baraia. et sa
marath: filij semei. Et iesphan et heber et
belibel et abdon et zechri et hanan. et ana

nia. et ailam et anathothia et iephadaia
et phanuel: filij sesac. Et samsari. et sooria
et otholia et iersia. helia. et zechri: filij ie
roā. filij p̄riarche et cogtionū p̄ncipes q̄
habitauerūt in hierusalē. In gabaon autē
habitauerūt abigabaon et noimen uxoris
eius maacha: filiusq; eius p̄mogenit⁹ ab
don et sur et cis et baal et ner et nabab: ge
bur q̄z et haio et zacher et macelloth. Et ma
celloth genuit samaa. Hītauerūtq; ex aduer
so fratres suorū i hīrlm cū fratribus suis. Ner
autē genuit cis: et cis genuit saul. Porro
saul genuit ionathā et melchisue et abina
bab et hesbaal. Filius autē ionathā merib
baal: et meribbaal genuit michaz. Filij mi
cha phitō et melech et thara: abaz: et abaz
genuit ioaba et ioaba genuit almoth et as
moth et zāri. Porro zāri genuit moosa. et
moosa genuit baana: cui⁹ fili⁹ fuit rapha
ia de quo ortus est elasa. qui genuit asel.
Porro asel sex filij fuerūt hīs nomib⁹: ex
ricā. bochru. ismabel. saria abadia anan.
Omnes hī filij asel. Filij autē asa fr̄s eius.
vlā p̄mogenit⁹: et hus secūdus: et helipha
leth tercius. Fuerūtq; filij vlā viri robustis
simi. et magno robore tēdētes arcū et mul
tos habētes filios ac nepotes: vsq; ad cen
tūq̄nginta milia. Omnes hī filij beniamin.

Capitulū. IX.

Universus ergo isrl' dinumeratus ē
et sūma eorū scripta est in libro re
gum isrl' et iuda translatiq; sūt in
babilonem p̄pter delictum suum. Qui autē
habitauerunt primi in possessionib⁹ et in
urbib⁹ suis isrl'. et sacerdotes et leuite et
nathinnei: cōmorati sūt i hīrlm s̄ filijs iu
da et de filijs beniamin. De filijs q̄z ephra
im et manasse othei fili⁹ amūd. filij semri
filij omrai filij bonni. De filijs phares fi
lij iuda. et de silo nysia p̄mogenit⁹ et filij ei
us. De filijs autē zara: iebuel et fr̄es eorū
sexcentinonagita. Porro de filijs benia
min: salo fili⁹ mosollā filij odoia filij asa
na. et iobanaia fili⁹ ieroaz et helam fili⁹ ozi
filij mochori et mosollā filius saphacie fi
lij rahuel. filij iebanie et fratres eorū p̄ fa
milijs suas nongentiquinq;gita sex. Omnes
hī p̄ncipes cogtionū suorū. p̄ domos p̄m
suorū. De sacerdotib⁹ autē geiaba ioza
et iachin rib azarias q̄z filius belchie filij

mosollaz filij saboch filij meraioth filij a-
chitob pōtifer dom' dei. Porro adaías fi-
li' ieroā filij phasoz filij melchia 7 masaia
filij adibel filij ieza filij mosollā. filij mo-
sollamoth filij emmer: fies q̄ eoz pncipes
p familias suas milleseptigētiseraginta
fortissimi roboze ad faciēdū op' mīsterij ī
domo dei. De leuitis at' semeia fili' assub
7 filij ezricā fil' asebui d' filijs merari. Da-
chabar q̄ carpētari' 7 galabet 7 mathaia
filij mīcha filij zechri filij azaph 7 obdia fi-
li' semeie. filij galal. filij ydithū: 7 barachi
a fili' asa filij helcana q̄ hītauit ī atrijs ne-
tophati. Janitores at' sellū 7 achub 7 thel-
mō. 7 abiman: 7 fī eoz sellū pnceps: usq̄
ad illud tpus ī porta regis ad orientē ob-
suabāt p vices suas d' filijs leui. Sellū vō
fili' chore filij abusaph filij chore cū frībo
suis: 7 domo p̄ris sui. Hī sunt chorite sup
opa mīsterij: custodes vestibloz tabnacti
7 familie eoz p vices castroz dñi: custodi-
entes introitū. Fines at' fili' eleazar erat
dux eoz corā dño. Porro zacharias filius
mosollam ianitor porte tabnacti testimo-
nij. Qēs hī electi ī ostiarios p portas du-
cētiduodeciz 7 descripti ī villis pprijs: q̄s
pstituerūt dauid 7 samuel vidēs ī fide sua
tā ipos q̄ filios eoz ī ostijs dom' dñi et
ī tabnacto vicibz suis. Per q̄tuor v̄tos
erāt ostiarij id ē ad orientē 7 ad occidentē 7
ad aq̄lonē 7 ad austr. fies aut' eoz ī vicu-
lis morabāt 7 veiebāt ī sabbatis suis de
tpe usq̄ ad tpus. Hīs q̄tuor leuitis credi-
t' erat oīs numer' ianitorz 7 erāt sup ere-
bras 7 thesauros dom' dñi. Per gīz q̄ tē-
pli dñi morabāt ī custodijs suis: ut cū tē-
pus fuisset ipi mane aperirēt fores. De bo-
rū grege erāt 7 sup vasa mīsterij. Ad nu-
mez ei' 7 iferebāt vasa 7 efferebāt d' ipis.
De ipis 7 q̄ credita habebāt v̄tēilia san-
ctuarij p̄erāt simile 7 vino 7 oleo et thuri
7 aromatibz. Filij aut' sac̄dotū ungēta ex
aromatibz pficiebāt: 7 mathatias leuites
pmogenit' sellū chorite pfect' eoz. q̄ ī sar-
tagine frigebāt. Porro de filijs caath frī-
bus eoz sup panes erāt p̄posicōis: ut sem-
per novos p singula sabbata p̄pararent.
Hī sūt pncipes cātoz p familias leuitaz
q̄ ī exedris morabant: ita ut die ac nocte
iugiter suo ministerio defuīrēt. Capita le-
uitaz per familias suas principes māseēt

ī bīrlm. In gabaō aut' p̄morati sūt p̄f
gabaō iabel: 7 nomē vxoris ei' maacha.
Fili' pmogenit' ei' abbō: 7 sur. 7 cis. 7 ba-
al. 7 ner 7 nabab. gedoz q̄ 7 abio. 7 zacha-
rias. 7 macelloth. Porro macelloth genu-
it sēmaan. Isti hītauerūt e regione fratrū
suoz ī bīrlm cū frībo suis. Ner aut' genuit
cis: 7 cis genuit saul. Et saul genuit iona-
thā. 7 melchisue 7 aminadab. 7 isbaal. Fi-
li' aut' ionathā meribbaal: 7 meribbaal ge-
nuit mīcha. Porro filij mīcha: pbitō 7 me-
lech 7 thara 7 abā. Abaz aut' genuit iara:
7 iara genuit alamath 7 azmoth 7 zamri.
Zamri at' genuit moesa: moesa vō genu-
it baana cui' fili' raphaia genuit elasa: de
q̄ ortus est hesel. Porro hesel sex filios ha-
buit hīs noībz: ezricā bochru ismabel sa-
ria obdia anan. Hī filij hesel.

Capitulū.

X.

Philistijm aut' pugbant p̄tra isrl:
fugierūtq̄ viri israhel palestinos
7 ceciderūt vulnerati ī mōte gel-
boe. Cūq̄ appropinq̄ssent philistei psequē-
tes saul 7 filios eius: pcusserunt ionathā.
7 aminadab 7 melchisue filios saul. Et ag-
grauatū est plūm p̄tra saul: inuenerūtq̄
eū sagittarij. 7 vulnerauerūt iacul. Et di-
xit saul ad armigēz suū. Euagina gladiū
tuū 7 infice me: ne forte veniant incircū-
cisi isti 7 illudāt mibi. Noluit at' armiger
ei' hoc facere: timore p̄terit'. Arripuit ḡ
saul ensē: 7 irruit ī eū. Qd cū vidisset ar-
miger ei' videlicet mortuū esse saul: irruit
eciā ipē ī gladiū suū 7 mortu' ē. Interijt
ḡ saul 7 tres filij ei': 7 oīs dom' illi' parit'
pcidit. Qd cū vidissent viri isrl q̄ hītabāt
ī cāpestribz fugerūt: 7 saul 7 filijs ei' mor-
tuis dereliq̄rūt vrbes suas 7 huc illucq̄ di-
spersi sūt. venerūtq̄ philistijm et hītauerūt
ī eis. Die igitur altero detrahētes philis-
tijm spolia cesoz: inuenerunt saul 7 fili-
os eius iacentes ī monte gelboe. Cūq̄
spoliassent eū 7 amputassent caput. armif-
q̄ nudassent: miserūt ī trā suā. ut circū-
ferret 7 ostēderet ydoloz templis 7 pplis.
Arma aut' eius p̄secrauerūt ī fano dei sui
7 corpus affixerūt ī tēplo dagon. Hoc cū
audissēt viri iabes galaab oīa scz q̄ philis-
tijm fecerāt sup saul: psurrexerunt singli
viroz fortium. 7 tulerūt cadauera saul et
filioz suozum: attuleruntq̄ ea ī iabes et

sepelierit ossa eorum sub quercu quod erat in iabes
et ieiunauerunt septem diebus. Mortuus est ergo saul
propter iniquitates suas: eo quod peruaricatus sit mandata
domini quod preceperat et non custodierit illud: sed
insuper etiam phitonissam consuluerit nec speraue-
rit in domino propter quod et interfecit eum: et transfudit re-
gnum eius ad david filium ysaï. **Ca. XI.**

Congregatus est igitur omnis israel ad david
in hebron dicens. Os tuum sumus. et ca-
ro tua. Merito quod et nudius tertius cum
adhuc regeret saul tu eras qui educebas et in-
troducebas israel. Tibi enim dixit dominus de te.
Tu pasces populum meum israel: et tu eris princeps
super eum. Eleverunt ergo omnes maiores natu is-
rahel ad regem in hebron. et inijt david cum eis
fides coram domino. Eleveruntque eum regem super israel:
iuxta sermonem domini quem locutus est in manu sa-
muhel. Abijt quoque david et omnis israel in hierusalem.
Hec est iebus: ubi erant iebusei habitatores ter-
re. Dixeruntque qui habitabant in iebus ad david.
Non ingredieris huc. Porro david cepit ar-
cem sydon: quod est civitas david. Dixitque. Omnis qui per-
cusserit iebuseum in promissis: erit princeps et dux.
Ascendit igitur promissus ioab filius serui: et factus est
princeps. Habitavit autem david in arce: et idcirco
appellata est civitas david. Edificavitque
urbem in circuitu a mello usque ad gize. Ioab
autem reliqua urbis extruxit. Proficiebatque
david patres et crescentes: et dominus exercituum er-
rat cum eo. Non principes virorum fortium david
qui adiuverunt eum ut rex fieret super omnem israel.
iuxta verbum domini quod locutus est ad israel: et iste nu-
merus robustorum david. Jesbaa filius abam
princeps inter triginta. Iste levavit hastam
suam super trecentos vulneratos. una vice. Et
per eum eleazar filius patris eius aboites: qui es-
rat inter tres potentes. Iste fuit cum david in
aphes domini: quando philistinim congregati sunt ad
locum illum in bellum. Et erat ager regionis il-
lius plenus ordeo: fugeratque populus a facie
philistinorum huius stetit in medio agri: et defendit
eum. Cumque percussisset philisteos: dedit dominus sa-
lutem magnam populo suo. Descenderunt autem tres de
triginta principibus ad petram in qua erat david
ad speluncam odollam: quando philistinim fuerant
castrametati in valle raphaim. Porro da-
vid erat in presidio: et stacione philistinorum in be-
thleem. Desideravit igitur david aquam: et dixit. Si
quis daret mihi aquam de cisterna bethle-
em quod est in porta. Tres ergo isti per mediam castra
philistinorum preperunt: et hausert aquam de ci-

sterna bethleem quod erat in porta: et attulerunt ad
david ut biberet. Qui noluit: sed magis li-
bavit illam domino dicens. Absit ut in conspectu
dei mei hoc faciam et sanguinem virorum istorum bi-
bam: quia in piculo animarum suarum attulerunt mihi a-
quam. Et ob hanc causam noluit bibere. Hec fe-
cerunt tres robustissimi. Abisai quoque fuit iacob
ipse erat princeps trium: et ipse levavit hastam
suam contra trecentos vulneratos: et ipse erat inter
tres notatissimi: inter tres sancti: inclit et prin-
ceps eorum. Eleverunt usque ad tres primos non per-
venerat. Banaïas filius ioiade viri robustis-
simi qui multa opera perpetravit contra capsebel: ipse
percussit duos arihel moab. Et ipse descendit et
interfecit leonem in media cisterna tempore nivis:
et ipse percussit virum egiptium. cuius statura erat
quingenti cubitorum: et habebat lanceam ut liciatorum
ru terentium. Descendit igitur ad eum cum virga:
et rapuit hastam quam tenebat manu: et interfe-
cit eum hasta sua. Hec fecit banaïas filius ioia-
de. qui erat inter tres robustos notatissimus:
inter triginta primum. Eleverunt ad tres usque non per-
venerat. Posuit autem eum david ad auriculam
suam. Porro fortissimi viri in exercitu: asaf
hel frater ioab. et eleana filius patris eius de beth-
leem: semmoth arobitis. helles phallonites
iras filius acces thecutes. abiezzer anato-
thites. subochai sochites ilai abothites
marai netophatites. heleth filius baana ne-
tophatites. ethai filius rebai contra gabaath filius
orum beniamin: banaïas pharathonites. hu-
rai contra torrentem gaaz: abiel arabathites. azi-
moth bauranites eliaba salabonites. filij
asom gezonites. ionathas filius saga arari-
thes achiam filius achar ararithes. eliphal
filius ur: apher meberathites abia phello-
nites. asrai carmelites. naarai filius azbi: io-
hel frater nathan. mabaar filius agarai. selech
ammonites. noorari berothites armiger
ioab filius saruie: iras iethre. gareb iethre-
us virias bethheus: zadab filius ooli: adyna
filius segbar rubenites princeps rubeni-
tarum. et cum eo triginta haanan filius
maacha et iosaphat mathanites. ozias a-
stharothites. semma et iahihel filij botha
araerites. iedihel filius zamri et ioba fra-
ter eius thosaites. helihel mahamites et
ieribai et iosoia filij elnaen. et iethma mo-
abites. elihel et obed et iasihel de masobia

Capitulū.

XII.

Iij q̄s veneſt ad dō in ſiceleg cū ad-
huc fugeret ſaul filiū cis: q̄ erant
fortiſſimi ⁊ egregij pugtores: ten-
dētes arcū ⁊ v̄q̄s māu ſūdis ſaxa iaciētes
⁊ dirigētes ſagittas. De fr̄ibz ſaul ex t̄bu
beniamī. Princeps abiezer ⁊ ioas filiū ſa-
maa. gabaathites. ⁊ iaſihel ⁊ phalleth fi-
lij azmoth ⁊ baracha ⁊ iebu anathotites.
ſamaiaſ q̄s gabaonites. fortiſſim⁹ inē tri-
ginta. ⁊ ſup triginta: ieremiaſ et ihezihel
⁊ iohannan. ⁊ zedab gaderothites. et lu-
zai et ierimuth et baalia et ſamria et ſa-
phatia. araphites. Melcana ⁊ ieſia. ⁊ azra-
hel ⁊ ioezer ⁊ ieſraā deciez. ioelā q̄s ⁊ zaba-
dia filiū ieroā de gebor. S; ⁊ de gabdi ēnſ-
fugeſt ad dō cū lateret in deſto. viri robu-
ſtiſſimi ⁊ pugtores optimi: tenētes clipeū
⁊ haſtā. Facies eoz q̄ſi facies leōis: ⁊ ve-
loceſ q̄ſi capree i mōtibz. Ezer pnceps: ob-
diaſ ſcō. eliab terci⁹. maſmana q̄rtus. ie-
remiaſ q̄nt⁹. ethel ſext⁹. heliel ſeptim⁹. io-
hannan octau⁹. helzebad non⁹. ieremiaſ
decim⁹. bachanna v̄ndecimus. Iij de filiis
gad: pnceps exercit⁹. Nouiſſim⁹ centū mi-
litibz perat: ⁊ maxim⁹ mille. Iſti ſūt q̄ ēn-
ſierūt iordanen mēſe p̄mo q̄n mūdare cō-
ſuevit ſup ripas ſuas: ⁊ oēs fugauerūt q̄
morabāt in vallibz ad oriētalem plagā et
occidentale. Veneſt aut ⁊ de beniamī ⁊ de
iuda ad p̄ſidiū i q̄ morabāt dauid. Egreſ-
ſuſq; ē dauid obuiā eis: ⁊ ait. Si pacifice
veſtiſtis ad me. vt auxiliemī mibi: cor meū
iūgaſ vob. Si aut inſidiāmī mibi p ad-
uerſariis meis. cū ego iniquitatē i manibz
nō habeā: videat de⁹ patz n̄roz ⁊ iudicet.
Spūs dō dñi induit abiaſi pncipez inter
triginta ⁊ ait. Tui ſum⁹ o dauid: ⁊ tecū fi-
lij yſai. Pax par tibi: ⁊ par adiutoribz tu-
is. Te em adiuvat de⁹ tu⁹. Suscepit ergo
eos dauid: ⁊ p̄ſtituit pncipes turme. Por-
ro de manaffe ēnſfugerūt ad dauid q̄n ve-
niebat cū philistijs aduerſus ſaul vt pug-
ret ⁊ non dimicauit cū eis: qz inito p̄ſilio
remiſerūt eū pncipes philistinoz dicētes.
Periculo capitis n̄ri reuertē ad dñm ſu-
uz ſaul. Qñ igiſ reuerſus ē i ſiceleg ēnſfu-
geſt ad eū de manaffe ednaſ ⁊ iozaba et
iebihel ⁊ michabel et ednaſ et ioſabath et
helu ⁊ ſalathi. pncipes militū i manaffe
Iij p̄bueſt auxiliū dauid aduerſus latrū-
culos. Oēs em erāt viri fortiſſimi: ⁊ facti

ſūt pncipes i exercitu. S; ⁊ p ſiglos dies
veniebāt ad dō. ad auxiliandū ei: vſq; duz
fierz ḡndis numer⁹ q̄ſi exercit⁹ dei. Iſte q̄s
ē numer⁹ pncipū exercit⁹ q̄ veneſt ad dō
cū eēt in hebrō: vt ēnſferrēt regnū ſaul ad
eū iuxta v̄bū dñi. Filij iuda portātes cli-
peū ⁊ haſtā: ſex milia octigēti expediti ad
p̄liū. De filiis ſymeon: viroz fortiſſimoz
ad pugndū ſeptē milia centū. De filiis le-
ui: q̄tuor milia ſexcēti. Joiada q̄s pnceps
de ſtirpe aarō: ⁊ cū eo tria milia ſeptingē-
ti. Sadoch ecia puer egregie indol⁹: ⁊ do-
m⁹ p̄ris eius pncipes vigintibz. De filiis
aut beniamī fr̄ibz ſaul: tria milia. Magna
em ps eoz adhuc ſequebat domum ſaul.
Porro de filiis ephraim viginti milia octi-
gēti: fortiſſimi robore. viri noiati i p̄gna-
tionibz ſuis. Et ex dimidia tribu manaffe
decē ⁊ octo milia: ſingli p noīa ſua vene-
rūt ⁊ p̄ſtituerūt r̄gē dō. De filiis q̄s yſachar
viri eruditi q̄ nouerāt ſingla tpa ad p̄ci-
piendū qd facere deberet iſrl: pncipes du-
cēti. Oīs aut reliq̄ tribz. eoz p̄ciliū ſeq̄bat
Porro de zabulō q̄ egrediebant ad p̄liū ⁊
ſtabāt i acie inſtructi armis bellicis q̄nq;
ginta milia venerūt i auxiliū: nō i corde
duplici. Et d neptali pncipes mille: ⁊ cum
eis iſtructi clipeo ⁊ haſta triginta ⁊ octo
milia. De dan ecia p̄parati ad p̄liū viginti
octo milia ſeptigēti. Et de aſer egredien-
tes ad pugnā ⁊ i acie puocātes: q̄bragita
milia. Trās iordanen aut de filiis rubē et
d gad. ⁊ dimidia pte tribu manaffe: iſtru-
cti armis bellicis. centūviginti milia. Oēs
iſti viri bellatores expediti ad pugndum
corde p̄fecto. veneſt i hebrō: vt p̄ſtituerēt
regē dō ſup vniuerſū iſrl. S; ⁊ oēs reliq̄
ex iſrl vno corde erāt vt rex fieret dō ſup
vniuerſū iſrl: fueſtq; ibi apd dō t̄bz diebz
p̄medētēs ⁊ bibētes. Preparauerāt enī eis
f̄res ſui. S; ⁊ q̄ iuxta eos erāt vſq; ad yſa-
char ⁊ zabulō ⁊ neptaliz: afferebāt panes
i azinis ⁊ camel⁹ ⁊ mul⁹ ⁊ bobz ad veſcēdū
farinā. palatas. vūāpaſſā. vinū. oleū. bo-
ues. arietes ad oēs copiā. Gaudiū quippe
erat in iſrahel.

Capitulū. XIII.

Ilij at p̄ſiliū dō cū ſbunis ⁊ cētū
rionibz ⁊ vniuerſis pncipibz: ⁊ ait
ad oēm cetū iſrl. Si placet vob. ⁊
a dño deo n̄ro egrediet ſmo quez loquor:

mittam? ad fies nros reliqs i vnuerfas
regiões isrl. 7 ad sacdotes 7 leuitas q hī-
tāt i suburbaīs vrbū. vt pgregēt ad nos
7 reducam? archā dei nri ad nos. Nō ei re-
qsiuim? eā i dieb? saul. Et rñdit vnuerfa
mltītudo vt ita fieret. Placuerat ei smō
oī pplō. Cōgregauit g dō cūctū isrl a syor
egipti. vsq; dū egrediaris emath: vt abdu-
ceret archā dei d cariatthiari. Et ascendit
dō 7 oīs vir isrl ad collē cariatthiari q ē i
iuda: vt afferret inde archā dñi dei sebetis
sup cherubin vbi iuocatū ē nomē ei?. Im-
posuerūtq; archā dei sup plaustrū nouū de
domo aminadab. Oza at 7 fies ei? minas-
bāt plaustrū. Porro dō 7 vnuerfus isrl lu-
debāt corā deo oī vtute. i cāticiis. 7 i citha-
ris 7 psalterijs 7 tīpanis 7 cīmbal 7 tubis
Cū at puenissēt ad areā chidō. tetēdit oza
manū suā vt sustētaret archā bos qpe la-
sciuiēs paululū iclinauerat eā. Irat? ē ita
q; dñs pē oza. 7 pcussit eū eo q tetigisset
archā: 7 mortu? ē ibi corā dño. Contrista-
tusq; est dō eo q diuississet dñs oza: voca-
uitq; locū illū diuisio oze vsq; i pntē diē.
Et timuit deū tūc tps dicēs. Qūo possuz
ab me itroducere archam dei? Et ob hāc
causā nō adduxit eā ad se. hoc ē i ciuitatē
dō: s; auertit i domū obedēdō gethei. Mā
sit g archa dei i domo obedēdom tribu mē
sib: 7 bñdixit dñs domui ei?. 7 omnib; q
habebat

Capitulū.

XIII.

Misit q; hiraz rex tyri nuncios ad
dō. 7 ligna cedrina 7 artifices pa-
rietū lignozūq; vt edificarēt ei do-
mū. Cognouitq; dō qd pfirmasset eū dñs
in regē sup isrl: 7 subleuatū ē regnū suuz
sup pplm ei? isrl. Accepit q; dō alias vxor-
es in hīrlm: genuitq; filios 7 filias. Et
hec noīa eoz q nati sūt ei i hīrlm. Sāma
7 sobab nathā 7 salomō ieber 7 elisu 7 eli-
phalech. noga q; 7 naphēg. 7 iaphie elisa-
ma 7 baliada 7 elipheth. audiētes at phi-
listijm eo q vnct? eēt dō i rē sup vnuer-
sū isrl: ascēderūt oēs vt qrerēt eū. Qd cū au-
disset dō. egressus ē obuiā eis. Porro phi-
listijm veniētes diffusi sūt i valle raphaim
Cōsuluitq; dō dñm dicēs. Si ascēdaz ad
philisteos. 7 si trades eos i manu mea? Et
dixit ei dñs. Ascende et tradam eos i mā-
tua. Cūq; illi ascēdisent in baalpharasi:

pcussit eos ibi dauid et dixit. Diuisit de?
inimicos meos p manū meā sicut diuidū-
tur aque: et idcirco vocatū ē nomē loci il-
li? baalpharasi. Dereliqrūtq; ibi deos su-
os: q; dō iussit exuri. Alia etiā vice phili-
stijm irrueit. 7 diffusi sūt i valle. Cōsulū-
itq; rurū dō deū: 7 dixit ei de?. Nō ascen-
das p? eos: recede ab eis 7 veies ptra illos
ex aduerso piroz. Cūq; audieris sonitū g
diētis i cacumine piroz: tūc egredieris ad
bellū. Egressus ē em de? aū te vt pcuciat
castra philistijm. Fecit g dauid sic pcepe-
rat ei de?: 7 pcussit castra philistioz d ga-
baō vsq; gazera. Diuulgatūq; est nomen
dauid in vnuerfis regionib; 7 dñs dedit
pauorem ei? sup omnes gentes

Capitulū.

XV.

Fecit q; sibi domos i ciuitate dō: 7
edificauit locū arche dei tetēditq;
ei tabnaclm. Tūc dixit dō. Illici-
tū ē vt a quocūq; portē archa dei: nisi a
leuitis q; elegit dñs ad portābū eā. et ad
mīstrādū sibi vsq; in eternū. Cōgregauitq;
vnuerfum isrl i hīrlm. vt afferret archa
dei in locū suū quē pparauerat ei: necnō 7
filios. aarō 7 leuitas. De filiis caath vri-
hel pnceps fuit 7 fies ei? cētumviginti. De
filiis merari. asaiā pnceps 7 fies ei? ducē-
tūtriginta. De filiis gersō. iohel 7 fies ei?
centūtriginta. De filiis elisaphan semeias
pnceps et fratres eius ducēti. De filiis be-
brō. elihel pnceps 7 fies ei? octoginta. De
filiis ozibel. amīadab pnceps et fies eius
centūduodeci. Locauitq; dauid sadoch 7
abiathar sacdotes 7 leuitas. vribel: asaiā
iohel semeiā elihel 7 amīadab: 7 dixit ad
eos. Vos q estis pncipes familiāz leuiti-
carū. sanctificamini cū frīb; vris: 7 affer-
te archam dñi dei israhel ad locū q ei pre-
parat? est: ne vt a pncipio q; nō eratis pñ-
tes pcussit nos dñs. sic 7 nūc fiat. illicituz
qd nobis agentib;. Sactificati sūt g sacer-
dotes 7 leuite. vt portarēt archā dñi dei is-
rahel. Et tulerūt filij leui archā dei sicut p-
ceperat moyses iuxta verbū dñi humeris
suis i vectib;. Dixitq; dauid pncipib; leui-
tarū. vt pstituerēt de frīb; suis cātores in
organis musicoz. nablīs videlic; 7 liris 7
cībal: vt rsonaret i excelsis sonit? leticie.
Cōstitueūtq; leuitas hemā filiū iohel. 7 d
frīb; ei? asaph filiū barachie: de filiis vero

merari fr̃ibz eoz. ethā filiū chasaie ⁊ cum
eis fr̃es eoz. In sc̃do or̃bie: zachariā ⁊ bē
⁊ iazibel ⁊ semiramoth. ⁊ iabel. ⁊ anes. he-
liab ⁊ banaiā ⁊ maasiā ⁊ mathathiā. ⁊ eli-
phalu ⁊ maceniā ⁊ obetedō ⁊ iehibel iani-
tores. Porro cātores hemā. asaph. ⁊ ethā
ī cimbāl' eneīs p̃crepātes. Zacharias aut̃
⁊ iozibel ⁊ semiramoth. ⁊ iathibel ⁊ ani-
liab ⁊ maasias. ⁊ baanias. ī nabl' archana
cātabāt. Porro mathathias ⁊ eliphalu. ⁊
macenias. ⁊ obetedō. ⁊ iehibel ⁊ ozaziū in
citharis p̃ octaua canebāt. epinichiō Eho-
nenias aut̃ p̃nceps leuitaz p̃phecie p̃erat:
⁊ ad p̃cinēdā melodiā. Erat q̃ipe valde sa-
piēs. Et barachias ⁊ helcana. ianitores ar-
che. Porro sebenias ⁊ iolaphat et natha-
nael ⁊ amasai ⁊ zacharias ⁊ banaias ⁊ eli-
ezer sac̃dotes clāgebāt tub̃ corā archa dei
⁊ obetedō ⁊ abias erant ianitores arche.
Igit̃ dō ⁊ oēs maiores natu isrl' ⁊ tribuni
ierūt ad deportādā federis archā dñi d̃ do-
mo obetedō. cū leticia. Cūq; adiuiſſz de-
leuitas q̃ portabāt archā federis dñi: im-
molabāt septē thauri ⁊ septē arietes. Por-
ro dō erat indut' stola biſſina: ⁊ uniuersi
leuite q̃ portabāt archā federis cātoresq;
⁊ chonenias p̃nceps p̃phecie inē cantores
Dauid aut̃ indut' erat ephot lineo. Uni-
uersusq; isrl' deducebāt archā federis dñi:
ī iúbilo ⁊ sonitu bucine ⁊ tub̃ et cimbaliſ
⁊ nabl' ⁊ citharis p̃crepātes. Cūq; pueiſſz
archa federis dñi vsq; ad ciuitatē dō: mi-
chol filia saul p̃spiciēs p̃ fenestrā. vidit re-
gē dō saltantē atq; ludētē ⁊ desperit eum ī
corde suo

Capitulū. XVI.

Autuleſt igit̃ archā dei ⁊ p̃stitueſt
eā in medio tabnac̃li qd̃ tēderat
ei dō: ⁊ obtulerūt olocausta ⁊ pa-
cifica corā deo. Cūq; cōpleſſet dō offerens
olocausta et pacifica bñdixit p̃plo ī nomīe
dñi: et diuſit uniuersis p̃ singulos a viro
vsq; ad mulierē tortā paſ. et p̃tē aſſe car-
nis bubale: ⁊ fr̃ixā oleo ſimilā. Cōſtituitq;
corā archa dñi de leuitis q̃ miſtrarēt ⁊ re-
cordarenē opez ei' ⁊ glorificarēt atq; lau-
darēt dñm deū isrl': asaph p̃ncipē ⁊ sc̃dm
ei' zachariā. Porro iabibel ⁊ semiramoth
⁊ iehibel. ⁊ mathathias et eliab. ⁊ banaiā
et obetedom. iehibel ſuper organa pſalte-
rij et liras: asaph autē ut in cimbaliſ pſo-
naret: banaiā vero ⁊ azibel ſac̃dotes. ca-

nere tuba iugit̃ coram archa federis dñi.
In illo die fecit dō p̃ncipē ad p̃ſitēdū dñō
asaph ⁊ fr̃es ei'. Cōſitemi dñō ⁊ inuocate
nomē ei': notas facite ī p̃pliſ adinuēcōes
ei'. Cantate ei' et pſallite ei'. ⁊ narrate oīa
mirabilia ei': laudate nomē ſc̃tm ei': letet̃
cor querētū dñm. Querite dñm ⁊ ṽtutem
ei': q̃rite faciē ei' ſemp. Recordamī mira-
biliū ei' q̃ fecit ſignoz illi' ⁊ iudicioz oris
ei'. Semē isrl' fui ei': filij iacob electi ei'.
Ipe dñs de' nr̃: ī uniuersa t̃ra iudicia ei'.
Recordamī ī ſēpiternū pacti ei': ſermōis
quē p̃cepit ī mille generacōes. Quē pepi-
git cū abrahā ⁊ iuram̃ti illi' cū ysaac. Et
p̃ſtituit illud iacob ī p̃ceptū: isrl' ī pactuz
ſēpiternū dicēs. Tibi dabo t̃rā chanaā. ſu-
nicl'm hereditatis ṽre. Cū eſſēt pauci nu-
mero. pui ⁊ coloni ei'. Et t̃nſieſt de gēte ī
gētē: ⁊ de regno ad p̃plm altē. Nō dimiſit
quēq; calūniari eos: ſz icrepauit p̃ eis re-
ges. Nolite tāgere x̃pos meos: et ī p̃phetis
meis nolite malignari. Cātate dñō oīs t̃-
ra: annūciate ex die ī diē ſalutare ei'. Nar-
rate ī gētibz glāz ei': ⁊ ī cūctis p̃pliſ mira-
bilia ei'. Quia magn' dñs ⁊ laudabil' ni-
mis: ⁊ horribilis ſup oēs deos. Dēs enī dij
p̃ploz ydola: dñs aut̃ celos fecit. Cōfeſſio
⁊ magnificēcia corā eo: fortitudo ⁊ gaudi-
um ī loco ei'. Afferte dñō familie p̃ploz:
afferte dñō glāz ⁊ īperiū: date dñō glām
nomi ei'. Leuate ſac̃ficiū ⁊ veſte in p̃ſpe-
ctu ei' ⁊ adorete dñm ī decore ſancto. Cō-
moueat̃ a facie ei' oīs t̃ra: ipe enī ſubauit
orbē imobilē. Letet̃ celi ⁊ exultet t̃ra: ⁊ di-
cāt ī nacōibz dñs reguit. Tonet mare et
plenitudo ei': exultet agri ⁊ oīa q̃ ī eis ſt.
Tūc laudabūt ligna ſalt' corāz dñō: quia
venit iudicare t̃rā. Cōſitemi dñō qm̃ bo-
n': qm̃ ieternū miſericordia ei'. Et dicite
ſalua nos de' ſaluator nr̃: ⁊ p̃grega nos et
erue d̃ gētibz: ut p̃ſiteamur noi ſācto tuo:
⁊ exultem' ī carmībz tuis. Bñdixit dñs de-
us isrl' ab et̃no vsq; iet̃nū: et dicat omnis
p̃plus amē et ymnū deo. Pereliq̃t itaq; ibi
corā archa federis dñi asaph ⁊ fr̃es ei': ut
miniſtrarent in p̃ſpectu arche iugiter per
ſingulos dies ⁊ vices ſuas. Porro obete-
dom ⁊ fratres eius ſexaginta octo ⁊ obete-
dom filiū ydithū ⁊ oza. p̃ſtituit ianitores
Sadoch aut̃ ſacerdotē ⁊ fratres ei' ſac̃do-
tes corā tabnac̃lo dñi ī excello qd̃ erat in

gabaō: ut offerret olocausta dño sup alta
re olocaustomatīs iugit mae ⁊ vespē: iux
ta oīa q̄ scripta sūt ī lege dñi quā pcepit
israheli. Et p' eū: hemā. ⁊ ydithū ⁊ reliq̄s
electos. unūquēq; vocabulo suo ad pfiten
dū dño qm̄ inēnū mīscōia ei'. Demā q̄ ⁊
ydithū canētes tuba ⁊ q̄tiētes cimbala. et
oīa musicorū organa ad canēdū dño. Fili
os aut ydithū fecit eē portarios. Reuer
susq; ē oīs pplus in domū suā: ⁊ dauid ut
bñdiceret eciam domui sue.

Capitulū.

XVII.

Quam at hītare dāuid ī domo sua.
dixit ad nathan pphetā. Ecce ego
hīto ī domo cedrina: archa at fe
deris dñi sub pellib; ē. Et ait nathā ad dō
Qīa q̄ ī corde tuo sūt fac: dñs ei tecū ē. ⁊
git nocte illa fact' ē s'mo dñi ad nathā bi
cēs. Glade ⁊ loqre dō seruo meo. Dec dicit
dñs. Nō edificab; tu mihi domū ad hītan
dū. Neq; ei māsī ī domo. ex eo tpe q̄ eduxi
isrl' d' terra egipti vsq; ad hāc diē: s; fui sē
p mutās loca tabnacli ⁊ ī tētorio manēs
cū oī isrl'. Nūq̄ locut' sū saltē vni iudiciū
isrl' q̄b; pceperā ut pasceret pplm meū. et
dixi qre nō edificasti mihi domū cedrinā:
Nunc itaq; sic loqris ad suū meū dō. Dec
dicit dñs exercituū Ego tuli te cū ī pascu
is seqreris gregē. ut eēs dux ppli mei isrl':
et fui tecū quocūq; prexisti: ⁊ infeci oēs
inimicos tuos corā te: feciq; tibi nomen
grāde q̄si vni' magnorū q̄ celebrā ī terra.
Et tedi locū p̄lo meo isrl'. Plātabit ⁊ hī
tabit ī eo. ⁊ ultra nō pmouebit: nec filiū ī
iq̄tatis atterēt eos sicut a pncipio. ex diē
b' q̄b; tedi iudices p̄lo meo isrl': ⁊ humili
auī vniuersos inimicos tuos. Annūcio g
tibi. qd edificatur' sit tibi dñs domū. Cum
q; impleueris dies tuos ut vadas ab p̄es
tuos: suscitabo semē tuū post te qd erit de
filijs tuis. ⁊ stabiliā regnū eius. Ipe edifi
cabit mihi domū et firmabo solū eius vs
q; in eternū. Ego ero ei ī patrē. ⁊ ipe erit
mihi in filiū: et mīscōiam meā nō auferaz
ab eo sicut abstuli ab eo q̄ añ te fuit. Et
statuā eum in domo mea. et ī regno meo
vsq; in sempiternū: ⁊ thronus ei' erit fir
missim' imppetuū. Iuxta oīa ūba hec. et
iuxta vniuersaz visionē istā: sic locut' est
nathan ad dō. Cūq; venisset rex dō ⁊ ste
tisset corā dño: dixit. Quis ego sū dñe de?

⁊ q̄ domus mea. ut p̄stares mihi talia: S;
et hoc pax visū est in p̄spectu tuo. Deoq;
locutus es sup domū fui tui ecia ī futur
⁊ fecisti me spectabilē sup oēs hoīes. Dñe
de' meus qd ultra addere potest dauid cuz
ita glorificaueris seruū tuū ⁊ p̄noueris
eū: Dñe p̄p famulū tuū iuxta cor tuū fe
cisti oēm magnificētiā hanc: ⁊ nota eē vo
luisti vniuersa magnalia. Dñe nō ē simil'
tui: ⁊ nō est ali' deus absq; te ex oīb; quos
audiuim' aurib; nr̄is. Quis ei ē ali' ut po
pul' tu' isrl'. gēs vna in ēra ad quā prexit
deus ut liberaret ⁊ faceret pplm sibi: ⁊ ma
gnitudine sua atq; f̄roib; eiceret nacōes
a facie eius quē de egipto liberarat: Et po
suisti pplm tuū isrl' tibi ī pplm vsq; inēnū
⁊ tu dñe fact' es de' ei'. Nūc igif dñe s'mo
quē locut' es famulo tuo ⁊ sup domū ei'
p̄firmet imppetuū: ⁊ fac sicut locut' es: p
maneatq; ⁊ magnificet nomē tuū vsq; ī sē
piternū: et dicat dñs exercituū de' isrl'. et
domus dauid fui ei' pmanēs corā eo. Tu
ei dñe de' me' reuelasti auriclam fui tui.
ut edificares ei domū: ⁊ idcirco iueit fu'
tu' fiduciam ut oret corā te. Nūc g dñe tu
es de' ⁊ locut' es ad suū tuū tāta bñficia:
⁊ cepisti bñdicere domui fui tui ut sit sēp
corā te. Te ei dñe bñdicente. bñdicta erit
imperpetuum.

Capitulū.

XVIII.

Actū est aut p' hec ut p̄citeret dō
philistim ⁊ hūliaret eos: ⁊ tolle
ret geth ⁊ filias ei' de manu phili
stim: p̄citeretq; moab ⁊ fierēt moabite f;
ui dō. offerētes ei munera. Eo tpe p̄cussit
dō ecia abadezer regē soba regiōis emath
qm̄ prexit ut dilataret īperiū suū vsq; ad
flumē eufraten. Cepit g dō mille q̄drigas
ei' ⁊ septē milia eq̄tū ac viginti milia viro
rū peditū. Subneruauitq; oēs eq̄s curru
uz exceptis cētū q̄drigis q̄s refuauit sibi.
Supueit at ⁊ sir' damascen': ut auxiliū
p̄beret abadezer regi soba. S; ⁊ h' p̄cussit
dauid vigintiduo milia viroz. Et posuit
milites ī damasco: ut siria q̄ seruaret sibi
⁊ offerret munera. Adiuuitq; dñs eū ī cū
ctis ad q̄ prexerat. Tulit q̄ dauid phare
tras aureas q̄s habuerāt fui abadezer. et
attulit eas in hierusalē: necnō de thebath
et chū. vrbib; abadezer eris plurimū: de q̄
fecit salomō mare enēū et colūnas: ⁊ vasa

enea. Qd cū audisset thou rex emath. percussisse videlicet dō oēs exercitū adadezer regis soba: misit adurā filiū suū ad regē dō. ut postularēt ab eo pacē: et pōtulare ei eoq; percussisset et expugisset adadezer. Aduersari? quippe erat thou adadezer. Et omnia vasa aurea et argētea et enea psecuit dō rex domio. cū argento et auro qd tulerat ex vniuersis gētib: tā d ydumea et moab et filijs āmon. q d philistīm et amelech Abisai dō fili? saruie percussit edō i valle salinay. decē et nouē milia: et pstituit i edō p̄sidiū: ut p̄uieret ydumea dō. Saluauitq; dñs dō in cūctis ad q̄ prexerat. Reguit g dō sup vniuersū isrl: et faciebat iudiciū atq; iusticiā cūcto p̄lo suo. Porro ioab fili? saruie erat sup exercituz et iosaphat fili? abiluth a p̄marijs. Badoch at fili? achitob. et achimelech fili? abiathar sacerdotes: et susa scriba. Banaias qz fili? ioiade sup legiōes cerethi et seletbi. Porro filij dō primi ad manū regis.

Capitulū.

.XIX.

Hecidit at ut morerē naas rex filioz āmon: et regret anon fili? ei? p eo. Dixitq; dō. Faciā misericōdiaz cū anon filio naas. Prestitit ei mibi p̄ ei? g ciaz. Misitq; dō nūcios ad p̄solādū eū sup mortē p̄ris sui. Qui cū p̄uisset i ērā filiorū āmon. ut p̄solarēt anō: dixerūt p̄ncipes filioz āmon ad anon. Tu forsitan putas qd dō honoris causa i p̄rez tuū miserit q p̄solarē te: nec animaduertis qd ut explorēt et inuestigēt et scrutēt ērā tuā. venerint ad te fui ei?. Igit anon p̄eros dō decaluauit et rasit: et p̄scidit tunicas eoz a natib: vsq; ad pedes et dimisit eos. Qui cū abisset et hoc mādassent dauid. misit i ocursū eoz. Grātē ei p̄tumeliā sustinuerūt: et p̄cepit ut manerēt in hiericho donec cresceret barba eoz. et tūc reuerterēt. Elidentes aut filij āmon qd iniuriā fecissent dō tā anon q reliqu? p̄lus: miserūt mille talēta argēti. ut cōducerēt sibi de mesopotamia et de siria moacha et d soba curr? et eq̄tes. Cōduserūtq; trigintadu milia currū: et regē maacha cū p̄lo ei?. Qui cū venisset. castrametati sūt e regione medaba. Filij qz āmon p̄gregati de vrbib: suis. venerūt ad bellū. Qd cū audisset dauid: misit ioab et omnē exercitum viroz fortium

Egressiq; filij āmon: direxerūt aciē iuxta portā ciuitatis. Reges aut q ad auxilium ei? venerāt separati in agro steterūt. Igit ioab intelligēs bellū ex aduerso et p? tergū p̄tra se fieri: elegit viros fortissimos d vniuerso israhel. et prexit p̄tra sir. Reliquam aut p̄tē p̄li dedit sub manu abisai fratris sui: et prexerunt p̄tra filios āmon. Dixitq; d. Si vicerit me sir? auxilio eris mibi: si aut superauerint te filij āmon ero tibi i p̄sidiuz. Confortare et agam? virilē p̄ p̄lo nro: et p vrbib: dei nostri. Dñs aut qd in p̄spectu suo bonū est: faciat. Perrexit ergo ioab et p̄lus q cū eo erat p̄tra sir ad p̄lium: et fugauit eos. Porro filij āmon videntes qd fugisset sirus: ipi qz fugerūt. abisai fr̄em ei?: et ingressi sūt ciuitates. Reuersusq; ē etiā ioab in hirlm. Elides autē sirus qd cecidisset corā isrl: misit nūcios et adduxit sir q erat ēns flumiū. Sophat at p̄nceps milicie adadezer erat dux eoz. Qd cū ānunciatū eēt dō: p̄gregauit vniuersū isrl. et ēnsiuit iordanē: irruitq; i eos et direxit ex aduerso aciē: illis p̄pugnati b?. Fugit aut sir? isrl. Et infecit dō d siris. septē milia currū et q̄draginta milia peditū: et sophat exercitus p̄ncipem. Elides aut fui adadezer se ab isrl eē supatos ēnsfugerūt ad dō et seruiērūt ei. Noluitq; ultra siria auxiliū p̄bere filijs ammon.

Capitulū.

.XX.

Actū ē at post āni circulū (eo tēpore q solent reges ad bella procedere) p̄gregauit ioab exercitum et robur milicie: et vastauit terram filioz āmon. Perrexitq; et obsedit rabbath. Porro dauid manebat in hierusalē q̄ndo ioab percussit rabbath et destruxit eā. Tulit aut dō coronā melchon de capite ei?. et inuenit in ea auri pondo talentū et p̄ciosissimas gemmas: fecitq; sibi inde diadema. Manubias qz vrbis plurimas tulit: p̄lm aut q erat i ea eduxit et fecit super eos tribulas. et trabas. et ferrata carpēta ēnsire: ita ut dissecarent et cōtererent. Sic fecit dauid cūctis vrbib: filioz ammon: et reuersus ē cū oī p̄lo suo. i hirlm. Post hec initū ē bellū in gazer aduersū philisteos: i q percussit sobchai vsathites saphaite genere raphaiz et humiliavit eos. Aliud qz bellum gestus est aduersus philisteos: in q percussit abeo

dat' fili' saltus bethleemites fr̄ez goliath
gethei: cui' haste lignū erat q̄si liciatoriu
texetiū. S; et aliud bellū accidit i geth: i
q̄ fuit hō lōgissim' senos habēs digitos. i.
simul viginti quatuor: q̄ et ip̄e d̄ raphaiz fuerat
stirpe generat'. **D**ic blasphemauit isrl': et
percussit eū ionathan fili' samaa fratris dō
Dij sūt filij rapha i geth: q̄ ceciderūt i māu
dō et suor ei'. **Capitulum. XXI.**

Onsurrexit aut sathan p̄ isrl': et
incitauit dō ut numeraret israhel
Dixitq; dō ad ioab et ad p̄ncipes
ipli. **I**te et numerate isrl' a b̄sabē usq; dan
et afferte mihi num̄ez ut sciā. **R**espōditq;
ioab. **A**ugeat dñs iplū suū cētuplū q̄
sūt. **N**ōne dñe mi rex: oēs sui tui sūt? **Q**ua
re hoc q̄rit dñs me? qd̄ in peccatū reputet
israheli? S; s̄mo regis magis p̄ualuit. **E**
gressusq; ē ioab et circūiuit vniuersū isrl'
et reuersus ē hīrlm. **D**editq; dō num̄ez ei
op̄ q̄s circūierat: et inuent' ē oīs num̄ez
isrl' mille milia et centū milia viroz educē
tiū gladiū. **D**e iuda aut̄ trecēta septuagī
ta milia bellatoz. **N**ā leui et beniamin nō
numerauit: eo q̄ inuit' exēq̄retur regis i
periū. **D**isplicuit aut̄ deo qd̄ iussū erat et p
cussit isrl'. **D**ixitq; dō ad deū. peccaui ni
mis ut hoc facerē. **O**bscuro aufer iniquitatē
sui tui: qz iūpiet̄ egi. **E**t locut' est dñs ad
gad vidētē dō dicēs. **E**labe et loq̄re ad dō.
et dic ei. **D**ec dicit dñs. **T**riū tibi op̄cōnem
do: vñū qd̄ volueris elige ut faciā tibi **E**ū
qz venisset gad ad dō. dixit dñs. **D**ec dicit
dñs. **E**lige qd̄ volueris. **A**ut tribo ānis pe
stilentiā. aut t̄bo mēlibz fugere te hostes tu
os et gladiū eoz nō posse euadere: aut tri
bus diebz gladiū dñi et mortē d̄sari i terra
et āgelū dñi interficere i vniuersis finibus
isrl'. **N**ūc igit̄ vide qd̄ respondeā ei q̄ misit
me. **E**t dixit dō ad gad. **E**x oī pte me āgu
stie p̄munt. S; meli' mihi est ut incidā in
man' dñi qz multe sūt miseracōnes ei'. q̄
in man' hoīm. **M**isit g dñs pestilenciā i is
rahel: et ceciderūt d̄ isrl' septuagīta milia vi
roz. **M**isit q; āgelū in hierusalē: ut p̄cu
teret eā. **E**ūq; p̄cuteret. vidit dñs et miser
t' ē sup magnitudinē mali: et imperauit ā
gelo q̄ p̄cuciebat. **S**ufficit iā: cesset man'
tua. **P**orro āgelus dñi stabat iuxta areā
ornan iebusei: leuāsq; dauid oculos suos
vidit āgelū dñi stantē inter celū et terras

et euaginātū gladiū in manu ei'. et versuz
p̄tra hīrlm: et ceciderunt taz ipse q̄ maio
res natu vestiti cilicijs p̄ni in terrā. **D**ix
itq; dauid ad deū. **N**onne ego sum qui ius
si ut numerare iplus? **E**go sum qui pecca
ui: ego sum qui inique egi: ego sum q̄ ma
lum feci. **I**ste grex quid p̄meruit? **D**ñe de
meus vertatur obsecro man' tua in me.
et in domū patris mei: iplus aut tu' nō p
cuciat. **A**ngelus aut dñi p̄cepit gad ut
diceret dauid: ut ascenderet extrueretq; al
tare dñi deo in area ornā iebusei. **A**scē
dit g dauid iuxta s̄monē gad: quē locut'
ei fuerat ex nomine dñi. **P**orro ornā cū
susperisset et vidisset āgelum q̄tuorq; filij
ei' cum eo: absconderūt se. **N**am eo tpe te
rebant in area triticum. **I**git̄ cū veniret
dauid ad ornā p̄sperit eum ornā: et pro
cessit ei obuiā de area et adorauit eū p̄nus
in terram. **D**ixitq; ei dauid. **D**a mihi lo
cum aree tue. ut edificem in ea altare do
mino ita ut quantum valet argenti acci
pias. et cesset plaga a populo. **D**ixit autē
ornā ad dauid. **T**olle et faciat dominus
meus rex quodcunq; ei placet. **S**ed et bo
ues do in olocaustum et tribulas in ligna
et triticum in sacrificium: omnia libens
prebeo. **D**ixitq; ei rex dauid. **N**equaq; ita
fiet: sed argentum dabo quantum valet.
Neq; ei tibi auferre debeo: et sic offerre do
mīo olocausta ḡtuita. **D**edit g dauid or
nā p loco siclos auri iustissimi ponderis
sexcentos: et edificauit ibi altare dñi. obtu
litq; olocausta et pacifica: et inuocauit de
um et exaudiuit eum in igne d̄ celo sup al
tare olocausti. **P**recepitq; dñs āgelo et cō
uertit gladiū suū in vaginam. **P**rotin' g
dō videns qd̄ exaudisset eū dñs in area or
nā iebusei: immolauit ibi victimas. **T**a
bernaculū aut dñi qd̄ fecerat moȳses in de
serto. et altare olocaustoz ea tempestate
erat in excelso gabaon: et nō preualuit dō
ire ad altare ut ibi obsecraret deū. **N**imio
enim fuerat timore perterritus: vidēs gla
diū āgelī domini.

Capitulum.

XXII.

Dixitq; dō. **D**ec ē dom' tui et hoc al
tare i olocaustū isrl'. **E**t p̄cepit ut
congregarentur omnes profeliti
de terra isrl': et p̄stituit ex eis latomos ad

cedebos lapides et poliedros. ut edificaret domum dei. Ferrum quoque plurimum ad clauos ianuaz. et ad pmissuras atque iuncturas pparauit dñs: et eris pñd' innumerabile. Ligna quoque cedrina n̄ poterāt estimari: q̄ sydonij et tirij deportauerūt ad dñm. Et dixit dñs. Salomō fili' me' puer puul' ē et delicat'. Dom' at' quā edificare volo dñs tal' ēē debz: ut i cūctis regionibz noīet'. Preparabo g̃ ei necessaria. Et ob hāc causā añ mortē suā oēs pparauit impēsas. Locauitqz salomonē filium suū: et pcepit ut ei edificaret domū dñi deo isrl'. Dixitqz dñs ad salomonē. Filij mi: volūtatis mee fuit ut edificaret domū noī dñi dei mei: s; fact' ē sermo dñi ad me dicēs. Multū sāguinē effudisti et plurima bella bellasti: n̄ poteris edificare domū noī meo: tāto effuso sāguine corā me. Fili' q̄ nasceť tibi: erit vir q̄e tissim'. Faciā ei eū req̄escere ab oībz inimicis suis p circuitū: et ob hāc causā pacific' vocabit': et pacē et oīū dabo i isrl' cunctis diebz ei'. Ip̄e edificabit domū nomī meo: et ip̄e erit mibi i filiū et ego ero illi in p̄rem: firmaboqz solū regni ei' sup isrl' i eternū. Nūc g̃ fili mi sit dñs tecū. et p̄sp̄rare et edifica domū dñi deo tuo: sic locut' ē de te. Detqz tibi dñs prudēciā et sensū: ut regere possis isrl': et custodire legez dñi dei tui. Tūc ei p̄ficere poteris: si custodieris mādata et iudicia q̄ pcepit dñs moysi ut doceret isrl'. Cōfortare et virilē age: ne timeas neqz paueas. Ecce ego i paupertate mea pparauī impēsas dom' dñi auri talē: ta cētū milia: et argēti mille milia talētoz eris vō et ferri nō ē pñd': vinciť ei numerus magnitudie. Ligna et lapides pparauī ad vniuersa impēdia. Dabes qz plurimos artifices. latomos. et cemētarios. artificesqz lignoz. et oīm artiū. ad faciendū opus prudētissimos. i auro et argēto. ere et ferro cui' nō ē numer'. Surge igit' et fac: et erit dñs tecū. Precepit qz dñs cūctis pncipibus isrl'. ut adiunarēt salomonē filiū suū: certis inquis qd dñs de' vř vobiscū sit. et dederit vob req̄em p circuitū. et tradiderit oēs inimicos vřos i man' vřas: et subiecta sit ēra corā dñs et corā p̄lo eius. Prebete igit' corda vřa et aīas vřas ut q̄ratis dñm deū vestrū: et p̄surgite et edificate sanctuariū dñi deo vestro: ut itroducat' archa fe

deris dñi et vasa dñi p̄fecta i domū q̄ edifi cat' nomī dñi. **Capi. XXIII.**

Igitur dauid senex et plen' diez re gē p̄stituit salomonē filiū suū sup isrl': et cōgregauit omnes pncipes isrl' et sacerdotes atqz leuitas. Numeratiqz sūt leuite a viginti ānis et sup: et inuēta sūt triginta octo milia viroz. Ex hīs electi sūt et distributi in mīsteriū dom' dñi viginti q̄ tuor milia: p̄positoz aut' et iudicū sex milia. Porro q̄tuor milia ianitores et totidez psaltes canētes dñs in organis. q̄ fecerat ad canendum: et distribuit eos dauid p vices filioz leui gerson videlicet et caath et merari. Filij gerson: leedan et semei. Filij leedan pncipes. iehibel et zethan et iohel tres. Filij semei. salomith et ozibel et arantes. Isti pncipes familiaz leedan. Porro filij semei: leeth et ziza et yaus et baria. Isti filij semei q̄tuor. Erat aut' leeth p̄or ziza secundus. Porro yaus et baria nō habuerūt plurimos filios: et idcirco in vna familia vnaqz domo p̄putati sūt. Filij caath: amram et ysaar hebron et ozibel q̄tuor. Filij amrā: aaron et moyses. Separatusqz ē aaron ut mīstraret in sancta sanctorz. ip̄e et filij ei' in sempiternū: et aboleret incensuz dñs scdm ritū suū: ac benediceret nomini ei' in p̄petuū. Moysi qz homis dei filij annumerati sūt i tribu leui. Filij moysi gerson et eliezer. Filij gerson. sububel primus. Fuerūt aut' filij eliezer roboia p̄m': et nō erāt eliezer filij alij. Porro filij roboia multiplicati sunt numis. Filij ysaar salomith p̄mus. Filij hebrō ieriahū p̄m': amarias secund'. iaziel terci'. ihecmaan q̄rt'. Filij ozibel micha p̄m'. iesia scd'. Filij merari: mooli et musi. Filij mooli. eleazar et cis. Mortu' ē aut' eleazar. et nō habuit filios s; filias: acceperūtqz eas filij cis fratres eaz. Filij musi mooli et eter et ierimuth tres. Iij filij leui i p̄gnacōnibz et familijs suis: pncipes p vices et numez capitū singulorum. qui faciebāt opa mīsterij dom' dñi a viginti annis et sup. Dixit enī dauid. Requie dedit dñs deus isrl' p̄lo suo. et habitationē hīrl'm vsqz i eternū: nec erit officij leuitaz ut vltra portent tabernaculum. et omnia vasa eius ad ministrandum. Iuxta precepta qz dauid nouissima supputabit' numer' filioz leui. a viginti ānis et sup: et

ex suo manu filioꝝ aarō. i cultū dom⁹
 si i vestibul⁹ ⁊ i exedris. ⁊ i loco purifica
 tis ⁊ i sactuário ⁊ in vniuersis opib⁹ mī
 terij tēpli dñi. Sacerdotes at sup panes
 pposicōis ⁊ ad simile sacrificiū. ad lagana
 ⁊ azima. ⁊ sartaginē. ⁊ ad torrendū: ⁊ sup
 omne pond⁹ atq; mēsurā. Leuite vō ut stēt
 mane ad pfitendū ⁊ canendū dño: similiē
 q; ad vesperā tā i oblacōem olocustoz
 dñi q; in sabbatis ⁊ kalēdis ⁊ solēnitatib⁹
 reliq; iuxta numez ⁊ ceremonias vniū
 cuiusq; rei iugiter corā dño: ⁊ custodiant
 obfuaōes tabnaculi federis. ⁊ ritū sactu
 arij. ⁊ obfuaōem filioꝝ aaron fratz suo
 rum: vt mīstrent in domo dñi.

Capitulū. .XXIII.

Porro filijs aarō hee ptiōnes erāt
 Filij aarō nadab ⁊ abiu ⁊ eleazar
 ⁊ ythamar. Mortui sūt aut nadab
 ⁊ abiu añ p̄em suū absq; liberis: sacerdo
 cioq; funct⁹ ē eleazar ⁊ ythamar. Et diui
 sit eos dauid. id est saboch de filijs eleaza
 ri ⁊ abimelech de filijs ythamar scdm vi
 ces suas ⁊ ministeriū. inuentiq; sūt mlti
 plures filij eleazar i pncipib⁹ viris. q; filij
 ythamar. Diuisit aut eis hoc ē filijs elea
 zar pncipes p familias sedeci: ⁊ filijs ytha
 mar p familias ⁊ domos suas octo. Por
 ro diuisit utraq; int se ⁊ familias sortib⁹
 Erāt ei pncipes sactuarij ⁊ pncipes dom⁹
 dei tā de filijs eleazar q; de filijs ythamar.
 Descripsitq; eos semeias fili⁹ nathanabel
 scriba leuites. corā rege ⁊ pncipib⁹ ⁊ sa
 doch sacdote ⁊ abimelech filio abiathar:
 pncipib⁹ q; familiay sacdotaliū ⁊ leuitica
 rū vnā domū q; ceteris p̄erat eleazar. ⁊ al
 terā domū q; sub se habebat ceteros ytha
 mar. Erūt aut sors p̄ma ioiari. scda ie
 deie. tertia harim. q̄rta seozim. q̄nta mel
 chia. sexta māmaz. septima acchos. octa
 ua abia. nona iheusu. decima sechenia. vn
 decima eliasib. duodecima iaci. tredecima
 hoppa. decimaq̄rta isbaal. decimaquinta
 belga. decimasexta emmer. decimasextima
 ezir. decimaoctaua abeples. decimanona
 phecia. vicesima iecheset. vicesimaprīma
 iachun. vicesimasecunda gamul. vicesima
 tertia dalaia. vicesimaquarta mazian.
 Hee vices eoz scdm mīsteria sua vt ingre
 dianē domū dei. ⁊ iuxta ritū suū sub ma
 nu aarō p̄ris eoz: sic p̄cepit dñs de⁹ isrl.

Porro filioꝝ leui q; reliq; fuerant de filijs
 amrā. erat subabel: ⁊ d filijs subabel ieteia
 De filijs q; roboie pnceps iesias. Maaris
 vō fili⁹ salemoth: filiusq; salemoth ianabi
 ath filiusq; ei⁹ ierinau p̄m⁹. amarias scd⁹
 iazibel terci⁹. iechmoā q̄rt⁹. Fili⁹ ozihel
 micha: fili⁹ micha samyr. fr micha iesia:
 filiusq; iesie zacharias. Filij merari moo
 li. ⁊ musi. fili⁹ iosiau. bemion filios q; me
 rari oziau: ⁊ soem ⁊ zachur ⁊ hebri. Por
 ro mooli fili⁹ eleazar: q; non habebat libe
 ros Fili⁹ vō cis iheromibel Filij musi mo
 oli. eber ⁊ iherimoth. Isti filij leui secūdū
 domos faillay suay. Miseruntq; ⁊ ipi sortes
 p̄t f̄res suos. filios aaron corā dd rege. et
 saboch ⁊ abimelech ⁊ pncipib⁹ familiarū
 sacerdotaliū ⁊ leuiticay: taz maiores q;
 minores oēs sors eq̄liter diuidebat.

Capit. .XXV.

Ist⁹ dd ⁊ magistrat⁹ exercit⁹ segre
 gauerūt i mīsteriū filios asaph. ⁊
 heman. ⁊ ydithun: q; p̄betarēt in
 citharis. ⁊ psalterijs ⁊ cimbal. scdm nume
 rus suū dedicato sibi officio fuientes. De
 filijs asaph zachur ⁊ ioseph ⁊ nathanā et
 asarela: filij asaph sub manu asaph p̄be
 tantes iuxta regez. Porro ydithun. godo
 lias sori iesias ⁊ sabaias et mathathias.
 sex sub manu patris sui ydithun: q; in ci
 thara p̄betabat super p̄fidentes et laudā
 tes dominuz. Demā q; filij heman bocciau
 mathania ozihel sububel ⁊ ierimoth ana
 nia. anani. eliatha. gaddelthi. ⁊ romethie
 zer. ⁊ iesbaccasi. mellothi. othir. mazioth.
 Oēs isti filij heman vidētes regis i smoni
 bus dei vt exaltaret cornu. Debitq; de⁹ he
 mā filios q̄tuordecī et filias tres. Iniuer
 si sub manu p̄ris sui ad cantādū in tēplo
 dñi distributī erāt i cimbal et psalterijs ⁊
 citharis. i mīsteria dom⁹ dñi iuxta regez:
 asaph videlicet et ydithun et heman. Fuit
 at numer⁹ eoz cū fr̄ib⁹ suis q; erudiebant
 cāticū dñi cūcti doctores ducēti octogin
 ta octo. Miseruntq; sortes p vices suas. ex
 equo tā maior q; minor: doct⁹ parit et in
 doct⁹. Egressaq; est sors p̄ma ioseph q; e
 rat de asaph: secunda gobolie. ipi et filijs
 eius et fratrib⁹ eius duodecim: tertia za
 chur filijs et fratrib⁹ eius duodecim: q̄rta
 yfari. filijs et fratrib⁹ ei⁹ duodecim: q̄nta:
 nathanie filijs ei⁹ ⁊ fr̄ib⁹ ei⁹ duodeci: sexta

bocciau filijs et fratribus eius duodecim: septima israhela filijs et fratribus eius duodecim: octava ysaie filijs et fratribus eius duodecim: nona mathanie filijs et fratribus eius duodecim: decima semeie filijs et fratribus eius duodecim: undecima esrahel filijs et fratribus eius duodecim: duodecima asabie filijs et fratribus eius duodecim: tercia decima subabel filijs et fratribus eius duodecim: quarta decima mathacie filijs et fratribus eius duodecim: quinta decima bierimoth filijs et fratribus eius duodecim: sexta decima ananie filijs et fratribus eius duodecim: septima decima iesuocase filijs et fratribus eius duodecim: octava decima anani filijs et fratribus eius duodecim: nona decima mellothi filijs et fratribus eius duodecim: vicesima eliatba filijs et fratribus eius duodecim: vicesima prima othir filijs et fratribus eius duodecim: vicesima secunda godolathi filijs et fratribus eius duodecim: vicesima tertia maziuth filijs et fratribus eius duodecim: vicesima quarta romana thiezer filijs et fratribus eius duodecim.

Capitulum. XXVI.

Diuisiones autem ianitorum de choritis mesellemia filius chore: de filijs asaph filij mesellemie. zacharias primogenitus edihel secundus. zababias tercius. iathanael quartus. abila quintus. iohannan sextus. helioenai septimus. Filij autem obededom. semeias primogenitus. iozadab secundus. ioaba tercius. sachar quartus. nathanabel quintus. amihel sextus. yfacha septimus. phollathi octauus. qui benedixit illi dominus. Semeie autem filio eius nati sunt filij perfecti familiarum suarum: erant enim viri fortissimi. Filij quoque semeie othin et raphael. et obediel zabad et fratres eius viri fortissimi: heliu quoque et samathias. Quos huius de filijs obededom ipsi et filij et fratres eorum fortissimi ad ministrandum sexaginta duo de obededom. Porro mesellemie filij et fratres eorum robustissimi decem et octo. De hosa autem id est de filijs merari semri princeps. Non enim habuerat primogenitum: et idcirco posuerat eum patrem eius in principem. Delchias secundus. tabelias tercius. zacharias quartus. Quos huius filij et fratres hosa tredecim. Hi diuisi sunt in ianitores: ut semper princeps custodiarum sicut et fratres eorum ministrarent in domo domini. Misce sunt quoque sortes ex equis. et paruis et magnis per familias suas in unamquamque portam. Cecidit quoque foris orientalis semelie. Porro zacharie filio eius viro prudentissimo et erubito.

sortito obtigit plaga septentrionalis. **De** deo vero et filijs eius ad austrum in quo parte domus erat seniorum conciliium: sephphima et hosa a occidentem iuxta portam que ducit ad viam ascensionis: custodia contra custodiam. Ad orientem vero leuite sex et ad aquilonem quatuor per diem. atque ad meridiem similiter in die quatuor. et ubi erat conciliium bini et bini. In cellulis quoque ianitorum. ad occidentem quatuor in via: binique per cellulas. De sunt diuisiones ianitorum filiorum chore et merari. Porro achias erat super thesauros domus domini. et vasa sanctorum. Filij quoque leedan filij gersonni. De leedan princeps familiarum. leedan et gersonni iehieli: filij iehieli zathā et iohel fratres eius super thesauros domus domini amramitis et ysaaritis et hebronitis et iezielitis. Subabel autem filius gersō. filij moysi prepositus thesauris: frater quoque eius elizer cuius filius raabia. et huius filius ysaias. et huius filius iorā. huius quoque filius zechri. et huius filius selemith. Ipse selemith et fratres eius super thesauros sanctorum. qui sanctificauit dauid rex et princeps familiarum et tribunus et centuriones et duces exercitus. de bellis et manubijs preliorum. qui consecrauerunt ad iustitiam. et super pellectile templi domini. Dec autem vniuersa sanctificauit samuel videns et saul filius cis. et abner filius ner. et ioab filius saruie: omnesque sanctificauerunt ea per manum salemith et fratrem eius. ysaaritis vero perat choneias et filij eius ad opera forinsecus super israel. ad docendum et iudicandum eos. Porro de hebronitis asabias et fratres eius viri fortissimi mille septingenti perant israeli. trans iordanem contra occidentem in cunctis operibus domini. et in ministeriis regis. De hebronitis autem princeps fuit herias secundum familias et cognationes eorum. Quadragesimo anno regni domini recessitū sunt et iuuenti sunt viri fortissimi in gazer galaad: fratresque eius robustioris etatis duo milia septingenti principes familiarum. Preposuit autem eos dauid rex rubenitis et gadditis. et dimidie tribui manasse: in omne ministerium dei et regis.

Capitulum. XXVII.

Filij autem israel secundum numerum suum principes familiarum. tribuni et centuriones et perfecti qui ministrabant regi iuxta turmas suas. ingredientes et egredientes per singulos menses in anno: viginti quatuor milibus singulis perant. prime tempore in primo mense isboam perat

filii zabbiel: et sub eo viginti quatuor milia.
De filiis phares: princeps cunctorum principum in
exercitu mense primo. Secundus mensis habebat
turmam dux achoites et per se alii nomine mach
celoth: qui regebat per exercitum viginti quatuor
milia. Dux quoque turme tercię in mense tercio erat
banaias filius ioiade sacerdos: et in diuisione
sua viginti quatuor milia. Ipse est bonaia fortis
tissimus inter triginta: et super triginta. Pre
erat autem turme ipsius amizabach filius eius.
Quartus mense quarto asabel frater ioab. et zabedi
as filius eius post eum: et in turma eius viginti quatuor
milia. Quintus mense quinto princeps sama
oth iezerites et in turma eius viginti quatuor mi
lia. Sextus mense sexto hirai filius acces thecu
ites: et in turma eius viginti quatuor milia. Septi
mus mense septimo helles phallonites de filiis
ephraim: et in turma eius viginti quatuor mi
lia. Octauus mense octauo sobochai iasathites
de stirpe zarai et in turma eius viginti quatuor
milia. Nonus mense nono abiezer anathoti
tes de stirpe iemmi et in turma eius viginti quatuor
milia. Decimus mense decimo marai et ipse ne
thophatites de stirpe zarai: et in turma eius
viginti quatuor milia. Undecimus mense undeci
mo banaas pharathonites de filiis ephraim
et in turma eius viginti quatuor milia. Duode
cimus mense duodecimo hoaldai. netopha
tites de stirpe gothoniel: et in turma eius vi
ginti quatuor milia. Porro tribus perant in
israel. rubenitis. dux eliezer filius zechri: sym
eonitis: dux saphacias filius macha. Leui
tis. asabias filius chaniel: aaronitis. sa
doch. Judaitis. heliu frater dō: ysacharitis
amri filius michael: zabulonitis. iesmaias
filius abdie: neptalitibus. hierimoth filius oziel
filius ephraim osee filius ozai. Dimidie tri
bui manasse. iobel filius phadaie. Et dimi
die tribui manasse in galaad iabdo filius za
charie: beniamin autem iasibel filius abner:
dan dō ezrihel filius ieroaz. Hi principes filii
oruz israel. Noluit autem dauid numerare eos
a viginti annis inferius: quia dixerat dominus ut
multiplicaret israel quasi stellas celi. Joab
filius saruie ceperat numerare nec comple
uit quia super hoc ira dei irruerat in israel: et id
circo numerus eorum qui fuerant recessi non est
relatus in fastos regis dauid. Super the
sauros autem regis fuit azimoth filius adibel:
hijs autem thesauris qui erant in urbibus et in vicis et
in turribus presidebat ionathas filius ozie. Operi

at rustico et agricolę qui exercebant terram perat
ezri filius chelub: vinearumque cultoribus seme
ias romathites: cellarum autem vinarijs zabdias
aphonites. Nam super oliueta et ficeta qui erant
in campestribus balanan geberites: super apo
thecas autem olei ioas. Porro armatis qui pa
scebant in saronā prepositus fuit sethrai saroni
tes: et super boues in vallibus saphat filius abdi
super camelos dō ubi ismabelites: et super a
zinos iudas meronatites: super oues quoque ia
ziz agaren. Omnes hi principes substantie re
gis dō. Jonathas autem patruus dō psiliarius
vir potens et prudens et literatus: ipse et iasibel
filius achamoni erant cum filiis regis. Achito
phel etiam psiliarius regis: et chusi arathites
amicus regis. Post achitophel fuit ioiada
filius banarie et abiathar. Princeps autem
exercitus regis erat ioab.

Capitulum. XXVIII.

Conuocauit igitur dauid omnes prin
cipes israel. duces tribuum et prepo
sitos turmarum. qui ministrabant re
gi: tribunos quoque et centuriones et qui perant sub
stantie et possessionibus regis: filiosque suos
cum eunuchis et potentes et robustissimos quos
que in exercitu hierusalē. Cumque surrexisset rex
et stetisset ait. Audite me fratres mei: et populus
meus. Cogitavi ut edificarem domum in qua
requiesceret archa federis domini et scabellum pe
dum domini dei nostri: et ad edificandum omnia pre
paravi. Deus autem dixit mihi. Non edificabis
domum nomini meo. eo quod sis vir bellator et
sanguine fuderis: sed et elegit dominus deus israel me
de vniuersa domo patris mei: ut esset rex su
per israel in sempiternum. De iuda ei elegit prin
cipes. Porro de domo iuda domum patris mei
et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret
regem super cunctum israel: sed et de filiis meis:
filios enim mihi multos dedit dominus: elegit sa
lomonem filium meum ut sederet in throno re
gni domini super israel: dixitque mihi. Salomō
filius tuus edificabit domum meam et atria
mea. Ipse enim elegi mihi in filium. et ego ero
ei in patre: et firmabo regnum eius usque in se
mpiternum: si perseuerauerit facere precepta mea
et iudicia sicut et hodie. Nunc ergo coram v
niuerso cetu israel audietis deo nostro custo
dite et pergrate cuncta mandata domini dei nostri
ut possideatis terram bonam: et relinquantis eam
filiis vestris post vos usque in sempiternum. Tu
autem salomō fili mi scito deum patris tui: et

fui ei corde pfecto et alio voluntario. Oia ei corda scrutat dñs: et uniuersas mētuz cogitacōes itelligit. Si qñeris eū iuenies si aut dereliqñs eū piciet te in eññū. Nunc g qz elegit te dñs ut edificares domū sanctuarij: pfortare et pfice. Dedit aut dñs salomoni filio suo descripcōem portic⁹ et tēpli et cellarior⁹ et cenaculi et cubiculor⁹ i abbtis et dom⁹ ppiaciōis. necnō et oīm q cogitauerat atrior⁹ et exedraz p circuitū i thesauros dom⁹ dñi et i thesauros sacror⁹: diuisionūqz sacerdotaliū et leuiticaz oia opa dom⁹ dñi et in uniuersa vasa mīsterij tēpli dñi: aux i pōdere p singula vasa mīsterij: argētū qz pōd⁹ p vasor⁹ et opoz diuersitate s; et ad cādelabra aurea et ad lucernas eorū. aux p mēsurā uniuscuiusqz cādelabri et lucernaz: similiter et in cādelabris argēteis et i lucernis eoz p diuersitate mēsure. pōd⁹ argētū tradidit. Aux qz dedit i mēsam pposicōis p diuersitate mēsure: similiter et argētū i alias mēsas argēteas. Ad fuscinulas qz et fialas et thuribula ex auro purissimo et leuculos aureos p q̄litate mēsure pōd⁹ distribuit. i leuclm et leuclm filr et i leones argēteos diuersū argētū pōdus separauit. Altari aut in q̄ abolebat i censū. aux purissimū dedit: et ut ex ipso fieret similitudo q̄drige cherubin extēdentiū alas et velantiū archā federis dñi. Oia in q̄t venerūt scripta manu dñi ad me: ut itelligerē uniuersa opa exēplaris. Dixit qz dñs salomoni filio suo. Clariliter age et confortare et fac: ne timeas et ne paueas. Domin⁹ enī de⁹ me⁹ tecū erit: et nō dimittet te nec derelinquet: donec pficias omē op⁹ mīsterij dom⁹ dñi. Ecce diuisiones sacerdotū et leuitaz i oē mīsteriū dom⁹ dñi assistunt tibi et pati sunt: et nouerūt tam pñcipes q̄ pplus facere oia pcepta tua.

Capitulū. .XXIX.

Locutusqz ē dñs rex ad oēm ecclesiā Salomonez filiū meū unū elegit dñs adhuc puez et tenellū. Opus ei grāte ē: neqz ei hominī pparat habitatio. s; deo. Ego ei totis virib⁹ meis pparauī impēsas dom⁹ dñi dei mei: aux ad vasa aurea et argentū i argētea. es i enea. ferrū in ferrea. ligna ad lignea. lapides onichinos et q̄si stibinos et diuersor⁹ color⁹ oēm qz pciōsū lapidē et marmor parū babūdā

tissime: et sup hec q̄ obtuli i domū dei mei. de peculio meo aux et argētū do i tēplum dei mei: exceptis hys q̄ pparauī i etē scāz tria milia talēta auri de auro ophir: et septē milia talētoz argēti pbatissimi ad thesauros parietes tēpli: et ubicūqz opus est aux d auro et ubicūqz op⁹ ē argētū d argēto. Opa fiēt p man⁹ artificū q̄si q̄s sponte offert i pleat manū suā hodie: et offerat qd voluerit dño. Polliciti sūt itaqz pñcipes familiar⁹ et pceres tribuū isrl. tribuni qz et centuriones et pñcipes pñcipū possessiōnū regis: dederūtqz i opa dom⁹ dñi auri talēta qñqz milia et solidos decē milia argēti talēta decē milia et eris talēta decem et octo milia: ferri qz centū milia talētoz: et apud quēcūqz inuēti sūt lapides dederūt i thesauros dom⁹ dñi p manū iehibel gersomititis. Letatusqz ē pplus cū vota spōte promitterent: qz corde toto offerebāt ea dño. S; et dñs rex letat⁹ ē gaudio magno: et bñdixit dño corā uniuersa mltitudine et ait Bñdict⁹ es dñe de⁹ isrl pñs nrī: ab eterno in eternū. Tua ē dñe magnificēcia et potēcia et glia atqz victoria: et tibi laus. Cūcta ei q̄ i celo sūt et in terra. tua sūt. Tuū dñe regnū: et tu es sup oēs pñcipes. Tue diuicie: et tua ē glia: tu dñaberis oīm. In manu tua ut⁹ et potēcia: i manu tua magnitudo et imperiū oīm. Nunc igi de⁹ nrī pfitemur tibi: et laudam⁹ nomē tuum inclitum. Quis ego et q̄s pplus me⁹: ut possim⁹ hec tibi uniuersa pmittere: Tua sūt oia: et q̄ d māu tua accepim⁹ dedit⁹ tibi. Peregrini enī sum⁹ corā te et aduene: sic oēs pñs nrī. Dies nrī q̄si umbra sup terrā et nulla est mora. Dñe de⁹ nrī oīs hec copia quā parauim⁹ ut edificare⁹ dom⁹ noī sancto tuo de manu tua ē: et tua sūt oia. Scio deus me⁹ qd pbes corda et simplicitatē diligas unde et ego in simplicitate cordis mei let⁹ obtuli uniuersa hec: et pplus tuū q̄ h reperit⁹ ē vidi cū ingēti gaudio tibi offerre donaria. Dñe de⁹ abrahā et ysaac et isrl pñm nrōz custodi in eññū hāc volūtātē cordis eoz: et semp in venerationē tui mens ista pmaneāt. Salomoni qz filio meo da cor pfectū. ut custodiat mādata tua et testiōnia tua et ceremonias tuas et faciat uniuersa: et edificet etēz cui⁹ ipensas parauī. Precepit at dñs uniuerse ecclesie Bñdicite

domino deo nostro. Et benedixit ois ecclesia dño deo patz suor: et inclinauerūt se et adorauerūt deū: et deinde regē. Immolauerūtq; victimas dño: et obtulerūt olocau sta die seqnti thauros mille. arietes mille. agnos mille cū libaminibz suis. et vniuerso ritu abundatissime i oēm israhel. Et cōmeberūt et biberunt coram dño i die illo cum grandi leticia: et vnixerunt scdo salomonem filium dauid. Vnixerunt autē euz domino in pncipem: et sadoch in pontificem. Sedibz salomon super solium domi in regem pro dauid patre suo et cunctis placuit: et paruit illi omnis israhel. Sed et vniuersi principes et potentes et cuncti filij regis dauid dederunt manū: et subiecti fuerūt salomoni regi. Magnificauit ergo dominus salomonem super omnem israhel: et dedit illi gloriam regni qualem nullus habuit ante eum rex israhel. Igitur dauid filius ysai regnauit super vniuersum israhel: et dies quibz regnauit super israhel fuerunt quadraginta anni. In hebron regnauit septem annis et in hirlm ānis trigintatribz: et mortu⁹ est i senectute bona plen⁹ diez. et diuicijs et gloria: et regnauit salomon filius ei⁹ p eo. Gesta autē regis priora et nouissima scripta sūt in libro samuhelis videntis et in libro nathā pphē atq; in volumine gad videntis: vniuersiq; regni eius et fortitudinis et temporū que transierūt sub eo siue in israhel. siue in cunctis regnis terrarū.

Explicit liber Paralipomenon p̄m⁹. Incipit lib̄ Paralipomenon scd⁹. Ca. I.

Donfortatus est g salomon filius dauid i regno suo: et dñs erat cum eo et magnificauit eum in excelsū. Precepitq; salomon vniuerso israheli tribunis et centurionibz et ducibus et iudicibz ois israhel et pncipibz familiarū: et abiit cum vniuersa multitudine i excelsū gabaō. vbi erat tabernaculū federis domini: qd fecit moyses famulus dei i solitudine. Archam autem dei adduxerat dauid de cariathia: et in locum quē pparauerat ei: et vbi fixerat illi tabernaculū: hoc ē i hirlm. Alta-

re qd eneū qd fabricat⁹ fuerat beselebel filius vri filij vr ibi erat corā tabernaclo dñi qd et reqsiuit salomō et ois ecclesia. Ascenditq; salomō ad altare eneū corā tabernaculo federis dñi et obtulit i eo mille hostias. Ecce autē i ipa nocte apparuit ei de⁹ bicēs. Postula qd vis: vt dē tibi. Dixitq; salomō deo. Tu fecisti cū dō p̄ri meo misericordiā magnā: et pstituiisti me regē p eo. Nūc ergo dñe deus: impleat pmo tu⁹ quē pollicitus es dauid patri meo. Tu ei me fecisti regem sup pplū tuū multū: qui tā innumerabilis est q puluis terre. Da mihi sapienciā et intelligentiā: vt ingrediar et egrediar coram pplō tuo. Quis enī potest hunc pplū tuū digne q tāgrandis est iudicare? Dixit autem deus ad salomonē Quia hoc magis placuit cordi tuo. et nō postulasti diuicias et substantias et glāz: neq; animas eoz qui te oderant sed nec dies vite plurimos: petisti autē sapienciā: et scienciā: vt iudicare possis pplū meuz sup quē pstitui te regē: sapiencia et sciencia data sunt tibi. Diuicias autē et substantias et gloriam dabo tibi: ita vt nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ergo salomon ab excelsu gabaon in hierusalem coram tabernaculo federis: et regnauit sup isrl. Cōgregauitq; sibi curr⁹ et eqtes: et facti sūt ei millequadrigenti currus et duodecim milia eqtuz: et fecit eos esse in vrbibz quadrigaz et cū rege in hirlm. Prebuitq; rex argentū et aurum in hirlm quasi lapides: et cedros quasi sicomoros q nascunt in cāpestribz multitudine magna. Abducebant autē ei equi de egipto de choa a negociatoribz regis: q ibant et emebant precō qdrigā equoz sexcentis argenteis et equū centūqnquaginta. Similiter de vniuersis regnis cetheoz et a regibz sirie empcō celebrabat.

Capitulū.

.II.

Decreuit autē salomō edificare domū noī dñi: et palaciū sibi. Et numerauit septuaginta milia virorū portātūz humeris: et octoginta milia q ceterēt lapides in mōtibz: ppositosq; eoz familia sexcētos. Misit q; ad hira regē tyri bicēs. Sic egisti cū dō p̄re meo. et misisti ei ligna cedria vt edificarē sibi domū i q et

hītauit : sic fac mecū vt edificē domū noī
dñi dei mei ⁊ psecrē eā: ad abolendū incen-
sum corā illo ⁊ fumīganda aromata. ⁊ ad
ppositionē panū sempiternā. ⁊ ad olocau-
stomata mane ⁊ vespē. sabbatis q̄ ⁊ neo-
menijs. ⁊ solēnitatibz dñi dei nrī ī sēpiter-
nū q̄ mādata sūt israheli. Dom⁹ ei quā e-
dificare cupio magna ē. Magn⁹ est ei dñs
de⁹ nr: sup oēs deos. Quis ḡ poterit pua-
lere vt edificet ei dignā domū? Si ei celū
⁊ celi celoz capere eū nequeūt: q̄ntus ego
sū vt possiz edificare ei domū? Sz ad hoc
tm: vt aboleat ī censū corā illo. Mitte igr̄
mibi vīz eruditū q̄ nouerit opari in auro
⁊ argēto. ere ⁊ ferro. purpura coccino et
iacincto. ⁊ q̄ sciat sculperē celaturas: cum
hīs artificibz q̄s mecū habeo ī iudea ⁊ in
hīrlm q̄s pparauit dō pī me⁹. Sz ⁊ ligna
cedrā mitte mibi ⁊ arcēthīa ⁊ pīnea de li-
bano. Scio ei q̄ fui tui nouerit cedere li-
gna de libano. Et erūt fui mei cū suis tu-
is: vt parēt mibi ligna plurīa. Dom⁹ enī
quā cupio edificare magna ē nimis ⁊ in-
clīta. Preterea oparijs q̄ cesuri sūt ligna
suis tuis dabo ī cibaria tritici choros vi-
gīti milia: ⁊ ordeī choros totidē: olei q̄ sa-
ta vigīti milia. Dixit aut hīrā rex t̄yri
p litteras q̄s miserat salomoni. Quia dile-
xit dñs pplm suum : idcirco te regre fecit
sup eū. Et addidit dicēs. Bndict⁹ dñs de⁹
isrl q̄ fecit celū ⁊ trā: q̄ dedit dō regi filiu
sapientē ⁊ eruditū ⁊ sensatū atq; prudētē:
vt edificaret domū dño. ⁊ palacium sibi.
Misi ḡ tibi vīz prudētē ⁊ sciētissimū. hīrā
patrē meū filiū mulieris de filiabo dan c⁹
pī fuit t̄yrius: q̄ nouerit opari in auro ⁊
argēto. ere ⁊ ferro ⁊ marmore ⁊ lignis: in
purpura q̄ ⁊ iacincto ⁊ bisso ⁊ coccino:
⁊ q̄ sciat celare oēm sculpturā. ⁊ adiuuē-
re prudēt q̄dcunq; ī ope necessariū ē: cum
artificibz tuis ⁊ cum artificibz dñi mei dō
pīs tui. Triticū ḡ ⁊ ordeū ⁊ oleū ⁊ vinū
q̄ pollicit⁹ es dñe mī mitte suis tuis. Nos
at cedem⁹ ligna d libano q̄ necessaria ha-
bueris: ⁊ applicabī ea ratibz p mare ī iop-
pe: tuū aut erit trāfferre ea in hīrlm. Nu-
merauit igr̄ salomon omēs viros profeli-
tos qui erāt ī terra israhel post dinumera-
tionem quā dinumerauit pater ei⁹ ⁊ inuē-
ti sūt centumq̄nquaginta milia ⁊ tria mi-
lia sexcēti. Fecitq; ex eis septuagīta milia

q̄ humeris onera portarēt: ⁊ octogīta mi-
lia q̄ lapides de montibz cederēt: tria aut
milia ⁊ sexcētos ppositos opeꝝ ppli.

Capitulū.

.III.

Et cepit salomon edificare domū
dñi ī hīrlm ī mōte moria qui de-
mōstratus fuerat dauīd patri ei⁹
in loco quē parauerat dauīd ī area ornā
iebusēi. Cepit autē edificare mense scdo:
āno q̄rto regni sui. Et hec sūt fundamēta
q̄ iecit salomō vt edificaret domū dei. lon-
gitudinis. cubitos ī mensura pma sexagi-
ta: latitudis cubitos viginti. Porticū vō
an frontē q̄ extēdebat ī longū. iuxta mēsu-
rā latitudis dom⁹: cubitoꝝ viginti. Porro
altitudo cētum viginti cubitoꝝ erat. Et
deaurauit eā intrīnsec⁹ auro mundissimō.
Domū q̄ maiorē texit tabul⁹ ligneis abi-
egnis: ⁊ laminas auri obrizi affixit p to-
tū. Sculpsitq; ī ea palmas: ⁊ q̄si catenu-
las seīnuicem pplectentes. Strauit q̄ pa-
uimentum templi preciosissimō marmo-
re: decore multo. Porro aux erat pbatissi-
mū. de cui⁹ laminis texit domū ⁊ trabes ei-
us ⁊ postes ⁊ parietes et ostia: et celauit
cherubin ī parietibz. Fecit q̄ domū sācti
sāctoꝝ: lōgitudinē iuxta latitudinē dom⁹
cubitoꝝ viginti: ⁊ latitudinē sīlr viginti cu-
bitoꝝ. Et laminis aureis texit eā q̄si talē-
tis sexcētis: sed ⁊ clauos fecit aureos: ita
vt singuli clauī siclos q̄nquagenos appen-
derēt. Cenacula q̄ texit auro. Fecit ecia
in domo sācti sāctoꝝ cherubim duos ope
statuario: ⁊ texit eos auro. Ale cherubim
viginti cubitis extēdeban⁹: ita vt vna ala
haberet cubitos quinq; ⁊ tāgeret parietē
dom⁹: ⁊ altera q̄nq; cubitos habens: alam
tāgeret alteri⁹ cherub. Similiter cherub
alteri⁹ ala. q̄nq; habebat cubitos. et tāge-
bat parietē: et ala ei⁹ altera q̄nq; cubitoꝝ
alā cherub alteri⁹ ptingebat. Igr̄ ale vtri-
usq; cherub expāse erant: ⁊ extēdeban⁹ per
cubitos viginti. Ipi aut stabāt erectis pe-
dibz: ⁊ facies eoz erant verse ad exteriorē
domū. Fecit q̄ velū ex iacincto purpura
cocco ⁊ bisso: et intexuit ei cherubim. An-
te fores ecia tēpli duas calūnas: que trigi-
ta et quinq; cubitos habebant altitudinis
Porro capita eoz quinq; cubitoꝝ: necnō
⁊ quasi catenulas ī oraculo: et superposu-
it eas capitibz colūnaz. Malāgnata ecia

centū: q̄ catenul' inēposuit. **Y**pas q̄ colū-
nas posuit ī vestibulo tēpli: vnā a dextris
et alterā a sinistris. **E**am q̄ a dextris erat
vocaluit iachin: et q̄ ad leuā vocaluit booz

Capitulū. .III.

Fecit q̄ altare eneū viginti cubitoꝝ
longitudinis et viginti cubitoꝝ lati-
tudinis et decē cubitoꝝ altitudinis.

Mare ēē eneū fusile deceꝝ cubitoꝝ a labio
vsq; ad labiū: rotundū p̄ circuitū. **Q**uin-
q; cubitos habebat altitudinis: et funiculus
triginta cubitoꝝ abiebat ḡp ei'. **S**imili-
tudo q̄ boum erat subter illud. **E**t decem
cubitū q̄dā extrinsecus celature: q̄si duo-
bus vsib; labiū maris circuibant. **B**oues
aut̄ erāt fusiles: et ip̄m mare sup̄ duodecim
boues impositus erat: quoz tres respicie-
bāt ad aq̄loneꝝ et alij tres ad occidentem.
Porro tres alij meridiez: et tres q̄ reliq; e-
rant orientē: habentes mare suppositum.
Posteriora aut̄ boum erāt intrinsec' sub
mari. **P**orro vastitas ei' habebat mēsurā
palmi: et labiū illi' erat q̄si labiū calicis ul'
repandi lilij: capiebatq; tria milia metrez
tas. **F**ecit q̄ conchas decē et posuit q̄nq; a
dextris et q̄nq; a sinistris: ut lauarēt ī eis
oīa q̄ in olocastū oblaturi erāt. **P**orro ī
mari sacerdotes lauabāt. fecit aut̄ et cāde-
labra aurea decē scdm̄ specie quā iusserat
fieri: et posuit ea in tēplo q̄nq; a dextris et
q̄nq; a sinistris. **N**ecnō et mēsas decē et po-
suit eas ī tēplo q̄nq; a dextris et q̄nq; a si-
nistris. **F**ialas q̄ aureas centū. **F**ecit e-
ciā atriū sacerdotū et basilicā ḡndem: et o-
stia ī basilica q̄ texit ere. **P**orro mare po-
suit ī latere dextro p̄tra orientē ad meri-
diē. **F**ecit aut̄ hirā lebetas et creagras et fi-
alas. et cōpleuit omē op' regis ī domo dei
Hoc ē colūnas duas et epistilia. et capita et
q̄si quedā retiacla: q̄ capita tegerēt sup̄ e-
pistilia. **M**alaḡ nata q̄ q̄dragita et retiacu-
la duo: ita ut binī ordines malaḡnatoꝝ si-
gul' retiacul' iūgerēt: q̄ p̄tegerēt epistilia.
et capita colūnaz. **B**ases ecia fecit. et con-
chas q̄s supposuit basib; mare vnum. bo-
ues q̄s duodecim sub mari et lebetas et cre-
agras et fialas. **O**mnia vasa fecit salomōi
hirā pater ei' in domo domini. ex ere mū-
dissimo. **I**n regione iordanis fudit ea rex
in argillosa terra: int̄ sochot et saredata.
Erat aut̄ multitudo vasoz innumerabiles

ita ut ignorare' pond' eris. **F**ecitq; salo-
mō oīa vasa dom' dei: et altare aureuz et
mēsas: et sup̄ eas panes p̄posiciois. **C**ādelā-
bra q̄s cū lucernis suis ut lucerēt añ ora-
clm iuxta ritū ex auro purissimo. et flozē-
tia quedaz et lucernas. et forcipes aureos.
Qia de auro mūdissimo facta sūt. **T**hime-
amateria q̄s et thuribula et fialas et mor-
tariola. ex auro purissimo. **E**t hostia cela-
uit tēpli interioris. i. ī sācta sāctoꝝ: et ho-
stia tēpli forinsec' aurea. **S**icq; p̄pletū est
oē op' qd fecit salomon ī domo dñi.

Capitulū. .V.

Intulit igit̄ salomō oīa q̄ vouerat
dō p̄r su'. argētū et aux: et vniuer-
sa vasa posuit in thesauris dom'
dñi. **P**q̄ p̄gregauit maiores natu israhel
et cūctos p̄ncipes t̄buū. et capita faīliarū
d filijs isrl' ī birlm: ut abducerēt archā fe-
deris dñi de ciuitate dō q̄ ē syon. **V**enerūt
itaq; ad regē oēs viri isrl': ī die solēni mē-
sis septimi. **C**ūq; venissent cūcti senioꝝ is-
rahel. portauerūt leuite archā: et intulerūt
eā. et oēm paraturā tabnaculi. **P**orro vasa
sāctuarij q̄ erāt in tabernaclo portauerūt
sacerdotes cū leuitis. **R**ex aut̄ salomon et
vniuersus cetus isrl'. et oēs q̄ fuerūt p̄gre-
gati: añ archā imolabāt arietes et boues
absq; vllō numero. **T**āta ei erat multitu-
do victimaz. **E**t itulerūt sacerdotes archā
federis dñi ī locū suū. i. ad oraculū tēpli ī
sācta sāctoꝝ subter alas cherubin: ita ut
cherubin expanderēt alas suas sup̄ locū ī
quo posita erat archa: et ip̄am archā tege-
rent cū vectib; suis. **E**lectū aut̄ q̄b; porta-
bāt archa. quia paululū lōgiores erāt. ca-
pita parebāt añ oraculū. **S**i vero q̄s pau-
lulum fuisset extrinsec': eos viderē nō po-
terat. **F**uit itaq; archa ibi vsq; ī p̄sētē diē
Nihilq; erat aliud ī archa nisi due tabule
q̄s posuerat moyses in oreb; qñ legē dedit
dñs filijs isrl' egrediētib; ex egipto. **E**gres-
sis aut̄ sacerdotib; de sāctuario. oēs ei sa-
cerdotes q̄ ibi potuerant inueniri sāctifi-
cati sunt: nec adhuc ī illo tpe vices et mī-
sterioꝝ ordo inter eos diuisus erat. **T**ā le-
uite q̄ cantores. id est et q̄ sub asaph erāt:
et q̄ sub hemā: et q̄ sub ydithun. filij et fr̄es
eoz vestiti bislinis cimbaliis. et psalterijs et
citharis. concrepabant stantes ad orien-
talem plagā altaris: et cū eis sacerdotes

centūviginti canētes tub. Igit̃ cūctis pa-
riē 7 tub 7 voce 7 cūbal 7 organis. et di-
uerſi generis musicorū p̃cinētib. 7 vocē in
ſublime tollētib. lōge ſonit' audiebāt: ita
ut cū dñm laudare cepiſſet 7 dicere. p̃fite-
mī dño qm̃ bon' qm̃ ietnū mīcōia ei' i ple-
reſ dom' dei nube: ne poſſet ſac̃dotes ſta-
re 7 mīſtrare p̃p̃ caliginē. Cōpleuerat enī
glia dñi domū dei.

Capi. VI.

Quinc salomō ait. Dñs pollicit' est
ut hītareſ ī caliginē: ego aut̃ edifi-
caui domū noī ei': ut hītareſ ibi ī
p̃petuū. Et p̃uertit rex faciē suā: 7 bñdix-
it vniuerſe mltitudini iſrl'. Nā oīs turba
ſtabat iēta 7 ait. Bñdict' dñs de' iſrl': qui
qđ locut' ē dđ p̃ri meo. ope p̃pleuit dicēs.
A die q̃ eduxi pplm meū d̃ terra egipti. nō
elegi ciuitatē d̃ cūctis t̃bub iſrl' ut edifi-
careſ ī ea dom' nomī meo neq; elegi quē-
q̃ aliū viz ut eēt dux ī pplō meo iſrl': ſz ele-
gi hīrlm ut ſit nomē meū ī ea 7 elegi da-
uid ut p̃ſtituerē eū ſup pplm meū iſrl'. Cū-
q; fuiſſet volūtatis dđ p̃ris mei ut edifica-
ret domū noī dñi dei iſrl': dixit dñs ad eū.
Quia hec fuit voluntas tua ut edificares
domū noī meo: bñ qđ feciſti huiuſcemōi
habere volūtate: ſz nō tu edificab mibi do-
mū. Clertū fili' tu' q̃ egrediet' d̃ lumb tu-
is: ipe edificabit domū noī meo. Cōpleuit
g̃ dñs p̃monē suū quē locut' fuerat: 7 ego
ſurrexi p̃ dđ p̃re meo: 7 ſedi ſup thronum
iſrl' ſic locut' ē dñs: 7 edificauī domū noī
dñi dei iſrl'. 7 poſui ī ea archā ī q̃ ē pactū
dñi qđ pepigit cū filiis iſrl'. Stetit g̃ corā
altare dñi ex aduerſo vniuerſe mltitudis
iſrl': 7 extēdit man' ſuas. Siqđ fecerat ſa-
lomō baſim eneā 7 poſuerat eā ī medio ba-
ſilice: bñtez qnq; cubitos lōgitudis 7 qnq;
latitudinis 7 tres cubitos altitudis. Ste-
titq; ſup eā: et deinceps flexis genib. p̃tra
vniuerſā mltitudinē iſrl' 7 palmis ī celum
leuatis ait. Dñe de' iſrl'. nō ē ſimil' tui de'
in celo 7 ī t̃ra. q̃ cuſtodis pactū 7 mīcōiā
cum ſeruis tuis. qui ambulant coram te ī
toto corde ſuo: qui preſtituſti ſuo tuo dđ
p̃ri meo quecūq; locut' fueras ei: et q̃ ore
p̃miſeras ope p̃pleſti. ſic 7 p̃ns tempus p̃-
bat. Nunc ergo dñe de' iſrl' imple ſuo tuo
p̃ri meo dauid quecūq; locut' es dicens.
Non deficiet ex te vir coraz me qui ſedeat
ſup thronū iſrl' et ita tñ ſi cuſtodierit filij

tui vias meas. 7 ābulauerint ī lege mea:
ſicut 7 tu ambulasti coraz me. Et nūc dñe
de' iſrl' firmeſ ſmo tu': quē locut' es ſuo
tuo dauid. Ergo ne credibile ē. ut habitet
de' cū hominib. ſup terrā: Si celū 7 celi ce-
lorū nō te capiūt: q̃ntomagis domus iſta
quā edificauī: Sz ad hoc tñ facta ē. ut re-
ſpicias orōnē ſui tui. 7 obſecracōem eius
dñe de' me': audias 7 p̃ces q̃s fūdit famu-
lus tu' corā te: ut apias oculos tuos ſuper
domū iſtā dieb. ac noctib. ſup locū ī quo
pollicit' es ut inuocareſ nomē tuū 7 exau-
dires oracōez quā ſu' tu' orat in eo: 7 ex-
audias p̃ces famuli tui 7 ppli tui iſrl'. Qui
cūq; orauerit ī loco iſto: exaudi de habita-
cō tuo id ē de cel. 7 p̃picare. Si peccaue-
rit q̃ſpiā ī primū ſuū 7 iurare p̃tra eū pā-
tus venerit. ſeq; maledictio p̃ſtrinxerit co-
ram altari ī domo iſta tu audies de celo.
7 facies iudiciū ſuorū tuorū: ita ut reddas
iniq̃ viā ſuā in caput p̃prium: 7 vlciſcaris
iuſtū retribuēs ei ſcđm iuſticiā ſuam. Si
ſupat' fuerit pplus tu' iſrl' ab iūmicis. pec-
cabūt ei tibi. 7 p̃uerſi egerint penitēciā. et
obſecrauerint nomē tuū. 7 fuerit deſp̃cati in
loco iſto tu exaudies d̃ celo 7 p̃picare pec-
cato ppli tui iſrl'. 7 reduc eos ī terrā quā
dediſti eis 7 patrib. eorū. Sic clauſo celo
pluuia non fluxerit p̃pter p̃c̃a ppli tui.
7 deſp̃cati te fuerit ī loco iſto et p̃feſſi noī
tuo. 7 p̃uerſi a p̃c̃is ſuis cū eos afflixeris
exaudi d̃ celo dñe. 7 dimitte p̃c̃a ſuis tu-
is. 7 ppli tui iſrl': 7 doce eos viā bonā. per
quā īgrediāt: 7 da pluuiā t̃re quā dediſti
pplō tuo ad poſſidēdū. Fames ſi orta fue-
rit ī t̃ra. 7 peſtilētia erugo. 7 aurugo 7 lō-
cuſta 7 bruc'. 7 hoſtes vaſtatis regionib.
portas obſederit ciuitatis. oīſq; plaga et ī-
firmitas p̃ſſerit: ſi q̃s d̃ pplō tuo iſrl' fuerit
deſp̃cat'. p̃gnoſcēs plagā et īfirmitatē ſuā
et expāderit man' ſuas ī domo hac: tu ex-
audies de celo d̃ ſublimi ſcz habitacō tuo
et p̃picare: et redde vnicuiq; ſcđm vias ſu-
as q̃s noſti eū habere in corde ſuo. Tu enī
ſol' noſti corda filiorū hoīm: ut timeant te
et ābulēt in vijs tuis cunctis dieb. q̃b. vi-
uūt ſup faciē terre quā dediſti p̃rib. n̄ris
Extremū q̃z q̃ n̄ ē d̃ pplō tuo iſrl' ſi venerit
d̃ t̃ra lōgīq̃ p̃pter nomē tuū magnū 7 p̃p̃
manū tuā robuſtā. et brachiū tuum extē-
tū. et adorauerit in loco iſto: tu exaudies

de celo firmissimo habitaculo tuo. et facies
cuncta per quod inuocauerit te ille peregrinus:
ut sciatur omnes populi terrae nomen tuum. et timeant te
sicut populus tuus israel: et agnoscant quod nomen tuum in
uocatum est super domum hanc quam edificavi nomini
tuo. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum
contra aduersarios suos. per viam quam miseris eos:
adorabunt te contra viam in qua ciuitas hec est quam
elegisti. et domus quam edificavi nomini tuo: ut
exaudias de celo preces eorum et obsecrationes. et
oliscaris. Si autem peccauerint tibi. neque ei est
bonum qui non peccet. et iratus fueris eis. et edideris
hostibus. et captiuos duxerint eos in terram lon-
ginquam vel certe quam iuxta est: et pueri in corde
suo in terra ad quam captiui ducti fuerant ege-
rint penitentiam. et deprecati te fuerint in terra
captiuitatis sue dicentes. peccauimus. iniquum
fecimus. iniuste egimus: et reuersi fuerint ad te
in toto corde suo. et tota anima sua in terra capti-
uitatis sue. ab quam ducti sunt: adora-
bunt te contra viam terrae suae quam dedisti patribus eorum
et urbem quam elegisti. et domus quam edificavi
nomini tuo: ut exaudias de celo hoc est de firmo
habitaculo tuo preces eorum: et facias iudicium.
et dimittas populo tuo quauis peccatori. Tu es
ei deus meus. Appere autem quod oculi tui: et aures
tue intente sint ad orationem quam fit in loco isto.
Nunc igitur surge domine deus in requiem tuam: tu et
archa fortitudinis tue. Sacerdotes tui domine
deus induantur salutem: et sancti tui letentur in bonis.
Domine deus meus ne auerferis faciem christi tui
Memento misericordiarum deorum fui tui. Cumque populus
salomō fundens preces. ignis descendit de celo
et deuorauit olocausta et victimas. et maie-
stas domini impleuit domum: nec poterant sacerdo-
tes ingredi templum domini eo quod impleuit maiestas
domini templum domini: sed et omnes filii israel videbant de-
scendentem ignem. et gloriam domini super domum: et cor-
ruentes propter in terram super pauimentum stratum
lapide adorauerunt et laudauerunt dominum quoniam bo-
num quoniam in seculum misericordia eius. Rex autem et omnes
populus imolabant victimas coram domino.

Capitulum.

VII.

Actauit igitur rex salomō hostias.
bouum vigintiduo milia: arietum
centumviginti milia. Et dedicauit
domum dei rex et uniuersus populus. Sacerdo-
tes autem stabant in officiis suis. et leuiter in orga-
nis carminum domini. quod fecit dauid rex ad lau-
dandum dominum. quoniam in seculum misericordia eius:
ymmos dauid canentes per manus suas.

Porro sacerdotes canebant tubis ante eos
cunctusque israel stabat. Sanctificauit quoque salo-
mō medium atrij ante templum domini. Obtulerat
enim ibi olocausta et adipēs pacificorum: quod
altare eneū quod fecerat non poterat sustine-
re olocausta et sacrificia et adipēs. Fecit ergo
salomō solennitatem in tempore illo septem diebus
et omnis israel cum eo. ecclesia magna valde: ab
introitu emath usque ad torrentes egipti.
Fecitque die octauo collectā. eo quod dedica-
set altare septem diebus. et solennitates cele-
brasset diebus septem. Igitur in die. vicesima-
cia mensis septimi dimisit populos ad tabna-
cula sua: letantes atque gaudentes super bono
quod fecerat dominus dauid et salomō et israel po-
pulo suo. Cōpleuitque salomō domum domini. et
domum regis. et omnia quae disposuerat in corde
suo ut faceret in domo domini et in domo sua.
et prosperatus est. Apparuit autem ei dominus nocte
et ait. Audiui orationem tuam: et elegi locum istum
mihi in domum sacrificij. Si clausero celum et
pluuia non fluxerit. et mandauero et prece-
ro locuste ut deuoret terras. et misero pes-
tilentiam in populum meum: puerus autem populus
meus super quod inuocatum est nomen meum. deprecatus
me fuerit. et exquisierit faciem meam. et ege-
rit penitentiam a vijs suis pessimis: et ego ex-
audiam de celo. et propitius ero peccatis eorum. et
sanabo terram eorum. Oculi quoque mei erunt aperti. et
aures meae erectae: ad orationem eius quae in loco i-
sto orauerit. Elegi enim et sanctificavi locum
istum: ut sit nomen meum ibi in sempiternum. et per-
maneant oculi mei et cor meum ibi cunctis die-
bus. Tu quoque si ambulaueris coram me sicut ambula-
uit deus pater tuus. et feceris iuxta omnia quae precepi
tibi. et iusticias meas iudiciaque seraueris:
suscitabo thronum regni tui. sicut pollicitus sum
deus patri tuo dicēs. Non auferes de stirpe tua
vir. qui sit princeps in israel. Si autem auersi fueri-
tis et dereliqueritis iusticias meas et precepta
mea quae proposui vobis: et abeuntes serueritis
dijs alijs et adoraueritis eos: euellam vos
de terra mea quam dedi vobis. et domum hanc quam
edificavi nomini meo propitiā a facie mea: et edā
eā in pabolā et in exemplum cunctis populis. et domus
ista erit in prouerbiū uniuersis enseutibus:
et dicent stupentes. Quare fecit dominus sic terrae
huic et domui huic? Respondebuntque. Quia de-
reliquerunt dominum deum patrum suorum. qui e-
duxit eos de terra egipti: et apprehēderunt de-
os alienos. et adorauerunt eos et coluerunt:

idcirco venerit sup eos uniuersa hec mala

Capitulū. .VIII.

Expletis aut viginti ānis postq̄ edificauit salomō domū dñi et domū suā: ciuitates q̄s federat hīraz salomoni edificauit. et habitare ibi fecit filios isrl̄. Abijt q̄z ī emath suba. et obtinuit eā et edificauit palmīrā in deserto: et alias ciuitates munitissimas edificauit in emath. Extruxitq̄ bethoron supiorē. et bethorō īferiorē. ciuitates muratas hñtes portas et vectes et seras. Balaath eciam et oēs vrbes firmissimas q̄ fuerūt salomonis: cūctasq̄ vrbes q̄brigaz. et vrbes eq̄tū. Oīa quecūq̄ voluit fecit rex salomon atq̄ disposuit. edificauit ī hīrlm. et ī libano. et ī uniuersa fra potestatis sue. Oēs pplm q̄ de relict⁹ fuerat de bethēis et amorreis. et phezeis. et eueis et iebuseis. q̄ nō erāt d stirpe isrl̄. de filiis eoz et de posteris q̄s nō interfecerāt filij isrl̄ subiugauit salomon in tributarios vsq̄ in diē hanc. Porro de filiis isrl̄ nō posuit vt seruirēt opib⁹ regis. Ipi ei erāt viri bellatores et duces pmi. et pncipes q̄brigaz et eq̄tū ei⁹. Oēs aut pncipes exercit⁹ regis salomonis. fuerūt ducē tīqnquagīta. q̄ erudiebāt pplm. Filiā dō pharaonis tñstulit d ciuitate dauid: ī domū quā edificauerat ei. Dixit ei rex. Non habitabit vxor mea ī domo dauid regis isrl̄. eo q̄ sactificata sit: qz ingressa ē ī eā archa dñi Tūc obtulit salomō olocausta domo sup altare dñi qd extruxerat añ porticū: vt p singlos dies offerret ī eo iuxta pceptū moysi ī sabbatis. et ī kalēdis et ī festis dieb⁹ ter p ānū. ī solēnitāte azimoz et solēnitāte ebdomadaz et ī solēnitāte tabnaculoz. Et pstituit iuxta disposicōem dō pñs sui officia sacerdotū ī ministerijs suis. et leuitas ī orbie suo: vt laudaret et mīstrarēt corā sacdotib⁹ iuxta ritū vniū cuiusq̄ diei: et ianitores ī diuisionib⁹ suis p portā. et portā. Sic ei pceperat dō hō dei Nec ptergressi sūt de mādatīs regis tā sacerdotes q̄ leuite: ex oīb⁹ q̄ pceperat. Et ī custodijs thesauroz oēs impenas pparatas habuit salomō: ex eo die q̄ fūdauit domū dñi vsq̄ ī diē q̄ pfecit eā. Tūc abijt salomō ī asiongaber. et ī hailath. ad horā maris rubri q̄ est in terra edon. Misit g ei hīrā p manus fuoz suoz naues et nau

tas gnaros maris: et abieit cū suis salomonis ī ophir. Tulerūtq̄ inde q̄drigētaq̄n q̄ginta talēta auri: et attulerūt ad regē salomonem.

Capit. IX.

Regina q̄z saba cū audisset famā salomonis. venit vt tēptaret eū ī enigmatib⁹ in hīrlm: cuz magnis opib⁹ et camelis q̄ portabant aromata. et auri plurimū gēmasq̄ p̄ciosas. Cūq̄ uisisset ad salomonē locuta ē ei quecūq̄ erāt ī corde suo. Et exposuit ei salomō oīa q̄ pposuerat: nec q̄cūq̄ fuit qd nō pspiciū ei fecerit. Que postq̄ vidit sapiēciā scz salomonis. et domū quā edificauerat. necnō et ciuitaria mēse ei⁹ et habitacula fuoz et officia mīstroz ei⁹ et vestimētoz eoz. pincernas q̄z et vestes eoz: et victimas q̄s immolabat in domo dñi. nō erat p stupore ultra ī ea spūs. Dixitq̄ ad regē. Quid ē s̄mo quē audierā in terra mea: de virtutib⁹ et sapiētia tua. Nō credebā narranti: donec ipa venissem et vidisset oculi mei. et pbassem vix medietatē sapiētie tue mibi fuisse narratā. Elicisti famāz vtutib⁹ tuis. Beati viri tui et beati fui tui: hī q̄ assistūt corā te omī tpe. et audiūt sapiētia tuā. Sit dñs de⁹ tu⁹ bñdictus q̄ voluit te ordinare sup thronū suū regē dñi dei tui. Quia ei dīligit de⁹ isrl̄. et vult suare eū ī eternū: idcirco posuit te sup eū regē. vt facias iudiciā atq̄ iusticiā. Dedit aut regi centūviginti talēta auri. et aromata mltā nimis: et gemmas p̄ciosissimas. Nō fuerūt aromata talia: vt hec q̄ debuit regina saba regi salomōi. S3 et fui hīrā cū suis salomōis attulerūt aux de ophir: et ligna thijna. et gēmas p̄ciosissimas. De q̄b⁹ fecit rex de lignis scz thijnis gēbus ī domo dñi. et in domo regia: ci tharas q̄z et psalteria cantorib⁹. Nūq̄ visa sūt ī terra iuda ligna talia. Rex aut salomō debuit regine saba cūcta q̄ voluit. et q̄ postulauit: et multo plura q̄ attulerat ad eum. Que reuersa abijt ī terrā suā cū suis suis. Erat aut pond⁹ auri qd afferebatur salomoni p singulos ānos sexcēta sexaginta sex talenta auri: excepta ea sūma quā legati diuersarū gētū et negociatores afferre psueuerāt. omnesq̄ reges arabie et sa trape terrarum: qui pportabant aurum et argentū salomoni. Fecit igit rex salomō bucetas bastas aureas. de sūma sexcētoz

aureor: q̄ in singlis hastis expendebant. Trecenta q̄ scuta aurea trecentor aureorum: q̄b tegebant singula scuta. Posuitq̄ ea rex i armamētario qd erat p̄litū nemo re. Fecit q̄ rex solū eburneū grande: et vestitū illud auro mūdissimō. Rex q̄ ḡbus q̄b ascendebat ad solū: et scabellū aureū. et brachiola duo altrīsec. et duos leones stātes iuxta brachiola: sed et alios duodecim. leūculos stantes sup sex ḡbus ex v̄q̄ pte. Non fuit tale solum in vniuersis regnis. Omnia q̄ vasa p̄uiuy regis erant aurea: et vasa dom' salt' libani ex auro purissimo. Argentū em̄ in dieb illis p̄ nullo reputabā. Siquēdē naues regis ibant i tharsis cū suis hīraz semel in tribz annis: et deferebant inde aux et argentū et ebur et s̄ymias et pauos. Magnificat' est igr̄ salomon sup oēs reges t̄re: p̄re diuicijs et glā. Omnesq̄ reges t̄raz desiderabant videre faciem salomonis: ut audirēt sapiām quaz dederat de' i corde ei'. Et deferebant ei munera: vasa argentea et aurea et vestes et arma et aromata. eqs et mulos p̄ singulos annos. Habuit q̄ salomon q̄draginta milia equor i stabulis: et curruū eq̄tumq̄ duodecim milia. Constituitq̄ eos in vrbibz q̄dragaz: et vbi erat rex i iherlm. Exercuit etiaz p̄tatem sup cūctos reges a flumine euphraten vsq̄ ad t̄ram philistinor: et vsq̄ ad t̄minos egipti. Tantāq̄ copiaz p̄buit argenti in iherlm q̄i lapidū: et cedroz tantaz multitudinē velut siccomor q̄ gignunt i campēstribz. Adducebant at̄ ei equi de egipto: cūctisq̄ regio: onibz. Reliq̄ at̄ op̄er salomonis p̄or et nouissimor sc̄pta sunt in v̄bis nathan p̄phete et in libris abie silonitis: i visione q̄ abdo videntis p̄t iheroboam filiū nabath. Regit at̄ salomon in iherlm sup oēm israhel: q̄dragita annis. Dormiuitq̄ cū patribz suis et sepeliēt eum i ciuitate dauid: regitq̄ roboam fili' eius p̄ eo.

Ca. X

Profectus est at̄ roboaz in siche. Illuc em̄ cunct' isrl̄ p̄uenerat ut cōstituerent eū regē. Qd cū audisset hieroboam fili' nabath q̄ erat in egipto: fugerat q̄ppe illuc añ salomonē: statim reuersus est. Vocauerūtq̄ eū et venit cū vniuerso isrl̄. et locuti sunt ad roboam dicentes. P̄t tu' durissimo iugo nos pressit. tu leuiora impera patri tuo q̄ nobis imposuit grauē

seruitutem: et paululū de onere subleua. ut suam tibi. Qui ait. Post tres dies reuertimini ad me. Cūq̄ abisset p̄lus: inijt consiliū cū senibz q̄ steterant coram patre ei' salomone dūadhuc viueret dicens. Quid datis consilij ut r̄ndeamus p̄lo? Qui dixerunt ei. Si placueris p̄lo huic et lenieris eos verbis clementibz: seruient tibi omni tempore. At ille reliquit consiliū senum: et cū iuuenibz tractare cepit q̄ cum eo nutriti fuerāt. et erant i comitatu illi'. Dixitq̄ ad eos. Quid vobis videt. vel r̄ndere qd debeo p̄lo huic q̄ dixit mihi: subleua iugum qd imposuit nobis pater tuus? At illi r̄nderunt ut iuuenes et nutriti cū eo in delicijs: atz dixerunt. Sic loq̄ris p̄lo q̄ dixit tibi. pater tuus aggrauauit iugum n̄m tu subleua: et r̄ndebis ei. Minim' digitus me' grossior est lumbis patris mei. Pater me' imposuit vobis ḡue iugum: et ego maius pondus apponam. Pater me' cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos scorpionibz. Venit ergo hieroboam et vniuersus p̄lus ad roboam die terciō: sicut p̄cepat eis. R̄nditq̄ rex dura. derelicto p̄silio senior: locutusq̄ est iuxta iuuenū voluntatem. Pater meus ḡue vobis imposuit iugū: quod ego graui' faciam. Pater meus cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos scorpionibz. Et non acq̄euit p̄li precibz. Erat em̄ voluntas dei: ut p̄pleret sermo ei'. quem locut' fuerat per manū abie silomit̄is ad hieroboam filiū nabath. Populus at̄ vniuersus rege duriora dicēte: sic locut' est ad eum. Nō est nobis p̄s in dauid: neq̄ hereditas in filio ysai. Reuertere i tabernacula tua isrl̄. Tu at̄ pasce domū tuam dō. Et abiit israhel in tabernacula sua. Sup filios at̄ israhel q̄ habitabāt in ciuitatibz iuda: regit roboam. Misitq̄ rex roboam aduram q̄ preerat tributis: et lapidauerunt eum filij israhel. et mortu' est. Porro rex roboam currū festinauit ascendere: et fugit in iherlm. Recessitq̄ israhel a domo dauid: vsq̄ ad diēz hanc. Factum est at̄ cum audisset omnis israhel qd reuersus esset iheroboam: miserunt et vocauerunt eum congregato cetū et constituerunt eum regem sup omnem israhel: nec secutus est q̄spiam domum dauid p̄ftribum iuda solam.

Ca. XI.

Uenit autem roboaz in iherusalem: et conuocauit uniuersas domus iuda et beniamin centum octoginta milia electorum atque bellantium: ut dimicaret contra israel et converteret ad se regnum suum. Factusque est primo domini ad semeiaz hominem dei dicens. Postquam ad roboaz filium salomonis regem iuda: et ad uniuersum israel. qui est in iuda et beniamin. Nec dicit dominus. Non ascendetis neque pugnabitis contra fratres vestros: reuertatur unusquisque in domum suam. quia mea hoc gestum est voluntate. Qui cum audissent sermonem domini reuersi sunt: nec preceperunt contra hieroboaz. Habitauit autem roboaz in iherusalem: et edificauit ciuitates muratas in iuda: extruxitque bethleem et ethaz et thecue. bethsurque et soccoth et odollaz. necnon et geth et maresa et ziph: sed et aduram et lachis et azecha. saraa quoque et abialon et hebron que erant in iuda et beniamin: ciuitates munitissimas. Cumque clausisset eas muris. posuit in eis principes ciborumque horrea: hoc est olei et vini. Et et in singulis urbibus fecit armamentaria scutorumque hastarum: firmavitque eas summa diligentia: et impauit super iudam et beniamin. Sacerdotes autem et leuite que erant in uniuerso israel. uenerunt ad eum de cunctis sedibus suis: flinquentes suburbanarum possessiones suas. et insidentes ad iudam et iherusalem: eo quod abiecisset eos hieroboam et posterum eius ne sacerdotum domini fingerent: qui constituit sibi sacerdotes excelso et demolio vitulorumque que fecerat. Et de cunctis tribubus israel quecumque federant cor suum ut quererent dominum deum israel. uenerunt in iherusalem ad immolandum victimas suas coram domino deo patrum suorum: et roborauerunt regnum iuda et confirmauerunt roboaz filium salomonis per tres annos. Ambulauit enim in uis dauid et salomonis annis tantum tribus. Duxit autem roboaz uxorem maa: lath filiam iherimuth filij domini abigail que filiam heliab filij isai: qui peperit ei filios iehoram et somoriam et zeom. Post hanc quoque accepit maacha filiam absolon: qui peperit ei abiam et thabiam et ziza et salomith. Amauit autem roboam maatham filiam absolon: super omnes uxores suas et concubinas. Nam uxores decem et octo duxerat. concubinas autem sexaginta: et genuit vigintiocto filios et sexaginta filias. Constituit uero in capite abiam filium maacha ducem super omnes fratres suos: ipsum enim regem facere cogitabat quia sapientior fuit et potetior super omnes filios eius: et in cunctis finibus iuda et beniamin

et in uniuersis ciuitatibus muratis. Prebuitque eis escas plurimas: et multas petiuit uxores.

Ca. XII

Quoniam roboratum fuisset regnum roboam et confortatum: dereliquit leges domini et omnis israel cum eo. Anno autem quinto regni roboam. ascendit sesach rex egipti in iherusalem (quia peccauerant domino) cum mille buccinis curribus et sexaginta milibus equitum. Nec erat numerus vulgi quod uenerat cum eo ex egipto: libies scilicet et trogodite et ethiopes: cepitque ciuitates munitissimas in iuda. et uenit usque in iherusalem. Semeias autem propheta ingressus est ad roboam et principes iuda qui congregati fuerant in iherusalem fugientes sesach: dixitque ad eos. Nec dicit dominus. vos reliquistis me: et ego reliqui uos in manu sesach. Consternati quoque principes israel et rex dixerunt. Iustus est dominus. Cumque uidisset dominus quod humiliati essent: factus est sermo domini ad semeiam dicens. Quia humiliati sunt non dispoam eos: daboque eis pauculum auxilij: et non stillabit furor meus super iherusalem per manum sesach. Eleptum seruiant ei: ut sciant distantiam seruitutis mee et seruitutis regni egypti. Recessit itaque sesach rex egipti ab iherusalem sublati thesauris domus domini et domus regis: omniaque secutulus. et clipeos aureos que fecerat salomoni pro quo fecit rex eneas: et edidit illos principibus scutorumque custodiebant vestibulum palacij. Cumque introiret rex domum dei. ueniebant scutarii et tollebant eos: iterque referebant eos ad armamentarium suum. Eleptum quoque humiliati sunt auersa est ab eis ira domini: nec teleti sunt penitus. Si quidem et in iuda inuenta sunt opera bona. Confortatus est ergo rex roboam in iherusalem: atque regauit. Quasdraginta autem et unius anni erat cum regnare cepisset: et decem et septem annis regauit in iherusalem urbe quam elegit dominus: ut confirmaret nomen suum ibi. de cunctis tribubus israel. Nomen autem matris eius naama amanita. Fecitque malum: et non prepaui cor suum ut quererem dominum. Opera uero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semeie prophete et abdo uidentis: et diligenter exposita. Pugnaveruntque aduersum se roboam et hieroboam cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum patribus suis: sepultusque est in ciuitate dauid: et regnauit abia filius eius pro eo.

Ca. XIII

Anno octauodecimo regis hieroboam regnauit abia sup iudam. Tribus annis regnauit in iherlm. Nomenqz matris eius michaia: filia uziel d gabaa: et erat bellu inter abia et hieroboam. Cumqz inisset abia certamen et haberet bellicosissimos viros. et electorū quodraginta milia: hieroboam construxit econtra aciem octoginta milia viroz: q et ipsi electi erant ad bella fortissimi. Stetit g abia sup monte semeiron. q erat in ephraim: et ait. Audi hieroboaz et ois israel. Nū ignoratis qd dñs deus israel dederit regnum dñi sup israel in sempiternū. ipsi et filijs ei in pactū salis. Et surrexit hieroboaz fili nabath seru salomonis filij dñi: et rebellauit contra dñm suū. Congregatiqz sunt ad eū viri vanissimi et filij belial: et pualuerūt p robaoz filiū salomonis. Porro roboaz erat rudis et corde pauido: nec potuit resistere eis. Nūc g vos dicitis qd resistere possitis regno dñi qd possidet p filios dñi: habetisqz gndez ppli multitudinē: atqz vitulos aureos qd fecit vob hieroboaz in deos. Et eiecistis sacerdotes dñi filios aaron atqz leuitas: et fecistis vob sacerdotes sicut oēs ppli terraz. Quicūqz venerit et iniciauerit manū suā in thauro: i bobz et i arietibz septē: fit sacerdos eoz q non sūt dii. Nūc at dñs deus est: quē nō relinqm. Sacerdotes q ministrāt dño de filijs aaron. et leuite sūt i ordine suo. olocausta qd offerūt dño p singulos dies. mane et vespē. et thimiamma iuxta legis pcepta pfectū: et pponūt panes in mensa mūdissima. Est qz apud nos candela bz aureū. et lucerna ei: ut accēdant sēp ad vespam. Nos qpe custodim pcepta dñi dei nrī: quē vos reliquistis. Ergo in exercitu nrō dux deus est: et sacerdotes ei q clangunt tubis et resonant p vob. Filij israel. Nolite pugre p dñm deū pīm vroz: qz nō vobis expedit. Nec illo loqnte: hieroboam retro moliebat insidias. Cumqz ex aduerso hostiū staret: ignorantē iudaz suo abiebat exercitu. Respiciensqz iudas vidit istare bellū ex aduerso et ptergū: et clamauit ad dñm ac sacerdotes tubis canere ceperūt: oēsqz viri iuda vociferati sūt. Et ecce illis clamātibz: pēruit deus hieroboaz et oēm israel q stabat ex aduerso abia et iuda. fugerūtqz filij israel iudā et tradidit eos deus in manu eoz. Percussit g eos abia et plus ei plaga magna: et cor-

ruerūt vulnerati ex israel quinquaginta milia viroz fortū. Humiliatiqz sunt filij israel in tpe illo. et vehementissime pfortati filij iuda: eoqz sperassent in dño deo pīm suoz. Persecut⁹ est at abia fugientē hieroboaz: et cepit ciuitates ei. bethel et filias ei. et iherusalem cū filiabus suis. ephron qz et filias eius. Nec valuit vlē resistere hieroboā. in diebz abia. Quem percussit dñs et mortu⁹ est. Igit abia confortato impio suo. accepit uxores quatuordecim: procreauitqz vigintiduos filios. et sedecim filias. Reliqua at fmonum abia viazqz et opoz eius: scripta sunt diligētissime i libro abdo pphete. **Ca. XIII.**

Dormiuit at abia cū patribz suis: et sepelieūt eū in ciuitate dñi. Regnauit qz asa fili⁹ ei p eo. In cui⁹ diebz quēuit ēra annis decē. Fecit g asa qd bonū et placitū erat in cōspectu dei sui. et subuertit altaria pegrini cultus. et excelsa. et pfregit statuas lucosqz succidit: et pcepit iude ut q reret dñm deū patz suoz. et faceret legē. et vniuersa mādata. Et obtulit de cūctis vrbibz iuda aras et fana: et regnauit i pace. Edificauit qz vrbes munitas in iuda: qz qetus erat nulla tpi bz ei bella surrexerāt: pazez dño largiēte. Dixit at iude. Edificem⁹ ciuitates istas. et vallem⁹ muris. et roborem⁹ fribz et portis et seris. donec a bellis qeta sūt oia: eoqz qsierim⁹ dñm deū pīm nrōz et dederit nob pacē p gip. Edificauerūt igit: et nullū in extruēdo impedimentū fuit. Habuit at asa in exercitu suo portantū scuta et hastas de iuda trecēta milia: de bēiamī vero scutarioz et sagittarioz ducēta septuagita milia. oēsqz isti viri fortissimi. Egres⁹ ē at p eos zara ethiops cū exercitu suo decies cētena milia: et curribz trecētis: et venit vsqz maresa. Porro asa pexit obuiam ei. et instruxit aciē ad bellū in valle sophata q est iuxta maresa: et inuocuit dñm deū et ait. Dñe nū ē apud te vlla distātia. utp i paucis auxiliēris aut in pluribz: adiua nos dñe deus nr. In te em⁹ et i tuo noīe hātes fiduciā: veni⁹ p hanc mltitudinē. Dñe deus nr tu es: nō pualet cōtra te hō. Exeruit itaqz dñs ethiopes corā asā et iudā. fugerūtqz ethiopes et psecut⁹ ē eos asā plus q cū eo erat vsqz gerare. Et ruerūt ethiopes vsqz ad infinitonem: quia dño cedente contriti sunt et

exercitu illi' preliante. Tulerunt ergo spolia multa: et percusserunt ciuitates omnes per circuitu gerare: quodis quippe cunctos terrores inuaserat: et diripuerunt urbes. et multas preda asportauerunt: sed et caulas ouium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem camelorum: reuersique sunt in hierusalem. **Ca. XV.**

Azarias autem filius obedi factus in se spiritu dei. egressus est in occursum asa: et dixit ei. Audite me asa: et omnis iuda et beniamin. Dominus vobiscum: quia fuistis cum eo. Si quaesieritis eum: inuenietis. Si autem dereliqueritis: derelinquet vos. Transibunt autem multi dies in israel absque deo vero. et absque sacerdote. absque doctore quoque et absque lege. Cumque reuersi fuerint in angustia sua ad dominum deum israel: quaesierint eum: repperient eum. In tempore illo non erit pax egredientibus ingredientibus: sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum. Pugnet enim gens contra gentem: et ciuitas contra ciuitatem: quia dominus confortabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini. et non dissoluantur manus vestrae: erit enim merces operis vestri. Quod cum audisset asa verba scilicet prophetiam azariae filii obedi prophete confortatus est: et abstulit ydola de omni fra iuda et de beniamin. et ex urbibus quas cepat mortis ephraim: et edificauit altare domini. quod erat ante porticum domus domini: congregauitque uniuersum iudam et beniamin: et aduenas cum eis de ephraim et manasse et de symeon. (Plures enim ab eo confugerant ex israel: videntes quod dominus deus illi esset cum eo) Cumque venissent in iherusalem mense scilicet anno decimo quinto regni asa: immolauerunt domino in die illa de manubijs et preda quam adduxerant. boues septingentos. et arietes septem milia: et inuenit ex more ad cor roborandum fedus: ut quaererent dominum deum patrum suorum in toto corde et in tota anima sua. Si quis autem inquit non quaesierit dominum deum israel: morietur a minimo usque ad maximum a viro usque ad mulierem. Iuraueruntque domino voce magna in iubilo. et in clangore tubarum et sonitu bucinarum: omnes qui erant iuda cum exactione. In omni enim corde suo iurauerunt in tota voluntate quaesierunt eum: et inueniunt. Prestititque eis dominus regem per circuitum. Sed et maacha mater asa regis ex angusto deposuit impio: eoque fecisset in luto simulacrum papi quod omne pertriuuit et in frusta comminuens combussit in torrente cedron. Excelsa autem derelicta sunt in israel. Attamen cor asa erat perfectum cunctis diebus eius.

Ca qui vouerat pater suus et ipse intulit in domum domini: argentum et aurum vasorumque diuersarum suppellectilem. Bellum vero non fuit usque ad tricesimum annum regni asa. **Ca. XVI.**

Anno autem tricesimo sexto regni eius. ascendit baasa rex israel in iudam et muro circumdabat rama: ut nullus tute possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autem asa argentum et aurum de thesauris domus domini et de thesauris regis: misitque ab benadab regem sirie qui habitabat in damasco dicens. Fedus inest me et te est. Quia meus et pater tuus habuere concordiam: quod obrem misi tibi argentum et aurum: ut rupto federe quod habes cum baasa rege israel facias eum a me recedere. Quo compto benadab misit principes exercitus suorum ad urbes israel: qui percusserunt abionem et dan et abelmaim et uniuersas urbes muratas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit uniuersum iudam et tulerunt lapides de rama et ligna quae edificandi preparauerat baasa: edificauitque ex eis gabaa et maspha. In tempore illo venit anani propheta ad asam regem iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie non in domino deo tuo. idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quibus et equis et multitudine nimia: quos cum in domino credidisses: tradidit in manu tua. Oculi enim domini percontantur uniuersam terram: et praebent fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum. Stulte igitur egisti: et propter hoc etiam praesenti tempore aduersus te bella consurgent. Gratulusque asa aduersus videntem iussit eum mitti in neruum. Elalde quippe super hoc fuerat dominus indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera autem asa prima et nouissima scripta sunt in libro regum. iuda et israel. Egrotauit etiam asa anno tricesimonono regni sui dolore pedum vehementissimo: et nec in infirmitate sua quaesivit dominum: sed magis in medicorum arte confisus est. Dormiuitque cum patribus suis et mortuus est anno quadagesimo primo regni sui et sepelitus est eum in sepulcro suo quod foderat sibi in ciuitate dauid. Posueruntque eum super lectulum suum plenum aromatibus et unguentis meretricijs qui erant pigmentariorum arte confecta: et combusserunt super eum ambitum nimium. **Ca. XVII.**

Regnauit autem iosaphat filius eius pro eo: et inualuit contra israel. Constituitque militum numeros in cunctis urbibus iuda quae erant vallate muris: praesidiaque disposuit in terra iuda: in ciuitatibus ephraim quos cepit asa pater eius. Et fuit dominus cum iosaphat: quod ambulauit in uisibus patris sui primis. et non sperauit in baalim sed in deo patris sui: et prexit in preceptis illius et non iuxta peccata israel. Confirmauitque dominus regnum in manu eius. et dedit omnis iuda munera iosaphat: factaque sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cumque sumplisset cor eius audaciam. propter uias domini: etiam excelsas lucos de iuda abstulit. Tercio autem anno regni sui misit de principibus suis benaia et obdia et zachariam et nathanael et micheam. ut docerent in ciuitatibus iuda: et cum eis leuitas semeiam et nathaniam et zabadiam. azabel quoque et semiramoth et ionathan adoniamque et thobiam et thobadomam leuitas: et cum eis elisama et ioram sacerdotes. Docebantque populum in iuda. habentes librum legis domini: et circuibant cunctas urbes iuda: atque erubiebant populum. Itaque factus est pavor domini super omnia regna terrarum. quae erant per giro iuda: nec audebant bellare contra iosaphat. Sed et philistei: iosaphat munera deferiebant. et vectigal argenti. Arabes quoque abducebant pecora arietum. septem milia septingentos. et hircos totidem. Creuit ergo iosaphat et magnificatus est usque in sublime: atque edificauit in iuda domos instar turrium urbibusque muratas: et multa opera parauit in urbibus iuda. Eliri quoque bellatores et robusti erant in iherusalem: quorum iste numerus per domos atque familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cum eo robustissimi uiri trecenta milia. Per hunc iohannan principem: et cum eo ducenta octoginta milia. Per illum quoque amasias filius zechari consecretur domino: et cum eo ducenta milia uirorum fortium. Hunc sequebatur robustus ad prelia eliada: et cum eo tententium arcum et clipeum ducenta milia. Post istum etiam iosaphat: et cum eo centum octoginta milia expeditorum militum. Omnes autem erant ad manum regis: exceptis alijs quos posuerat in urbibus muratis. et in uniuersa iuda.

Erat ergo iosaphat. **Ca. XVIII.** diues et inclitus militum: et affinitate coniunctus est achab: descen-

ditque post annos ad eum in samariam. Ad cuius aduentum mactauit achab arietes et boues plurimos ipsi et populo qui uenerat cum eo. persuasitque illi ut ascenderet in ramoth galaad. Dixitque achab rex israel ad iosaphat regem iuda. Veni mecum in ramoth galaad. Cui ille respondit. Et ego et tu: sicut populus tuus sic et populus meus: tecumque erimus in bello. Dixit iosaphat ad regem israel. Consule obsecro in praesentiarum simonem domini. Congregauit igitur rex israel prophetarum quadringentos uiros: et dixit ad eos. In ramoth galaad ad bellandum ire debemus an quiescere? At illi ascende inquit: et tradet deus in manu regis. Dixitque iosaphat. Nunquid non est hic propheta domini: ut ab illo etiam requiram? Et ait rex israel ad iosaphat. Est uir unus a quo possumus querere domini uoluntatem: sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum: sed malum omni tempore. Est autem micheas filius iemla. dixitque iosaphat Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex israel unum de eunuchis: et dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex israel et iosaphat rex iuda. uterque sedebant in folio suo: uestiti cultu regio. Sedebant autem in area iuxta portam samarie: omnesque prophete uaticinabantur coram eis. Sedechias uero filius chanane fecit sibi cornua ferrea: et ait. Hec dicit dominus. Hic uentilabis siriam: donec conteras eam. Omnesque prophete similiter prophetabant: atque dicebant. Ascende in ramoth galaad et prosperaberis: et tradet eos dominus in manu regis. Nunci autem qui ierat ad uocandum micheam ait illi. En uerba omnium prophetarum uno ore bona regi annunciant. Queso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissentiat: loquarisque prospera. Cui respondit micheas. Quiuit dominus: quod quocumque dixerit mihi deus meus hoc loquar. Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Micheas: ire debemus in ramoth galaad ad bellandum an quiescere? Cui ille respondit. Ascendite: cuncta enim prospera euenient: et tradentur hostes in manus uestras. Dixitque rex. Iterum. atque iterum te adiuro: ut mihi non loquaris nisi quod uerum est in nomine domini. At ille ait. Quidi uniuersum israel dispersum in montibus: sicut oues absque pastore. Et dixit dominus. non habent isti dominos: reuertatur unusquisque in domum suam in pace. Et ait rex israel ad iosaphat. Nonne dixi tibi quod non prophetaret iste

mibi quicquid boni: sed ea que mala sunt: At ille idcirco ait. Audite verbum domini. Elidi dominum sedentem in solio suo: et omnem exercitum celi assistentem ei a dextris et a sinistris. Et dixit dominus. Quis decipiet achab regem israel: ut ascendat et corruat in ramoth galaad? Cuique diceret unus hoc modo et alio: processit spiritus et stetit coram domino et ait. Ego decipiam eum. Cui dominus. In quo inquit decipies? At ille respondit. egre diar: et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. Dixitque dominus. Decipies et perualebis: egre diare et fac ita. Nunc igitur ecce dominus dedit spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum: et dominus locutus est de te mala. Accessit autem sebecias filius chanaan: et percussit michee maxillam. et ait. Per quam viam transiit spiritus domini a me ut loquerer tibi? Dixitque micheas. Tuipse videbis in die illo: quando ingressus fueris cubiculum de cubiculo. ut abscondaris. Precepit autem rex israel dicens. Tollite micheam et ducite eum ad amon principem civitatis et ad ioas filium amalech: et dicetis. Hec dicit rex. Mittite hunc in carcerem: et date ei panis modicum. et aque pauculum: donec reuertar in pace. Dixitque micheas. Si reuersus fueris in pace: non est dominus locutus in me. Et ait. Audite omnes populi. Igitur ascenderunt rex israel et iosaphat rex iuda in ramoth galaad: dixitque rex israel ad iosaphat. Mutabo habitum. et sic ad pugnam vadam: tu autem indue vestibus tuis. Mutatusque rex israel habitu venit ad bellum. Rex autem sirie preceperat ducibus equitatus sui dicens. Ne pugnetis contra minimum. aut contra maximum nisi contra solum regem israel. Itaque cum audissent principes equitatus iosaphat: dixerunt. Rex israel est iste: et circumdederunt eum dimicantes. At ille clamavit ad dominum. et auxiliatus est ei: atque auertit eos ab illo. Cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex israel: reliquerunt eum. Accidit autem ut unus ex populo sagittam in incertum iaceret: et percuteret regem israel in cervicem et scapulas. At ille aurige suo ait. Conuertere manum tuam. et educ me de acie: quia vulneratus sum. Et finita est pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo contra viros usque ad vespam: et mortuus est occidente sole.

Reversus est autem. **Ca. XIX** iosaphat rex iuda in domum suam pacifice in iherusalem. Cui occurrit iehu

filius anani videns: et ait ad eum. Impio prebens auxilium: et hijs qui oderunt dominum amicitia iungeris: et idcirco iram quidem domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te: eoque abstuleris lucos de terra iuda. prepaaueris cor tuum ut requireres dominum deum patrum tuorum. Habitauit ergo iosaphat in iherusalem. Rursumque egressus est ad populum de bersabee usque ad montem ephraim: et reuocauit eos ad dominum deum patrum suorum: constituitque iudices tre in cunctis ciuitatibus iuda munitis per singula loca: et precipiens iudicibus videte ait quod faciatis. Non enim hominis exercetis iudicium sed domini: et quodcumque iudicaueritis in vos redundabit. Sit timor domini vobiscum: et cum diligentia cuncta facite. Non est enim apud dominum deum nostram iniquitas nec personarum acceptio: nec cupido numerum. In iherusalem quoque constituit iosaphat leuitas et sacerdotes et principes familiarum ex israel ut iudicium et causam domini iudicarent habitatoribus eius: precepitque eis dicens. Sic ageris in timore domini fideliter et corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos secundum verbum quod habitant in urbibus suis inter cognationem et cognitionem ubicunque questio est de lege. de mandato. de ceremonijs. de iustificationibus ostendite eis ut non peccent in dominum: et ne veniat ira super vos et super patres vestros. Sic ergo agentes non peccabitis. Amarias autem sacerdos et pontifex vester in hijs que ad deum pertinent preestabit. Porro zabadias filius ismahel qui est dux in domo iuda: super ea opera erit que ad regis officium pertinent. Dabitisque magistros leuitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dominus vobiscum in bonis. **Ca. XX**

Post hec congregati sunt filij moab et filij amon et cum eis de ammonitis ad iosaphat: ut pugnarent contra eum. Eleneruntque nuntij: et indicauerunt iosaphat dicentes. Elenit contra te multitudo magna de hijs locis que trans mare sunt et de siria: et ecce consistunt in asafonthamar que est engabbi. iosaphat autem timore perterritus: totum se contulit ad rogandum dominum. et predicauit ieiunium vniuerso iuda. Congregatusque est iuda ad deprecandum dominum: sed et omnes de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum. Cuique stetisset iosaphat in medio cetui iude et hierusalem in domo domini ante atrium

nouū ait. Dñe de' patz nroz tu es de' in celo et dñaris cūctis regnis gentiū. In manu tua ē fortitudo et potētia: nec tibi qsq' pē resistere. Nōne tu de' nř infecisti omēs hītores terre hui' coraz ppo tuo israhel: et dedisti eaz semī abraam amici tui ī sempitē nū? Habitauerūtq' ī ea: et extruxerūt in illa scūariū nomini tuo dicētes. Si irruerint sup nos mala. gladi' iudicij. pestilētia: et fames: stabim' corā domo hac ī spectu tuo. in q' inuocatū est nomē tuū. et clamabim' ad te in tribulatōibz nřis: et exaudies saluosq' facies. Nūc igit' ecce filij āmon et moab et mōs seir p q's non pcessisti isrl' ut tñs irēt qñ egrediebant' de egipto. sed declinauerūt ab eis et n̄ infecerūt illos: econtrario agunt. et enitunt' eicere nos de possessione quaz ēdidisti nobis de' nř. Ergo n̄ iudicab' eos? In nobis qdēz n̄ est tāta fortitudo ut possim' huic multitudi resistere. q' irruit sup nos: s; cū ignorem' qd agere debeam? hoc solū habem' residui ut oculos nřos diri gā' ad te. Ois vō iuda stabat corā dño cū p uul' et vxoribz et libris suis. Erat at' iaziel fili' zacharie filij banaie filij iehibel filij mathanie leuites de filijs asaph: sup quē fact' ē spūs dñi ī medio tbe et ait. Attēdite oīs iuda. et q' habitatis ī iherlm: et tu rex iosaphat. Hec dicit dñs vobis. Nolite timere: nec paueatis hanc multitudinē. Non ē em' vrā pugna: sed dei. Eras ascēdetis cont' eos. Ascēsurī em' sūt p cliuū noīe seys: et in uenietis illos ī sūmitate torrētis q' est cōt solitudinē iherubel. Nō em' eritis vos q' dimicabitis: s; tñmodo pident' state: et videbitis auxiliū dñi sup vos. O iuda et iherlm nolite timere nec paueatis: c's egrediemī cont' eos: et dñs erit vobiscū. Josaphat g' et iuda et oēs hītores iherlm ceciderūt pni in t'ram corā dño: et adorauerūt eū. Porro leuite de filijs caath et de filijs chore laudabant dñm deū isrl' voce magna ī excelsū. Cūq' mane surrexissent: egressi sūt p bēstū thecue: pfectisq' eis stās iosaphat ī medio eoz dixit. Audite me viri iuda: et oēs hītores iherlm. Credite in dño deo vřo: et securi eritis: credite pphetis ei': et cūcta euenient psp̄ra. Deditq' consiliū ppo: et statuit cantores dñi ut laudaret eū in t'mis suis. et āncederēt exercitū: ac voce cōsona dicerēt. Confitemi dño: qm̄ in eternū miscdia

eius. Cūq' cepissent laudes canere: vertit dñs insidias eoz in semetipsos filioz scz āmon et moab. et mōtis seir. q' egressi fuerāt ut pugrent cont' iudaz: et pcussi sunt. Nāq' filij āmon et moab cōsurrexerūt aduersū hītores mōtis seir: ut inficerēt et dele rent eos. Cūq' hoc ope pperissent: etiam in semetipsos versi mutuisq' pcidere vulneribus. Porro iudas cū venisset ad spelūcam q' respicit solitudinē vidit pcul oēm late regionē plenam cadaueribz: nec supesse quēz q' qui necē potuisset euadere. Venit g' iosaphat et omnis pplus cū eo ad detrahēda spolia mortuoz: inuenerūtq' inf' cadauera variā suppellectilē. vestes q' et vasa p̄ciosissīma. et diripuerūt: ita ut oīa portare n̄ possent. nec p tres dies spolia auferre. p̄e p̄e magnitudine. Die at' q̄to congregati sūt in valle bñdictōis. Et tñ qm̄ ibi benedixerunt dño: vocauerunt locum illum vallīs bñdictōis vsq' in pntem diē. Reuersusq' est omnis vir iuda et habitatores iherlm. et iosaphat ante eos in iherlm cū leticia magna: eoq' dedisset eis dñs gaudiū de inimicis suis. Ingressiq' sunt in iherlm cū psalterijs et citharis et tubis in domū dñi. Irruit at' pavor dñi sup vniuersa regna t'raz: cū audissent q' pugnasset dñs cont' inimicos israhel: q̄ruitq' regnū iosaphat: et p̄buit ei pacem dñs p circuitū. Regnavit igitur iosaphat sup iudam: et erat trigintaq'q' annoz cū regnare cepisset. Eliginti autē et q'q' annis reguit in hierusalē: et nomen matris ei' azuba filia selachi: et ambulauit in via patris sui asa nec declinauit ab ea: faciens q' placita erant coram dño. Eleptū excelsa non abstulit: et adhuc pplus non direxerat cor suum ad dñm deum p̄m suoz. Reliqua at' gestoz iosaphat p̄oz et nouissimoz scripta sunt in verbis iehu filij anani: q' digessit in libro regū israhel. Post hec inijt amicitias iosaphat rex iuda cū ochozia rege israhel cui' opa fuerunt impiissima et p̄iceps fuit ut faceret naues q' irent in tharsis: feceruntq' classē in asiongaber. Prophetauit autē eliezer fili' todau de maresa ad iosaphat dicens. Quia habuisti fēbus cū ochozia. pcussit dñs opera tua: cōtriteq' sunt naues: nec potuerunt ire in tharsis.

Ca. XXI.

Dormiuit at iofaphat cum patribus suis: et sepultus est cum eis in ciuitate dā: regnauitque ioiaz filius eius pro eo. Qui habuit fratres filios iofaphat: azariaz et iahibel et zachariaz et azariaz et michabel et saphatiam. Omnes hi filii iofaphat regis iuda. Debitque eis pro suis multa munera et auri argenti. et pensationes cum ciuitatibus munitissimis in iuda: regnum aut tradidit iozam eorum esset progenitus. Surrexit aut ioiaz super regnum patris sui. Cumque se confirmasset: occidit omnes fratres suos gladio. et quosdam de principibus iuda. Trigintaduorum annorum erat iozam cum regere cepisset: et octo annis regnauit in iherusalem ambulauitque in uis regum israel sicut egerat domus achab: filia quippe achab erat uxor eius. Et fecit malum in conspectu domini. Noluit aut dominus displicere domui dauid propter pactum quod inierat cum eo: et quia promiserat ut daret ei lucernam et filijs eius in omni tempore. In diebus illis rebellauit edon ne esset subditus iude: et constituit sibi regem. Cumque transiret ioiaz cum principibus suis. et cuncto equatu qui erat secum: surrexit nocte. et percussit edon qui se circumdederat: et omnes duces equitatus eius. Atque rebellauit edon ne esset subditus iuda: usque ad hanc diem. Eo tempore et lobna recessit: ne esset sub manu illius. Dereliquit enim dominus deum patrum suorum: insuper et excelsa fabricatus est in urbibus iuda: et fornicari fecit habitatores iherusalem. et peruariari iudae. Allate sunt aut ei lites ab helia propheta: in quibus scriptum erat. Nec dicit dominus deus dauid patris tui. Qui non ambulasti in uis iofaphat patris tui. et in uis asa regis iuda: sed incessisti pro eis regum israel. et fornicari fecisti iudae et habitatores iherusalem. imitatus fornicationem domus achab: insuper et fratres tuos domui patris tui meliores te occidisti: ecce dominus percuciet te plaga magna cum populo tuo. et uxoribus et filiis tuis: uniuersaque substantia tua. Tu aut egrotas pessimo languore uteri: donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. Suscitauit ergo dominus contra ioiaz spiritum philistinorum et arabum. qui profines sunt ethiopi: et ascenderunt in terram iuda et vastauerunt eam. Diripuereque cunctam substantiam quam inuenta est in domo regis: insuper et filios eius et uxores. nec remansit ei filius nisi ioachan: qui minimus natus erat. Et super hec omnia percussit eum dominus alui languore insanabili. Cumque dies succederet dies. et tempus spatia uolueretur. duorum annorum expletus est circulus: et sic

longa consumptus est tabe. ita ut egereret etiam viscera sua: languore preter et uita caruit. Mortuusque est in infirmitate pessima: et non fecit ei populus secundum morem combustionis exequas: sicut fecerat maioribus eius. Trigintaduorum annorum fuit cum regere cepisset: et octo annis regnauit in iherusalem. Ambulauitque non recte: et sepelie est eum in ciuitate dauid: uertum non in sepulcro regum.

Ca. XXII

Constituerunt aut habitatores iherusalem ochozias filium eius minimum regem pro eo. Omnes enim maiores natus qui ante eum fuerant interfecerant latrones arabum qui irruebant in castra. Regnauitque ochozias filius ioiaz regis iuda: quadragintaduorum annorum erat ochozias cum regnare cepisset: et uno anno regnauit in hierusalem: et nomen matris eius athalia filia amri. Sed et ipse ingressus est per uias domus achab. Mater enim eius impulit eum. ut impie ageret. Fecit igitur malum in conspectu domini sicut domus achab. ipsi enim fuerunt ei consiliarii pro morte patris sui in iteritum eius: ambulauitque in consilijs eorum. Et prexit cum ioiaz filio achab rege israel in bellum contra asabel regem sirie in ramoth galaad: vulneratusque fuit iherusalem. Qui regresus est ut curaretur in iherusalem. Multas enim plagas acceperat in super dicto certamine. Igitur ochozias filius ioiaz rex iuda descendit ut uideret ioiaz filium achab in iherusalem egrotantem. Voluntas quippe fuit dei aduersus ochozias. ut ueniret ad iherusalem. Et cum uenisset et egredere eum eo aduersum iehou filium nathan. quem unxit dominus ut dederet domum achab: cum quo euerteret iehou domum achab inuenit principes iuda et filios fratrum ochozie qui ministrabant ei. et interfecit illos. Ipsum quoque per quem res ochozie apprehendit latitantem in samaria abductumque ab se occidit: et sepelie est eum eorum esset filius iofaphat qui quaesierat dominum in toto corde suo. Nec erat ultra spes aliqua: ut de stirpe quae regeret ochozie. Si quidem mater eius athalia uidentis quod mortuus esset filius suus: surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus ioiaz. Porro iosabeth filia regis tulit ioas filium ochozie. et furata est eum de medio filiorum regis cum interficere: absconditque eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorum iosabeth atque qui absconderat eum. erat filia regis iozam. uxor ioiate pontificis soror ochozie et idcirco athalia non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo dei absconditus sex annis: quibus regnauit

athalia sup terram.

Ca. XXIII

Anno at septimo confortat' ioiaba assumpsit ceturiones. azariaz vide licet filiū hieroboaz' ysmahel filiū iohānan. azariaz q' filiū obed: et maa sian filiū adaie. et elisaphat filiū zechri: et iniit cū eis p'filiū et fedus. Qui circumeūtes iudaz cōgregauerūt leuitas de cūctis v' bibi iuda. et p'ncipes familiaz isrl': venerūt q' in iherlm. Inijt g' oīs mltitudo pactū in domo dei cū rege. Dixitq' ad eos ioiaba. Ecce fili' regis regibit sic locut' ē dñs sup filios dō. Iste ē fmo quē facietis. Tercia ps vīm q' veniūt ad sabbatū sacerdotū leuitaz et ianitorū erit i portis: ecia vō ps ad domū regis: et ecia ad portaz q' appellat' fū damti. Omne vō reliquū vulg' sit i atrijs dom' dñi: nec q'spiam ali' igrediat' domū dñi nisi sacerdotes et q' mīstrāt de leuitis. Ipsi tmmodo igrediant' q' scīficati sūt: et omne reliquū vulg' obfuet custodias dñi. Leuite at circūdet regē hñtes singlī arma sua: etsi q's ali' igressus fuerit tēplū inficiat': sintq' cū rege. et inēntez egrediente. Fecerunt g' leuite et vniuersus iuda iuxta oīa q' precepat ioiaba pōtifer. Et assumerunt singlī viros q' sub se erāt: et veniebāt p' iordanē sabbati cū hñs q' impleuerāt sabbatū: et egressi erant. Sigdem ioiaba pōtifer nō dimiserat abire fmas: q' sibi p' singulas ebdomadas succedere psueuerāt. Deditq' ioiaba sacerdos ceturionib' lāceas clipeosq' et peltas regis dauid: q's cōsecuerat i domo dñi. Constituitq' oēm pplm tenetiū pugiones a pte tēpli dex. vsq' ad pte tēpli sinistra. corā altari et tēplo p' circuitū regis: et eduxerūt filiū regis et imposuerūt ei diadema dedertq' in manu ei' tenēdaz legē et pstituerūt eū regē. Exiitq' illū ioiaba pōtifer. et filij ei': impcati q' sūt ei atz dixerūt. Quuat rex. Qd cū audisset athalia vocē scz currētū. atz laudantiū regē: ingressa ē ad pplm in tēplum dñi. Cūq' vidisset regē stantem sup g'dum in introitu et p'ncipes turmasq' circa eū: oēmq' pplm ēre gaudentē atz clāgentē tubis. et diuersi generis organis cōcinentē. vocēq' laudantiū. scidit vestimēta sua et ait. Insidie. insidie. Egressus at ioiaba pōtifer ad ceturiones et p'ncipes exercit' dixit eis. Educite illaz ex tēpla: et inficiat' foris gladio Precepitq' sacerdotes

ne occideret in domo dñi. Et imposuerūt ceruicib' ei' man'. Cūq' inēssset portā eq' dom' regis: infecerūt eam ibi. Depigit aut ioiaba fed' inē se vniuersūq' pplm et regē: ut eēt plus dñi. Itaq' igressus ē oīs plus domū baal. et destruxerūt eam: et altaria et simulac' illi' cōfregerūt: mathaz q' sacerdos tē baal infecerūt an aras. Constituit at ioiaba pposit' i domo dñi ut sub māib' sacerdotū et leuitaz q's distribuit dauid in domo dñi: offerrent olocasta dño sicut scptum est i lege moy'si. i gaudio et cāticis. iuxta dīspositōem dō. Constituit q' ianitores i portis dom' dñi: ut nō ingrederet eam imūbus in omni re. assūpsitq' ceturiones et fortissimi viros. ac p'ncipes ppli et omne vulgus fre: et fecerūt descēdere regē de domo dñi. et introire p' mediū portē supioris i domo regis: et collocauerūt eū in solio regali. Letatusq' ē omnis plus fre: et v'bs q'euīt. Porro athalia infecta ē gladio. Ca. XXIII.

Sep'tez ānoz erat ioas cū regre cepisset: et q'draginta ānis reguit in hierusalē. Nomē mris ei' sebia de berabee. Fecitq' qd bonū erat corā dño cūctis dieb' ioiabe sacerdotis. Accepit at et ioas vxores duas: e q'bo genuit filios et filias. Post q' placuit ioas ut i'stauraret domū dñi: cōgregauitq' sacerdotes et leuitas et dixit eis. Egredimī ad ciuitates iuda: et colligite d' vniuerso isrl' pecuniā ad sartatacta tēpli dei nri p' singlos ānos: festinatq' hoc facite. Porro leuite egere negligēti'. vocauitq' rex ioiabā pncipē et dixit ei. Quare tibi nō fuit cure ut cogeres leuitas i'serre de iuda et de iherlm pecuniaz q' pstituta ē a moy'se suo dñi: ut i'serret eaz oīs multitudo isrl' in tabnaculū testimonij: Athalia ei' impiissima et filij ei'. destruxerūt domū dei: et de vniuers' q' scīficata fuerāt i tēplo dñi ornauerūt phanū baali. Precepit g' rex et fecerūt archā: posuerūtq' eā iuxta portaz dñi forinsec'. Et p'dicatū est in iuda et hierusalē: ut deferrerēt singuli p'ciū dño qd pstituit moy'ses suus dei sup omēz isrl' in deserto. Metatiq' sunt cūcti p'ncipes et oīs plus: et ingressi ptulerūt in archam dñi atq' miserūt: ita ut impleretur. Cūq' t'pus esset ut deferrerēt archā corā rege p' manus leuitaz: videbant em multaz pecuniaz: ingrediebāt scribe regis et quē

primus sacerdos constituerat: effundebantque pecunias que erat in archa. Porro archam reportabant ad locum suum sicque faciebant per singulos dies. Et aggregata est infinita pecunia quam debet rex et ioiada hijs qui perant opibus domus domini. At illi adducebant ex ea cesores lapidum et artifices operum singulorum. ut restaurarent domum domini: fabros quoque ferrum et eris: ut quod cade re cepat fulciret. Egeruntque hijs qui operabantur industrie: et obducebant pietum cicatrix per manum eorum: ac suscitauerunt domum domini in statum pristinum: et firmis eas stare fecerunt. Cumque complerent omnia opera. detulerunt coram rege et ioiade reliquam partem pecunie: de qua facta sunt vasa templi in misterium adolocusta: fiale quoque et cetera vasa aurea et argentea. Et offerebant olocusta in domo domini iugiter cunctis diebus ioiade. Venit autem ioiada plenarie diebus mortuus est cum centum triginta esset annorum: sepeliebatque eum in ciuitate domus domini: eo quod fecisset bonum cum israel et cum domo eius. Postquam autem obiit ioiada: ingressi sunt principes iuda: et adorauerunt regem. Qui delinquit obsequijs eorum acquieuit eis. Et dereliquerunt templum domini dei patrum suorum: fueruntque lucis et sculptilibus: et facta est ira contra iudam et iherusalem propter hoc peccatum. mittebatque eis prophetas ut reuerterentur ad dominum: quos prestantes illi audire nolabant. Spiritus itaque dei inuivit zachariam filium ioiade sacerdotis: et stetit in conspectu populi et dixit eis. Nec dicit deus. Quare transgredimini preceptum domini quod vobis non prederit: et dereliquistis dominum ut derelinqueret vos. Qui aggregati aduersus eum miserunt lapides iuxta regis imperium: in atrio domus domini. Et non est recordatus ioas rex misericordie quaz fecerat ioiada pater illius: secum: sed interfecit filium eius. Qui cum moreretur: ait. Gliscat dominus et requirat. Cumque euolutus esset annus ascendit contra eum exercitus sirie: venitque in iudam et iherusalem interfecit cunctos principes populi: atque uniuersam populum miserunt regi in damascum. Et certe cum permodicum venisset numerus siriorum edidit dominus manibus eorum infinitam multitudinem: eo quod dereliquissent dominum deum patrum suorum. In ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia: et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis. Surrexit autem contra eum filius sui in ultione sanguinis zacharie filij ioiade sacerdotis. et occidit eum in lectulo suo et mortuus est: sepeliebatque illum in ciuitate domus domini: sed non in sepulcris regum. Insidiati vero sunt ei zabab filius semath amanitidis: et iozabab filius semarith moabitidis.

Porro filij eius ac summa pecunie que abundata fuerat sub eo. et restauratio domus dei scripta sunt diligenter in libro regum. Regnum autem amasias filij eius per eo. **Ca. XXV.**

Ungentiumque annorum erat amasias cum regere cepisset: et viginti novem annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius ioiade de iherusalem. Fecitque bonum in conspectu domini: verum non in corde perfecto. Cumque roboratum sibi videret ipsum iugulavit suos qui occiderant regem patrem suum: sed filios eorum non interfecit. sicut scriptum est in libro legis moysi: ubi precepit dominus dicens. Non occides patrem pro filiis neque filium pro patre suis: sed unusquisque in suo peccato morietur. Congregavit igitur amasias iudam. et constituit eos per familias. tribunosque et centuriones in universo iuda et beniamin: et recessit a viginti annis sursum: inuenitque triginta milia iuvenum qui egrederentur ad pugnam et tenerent hastam et clipeum. Mercede quoque conduxit de israel centum milia robustorum centum talentis argenti. Venit autem homo dei ad illum et ait. Rex ne egrediar tecum exercitus israel. Non enim dominus cum israel: et cunctis filiis ephraim. Quasi putes in robore exercitus bella consistere: superari te faciat deus ab hostibus. Dei quippe est te adiuvare: et in fugam convertere. Dixitque amasias ad hominem dei. Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus israel? Et respondit ei homo dei. Habet dominus vni tibi dare possit multo hijs plura. Sepauit itaque amasias exercitum qui venerat ad eum ex ephraim ut reverteretur in locum suum. At illi contra iudam vehementer irati: reuersi sunt in regionem suam. Porro amasias confidens eduxit populum suum. et abiit in vallē salinarum: percussitque filios seir decem milia. Et alia decem milia virorum cepit filij iuda: et adduxerunt ad primum cuiusdam petre: precipitaueruntque eos de summo in preceps qui uniuersi crepuerunt. At ille exercitus quem remiserat amasias ne secum iret ad philium: diffusus est in ciuitate iuda. a samaria usque ad bethoron et interfecit tribus milibus diripuit populum magnam. Amasias quoque per ceteros iudum meorum et allatos deos filiorum seir statuit illos in deos sibi: et adorabat eos: et illi adolebat incensum. Quamobrem iratus dominus contra amasiam: misit ad illum prophetam qui diceret ei. Cur adoras deos qui non liberauerunt populum suum de manu tua? Cumque hoc ille loqueretur. respondit ei. Num philiari regis es? Quiesce ne interficiam te. Disce deusque propheta: scio inquit quod cogitauerit dominus

occidere te q̄ et fecisti hoc malū: et insup̄ n̄
acq̄uisti cōsilio meo. Igr̄ amasias rex iu-
da inito pessimo consilio. misit ad ioas fi-
liū ioachan. filij iebu regē isrl̄ dicens. Ele-
ni videam⁹ nos mutuo. At ille remisit nū-
cios dicēs. Carbu⁹ q̄ est in libano misit ad
cedr̄ libani dicēs. Da filiam tuā filio meo
uxorē. Et ecce bestie q̄ erant in silua libani
transieūt et conculcaueūt carbuū. Dixisti
pcussi edon: et idcirco erigē cor tuū in su-
pbias. Sede i domo tua. Cur malū aduer-
sum te puocas: ut cadas et tu et iudas tecū?
Noluit audire amasias: eoq̄ dñi esset volū-
tas: ut traderet in man⁹ hostiū p̄p̄ deos e-
don. Ascendit igr̄ ioas rex isrl̄ et mutuos
sibi p̄buere cōspect⁹. Amasias at̄ rex iuda
erat i bethsames iude. Corruitq̄ iudas co-
ram isrl̄. et fugit in tabnacla sua. Porro a-
masiaz rege iuda filiū ioas filij ioachas. ce-
pit ioas rex isrl̄ in bethsames et adduxit i
ihrl̄m: destruxitq̄ mur̄ ei⁹. a porta ephraī
vsq̄ ad portaz anguli q̄dringētis cubitis.
Omne q̄ aux et argentū. et vniuersa vasa q̄
reperat in domo dei. et apud obededoꝝ. in
thesauris etiaz dom⁹ regie. necnon et filios
obsidū: reduxit in samariā. Eluxit at̄ ama-
sias fili⁹ ioas rex iuda postq̄ mortu⁹ est io-
as fili⁹ ioachas rex isrl̄ quideci annis. Re-
liqua at̄ p̄monū amasie p̄oꝝ et nouissimoz
scripta sunt i libro regū. iuda et israel. Qui
postq̄ recessit a dño: tēdērt ei insidias in
ihrl̄m. Cūq̄ fugisset lachis misert et inſe-
ceſt eum ibi: reportatēsq̄ sup̄ eq̄s sepeliert
eum cū p̄ib⁹ suis i ciuitate dō. **Ca. XXVI**

Omnis at̄ p̄plus iuda. filiū ei⁹ oziam
ānoꝝ sedecim cōstituit regē p̄ ama-
sia p̄re suo. Ipse edificauit abilath
et restituit eam ditōni iude. postq̄ dormi-
uit rex cū patrib⁹ suis. Sedeci annoꝝ erat
ozias cū regre cepisset: et q̄nq̄gintaduob⁹
annis reguit in ihrl̄m. Nomen m̄ris ei⁹ ie-
chelia de ihrl̄m. Fecitq̄ qd̄ erat rectū in o-
cul⁹ dñi iuxta oīa q̄ fecerat amasias p̄ ei⁹:
et exq̄siuit dñm in dieb⁹ zacharie intelligē-
tis et videntis deū. Cūq̄ req̄reret dñm: di-
rexit eū i oīb⁹. Deniq̄ egressus ē et puguit
contra philistijm: et destruxit mur̄ geth. et
mur̄ iānie mur̄q̄ azoti. Edificauit q̄ op̄i-
da in azoto et philistijm et adiunxit eū de⁹
conē philistijm et conē arabas q̄ habitabāt

in gurbaal: et contra āmonitas. Appen-
bantq̄ āmonite munera ozie: et diuulgatū
est nomē ei⁹ vsq̄ ad introitū egipti p̄p̄ cre-
bras victorias. Edificauit q̄ ozias turres i
ihrl̄m sup̄ portam anguli. et sup̄ portā val-
lis. et reliq̄s in eodez muri latere: firmavit
q̄ eas. Extruxitq̄ turres in solitudine: et
effodit cisternas plurias eoq̄ h̄iet multa pe-
cora: tā in cāpestrib⁹ q̄ in heremi vastita-
te. Elneas q̄ habuit vinitores in mōtib⁹.
et in carmelo. Erat q̄pe hō agriculture de-
dit⁹. Fuit at̄ exercit⁹ bellatoꝝ ei⁹ q̄ proce-
bant ad p̄elia sub manu iehiel scribe. ma-
asieq̄ doctoris: et s̄b manu ananie q̄ erat de
ducib⁹ regis. Omnisq̄ numer⁹ p̄ncipū p̄ fa-
milias viroz fortū duoz miliū sexcetoꝝ:
et sub ei⁹ vniuersus exercit⁹ trecetoꝝ et septē
miliū q̄ngentoꝝ: q̄ erant apti ad bella: et p̄
rege p̄ aduersarios dimicabant. Prepa-
uit q̄ eis ozias. i. cūcto exercitu clipeos et
hastas et galeas et loricas. arcusq̄ et fundas
ad iaciēdos lapides: et fecit in ihrl̄m diuer-
si generis machinas q̄s in t̄rib⁹ collocavit
et i angulis muroꝝ. ut mitteret sagittas et
saxa ḡndia. Egressūq̄ ē nomē ei⁹ p̄cul: eo-
q̄ auxiliaret ei dñs et corroborasset illum.
Sed cū roborat⁹ eēt eleuatū est cor ei⁹ in i-
teritū suū et neglexit dñm deū suū: ingressus-
q̄ tēplū dñi adolere voluit incensū sup̄ al-
tare thimiamatis. Stetitq̄ ingressus p̄ eū
azarias sacerdos. et cum eo sacerdotes dñi
octogita viri fortissimi. stiteūt regi: atq̄ di-
xert. Non est tui officij ozia. ut adoleas i-
censū dño: sed sacerdotū hoc ē filioꝝ aarō
q̄ consec̄ti sunt ad huiuscemodi m̄steriū.
Egredere de sc̄uario. ne p̄tēpseris: qz n̄ re-
putabit tibi i gl̄ia hoc a dño deo. Iratusq̄
ozias et tenēs i manu thuribulū ut adole-
ret incensū: miabat sacerdotib⁹. Stetitq̄ oz-
ta ē lep̄ in frōte ei⁹ corā sacerdotib⁹ i domo
dñi sup̄ altare thimiamatis. Cūq̄ r̄speriss̄
eū azarias p̄otifex. et oēs reliq̄ sacerdotes.
videūt lep̄m i frōte ei⁹: et festiato expulerūt
eū. Sz et ipse p̄rit⁹ acceleravit egredi: eoq̄
sēsisset ilico plagā dñi. Fuit igr̄ ozias rex
leprosus vsq̄ ad diē mortis sue: et hitauit i
domo sepata. plen⁹ lep̄ ob quā elect⁹ fuerat
de domo dñi. Porro ioathā filius ei⁹ rexit
domū regis: et iudicauit pplm terre. Reli-
qua autem sermonum ozie p̄ioꝝ et nouis-
simoz scripsit ysaias filius amos p̄pheta.

Dormiuitq; ozias cū patribus suis: et sepelierūt eum in agro regalium sepulcroꝝ eoꝝ esset leprosus: regnauitq; ioathan fili⁹ eius pro eo.

Ca. XXVII.

Quaginti quinque annos erat ioathan cū regnare cepisset: et sedeci annis regnauit in iherlm. nomen mris eius iherusa. filia sadoch. Fecitq; qd rectū erat corā dño iuxta oīa q̄ fecerat ozias p̄ suis excepto q̄ n̄ est īgressus tēplū dñi: et adhuc ip̄lus delinq̄bat. Ip̄se edificauit portas dom⁹ dñi excelsam: et ī muro ophel multa cōstruxit. Urbes q̄ edificauit ī mōtib⁹ iuda: et in saltib⁹ castella et turre. Ip̄se pugnit cōt̄ regem filioꝝ āmon. et vicit eū. Debe runtq; ei filij āmon in tpe illo centū talenta argenti: et decē milia choros tritici: ac totidem choros ordeī. Dec ei p̄buerunt filij āmon. ī anno. ij. et. iij. Corroboratusq; ē ioathan: eoꝝ direxisset vias suas corā dño deo suo. Reliqua at̄ smonū ioathan et oēs pugne eius. et opa sc̄pta sunt in libro regū israel et iuda. Quaginti quinque annos erat cū regre cepisset: et sedecim annis regnauit in hierusalem. Dormiuitq; ioathan cū p̄ib⁹ suis: et sepeliert eum ī ciuitate dauid: et regnauit achaz fili⁹ ei⁹ p̄ eo.

Ca. XXVIII.

Quaginti annos erat achaz cū regre cepisset: et sedecim annis regnauit in iherlm. Non fecit rectū in cōspectu dñi. sicut dauid p̄ eius. sed ambulauit in vijs regū israel: insup et statuas fudit baalim. Ip̄e est q̄ adoleuit incensū in valle hēnon: et lustrauit filios suos in igne. iuxta ritū gentiū quas īnfecit dñs in aduentu filioꝝ israel. Sacrificabat q̄ et thimiam succēbat in excelsis. et ī collib⁹: et sub omī ligno frondoso. Tradiditq; eū dñs de⁹ ei⁹ in manu regis sirie: q̄ percussit eū magnāq; preda cepit de ei⁹ impio: et abduxit ī damascū. Manib⁹ q̄ regis israel ēdit⁹ est: et percussus plaga gēdi. Occiditq; phacee filius romelie de iuda centūuiginti milia in die vno. omēs viros bellatores: eoꝝ reliq̄ssent dñm deū pat̄ꝝ suoz. Eodez tpe occidit zechri vir potēs ex ephraim maasiaz filiū regis. et ezricam ducē dom⁹ ei⁹: helchanam q̄ fm a rege. Ceperuntq; filij israel de frīb⁹ suis ducenta milia muliez. pueroz et puel laz et infinitaz p̄daz: ptulerūtq; eaz in samariam. Ea tempestate erat ibi p̄phā dñi noīe

obed: qui egressus obuiam exercitui venienti in samariam dixit eis. Ecce irat⁹ dñs de⁹ p̄m vroz cōt̄ iudaz. ēdidit eos manib⁹ vris et occidistis eos atrocit̄: ita ut ad celū p̄tgeret vrā crudelitas. Insup filios iuda et iherlm vultis vob̄ subicere ī suos et ancillas: qd nequaq̄ factū op⁹ ē. Peccastis em̄ sup hoc dño deo nr̄o. Sz audite p̄siliū meū: et reducite captiuos q̄s abduxistis de frīb⁹ vris: qz magn⁹ furor dñi īminet vob̄. Steterūt itaq; viri de p̄ncipib⁹ filioꝝ ephraim. azarias fili⁹ iohannan. barachias fili⁹ mosollamoth. ezechias fili⁹ sellū et amasias fili⁹ habali. p̄ eos q̄ veniebant de p̄lio: et dixerūt eis. Non ītroducetis huc captiuos: ne peccem⁹ dño. Quare vultis adicere sup p̄cta nr̄a: et vetera cumulare d̄icta: Grāde q̄ppe p̄c̄m est: et ira furoris dñi īminet sup israel. Dimiserūtq; viri isrl bellatores p̄daz. et vniuersa q̄ cepant corā p̄ncipib⁹ et omni mltitudine: steterūtq; viri q̄s sup memora uim⁹: et apprehēdentes captiuos oēs q̄ nudi erant. vestierūt de spolijs. Cūq; vestissent eos et calciassent: et refecissent cibo ac potu. vnxiētq; ip̄e laborē. et abhibuissent eis curā: q̄cunq; ābulare n̄ potuerāt. et erant ī becillo corpe. imposuerūt eos iumentis. et abduxerūt hiericho ciuitatez palmarū ad fr̄es eoꝝ: ip̄iq; reuersi sūt in samariā. Tpe illo misit rex achaz ad regē assirioꝝ. Postulās auxiliū. Elenerūtq; ydumei et percusserūt mltos ex iuda: et ceperūt predam magnā. Philistiim q̄ diffusi sunt p̄ vrbes cāpestres et ad mediū iuda: ceperūtq; bethsames et abilon et gabiroth. socbot q̄ et thānam et zamro cū viculis suis: et habitauerūt in eis. Dū iliauerat em̄ dñs iudaz. ip̄e achaz regē iuda. eoꝝ nudasset eū auxilio. et p̄ceptui habuisset dñm. abduxitq; p̄ eum teglathphalasar regem assirioꝝ: q̄ et afflixit eū et nullo resistente vastauit. Igr achaz spoliata domo dñi et domo regū ac p̄ncipū. dedit regi assirioꝝ munera: et tñ n̄hīl ei profuit. Insup et in tpe angustie sue auxit contemptū in dñm. Ip̄e p̄ se rex achaz immolauit dñjs damasci victimas percussorib⁹ suis et dixit. dñj regū sirie auxiliant̄ eis q̄s ego placabo hostijs. et aderūt mibi: cū econtrio ipsi fuerūt ruine ei et vniuerso isrl. Direptis itaq; achaz oib⁹ vasis dom⁹ dei atq; p̄fractis clauis sit ianuas templi dei: et fecit sibi altaria in

in uersis angulis iherusalem. In omnibus quoque uerbis iuda extruxit aras ad cremandum thorus: atque ad iracundiam prouocauit dominum deum patrum suorum. Reliqua autem sermonum eius. et omnia opera suorum priorum et nouissimorum scripta sunt in libro regum iuda et israel. Dormiuitque achaz cum patribus suis: et sepeliebat eum in ciuitate iherusalem. Neque enim receperunt eum in sepulchro regum israel. Regnauitque ezechias filius eius pro eo. **Ca. XXIX.**

Igitur ezechias regre cepit cum uiginti quatuor esset annorum: et uigintinouem annis regnauitque in iherusalem. Nomen matris eius abia filia zacharie. Fecitque quod erat placitum in conspectu domini: iuxta omnia que fecerat deus patri eius. Ipso anno et mense primo regni sui aperuit ualuas domus domini. et restaurauit eas: adduxitque sacerdotes atque leuitas. et congregauit eos in plateam orientalem dixitque ad eos. Audite me leuite. et sanctificamini: mundate domum domini dei patrum nostrorum: et auferite omnem immundiciam de sanctuario. Peccauerunt patres nostri: et fecerunt malum in conspectu domini dei nostri. dereliquentes eum: auerterunt facies suas a tabernaculo domini dei nostri. et prebuerunt dorsum. clauserunt ostia que erant in porticu et extinxerunt lucernas: incensumque non adoleuerunt: et olocausta non obtulerunt in sanctuario dei israel. Concitat igitur itaque furor domini super iudam et iherusalem: ediditque eos in commotionem. et in interitum et in sibilum. sicut ipsi cernitis oculis uestris. En corruerunt patres nostri gladiis: filii nostri et filie nostre. et coniuges captiue ducte sunt propter hoc scelus. Nunc ergo placet mihi ut ieamus fedus cum domino deo israel: et auertat a nobis furorem ire sue. Filii mei nolite negligere. Quos elegit dominus. ut steteritis coram eo. et ministratis illi: colatisque eum et cremetis ei incensum. Surrexerunt ergo leuite: maath filius amasie. et iohel filius azarie de filiis caath. Porro de filiis merari. Cis filius abbai et azarias filius iahalehel. De filiis autem gerson: ioha filius semna. et eden filius ioaba. At uero de filiis elisaphan: sari et iahibel. De filiis quoque asaph: zacharias et mathanias necnon de filiis benan: iahibel et semei. Et de filiis ydithu: semeias et ozibel. Congregaueruntque fratres suos et sanctificati sunt: et ingressi sunt iuxta mandatum regis et imperium domini. ut expiarent domum dei. Sacerdotes quoque ingressi templum domini ut sanctificarent illud extulerunt omnem immundiciam quam intro repperant in vesti-

bulo domus domini: quam tulerunt leuite et asportauerunt ad torrentem cedron foras. Ceperunt autem prima die mensis primi mundare et in die octaua eiusdem mensis. ingressi sunt porticum domus templi domini: expiaueruntque templum diebus octo: et in die sextadecima mensis eiusdem. quod cepant impleuerunt. Ingressi quoque sunt ad ezechiaz regem: et dixerunt ei. Sanctificauimus omnem domum domini. et altare olocausti. uasaque eius. necnon mensam propositis cum omnibus uasculis suis: cunctaque templi suppellectilem quam polluerat rex achaz in regno suo postquam prauaricatus est: et ecce exposita sunt omnia coram altari domini. Consurgensque diluculo ezechias rex. ascendit in domum domini: obtuleruntque simul thauros septem et arietes septem. agnos septem et hircos septem: pro peccato. pro regno. pro sanctuario. pro iuda. Dixitque sacerdotibus filiis aaron: ut offerrent super altare domini. Mactauerunt igitur thauros: et susceperunt sanguinem sacerdotes: fuderunt illum super altare. Mactauerunt etiam arietes: et illorum sanguinem super altare fuderunt. Immolauerunt agnos: et fuderunt super altare sanguinem. Applicuerunt hircos pro peccato coram rege. et uniuersa multitudine. Imposuerunt manus suas super eos: et immolauerunt illos sacerdotes: et asperserunt sanguinem eorum coram altari pro piaculo uniuersi israel. Pro omni quippe israel precepit: rex ut olocaustus fieret pro peccato. Constituit quoque leuitas in domo domini. cum cimbali et psalterijs et citharis secundum dispositionem dauid regis et gad uidentis et nathan prophete. Si quidem domini preceptum fuit. per manum prophetarum eius. Steteruntque leuite tenentes organa dauid et sacerdotes tubas: et iussit ezechias rex ut offerrent olocausta super altare. Cumque offerrent olocausta ceperunt laudes canere domino: et clangere tubis: atque in diuersis organis que dauid rex israel repperat concinnare. Omnis autem turba adorante. cantores et hi qui tenebant tubas erant in officio suo: donec compleret olocaustum. Cumque finita esset oblatio incuruat igitur rex et omnes qui erant cum eo: et adorauerunt. Precepitque ezechias et principes leuitis ut laudarent dominum sermonibus dauid et asaph uidentis: qui laudauerunt deum magna leticia: et incuruato genu adorauerunt. Ezechias autem etiam hoc addidit. Implestis manus uestras domino: accedite et offerite victimas.

et laudes in domo dñi. Obtulit ergo uniuersa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ olocauit: mēte deuota. Porro numer⁹ olocauitorum q̄ obtulit multitudo h̄ fuit. Thauros septuaginta: arietes centū. agnos ducētos: sc̄tificauerūtq; dño boues sexcentos: ⁊ oues tria milia. Sacerdotes vero pauci erant: nec poterāt sufficere ut pelles olocauitorū deherent. Unde et leuite fr̄es eorū adiuerunt eos: donec implerēt op⁹ et sanctificarent antistites. Leuite quippe faciliōri ritu sc̄tificantur q̄ sacerdotes. Fuit ergo olocauista plurima adipēs pacificorū ⁊ libamina olocauitorū: ⁊ cōplet⁹ est cultus domus dñi: letatusq; est ezechias ⁊ om̄s ppl⁹ eo q̄ ministeriū dñi esset expletū. De repente q̄ppe hoc fieri placuerat. **Ca. XXX.**

Misitq; ezechias ad oēm israhel et iudam: scripsitq; epl̄as ad ephraim ⁊ manassen: ut venirent ad domum dñi in iherl̄m. et facerēt phasē dño deo isrl̄. Inito ḡ consilio regis et p̄ncipū ⁊ uniuersū cet⁹ iherl̄m: decreuerūt ut facerēt phasē mēse sc̄do. Nō em̄ occurrerat facere i tpe suo: q̄ sacerdotes q̄ possent sufficere sc̄tificati n̄ fuerāt: et ppl⁹ nondū p̄gregat⁹ fuerat in iherl̄m. Placuitq; p̄mo regi et omni multitudini: ⁊ decreuerūt ut mitterēt nuncios in uniuersū israhel de berſabee vsq; dan: ut veniret ⁊ facerēt phasē dño deo isrl̄ in iherl̄m. Multi em̄ non fecerant sicut lege p̄scriptū est. Perreuerūtq; cursores cū epl̄is ex regis impio et p̄ncipū ei⁹ in uniuersū israhel ⁊ iudā: iuxta id qd̄ rex iusserat p̄dicantes. Filij isrl̄ reuertim̄ ad dñm deū abraaz ⁊ ysaac et israhel: et reuertē ab reliq̄as q̄ effugerūt man⁹ regis assiriorū. Nolite fieri sic p̄es v̄ri et fratres q̄ recesserūt a dño deo p̄m suorū: et d̄didit eos i interitū ut ip̄i cernitis. Nolite indurare ceruices vr̄as sicut p̄es v̄ri. Tradite man⁹ dño et venite ad sc̄tuariū ei⁹ qd̄ sc̄tificauit ieternū. Seruite dño deo p̄m suorū: ⁊ auertē a vob̄ ira furoris ei⁹. Si em̄ reuersi fueritis ad dñm: fratres v̄ri et filij habebunt misericordiam coram dñis suis. q̄ illos duxerūt captiuos: et reuertent̄ in terram hanc. P̄i em̄ et clemens est dñs de⁹ v̄ri: et n̄ auertēt faciē suā a vob̄ si reuersi fueritis ad eū. Igr̄ cursores p̄gebāt velocit̄ de ciuitate in ciuitatē. p̄ ephraim ⁊ manasses vsq; ad zabulon: illis irritētib⁹

et subsannantib⁹ eos. Atq; quidam viri ex aser et manasse et zabulon acq̄scentes cōsilio: venerūt hierusalē. In iuda vero facta est man⁹ dñi ut daret eis cor unū: ut facerent iuxta p̄ceptū regis et p̄ncipū verbum dñi. Cōgregatq; sunt in iherl̄m ppl̄i multi: ut facerēt solēnitatē azimorū i mense sc̄do. Et surgentes destruxerūt altaria q̄ erant in iherl̄m: atq; uniuersa i q̄b⁹ ydolis adolebat incensū subuertētes. p̄ceerūt in torrentē cedron. Immolauerūt atq; phasē q̄rtadecia die mensis sc̄di. Sacerdotesq; atq; leuite tādeꝫ sc̄tificati obtulerūt olocauista in domo dñi: steteruntq; in ordine suo iuxta dispositōez et legem moysi hoīs dei. Sacerdotes vero suscipiebant effūdendū sanguinē de manibus leuitarū: eoq; multa turba sc̄tificata n̄ esset: ⁊ idcirco immolarēt leuite phasē h̄is q̄ non occurrerant sanctificari dño. Maḡ etiam ps ppl̄i de ephraim ⁊ manasse et ysaachar et zabulon q̄ sc̄tificata nō fuerat comedit phasē. n̄ iuxta qd̄ sc̄ptū est: ⁊ orauit p̄ eis ezechias dicēs. Dñs bon⁹ p̄piciabit. cunctis q̄ in toto corde req̄runt dñm deum p̄m suorū: et n̄ imputabit eis qd̄ min⁹ sc̄tificati sunt. Quē exaudiuit dñs: et placat⁹ est ppl̄o. Fecerūtq; filij israhel q̄ inuenti sunt in iherl̄m solēnitatē azimorū septē dieb⁹ in leticia magna. laudantes dñm p̄ singulos dies: leuite q̄ et sacerdotes p̄ organa q̄ suo offitio p̄gruebant. Et locut⁹ est ezechias ad cor oīm leuitarū: q̄ habebant intelligētiam bonaz sup̄ dño: ⁊ comederūt septē dieb⁹ solēnitatis: immolantes victimas pacificorū: et laudantes dñm deū pat̄ suorū. Placuit q; uniuerse multitudini ut celebraret etiaz alios dies septē qd̄ et fecerunt cū ingenti gaudio. Ezechias autem rex iuda p̄buerat multitudini mille thauros: et septē milia ouīū. P̄ncipes vero dederūt ppl̄o thauros mille: et oues decē milia. Sc̄tificata ḡ est sacerdotū plurima multitudo: ⁊ hilaritate p̄fusa omnis turba iuda tam sacerdotū ⁊ leuitarū q̄ uniuerse freq̄ntie q̄ venerat ex israhel: p̄filitorū q̄ de terra israhel et habitantiū in iuda. Factaq; est ḡndis celebritas i hierusalē: q̄lis a dieb⁹ salomōis filij dauid regis israhel in ea vr̄be n̄ fuerat. Surrexerūt atq; sacerdotes atq; leuite benedicētes ppl̄o ⁊ exaudita est vox eorū: puenitq; oīo in habitaculū sanctum celi. **Ca. XXXI**

Quoniam hec fuissent rite celebrata: egressus est ois israel q inuentus fuerat i urbibus iuda. et fregerunt simulacra succideruntq lucos: demoliti sunt excelsa. et altaria destruxerunt. non solum de uniuerso iuda et beniamin: sed et de ephraim q et manasse: donec penitus reuerterent. Reuersiq sunt oēs filij israel: in possessiones et ciuitates suas. Ezechias autem constituit turmas sacerdotales et leuiticas per diuisiones suas unumquemque in officio proprio. tam sacerdotum uidelicet q leuitarum ad olocausta et pacifica: ut ministrarent et confiterentur. canerentq i portis castrorum domini. Pars autem regis erat ut de propria ei substantia offerret olocaustorum mane semper et uespere: sabbatis q et kalendis. et solennitatibus ceteris: sicut scriptum est i lege moysi. Precepit autem populo habitantium iherusalem. ut darent partes sacerdotibus et leuitis: ut possent vacare legi domini. Quod cum precebuisset in auribus multitudinis plurimas obtulere promissiones filij israel frumenti. uini olei: mellis q et oim q gignit humus decimas obtulerunt. Sed et filij israel et iuda q habitabant in urbibus iuda obtulerunt decimas bouum et ouium decimasq sanctorum q uouerant domino deo suo: atq uniuersa portantes fecerunt acervos plurimos. Mense tertio ceperunt acervorum iacere fundamenta: et mense septimo compluerunt eos. Cumq ingressi fuissent ezechias et principes ei. uiderunt acervos: et benedixerunt domino. ac populo israel. Interrogauitq ezechias sacerdotes et leuitas: cur ita iacerent acervi? Respondit illi azarias sacerdos primus: de stirpe sadoch dicens. Ex quo ceperunt offerri promissiones i domo domini. comedimus et saturati sumus et remanserunt plura: eoq benedixerit dominus populo suo. Reliqua autem est copia ista quas cernis. Precepit igitur ezechias: ut prepararent horrea i domo domini. Quod cum fecissent intulerunt tam promissiones q decimas: et quicumq uouerant fideliter. Fuit autem prefectus eorum chonenias leuita: et semel frater eius secundus: per quem iehiel et azarias et naab et asabel et iherimoth: iozabat q et elihel et iesmachias et maath et banaias. prepositi sub manibus chonenie et semeie fratris eius ex impio ezechie regis. et azarie pontificis domus domini: ad quos omnia pertinebant. Chore uero filius iemna leuites. et ianitor orientalis porte prepositus erat hijs q sponte offerebantur domino. promissionesq et pfectiones

in sancta sanctorum: et sub cura eius eden. et beniamin ihesue et semeias. amarias q et sechenias. in ciuitatibus sacerdotum: ut fideliter distribuerent fratribus suis partes. minoribus atq maioribus. exceptis maribus ab annis tribus et super. cunctis q ingrediebantur templum domini. Et quicquid per singulos dies conducebat in misterio. atq obsequatibus iuxta diuisiones suas: sacerdotibus per familias et leuitis. a vicesimo anno et super per ordines et turmas suas. uniuersaq multitudini tam uxoris q liberis eorum utriusq sexus: fideliter cibi de hijs q sanctificata fuerant prebebant. Sed et filiorum aaron per agros et suburbana urbium singulorum dispositi erant uiri q partes distribuerent uniuerso sexui masculino: de sacerdotibus et leuitis. Fecitq ezechias uniuersa q diximus. in omni iuda: opatusq est bonum et rectum et uix coram domino deo suo. in uniuersa cultura misterij domus domini iuxta legem et ceremonias: uolens requirere deum suum in toto corde suo: fecitq et prosperatus est. **Ca. XXXII.**

Post q huiusmodi ueritate uenit sennacherib rex assiriorum: et ingressus iudam obsedit ciuitates munitas. uolens eas capere. Quod cum uidisset ezechias uenisse scilicet sennacherib et totum belli impetum uerti contra iherusalem: inito cum principibus consilio uirisq fortissimis ut obturarent capita fontium q erant ex urbe: et hoc oim decernente sua congregauit plurimam multitudinem: et obturauit cunctos fontes. et riuum q fluebat in medio terre dicentes. Ne ueniant reges assiriorum: et inueniant aquam abundantiam. Edificauit q agens industrie oim murum q fuerat dissipatus: et extruxit turretes desuper: et foris secus alterum murum. Instaurauitq mello in ciuitate dauid: et fecit uniuersi generis armaturam et clipeos. Constituitq principes bellatorum i exercitu: et prouocauit uniuersos in platea porte ciuitatis: ac locutus est ad eos dicens. Viriliter agite et confortamini: nolite timere: nec paueatis regem assiriorum et uniuersam multitudinem q est cum eo. Multo enim plures nobiscum sunt q cum illo. Cum illo enim est bēhiu carneum: nobiscum dominus deus noster q auxiliator est noster: pugnetq pro nobis. Confortatusq est populus huiusmodi uerbis ezechie regis iuda. Que postq gesta sunt: misit sennacherib rex assiriorum suos suos iherusalem ipse ei cum uniuerso exercitu obsidebat lachis: ad ezechiam

legem iuda. et ad omnes pplm q erat in vr-
be dicens. Nec dicit senacherib rex assirio-
ru. In quo hntes fidutiaz. sedetis obsessi i
ihrlm: Nu ezechias decepit vos. vt tradat
morti in fame. et siti: affirmas q dñs de' vñ
liberet vos de manu regis assirioz: Nunqd
non iste ē ezechias q destruxit excelsa illi?
et altaria: et pcepit iude et ihrlm dicēs. corā
altari vno adorabitis. et i ipso pburetis i-
censū: An ignoratis q ego fecerim et ptes
mei cūctis fraz pplis: Nunqd pualueit dii
gentiū oīmz fraz liberare regiones suam
de manu mea: Quis ē de vniuersis dijs gē-
tiū q̄s vastauit ptes mei q potuerit erue-
re pplm suū de manu mea: vt possit etiam
de' vñ eruere vos de hac manu: Non vos q̄
decipiat ezechias. nec vana psualione delu-
dat: neq̄ credatis ei. Si em̄ nullus potuit
de' cūctaz gētiū atz regionū liberare pplm
suū de manu mea. et d manu pīm meoz: cō-
sequē nec de' vñ poterit eruere vos de hac
manu. Sed et alia mltā locuti sūt fui eius
p̄ dñm deū: et p̄ ezechiam suū ei'. Ep̄las
q̄ sc̄psit plenas blasphemie i dñm deū isrl':
et locut' est aduersū eum. Sicut dii gentiū
ceteraz n̄ potuerit liberare pplm suū de ma-
nu mea: sic et de' ezechie eruere n̄ potuerit
pplm suū de māu ista. Insup et clamore ma-
gno līgua iudaica p̄ pplm q̄ sedebat i mu-
ris ihrlm psonabat: vt treret eos. et capet
ciuitatē. Locutusq̄ ē conē deū isrl': sicut ad-
uersū deos pploz tre opa manūū hoīm. O-
rauerit iḡ ezechias rex et p̄laas fili' amos
p̄phes aduersū hanc blasphemā: ac vocife-
rati sunt vsq̄ i celū. Et misit dñs āgelū su-
um: q̄ pcussit oēm vīz robustū et bellatōrē.
et pncipē exercit' regis assirioz: reuersusq̄
q̄ ē cū ignomīa in fr̄az suā. Cūq̄ ingres-
sus eēt domū dei sui. filij q̄ egressi fuerant
de utero ei' infecerūt eū gladio. Saluauit:
q̄ dñs ezechiaz et hitatores ihrlm de manu
sennacherib regis assirioz. et d manu oīm
et p̄stitit ei q̄etē p circuitū. Multi etiā dese-
rebant hostias et sacrificia dño in ihrlm.
et munera ezechie regi iuda. Qui exaltat'
ē p̄t' hec coraz cūctis gētibz. In diebz illis
egrotauit ezechias vsq̄ ad mortē: et orauit
dñm. Exaudiuitq̄ eū et dedit ei signū: sed n̄
iuxta bñficia q̄ accepat retribuit: qz eleua-
tū est cor ei'. Et facta est p̄t' eum ira: et p̄t'
iudam et ihrlm. Humiliatusq̄ ē postea eoq̄

exaltatū fuisset cor eius: tam ipse q̄ habi-
tatores ihrlm: et idcirco n̄ venit sup eos ira
dñi in diebz ezechie: fuit at ezechias diues
et inclit' valde: et thesauros sibi plurimos
cōgregauit argentiz auri. et lapidis p̄cio-
si. aromatū et armorz vniuersi generis et
vasoz magni p̄cij: apothecas q̄ frumenti.
vini et olei. et p̄sepia oīm ium̄toz: caulazq̄
pecoribz. et vrbes sex edificauit. Dabebat
q̄ppe greges ouīū. et armentoz innumera-
biles: eoq̄ dedisset ei dñs substantiā mul-
taz nimis. Ipse ē ezechias q̄ obturauit su-
piorē fontē aq̄z gyon: et auertit eas subf'
ad occidētē vrbis dō. i oībz opibz suis fecit
pspe re q̄ voluit. Attū in legatōne pncipū
babilonis q̄ missi fuerāt ad eū. vt int̄roga-
rent de portēto qd occiderat sup fr̄az. dereli-
q̄t eū dñs: vt tēptaret et nota fierent oīa q̄
erant i corde ei'. Reliq̄ at fmonū ezechie.
et miscdiar ei' scripta sunt in visione p̄sa-
ie. filij amos p̄phete: et in libro regū iuda et
israel. Dormiuitq̄ ezechias cū p̄ibz suis:
et sepelierunt eum sup sepulcra filioz dō.
Et celebravit ei' exequias vniuersus iuda
et omnes habitatores ihrlm: reguitq̄ ma-
nasses fili' eius pro eo. **Ca. XXXIII**

Dodecim annoz erat manasses cū
regre cepisset: et quinq̄gintaq̄nq̄
annis reguit in ihrlm. Fecit autē
malū corā dño iuxta abominatōes gentiū
q̄s subuertit dñs corā filiis isrl': et puer sus
instaurauit excelsa q̄ demolit' fuerat ezech-
ias p̄t' ei': p̄struxitq̄ aras baalim: et fecit
lucos: et adorauit oēm miliciā celi et co-
luit eā. Edificauit q̄ altaria i domo dñi:
de q̄ dixerat dñs in ihrlm erit nomē meum
in eternū. Edificauit autē ea cuncto exer-
citui celi. in duobz atrijs dom' dñi: trans-
ireq̄ fecit filios suos p ignem in valle be-
henon. Obseruabat somnia. sectabā augu-
ria: maleficis artibz inserviebat. Dabebat
secū magos et incantatores: multaq̄ mala
opat' est corā dño vt irritaret eū. Sculpti-
le q̄ et p̄flatile signū posuit in domo dñi:
de q̄ locut' est dñs ad dō et ad salomonē fi-
liū ei' dicēs. In domo hac et in ihrlm quas
elegi de cūctis tribubz israel ponā nomen
meū in sēpitemū: et mouere n̄ faciaz petez
isrl' de fra quā tradidi p̄ibz eoꝝ: ita dūtaz
at si custodierit facere q̄ p̄cepi eis cūctaq̄
legē et ceremonias atz iudicia q̄ mādaui p

manum moysi. Igitur manasses seduxit iudam et habitatores hierusalem: ut facerent malum super omnes gentes quas subuerterat dominus a facie filiorum israel. Locutusque est dominus ad eum et ad populum illius: et attendere noluerunt. Idcirco superinduxit eis principes exercitus regis assiriorum: ceperuntque manassen: et vinctum catenis atque compedibus duxerunt in babilonem. Qui postquam coangustatus est orauit dominum deum suum: et egit penitentiam valde coram deo patrum suorum. Deprecatusque est eum et obsecrauit intente. et exaudiuit orationem eius: reduxitque eum hierusalem in regnum suum: et cognouit manasses quod dominus ipse esset deus. Post hec edificauit murum extra ciuitatem dauid ad occidentem usque in conualle ab introitu porte piscium per circuitum usque ad ophel: et exaltauit illum vehementer. Constituitque principes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda munitis. et abstulit deos alienos et simulacrum de domo domini: arasque quas fecerat in monte domus domini et in hierusalem: et proiecit omnia extra urbem. Porro instaurauit altare domini: et immolauit super illud victimas et pacificas laudem: precepitque iude ut fuiret domino deo israel. Attamen adhuc populus immolabat in excelsu domino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse. et obsecratio eius ad deum suum: verbaque videntium que loquebantur ad eum in nomine domini dei israel continentur in finibus regum israel. Oratioque eius et exauditione et cuncta precepta atque contemptus: loca etiam in quibus edificauit excelsam fecit lucosque statuas antequam ageret penitentiam: scripta sunt in finibus monibus ozai. Dormiuit ergo manasses cum patribus suis: et sepeliuit eum in domo sua: regnauitque pro eo filius eius amon. Trigintiduoque annorum erat amon cum regere cepisset: et duobus annis regnauit in iherusalem. Fecitque malum in conspectu domini sicut fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolis que manasses fuerat fabricatus immolauit atque seruiuit: et non est reuerentus faciem domini sicut reueritus est manasses pater eius: et multo maiora deliquit. Cumque coniurassent aduersus eum serui sui interfecerunt eum in domo sua: porro reliqua populi multitudo celsis hijs que amon percusserant constituit regem iosiam filium eius pro eo. **Ca. XXXIII**

Octo annorum erat iosias cum regnare cepisset. et triginta et uno anno regnauit in hierusalem. Fecitque quod

erat rectum in conspectu domini: et ambulauit in vijs dauid patris sui: non declinauit neque ad dextram neque ad sinistram. Octauo autem anno regni sui cum adhuc esset puer. cepit querere deum patris sui dauid: et duodecimo anno postquam cepit. mundauit iudam et hierusalem ab excelsis et lucis simulacrisque et sculptilibus. Destruxitque coram eo aras baalim: et simulacra que supposita fuerant demoliti sunt. Lucos etiam et sculptilia succidit atque comminuit: et super tumulos eorum que eis immolare consueuerant fragmenta dissipauit. Ossa preterea sacerdotum combussit in altaribus ydolorum: mundauitque iudam et hierusalem. Sed et in urbibus manasse et ephraim et symeon usque neptali cuncta subuertit. Cumque altaria dissipasset et lucos et sculptilia contriuisset in frusta. cunctaque delubra demolitus esset de vniuersa terra israel: reuersus est hierusalem. Igitur anno octauodecimo regni sui mundata iuxta terram et templo domini: misit saphan filium elchie et maasiam principem ciuitatis: et ioha filium ioachan amentariorum: ut instaurarent domum domini dei sui. Qui venerunt ad helchiam sacerdotem magnum: acceptaque ab eo pecunia que illata fuerat in domum domini. et quam congregauerant leuite et ianitores de manasse et ephraim et vniuersi reliquis israel. ab omni que iuda et beniamin et habitatoribus hierusalem: traderunt in manibus eorum que preerant operari in domo domini: ut instaurarent templum: et infirma queque scinderent. At illi dederunt eam artificibus et cementariis: ut emerent lapides de lapideis et ligna ad promissuras edificij. et ad contigitionem domorum que destruxerant reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem prepositi operantiu iabath et abdias de filiis merari. zacharias et mosollas de filiis caath. que urgebant opus: omnes leuite scientes organis canere. Super eos vero que ad diuersos usus onera portabant: erant scribe et magistri de leuitis ianitores. Cumque efferrent pecuniam que illata fuerat in templum domini. repit helchias sacerdos librum legis domini per manum moysi: et ait ad saphan scribam. Librum legis inueni in domo domini: et tradidit ei. At ille intulit voluminem ad regem et nunciauit ei dicens. Omnia que dedisti in manu suorum tuorum: ecce plenum. Argentum quod repositum est in domo domini: conflauit: datumque est perfectis artificibus:

et diuersa opa fabricantiū. preterea tradi-
dit mihi helchias sacerdos hūc libꝝ. Quez
cū rege pñte recitasset: audissetq; ille ūba
legis. scidit vestimēta sua: et pcepit helchie
et aichan filio saphan. et abbō filio micha.
saphan q; scribe. et asaie suo regis dicens.
Ite et orate dñm p me et p reliq; isrl et iu-
da: sup vniuersis fmōib; libri isti q; rept?
est. Magn' em̄ furor dñi stillauit sup nos:
eoq; n̄ custodierint pñes nr̄i verba dñi. ut
facerēt omnia q; sc̄pta sunt ī isto volumē.
Abijt g; helchias et hū q; simul a rege missi
fuerant ad oldan pphetē vxorē sellū filij the-
cuath filij asra. custodis vestiū. q; habitabat ī
ihrlm in sc̄da: et locuti sūt ei ūba q; sup nar-
rauim'. At illa rñdit eis. hec dicit dñs de'
isrl. Dicite viro q; misit vos ad me. Hec di-
cit dñs. Ecce ego inducam mala sup locū
istū et sup hitatores ei': cūctaq; maledicta
q; sūt sc̄pta ī libro hoc. quē legerūt corā rege
iuda: q; dereliq̄rūt me et sacrificauerūt dijs
alienis. ut me ad iracūdiā puocarent in
cūctis opib; manuū suar. Idcirco stillabit
furor me' sup locū istū: et nō extingueſ. Ad
regē at̄ iuda q; misit vos p dño deprecando.
sic loqm̄. Hec dicit dñs de' isrl. Om̄ audi-
sti ūba volumis. atz emollitū est cor tuū. et
hūliat' es ī conspectu dñi sup hūis q; dicta
sunt cont' locū hūc et hitatores ihrlm: reue-
ritusq; faciē meā scidisti vestimēta tua et fle-
uisti corā me: ego q; exaudiui te dicit dñs
Jā em̄ colligā te ad pñes tuos: et infereris
ī sepulcr̄ tuū in pace: nec videbūt oculi tui
malū qd ego inductur' sum sup locū istū et
sup habitatores ei'. Retulerūt itaq; regi cū-
cta q; dixerat. At ille conuocatis vniuersis
maiorib; natu iuda et ihrlm ascēdit ī domū
dñi vnaq; oēs viri iuda et hitatores ihrlm.
sacerdotes et leuite et cūct' pplus a minimo
vsq; ad maxm̄. q; audientib; ī domo dñi
legit rex oīa verba volumis: et stans ī tri-
bunali suo pcussit fedus corā dño ut abuz-
laret p' eū. et custodiret pcepta et testionia
et iustificatōnes ei' in toto corde suo: et ī to-
ta aīa sua: faceretq; q; sc̄pta sunt ī volumē
illo qd legerat. Adiurauit q; sup hoc oēs
q; repti fuerant ī ihrlm et bēiamin: et fecerūt
hitatores ihrlm iux̄ pactū dñi dei pñm su-
or. Abstulit g; iosias cūctas abominatōes
de vniuersis regionib; filioꝝ israel: et fecit
omēs q; residui erant ī isrl fuisse dño deo

suo. Cūctis dieb; ei' non recesserunt a dño
deo patrum suor.

Ca. XXXV.

Hecit at̄ iosias in ihrlm phase dño
qd immolatū est qrtatecia die mē-
sis pñi. Et cōstituit sacerdotes in
officijs suis: hortatusq; ē eos ut mīstrarent
ī domo dñi. Leuitis q; ad quorū eruditōem
omnis isrl sc̄tificabat' dño: locut' est. Po-
nite archaz in sc̄uario tēpli: qd edificauit
salomon fili' dō rex israel. Nequaq; em̄ eaz
vlē portabitis. Nūc ergo mīstrate dño deo
vō et p̄plo ei' israel: et p̄pate vos p domos
et cognatōnes vr̄as ī diuisionib; singu-
lor sicut pcepit dō rex israel. et descripsit sa-
lomon fili' ei': et mīstrate ī sanctuario p
familias turmasq; leuiticas: et sc̄tificate.
immolate phase. Fr̄es etia; vōs ut possit
iuxta verba q; locut' est dñs ī manu moysi
facere: p̄pate. Dedit p̄terea iosias omni
p̄plo q; ibi fuerat inuēt' ī solēmitate phase
agnos et hedos de gregib; et reliq; pecoris
trigintamilia: bouq; triamilia. hec de regis
vniuersa substantia. Duces q; ei' spōte qd
vouerant obtulerūt: tam p̄plo q; sacerdotib;
et leuitis. Porro helchias et zacharias et ihe-
hibel pñces dom' dñi dederūt sacerdotib;
ad faciendum phase pecora cōmixtim duo
milia sexcēta et boues trecētos. Ebonenias
at̄ et semeias etia; et nathanael fr̄es eius:
necnon asabias et iabibel et iozabad pñci-
pes leuitar. dederūt ceteris leuitis ad cele-
brandū phase. qnq; milia pecor: et boues
qngentos. P̄patūq; est mīsteriū et steterūt
sacerdotes ī offitō suo: leuite q; ī turmis
iuxta regis impiū: et immolatū est phase.
Aspseruntq; sacerdotes man' suas sangui-
ne: et leuite detraxerūt pelles olocaustor: et
sepauerunt ea. ut darent p domos et fami-
lias singulor. et offerent' dño sicut scriptū
est ī libro moysi. De bob; fecerunt q; silr.
Et assauerūt phase sup ignem: iuxta qd ī
lege scriptū est. Pacificas vero hostias co-
perunt ī lebetis et cacabis et ollis: et festina-
to distribuerūt vniuerse plebi: sibi aut̄ et sa-
cerdotib; postea pauerunt. Nam ī oblatō
ne olocaustor. et adipū vsq; ad noctē sacer-
dotes fuerūt occupati: vnde leuite et sibi et
sacerdotib; filijs aaron pauerūt nouissimis
Porro cātōres filij asaph stabant ī ordine
suo: iuxta pceptū dauid et asaph et eman et
ydbithuz pphetaz regis. Sanitores vero per

portas singulas obseruabant: ita ut ne pūcto qđem discederent a ministerio. Quāobrem et fratres eorū leuitę pauerunt eis cibos. Omnis igitur cultura dñi rite p̄pleta ē in die illa: ut facerent phase. et offerrent o: locausta sup altare dñi iuxta p̄ceptū regis iosie. Fecerūtq; filij israel q̄ reperi fuerāt ibi phase in tpe illo et solēnitatē azimor: septē dieb. Non fuit phase simile huic i israel a dieb samuelis p̄phete: sed nec quisq; de cunctis regib israel fecit phase sicut iosias sacerdotib et leuitis et omni iude et israel qui reperi fuerat: et habitantib in iherlm. Octauo decio anno regni iosie. hoc phase celebratū est. Postq; instaurauerat iosias tēplum. ascendit nechao rex egipti ad pugndū. in carchamīs iuxta euphratē: et p̄cessit i occursum ei' iosias. At ille missis ad eū nuncijs ait. Quid mihi et tibi rex iuda? Non aduersus te hodie venio: sed p̄tra aliā pugno domū: ad quam me de' festiato ire p̄cepit. Desine aduersus deū facere q̄ mecum est: ne inficiat te. Noluit iosias reuerti: s; preparauit contra eū bellū: nec acq̄uit s̄monibus nechao ex ore dei: vix p̄perit ut dimicaret i cāpo maggedo. Ibiq; vulnerat' a sagittarijs dixit pueris suis: educite me d̄ plio qz opido vulnerat' sū. Qui t̄nstulerūt eū de curru i alterum q̄ seq̄bat eū more regio: et asportauerūt eū in iherlm. Mortuusq; ē. et sepult' i mausoleo p̄m suorū: et vniuersus iuda et iherlm luxerūt eū: hieremias maxie: cui' oēs cantores atq; cantatrices vsq; i p̄ntem diem lamentationes sup iosiaz replicant: et q̄i lex obtinuit i israel. Ecce scriptū ferē in lamentatōib. Reliqua at̄ s̄monū iosie. et misc̄iaz ei' q̄ lege p̄cepta sunt dñi: opa q̄ illi' p̄ia et nouissima scripta sunt i libro regū iuda et israel.

Ullit ḡ plus. **¶** rael. **Ca. XXXVI**
terre ioathan filiū iosie: et constituit regē pro p̄re suo in iherlm. Eligintitriū annorū erat ioathan cū regnare cepisset: et tribus mētib regnauit i iherlm. Amouit at̄ eū rex egipti cū venisset i hierusalē: et p̄demnauit eū centū talentis argenti et talento auri. Constituitq; p̄ eo regē eliachi frēm ei' sup iudaz et iherlm: et vtit nomē ei' ioachim. Ip̄sū vō ioathan tulit secū: et adduxit i egiptū. Eligitiq; annorū erat ioachi cū regre cepisset: et vndecim annis reguit in iherlm: fecitq; malū corā deo suo.

Contra hūc ascendit nabuchodonosor rex chaldeoꝝ: et victum cathenis duxit in babilonem: ad quam et vasa dñi transtulit. et posuit ea i templo suo. Reliqua aut̄ vborū ioachim. et abominatōnum ei' q̄s opat' est et q̄ inuenta sunt in eo: continentur i libro regū iuda et israel. Reguit at̄ ioachim filius eius pro eo. Octo annorū erat ioachim cum regre cepisset: et tribus mētib ac decē dieb reguit in iherlm: fecitq; malū in p̄spectu dñi. Cūq; anni circulus volueret: misit nabuchodonosor rex nuncios q̄ abduxerunt eū in babilonē: asportatis simul p̄cio sissimis vasis dom' dñi. Regem vero p̄stituit sedechiaz p̄uū ei' sup iudaz et iherlm. Eliginti et vni' anni erat sedechias cū regre cepisset: et vndecim annis reguit in iherlm. Fecitq; malū in oculis dñi dei sui: nec erubuit faciē hieremie p̄phete loq̄ntis: ad se ex ore dñi. A rege q̄ nabuchodonosor recessit q̄ adiurauerat eū p̄ deum: et iduravit ceruicē suā et cor: ut n̄ reuertereť ad dñm deū israel. S; vniuersi p̄cipes sacerdotū et p̄p̄s p̄uaricati sunt iniq iuxta vniuersas abominatōes gentiū: et polluerūt domū dñi quā sc̄rificauerat sibi i iherlm. Mittebat at̄ dñs de' p̄m suorū ad illos p̄ manū nuncioꝝ suorū de nocte p̄surgens et q̄tidie cōmouens: eoꝝ p̄ceret p̄lo et habitaculo suo. At illi subsannabant nuncios dei et p̄uipendebant s̄mones ei'. illudebantq; p̄phetis: donec ascenderet furor dñi in p̄lm ei'. et esset nulla curatō. Adduxit em̄ sup eos regem chaldeoꝝ: et interfecit iuuenes eoꝝ gladio in domo sanctuarij. Non est misertus adolescentis et virginis et senis nec decrepiti q̄dem: sed omnes tradidit i manib ei': vniuersaq; vasa dom' dñi tam maiora q̄ minora. et thesauros tēpli et regis et principū transtulit in babilonem. Incenderunt hostes domum dei: destruxeruntq; mur̄ hierusalem. Cū vniuersas turres combusserunt: et q̄cquid p̄ciosum fuerat demoliti sunt. Si quis euaserat gladium. ductus in babilonem seruiuit regi et filijs eius: donec imperaret rex persarū et compleret sermo dñi ex ore hieremie: et celebraret terra sabata sua. Cunctis enim diebus desolatōnis egit sabbatum: vsq; dum complerentur septuaginta anni. Anno autem primo. Cyri regis persarū ad explendum s̄mones

domini quem locutus fuerat per os hieremie, suscitauit dominus spiritum Eiri regis persarum: qui iussit predicari in uniuerso regno suo etiam per scripturam dicens. **N**ec dicit Eir rex persarum. Omnia regna terre debet mihi dominus deus celi: et ipse precepit mihi ut edificarem ei domum in hierusalem que est in iudea. Quis ex uobis est in omni populo eius? Sit dominus deus suus cum eo et ascendat.

Explicit liber paralipomenon secundus.
Oratio manasses regis iuda cum captus teneretur in babilone.

Domine deus omnipotens patrum nostrorum abraham. ysaac et iacob et semini eorum iusto, qui fecisti celum et terram cum omni ornatu eorum: qui signasti mare verbo precepti tui: qui conclusisti abyssum et signasti terribili et laudabili nomine tuo. quod omnes pauent. et tremunt a vultu virtutis tue: et insustentabilis ira super peccatores comminationis tue: immensa vero et inuestigabilis misericordia promissionis tue quam tu es dominus altissimus super omnem terram longanimis. et multum misericors: et penitens super malicias hominum. Tu autem domine secundum bonitatem tuam promissisti penitentiam remissionis peccatorum: et tu deus iustorum. non posuisti penam iustis. abraham. ysaac et iacob: hijs qui tibi non peccauerunt: quam peccavi super numera arene maris. multiplicatae sunt iniquitates mee: incuruat sum multo vinculo ferri et non est respiratio mihi: quia excitavi iracundiam tuam et malum coram te feci statuens abominationes et multiplicans offensiones. Et nunc flecto genua cordis mei: precor ad te bonitatem domine. Peccavi domine peccavi: et iniquitatem meam agnosco. Peto rogans te domine remitte mihi remitte mihi: ne simul perdas me cum iniquitatibus meis: neque in eternum refues mala mihi: quia indignum saluabam me secundum magnam misericordiam tuam: et laudabo te semper omnibus diebus vite mee: quam te laudat omnis virtus celorum: et tibi est gloria in secula seculorum amen.

Explicit oratio manasses regis iuda. Incipit prefatio beati hieronimi presbiteri in libris esdre.

Ut difficilius sit facere quod poscitis an negare: necdum statui. Nam neque vobis aliquid in partibus abnuere sine est: et magnitudo oneris impositi ita ceruices premit ut an sub fasce rursus sit quod leuandum. Accedunt ad hoc iudeorum studia: quod omne quod scribimus reprehendendum putant. Et interdum per se perscietia repugnante publice lacerant quod occulte legunt: intum ut clamare compellat dicere. Domine libera animam meam a labijs iniqis et a lingua dolosa. Tercium an est quod semper scribitis atque rescribitis ut esdre libris et hest vobis de hebreo transferat: qui non habeatis greca et latina volumina: aut quicquid illud est quod a vobis utitur non statim ab omnibus conspuendum sit. Frustra autem ut ait quidam niti neque aliud fatigando nisi odium querere: extreme de mecie est. Itaque obsecro vos in domino et roga tione carissimi ut puata lecture preteriti libros non efferatis in publicum. nec fastidiosos cibos ingeratis: vitetisque eorum supercilium. quod iudicare tamen de alijs et ipsi facere nihil nouerunt. Sed quod autem firmi sunt quibus nostra non displicet hijs tribuatis exemplar: admonentes ut hebrearum nomina quod grandis in hoc volumine copia est: distincte et per inualla transferant. Nihil enim preberit emendasse libros nisi emendato librorum diligentia consueuerunt. Nec quemquam moueat quod vnde a nobis editus liber est: nec apocriphorum. iij. et. iij. libri sonijs delectet: quia et apud hebreos esdre neemi equi sermones in unum volumine coartantur et quod non habent apud illos. nec de viginti quatuor senibus sunt percul abicienda. Hijs autem septuaginta vobis opposuerit interpretes. quorum exemplaria varietas ipsa lacerata et euersa demonstrat: nec potest utique vix asseri quod diuersum est: mittite eum ad euangelia. in quibus multa ponuntur quasi de veteri testamento quod apud septuaginta interpretes non habent velud illud quod nazareus vocabitur et ex egipto vocauit filium meum: et videntur in quem perpuerit. multaque alia. quod latiori operi refuamur: et quare ab eo ubi scripta sunt nunquam perferre non potuerit: vos legite de hijs exemplaribus quod nuper a nobis edita maledictorum quotidie linguis perfodiuntur. Sed ut ad prebendum veniam: certe quod illatur sum equissimum est. Edidi aliquid quod non habent in greco aut aliter habent quod a me versum est. quod interpretes latini: Interrogant hebreos: et ipsis auctoribus transferentis mee vel arroget vel deroget fide.

Porro aliud ē si clausis (qđ dī) ocul' mibi volunt maledicere et nō imitant' grecoꝝ studiū et beniuolentiā qui p' septuagīta tñslatores iaz xpī euāgelio choruscāte iudeos ⁊ hebionitas legis veteris int'pretes aquilā uidelicet ⁊ symmachū ⁊ theodocionē curiose legūt. et p' Origenis laborē in exaplois ecclīis dedicarūt: qñtomagis latini gti esse deberēt: q' exultantē cernerēt greciam a se aliquid mutari: Prīmū enī magnoꝝ sumptuū est ⁊ infinite difficultatis. exēplaria posse hēre oīa: deinde etiā q' habuerit ⁊ hebrei smonis ignari sūt magis errabūt: ignorātes q's e multis veri' dixerit. Qđ etiā sapiētissimo cuiđā nup apud grecos accidit: ut interdū scripture sensū relinqns uniuscuiuslibet int'pretis seq'ret erroꝝ. Nos at' q' hebreē ligue saltē paruā habemus scientiā: ⁊ latin' nobis utcūq' sermo nō tēst: ⁊ de alijs magis possumus iudicare: ⁊ ea que ipsi intelligim' in nra lingua pmere. Itaq' licet exedra sibilet. victoꝝq' Simon incēdia iactet: nunq' meuz (iuuāte xpo) silebit eloquiū. etiā p'cisa lingua balbuciet. Legāt qui volūt: q' nolunt abiciāt. Euentilēt apices: lras calūniē. Magis v'ia caritate puocabor ad studiū q' illoꝝ de'ctione et odio deterrebor.

ExPLICIT prologus. Incipit liber esdre primus.

In anno primo Eyrī regis persaz ut p'pleret' verbuz dñi ex ore Hieremie suscitauit dñs spm̄ Eyrī regis persaz: et trāsdixit vocē omī regno suo. etiā p' scripturā dicens. Nec dicit Eyrus rex psarū. Omīa regna terre dedit mibi dñs de' celi et ipse p'cepit mibi ut edificarē ei domuz in hierl'm: que est in iudea. Quis est i vob' de vniuerso p'plo ei? Sit dñs illi' cū eo. Ascēdat in hierl'm q' est i iudea et edificet domū dei isrl': ipse est de' qui ē in hierl'm. Et oēs reliq' in cūctis locis vbiq'q' habitant adiuuēt eū viri de loco suo argēto et auro ⁊ substātia ⁊ pecoribz: excepto quod volūtarie offerūt tēplo dei qđ ē in hierl'm. Et surrexerunt p'cipes patrū de iuda et beniamin et sacerdotes et leuite: omīs cuius suscitauit de' spiritū: ut ascēderet ad edificandū templuz dñi qđ erat in hieru-

salem. Vniuersiq' qui erāt in circuitu adiuuerūt manus eoꝝ in vasis argenteis et aureis. in substātia et in iumētis. in suppellectili: exceptis hīs que sponte obtulerāt. Rex q' Eyrus ptulerat vasa templi dñi que tulerat nabuchodonosor de hieru salem et posuerat ea in tēplo dei sui. Protulit aut' ea Eyrus rex psaz p' manū mītridatis filij gazabar: et annumerauit ea sasabasar p'cipi iude: et hic est numerus eoꝝ. Phiale auree triginta. phiale argenteae mille. cultri vigintinouē. cippi aurei triginta. cippi argētei secūdi quadringētidēcem. vasa alia mille. Omīa vasa aurea et argentea: quinq' milia quadringenta. Vniuersa tulit sasabasar: cū hīs qui ascēdebant de transmigratione babilonis in hierusalem.

Capitulum.

.II.

Haut sunt filij p'ouincie qui ascēderūt de captiuitate quā trāstulerat nabuchodonosor rex babilōis in babilonē et reuersi sunt in hierusalē et iudeam: vnusquisq' in ciuitatē suam: qui venerunt cū zorobabel et ihesua. neemias. saraia. rabelaia. mardochain. belsa. mesphar. belguai. reum. baana. Nūer' viroꝝ p'pli isrl'. Filij phares: duo milia cētumseptuagintaquinq'. Filij gersēphatia. trecenti septuagintaquinq'. Filij sephēcia trecenti septuagintaquinq'. Filij area septingēti septuagintaquinq'. Filij arethi. septingēti septuagintaquinq'. Filij phet moab filioꝝ io sue ⁊ ioab. duo milia nongētiduodeci. Filij helaz. mille ducēti quinq'agintaquatuor. Filij zethua. nongētiq'dragintaquinq'. Filij zachai. septingēti sexagita. Filij bani. sexcētiq'dragintaquinq'. Filij bebai. sexcēti vigintitres. Filij azgab. mille ducēti vigintiduo. Filij adonicam. sexcēti sexagita sex. Filij beguai. duo milia quinq'aginta sex. Filij abin. q'dragēti quinq'agintaquatuor. Filij ather q' erāt ex ezechia. nongēti octo. Filij besai. trecenti vigintitres. Filij iorā. centūduodeci. Filij asom. ducēti vigintitres. Filij gabbar. nonagitaquinq'. Filij bethleē cētū vigintitres. Viri methupha q'ng'agita sex. Viri anathot. cētū vigintiocto. Filij asma phet. q'dragintaquinq'. Filij cariathiarī. cēphira et beroth. septingētiq'dragitatres. Filij arama ⁊ gabaa. sexcenti viginti unus.

Eliri machmas centumvigintiduo. Eliri bethel et chai: ducētiūgintitres. Filij nebo: quāquingintaduo. Filij megbis: centūquāgintasex. Filij belā alteri: milleducētiūgintāquatuor. Filij arim: trecētiūginti. Filij iogadin et ono: septingentiūgintiūquā. Filij hiericho: trecētiūdragitāquā. Filij sanaa: tria milia sexcētitriginta. Sacerdotes. filij idaia in domo iesue: nōgēti septuaginta tres. filij emmeor: millequāquingintaduo. filij phessur: milleducētiūquādragitaseptē. filij arim: milledecē et septē. Leuite. filij iesue et cedmibel filioꝝ obime: septuagintaquatuor. Catores. filij asaph: centūviginti octo. Filij ianitoꝝ. filij sellū. filij apher. filij telmō. filij accub. filij aritha. filij sobai: vniuersi cētūtrigintanouē. Nathinnei. filij osai. filij asupha. filij thebbaoth. filij ceros. filij sifaa. filij phadō. filij lebana. filij agaba. filij accub. filij agab. filij selmai. filij anā. filij gadei. filij gazer. filij rabaia. filij rasin. filij nechoba. filij gasez. filij arā. filij phasee. filij besee. filij asēnaa. filij muni. filij nethusim. filij bethcut. filij acupha. filij assur. filij beslut. filij maiba. filij arsa. filij bercos. filij sifara. filij thema. filij nasia. filij athupha. filij suoꝝ salomōis. filij sophei. filij sopheret. filij phazuba. filij iala. filij bercon. filij geddel. filij saphatia. filij athil. filij phoceret qui erāt de asebaiz: filij amim. Oēs nathinnei et filij suoꝝ salomōis: trecētinonagintaduo. Et hi qui ascēderūt de thelaa at herla. cherub et ebō et mer: et nō potuerūt indicare domū p̄m suoꝝ et semē suū: vtrū ex israel eēnt. filij balaia. filij thobia. filij nechoba: sexcētiūquāgintaduo. Et de filiis sacerdotū. filij obia. filij accos. filij bersallai qui accepit de filiabo berzallai galaditidis uxore: et vocat̄ ē noīe eoz. Hi qui fuerūt scripturā genealogie sue et nō inuenerūt et electi sūt de sacerdotio. Et dixit atherfata eis. ut nō p̄merēt de scō scōꝝ: donec surgeret sacerdos doct̄ atq; p̄fectus. Omnis multitudo qui vn̄ quāquingintaduomiliatrecētisexaginta: exceptis suis eoz et ancill̄ qui erāt septē milia trecētitrigitaseptē: et in ip̄s catores atq; catatrices ducēti. Et eoz sexcētiūtrigintasex: muli eoz ducētiūdragitāquā: cameli eoz quāringētiūtrigintāquā: azini eoz sex milia septingētiūginti. Et de p̄ncipib; p̄m cū ingrederent̄ tēplū dñi qd ē in

ihrlm: sponte obtulerūt in domū dei ad extruēdā eā in loco suo. p̄m vires suas detulerūt impēsas opis. auri solidos quādragintamilia et mille: argēti mnas quāquā milia: et vestes sacerdotales cētū. P̄tauerūt ḡ sacerdotes et leuite et de ip̄lo et catores et ianitores et nathinnei in vrbib; suis: vniuersusq; isrl in ciuitatib; suis.

Capitulum.

.III.

Iamq; venerat mē̄s septim̄ et erāt filij isrl in ciuitatib; suis. Cōgregat̄ ē ḡ ip̄s quasi vir vn̄ in ihrlm: et surrexit iesue fili' iosedech et fr̄es ei' sacerdotes et zorobabel fili' salathiel et fr̄es ei': et edificauerūt altare dei isrl ut offerret in eo olocaustōata: sic sc̄ptū ē in lege moysi viri dei. Collocauerūt at̄ altare dei sup bases suas deterrētib; eos p̄ circuitū ip̄lis erat: et obtulerūt sup illō olocaustū dñō mane et vespere. Fecerūtq; solēnitatē tabnacloꝝ sic sc̄ptū ē: et olocaustū dieb; singul̄ p̄ ordinē p̄m p̄ceptū op̄ diei in die suo: et p̄ hoc olocaustū iuge taz in klis q̄ in vniuersis solēnitatib; dñi qui erāt p̄fecte et in oib; in quib; ultro offerebat̄ mun' dñō. A p̄mo die mē̄s septimi: ceperūtq; offerre olocaustū dñō: porro tēplū dei nōdū fūdatū erat. Dederūt at̄ pecuias latomis et cementariis: cibū q; et potū et oleū sydonijs tyrisq;: ut deferret liq; cedria et libano ad mare ioppē: iuxta qd p̄cep̄at c̄yꝝ rex p̄lap eis. Anno at̄ sc̄do aduentus eoz ad tēplū dei in ihrlm m̄se sc̄do ceperūt zorobabel fili' salathiel et iesue fili' iosedech et filii de fr̄ib; eoz sacerdotes et leuite et oēs qui venerāt de captiuitate in ihrlm: et p̄stituerūt leuitas a viginti annis et sup ut vgeret op' dñi. Stetitq; iesue et filij eius et fr̄es ei'. cedmibel et filij ei' et filij iuda quasi vir vn̄: ut iſtarēt sup eos qui faciebāt op' in tēplo dei. filij benad et filij eoz et fr̄es eoz rū leuite. Fūdato ḡ a cementariis tēplo dñi steterūt sacerdotes in ornatu suo cū tub et leuite filij asaph in cībal: ut laudaret deū p̄man' dō r̄gis isrl. Et p̄cinebāt in ymnis et p̄fessioe dñō qm̄ bon': qm̄ ieternū misericordia ei' sup isrl. Oīs q; ip̄s vociferabāt clamore mag' in laudādo dñm: eoz fūdatū esset tēplū dñi. Plurimi etiā de sacerdotib; et leuitis et p̄cīpes p̄m et seniores qui viderant tēplū p̄m cū fūdatū esset: et hoc tēplum in oculis eoz flebant voce magna: et multi

vociferantes in leticia eleuabant vocē: nec poterat quisq̃ agscere voces clamoris letantiū et vocē fletus ppli. **C**ōmixtim enīz pplus vociferabat clamore magno et vox audiebat pcul. Audierūt aut hostes iude et beniamin qz filij captiuitatis edificarent tēplū dño deo isrl: et accedētes ad zorobabel et ab p̃cipes p̃m: dixerūt eis. **E**dificem⁹ vobiscū: qz ita ut vos q̃rim⁹ deū ṽm. **E**cce nos immolam⁹ victimas a diebo asorabban regis assur q̃ adduxit nos huc. **E**t dixit eis zorobabel et iosue et reliq̃ p̃ncipes p̃m isrl. **N**on est nob⁹ et vobis ut edificem⁹ domū deo n̄ro: sed nos ipsi soli edificabim⁹ deo n̄ro: sicut p̃cepit nob⁹ c̃yrus rex psaz. **F**actū est igi⁹ ut ppl⁹ t̄re impēdiret man⁹ ppli iude: et turbaret eos ī edificādo. **C**onduxerūt aut aduersus eos psiliatores: ut destruerēt psiliū eoz. om̃ib⁹ diebo c̃yri regis psaz: et vsqz ad regnū darij regis persarum.

Capitulum . III.

In regno aut assueri ip̃e est artaxerxes. in p̃ncipio regni ei⁹ sc̃pserūt accusationē aduersus hitatores iude et hierl̃m. **E**t ī diebo artaxerx scripsit besellā mitribates et thabeel: et reliq̃ q̃ erāt in psilio eoz ad artaxersem regez psaz. **E**p̃la aut accusatōis scripta erat syriace: et legebat̃ smone syro. **R**eu beelthee et sansia scriba scripserūt ep̃laz vnā de hierusalē artaxerxi regi huiuscemōi. **R**eum beelthee et sansia scriba et reliq̃ psiliatores eoz d̃ynei et arphasathei. therphalei. arphasei. herchuei. babilonij. susannachei. d̃yei et elamite et ceteri de gētib⁹ q̃s t̄nstulit assennaphar magn⁹ et glosus et hitare eas fecit ī ciuitatib⁹ samarie et ī reliq̃s regionib⁹ t̄ns flumē in pace. **H**oc ē exēplar ep̃le quā miserūt ad eū. **A**rtaxerxi regi: **S**ui tui viri q̃ sūt t̄ns flumiū salutē dicūt. **N**otū sit regi: qz iudei q̃ ascēderūt a te ad nos venerūt in hierl̃m ciuitatē rebellē et pessimā quā edificāt extruētes muros ei⁹ et parietes p̃ponētes. **N**ūc igi⁹ notum sit regi: qz si ciuitas illa edificata fuerit et muri ei⁹ instaurati: tributū et vectigal et ānuos reddit⁹ n̄ dabūt et vsqz ad r̄ges hec noxa pueiet. **N**os g̃ mēores sal⁹ qd̃ in palatio p̃medim⁹: qz lesiones regis videre nephas ducim⁹: idcirco misim⁹ et nūciauim⁹

regi: ut recēseas ī libris h̃ystoriarū p̃m tuoz et inuenies scriptū in p̃mētarijs et scies qm̃ v̄bs illa v̄bs rebellē et nocēs r̄gib⁹ et puicij⁹: et bella p̃citāt ī ea ex diebo ātiq̃s q̃obz et ciuitas illa destructa ē. **N**ūciauim⁹ nos r̄gi: qm̃ si ciuitas illa edificata fuerit et muri ipsi⁹ instaurati: possessionē t̄ns flumiū n̄ hēbis. **E**lerbū misit rex ad reū beelthee et sansiaz scribā et ad r̄liq̃s q̃ erāt in psilio eoz hitatores samarie et ceteris t̄ns flumiū: salutē dicēs et pacē. **A**ccusatō quā misistis ad nos manifeste lecta ē corā me: et a me p̃ceptū ē et recēsuert: inuenerūtqz qm̃ ciuitas illa a diebo ātiq̃s aduersū r̄ges rebellat: et seditōes et p̃lia p̃citant ī ea. **N**am et r̄ges fortissimi erāt in hierl̃m q̃ et d̃nati sūt oī r̄gioni q̃ t̄ns flumiū ē. **T**ributū q̃ et vectigal et r̄ddit⁹ accipiebāt. **N**ūc g̃ audite sansiaz ut phibeatis viros illos: et v̄bs illa n̄ edificet: donec si forte a me iussū fuerit. **E**litete ne negligēt hoc impleatis et paulatī creseat malū p̄t reges. **I**taqz exēplū edicti artaxerx r̄gis lectū ē corā reū beelthee et sansia scriba et psiliarijs eoz: et abierūt festini ī hierl̃m ad iudeos et phibuērūt eos ī brachio et robore. **T**ūc inēmissū ē op⁹ dom⁹ d̃ni ī hierl̃m et n̄ fiebat vsqz ad annū sc̃dm r̄gni darij r̄gis psaz. **Ca. V.**

Prophetauerūt at agge⁹ p̃pha et zacharias fili⁹ addo: p̃phantes ad iudeos q̃ erāt ī iudea et hierl̃m ī noīe dei isrl. **T**ūc surrexit zorobabel fili⁹ salathiel et iosue fili⁹ iosedech et ceperūt edificare tēplū d̃ni ī hierl̃m: et cū eis p̃phe dei adiunātes eos. **I**n ip̃o at tpe veit ad eos thatānai q̃ erat dux t̄ns flumē et starbuzānai et psiliarij eoz sicqz dixerūt eis. **Q**uis dedit vob⁹ psiliū ut domū hāc edificaretis et muros ei⁹ instauraretis? **A**d qd̃ r̄ndim⁹ eis: q̃ eēnt noīa hoīm auctoz edificatōis illius. **O**culus at dei eoz fact⁹ ē sup senes iudeoz: et n̄ potuerūt inhibere eos. **P**lacuitqz ut res ad dariū referret et tūc satisfacerēt aduersus accusationē illā. **E**xēplar ep̃le quā misit thatānai dux regionis t̄ns flumē et starbuzānai et psiliatores ei⁹ aphasathei q̃ erāt t̄ns flumē: ad dariū regē. **S**ermonē quē miserāt ei sic script⁹ erat. **D**ario r̄gi pax oīs. **N**otū sit regi isse nos ad iudeā prouinciā ad domū dei magni q̃ edificat lapide impolito et ligna ponūt in

parietibus: opusque illud diligenter extruere
et crescit in manibus eorum. Interrogauimus
ergo senes illos: et ita diximus eis. Quis de-
dit vobis potestatem ut domum hanc edificaretis: et
muros hos instauraretis? Sed et nomina eorum
quaesiuimus ab eis ut nuntiarem tibi: scripsi-
musque nomina eorum viros qui sunt principes in eis.
Ihuiscemomai autem simeonem respondit nobis dicen-
tes. Nos sumus serui dei celi et terre et edifica-
mus templum quod erat extructum ante hos annos
multos. Quod rex israel magnus edificauerat et
extruxerat. Postquam autem ad iracundiam prouoca-
uerit presens noster deus celi tradidit eos in manus
nabuchodonosor regis babilonis chaldei:
domum quam hanc destruxit: et populum eius transiit
in babilonem. Anno autem primo cyri regis ba-
bilonis cyrus rex proposuit edictum: ut domus
dei edificaretur. Nam et vasa templi dei aurea
et argentea quam nabuchodonosor tulerat de
templo quod erat in iherusalem et asportauerat ea in
templum babilonis protulit cyrus rex de templo
babilonis: et data sunt sasabasar vocabulo
quem et principem constituit: dixitque ei. Dec va-
sa tolle et vade: et pone ea in templo quod est in
iherusalem: et domus dei edificetur in loco suo. Tunc
itaque sasabasar ille venit et posuit fundamenta
templi dei in iherusalem: et ex eo tempore usque nunc e-
dificatur et necdum completum est. Nunc ergo si videris
regi bonum recenseat in bibliotheca regis que
est in babilone: utrum nam a cyro rege iussum
fuerit ut edificaretur domus dei in iherusalem: et
voluntatem regis super hac re mittat ad nos.

Capitulum .VI.

Quoniam bari rex precepit: et recesserunt
in bibliotheca librorum qui erant repo-
siti in babilone: et inuentus est in ecba-
thanis quod est castri in medena puincia volu-
men unum talique scriptum erat in eo prometeri.
Anno primo cyri regis. Cyrus rex decreuit
ut domus dei edificaretur quam est in iherusalem in loco
ubi immolant hostias: et ut ponant funda-
menta supportantia altitudinem cubitorum sex-
ginta et latitudinem cubitorum sexaginta: or-
dines de lapidibus ipolitibus tres: et sic ordines
de lignis novis. Sumptus autem de domo regis
dabunt. Sed et vasa templi dei aurea et argen-
tea quam nabuchodonosor tulerat de templo
iherusalem et attulerat ea in babilonem reddant et
referant in templum iherusalem in locum suum: qui et posi-
ta sunt in templo dei. Nunc ergo thatanai dux re-

gionis qui est fons flumen et starbuzanai et psi-
liarij vni arpharsathe qui estis fons flumen
percul recedite ab illis et dimittite fieri templum
dei illud a duce iudeorum et a senioribus eorum: et
domus dei illa edificetur in loco suo. Sed et a
me preceptum est quod oporteat fieri a presbiteris iu-
deorum illis ut edificetur domus dei: scilicet ut de ar-
cha regis id est de tributis qui dantur de regione
fons flumen studiose sumptus dent viris illis: ne
forte impediantur opus. Quod si necesse fuerit et
vitulos et agnos et hedos in holocaustum deo ce-
li. frumentum. sal. vinum et oleum secundum ritum sacer-
dotum qui sunt in iherusalem de eis per singulos dies.
ne sit in aliquo quironia: et offerant oblationes
deo celi: orationesque pro vita regis et filiorum eius. A
me ergo positum est decretum: ut omnis homo qui hanc mu-
tauerit iussionem tollat lignum de domo ipsius
et erigat et perfingat in eo. domus autem eius publi-
cet. Deus autem qui habitare fecit nomen suum ibi:
dissipet omnia regna: et populum qui extiterit ma-
num suam ut repugnet: et dissipet domum dei il-
lam quam est in iherusalem. Ego bari statui decretum:
quod studiose impleri volo. Igitur thatanai
dux regionis fons flumen et starbuzanai: et psi-
liarij eius secundum quod preceperat rex cyrus sic diligenter
executi sunt. Seniores autem iudeorum edifica-
bant: et perspabant iuxta prophetias aggei prophete
et zacharie filij abdo. Et edificauerunt et con-
struxerunt iubente deo israel: et iubente cyro et ba-
rio et artaxerxe regibus persarum: et compleuerunt
domum dei istam: usque ad diem tercium mensis abar
qui est annus sextus regni dario regis. Fecerunt autem fi-
lij israel sacerdotes et leuitae: et reliqui filii fons
missionis: dedicationem domus dei in gaudio
et obtulerunt in dedicatione domus dei vitulos cen-
tum. arietes ducentos. agnos quingentos. hircos
centum pro peccato toti israel duodecim iuxta
numerum tribuum israel. Et statuerunt sacerdotes in
ordinibus suis et leuitae in vicibus suis super opera
dei in iherusalem: sicut scriptum est in libro moysi.
Fecerunt autem filii fons missionis pascha quartade-
cima die mensis primi. Purificati enim fuerant
sacerdotes et leuitae quasi unus: omnes mundi ad im-
molandum pascha universi filii fons missionis.
et fratribus suis sacerdotibus et sibi. Et prometerunt
filii israel qui reuersi fuerant de fons missionis et
omnes qui se separauerant a coniunctione gentium terre
ad eos: ut quererent dominum deum israel. Et fecerunt
solennitatem azimorum septem diebus in leticia
quam letificauerat eos dominus: et prouertat cor
regis assur ad eos: ut adiuuaret manus eorum

in opere domus dñi dei isrl. **Capi. VII.**

Dicitur hec aē verba in regno artar-
persis r̄gis p̄sap: esdras fili⁹ sara-
ie. filij azarie. filij helchie. filij sel-
lū. filij sadoch. filij achitob. filij amarie. fi-
lij azarie. filij maraioth. filij zaraie. filij o-
zi. filij bocci. filij abisue. filij finees. filij ele-
azar. filij aaron sacerdotis ab initio: ipse
esdras ascendit de babilone: et ipse scriba
velox in lege moysi quam dñs deus dedit
isrl. Et dedit ei rex p̄m manū dñi dei eius
bonā sup eū: oēs petitōnē ei⁹. Et ascēderūt
de filiis isrl. et de filiis sacdotū. et de filiis
leuitar. et de cātorib⁹. et de ianitorib⁹. et de
nathinneis: i hierl̄m āno septimo artar-
persis regis: et venerūt i hierl̄m mēse q̄nto
ipse ē ann⁹ septim⁹ regis. Quia i p̄rio die
mens̄ p̄mi: cepit ascendere de babilone: et in
p̄rio die mēsis quiti venit i hierl̄m: iuxta
manū dei sui bonā sup se. Esdras aē pavit
cor suū: ut investigaret legē dñi: et faceret
et doceret i isrl p̄ceptū et iudiciū. Hoc ē aē
exēplar eplē edicti: qd dedit rex artarper-
ses esdre sacerdoti: scribe erudito in ser-
monib⁹ et p̄ceptis dñi: et ceremonijs ei⁹ in
isrl. Artarxes rex regū: esdre sacerdoti
scribe legis dei celi doctissimo: salutem. A
me decretū ē: ut cuiq⁹ placuerit i r̄gno
meo de p̄plo isrl et de sacerdotib⁹ ei⁹ et de
leuitis ire in hierl̄m: tecū vadat. A facie
enī regis: et septē p̄siliator ei⁹ missus es
ut visites iudeā et hierl̄m in lege dei tui q̄
est i manu tua: et ut feras argentū et aux
qd rex et p̄siliatores ei⁹ spōte obtulerūt deo
isrl: cui⁹ in hierl̄m tabnaculū ē. Et omne
argentū et aux: qd cūq⁹ iueneris i uniuersa
puicia babilonis: et p̄pls offerre volue-
rit: et de sacerdotib⁹ q̄ spōte obtulerūt do-
mū dei sui q̄ est in hierl̄m libere accipe: et
studiose eme de hac pecuīa vitulos. arietes
agnos et sacrificia et libamīa eor⁹. et offer ea
sup altare tēpli dei v̄i qd est i hierl̄m. Sz
et si qd tibi et fr̄ib⁹ tuis placuerit de reliq⁹
argēto et auro ut faciatis iuxta volūtatez
dei v̄i facite. Quia q̄ dant tibi in mīste-
riū dom⁹ dei tui: ē de i p̄spectu dei i hierl̄m
Sz et cetera q̄b⁹ op⁹ fuerit i domo dei tui:
q̄ntūcūq⁹ necesse ē ut expendas: dabis de
thezauro et de fisco regis: et a me. Ego ar-
tarxes rex statui atz decreui oībo custo-
dib⁹ arche publice q̄ sūt ēns flumē: ut qd-

cūq⁹ pecierit a vob⁹ esdras sacdos scriba
legis dei celi. absq⁹ mora detis. vsq⁹ ad ar-
gēti talēta centū. et vsq⁹ ad frumti choros
cētū. et vsq⁹ ad vini bathos cētū. et vsq⁹ ad
bathos olei cētū: sal vō absq⁹ mīsurā. Omē
qd ab ritū dei celi ptinet: tribuat diligē-
ter i domo dei celi: ne forte irascat p̄t rez
gnū r̄gis et filior ei⁹. Quob⁹ q̄ notū facim⁹
de uniuers⁹ sacdotib⁹ et leuitis. cātorib⁹. et
ianitorib⁹. nathinneis et mīstris dom⁹ dei
hui⁹: ut vectigal et tributū et annonas. nō
hēatis p̄tate iponēdi sup eos. Tu aē esdra
p̄m sapiāz dei tui q̄ est i manu tua p̄stitue
iudices et p̄sides: ut iudicēt oī p̄plo q̄ ē ēns
flumē. hīs videlz q̄ nouerūt legē dei tui sz
impitos docete libere. Et oīs qui nō fecerūt
legē dei tui et legē regis diligēter: iudiciūz
erit d eo siue i mortē siue i exiliū siue i p̄tē
natōez substantie ei⁹: l̄ certe i carcerē. Dñs
dicit⁹ dñs de⁹ p̄m nr̄oz q̄ dedit hoc i corde
r̄gis: ut glorificarz domū dñi q̄ ē i hierl̄m
et i me inclinauit misericordiaz suā corā rege et
p̄siliatorib⁹ ei⁹ et uniuers⁹ p̄ncipib⁹ regis
potētib⁹. Et ego p̄fortat⁹ maū dñi dei mei
q̄ erat i me: p̄gregaui de isrl p̄ncipes qui
ascēderūt mecū. **Capituluz. VIII.**

Dicitur g p̄ncipes familiāz et gene-
alogia eor⁹ q̄ ascēderūt mecū in regē
artarper⁹ regis de babilōe. De fi-
liis finees: gersō. De filiis ythamar: dani-
el. De filiis dauid: ach⁹. De filiis sechenie
et de filiis pharos zacharias: et cū eo nūera-
ti sūt viri centūq̄nq̄ginta. De filiis phet-
moab. helioenai fili⁹ azaree et cū eo ducētī
viri. De filiis sechenie fili⁹ ezechiel et cū eo
trecētī viri. De filiis addan. nabeth fili⁹
ionathan: et cū eo q̄nq̄ginta viri. De filiis
phalē: ysaías fili⁹ athalie et cū eo septua-
gita viri. De filiis saphacie. zebedia fili⁹
michael: et cū eo octogita viri. De filiis io-
ab. obedias fili⁹ iheihel. et cū eo ducētī decēz
et octo viri. De filiis salomith. fili⁹ iosphie
et cū eo cētū sexagita viri. De filiis belbai.
zacharias fili⁹ belbai: et cū eo viginti octo
viri. De filiis ezeab. iohānan fili⁹ ezechā:
et cū eo centū decē viri. De filiis adonias
q̄ erāt nouissimi: et hec noīa eor⁹. heliphe-
let et heihel et samaias. et cū eis sexagita vi-
ri. De filiis beggui: vthai et zachur: et cū
eis septuaginta viri. P̄gregaui aut eor⁹
ad fluiū q̄ decurrit ad haūa. et māsīm⁹

ibi tribo diebo. Quesiuiq; in populo et in sacerdotibus de filiis leui: et non inueni ibi. Ita quod misi eliezer et ariel et semea et helnatha et arib et alter helnatha et natha et zacharia et mosolla. principes et iocantes et helnatha sapientes: et misi eos ad helbo qui est primus in casphie loco. Et posui in ore eorum verba que loquerentur ad addon et ad fratres eius nathaneos in loco casphie: ut abducerent nos ministros domus dei nostri. Et abduxerunt nos per manum dei nostri bona super nos viz. doctissimum: de filiis mooli. filij leui. filij israel: et sarabia et filios eius viginti et fratres eius decem et octo: et asabiā et cum eo ysaiā de filiis merari: fratresque eius et filios eius viginti. Et de nathaneis: quos dederat dō et principes ad misteria leuitarum: nathaneos ducetos viginti. Omnes hijs suis nominibus vocabantur. et predicavi ibi ieiunium iuxta fluuiū adbaua: ut affligeremur coram domino deo nostro: et peteremus ab eo viam rectam nobis et filiis nostris: vniuersaque substantie nostre. Erubui enim petere regē. auxiliū et equos qui defenderent nos ab inimico in via: quia dixeramus regi. Manus dei nostri est super omnes qui circumstant eum in bonitate: et imperium eius. et fortitudo eius. et furor super omnes qui derelinquunt eum. Ieiunauimus autem et rogauimus deum nostrum per hoc: et euenit nobis prosperare. Et separavi de principibus sacerdotum duodecim. sarabia et asabiā: et cum eis de fratribus eorum decem. Appedique eis argentum et auxilium: et vasa perfecta domus dei nostri: que obtulerat rex et consiliatores eius et principes eius: vniuersusque israel eorum qui inuenti fuerant. Et appedi in manibus eorum argenti talenta sexcenta quinquaginta: et vasa argentea centum: auri centum talenta: et crateres aureos viginti qui habebant solidos millenos: et vasa eris fulgentis optimi duo pulchra ut auxilium. Et dixi eis. Elos sancti domini et vasa sancta: et argentum et auxilium quod sponte oblatum est domino deo patri nostro. Vigilate et custodite: donec appedatis coram principibus sacerdotum et leuitarum: et ducibus familiarum israel in iherusalem: in thesaurum domus domini. Susceperunt autem sacerdotes et leuite populum argenti et auri et vasorum: ut deferrent iherusalem in domum dei nostri. Promouimus ergo a flumine adbaua xij. die mensis primi: ut pergeremus iherusalem. Et manus dei nostri fuerit super nos: et liberauit nos de manu inimici et insidiatoris in via. Et venimus iherusalem: et mansimus ibi diebus tribus. Die autem quarta appensum est argentum et auxilium et vasa in domo

dei nostri per manum remoth filij vrie sacerdotis et cum eo eleazar filius phinees: cumque eis iosabab filius iosue et noabaia filius benoi leuite iuxta numerum et populum omnium. Descriptumque est omne pondus in tempore illo. Deb et qui venerant de captiuitate filij transmigrationis obtulerunt oleum caustomata deo israel vitulos. xij. per omne populum israel: arietes. xcvi. agnos. lxxvij. hircos pro peccato. xij: omnia in olocaustum domino. Dederunt autem edicta regis sacerdotibus qui erant de conspectu regis et ducibus trans flumen: et eleuauerunt populum et domum dei. **Capi. IX.**

Postquam autem hec completa sunt: accesserunt ad me principes dicentes. Non est separatim populus israel et sacerdotes et leuite a populo terrarum: et de abominationibus eorum: chanaanem videlicet et ethei. pheresei et iebusei: et ammonitarum et moabitarum et egiptorum et amoritarum. Tulerunt enim de filiabus eorum sibi et filiis suis uxores: et permiscuerunt seminem sanctum cum populo terrarum. Manu etiam principum et magistratum fuit in transgressione hac prima. Cumque audissemus sermonem istum. scindi pallium meum et tunicam et euelli capillos capitis mei et barbe et sebi merces. Conueniunt autem ad me omnes qui timebant verbum dei israel: per transgressione eorum qui de captiuitate venerant et ego sebi tristis usque ad sacrificium vespertinum. Et in sacrificio vespertino surrexi de afflictione mea: et scisso pallio et tunica curuaui genua mea et expaui manu mea ad dominum deum meum: et dixi. Domine meus profundus et erubescio leuare faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostre multiplicatae sunt super caput nostrum: et delicta nostra creuerunt usque ad celum a diebus primis nostrorum. Sed et nos ipsi peccauimus: quoniam usque ad diem hunc: et in iniquitatibus nostris edificati sumus: ipsi et reges nostri et sacerdotes nostri in malis regum terrarum: et in gladio et in captiuitate et in rapina et in perfusionibus vultus: sicut et die hac. Et nunc quasi pax et ad momentum facta est de peccatio nostra apud dominum deum nostrum: ut dimitterentur nobis reliquie et daretur pax illi in loco sancto eius: et illuminaret oculos nostros deus noster: et daret nobis vitam modicam in fuitute nostra quia serui sumus: et in fuitute nostra non dereliquit nos deus noster: et inclinauit super nos misericordiam coram regem persarum: ut daret nobis vitam et subliaret domum dei nostri: et extrueret solitudines eius: et daret nobis spem in iuda et iherusalem. Et nunc quod dicemus domine deus noster per hec: Quia dereliquimus mandata

tua que precepisti in manu seruoꝝ tuoruꝝ
 pphaz dicens. Terra ad quaꝝ vos ingredi-
 mini ut possideatis ea terra immunda est
 iuxta immundiciaꝝ pphoꝝ ceteraruꝝq; terraz
 abominationibꝝ eoꝝ q̄ repleueruꝛ ea ab ore
 usq; ad os iꝛ incoꝛnatõe sua. Nũc ḡ filias
 vꝛas ne detis filijs eoꝝ et filias eoꝝ ne ac-
 cipiatis filijs vꝛis: et n̄ q̄ratis pacẽ eoꝝ et
 p̄spitate eoꝝ usq; in eternũ: ut coꝛtemi
 et comedatis q̄ bona sũt t̄re: et heredes ha-
 beat filios vꝛos usq; iꝛ seclm. Et p̄ oĩa
 q̄ veneruꝛ sup nos iꝛ opibꝝ nꝛis pessimis et
 in delicto nꝛo maḡ: q̄ tu deꝛ nꝛ liberaſti
 nos de iniquitate nꝛa et dedisti nob̄ salutem
 sicut eꝛ hodie: ut n̄ reuertermur et irrita fa-
 ceremꝛ maꝛdata tua. neq; m̄rimonia iũge-
 remꝛ cũ p̄lis abominatõnuꝝ istaz. Nũq̄b
 iratꝛ es nob̄ usq; ad p̄sumatõeꝝ: ne dimit-
 teres nob̄ r̄liq̄as ad salutẽ. Dñe deꝛ isrl̄ iu-
 stꝛ es tu: qm̄ derelicti sumꝛ q̄ saluaremur
 sicut die hac. Ecce corā te sumꝛ in delicto
 nꝛo. Non enĩ stari p̄t corā te sup hoc.

Capitulum.

X.

Et ḡ orāte esdra et implorate deũ et
 flēte et iacēte añ tēplũ dei: collectꝛ
 eꝛ ad eũ de isrl̄ cetꝛ ḡndis nimis. vi-
 roꝝ. m̄lieꝝ et puerorꝝ. Et fleuit p̄lis m̄lto
 fletu. Et r̄ndit sechenias filiꝛ ibehiel de fi-
 lijs belā: et dixit esdre. Nos p̄uaricati su-
 mus iꝛ deũ nꝛm: et duximꝛ vꝛores alienige-
 nas de p̄lis terre. Et nũc si eꝛ penitẽtia in
 isrl̄ sup hoc: pcutiamus sedus cũ dño deo
 nꝛo: ut piciamꝛ vniuersas vꝛores et eos q̄
 de h̄ijs nati sũt. Juxta volũtatẽ dñi et eoꝝ
 qui timēt p̄ceptũ dñi dei nꝛi: fm̄ legẽ fiat.
 Surge: tuũ eꝛ discernere: nosq; erimꝛ tecũ
 coꝛfortare et fac. Surrexit ḡ esdras et adiu-
 rauit p̄ncipes sacerdotũ et leuitaz et om̄ez
 isrl̄: ut facerēt fm̄ v̄bũ hoc. et iurauerũt. Et
 surrexit esdras añ domũ dei et abiit ad cu-
 biculũ iohannā filij eliazib: et ingressus eꝛ il-
 luc. Danẽ n̄ p̄medit: et aquā n̄ bibit. Luge-
 bat ei t̄nsgressiõe eoꝝ q̄ venerāt d̄ capti-
 uitate. et missa eꝛ vox iꝛ iuda et iꝛ hierl̄m oĩbo
 filijs t̄nsmiḡtionis: ut p̄gregarenũ in hie-
 rusalẽ: et oĩs q̄ nō venerit iꝛ tribo diebo iux-
 ta p̄siliũ p̄ncipũ et senioꝝ: auferet vni-
 uersa substātia eius: et ip̄e abiciet de cetũ
 t̄nsmiḡratõis. Coꝛuenerũt igitꝛ oĩs viri iu-
 da et beniamĩ in hierl̄m tribo diebo. ip̄se eꝛ
 m̄s nonꝛ: vicesima die m̄sis: et sedit oĩs

ip̄lus in platea domꝛ dei tremētes p̄ p̄cto
 et pluuijs: et surrexit esdras sacerdos et di-
 xit ad eos. Vos trangressi estis et duxistis
 vꝛores alienigenas: ut adderetis sup deli-
 ctũ isrl̄. Et nũc date p̄fessionẽ dño deo pa-
 trũ vꝛoꝝ et facite placitũ eiꝛ: et sepamini a
 p̄lis t̄re: et ab vꝛoribꝝ alienigenis. Et r̄n-
 dit vniuersa multitudo: dixitq; voce ma-
 gna. Juxta verbũ tuũ ad nos sic fiat. Ele-
 rũtũ q̄ p̄lis m̄ltus eꝛ: et tēpꝛ pluuiẽ: et n̄ su-
 stinemꝛ stare foris: et opus n̄ est diei vniꝛ
 vel duorꝝ: vehementẽ q̄ppe peccauimꝛ iꝛ ser-
 mone isto: p̄stituanẽ p̄ncipes in vniuersa
 m̄ltitudĩe: et oĩs in ciuitatibꝝ nꝛis q̄ duxe-
 rũt vꝛores alienigenas veniāt iꝛ t̄pibꝝ sta-
 tutis: et cũ h̄ijs seniores p̄ ciuitatẽ iꝛ ciuita-
 tẽ et iudices eiꝛ: donec auertatꝛ ira dei nꝛi
 a nob̄ sup peccato hoc. Igitꝛ ionathā filiꝛ
 asabel et iaasia filiꝛ thecũe: steterũt sup hoc
 et mosollā et sebethai leuites adiunuerũt eos.
 Fecerũtq; sic filij t̄nsmiḡratõis. Et abierũt
 esdras sacerdos et viri p̄ncipes familiarũ
 in domos p̄m suorꝝ: et oĩs p̄ nomia sua: et
 sederũt in die p̄rio m̄sis decimi: ut q̄rerent
 rem. Et p̄sumati sũt oĩs viri qui duxerũt
 vꝛores alienigenas: usq; ad diẽ p̄mā m̄s̄
 primi. Et inuēti sũt de filijs sacerdotũ qui
 duxerũt vꝛores alienigenas: d̄ filijs iosue
 filij iosedech et f̄res eiꝛ maasia et eliezer et
 iarib et godolia. Et dederũt manus suas: ut
 eicerēt vꝛores suas: et p̄ delicto suo arietẽ
 de ouibꝝ offerret. Et de filijs ēmer. ananĩ et
 zebedia. Et de filijs arim. maasia et helia et
 semeia. iehibel et ozias. Et d̄ filijs p̄bessur.
 helioenai. maasia. ysmabel. nathanael. io-
 sabeth et helefa. Et de filijs leuitaz: iosa-
 beth et semei et celaia. ip̄e est calithapha-
 thia. iuda et eliezer. Et de cātoribꝝ eliasub
 Et de ianitoribꝝ: sellũ et thelem et vri. Et ex
 isrl̄. de filijs phares: reemia et ezia et mel-
 chia et miamim et eliezer et melchia et bana-
 ea. Et de filijs elā: mathania. azarias et ie-
 hibel et abdi et ierimoth et helia. Et d̄ filijs
 zethua: helioenai. eliazub. nathania et ihe-
 rimuth et abeth et aziza. Et de filijs bebai:
 iohānan. anania. zebbai. athalia. Et de fi-
 lijs beni: mosollam et melluth et adaia.
 iasub et saal. et ramoth. Et de filijs p̄bet-
 moab: edna et chalaal. banaias et maazi-
 as. mathanias. beselehel. bennui et manaf-
 se. Et de filijs erez: eliezer. iesue. melchias.

semeias. symeon. beniamin. moloth. samarias. Et de filiis asan. mathanai. mathathet. azabeth. elipheleth. iermai. manasses semei. De filiis bani. maadi. amra. et burel baneas. et badaias. cheliau. bannia. marimuth. et heliasib. mathanias. mathanai. et iasi. et sarrai. et bani. et bennui. semei. et salmias. et nathan. et abaias. mechne. dabai. syasai. sarai. et ezrel. et selemau. et seme-
ria. sellum. amaria. ioseph. De filiis nebuli abiehel. mathatias. zabeth. zabina. ieddu iobel. et banaya. Omnes hi accipiant uxores alienigenas: et fuerunt ex eis mulieres que peperant filios.

Explicit lib primus esdre. Incipit liber Neemie que est esdre secundus. Cap. I.

Uerba Neemie filij helchie. Et factus est in mense casleu: anno vicesimo: et ego eram in susis castro. Et venit ad me anani unus de fratribus meis: ipse et viri iuda: et interrogavi eos de iudeis: qui remanserant et superant de captivitate et de iherusalem. Et dixerunt michi. Qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia. in afflictione magna sunt et in opprobrio: et murus iherusalem dissipatus est: et porte eius robuste sunt igni. Tuncque audissem verba huiusmodi. sedi et flevi: et luxi diebus multis: et ieiunabam et orabam ante faciem dei celi: et dixi. Queso domine deus celi fortis magne atque terribilis: qui custodis pactus et misericordiam cum hijs qui te diligunt et custodiunt mandata tua: fiant aures tue auscultantes: et oculi tui aperti: ut audias orationem servi tui quam ego oro coram te hodie nocte et die: pro filiis israel servis tuis: et prostabo pro peccatis filiorum israel quibus peccaverunt tibi. Et ego et domus patris mei peccavimus vanitate seducti sumus: et non custodimus mandatum et ceremonias et iudicia: que precepisti moysi famulo tuo. Memento verbi quod mandasti moysi seruo tuo dicens. Cum transgressi fueritis ego dispo nam vos in populos: etsi revertamini ad me et custoditis precepta mea et faciat is ea: etiamsi abducti fueritis ad extrema celi inde congregabo vos: et reducam in locum quem elegi: ut habitaret nomen meum ibi. Et ipsi fui tui et

populus tuus quem redemisti in fortitudine tua magna: et in manu tua valida. Obsecro domine: sit auris tua attendens ad orationem servi tui et ad orationem suorum tuorum qui volunt timere nomen tuum: et dirige servum tuum hodie: et da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincerna regis.

Capitulum.

II.

Actum est autem in mense nisan: anno vicesimo artaxerxis regis: et vinum erat ante eum. Et levavi vinum et dedi regi: et erat quasi languidus ante faciem eius. Dixitque mihi rex. Quare vultus tuus tristis est: cum te egrotum non videam? Non est hoc frustra: sed malum nescio quid in corde tuo est. Et timui valde ac nimis: et dixi regi. Rex in eternum vive. Quare non mereat vultus meus: quia civitas domus sepulchrorum patris mei deserta est: et porte eius robuste sunt igni. Et ait mihi rex. Pro qua re postulas? Et oravi deum celi: et dixi ad regem. Si videtur regi bonum: etsi placet servo tuus ante faciem tuam: ut mittas me in iudeam obsecro ad civitatem sepulchri patris mei: et edificabo eam. Dixitque mihi rex: et regina que sedebat iuxta eum. Quis ad quod tempus erit iter tuum: et quando reverteris? Et placuit ante vultum regis: et misit me. Et constitui ei tempus: et dixi regi. Si regi videtur bonum. epulas det mihi ad duces regionis trans flumen: ut educant me donec veniam in iudeam: et epulas ad asaph custodem saltus regis: ut det mihi litteras: ut tegere possim portas templi turres. domusque et muros civitatis: et domus quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex iuxta manum dei mei bonam mecum. Et veni ad duces regionis trans flumen: dedi que eis epulas regis. Miserat autem rex mecum principes militum: et equites. Et audierunt sanaballath. oronites et tobias filius amanites et tristati sunt afflictione magna: quod videret homo qui quereretur prospicitur filiorum israel. Et veni iherusalem: et eram ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et viri pauci mecum: et non indicavi cuiquam quod dominus dedisset in corde meo ut facerem in iherusalem: et iumentum non erat mecum nisi asinus cui sedebam. Et egressus sum per portam vallis nocte et ante fontem dracois et ad portam stercoreis: et considerabam murum iherusalem dissipatum: et portas eius prolapsum igni. Et transivi ad portam fontis et ad aqueductum regis: et non erat locus iumento cui sedebam: ut transiret. Et ascendi per torrentem nocte: et considerabam murum

et reuersus veni ad portas vallis et rebiij. **A**gratus aut nesciebāt q̄ abissem: aut q̄d ego facerē. Sed et iudeis et sacerdotibz et optimatibz et mgratibz et reliqs q̄ faciebāt op̄: vsqz ad id loci nihil indicaueraz. Et dixi eis. Vos nostis afflictionē in qua sumus: qz hirlm des̄ta ē: et porte eius psu- pte sūt igni. Venite et edificemus muros hierlm et n̄ sim? vlē opprobriū. Et indicaui eis manū dei mei qd̄ eēt bona mecū: et v̄ba regis q̄ locutus ē mihi: et aio. Surgamus: et edificemus. Et p̄fortate sūt man? eoz ī bono. Audierūt at̄ sanaballath oro- nites et thobias seruus amanites et gosen. arabs: et subsannaueūt nos et despererūt. dixerūtqz. Que ē hec res quā fecistis? Nūq̄d p̄ regē vos rebellatis? Et reddidi eis ser- monē: dixiqz ad eos. De? celi ipse nos iu- uat: et nos fui eius sumus. Surgam?: et edificem?. Vobis at̄ nō est pars et iustitia et memoria in hierlm.

Capitulum. III.

Et surrexit eliasib sac̄dos magn?: et fr̄es ei? sacerdotes: et edificaue- rūt portā gregis. Ipsi sc̄ificauerūt eā: et statuerūt valuas ei?: et vsqz ad turri- cētū cubitoz sc̄ificauerūt eā: vsqz ad tur- rim ananehel. Et iuxta eū edificaueūt vi- ri hiericho: et iuxta eos edificauit zachur fili? amri. Portā at̄ pisciū edificaueūt filij asanaa ipi t̄xerūt eā et statuerūt valuas ei? et seras et vectes. Et iuxta eos edificauit marimuth: fili? vrie. filij accus. Et iuxta eū edificauit mosollā fili? barachie filius mesezebel. Et iuxta eū edificauit saboch fi- li? baana. Et iuxta eū edificaueūt thecue- ni. Optimates at̄ eoz n̄ supposuerūt colla sua: in ope dñi dei sui. Et portā veterē edi- ficauerūt ioiaba fili? phasea et mosollā fi- li? besobia: ipsi t̄xerunt eā et statuerunt valuas eius et seras et vectes. Et iuxta eos edificauerūt melchias. gabaonites et iabbō merōathites. viri de gabaon et ma- spha: p̄duce q̄ erat ī regiōe t̄ns flumē. Et iuxta eū edificauit ozziel fili? azaria: auri- fer. Et iuxta eū edificauit ananias filius pigmetarij: et diuiserūt hierlm vsqz ad mu- rū platee latioris. Et iuxta eū edificauit raphaia fili? abur p̄nceps vici hierlm. Et iuxta eū edificauit ieiada fili? aromath: p̄tra domū suā. Et iuxta eū edificauit ac-

chus fili? asebonie. Mediā p̄tē vici edifica- uit melchias fili? herē et asub fili? phetmo- ab et turrim furnoz. Et iuxta eos edifica- uit sellū fili? aloes: p̄nceps medie ptis vici hirlm: ipse et fili? ei?. Et portā vall' edifica- uit annun et hitatores zanoe: ipi edificaue- rūt eā: et statuerūt valuas ei? et seras et ve- ctes: et mille cubitos ī muro vsqz portā ster- q̄linij. Et portā sterq̄linij edificauit melch- ias fili? rechab p̄nceps vici betacharen. Ipse edificauit eā: et statuit valuas ei? et se- ras et vectes. Et portā fōtis edificauit sel- lū fili? colozai: p̄nceps pagi maspha. Ipse edificauit eā et t̄xit et statuit valuas. seras et vectes et muros piscine syloe ī ortū r̄gis et vsqz ad ḡdus q̄ descēdūt de ciuitate dō. Post eū edificauit neemias filius azboth p̄nceps dimidie ptis vici bethsuri vsqz p̄ sepulcr dō: et vsqz ad piscinā q̄ ḡndi ope cō- structa ē: et vsqz ad domū fortiū. Post eū edificauerūt leuite: et p̄ eos reū fili? bēni. Post eos edificauit ezebias p̄nceps dimi- die ptis vici ceile: in suo vico. P̄ eū edifi- caueūt fr̄es eoz: bechui fili? enedab prin- ceps dimidie ptis ceile. Et edificauit iux- ta eū azer fili? iosue p̄nceps maspha mē- surā sc̄daz: p̄t̄ ascēsū firmissimū angli. P̄ eū in mōte edificauit: baruch fili? zachai mēsurā sc̄daz: ab āglo vsqz ad portā dom? eliazib sac̄dotis magni. P̄ eū edificauit maximuth fili? vrie filie achur mēsurā secū- dā a porta dom? eliasib: donec extēderet dom? eliasiph. P̄ eū edificauerūt sac̄dotes vri de cāpestribz iordais. P̄ eos edificauit beniamin et azub: p̄t̄ domū suā. Post eos edificauit azarias fili? maasie filij ananie p̄t̄ domū suā. P̄ eū edificauit bēnui fili? senadab mēsurā sc̄daz a domo azarie vsqz ad flexurā et vsqz ad āgulū. P̄ eū edifica- uit phalel fili? ozi: p̄t̄ flexurā et turri q̄ e- miet d̄ domo r̄gis excelsa id ē ī atrio car- ceris. P̄ eū phadaia fili? feros. Nathinei aut hitabāt ī opfel: vsqz p̄t̄ portā aq̄z ad orientē et turri q̄ p̄miebat. P̄ eos edifica- uerūt thecueni mēsurā sc̄daz e regiōe a tur- re maḡ et eminēti vsqz ad mur̄ tēpli. Sur- sum at̄ ad portā eq̄z edificauerūt sacerdo- tes: unusq̄sqz p̄t̄ domū suā. P̄ eos edifica- uit seddo fili? ēmer: p̄t̄ domū suā. P̄ eū edificauit semeia fili? sechenie custos por- te orientis. Post eū edificauerūt anania fi-

lius selemie et anon filius selo sextus: mensuram scilicet. **P**ro eum edificauit mosollam filius barachie et gazophilatum suum. **P**ro eum edificauit melchias filius aurificis: usque ad domum nathineorum et scuta venditum: et portam iudicalem: et usque ad cenaculum angeli. Et in cenaculum aguli in porta gregis edificauerunt artifices et negotiatores.

Capitulum. .III.

Factum est autem cum audisset sanaballath quod edificarem murum: iratus est valde. et motus nimis. subfannauit iudeos. Et dixit coram fratribus suis et frequentia samaritanorum. Quid iudei faciunt ibecilles? Num dimittet eos gentes? Num sacrificabunt: et conplebunt in una die? Numquid edificare poterunt lapides de acervis pulueris: qui probusti sunt? Sed et tobias amonites primus ei ait. Edificet. Si ascenderit vulpes: et insiliet murum eorum lapideum. Audi deus noster quia facti sumus despectui. Conuertere opprobrium super caput eorum: et da eos in despectionem in terra captiuitatis. Ne opus iniustitiae eorum: et peccatum eorum coram facie tua non deleatur: quia irriserunt edificantes. Itaque edificauimus murum: et proximum totum usque ad portam dimidiata: et puocatum est cor populi ad operandum. Factus est autem cum audisset sanaballath et tobias et arabes et amanite et azotii quod obducta esset cicatrix muri iherusalem. et quod cepisset ininterrupta concludi: irati sunt nimis. Et congregati sunt omnes pater ut veniret et pugrent contra iherusalem: et molirentur insidias. Et orauimus deum nostrum: et posuimus custodes super murum die ac nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata est fortitudo portantis: et humus nimis est: et nos non poterimus edificare murum. Et dixerunt hostes nostri. Nesciant et ignorent donec veniamus in medium eorum: et inefficiamus eos: et cessare faciamus opus. Factus est autem venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: statui in loco per murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis et lanceis et arcibus. Et prospexi atque surrexi: et aio ad optimates et magistratus et ad reliquam partem vulgi. Nolite timere a facie eorum. Domini magni et tribulatio meminitote: et pugnet per fratrem vestrum et filium vestrum et uxorem vestram et domum vestram. Factum est autem cum audisset inimici nostri nuntiatum esse nobis: dissipauit deus consilium eorum. Et reuersi sumus omnes ad muros: unusquisque ad opus suum.

Et factum est a die illa media pars iuuenum eorum faciebat opus: et media pars erat ad bellum: et lancee et scuta et arcus et lorice: et principes pro eis in omni domo iuda edificanti murum et portanti onera et imponenti. Una manu sua faciebat opus: et altera tenebat gladium. Edificanti enim unusquisque gladio erat accinctus renes. Et edificabant et clangebant bucina iuxta me. Et dixi ad optimates et ad magistratum et ad reliquam partem vulgi. Opus grande est et latum: et nos separati sumus in muro perculati ab alio. In loco quicumque audieritis clangorem tube: illuc percurrite ad nos. Deus noster pugnet pro nobis: et nos ipsi faciamus opus. Et media pars nostrum teneat lanceas. ab ascensu aurore donec egrediatur astra. In tempore quo illo. dixi populo. Unusquisque cum puero suo maneat in medio iherusalem: et sint vobis vices per noctem et diem ad operandum. Ego autem et fratres mei et pueri mei et custodes qui erant pro me: non deponemus vestimenta nostra. Unusquisque tamen nudabatur ad baptismum.

Capitulum. .V.

Et factus est clamor populi et uxorum eius magnus aduersus fratres suos iudeos. Et erant qui dicerent. Filii nostri et filie nostre multae sunt nimis. Accipiamus per precium eorum frumentum: et comedamus et bibamus. Et erant qui dicerent. Agros nostros et vineas et domos nostras opponamus: et accipiamus frumentum in fame. Et alij dicebant. Mutuo sumamus pecunias in tributa regis. Demusque agros nostros et vineas. Et nunc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostrae sunt: et sicut filij eorum ita et filij nostri. Ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in fuituram: et de filiabus nostris sunt famulae: nec habemus unde possint redimi. et agros nostros et vineas nostras possidet alij. Et iratus sum nimis: cum audissem clamorem eorum. secundum verba haec. Cogitauitque cor meum: et increpui optimates et magistratum: et dixi eis. Elsuras ne singuli a fratre vestro vestris exigatis? Et congregaui aduersum eos precationem magnam: et dixi eis. Nos ut scitis redimimus fratres nostros iudeos qui venditi fuerant gentibus secundum possibilitatem nostram. Et vos ergo vendite fratres vestros: et redimemus eos. Et siluerunt: nec inuenerunt quod responderet. Dixitque ad eos. Non est bona res quam facitis. Quare non in timore dei nostri ambulatis: ne exprobrete nobis a gentibus inimicis nostris? Et ego et fratres mei et pueri mei comodaui plurimis pecuniam. Et

frumentum. Non repetamus in comune istud. Es alienum cedamus: quod debet nobis. Reddite eis hodie agros suos: et vineas suas et oliueta sua et domos suas. Quinpoti et centesimam pecunie. frumenti. vini et olei quam exigere soletis ab eis: date pro illis. Et dixerunt. Reddemus et ab eis nihil queremus: sicut faciemus ut loqueris. Et vocavi sacerdotes: et adiuraui eos ut facerent iuxta quod dixeram. Insuper excussi sinum meum: et dixi. Sic excutiat deus omne virum qui non impleuerit verbum istud: de domo sua et de laboribus suis. Sic excutiat et vacuus fiat. Et dixit vniuersa multitudo amen. Et laudauerunt deum. Fecit ergo populus sicut erat dictum. A die autem illa qua preceperat rex mihi: ut essem dux in terra iuda ab anno vice simo usque ad annum tricesimum secundum artaxerxes regis per annos duodecim: ego et fratres mei annonas que ducibus debebantur non premedimus. Duces autem primi qui fuerant ante me quauerunt populum: et acceperunt ab eis in pane et vino et pecunia quotidie siclos quadraginta. Sed et ministri eorum depserunt populum. Ego autem non feci ita propter timorem dei. Quinpoti in ope muri edificavi: et ager non emi: et omnes pueri mei congregati ad operam erant. Iudei quoque et migrati: centumquingenta viri erant: et qui veniebant ad nos de gentibus que in circuitu nostro sunt: in mensa mea erant. Parabam autem mihi per dies singulos bos unus. arietes sex electi: exceptis volatilibus: et inter dies decem vina diuersa: et alia multa tribuebam. Insuper et annonas ducatus mei non quesivi. Glorie enim erat attenuatus populus. Memento mei deus meus in bono: secundum omnia que feci populo huic.

Capitulum. VI.

Actum est autem cum audisset sanaballath et tobias et gese arabs: et ceteri inimici nostri quod edificassem ego murum: et non esset in ipso residua interruptio: usque ad tempus autem illud valuas non posueram in portis: miserunt sanaballath et gese arabs ad me dicentes. Veni et percutiamus fedus pariter in viculo in capite uno. Ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum. Misit ergo ad eos nuncios dicentes. Opus grande ego facio et non possum descendere: ne forte negligatur cum venero et descendero ad vos. Miserunt autem ad me secundum verbum hoc per quatuor vices: et respondit eis iuxta sermonem priorem. Et misit ad me sa

naballath iuxta verbum prius quinta vice puerum suum: et epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo. In gentibus auditum est: et gese dixit. quod tu et iudei cogitetis rebellare: et propterea edifices murum: et levare te vel super eos regem: propter quam causam et prophetas posueris qui predicent de te in iherusalem: dicentes. Rex in iudea est. Auditum est rex verba hec. Idcirco nunc veni: ut ineamus consilium pariter. Et misi ad eos dicentes. Non est factum secundum verba hec que tu loqueris. De corde enim tuo tu proponis hec. Quis enim hijs terrebat nos: cogitantes quod cessaret manus nostra ab opere et quiesceret. Quam ob causam magis confortavi manus meas. Et ingressus sum domum samaie filij balaie. filij methabehel secreto. Qui ait. Ectem nobiscum in domo dei in medio templi: et claudamus portas edis: quia venturi sunt ut interficiant te: et nocte venturi sunt ad occidendum te. Et dixi. Numquid filius meus fugit? Et quis ut ego ingredieret templum et viveret? Non ingrediar. Et intellexi quod deus non misisset eum: sed quasi vaticinans locutus esset ad me: et tobias et sanaballath mercede perduxissent eum. Accepit enim precium ut territus faceret et peccaret et haberet malum quod exprobraret mihi. Memento mei domine per tobiam et sanaballath: iuxta opera eorum talia: sed et noachie prophete et ceterorum prophetarum qui terrebat me. Copleto est autem murus. xxv die mensis elul. quingentaduobus diebus. Factum est ergo cum audissent omnes inimici nostri ut timerent vniuersas gentes que erant in circuitu nostro: et percuterent in semetipsos: et scirent quod a domino factum esset opus hoc. Quia et in diebus illis multum optimatum iudeorum epistole mittebantur ad tobiam et a tobiam veniebant ad eos. Multi enim erant in iudea habentes iuramentum ei: quia gener erat sechenie filij iozei: et iohannam filiam eius accepit filiam mosollam filij barachie. Quia et laudabant eum coram me: et verba mea nuntiabant ei. Et tobias mittebat epistolas ut frereret me.

Capitulum. VII.

Postquam autem edificatus est murus: et posui valuas et recessus ianitores. catadores et levitas: precepi aneni fratri meo et ananie principi domus domus iherusalem: ipse enim quasi vir verax et timens deum plures ceteris videbatur: et dixi eis. Non aperiant porte iherusalem usque ad calorem solis. Cumque adhuc assisteret: clausae sunt porte et opilate. Et posui custodes de habitatoribus iherusalem singulos per vices suas et unumquemque per

domū suā. Ciuitas aut erat lata nimis et
grādis ⁊ ppls paru' in medio ei': ⁊ n̄ erāt
dom' edificatē. Deus at' dedit ī corde meo
et ꝓgregauī optimates ⁊ mgrat' ⁊ vulg'
vt recēserē eos. Et inueni libꝝ cēsus eoz
q̄ ascēderāt primū ⁊ inuētū ē scriptū ī eo.
Isti filij puīcie q̄ ascēderūt de captiuitate
mīgntiū q̄s ēnstulerat nabuchodonosor
rex babilōis ⁊ reuerfi sūt in iherl'm ⁊ ī iu-
deā: vnusq̄sq; ī ciuitatē suā q̄ venerāt cuz
zorobabel: iosue. neemias. azarias. raamis-
as. naami. mardoche'. betsar. mespharat.
beggoai. naaū. baana. **N**umer' viroz ppli
isrl'. **F**ilij phares: duo milia centūseptua-
gītaduo. **F**ilij saphaie: trecētiseptuagīta-
duo. **F**ilij area: sexcētīq̄ngītaduo. **F**ilij
phetmoab filioꝝ iosue et ioab: duo milia
octingētīdecē ⁊ octo. **F**ilij belā: milleocti-
gētīq̄ngīntaqtuor. **F**ilij zethua: octingē-
tīq̄dragītāq̄nq;. **F**ilij zachai: septīgēntise-
ragīta. **F**ilij bānui: sexcētīq̄dragītāocto.
Filij bebai: sexcētīuigītīocto. **F**ilij azgad
duo milia trecētīuigītīduo. **F**ilij adoni-
chā: sexcētīsexagītaseptē. **F**ilij bagoami
duo milia sexagītaseptē. **F**ilij abin: sexcē-
tīq̄ngīntaqtuor. **F**ilij ather filij ezechie:
nonagītāocto. **F**ilij asē trecētīuigītīocto
Filij betsai: trecētīuigītīquatuor. **F**ilij a-
reph: centūduodecī. **F**ilij gabaon: nona-
gītāq̄nq;. **F**ilij bethleē ⁊ netupha: centū
octogītāocto. **F**ilij anathot: centūuigītī-
octo. **F**ilij bethamoth: q̄dragītaduo. **F**ilij
cariathiari. cephira ⁊ beroth septīgēntīq̄-
dragītates. **F**ilij rama et gaboa: sexcētī-
uigītīun'. **F**ilij machmas: centūuigītī-
duo. **F**ilij bethel ⁊ hai: centūuigītītres.
Filij nebo alteri': q̄ngītaduo. **F**ilij be-
lā alteri': milleducētīq̄ngīntaqtuor. **F**ilij
arem: trecētīuigītī. **F**ilij hiericho: tre-
cētīq̄dragītāq̄nq;. **F**ilij iobabid ⁊ onō: se-
ptīgētīuigītīun'. **F**ilij senaa: tria milia
nongētītrīgīta. **S**acerdotes. **F**ilij idaia.
in domo iosua: nongētīsexagītates. **F**ilij
ēmer: milleq̄ngītaduo. **F**ilij phessur
milleducētīq̄dragītaseptē. **F**ilij arem: mil-
ledecē ⁊ octo. **L**euīte. **F**ilij iosue ⁊ iadmi-
bel. filioꝝ odaie: septuagītāqtuor. **C**āto-
res. **F**ilij asaph: cētūmq̄dragītaseptē. **J**a-
nitoꝝ. **F**ilij sellū. filij ather. filij epher. fi-
lij thelmon. filij accub. filij athita. filij so-
bai: cētūtrīgītāocto. **N**athīnei. **F**ilij soa.

filij aspha. filij thebaoth. filij ceros filij si-
aa. filij fadon. filij lebana. filij agaba. filij
selmō. filij anan. filij gebdel. filij gaer. filij
raabia. filij rasm. filij nechoda. filij iezem.
filij aga. filij phazea. filij besai. filij muni.
filij nephusim. filij bechue. filij acupha. fi-
lij azur. filij besloth. filij maīda. filij arsa.
filij berchos. filij sizara. filij thema. filij ne-
sia. filij atīpha. filij seruoz salomonis. fi-
lij sothai. filij sophereth. filij pberīda. filij
iachala. filij bezcon. filij gelboel. filij sapha-
tia. filij achil. filij phocereth q̄ erat ortus
ex abaim filio āmon. **O**m̄es nathīnei: et
filij seruoz salomonis: trecentinonagin-
taduo. **I**stī sunt autē qui ascēderūt de thel-
malach. thelarfa. cherub. addon ⁊ emmer
et nō potuerūt indicare domū patꝝ suo-
rum: ⁊ semē suū: utrū ex isrl' essent. **F**ilij
dalaia. filij thobia. filij nechoda: sexcenti-
quadrāgītaduo. **E**t de sacerdotibꝝ. filij
abia. filij accos. filij bersellai qui accepit
de filiabo bersellai galaaditidis vxoreꝝ: et
vocatus est nomie eoz. **I**stī quesierūt scri-
pturā suā in censu ⁊ non inuenerūt ⁊ eie-
cti sunt de sacerdotio. **D**ixitq; atherfata
eis vt nō manducarēt de sanctis sanctoz
donec staret sacerdos doctus et erudit'.
Om̄is multitudo quasi vīr vnus: quadra-
gītaduo milia sexcētīsexagīta absq; ser-
uis ⁊ ancillis eoz qui erant septem milia
trecētītrīgītaseptē: et int' eos cantozes ⁊
cantatrices: ducētīq̄dragītāq̄nq;. **E**qui
eoz sexcētītrīgītaseptē: muli eoz ducētī-
quadrāgītāq̄nq;: cameli q̄bringētītrīgītā-
q̄nq;: azini sex milia septīgētītrīgīta. **D**uc-
usq; referē qd ī ꝓmētario scriptū fuerit:
ex in neemīe hystoria terit'. **N**onnulli at' de
pīcipibꝝ familiāꝝ dederūt impēsas in op'
dei. **A**therfata dedit in thesauꝝ: auri dra-
gmas mille: phialas quinquagīta: tuni-
cas sacerdotales quingētastrīgīta. **E**t
de pīcipibꝝ familiāꝝ dederunt in thesau-
rum operis auri dragmas vigītī milia: et
argenti mnas duo miliaducentas. **E**t qd
dedit reliqu' populus auri dragmas vi-
vigītī milia et argenti mnas duo milia.
et tunicas sacerdotales sexagītaseptē.
Dabitauerunt autē sacerdotes ⁊ leuīte et
ianitoꝝ et cantozes et reliquū vulgus et
nathīnei et om̄is isrl' in ciuitatibꝝ suis.

Capitulū.

.VIII.

Et venerat mensis septimus sceno-
phegie sub esdra et neemia. Filij autem
isrl' erant in ciuitatibus suis. Congre-
gatusque omnis populus quasi vir unus ad plateam que
est ante portam aquarum: et dixerunt esdre scribe: ut
afferret librum legis moysi: quam precepit dominus
isrl'. Attulit ergo esdras sacerdos legem coram
multitudine viro- et mulierum. cunctisque qui po-
terant intelligere in die prima mensis septimi.
Et legit in eo apud in platea que erat ante por-
tam aquarum: de mane usque ad mediam diem: in
spectu viro- et mulierum et sapientium. Et au-
res omnis populi erant erecte ad librum. Stetit autem
esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat
ad loquendum: et steterunt iuxta eum. mathathias.
et senias et anias et urias et elchias et maasias.
ad dexteram eius. et ad sinistram: phadaias. mi-
sabel et melchias et asum et asaph. bana. za-
charias et mosollai. Et apud esdras librum co-
raz omni populo. Super universum quippe populum emi-
nebat. Et cum apuisset eum: stetit omnis populus. Et
benedixit esdras domino deo voce magna. et respondit
omnis populus. amen. amen. eleuans manus suas.
Et incuruati sunt et adorauerunt dominum patrem in
terram. Porro iosue et baani et serabias. ysa-
mi. accub. sephai. odias. maasias. celitas. aza-
rias. iosabab. anani. phalaia leuite. sil-
tium faciebant in populo: ad audiendam legem. Po-
pulus autem stabat in gradu suo. Et legerunt in li-
bro legis dei distincte et apud ad intelligen-
dum: et intellexerunt cum legeretur. Dixit autem
neemias. ipse est atherasata: et esdras sacerdos
et scriba. et leuite interpretantes universo populo
Dies sanctificatus est domino deo nostro. Nolite lu-
gere et nolite flere. Flebat enim omnis populus: cum
audiret verba legis. Et dixit eis. Ne come-
dite pinguia et bibite mulsum: et mittite partes
eis qui non preparauerunt sibi: quia sanctus dies domini
est: et nolite tristari. Gaudium etenim domini est
fortitudo nostra. Leuite autem silentium faciebant
in omni populo dicentes. Tacete: quia dies sanctus
est: et nolite dolere. Abijt itaque omnis populus
ut comederet et biberet et mitteret partes: et
faceret leticiam magnam: quia intellexerant verba
que docuerat eos. Et in die secundo congregati
sunt principes familiarum universi populi sacer-
dotes et leuite ad esdras scribam: ut interpretetur
eis verba legis. Et inueniunt scriptum
in lege: precepisse dominum in manu moysi: ut ha-
bitet filius isrl' in tabernaculo in die solenni
mensis septimi: et ut predicent et divulgent vo-

cem in universis urbibus suis: et in iherusalem: di-
centes. Egredimini in montem et afferte frondes
olive: et frondes ligni pulcherrimi. fron-
des myrti: et ramos palmarum: et frondes ligni
nemorosi: ut fiat tabernaculum sicut scriptum
est. Et egressus est populus et attulerunt. Feceruntque
sibi tabernacula unusquisque in domo
sua et in atrijs suis: et in atrijs domus dei et
in platea porte aquarum: et in platea porte
ephraim. Fecit ergo universa ecclesia eorum
que redierant de captivitate tabernacula: et
habitauerunt in tabernaculo. Non enim fecerant
a diebus iosue filij nun. taliter filij isrl': usque
ad diem illum. Et fuit leticia magna nimis.
Legit autem in libro legis dei per dies singulos.
a die primo usque ad diem nouissimum: et fecerunt
solennitatem septem diebus: et in die octavo
collectam iuxta ritum.

Capitulum.

.IX.

In die autem vicesimo quarto mensis huius
conuerunt filij isrl' in ieiunio: et in
saccis: et humi super eos. Et separa-
tum est semine filiorum isrl' ab omni filio alieni-
gena: et steterunt et confitebantur peccata sua
et iniquitates patrum suorum. Et surrexerunt ad
standum: et legerunt in volumine legis domini dei
sui: quas in die et quater in nocte confitebantur
et adorabant dominum deum suum. Surrexerunt
autem super gradum leuitarum: iosue: et bani:
et cedmihel. remni. sebnias. abani. sarebi-
as. bani. thanani: et clamauerunt magna
voce ad dominum deum suum. Et dixerunt leuite
iosue et chedmihel. boni. asebias. serebias. a-
rebas. odaia. sebnas. fataia. Surgite: bene-
dicite domino deo nostro. ab eterno usque in eternum.
Et benedicant nomini glorie tue excelso in omni
benedictione et laude. Et dixit esdras. Tu
ipse domine solus: tu fecisti celum et celum ce-
lorum: et omnem exercitum eorum. terram et uni-
uersam que in ea sunt: maria et omnia que in
eis sunt. Et tu vivificas omnia hec: et exer-
citus celi te adorat. Tu ipse domine deus qui ele-
gisti abraham et eduxisti eum de igne caldeorum et
posuisti nomen eius abraham: et inuenisti cor
eius fidele coram te: et percussisti cum eo fedus
ut dares ei terram chananei. ethei. euei. et
amorrei et pherezei et iebusei et gergesei.
ut dares semini eius. Et implesti verba tua
quoniam iustus es. Et vidisti afflictionem patrum
nostrorum in egipto. clamoremque eorum au-
disti super mare rubrum: et dedisti signa.

et portēta in pharaone et in uniuersis suis ei⁹ et in omni populo terre illius. **C**ognuisti enim quod superbe egerat contra eos: et fecisti tibi nomen sicut et in hac die. **E**t mare diuulsiisti ante eos: et transierunt per medium maris in sicco. **P**ersecutores autem eorum percussisti in profundum quasi lapides in aquis validas: et in columna nubis ductor eorum fuisti per diem et in columna ignis per noctem: ut appareret eis uia per quam ingrediebantur. **A**d montem quoque synai descendisti: et locutus es cum eis de celo: et dedisti eis iudicia recta et legem veritatis: ceremonias et precepta bona. **E**t sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis: et mandata et ceremonias et legem precepisti eis in manu moysi serui tui. **P**anem quoque de celo dedisti eis in fame eorum: et aquam de petra eduxisti eis siti ciuitibus. **E**t dixisti eis ut ingrederentur et possederent terram: super quam leuasti manum tuam ut dederes eis. **I**psi uero et presules nostri superbe egerunt: et indurauerunt ceruices suas: et non audierunt mandata tua: et noluerunt audire: et non sunt recordati mirabilium tuorum quod feceras eis. **E**t indurauerunt ceruices suas et dederunt caput ut peruerterentur ad seruitutem suam quasi per contumaciam. **T**u autem deus propitius. clemens et misericors. longanimis et multa miserationis: non dereliquisti eos. **E**t quidem cum fecissent sibi vitulum prolatile et dixissent: iste est deus tuus qui eduxit te de egipto. feceruntque blasphemias magnas: tu autem in misericordis tuis multis non dimisisti eos in deserto. **C**olumna nubis non recessit ab eis per diem: ut duceret eos in uiam: et columna ignis per noctem: ut ostenderet eis iter per quod ingrederentur. **E**t spiritum tuum bonum dedisti eis quod doceret eos: et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum: et aquam dedisti eis in siti. **Q**uadragesima annis pauisti eos in deserto: nihilque eis defuit. **A**estimēta eorum non inueterauerunt: et pedes eorum non sunt attriti. **E**t dedisti eis regna et populos: et partitus es eis sortem. **E**t possederunt terram leonem: et terram regis elebonem et terram regis basan. **E**t multiplicasti filios eorum sicut stellas celi: et adduxisti eos ad terram de qua dixeras patribus eorum ut ingrederentur et possederent. **E**t uenerunt filii et possederunt terram. **E**t humiliasti coram eis habitatores terre chanaan: et dedisti eos in manum eorum: et reges eorum. et populos terre: ut facerent eis sicut placebat illi. **E**xperunt itaque urbes multas et humum pinguem: et possederunt domos plenas cunctis bonis. cisternas ab alijs fabricatas. vineas et

oluetas: et ligna pomifera multa. **E**t promeruerunt et saturati sunt et impinguati sunt et abundauerunt delicijs in bonitate tua magis. **P**ro- uocauerunt autem te ad iracundiam: et recesserunt a te: et percusserunt legem tuam per terga sua. **E**t prophetas tuos occiderunt qui testabantur eos ut reuerterentur ad te: feceruntque blasphemias grandes. **E**t dedisti eos in manum hostium suorum: et afflixerunt eos. **E**t in tempore tribulationis sue clamauerunt ad te: et tu de celo audisti: et secundum miserationes tuas multas. **D**edisti eis saluatores qui saluarent eos de manu hostium suorum. **C**umque requisisset reuersi sunt ut facerent malum in conspectu tuo: et dereliquisti eos in manu inimicorum suorum: et possederunt eos. **C**onuersique sunt et clamauerunt ad te. **T**u autem de celo exaudisti et liberaisti eos in misericordis tuis multis temporibus: et testatur es eos ut reuerterentur ad legem tuam. **I**psi uero superbe egerunt et non audierunt mandata tua: et in iudicijs tuis peccauerunt quod faciet homo et uiuet in eis. **E**t dederunt humeris recedente et ceruicem suam indurauerunt: nec audierunt. **E**t perxisti super eos annos multos: et testatur es eos in spiritu tuo per manum prophetarum tuorum et non audierunt: et edidisti eos in manum populorum terrarum. **I**n misericordis autem tuis plurimis non fecisti eos in presumptionem: nec dereliquisti eos: quoniam deus miserationum et clemens es tu. **N**unc itaque deus noster: magne. fortis et terribilis: custodiens pactum et misericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos. reges nostros. principes nostros: et sacerdotes nostros et prophetas nostros et presules nostros et omnes populum tuum: a diebus regis assur usque in diem hunc. **E**t tu iustus es in omnibus qui uenerunt super nos: quod ueritatem fecisti: nos autem impie egimus. **R**eges nostri. principes nostri. sacerdotes nostri et presules nostri: non fecerunt legem tuam: et non attenderunt mandata tua et testimonia tua quod testificatur es in eis. **E**t ipsi in regnis suis bonis: et in bonitate tua multa quam dederas eis: et in terra latissima et pingui quam edideras in conspectu eorum: non fuerunt tibi: nec reuersi sunt a studiis suis pessimis. **E**cce nos ipsi hodie fui sumus: et terra quam dedisti patribus nostris ut promederetur panem ei: et quod bona sunt ei: et nos ipsi fui sumus in ea. **E**t fruges ei: multum plicantur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra et corporibus nostris dominantur et iumentis nostris secundum uoluntatem suam: et in tribulatione magna sumus. **S**uper omnibus ergo hijs nos ipsi

percutimus febus et scribimus: et signant principes nostri: leuite nostri et sacerdotes nostri.

Capitulum .

.X.

Ergo tres aut fuerunt. neemias. atther: sata. filius achelai et sedechias. sara: ias. azarias. hieremias. phassur. amaria. melchias. acc. sebenia. melluch. are. merimuth. obdias. daniel. gento. baruch. mosollai. abia. miam. mazia. belga. semeia: hi sunt sacerdotes. Porro leuite: iosue filius azarie. benui et filius enadab. cedmibel et fratres eorum: sechenia. odeuia. celita. phalaia. ana. micha. roob. asobia. zachur. serebia. sabania. odia. bani banu. **Capita populi phet** tos. phetmoab. elaz. zethu. bani. bomi. azgad. bebai. donai. agoai. adin. atther. ezechia. azur. odeuia. asum. besai. areph. anathot. nebai. mechphia. mosollai. azir. mezi. zabel. sadoch. reddua. felthia. an. ama. osee. anania. asub. aloes. phaleam. sobech. reu. asebina. madia. ethaia. hanan. anani. melluch. are. baana: et reliqui de populo. **Sacer** dotes. leuite. ianitores et cantores. nathinei et omnes qui se sepauerunt de populo: et ad legem dei. uxores eorum. filii eorum et filie eorum. omnes qui poterant sapere spontentes per fratre suos: optimates eorum et qui uenerunt ad pollicendum et iurandum: ut ablatum in lege domini quam dederat in manu moysi serui sui: ut facerent et custodirent uniuersa mandata domini dei nostri et iudicia eius et ceremonias eius: et ut non darentur filias nostras populo terre: et filias eorum non acciperemus filios nostros. **Populi** quoque terre qui important uenalia et omnia ad usum per diem sabbati ut vendant: non accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificato. **Et** dimitemus annum septimum et exactiorem uniuerse manus. **Et** statuemus super nos precepta: ut tunc tertia parte sicli per annum ad opus domus dei nostri: et ad panes propositionis et ad sacrificium sempiternum et in olocaustum sempiternum in sabbatis. in klis. in solennitatibus et in sanctificatis et per preceptum: ut exoretur pro israel: et in omni usu domus dei nostri. **Sortes** quoque misimus super oblationem lignorum in sanctos sacerdotes et leuitas et populum: ut inferrent in domum dei nostri per domos primum nostrorum per tria annos usque ad annum: ut arderet super altare domini dei nostri: sicut scriptum est in lege moysi. **Et** ut auferremus progenita terre nostre: et primitiua uniuersi fructus omnis ligni. ab anno in annum in domo domini: et pri-

mitiua filiorum nostrorum: et pecorum nostrorum: sicut scriptum est in lege: et primitiua bouum nostrorum et ouium nostrorum ut offerrentur in domo dei nostri sacerdotibus qui ministrant in domo dei nostri. **Et** primicias ciborum nostrorum et libaminum nostrorum: et poma omnis ligni. uindemie quoque et olei offerremus sacerdotibus ad gazophilatium dei nostri et decimam partem terre nostre leuitis. **Ipsi** leuite decimas accipiet ex omnibus ciuitatibus operum nostrorum. **Erit** autem sacerdos filius aaron cum leuitis in decimis leuitarum: et leuite offerret decimam partem decime sue in domo dei nostri: ad gazophilatium in domo thesauri. **Ad** gazophilatium enim deportabunt filii israel: et filii leui primicias frumenti. uini et olei: et ibi erunt uasa domini sanctificata: et sacerdotes et cantores et ianitores et ministri: et non dimitemus domum dei nostri. **Capitulum .XI.**

Habitauerunt autem principes populi in iherusalem optimates absque sorte in medio populi habitabant. Reliqui uero plebs misit sorte ut tollerent unam partem de decem qui habitaturi essent in iherusalem ciuitate sancta. **Deci** ma pars populi eligi ut habitet in iherusalem: quia urbs uacua erat: nouum uero partes in ciuitatibus. **Indixit** autem populus omnibus uiris qui se sponte obtulerant ut habitarent in iherusalem. **Hi** sunt itaque principes prouicie qui habitauerunt in iherusalem et in ciuitatibus iuda. **Habitauit** autem unusquisque in possessione sua in urbibus suis israel: sacerdotes. leuite. nathinei: et filii suorum salomonis. **Et** in iherusalem habitauerunt de filiis iuda et de filiis beniamin. **De** filiis iuda: athaias filius azia. filius zacharie. filius amarie. filius saphatie. filius malalehel. **De** filiis phares: amasia. filius baruch. filius colozai. filius azaia. filius addaia. filius ioarib. filius zacharie. filius silonites. **Omnes** filii phares qui habitauerunt in iherusalem: quadringentes sexaginta octo uiri fortes. **Hi** sunt autem filii beniamin. **Sellu** filius mosollai. filius ioel. filius zabaia. filius colaia. filius masia. filius etheel. filius sasia. **Et** post eum gebbai sellai: nonaginti uiginti octo. **Et** ioel filius zechari prepositus eorum: et iudas filius sennua super ciuitatem sanctam. **Et** de sacerdotibus idaia filius ioarib. iachin. saraia. filius helchie. filius mosollam. filius sadoch. filius meraioth. filius achitob principes domus dei et fratres eorum facientes opera templi. octingenti uiginti duo. **Et** adaia filius ieroai. filius pheleia. filius amsi. filius

zacharie. fili' p'heffur. fili' melchie ⁊ f'fres
ei' p'ncipes p'm: ducētiq'dragintaduobus. Et
amasia fili' azrihel. fili' azi. fili' mosol-
lamoth. filius emmer. et f'fres eoz potētes
nimis. centūviginti octo: ⁊ p'posit' eoz. ze-
bbihel fili' potētū. Et de leuitis. sechemas
fili' asob. fili' azaricā. fili' asabia. fili' bo-
ni ⁊ sathai et iosabeth sup oīa opa q' erāt
forissecus in domo dei a p'ncipib' leuitaz.
Et mathania fili' micha. fili' zebedei. fili'
asaph p'nceps ad laudandū ⁊ ad p'fitebuz
in oīone. ⁊ bebecias scōs de f'frib' ei' ⁊ ab-
dia fili' samuha. fili' galal. fili' y'dithun.
Oēs leuite in ciuitate sc'a: ducēti octogē-
taq'tuor. Et ianitores: accub. telmō. ⁊ fra-
tres eoz q' custodiebāt ostia. centū septua-
gintaduobus. Et reliq' ex isrl' sacerdotes ⁊ le-
uite i' vniuers' ciuitatib' iuda: unusq'sq' i'
possessione sua: et nathīnei q' h'itabant in
ophel et siaba et gaspha. De nathīneis et
ep'is leuitaz in hierl'm. azzi fili' bāni. fili'
asabie. fili' mathanie. fili' miche. De filiis
asaph. cātōres i' mīsterio dom' dei. Prece-
ptū q'ppe f'gis sup eos erat: ⁊ ordo i' cātōri-
b' p' dies singlos: ⁊ aphaia fili' mosezebel
De filiis zara. filij iuda in manu regis iu-
xta omē verbū ppli ⁊ i' domib' p' oēs f'gio-
nes eoz. De filiis iuda h'itauerūt in caria-
tharbe et i' filiabo ei' ⁊ i' dibon ⁊ in filiabo
ei' et in capseel ⁊ i' vicul' ei' et i' iesue ⁊ in
molada et in bethfalet ⁊ in asersual ⁊ in
bersabee ⁊ in filiabo ei' ⁊ i' sicelech ⁊ i' mo-
ehone et i' filiabo ei': et i' rēmon ⁊ in sara.
⁊ i' hierimuth. zanoa. obollā ⁊ i' vicul' eaz
lachis et in f'gionib' ei'. azecha ⁊ i' filiabo
ei'. Et māserūt i' bersabee vsq' ad vallem
ennō. Filij at' beniamī. ageba. mechinās.
et aza ⁊ bethel. ⁊ filiabo ei': anathot. nob.
anania. azor. rama. zethaim. madib. sebo-
im. nebollaloth ⁊ onan valle artificū. ⁊ de
leuitis. portōes iude et beniamin.

Capitulum .XII.

Hut at' sacerdotes ⁊ leuite q' ascē-
derūt cū sorobabel filio salathiel et
iosue. saraia. hieremias. esdras. a-
maria. melluch. accus. sechenias. reū. me-
rimuth. abdo. gēthon. ab'ya. mīamin. ma-
dia. belga. semeia. ⁊ iarib ⁊ y'daia. sellum.
amoch. elceia. adaia. Isti p'ncipes sacerdo-
tū ⁊ f'fres eoz in dieb' iosue. Porro leuite.
iesua. bennui. cedmibel. sarabia. iuda. ma-

thanas. sup ymnos ipsi et f'fres eoz in di-
eb' iosue: et bebecia. atq' thanni et f'fres
eoz unusq'sq' i' officio suo. Josue at' gēnt
ioachim et ioachim genuit eliasib et elia-
sib gēnt ioiada. ⁊ ioiada genuit ionathā.
et ionathan genuit ieddua. In dieb' aut'
ioachim erāt sacerdotes ⁊ p'ncipes famili-
arū saraie. maarze ieremie. ananie. esdre.
mosollam. amarie. iohannā. mīlico. iona-
thā. sebenie. ioseph. aran. edna. maraioth
elci. adaie. zacharie. gēthon. mosollā. abie
zecheri. mīamin ⁊ moabie. felti. belge. sam-
mua. semeie. ionathan. ioarib. mathanai.
ioiada. azizi. sellaie. celai. amochebor. el-
chie. esebia. ibaie. nathanael. Leuite i' di-
eb' eliasib. ⁊ ioiada ⁊ ionan ⁊ ieddoa. scri-
pti p'ncipes familiaz ⁊ sacerdotes i' f'igno-
darii p'se. Filij leui p'ncipes familiaz scri-
ti i' libro v'boz diez ⁊ vsq' ad dies ionathā
filij eliasib. Et p'ncipes leuitaz. asebia. se-
rebia ⁊ iosue fili' cedmibel ⁊ f'fres eoz p' vi-
ces suas: ut laudarēt ⁊ p'fiterent' iuxta p'-
ceptū dauid viri dei ⁊ obsuarēt eque per-
ordinē. Mathania ⁊ bebecia ⁊ obedias. mo-
sollā. thelmō. accub custodes portaz ⁊ ve-
stibloz añ portas. Idij i' dieb' ioachim fi-
lij iosue. filij iosefdech et i' dieb' neemie du-
cis et esdre sacerdotis scribeq'. In dedica-
tōne aut' muri hierl'm. req'sierūt leuitas de
oīb' locis suis ut abducerēt eos i' hierl'm
et facerēt dedicationē et leticiā in actione
grāz ⁊ cātico ⁊ i' cībal'. psalterijs et citha-
ris. Cōgregati sūt at' filij cātōz ⁊ de cāpe-
strib' circa hierl'm ⁊ d' vill' netophati ⁊ de
domo galgal ⁊ de regionib' geba ⁊ azma-
ueth: qm' villas edificauerūt sibi cātōres i'
circuitu hierl'm. Et mūdatis sunt sacerdo-
tes ⁊ leuite ⁊ mūdauerūt pplm ⁊ portas et
murū. Ascēdere aut' feci p'ncipes iuda sup
murū ⁊ statui duos magnos choros lau-
dantiū. Et ierūt ad dexteram sup murū ad
portaz sterquilini. Et init post eos osias
⁊ media pars p'ncipū iuda ⁊ azarias. es-
dras ⁊ mosollā. iuda ⁊ beniamī et semeia
⁊ hieremia. Et d' filijs sacerdotū i' tub. za-
charias fili' ionathā. fili' semeie. fili' ma-
thanie. fili' michaie. filius zachur. filius
asaph ⁊ f'fres ei' semeia ⁊ azarel. malalai.
galalai. maai. nathanael ⁊ iuda et anani.
in vasis cātici dauid viri dei ⁊ esdras scri-
ba ante eos in porta fontis. Et cōtra eos

ascenderunt in gradibus ciuitatis dauid. in ascensu muri super domum dauid: et usque ad portam aquarum ad orientem. Et chorus secundus gratias referentium ibat ex aduerso: et ego per eum: et media pars populi super murum: et super turrum furnorum: et usque ad murum latissimum: et super portam ephraim: et super portam antiquam: et super portam piscium et turrum ananibel et turrum emath: et usque ad portam gregis: et steterunt in porta custodie. Steteruntque duo chorus laudantium in domo dei: et ego et dimidia pars magistratum meum. Et sacerdotes. eliachi. maasia. miam. michea. elioenai. zacharia et anania in tubis: et maasia et semeia et eleazar et azi et iohanan et melchia et elam et ezer. Et clare cecinerunt cantores et iezaria prepositus. Et immolauerunt in die illa victimas magnas et letati sunt. Deus enim letificauerat eos leticia magna. Sed et uxores eorum et liberi gausi sunt: et audita est leticia iherusalem percul. Recensueruntque in die illa viros super gazophilatiam thesauri ad libamina: et ad primicias et ad decimas: ut introferrerent per eos principes ciuitatis in decore gratiarum actiones sacerdotes et leuitas: quia letificatus est iuda in sacerdotibus et leuitis assistentibus. Et custodiebant obsecrationem dei sui et obsecrationem expiationis: et cantores et iactatores: iuxta preceptum dauid et salomonis filii eius: quia in diebus domus et asaph ab exordio erant principes constituti cantorum in canticis laudantium et psalterium deo. Et omnes israel in diebus zorobabel et in diebus neemie dabant partes cantoribus et iactatoribus per dies singulos et sanctificabant leuitas et leuite sanctificabant filios aaron.

Capitulum. XIII.

In die autem illo lectum est in volumine moysi: audite populo. Et inuentum est scriptum in eo: quod non debeant introire ammonites et moabites in ecclesiam dei usque in eternum: eo quod non occurrerint filiis israel cum pane et aqua: et adduxerunt aduersum eos balam ad maledicendum eis: et pervertit deus noster maledictionem in benedictionem. Factum est autem cum audissent legem: sepauerunt omnem alienigenam ab israel. Et super hoc erat eliasib sacerdos qui fuerat prepositus in gazophilatio domus dei nostri: et primus tobie. Fecit ergo sibi gazophilatium grande: et ibi erant ante eum reponentes munera et thus: et vasa et decimam frumenti.

vini et olei: partes leuitarum et cantorum et iactatorum et primicias sacerdotales. In omnibus autem hijs non fui in iherusalem: quia in anno tricesimo secundo artaxerxes regis babilonis veni ad regem. Et in fine dierum rogavi regem: et veni in iherusalem. Et intellexi malum quod fecerat eliasib tobie: ut faceret ei thesaurum in vestibulo domus dei: et malum mihi visum est valde. Et pieci vasa domus tobie foras de gazophilatio: precepique et emundauerunt gazophilatium. Et reituli ibi vasa domus dei: sacrificium et thus. Et cognoui quod partes leuitarum non fuissent date et fugisset unusquisque in regionem suam de leuitis et cantoribus et de hijs qui ministrabant: et egi causam aduersum magistratum: et dixi. Quare dereliquimus domum dei? Et congregavi eos et feci stare in statibus suis. Et omnis iuda apporabat decimas frumenti. vini et olei in horrea. Et constitui super horrea selemiam sacerdotem et sadoch scribam et sabaia de leuitis: et iuxta eos anan filium zacchur. filium mathanie: quoniam fideles probati sunt: et ipsi credite sunt partes fratrum suorum. Memoro mei deus meus pro hoc: et ne deleas miserationes meas quas feci in domo dei mei et in ceremonijs eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato: portantes acervos et onerantes super azinos vinum et vvas et vicus et omne onus: et inferentes in iherusalem die sabbati. Et pretestatur super ut in die qui veterere liceret: venderet. Et tiri habitauerunt in ea: inferentes pisces: et omnia venalia. Et videbantur in sabbatis filijs iuda et iherusalem. Et obiurgavi optantes iuda: et dixi eis. Que est hec res mala quam vos facitis et phanatis die sabbati. Numquid non hec fecerunt patres nostri: et adduxit deus noster super nos omne malum hoc et super ciuitatem hanc? Et vos additis iracundiam super israel: violando sabbatum. Factum est autem cum quessissent porte iherusalem die sabbati: dixi. claudite ianuas: et clauserunt ianuas: et precepi ut non aperirent eas usque per sabbatum. Et de pueris meis constitui super portas: ut nullus inferret onus die sabbati. Et manserunt negotiatores et vendentes vniuersa venalia foris iherusalem sel et bis: et pretestatur super eos: et dixi eis. Quare manetis ex aduerso muri? Si secundo hoc feceritis: manum mittam in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato. Dixitque leuitis ut munderent et venirent ad custodiendas portas: et sanctificandam diem sabbati. Et per hoc ergo memoro mei deus: et parce

mibi fm multitudinē miserationū tuar.
 Sz 7 in dieb ill' vidi iudeos ducētes vx-
 res azotidas. āmonitidas et maobitidas.
 Et filij eorum ex media parte loquebant
 azotice: 7 nesciebāt loqui iudaice: 7 loque-
 bant iuxta linguam populi 7 populi. Et
 obiurgavi eos: et maledixi. Et cecidi ex
 eis viros et decalcaui eos et abiuraui in
 deo vt non darent filias suas filijs eoz et
 non acciperent de filiabo eoz filijs suis et
 sibimetipsis dicens. Nunquid nō in huius-
 scemodi re peccauit salomon rex isrl? Et
 certe in gentib multis non erat rex filis
 ei: et dilectus deo suo erat: 7 posuit eū de-
 regē sup omnē isrl. Et ipm ergo duxerūt
 ad peccatuz mulieres alienigene. Nunqd
 et nos inobediētes faciem? omne malum
 grande hoc: vt puaricemur in deo nro: et
 ducam? vxores peregrinas! De filijs aut
 ioiada filij eliasib sacerdotis magni: ge-
 ner erat sanaballath oronitis: quē fugauī
 a me. Recordare dñe de? meus aduersum
 eos qui polluūt sacerdotiū: iusq; sacerdo-
 tale et leuiticū. Igit mūdauī eos ab oībo
 alienigenis: et pstitui ordines sacerdotuz
 et leuitaz vnūquenq; in ministerio suo:
 et in oblatione lignoz in tēporib cōstitu-
 tis et in pmijs. Memēto mei deus meus
 in bonum. Amen.

**Explicit liber Neemie qui est esdre se-
 cundus. Incipit liber esdre terci.**

Capitulum. primum.

Et fecit iosias pasca in hi-
 erosolimis dño: 7 immola-
 uit phase qrtadecima lu-
 na primi mensis: statuens
 sacerdotes p vices hierum
 stolis amictos in templo
 dñi. Et dixit leuitis sacris seruis isrl: vt
 sc̄tificarent se dño in positōne sc̄te arche
 dñi in domo quā edificauit salomon fili-
 dauid rex. Non erit vobis tollere sup hūe-
 ros eam. Et nūc deseruite dño vō 7 curā
 agite gētibo illius isrl ex pte fm pagos et
 tribo vras fm scripturā dauid regis isrl: 7
 fm magnificentiā salomonis filij ei: oēs
 in tēplo 7 fm particulā p̄cipatus p̄naz
 vraz: eoz qui stāt in p̄spectu fratru filioz
 isrl. Immolate pasca: et sacrificia parate
 fratrib vris et facite fm p̄ceptum dñi qd
 datū ē moyfi. Et donauit iosias i plebe q

inuēta est ouiu. agnoz 7 hedoz et capraz
 triginta milia. vitulos tria milia. Dec de
 rgalib data sūt fm pmissiōz p̄lo 7 sac̄do-
 tib in pasca: oues numero duo milia: ac
 vitli centū. Et iechonias 7 semeias 7 na-
 thanael f̄res: 7 asabias 7 ozibel et corob a
 in phase. oues quiq; milia. vitulos quin-
 gentos. Et hec cū fierēt elegant: steterūt
 sacerdotes et leuite hñtes azima p̄ tribo.
 Et fm partes p̄cipatus p̄m in p̄spectu
 p̄li offerebāt dño: fm ea que in libro mo-
 yfi scripta sunt. Et assauerunt phase igni
 prout oportebat. 7 hostias cōxerūt i emo-
 lis 7 in ollis cū beniuolētia. Et attulerūt
 oībo qui erāt ex plebe: et post hec paraue-
 runt sibi et sacerdotib. Sacerdotes eniz
 offerebāt adipēs vsq; dū finita eēt hora et
 leuite parauerūt sibi 7 f̄rib suis filijs aa-
 ron. Et sacrificatores filias offerebāt: fm
 ordinē. fm p̄ceptū dauid 7 asaph 7 zach-
 arias 7 iedbin? qui erat a rege. 7 hostiaz
 p singlas ianuas: ita vt nō preuaricaret
 vnusquisq; suam. Fratres eniz eoz para-
 uerūt ill. Et p̄sumata sunt q̄ pertinebant
 ad sacrificiū dñi. In illa die egerūt phase
 et offerebant hostias sup dñi sacrificium
 fm p̄ceptuz regis iosie. Et egerunt filij
 isrl qui inuenti sunt in tpe illo phase: et
 diem festi azimoz per dies septē. Et nō est
 celebratuz phase tale in isrl a tēporib sa-
 muel p̄phete et omēs reges isrl nō celebra-
 uerūt tale pasca quale egit iosias: 7 sacer-
 dotes 7 leuite 7 iudei 7 omīs isrl qui inuē-
 ti sunt in p̄moratōne hierosolimis. Octa-
 uodecimo āno regnāte iosia celebratū est
 phase. Et directa sunt opera iosie in p̄spe-
 ctu dñi sui in corde pleno metuētis: 7 que
 circa illū quidē p̄scripta sunt in p̄stinis
 tēporib de eis qui peccauerūt quiq; irrelī-
 giosi fuerūt in dñm pre omī gente: 7 qui
 nō quesierūt verba dñi sup isrl. Et p? oēs
 actū hūc iosie ascēdit pharao rex egipti
 veniēs in carchamis abicere sup eufraten
 et exiit in obuiam illi iosias. Et misit rex
 egipti ad iosiam: dicēs. Quid mihi et tibi
 est rex iude? Non sum missus a dño. Sup
 eufratē enī bellū meū ē. Festinās descēde.
 Et n̄ est r̄uersus iosias sup currū: sz expu-
 gre eū conabat. n̄ attēdes v̄bū p̄phete ex ore
 dñi: sz p̄stituit ad eū bellū i cāpo maged-
 do. Et descēderūt p̄cipes ad regē iosiam.

Et dixit rex pueris suis. Amouete me a prelio. Infirmat' sum enī valde. Et statim amouērt eū pueri ipsi' de acie. Et ascēdit sup currū scōdariū suū: et pueniēs hierosolimā vita funct' est: et sepultus est in pīno sepulcro. Et in tota iudea lugebāt iosiam et q' psidebāt cū vxoibz lamētabāt eū vsqz in hūc diē. Et datū est hoc fieri sp in omīe genus isrl. Nec aut' pscripta sunt in libro historiay regū iude: et singla gesta. actus iosie et ei' glā et intellect' eius in lege dñi: qz eque gesta sunt ab eo et que nō scripta sunt in libro regū isrl et iude. Et assumētes q' erāt ex gēte iechoniā filiū iosie pstituerūt regē pro iosia pte suo: cū eēt annoz trigintatriū: et regnauit sup isrl' mensibz tribz. Et amouit euz rex egipti ne regret in hierosolimis: et mulctauit gentē argēti talēta centū: et auri talentū vnū. Et pstituit rex egipti regē ioachim frēm ipsi' regē iude et iherlm: et alligauit mgratus ioachim zaracelez frēm suū: et apprehēdens reduxit egiptū. Annor erat ioachim vigin: tiquz cū regnare cepisset in terra iuda et iherlm: et fecit malū ī p'spectu dñi. Post hūc aut' ascēdit nabuchodonosor rex babilōis et alligās eum in aureo vinclo pduxit in babiloniā: et sac' vasa dñi accepit nabuchodonosor. et tulit: p'scēuit in tēplo suo in babilonia. Nam de immūdicia illi': et religiositate scriptū est in libro tēpoz reguz. Et regnauit ioachim fili' eius p eo. Cum aut' pstitut' est erat annor octo. Regnauit aut' menses tres et dies decē in hierusalem: et fecit malū in p'spectu dñi. Et post annū mittēs nabuchodonosor tñsmigrauit eū in babiloniā sil' cū sacris vasis dñi et pstituit sedechiā regē iuda et iherlm: cuz esset annor vigin: tūni'. Regnauit autēz annis vndecim. Et fecit malū in cōspectu dñi: et nō est verit' a verb' q' dicta sunt ab hieremia ppha ex ore dñi. Et adiuratus a rege nabuchodonosor piurās discessit: et indurata ceruice sua et corde suo: tñsgressus est legitima dñi dei isrl. Et duces populi domini multa inique gesserūt et impie egerunt super omnes immundicias gentium: et polluerunt tēplum dñi: quod scēm erat ī hierosolimis. Et misit de' patrū suoz p angelū suū reuocare eos: ppter qd parceret ill' et tabnaclo suo. Ipsi vero

subfannabāt in angel' suis: et q' die locut' est dñs erāt illudētes pphs eius. Qui vsqz ad iracūdiā p'citāt' est: sup gentē suā ppter irreligiositatē suā: et pcepit ascēdere r'ges chaldeoz. Qui occiderūt iuuenes eoz in gladio in circuitu scēti tēpli eoz: et nō p'pceūt iuueni et senī et v'gini et adolecētī: sed oēs ēditi sūt in man' ipsoz et oīa sac' vasa dñi et regales apothecas resumētes tulerūt in babiloniā: et incēderūt domū dñi et demolierūt muros iherlm: et turrez ei' incēderūt ī igne. Et p'sumaueūt omīa honorifica ei'. et ab nihilū redigerūt: et reliqs a gladio in babilonē: et erāt fui illi' vsqz dū regnarēt p'se: in repletōe verbī dñi in ore hieremie qusqz benigne ageret t'ra sabbata sua. Oī tpe discretōis sue sabbatizauit ī applicatiōe ānoz septuaginta. **Cap. II.**

Regēte cūro rege p'saz ī p'sumatōe verbī dñi in ore hieremie suscitauit dñs spm cūri r'gis p'saz: et p'dicauit ī toto reg' suo sil' p scripturā: dicēs. Nec dicit cūr' rex p'saz. Me pstituit regem orbi t'raz dñs isrl dñs excelsus: et significauit mibi edificare domū sibi ī iherlm q' ē in iudea. Si q's ē ex genere v'ro: dñs ipsi' ascēbat cū eo in iherlm. Quotqz g' circa loca hītant adiunēt eos q' sunt in loco ipso in auro et argēto in datōibz cū equis et iumentis: cūqz alijs q' fm vota apponunt in etē dñi q' est in iherlm. Et stātes principes tribuum paganor et iudee ex tribu beniamin et sacerdotes et leuite: quos excitauit dñs ascendere et edificare domū dñi que ē in iherlm: et qui erāt in circuitu eoz adiunērūt in omī auro et argēto ei' et iumentis et votis q' pluribz: multi quoz sensus excitat' est. Et cūrus rex ptulit vasa sac' dñi q' tñstulit nabuchodonosor rex babilonis ex iherlm: et p'scēuit ea ydolo suo. Et profereus ea cūrus rex p'saz ēdidit nutritato: qui erat sup thesauros ipius. Per hūc at' ēdita sunt salmanasaro p'sidi iudee. Morū at' hic nūerus. Libatoria argētea: duo milia quadragēta. athische argētee triginta. phiale auree triginta. Itē argētee duo milia quadringēte: et alia vasa mille. Oīa aut' vasa aurea et argētea quinqz milia octingēta sexaginta. Et enūerata sunt salmanasaro sil' cū hīs q' ex captiuitate babilōie venerāt ī hierosolimā. In artarxerf

autē regis p̄saz tēporibz scripserunt ei de
hīs q̄ inhātabāt iudeā et hierl̄m. balsam⁹
et nutritus et sabell⁹ ⁊ rathimus. bal-
them⁹ samelius scriba ⁊ reliq̄ inhabitātes
in samaria et ceteris locis subiectā eplāz
regi artaxerxi. **D**ñe pueri tui rathimus
ab accedētibz: et sabellius scriba: ⁊ reliqui
curie tue iudices in celeusiriā et phenicē.
Et nūc notū sit dño regi: qm̄ iudei q̄ ascē-
derūt a vobis ad nos veniētes in hierl̄m
ciuitatē r̄fugā ⁊ pessimā: edificāt furnos
eius ⁊ statuūt muros ⁊ tēplū suscitāt. **Q**uod
si ciuitas ista ⁊ muri p̄sumati fuerint non
tm̄ tributa nō sustinebūt p̄dere: sedeciaz
r̄gibz resistēt. **E**t qz id agit circa tēplū: re-
cte h̄i arbitrati sum⁹ n̄ desp̄icere hoc ip̄m.
sed notū facere dño regi: ut si videbit rex
querat in libris patrū tuorū ⁊ inuenies in
āmonitōibz sc̄pta de hīs: scies qm̄ ciuitas
ista fuit refuga ⁊ reges ⁊ ciuitates p̄cuti-
ens et iudei refuge ⁊ p̄lia cōmittētes in ea
ab eterno ob quā causā ciuitas ista des̄ta
est. Nūc ḡ notū facim⁹ dñe rex: qm̄ si ciui-
tas hęc edificata fuerit ⁊ hui⁹ muri erecti
fuerint: descēsus tibi nō erit ī celeusiriā.
⁊ phenicē. **T**ūc rescripsit rex rathimo qui
scribebat accedentia ⁊ belthimo ⁊ sabellio
scribe ⁊ ceteris p̄stitutis ⁊ inhabitātibz in
siria ⁊ phenice: ea q̄ subiecta sūt. **L**egi epi-
stolā quā misistis mihi. **P**recepī ḡ inq̄ri: ⁊
inuentū ē: qm̄ ciuitas illa ē ab euo regibz
resistēs ⁊ hoīes refuge: ⁊ p̄lia in ea efficiē-
tes ⁊ r̄ges fortissimi erāt ī hierl̄m dñantes
⁊ tributa exigētes a celeusiriā ⁊ phenice.
Nunc ḡ p̄cepi p̄hibere hoīes illos edifica-
re ciuitatē: ⁊ prohibere ne qd̄ vl̄ hęc fiāt
sed nec procedāt in plurimū ex q̄ sunt ma-
licie ita ut regibz molestia importet.

Capitulum. . III.

Quinc recitatis hīs q̄ a rege artar-
xerxe scripta fuerāt rathim⁹ et sa-
belli⁹ scriba ⁊ qui cū hīs p̄stituti
erāt iungētes festinanē veneūt in hierl̄m.
cū eq̄tatu ⁊ turba ⁊ agm̄e. ceperūtq̄ edifi-
cantes p̄hibere. **E**t vacabāt ab edificatōe
tēpli in hierl̄m: vsq̄ sc̄do āno regni darij
regis p̄saz. **R**ex dari⁹ fecit cenā magnāz
om̄ibz vernaculis suis: ⁊ om̄ibz mgr̄atibz
medie ⁊ p̄sidis ⁊ om̄ibz purpuratis ⁊ p̄to-
ribz ⁊ consulibz ⁊ p̄fectis sub illo ab india
vsq̄ ethiopiā: centū viginti septē p̄uincijs.

Et cū manducassent et bibissent et saci-
ati reuerterent. tūc darius rex ascēdit in
cubiculo suo: et dormiuit et exp̄gefactus
est. **T**unc illi tres iuuenes corporis custodes
qui custodiebāt corp⁹ regis: dixerūt alter
alteri. **D**icam⁹ vnusq̄sq̄ s̄monē q̄ p̄cellat
et cuiuscūq̄ apparuerit s̄mo sapiētior al-
teri⁹: dabit illi darius rex dona magna.
purpura coopiri ⁊ in auro bibere et super
aurū dormire et currū aureū freno ⁊ c̄p-
darium bissināz ⁊ torquē circa collū ⁊ sc̄do
loco sedebit a dario p̄pter sapiētiā suāz ⁊
p̄gt⁹ darij vocabit⁹. **T**ūc scribētes singuli
suū verbū signauerūt: ⁊ posuerūt iuxta cer-
uical darij r̄gis: ⁊ dixerūt. **C**ūq̄ surrexerit
rex dābim⁹ ei sc̄pta n̄ra ⁊ qd̄cūq̄ indica-
uerit rex e tribz ⁊ mgr̄at⁹ p̄sidis: qm̄ ver-
bum ei⁹ sapiētī⁹ est: ipsi dābūt victoria s̄-
cut scriptū ē. **A**n⁹ scripsit. **F**orte ē vinū.
Ali⁹ scripsit. **F**ortior est rex. **T**erci⁹ scri-
psit. **F**ortiores sūt m̄lieres: sup̄ oīa at̄ vin-
cit veritas. **E**t cū surrexisset rex acceperūt
scripta sua et dederūt illi: et legit. **E**t m̄t-
tes vocauit oēs mgr̄atus p̄saz ⁊ medos ⁊
purpuratos ⁊ p̄tores ⁊ p̄fectos ⁊ sederunt
in p̄cilio: et lecta sunt scripta corā ip̄s. **E**t
dixit. **A**locate adolescētes ⁊ ipsi indicabūt
verba sua. **E**t vocati sūt: ⁊ introierūt. **E**t
dixit ill⁹. **I**ndicate nob̄ d̄ hīs q̄ scripta sūt
Et cepit prior q̄ dixerat d̄ fortitudie vini:
et dixit. **A**lii q̄ p̄ualet vinū oībz homibz.
q̄ bibūt illud. **S**educit mentē. **I**teq̄ regis
et orphani facit mentē vanā. **I**te serui ac
liberi paup̄is ac diuitis et omnē mētē cō-
uertit in securitatē ⁊ iocūditatē: et n̄ me-
minit omnē tristitiā ⁊ debitū et oīa p̄cor-
dia facit honesta: ⁊ nō meminit regē nec
mgr̄atus et oīa p̄ talēta loq̄ facit. **E**t non
memineūt cū biberūt amicitia nec s̄rita-
tem: sed p̄ nō multū sumūt gladios ⁊ cūz
a vino merferūt ⁊ surrexerūt n̄ memineūt
q̄ gesserūt. **O** viri num̄ p̄cellit vinū? Quis
sic cogitat facere? **E**t tacuit hoc dicto.

Capitulum. . III.

Et inchoauit seq̄ns dicere qui di-
xit de fortitudine regis. **O** viri: nū
precellunt homines qui terram et
mare obtinent et omnia que in eis sunt?
Rex aut̄ sup̄ om̄ia precellit ⁊ dñatur eorū
et omne quodcūq̄ dixerit illis faciunt.
Et si miserit illos ad bellatores: vadunt

Tatius

et demoliunt montes et muros et turre. **I**ugulant et iugulant: et regis verbū non p̄tereūt. Nam si vicerint. affert regi omnia q̄cunq; p̄diti fuerint. Similiter et alij om̄es et q̄tquot n̄ militant. nec pugnant sed colunt fr̄am: rursus cū fuerint metētes afferunt tributa regi. Et ipse vn̄ solus et si dixerint occidite occidūt. dixerit. remittite remittunt: dixerit. percutite. percutiunt. dixerit. ex̄minate. ex̄minat. dixerit. edificate edificant. dixerit excidite. excidunt. dixerit. plantate plantant: et omnis plebs et virtutes eū obaudiūt: et sup̄ hec ipse recūbit et bibit et dormit. **N**ij autē custodiūt in circuitu eū: et n̄ p̄nt ire singuli et facere opa sua: sed in dicto obaudiētes sunt ei. **U**iri: quō non p̄cellet rex q̄ sic diffamat? Et tacuit. **T**erci⁹ q̄ dixerat de mulierib; et veritate. h̄ ē zorobabel: cepit loq̄. **U**iri. si magn⁹ rex. et multi hoīes: nec vinū p̄cellit. **Q**uis ē q̄ dñator eorū? Nonne mulieres genuerūt regē et oēm pplm q̄ dñat mari et t̄re: et ex illis nati sunt. et ipse educauerūt eos q̄ plantauerūt vineas ex q̄b; vinū fit? Et ipse faciūt stolas oīm hoīm: et ipse faciūt glām hoīb;: et non p̄nt hoīes separari a mulierib;. **S**i p̄gregauerint aurū et argentū. et oēm rem speciosam et viderint mulierē vnaz bono habitu. et bona sp̄e: oīa hec relinq̄ntes ī eam intendūt. et apto ore p̄spiciūt: et eam alliciūt magisq; aurū et argentū. et oēm rē p̄ciosā. **H**omo suū p̄rem relinq̄t q̄ enutrit illum et suam regionē: et ad mulierē se cōiungit. Et cū muliere remittit aīam: et neq; p̄rem meminit. neq; m̄rez. neq; regionē. Et hīc oportet vos scire: qm̄ mulieres dñantur v̄ri. **N**ōne doletis? Et accipit hō gladiū suū et vadit in viam facere furta et homicidia et mare nauigare et flumina: et leonē videt et in tenebris ingredit̄: et cū furtum fecerit et fraudes et rapinas. amabili sue affert. Et itē diliget hō uxores suā magisq; p̄rem et m̄rem. Et multi demētes facti sūt p̄pter uxores suas: et fui facti sunt p̄pter illas: et multi pierūt et iugulati sunt. et peccauerūt p̄pter mulieres. Et nūc (credite mibi) qz magn⁹ est rex. in p̄tate sua: qm̄ om̄es regiones verent̄ tangere eū. **E**lidebam tñ ap̄ p̄men filiaz bezacis. mirifici p̄cubina; regis. sedentē iuxta regē ad dextram: et auferentē dyadema de capite ei⁹. et imponentē

sibi: et palmis cedebant regem de sinistra manu. Et sup̄ hec apto ore intuebat̄ eā: et si arriserit ei. ridet: nāsi indiḡta ei fuerit blādit̄: donec recōciliet̄ in grām. **O** viri: cur n̄ sunt fortiores mulieres? **M**agna est t̄ra: et excelsū est celum. **Q**ue ista agunt? Et tunc rex et purpurati intuebant̄ in altit̄. Et inchoauit loq̄ de veritate. **O** viri: nōne fortes sunt mulieres? **M**agna ē terra: et excelsū est celū: et velox cursus solis cōuertit in ḡyro celū in locū suū in vna die. Nonne magnific⁹ est q̄ hec facit? Et veritas maḡ: et fortior p̄re omnib;. **O**mnis terra veritatē inuocat: celū etiam ipsam benedicit: et omnia opa mouent̄ et tremūt eam: et n̄ est cū ea quicq; iniquū. **C**līnū iniquū: iniquus rex. iniquā mulieres. **I**niquā omnes filij hoīm: et iniquā illoz omnia opa: et non ē in ipsis veritas. Et in sua iniquitate p̄bunt: et veritas manet et inualefcit in eternū: et viuūt. et oportinet in secula seculorū. **N**ec est apud eam accipe p̄sonas. neq; drās: sed q̄ iusta sunt facit omnib;. iniustis ac malignis. et om̄es benignant̄ in opib; eius. Et non est in iudicio ei⁹ iniquū: sed fortitudo. et regnū et potestas et maiestas oīm euorū. **B**ndict⁹ deus veritatis. Et desijt loq̄ndo. Et omnes ppli clamaueūt: et dixerunt. **M**agna est veritas et p̄ualet. **T**unc rex ait illi. **P**ete si qd vis ampliusq; que scripta sunt: et dabo tibi sm̄ qd inuent⁹ es sapientior: et p̄xim⁹ mibi se debis: et cognat⁹ me⁹ vocaberis. **T**unc ait regi. **M**emor esto voti tui qd vouisti edificare iherl̄m in die q̄ regnū accepisti: et oīa vasa q̄ accepta sunt ex iherl̄m remittere: q̄ separauit c̄yrus qm̄ mactauit babilonia;. et voluit remittere ea ibi. Et tu vouisti edificare tēplum: quod incendeūt ydumei qm̄ exterminata est iudea a chaldeis. Et nūc hoc est qd postulo dñe et qd peto: hoc ē maiestas a te qd postulo: vt facias votū quod vouisti regi celi ex ore tuo. **T**unc surgens darius rex osculat⁹ est illum: et scripsit epistolam ad om̄es dispensatores. et p̄fectos et purpuratos. vt deducerēt eū: et eos q̄ cū illo erant. oēs ascendentes edificare iherl̄m. Et omnib; p̄fectis q̄ erant in siria et phenicē et libano scripsit epl̄as: vt traherent ligna cedrina a libano in hierusalem: vt edificarent cum eis ciuitatem. Et scripsit omnib; iudeis qui ascendebant a regno ī

iudeam pro libertate: omnem potentem et magistratum et prefectum non superuenire ad ianuas ipsorum: et omnem regionem quam obtinuerant esse immunem eis: et ydumei reliquerunt castella que optinent iudeorum: et instructuram templi dare per singulos annos talenta viginti usque dum perficeretur: et super sacrarium olocaustorum mata ostilare quotidie sicut habent preceptum: alia talenta decem offerre per singulos annos: et omnibus qui procedunt a babilonia condere ciuitatem: ut esset libertas tamen ipsis quam filiis eorum: et omnibus sacerdotibus qui procedunt. Scripsit autem et quantitatem: et sacram stolam iussit dari in qua deseruirent: et leuitis scripsit dare precepta usque in diem qua consummabitur domus et hierusalem extruetur: et omnibus custodientibus ciuitatem scripsit dare eis sortes et stipendia. Et dimisit omnia vasa que separauerat Cyrus a babilonia: et omnia quecumque dixit Cyrus ipse precepit fieri: et mitti hierusalem. Et cum processisset ille adolescens, eleuans faciem in hierusalem: benedixit regem celi et dixit. Abs te est victoria: et abs te est sapientia: et claritas. Et ego seruus tuus sum. Benedictus es. qui dedisti mihi sapientiam: et tibi confitebor domine deus patrum nostrorum. Et accepit epistolas: et profectus est in babiloniam. Et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui fuerunt in babilonia: et benedixerunt deum patrum suorum. quoniam dedit illis remissionem et refrigerium. ut ascenderent et edificarent hierusalem et templum ubi nominatum est nomen eius in ipso: et exultauerunt cum musicis et leticia diebus septem.

Capitulum. V.

Post hec autem electi sunt ut ascenderent principes pagorum per domos. per tribus suas: et uxores illorum. et filii. et filie eorum. et serui et ancille ipsorum et pecora illorum. Et darius rex misit unum cum eis equites mille donec deducerent eos in hierusalem cum pace et cum musicis. et cum tympanis et tibis: et omnes fratres erant ludentes: et fecit eos ascendere simul cum eis. Et hec sunt nomina viro-

qui ascenderunt per pagos suos in tribus et in partibus principatus ipsorum. Sacerdotes: filii phinees. filii aaron. ihesus filius iosedech: ioachim filius zorobabel. filii salathiel de domo dauid. ex progenie phares tribu autem iuda: qui locutus est sub dario rege persarum sermones mirificos in secundo anno regni ipsius mense nisan primo. Sunt autem hi qui ascenderunt ex iudea de captiuitate transmigracionis: quos transmigravit nabuchodonosor rex babilonie in babilonem: et reuersus est in hierusalem. Et requisivit partem iudee unusquisque ciuitatem suam qui venerunt cum zorobabel. et ihesu: neemias. areores. elimeo. emmanio. marbocheo. beelsuro. mechsathobor. olioro. emonia. unus de principibus eorum: et numerus ab gentibus eorum ex prepositis eorum. Filii phares: duomiliacentumseptuagintaduobus. Filii ares: triamiliaquinguentia. Filii phemo: centumquadragesintaduobus. In filiis ihesu. et iabes. mille trecentiduobus. Filii demu: duomiliaquadringentisepuaginta. Filii choraba: ducenti quinquaginta. Filii banica: centumsexaginta octo. Filii bebeth: quadringentis. Filii archab: quadringentisepuaginta. Filii chan: triginta septem. Filii zoroar: duomilia sexaginta septem. Filii abmu: quadringentis sexaginta unum. Filii adrectis: centum octo. Filii ciao et zelas: centum septem. Filii azoroch: quadringentis triginta nouem. Filii iedarbone: centum trigintaduobus. Filii ananie: centum triginta. Filii asoni. Filii marsar: quadringentis duobus. Filii iabarus: nonaginta quinquaginta. Filii sepolemon: centum viginti tres. Filii nepopas: quinquaginta quinquaginta. Filii hechbanat: centum quinquaginta octo. Filii cebethamus: centum trigintaduobus. Filii occartapatos: quadringentis et modie: quadringentis duobus. Qui ex gomas et gabea: centum viginti unum. Qui ex besselon. et ceagge: sexaginta quinquaginta. Qui ex bastaro: centum viginti duobus. Qui ex bethenobes: quinquaginta quinquaginta. Filii liptis: centum quinquaginta quinquaginta. Filii labonni: trecenti quinquaginta septem. Filii sichem: trecentisepuaginta. Filii sandan et cliom: trecentisepuaginta octo. Filii eric: duomiliacentum quadraginta quinquaginta. Filii anaas: trecentisepuaginta. sacerdotes. Filii iedeb filii euther. filii eliasib: trecentisepuaginta.

Filij emeris: ducenti quinquaginta duo. **F**ilij asurij: trecenti quinquaginta septem. **F**ilij carree: ducenti viginti septem. **L**euite. **F**ilij iherusalem: in cadubel et bamis et serebias et edias: septuaginta quatuor. **O**mnis numerus. a duodecimo anno: triginta milia quodringentis sexaginta duo. **F**ilij et filie et uxores. omnis computato. quadraginta milia ducenti quadraginta duo. **F**ilij sacerdotum qui psallebant in templo. filij asaph: centum viginti octo. **O**stiarum vero esmenni. filij azer. filij amon. filij accubatores. filij tobi: omnes centum triginta nouem. **S**acerdotes seruientes in templo. **F**ilij sel. filij gasipa. filij tabloth. filij carie. filij su. filij bellu. filij labana. filij armatha. filij accub. filij vtha. filij cetha. filij aggab. filij obai. filij anan. filij canna. filij gebdu. filij an. filij radin. filij desanun. filij nechoba. filij caseba. filij gaze. filij ozni. filij sinoe. filij attre. filij bastem. filij asiana. filij manei. filij nasim. filij acuphu. filij agista. filij arui. filij fauon. filij phasalon. filij meedba. filij fusa. filij careth. filij barc. filij saree. filij coesi. filij nasith. filij agisti. filij pedon: salomo filius eius: filij asophot. filij pharida. filij celi. filij dedo. filij gabdabel. filij sephagi. filij aggia. filij fachareth. filij sabathan. filij aroneth. filij malsith. filij ame. filij zaphai. filij abbus. filij suba. filij eura. filij rabotis. filij saphat. filij malmon. **O**mnis sacro seruientes. et pueri salomonis: quadringentio octoginta duo. **Q**ui sunt filij qui ascenderunt a chermel et thesas. principes eorum. carmellam et careth. et non poterant edicere ciuitates suas. et progenies: quemadmodum sunt ex israel: filij dalarum. filij tubam. filij nechodaici. et ex sacerdotibus qui fungebantur sacerdotio et non sunt inuenti: filij obya. filij achisof. filij abbin: qui accepit uxorem ex filiabus pharageleu vocati sunt nomine eius. **E**t horum quesita est generis scripta impedatura et non est inuenta: et prohibiti sunt sacerdotibus fungi. **E**t dixit illis neemias et astharas ne participentur sancta: donec surgat pontifex doctus in ostensionem et veritatem. **O**mnis autem israel erant duodecim milia exceptis seruis et ancillis quadraginta duobus milia trecentis sexaginta. **S**erui horum et ancille. septem milia trecentis triginta septem: cantores et cantatrices. ducentis sexaginta

quinque. **A**meli quadringentis triginta quinque: equi septem milia triginta sex: muli ducenta milia quadraginta quinque: subiugalia quinque milia viginti quinque. **E**t de prepositis ipsis per pagos dum venirent in templum domini quod erat in hierusalem: innovare et suscitare templum in loco suo secundum suam virtutem. et dari in templum. thesaurum operum sacrum. auri mnas duodecim milia. et stolas sacerdotales centum. **E**t inhabitauerunt sacerdotes. et leuite. et qui exigerant de plebe in hierusalem et in regione: et cantores et ostiarii. et omnis israel. in regionibus suis. **I**stante autem septimo mense. cum essent filij israel unusquisque in suis rebus: conuenerunt unanimes in atrium quod erat ante ianuam orientalem. **E**t stantes ihesus filius ioseph. et fratres eius sacerdotes. et zorobabel filius salathiel. et huius fratres. parauerunt altare: ut offerrent super illud olocustomata secundum que in libro moysi hominis dei prescripta sunt. **E**t conuenerunt sibi ex alijs nationibus terre: et erexerunt sacrarium in loco suo omnes gentes terre: et offerebant hostias et olocustomata domino matutina. **E**t egerunt scenophegia. et diem solennem sicut preceptum est in lege: et sacrificia quotidie sicut oportebat: et post hec oblationes institutas. et hostias sabbatorum. et neomeniarum. et dierum solennium omnium sanctificationum. **E**t quotquot vouebant domino a neomenia septimi mensis ceperunt hostias offerre deo: et templum domini nondum erat edificatum. **E**t dederunt pecuniam lapidarijs. et fabris: et portum et pabula cum gaudio. **E**t dederunt carra sidonij et tirij. ut transueherent illis de libano trabes cedrinas et facerent rates in ioppe portum: secundum decretum quod scriptum erat eis a cyro rege persarum. **E**t in secundo anno venientes in templum dei in hierusalem. mense secundo inchoauit zorobabel filius salathiel et ihesus filius ioseph et fratres ipsorum et sacerdotes et leuite et omnes qui aduenerant de captiuitate in hierusalem: et fundauerunt templum dei. nouilunio secundi mensis secundi anni cum venissent in iudeam et hierusalem. **E**t statuerunt leuitas a viginti annis super opera domini. **E**t stetit ihs et

filius eius. et fratres. omnes leuite: conspi-
rantes. et executores legis. et facientes opera
in domo domini. Et steterunt sacerdotes
habentes stolas cum tubis: et leuite filij a-
saph habentes cimbala. collaudantes do-
minum et benedicentes secundum dauid
regem israel. Et cantabant canticum do-
mino: quoniam dulcedo eius et honor in
secula super omnem israel. Et omnis po-
pulus tuba cecinerunt: et proclamauerunt
voce magna: collaudantes dominum in su-
scitatione domus domini. Et venerunt ex
sacerdotibus et leuitis. et presidentibus se-
cundum pagos. senioribus qui viderant
pristinam domum: et ad huius edificatio-
nem cum clamore et planctu magno. et mul-
ti cum tubis et gaudio magno: intantum
ut populus non audiret tubas propter
planctum populi. Turba enim erat tubis
canens magnifice: ita ut longe audiret.
Et audierunt inimici tribus iude et benia-
min: et venerunt scire que esset vox tuba-
rum. Et cognouerunt. quoniam qui erant
ex captiuitate edificant templum domino
deo israel. Et accedentes ad zorobabel. et
ihesum. et prepositos pagorum dixerunt
eis. Edificabimus una vobiscum. Simili-
ter enim audiuius dominum nostrum:
et ipsi pariter incedimus a diebus asbasa-
reth regis assiriorum: qui transmigravit
hinc. Et dixit illis zorobabel. et ihesus. et
principes pagorum israel. Non est nobis et
vobis edificare domus dei nostri. Nos enim
soli edificabimus domino israel: secundum
ea que precepit nobis Cyrus rex persarum.
Gentes autem terre incubantes hijs qui
sunt in iudea. et leuantes opus edificatio-
nis. et insidias et populos adducentes. pro-
hibebant eos edificare: et aggressuras ex-
ercentes impedierunt ne consummaretur
edificium omni tempore vite Cyri regis:
et protraxerunt structuram per biennium
usque ad darii regnum.

Capitulum. VI.

In secundo autem anno regni da-
rii. prophetavit aggeus et zachari-
as filius addin propheta apud iu-
deam et hierusalem: in nomine dei israel
super eos. Tunc stans zorobabel filius sa-
lathiel. et ihesus filius iosedech: inchoaue-

runt edificare domum domini que est in
hierusalem: cum adessent eis propheta do-
mini et adiuuarent eos. In ipso tempore
venit ad illos syssennes subregulus syrie et
phenicis. et satrabozaues et sodales eius:
et dixerunt eis. Quo precipiente vobis do-
mum hanc edificatis: et tectum istud et al-
lia omnia perficitis? Et qui sunt structo-
res qui hec edificant? Et habuerunt grati-
am. visitatione facta super eos qui erant
ex captiuitate a domino seniores iudeorum:
et non sunt impediti edificare donec signi-
ficaretur dario de omnibus istis: et respon-
sum acciperetur. Exemplum epistole: quam
miserunt dario. Syssennes subregulus sy-
rie et phenicis. et satrabozaues. et sodales
eius: in syria et phenice presides: regi da-
rio salutem. Omnia nota sint domino re-
gi: quod cum aduenissemus in regionem iu-
dee. et introissemus in hierusalem. inueni-
mus edificantes domum dei magnam et tem-
plum ex lapidibus politis et magnis. et pre-
ciosis materijs in parietibus: et opera illa
instanter fieri: et suffragare et prosperare
in manibus eorum. et in omni gloria quod di-
ligentissime perfici. Tunc interrogauimus
seniores: dicentes. Quo permittente vobis
edificatis domum istam: et opera hec fun-
datis? Ideo autem interrogauimus: ut no-
tum facerem tibi homines et prepositos:
et nominum scripturam prepositorum postula-
uimus illos. At illi responderunt nobis di-
centes. Nos sumus serui domini qui fecit celum et
terram: et edificabat hec domus ante annos
istos multos a rege israel magno et fortissi-
mo: et consummata est. Et quoniam patres no-
stri exacerbantes erant et peccauerunt in deum
israel. tradidit eos in manus nabuchodonoso-
for regis babilonie. regis chaldeorum: et ho-
mum istam demolientes incenderunt: et ipsum
captiuum duxerunt in babiloniam. In pri-
mo anno regnante Cyro rege babilonie scri-
psit Cyrus rex domum hanc edificare: et illa sa-
cra vasa aurea et argentea que extulerat na-
buchodonosor de domo que est in hierusalem.
et consecraverat ea in suo templo: rursus per-
tulit ea Cyrus rex de templo quod erat in babilo-
nia. et edita sunt zorobabel et salmanasaro
subregulo. Et preceptum est eis ut offerrent
hec vasa. et reponerent in templo quod erat in
hierusalem: et ipsum templum dei edificare

in loco suo. Tunc salmanasarus subiecit fundamenta domus domini que est in hierusalem. et exinde usque nunc edificavit: et non accepit consummationem. Nunc ergo si iudicaverit te o rex. perquirat in regalibus bibliothecis Cyri regis que sunt in babilonia: et si inventum fuerit consilio Cyri regis ceptum esse structuram domus domini que est in hierusalem. et iudicaverit domino rege nostro: scribat de hijs nobis. Tunc rex darius precepit inquiri in bibliothecis. et inventus est in egbatanis opido quod est in media regione locus unus in quo scripta erant ista. Anno primo regnante Cyro rex Cyrus precepit domum domini que est in hierusalem edificare. ubi incendebant igni assiduo: cuius altitudo sit cubitorum decem et latitudo cubitorum sexaginta quadratum lapidibus politis tribus. et meniano ligno eiusdem regionis. et meniano uno novo: et impendia dari de domo Cyri regis: et sacra vasa domus domini tunc aurea que argentea que extulit nabuchodonosor. in domum domini que est in hierusalem ubi erant posita: ut ponantur illic. Et precepit curam agere syennem subregulum sirie et phenicis. et zetrabuzannam et sodales eius: et qui ordinati erant in siria et phenice presides. ut abstinerent se ab eodem loco. Et ego quoque precepi in totum edificare: et prosperi ut adiuvarent eos qui sunt ex captivitate iudeorum donec consumetur templum edis domini: et a vexatione tributorum syrie et phenice. diligenter quantitatem dari hijs hominibus ad sacrificium domini. zorobabel prefecto ad thauros et arietes et agnos: similiter autem et frumentum et sal et vinum et oleum instanter per singulos annos. prout sacerdotes qui sunt in hierusalem dictauerunt consumi quotidie sine ulla dilatione: ut offerantur libationes summo deo: pro rege et pueris eius. et orent pro ipsorum vita. Et denunciatur: ut quicumque transgressi fuerint aliquid ex hijs que scripta sunt. aut spreverint: accipiantur lignum de suis proprijs. et suspendantur: et bona ipsorum regi ascribantur. Propterea domus domini cuius nomen invocatum est ibi. exterminet omnem regem et gentem. qui manum suam extendit prohibere aut male tractare domum domini illam que est in

hierusalem. Ego darius rex decrevi. quod diligenter secundum hec fieri.

Capitulum.

VII.

Quoniam syennem subregulus celeusyrie et phenicis et zetrabuzannes et sodales. obsecuti hijs qui a dario rege erant decreta. insistebant sacrosanctis operibus diligentissime cooperantes cum senioribus iudeorum principibus sirie: et prosperata sunt sacrosancta opera: prophetantibus aggeo et zacharia prophetis. Et consummauerunt omnia per preceptum domini dei israel: et ex consilio Cyri et dario et artaxerxis regis persarum. Et consummata est domus nostra usque ad tertiam et vicesimam diem mensis adar: sexto anno dario regis. Et fecerunt filii israel. et sacerdotes et leuite et ceteri qui erant ex captivitate qui appositi sunt: secundum ea que scripta sunt in libro moysi. Et obtulerunt in dedicationem templi domini thauros centum. arietes ducentos. agnos trecentos: et hebos pro peccatis universi israel duodecim: secundum numerum tribuum israel. Et steterunt sacerdotes et leuite amicti stolis per tribus super opera domini dei israel. secundum librum moysi: et ostiarii per singulas ianuas. Et egerunt filii israel cum hijs qui erant ex captivitate illud phase quartadecima luna mensis primi: quando sanctificati sunt sacerdotes et leuite. Et omnes filii captivitatis non sunt simul sanctificati: quia leuite omnes simul sanctificati sunt. Et immolauerunt phase universi filii captivitatis: et fratribus suis sacerdotibus et sibi metipsis. Et manducaverunt filii israel qui erant ex captivitate omnes qui remanserant ab omnibus execrationibus gentium terre. querentes dominum: et celebrauerunt diem festum azimorum septem diebus epulantes in conspectu domini. quoniam convertit consilium regis assiriorum in eos: confortare manus eorum ad opera domini dei israel. Et post hunc. regnante artaxerxe persarum rege. accessit esdras filius azarie. filii belchie. filii salome. filii sadoch. filii achitob. filii ameri. filii azabei. filii bocci. filii abyssae. filii phinees. filii eleazari. filii aaron primi sacerdotis: hic esdras ascendit de babilonia. cum esset scriba et ingeniosus in lege moysi que

data est a domino israel: docere et facere. Et dedit ei rex gloriam. quod inuenisset gratiam in omni dignitate et desiderio: in conspectu eius. Et ascenderunt simul cum ipso ex filiis israel. et sacerdotibus et leuitis. et sacris cantoribus templi: et hostiariis. et seruis templi in hierusalem. Anno septimo regnante artaxerxe in quinto mense: hic annus septimus est regni: exeuntes de babilonia. nonilunio quinti mensis venerunt hierosolimam iuxta preceptum illius: secundum prosperitatem itineris a domino ipsorum datam eis. In hijs enim esdras magnam disciplinam obtinebat ne pretermitteret quicquid eorum. que essent ex lege domini et preceptis: et docendo universum israel omnem iusticiam et iudicium. Accedentes autem qui scribebant scripta artaxerxis regis. tradiderunt scriptum quod obuenerat ab artaxerxe rege. ad esdras sacerdotem et lectorem legis domini: cuius exemplum subiectum est.

Capitulum.

VIII.

Rex artaxerxes. esdre sacerdoti et lectori legis domini salutem. Humanior ego iudicans in beneficijs. precepi eis qui desiderant ex gente iudeorum sua sponte. et ex sacerdotibus et leuitis qui sunt in regno meo: comitari tecum in hierusalem. Si qui ergo cupiunt ire tecum conueniant et proficiantur sicut placuit mihi. et septem amicis meis consiliarijs: ut visitent ea que aguntur secundum iudeam et hierusalem obseruantes sicut habes in lege domini: et ferant munera domino israel. que voui ego et amici hierusalem: et omne aurum et argentum quod inuentum fuerit in regione babilonie. domino in hierusalem cum illo quod est donatum pro ipsa gente in templum domini eorum quod est in hierusalem: ut colligatur hoc aurum et argentum ab thauris et arietes. et agnos et hedos. et que hijs sunt congruentia: ut offerant hostias domino super altare domini ipsorum quod est in hierusalem. Et omnia quecumque uolueris cum fratribus tuis facere auro et argento. perfice pro voluntate tua secundum preceptum domini dei tui: et sacrosancta uasa que data sunt tibi ad opera domini

domini dei tui que est in hierusalem: et cetera quecumque tibi subuenerint ad opera templi dei tui dabis de regali gazophylatio: cum uolueris cum fratribus tuis facere auro et argento perfice secundum uoluntatem domini. Et ego quidem rex artaxerxes precepi custodibus thesaurorum syrie et phenicis: ut quecumque scripserit esdras sacerdos. et lector legis domini diligenter deus ei usque ad argenti talenta centum similiter et auri: et usque ad frumenti modios centum. et uini amphoras centum: et alia quecumque abundant sine taxatione. Omnia secundum legem dei fiant deo altissimo: ne forte exurgat ira in regno regis. et filij et filiorum eius. Nobis autem dicitur. ut omnibus sacerdotibus et leuitis et sacris cantoribus et seruis templi et scribis templi huius nullum tributum neque ulla alia indictio irrogetur: nec habeat quisque potestatem obicere eis quicquam. Tu autem esdras secundum sapientiam dei constitue iudices et arbitros in tota syria et phenice. et omnes qui legem dei tui non nouerint doce: ut quotquot transgressi fuerint legem diligenter plectantur: siue morte siue cruciatu. siue etiam pecunie mulctatione. vel abductione. Et dixit esdras scriba. Benedictus dominus deus patrum nostrorum. qui dedit hanc uoluntatem. in cor regis clarificare domum suam que est in hierusalem: et me honorificauit in conspectu regis. et consiliario. et amicorum eius. et purpuratorum eius: et ego constans animo factus sum secundum opitulationem domini dei mei. Et congregaui ex israel uiros: ut simul ascenderent mecum. Et hijs sunt prepositi secundum suas patrias et principatus portiones eorum qui mecum ascenderunt de babilonia: in regno artaxerxis. Ex filiis phares: gersom. Ex filiis siemaruth: amen. Filiorum dauid: accus filius secelie. Ex filiis phares: zacharias. et cum eo reuersi sunt uiri centumquingenta. Ex filiis ductoris morabilonis zaraei: et cum ipso uiri ducenti quingenta. Ex filiis zacues iechonias zecheeli: et cum ipso uiri ducenti quinquaginta. Ex filiis sala maasias gotholie: et cum ipso uiri septuaginta. Ex filiis saphacie. zarias michele et cum ipso uiri octoginta. Ex filiis iobabias iezeli et cum ipso uiri ducem duodecim. Ex

filij banie salimoth filius iosaphie: et cū ipso viri centumsexaginta. **E**x filijs beer. zacharias bebei: et cū ipso viri ducentiocto. **E**x filijs azario channes acharie: et cum ipso viri centumdecem. **E**x filijs adonicham ipsis postremis: et hec sunt nomina eorum eliaphalam filius gebel et semeias. et cum ipso viri septuaginta. **E**t congregaui eos ad fluuium qui dicitur thya. et methathi: illic fuim⁹ tribuo. et recognoui eos. **E**t ex filijs sacerdotum et leuitarum non inueni illic. **E**t misi ad eleazarum et eccelom. et masman. et maloban. et enaathan. et samea. et ioribuz nathan. enuaga. zachariam. et mosollamum: ipsos ductores et peritos. **E**t dixi eis. ut venirent ad luddeum qui erat apud locum gazophiliarum. **E**t mandaui eis. ut dicerent luddeo. et fratrib⁹ eius et illis qui erant in gazophylatio: ut mitterent nobis eos qui sacerdotio fungerent in domo domini dei nostri. **E**t adduxerunt nobis secundum manum validam domini dei nostri viros peritos. **E**x filijs mooli. filij leui. filij israel. sebebi. am. et filios et fratres qui erant decem et octo. asbiam et ammin. ex filijs filiorum channei: et filij eorum. viri viginti. **E**t ex hijs qui in templo seruiebant quos dedit dauid: et ipsi principes ad operationem leuitarum templo seruientium: ducenti viginti. **O**mnia nomina significata sunt in scripturis. **E**t voui illic ieiunium in conspectu domini: ut quererent ab eo bonum iter nobis et q^{uod} nobiscum erant ex filijs et pecoribus propter insidias. **E**rubui enim petere a rege pedites et equites in comitatu tuote gratia: contra aduersarios nostros. **D**iximus enim regi: quoniam virtus dñi erit cum eis. q^{ui} inquirunt eum in omni affectu. **E**t iterum deprecati sumus dñm deum nostrum sm hec: quem et propitiū habuimus: et compotes facti sumus deo nostro. **E**t separaui ex plebis prepositis. et sacerdotibus templi viros duodecim: et sebebian. et asannan. et cum eis ex fratribus eorum viros decem. **E**t appendi eis aurum et argentum. et vasa sacerdotalia dom^{us} dei nostri: que donauerat rex. et consiliarij eius. et principes. et omnis israel. **E**t cum appendissem: tradidi argenti talenta centumquingenta. et vasa argentea talentorum

centum. et auri talenta centum: et vasorum aureorum sepcies viginti: et vasa erea de bono eramento splendentia duodecim. auri speciem reddentia. **E**t dixi eis. **E**t vos sancti estis domino et vasa sunt sancta: et aurum et argentum votum est dño deo patrum nostrorum. **E**ligilate et custodite donec tradatis ex plebis prepositis. et sacerdotibus et leuitis. et principibus ciuitatum israel in hierusalem: in pastorio domus dei nostri. **E**t hijs q^{ui} suscepit sacerdotes et leuite aurum et argentum. et vasa que erant in hierusalem intulerunt in templum dñi. **E**t promouimus a fluuio thia die duodecima mensis pmi: usquequo introiim⁹ in hierusalem. **E**t cū factus fuisset terci⁹ dies: quarta autem die ponderatum aurum et argentum traditum est in domo dñi dei nostri: marimoth filio iori sacerdoti: et cum ipso erat eleazar filius phinees. et erant cū ipsis iosabbus filius ihesu. et medias. et banni fili⁹. leuite: ad numera et ad pondus vniuersa. **E**t scriptum est pondus ipsorum eadez hora. **Q**ui autem venerunt ex captiuitate obtulerunt sacrificium dño israel thauros duodecim. pro omni israel. arietes octogitaseptem. agnos septuagintaduobus. hircos pro peccato duodecim. et pro salute vaccas duodecim: omnia in sacrificium dñi. **E**t elegerunt precepta regis regalibus dispensatoribus: et subregulis celeusirie. et phenicis: et honorificauerunt gentem et templum domini. **E**t consummatis hijs accesserunt ab me prepositi dicentes. **N**on segregauerunt genus israel et principes et sacerdotes. et leuite. et alienigenae gentes et nationes terre immunditias suas: et achananeis et etheis. et phereis. et hiebusis. et moabitibus. atq^{ue} egiptijs. et ydumeis. **C**ontuncti enim sunt filibus eorum et ipsi et filij eorum: et commixtum est semen sanctum alienigenis gentibus terre: et participes erant prepositi et magistratus iniquitatis huiusmodi ab inicio ipsius regni. **E**t mox ut audiui ista conscindi vestimenta et sacram tunicam: et lacerans capillos capitis. et barbas: sedi dolens et mestus. **E**t conuenerunt quotquot tunc mouebant in verbo domini dei israel ab me lugentem super iniquitatem istam: et sebebam tristis usq^{ue} ad vespertinum sacrificium. **E**t surgens a ieiunio cōscissa habens vestimenta. et

sacram tunicam: ingeniculans. et extendens manus ad dominum dicebas. Domine confusus sum: et reuerit' sum ante faciem tuam. Peccata enim nostra multiplicata sunt super capita nostra: et iniquitates nostre exaltate sunt usque ad celum: quoniam a temporibus patrum nostrorum sumus in magno peccato. usque ad diem hunc. Et propter peccata nostra et patrum nostrorum sumus traditi cum fratribus nostris. et cum sacerdotibus nostris et regibus terre in gladium et captiuitatem et deprecationem cum confusione: usque in hodiernum diem. Et nunc quantum est quod contigit nobis misericordia abs te domine deus: et derelinque nobis radicem. et nomen in locum sanctificationis tue. detegere luminare nostrum in domo domini dei nostri: dare nobis cibum in omni tempore seruitutis nostre. Et cum seruierimus non fuimus derelicti a domino deo nostro: sed constituit nos in gratia. ponens nobis reges persarum dare cibum. et clarificare templum domini dei nostri et edificare desertum syon: dare nobis stabilitatem in iudea et hierusalem. Et nunc quid dicimus domine habentes hec? Transgressi enim sumus precepta tua: que dedisti in manus puerorum tuorum prophetarum dicens. Quoniam terra in quam introistis possidere hereditatem eius. terra polluta est coinquinationibus alienigenarum terre: et immundicie illorum repleuerunt eam tota immundicia sua. Et nunc filias vestras non coniungetis filiis eorum. et filias earum non accipietis filiis vestris: et non inquietis pacem habere cum illis omni tempore: ut inualescentes manducetis optima terre. et hereditatem distribuat' filiis vestris usque in euum. Et que contingunt nobis omnia sunt propter opera nostra maligna: et magna peccata nostra. Et dedisti nobis talem radicem: et rursus reuer' sumus transgredi legitima tua: uti commisceremur. immundicie alienigenarum gentium terre huius. Nonne irasceris nobis perdere nos. quoadusque non relinquatur radix. et nomen nostrum? Domine deus israel verax es. Derelicta est enim radix usque in hodiernum diem. Ecce nunc sumus in conspectu tuo in iniquitatibus nostris. Non est ei adhuc stare ante te in hijs. Et cum adorant

do confiteretur esdras flens humi prostratus ante templum: congregati sunt ante eum ex hierusalem turba magna valde viri et mulieres. et iuvenes et iuencule. Fletus enim erat magnus in ipsa multitudine. Et cum clamasset iechonias ieheli ex filiis israhel: dixit esdre. Nos in dominum peccauimus: quod collocauimus nobis in matrimonium mulieres alienigenas ex gentibus terre. Et nunc es super omnem israhel. In hijs ergo sit iusiurandum a domino expellere omnes uxores nostras que ex alienigenis sunt cum filiis earum. Sicut tibi decretum est a maioribus secundum legem domini exurgens explica: ad te enim spectat negocium: et nos tecum sumus. Eliriter fac. Et exurgens esdras adiurauit principes sacerdotum. et leuitas et omnem israhel facere secundum hec: et iurauerunt.

Capitulum.

IX.

Exurgens esdras ab ante atrium templi abiit in pastoforium ionathe filij nasabi: et hospitatus illic si gustauit panem. nec aquam bibit. super iniquitatem multitudinis. Et facta est predicatio in omni iudea: et in hierusalem omnibus qui erant ex captiuitate in hierusalem congregati: ut quicumque non occurrerit biuo vel triuo diei secundum iudicium assidentium seniorum. tollerentur facultates sue: et ipse alienus iudicaretur a multitudine ciuitatis. Et congregati sunt omnes qui erant ex tribu iuda et beniamin in tribu diebus in hierusalem. Hic mensis est novus: dies mensis vicesimus. Et sedit omnis multitudo in area templi tremantes propter hiemem presentem. Et exurgens esdras dixit illis. Quos iniqui fecistis collocando vobis in matrimonium uxores alienigenas: ut abderetis ab peccata israel. Et nunc date confessionem et magnificentiam domino deo patrum nostrorum: et perficite voluntatem ipsius: et discedite a gentibus terre: ab uxoribus alienigenis. Et clamauit omnis multitudo: et dixerunt voce magna. Sicut dixisti: faciemus. Sed quoniam multitudo magna est. et tempus hybernum: et non possumus insubdiati stare. et hoc opus non est nobis unius diei. neque biui. multum enim in hijs peccauimus: stent prepositi multitudinis. et omnes qui nobiscum inhabitant.

et quotquot habent uxores apud se alienigenas: et assistant accepto tempore ex omni loco presbiteri et iudices: usquequo soluant iram domini negocij huius. **J**onathas autem filius ezechi. et ozias techaz susceperunt secundum hec: et bozoramus. et leuis et sabatheus. simul cooperati sunt cum illis. **E**t steterunt secundum hec. nomina omnia uniuersi qui erant ex captiuitate. **E**t elegit sibi viros esdras sacerdos princeps magnos de patribus eorum secundum nomina: et confederunt nouilunio mensis decimi examinare negocium istud. **E**t determinatum est de viris qui habebant uxores alienigenas usque ad neomenia primi mensis: et inuenti sunt ex sacerdotibus permixti qui habebant alienigenas uxores. **E**x filiis ihesu. filij ioseph et fratribus eius. maseas. et eliezerus. et iozab. et ioathas: et iecerunt manus ut expellerent uxores suas: ab litando in exoratione arietis pro ignorantia sua. **E**t ex filiis semmeri: maseas. et esser et ieelech. azarias. **E**t ex filiis phozore: liomasias. hismaems. et nathanae. iussio iedbus et tallas. **E**t ex leuitis: iozab. et semeis. et colnis. et calithas. et facteas. et coluas. et elionas. **E**t ex sacris cantoribus: eliasub. zaccarus. **E**t ex ostiariis: salum. et tolbanes. **E**t ex israel: ex filiis foroosi. et remias et geddias. et melchias. et michelus. et eleazar. et iemebias. et banas. **E**t ex filiis iolamaz: chamas. et zacharias ierselis. et iobbi. et hieremoth. et helias. **E**t ex filiis zathoim: eliadab. et eliasumus. et ochias. et larimoth. et zabbis. et thebebias. **E**t ex filiis bebe. iohannes. et amannias. et zabbias. et emetis. **E**t ex filiis banni: olam. et malluchus. et ieddeus. et iasub. et asabus. et ierimoth. **E**t ex filiis abdin: naath. et moosias. et caleurus. et ranas. baseas. mathathias. et beseel. et bon. et manasses. **E**t ex filiis nuas: noneas. et apheas. et melchias. et sameas. et symon beniamin. et malchus. et marras. **E**t ex filiis asom: cariane. mathathias. et bann. et eliphalach. et manasses. et semei. **E**t ex filiis banni: hieremias. et moodias. et abram. et iohel. et baneas. et pelias. et ionas. et marimoth. et eliasib. et mathaneus. et eliasis. et orisas. et dielus. et semedius. et sambris. iosephus. **E**t ex filiis nobei: ythe-

lus. et mathathias. et sabadus. et zecheba sedmi. et iessei. baneas. **O**mnes isti coniunxerunt sibi uxores alienigenas: et dimiserunt eas cum filiis. **E**t inhabitauerunt sacerdotes et leuite et qui erant ex israel in hierusalem et in tota una regione: nouilunio mensis septimi. **E**t erant filij israel in comoracionibus suis. **E**t congregata est omnis multitudo simul in aream que est ab oriente porte sacre. **E**t dixerunt esdre pontifici. et electori: ut afferret legem moysi que tradita est a domino deo israel. **E**t attulit esdras pontifex legem omni multitudini eorum a viro usque ad mulierem et omnibus sacerdotibus: audire legem nouilunio mensis septimi. **E**t legebat in area que est ante sacram portam templi: a prima luce usque ad vespere. coram viris et mulieribus. **E**t dederunt omnes sensus ad legem. **E**t stetit esdras sacerdos et lector legis super ligneum tribunal quod fabricatum erat. **E**t statuerunt ab eo mathathias et samus. ananias. azarias. vias. ezechias. et balsam. ab dexteris: et ab sinistris phaltheus misael. malachias. abustas. sabus. nababias. et zacharias. **E**t assumpsit esdras librum coram omni multitudine: presidebat enim in gloria in conspectu omnium. **E**t cum absoluisset legem omnes recti steterunt: et benedixit esdras dominum deum altissimum: deum sabaoth omnipotentem. **E**t respondit omnis populus amen. **E**t eleuatis sursum manibus: procidentes in terram adorauerunt dominum. ihesus. et banaeus. et sarabias. et iabinus. et accubus. et sabatheus. et calithes. et azarias. et iorab. et ananias et filias leuite. qui docebant legem domini: et in multitudine legebant legem domini: et preferebant singuli eos qui intelligebant lectionem. **E**t dixit abtharates esdre pontifici et lectori: et leuitis qui docebant multitudinem dicentes. **D**ies hic sanctus est domino. **E**t omnes flebant cum audissent legem. **D**igressi ergo manducate pinguissima queque: et bibite dulcissima queque: et mittite munera hijs qui non habent. **S**anctus enim est hic dies domini: et nolite mesti esse. **D**ominus enim clarificabit vos. **E**t leuite denunciabant in publico omnibus dicentes. **D**ies hic sanctus est. **N**olite mesti esse. **E**t abierunt omnes manducare et bibere et epulari: et dare munera hijs qui non habebant ut epulenti. **M**agnifice enim sunt exaltati vobis

quibus edocti sunt. Et congregati sunt universi in hierusalem celebrare leticiam: secundum testamentum domini dei israel.

Explicit liber esdre tercius. Incipit esdre quartus.

Liber esdre prophete secundus. filij sarei. filij azarei. filij elchie. filij sadanie. filij sadoch. filij achitob. filij achie. filij phinees. filij heli. filij amerie. filij asiei. filij marimoth. filij arna. filij ozie. filij borith. filij abissei. filij phinees. filij eleazar. filij aaron ex tribu leui: qui fuit captivus in regione medorum in regno artaxerxis regis persarum. Et factum est verbum domini ad me dicens. Glade et nuncia populo meo facinorosa ipsorum et filijs eorum iniquitates quas in me admiserunt: ut nuncient filijs filiorum quia peccata parentum ipsorum in illis creverunt. Obliti enim mei sacrificaverunt dijs alienis. Nonne ego eduxi eos de terra egipti: de domo servitutis? Ipsi autem irritaverunt me: et consilia mea spreverunt. Tu autem excute coram capitis tui: et proice omnia mala super illos: quoniam non obedierunt legi mee. Populus autem est indisciplinatus. Usquequo eos sustinebo quibus tanta beneficia contuli? Reges multos propter eos subverti: pharaonem cum pueris suis et omnem exercitum eius percussi. Omnes gentes a facie eorum peridi: et in oriente prouinciarum duarum populos Tyri et sydonis dissipavi: et omnes aduersarios eorum interfeci. Tu vero loquere ad eos dicens. **Hec dicit dominus.** Nempe ergo vos per mare transmeaui: et plateas vobis incho munitas exhibui. Duce vobis dedi moysen et aaron sacerdotem: lucem vobis per columnam ignis prestiti: et magna mirabilia feci in vobis. Elos autem mei obliti estis dicit dominus. **Hec dicit dominus omnipotens.** Coturnix vobis in signo fuit: castra vobis ad tutelam dedi et illic murmurastis: et non triumphastis in nomine meo de perditione inimicorum vestrorum: sed adhuc nunc usque murmurastis. Ubi sunt beneficia que prestiti vobis? Nonne in de-

serto cum esuriretis proclamastis ad me dicentes: ut quid nos in desertum istud adduxisti interficere nos? Melius nobis fuerat seruire egiptijs: quam mori in deserto hoc. Ego dolui gemitus vestros: et dedi vobis manna in escam. Panem angelorum manducastis. Nonne cum sitiretis petram excidi: et fluxerunt aque in saturitate? Propter estus folijs arborum vos texi. Diuisi vobis terras pingues: chananeos et phereleos et philistinos a facie vestra proieci. Quid faciam vobis adhuc dicit dominus. **Hec dicit dominus omnipotens.** In deserto cum essetis in flumine amorreo scientes et blasphemantes nomen meum: non igne vobis pro blasphemijs dedi: sed mittens lignum in aquam dulce feci flumen. Quid tibi faciam iacob? Noluisti obedire iuda. Transferam me ad alias gentes: et dabo eis nomen meum: ut custodiant legitima mea. Quoniam me dereliquistis: et ego vos derelinquam. Petentibus vobis a me misericordiam non miserebor: quando inuocabitis me ego non exaudiam vos. Maculastis enim manus vestras sanguine: et pedes vestri impigri sunt ad committenda homicidia. Non quasi me dereliquistis: sed vosipsum dicit dominus. **Hec dicit dominus omnipotens.** Nonne ego vos rogavi ut pater filios et ut mater filias et ut nutrix pueros suos: ut essetis mihi in populum et ego vobis in deum. et vos mihi in filios. et ego vobis in patrem? Ita vos collegi. ut gallina pullos suos sub alas suas. **Modo autem quid faciam vobis? Proiciam vos a facie mea.** Oblationem cum mihi attuleritis auertam faciem meam a vobis. Dies enim festos vestros et neomenia et circuncisiones repudiaui. Ego misi pueros meos prophetas ad vos: quos acceptos interfecistis: et laniastis corpora eorum: quorum sanguinem exquiram dicit dominus. **Hec dicit dominus omnipotens.** Domus vestra deserta est. Proiciam vos sicut ventus stipulam: et filij procreationem non facient: quoniam mandatum meum neglexerunt. et quod malum est coram me fecerunt. Tradam domus vestras populo venienti qui me non audientes credunt: quibus signa non ostendi facient que precepi. Prophetas non viderunt: et memorabuntur

iniquitatum eorum. Testor populi venientis gratiam: cuius paruuli exultant cum leticia me non videntes oculis carnalibus: sed spiritu credentes que dixi. Et nunc frater aspice que gloria: et vide populum venientem ab oriente: quibus habo ducatum abraham. ysaac et iacob et osee et amos et michae et iohel et abbie et ione et naum et abacuc. sophonie. aggei. zacharie et malachim qui et angelus domini vocatus est.

Capitulum

.II.

Nec dicit dominus. Ego eduxi populum istum de seruitute: quibus mandata dedi per pueros meos prophetas quos audire noluerunt: sed irrita fecerunt mea consilia. Mater que eos genuerunt dicit illis. Ite filij: quia ego vidua sum et derelicta. Educaui vos cum leticia. et amisi vos cum luctu et tristitia. Quoniam peccastis coram domino deo vestro: et quod malum est coram eo fecistis. Modo autem quid faciam vobis? Ego vidua sum et derelicta. Ite filij: et petite a domino misericordiam. Ego autem te pater testem inuoco super matrem filiorum qui noluerunt testamentum meum seruare: ut des eis confusionem et matrem eorum in direptionem: ne generatio eorum fiat. Dispergantur in gentes nomina eorum: deleantur a terra. quoniam spreuerunt sacramentum meum. Ele tibi assur: qui abscondis iniquos penes te. Gens mala memorare quid fecerim zomorum gomorre: quorum terra iacet in piceis glebis et aggeribus cinerum. Sic dabo eos qui me non audierunt: dicit dominus omnipotens. Nec dicit dominus ad esdras. Nuncia populo meo: quoniam dabo eis regnum hierusalem quod daturus eram israel. Et sumam mihi gloriam illorum: et dabo eis tabernacula eterna que preparaueram illis. Lignum vite erit illis in odore vngenti: et non laborabunt neque fatigabuntur. Ite: et accipietis. Rogate vobis dies paucos. ut immorentur. Jam paratum est vobis regnum. Eligite. Testare celum et terram. Contriui enim malum et creavi bonum: quia viuo ego dicit dominus. Mater amplectere filios tuos:

educ illos cum leticia. Sicut columba confirma pedes eorum. quoniam te elegi dicit dominus. Et resuscitabo mortuos de locis suis: et de monumentis educaui illos: quoniam cognoui nomen meum in israel. Noli timere mater filiorum: quoniam te elegi dicit dominus. Mittam tibi adiutorium pueros meos ysaia et hieremias: ad quorum consilium sanctificaui et parauit tibi arbores duodecim: grauatas varijs fructibus. et totidem fontes fluentes lac et mel: et montes immensos septem habentes rosas et lilium: in quibus gaudio implebo filios tuos. Vidua iustifica: pupillo iudica. egenti da. orphanum tuere. nudum vesti: confractum et debilem cura. claudum irridere noli: tutare mancun: et tecum ad visionem claritatis mee admitte. Senem et iuuenem in muros tuos serua: mortuos ubi inueneris signans promissa sepulchro: et dabo tibi possessionem in resurrectione mea. Pausa quiesce populus meus: quia veniet requies tua. Nutrix bona nutri filios tuos: confirma pedes eorum. Seruos quos tibi dedi: nemo ex eis iterum et. Ego enim eos requiram de numero tuo. Noli fatigari. Cum enim venerit dies pressure et angustie alij plorabunt et tristes erunt: tu autem hilaris et copiosa eris. Zelabunt gentes: et nil aduersus te poterunt: dicit dominus. Manum meam tegent te: ne filij tui gehennam videant. Jocundare mater cum filiis tuis: quia ego te eripiam dicit dominus. Filios tuos dormientes memorare: quoniam ego eos educam de lateribus terre et misericordiam cum illis faciam: quoniam misericors sum dicit dominus omnipotens. Amplectere natos tuos usque dum venio et prestem illis misericordiam: quoniam exuberant fontes mei: et gratia mea non deficiet. Ego esdras preceptum accepi a domino in monte oreb: ut irem ad israel. Ad quos cum venirem reprobaauerunt me: et respuerunt mandatum domini. Ideoque vobis dico gentes: qui auditis et intelligitis. Expectate pastorem vestrum: requiem eternitatis dabit vobis: quoniam in proximo est ille qui in fine seculi adueniet. Parati estote ad premia regni: quia lux perpetua lucebit vobis. per eternitatem temporis. Fugite umbras seculi huius. Accipite iocunditatem glorie vestre. Ego testor palatium saluatorem meum: commendatum

donum accipite et iocundamini: gratias agentes ei qui vos ad celestia regna vocauit. **Surgite** et state: et videte numerum signatorum in conuiuio domini. Qui se de umbra seculi transtulerunt: splendidas tunicas a domino acceperunt. **Recipe** syon numerum tuum: et conlude candidatos tuos qui leges domini compleuerunt. **Filiorum** tuorum quos optabas plenus est numerus. **Roga** imperium domini: ut sanctificetur populus tuus qui vocatus est ab initio. **Ego** esbras vidi in monte syon turbam magnam quaz numerare non potui: et omnes canticis collaudabant dominum. **Et** in medio eorum erat iuuenis statura celsus. eminentior omnibus illis: et singulis capitibus eorum imponebat coronas: et magis exaltabatur. **Ego** autem miraculo tenebar. **Tunc** interrogavi angelum: et dixi. **Qui** sunt hi domine? **Qui** respondens dixit mihi. **Hi** sunt qui mortalem tunicam deposuerunt: et immortalem sumpserunt: et confessi sunt nomen dei. **Modo** coronantur et accipiunt palmas. **Et** dixi angelo. **Ille** iuuenis quis est qui eis coronas imponit: et palmas in manus tradit? **Et** respondens dixit mihi. **Ipsa** est filius dei: quem in seculo confessi sunt. **Ego** autem magnificare eos cepi: qui fortiter pro nomine domini steterunt. **Tunc** dixit mihi angelus. **Glade**: annuncia populo meo qualia et quanta mirabilia domini dei vidisti.

Capitulum.

.III.

Anno tricesimo ruine ciuitatis eram in babilone: et conturbatus sum super cubiculo meo recubens. **Et** cogitationes mee ascendebant super cornu: quoniam vidi desertionem syon: et abundantiam eorum qui habitabant in babilone. **Et** ventilatus est spiritus meus valde. **Et** cepi loqui ad altissimum verba timorata. et dixi. **Quid** dominator domine tu dixisti ab initio quando plantasti terram et hoc solus: et imperasti populo et dedisti ad corpus mortuum: sed et ipsum figmentum manuum tuarum erat. et in sufflasti in eum spiritum vite. et factus est viuens coram te: et induxisti eum in paradiso quem plantauerat dextera tua. antequam terra aduentaret. **Et** huic mandasti dili-

gere viam tuam: et preteriiuit eam: et statim instituisti in eum mortem et in nationibus eius: et nate sunt gentes et tribus et populi et cognationes quarum non est numerus. **Et** ambulauit unaqueque gens in voluntate sua: et mira agebant coram te: et spernebant precepta tua. **Itaque** autem in tempore induxisti diluuium super inhabitantes seculum: et perdidisti eos. **Et** factum est in unoquoque eorum sicut ante mortem: sic hiis diluuium. **Dereliquisti** autem unum ex hiis noe cum domo sua: et ex eo iusti omnes. **Et** factum est cum cepissent multiplicari qui habitabant super terram: et multiplicauerunt filios et populos et gentes multas: et ceperunt iterato impietatem facere plusquam priores. **Et** factum est cum iniquitatem facerent coram te: elegisti tibi virum ex hiis cui nomen erat abraham. **Et** dilexisti eum: et demonstrasti ei soli voluntatem tuam. **Et** disposuisti ei testamentum eternum: et dixisti ei ut non nunquam derelinqueres semen eius. **Et** dedisti ei ysaac: ysaac dedisti iacob. et esau. **Et** segregasti tibi iacob: esau autem separasti. **Et** factus est iacob in multitudine magna. **Et** factum est cum educeres semen eius ex egipto: adduxisti super montem syon. **Et** inclinasti celos et statuisti terram. et commouisti orbem. et tremere fecisti abissos. et conturbasti seculum: et transiit gloria tua portas quatuor ignis et terremotus. et spiritus. et gelu. ut dares semini iacob legem: et generationi israel diligentiam. **Et** non abstulisti ab eis cor malignum: ut faceret lex tua in eis fructum. **Cor** enim malignum baiulans primus adam transgressus et victus est: sed et omnes qui de eo nati sunt. **Et** facta est permanens infirmitas et lex cum corde populi cum malignitate radicis: et discessit quod bonum est: et mansit malignum. **Et** transierunt tempora et finiti sunt anni: et suscitasti tibi seruum noie dauid: et dixisti ei edificare ciuitatem noie tui: et offerre ibi in eadem thus et oblationes. **Et** factum est hoc annis multis: et dereliquerunt qui habitabant ciuitatem in orbis facientes sicut fecit adam: omnes generationes eius. **Atque** tunc enim et ipsi corde maligno. **Et** tradidisti ciuitatem tuam in manibus inimicorum tuorum. **Nunquid** meliora faciunt qui habitant babilonem? **Et** propter hoc dominabitur syon.

Factum est cum venissem huc et vidissem impietates quarum non est numerus: et delinquētes multos: vidit anima mea hoc tricesimo anno et excessit cor meum: quoniam vidi quomodo sustines eos peccantes et pepercisti impie agentibus: et perdidisti populum tuum. et conseruasti inimicos tuos: et non significasti. Nihil mihi mini quomodo debeat derelinqui via hec. Nunquid meliora facit babilon q̄ syon. aut alia gens cognouit te preter israhel? Aut que tribus crediderunt testamentis tuis sicut iacob? Quarum merces non comparauit: neq; labor fructificauit. Pertransiens enim pertransiui in gentibus: et vidi abundantes eas: et non memorantes mandatorum tuorum. Nunc ergo pondera instatera nostras iniquitates et eorum qui habitant in seculo: et non inuenietur nomen tuum nisi in israhel. Aut quando non peccauerunt in conspectu tuo qui habitāt terram: aut que gens sic obseruauit mandata tua? Hos quidem per nomina inuenies seruasse mandata tua: gentes autem non inuenies.

Capitulum

.III.

Et respondit ad me angelus qui missus est ad me cui nomen huriel et dixit mihi. Excedēs excessit cor tuum in seculo hoc: et comprehendere cogitas viam altissimi. Et dixit. Ita domine meus. Et respondit mihi et dixit. Tres vias missus sum ostendere tibi: et tres similitudines proponere coram te. de quibus mihi si renunciaueris vnā ex hijs: et ego tibi demonstrabo viam quam desideras videre: et docebo te vnde sit cor malignum. Et dixi. Loquere domine me. Et dixit ad me. Glade pondera mihi ignis pondus: aut mensura mihi flatum venti: aut reuoca mihi diem que preterijt. Et respondi et dixi. Quis natorum poterit facere vt me interroges de hijs? Et dixit ad me. Si essem interrogans te dicens. quante habitatores sunt in corde maris. aut quante vene sunt in principio abissi. aut quante vene sunt super firmamentū: aut qui sunt exitus paradisi: diceres mihi fortassis. in abissum nō descendī: neq; ī infernū adhuc. neq; in celū

vnq̄ ascendī. Nunc autem non interrogaui te nisi de igne et vento. et die per quem transisti: et a quibus separari non potes: et nō respondisti mihi de eis. Et dixit mihi. Tu que tua sunt: tecum coadolescētia nō potes cognoscere. Et quomō poterit vas tuum capere altissimi viam: et iam exterius corrupto seculo intelligere corruptōnez euidentē in facie mea? Et dixi illi. Melius erat nos non esse q̄ adhuc viuētes viuere in impietatibus et pati: et non intelligere de qua re. Et rñdit ad me et dixit. Proficiscēs profectus sum ad siluam lignorū campi: et cogitauerunt cogitationem: et dixerunt. Venite et eam? et faciam? ad mare bellū: vt recebat corā nobis: et faciam? nobis alias siluas. Et similiter fluct? maris: et ipsi cogitauerunt cogitatōez et dixerunt. Venite ascendentes debellem? siluas campi: vtz ibi consumem? nobismetipsis aliam regiōē. Et factus est cogitat? silue in vanū. Venit em̄ ignis. et consumpsit eam. Similiter et cogitat? fluctuū maris. Stetit em̄ arena: et prohibuit eos. Si em̄ esses iudex horū: quem inciperes iustificare aut quē condemnare? Et rñdi et dixi. Aliq; vanā cogitationem cogitauerunt. Terra em̄ data est silue: et mari locus. portare fluctus suos. Et rñdit ad me: et dixit. Bene tu iudicasti. Et q̄re non iudicasti tibi metipsi? Quēadmodum em̄ terra silue data est. et mare fluctibus suis: sic q̄ super terram inhabitant q̄ sūt super terraz intelligere solūmodo possunt: et q̄ super celos que super altitudinē celoz. Et respondi et dixi. Deprecor te domine: vt mihi deē sensus intelligendī. Non em̄ volui interrogare de superioribus tuis: sed de hijs q̄ pertranseūt p nos q̄tidie: p̄ qd israhel dat? in opprobriū gentibus quez dilexisti populū: datus est tribubus impijs. et lex patrum nostrorū in interitū deducta est. et dispositōnes scripte nusq̄ sunt: et pertransiui? de seculo vt locuste: et vita nrā stupor et pavor: et nec digni sum? misericordiaz conseq. Sed qd faciet nomini suo quod iuocatū est super nos? Et de hijs interrogaui: et rñdit ad me et dixit. Si fueris plurimū scrutat? frequenter miraberis. Qm̄ festinans festinat seculū pertrāsire. et nō capit portare q̄ in futuris tēporibus iustis re: promissa sunt: qm̄ plenum iniusticia est

seculum hoc et infirmitatibus. De quibus autem interrogas dicaz. Seminatum est enim malum: et necdum venit destructio ipsius. Si ergo non inuersum fuerit quod seminatum est et discesserit locus ubi seminatum est malum: non veniet ubi seminatum est bonum. Quoniam gramem seminis mali seminatum est in corde adam ab initio: et quantum impietatis generauit usque nunc: et generat usque cum veniat area. Estima autem apud te gramem mali seminis quantum fructum impietatis generauit: quando secate fuerint spice quaz non est numerus. Quam magnam aream incipient facere. Et respondi et dixi. Quo et quando hec? Quare modici et mali anni nostri? Et respondit ad me: et dixit mihi. Non festines tu super altissimum. Tu enim festinas inaniter esse super ipsum. Nam excelsus tuus multus. Nonne de hijs interrogauerunt anime iustorum in promptuarijs suis dicentes: usquequo spero sic. et quando veniat fructus aree mercedis nostre? Et respondit ad ea hieremiel archangelus et dixit. Quando impletus fuerit numerus seminum in vobis: quoniam in statera ponderauit seculum et mensura mensurauit tempora. et numero numerauit tempora: et non commouit nec excitauit usque dum impleatur predicta mensura. Et respondi et dixi. O dominator domine: sed et nos omnes pleni sumus impietate. Et ne forte propter nos non impleantur iustorum aree: propter peccata inhabitantium super terras. Et respondit ad me. et dixit. Elade et interroga pregnantem: si quando impleuerit nouem menses suos adhuc poterit matrix eius retinere partum in semetipsa. Et dixi. Non potest domine. Et dixit ad me. In inferno. promptuaria animarum. matrix assimilata sunt. Quemadmodum enim illa festinat que parit effugere necessitate partus: sic et hec festinat reddere ea que commendata sunt. Ab initio tibi demonstrabitur de hijs que concupiscis videre. Et respondi et dixi. Si inueni gratiam ante oculos tuos. et si possibile est. et si ydoneus sum: demonstra mihi si plusquam preteritum sit habet venire: aut plura pertransierunt supra quam futurum est. Quid pertransiuit scio: quid autem futurum sit ignoro. Et dixit ad me. Sta super dexteram partem: et demonstrabo tibi interpretationem similitudinis. Et steti et vidi: et ecce fornax ardens transiit coram me. Et factum est cum transiret flamma: vidi et ecce superauit fumus. Post hec transiit coram me nubes plena aque: et immisit pluuiam impetu multam. Et cum transisset impetus pluuię: superauerunt in ea gutte. Et dixit ad me. Cogita tibi. Sicut crescit pluuia ampliusquam gutte et ignis quam fumus: sic superabundauit que transiuit mensura. Superauerunt autem gutte et fumus. Et orauit et dixi. Putas uiuere usque in diebus illis? Vel quid erit in diebus illis? Respondit ad me et dixit. De signis de quibus me interrogas ex parte possum tibi dicere: de vita autem tua non sum missus dicere tibi: sed nescio.

Capitulum.

.V.

DE signis autem: ecce dies venient in quibus apprehendentur qui inhabitant terram in cęsu multo: et abscondetur veritatis via et sterilis erit a fide regio: et multiplicabitur iniusticia super hanc quam ipse tu vides et super quaz audisti olim: et erit imposito vestigio quam nunc vides regnare regionem: et videbunt eam desertam. Si autem tibi dederit altissimus viuere videbis post terciam tubam: et refulscet subito sol noctu. et luna ter in die: et de ligno sanguis stillabit. et lapis dabit vocem suam: et ipsi promouebuntur. et regnabit quem non sperant qui inhabitant super terram: et volatilia commigrauerunt facient: et mare sodomiticum pisces reijciet: et dabit vocem noctu quaz non nouerant multi. Omnes autem audient vocem eius. Et chaos fiet per loca multa. et ignis frequenter remittetur. et bestie agrestes transmigrabunt: et mulieres menstruate parient monstra. et in dulcibus aquis false inuenientur: et amici omnes semetipsos expugnabunt: et abscondent tunc sensus et intellectus separabitur in promptuarium suum. et queres a multis et non inuenies: et multiplicabitur iniusticia et incontinentia super terram. Et interrogabit regio proximam suam et dicet. Numquid per te transiit iusticia iustum faciens? Et hoc negabit. Et erit in illo tempore: et sperabunt homines et non impetrabunt: laborabunt. et non dirigentur vie eorum. Hec signa dicere tibi promissum est mihi. Et

si oraueris itē et ploraueris sicut et nūc.
et ieiunaueris septem diebus: audies itē
rato horū maiora. Et euigilaui. et corpus
meū horruit valde: et anima mea labora-
uit ut deficeret. Et tenuit me q̄ venit ange-
lus q̄ loquebat̄ in me: et confortauit me et
statuit me super pedes. Et factū est in no-
cte secūda: et venit ad me salathiel dux po-
puli: et dixit mihi. Ubi eras? Et q̄re vult?
tuus tristis? Aut nescis qm̄ tibi creditus ē
israel in regione transmigratōnis eorum?
Exurge ergo et gusta panem: et non tere-
linquas nos sicut pastor gregez suū in ma-
nibus luporū malignorū. Et dixi ei. Elate
a me: et non appropies ad me. Et audiuit
ut dixi: et recessit a me. Et ego ieiunauī di-
ebus septem ululans et plorans: sicut mihi
mandauit vriel angelus. Et factū est post
dies septē: et itē cogitatōnes cordis mei
molestē erant mihi valde. Et resumpsit a-
nima mea spm̄ intellectū: et itē cepi loqui
coram altissimo smones. Et dixi. Dñator
domine ex omni silua terre et ex omnibus
arboribus eius elegisti vineam unicam:
et ex omni terra orbis elegisti tibi foueam
vnam: et ex omnibus floribus orbis elegi-
sti tibi lilium vnum: et ex omnibus abissis
maris replesti tibi riuum vnum: et ex om-
nibus edificatis ciuitatibz sanctificasti ti-
bi metipsi syon: et ex omnibz creatis vola-
tilibz nominaisti tibi colubam vnam: et ex
omnibus plasmatis pecoribz puidisti tibi
ouem vnam: et ex omnibus multiplicatis
iplis acquisiisti tibi pplm̄ vnum: et ab om-
nibz probatam legē donasti huic quem be-
siderasti p̄lo. Et nunc domine ut quid tra-
didisti vnum pluribus? Et preparasti sup
vnam radicem alias: et disperdisti vnicum
tuum in multis. Et conculcauerūt eum q̄
cōfēdicebant spōsionibz tuis: q̄q̄ tuis te-
stāntis non credebant. Et si odiens odisti
pplm̄ tuū: tuis manibz debet castigari. Et
factū est cū locut⁹ esz smones: et missus ē
angelus ad me q̄ ante venerat ad me p̄teri-
ta nocte: et dixit mihi. Audi me et instrua-
te: et intende mihi: abiciam coraz te. Et di-
xi. Loq̄re dñe meus. Et dixit ad me. Elate
tu in excessu mentis factus es p̄ israel. An
plus dilexisti eū: q̄ qui eū fecit? Et dixi ad
eum. Non dñe: sed dolens locut⁹ sum. Tor-
q̄nt em̄ me renes mei per omnem horam

querentem apprehēdere semitam altissimi:
et inuestigare partes iudicij eius. Et dixit
ad me. Non potes. Et dixi. Quare domi-
ne? Ad quid nascebar: aut quare nō fiebat
matrix matris mee mihi sepulcrum. ut nō
viderem laborem iacob. et defatigatōnem
generis isrl? Et dixit ad me. Numera mihi
que necdum venerant. et collige mihi di-
spersas guttas. Et reuirtida mihi aridos
flores. et aperi mihi clausa promptuaria:
et produc mihi inclusos in eis flatus. De-
monstra mihi vocis ymaginez: et tunc oñ-
dam tibi laborem quem rogas videre. Et
dixi. Dñator dñe: quis em̄ est q̄ potest hec
scire. nisi q̄ cum hominibz habitatōez non
habet? Ego autem insipiens: et quomodo
potero dicere de hijs quibz me int̄rogasti?
Et dixit ad me. Quomodo non potes fa-
cere vnuz de hijs que dicta sunt: sic nō po-
teris inuenire iudiciū meum: aut in fi-
ne caritatē quaz populo promisi. Et dixi.
Sed ecce domine: tu prope es hijs qui in
finem sunt. Et quid facient qui ante me
fuerunt: aut nos aut hij qui post nos? Et
dixit ad me. Corone assumulabo iudiciū
meum. Sicut non nouissimorū tarditas:
sic nec priorū velocitas. Et respondi et
dixi. Nec poteras facere eos qui facti sunt.
et q̄ sunt. et qui futuri sunt in vnum: ut ce-
lerius iudiciū tuum ostendas? Et respō-
dit ad me: et dixit. Non potest festiare cre-
atura super creatorem: nec sustinere se-
culum eos q̄ in eo creandi sunt in vnum.
Et dixi. Quomodo dixisti seruo tuo qm̄
viuificans viuificasti a te creataz creatu-
rā in vnū et sustinebat creatura: poterit et
nūc portare p̄ntes in vnū. Et dixit ad me.
Int̄roga matricē mulieris: et dices ad eā.
Et si paris: q̄re p̄ tempus? Roga ḡ eaz: ut
det decē in vnū. Et dixi. Nō utiq̄ poterit:
sed fm̄ tempus. Et dixit ad me. Et ego de-
di matricem terre hijs q̄ seminati sunt sup
eam p̄ temp⁹. Quēadmodū em̄ infans nō
parit ea q̄ senū sunt: sic ego disposui a me
creatū seculū. Et interroga ui et dixi. cū iaz
dederis mihi viā: loquar corā te. Naz mī
nrā de qua dixisti mihi. adhuc iuuenis est:
iam senectuti appropinqt. Et respondit ad
me. et dixit. Int̄roga eaz que parit: et dicet
tibi. Dices em̄ ei. Quare quos pepisti nūc
non sunt similes hijs qui ante. si minores

statura: Et dicet tibi et ipsa. Alij sunt qui in iuuentute virtutis nati sunt: et alij qui sub tempore senectutis deficiente matrice sunt nati. Considera ergo et tu quoniam minori statura estis pre hijs qui ante vos: et qui post vos minori quam vos. quasi iam senescentes creature et fortitudinem iuuentutis pretereuntes. Et dixi. Rogo domine si inueni gratiam ante oculos tuos: demonstra seruo tuo per quem visites creaturam tuam.

Ca. VI.

Et dixit ad me. Inicio terreni orbis et antequam starent exiti scilicet. et antequam spiraret conventiones veterum. et antequam sonarent voces tonitruum. et antequam splenderent nitores choruscationum: et antequam confirmarentur fundamenta paradisi. antequam viderentur decori flores. et antequam confirmarentur motu virtutes. antequam colligerentur innumera biles milicie angelorum: et antequam extollerentur altitudines aeris. et antequam nominarentur mensure firmamentorum: et antequam estuarentur camini in syon: et antequam inuestigarentur presentes anni: et antequam abalienarentur eorum qui nunc peccant adinventiones et consignati essent qui fidem thesaurisauerunt tunc cogitavi et facta sunt per me solum et non per alium: et finis per me et non per alium. Et respondi et dixi. Que erat separatio temporis? Aut quando prioris finis: et sequentis iniciu? Et dixit ad me. Ab abraam usque ad ysaac quando nati sunt ab eo iacob et esau: manus iacob tenebat ab inicio calcaneum esau. Finis enim huius seculi esau: et principiu sequentis iacob. Domine manus in calcaneum et manu. Aliud noli querere esdra. Et respondi et dixi. O dominator domine. si inueni gratiam ante oculos tuos: oro ut demostres suo tuo finem signorum tuorum: quorum partem mihi demonstrasti nocte precedente. Et respondit: et dixit ad me. Surge super pedes tuos: et audi vocem plenissimam sonitum. Et erit sicut promotio: nec promouebitur locus in quo stes super eum. Ideo cum loquar tu non expaueas: quoniam de fine verbum. et fundamentum terre intelligis: quoniam de ipsis sermo tremiscit et commouebitur. Scit enim quoniam finem eorum oportet commutari. Et factum est cum audissem surrexi super pedes meos: et audiui. et ecce vox loquens: et sonus eius sicut sonus aquarum multarum. Et dixit. Ecce dies veniunt: et erit quando appropinquare incipiam ut visitem habitantes

in terra: et quando inquirere incipiam ab eis qui iniuste nocuerunt iniusticia sua: et quando suppleta fuerit humilitas syon et cum supersignabitur seculum quod incipiat pertransire: hec signa faciam. Libri aperientur ante faciem firmamenti. et omnes videbunt simul: et anniculi infantes loquentur vocibus suis: et pregnantes immaturos parient infantes trium et quatuor mensium. et viuent et suscitabuntur. Et subito apparebunt seminata loca non seminata: et plena promptuaria subito inuenientur vacua: et tuba canet cum sono: quam cum omnes audierint subito expauescent. Et erit in illo tempore debellabunt amici amicos. ut inimici: et expauescet terra cum hijs. Et vene fontium stabunt: et non decurrent in horis tribus. Et erit omnis qui derelictus fuerit ex omnibus istis quibus predixi tibi: ipse saluabitur: et videbit salutare meum et finem seculi vestri. Et videbunt qui recepti sunt homines qui mortem non gustauerunt a natiuitate sua: et mutabitur cor inhabitantium: et peruertetur in sensum alium. Delebitur enim malum: et extinguetur dolus. Florebit autem fides: et vincetur corruptela: et ostendetur veritas que sine fructu fuit diebus tantis. Et factum est cum loqueretur mihi: et ecce paulatim intuebar super eum ante quem stabam: et dixit ad me hec. Veni tibi ostendere tempus venturae noctis. Si ergo interrogaueris. et interrogare ieiunaueris septem diebus: interrogare tibi renunciabo horum maiora per diem quam audiui. Audita est enim vox tua apud altissimum. Elidit enim fortis directorem tuum: et prouidit pudiciciam quam a iuuentute tua habuisti: et propter hoc misit me demonstrare tibi hec omnia: et dicere tibi. Confide et noli timere et noli festinare cum proximis temporibus cogitare vana ut non pereres a nouissimis temporibus. Et factum est post hec fleui interrogare: et similiter ieiunavi septem diebus: ut suppleam tres ebdomadas que dicte sunt mihi. Et factum est in octaua nocte et cor meum turbabatur iterato in me: et ceppi loqui coram altissimo. Inflammabatur enim spiritus meus valde: et anima mea anxiebat: et dixi. O domine loquens locutus es ab initio creature in primo die dicens. Fiat celum et terra: et tuum verbum opus perfectum. Et erat tunc spiritus: et tenebre circumferebant et silentium: sonus vocis hominis nondum erat abs te. Tunc dixisti de thesauris eius perferri lumen lumio sum: quo appareret opus tuum. Et die secundo

creasti spm̄ firmamenti: et imperasti ei ut diuideret et diuisionem faceret inf̄ aquas: ut ps q̄daz sursum recederet ps vero deorsum maneret. Et tertia die ipasti aq̄s congregari. i septima pte terre: sex vero ptes siccasti et confuasti: ut ex hijs sint coraz te mīstrātia semīata a deo et culta. Verbum em̄ tuū pcessit: et opus statim fiebat. Processit em̄ subito fructus multitudis imensus: et cōcupie gustus multiformes: et flores colore imutabili et odores odoranti inuestigabiles. Et die scio hec facta sunt. Quarta aut die impasti fieri sol splendorē: lune lumē. stellaz dispositōez: et impasti eis ut fuirēt futuro plasmato homī. Quinto aut die dixisti septime pti ubi erat aq̄ congregata ut pcrearet aīalia et volatiliaz pisces: et ita fiebat. Aqua muta. et sine aīa q̄ dei nutu iubebāt aīalia faciebat: ut ex hoc mirabilia tua nationes enarrent. Et tūc p̄suasti duas aīas: nomen vni vocasti enoch. et nomē scōde vocasti leuiathan: et sepasti ea ab alterutro. Non em̄ poterat septima ps ubi erat aqua congregata cape ea. Et dedisti enoch vnā ptem q̄ siccata ē tertia die ut habitet i ea: ubi sunt montes mille. Leuiathan aut dediisti septimā ptem humidam: et fuasti eaz ut fiat in deuoratōem q̄b vis et qm̄ vis. Sexto aut die impasti terre ut crearet coraz te iumentaz bestias et reptilia: et sup hijs adaz. quē p̄stituiisti ducē sup oībo factis q̄ fecisti: rex eo educimur nos om̄es quēq̄ elegisti pplm̄. Hec aut omnia dixi corā te dñe qz p̄p̄ nos creasti seculū. Residuas aut gentes ab adaz natas dixisti eas nil esse: et qm̄ saline assimulate sunt: et q̄si stillicidiū de vase simulasti abūdantiaz eoz. Et nunc dñe ecce iste gētes q̄ in nihilū deputate sunt ceperūt dñari nr̄i et deuorare: nos aut pplus tuus quēz ponisti p̄rogenitū. vnigenitū emulatorem tuū traditi sumus in manibz eoz. Et si p̄p̄ nos creatū est seculū: q̄re non hereditatem possidemus cum seculo? Usquequo hec.

Capitulum.

VII.

Et factum est cū finisset loq̄ verba hec: missus ē ad me āgelus q̄ missus fuerat p̄mis noctibz: et dixit ad me Surge esdra et audi sm̄ones q̄s veni loqui ad te. et dixi. Dōq̄re deus me? Et dixit ad me. Mare positū est in spacioſo loco ut eēt altū et imensū: erit aut ei introitus i angusto

loco positus: ut esset similis fluminibus. Quis em̄ volens voluerit ingredi mare et videre eum vel dñari eius: si nō transierit angustū. i latitudinē venire quō poterit? Item aliud. Ciuitas est edificata. et posita i loco campeſtri: est aut plena oīm bonoz. Introitus eius angustus et in precipiti positus: ut esset a dextris q̄dem ignis. a sinistris aq̄ alta: semita aut est vna sola inf̄ eos posita. hoc est inf̄ ignem et aquam: ut non capiat semita nisi solūmodo vestigiū homīs. Si aut dabit ciuitas homini in hereditatem: si nunq̄ antepositū piculū p̄transierit. quō accipiat hereditatē suam? Et dixi. sic dñe. Et dixit ad me. Sic est et israel ps. Propter eos em̄ feci seculū: et qm̄ transgressus est adam p̄stitutōes meas: iudicatum est qd̄ factū est. Et facti sunt introitus huius seculi angustis dolentes et laboriosi: pauci aut et mali et piculorū pleni. et labore magnope fultis: nam maioris seculi introitus spaciosi et securi: et facientes immortalitatis fructū. Si ergo ingredienti nō ingressi fuerit. q̄ viuūt angustaz vana hec: non poterūt recipere q̄ sunt reposita. Nunc igitur quare p̄turbaris cū sis corruptibilis: et qd̄ moueris tu cum sis mortalis? Et q̄re non accepisti i corde tuo qd̄ futurū: sed qd̄ in p̄nti? R̄ndiz dixi. Dñator dñe: ecce disposuisti lege tua: qm̄ iusti hereditabūt hec. Impij aut pibunt: iusti aut ferent angusta sperantes spaciola. Qui em̄ impie gesserūt: et angusta passi sunt: et spaciola non videbūt. Et dixit ad me. Non est iudex sup deū: neq̄ intelligēs sup altissimū. Pereunt em̄ multi p̄ntes: qz negligēt que anteposita est dei lex. Mandans em̄ mādauit deus venientibz. qm̄ venerunt: qd̄ faciētes viuerent et qd̄ obſuantes nō punirent. Idij aut non sunt p̄suasiz p̄tradixerūt ei: et constituerūt sibi cogitamē vanitatis. et p̄posuerunt ibi circūuentōnes delictorū: et supdixerūt altissimo non esse. et vias ei non cognouerunt: et legē ei spreuerūt et sponsiones ei abnegauerūt: et in legitimis ei fidem nō habuerūt. et opa ei non perfecērūt. Propter hoc esdra vacua vacuis: et plena plenis. Ecce tempus veniet: et erit qm̄ venient signa q̄ p̄dixi tibi. Et apparebit sponsa: et apparens oñdetur q̄ nunc subducit terra: et omnis qui liberatus est de predictis malis i ple videbit mirabilia mea. Reuelabit enim

filius meus ihesus cū hīs qui cū eo sunt: et
 iocundabuntur q̄ relictī sunt in annis q̄dr̄-
 gentis. Et erit p̄ annos hos et morietur fili-
 me? xpc: et omnes q̄ spiramentū hnt boies
 et pueret seculū in antiquū silentiū diebo
 septē sicut ī p̄oribz iudicijs. ita ut nemo de-
 relinqtur et erit p̄ dies septē: et excitabit
 qd̄ nondū vigilat seculū: et morietur corru-
 ptū. Et t̄ra reddet q̄ in ea dormiūt: et pul-
 vis q̄ in eo silentio habitant: et p̄mptuaria.
 reddent q̄ eis p̄mendate sunt aīe. Et reue-
 labit altissim⁹ sup̄ sedem iudicij: et p̄transi-
 bunt miserie: et lōganimitas p̄gregabit. Ju-
 diciū at̄ solū remanebit: veritas stabit: et
 fides cōualecet. Et op⁹ subsequē. et merces
 oñdet: et iusticie vigilabunt: et iniusticie nō
 dñabunt. Et dixi. Prim⁹ abraham p̄pter so-
 domitas orauit et moyses p̄ p̄ibz q̄ in des-
 to peccauerūt: et q̄ post eū p̄ israel in diebo
 achaz et samuelis et dauid p̄ p̄fractōne: et
 salomon p̄ eis q̄ uenerūt in sanctōem: et heli-
 as pro hīs q̄ pluuiam acceperūt et pro mor-
 tuo ut uiueret: et ezechias p̄ ip̄lo in diebo
 sennacherib: et multi pro multis. Si ergo
 modo qm̄ corruptibile īcreuit. et iniusticia
 multiplicata est. et orauerūt iusti p̄ impijs. q̄-
 re et nūc sic nō erit? Et r̄ndit ad me et dixit.
 Qm̄s seculū nō est finis: gl̄ia in eo frequē
 manet: p̄p̄ hoc orauerūt pro inualidīs. Di-
 es em̄ iudicij erit finis t̄pis hui⁹: et iniciū
 t̄pis future immortalitatis: in q̄ p̄trāsiuit
 corruptela soluta est int̄perantia. abscisa
 est incredulitas: creuit at̄ iusticia: orta est
 veritas. Tūc em̄ nemo poterit saluare eū
 q̄ perijt: neq̄ demergere q̄ vincit. Et r̄ndit
 dixi. Hic sermo meus p̄m⁹ et nouissim⁹: qm̄
 melius erat non dare t̄ram adam: vel cum
 iā debisset coercere eū: ut nō peccaret. Quid
 em̄ p̄test oībz in p̄nti uiuere in tristitia: et
 mortuos sperare punitōem? Q tu qd̄ fecisti
 adam. Si em̄ tu peccasti nō est fact⁹ solius
 tu⁹ casus: sed et n̄r q̄ ex te aduenim⁹. Quid
 em̄ p̄test nobis si p̄missum ē nobis immor-
 tale t̄pus: nos at̄ mortalia opa egim⁹? Et
 qm̄ predicta est nobis pennis spes: nos vō
 pessime vani facti sumus. Et qm̄ reposita
 sunt nobis habitacula sanitatis et securita-
 tis: nos vero male cōuersati sum⁹. Et qm̄
 reposita gloria altissimi p̄tegere eos q̄ tar-
 de p̄uersati sunt: nos at̄ pessimis vijs am-
 bulauim⁹. Et qm̄ oñdet paradysus c⁹ fruct⁹

incorrupt⁹ p̄seuerat in quo est securitas et
 metela: nos vero non ingrediemur. In-
 ḡtis em̄ locis conuersati sum⁹. Et qm̄ sup̄
 stellas fulgebunt facies eoz q̄ abstinentiā
 habuerunt: n̄re at̄ facies sup̄ tenebras ni-
 gre. Non em̄ cogitauim⁹ uiuentes qm̄ ini-
 q̄tatem faciebam⁹. q̄ incipiem⁹ p̄ mortem
 pati. Et r̄ndit dixit. Hoc est cogitamentū
 certaminis qd̄ certabit q̄ sup̄ terrā nat⁹ est
 hō. ut si vict⁹ fuerit paciat⁹ qd̄ dixisti. Si at̄
 vicerit recipiet qd̄ dico: qm̄ hec ē via. quaz
 moyses dixit cum uiueret ad ip̄lm̄ dicens.
 Elige tibi vitam ut uiuas. Non crediderūt
 at̄ ei: sed nec p̄ eam p̄phetis. Sed nec mihi
 q̄ locut⁹ sum ad eos: qm̄ non esset tristitia
 in p̄ditōem eoz sicut futur⁹ est gaudiū sup̄
 eos q̄bus p̄suasa est salus. Et r̄ndi et dixi.
 Scio dñe qm̄ vocat⁹ est altissimus miseri-
 cors ī eo miseria hīs q̄ nondū seculo ad-
 uenerunt: et qd̄ misereat illis q̄ p̄uersionez
 faciūt in lege eius: et longanimis ē qm̄ lō-
 ganimitatē prestat hīs q̄ peccauerunt q̄si
 suis opibz: et munific⁹ est qm̄ quidez dona-
 re vult pro exigencijs: et multe miscēie: qm̄
 multiplicat magis miscēias hīs qui p̄ntes
 sunt et q̄ preterierūt: et q̄ futuri sunt. Si
 em̄ non multiplicauerit miscēias suas nō
 uiuificabit seculum cum hīs q̄ inheredita-
 bant in eo. Et donat: qm̄ si non donauerit
 de bonitate sua. ut alleuent hī qui iniq̄ta-
 tem fecerunt de suis iniq̄tatibus: non po-
 terit decies millesima ps uiuificari hōim.
 Et iudex si non ignorauerit hīs q̄ curati
 sunt verbo eius. et deleuit multitudinem
 contemptōnum: non fortassis derelinque-
 rent innumerabili multitudine nisi pauci
 valde. Ca. VIII.

Et respondit ad me: et dixit. Hoc se-
 culū fecit altissimus p̄pter multos:
 futur⁹ at̄ p̄pter paucos. Dicam at̄
 coraz te similitudinē esdra. Quō at̄ inter-
 rogabis t̄ram et dicet tibi. qm̄ dabit t̄ram
 multam magis unde fiat fictile. parū aut̄
 puluerē unde aux fit: sic et act⁹ p̄ntis secu-
 li. Multi q̄dem creati sunt: pauci at̄ salua-
 bunt. Et respondi et dixi. Absorbe ergo
 anima sensum et deuora quod sapis. Con-
 uenisti enim obaudire: et p̄phetare uoles?
 Nec em̄ tibi est datū spaciū: nisi solūmō
 uiuere. O dñe. si non p̄mittes seruo tuo ut

oremus coram te. et des nobis semen corbi
et sensui culturaz unde fructus fiat: unde vi
uere possit ois corruptus qui portabit locum
hois. Solus enim es: et una plasmatio nos
sumus manu tua sicut locutus es. Et quo
nunc in matrice plasmatus est corpus et par
tas membra prout in igne et aqua tua cre
atus: et noue mensibus patitur tua plasmatio tu
am creaturam quam in ea creata est: ipsius autem quod
seruat et quod seruatur utraque fruabuntur: serua
taque quicquid iterum redditur matri quam in ea creue
runt. Impasti enim ex ipsis membris hoc est
mamillis prebere lac fructui mamillarum: et
ut nutriat id quod plasmatus est usque in tempus
aliquod: et postea disponas eum tue misericordie.
Enutriuisti eum tua iustitia. et erudisti eum in
lege tua: et corripuisti eum tuo intellectu. et
mortificabis eum ut tuam creaturam: et uiuifi
cabis eum ut tuum opus. Si ergo perideris eum
qui tantis laboribus plasmatus est: tuo iussu fa
cile est ordinari: ut et id quod fiebat seruaretur.
Et nunc domine dicam: de omni homine tu magis
scis: de populo autem tuo ob quem doleo et de here
ditate tua propter quam lugeo. et propter israel propter quem
tristis sum. et de iacob propter quem doleo: ideo
incipio orare coram te pro me et pro eis: quoniam video
lapsus nostros qui inhabitamus terram. Sed au
diui celeritatem iudicis qui futurus est. Ideo au
di vocem meam: et intellige sermonem meum: et lo
quar coram te. Inicium verborum esordire: prout
assumeretur. Et dixi. Domine qui inhabitas scilicet in
et cuius oculi eleuati in superna et aere. et cuius
thronus inestimabilis et gloria incoprehensibilis:
cui astat exercitus angelorum cum tremore. quod
seruatus in vento et igni peruenit: cuius verbum
vix et dicta plenerantia: cuius iussio fortis et
dispositio terribilis: cuius aspectus arefacit a
bissos. et indignatio tabescere facit montes:
et veritas testificatur. Exaudi orationem serui
tui: et auribus percipe precationem figmenti
tui. Dum enim uiuo loquor: et dum sapio responde
bo. Ne respicias populum tuum delicta: sed qui tibi
in veritate seruiunt. Nec intendas impia ge
cium studia: sed qui tua testimonia cum do
loribus custodierunt. Nec cogites qui in conspectu
tuo false peruersati sunt: sed memorare qui ex
voluntate tua timorem cognouerunt. Neque vo
lueris perdere qui pecudum mores habuerunt: sed
respicias eos qui legem tuam splendide docu
erunt. Nec indigneris eis qui bestiis peiores in
dicati sunt: sed diligas eos qui semper in tua

iusticia confidunt et gloria. Quoniam nos et pa
tres nostri talibus moribus languemus: tu autem
propter nos peccatores misericors vocaberis.
Si enim desideraueris ut nostri miserearis. tunc
misericors vocaberis: nobis autem non habentibus
opa iusticie. Iusti enim quibus sunt opa multa
reposita: ex propriis operibus recipient mercedem.
Quid est enim homo ut ei indigneris aut genus
corruptibile: ut ita amarus sis de ipso? In
veritate enim nemo de genitis est qui non im
pessit: et de confidentibus qui non deliquit. In hoc
enim annuntiabit iusticia tua et bonitas tua
domine: cum miseris fueris eis qui non habent subst
antiam bonorum operum. Et respondit ad me: et dixit.
Recte locutus es aliqua: et iuxta sermones
tuos sic et fiet. Quoniam non vere cogitabo su
per plasma eorum. qui peccauerunt ante mor
tem ante iudicium ante perditionem: sed iocun
dabor super iustorum figmentum: et memorabor
peregrinationis quod et saluationis et mercedis
redemptionis. Quomodo ergo locutus sum:
sic et est. Sicut enim agricola serit super ter
ram semina multa et plantationes multitu
dinis plantat: sed non in tempore omnia que semi
nata sunt saluantur: sed hec omnia que plantata
sunt radicabuntur: sicut qui in seculo seminati sunt non
omnes saluabuntur. Et respondit. et dixi. Si in
ueni gratiam loquar. Quoniam semen agricole si
non ascenderit aut non accepit pluuiam tuam
in tempore aut si corruptum fuerit multitudinem plu
uie: sic perit et similiter homo qui manibus tuis plas
matus est: et tu ei ymago notatus: quoniam similis
es ei propter quem omnia plasmasti: et similasti se
mi agricolae. Non irascaris super nos sed propter
populum tuum: et misere hereditati tue. Tu autem
creature tue misereris. Et respondit ad me: et
dixit. Que sunt presentia presentibus: et que futura
futura. Multum enim tibi restat ut possis di
ligere meam creaturam super me: tibi autem
frequenter et ipsi proximamini iniustis autem
nunquam. Sed et in hoc mirabilis es coram al
tissimo: quoniam humiliasti te sicut decet te: et
non iudicasti te ut in iustos plurimum glo
rificeris. Propter quod miserie multe et misera
biles efficiunt eis qui habitant seculum in no
uissimis: quia in multa superbia ambulauerunt.
Tu autem pro te intellige: et de similibus tu
is inquire gloriam. Globis enim apertus est
paradisus. plantata est arbor vite: prepatum
est futurum tempus. prepatum est abundantia:
edificata est ciuitas. probata est reges: perfecta

est bonitas: et perfecta sapientia. **R**adix mali signata est a vobis: infirmitas et tinea a vobis absconsa ē: et in infernū fugit corruptio in obliuione. **T**ransierūt dolores: et onus est i sine thesaurū immortalitatis. **N**oli g̃ abdicere inq̃rendo de multitudine eorū q̃ peunt. **N**am ipsi accipiētes libertatē spreuerūt altissimū: et legē ei⁹ contempserūt: et vias ei⁹ dereliq̃runt. **A**bbuc at̃ iustos ei⁹ contulcauerūt: et dixerūt in corde suo n̄ esse deū: et q̃des scientes qm̄ moriunt̄. **S**icut em̄ vos suscipient q̃ p̄dicta sunt: sic eos sitis et cruciat⁹ q̃ p̄pata sunt. **N**ō em̄ voluit hōiem disp̄di. **S**ed et ipsi q̃ creati sunt coīnq̃nauerūt nomē ei⁹ q̃ fecit eos: et inq̃ti fuerūt ei q̃ p̄pauit eis vitam. **Q**uapropter iudiciū meum mō appropinq̃t. **Q**ue non oībo demonstrāui nisi tibi: et tibi similib⁹ paucis. **E**t r̄ndi et dixi. **E**cce nunc dñe demonstrasti mibi multitudinē signorū q̃ incipies facere i nouissimis: sed n̄ demonstrasti mibi q̃ tpe. **Ca. IX.**

Et r̄ndit ad me: et dixit. **M**etiēs me tire tēpus in semetipso: et erit cum videris qm̄ trāsierit ps̄ q̃dam signorum q̃ p̄dicta sunt: tūc intelliges qm̄ ipsū est tēpus in q̃ incipiet altissim⁹ visitare seculū qd̄ ab eo factū est. **E**t qm̄ videbit̄ in seculo motū locorū et p̄p̄orū turbatō: tūc intelliges qm̄ de hīs erat altissim⁹ locut⁹: a dieb⁹ q̃ fuerūt añ te ab initō. **S**icut em̄ omne qd̄ factū est in seculo iniciū h̄t parit̄ et cōsumatōem. et cōsumatō est manifesta: sic et altissimi tpa. inicia h̄nt manifesta in p̄digiis et v̄tutib⁹ et cōsumatōnes in actu et in signis. **E**t erit oīs q̃ salu⁹ fact⁹ fuerit et q̃ poterit effugere p̄ opa sua et p̄ fidem in q̃ credidistis relinquet̄ de p̄dictis piculis: et videbit̄ salutare meū in terra mea. et in finib⁹ meis: qm̄ sanctificaui me a seculo. **E**t tunc mirabunt̄ q̃ nūc abusi sūt vias meas: et in tormentis p̄morabunt̄ hī. q̃ eas piecērt in contēptu. **Q**ui em̄ non p̄gnouerūt me viuētes b̄nficia consecuti. et q̃ fastidiērt legem meam cū abhuc erant h̄ntes libertatē: et cū abhuc esset eis apt⁹ penitētie loc⁹ nō intellexerūt: sed spreuerūt. **H**os optet p̄t⁹ mortē in cruciamento cognoscere. **T**u g̃ noli abhuc curiosus esse quō impij cruciabunt̄: sed inq̃re quō iusti saluabunt̄: et quorū seculumz p̄pter quos seculum et qm̄. **E**t r̄ndi et dixi.

Olim locut⁹ sum et nunc dico et postea dicam: qm̄ plures sunt qui peunt. q̃ qui saluabunt̄: sicut multiplican̄ fluct⁹ sup guttam. **E**t r̄ndit ad me: et dixit. **Q**ualis ager talia et semina: et quales flores tales et t̄cture: et q̄lis opator talis et creatō: et q̄lis agricola talis cultura. qm̄ tempus erat seculi. **E**t nunc cū essem parans eis hīs qui nunc sunt anteq̃ fieret seculū in quo h̄ntarent: et nemo cont̄dixit mibi. tūc em̄ q̄sq̃ et nunc creator in mūdo h̄ pato et mēse in deficienti et lege in vestigabili: corrupti sūt mores eorū. **E**t considerāui sc̄lm: et ecce erat piculū p̄pter cogitatōes q̃ in eo aduenerūt. **E**t vidi et pepci ei valde: et suāui mibi acinum de botro: et plantatōem de tribu multa. **P**ereat g̃ multitudo q̃ sine causa nata est: et fueť acin⁹ me⁹ et plantatō mea: qz cū multo labore p̄fecī. **T**u aut̄ si abhuc intro mittas septem dies alios sed non ieiunāb in eis: ibis in campū floz ubi dom⁹ nō est edificata: et manducabis solūmodo de florib⁹ campi. et carnem non gustabis et vinū non bibes: sed solūmodo flores. **D**ēpcare altissimum sine inēmissione: et veniam et loquar tecū. **E**t p̄fect⁹ sum sicut dixit mibi in campū q̃ vocat̄ ardash: et sedi ibi in florib⁹. **E**t de herbis agri manducaui: et facta est esca eaz mibi in saturitatē. **E**t factū est p̄ dies septē et ego discumbebam sup fenum: et cor meū itēz turbabat̄ sicut et ante. **E**t apertū est os meum: et inchoāui dicere coram altissimo: et dixi. **O** dñe te nobis ostēdens onus es patrib⁹ nostris in dēsto qm̄ erant exeuntes de egipto: quod non calcat̄ et ifructuoso: et dicens dixisti. **T**u israel audī me: et semē iacob intēde s̄monib⁹ meis. **E**cce em̄ ego semino in vobis legem meā: et faciet in vobis fructū: et gloriificābimī in eo p̄ seculū. **N**am p̄res nostri accipiētes leges non seruauerūt: et legitima mea non custodierunt: et factus est fructus legis n̄ parens. nec em̄ poterat quoniam tu⁹ erat: naz q̃ acceperūt p̄ierūt: nō custodientes qd̄ in eis seminatum fuerat. **E**t ecce consuetudo est: ut cuz acceperit terra semen. vel nauem mare. vel vas aliquod escam vel potum: cū fuerit exterminatum id in q̃ seminatū est vel in qd̄ missum ē: sicut id qd̄ seminatū vel missū est vel q̃ suscepta sūt exēminant̄: et suscepta iam n̄ manent apud nos.

Sed nobis sic factum est. Nos quod legem accepimus peccatores primum et cor nostrum quod suscepit eam: nam lex non perijt: sed permansit in suo labore. Et cum loquerer hec in corde meo respexi oculis meis et vidi mulierem in dextera parte. Et ecce hec lugebat et plorabat cum voce magna et animo dolebat valde: et vestimenta eius discissa et cinis super caput eius. Et dimisi cogitare in quibus eram cogitans: et perversus sum ad eam: et dixi ei. Et quod fles: et quod doles animo? Et dixit ad me. Dimitte me domine me ut defleam me: et adiciam dolorem quem valde amara sum animo: et humiliata sum valde. Et dixi ei. Quid passa es? Dic mihi. Et dixit ad me. Sterilis fui ego famula tua: et non peperit: habes maritum annis triginta. Ego enim per singulas horas et per singulos dies et annos triginta hos. tempore altissimum nocte ac die. Et factum est per triginta annos exaudivit me deus ancilla tua et vidit humilitatem meam et attedit tribulationi mee: et dedit mihi filium. Et iocundata sum super eum valde ego et vir meus et omnes ciues mei et honorificabam valde forte. Et nutrivimus eum cum labore multo: et factum est cum crevisset et venisset accipere uxorem: feci diem epulorum.

Capitulum. X.

Et factum est cum introisset filius meus in thalamo suo: cecidit et mortuus est: et evertimus omnes lumina. Et surrexerunt omnes ciues mei ad consolandum me: et quiescebam usque ad alium diem. usque nocte. Et factum est cum omnes quiescerent ut me consolarentur ut quiescerem: et surrexi nocte et fugi et veni sicut videtur in hoc campo: et cogito iam non reverti in civitatem. sed habere consistere: et neque maleducare neque bibere: sed sine intermissione lugere et ieiunare usque dum moriar. Et dereliqui sermones in quibus eram: et respondi cum iracundia ad eam: et dixi. Stulta super omnes mulieres: non vides luctum nostrum et quod nobis contingit? Quoniam syon mater nostra omni tristitia contristata et humilitate humiliata est et luget validissime: et nunc quem omnes lugemus et tristes sumus. quem omnes contristati sumus: tu autem contristaris in uno filio. Interroga enim terram et dicet tibi quem hec est quod debeat lugere casum tantorum super eam germinantium. Et ex ipsa ab initio omnes nati et alij venient. Et ecce pene omnes in perditionem ambulat. Et exterminium fit multitudo eorum. Et quis ergo debet lugere magis. nisi hec quod tam magnam multitudinem perdidit:

dixit: quod tu quod per uno doles? Si autem dicis mihi quem non est planctus meus similis terre: quem fructum ventris mei perdidit: quem cum meroribus peperit et cum doloribus genui: terra autem secundum viam terre. abiitque in ea multitudo populi: quod evenit: et ego tibi dico. Sicut tu cum labore peperisti: sic et terra dabit fructum suum. hominem ab initio eius quod fecit eam. Nunc ergo retine apud te metipsam dolorem tuum: et fortiter fer quod tibi contigerit casus. Si enim iustificaveris terram meam et populum suum. recipies in tempore: et in talibus collaudaberis. Ingredere ergo in civitatem ad virum tuum. Et dixit ad me. Non faciam neque ingrediar civitatem: sed hic moriar. Et apposui adhuc locum ad eam. et dixi. Noli facere hunc sermonem: sed presentem persuadenti. Quot enim casus syon? Consolare propter dolorem hierusalem. Elites enim quem sanctificatio nostra deserta effecta est. et altare nostrum demolitum est. et templum nostrum destructum est: et psalterium nostrum humiliatum est. et ymnus periclitatus est: et exultatio nostra dissoluta est et lumen candelabri nostri extinctum est: et archa testamenti nostri direpta est. et sancta nostra contaminata sunt: et nomen quod invocatum est super nos pene perphanatum est. et liberi nostri contumeliam passi sunt. et sacerdotes nostri succensati sunt et levite nostri in captivitatem abierunt: et virgines nostre coinquinatae sunt. et mulieres nostre vim passae sunt et iusti nostri rapti sunt. et pueruli nostri perditii sunt. et iuvenes nostri fuerunt: et fortes nostri inualidi facti sunt. Et quod omnium maius signaculum syon: quem resignata est de gloria sua. Nam et trabita est in manibus eorum quod nos oderunt. Tu ergo excute tuam tristitiam multam: et depone abs te multitudinem dolorum ut tibi repropicietur fortis: et requiem faciet tibi altissimus. requiem laborum. Et factum est cum loquerer ad eam facies eius fulgebat subito: et spiritus chorus fiebat visus eius: ut essem pavens valde ad eam et cogitarem quid esset hoc. Et ecce subito emisit sonitum vocis magnum timore plenum: ut commoveretur terra a mulieris sono. Et vidi: et ecce amplius mulier non apparebat mihi: sed civitas edificabatur et locus demonstrabatur de fundamentis magnis: et timui et clamaui voce magna: et dixi. Ubi est vriel angelus qui a principio venit ad me? Quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excessu mentis huius. Et factum est finis meus in corruptione: et oratio mea in properium: et cum essem

loquens ego hec: ecce venit ad me et vidit me. Et ecce erā positus ut mortuus: et intellexit me alienatus erat. Et tenuit dexterā meam et confortauit me: et statuit me super pedes meos. Et dixit mihi. Quid tibi est et quare perturbaris? Et dixi. Quia dereliquisti me. Et ego quod feci secundum sermones tuos. et exiui in caput: et ecce vidi et video quod non possum enarrare. Et dixit ad me. Sta ut vir: et commouebo te. Et dixi. Loquere domine me: tu in me. Noli me derelinquere ut non frustra moriar: quoniam vidi quod non sciebam: et audio quod non scio. Aut nunc quod scilicet me fallit: et anima mea superbiat. Nunc ergo deprecor te: ut demostres fuo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me: et dixit Audi me. et doceam te: et dicam tibi de quibus times: quoniam altissimus reuelauit tibi mysteria multa. Eligebat rectam viam tuam: quoniam sine intermissione contristabaris pro populo tuo: et valde lugebas pro syon. Nunc ergo intellectus visionis quae tibi apparuit ante paululum. Quam vidisti lugentem inchoasti consolari eam: nunc autem et iam spiritum mulieris non vides. sed apparuit tibi ciuitas edificari: et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui. Nec absolutio est. Nec mulier quam vidisti. hec est syon: et quoniam dixit tibi quam et nunc aspicias. ut ciuitatem edificatam. Et quoniam dixit tibi quod sterilis fuit annis triginta: propter quod erant anni scilicet triginta quoniam non erat in ea adhuc oblatio ablata. Et factum est post annos triginta edificauit salomō ciuitatem et obtulit oblationes: tunc fuit quoniam peperit sterilis filius. Et quod tibi dixit quoniam nutriuit eum cum labore hoc erat habitatio in iherusalem. Et quoniam dixit tibi quod filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset et contigeret ei casus: hoc erat quod facta est ruina iherusalem. Et ecce vidisti similitudinem eius: et quoniam filium lugeret inchoasti consolari eam: et de hijs quae contigerunt hec erant tibi capienda. Et nunc videt altissimus quoniam ex animo contristatus es: et quoniam ex toto corde pateris pro ea: ostendit tibi claritatem glorie eius: et pulcritudinem decoris eius. Propterea ei dixi tibi: ut maneres in campo ubi domus non est edificata. Sciebam enim ego quoniam altissimus incipiebat tibi ostendere hec: propterea dixi tibi ut venires in agerem ubi non est fundamentum edificij. Nec ei poterat opus edificij hominis sustineri in loco ubi incipiebat altissimi ciuitas ostendi. Tu

ergo noli timere neque expauescat cor tuum: sed ingredere et vide splēdorem et magnitudinem edificij. quantum capax est tibi visu oculorum videre: et post hec audies quantum capit auditus aurium tuum audire. Tu enim beatus es pre multis: et vocatus es apud altissimum. sicut et pauci. Nocte autem quae in crastinum futura est manebis hic: et ostendet tibi altissimus eas visiones supremorum quae faciet altissimus hijs quae habitant super terram a nouissimis diebus. Et dormiui illam noctem et aliam: sicut dixerat mihi.

Capitulum.

.XI.

Et vidi somnium: et ecce ascendebat de mari aquila cui erant duodecim ale penae: et capita tria. Et vidi: et ecce expandebat alas suas. in omnem terram: et omnes venti celi insufflabant in eam et colligebant. Et vidi: et de penis eius nascebant contrarie penae: et ipse fiebat in penaculo minutis et modicis. Nam capita eius erant quiescentia et dimidium caput erat maius aliorum capitum: sed ipsa quiescebat cum eis. Et vidi: et ecce aquila volauit in pennis suis: et regnauit super terram et super eos quae habitant in ea. Et vidi quoniam subiecta erant ei omnia sub celo: et nemo illi contradicebat: neque vnus de creatura quae est super terram. Et vidi et ecce surrexit aquila super ungues suos: et misit vocem pennis suis dicens. Nolite omnes simul vigilare: dormite unusquisque in loco suo: et per tempus vigilate. Capita autem in nouissimo seruentur. Et vidi: et ecce vox non exibat de capitibus eius: sed de medietate corporis eius. Et numeravi contrarias pennas eius: et ecce ipse erant octo. Et vidi: et ecce a dextera parte surrexit vna penna: et regnauit super omnem terram. Et factum est cum regeret. venit ei finis: et non apparuit locus eius: et sequens exiit et regnabat. Ipsa multum tenuit tempus. Et factum est cum regnaret: et veniebat finis eius ut non appareret sic prior: et ecce vox emissa est illi dicens. Audi tu que tanto tempore tenuisti terram. Nec annuncio tibi aliter quam incipias non apparere. Nemo post te tenebit tempus tuum: sed nec dimidium eius. Et leuauit tertia: et tenuit principatum sicut et priores: et non apparuit et ipsa. Et sic contingebat omnibus alijs singulatim principatum gerere: et iterum nusquam comparere. Et vidi: et ecce in tempore.

sequentes pene erigebant a dextera parte ut tenerent et ipse principatus: et ex hijs erant qui tenebant: sicutam statim non patefcebant: nam et alij ex eis erigebant: sed non tenebant principatus. Et vidi per hec: et ecce non paruerunt duodecim pene et duo penacula et nihil superat in corpore aquile nisi duo capita quiescentia et sex penacula. Et vidi: et ecce sex penaculi diuisi sunt due: et manserunt sub capite quod est ad dexteram partem. Nam quatuor manserunt in loco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabant se erigere: et tenere principatus. Et vidi: et una erecta est: sed statim non paruit. Et scilicet velotius quod portus non paruerunt. Et vidi: et ecce due que superauerunt apud semetipsas cogitabant et ipse regnare: et in eo cum regnarent. ecce unum quiescentium capitulum quod erat medium euigilabat. Hoc enim erat duorum capitulum maius. Et vidi: quoniam completa sunt duo capita secundum: et ecce conuersum est caput cum hijs qui cum eo erant: et comedit duas subalares que cogitabant regere. Hoc autem caput perconterruit omnem terram: et dominabatur in ea hijs qui habitant terram cum labore multo: et potentatum tenuit orbis terrarum super omnes alas que fuerunt. Et vidi post hec: et ecce medium caput subito non paruit: et hoc sicut ale. Superauerunt autem duo capita: que et ipsa similiter regnauerunt super terram: et super eos qui habitant in ea. Et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera parte illud quod a leua. Et audiui vocem dicentem mihi. Conspecte contra te: et considera quod vides. Et vidi: et ecce sicut leo concitatus de silua rugiens: et vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam. Et dixit dicens. Audi tu. et loquar ad te: et dicit altissimus tibi. Nonne tu es qui superasti de quatuor animalibus que feceram regnare in seculo meo: et ut per eos veniret finis temporum eorum? Et quartus veniens deuicit omnia animalia que transierunt. et potentatum tenuit seculum cum tremore multo. et omnem orbem cum labore pessimo: et inhabitauit tot temporibus orbem terrarum cum dolore. Et iudicasti terram non cum veritate. Tribulasti enim mansuetos et lesisti quiescentes: et dilexisti mendaces et destruxisti habitationes eorum que fructificabant: et humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt. Et ascendit contumelia tua ad altissimum: et superbia tua ad fortem. Et respexit altissimus superba tempora: et ecce finita sunt: et scelera eius consumpta sunt. Propterea non appareas tu aquila et ale tue horribiles et penacula tua pessima et capita tua maligna. et ungues tui pessimi. et omne corpus tuum vanum: uti refrigeret omnis terra et reuertatur liberata de tua vi: et speret iudicium et misericordiam eius qui fecit eam.

Capitulum. XII.

Et factum est dum loqueretur leo verba hec ad aquilam: et vidi et ecce quod superauerat caput et non paruerunt quatuor ale ille qui ad eum transierunt et erecte sunt ut regnarent: et erat regnum eorum exile. et tumultu plenum. Et vidi: et ecce ipsa non apparebant: et omne corpus aquile incedebat: et expauescebat terra valde. Et ego a tumultu et excessu mentis et a magno timore euigilaui: et dixi spiritui meo. Ecce tu presististi mihi hoc: in eo quod scrutaris vias altissimi. Ecce adhuc fatigatus sum animo. et spiritu meo inualidus sum valde: et nec modica est in me virtus a multo timore quod expaui nocte hac. Nunc ergo orabo altissimum: ut me confortet usque in finem. Et dixi. Dominator domine si inueni gratiam ante oculos tuos et si iustificatus sum apud te pre multis. etsi certe ascendit deprecatio mea ante faciem tuam: proferat me et ostende seruo tuo mihi interpretationem et distinctionem visus horribilis huius: ut plenissime consolaberis animam meam. Dignum enim me habuisti: ostendere mihi temporum nouissima. Et dixit ad me. Hec est interpretatio visionis huius Aquilam quam vidisti ascendentem de mari: hoc est regnum quod visum est. in visione danieli fratri tuo. Sed non est illi interpretatum: quoniam ego nunc tibi interpretor. Ecce dies veniunt: et exurget regnum super terram: et erit timor acrior omnium regnorum que fuerunt ante eum. Regnabunt autem in ea reges duodecim: unus post unum. Nam secundum incipiet regnare: et ipse tenebit amplius tempus pre duodecim. Hec est interpretatio duodecim alarum quas vidisti. Et quam audiuiisti vocem que locuta est non de capitibus eius ex euntem sed de medio corpore eius: hec est interpretatio. Quoniam post tempus regni illius nascentur prentiones non modice: et periclitabitur ut cadat et non cadet tunc: sed iterum presistit in suum initium. Et quoniam vidisti subalares octo coherentes alis eius: hec est interpretatio. Exurgent in ipso octo reges quorum

erūt tēpora leuia ⁊ ānī citatī: ⁊ duo quidē
ex ipīs periēt. **A**ppropinquāte autē tēpe me-
dio. q̄tuor suabūt ī tpe: cū incipiet appro-
pinquēre tēpus ei⁹ ut finiat. **D**ue vero ī fi-
nem suabūt. **E**t qm̄ vidisti tria capita q̄:
escēcia: hec ē īterptacō. **I**n nouissimis ei⁹
suscitabit altissim⁹ tria regna: ⁊ ruocabit
ī ea multa ⁊ dñabūt terrā et q̄ habitāt in
ea: cū labore mltā sup oēs q̄ fuerūt an̄ hos
Prop̄ hoc ipī vocatī sūt capita aq̄le. **I**sti
em̄ erūt q̄ recapitulabūt impietates ei⁹ et
q̄ pficiēt nouissima ei⁹. **E**t qm̄ vidisti ca-
put mai⁹ nō apparens: hec ē īterptacō ei⁹
Qm̄ vn⁹ ex eis sup lectū suū moriet. etta:
mē cū tormētis. **N**ā duo q̄ pseuerauerint:
gladius eos p̄metet. **T**rius ei⁹ gladi⁹ p̄me-
tet q̄ cū eo: s̄cū h̄ gladi⁹ ī nouissimis cadz
Et quoniā vidisti duas subalares traiciē-
tes sup caput qd̄ ē in dextera pte: hec ē ī-
terptacō. **H**ij sūt q̄s p̄seruauit altissim⁹ in
finem suū: hoc est regnū exile ⁊ turbacō:
nis plenū. **S**icut vidisti ⁊ leonem quē vi-
disti de silua euigilantē ⁊ rugientē ⁊ loqn-
tem ad aquilam ⁊ arguentē eā. ⁊ iniustici-
as ipius p̄ om̄es smones ei⁹ sicut audisti:
h̄ est ventus quē suauit altissim⁹ in fines
ad eos ⁊ impietates ip̄oz: ⁊ arguet illos
⁊ incuciet corā ipsis scerp̄cōes eoz. **S**ta-
tuet em̄ eos in iudiciū viuos: ⁊ erit cuz
arguerit eos: tūc corripiet eos. **N**am resi-
duū populū meū liberabit cū miseria. qui
saluatī sunt sup fines meos: ⁊ iocundabit
eos quoadusq; veniet finis dies iudicij de
quo locutus sum tibi ab inicō **H**oc somni-
um qd̄ vidisti: ⁊ hec īterptacōes. **T**u er-
go solus dignus fuisti scire altissimi secre-
tū hoc. **S**cribe ergo om̄ia ista in libro q̄
vidisti: ⁊ pone ea in loco abscondito: ⁊ do-
cebis ea sapiētes de pplō tuo: quoz corda
scis posse capere ⁊ suare secreta hec. **T**u
autē adhuc sustine hic alios dies septe: ut
tibi oñdāt q̄cqd̄ visū fuerit altissimo oñ-
dere tibi. **E**t p̄fectus est a me. **E**t factū est
cū audisset om̄is pplus qm̄ p̄transierūt se-
ptem dies ⁊ ego nō fuissē reuersus in ci-
uitatem: ⁊ cōgregauit se om̄is a minimo
vsq; ad maximum ⁊ venit ad me: ⁊ dixerūt
mibi dicentes. **Q**uid peccauimus tibi: et
quid iniuste egimus in te qm̄ derelinquēs
nos. sedisti in loco hoc: **T**u em̄ nobis sup
es solus ex omnibus pplis sicut botrus de

vinea: ⁊ sicut lucerna in loco obscuro et
sicut portus ⁊ nauis saluata a tempestate
Aut nō sufficiunt nobis mala. q̄ p̄tingūt:
Si ḡ tu nos dereliq̄ris: quāto nobis erat
melius si essemus succēsi ⁊ nos cū incēdio
syon: **N**ec em̄ nos meliores sumus eoz q̄
ibi mortui sūt. **E**t plorauerūt voce magna
Et rñdi ad eos ⁊ dixi. **C**onfide isrl: ⁊ noli
tristari tu dom⁹ iacob. **E**st ei memoria ve-
stri corā altissimo: ⁊ fortis nō ē oblit⁹ nr̄i
in tēptacōe. **E**go em̄ n̄ dereliq̄ui vos neq;
excessi a vob: s̄z veni in hūc locū ut tēpca-
rer p̄ desolacōe syon: ut q̄rerē misericordi-
am p̄ humilitate s̄ctificacōis vestre. **E**t
nūc ite vnusquisq; vīm ī domū suā: ⁊ ego
veniam ad vos post dies istos. **E**t p̄fect⁹
est pplus sicut dixi ei in ciuitatē. **E**go autē
sedī in cāpo septe diebo sicut mibi manda-
uit: et manducabam de floribz solūmodo
agri: de herbis facta est esca mibi in dieb⁹
illis.

Capitulū.

.XIII.

Factū ē post dies septe: ⁊ somni-
auī somniū nocte. **E**t ecce de mari
venit⁹ exurgebat: ut p̄turbaret om-
nes fluct⁹ ei⁹. **E**t vidi: ⁊ ecce p̄ualecebat
ille homo cū milibz celi: ⁊ vbi vultū suū
vertebat ut p̄sideraret tremebāt oīa q̄ sub
eo videbāt: ⁊ vbiq; exibat vox de ore ei⁹
ardescēbāt oēs q̄ audiebāt voces ei⁹ sicut
q̄escit terra q̄ndo senserit ignē. **E**t vidi p̄
hec: ⁊ ecce p̄gregabāt multitudo hoīm q̄
rū nō erat numer⁹ de q̄tuor ventis celi: ut
debellarēt hoīem q̄ ascenderat de mari. **E**t
vidi: ⁊ ecce sibimetip̄i sculpsērat montem
magnum: ⁊ volauit sup eū. **E**go autē quesīui
videre regionem vel locū vñ sculptus esset
mons: ⁊ non potui. **E**t post hec vidi: ⁊ ec-
ce om̄es q̄ p̄gregati sūt ad eū ut expugna-
rent eū timebāt valde: tñ audebant puḡre
Et ecce ut vidit impetum mltitudinis ve-
nientis. nō leuauit manum suā: neq; fra-
meam tenebat. neq; aliqd̄ vas bellicosuz:
nisi solūmodo ut vidi. quoniā emisit d̄ o-
re suo sicut flatum ignis. ⁊ de labijs ei⁹ spi-
ritus flamme. ⁊ de lingua ei⁹ emittebat scī-
tillas et tempestates: ⁊ conmixta sunt oīa
simul hic flatus ignis et spiritus flāme: ⁊
multitudo tempestatis: et concidit super
mltitudinē ī impetu q̄ parata erat puḡre
⁊ succendit oēs: ut subito nibil videretur

de innumerabili multitudine. nisi solummodo pulvis et fumi odor. Et vidi: et extimui. Et post hec vidi ipsum hominem descendente de monte et vocante ad se multitudinem aliam pacificam et accedebat ad eum vultus hominum multorum quorundam gaudetium. quorundam tristantium: alique vero alligati: alique adducetes ex eis qui offerebantur. Et egtaui a multitudine pauoris: et exprefactus sum: et dixi. Tu ab inicio demonstrasti fuo tuo mirabilia hec: et dignum me habuisti ut susceperes deprecaciones meas: et nunc demonstra mihi adhuc interpretationes sonum huius. Sicut enim existimo in sensu meo: ut qui derelicti fuerunt in diebus illis. Et multo plura ut huius qui non sunt derelicti. Qui enim non sunt derelicti tristes erant. Intellego nunc qui sunt repositi in nouissimis diebus: et occurrerent eis: sed et huius qui derelicti sunt. Propter hoc venerunt eis in pericula magna. et necessitates multas: sicut ostendunt somnia hec. Attamen facilius est periclitari venire in hunc quam pertransire sicut nubem a seculo: et nunc videre qui contingunt in nouissimo. Et respondit ad me et dixit. Et visionis interpretationem dicam tibi: et de quibus locutus es adaperiam tibi. Quoniam de huius dixisti qui derelicti sunt hec est interpretatio. Qui aufert periculum illo tempore: hic se custodivit. Qui in periculo inciderunt: huius sunt qui habent opera et fidem ad fortissimum. Scito ergo: quoniam magis beatificati sunt qui derelicti: super eos qui mortui sunt. De interpretationibus visionis. Quia vidisti virum ascendente de corde maris. ipse est quem conseruat altissimus multis temporibus: qui per semetipsum liberabit creaturam suam: et ipse disponet qui derelicti sunt. Et quoniam vidisti ore eius exire ut spiritum et ignem et tempestatem: et quoniam non tenebat frameam neque vas bellicosum: corrumpit enim impetum eius multitudinem quam venerat expugnare eum: hec est interpretatio. Ecce dies veniunt quoniam incipiet altissimus liberare eos qui super terram sunt et veniet in excessu mentis super eos qui inhabitant terram. Et alij alios cogitabunt debellare: ciuitas ciuitatem et locum locum et gens aduersus gentem: et regnum aduersus regnum. Et erit cum fient hec: et continget signa que ante omnia tibi: et tunc reuelabitur filius meus: quem vidisti ut virum ascendente. Et erit quoniam audierint omnes gentes vocem eius: et derelinquet unusquisque in regione sua bellum suum quod habent ad alterutrum. et colliget in

unam multitudinem innumerabilem sicut volentes venire et expugnare eum. Ipse autem stabit super cacumen montis syon. Syon autem veniet et ostendet omnibus parata et edificata sicut vidi isti montem sculpi sine manibus. Ipse autem filius meus me arguet quod adinuenerunt gentes impietates eorum has: quod tempestate appropinquerunt propter mala cogitata eorum et cruciamenta quibus incipient cruciari qui assimilati sunt flammis: et predestet eos sine labore: per legem que igni assimilata est. Et quoniam vidisti eum colligentem ad se aliam multitudinem pacificam: hec sunt decem tribus que captiue facte sunt de terra sua in diebus iosie regis quem captiuum duxit salmanassar rex assiriorum. et transtulit eos trans flumen: et translati sunt in terram aliam. Ipsi autem sibi dederunt consilium hoc ut derelinquerent multitudinem gentium: et perficerentur in ulteriorem regionem ubi nunquam inhabitauit gens humana vel ibi obsequare legitima sua que non fuerant seruantes in regione sua. Per introitum autem angustos fluminis eufratem introierunt. Fecit enim eis tunc altissimus signa: et statuit venas fluminis usquequo transiret. Per eam enim regionem erat via multa itineris anni unius et dimidij: nam regio illa vocatur arareth. Tunc inhabitauerunt ibi usque in nouissimo tempore: et nunc iterum cum ceperint venire. iterum altissimus statuet venas fluminis ut possint transire: propter hec vidisti multitudinem cum pace. Sed et qui derelicti sunt de populo tuo huius sunt qui inueniuntur intra terminum meum. Factum erit ergo quoniam incipiet perdere multitudinem earum que collecte sunt gentes: propter eos qui superauerunt populum: et tunc ostendet eis multaplorima portenta. Et dixi ego. Domine dñe hoc mihi ostende: propter quod vidi virum ascendente de corde maris. Et dixit mihi. Sicut non potest hec vel scrutari vel scire qui sunt in profundo maris: sic non poterit quisque super terram videre filium meum. vel eos qui cum eo sunt: nisi in tempore diei. Hec est interpretatio somnium quod vidisti: et propter quod illuminatus es hic solus. Dereliquisti enim tuas: et circa meam vocasti legem et quasi. Elitam enim tuam disposuisti in sapientia: et sensum tuum vocasti matrem. Et propter hoc ostendi tibi merces apud altissimum. Erunt enim: post alios tres dies ad te alia loquor: et exponam tibi gratia et mirabilia. Et perfectus sum et transij in campum: multum glorificans et laudans

altissimū d̄ mirabilibz q̄ p̄ tēpus faciebat:
 7 qm̄ gubernat ip̄m 7 q̄ sūt i tēporibz illa-
 ta. Et sedi ibi tribz diebz. **Ca. XIII.**

Et factū ē tertia die: 7 ego sedebaz
 sup quercu. Et ecce vox exiuit p̄
 me de rubo 7 dixit. Esdra esdra.
 Et dixi. Ecce ego dñe. Et surrexi sup pe-
 des meos. Et dixit ad me. Reuelās reue-
 latus sū sup rubū. 7 locut⁹ sum moysi qm̄
 ppl⁹ me⁹ fūiebat i egipto: 7 misi eū 7 edu-
 xi pplm̄ meū de egipto. 7 adduxi eū super
 montē sýna: 7 detinebā eū apud me dieb⁹
 multis: 7 enarraui ei mirabilia multa. et
 oñdi ei tēpor⁹ secreta 7 finē: 7 p̄cepi ei di-
 cens. **Hec i palam facies verba:** 7 hec ab-
 scondes. Et nunc tibi dico signa q̄ demon-
 strauī. 7 somnia que vidisti 7 interptacō-
 nes quas tu vidisti i corde tuo: repone ea
 Tu enim recipieris ab omnibz conuerter-
 ris residu⁹ cū p̄silio meo 7 cū similibz tuis
 vsqueq̄ finiant tēpora. Quoniā seculū p̄-
 bibit iuuentutē suā: 7 tempora appropin-
 quant senescere. Duodecim enim ptibz di-
 uisum est seculū: 7 transierūt eius decima
 7 dimidiū decime ptis: supsunt autē ei⁹
 post medium decime ptis. Nunc ergo di-
 spone domum tuam. 7 corripe populū tu-
 um 7 consolare humiles eor⁹: 7 renūcia iā
 corruptele 7 dimitte abs te mortales cogi-
 tacōnes: 7 pice abs te pondera humana 7
 exue te iam infirmam naturā: et repone i
 vnā ptem molestissima tibi cogitamen-
 ta: 7 festina transmigrare a temporibz hīs
 Que enim vidisti nunc p̄tigisse mala: itēp
 hoz deteriora facient. Quantum enim in-
 ualidum fiet seculum a senectute: tantuz
 multiplicabunt super inhabitantes mala
 Prolongauit enī se magis veritas: 7 ap-
 propinquauit mendaciū. Jaz enī festinat
 venire quam vidisti visionem. Et respon-
 di: 7 dixi corā te domine. Ecce enī ego abi-
 bo sicut p̄cepisti mihi: et corripiam presē-
 tem populum. Qui autem iterum nati fu-
 erint: quis cōmouebit? Positum est ergo
 seculum in tenebris: 7 qui inhabitant i eo
 sine lumine. Quoniā lex tua incensa est
 Propter qd̄ nemo scit que a te facta sunt
 vel que incipient opera. Si enim inueni
 in te gratiam: immitte in me spiritum s̄c-
 tum: et scribam omne qd̄ factum est i se-
 culo ab initio que erant in lege tua scri-

pta. ut possint homines inuenire semitā:
 et qui voluerint viuere in nouissimis vi-
 uant. Et respondit ad me: 7 dixit. **Adēs**
 p̄grega pplm̄. 7 dices ad eos: ut nō querāt
 te diebus quadraginta. Tu autē p̄para tibi
 buxos multos: et accipe tecum saream
 dabriam. selemiā. echanum 7 asiel. quinqz
 hos: qui parati sūt ad scribendū velociter
 Et venies huc 7 ego accendam i corde tuo
 lucernam intellect⁹: que nō extinguetur
 quoadusqz finiant que incipies scribere.
 Et tūc p̄fectis qdam palā facies: quedaz
 sapiētibz abscondē trades. In crastinum enī
 hac hora incipies scribere. Et p̄fectus sū
 sicut mihi p̄cepit: 7 p̄gregaui oēm pplm̄: 7
 dixi. **Audi isrl̄ verba hec.** Peregrinati sūt
 p̄res nr̄i ab initio i egipto. 7 liberati sūt i
 de: 7 acceperūt legē vite quā non custodie-
 runt. quā 7 vos post eos transgressi estis
 7 data est vobz terra i sortē 7 terra sýon: et
 patres v̄ri 7 vos iniquitatē fecistis. 7 non
 seruastis vias quas p̄cepit vobz altissim⁹:
 7 iustus iudex cū sit. abstulit a vobis in tē-
 pore qd̄ donauerat. Et nūc vos h̄ estis: et
 fratres v̄ri introitū v̄m sunt. Si ergo i-
 peraueritis sensui v̄ro 7 erubieritis cor ve-
 strū. viui p̄seruati eritis: 7 post mortē mi-
 sericordiā consequimini. Iudiciū enī post
 mortē veniet. qm̄ itēp reuiuiscem⁹: 7 tunc
 iustoz nomina parebūt: et impioz facta
 ostēdent. Ad me igitur nemo accedat nūc
 neqz requirat me vsqz dies quadraginta.
 Et accepi quinqz viros sicut mādauit mi-
 hi: et p̄fecti sumus in campū: 7 mansim⁹
 ibi. Et factus sum in crastinū. et ecce vox
 vocauit me dicens. Esdra aperī os tuum
 7 bibe quo te potauero. Et aperui os me-
 um: et ecce calix plenus porrigebat mihi
 Hoc erat plenū sicut aqua: color autē ei⁹ ut
 ignis similis. Et accepi 7 bibi: 7 in eo cuz
 bibissem cor meum cruciabat intellectū:
 7 in pectus meum crescebat sapiencia.
 Nam spiritus meus conseruabat memo-
 ria. Et aptum est os meum: et nō est clau-
 sum amplius. Altissim⁹ dedit intellectum
 quinqz viris 7 scripserūt q̄ dicebant excelsi-
 ones noctis: quas nō sciebāt. Nocte atē
 manducabant panem ego autē p̄ diem lo-
 quebar: 7 p̄ noctem non tacebaz. Scripti
 sunt autē p̄ q̄draginta dies libri ducentiqz
 tuor. Et factū est cū p̄pleuissent q̄dragita

dies: locut' ē altissim' dicēs. **P**riora q̄ scri-
psisti i palā pone. 7 legāt digni 7 idigni:
nouissimos aut septuagita psuabis: ut ē-
das eos sapientib' de iplo tuo. In hys em̄
ē vena intellect' 7 sapiētie fons: 7 scientie
flumē. Et feci sic. **Capitulum XV.**

Ecce loqre i aures plebis mee ser-
mones pphcie q̄s imifero i os tu-
um dicit dñs: 7 fac ut i carta scri-
bant: qm̄ fideles 7 veri sunt. Ne timeas a
cogitacōib' aduersū te: nec turbāt te incre-
dulitates dicentiū: qm̄ oīs incredul' i in-
credulitate sua moriet'. Ecce ego induco
dicit dñs sup orbē terraz mala. gladiū et
famē 7 mortē 7 iteritū: ppter qd suppolluit
iniquitas omnē terrā: 7 adimpleta sūt opa
nocua illoz. Propterea dicit dñs. Jam
nō silebo de impietatib' eoz q̄ irreligiose
agūt: nec sustinebo in hys q̄ inique exer-
cent. Ecce sanguis innoxius 7 iustus cla-
mat ad me: 7 aīe iustoz clamāt pseuerāt
Vindicās vindicabo illos dicit dñs: 7 ac-
cipiā omnē sanguinē innoxii ex illis ad
me. Ecce plus meus q̄si grex ad occisio-
nē ducit: iā nō paciar illū habitare i tra-
egipti: s; educā eū i manu potenti 7 bra-
chio excelso. Et pcuciā plaga sicut p̄us: 7
corrūpam omnē terrā ei'. Lugebit egipt'
7 fūdamēta ei': plaga ūberata 7 castiga-
cōne q̄s inducet ei de'. Lugebūt cultores
opantes terrā: qm̄ deficient semina eoz
ab vrebine 7 grandine 7 a sidere terribili.
De seculo 7 q̄ habitāt in eo: q; appropin-
q; bit gladi' 7 cōtritio eoz: 7 exurget gēs su-
per gentē ad pugnā 7 rūphea in manib'
eoz. Erit em̄ i p̄stabilicō hoīb': 7 ali; alijs
inualescētes nō curabūt regem suū 7 p̄n-
cipes: vie gestoz suoz i potencia sua. Qd
cupiscet em̄ homo in ciuitatem ire: 7 non
poterit. Propt supbiā em̄ eoz ciuitates
turbabunt: domus exteref: homīes me-
tuent. Non miserebit' homo primū suum
ad irritum faciendū domos eoz in gladi-
um: ad diripiendas substācias eoz ppter
famē panis. 7 tribulacōnem multā. Ecce
ego puoco dicit de' omēs reges t̄re ad me
verendum qui sunt ab oriēte 7 ab austro
ab euro 7 a libano ad cōuertēdos in se: et
reddere que dederūt illis. sicut faciūt vsq;
hodie electis meis: sic faciam 7 reddam i
sinu eorum. Hec dicit dominus deus. Nō

pcet dextera mea super peccatores: nec ces-
sabit rūphea super effundentes sanguinē
innocuū sup terraz. Exiit ignis ab ira ei'
7 deuorauit fundamenta terre: 7 peccato-
res quasi stramē incensū. Ele eis qui pec-
cant: 7 non obseruant mādata mea: dicit
dominus. Non parcam illis. Discēdite fi-
lij a potestate: nolite ptaminare sāctifica-
cōem meā: qm̄ nouit dñs oēs q̄ delinquūt
in illū. Propterea tradidit eos in mortem
7 i occisionē. Jā em̄ venerūt sup orbē ter-
rarū mala: 7 manebitis in illis. Nō em̄ li-
berabit vos de': ppter qd peccastis in eum
Ecce visio horribilis: 7 facies illi' ab oriē-
te. Et exiēt nacōnes draconū arabū i cur-
rib' multis: 7 sicut flat' eoz numerus fer-
tur sup terrā: ut iā timeāt 7 trepidēt oēs
qui illos audient carmonij insanientes in
ira: 7 exiēt ut apri de silua. 7 aduenient
i v̄tute magna: 7 cōstabūt in pugnā cū ill'
7 vastabūt porcōnez terre assirioz. Et p'
hec supualescēt dracones. natiuitatis sue
memores: 7 puerēt se p̄spirātes in v̄tute
magna ad pseuendos eos. Isti turbabū-
tur et silebunt in v̄tute illoz: 7 puerēt
pedes suos in fugam: 7 a territorio assiri-
ozū subessor obsidebit eos: 7 p̄sumet vnū
ex illis: 7 erit timor 7 tremor i exercitu il-
loz. 7 p̄tencō in reges ipsorum. Ecce nu-
bes ab oriente 7 a septētrione vsq; meridi-
anum: et facies earum horrida valde ple-
na ire et p̄celle. Et collident seinuicem: et
collident sybus copiosum sup terram 7 sy-
bus illoz. Et erit sanguis a gladio vsq;
ad ventrem: et fim' hominis vsq; ad sub-
stramē cameli. Et erit timor et tremor mlt'
sup terram: 7 horrebunt qui videbunt
iram illam: 7 tremor apprehendet illos. Et
post hec mouebunt nimbī copiosi a meri-
diano 7 septētrione: 7 portio alia ab occi-
dente. Et supinalescent venti ab oriente
7 recludent eam: 7 nubē quā suscitauit in
ira: 7 sybus ad faciendā exterritacōez ad
orientalē ventum 7 occidentē: violabitur.
Et exaltabunt nubes magne 7 valide ple-
ne ire et sybus. ut exterreant omnē terraz
7 inhabitantes eam: 7 infundent sup oēm
locum altum. 7 eminentem sybus terribi-
le. ignem 7 grādinem 7 rūpheas volantes
7 aquas multas: ut eciam impleātur om-
nes campi 7 omnes riuī plenitudine aq̄rū

multar. Et demolietur ciuitates et muros et montes et colles et ligna siluarum: et fenem pratorum et frumenta eorum. Et transibunt constantes usque babilonem et exterrunt eam: puenient ad ipsam et circuibunt eam: et effundet spiritus et omne iram super eam. Et subibit puluis et fumus usque in celum: et omnes in circuitu lugebunt eam: et qui sub ea remaserint fuerunt hiis qui exterruerunt. Et tu asia concors in spem babilonis. et gloria persone eius: ve tibi misera. propter quod assimilasti ei et ornasti filias tuas in fornicatione ad placendum et gloriandum in amatoribus tuis qui tecum cupierunt semper fornicari. Odibile imitata es in omnibus operibus eius et adiuuencionibus eius. propterea dicit deus. Immit tam tibi mala: viduitatem. paupertatem et famem et gladium et pestem ad deuastandas domos tuas a violacione et morte et gloria virtutis tue. Sicut flos siccabitur cum exurget ardor qui emissus est super te: infirmaberis ut paupercula plagata et castigata a mulieribus ut non possint te suscipere potentes et amatores. Nunquid ego sic zelabo te dicit dominus. nisi occidisses electos meos in omni tempore exaltans percussione manu. et dicens super mortem eorum cum inebriata esses. exorna speciem vultus tui: Merces fornicacionis tue in sinu tuo: et propter hoc reddicionem accipies. Sicut facis electis meis dicit dominus. sic faciet tibi deus: et tradet te in malum. Et nati tui fame interierunt: et tu rumphea cades et ciuitates tue perent: et omnes tui in campo gladio cadent. Et qui sunt in montibus fame peribunt: et manducabunt carnes suas et sanguinem bibent a fame panis et siti aque. Infelix per maria venies: et rursum accipies mala. Et in transitu allidet ciuitatem ociosam: et exterrunt aliquam partem terre tue. et parte glorie tue exterminabunt: rursum reuertentes conuersam. Et demolita eris illis per stipulam et ipsi erunt tibi ignis: et deuorabunt te et ciuitates tuas. terram tuam. et montes tuos: omnes siluas tuas et lignum fructiferum igni perburant. Filios tuos captiuos ducunt: et censum tuum in perdam habebunt et gloriam faciei tue exterminabunt. **Capitulum. XVI.**

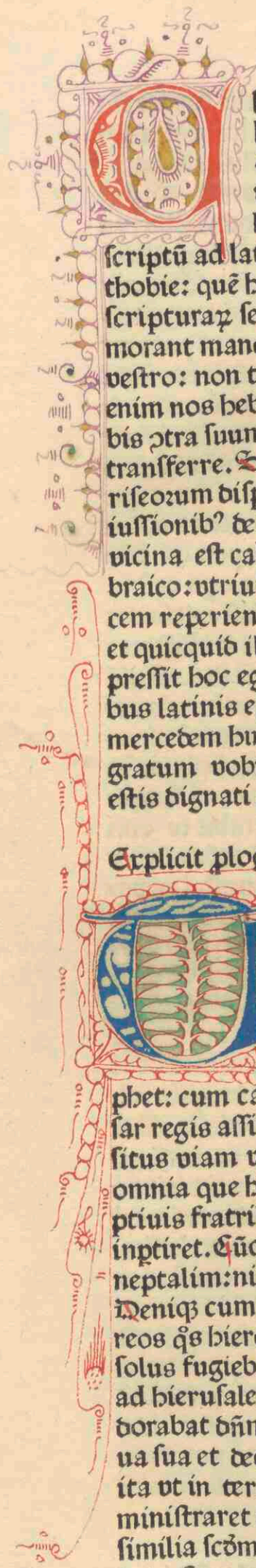
Ut tibi babilon et asia: ve tibi egipte et siria. Precingite vos saccis et cilicijs. et plangite filios vestros et dolete: quoniam appropinquauit contricio vestra. Immissus est vobis gladius: et

quis est qui auertat illum? Immissus est in vobis ignis: et quis est qui extinguat illum? Immissa sunt vobis mala. Et quis est qui repellat ea? Nunquid repellit aliquis leonem esurientem in silua: aut extinguet ignem in stipula. mox quando cepit ardere? Nunquid repellat aliquis sagittam a sagittario fortis missam? Dominus fortis imittit mala: et quis est qui repellat ea? Exijt ignis ex iracundia eius: Et quis est qui extinguat eum? Echoruscabit: et quis non timebit? Tonabit: et quis non pauebit? Dominus perminabit et quis non funditus periret a facie ipsius? Terra tremuit et fundamenta eius: mare fluctuat et profundo. et fluctus eius disturbabunt. et pisces eius a facie domini et a gloria virtutis eius: quoniam fortis dextera eius que arcum tendit: sagittas eius acute que ab ipso mittuntur: non deficient cum ceperint mitti in fines terre. Ecce mittuntur mala et non reuertentur. donec veniant super terram. Ignis succenditur: et non extinguetur donec consumat fundamenta terre. Quoadmodum non redit sagitta missa a valido sagittario sicut non reuertentur mala que missa fuerint in terram. Ele mihi ve mihi Quis me liberabit in illis diebus? Inicium dolorum et multi gemitus: inicium famis et multi interitus: inicium bellorum et formidabunt potestates: inicium malorum et trepidabunt omnes. In hijs quid faciam cum venerint mala? Ecce fames et plaga et tribulacio et angustia missa sunt flagella in emendacione et in hijs omnibus se non peruertit ab iniquitatibus suis: neque flagellorum memores erunt semper. Ecce erit anone vilitas super terram: sic ut putent sibi esse directam pacem: et tunc germinabunt mala super terram gladius. fames et magna confusio. A fame enim plurimi qui inhabitant terram interierunt: et gladius perdet ceteros qui superauerint a fame: et mortui sicut stercora pericientur et non erit qui proleatur eos. Derelinquuntur enim terra deserta: et ciuitates eius deicientur. Non derelinquuntur qui colat terram: et qui seminet eam. Ligna dabunt fructus: et quis vindemiabit illa? Vna matura fiet: et quis calcabit illam? Erit enim locis magna desercio. Cupiet enim homo hominem videre: vel vocem eius audire. Relinquentur enim de ciuitate decem et duo de agro qui absconderint se in densis nemoribus et scissuris petrarum: quoadmodum

derelinquuntur in oliueto et singulis arboribus
tres aut quatuor oliue: aut sic in vinea vinde-
miata racemi relinquuntur ab hijs qui diligenter
vineam scrutantur: sic relinquuntur in diebus illis
tres aut quatuor scrutantibus domos eorum in ru-
phea. Et relique sunt terra destituta: et agri eius inue-
terabuntur: et vie eius et omnes semite eius germina-
bunt spinas eo quod non transierint homines per eas. Lu-
gebunt uirgines non habentes sponsum: lugebunt muli-
eres non habentes viros: lugebunt filie earum non
habentes adiutorium sponsi earum. In bello con-
sumemus: et viri earum in fame extremi. Audite vo-
catis: et cognoscite ea que sunt domini. Ecce uerbum domini
excipite illud ne dijs credatis de quibus dicit
dominus. Ecce appropinquat mala et non tardabit
Quemadmodum pregnans cum parit in nono me-
se filium suum: appropinquante hora partus eius
ante horas duas vel tres dolores circueunt
ventrem eius: et preuenit infante de ventre non tar-
dabit uno puncto: sic non morabuntur mala ad
preueniendum super terram: et seculum gemit. et dolo-
res circueunt eam illud. Audite uerbum plebs
mea. Parate uos in pugnam: et in malis sic es-
tote quasi aduene sitis. Qui uendit quasi qui fugi-
at. et qui emit quasi qui perditur. qui mercatur quasi qui
fructum non capiat et qui edificat quasi non habitu-
rus. Qui seminat quasi qui non metet: sic et qui
vineam putat quasi non vindemiaturus. Qui
nubunt sic quasi filios non facturi: et qui non nu-
bunt sic quasi uidui: propter quod qui laborant sine
causa laborant. Fructus enim illorum alienige-
ne metetur: et substantiam illorum rapiunt et do-
mos euerterunt: et filios eorum captiuabunt. quia
in captiuitate et fame generant natos suos.
Et qui negociantur in rapina quantumdiu ex-
ornant ciuitates et domos suas et possessiones
et personas suas: tantomagis adzelabor
eos super peccata sua dicit dominus. Quomodo
zelatur fornicaria mulierem ydoneam et bonam
valde: sic zelabit iusticia iniquitatem cum ex-
ornat se et accusat eam in facie cum uenerit qui
defendat exquirentem omnem peccatum super ter-
ram. Propterea nolite simulari ei nec ope-
ribus eius: quoniam adhuc pusillum et tolletur iniqui-
tas a terra: et iusticia regnabit in uos. Non
dicat peccator se non peccasse: quoniam carbonem
ignis comburet super caput eius qui dicit non pec-
caui coram deo et gloria ipsius. Ecce dominus co-
gnoscet omnia opera hominum: et adinuentiones
illorum et cogitationes illorum: et corda illorum.
Dixit enim fiet terra et facta est. fiat celum et

factum est. Et in uerbo illius stelle fundate sunt
et nouit numerum stellarum. Qui scrutatur abyssum
et thesauros illarum: qui mensus est mare.
et preceptum eius. Qui conclusit mare in medio a-
quarum: et suspendit terram super aquas uerbo suo
Qui extendit celum quasi cameram: super aquas
fundauit eum. Qui posuit in deserto fontes aquarum:
et super verticem montium lacus ad emittendum
flumina ab eminenti petra: ut potaret
terram. Qui finxit hominem et posuit cor suum in
medio corporis: et misit ei spiritum. uitam et in-
tellectum et spiramentum dei omnipotentis qui fecit
omnia: et scrutatur omnia absconsa in absconditis
terre. Hic nouit adinuentiones uiam: et que
cogitatis in cordibus uestris peccantes et volen-
tes occultare peccata uestra. Propter quod dominus
scrutinando scrutauit omnia opera uestra.
et traducet uos omnes. et uos confusi eritis cum
precesserit peccata uestra coram hominibus: et iniquitates
erunt que accusatores stabunt in die illo. Quid
facietis: aut quomodo abscondetis peccata uestra cor-
am deo et angelis eius? Ecce iudex deus: time-
te eum. Desinite a peccatis uestris: et obliuiscamini
iniquitates uestras iam agere eas in sempiterno:
et deus educet uos et liberabit de omni
tribulatione. Ecce enim incendium ardor super
uos turbe copiose: et rapiet quosdam ex uo-
bis et cibabunt ydolis occisos: et qui consenserint
eis erunt illis in derisum et in improperium et in con-
culcationem. Erit enim locus locus: et in uici-
nas ciuitates exurrectio multa super time-
tes dominum. Erunt quasi insani nemini parces
tes. ad diripiendum et deuastandum adhuc ti-
mentes dominum: quia deuastabunt et deripient sub-
stantias: et de domibus suis eos eiciet. Tunc
parebit probacio electorum meorum: ut aurum quod
probat ab igne. Audite dilecti mei dicit do-
minus. Ecce assunt dies tribulationis: et de
hijs liberabo uos. Ne timeatis nec hesite-
tis: quoniam deus dux uester est. Et qui seruat
mandata et precepta mea dicit dominus deus: ne
ponderent uos peccata uestra: ne superleuent
se iniquitates uestrae. Ne qui constringuntur a
peccatis suis et obteguntur ab iniquitatibus
suis: quemadmodum ager constringitur a silua
et spinis tegitur semita eius per quam non tran-
sit homo: et excluditur et mittitur ad deuoracionem
ignis.

Explicit Esdre liber quartus. plogus hiero-
nimi presbiteri beati in Thobie libris Incipit.

Dromaco et helioboro epis:
hieronim' p'sbi' i dño salutē
Mirari non desino exactōis
v're instāciā. Exigitis em̄ ut
librum chaldeo sermone con
scriptū ad latinū stilū traham: libz utiqz
thobie: quē hebrei de cathalago diuinaz
scripturaz secantes. hīs q agyōgpha me
morant manciparūt. Feci satis desiderio
vestro: non tamen meo studio. Arguunt
enim nos hebreoz studia: et imputant no
bis p'tra suum canonez latinis auribz ista
transferre. Sed melius esse iudicans pha
riseorum displicere iudicō. et episcopoz
iussionib' desuere: institi ut potui. Et qz
vicina est caldeorum lingua sermoni he
braico: utriusqz lingue peritissimū loqua
cem reperiens. vnius diei laborez arripui
et quicquid ille mihi hebraicis verbis ex
pressit hoc ego accito notario. sermonibz
latinis exposui. Oracōnibus vestris
mercedem huius operis recōpensabo: cuz
gratum vobis didicero me quod iubere
estis dignati complese.

Explicit plog'. Incipit liber Thobie.

Tobias ex tribu et ciuita
te neptalim. que est in su
perioribus galilee supra
naalon. post viam que du
cit ad occidentem. in sini
stro habens ciuitatem se
phet: cum captus esset in diebz salmana
sar regis assirioz. in captiuitate tamē po
situs viam veritatis non deseruit: ita ut
omnia que habere poterat quotidie cōca
ptiuis fratribus qui erant ex eius genere
inptiret. Cūqz esset iunior omibz in tribu
neptalim: nihil tñ puerile gessit in opere
Deniqz cum irent omnes ad vitulos au
reos q's hieroboam fecerat rex israhel. hic
solus fugiebat p'sortia omniū: et pergebat
ad hierusalem ad templū domini. et ibi a
dorabat dñm deum israhel: omnia p'miti
ua sua et decimas suas fideliter offerens
ita ut in tercio anno p'selit' et aduenis
ministraret omnē decimacōnē. Pec et hīs
similia scdm legem dei puerulus observa
bat. Cum vero factus fuisset vir accepit
uxorem annā de tribu sua: et genuit ex ea

filium nomen suū imponens ei: quē ab in
fantia timere deum docuit et abstinere ab
omni peccato. Igit' dum p captiuitatem
deuēisset cum uxore sua et filio in ciuita
tem niniven cū omni tribu sua. et cū oēs
eterēt ex cibis gētiliū: iste custodiuit aīaz
suā: et nūq cōtaminatus in escis eoz. Et
qm̄ memor fuit dñi i toto corde suo. et de
dit illi de' grām i p'spectu salmanasar re
gis: et dedit illi potestātē quocūqz vellz ire
habēs libtātē quecūqz facere voluissz. Per
gebat g' p omēs q erāt i captiuitate: et mo
nita salutis dabat eis. Cū aut venisset in
rages ciuitatem medoz. et ex hīs quibz ho
noratus fuerat a rege habuisset decē talen
ta argenti: et cuz in multa turba generis
sui gabelū egentē videret qui erat ex tribu
eius: sub cirographo dedit illi memoratuz
pondus argenti. Post multum vero tem
poris mortuo salmanasar rege. cū regna
ret sennacherib fili' eius p eo. et filios is
rahel exosos haberet in p'spectu suo: tho
bias pgebat p omēm cognacōem suam. et
consolabat eos: diuidebatqz vnicuiqz put
poterat de facultatibz suis. Esurientes a
lebat: nudisqz vestimenta pbebat: et mor
tuis atqz occisis sepulturam sollicitus ex
hibebat. Deniqz cū reuersus esset rex sen
nacherib fugiens a iudea plagā. qm̄ circa
eū fecerat de' ppter blasphemiam suam: et
iratus multos occideret ex filiis israhel:
thobias sepeliebat corpora eorum. At vbi
nūciatum est regi iussit eum occidi: et tu
lit omnē substāciam eius. Thobias vō cū
filio suo et cum uxore fugiens nud' latuit
quia multi diligebant eum. Post dies vō
quadragintaquinqz occiderunt regem filij
ipsius. Et reuersus est tobias ad domum
suam: omnisqz facultas eius. restituta est
ei.

Capitulū. II.

Post hec vero cum esset dies festus
domini et factum esset prandium
bonum in domo tobie: dixit filio
suo. vade et adduc aliquos d tribu nostra
timentes deum: ut epulenr nobiscū. Cūqz
abisset: reuersus nunciauit ei vnuz ex fi
liis isrl' iugulatū iacere in platea. Statiqz
exiliens de accubitu suo. relinquens pran
diū ieiunus pueit ad corp': tollēsqz illud.
portauit ad domuz suam occulte: ut dum

sol occubisset caute sepeliret euz. Cūq; occultasset corp' manducauit panē cū luctu et tremore: memorās illū s'monē quez dixit dñs p amos pphetā. Dies festi vestri pueritē i lamētacōez et luctū. Cū vero sol occubisset: abiit et sepeliuit eū. Arguebāt aut eū oēs primi ei' dicētes. Jā hui' rei causa infici iussus es. et vix effugisti mortis imperiū: et itē sepelis mortuos. Sed tobias plus timēs deū q̄ regem. rapiebat corpa occisor et occultabat i domo sua: et medijs noctibz sepeliebat ea. Contigit aut ut qdam die fatigat' a sepultura veniens domū iactasset se iuxta parietem et obdormisset: et ex nido hirundinū dormienti illi calida stercora inciderēt sup oculos eius: fieretq; cecus. Hāc aut tēptacōez ideo permisit dñs euenire illi: ut posteris daretur exēplū paciētie ei': sic et facti iob. Nā cum ab infātia sua semp deū timuerit. et mādāta ei' custodierit. nō ē tristat' ptra dñm q' plaga cecitatis euenierit ei: s; imobilis i dei timore pmasit: agēs grās deo oibz dieb' vite sue. Nā sicut beato iob isultabāt reges: ita isti parētes et cognati ei' irridebant vitam ei' dicētes. Ubi ē spes tua p q̄ elemosinas et sepulturas faciebas? Tobias vero increpabat eos dicens. Nolite ita loqui: qm̄ filij sāctorū sum'. et vitā illā expectam': quā de' datur' ē hīs q̄ fidem suā nūq̄ mutant ab eo. Anna vō vxor ei' ibat ad op' tertrinū quotidiē: et de labore manuū suarū victū quē psequi potuisset deferbat. Qñ factū ē: ut hedū caprarū accipiens. detulisset domi. Cui' cū vocē balātis vir ei' audisset dixit. Elidete ne forte furtiuus sit. Reddite eū dñis suis: qz non licet nob' aut edere ex furto aliqd aut ptingere. Ad hec vxor ei' irata rñdit. Manifeste vana facta ē spes tua: et elemosine tue modo paruerūt. Atq; hīs et alijs huiusmodi verbis exprobrabat ei.

Capitulū.

.III.

Quinc tobias ingemuit. et cepit orare cū lacrimis dicēs. Just' es dñe et oīa iudicia tua vera sūt: et omēs vie tue misericordia et veritas et iudicium. Et nūc dñe memor esto mei: et ne vindictā sumas de pctis meis: neq; reminiscaris delicta mea vl' parētū meorū. Qm̄ nō obediui pceptis tuis ideo traditi sum' i dīre:

pconē. et captiuitatē et mortē. et in fabulā: et i improperiū oibz nacōibz in qbz disperisti nos. Et nūc dñe magna iudicia tua: qz nō egim' scdm pcepta tua: et nō ambulauim' sinceritē corā te. Et nūc dñe scdm voluntatē tuā fac mecū: et pcipe i pace recipi spiritū meū. Expediit ei' mibi mori magis q̄ viuere. Eadē itaq; die ptigit ut sara filia raguelis i rages ciuitate medoz. et ipa audiret improperiū ab vna ex acillis pñis sui: qm̄ tradita fuerat septē viris: et demoniū noīe asmodeus occiderat eos. mox ut ingressi fuissent ad eam. Ergo cū p culpa sua increparet puellā: rñdit ei dicēs. Ampli' ex te nō videam' filiū aut filiā sup terram: interfecit virorū tuorū. Nūqd et occidere me vis sic etiā occidisti septē viros. Ad hāc vocem prexit in superius cubiculum dom' sue: et tribz diebz et tribz noctibz nō manducauit neq; bibit: s; in oracōe p'sistēs cū lacrimis depcabať deū ut ab isto improperio liberaret eā. Factū est autē die tertia dñs ppleret oracōez: bñdicēs dñm dixit. Bñdictū est nomē tuū de' patrū nrōrum: q̄ cū iratus fueris misericordiā facies: et in tpe tribulacōis peccata dimittis hīs q̄ inuocāt te. Ad te dñe faciē meā cōuerto: ab te oculos meos erigo. Peto domine ut de vinculo improperij hui' absoluas me: aut certe desup terrā eripias me. Tu scis dñe qz nūq̄ cōcupiui vix: et mundam suauit' aīaz meā ab omī pcupiscētia. Nūq̄ cū ludētibz miscui me: neq; cū hīs q̄ in leuitate ambulant picipē me pbiui. Qñrum aut cū timore tuo nō cū libidine mea cōsensi suscipe. Et aut ego indigna fui illi aut illi forsitan mibi nō fuerūt digni: qui forsitan viro alij cōseruasti me. Non ē em̄ in hoīs potestate cōsiliū tuum. Hoc at pcerto habet omnis q̄ colit te: qz vitā ei' si in pbacōne fuerit coronabit: si autē in tribulacōne fuerit liberabit: etsi in correpcōne fuerit ad misericordiam tuam peruenire licebit. Non em̄ delectaris in perbi cōniis nostris: qz post tempestatē tranquillum facis: et post lacrimacōem et fletū exultacōnem infundis. Sit nomē tuū deus isrl' bñdictum in secula. In illo tēpore exaudite sūt pces amboz in p'spectu glie sūmi dei: et missus ē angelus dñi sanctus raphael ut curaret eos ambos q̄rū vno tpe

sunt oraciones in conspectu domini recitate.

Capitulum. .III.

Igitur cum tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori potuisset: vocavit ad se tobiam filium suum: dixitque ei. Audi fili mi verba oris mei: et ea in corde quasi fundamentum construe. Cum accepit deus animam meam: corpus meum sepeli: et honorem habebis matri tue. omnibus diebus vite eius. Memor enim es debes: quod et quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cum autem et ipsa compleverit tempus vite sue: sepelias eam circa me. Omnibus autem diebus vite tue in mente habeto deum: et caue ne aliquando peccato consentias: et permittas precepta dei nostri. Ex substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab ullo paupere. Ita enim fiet: ut nec a te auertatur facies domini. Quomodo potueris: ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter imperti stude. Premium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniam elemosina ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo deo elemosinam omnibus facientibus eam. Attende tibi filij mihi ab omni fornicatione: et propter uxorem tuam nunquam patiaris crimen scire. Superbiam nunquam in tuo sensu. aut in tuo verbo dominiari permittas. In ipsa enim initium superstitio omnium perditionis. Quicumque tibi aliquid operatus fuerit. statim ei mercedem restitue: et merces mercenarii tui apud te omnino non remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliquando alteri facias. Panem tuum cum esuriētibus et egentibus comede et de vestimentis tuis nudos tege. Panem tuum et vinum tuum super sepulturam iusti constitue: et noli ex eo manducare et bibere cum peccatoribus. Consilium semper a sapiente progre Omnis tempore benedic deum: et pete ab eo ut vias tuas dirigat: et omnia consilia tua in ipso permaneat. Indico etiam tibi fili mi dedisse me de cetera talenta argenti dum infans essem gabelo in rages civitate medorum: et cirographum eius apud me habeo. Et ideo progre quomodo ab eum pervenias: et recipias ab eo super memoratum pondus argenti: et restituas ei cirographum suum. Noli timere fili mi: pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus si timuerimus deum. et recesserimus ab omni peccato: et fecerimus bene. Capitulum. .V.

Quoniam respondit tobias patri suo et dixit. Omnia quecumque precepisti mihi. faciam pater. Quomodo autem pecuniam hanc inquiras: ignoro. Ille me nescit: et ego eum ignoro. Quod signum dabo ei: sed neque viam per quam pergatur illuc. aliquando cognovi. Tunc pater suus respondit illi. et dixit. Cirographum quidem illi apud me habeo. quod dum illi ostenderis statim restituet. Sed progre nunc et ingre tibi aliquem fidelem virum: qui eat tecum (salva mercede sua) dum adhuc vivo: ut recipias eam. Tunc egressus tobias. invenit iuvenem stantem splendidum perinctum: et quasi paratum ad ambulandum. Et ignorans quod angelus dei esset: salutavit eum: et dixit. Unde te habemus bone iuvenis? At ille respondit. Ex filiis israel. Et tobias dixit ei. Nosti viam que ducit in regionem medorum? Cui respondit. Novi: et omnia itinera eius frequenter ambulaui: et mansi apud gabelum fratrem nostrum qui moratur in rages civitate medorum quae posita est in monte egbathanis. Cui tobias ait. Sustine me obsecro: donec hec ipsa nunciem patri meo. Tunc ingressus tobias. indicavit universa hec patri suo. Super quo admiratus pater: rogavit ut introiret ad eum. Ingressus itaque salutavit eum et dixit. Gaudium tibi sit semper. Et tobias ait. Quale gaudium mihi erit: quod in tenebris sedeo. et lumen celi non video? Cui ait iuvenis. Forti alio esto: in primo est ut a deo cureris. Dixit itaque illi tobias. Numquid poteris perducere filium meum ad gabelum in rages civitatem medorum? Et cum redieris. restitua tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus. Ego ducam: et reducam eum ad te. Cui tobias respondit. Rogo te: indica mihi. De qua domo: aut de qua tribu es tu? Cui raphael angelus dixit. Genus queres mercenarii: an ipsum mercenarium qui cum filio tuo eat? Sed ne forte sollicitum te reddam: ego sum azarias ananie magni filius. Et tobias respondit. Ex magno genere es tu. Sed peto ne irascaris: quod voluerim agnoscere gentem tuam. Dixit autem illi angelus. Ego sanum ducam: et sanum tibi reducam filium tuum. Audens autem tobias ait. Bene ambuletis: et sit dominus in itinere vestro: et angelus eius comitem vobiscum. Tunc paratis omnibus qui erant in via portanda fecit tobias vale patri suo. et matri sue: et ambulaverunt ambo simul. Cumque perfecti

eēnt: cepit mī ei' flere ⁊ dicere. **B**aculū se
nectutis nr̄e tulisti: et ēnsmisisti a nobis.
Nūq̄ fuisset ip̄a pecunia: p̄ q̄ misisti eum.
Sufficiebat nob̄ paupertas nr̄a: et diuicias
cōputarem' hoc. q̄ videbam' filiū nr̄m. **D**i
xitq̄ ei tobias. **N**oli flere. **S**alu' pueniet
fili' nr̄: ⁊ salu' reuertet' ad nos: ⁊ oculi tui
videbūt illū. **E**redo ei q̄ āgel' dei bon' co
mitet' ei: ⁊ bñ disponet oīa q̄ circa eū ge
runť: ita ut cū gaudio reuertat' ad nos.
Ad hāc vocē cessauit mī ei' flere: ⁊ tacuit

Capitulū. VI.

Profect' ē aut' tobias: ⁊ canis secu
t' ē eū: ⁊ māsīt p̄ma māsīōe iuxta
fluuiū tigris. **E**t exiuit ut lauar'z
pedes suos: ⁊ ecce piscis imanis exiuit ad
desorādū eū. **Q**uē expauescēs tobias: cla
mauit voce magna dicēs. **D**ñe: inuadit me
Et dixit ei: āgel'. **A**pphēte brāchiā eius: ⁊
trabe eu ad te. **Q**d cū fecisset attraxit eū ī
siccū: ⁊ palpitare cepit añ pedes ei'. **T**ūc
dixit ei angel'. **E**xentera hūc piscē: ⁊ cor
ei'. ⁊ fel ⁊ iecur repone tibi. **S**unt em̄ hec
necessaria ad medicamēta utilit'. **Q**d cū fe
cisset assauit carnes ei'. ⁊ secū sustulerunt
ī via: cetera salierūt q̄ sufficerēt eis: quo
usq̄ puenirēt in rages ciuitatem medoz.
Tūc interrogauit tobias angelū: ⁊ dixit ei.
Obscuro te azaria fr̄: ut dicas mibi qd̄ re
mediū habebūt ista q̄ de p̄sce suare iussī
sti. **E**t rñdēs āgel' dixit ei. **C**ordis ei' p̄ticu
lā si sup carbones ponas. fum' ei' extricat
oē gen' demonioz siue a viro siue a muli
ere: ita ut ultra n̄ accedat ab eos: ⁊ fel va
let ad ungēdos oculos ī q̄b fuerit albugo
⁊ sanabunt'. **E**t dixit ei tobias. **U**bi vis ut
maneam? **R**ñdēsq̄ āgel' ait. **E**st hic ragu
el noīe vir p̄pinuus de tribu tua: ⁊ hic
habet filiā noīe saram: sed neq̄ masculum
neq̄ feminā ullā habet aliā p̄ter eā. **T**ibi
debet' om̄is substantia ei': ⁊ oportet eā te
accipere p̄iugē. **P**ete ḡ eā a p̄e ei' ⁊ dabit
tibi eā vxorē. **T**ūc rñdit tobias. et dixit.
Audio qz trad' est septē viris. ⁊ mortui
sunt: sed ⁊ hoc audiui. qz demoniū occidit
illos. **T**imeo q̄ ne forte ⁊ mibi hec eueni
ant: ⁊ cū sim onicus parētibz meis: depo
naz senectutē illoz cū tristitia ad inferos
Tūc angelus raphael dixit ei. **A**udi me et
ostēdam tibi. qui sūt quibz p̄ualere potest
demonium. **N**ūq̄ nāq̄ qui p̄iugū ita susci

piūt. ut deū a se ⁊ a sua mēte excludāt. et
sue libidini ita vacēt sicut equus ⁊ mulus
q̄b nō est intellectus: habz potestātē demo
niū sup eos. **T**u aut' cū acceperis eā. īgre
sus cubiculū p̄ tres dies p̄tinēs esto ab ea
⁊ nihil aliud nisi oracōibz vacabis cū ea.
Ipsa aut' nocte. incenso iecore piscis fuga
bit' demoniū. **S**ecūda vero nocte ī copu
lacōne sanctorz p̄iarcharum admitteris.
Tercia vero nocte bñdictōnē cōsequeris:
ut filij ex vobz p̄creentur incolumes. **T**ra
cta aut' tertia nocte accipies vginem cūz
timore dñi. amore filioz magisq̄ libidinis
duct': ut in semine abrahe benedictionem
in filiis cōsequaris.

Capitulū. VII.

Ingressi sūt aut' ad raguel ⁊ susce
pit eos raguel cū gaudio. **I**ntuēs
qz tobiā raguel: dixit anne vxori
sue. **Q**uāsimilis est iuuenis iste cōsobri
no meo. **E**t cū hec dixisset. ait. **U**nde estis
iuuenes fratres nostri? **A**t illi dixerūt. **E**x
tribu neptalim sumus ex captiuitate nini
ue. **D**ixitq̄ illis raguel. **N**ostis tobiā fr̄em
meum? **Q**ui dixerūt. **N**ouimus. **C**ūq̄ mul
ta bona loqueret' de eo: dixit angelus ad
raguelem. **T**obias de quo interrogas. pa
ter istius est. **E**t misit se raguel. ⁊ cū lacri
mis osculat' est eū: ⁊ plorās sup collū ei'
dixit. **B**ñdictio sit tibi fili mi: qz boni et
optimi viri filius es. **E**t anna vxor eius et
sara ip̄oz filia lacrimate sūt. **P**ostq̄ autē
locuti sūt: p̄cepit raguel occidi arietem. ⁊
parari p̄iuiū. **C**ūq̄ hortaret' eos discūbe
re ad prandium: tobias dixit. **N**ic ego ho
die non manducabo neq̄ bibā: nisi prius
peticōnem meā cōfirmes: ⁊ p̄mittas mibi
dare saram filiā tuā. **Q**uo audito v̄bo ra
guel expauit. sciens quid euenerit illis se
ptē viris. q̄ ingressi sūt ad eā: ⁊ timere ce
pit: ne forte ⁊ huic sil'r p̄tingeret. **E**t cum
nutaret ⁊ nō daret ullū potenti responsū
dixit ei angelus. **N**oli timere dare eā isti:
quoniam huic timentī deum debetur con
iunx filia tua. **P**ropterea ali' non potuit
habere illam. **T**unc dixit raguel. **N**on du
bito q̄ deus p̄ces et lacrimas meas ī con
spectu suo admiserit. **E**t credo qm̄ ideo fe
cit vos venire ad me: ut et ista coniūgere
tur cognacōi sue. secundū legem moȳsi.
Et nūc noli dubiū gerere: qz tibi eā trabā

Et apphentes dextrā filie lue: dextre tobie tradidit dicens. De' abrahā et de' ysaac et de' iacob vobiscū sit. et ipse cōiungat vos: impleatq; bñdictionē suā in vobis. Et accepta carta. fecerūt cōscripcōez cōiugij. Et post hec epulati sūt bñdicētes deū. Locavitq; raguel ad se anā vxorē suā: et pcepit ei ut ppararet aliter cubiculū. Et introduxit illuc sarā filiā suā: et lacrimata ē. Dixitq; ei. Forti aīo esto filia mea. Dñs celi det tibi gaudiū p tebio qđ ppressa es.

Capitulū. VIII.

Postq; vō cenauerūt: introduxerūt iuuenē ad eā. Recordat' itaq; tobiā s' monū āgelī ptulit de cassidili suo ptem iecoris: posuitq; eam sup carbones viuos. Tūc raphael angelus apprehendit demoniū et religauit eum in destū superioris egipti. Tūc hortat' ē virginem tobiā: dixitq; ei. Sara exurge et deprece-mur deū hodie et cras et scdm cras: qz hīs tribus noctibus deo iungimur: tertia autem transacta nocte. in nro erim' cōiugio. Filij quippe sanctorū sumus: et nō possumus ita cōiungi sicut et gentes q' ignorāt deū. Surgētes aut pariter instanter orabant ambo simul: ut sanitas daret' eis. Dixitq; tobiā. Dñe de' patruz nroz bñdicant te celi terre mareq; et fōtes et flumina: et omnes creature tue q' in eis sunt. Tu fecisti adā de limo terre: dedistiq; ei adiutorium euā. Et nūc dñe tu scis qz nō luxurie causa accipio sororē meā cōiugē. s' sola posteritatis dilectione in qua bñdicat nomen tuū i seclā seclorū. Dixit itaq; sarā. Misere nobis dñe. miserere nob: et cōsenescamus ambo parit' sani. Et factum est circa pullos cantū. accersiri iussit raguel suos suos et abierūt cū eo pariter ut foderēt sepulcrū. Dicebat em: ne fili modo euenerit ei. qđ et ceteris alijs septē viris q' sūt igressi ad eam. Cūq; parasset fossam: reuersus raguel ad vxorē suā. dixit ei. Mitte vnā ex ancillis tuis. et videat si mortu' est: ut sepeliat eū anteq' illucescat. At illa misit vnā ex ancillis suis. Que ingressa cubiculum reperit eos saluos et incolumes: secum pariter dormientes. Et reuersa nunciāuit bonū nunciū. Et bñdixerunt dñm. raguel videlicet et anna vxor eius: et dixerunt. Bñdicimus te dñe deus isrl' qz non

cōtigit nob quē abmōbū putabam'. Fecisti em nobiscū misericordiā tuā: et exclusisti a nob iūmicū psequētē nos. Misert' es at duobus vniciis. Fac eos dñe mi plen' bñdicere te: et sacrificiū laudis tue et sue sanitatis offerre: ut cognoscat vniuersitas gentium. qz tu es de' solus iu vniuersa terra. Statimq; precepit suis suis raguel ut replerent terra fossam qm fecerāt: pūsq' illuc esceret. Vxorī autē sue dixit ut istrueret puiū: et ppararet oīa que in cibos erant iter agentibus necessaria. Duas q; pingues vaccas. et quatuor arietes occidi fecit: et pari epulas omib' vicinis suis. cūctisq; amicis. Et adiurauit raguel tobiā: ut duas ebdomodas moraret' apud eū. De oīb' at q' possidebat raguel dimidiā ptem dedit tobie: et fecit hāc scripturā: ut pars dimidiā que superat. Post obitū eorū tobię dominio deueniret.

Capitulū. IX.

Tunc vocauit tobiā angelū ad se quē quidē hoīem existimabat: dixitq; ei. Azaria frater: peto ut austeres vba mea. Si meipm tradā tibi seruū: nō ero indignus puidencie tue. Tū obsecro te ut assumas tibi asaliā siue suicia et vadas ad gabelū i rages ciuitatē medorū reddasq; ei cirographū suū: et recipias ab eo pecuniā. et roges eū venire ad nupcias meas. Scis em ipse qm numerat p' meus dies: et si tardauero vna die plus tristat' aīa eius. Et certe vides quō adiurauit me raguel: cuius adiuramentum spernere nō possū. Tūc raphael assumēs quatuor ex seruis raguelis et duos camelos. i rages ciuitatē medorū prexit: et inueniēs gabelū dedit ei cirographū suū: et recepit oēm pecuniā. Indicauitq; ei d' tobiā filio tobie omniaq; gesta sūt: fecitq; eū secū venire ad nupcias. Cūq; ingressus esset domū raguelis inuenit tobiā discubentē: et exiliens osculati sunt seinuicē. Et fleu it gabelus: benedixitq; deū et dixit. Benedicat te deus isrl': quia filius es optimi viri et iusti. et timētis deum. et elemosinas facientis. Et dicat benedictio super vxorem tuam. et sup parentes vestros: et videatis filios vros et filios filiorū vroz vsq; in tertiā et quartā generacōnem: et sit semen vestrum benedictū a deo isrl' qui regnat i secula seculorū.

Cūq; oēs dixisset amē: accesserūt ad puuiū
S; cum timore dñi nupciarū puuiū exer-
cebant. **Capitulū. .X.**

Quoniam uero moras faceret tobias cau-
sa nupciarū: sollicitus erat pater ei?
tobias dicens. Putas quare moratur
filius meus: aut quare detentus est ibi? Pu-
tasne gabelus mortuus est. et nemo reddet
illi pecuniā. Cepit autem tristari nimis ipse
et anima uxoris eius cum eo: et ceperunt ambo similes
flere: eo quod die statuto minime reuerteretur
filius eorum ad eos. Flebat igitur mater eius irreme-
diabilibus lacrimis: atque dicebat. Ne me
fili mihi ut quod te misimus peregrinari. lumen
oculorum nostrorum. baculum senectutis nostre: so-
laciū uite nostre. spem posteritatis nostre: Quia
sicut in te uno habentes: te non debuius dimitti-
tere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace et
noli turbari: sanus est filius noster: satis fide-
lis est uir ille cum quo misimus eum. Illa autem nullo
modo consolari poterat sed quotidie exiliens cir-
cūspiciebat. et circuibat vias omnes per quas
spes remeandi uidebatur: ut perculeretur eum
si fieri posset ueniens. At uero raguel di-
cebat ad genitricem suam. Mane hic: et ego mit-
tam nūcium salutis de te ad tobiam patrem
tuum. Cui tobias ait. Ego noui quod pater
meus et mater mea modo dies computant: et
cruciat spiritus eorum in ipsis. Cūq; uerbis mul-
tis rogaret raguel tobiam. et ille eum nulla ra-
tione uellet audire: tradidit ei sarā et dimi-
diam partem omnis substantie sue. in pueris.
in puellis in pecudibus. in camelis et in vac-
cis et pecunia multa: et saluum atque gauden-
tem dimisit eum a se dicens. Angelus domini san-
ctus sit in itinere vestro: producatque uos in
columas et inueniat omnia recte circa pa-
rentes uos et uideant oculi mei filios ve-
stros priusquam moriantur. Et apprehendentes pa-
rentes filiam suam. osculati sunt eam. et di-
miserunt ire: monentes eam honorare so-
ceros. diligere maritum. regere familiam.
gubernare domum: et seipsam irreprehensi-
bilem exhibere.

Capitulū. .XI.

Quoniam reuerteretur: puenerunt ad char-
ram quae est in medio itinere post nini-
uen undecimo die. Dixitque angelus
Tobia frater scis quemadmodum reliquisti patrem
tuum. Si placet itaque tibi precabamur: et len-
to gradu insequuntur iter nostrum familie similis

cum iuge tua. et cum animalibus. Cūq; hoc pla-
cuisset ut irent: dixit raphael ad tobiam.
Tolle tecum ex felle piscis: erit enim necessa-
rium. Tulit itaque tobias ex felle illo: et abie-
ruit. Anna autem sedebat secus uiam quotidie in
supercilio montis: unde respicere poterat ad lo-
gum. Et dum ex eodem loco specularetur ad-
uentum eius: uidit alonge et ilico cognouit
uenientem filium suum: currensque nūciauit ui-
ro suo dicens. Ecce uenit filius tuus. Dixit
itaque raphael ad tobiam. At ubi introieris do-
mum tuam. statim adora dominum deum tuum: et gra-
cias agens ei. accede ad patrem tuum: et oscu-
lare eum. Statimque lini super oculos eius ex
felle isto piscis. quod portas tecum. Scias enim
quoniam aperientur mox oculi eius: et uidebit patrem
tuum lumen celi: et in aspectu tuo gaudebit.
Tunc percurrit canis qui similis fuerat in uia:
et quasi nūcius adueniens blādimēto sue cau-
te gaudebat. Et exurgens cecus pater. cepit
offendens pedibus currere: et data manu pue-
ro. occurrit obuiam filio suo. Et suscipiens
osculatur eum cum uxore sua: et ceperunt flere
per gaudium. Cūq; adorassent deum. et gratias egis-
sent: proleuerunt. Tunc sumens tobias de felle
piscis. liniuit oculos patri suo. Et sustinuit
quasi dimidia fere horam: et cepit albugo ex
oculis eius quasi membrum ouis egredi. Quam
apprehendens tobias traxit ab oculis eius: sta-
timque uisum recepit. Et glorificabant deum
ipse uidelicet et uxor eius et omnes qui sciebant
eum. Dicebatque tobias. Benedico te domine deus
israel quia tu castigasti me: et tu saluasti me.
Et ecce ego uideo tobiam filium meum. Ingres-
sa est etiam post septem dies sara uxor filii eius
et omnis familia et pecora sana: et cameli. et pe-
cunia multa uxoris: sed et illa pecunia quam
receperat a gabelo. Et narrauit parentibus
suis omnia beneficia dei: quae fecisset circa eum per
hominem qui eum duxerat. Generuntque achior
et nabath consobrini tobie. gaudentes ad to-
biam et congratulantes ei de omnibus bonis quae
circa illum considerat deus. Et per septem dies
epulantes omnes cum gaudio magno ga-
uisi sunt.

Capitulum. .XII.

Quoniam uocauit ad se tobias filium su-
um: dixitque ei. Quid possumus dare
uiro isto facto qui uenit tecum? Respondens
tobias. dixit patri suo. Patet quam mercedem da-
bimus ei: aut quod dignum poterit esse beneficij

eius! Me duxit et reduxit sanū: pecuniā a gabelo ipse recepit: uxore ipse me habere fecit. et demoniū ab ea ipse p̄pescuit: gaudiū parētibz ei? fecit: meipm a deuoracōne piscis eripuit: te q̄ uidere fecit lumen celi: et bonis oībz p̄ eū repleti sum?. Quid illi ad hec poterim? dignū dare! **S**ed peto te patet mi: ut roges eū. si forte dignabit medietatē de oībz q̄ allata sūt sibi assumere. Et vocātes eū p̄r scilicet et fili?. tulerūt eū in p̄tē: et rogare ceperūt ut dignaret dimidiā p̄tem omniū q̄ attulerāt acceptā h̄re. Tūc dixit eis occulte. **B**enedicite deū celi: et corā oībz uiuētibz p̄fitemini ei qz fecit uobiscū misericordiam suam. **E**tenim sac̄mentum regis abscondere bonū est: opa autē dei reuelare et p̄fiteri honorificū ē. **B**ona ē oracō cū ieiunio et elemosina. magisq̄ thesauros auri recondere: quoniam elemosina a morte liberat. et ip̄a est q̄ purgat peccata: et facit inuenire uitā eternā. **Q**ui autē faciunt peccatū et iniquitatē: hostes sūt aīe sue. **M**anifesto ḡ uobis veritatē: et nō abscondam a uob̄ occultū s̄monem. **Q**uādo orabas cū lacrimis et sepeliebas mortuos: et derelinq̄bas prandiū tuū et mortuos abscondebas p̄ diē i domo tua et nocte sepeliebas eos: ego obtuli orōnē tuā dño. **E**t qz acceptus eras deo: necesse fuit ut temptacō p̄baret te. **E**t nūc misit me dñs ut curarē te et sarā uxore filij tui a demonio liberarem. **E**go enī sū raphael āgel?: vn? ex septē q̄ astant? aī dñm. **C**ūqz hec audissent turbati sūt et tremētes ceciderūt sup̄ terrā i faciē suā. **D**ixitqz eis āgel?. **P**ax uob̄. **N**olite timere. **E**tenī cū essē uobiscū p̄ uolūtate dei. ipm b̄ndicite et cātate illi: uidebar q̄tē uobiscuz māducare. et bibere: s̄ ego cibo inuisibili et potu q̄ ab homībz uideri nō potest utor. **T**ēpus ē ḡ ut reuertar ad eū q̄ me misit: uos autē b̄ndicite deū: et enarrate oīa mirabilia ei?. **E**t cū hec dixisset. ab aspectu eorū ablat? ē: et ulē eū uidere n̄ potuerūt. **T**ūc p̄strati p̄ horas tres i faciē: b̄ndixerūt deū. **E**t exurgentes: narrauerūt omīa mirabilia ei?.

Capitulū. XIII.

Aperiens autem tobias senior os suum: benedixit dominum et dixit. **M**agnus es domine in eternum et in omnia secula regnum tuum: quoniam

tu flagellas et saluas. deducis ad inferos et reducis: et nō est q̄ effugiat manū tuam. **C**onfitemini dño filij isrl. et in p̄spectu gētiū laudate eum: qm̄ ideo dispersit uos inter gentes que ignorant eū. ut uos enarretis mirabilia ei?: et faciatis scire eos qz nō ē ali? de? om̄ipotēs p̄ter eū. **I**p̄e castigauit nos p̄pter iniquitates n̄as: et ip̄e saluabit nos p̄pter misericordiam suā. **A**spicite ḡ q̄ fecit uobiscū: et cū timore et tremore: p̄fitemini illi: regēqz scloz exaltate in operibz uestris. **E**go autē i terra captiuitatis mee p̄fitebor illi qm̄ oñdit maiestatē suā in gentē peccatricē. **C**ouertimini itaqz peccatores. et facite iusticiā corā dño credētes q̄ faciat uobiscū misericordiā suā. **E**go at? et aīa mea in eo letabimur. **B**enedicite dño omēs electi eius: et agite dies leticie: et p̄fitemini illi. **I**erusalē ciuitas dei. **C**astigauit te dominus in operibz manuū tuarū. **C**onfitere dño in bonis tuis et b̄ndic deū seculorū: ut reedificet in te tabernaculū suū. et reuocet ad te oēs captiuos: et gaudeas i omnia secula seculorū. **L**uce splēdida fulgebis et oēs fines terre adorabūt te. **N**acōnes ex longinquo ad te ueniēt: et munera deferentes adorabūt in te dñm: et terrā tuā in sāctificacōe habebunt. **N**omē em̄ magnū inuocabunt in te. **M**aledicti erūt q̄ cōtēpserint te: et contēnati erūt omnes q̄ blasphemauerint te: benedictiqz erūt q̄ edificauerint te. **T**u autē letaberis in filiis tuis: qm̄ omēs benedicent et p̄gregabunt ad dñm. **B**eatī omnes qui diligunt te: et qui gaudent sup pace tua. **A**nima mea benedic dominū: qm̄ liberauit hīrlm ciuitatem suam. **B**eatus ero: si fuerint reliquie seminis mei ad uidendā claritatē hīrlm. **P**orte hierusalem ex saphīro et smaragdo edificabuntur: et ex lapide p̄cioso oīs circuit? muroz rū eius. **E**x lapide cādido et mūdo omnes platee ei? sternēt: et p̄ uicos eius alleluia cantabit. **B**enedictus domin? qui exaltauit eam: ut sit regnū eius in secula seculorum sup eam amen.

Capitulū. XIII.

Et p̄sumati sūt s̄mones tobie. **E**t postq̄ illuminat? ē tobias uixit ānis quadraginta duobz: et uidit filios nepotū suoz. **C**ōpletis itaqz ānis centum duobz. sepult? ē honorifice in ninīue.

Qui quingenta naq; et sex annorum lumē oculorū amisit: sexagenariū vero recepit. Reliquūz vero vite sue: in gaudio fuit: et cū bono pfectu timoris dei prexit in pace. In hora aut mortis sue vocauit ad se tobiā filium suum. et septē iuuenes filios suos nepotes dixitq; eis. Prope erit interitū niniue. Nō em̄ excidit verbum dñi: et fratres nostri q̄ dispersi sūt a terra israhel reuertentē ad eā. Omnis aut terra ei' deserta replebitur: et domus dei q̄ in ea incēsa est iterū reedificabitur: ibiq; reuertentē omnes timentes deū. Et relinquent gentes ydola sua: et veniēt in bethlēm. et inhabitabūt in ea: et gaudebūt in ea omnes reges terre. adorantes regem israhel. Audite ḡ filij mei. patrem vestrū. Seruite dño in timore et in veritate. et inquirite vt faciatis q̄ placita sūt illi. Et filijs vestris mandate. vt faciāt iusticias et elemosinas: vt sint memores dei: et benedicant eum ī omni tpe in veritate et in tota virtute sua. Nūc ḡ filij audite me: et nolite manere h̄. S; quacūq; die sepelieritis matrem vestrā. circa me in vno sepulcro: ex eo dirigite gressus vestros vt exeat h̄c. Elideo em̄: qz iniquitas ei' finem dabit ei. Factū est aut post obitum matris sue. Tobias abscessit ex niniue cū vxore sua et filijs. et filiorum filijs: et reuersus est ad soceros suos. Inuenitq; eos incolumes ī senectute bona et curam eorū gessit. Et ipse clausit oculos eorum: et om̄em hereditatez domus raguelis ipse pcepit viditq; quintam generacōnem filios filiorū suorum. Et cōpletis annis nonaginta et nouē in timore dñi: cum gaudio sepelierūt eum. Om̄s aut cognacō eius et om̄is generacō ei' in bona vita et in sancta conuersacōe pmāsit: ita vt accepti essent tam deo q̄ hominib; et cunctis habitantib; terram.

Explicit liber Thobie. Incipit plogus beati hieronimi in libz Judith.

Aud hebreos liber Judith ī ter agyōgpha legi: cui' auctoritas ad roborāda illa q̄ ī ptencōez veniunt min' ydonea iudicat. Chaldeo tñ sermone conscriptus: inter historias cōputatur. S; quia hunc librum sinodus nicena

in numero sanctarū scripturarum legitur pputasse. acquieui postulati vestre: imo exactioni: et sepositis occupacōnibus q̄b; vehemēter artabar. huic vnā lucubrāciūculaz debi: magis sensū e sēsu q̄ ex vbo vbum transferēs. Multorū codicū varietatem viciōssimā amputaui sola ea q̄ ītel ligentia integra in v̄bis chaldeis inuenire potui: latinis expressi. Accipite iudith vi uam castitatis exemplū: et triūphali laude ppetuis eā pconijs declarate. Idanc em̄ nō solū femis. s; et viris imitabilē dedit. q̄ castitatis ei' remunerator v̄tutē talem tribuit. vt inuictum omnib; hominib; vince ret et insuperabilem superaret.

Explicit plogus. Incipit liber Judith.

Arphaxat itaq; rex medo: ruz subiugauerat multas gentes imperio suo: et ipse edificauit ciuitatem potētissimā quam appellauit egbatanis. Ex lapidib; q̄bratis et sectis fecit muros eius: in altitudine cubitorū septuaginta. et in latitudine cubitorū triginta: turrez vero eius posuit in altitudine cubitorū centū. Per q̄drum vero eaz: latus vtrūq; videnorū pedū spacio tendebat: posuitq; portas eius in altitudine turriū. Et gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui: et in gloria brigarum suarum. Anno igit duodecimo regni sui. nabuchodonosor rex assiriorū q̄ regnabat ī niniue ciuitate magna pugnavit contra arphaxat: et obtinuit eum ī campo magno qui appellatur ragau. circa eufraten et tigrim. et iofadon in campo erioth regis elicozum. Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor: et cor eius eleuatum est. Et misit ad omnes qui habitabāt in cilicia. et damasco. et libano. et ad gētes que sunt in carmelo. et cedar. et inhabitātes galileam. in campo magno esdrelon: et ad omnes qui erant in samaria. et trās flumen iordanen. vsq; hierusalem. et omnem terram yesse. quousq; pueniatur ad montes ethiopie. Ad hos omnes misit nuncios nabuchodonosor. rex assiriorum qui omnes vno animo cōtradixērūt et remisērūt eos vacuos: ac sine honore abiecerūt

Tūc indignat' nabuchodonosor rex ad om-
nē terrā illā: iurauit p regnū ⁊ thronū su-
um q' defenderet se de oībo hīs.

Capitulū.

.II.

Anno tercioteciō nabuchodonosor
regis. vicesima ⁊ secūda die mēsis
p'mi. factū est ōbū in domo nabu-
chodonosor regis assirioꝝ: vt defēderet se.
Locauitq; omnes maiores omēsq; duces
bellatores suos: ⁊ habuit cū eis misteriuꝝ
p'siliū sui. Dixitq; cogitacōez suā ī eo esse:
vt oēm terraz suo subiugaret īperio. Qd
dictū cū placuisset omnib; vocauit nabu-
chodonosor rex holofernē pncipeꝝ milicie
sue: ⁊ dixit ei. Egredere aduersū omne re-
gnū occidetis: ⁊ p'tra eos p'cipue q' cōtēpse-
runt imperiū meū. Non parcet oculus tu-
us ulli regno: omnemq; urbem munitam
subiugabis mibi. Tunc holofernes voca-
uit duces ⁊ magistratus virtutis assirioꝝ
et dinumerauit viros in expeditōe sicut
precepit ei rex. centumviginti milia pedi-
tum pugnatorum. et equites sagittarios
duodecim milia. Omnemq; expeditōem
suam fecit preire in multitudine innume-
rabilium camelozum. cum hīs que exer-
citibus sufficerent copiose: boum q; armē-
ta. gregesq; ouium. quozum non erat nu-
merus. Frumentum ex omni siria in trā-
situ suo parari p'stituit. aurum vero ⁊ ar-
gentum de domo regis assumpsit multum
nimis. Et p'fectus est ipse ⁊ omīs exercit'
cum quadrigis ⁊ equitib; ⁊ sagittariis: q'
cooperuerunt faciem terre sicut locuste.
Cunq; p'transisset fines assirioꝝ venit ad
magnos montes ange q' sunt a sinistro ci-
licie: ascenditq; omnia castella eoz: ⁊ ob-
tinuit omnē municōem. Effregit aut ciui-
tatem opinatissimam melothi p'edauitq;
omēs filios tharsis. ⁊ filios israhel q' erāt
p'tra faciem deserti. ⁊ ad austrum terre ce-
leon. Et transiuit eufraten. ⁊ venit in me-
sopotamiam: ⁊ fregit omēs ciuitates ex-
cellas que erāt ibi a torrente mābre vsque
quo pueniatur ad mare: ⁊ occupauit ter-
minos eius a cilicia vsq; ad fines iaphet.
qui sunt ad austrum. Adduxitq; oēs fili-
os madian. ⁊ p'bauit omnem locupletacō-
nem eoz: omnesq; resistentes sibi occidit
in ore gladij. Et post hec descendit in cam-
pos damasci in diebus messis ⁊ succendit

omnia sata: omnesq; arbores ⁊ vineas fe-
cit incidi ⁊ cecidit timor illius sup omnes
inhabitantes terram.

Capitulū.

.III.

Tunc miserūt legatos suos vniuer-
sarum vrbū ac puinciaz reges
ac principes sirie. scilicet et meso-
potamie. ⁊ sirie sobal. ⁊ libie. atq; cilicie: q'
venientes ad holofernē dixerūt. Desinat
indignacō tua circa nos. Melius est enim
vt viuentes seruiamus nabuchodonosor
regi magno. ⁊ subditi simus tibi: q' moriē-
tes cū interitu nro ipi seruitutis nre dā-
na patiamur. Omnis ciuitas nostra om-
nisq; possessio. omnes colles ⁊ montes. et
campi. ⁊ armenta boum. gregesq; ouium.
⁊ capraz equozūq; cameloz ⁊ vniuerse fa-
cultates nre atq; familie ī p'spectu tuo
sūt. Sint omīa sub lege tua. Nos eciaz et
filij nri. serui tui sum'. Eleni nobis pacifi-
cus dñs: ⁊ vt ere fuicō nro sicut placuerit
tibi. Tunc descendit de montib; cū equiti-
bus. in virtute magna: ⁊ obtinuit omnez
ciuitatē. ⁊ omnem inhabitantē terrā. De
vniuersis aut vrbibus assumpsit sibi auxi-
liarios viros fortes ⁊ electos ad bellum.
Tantusq; metus puincijs illis incubuit:
vt vniuersaz vrbū habitatores principes
⁊ honorati simul cū p'lis exirent obuiam
venienti. excipientes eum cū coronis ⁊ lā-
padib; ducentes choros in timpanis ⁊ ti-
bijs. Nec ista tamē faciētes: ferocitatē ei'
pectoris mitigare potuerūt. Nam ⁊ ciuita-
tes eozum destruxit: ⁊ lucos eoz succidit.
Preceperat enī illi nabuchodonosor rex.
vt omnes deos terre exterminaret: vbeli-
cet vt ipse solus diceret de' ab hīs nacōni-
bus q' potuissent holofernis potencia sub-
iugari. Pertransiens autē syriam sobal ⁊
⁊ omnē apamiā omnēq; mesopotamiaz:
venit ad ydumeos in terra gabaa: accepit
q; ciuitates eozum et sedit ibi per trigin-
ta dies: in quibus dieb; adunari precepit
vniuersum exercitum virtutis sue.

Capitulū.

.III.

Tunc audiētes hec filij isrl' q' hīta-
bāt t'ra iudee: timuerūt valde a fa-
cie ei'. Tremor eciaz ⁊ horror iua-
sit sensus eozum: ne hoc faceret hīrlm et
tēplo dñi: qd fecerat ceteris ciuitatibus ⁊

tempils eaz. Et miserunt in oem samariam per circuitum usque iericho: et procuraverunt oes vias motuum. Et muris circumdederunt vicus suos: et congregaverunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad universos qui erant contra elzebelon. qui est contra faciem capiti magni iuxta dotaim: et universis per quos via transiret: et poterat: ut obtinerent ascensionem motuum per quos via est poterat ab hierusalem et illic custodiret ubi angustum iter est poterat inter montes. Et fecerunt filii israel: secundum quod constituerat eis sacerdos domini eliachim. Et clamavit ois populus ad dominum istancia magna et humilaverunt animas suas in ieiuniis. ipsi et mulieres eorum. Et induerunt se sacerdotes cilicijs: et infantes prostraverunt contra faciem templi domini: et altare domino operuerunt cilicio. Et clamaverunt ad dominum deum israel unanimiter: ne darent in preda infantes eorum. et uxores eorum in divisiones. et civitates eorum in extirpationem. et facta eorum in pollutionem: et fieret in obprobrium gentibus. Tunc eliachim sacerdos domini magnus circumivit omnem israel: allocutusque est eos dicens. Scitote quoniam exaudivit dominus preces vestras: si manentes permaneritis in ieiuniis et orationibus in conspectu domini. Memores estote moysi sui domini: qui amalech confidentem in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo. et in clipeis suis et in curribus suis et in equitibus suis non ferro pugnando: sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erunt universi hostes israel: si perseveraveritis in hoc opere quod cepistis. Ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes dominum. permanserunt in conspectu domini: ita ut etiam hi qui offerebant domino holocausta. per cincti cilicijs offerrent sacrificia domino: et erat cinis super capita eorum. Et ex toto corde suo omnes orabant deum: ut visitaret populum suum israel.

Capitulum. V.

Nunciatusque est holoforni principi milicie assiriorum quod filii israel prepararent se ad resistendum. ac montium itinera conclusissent: et furore nimio exarsit in iracundia magna. Vocavitque oes principes moab et duces ammon: et dixit eis. Dicite mihi quod sit populus iste qui motana obsidet: aut qui et quales et quante sint civitates: eorum qui etiam sit virtus eorum aut qui sit multitudo eorum vel quod rex milicie illorum. Quare per omnibus qui habitant in oriente isti contempserunt me: et non

exierunt in obviam nobis: ut susciperent nos cum pace. Tunc achior dux omnium filiorum amoritis dicens ait. Si digneris audire domine. dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat: et non egredietur obviam fallum ex ore meo. Populus iste ex progenie chaldeorum est. Sic primum in mesopotamia habitavit quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra chaldeorum. Deserentes itaque ceremonias patrum suorum qui in multitudinem deorum erant unum deum celi coluerunt: qui et precepit eis ut exirent inde: et habitarent in carris. Cumque operuisset oem terram fames. descenderunt in egiptum: illicque per quadringentos annos sic multiplicati sunt: ut dinumerari eorum non posset exercitus. Cumque gravaret eos rex egipti atque in edificacionibus urbium suarum in luto et latere sub iugasset eos: clamaverunt ad dominum suum et percussit totam terram egipti: plagis variis. Cumque eiecissent eos egipti a se. et cessasset plaga ab eis et iterum eos vellent capere et ad suum suum reuocare. fugientibus hijs de celi mare aperuit: ita ut hinc inde aque quasi murus solidarentur: et isti pede sicco fundum maris perambulando transirent. In quo loco domini innumeralis exercitus egipciorum eos persequeretur. ita aquas cooperiret: ut non remaneret vel unum qui factum posteris nuntiaret. Egressis etiam mare rubrum de terra syna motus occurrerunt: in quibus nunquam homo habitare potuit: vel filii hominis requevit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendum: et per annos quadraginta annonam de celo consecuti sunt. Ubique ingressi sunt: sine arcu et sagitta. et absque scuto et gladio. deus eorum pugnabit per eis et vicit. Et non fuit qui insultaret populo isti: nisi quando recessit a cultu domini dei sui. Quocienscumque autem propter ipsum deum suum alterum coluerunt: dacti sunt in preda et in gladium et in obprobrium. Quocienscumque autem penituerunt se recessisse a cultura dei sui: dedit eis deus celi virtutem resistendi. Denique cananeum regem et iebuseum. et pherezeum et eueum et etheum et amorreum et omnes potentes in elzebelon prostraverunt: et terras eorum et civitates eorum ipsi possiderunt: et usque dum non peccarent in conspectu dei sui erant cum illis bona. Deus enim illorum odit iniquitatem. Nam et ante hos annos cum recessissent a via quam dederat illi deus ut ambularent in ea. exterminati sunt populi a multis nationibus: et plurimi eorum

captiui abducti sunt in terram non suam. Nunc autem reuersi ad dominum deum suum ex dispersione quam dispersi fuerant adunati sunt: et ascenderunt montana hec omnia: et iterum possident hierusalem. ubi sunt sancta sanctorum. Nunc ergo mihi domine perquire si est aliqua iniquitas eorum in conspectu dei eorum ascendamus ad illos quoniam tradentes erant illos deus eorum tibi: et subiugati erunt sub iugo potestatis tue. Si vero non est offensio populi huius coram deo suo non poterimus resistere illis: quoniam deus eorum deservet illos: et erimus in obprobrium uniuersae terre. Et factum est cum cessasset loqui achior uerba hec: irati sunt omnes magnates holofernis. et cogitabant interficere eum dicentes ad alterutrum. Quis est iste qui filios israel posse dicat resistere regi nabuchodonosor. et exercitibus eius: homines inermes et sine virtute. et sine pericia artis pugne? Et ergo aggrauat achior quoniam fallit nos. ascendemus in montana: et cum capti fuerint potestates eorum tunc cum eisdem gladio transuerberabimus: ut sciatur omnes gentes quoniam nabuchodonosor deus terre est. et propter ipsum alius non est. .i.

Capitulum. .VI.

Actum est autem cum cessasset loqui: indignatus holofernes vehementer dixit ad achior. Quomodo prophetasti nobis dicentes quod gens israel deservat a deo suo: ut omnia danda tibi quoniam non est deus nisi nabuchodonosor: cum percusserim eos omnes sicut hominem unum. tunc et ipse cum illis assiriorum gladio interibis et omnis israel tecum predicatione disperiet: et probabitur quoniam nabuchodonosor dominus sit uniuersae terre. Tuncque gladius milicie mee transiet per latera tua: et perfixus cades inter vulneratos israel: et non respirabis ultra donec extermineris cum illis. Porro autem si prophetia tua uera existimas non recedat vultus tuus: et pallor qui faciem tuam obtinet abscedat a te: si uerba mea hec putas impleri non posse. Et autem noueris quia simul cum illis hec expieris: ecce ex hac hora illorum populo sociaberis: ut dum dignas mei gladii penas acceperint. ipse simul uicini subiaceas. Tunc holofernes precepit seruis suis: ut apprehenderent achior et ducerent eum in bethuliam: et traderent eum in manus filiorum israel. Et accipientes eum serui holofernis. perfecti sunt per capestria: sed cum appropinquassent ad montana. exierunt contra eos subdularij. Illi autem diuertentes a latere montis. ligauerunt

achior ad arbores manibus et pedibus: et sic uinctus de restibus dimiserunt eum et reuersi sunt ad dominum suum. Porro filij israel descedentes de bethulia: uenerunt ad eum. Quam soluentes duxerunt ad bethuliam: atque in medium populi illius statuentes percunctati sunt. quid rex esset qui illum uinctum assirij reliquissent. In diebus illis erat illic princeps ozias filius micha de tribu symeon: et charmi qui et gothoniel. In medio itaque seniorum et in conspectu omnium achior dixit omnia quae locutus fuerat ab holoferne interrogatus: et qualiter populus holofernis uoluisset propter hoc uerbum interficere eum: et quemadmodum ipse holofernes iratus iusserit eum israelitis hac de causa tradi: ut dum uinceret filios israel. tunc et ipsum achior diuersis in beat supplicijs iterire: propter hoc quod dixisset. deus celi defensor eorum est. Cumque achior uniuersa hec exposuisset: omnis populus cecidit in faciem adorantes dominum: et comuni lamentatione et fletu unanimes preces suas domino effuderunt dicentes. Domine deus celi et terre iterare superbiam eorum et respice ad nostram humilitatem. et faciem sanctorum tuorum attende: et ostende quoniam non derelinquis presumptum de te: et presumptum de se et de sua uirtute gloriantes humilias. Finito itaque fletu: et per totum diem oratione populi completa: consolati sunt achior dicentes. Deus propter misericordiam nostram cuius tu uirtutem predicasti. ipse tibi hanc dabit uicissitudinem: ut eorum magis tu interitum uideas. Cum uero dominus deus noster dederit hanc libertatem seruis suis: sit et tecum deus in medio nostri. ut sicut placuerit tibi ita cum tuus omnibus conuerseris nobiscum. Tunc ozias finito concilio suscepit eum in domum suam: et fecit cenam magnam. Et uocatis omnibus presbiteris simul expleto ieiunio refecerunt. Postea uero uocatus est omnis populus: et per totam noctem intra ecclesiam orauerunt: petentes auxilium a deo israel. .i.

Capitulum. .VII.

Holofernes autem altera die precepit exercitibus suis: ut ascenderent contra bethuliam. Erant autem perbites bellatorum centumviginti milia et equites uigintiduo milia: propter preparationes uirorum illorum quos occupauerat captiuitas: et abducti fuerant de provinciis et urbibus uniuersae iuuentutis. Omnes paruenerunt se pariter ad pugnam. Contra filios israel et uenerunt per crepidinem montis usque ad apicem qui

respicit sup dothaim a loco qui dicitur bel-
ma. usq; ad chelmon q est contra esdrelon.
Filij autē isrl ut viderunt multitudinē il-
loꝝ pstrauerūt se sup terram mittētes cine-
rē sup capita sua: unanimēs orātes ut de-
isrl misericordiam suā ostenderet sup po-
pulū suū. Et assumētes arma sua bellica.
sederūt p loca que angusti itineris trami-
tem dirigunt inter montuosa: et erant cus-
todientes ea tota die et nocte. Porro ho-
lofernes dū circuit p gijrū. reperit q fons q
influebat aqductuz illoꝝ a parte australi
extra ciuitatē dirigeret: et incidi pcepit a-
queductū illoꝝ. Erant tamē nō longe fon-
tes a muris ex qbo furtim videbāt hauri-
re aquam: ad reuocillādū potiusq; ad po-
tādū. Sed filij ammon et moab. accesserūt
ad holofernem dicētes. filij isrl nō i lancea
nec in sagitta cōfidūt: sed mōtes defendūt
illos: et muniūt illos colles in p̄cipicio cō-
stituti. Ut ergo sine p̄gressione pugne pos-
sis supare eos pone custodes fontiu ut nō
hauriant ex eis: et sine gladio interficiēs
eos: vlt certe fatigati tradent ciuitatē suā
quā putāt i mōtibz positā supari nō posse.
Et placuerūt verba hec corā holoferne et co-
raz satellitibz ei: et cōstituit p gijrū cente-
narios p singulos fontes. Cūq; ista custo-
dia p dies viginti fuisset expleta. defecerūt
cisterne et collectōnes aquarū omibz inha-
bitantibz bethuliā: ita ut nō esset intra ci-
uitatē unde faciarentur vlt vna die: qm ad
mēsurā dabat p̄lis aqua q̄ttidie. Tūc ad
ozīā p̄gregati oēs viri femieq; iuuenes et
puuli. oēs simul vna voce dixerūt. Iudicz
de? inter nos et te: qm fecisti in nos mala.
nolens loq pacifice cū assirijs: et ppter hoc
vendidit nos de? in manibz eoz. Et ideo nō
est q adiuuet: cū p̄sternamur ante oculos
eoz i siti et i p̄ditōe magna. Et nūc p̄grega-
te vniuersos q in ciuitate sūt: ut spōte tra-
dam? nos oēs p̄lo holofernis. Meli? ē em
ut captiui b̄ndicam? dñm viuentes: q̄ mo-
riamur et simus obp̄obriū oī carni: cū vi-
deam? vxores n̄ras et infantes n̄ros mori
ante oculos n̄ros. Cōtestamur hodie celū
et terraz et deū p̄m n̄roz q vlciscit nos se-
cūdū pctā n̄ra. ut iā t̄datis ciuitatē i ma-
nuz milicie holofernis: ut sit finis n̄r bre-
uis i ore gladij: q longior efficiat i aridita-
te sitis. Et cū hec dixissent: fact? ē flet? et

ululatus magn? i ecclesia omibz: et p mul-
tas horas vna voce clamauerūt ad deū bi-
cētes. Peccaui? cū p̄ibz n̄ris: iniuste egi-
m? iniqtatē fecim?. Tu q pius es misere-
re n̄ri et i tuo flagello vīdica iniqtates no-
stras: et noli trādere p̄fitētes te p̄lo q igno-
rat te ut nō dicant inter gētes vbi ē de? eo-
rum. Et cū fatigati hīs clamoribz et hīs
fletibz lassati siluissēt: exurgēs ozias infu-
s? lacrimis dixit. Equo aio estote fratres:
et hos qnq; dies expectem? a dño misericor-
diā. Forſitan em indignatōz suā abscidet:
et dat gloriā nomini suo. Si aut trāfactis
quinq; diebz nō venerit adiutoriū: faciem?
hec verba q locuti estis. **Cap. VIII.**

Et factum est cū audisset hec ver-
ba iudith vidua. que erat filia me-
rari. filij aboz. filij ioseph. filij ozie
filij elai. filij iamnoz. filij gebeon. filij ra-
phoim. filij achitob. filij melchie. filij enā.
filij nathame. filij salathiel. filij simeon. fi-
lij ruben: et vir eius fuit manasses q mor-
tuus est in diebz messis ordeacee: instabat
em sup alligantes manipulos in campo et
venit estus sup caput eius: et mortu? ē i be-
thulia ciuitate sua et sepult? ē illic cū p̄i-
bus suis. Erat autē Iudith relicta eius vi-
dua iam annis tribz et mensibz sex. Et i su-
prioribz dom? sue fecit sibi secretū cubicu-
lū in quo cum puellis suis clausa moraba-
tur et habens super lumbos suos ciliciuz.
ieiunabat omnibz diebz vite sue preter sab-
bata et neomenias. et festa dom? isrl. Erat
autē eleganti aspectu nimis: cui vir suus
reliquerat diuicias multas et familiam co-
piosam: ac possessiones armentis bouz et
gregibz ouium plenas. Et erat hec in om-
nibz famosissima. qm timebat dñm valde:
nec erat qui loqueretur d illa verbū malū.
hec itaq; cū audisset qm ozias p̄misisset q
transacto quito die traderet ciuitatē: mi-
sit ad p̄biteros ehambri et charmi. Et ve-
nerūt ad illā: et dixit illis. Quod ē hoc ver-
bū in q p̄sēsit ozias. ut trādat ciuitatē as-
sirijs: si intra quiq; dies nō venerit vobis
adiutoriū: Et qui estis vos qui temptatis
dñm? Nō ē iste hō q misericordiā puocet:
sed poci? q irā excitet. et furore accendat.
Posuistis vos t̄ps miseracōis dñi: et i arbi-
triu v̄m diē p̄stituistis ei. Sz q paciens
dñs ē. i hoc ip̄o peniteam? et idulgēciā ei?

lacrimis postulem? Non enim quasi homo deus
sic committitur: neque sicut filius hominis ad
iracundiam inflammabitur. Et ideo humilem?
illi animas nostras et in spiritu constituti humilia-
to: seruientes illi dicam? fletus domino. ut se-
cundum voluntatem suam sic faciat nobiscum cito
misericordiam suam: ut sicut perturbatum est cor
nostrum in superbia eorum ita etiam de nostra humilitate
gloriamur: quoniam non sumus secuti peccata
patrum nostrorum qui dereliquerunt deum suum. et adora-
uerunt deos alienos: pro quod scelere dati sunt
in gladium et in rapinam. et in confusionem inimicis
suis. Nos autem alterum deum nescimus? propter ipsum.
expectemus humiles consolationes eius. et ex-
eret sanguinem nostrum de afflictionibus inimico-
rum nostrorum: et humiliabit omnes gentes quicunque
insurgunt contra nos: et faciet illas sine ho-
nore dominus deus noster. Et nunc fratres quoniam vos qui
estis presbiteri in populo dei et ex vobis pendet
anima illorum ad eloquium vestrum corda eorum erigi-
te: ut memores sint quod temptati sunt patres no-
stri. ut probarentur si vere colerent deum suum. Me-
mores esse debent quod pater noster abraham
temptatus est. et per multas tribulationes probatus: dei
amicus effectus est. Sic ysaac. sic iacob.
sic moyses: et omnes qui placuerunt deo: per mul-
tas tribulationes transierunt fideles. Illi autem
qui temptationes non susceperunt cum timore domini et
impacientiam suam et improperium murmurantis
sue contra dominum protulerunt: exterminati sunt ab
exterminatore: et a serpente perierunt. Et nos
ergo non ulciscamur nos per hiis qui patimur:
sed reputantes peccatis nostris hec ipsa supplicia
minora esse flagella domini quam si serui qui corripi-
mur ad emendationem et non ad perditionem nostram eue-
nisse credamus? Et dixerunt illi ozias et pre-
sbyteri. Omnia que locuta es vera sunt: et non est in
sermonibus tuis ulla reprehensio. Nunc ergo
ora pro nobis: quoniam mulier sancta es. et times
deum. Et dixit illis iudith. Sicut quod potui
loqui dei esse cognoscitis: ita quod facere dispo-
sui probate si ex deo est: et orate ut firmum fa-
ciat deus consilium meum. Probitis vos ad por-
tam nocte ista: et ego exeam cum abraham mea: et o-
rate ut sicut dixistis in diebus quoniam respiciat
dominus populum suum israel. Quos autem nolo scrutemini
actum meum: et usquequid renunciet vobis. nil ali-
ud fiat nisi oratio pro me ad dominum deum nostrum.
Et dixit ad eum ozias princeps iude. Glade in
pace: et dominus sit tecum in ultione inimicorum no-
strorum. Et reuertentes abierunt. **Ca. IX.**

Quilibet ascendentibus. Judith ingres-
sa est oratorium suum: et induens se
cilicio posuit cinerem super caput
suum: et prosternens se domino clamabat ad
dominum dicens. Domine deus patris mei
simeon. qui dedisti illi gladium in defensi-
onem alienigenarum qui violatores extir-
perunt in coinquinatione sua: et denudauerunt
femur virginis in confusionem: et de-
didisti mulieres illorum in prebendam. et filias
illorum in captiuitatem. et omnem prebendam
in diuisionem seruis tuis qui zelauerunt
zelum tuum: subueni queso te domine deus
meus mihi vidue. Tu enim fecisti priora:
et illa post illa cogitasti: et hoc factum est
quod ipse voluisti. Omnes enim vię tue para-
te sunt: et tua iudicia in tua prouidentia
posuisti. Respice castra assiriorum nunc.
sicut tunc castra egyptiorum videre dignatus
es: quoniam post seruos tuos armati currebant.
confidentes in quadrigis et in equitatu suo et in
multitudine bellatorum. Sed asperixisti super
castra eorum: et tenebre fatigauerunt eos. Te-
nuisti pedes eorum abissus et aque operuerunt
eos. Sic fiant et isti domine. qui confidunt in
multitudine sua. et in curribus suis: et in co-
tis. et in sagittis suis. et in lanceis gloriantur et
nesciunt quia tuipe es deus noster qui pre-
teris bella ab initio. et dominum nomen est tibi.
Erige brachium tuum sicut ab initio: et allide
virtutes eorum in virtute tua. Cadat virtus
eorum in iracundia tua. qui permittunt se vio-
lare sancta tua: et polluere tabernaculum
nominis tui: et deicere gladio suo cornu al-
taris tui. Fac domine: ut gladio proprio eius su-
perbia amputetur. Capiat laqueo oculorum suorum
in me: et percucies eum ex labijs caritatis mee.
Da mihi in animo constantiam ut perteneam illum:
et virtutem: ut euertam illum. Erit ei hoc me-
moriale nominis tui: cum manus femine deiecerit
eum. Non ei in multitudine est virtus tua do-
mine: neque in equorum viribus voluntas tua. Nec
superbi ab initio placuerunt tibi: sed humilium
et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. De-
us celorum. creator aquarum. et dominus totius cre-
ature. exaudi me miseram deprecantem: et de
tua misericordia presumens. Memento domine
testamenti tui. et da verbum in ore meo et in
corde meo consilium corrobora: ut domus tua
in sanctificatione permaneat: et omnes ge-
tes agnoscant quia tu es deus et non est alius pro te.

Capitulum.

.X.

Actū est aut cū cessasset clamare ad dñm: surrexit de loco in quo iacuerat pstrata ad dñm. Locauitqz abrahā suā: et descēdēs i domū suā. abstulit a se ciliciū: et exuit se vestimentis viduitatis sue. Et lauit corpus suū. et unxit se mirro optimo et discriminauit crimē capitis sui. et imposuit mitrā sup caput suū: et induit se vestimentis iocunditatis sue. Et induit sandalia pedib⁹ suis: assumpsitqz dextralīz ola. et lilia. et iāures et anulos: et omībz ornamētis suis ornauit se. Cui etiā dñs ptulit splendorē: qm̄ omīs ista cōpositō nō exhibidine: sed ex virtute pēdebat. Et idō domin⁹ hāc i illā pulcritudinē ampliauit: ut incompatibī decore oīm oculis appareret. Imposuit itaqz abre sue ascopam vini. et vas olei et polentam et lapates. et panes et caseū: et profecta est. Cūqz venisset ad portas ciuitatis: inuenerūt expectantē oziā. et p̄biteros ciuitatis. Qui cū vidissent eam stupentes mirati sunt nimis pulcritudinē eius. Nihil tam̄ interrogantes eā: dimiserunt trāsire dicentes. Deus p̄m nostrorū det tibi graciā: et omē consilium tui cordis sua virtute corroboret: et gloriatur sup te hierusalē et sit nom̄ tuū i numero sāctorū et iustorū. Et dixerūt hī q̄ illuc erāt: omēs una voce fiat. fiat. Judith vō orās dominū: trāsīuit p portas ipā et abra ei⁹. Factū est aut cū descēderet mōtē circa ortū diei: occurrerūt ei exploratores assiriōz: et tenuerūt eā dicentes. Eū venis aut quo vadis? Que rēdit. Filia sum hebreorū. Ideo ego fugi a facie eorū: qm̄ futurū agnouī q̄ dē vobis in deprebatōz. p eoqz cōtēnētes vos noluerunt ultro tradere seipos: ut inuenerent misericordiā i conspectu v̄ro. Idac d̄ causa cogitauī mecū dicēs. Gladā ad faciem p̄cipis holofernis ut indicē illi secreta illoz: et ostendā illi q̄ aditu possit obtinere eos: ita ut nō cabat vir vn⁹ de exercitu eius. Et cū audissent viri illi verba ei⁹ p̄siderabāt faciē ei⁹: et erat i ocul⁹ eorū stupor: qm̄ pulcritudinē ei⁹ mirabāt nimis. Et dixerūt ad eā. Conseruasti aīaz tuā: eoqz tale repisti p̄siliū ut descenderes ad dñm n̄m. Hoc at̄ scias: qm̄ cū steteris i conspectu ei⁹ bene tibi faciet: et eris gratissima i corde ei⁹. Duxeruntqz illā ad tabernaculū

holofernīs: nūciātes eā. Cūqz intrasset āte faciem eius: statī captus ē i suis ocul⁹ holofernes. Dixerūtqz ad eū satellites eius. Quis p̄temnat pplm̄ hebreorū q̄ tādecoras mulieres hnt: ut nō p hīs merito pugnare cōtra eos debeam⁹? Elidens itaqz Judith holofernē sedētē i canopeo qd̄ erat ex purpura et auro. et smaragdo et lapidib⁹ preciosis intextū: et cū i faciē ei⁹ intēdisset. adorauit eū p̄sternēs se sup terrā: et eleuaueūt eā serui holofernīs iubēte dño suo. **Ca. XI.**

Quinc holofernes dixit ei. Equo animo esto et noli pauere i corde tuo: quoniam ego nūq̄ nocui virum q̄ voluit seruire nabuchodonosor regi. Populus autem tuus si non contempsisset me non alleuassē lanceam meam super eū. Nunc autem dic mihi qua ex causā recessisti ab illis: et placuit tibi ut venires ad nos. Et dixit illi iudith. Dume verba ancille tue: qm̄ si secutus fueris verba ancille tue: perfectam rem faciet dominus tecū. Eluit em̄ nabuchodonosor rex terre. et viuit virtus eius que est in te ad correptōnem omnium animarum errantium: quoniam non solū homines seruiunt illi p te: sed et bestie agri obtemperant illi. Nunciatur em̄ animi tui industria. vniuersis gentib⁹: et indicatū ē omī seculo qm̄ tu sol⁹ bon⁹ et potēs es i omī regno ei⁹: et disciplina tua oībz puincijs p̄dicat. Nec hoc latet qd̄ locut⁹ ē achior: nec illud ignorat qd̄ ei iusseris euenire. Cōstat em̄ deū n̄m sic p̄ctis offensum: ut mādauerit p̄phetas suos ad pplm̄: q̄ d̄bat eū p p̄ctis suis. Et qm̄ sciunt se offendisse deū suū filij isrl: tremor tu⁹ super ipos ē. Insup etiā fames inuasit eos: et ab ariditate aque. iam inter mortuos cōputant. Deniqz hoc ordinant. ut interficiant pecora sua et bibāt sanguinem eorū: et sancta domini sui q̄ p̄cepit deus non contingi. in frumēto. vino et oleo. Nec cogitauerūt impendere: et volunt consumere. q̄ nec manibus deberent p̄tingere. Ergo qm̄ hec faciūt: certū est quod in perditōez dabūt. Qd̄ ego ancilla tua p̄gnosces fugi ab illis: et misit me dñs hecīpa nunciare tibi. Ego ei⁹ ancilla tua deū colo etiā nūc apd̄ te et exiet ancilla tua. et orabo deū: et dicz mihi qm̄ eis reddat p̄ctm̄ suū. et veniēs nūciabo

tibi: ita ut ego abducā te p mediāz hieru-
salem. Et habebis omēz pplm isrl sicut o-
ues quibz nō est pastor. 7 non latrabit vel
vn? cōtra te: qm̄ hec mibi dicta sunt p pui-
tēciāz dei. Et qm̄ iratus est illis deus: hec
ipsa missa sum nūciare tibi. Placuerūt at
om̄ia verba hec coram holoferne 7 coram
pueris ei?. 7 mirabant̄ ad sapientiā eius:
7 dicebant alter ad alterū. Nō ē talis mu-
lier sup terrā ī aspectu. ī pulcritudinē 7 ī sē-
su verbor. Et dixit ad illā holofernes. Bn̄
fecit deus q̄ misit te añ pplm: ut des illū tu
in māibz n̄is. Et qm̄ bona ē pmissio tua:
si fecerit mibi hoc. deus tuus erit et meus
deus. et tu in domo nabuchodonosor ma-
gna eris et nomen tuū nominabit̄ in vni-
uersa terra. **Capitulū .XII.**

Quācūq; iussit eā introire ubi repositi
erāt thesauri eius. 7 iussit illic ma-
nere eā 7 pstituit quid daret illi d
puiuiō suo. Cui rñdit iudith 7 dixit. Nūc
nō potero māducare ex hīs q̄ mibi p̄cipis
tribui: ne veniat sup me offensio. Ex hīs
aut̄ que mecū detuli manducabo. Cui ho-
lofernes ait. Si defecerint tibi ista q̄ tecū
detulisti: qd̄ faciem? tibi? Et dixit iudith.
Eluiit anima tua dñe me?. qm̄ nō expēdet
omnia hec. ancilla tua: donec faciat de? in
manu mea hec que cogitavi. Et induxerūt
illam serui eius in tabernaculum. quo p̄ce-
perat: 7 p̄cipit dñi introiret ut daret ei co-
pia nocte. 7 ante lucem egredi foras ad o-
ratōnem: et deprecandū dominum. Et p̄cepit
cubiculariis suis ut sicut placeret illi exi-
ret 7 introiret ad adorandū deū suū p tri-
buū. Et exibat noctibz in vallē bethulie: 7
baptizabat se in fonte aque. Et ut ascende-
bat. orabat dñm deū isrl ut dirigeret viāz
eius ad liberatōez populi sui. Et introiēs
munda manebat in tabernaculo vsq; dum
acciperet escam suā in vesp̄rū. Et factuz ē.
quarta die. holofernes fecit cenā seruis su-
is: 7 dixit ad vagao eunuchū. Elade 7 sua-
de hebreā illā ut sponte p̄sentiat habitare
mecū. Feduz est em̄ apud assirios si femīa
irrideat virū agendo ut immunis ab eo tñ
seat. Tunc introiuit vagao ad iudith 7 di-
xit. Non vereat̄ bona puella itroire ad do-
minū meū ut honorificet̄ ante faciē ei?: ut
manducet cū eo et bibat vinū in iocundi-

tate. Cui iudith respōdit. Que ego sū ut p
tradica domīno meo: Om̄e quod erit ante
oculos eius bonū 7 optimū faciā. Quicq; b
at illi placuerit hoc mibi erit optimū om-
nibz diebz vite mee. Et surrexit et ornavit
se vestimento suo: 7 ingressa stetit ante fa-
ciem ei?. Cor aut̄ holofernis p̄cussus est:
erat em̄ ardens in concupiscentia eius. Et
dixit ad eā holofernes. Bibe nūc 7 accūbe
in iocunditate: qm̄ inuenisti gratiam co-
ram me. Et dixit iudith. Bibam domine:
quoniam magnificata est anima mea ho-
die p omnibz diebz meis. Et accepit 7 mā-
ducauit et bibit corā ipso ea que paraue-
rat illi ancilla eius. Et iocundus factus ē
holofernes ad eā: bibitq; vinū multuz ni-
mis quantū nunq; biberat in vita sua.

Capitulum**.XIII.**

Quācūq; sero factuz est festinaue-
rūt serui illius ad hospicia sua: et
conclusit vagao ostia cubiculi et
abiit. Erant aut̄ oēs fatigati a vino. Erat
q; iudith sola in cubiculo. Porro holofer-
nes iacebat ī lecto nimia ebrietate sopit?.
Dixitq; iudith puelle sue: ut staret foris
añ cubiculū 7 obseruaret. Stetitq; iudith
ante lectū. orās cū lacrimis 7 labioz mo-
tu in silentio dicens. Cōfirma me dñe de?
isrl. et respice ī hac hora ad opa manuum
mearū: ut sicut p̄misisti hierusalē ciuitatē
tuā erigas: 7 hoc qd̄ credēs p te posse fieri
cogitavi p̄ficiā. Et cū hec dixisset: accessit
ad colūnā q̄ erat ad caput lectuli ei?: 7 pu-
gionē ei? q̄ ī ea ligat? p̄debat exoluit. Cū
q; euaginasset illū. apphēdit comā capitis
eius 7 ait. Cōfirma me dñe de? ī hac hora.
Et p̄cussit bis in cervicē eius. 7 abscidit ca-
put ei?: et abstulit canopeū ei? a colūnis.
et euoluit corpus eius truncū. Et pt? pu-
sillū exiuit 7 tradidit caput holofernis a-
cille sue: 7 iussit ut mitteret illud ī perā su-
am. Et exierūt due scdm̄ p̄suetudinē suā q̄si
ad ozonē. 7 trāsierūt castra: 7 girātes valles
venerūt ad portā ciuitatis. Et dixit iudith
alōge custodibz muroz. Aperte portas qm̄
nobiscū ē de?: q̄ fec̄ v̄tutē ī isrl. Et sc̄m ē cū
audisset viri vocē ei?. vocauerūt p̄sbiteros
ciuitatis. Et occurreūt ad eā oēs. a mini-
mo vsq; ad maximū: qm̄ spauerūt eā iā n̄ eē
v̄eturā. Et accēdētes lumīaria p̄girauerūt

circa eas vniuersi. Illa autē ascendens in eminentiore locuz: iussit fieri silētiū. Cūq; omēs tacuissent: dixit iudith. Laudate dominū deum nostrum qui nō deseruit sperantes in se: et in me ancillā suā adimpleuit misericordiam suā: quā p̄misit domui isrl: et interfecit in manu mea hostē populi sui in hac nocte. Et p̄ferens de pera caput holofernis: ostendit illis dicens. Ecce caput holofernis principis milicie assiriorum. Et ecce canopeū illi? i q̄ recūbebat i ebrietate sua: ubi et p̄ manū femie percussit illū dñs de? noster. Quia autē ipse dñs qm̄ custodiuit me angelus eius et hinc eūtem et ibi cōmorantē et inde huc reuertentē: et nō p̄misit me domin? acillaz suā coīnq̄nari: sed sine pollutōne pcti reuocauit me vob̄ gaudentē i victoria sua i euasione mea: in liberatōne v̄a. Confitemini illi oēs q̄niz az bon? qm̄ i seculū misericordia ei?. Cū v̄ersi autē adorātes dñm dixerūt ad eam. Benedixit te dñs in virtute sua: q̄ p̄ te ad nihiluz redegit inimicos n̄ros. Porro ozi as p̄iceps ppli isrl dixit ad eam. B̄ndicta es tu filia a dño deo excelso. p̄ om̄ibz mulieribz super terram. Benedict? dñs q̄ creauit celū et terrā. q̄ te direxit i vulnera capitis p̄cipis iūmicōz n̄roz: qz hodie nom̄ tuū ita magnificauit. vt nō recedat laus tua d ore hoīm. q̄ memores fuerint virtutis dñi in eternū: p̄ q̄b̄ nō pepcisti aīe tue p̄pter angustias et tribulatōz generis tui: sed subuenisti ruine ante p̄spectū dei n̄ri. Et dixit om̄is pplus fiat. fiat. Porro achior vocat? venit. Et dixit ei. Deus isrl cui tu testimoniū dedisti qd̄ vlciscat se de inimicis suis: ip̄e caput om̄ium icredulōz i cecidit i hac nocte i manu mea. Et vt p̄bes qz ita ē: ecce caput holofernis q̄ i cōtēptu supbie sue deū israel contēpsit. et tibi interituz minabā dicens: cū captus fuerit populus israel gladio perforari p̄cipiaz latera tua. Elidens autē achior caput holofernis angustiatuz p̄ pauore cecidit in faciez suā sup terrā: et estuauit aīa eius. Postea vero q̄ resumpto spiritu recreatus est: p̄cidit ad pedes ei?. et adorauit eā et dixit. B̄ndicta tu a deo tuo in om̄i tabernaculo iacob: qm̄ i om̄i gēte q̄ audierit nom̄ tuū: magnificabit sup te deus israel.

Capitulum.

.XIII.

Dixit autē iudith ad omnem populum. Audite me fratres. Suspendite caput hoc super muros nostros: et erit cum exierit sol. accipiat unusquisq; arma sua et exite cū impetu: non vt descendatis deorsū sed quasi impetū faciētes. Tūc exploratores necesse erit vt fugiant ad p̄cipē suuz excitandū ad pugnā. Cūq; duces eorum concurrerint ad tabernaculū holofernis. et inuenerint eū truncū in suo sanguine volutatū: decidet sup eos timor. Cūq; cognoueritis fugere eos ite post illos securi: quoniam dominus cōtēret eos sub pedibus vestris. Tūc achior vides virtutem quā fecit deus israel relicto gentilitatis ritu credidit deo: et circūcidit carnem p̄pucij sui: et appositus est ad populū israel: et om̄is successio generis ei?. v̄ qz i hodiernū diem. Mox autē vt ortus est dies. suspenderunt sup muros caput holofernis: accepitq; unusquisq; vir arma sua: et egressi sūt cū grandi strepitu et vlulatu. Quod videntes exploratores ad tabernaculū cucurrerunt. Porro hī i tabernaculo erāt venientes et ante ingressū cubiculi p̄strepētes. excitādi grā inq̄etudinem arte moliebant: vt nō ab excitātibz sed a sonātibz holofernes euigilaret. Nullus em̄ audebat cubiculū virtutis assirioz pulsando aut itrādo apire. S̄z cū venissent ei? duces ac tribuni et vniuersi maiores exercit? assirioz: dixerūt cubicularijs. Intrate et excitate illū: qm̄ egressi mures de cauernis suis ausi sūt puocare nos ad p̄liū. Tūc igressus vagao cubiculū ei? stetit añ cortinā: et plausū fecit maibz suis: suspicabā ei illū cū iudith dormire. Sed cū nullū motū iacētis sensu aurīū capet. accessit primās ad cortinā: et eleuās eā vidit cadauer absq; capite holofernis in suo sanguine tabefactū iacere sup terraz. exclamauit voce magna cū fletu. et scidit vestimēta sua. Et ingressus tabernaculū iudith nō inueit eā. Et exiliuit foras ad pplm: et dixit. Elna mulier hebrea fecit cōfusiōnē i domo regis nabuchodonosor. Ecce ei holofernes iacz i tra. et caput ei? n̄ ē i illo. Qd̄ dū audissēt p̄cipēs virtutis assirioz: sciderūt oēs vestimenta sua: et intollerabilis timor et tremor cecidit sup eos: et turbati sūt animi eoz valde. Et fact? ē clamor icōparabilis in medio

castroz eoz. **Capitulum .XV.**

Quoniam omnis exercitus decollatum holofernem audisset. fugit mens et consiliū ab eis: et solo tremore et metu agitati fuge subsidium sumunt: ita ut nullus loqueretur cum primo suo. sed inclinato capite relictis omnibus euadere festinabant hebreos. quos armatos super se venire audierant: fugientes per vias camporum et semitas collium. Elidentes itaque filii israel fugientes secuti sunt illos. descenderuntque clamantes tubis et ululantes post ipsos. Et quoniam assirij non adunati in fugam ibant precipites: filij autem israel uno agmine persequentes. debilitabant omnes quos inuenire potuissent. Misitque ozias nuncios per omnes ciuitates et regiones israel. Quis itaque regio. omnisque urbs electarum iuuentutum armatarum misit post eos: et persecuti sunt eos in ore gladii quousque puenirent ad extremitatem finium suorum. Reliqui autem qui erant in bethulia. ingressi sunt castra assiriorum: et perbaram quam fugientes assirij reliquerant abstulerunt: et onustati sunt valde. Hi vero qui victores reuersi sunt ad bethuliam. omnia que erant illorum abstulerunt secum: ita ut non esset numerus in pecoribus in iumentis et vniuersis mobilibus eorum: ut a minimo usque ad magnam omnem diuites fierent de perbaram eorum. Joachim autem summus pontifex de hierusalē venit in bethuliam cum vniuersis presbiteris suis: ut videret iudith. Que cum exisset ad illum. bene dixerunt illarum omnes una voce dicentes. Tu gloria hierusalē. tu leticia israel. tu honorificentia populi nostri. que fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eorum castitatem amaueris. et post virum tuum alterum nescieris: ideo et manus domini confortauit te. et ideo eris benedicta ieternum. Et dixit omnis populus fiat. fiat. Per dies autem triginta viri collecta sunt spolia assiriorum a populo israel. Porro autem vniuersa que holofernis pecularia fuisse perbata sunt. dederunt iudith in auro et argento et vestibus et gemmis et omni suppellectili: et edita sunt omnia illi a populo. Et omnes populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuuenibus in organis et citharis.

Capitulum .XVI.

Quoniam cantauit canticum hoc domino iudith dicens. Incipite domino in tympanis. cantate domino in cymbalis: modulamini illi psalmum novum exultate et iu-

cate nomen eius. Dominus preterens bella. dominus nomen est illi: qui posuit castra sua in medio populi sui: ut eripet nos de manu omnium inimicorum nostrorum. Venit assur ex montibus ab aquilone in multitudine fortitudinis sue: cuius multitudo obturauit torrentes et equi eorum cooperuerunt valles. Dixit se incensurum finem meos. et iuuenes meos occisurum gladio: infantes meos dare in perbaram: et virgines in captiuitatem. Dominus autem omnipotens non cuit eum. et tradidit eum in manus femine: et perfudit eum. Non enim cecidit potens eorum a iuuenibus. nec filij titan percusserunt eum nec excelsi gigantes imposuerunt se illi: sed iudith filia merari in specie faciei sue dissoluit eum. Exiit ei se vestimento viduitatis: et induit se vestimentis leticie in exultatione filiorum israel. Anxit faciem suam ungento: colligauit cincinnos suos mitra ad decipiendum illum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius: pulcritudo eius captiuam fecit animam eius: amputauit pugione ceruicem eius. Idcirco ruerunt prope constanciam eius: et medi auidaciam eius. Tunc ululauerunt castra assiriorum quoniam apparuerunt humiles mei: arescentes in siti. Filij puellarum concupuerunt eos. et sicut pueros fugientes occiderunt eos: pierunt in plio a facie domini dei mei. Immo cantem? domino: ymnus nouum cantem? deo nostro. Adonai domine magnus es tu et preclarus in virtute: et quem superare nemo potest. Tibi seruiat omnis creatura tua. quia dixisti et facta sunt. misisti spiritum tuum et creata sunt: et non est qui resistat voci tue. Motes a fundamentis movebuntur cum aquis: petre sicut cera liquefcent ante faciem tuam. Qui autem timet te: magni erunt apud te per omnia. Ne genti insurgenti super genus meum. Dominus enim omnipotens vindicabit in eis: in die iudicii visitabit illos. Dabit enim ignem et vermes in carnes eorum: ut orantur et sentiant usque in semperiternum. Et factum est post hec. omnis populus post victoriam venit in hierusalem adorare dominum: et mox ut purificati sunt obtulerunt omnes olocausta et vota et repromissiones suas. Porro iudith vniuersa vasa bellica holofernis que dedit illi populus. et canopeum quod ipsa sustulerat posuit in anathema obliuionis. Erat autem populus iocundus secundum faciem sanctorum: et per tres menses gaudium huius victorie celebratum est cum iudith.

Post dies autem illos unusquisque rediit in sua. et Iudith magnificata est in bethulia: et preclarior erat uniuersae terre israel. Erat etiam virtuti castitatis adiuncta: ita ut non cognosceret virum omnibus diebus vite sue. ex quo defunctus est manasses vir eius. Erat autem diebus festis procedens cum magna gloria. Mansit autem in domo viri sui annos centumquingque et dimisit abram suam liberam: et defuncta est hac sepulta cum viro suo in bethulia: luxitque illam omnis populus diebus septem. In omni autem spacio vite eius non fuit quod perturbaret israel. et post mortem eius annis multis. Dies autem victoriae huius festiuitatis. ab hebreis in numero sanctorum dierum accipitur: et colitur a iudeis ex illo tempore usque in presentem diem.

Explicit liber Iudith secundum hieronimum.
Incipit prologus in librum hester.

Ibrum hester varijs translatoribus constat esse viciatum: quem ego de archiuis hebreorum reuelans verbum e verbo expressi trans tuli. Quem librum editione vulgata laciniolis hinc inde verborum sinibus texit. addens ea quae ex tempore dici poterant. et audiri: sicut solitum est scolasticis disciplinis sumpto themate excogitare. quibus verbis uti potuit qui iniuriam passus est. vel ille qui iniuriam fecit. Glos autem o paula et eustochium quoniam et bibliotecas hebreorum studuistis intrare. et interpretum certamina probastis. tenentes hester hebraicum librum per singula verba nostram translationem aspiciat: ut possitis agnoscere me nihil etiam augmentasse addendo: sed fidei testimonio simpliciter sicut in hebreo habet. historiā hebraicā latine linguae edidisse. Nec affectam laudes hominum nec vituperationes expauescim: deo enim placere curantes minas hominum penitus non timemus: quoniam deus dissipat opera eorum quae hominibus placere desiderant: et secundum apostolum quod eiusmodi sunt serui christi esse non possunt. Rursus in libro hester alphabetum ex minio usque ad thetā litteras fecimus diuersis in locis: volentes scilicet septuaginta interpretum ordine per hec insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebraicum ordinem prosequi etiam in septuaginta editione maluimus:

Explicit prologus. Incipit liber hester.

In diebus assueri qui regnavit ab india usque ethiopia super centumviginti septem provincias: quando sedebat in solio regni sui. susa civitas regni eius exordium fuit.

Tercio igitur anno imperii sui fecerat grande convivium cunctis principibus. et pueris suis fortissimis persarum et medorum inclitis et prefectis provinciarum coram se: ut ostenderet divitias glorie regni sui ac magnitudinem. atque iactanciam potentie sue multo tempore: centum videlicet et octoginta diebus. Cumque impleretur dies convivii: invitavit omnes populum qui inventus est in susa a maximo usque ad minimum: et iussit septem diebus convivium preparari in vestibulo orti et nemoris quod regio cultu et manu consitum erat. Et penebant ex omni parte tentoria aerei coloris et carbasi ac iacinctini. sustentata funibus bissinis atque purpureis: qui eburneis circulis inserti erant et columnis marmoreis fulciebantur. Lectuli quoque aurei et argentei. super pavimentum smaragdino et pario stratum lapide depositi erant: quod mira varietate pictura decorabat. Bibebant autem qui invitati erant. aureis poculis: et alijs atque alijs vasibus cibi inferebant. Vinum quoque et magnificentia regia dignum erat habundans et precipuum ponebatur: nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum: sed sic rex statuerat preponens mensis singulos de principibus suis: ut sumeret unusquisque quod vellet. Casti quoque regina fecit convivium feminarum in palacio ubi rex assuerus manere consueverat. Itaque die septimo cum rex esset hilarior et potum nimiam potionem incaluisse mero: precepit naumam et bazatha et arbona et gabaatha et abgatha et zarath et carchas septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. ut introducerent vasti reginam coram rege: posito super caput eius diademate: ut ostenderet cunctis populis et principibus eius pulcritudinem. Erat enim pulchra valde. Que reversa et ad regis imperium quod per eunuchos mandaverat venire processit. Cum iratus rex et nimio furore successus. interrogavit

sapientes qui ex more regio semp ei adhe-
rebant et illoz faciebat cuncta p̄silio. scien-
ciū leges ac iura maioꝝ: erāt aut̄ primī et
primī charsenā et zethar et admatha et
tharsis et mares et marsana et mamucha se-
ptem duces p̄sarū atq; metoꝝ. q̄ videbant
faciem regis et primī post euz residere soli-
ti erāt: cui sentēcie vasthi regina subiace-
ret que assueri regis impiū quod p̄ eunu-
chos mābauerat: facere nolūisset. Respon-
ditq; mamucha audiente rege atq; princī-
pibz. Nō solū regē lesit regina vasthi. s; oēs
p̄p̄los et principes q̄ sunt in cūctis puīcijs
regis assueri. Egrediet̄ em̄ sermo regie ad
om̄es mulieres ut p̄tēnāt viros suos et di-
cāt. Rex assueri iussit ut regia vasthi inē-
ret ad euz. et illa noluit: atq; hoc exemplo
om̄es principū p̄iuges p̄sarum atq; metoꝝ
rum parūpēdent imperia maritoꝝ. Et n̄ re-
gis iusta est indignatō. Si tibi placet egre-
diat̄ edictū a facie tua. et scribat̄ iuxta le-
gem p̄sarū atq; metoꝝ quā p̄teriri illicitū
ē: ut neq; ultra vasthi ingrediat̄ ad regē
sed regnū illius altera q̄ melior est illa ac-
cipiat. Et hoc in om̄e qd̄ latissimū est puī-
ciarū tuaz diuulget̄ impiū: et cuncte vxo-
res taz maioꝝ q̄ minoꝝ deferant maritis
suis honore. Placuit p̄siliū ei regi et prin-
cipibz: fecitq; iuxta p̄siliū mamucha et mi-
sit epl̄as ad vniuersas puīcias regni sui:
ut queq; gens audire et legere poterat di-
uersis linguis et l̄ris. esse viros p̄cīpes ac
maiores in domibz suis. et hoc p̄ cūctos po-
pulos diuulgari.

Capituluꝝ. II.

Nis itaq; gestis postq̄ regis assueri
idignatō deferbuerat. recordata ē
vasthi que feciss; v̄l que passa eēt.
dixerūtq; pueri regis ac ministri eius. Que-
rant̄ regi puelle virgīes ac speciose. et mī-
tant̄ qui cōsiderent p̄ vniuersas puīcias
puellas speciosas et virgīes: et adducāt eas
ad ciuitatē susan. et trabāt in domū femi-
arū sub manu egei eunuchi q̄ est prepositus
custos mulierū regiarū: et accipiat̄ mūdūz
muliebrē et cetera ad vsus necessaria. Et q̄-
cūq; inter oēs oculis regis placuerit: ipsa
regnet p̄ vasthi. Placuit sermo regi: et ita
ut suggesserāt iussit fieri. Erat vir iudeus in
suis ciuitate vocabulo mardocheus fili-
i air filij semei. filij cis. d̄ stirpe iemini. qui
translatus fuerat de hierusalem. eo tēpore

quo iechoniam regem iuda nabuchodonosoꝝ
rex babilonis transtulerat: qui fuit nu-
trici filie f̄ris sui edisse q̄ altero noīe voca-
bat̄ hester. et vtrūq; parentē amiserat. pul-
cra nimis et decora facie. Mortuisq; p̄re ei
ac matre mardocheus sibi eā adoptauit in
filiā. Cūq; p̄crebuis̄ regis impiū. et iuxta
mandatū illius multe pulcre virgīes ab-
ducerētur susan et egeo traherēt eunuchos:
hester q̄ inter ceteras puellas ei tradita ē.
ut seruaretur in numero seminarūz. Que
placuit ei et inuenit grām in p̄spectu illi.
Et p̄cepit eunuchos ut acceleraret mūdū
muliebrē et traheret ei p̄tes suas. et septēz
puellas speciosissimas de domo regis: et tā
ipsam q̄ pedissequas eius ornaret atq; ex-
coleret. Que noluit ei idicare ei ip̄līm et pa-
triā suā. Mardocheus em̄ p̄ceperat ei ut de
hac re oīno reticeret. q̄ deambulabat quoti-
dīe ante vestibulū domus in qua electe vir-
gīes seruabant̄: curam agens salutis he-
ster. et scire volens quid ei accideret. Cū aut̄
venisset tēpus singularum p̄ ordinem pu-
ellarūz ut intrarent ad regē. expletis oībz
que ad cultum muliebrēz pertinebant mē-
sis duodecim vertebat̄. ita dumtaxat ut
sex menses oleo vngerent̄ mirtino. et alijs
sex quibusdam pigmētis et aromatibz vte-
rentur. Ingredientesq; ad regē. quicquid
postulassent ad ornatū p̄tinēs accipiebāt
et ut eis placuerat cōposite de triclinio fe-
minaꝝ ad regis cubiculū transiebāt. Et q̄
intrauerat vesp̄e egrediebatur mane: atq;
inde in secundas edes deducebantur que
sub manu sasagazi eunuchi erant. qui con-
cubinīs regis p̄sidebat: nec habebat pote-
statem ad regem ultra redeundi nisi volu-
isset rex. et eam venire iussisset ex nomine.
Euoluto autem tempore p̄ ordinem: insta-
bat dies q̄ hester filia abiabel fratris mar-
dochei. quā sibi adoptauerat in filiā. debe-
ret intrare ad regem. Que nō quesituit mu-
liebrē cultū: sed quecunq; voluit egenus eu-
nuchus custos virginū. hec ei ad ornatū de-
dit. Erat ei formosa valde et incredibili pul-
critudine: oīm oculis gratiosa et amabilis
videbat̄. Ducta est itaq; ad cubiculum re-
gis assueri mēse decimo q̄ vocat̄ thebeth.
septimo āno regni eius: et adamauit eam
rex plusq; oēs mulieres: habuitq; grām et
misericordiā coram eo sup̄ oēs mulieres:

et posuit diadema regni in capite eius: fecitque eam regnare in loco vasthi. Et iussit conuiuia preparari per magnificum cunctis principibus et seruis suis. per coniunctionem et nuptiis hester. Et dedit requiem universis puinciis ac dona largitus est iuxta magnificentiam principalem. Cumque et secundo quererentur virgines. et congregarentur. mardocheus manebat ad ianuam regis: necdum periderat hester patriam et populum suum: iuxta mandatum eius. Quicquid ei ille precipiebat observabat hester et ita cuncta faciebat ut eo tempore solita erat quo eam puella nutrebat. Eo igitur tempore quo mardocheus ad regis ianuam morabatur. irati sunt bagathan et thares duo eunuchi regis qui ianitores erant et in primo palatii limine residebant: volueruntque insurgere in regem et occidere eum. Quod mardocheum non latuit. Statimque nunciavit regine hester: et illa regi ex nomine mardochei qui ad se rem attulerat. Quersitum est et inventum: et appensus est uterque eorum in patibulo. Et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut per vitam suam aliquid repensaret ei. Mandatumque est historiis et annalibus traditum coram rege.

Capitulum.

.III.

Post hec rex assuerus exaltauit aman filium amabathi qui erat de stirpe agag. et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. Cunctique servi regis qui in foribus palatii versabantur flectebant genua: et adorabant aman. Sic enim preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu: neque adorabat eum. Cui dixerunt pueri regis qui ad fores palatii residebant. Cur propter ceteros non observas mandata regis? Cumque hoc crebrius dicerent. et ille nollet audire: nunciaverunt aman scire cupientes ut persequeretur in sententia: dixerat enim eis se esse iudeum. Quod cum audisset aman. et expromendo perbasset quod mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret iratus est valde: et per nihil duxit in unum mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset gentis iudee: magisque voluit omnes iudeorum qui erant in regno assueri perdere nationem. Mense primo cuius vocabulum est nisan: anno duodecimo regni assueri missa est sors in urnam. qui hebraice dicitur phuz coram aman quo die et quo mense gens iudeorum deberet interfici: et exi-

uit mensis duodecimus qui vocatur adar. Dixitque aman regi assuero. Est populus per omnes puincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus. novis vestibus legibus et ceremoniis. insuper et regis scita preternens: et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolensat per licentiam. Si tibi placet decerne ut peat: et decem milia talentorum appendam archariis gaze tue. Tulit ergo rex anulum qui utebatur de manu sua: et dedit eum aman filio amabathi de progenie agag hosti iudeorum: dixitque ad eum. Argentum quod tu polliceris tuum sit: de populo age quod tibi placet. Locati sunt scribe regis mense primo nisan terciadecima die eiusdem mensis: et scriptum est ut iussit aman ab omnes satrapas regis et iudices puinciarum diversarumque gentium. ut quicquid gens legere poterat et audire. per varietatem linguarum ex nomine regis assueri: et littere sigillate ipsius anulo misse sunt per cursores regis ad universas puincias. ut occiderent atque deleverent omnes iudeos a puero usque ad senem pueros et mulieres. uno die hoc est tercodecimo mensis duodecimi qui vocatur adar: et bona eorum diriperent. Summa autem epistolae hec fuit: ut omnes puencie scirent et parerent se ad predictam diem. Festinabant cursores qui missi erant regis impium explere. Statimque in susis pependit edictum: rege et aman celebrante conviviis. et cunctis iudeis qui erant in urbe fletibus. Ca. III.

Que cum audisset mardocheus scivit vestimenta sua: et indutus est sacco. spargens cinerem capiti: et in platea medie civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui: et hoc eiulatu usque ad fores palatii gradiebatur. Non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare. In omnibus quoque puenciis opibus ac locis ad quod credula regis dogma puenerat. planctus ingens erat apud iudeos. ieiunium. ululatus. et fletus: sacco et cinere multis prostratu utentibus. Ingressi autem sunt puella hester et eunuchi: nunciaveruntque ei. Quod audiens consternata est: et vestem misit ut ablato sacco indueret eam. Quam accipere noluit. Accitoque athach eunucho quem rex ministrum ei dederat: precepit ut iret ad mardocheum et disceret ab eo cur hec faceret. Egressusque athach iuit ad mardocheum: et invenit eum stantem in

platea ciuitatis ante hostiū palaciū. Qui indicauit ei omnia q̄ acciderāt. quō aman pmisisset ut in thesauros regis p̄ iudeorū nece inferret argentū: exemplarq; edicti qd̄ pendebat in susis dedit ei ut regine ostēderet: et moneret eaz ut intraret ad regez. et deprecaret eū p̄ ip̄lo suo. Regress⁹ athach nūciauit hester omnia q̄ mardocheus dixerat. Que rēdit ei: et iussit ut diceret mardocheo. Omnes serui regis et cūctē q̄ sub dīctōe eius sūt norunt pūcie. quod siue vir siue mulier nō vocatus interius atriū regis intrauerit. absq; vlla cūctatōe statim interficiat. nisi forte rex aureā v̄gā ad eū tēderit. p̄ signo clemēcie. atz ita possit viuere. Ego igit̄ quō ad regē intrare potero: que triginta iaz dieb; nō sū vocata ad eū? Qd̄ cū audisset mardocheus rursuz mandauit hester dicēs. Ne putes qd̄ aīam tuā tātum liberes: q; i domo regis es p̄ cūctis iudeis. Si em̄ nūc sic silueris p̄ aliam occasionem liberabū ē iudei: et tu et dom⁹ p̄ris tui pibitis. Et q̄s nouit utz idcirco ad regnū ueneris: ut in tali tpe pareris? Rursuzq; hester hec mardocheo uerba mādauit. Uade et congrega omnes iudeos quos in susis repereris: et orate p̄ me. Nō comedetis et non bibatis trib; dieb; et trib; noctib;. et ego cum acillul̄ meis similiter ieiunabo: et tūc igrediar ad regē p̄tra legē faciēs non vocata. trabēsque me mortis et piculo. Fuit itaq; mardocheus et fecit oīa que hester p̄cepit.

Capitulum .V.

Die autē tercio induta est hester regalib; vestimentis: et stetit in atrio domus regie quod erat interius p̄tra basilicaz regis. Et ille sedebat sup solū suū in p̄sistorio palaciū p̄tra ostiū domus. Cūq; uidisset hester reginā stantē placuit oculis eius: et extendit p̄tra eā vīgaz aureā quā tenebat manu. Que accedēs osculata est sūmitatē virge eius: dixitq; ad eā rex. Quid vis hester regina? Que est peticio tua? Etiam si dimidiāz p̄tē regni petieris dabit tibi. At illa rēdit. Si regi placet obsecro ut venias ad me hodie et aman tecū ad puuiū quod paui. Statimq; rex. vocatē iqt cito aman ut hester obediat uoluntati. Venerūt itaq; rex et aman ad puuiū qd̄ eis regina paauerat. Dixitq; ei rex postq; uinū biberat habūdanter. Quid pe-

tis ut detur tibi et p̄ qua re postulas? Sciam si dimidiāz p̄tē regni mei petieris: impetrabis. Cui respōdit hester. Peticio mea et p̄ces sūt iste. Si inueni in p̄spectu regis gratiam. etsi regi placet ut det mihi qd̄ postulo et meā impleat petitiōnem: veniat rex et aman ad puuiū quod paraui eis: et cras aperiam regi voluntatē meā. Egressus est itaq; illo die aman letus et alacer. Cūq; uidisset mardocheū sedentē ante fores palaciū. et nō solū nō assurrexisse sibi sed nec motū quidem de loco sessionis sue. indignat⁹ ē valde: et dissimulata ira reuersus i domū suam conuocauit ad se amicos suos et zares uxorem suā: et exposuit illis magnitudinē diuiciarū suarū filiorūq; turbaz: et quanta eū gloria sup omēs principes et seruos suos rex eleuass; . Et post hec ait. Regina q̄ hester nullū aliū vocauit ad puuiū cū rege p̄ter me: apud quā etiam cras cū rege pransurus sum. Et cum hec omnia habēā nihil me habere puto quādiū uidero mardocheū iudeū sedentē ante fores regias. Responderūtq; ei zares uxor ei⁹: et ceteri amici. Iube pari excelsam trabē habentem altitudinis quinquaginta cubitos: et dic mane regi ut appendat sup eaz mardocheus: et sic ibis cū rege letus ad puuiū. Placuit ei p̄siliū: et iussit excelsam p̄parari crucez.

Capitulum .VI.

Noctē illam duxit rex insomne: iussitq; sibi afferri historias et ānales priorū tēporū. Que cū illo presente legerētur: ventum est ad illum locum ubi scriptum erat quomodo nūciaisset mardocheus insidias bagathan et thares eunuchorū. regē assuerū iugulare cupiētū. Qd̄ cū audisset rex ait. Quid p̄ hac fide honoris ac p̄mij mardocheus p̄secutus ē? Dixerūt ei serui illius ac ministri. Nihil omīno mercedis accepit. Statimq; rex. q̄s est inquit in atrio? Aman q̄ppe interius atriu dom⁹ regie intrauerat. ut suggereret regi et iuberet mardocheū affigi patibulo qd̄ ei fuerat p̄patū. Rēderūt pueri. Aman stat in atrio. Dixitq; rex. Ingrediat. Cūq; ess; ingressus ait illi. Quid debet fieri viro quē rex honorare desiderat? Cogitās at̄ i corde suo aman et reputās qd̄ nullū aliū rex nisi se vellet honorare. rēdit hō quē rex honorare cupit debz idui vestib; rēgis et i poni sup

equum qui de sella regis est. et accipe regiū diadema sup caput suum: et primus de regis principibz ac tyrannis teneat equū ei? et p plateaz ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabit quēcūqz rex voluerit honorare. Dixitqz ei rex. festina et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatij. Caue ne quicqz de hijs que locutus es ptermittas. Tulit itaqz aman stolā et equū: indutusqz mardocheū in platea ciuitatis et impositū equo pcedebat atqz clamabat. Hoc honore p dignus ē quēcūqz rex voluerit honorare. Reuersusqz ē mardocheus ad ianuā palatij: et aman festinauit ire i domū suā lugēs. et opto capite: narrauitqz zares uxori sue et amicis omnia que euenissent sibi. Cui rñderūt sapientes quos habebat i psilio et vxor ei? Si de semine iudeoz ē mardocheus ante quē cadere cepisti. non ei poteris resistere: sed cades in pspectu eius. Abhuc illis loquentibz venerunt eunuchi regis: et cito eū ad puuiū quod regina pauerat p gere compulerunt.

Capitulum

.VII.

Intrauit itaqz rex et aman ut biberent cū regina. Dixitqz ei rex etiā secunda die postqz vino icaluera. Que est petitō tua hester ut detur tibi: et qd vis fieri. Et iāsi dimidiā pte regni mei petieris ipetrabis. Ad quē illa rñdit. Si inueni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placet: dona mihi aniaz meaz p qua rogo. et pplm meū p quo obsecro. Traditi em sumus ego et pplus meus ut cōteramur. i u gulemur et peamus. Atqz utinā in seruos et famulas venderemur essz tolerabile malū et gemens tacerem: uūc aut hostis nr ē cuius crudelitas redundat in regē. Rñdēs qz rex assuerus ait. Quis est iste et cui? potēcie. ut hec audiat facere. Dixitqz hester. hostis et inimicus nr pessim? iste ē aman. Quod ille audiens ilico obstupuit: vultuz regis et regine ferre nō sustinēs. Rex autē surrexit iratus: et de loco puuij intrauit i ortū arboribz cōsitū. Aman qz surrexit ut rogaret hester reginā p aia sua: intellexit em a rege patū sibi maluz. Qui cū reuers? esset de orto nemoribz psito. et intrasset conuiuij locū repit aman sup lectum corruisse in quo iacebat hester: et ait. Ecclā reginam

vult opprimere me pnte i domo mea. Necbū verbū d ore regis exierat: et statim ope ruerūt faciē eius. Dixitqz arbona vnus d eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignū qd pauerat mardocheo q locut? ē p rege stat i domo aman habens altitudinis quiquagita cubitos. Cui dixit rex. Appēdite eū in eo. Suspēsus ē itaqz aman in patibulo quod parauerat mardocheo: et regis ira requieuit.

Capitulum

.VIII.

De illo tēdit rex assuerus hester regine domuz aman aduersarij iudeoz: et mardocheus ingressus est ante faciē regis. Confessa est em ei hester. quod esset patruus suus. Tulitqz rex anulū quē ab aman recipi iusserat et tradidit mardocheo. Hester autem constituit mardocheū sup domum suaz. Nec hijs contenta pcidit ad pedes regis: fleuitqz et locuta ad eū orauit ut maliciā aman agagite et machinatōnes eius pessimas quas excogitauerat ptra iudeos. iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrū aureū pndit manu: quo signū clemētie monstrabat. Illaqz psurgens stetit an eū: et ait. Si placz regi et si inueni gratiaz in oculis eius et tepcatō mea nō ei videt esse cōtraria: obsecro ut nouis eplis: veteres aman lre isidiato ris et hostis iudeoz: qbz eos i cūctis regis puincijs pīre pcepat corrigā. Quō ei potero sustinere necē et interfecōez ppli mei? Respōditqz rex assuer? hester regie et mardocheo iudeo. Domū aman pcessi hester et ipsum iussi affigi cruci: qz ausus ē manum mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet ex regis noīne: signantes lras anulo meo. Nec em psuetudo erat: ut eplis q ex regis nomie mittebant et illius anulo signate erāt nemo auderet ptradice re. Accitūqz scribis et librarijs regis. erat aut tpus terciij mensis q appellat siban: vicesima et tertia illi? die scripte sunt epistole ut mardocheus voluerat ad iudeos et ad pīcipes. pcuratoresqz et iudices. q cētū vigintiseptem puincijs ab india vsqz ethiopiā psidebant: puincie atqz puincie. pplo et pplō. iuxta linguas et litteras suas: et iudeis put legere poterāt et audire. Ipeqz eple que ex regis nomie mittebantur anulo illius obsignate sūt et misse p veredarios: q

p omnes puincias discurretes: veteres lras
nouis nuncijs puenirent. Quibus impauit
rex. ut puenirent iudeos p singlas ciuita-
tes. et in unū pcepit pgregari. ut starent
p aiabo suis: et omnes inimicos suos cū pu-
gibz ac liberis: et vniuersis domibz interfici-
cerent atqz delerent. Et pstituta est p oēs
puincias vna vlconis dies. id est terciade-
cima die mēsis duodecimi adar. Summaqz
epistole fuit hec ut in oibz terris ac pplis q
regis assueri subiacebant impio: notū fie-
ret patos eē iudeos ad capiendā vindictā
de hostibz suis. Egressiqz sunt veredarij ce-
leres nuncios pferentes: et edictū regis pe-
pendit i susis. Mardocheus autē d palatū
et d ppectu regis egrediēs fulgebat vesti-
bus regijs iacinctinis videlicet et aerinis co-
ronā aureā portās capite et amictū serico
pallio atqz purpureo. Omisqz ciuitas ex-
ultauit atqz letata est. Iudeis at noua lux
oriri visa ē: gaudiū. honor et tripudiū. A-
pud omnes plos vrbes atqz puicias qcuqz
regis pcepta veniebāt. mira exultatō epu-
le atqz puuia et festus dies: intm ut vlti-
ri plures gētis et secte eoz religioni et ce-
remonijs iungerēt. Grandis em cūctos iu-
daici nomis terror inuaserat.

Capitulum.

.IX.

Igitur duodecimi mēsis quē adar
vocari ante iā diximus. terciade-
cima die qn cūctis iudeis interfectō
pabāt et hostes eoz inhiabant sanguini.
versa vice iudei supiores eē ceperūt: et se de
aduersarijs vindicare. Congregatiqz sunt
per singulas ciuitates. et opida et loca. ut
extēderent manū ptra inimicos et persecu-
tores suos. Nullusqz ausus est resistere eo-
q omnes plos magnitudinis eoz formido
penetraret. Nam et puiciay iudices duces
et pcuratores. omisqz dignitas q singul lo-
cis et opibz pperat. extollebāt iudeos timo-
re mardochei: quē pncipē eē palacij et plu-
rimū posse cognouerāt. Fama qz nois ei
crescebat quottidie: et p cūctoꝝ ora volita-
bat. Itaqz pcussē iudei iimicos suos pla-
ga magna et occidē eos. redētes eis qd
sibi pauerāt facere: intm ut etiam in susis
qngētos viros interficerent. extra decē fi-
lios aman agagite hostis iudeoz. Quozuz
ista sūt noia: pharsandatha et delphon et
esphata et phorata et adalia et aridatha

et ephermescha. arisai et aridai et vaifatha.
Quos cum occidissent pbas de substantijs
eoz tāgere noluerunt. Statimqz numerus
eoz qui occisi erant in susis ad regez rela-
tus est. Qui dixit regine. In vrbe susis in-
terfecerunt iudei quingentos viros et ali-
os decē filios aman: quantā putas eos ex-
ercere cedem in vniuersis puincijs? Quid
ultra postulas: et quid vis ut fieri iubeas?
Cui illa respondit. Si regi placet de p-
testas iudeis. ut sicut fecerunt hodie in su-
sis sic et crās faciant: et decem filij aman
in patibulis suspendantur. Precepit rex
ut ita fieret. Statimqz in susis pependit
edictū: et decem filij aman suspensi sūt. Eo-
gregatis iudeis quartadecima die mēsis
adar interfecti sunt in susis trecenti viri:
nec eorum ab illis direpta substācia est: s-
et p omes puicias q dicōni regis subiace-
bāt p aiabo suis steterunt iudei. iterfectis
hostibz ac psecutoribz suis: intm ut septu-
agtiatūqz milia occisoz implerēt et nul-
lus de substācijs eoz quicq ptingeret. Di-
es at terciusdecim mēsis adar vnus apud
oēs interfectōis fuit: et qrtadecia die cede-
re desierūt quē pstituerūt eē solennē: ut in
eo omi tpe deinceps vacarent epulis gau-
dio atqz puuijs. At hī q in vrbe susis ce-
dem exercuerant terciodecimo et qrtadeci-
ma die eiusdem mēsis i cete versati sunt:
decimoqnto at die pcutere desierūt. Et idcir-
co eūde diē pstituerūt solennē epulay atqz
leticie. Hī vero iudei qui i opidis nō mu-
ratis ac villis morabāt. qrtūdecimū diem
mēsis adar puuior et gaudiū decreuerūt:
ita ut exultāt i eo et mittāt sibi mutuo p-
tes epulay et ciboz. Scripsit itqz mardo-
che omia hec. et lris pphensa misit ad iu-
deos qui in omnibus regis puincijs mora-
bant: tā i vicino positīs q pcul: ut qrtāde-
cimā et quintadecimā diē mēsis adar p
festis suscipent. et reuertente semp anno so-
lenni honore celebrarēt: qz i ipis diebz se-
vlti sūt iudei de inimicis suis et luctus atqz
tristitia i hilaritatē gaudiūqz cōuersi sūt:
essentqz dies isti epularū atqz leticie. et mit-
terēt sibi inuicē ciboz ptes: et pauperibus
munuscula largirēt. Susceperūtqz iudei.
i solennē ritū cūcta que eo tpe facere cepe-
rāt: et q mardoche lris faciēda mandaue-
rat. Aman ei fili? amabathi stirpis agag

hostis et aduersarius iudeorum cogitauit contra eos malum. ut occideret illos atque dele-
ret: et misit phur quod nostra lingua verti-
tur in sorte: et postea ingressa est hester ad
regem obsecrans ut conatus eius legis re-
gis irriti fierent: et malum quod contra iudeos
cogitauerat reuertere in caput eius. Deni-
que et ipsum et filios eius affixerunt cruci: at-
que ex illo tempore dies isti appellati sunt phu-
rim id est sortium: eorum phur id est fors in ur-
nam missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt
epistole id est libri huius volumine continen-
tur: queque sustinuerunt etque deinceps imuta-
ta sint. susceperunt iudei super se et seminem suum.
et super cunctos qui religioni eorum voluerint co-
pulari: ut nulli liceat duos hos dies absque
solennitate transigere quos scriptura testa-
tur: et cetera expetunt tempora annis sibi
iugiter succedentibus. Isti sunt dies quos nul-
la unquam deleuit obliuio. et per singulas gene-
rationes cuncte in toto orbe puencie celebra-
bunt: nec est ulla ciuitas in qua dies phu-
rim id est sortium non obseruentur a iudeis et ab
eorum progenie que hijs ceremonijs obligata est.
Scripseruntque hester regina filia abiahel et
mardocheus iudeus etiam secundam epistolam:
ut omni studio dies ista solennis sanctiretur in
posterum. Et miserunt ad omnes iudeos qui
in centumviginti septem puincijs regis as-
sueri versabantur. ut haberent pacem et susci-
perent veritatem. obseruantes dies sortium:
et suo tempore cum gaudio celebrarent: sicut consti-
tuerat mardocheus et hester. Et illi obser-
uanda susceperunt a se et a semine suo ie-
iunia. atque clamores et sortium dies: et omnia
que libri huius qui vocatur hester historia con-
tinetur.

Capitulum .X.

Rex vero assuerus omnem terram et
cunctas maris insulas fecit tributa-
rias: cuius fortitudo et imperium
et dignitas atque sublimitas que exaltauit mar-
docheum scripta sunt in libris medorum atque persarum:
et quomodo mardocheus iudaici generis sanctus
a rege assuero fuerit et magnus apud iudeos.
et acceptabilis plebi fratrum suorum: que-
rens bona populo suo et loquens ea que ad
pacem seminis sui pertinerent. Que habentur
in hebreo plena fide expressi: hec autem que se-
quuntur scripta reperiuntur in editione vulgata que greco-
rum lingua et legis continetur: et interim potest finem

libri hoc capitulum ferebat. quod iuxta consue-
tudinem nostram obelo id est verum prenotauimus.
Dixitque mardocheus. A deo facta sunt
ista. Recordatus sum somnii quod videram hec
eadem significantis: nec eorum quicquam irritum
fuit. Paruus fons qui creuit in fluvium et in
lucem solemque conuersus est et in aquas
plurimas reduxit. hester est: quare rex ac-
cepit uxorem et voluit esse reginam. Duo autem
dracones: ego sum et aman. Gentes que pue-
nerant hijs sunt qui conati sunt delere no-
men iudeorum. Gens autem mea israel est que cla-
mauit ad dominum: et saluum fecit dominus
populum suum. liberauitque nos ab omnibus
malis et fecit signa magna atque portenta in-
ter gentes: et duas sortes esse precepit. unam po-
puli dei et alteram cunctarum gentium. Venit
que utraqque fors in statutum ex illo iam tempore
coram deo vniuersis gentibus et recordatus est
dominus populi sui: ac misertus hereditatis
sue. Et obseruabuntur dies isti in mense
adar quartadecima et quintadecima die eiusdem
mensis: cum omni studio et gaudio in unum
ectum populi congregati in cunctas deinceps
generationes populi israel.

Capitulum

.XI.

Anno quarto regnantis ptolomeo
et cleopatra attulerunt dositheus
qui se sacerdotem et leuitici gene-
ris ferebat. et ptolomeus filius eius hanc
epistolam phurim: quam dixerunt interp-
tatum esse lisimachum ptolomei filium in
hierusalem. Hoc quoque principium erat in
editione vulgata: quod nec in hebreo nec
apud ullum fertur interpretum. Anno se-
cundo regnante artaxerxe maximo. pri-
ma die mensis nisan: vidit somnium mar-
docheus filius iaberi filij semei. filij cis de
tribu beniamin. homo iudeus qui habita-
bat in urbe susis: vir magnus et inter pri-
mos aule regie. Erat autem de eo numero
captiuorum quos transtulerat nabuchodonosor rex
babylonis de hierusalem cum ieco-
nia rege iuda et hoc eius somnium fuit. Ap-
paruerunt voces et tumultus tonitrua et ter-
remotus et conturbatio super terram: et ecce
duo dracones magni paratique contra se in
plium: ad quorum clamorem cuncte concitate
sunt nationes. ut pugnarent contra gentem
iustorum. Fuitque dies illa tenebrarum et

discriminis. tribulationis et angustie. et igitur
formido super terram. Conturbataque est gens iu-
storum timendum mala sua et preparata ad mor-
tem. Clamaueruntque ad deum: et illis vociferanti-
bus fons pius creuit in fluuium maximum.
et in aquas plurimas redundauit. Lux et
sol ortus est et humiles exaltati sunt. et deu-
rauerunt inclitos. Quod cum vidisset mardo-
cheus et surrexisset de stratu. cogitabat. quod
deus facere vellet. et fixum habebat in animo
scire cupiens: quid significaret somnium.

Capitulum.

XII.

Morabatur autem eo tempore in aula
regis. cum bagatha et thara eunu-
chis regis qui ianitores erant pa-
lacij. Cumque intellexisset cogitationes eorum
et curas diligentius preuidisset didicit quod
conarentur in regem artaxerxen manus
mittere: et nunciauit super eo regi. Qui de-
utroque habita questione. confessos iussit du-
ci ad mortem. Rex autem quod gestum erat:
scripsit in commentariis. Sed et mardoche-
us rei memoriam litteris tradidit. Precepit-
que ei rex ut in aula palacij moraretur. datis
ei per delationem muneribus. Aman vero filius
amabathi bugeus erat gloriosissimus co-
raz rege: et voluit nocere mardocheo et po-
pulo eius per duobus eunuchis regis qui fu-
erant interfecti. Ducusque phemi. Que se-
cundum in eo loco posita erant ubi scriptum est
in volumine et diripuerunt bona vel substantias
eorum. Que in sola vulgata editione
reperimur. Epistole autem hoc exemplar fuit.

Capitulum.

XIII.

Rex maximus artaxerxes ab india
usque ethiopiam centumvigintise-
ptem provinciarum principibus et
ducibus. qui eius imperio subiecti sunt sa-
lutem cum plurimis gentibus imperarem. et
vniuersum orbem mee dominationi subiugasset: vo-
lui nequaquam abuti potentie magnitudine. sed
clementia et lenitate gubernare subiectos:
ut absque ullo terrore vitam silentio transige-
rent: optata cunctis mortalibus pace frueren-
tur. Querente autem me a consiliariis meis quomodo
posset hoc impleri: vnus qui sapien-
cia et vite ceteros precellebat. et erat princeps regem
secundum aman nomine. indicauit mihi in to-
to orbe terrarum populum esse dispositum qui no-
uis uteretur legibus: et contra omnium gentium
consuetudinem faciens. regum iussa pretemneret:

et vniuersarum concordiam nationum sua dis-
sensione violaret. Quod cum didicissemus
videntes vnam gentem rebellem aduersus
omne hominum genus pueris uti legibus
nostrisque iussionibus contraire. et turbare
subiectarum nobis provinciarum pacem
atque concordiam: iussimus ut quoscunque a-
man qui omnibus puicis prepositus est et secundum
a rege. et quem patris loco colimus monstra-
uerit. cum coniugibus ac liberis deleantur ab
inimicis suis nullusque eorum misereatur. Quare
tridecima die duodecimo mensis adar anni pre-
sentis: ut ne pharii homines vno die ad in-
feros descendentes: reddant impio nostro
pacem quam turbauerant. Ducusque exem-
plar epistole. Que secum post eum locum scripta
repperi ubi legitur. pergesque mardocheus fecit
omnia que ei mandauerat hester: nec tamen
habent in hebraico et apud nullum penitus fe-
runt interpretum. Mardocheus autem depre-
catus est dominum: memor omnium operum eius et
dixit. Domine domine rex omnipotens. in dico-
ne enim tua cuncta sunt posita: et non est qui
possit tue resistere voluntati. si decreueris
saluare israel. Tu fecisti celum et terram et quic-
quid celi ambitu pertinet dominus omnium
es: nec est qui resistat maiestati tue. Cuncta
nostri et scis quia non per superbiam et contumeliam et
aliquam glorie cupiditatem fecerim hoc. ut non a-
dorarum aman superbissimum: libenter enim per
salute israel etiam vestigia pedum eius deoscula-
ri paratus essem: sed timui ne honorem dei
mei transferrem ad hominem. et ne quicquam a-
dorarum excepto deo meo. Et nunc domine rex
deus abraam miserere populo tuo: qui volunt nos
inimici nostri perdere et hereditatem tuam delere.
Ne despicias partem tuam quam redemisti de egi-
pto. Exaudi deprecationem meam et propiti-
us esto sorti et funiculo tuo: et perverte luctum nostrum in
gaudium ut viuentes laudemus nomen tuum domine:
et ne claudas ora te canentium. Omnis quippe
israel pari mente et obsecratione clamauit ad do-
minum: eorumque eis certa mors impenderet.

Capitulum.

XIII.

Hester quoque regina confugit ad do-
minum pauens periculum quod
imminebat. Cumque deposuisset ve-
stes regias. fletibus et luctu apta indume-
ta suscepit: et pro vngentis varijs cinere
et stercore impleuit caput. et corpus suum
humiliauit ieiunijs: omniaque loca in quibus ante

letari consueuerat criniū laceratōe cōple-
uit. Et deprecabatur dominum deum isrl' di-
cens. domine mi qui rex noster es sol' ad-
iuua me solitaria: et cuius pter te null' au-
xiliator est ali'. Periculū meū in manib'
meis est. Audiui a patre meo quod tu do-
mine tulisses isrl' de cūctis gentib' et ptes
nostros ex omnib' retrō maiorib' suis. ut
possideres hereditatē sempiternā: fecisti q'
eis sicut locutus es. Peccauim' in conspe-
ctu tuo: et idcirco tradidisti nos ī man' in-
micoꝝ nostꝝ. Coluimus em̄ deos eozū.
Iustus es domine. Et nūc nō eis sufficit qd'
durissima nos opprimūt seruitute: sed ro-
bur manuū suaz ydoloꝝ potēcie deputan-
tes volunt tua mutare promissa. et delere
hereditatē tuam: et claudere ora laudanti-
um te. atq; extinguere gloriāz tēpli et alta-
ris tui: ut aperiāt ora gētiū et laudēt ydo-
loꝝ fortitudinē: et p̄dicēt carnalem regem
ī sempiternū. Ne trabas dñe sceptrū tuuz
hīs q' nō sūt. ne rideant ad ruina nraz: s'
puerte p̄siliū eoz sup eos: et eū q' in nos ce-
pit seruire disperde. Memento dñe et oñde
te nobis ī tēpore tribulatōis nre: et da mi-
hi fiduciā dñe rex deoz et vniuerse potesta-
tis: tribue sermonem p̄positū ī ore meo in
p̄spectu leonis. et transfer cor illi' ī odium
hostis nostri: ut et ipse peat et ceteri q' ei p̄-
sentiūt. Nos autē libera ī manu tua: et ad-
iuua me nullū aliū auxiliū hñtē nisi te do-
mine. q' habes oīm scienciā. et nosti q' odes-
rim gloriā iniquoz: et detester cubile icircū-
cisoꝝ et om̄is alienigene. Tu scis infirmi-
tatē et necessitatē meā qd' abominer signū
supbie. et glorie mee qd' ē sup caput meuz ī
dieb' oñtatōis mee: et detester illud quasi
pannū mēstruate et nō portem ī dieb' silēcij
mei: et qd' nō p̄mederi ī mēsa aman. nec mihi
placuerit p̄uiuiū regis. et nō biberi vinū li-
baminū et nūq' locuta sit ancilla tua ex q'
huc translata sū vsq; in p̄ntez diē. nisi ī te
dñe de' abrahā. De' fortis sup oēs exaudi
vocē eoz q' nullāz aliā spez habēt et libera
nos d' manu iniquorum: et erue me a timore
meo. Nec q' addita reperi in editōne vul-
gata.

Capitulum .XV.

Et mādauit ei (haut dubium q' he-
ster) mazdoche. ut grederet ad re-
gē ut rogaret p' p̄lo suo et p' patria
sua. Memorare iquit dierum humilitatis

tue. quō nutrita sis ī māu mea: q'a aman-
scōus a rege locut' ē p̄ nos ī mortez: et tu
iuoca dñm et loq're regi p' nob'. et libera nos
de morte. Necū et ista q' subdita sūt ī editōne
vulgata reperi. Die autem tercio depo-
suit vestimenta ornatus sui: et circūdata ē
gloria sua. Cūq; regio fulgeret habitu et i-
uocasset om̄iūz rectorē et saluatorē deū: as-
sumpsit duas famulas. et sup vnāz quidē i-
nitebat' quasi p' delicis. et nimia teneritu-
dine corpus suum ferre nō sustinens: alte-
ra autē famularū sequebat' domināz deflu-
encia in humū indumenta sustētās. Ipsa
autē roseo colore vultū pfusa. et gratis ac-
nitētib' oculis tristē celabat animū. et ni-
mio timore p̄tractum. Ingressa igitur cū-
cta p' ordinem ostia stetit p̄tra regē ubi il-
le residebat sup soliu regni sui. induit' ve-
stib' regis auroq; fulgēs et p̄ciosis lapidi-
bus: eratq; terribilis aspectu. Cūq; eleuas-
set faciē et ardētib' oculis furore pectoris
indicasset: regina corruit et ī pallorē colo-
re mutato. lassum sup ancillulam reclina-
uit caput. Conuertitq; deus spirituz regis
in mansuetudinē: et festinus ac metuēs exi-
liuit de solio et sustentans eaz vlnis suis do-
nec rediret ad se. hīs verbis blandiebat'.
Quid habes hester? Ego suz frater tu': no-
li timere. Non morieris. Nō em̄ p' te sed p'
om̄ib' hec lex p̄stituta est. Accede igitur et
tange sceptrū. Cūq; illa reticeret tulit au-
ream virgā et posuit sup collū ei': et oscu-
latus est eā et ait. Cur mihi non loqueris?
Que rñdit. Aidi te dñe q'si angelū dei: et p̄-
turbatum ē cor meū p' timore glorie tue.
Elalde ei mirabilis es dñe: et facies tua ple-
na ē grārū. Cūq; loq'ret' rursus corruit et
pene exanimata est. Rex autē turbabatur et
om̄es ministri ei' p̄solabant' eū. Exemplar
epistole regis artaxerxis quā p' iudeis ad
totas regni sui puincias misit: qd' et ipm ī
hebraico volumē nō habetur.

Capitulum

.XVI.

Rex magnus artaxerxis ab india
vsq; ethiopiam centumvigintise-
ptem prouinciarum ducibus ac
principibus. qui nostre iussioni obediunt:
salutem dicit. Multi bonitate principum
et honore qui in eos collatus est abusi sūt
in superbiā: et nō solū subiectos regib' ni-
tunt' opprimere: sed dataz sibi gloriā nō

deposuit. i. vultū induit

ferentes in ipsos qui dederunt moluntur insidias. Nec cōtenti sunt gratias nō agere beneficijs. et humanitatis i se iura violare: sed dei q̄ cūcta cernētis arbitrāt se posse fugere sentēciā. Et intātū vesanie pruperrūt ut eos qui credita sibi officia diligenter obseruant. et ita cūcta agunt ut omniū laude digni sint. mēbatōz cunicul conent subuertere: dū aures p̄cipū simplices ex sua natura alios estimātes callida fraude decipiūt. Que res et ex veteribus p̄bat hystorijs. et ex hīs q̄ gerūt quottidie: quomō malis quorūdam suggestionibz reguz studia deprauent. **U**n̄ prouidēdū ē paci oīm puīnciaruz. Nec putare debetis si diuersa iubeam? ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate et necessitate tpm. ut rei publice possit utilitatis ferre sentēciā. Et ut manifestius qd dicim? itelligatis. aman fili? amabathi et animo et gēte macedo alienusq; a p̄saruz sanguine. et pietatē nostrā sua crudelitate cōmaculans. pegrin? a nobis susceptus est: et tantā in se exptus hūanitatē ut pater noster vocaret et adoraret ab omibz post regem secund? qui intātuz arrogācie tumorem sublatus est ut regno priuare nos niteretur et spiritu. **N**ā marchochē cuius fide et beneficijs viuim? et cōsortē regni nostri hester. cū oī gēte sua nois qbusdaz atq; iauditis machinis expectiuit i mortē hoc cogitans ut illis interfectis insidiaret nostre solitudini: et regnuz p̄sarum transferret i macedonas. Nos at a pessimo mortaliū iudeos neci destitatos. in nulla penitus culpa reperimus: sed ecōtrario iustis vtētes legibz et filios altissimi et maximi semperq; viuētis dei. cuius beneficō et p̄ribus nostris. et nobis regnū est traditū et vsq; hodie custodit. **U**n̄ eas litteras q̄s sub noīe n̄ro ille direxerat sciatis esse irritas. Pro quo scelere añ portas h? id est suscis. et ipe qui machinatus est et oīs cognatō eius pendet i patibulis: nō nobis sed deo reddente ei quod meruit. **H**oc autē edictū qd nūc mittim? i cūctis vrbibz pponat. ut liceat iudeis vti legibz suis: quibz debetis eē āminiculo ut eos qui se ad neces eoz pauerāt possint iterficere. tertiadecima die mensis duodecimi qui vocatur abar. **H**āc enī diē de? omīpotēs meroris et luctus eis vertit i gaudiū. **U**n̄ et vos inter

ceteros festos dies. **H**āc habitote diē. et celebrate eā cū omī leticia: ut et in posterum cognoscant omēs qui fideliter persis obediunt dignā p fide recipe mercedem: q̄ at insidiant regno eorum perire pro scelere. **O**mnis autem puīncia et ciuitas que noluerit solennitatis hui? eē particeps gladii et igne pereat: et sic deleat ut nō solum hominibz sed etiam i via bestijs sit in sempiternum: pro exemplo contemptus et inobedientie.

ExPLICIT liber hester. **I**ncipit prologus primus in librum Job s̄m trāslatōnem septuaginta.

Adgor per singulos scripture diuine libros aduersari opz rñdere maledictis: q̄ i terptatōnem meam rep̄hē sionē septuaginta interpretū crimināt: q̄si n̄ et apud grecos aqla summachus et theodocion. vel verbū e verbo vlt sensū e sensu vlt ex utroq; p̄mixtū et medie tpatū. gen? trāslatōis ex p̄sserit: et oīa veteris instrumēti volumina origenes obel astericisq; distinxerit: q̄s vel additos vlt de theodocōe sumptos trāslatōni antiq̄ inseruit: p̄bas defuisse qd additū ē. **D**iscāt igit obtrectatores mei recipe in toto qd i p̄tibz susceperūt: aut interpretatōnē meā cū astericis suis radere. **N**eq; ei fieri p̄t ut quos plura itermisisse susceperit. nō eosdem etiā in qbusdā errasse fateant. p̄cipue i iob: cui si ea q̄ sub astericis addita sunt subtraxeris p̄s maxima volumis detrūcabit: et hoc dumtaxat apud grecos. **C**eterz et apud latinos añ eā trāslatōnez quā sub astericis et obelis nup edidim? septigēti ferme aut octingēti versus desūt: ut decurtat? et lacerat? corrosusq; liber feditatē sui publice legentibz p̄beat. **H**ec at̄ trāslatō nullū de veteribz seq̄t iterptē: s̄ ex ip̄o hebraico arabicoq; sermone et interdū siro. nūc verba nūc sens? nūc simul utrūq; resonabit. **O**bliguus ei apud hebreos tot? liber fert? et lubric? et q̄ greci rethores vocāt scematis menos. dūq; aliud loq̄t aliud agit. **E**t si velis āguillā vlt murenulā strictis tenere manibz q̄nto forti? p̄sseris tāto cici? elabit. **M**emini me ob itelligēciā h?

voluminis librum quendam preceptorum. qui apud hebreos primum haberi putabatur. non parvis redemisse numeris: cuius doctrina an aliquid profecerim nescio. Hoc unum scio non potuisse me interpretari. nisi quod ante intellexeram. A principio itaque voluminis usque ad verba iob. apud hebreos psalmi oratio est. Porro a verbis iob in quibus ait. peat dies in qua natus sum: et nox in qua dictum est conceptus est homo. usque ad illud locum ubi ante finem voluminis scriptum est. idcirco ipse me reprehendo et ago penitentiam in favilla et cinere. ex ametri versus sunt. dactilo spondeoque currentes: et propter lingue ydeoma crebro recipientes et alios pedes. non eandem syllabarum sed eorundem temporum. Interdum quod richm ipsum dulcis et tumulus ferre numeris lege solutis quod metrici magisque simplex lector intelligunt. A supradicto autem versu usque ad finem libri primum coma quod remanet psalmi oratione preterit. Quod si cui videtur incredulum metra scilicet esse apud hebreos. et in morem nostri flacci graccique pinbari et alchei et sapho vel psalterium vel lamentationes hieremie vel omnia ferme scripturarum cantica comprehendere: legat philonem iosephum origenem. cesariensem eusebium: et eorum testimonio me verum dicere probabit. Audiatur quapropter canes mei idcirco me in hoc volumine laborasse. ut non interpretationem antiquam reprehenderem: sed ut ea que in illa aut obscura sunt aut omissa. aut certe scriptorum vicio deperita. aut manifestiora nostra interpretatione fierent: qui et hebreum sermonem ex parte didicimus. et in latino pene ab ipsis cunabulis inter grammaticos et rethores et philosophos detriti sumus. Quod si apud grecos post septuaginta editionem iam christi evangelio choruscante iudeus aquila et summachus ac theodocion iudaizantes heretici sunt recepti. que multa mysteria saluatoris subdola interpretatione celarunt: et tamen in exaplois habentur apud ecclesias. et explanantur ab ecclesiasticis viris: quantomagis ergo christianus et de parentibus christianis natus. et vexillum crucis in mea fronte portans. cuius studium fuit omnia repetere. deperita corrigere. et sacramenta ecclesie puro et fideliter aperire sermonem: vel a fastidiosis vel a malignis lectoribus non debeo reprobari. Dabatur qui volunt veteres libros vel in mem-

bris purpureis. auro argentoque descriptos: vel uncialibus (ut vulgo aiunt) litteris ornata magis exarata quam codices: dummodo mihi meisque permittant pauperes habere scedulas. et non tantum pulchros codices quam emendatos. Ultraque autem edico et septuaginta iuxta grecos et mea iuxta hebreos. in latinum meo labore translata est. Eligat unusquisque quod vult: et studiosum me magisque malivolum probet.

Prologus secundus.

I autem fiscellam iunco terebrem aut palmarum folia complicare aut in sudore vultus mei committere panem. et veteris operis sollicita mente pertractare: nullum morderet: nemo reprehenderet. Nunc autem quia iuxta sententiam saluatoris volo operari cibum qui non perit et antiquam divinum voluminum viam sentibus virgulisque purgare: error mihi geminus infigitur. corrector viciorum falsari vocor: et errores non auferre sed serere. Vata est enim vetustatis consuetudo ut etiam confessa plerisque vicia: placeant dum magis pulchros voluit habere codices quam emendatos. Quapropter o fratres dilectissimi unicuique nobilitatis et humilitatis exemplar et per flabello calatis sportellisque munusculum monachorum. spiritualia hec et mensura dona suscipite: ac beatum iob qui adhuc apud latios iacebat in stercore et vermis scatibat errorum. integrum et immaculatius gaudete. Quod ei potest probatum atque victoriarum duplicia sunt ei universa reddita: ita ego in linguam nostram (ut audacter loquar) feci eum habere quem amiserat. igitur et vos et unusquisque lectori solita prelatio commoneo et in principibus librorum eadem semper annectens rogo: ut ubicunque semper prebetes virgulas videritis: sciatis: ea que subiecta sunt in hebraicis voluminibus non haberi. Porro ubi stelle ymago perfulserit. ex hebreo in sermonem nostrum addita sunt. Necnon et illa que haberi videbantur. et ita corrupta erant ut sensum legentibus tollerent orationibus vobis magno labore correri: magis utile quam ex odio meo ecclesiis christi venturum ratus. quam ex aliorum negotio.

Expliciunt prologi. Incipit liber Job

Terat in terra hus nomi
ne iob. Et erat vir ille sim
plex et rectus ac timēs de
um: et recedens a malo. Na
tiq; sunt ei septem filij. et
tres filie. Et fuit possessio
eius septem milia ouium. et tria milia ca
melor; quingenta q; iuga bouū et quingēte
azine: ac familia multa nimis. Gratq; vir
ille magnus inter omēs oriētales. Et ibāt
filie eius et faciebant cōuiuium p domos.
vnusquisq; in die suo. Et mittentes voca
bāt tres sorores suas: vt comederent et bi
berent cum eis. Cūq; in orbem transisset
dies cōuiuij mittebat ad eos iob et san
ctificauit illos: consurgensq; diluculo of
ferebat olocasta p singulos. Dicebat ei.
Ne forte peccauerint filij mei: et benedixe
rint deo in cordib; suis. Sic faciebat iob
cunctis dieb;. Quabā autē die cū venisset
filij dei vt assisterent coram domino: affu
it inter eos etiā sathan. Cui dixit dominus.
Unde venis? Qui rēdes ait. Circuiui terrā
et pambulaui eam. Dixitq; dominus ad euz.
Nūq; considerasti seruū meum iob q; non
sit ei similis i terra: homo simplex et rectus
et timens deuz ac recedens a malo? Cui re
spondens sathan ait. Nunquid frustra ti
met iob deum? Nonne tu vallaſti eum ac
domū eius: vniuersamq; substantiaz p cir
cuituz? Operib; manuū eius benedixisti:
et possessio eius creuit in terra. Sed exten
de paululū manū tuaz et tange cuncta que
possidet: nisi in faciez benedixerit tibi. Di
xit ergo dominus ad sathan. Ecce vniuer
sa que habet in manu tua sunt: tantū i eo
ne extendas manū tuam. Egressusq; est sa
than a facie domini. Cum autem quadam
die filij et filie eius comederent et biberent
vinum i domo fratris sui primogeniti: nū
cius venit ad iob qui diceret. Poues ara
bant et azine pascebantur iuxta eos: et ir
ruerunt sabei tuleruntq; omia et pueros
percusserunt gladio: et euasi ego solus vt
nūciarez tibi. Cūq; adhuc ille loqueret.
venit alter et dixit. Ignis dei cecidit e celo:
et tactas oues puerosq; consumpsit: et effu
gi ego solus vt nūciarez tibi. Sed et adhuc
illo loquēte venit alius et dixit. Chaldei fe
cerunt tres turmas et inuaserunt came
los et tulerunt eos: necnon et pueros per

cusserunt gladio: et ego fugi solus vt nun
ciarem tibi. Adhuc loquebatur ille: et ecce
alius intrauit et dixit. Filij tuis et filiab;
vescentibus et bibentibus vinum in domo
fratris sui primogeniti. repente vent; ve
hemēs irruit a regione deserti et concussit
quatuor angulos domus: que corruēs op
pressit liberos tuos. et mortui sunt: et effu
gi ego solus vt nunciarem tibi. Tunc sur
rexit iob. et scidit vestimenta sua: et tonso
capite corruens in terram adorauit et di
xit. Nudus egressus sum de utero matris
mee: et nudus reuertar illuc. Dominus de
dit dominus abstulit: sicut domino placu
it ita factum est: sit nomen domini benedi
ctum. In omnibus hijs non peccauit iob
labijs suis: neq; stultum quid contra deuz
locutus est.

Capitulum.

II.

Actum est autē cū quabaz die ve
nissent filij dei et starent coram do
mino. venisset q; sathan inter eos
et staret in conspectu eius: vt diceret do
minus ad sathan. Unde venis? Qui respō
dens ait. Circuiui terram et perambulaui
eam. Et dixit dominus ad sathan. Nunq;
cōsiderasti seruū meum iob q; nō sit ei si
milis i terra. vir simplex et rectus et timēs
deum ac recedēs a malo: et adhuc retinens
innocentiā? Tu autē pmouisti me aduersus
eum: vt affligerē eū frustra. Cui rēdes sa
than ait. Pellē p pelle: et cūcta q; habet hō
dabit p aia sua. Alioq; mitte manū tuaz
et tange os ei; et carnem: et tūc videbis qd
in faciē benedicat tibi. Dixit ergo dñs ad
sathan. Ecce i manu tua ē: verūtam aiam
illi; serua. Egressus igit sathan a facie do
mini pcussit iob vlcere pessimo: a plāta pe
dis vsq; ad verticē ei;. Qui testa saniē ra
debat: sedēs i sterq;linio. Dixit at illi vx or
sua. Adhuc tu pmanes i simplicitate tua:
Pndic deo et morere. Qui ait ad illā. Qua
si vna de stultis mulieribus locuta es. Si
bona suscepim; de manu dñi: mala qre nō
sustineam;. In omib; hijs nō peccauit iob
labijs suis. Igit audientes tres amici iob
omē maluz qd accidisset ei venerūt singu
li de loco suo: eliphaz themanites et bal
dad suites et sophar naamathites. Cōdixe
rāt ei sibi: vt piter veniētes vītarēt euz et

consolarentur. Cūq; eleuassēt pcul oculos suos: nō cognouerūt euz. Et exclamantes plorauerūt: scissisq; vestib; sparserunt puluerē sup caput suū ī celū. Et sederūt cū eo ī terra septē dieb; et septē noctib;: et nemo loq̄bať ei verbum. Elidebant em̄ dolorē eē vehementem.

Capitulum. III.

Post hec aperuit iob os suum: et maledixit diei suo: et locutus est. Peccat dies in qua natus sum: et non in qua dictum est conceptus est homo. Dies illa vertet in tenebras. Nō requirat euz deus desup et nō sit in recordatōne nec illustrat lumie. Obscurent eū tenebre et umbra mortis. Occupet eū caligo et inuoluat amaritudine. Noctē illā tenebrosus turbo possideat. Nō p̄putet ī dieb; anni nec numeretur in mensib;. Sit non illa solitaria: nec laude digna. Maledicāt ei qui maledicant diei: q̄ pati sūt suscitare leuiathan. Obtenebrent stelle caligine ei. Expectet lucem et nō videat: nec ortus surgētis aurore. Quia nō p̄clusit hostia vētris q̄ portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quare non ī vulua mortuus sū: egressus ex utero nō statim perij. Quare except' genib;: cur lactat' uberib;: Nūc ei dormiēs silerē. et somno meo req̄scescē cū regib; et p̄sulib; terre. q̄ edificāt sibi solitudines: aut cū p̄cipib; q̄ possidēt aux: et replēt domos suas argento. Aut sicut abortiuū absconditū nō substerē: vlt' q̄ p̄cepti nō viderūt lucē. Ibi impij cessauerūt a tumultu: et ibi requeuerūt fessi robore: et quōdā vincti p̄ter sine molestia. Nō exaudierūt vocē exactoris. Paruus et magnus ibi sunt: et seruus et liber a domino suo. Quare misero data est lux. et vita hijs qui in amaritudine anime sunt. Qui expectant mortē et non venit: quasi effodientes thesaurum: gaudentq; vehementer cū inuenerint sepulcrum. Eliro cuius abscondita est via: et circūdedit eum deus tenebris. Anteq̄ comedam suspiro. et quasi inundantes aque sic rugitus meus: q̄a timor quē timebam euenit mibi: et qd̄ verebar accidit. Nonne dissimulaui. Nonne silui. Nonne quieui. Et venit super me indignatio.

Capitulum

.III.

Respondēs autē heliphas themanites dixit. Si ceperim' loqui tibi: forsitan moleste accipies. Sed conceptū sermonē q̄s tenere poterit. Ecce docuisti plurimos: et manus lassas roborasti. Elacillantes confirmauerunt sermones tui: et genua trementia p̄fortasti. Nūc autem venit sup te plaga et defecisti: tetigit te et p̄turbat' es. Elbi timor tuus. fortitudo tua. et patientia tua: et p̄fectō viarū tuarū. Recordare obsecro te. q̄s vnq; innocēs perijt: aut quāto recti deleti sunt. Quinpotius vidi eos qui operantur iniquitatem et seminant dolores et metūt eos flāte deo perisse: et spiritu ire eius eē p̄sumptos. Rugitus leonis et vox leone. et dentes catulorū leonum p̄triti sunt. Tigris perijt eoq; non haberet p̄daz: et catuli leonis dissipati sūt. Porro ad me dictū ē verbuz absconditū: et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. In horrore visionis nocturne q̄n solet sopor occupare hoīnes pauor tenuit me et tremor: et oīa ossa mea p̄territa sūt. Et cū spūs me p̄ntē trāsiret: inhoruerūt pili carnis mee. Stetit qdā cuius nō agnoscebam vultuz: ymago corā ocul' meis: et vocē q̄si aure lenis audiui. Nunq̄d hō dei p̄p̄atōe iustificabit: aut factore suo purior erit vir. Ecce qui seruiūt ei nō sūt stabiles: et ī angelis suis reperit p̄uitatez. Quātomagis hij q̄ habitāt domos luteas q̄ terrenū habēt fundamētū p̄sumēt velut a tinea: d̄ mane vsq; ad vesp̄ā succidēt: et quia nullus intelligit in eternū p̄būt. Qui aut reliqui fuerint auferent' ex eis: morietur et non in sapientia.

Capitulum

.V.

Uoca ergo si est qui respōdeat: et ad aliquem sanctorū cōuertere. Elirum stultum interficit iracūdia: et puulum occidit inuidia. Ego vidi stultuz firma radice: et maledixi pulcritudini ei statim. Longe fient filij eius a salute: et cōterent' in porta: et nō erit qui eruat. Cui' messes famelicus p̄medet: et ipsū rapiet armat': et bibent siciētes diuicias eius. Nihil in terra sine causa fit: et de humo nō oriet' dolor. Domo ad laborem nascit': et avis ad volandū. Quamobrez ego deprecabor dñm: et ad deum ponam eloquium meum. Qui facit magna et inscrutabilia: et mirabilia

absq; numero. Qui dat pluuiā sup faciem terre: et irrigat aquis uniuersa. Qui ponit humiles in sublimē: et merentes erigit sospitate. Qui dissipat cogitationes malignorum: ne possint implere manū eorum quod ceperant. Qui apprehēdit sapientes i astutia eorum: et consiliū prauorum dissipat. Per dies incurrēt tenebras: et quasi in nocte sic palpabūt in meridie. Porro saluū faciet egenū a gladio oris eorum: et de manu violenti pauperem. Et erit egeno spes: iniquitas autē contrahet os suū. Beatus hō q; corripit a domino. Increpatōez ergo dñi ne reprobes: q; ipse vulnerat et medet;: percutit et manus eius sanabunt. In sex tribulatōib; liberabit te: et i septima nō tanget te malū. In fame eruet te de morte: et in bello de manu gladij. A flagello lingue absconderis: et nō timebis calamitatē cū venerit. In vastitate et fame ridebis: et bestias terre nō formidabis. Sed cū lapidib; regionū pactū tuum: et bestie terre pacifice erūt tibi. Et scies q; pacem habeat tabernaculū tuū: et visitās spēm tuam nō peccabis. Scies q; q; nīā multiplex erit semē tuū: et progenies tua quasi herba terre. Ingredieris i abundantia sepulcrū sicut inferē aceruus tritici: i tpe suo. Ecce hoc ut inuestigauim? ita ē: auditū mētē ptracta. **Capitulū. VI.**

Respondens autē iob dixit. Utinam appenderent peccata mea q; iras merui: et calamitas quā pacior in statera: quasi arena maris hec grauior apparet. Unde et verba mea dolore sunt plena: q; sagitte domini i me sūt. q; ruz idigēco ebibit spiritum meum: et terrores domini militant cōtra me. Nūquid rugiet onager cū habuerit herbam: aut mugiet bos cum atē p sepe plenū steterit? Aut poterit p me dī insulsū: qd nō ē sale cōditū? Aut potest aliquis gustare: qd gustatū affert mortē? Anime em̄ esurienti etiā amara dulcia eē vident. Que prius nolebat tāgere anima mea: nūc p agustia cibi mei sunt. Quis det ut veniat peticio mea. et qd expecto tribuat mihi de? et q cepit ipe me cōterat? Soluat manū suam et succidat me: et hec mihi sit psolatio ut affligēs me dolore nō peccat: nec ptradica sermonib; sancti. Que est ei fortitudo mea ut sustineaz: aut quis finis me? ut patienter agā? Nec fortitudo lapidei

fortitudo mea: nec caro mea enea ē. Ecce nō ē auxiliū mihi i me et necessarij q; mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiā: timorē dñi dereliquit. Fratres mei pterierūt me: sicut torrēs q; rapti transit in cōuallib;. Qui timet pruina: irruet sup eos nix. Tēpore q; fuerit dissipati peribūt: et ut incaluerit soluēt de loco suo. Inuolute sunt semite gressuū eorum: abulabunt in uacuū et pibunt. Considerate semitas theman itinera saba: et expectate paulisper. Confusi sunt: q; speraui. Generūt q; usq; ad me: et pudore cooperti sunt. Nunc venistis: et modo videntes plagaz meā timetis! Nūquid dixi afferte mihi. et de substantia vā donate mihi: vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me? Docete me et ego tacebo: et si qd forte ignorauī instruite me. Quare detraixistis sermonib; veritatis: cū e vobis null? sit q; possit arguere me? Ad increpandū tm̄ eloq; cōcinatis: et inuentū verba pfertis. Sup pupillū irruitis: et subuertere nitimini amicū vrm. Querūtā qd cepistis explete. Prebete aurē: et videte an menciar. Rēdetē obsecro absq; cōtencōe: et loquētes id qd iustū est iudicate. Et nō inuenietis i lingua mea iniquitatē: nec in faucibus meis stulticia personabit. **Capitulū. VII.**

Melior est vita hominis sup terrā: et sicut dies mercenarij dies eius. Sicut seru? desiderat umbrā et sicut mercenari? p̄stolatur finez operis sui: sic et ego habui menses vacuos: et noctes laboriosas enumeraui mihi. Si dormiero dicā qn̄ consurgā: et rursus expectabo vespērā et replebor dolorib; usq; ad tenebras. Induta ē caro mea putredine et sordibus pulueris: cutis mea aruit et contracta ē. Dies mei veloci? trāsierūt q; a texēte tela succidit: et psūpti sūt absq; vlla spe. Memēto q; vēr? est vita mea: et nō reuertet oculus meus ut videat bona: nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui i me: et nō subsistā. Sicut consumit nubes et ptransit. sic qui descēderit ad inferos n̄ ascēdet: nec reuertet ultra i domū suā: neq; cognoscet eū amplius loc? ei?. Quapropter et ego nō peccā ori meo: loqr i tribulatōe spūs mei: cōfabulabor cū amaritudie aīe mee. Nūqd mare esgo sū aut cet? q; circūdedisti me carcere?

Si dixerō solabit me lectulus me? et re-
leuabor loquēs mecum in stratu meo: terres-
bis me p̄ somnia: et p̄ visiones horrore cō-
cucies. Quāobrem elegit suspendiū aīa me-
a: et mortē ossa mea. Despauī. Nequā ultra
iā uiuaz. Parce mihi dñe. nihil em̄ sūt di-
es mei. Quid est hō q̄ magnificas eū: aut
q̄d apponis erga eū cor tuū? Elisitas eū di-
luculo: et subito p̄bas illū. Alsq̄q̄ non p̄cis
mihi: nec dimittis me ut glutiam saluam
meam: Peccaui. Quid faciā tibi. o custos
hoīm: Quare posuisti me p̄triū tibi: et fa-
ctus sū mibimetipī gūis: Cur n̄ tollis pec-
catū meū: et q̄re nō auferis iniquitatē meā?
Ecce nūc in puluere dormiā. q̄si mane me
quesieris nō subsistam. **Capitulum. VIII.**

Respondens at̄ balabath suites di-
xit. Alsq̄quo loq̄ris talia: et spiritus
multiplex p̄mōis oris tui: Nunquā
de? sup̄lātāt iudiciū: aut oīpotēs subuer-
tit q̄d iustū est: Ecce si filij tui peccauerūt ei
et dimisit eos ī manu iniquitatis sue: tu tñ si
diluctō p̄surrexeris ad deū et oīpotentē fu-
eris deprecatus. si mūdus et rectus īcesseris
statim euigilabit ad te: et pacatū reddet ha-
bitaculū iusticie tue: intm̄ ut si priora tua
fuerint p̄ua: et nouissima tua mltiplicent
nimis. Interroga em̄ generatōz p̄stinā et
diligent̄ inuestiga p̄m̄ memoriaz: hester-
ni q̄pe sum? et ignoram? qm̄ sicut umbra
dies nr̄i sūt sup̄ t̄raz: et ip̄i docebūt te. Lo-
quent̄ tibi: et de corde suo p̄ferent eloquia.
Nunquā virere p̄t scirpus absq̄ hūore: aut
crescere carectū sine aq̄: Eūz adhuc sit in
flore nec carpat̄ manu aī oēs herbas a-
rescit: sic uie oīm q̄ obliuiscūt deū: et spes
īpocrite p̄ibit. Nō ei placebit recordia su-
a et sicut tela araneaz fiducia eius. Inni-
tēt sup̄ domū suaz et nō stabit: fulciet eā et
nō p̄surgit. Dumectus uidet̄ anteq̄ ueniat
sol: et ī ortu suo germen eius egrediet̄.
Sup̄ aceruū petraz radices eius densa-
buntur: et inter lapides commorabit̄. Si
absorbuerit eum de loco suo: negabit eum
et dicet. Nō noui te. Nec est em̄ leticia uie
eius: ut rursum de t̄ra alij germinet̄. Deus
nō p̄ciet simplicē: nec porriget malū ma-
lignis: donec impleat̄ risu os tuū: et labia
tua iubilo. Qui oderūt te induent̄ confu-
sione: et tabnaculū impioz nō subsistet.

Capitulum. IX.

Et respondēs iob ait. Vere scio q̄d
ita sit: et q̄ nō iustificet̄ homo cō-
positus deo. Si uoluerit contem-
dere cū eo: non poterit respondere ei unū
pro mille. Sapiens corde est: et fortis ro-
bore. Quis restitit ei: et pacē habuit? Qui
transulit montes: et nescierunt hī quos
subuertit in furore suo. Qui p̄mouet ter-
ram de loco suo: et columnę eius concuci-
entur. Qui precipit soli et non oritur: et
stellas claudit q̄si sub signaculo. Qui ex-
tendit celos solus: et graditur sup̄ fluctus
maris. Qui facit arctū et orionā et hīa-
das: et interiora austri. Qui facit magna
et inscrutabilia: et mirabilia quoz nō est
numerus. Si uenerit ad me nō uidebo eū:
si abierit non intelligam. Si repente in-
terroget: quis respondebit ei: uel quis di-
cere potest cur facis? Deus cui? ire nemo
resistere p̄t: et sub q̄ curuant̄ qui portant
orbes. Quātus ḡ sum ego ut respondeā ei:
et loq̄r uerbis meis cū eo? Qui eciaz si ha-
buero quippiā iustū non r̄debo: sed meū
iudicē deprecabor: et cū inuocantē me exau-
dierit: non credo q̄ audierit uocem meaz.
In turbine em̄ p̄teret me: et multiplicabit
vulnera mea eciaz sine causa. Non p̄cebit
requiescere spiritus meū: et implet me ama-
ritudinibus. Si fortitudo querit̄ robustissi-
mus est. Si eq̄tas iudicij: nemo audiet p̄
me testimonium dicere. Si iustificare me
uoluerō: os meū p̄demnabit me. Si inno-
centē ostenderō: p̄uiz me p̄probabit. Eci-
am si simplex fuero. hocipm̄ ignorabit a-
nima mea: et tēdebit me uite mee. Eūz est
q̄d locutus sū: et innocentē et impiū ipse cō-
sumit. Si flagellat occidat semel: et nō de-
penis innocentū rideat. Terra data est in
manū impij: uultū iudicij eius opit. Qd̄ si
nō ille est. q̄s ergo ē? Dies mei uelotiores
fuerūt cursore. fugerūt et n̄ uiderūt bonū.
Pertransierūt q̄si naues poma portantes:
sicut aq̄la uolans ad escā. Cū dixerō nequā
q̄ ita loq̄r. p̄muto faciē meā: et dolore tor-
queor. Verebar oīa opa mea: sciēs q̄ n̄ p̄-
ceres delinq̄nti. Si at̄ et sic ip̄ius suz. q̄re
frustra laboraui: Sic lotus fuero q̄si aq̄s
niuis. et fulserint uelut mūdissime manus
mee: tñ sordibz itingues me: et aboiabunt̄
me uestimēta mea. Neq̄ ei uiro q̄ filis mei
est r̄debo: nec qui mecum in iudicio ex eq̄

possit exaudiri. Non est qui utrūq; valeat arguere: et ponere manū suā in ambobus. Auferat a me virgā suā: et pavor eius nō me terreat. Loquar: et nō timebo eū. Neq; em̄ possum metuens rēdere. **Cap. X.**

Quod et aīam meā vite mee: dimittā aduersum me eloquiū meū. Loq̄r i amaritudine aīe mee: dicaz deo. noli me cōdemnare. Indica mibi: cur me ita iudices! Nunq̄d bonū tibi videt si calumniaris me et opprimas me. opus manuū tuarū: et p̄siliū impiorū adiuues. Nūquid oculi carnei tibi sūt: aut sicut videt homo et tu videbis! Nunq̄d sicut dies hominis dies tui. et anni tui sicut hūana sūt tempora: ut queras inīq̄tatem meā et peccatum meū scruteris! Et scias quia nihil impium fecerim. cū sit nemo qui de manu tua possit eruere. Manus tue fecerūt me et plasmauerūt me totū in circuitu: et sic repente p̄cipitas me. Memēto queso q̄ sicut lutum feceris me: et in puluere reduces me. Nōne sicut lac mulisti me. et sicut caseum me coagulasti? Delle et carnibz vestisti me: ossibz et nervis p̄pegisti me. Alitā et misericordiā tribuisti mibi: et visitatio tua custodiuit spiritū meū. Licet hec celes in corde tuo: tñ scio q̄ vniuersorum memineris. Si peccaui et ad horā percussisti mibi: cur ab inīq̄tate mea mundū me esse nō pateris? Et si impius fuero ve mibi est: et si iustus nō leuabo caput. saturatus afflictione et miseria. Et p̄pter superbiam q̄si leenaz capies me: reuersusq; mirabiliter me crucias. Instauras testes tuos p̄tra me. et multiplicas irā tuā aduersum me: et pene militant i me. Quare de vulua eduxisti me? Qui utinā p̄sumptus eē ne ocul⁹ me videret. Fuissez q̄si qui nō essez: de utero trāslatus ad tumulū. Nunq̄d non paucitas diez meoz finiet breui? Dimittē ḡ me ut plangā paululū dolorē meū añq̄ vada et nō reuertar ad terrā tenebrosā et optam mortis caligine: et tenebrarū: ubi umbra mortis et null⁹ ordo. s; sempiternus horror inhabitans. **Ca. XI.**

Respondens at sophar naamathites dixit. Nunq̄d qui multa loquitur non audiet: aut vir verbosus iustificabit? Tibi soli tacebunt homines: et cū ceteros irriseris a nullo p̄futeris.

Diristi em̄. Durus est fimo meus: et mūdus sum i p̄spectu tuo. Atz utinā de⁹ loq̄ret tecū et apiret labia sua tibi: ut oñderet tibi secreta sapie et q̄ multiplex esset lex eius: et intelligēs q̄ multomīora exigaris ab eo q̄ meret inīq̄tas tua. Forsitan vestigia dei p̄phendes: et vsq; ad p̄fectū omnipotentē repies? Excelsior celo est. Et q̄d facies? Profundior iferno: et vñ p̄gnosces? Lōgior ēra mēsurā ei⁹: et latior mari. Si subuerterit oīa vel i unū coartauerit. q̄s p̄dicet ei: vel q̄s dicet ei p̄ cur ita facis? Ipse ei nouit hoīm vanitatē: et vidēs inīq̄tatem. nōne p̄siderat? Alir vanus i supbiāz erigit. et tanq̄ pullū onagri se libez natū putat. Tu at firmasti cor tuū et expādisti ad eū man⁹ tuas. Si inīq̄tatez q̄ est i manu tua abstuleris a te et nō māserit i tabernaculo tuo iusticia: tunc leuare poteris faciē tuā absq; macula: et eris stabilis et nō timeb. Misericordiā obliuisceris: et q̄si aq̄ruz q̄ preterierūt nō recordaberis: et q̄si meridian⁹ fulgor p̄surgat tibi ad vespaz. Et cū te p̄sumptū putaueris orieris ut lucifer: et habebis fiduciā p̄posita tibi spe: et defossus securus dormies. Requesces et nō erit qui te excreat: et deprecabunt faciez tuā plurimī. Oculi at impiorū deficient: et effugiū p̄bit ab eis: et spes illoz aboiatio aīe. **Ca. XII.**

Respondens autem iob dixit. Ergo vos estis soli homines: et vobiscū oriet sapiencia? Et mibi est cor sicut et vobis: nec iferior vestri sum. Quis em̄ hec que nostis ignorat? Qui deridetur ab amico suo sicut ego: inuocabit deum et exaudiet eū. Deridet ei iusti simplicitas: lampas p̄tempta apud cogitationes diuinitum: pata ad tempus statutū. Abundant tabernacula p̄donū: et audacter puocāt deū: cum ipse dederit om̄ia in manus eoz. Nimirū interroga iumēta et docebunt te: et volatilia celi et indicabunt tibi. Loquere terre et respondebit tibi: et narrabunt ea pisces maris. Quis ignorat q̄ oīa hec manus dñi fecit? In cui⁹ manu aīa om̄is uiuētis: et spūs vniuerse carnis hoīs. Nonne auris ūba dijudicat: et fauces p̄metētis saporez? In antiq̄s est sapiencia: et in multo tpe p̄udēcia. apud ipm̄ est sapia et fortitudo: et ipse habet p̄siliū et intelligenciā. Si destruxerit nemo est q̄ edificet: si icluserit

hominem nullus est qui aperiat. Si protinuerit aqua omnia siccabuntur: si emiserit eas subvertetur terra. Apud ipsum est fortitudo et sapientia. Ipse novit et decipiente: et eum qui decipit. Abducit consiliarios in stultum finem: et iudices in stuporem. Balthasar regem dissolvit: et percussit fune renes eorum. Ducit sacerdotes ignavos: et optimates subplantat. Commutat labium veritatis: et doctrinam senum auferens. Effundit despectionem super principes: et eos qui oppressi fuerant revelans. Qui revelat profunda de tenebris: et producit in lucem umbras mortis. Qui multiplicat gentes et perdit eas: et subversas in integrum restituit. Qui immutat cor principum ipsius terre: et decipit eos ut frustra incedant per inivium. Palpabunt quasi in tenebris et non in luce: et errare eos facit et quasi ebrios.

Capitulum XIII.

Ecce omnia hec vidit oculus meus et audiuit auris mea: et intellexi singula. Secundum scientiam vestram et ego novi: nec inferior vestri sum. Debet enim ad omnipotentem loquar: et disputare cum deo cupio: prius vos ostendens fabricatores mentis: et cultores perversorum dogmatum. Atque utinam taceretis: ut putaremini sapientes esse. Audite ergo correptiones meas: et iudicium labiorum meorum attendite. Numquid deus indiget vestro mendacio: ut per illo loquamini dolos? Numquid facies eius accipitis: et per deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quod celare nihil potest: aut decipiet ut homo vestris fraudulentis? Ipse vos arguet: quoniam in abscondito facies eius accipitis. Statim ut se commoverit turbabit vos et terror eius irruet super vos. Memoria vestra propalabit cinerem: et redigent in lutum ceruices vestre. Tacete paulisper: ut loquar quodcumque mihi mens suggesserit. Quare lacerabo carnes meas dentibus meis: et animam meam porto in manibus meis. Quasi occiderit me: in ipso sperabo. Quia tamen vias meas in conspectu eius arguam: et ipse erit saluator meus. Non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita. Audite sermones meos: et enigmata precipite auribus vestris. Si fuero iudicatus: scio quod iustus inueniar. Quis est qui iudicet mecum? Veniat. Quare tacens consumor? Duo tamen ne facias mihi: et tunc a facie tua non abscondar. Manum tuam longe fac a me: et formido tua non me terreat.

Loca me et respondebo tibi: aut certe loquar: et tu responde mihi. Quantas habeo iniquitates et peccata. scelera mea et delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis: et arbitraris me inimicum tuum? Contra folium quod vento rapit ostendis potentiam tuam: et stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines: et consumere me vis peccatis adolescentie mee. Posuisti in nervo pedem meum: et obstruisti omnes semitas meas: et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum: et quasi vestimentum quod permedit a tineis. Non natus de muliere breui vivens tempore: repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur et perit: et fugit velut umbra: et nunquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiusmodi aperire oculos tuos: et adducere eum tecum in iudicium. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? Capitulum XIII.

Breves dies hominis sunt: numerus mensium eius apud te est. Constituisti terminos eius qui preteriri non poterunt. Recede paululum ab eo ut quiescat: donec optata veniant sicut mercenarii dies eius. Lignum habet spem. Si precisum fuerit. rursum virebit: et rami eius pullulant. Si senuerit in terra radix eius: et in pulvere emortuus fuerit truncus illius: ad odorem aque germinabit: et faciet comam quasi cum primum plantatus est. Homo vero cum mortuus fuerit et nudatus atque consumptus: ubi queso est? Quomodo si recedant aque de mari et fluvius vacuus factus areseat: sic homo cum dormierit: non resurget. Donec atteratur celum non evigilabit: nec surget de somno suo. Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec transeat furor tuus: et constituas mihi tempus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum vivet? Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Locabis me et ego respondebo tibi. Operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis. Signasti quasi in sacculo delicta mea: sed curasti iniquitatem meam. Mons cadens defluit: et saxum transferretur de loco suo. Lapides excavaat aque: et alluvione paulatim terra consumitur: et homines similiter peres. Roborasti eum paululum: ut

in perpetuū transiret. Immutabis faciē ei⁹: et emittes eū. Siue nobiles fuerit filij ei⁹ siue ignobiles: non intelliget. Attē caro eius dum uiuet dolebit: et aīa illius super semetipso lugebit. **Capitulum. XV.**

Respondit autē eliphaz themanites dixit. Nunquā sapiens rīdebit q̄si inuentū loquens: et implebit ardore stomachū suū. Arguis uerbis eū qui nō est eq̄lis tibi et loqueris qd̄ tibi nō expedit. Quantū in te ē euacuasti timorē: et tulisti preces corā deo. Docuit em̄ iniquitas tua os tuū: et imitatus linguā blasphemantium. Condemnabit te os tuū et non ego: et labia tua rīdebunt tibi. Nunquā prim⁹ homo tu natus es. et ante colles formatus. Nunquid p̄siliū dei audisti: et inferior te erit eius sapiencia. Quid nosti qd̄ ignoremus: quid intelligis qd̄ nesciamus. Et senes et antiqui sunt in nobis: multo uetustiores q̄ patres tui. Nunquid grande est ut consolet te deus. Sed uerba tua p̄ua hoc phibent. Quid te eleuat cor tuū: et quasi magna cogitās attonitos habes oculos. Quid tumet p̄tra deum spūs tuus: ut proferas de ore tuo huiusmodi sermones. Quid est homo ut imaculatus sit: et ut iustus appareat natus de muliere. Ecce inter sanctos eius nemo imutabilis. et celi non sunt mūdi in p̄spectu ei⁹: q̄nto magis abominabilis et inutilis homo q̄ bibit q̄si aquā iniquitatē. Ostendaz tibi audi me: qd̄ uidi narrabo tibi. Sapientes p̄fiteant⁹: et nō abscondunt p̄res suos. Quib⁹ solis data est terra: et nō transiuit alienus p̄ eā. Cūctis dieb⁹ suis impius sup̄bit: et numerus annorū incertus est t̄ranidib⁹ eius. Sonitus f̄rois semp in aurib⁹ illius: et cūz pax sit ille semp insidias suspiciat. Nō credit q̄ reuertī possit de tenebris ad lucez circūspectans vndiqz gladium: cum se mouerit ad querendū panem. Nouit q̄ patus sit ī manu eius tenebrarū dies. Terrebit eū tribulatio: et angustia vallabit eū sicut regez q̄ prepat ab p̄liū. Tetendit aduersus deū manū suā: et p̄tra omnipotentē roborat⁹ est. Cucurrit aduersus eū erecto collo: et pingui cervice armatus est. Operuit faciē eius crassitudo: et de laterib⁹ eius aruina dependet. Habitauit in ciuitatib⁹ desolatis: et in domib⁹ desertis que in tumulos

sunt redacte. Nō ditabitur nec p̄seuerabit substantia eius: nec mittet in terraz radicem suā. Non recedet de tenebris. Ramos eius arefaciet flamma: et auferet spiritu oris eius. Non credet frustra errore deceptus: q̄ aliq̄ precio redimēdus sit. Anteq̄ dies eius impleant⁹ peribit: et manus ei⁹ arefcent. Ledeť quasi uinea in p̄mo flore. botrus eius: et quasi oliua p̄iciens flores suū. Congregatio em̄ ypocrite sterilis: et ignis deuorabit tabernacula eorū qui mūnera libentē accipiūt. Concepit dolorem et peperit iniquitatem: et uterus eius preparat dolus. **Capitulum. XVI.**

Respondens autē iob dixit. Audiui frequē talia. Consolatores onerosi om̄es uos estis. Nunquā habebunt finē uerba uentosa. Aut aliquid tibi molestū est si loquaris. Poterā et ego filia vestri loqui. Atqz utināz esset anima uīa pro aīma mea. Consolarer et ego uos sermonib⁹ et mouerem caput meum sup̄ uos. Roborarem uos ore meo: et mouerē labia mea quasi p̄cens uobis. Sed quid agam. Si locutus fuero. nō quiescit dolor meus etsi tacuero nō recedet a me. Nunc autem oppressit me dolor meus: et in nihilum reducti sunt om̄es artus mei. Ruge mee testimoniuū dicunt p̄tra me: et suscitāt falsiloquus aduersus faciē meaz p̄tradicens mihi. Collegit furorē suū in me: et p̄minans mihi infremuit contra me dentibus suis. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. Aperuerūt sup̄ me ora sua: et exprobrantes p̄cusserūt maxillam meam. faciati sunt penis meis. Conclussit me deus apud iniquū: et manib⁹ impiorū me tradidit. Ego ille quondam opulentus repente p̄tritus sum: tenuit cervicē meā. Cōfregit me: et posuit sibi q̄si in signum. Circūdedit me lanceis suis: p̄uulnerauit lūbos meos. Nō pepcit: et effudit ī t̄ra viscera mea. Cōscidit me uulnere sup̄ uulnus: irruit in me q̄si gigas. Saccū consui sup̄ cutez meā: et opui cinere carnē meā. Facies mea intumuit fletu: et palpebre mee caligauerūt. Dec passus sum absqz iniquitate man⁹ mee: cū haberem mūdas ad deū preces. Terrane operias sanguinē meum: neqz inueniat in te locum latendi clamor meus. Ecce em̄ in celo testis meus: et conscius meus in

excellis. Verbosi amici mei: ab deū stillat oculus meus. Atque utinam sic iudicaretur vir cū deo: quō iudicaretur filius hominis cū collega suo. Ecce enim breues anni transierunt: et semitam per quam nō reuertar ambulo. **Ca. XVII.**

Spiritus meus attenuabitur: dies mei breuiabuntur: et solus mihi superest sepulchrum. Non peccaui et in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me et pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnat contra me. Cor eorum longe fecisti a disciplina: propterea non exaltabuntur. Predam pollicetur sociis: et oculi filiorum eius deficiunt. Posuit me quasi in puerbum vulgi: et exemplum sum coram eis. Caligauit ad indignationem oculus meus: et membra mea quasi in nihilum redacta sunt. Stupebant iusti super hoc: et innocens propter hypocritam suscitabitur. Et tenebit iustus vias suas: et multis manibus addet fortitudinem. Igitur omnes vos conuertimini et venite: et non inueniam in vobis ullum sapientem. Dies mei transierunt: cogitationes mee dissipatae sunt torquentes cor meum. Noctem verterrunt in diem: et rursum post tenebras spero lucem. Si sustinero infernus domus mea est: et in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi pater meus es: mater mea et soror mea vermibus. Ubi est ergo nunc prestantio mea: et pacienciam meam quis considerat? In profundissimum infernum descendunt omnia mea. Putasne saltem ibi erit requies mihi? **Capitulum. XVIII.**

Respondens autem baldath suites dixit. Etque ad quae finez verba iactabis? Intellige prius: et sic loquamur. Quare reputati sumus ut iumenta: et sorbimus coram te? Quid probris animam tuam in furore tuo. Nunquid propter te derelinquetur terra et transferentur rupes de loco suo? Nonne lux impij extinguetur: nec splendet flamma ignis eius? Lux obtenebrescet in tabernaculo illius: et lucerna quae super eum est extinguetur. Artabuntur gressus virtutis eius: et precipitabit eum consilium suum. Immisit enim in retibus pedes suos: et in maculis eius ambulat. Tenebitur planta illius laqueo et exardescet contra eum sitis. Abscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. Undique terrebunt eum formidines: et inuoluentur pedes eius. Attenuetur fame robur

eius: et inedia inuadat costas illius. Deuoret pulcritudinem cutis eius: et consumat brachia illius primogenita mors. Auellatur de tabernaculo suo fiducia eius: et calcet super eum quasi rex interitus. Habitabit in tabernaculo illius socij eius qui non est: aspergetur in tabernaculo eius sulphur. Deorsum radices eius siccantur: sursum autem atteratur messis eius. Memoria illius pereat de terra: et non celebretur nomen eius in plateis. Expellet eum de luce in tenebras: et de orbe transferet eum. Non erit semen eius neque progenies in populo suo: nec velle reliquere in regionibus eius. In die eius stupebunt nouissimi: et primus inuadit horror. Nec sunt ergo tabernacula iniqui: et iste locus eius qui ignorat deum. **Ca. XIX.**

Respondens autem iob dixit. Elsqquo affligitis animam meam: et atteritis me sermonibus? En decies confunditis me: et non erubescitis opprimentes me. Nempe et si ignorauim: mecum erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini: et arguitis me obprobrijs meis. Saltem nunc intelligite quia deus non equo iudicio afflixerit me: et flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo vim paciens et nemo audiet: vociferabor: et non est qui iudicet. Semitam circumsepsi et transire non possum: et in calle meo tenebras posuit. Spoliauit me gloria mea: et abstulit coronam de capite meo. Destruit me undique et pereor: et quasi auulsa arbori abstulit spem meam. Iratus est contra me furor eius: et sic me habuit quasi hostem suum. Simul venerunt latrones eius: et fecerunt sibi vias per me: et obsecraverunt in giro tabernaculum meum. Fratres meos longe fecit a me: et noti mei quasi alieni recesserunt a me. Dereliquerunt me propinqui mei: et qui me nouerant obliti sunt mei. Inquilini domus mee et ancille mee sicut alienum habuerunt me: et quasi peregrinus fui in oculis eorum. Seruum meum vocavi et non respondit mihi: ore proprio deprecabar illum. Valitum meum exhorruit propter me: et orabam filios uteri mei. Stulti quippe despiciebant me: et cum ab eis recessissem detestabantur mihi. Abominati sunt me quondam consiliarii mei: et quem maxime diligebam auersatus est a me. Pellis mee presumptis carnibus adhesit os meum: et derelicta sunt timido labia circa dentes meos. Miseremini mei miseremini mei saltem vos

amici mei: quia man? domini tetigit me.
Quare psequimur me sicut deus: et carnibus
 meis saturamur. **Q**uis mihi tribuat ut scri-
 batur sermones mei? **Q**uis mihi det ut ex-
 arent in libro stilo ferreo aut plumbi lamina:
 ut celte sculpan? in silice? **S**cio ei quod redem-
 tor meus uiuit et in nouissimo de terra surre-
 cturus suus. **E**t rursum circūdabor pelle mea:
 et in carne mea uidebo deum saluatorem meum.
Quē uisurus sum ego ipse: et oculi mei aspe-
 cturi sunt: et non alius. **R**eposita ē hec spes
 mea in sinu meo. **Q**uare ergo nunc dicitis pse-
 quimur eum: et radicem uerbi inueniamus per eum?
Fugite ergo a facie gladii: quoniam ultor iniquitatum
 gladius ē: et scitote eum iudiciū. **Ca. XX.**

Respondens autem sophar naamathi-
 tes dixit. **I**dcirco cogitationes mee
 varie succedunt sibi: et mens in diuer-
 sa rapitur. **D**octrinā qua me arguis audiam: et
 spiritus intelligencie mee respondebit mihi. **N**on
 scio a principio ex quo est positus homo sup-
 terrā: quod laus impiorum breuis sit: et gaudiū
 hypocrite ad instar puncti. **S**i ascenderit us-
 que ad celum superbia eius: et caput eius nubes
 tetigerit: quasi sterquiliniū in fine perdetur: et
 qui eum uiderant dicent. **U**bi est? **E**clut som-
 nium auolans non inuenietur: transiet sicut
 visio nocturna. **O**culus qui eum uiderat non
 uidebit: neque ultra intuebitur eum locus suus.
Filij eius atterentur egestate: et manus illi-
 reddebunt ei dolorem suum. **O**ssa eius implebun-
 tur uicijs adulescentie eius: et cum eo in pul-
 uere dormient. **C**um enim dulce fuerit in ore
 eius malum: abscondit illud sub lingua sua.
Parcet illi et non derelinquet illud: et cela-
 labit in gutture suo. **P**anis eius in utero
 illius vertetur in fel aspidum intrinsecus. **D**i-
 uicias quas deuorauit euomet: et de ventre il-
 lius extrahet eas deus. **C**aput aspidum sur-
 get: et occidet eum lingua vipere. **N**on ui-
 deat riuulos fluminis torrentis. mellis et bu-
 tiri. **L**uet que fecit omnia: nec tamen presumetur.
Iuxta multitudinem adinventionum suarum
 sic et sustinebit: quoniam confringens nudauit
 pauperis domum: rapuit et non edificauit eam
 nec est satiatus uenter eius. **E**t cum habue-
 rit quod concupierat: possidere non poterit. **N**on
 remansit de cibo eius: et propterea nihil per-
 manebit de bonis eius. **C**um satiatus fuerit
 artabitur: estuabit. et omnis dolor irruet super
 eum. **E**t tamen impleatur uenter eius ut emit-

tat in eum iras furoris sui: et pluat super
 illum bellum suum. **F**ugiet arma ferrea et
 irruet in arcum ereum: eductus et egrediens
 de vagina sua: et fulgurans in amaritudine
 sua. **E**ladent et uenient super eum horribiles:
 omnes tenebre abscondite sunt in occultis
 eius. **D**euorabit eum ignis qui non succenditur:
 affligetur relictus in tabernaculo suo. **R**eue-
 labunt celi iniquitatem eius: et terra consurget ad-
 uersus eum. **A**pertum erit germen domus
 illius: detrahetur in die furoris dei. **N**ec est
 pars hominis impij a deo: et hereditas uer-
 borum eius a domino. **Cap. XXI.**

Respondens autem iob dixit. **A**udite
 queso sermones meos: et agitis pe-
 nitentiam. **S**ustinete me ut et ego
 loquar: et post mea (si uidebitur) uerba ride-
 te. **N**unquid contra hominem disputatio mea est:
 ut merito non debeam contristari? **A**tten-
 dite me et obstupescite: et supponite digitum ori
 vestro. **E**t ego quando recordatus fuero perti-
 mesco: et concutit carnem meam tremor. **Q**ua-
 re ergo impij uiuunt subleuati sunt confortati-
 que diuicijs? **S**emen eorum permanet coram eis:
 propinquorum turba et nepotum in conspectu eorum.
Domus eorum secure sunt et pacate: et non
 est uirga dei super illos. **D**os eorum concepit et
 non abortiuit: vacca peperit et non est pri-
 uata fetu suo. **E**grediuntur quasi greges puuli
 eorum: et infantes eorum exultant iussibus.
Tenent tympanum et cytharam: et gau-
 dent ad sonitum organi. **D**ucunt in bonis
 dies suos: et in puncto ad infernum descen-
 dunt. **Q**ui dixerunt deo recede a nobis: et
 sciencias uiarum tuarum nolumus. **Q**uis
 est omnipotens ut seruiamus ei. **E**t quid
 nobis prodest si orauerimus illum? **E**ter-
 nam tamen quia non sunt in manu eorum bo-
 na sua: consilium impiorum longe sit a me.
Quotiens lucerna impiorum extinguitur: et
 superueniet eis inundatio: et dolores diui-
 det furoris sui. **E**runt sicut palee ante fa-
 ciem venti: et sicut fauilla quam turbo dis-
 pergit. **D**eus seruabit filiis illius dolorem
 patris: et cum reddiderit tunc sciet. **E**lide-
 bunt oculi eius interfectionem suam: et de
 furore omnipotentis bibet. **Q**uid enim ad
 eum pertinet de domo sua post se? **E**t si nume-
 rus mensium eius dimidiatur: Numquid de-
 um docebit quispiam scienciam qui excelsos
 iudicat? **I**ste moritur robustus et sanus.

diues et felix: viscera eius plena sunt adipē: et medullis ossa illius irrigant. Alius vero mori in amaritudine aīe sue absq; vllis opib;: et tñ simul in puluere dormiēt: et vermes opient eos. Certe noui cogitationes vīas: et sentencias p̄t me iniquas. **M**icītis em̄. **U**bi est dom' principis: et ubi tabernacula impiorū? **I**nterrogate quēlibet de viatorib;: et hec eadem illum intelligere cognoscetis. Quia iū diē p̄ditionis seruaf' malus: et ad diē furoris ducef'. **Q**uis arguet corā eo vīas eius: et q̄ fecit quis redet illi? **I**pse ad sepulcra ducef': et in cōgerie mortuorū vigilabit. **D**ulcis fuit glareis cocti: et post se om̄em hominē trahet: et ante se innumerabiles. **Q**uomō igitur cōsolamini me frustra: cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati?

Capitulum. XXII.

Respondens autē eliphat themanites dixit. Nunquid deo potest cōparari homo: etiā cum p̄fecte fuerit sciencie? **Q**uid prodest deo si iustus fueris: aut quid ei cōfers si immaculata fuerit vita tua? **N**unquid timens arguet te. et veniet tecum in iudiciū: et non p̄pter maliciā tuā plurimam et infinitas iniquitates tuas? **A**bstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa: et nudos spoliasti vestibus. **A**quam lasso non dedisti: et esurienti subtraxisti panem. **I**n fortitudine brachij tui possidebas terrā: et potentissimus obtinebas eam. **E**lidas dimisisti vacuas: et lacetos pupilloz p̄minuisti. **P**ropterea circūdatus es laqueis: et p̄turbat te formido subita. **E**t putabas te tenebras nō visurū: et impetu aquarū inundantiū non oppressum iri. **A**n cogitas q̄ deus excelsior celo sit. et sup̄ stellaz verticē sublimet? **E**t dicis. **Q**uid em̄ nouit deus? **E**t q̄si p̄ caliginē iudicat. **N**ubes latibuluz eius: nec n̄ra p̄siderat: et circa carbores celi pambulat. **N**unquid semitā seculorū custodire cupis quas calcauerūt viri iniqui qui sublati sunt aī tempus suū: et fluvius subuertit fundamētum eorū? **Q**ui dicebant deo recede a nob;: et quasi nihil possit facere om̄ipotens. estimabant eū: cum ille impleset domos eorū bonis. **Q**uorū sententia procul sit a me. **E**lidebunt iusti et letabuntur: et innocens subsannabit eos. **N**onne succisa est erectio

eorum: et reliquias eorū deuorauit ignis? **A**cquiesce igitur ei et habeto pacem: et p̄ hec habebis fructus optimos. **S**uscipe ex ore illius legem: et pone sermones eius in corde tuo. **S**i reuersus fueris ad om̄ipotentem edificaberis: et longe faciet iniquitates a tabernaculo tuo. **D**abit p̄ terra silicem: et pro silice torrentes aureos. **E**ritq; om̄ipotens p̄tra hostes tuos: et argentuz coaceruabit tibi. **T**unc sup̄ om̄ipotentē delicijs afflues: et eleuabis ad deum faciem tuam. **R**ogabis eum et exaudiet te: et vota tua reddes. **D**ecernes rem et veniet tibi: et in vīs tuis splendet lumen. **Q**ui em̄ humiliatus fuerit erit in gloria: et qui inclinauerit oculos ipse saluabit. **S**aluabitur innocens: saluabit autē mundicia manuz suarum.

Capitulum. XXIII.

Respondens autē iob ait. **N**unc q̄ in amaritudine est sermo meus: et manus plage mee aggrauata est sup̄ gemitum meum. **Q**uis mihi tribuat ut cognoscā et inueniā illum: et veniā vsq; ad solium ei? **D**onam coram me iudiciū. et os meum implebo increpationibus: ut sciam verba que mihi respondeat: et intelligam quid loquat' mihi. **N**olo multa fortitudine contendat mecū: nec magnitudis sue mole me premat. **P**roponat equitates p̄tra me: et pueniet ad victoriā iudicium meum. **S**i ad orientem iero. nō apparet: si ad occidentem non intelligam eum. **S**i ad sinistrā quid agam? **N**on apprehendā eum. **S**i me vertaz ad dexterā: non videbo illū. **I**pse vero scit viā meā: et probabit me quasi aurum quod p̄ ignem transit. **E**lestigia eius secutus est pes meus: viā eius custodiui: et non declinaui ex ea. **A** mādatis labioz eius non recessi: et in sinu meo abscondi verba oris eius. **I**pse enim solus est: et nemo auertere potest cogitationem eius: et anima eius quocūq; voluit hoc fecit. **C**unq; expleuerit in me voluntatem suā: et alia multa similia presto sunt ei. **E**t idcirco a facie ei' turbatus sum: et p̄sterans eum timore sollicitor. **D**eus molliuit cor meum: et om̄ipotens cōturbauit me. **N**on em̄ perij propter imminentes tenebras: nec faciem meā operuit caligo.

Capitulum. XXIII.

Homnipotente non sunt abscondita tempora: qui aut nouerunt eum ignorant dies illius. Alij terminos transtulerunt: dirupuerunt greges: et pauperunt eos. Azinum pupillorum abegerunt: et abstulerunt pro pignore boues vidue. Subuerterunt pauperum viam: et oppresserunt pariter mansuetos terre. Alij quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: vigilantesque ad prebendam preparant panem liberis. Agrum non suum demetunt: et vineam eius quam vi oppresserunt vindemiant. Nudos dimittunt homines indumenta tollentes: quibus non est operimentum in frigore. quos ymbres montium rigant: et non habentes velamen amplexantur lapides. Cum fecerunt deprecantes pupillos: et vulgum pauperum spoliauerunt. Nudis et incedentibus absque vestitu et esurientibus tulerunt spicas. In aceruos eorum meridiati sunt: qui calcatis torcularibus sitiunt. De ciuitate fecerunt viros gemere: et anima vulneratorum clamauit. et deus inultum abire non patitur. Ipsi fuerunt rebelles luminibus. Nescierunt vias eius: nec reuersi sunt per semitas illius. Mane primo concorsurgit homicida: interficit egenum et pauperem: per noctem vero erit quasi fur. Oculi adulteri obseruat caliginem dicens. non me videbit oculus: et opiet vultum suum. Perforabit in tenebris domus sicut in die conciderant sibi: et ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurore arbitrantur umbram mortis: et sic in tenebris quasi in luce ambulabant. Leuis est super faciem aque. Maledicta sit pars eius in terram: nec ambulat per viam vinearum. Ad nimium calorem transiet ab aquis niuium: et usque ad inferos peccatum illius. Obliviscatur ei misericordia. Dulcedo illius vermes. Non sit in recordatione: sed contra sicut lignum infructuosum. Pauit enim sterilem et que non parit: et vidue bene non fecit. Detrahit fortes in fortitudine sua: et cum steterit non credet vite sue. Dedit ei deus locum penitentie: et ille abutitur eo in superbia. Oculi autem eius sunt in vijs illius. Eleuati sunt ad modicum et non subsistent: et humiliabuntur sicut omnia et auferentur: et sicut summitates spicarum conterentur. Quod si non est ita: quis me potest arguere esse mentitum: et ponere ante deum

verba mea:

Capitulum. XXV.

Respondens autem balbath suites dixit. Potestas et terror apud eum est: qui facit concordiam in sublimibus suis. Nunquid est numerus militum eius: et super quem non surget lumen illius? Nunquid iustificari potest homo comparatus deo: aut apparere mundus natus de muliere? Ecce luna etiam non splendet et stelle non sunt munde in conspectu eius? quantomagis homo putredo et filius hominis vermis?

Capitulum. XXVI.

Respondens autem iob dixit. Cuius adiutor es? Nunquid inbecillis: et sustentas brachium eius qui non est fortis? Cui dedisti consilium? Forsitan illi qui non habet sapientiam: et prudentiam tuam ostendisti plurimam? Quem docere voluisti? Nonne eum qui fecit spiramentum? Ecce gigantes gemunt sub aquis: et qui habitant cum eis. Nudus est infernus coram illo: et nullum est operimentum perditioni. Qui extendit aquilones super vacuum: et appendit terram super nihilum. Qui ligat aquas in nubibus suis: ut non erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultum solis sui: et expandit super illud nebulam suam. Terminum circumdedit aquis: usque dum finiantur lux et tenebre. Columnae celi pretermittuntur: et pauent ad nutum eius. In fortitudine illius repente maria aggregata sunt: et prudentia eius percussit superbum. Spiritus eius ornauit celos: et abstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. Ecce hec ex parte dicta sunt viarum eius. Et cum vix quam stillam fimonis eius audierim? quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?

Capitulum. XXVII.

Addidit quoque iob assumens parabola suam et dixit. Quia deus qui abstulit iudicium meum et omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam. quia donec superest aliquid in me et spiritus dei in naribus meis non loquentur labia mea iniquitatem: nec lingua mea meditabitur mendacium. Absit a me ut iustos esse vos iudicetis. Donec deficiam non recedam ab innocentia mea. Iustificatorum meam quam cepi tenere non deferam. Neque enim reprehendit me cor meum in

omni vita mea. Sicut ipius inimicus meus: et aduersarius meus quasi iniquus. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat: et non liberet deus animam eius? Nunquid deus audiet clamorem eius cum venerit super eum angustia? Aut poterit in omnipotente celebrari: et inuocare deum omni tempore? Docet vos per manus dei que omnipotens habet: at: nec abscondas. Ecce omnes vos nostis: et quid sine causa vana loquimini? Hec est pars hominis impij apud deum: et hereditas violentorum quam ab omnipotente suscipient. Si multiplicati fuerint filij eius in gladio erunt: et nepotes eius non saturabuntur pane. Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu: et vidue illius non plorabunt. Si portauerit quasi terrarum argentum et sicut lutum prepaauerit vestimenta: prepaabit quidem sed iustus resciet illis: et argentum innocens diuidet. Edificauit sicut tinea domum suam: et sicut custos fecit umbraculum. Diues cum dormierit nihil secum auferet: aperiet oculos suos et nihil inueniet. Apprehendet eum quasi aqua inopia: nocte opprimit eum tempestas. Tolle eum ventus mens et auferet: et velut turbo rapiet eum de loco suo. Et mittet super eum. et non parcat: de manu eius fugiens fugiet. Stringet super eum manus suas: et sibilabit super illum intuens locum eius.

Capitulum XXVIII.

Nabet argentum venarum suarum principia: et auro locus est in quo conflatur. Ferrum de terra tollitur: et lapis solutus calore in eis vertitur. Tempus posuit tenebris: et vniuersorum finem ipse considerat. Lapidem quasi caliginis et umbram mortis diuidet torrens a populo peregrinante: eos quasi oblitus est pes egentis hominis et inuios. Terra de qua oriebatur panis: in loco suo ignis subuersa est. locus saphiri lapides eius: et glebe illius aurum. Semitamam ignorauit avis: nec intuitus est oculos vulturis. Non calcauerunt eas filij insectorum: nec pertransiuit per eam leena. Ad salicem extendit manum suam: subuertit a radicibus montes. In petris riuos excidit et omne preciosum vidit oculus eius. Profunda quasi fluuiorum scrutatus est: et abscondita produxit in lucem. Sapientia vero ubi inuenitur: et quis est locus intelligentie? Nescit homo precium eius: nec inuenit in terra

suauiter viuentium. Abissus dicit. non est in me: et mare loquitur non est mecum. Non dabitur aurum obrisum pro ea: nec appendetur argentum in permutatione eius. Non conferetur tinctis in die coloribus: nec lapidi sardonico preciosissimo vel saphiro. Non attingetur ei aurum vel vitrum: nec permutabuntur vasa pro ea auri excelsa et eminentia: non commemorabuntur permutatione eius. Trahitur autem sapientia de occultis. Non attingetur ei topasion de ethiopia: nec tincture mundissime componentur. Unde ergo sapientia venit: et quis est locus intelligentie? Abscondita est ab oculis omnium viuentium: volucres quoque celi latet. Perbitio et mors dixerunt: auribus nostris audiuiamus famam eius. Deus intelligit viam eius: et ipse nouit locum illius. Ipse enim fines mundi intuetur: et omnia que sub celo sunt respicit. Qui fecit ventis pondus: et aquas appendit mensura. Quando ponebat pluuiam legem et viam per cellis sonantibus: tunc vidit illam et enarrauit: et prepaui et inuestigauit. et dixit homini. Ecce timor domini ipsa est sapientia: et recedere a malo intelligentia.

Capitulum XXIX.

Addidit quasi iob assumens parabola suam et dixit. Quis mihi tribuat ut sim iuxta menses pristinos: secundum dies quibus deus custodiebat me? Quando splendeat lucerna eius super caput meum: et ad lumen eius ambulabam in tenebris. Sicut fui in diebus adulescentie mee: quando deus secreto erat in tabernaculo meo. Quando erat omnipotens mecum: et in circuitu meo pueri mei. Quando lauabam pedes meos butyro: et petra fundebat mihi riuos olei. Quando precedebam ad portam ciuitatis: et in platea parabant cathedras mihi. Quidebant me iuvenes et abscondebantur: et senes stabant assurgentes. Principes cessabant loqui: et digitum supponebant ori suo. Vocem suam cohibebant duces: et lingua eorum gutturi suo adherebat. Auris audiens beatificabat me: et oculus videns testimonium reddebat mihi: eorum libellum pauperem vociferantem: et pupillum cui non esset adiutor. Benedictio perituri super me veniebat: et cor vidue consolatus sum. Iusticia indutus sum: et vestiui me sicut vestimento et diademate iudicio meo. Oculus fui cecus: et pes claudus. Pater

eram pauper: et causam quā nesciebam diligentiſſime inueſtigabā. Conterebā molas iniqui: et de dentibus illius auferebam prebā. Dicebamq; In nidulo meo mori ar: et ſicut palma multiplicabo dies. Radix mea aperta eſt ſecus aquas: et ros morabit in meſſione mea. Gloria mea ſemper innouabit: et arcus meus in manu mea inſtaurabit. Qui me audiebāt expectabant ſententiaſ: et intenti tacebant ad conſilium meum. Elerbis meis addere nihil audebāt: et ſup illos ſtillabat eloquiū meum. Expectabant me ſicut pluuiam: et os ſuū aperiebant quaſi ad ſymbrem ſerotinū. Si quā ridebam ad eos non credebant: et lux vultus mei non cadebat in terrā. Si voluiſſem ire ad eos ſedebam primus. Nunq; ſederem quaſi rex circūſtante exercitu: eras tamen merentium conſolator.

Capitulum. XXX.

Quinc at derident me iuniores tempore: quorū non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei. Quorū virtus manūū mihi erat p nihilo: et vita ipſa putabant indigni. Egeſtate et fame ſteriles: qui rodebant in ſolitudine ſqualentes calamitate et miſeria. Et mandebant herbas et arborum cortices: et radix iuniperorū erat cibus eorum. Qui de conuallibus iſta rapientes: cum ſingula reperiſſent. ad ea cum clamore currebant. In deſertis habitabant torrentium: et in cauernis terre. vlt ſuper glaream. Qui inter huiusmodi letabant: et eſſe ſub ſentibus delicias computabant. Filij ſtolorum et ignobilium: et in terra penitus nō parentes. Nunc in eorum canticū verſus ſum: et factus ſum eis in puerbium. Abominantur me et longe fugiunt a me: et faciē meam conſpuere non verent. Pharetram enim ſuam aperuit et afflixit me: et frenum poſuit in os meum. Ad dexterā orientis calamitatis mee ilico ſurrexerūt. Pedes meos ſubuerterunt: oppreſſerunt quaſi fluctibus ſemitis ſuis. Diſſipauerūt itinera mea: inſidiati ſunt mihi et preualuerunt: et non fuit qui ferret auxilium. Quaſi rupto muro et aperta ianua irruerunt ſuper me: et ad meas miſerias deuoluti ſunt. Redactus ſum in nihilū. Abſtuli quaſi ventus deſideriū meum: et velut

nubes pertransiit ſalus mea. Nunc aut in memetipſo marceſcit anima mea: et poſſident me dies afflictionis. Nocte os meum perforat doloribus: et qui comedunt me nō dormiunt. In multitudine eorū conſumiſt veſtimentū meum: et quaſi capitiō tunice ſic cinxerunt me. Compatus ſum luto: et aſſimulatus ſum fauille et cineri. Clamabo ad te et non exaudies me: ſto et non reſpicias me. Mutatus es mihi in crudelez: et inſuburicia manus tue aduerſaris mihi. Eleuaſti me: et quaſi ſup ventum ponens eliſiſti me valide. Scio qz morti tradas me: ubi conſtituta eſt domus omni uiuenti. Eleuantamē non ad conſumptionem eorū emit- tis manū tuā: et ſi corruerit ipſe ſaluabis. Flebam quondā ſup eo qui afflicto erat: et compaciebat anima mea paup. Expectabam bona et venerunt mihi mala: preſtolabar lucem et eruperunt tenebre. Interiora mea efferbuerūt abſq; ulla requie: preuenerunt me dies afflictionis. Merens incedebam: ſine furore conſurgens. in turba clamaui. Frater fui draconum: et ſocius ſtrutionum. Cutis mea denigrata eſt ſup me: et oſſa mea aruerūt pre caumate. Tereſa eſt in luctum cithara mea: et organum meum in vocem flentium.

Capitulum. XXXI.

Pepigi fedus cū oculis meis: vt ne cogitare quidem de virgine. Quā enim ptem haberet in me deus deſuper: et hereditatem omnipotens de excelſis: Nunquid non pbitio eſt iniquo: et alienatio opantibus iniuſticiā? Nōne ipſe conſiderat vias meas: et cūctos greſſus meos dinumerat? Si ambulauī in vanitate et feſtinauī in dolo pes me? appendat me in ſtatera iuſta: et ſciat deus ſimplicitatē meam. Si declinaui greſſus meos de via. et ſi ſecutus eſt oculus meus cor meū. et ſi in manibus meis adheſit macula: ſeram et alius comedit: et progenies mea eradicetur. Si deceptum eſt cor meū ſuper muliere: et ſi ad oſtium amici mei inſidiatus ſum: ſcorum alterius ſit uxor mea. et ſuper illam incuruentur alij. Hoc enim nephas eſt et iniquitas maxima. ignis eſt uſq; ad pbitionem deuorans: et omnia eradicans genimina. Si contempſi ſubire iudiciū cum ſeruo meo et ancilla mea: cū diſceptarent

aduersum me. Quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum deus: et cum quesierit quid respondebo illi? Nunquid non in utero fecit me quod et illud operatus est. et formauit me in vulua unus? Si negaui quod volebam pauperibus: et oculos vidue expectare feci. Si comedi bucellam meam solus: et non comedit pupillus ex ea. Quia ab infanzia mea creuit mecum misericordia: et de utero matris mee egredisa est mecum. Si desperi pretereuntem eorum non habuerit indumentum: et absque operimento pauperem. Si non benedixerunt mihi latera eius: et de velleribus ouium meorum calefactus est. Si leuaui super pupillum manum meam etiam cum viderem me in porta superiorum: humerus meus a iunctura sua cadat: et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Semper enim quasi tu mentes super me fluctu? timui deum: et pondus ei? ferre non potui. Si putavi auxilium robur meum: et obrizo dixi fiducia mea. Si letatus sum super multis diuitiis meis: etque plurima cepit manus mea. Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare. et letatum est in abscondito cor meum: et osculatus sum manum meam ore meo. quod est iniquitas maxima. et negatio contra deum altissimum. Si gauisus sum ad ruinam eius quod me oderat: et exultaui quod inuenisset eum malum. Non enim tedi ad peccandum guttur meum: ut ex peterem maledicens animam eius. Si non dixerunt viri tabernaculi mei: quod det de carnibus eius ut saturemur. Foris non mansit peregrinus: ostium meum viatori patuit. Si abscondi quasi homo peccatum meum: et celauimus in sinu meo iniquitatem meam. Si expansi ad multitudinem nimiam: et despectio propinquorum terruit me: et non magis tacui nec egredius sum ostium. Quis mihi tribuat adiutorem ut desiderium meum audiat omnipotens et libere scribat ipse quod iudicat: ut in huius meo portem illum et circumdum illum quasi coronam mihi? Per singulos gradus meos pronuntiabo illum: et quasi principi offerem eum. Si aduersum me fra mea clamat: et cum ipsa sulci eius descent. Si fructus eius comedi absque pecunia: et animam agricolarum eius affixi per frumentum oris mihi tribulatio: et per ordeo spina.

A Miserrunt autem **Capitulum XXXII.** tres viri isti respondere iob: eorum iustus sibi videretur. Et iratus indignatusque est heliu filius barachel buzites de cognatione ram. Iratus est autem aduer-

sum iob. eorum iustus se esse diceret coram deo. Porro aduersum amicos eius indignatus est eorum non inuenissent responsionem rationabilem: sed tantummodo condemnassent iob. Igitur heliu expectauit iob loquentem: eorum seniores essent qui loquebantur. Cum autem vidisset quod tres respondere non potuissent: iratus est vehementer. Respondensque heliu filius barachel buzites dixit. Junior sum tempe: vos autem antiquiores. Idcirco dimisso capite veritus sum vobis indicare meam sententiam. Sperabam enim quod etas prior loqueretur: et annorum multitudo doceret sapientiam. Sed ut video spiritus est in hominibus: et inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Non sunt longevi sapientes: nec senes intelligunt iudicium. Ideo dicam audite me: ostendam vobis etiam ego meam scientiam. Expectaui enim sermones vestros: audiui prudentiam vestram. Donec disceptaremini sermonibus vestris: et donec putabam vos aliquid dicere considerabam. Sed ut video non est quod possit arguere iob: et respondere ex vobis sermonibus eius. Ne forte dicatis inuenimus sapientiam: deus proiecit eum non homo. Nihil locutus est mihi: et ego non secundum sermones vestros respondebo illi. Extimuerunt: nec responderunt ulli: abstuleruntque a se eloquium. Quoniam igitur expectaui et non sunt locuti. steterunt nec responderunt ulli: respondebo et ego propter meam: et ostendam scientiam meam. Plenus sum enim sermonibus: et coartat me spiritus uteri mei. En venter meus quasi mustum absque spiraculo: quod lagunculas novas dirupit. Loquar et respirabo paululum: aperiam labia mea et respondebo. Non accipiam personam viri: et deum homini non equabo. Nescio enim quid diu subsistam: et si post modicum tollat me factor meus. **Capitulum XXXIII.**

A Ubi igitur Job eloquia mea: et omnes sermones meos ausculta. Ecce aperui os meum: loquatur lingua mea in faucibus meis. Simpliciter corde meo sermones mei: et sententiam labia mea puram loquentur. Spiritus dei fecit me: et spiraculum omnipotentis viuificauit me. Si potes responde mihi: et aduersus faciem meam consiste. Ecce et me sicut et te fecit deus: et de eodem luto ego quoque formatus sum. Tulerunt enim miraculum meum non te terreat: et eloquentia

mea non sit tibi gūis. Dixisti g̃ in auribus meis: et vocē verborū tuorū audiui. Mundus sum ego et absq; delicto: imaculatus. et nō est iniquitas in me. Quia q̃relas in me reperit: ideo arbitrus est me inimicū sibi. Posuit in neruo pedes meos: custodiuit oēs semitas meas. Hoc est g̃ in quo nō es iustificatus. R̃spondebo tibi: q̃ maior sit deus hoīe. Aduersus eū p̃tendis: q̃ non ad oīa verba r̃nderit tibi. Semel loquē deus: et secundo idip̃m non repetit. Per somnium in visione noct̃na: q̃ñ irrui sopor sup hoīes: et dormiūt in lectulo. Tunc aperit aures viroꝝ et erubescens eos instruit disciplina: ut auertat hoīes ab hīs q̃ fecit. et liberet eū de supbia: eruens animā eius a corruptione. et vitā illius ut non transeat in gladius. Increpat q̃ per dolorem in lectulo: et om̃ia ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei fit ī vita sua panis: et aīe illi? cibo aī desiderabil. Tabescet caro ei? et ossa q̃ tecta fuerant nudabunt. Appropinquet corruptioni aīa eius: et vita illius mortiferis. Si fuerit p̃ eo angelus loq̃ns vnū de filiis ut annunciet hoīs equitatem: miserebit̃ eius et dicet. Libera eū ut nō descendat ī corruptionē. Inueni in q̃ ei p̃piciet. Consumpta est caro eius a supplicijs: reuertat̃ ab dies adulescentie sue. Deprecabit̃ deū et placabilis ei erit: et videbit faciem eius ī iubilo: et reddet hominī iusticiā suā. Respiciet hoīes et dicet. Peccavi et vere deliq; et ut erā dignus non recepi. Liberavit aīam suā ne p̃geret in interitū: sed viuens lucē videret. Ecce hec oīa opaf̃ de? tribu vicib; p̃ singulos: ut reuocet animas eoꝝ a corruptione: et illuinet luce viuētium. Attende iob et audi me: et tace dum ego loquor. Si aī habes qd loquaris r̃nde mihi. Loquē. Elolo em̃ te apparere iustū. Quod si nō habes audi me: tace et docebo te sapienciam. **Capitulum XXXIII.**

Denunciāns itaq; heliū ecia; hec locutus ē. Audite sapiētes verba mea: et eruditi auscultate me. Auris em̃ verba p̃bat: et guttur escas gustu dijudicat. Iudiciū eligamus nobis: et in nos videamus quid sit melius. Quia dixit iob iustus sum: et deus subuertit iudiciū meū. In iudicando em̃ me mendaciū est: violenta ē sagitta mea absq; ullo peccato.

Quis est vir ut est iob q̃ bibit subfānatio- nem quasi aquā. qui graditur cū opantib; iniquitatem et ambulat cum viris impijs. Dixit enim. nō placebit vir deo: ecia; si cūcurrerit cum eo. Ideo viri corbati audite me. absit a deo impietas: et ab onipotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei: et iuxta vias singulorū restituet eis. Vere enim deus non condemnabit frustra: nec omnipotens subuertet iudiciū. Quē cōstituit aliū sup terras: aut quē posuit sup orbem quē fabricatus est. Si direxerit ad eū cor suū: spūm illi? et flatū ad se trahet. Deficiet omnis caro simul: et homo in cinerem reuertet̃. Si habes ergo intellectū audi quod dicitur: et auscultā vocem eloquij mei. Nunq̃d qui non amat iudiciū sanari potest. Et quomō tu eum qui iustus est intantum condemnas. Qui dicit regi apostata: q̃ vocat duces impios. Qui nō accipit p̃sonas principū: nec p̃gnouit tyrannum cum disceptaret cōtra pauperem. Opus em̃ manū ei? sunt vniuersi. Subito morietur: et in media nocte turbabūt̃ p̃li: et p̃transibūt et auferēt violentū absq; manu. Oculi em̃ ei? sup vias hoīm: et om̃es gressus eoꝝ p̃siderat. Nō sūt tenebre et nō ē umbra mortis: ut abscondāt ibi q̃ opant̃ iniquitatē. Neq; em̃ vl̃ in hoīs potestate est ut vēiat ad deū in iudiciū. Cōteret mltos et innumerabiles: et stare faciet alios p̃ eis. Nouit em̃ opa eoꝝ: et idcirco inducet noctem et conterent̃. Quasi impios percussit eos in loco videntū. Qui q̃si de industria recesserūt ab eo. et om̃es vias ei? itelligere noluerūt ut puenire facerēt ad deū clamorē egeni: et audiret vocē pauperis. Ipso em̃ cōcedente pacē: quis est qui p̃demnet. Ex q̃ absconderit vultū: q̃s est qui cōtemplet̃ eū. Et sup gētes: et sup om̃es homīes. Qui regnare facit hominē ypocritā. p̃p̃ peccata populi. Quia g̃ ego locutus sum ad deū: te q̃ nō p̃hibebo. Si erravi tu doce me. Si iniquitatē locut̃ sū: et vl̃ nō ad dā. Nunq̃d a te deus expetit eam: q̃a displicuit tibi. Tu em̃ cepisti loq̃ et nō ego. Qd si qd nosti meli? loq̃re. Viri itelligētes loquāt̃ mihi: et vir sapiēs audiet me. Iob at̃ stulte locut̃ ē: et verba illi? nō sonāt disciplina. Pater mi: p̃bet̃ iob vsq; ad finē: ne d̃sinas ab hoīe iniquitatis: q̃ addit sup p̃ct̃a

sua blasphemiam. Inter nos iterum pstrin-
gat: et tunc ad iudicium prouocet sermo-
nibus suis deum. **Capitulum. XXXV.**

Igitur heliu hec rursus locutus
est. Nunquid equa videetur tibi tua
cogitatio: ut diceres iustior deo sum?
Diristi enim. Non tibi placet quod rectum
est. Vel quid tibi proderit: si ego peccaue-
ro? Itaque ego respondebo sermonibus tuis.
et amicis tuis tecum. Suspice celum et in-
tuere: et contemplare ethera quod altior te sit.
Si peccaueris: quid ei nocebis? Et si mul-
tiplicate fuerint iniquitates tue: quid fa-
cies contra eum? Porro si iuste egeris. quod
donabis ei: aut quod de manu tua accipiet?
Homini qui similis tui est nocebit impie-
tas tua: et filium hominis adiuuabit iusticia
tua. Propter multitudinem calumniato-
rum clamabunt: et eiulabunt propter vim
brachii tyrannorum. Et non dixit ubi est deus
qui fecit me: qui dedit carmina in nocte.
Qui docet nos super iumenta terre: et super
volucres celi erubet nos. Ibi clamabunt et
non exaudiet propter superbiam malorum. Non
ergo frustra audiet deus: et omnipotens
causas singulorum intuebitur. Etiam cum
dixeris non considerat: iudicare coram il-
lo. et expecta eum. Nunc enim non infert
furorem suum: nec ulciscitur scelus valde.
Ergo iob frustra aperit os suum: et absque
sciencia verba multiplicat.

Capitulum. XXXVI.

Audens quoque heliu hec locutus est.
Sustine me paululum: et indica-
bo tibi. Abhuc enim habeo quod
pro deo loquar. Repetam scienciam meam
a principio: et operatorem meum probabo
iustum. Clere enim absque mendatio sermo-
nes mei: et perfecta sciencia probabitur
tibi. Deus potentes non abicit cum et ipse
sit potens: sed non saluat impios: et iudi-
cium pauperibus tribuit. Non auferet a
iusto oculos suos: et reges in solio collo-
cat in perpetuum: et illic eriguntur. Et si
fuerint in cathenis et vinciantur funibus
paupertatis: indicabit eis opera eorum et
scelera eorum: quia violenti fuerunt. Revela-
bit quoque aurem eorum ut corripiat: et lo-
quetur ut reuertantur ab iniquitate. Si
audierint et obseruauerint complebunt die-
es suos in bono: et annos suos in gloria. Si

aut non audierint transibunt per gladium:
et presumuntur in stulticia. Simulatores et
callidi prouocant iram dei: neque clamabunt cum
vincti fuerint. Morietur in tempestate anima eo-
rum: et vita eorum inter effematos. Eripiet de
angustia sua pauperes: et revelabit in tribu-
latione aures eius. Igitur saluabit te de ore
angusto latissime: et non habente funda-
mentum sub te. Requies autem mense tue erit
plena pinguedine. Causa tua quasi impij iu-
dicata est: causas iudiciumque recipies. Non te
ergo superet ira ut aliquem opprimas: nec multi-
tudo donorum inclinet te. Depone magni-
tudinem tuam absque tribulatione: et omnes
robustos fortitudinis. Nec pertrahas noctem:
ut ascendat populus per te. Caue ne declines
ad iniquitates. Quia enim cepisti sequi post
miseriam. Ecce deus excelsus in fortitudine
sua: et nullus ei similis in legislatoribus.
Quis poterit scrutari vias eius: aut quis
audet ei dicere operatus es iniquitatem? Me-
mento quod ignores opus eius: de quo cecine-
runt viri. Omnes homines vident eum: unus-
quisque intuetur procul. Ecce deus magnus
vincens scienciam nostram. Numerus anno-
rum eius inestimabilis. Qui aufert stel-
las pluuie et effundit ymbres ad instar gur-
gitum. Qui de nubibus fluunt: quod preterunt
cuncta desuper. Si voluerit extendere nu-
bes quasi tentorium suum et fulgurare lu-
mine suo desuper: cardines quoque maris ope-
riet. Per hec enim iudicat populos: et dat
escam multis mortalibus. In manibus abscon-
dit lucem. et precipit ei ut rursus adueni-
at. Annunciat de ea amico suo quod posses-
sio eius sit: et ad eam possit ascendere.

Capitulum. XXXVII.

Aper hoc expauit cor meum: et e-
motus est de loco suo. Audiet au-
ditionem in terrore vocis eius: et
sonum de ore illius procedentem. Subter
omnes celos ipse considerat: et lumen illius
super terminos terre. Post eum rugiet so-
nitus: tonabit voce magnitudinis sue: et
non inuestigabitur cum audita fuerit vox
eius. Tonabit deus in voce sua mirabiliter:
qui facit magna et instrutabilia. Qui pre-
cepit niui ut descendat in terram: et hieme
pluuie et ymbri fortitudinis sue. Qui
in manu omnium hominum signat ut nouerint
singuli opera sua. Ingredietur bestia latibulum

suum: et in antro suo morabitur. Ab interioribus egredietur tempestas: et ab arcturo frigus. flante deo coërescit gelu: et rursus latissime funduntur aque. Frumentum desiderat nubes: et nubes spargunt lumen suum. Que lustrant cuncta per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod preceperit illis super faciem orbis terrarum: siue in una tribu siue in terra sua. siue in quocumque loco misericordie sue eas iusserit inueniri. **A**usculata hec iob: sta et considera mirabilia dei. Nunquid scis quando precepit deus pluuiis: ut ostenderet lucem nubium eius? Nunquid nosti semitas nubium magnas et perfectas sciencias? Nonne vestimenta tua calida sunt cum perlata fuerit terra austro? **T**u forsitan cum eo fabricatus es celos: qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Ostende nobis quid dicamus illi. Nos quippe inuoluimur tenebris. Quis narrabit ei quod loquor? **S**ciam si locutus fuerit homo deuorabitur at nunc non vident lucem. Subito aer cogetur in nubes: et ventus transiens fugabit eas. Ab aqilone auxilium venit: et a deo formidolosus laudator. Digne eum inueniri non possumus. Magnus fortitudine et iudicio et iusticia: et enarrari non potest. Deo timebunt eum viri: et non audebunt eum contempleri omnes qui sibi videntur esse sapientes.

Capitulum. XXXVIII.

Respondens autem dominus iob de turbine dixit. Quis est iste inuoluens sententias sermonibus imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te et responde mihi. **U**bi eras quando ponebam fundamenta terre? Indica mihi si habes intelligentiam. Quis posuit mensuras eius? si nosti: vel quis tetendit super eam lineam? Super quo bases illius solidate sunt? Aut quis dimisit lapidem angularem eius cum me laudarent simul astra matutina: et iubilarent omnes filii dei? Quis conclusit ostia maris quando erumpebat quasi de vulua procedens: cum poneretur nubem vestimentum eius et aligine illud quasi panis infancie obuoluerem? Circumdedi illud terminis meis: et posui vectem et ostia: et dixi. Usquehuc venies et non procedes amplius: et hic perfringes tumentes fluctus tuos. Nunquid post ortum tuum precepisti diluculo et ostendisti aurore locum suum: nunquid tenuisti percuciens

extrema terre. excussisti impios ex ea? Restitue ut lutum signaculum: et stabit sicut vestimentum. **A**ufere ab impiis lux sua: et brachium excelsum confringetur. Nunquid ingressus est profundum maris: et in nouissimis abyssi deambulasti? Nunquid apte sunt tibi porte mortis: et ostia tenebrosa vidisti? Nunquid considerasti latitudinem terre? Indica mihi si nosti omnia in qua via lux habitat et tenebrarum quis locus sit: ut ducas unum quodque ad terminos suos: et intelligas semitas domus eius? Sciebas tunc quod nasciturus esses: et numerum dierum tuorum noueras? Nunquid ingressus es thesauros niuis aut thesauros grandinis asperxisti: que preparaui in tempus hostis. in diem pugne et belli? **P**er quam viam spargitur lux. diuisus est super terram. Quis dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitruum: ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortalium commoratur: ut impleret inuiam et desolatam. et produceret herbas virentes? Quis est pluuie pater: vel quis genuit stillas roris? De cuius utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit? In similitudinem lapidis aque durant: et superficies abyssi perstringitur. Nunquid coniungere valebis micantes stellas plades: aut girum arcturi poteris dissipare? Nunquid producis luciferum in tempore suo: et vespertinum super filios terre surgere facis? Nunquid nosti ordinem celi: et pones rationem eius in terra? Nunquid eleuabis in nebulam vocem tuam: et impetus aquarum operiet te? Nunquid mittes fulgura et ibunt et reuertentia dicent tibi assum? Quis posuit in visceribus hominis sapientiam: vel quis dedit gallo intelligentiam? Quis enarrabit celorum rationem: et contentum celi quis dormire faciet? Quando fundabatur puluis in terram: et glebe pregebantur? Nunquid capies leone predam et aiaz catulorum eius implebis: quando cubant in antris et in specubus insidiantur? Quis prepat coruo escam suam: quando pulli eius clamant ad deum vagantes: eo quod non habent cibos.

Capitulum. XXXIX.

Nunquid nosti tempus partus ibi cum in petris: vel parturientes cervas obseruasti. Dinumerasti menses conceptus earum: et scisti tempus partus earum? Incuruantur ad fetum et pariunt: et rugitus emittunt. Sepant filii

ear et pgunnt ad pastū: egrediuntur et nō reuertentur ad eas. Quis dimisit onagrū liberum: et vincula eius quā soluit: Cui dedit in solitudine domū: et tabernacula eius in terra saluginis. Contemnit multitudinē ciuitatis: clamorem exactoris nō audit. Circūspicit montes pascue sue: et virentia quēque perquirat. Nunquid vult rinoceros seruire tibi: aut morabitur ad p̄sepe tuū? Nunquid alligabis rinocerotam ad arandū loro tuo: aut p̄fringet glebas vallium post te? Nunquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius? Et derelinques ei labores tuos? Nunquid credes illi quā sementē reddet tibi: et aream tuā congreget? Quia strutionis similis est pennis herodii et accipitris. Quā dereliquit oua sua in terra: tu forsitan in puluere calefacies ea? Obliviscitur quod pes p̄culcet ea: aut bestia agri conterat. Durat ad filios suos quasi non sint sui: frustra laborauit nullo timore cogente. Priuauit enim eas deus sapientia: nec dedit illi intelligenciā. Cum tempus fuerit in altum alas erigit: deridet equū et ascensorem eius. Nunquid prebetis equū fortitudinē: aut circūdabis collo ei? hinnitū? Nunquid suscitabis eū quasi locustas? Gloria nauriū eius terror: terram ungula fodit. Exaltat audacter: in occursum pergit armatis. Contemnit pauorē: nec cedit gladio. Super ipsum sonabit pharetra: vibrabit hasta et clipeus. Feruens et fremens sorbet terrā: nec reputat tube sonare clangorē. Ubi audierit bucina dicit vab: p̄culadorat bellū exhortationē ducum: et plulatum exercitus. Nunquid per sapientiā tuā plumescit accipit̄: expandens alas suas ad austrū? Nunquid ad preceptū tuū eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidū suū? In petris manet. et in preruptis silicibus p̄morat: atque in accessis rupibus. In p̄templat escas: et de longe oculi eius p̄spiciūt. Pulli eius lambunt sanguinē: et ubicūque cadauer fuerit statim adest. Et adiecit dñs: et locutus est ad iob. Nunquid qui p̄tendit cū deo: tam facile p̄quiescit? Etique qui arguit deū debet et respondere ei. Respondens autē iob dño dixit. Qui leuif locutus sum. rñdere quid possum? Manum meā ponam super os meū. Quia locutus sum quod vtiā nō dixissem: et aliter: quibz ultra non addam.

Capitulum. XXXX.

Respondens autē dñs iob de turbine dixit. Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te: et indica mihi. Nunquid irritum facies iudicium meū: et cōdemnabis me ut iustificeris? Et si habes brachiū sicut deus et voce simili tonas: circūdanda tibi decorem et in sublime erigere: et esto gloriosus et speciosus induere vestibus. Disperge superbos in furore tuo et confunde eos: et respiciens omnem arrogantem humilia. Respice cunctos sup̄bos et confunde eos: et contere impios in loco suo. Absconde eos in puluere simul: et facies eorum demerge in foueam. et ego confitebor quod saluare te possit dextera tua. Ecce behemoth quē feci tecū: fenum quasi bos comedet. Fortitudo eius in lumbis eius: et virtus illius in umbilico ventris eius. Stringit caudam suā quasi cedrum: nervi testiculorum eius perplexi sunt. Ossā eius velut fistule eris: cartilago illius quasi lamine ferree. Ipse est principium viarū dei. Qui fecit eū applicabit gladium eius: huic mōtes herbas ferūt. Omnes bestie agri luctentur tibi: sub umbra dormit in secreto calami. in locis humetibus. Protegūt umbra umbrā eius: circūdabunt eū salices torrens. Ecce absorbebit fluuiū et nō mirabitur: et habz fiduciā quod influat iordanis in os ei. In oculis eius quasi hamo capiet eū: et in subdolis p̄forabit nares ei. An extrahere poteris leuiathan hamo: et fune ligabis linguā ei? Nunquid pones circulum in naribus eius: armilla p̄forabis maxillā eius? Nunquid multiplicabit ad te preces: ut loquetur tibi mollia? Nunquid feriet tecū pactū: et accipies eū seruū sempiternū? Nunquid illudes ei quasi aui: aut ligabis eū ancillis tuis? Cōcident eū amici: diuident illū negociatores. Nunquid implebis sagenas pelle eius: et gurgustium piscium capite illius? Pones super eū manū tuā? Memēto belli: nec vltē addas loqui. Ecce spes ei? frustrabitur eū: et videtibus cunctis p̄cipitabit. **Capitulum. XXXXI.**

Non quasi crudelis suscitabo eum. Quis enim resistere potest vultui meo: et quis ante dedit mihi ut reddam ei? Omnia que sub celo sunt mea sunt. Non parcam ei et verbis potentibus: et ad deprecandum compositis. Quis enim reuelabit faciem indumenti eius?

Et in medium oris eius q̄s inēbit: **P**ortas
vultus eius q̄s apiet: **P**er girum dentium
eius formido: corpus illius q̄si scuta fusili-
a. et p̄pactū squamis se p̄mentibō. **U**na uni
p̄iungit: et ne spiraculū quītē incedit p̄eas
Una alteri adhiberebit: et tenētes se nequa-
q̄ sepabūt. **S**ternutacō ei? splēdor ignis.
et oculi ei? ut palpebre diluculū. **D**e ore ei?
lampades p̄cedūt. sicut tēde ignis accense
de maibō eius p̄cedit fumus: sicut olle suc-
cense atq; feruētes. **H**alitus ei? prunas ar-
dere facit: et flāma de ore eius egredit̄. **I**n
collo ei? morabit̄ fortitudo: et faciē ei? p̄e-
cedit egestas. **M**ēbra carniū ei? coherētia
sibi. **M**ittet p̄t̄ eū fulmīa. et ad locū aliū nō
ferent̄. **C**or eius indurabit̄ tanq̄ lapis: et
stringet̄ q̄si malleatoris incus. **C**ū sublat̄
fuerit timebūt angeli: et territi purgabūt.
Cū app̄hēderit eū gladi? subsistere n̄ pote-
rit: neq; hasta neq; torax. **R**eputabit em̄
q̄si paleas ferp: et q̄si lignū putridū es. **N**ō
fugabit eū vir sagittari? in stipulaz versū
sūt ei lapides funde. **Q**uasi stipulā estima-
bit maliū: et d̄ridebit vibrantē hastā. **S**ub
ipso erūt radij solis: et sternet sibi aux̄ q̄si
lutuz. **F**eruescere faciet q̄si ollam pfundū
mare: ponet q̄si cū vngenta bulliūt. **P**ost
eū lucebit semita: estimabit abissum quasi
senescentē. **N**ō est sup terrā p̄tas que p̄p̄t̄
ei: qui factus ē ut nullū timeret. **O**m̄e sub-
lime videt: ipse est rex sup uniuersos filios
superbie.

Capi. XXXXII.

Respondens at̄ iob d̄no dixit. **S**cio
q̄ oīa potes: et nulla te latet cogi-
tatio. **Q**uis est iste qui celat p̄siliū
absq; sciēcia: **I**deo insipient̄ locutus suz.
et que ultra modū excederēt sciēciā meā.
Audi et ego loqr̄: interrogabo te et r̄nde mi-
hi. **A**uditū auris audiui te: nunc at̄ ocul?
meus videt te. **I**dcirco ip̄e me rep̄hendo: et
ago p̄nias in fauilla et cinere. **P**ostq̄ at̄ lo-
cutus ē deus verba hec ad iob: dixit ad eli-
phas themaiten. **I**ratus ē furor me? in te
et i duos amicos tuos: qm̄ nō estis locuti
corā me rectū sicut seru? meus iob. **S**uite
ergo vobis septē thauros et septē arietes:
et ite ad seruū meū iob: et offerite olocaustū
p vobis. **I**ob at̄ seruus me? orabit p vo-
bis. **F**aciē eius suscipiā: ut non vobis im-
puteſ stulticia. **N**eq; em̄ locuti estis ad me
recta: sicut seruus me? iob. **A**bierūt ergo

eliphas themanites et baldath suites et so-
phar naamathites et fecerūt sicut locutus
fuerat d̄ns ad eos: et suscepit deus faciem
iob. **D**ns q̄ p̄uersus est ad p̄nias iob: cum
oraret p amicos suis. **E**t addidit d̄ns omīa
q̄cunq; fuerāt iob duplicia. **V**enerunt aut̄
ad eū om̄es fr̄es sui et uniuerse sorores sue
et cuncti q̄ nouerāt eum p̄us: et p̄meterūt
cū eo panē in domo ei?. **E**t mouerūt sup eū
caput: et p̄solati sunt eū sup omni malo qd̄
intulerat d̄ns sup eū: et dederunt ei vnusq; s̄
q̄ ouem vnā et inaurez aureā vnā. **D**ns
at̄ benedixit nouissimis iob magisq̄ p̄in-
cipio ei?. **E**t facta sunt ei q̄tuordecim mi-
lia ouīū et sex milia cameloz: et mille iuga
boum. et mille azine: et fuerūt ei septē filij
et tres filie. **E**t vocauit nomē vnus diem:
et nomen secunde cassiam: et nomen terciē
cornustibij. **N**ō sunt at̄ inuēte m̄lieres spe-
ciosē sicut filie iob: i uniuersa t̄ra. **D**editq;
eis p̄t̄ suus hereditatez inē fr̄es eaz. **D**ixit
at̄ iob post hec centū q̄draginta ānis: et vi-
dit filios suos et filios filioz suoz vsq; ad
quartā generationē: et mortuus ē senex et
plenus diez.

ExPLICIT liber iob. **I**ncipit plogus bea-
ti hieronimi p̄sbyteri in psalterium.

Psalteriū rome dudū posite
emendarā: et iuxta septuagi-
ta interp̄tes. licz cursim. ma-
gna tñ ex p̄te correxerā. **Q**d
q̄ rurū videtis o paula et eu-
stochiū scriptoz vicio dep̄uatū. plusq; an-
tiquū errorem q̄ nouā emēdacōez valere:
me cogitis ut veluti qdā nouali. scissuz iā
aruū exerceā. et obliq; sulcis renascentes
spinas eradicē: equum esse dicentes. ut qd̄
crebro pullulat crebrius succidaſ. **E**n̄ cō-
suetā p̄facōne p̄monēo taz vos quibō forte
labor iste desubdat. q̄ eos q̄ exēplaria isti-
usmōi h̄re voluerint: ut q̄ diligētē emēda-
ui: cū cura et diligēcia trāscribant̄. **N**otet
sibi vnusq; s̄q; vel iacentē lineaz. v̄ radiācia
signa. id ē oboelos v̄ astericos: et vbiq;
viderit ūgulaz p̄cedentē. ab ea vsq; ad duo
puncta que imp̄ssimus. sciat in septuagi-
ta translatoribō plus haberi: vbi aut̄ p̄spe-
xerit stelle similitudinē. de hebreis volumi-
nibō adiūtū nouerit eq̄vsq; ad duo p̄cta.
iuxta theodotionis dūmtaxat editionem:

qui simplicitate sermonis a septuaginta interpretibus nō discordat. **H**ec ergo et vobis et studioso cuiq; fecisse me sciens. non ambigo multos fore. q̄ vel inuidia vel supercilio malent cōtemnere et videre p̄clara q̄ discere: et de turbulento magis riuo q̄ de purissimo fonte potare.

ExPLICIT prologus. **I**ncipit liber p̄m̄. **n**orum vel soliloquiorum. **ps. 1.**

Beatus vir qui non abiit i consilio impiorum: et in via peccatorum nō stetit: et in cathedra pestilencie non sedit. **S**ed in lege domini voluntas eius: et in lege eius meditabitur die ac nocte. **E**t erit tanq; lignus quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructus suum dabit in tempore suo. **E**t folium eius nō defluet: et omnia quecunq; faciet prospera bunt. **N**on sic impij non sic: sed tanq; puluis quez proicit ventus a facie terre. **I**deo non resurgunt impij in iudicio: neq; peccatores in consilio iustorum. **Q**uoniam novit dominus viam iustorum: et iter impiorum peribit. **psalmus dauid. 1.**

Quare fremuerunt gentes: et populi meditati sunt inania. **A**stiterunt reges terre et principes conuenerunt in unum: aduersus dominum et aduersus cristum eius. **D**irumpamus vincula eor: et proiciamus a nobis iugum iporum. **Q**ui habitat in celis irridebit eos: et dominus subsannabit eos. **T**unc loquetur ad eos in ira sua: et in furore suo conturbabit eos. **E**go autem constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius: predicans preceptum eius. **D**ominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. **P**ostula a me et dabo tibi gētes hereditatem tuam: et possessionem tuar terminos terre. **R**eges eos in virga ferrea: et tanq; vas figuli confringes eos. **E**t nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram. **S**eruite domino i timore: et exultate ei cum tremore. **A**pprehendite disciplinam: nequando irascatur dominus et pereatis de via iusta. **C**um exarserit i breui ira eius: beati omnes qui p̄sident in eo.

psalmus dauid cum fugeret a facie ab salom filij sui. ps. 11.

Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me: multi insurgunt aduersus me. **M**ulti dicunt aie mee: non est salus ipsi in deo eius. **T**u autem domine susceptor me es: gloria mea et exaltans caput meum. **G**loce mea ad dominum clamaui: et exaudiuit me de monte sancto suo. **E**go dormiui et soporatus sum: et exurrexi quia dominus suscepit me. **N**on timebo milia populi circumdantis me: exurge domine saluum me fac deus meus. **Q**uoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriivisti. **D**omini est salus: et super populum tuum benedictio tua. **ps. 11.**

In finem in carminibus psalmus dauid.

Quam inuocarem exaudiuit me deus iusticie mee: i tribulatione dilatasti mihi. **M**iserere mei: et exaudi orationem meam. **F**ilij hominum usque quo graui corde: ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. **E**t scitote quoniam mirificauit dominus sanctum suum: dominus exaudiet me cum clamauero ad eum. **T**rascimini et nolite peccare: que dicitis i cordibus vestris et in cubilibus vestris compugimini. **S**acrificate sacrificium iusticie et sperate in domino: multi dicunt quod ostendit nobis bona. **S**ignatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde meo. **A** fructu frumēti vini et olei sui multiplicati sunt. **I**n pace in idipsum: dormiam et requiescam. **Q**uoniam tu domine. singulariter in spe: constituisti me.

In finem pro ea que hereditatem consequitur. psalmus dauid. ps. 12.

Verba mea auribus percipe domine: intellige clamorem meum. **I**ntende voci orationis mee: rex meus et deus meus. **Q**uoniam ad te orabo domine: mane exaudies vocem meam. **M**ane astabo tibi et videbo: quoniam non deus volens iniquitatem tu es. **N**eq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebunt iniusti ante oculos tuos. **O**disti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. **C**lirum sanguinum et dolosum abominabitur dominus: ego autem in multitudine misericordie tue.

Introibo in domus tuas: adorabo ad templum sanctū tuum in timore tuo. **D**ñe deduc me in iusticia tua: ppter inimicos meos dirige in cōspectu tuo viam meā. **Q**m̄ non est in ore eorū veritas: cor eorū vanus est. Sepulcrum patens est guttur eorū: linguis suis dolose agebant: iudica illos deus. Decidant a cogitationibus suis: fm multitudinē impietatus eorū expelle eos: quoniam irritauerunt te dñe. Et letentur omnes qui sperant in te: in eternū exultabunt et habitabis in eis. Et gloriabuntur in te om̄es qui diligunt nomen tuū: quoniam tu bñdices iusto. **D**ñe: ut scuto bone volūtatis tue coronasti nos. **In** finē in carminibz p octaua psalmus dñi. **VI**

Dñe ne ī furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripas me. **M**iserere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me dñe quoniam turbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: et tu dñe usq;quo: **C**onuertere dñe et eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiā tuam. Quoniam nō est in morte qui memor sit tui: in inferno aut quis confitebit tibi? **L**aboraui in gemitu meo: lauabo p singulas noctes lectus meum: lacrimis meis stratum meū rigabo. **T**urbatus est a furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos. **D**iscite a me omnes qui opamini iniquitatem: qm̄ exaudiuit dñs vocē fletus mei. **E**xaudiuit dñs deprecationē meam: dñs orationem meā suscepit. **E**rubescant et conturbentur vehementer om̄es inimici mei: cōuertant et erubescant valde velociter.

In finem psalmus dauid quē cantauit dñi pro verbis chulī filiī Temini. **VI**

Dñe deus meus in te speraui: saluum me fac ex omnibz psequentibz me et libera me. **N**equando rapiat ut leo animā meam: dū non est qui redimat neq; qui saluum faciat. **D**ñe deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibz meis. **S**i reddidi retribuentibz mihi mala: decedat merito ab inimicis meis inanis. **P**ersequatur inimicus animam meam et cōprehendat: et conculcet in terra vitam meam: et gloriam meam in puluerem deducat. **E**xurge dñe in ira tua: et exaltare in

finibz inimicorū meorū. **E**xurge dñe deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populorū circumbabit te. **E**t propf hanc in altum regredere: dñs iudicat populos. **I**udica me dñe fm iusticiam meā: et fm innocentia meaz sup me. **C**onsumetur nequicia peccatorū: et diriges iustum scrutans corda et renes deus. **I**ustum adiuutorū meū a dño: qui saluos facit rectos corde. **D**eus iudex iustus fortis et paciēs: nunq̄ irasceat p singulos dies. **N**isi puer si fueritis gladiū suū vibrabit: arcū suū tendit et parauit illum. **E**t in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibz effecit. **E**cce parturit iniusticiā: peperit dolo rem et peperit iniquitatem. **L**acum aperuit et effodit eum: et incidit in foueā quaz fecit. **C**onuertere dolor eius in caput eius: et ī verticem ipsius iniquitas eius descendet. **C**onfitebor dño secundū iusticiā ei: et psallam nomini domini altissimi. **VI**

In finem psalmus dauid p torcularibz.

Domine dñs noster: q̄ admirabile ē nomē tuū in vniuersa t̄ra. **Q**uoniam eleuata ē magnificēcia tua: sup celos. **E**t ore infantium et lactantium pfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum et ultorem. **Q**uoniam videbo celos tuos opa digitorū tuorū: lunā et stellas que tu fundasti. **Q**uid est homo q̄ memor es eius: aut filius hominis qm̄ visitas eum? **M**inuisti eum paulomin⁹ ab angelis: gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum. **O**mnia subiecisti sub pedibz ei: oues et boues vniuersas: insuper et pecora campi. **A**lucres celi et pisces maris: qui pambulant semitas maris. **D**omine dñs noster: q̄ admirabile est nomen tuū in vniuersa terra. **In**

In finem p occultis filiū. psalmus dauid. **IX**

Confitebor tibi domine in toto corde meo: narrabo oīa mirabilia tua. **L**etabor et exultabo in te: psallaz nomini tuo altissime. **I**n cōuertendo inimicum meum retrosum: infirmabunt et pibunt a facie tua. **Q**uoniam fecisti iudiciū meum et causam meaz: sedisti sup thronū qui iudicas iusticiā. **I**ncrepasti gentes et perit impius: nomē eorū delesti in eternū. et in seculū seculi. **I**nimici defecerūt

framee in finem: et ciuitates destruxisti.
Perijt memoria eoz cū sonitu: et dñs in-
 ternū pmanet. Parauit in iudicio thronū
 suū: et ipse iudicabit orbes tē in equitate:
 iudicabit iplos i iusticia. Et factus est do-
 minus refugiu paupi: adiutor i oportuni-
 tatibz in tribulatione. Et sperent in te qui
 nouerūt nomen tuū: qm̄ non dereliquisti
 querētes te dñe. **P**salite dño q̄ habitat in
 syon: anūciatē inf gentes studia ei. Om̄
 reqrens sanguinez eoz recordatus est: nō
 est oblitus clamorē paupum. **M**isere mei
 dñe: uide hūilitatē meā de inimicis meis.
 Qui exaltas me de portis mortis: ut anū-
 ciem om̄es laudationes tuas i portis filie
 syon. **E**xaltabo i salutarī tuo: infixe sunt
 gentes i interitu quē fecerunt. In laqueo
 isto quē absconderūt: pprehensus est pes
 eoz. **C**ognoscetur dñs iudicia faciens: in
 opibz manuū suarū pprehensus est pctoz.
Conuertant peccatores in infernū: om̄es
 gentes q̄ obliuiscunt deum. **Q**uoniā non
 in finem obliuio erit pauperis: paciēcia
 pauperis nō peribit in finem. **E**xurge dñe
 nō pforte homo: iudicent gentes in con-
 spectu tuo. **C**ōstitue dñe legislatozem sup
 eos: ut sciant gentes qm̄ homines sunt. **E**t
 quid dñe recessisti longe: despicias in opor-
 tunitatibz in tribulatione. **C**um superbit
 impius incenditur paup: pprehendunt in
 cōsilijs quibz cogitant. **Q**uoniā laudatur
 peccator in desiderijs anime sue: et iniquus
 benedicitur. **E**xacerbauit dñm peccator:
 fm̄ multitudinē ire sue nō queret. **N**on est
 deus i p̄spectu eius: iquinatē sunt uie illi
 in om̄i tempe. **A**uferunt iudicia tua a fa-
 cie eius: om̄ inimicorū suorū dñabit. **D**i-
 xit em̄ in corde suo: nō moueboz a genera-
 tione i generationē sine malo. **Q**ui male-
 dictione os plenū est et amaritudie et do-
 lo: sub lingua eius labor et dolor. **S**ebet i
 insidijs cū diuitibz i occultis: ut iterficiat
 innocentē. **O**culi eius i paupem respiciūt:
 insidiat in abscondito quasi leo i spelun-
 ca sua. **I**nsidiat ut rapiat paupem: rapere
 pauperez dum attrahit eū. **I**n laqueo suo
 humiliabit eum: inclinabit se et cadet cum
 dñatus fuerit pauper. **D**ixit em̄ in corde
 suo oblitus est deus: auertit faciem suam
 ne videat in finē. **E**xurge dñe deus et exal-
 tet manus tua: ne obliuiscaris pauperū.

Propter quid irritauit impius deū: dixit
 em̄ in corde suo non requireret. **E**lides quo-
 niam tu laborem et dolorem consideras: ut
 trabas eos in manus tuas. **T**ibi derelictus
 est pauper: orphano tu eris adiutor. **C**ō-
 tere brachium peccatoris et maligni: que-
 ret peccatū illius et nō inueniet. **D**ominus
 regnabit in eternū et in seculū seculi: pibi-
 tis gentes de terra illius. **D**esiderium pau-
 perum exaudiuit dñs: p̄parationē cordis
 eorū audiuit auris tua. **I**udicare pupillo
 et humili: ut nō apponat ultra magnifica-
 re se homo super terram.

In finem psalmus dauid.

In dño confido quomō dicitis anie
 mee: transmigra in montem sicut
 passer. **Q**uoniam ecce peccatores
 intenderūt arcum: pauerunt sagittas suas
 in pharetra: ut sagittent i obscuro rectos
 corde. **O**m̄ que pfecisti destruxerunt: iustus
 aut quid fecit. **D**ñs in templo sancto suo:
 dñs in celo sedes eius. **O**culi eius in pau-
 perem respiciūt: palpebre eius interrogāt
 filios hoim. **D**ñs interrogat iustum et im-
 pium: qui aut diligit iniquitatē odit aīaz
 suā. **P**luet sup peccatores laqueos: ignis
 et sulphur et spiritus procellarū pars cali-
 cis eorū. **Q**uoniam iustus dominus et iu-
 sticias dilexit: equitatem vidit vultus ei.

In finem psalmus dauid p octaua.

Saluum me fac domine quoniam
 defecit sanctus: quoniam diminū-
 te sunt veritates a filiis hominū.
Mana locuti sunt unusquisqz ad primum
 suum: labia dolosa in corde et corde locuti
 sunt. **D**isperdat dominus uniuersa labia
 dolosa: et linguam magniloquaz. **Q**ui di-
 xerunt linguam nostraz magnificabim: labia
 nostra a nobis sunt: quis noster do-
 minus est. **P**ropter miserā inopum et ge-
 mitum pauperū: nunc exurgam dicit dñs.
Ponam in salutarī: fiducialiter agam in
 eo. **E**loquia domini eloquia casta: argen-
 tum igne examinatū: probatur terre pur-
 gatum septuplū. **T**u domine seruabis nos
 et custodies nos: a generatione hac ieter-
 num. **I**n circuitu impij ambulant: fm̄ al-
 titudinez tuam multiplicasti filios hoim.

In finem psalmus dauid.

xii

Usquequo domine obliuisceris me in finem: usquequo auerteris faciem tuam a me: Quamdiu ponas consilia in anima mea: dolor in corde meo per dies: Usquequo exaltabit inimicus meus super me: respice et exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: nequam dicat inimicus meus prevalui aduersus eum. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit mihi: et psallam nomini domini altissimi.

xiii

In finem psalmus dauid.

Dixit insipiens in corde suo: non est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis: non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Dominus de celo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut regrens deum. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Sepulcrum patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labiis eorum. Quorum os maledictione et amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio et infelicitas in viis eorum: et vias pacis non cognouerunt: non est timor dei ante oculos eorum. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam sicut escam panis: Dominum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore ubi non erat timor. Quoniam dominus in generatione iusta est: consilium inopis confudistis: quoniam dominus spes eius est. Quis habet ex syon salutare israel: cum auerterit dominus captiuitatem plebis sue exultabit iacob et letabitur israel.

xiiii

In finem psalmus dauid.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo: Qui ingreditur sine macula: et operatur iustitias. Qui loquitur veritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua. Nec fecit primo suo malum: et obprobrium non accepit aduersus proximos suos. Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus: timetis autem dominum glorificat. Qui iurat primo suo et non decipit: quod pecuniam suam non dedit ad usuram: et munera super innocentem non accepit. Qui facit hec: non mouebitur in eternum.

Tituli scriptio ipsi domini.

xv

Conserva me domine quoniam speraui in te: dixi domino deus meus es tu: quoniam bonorum meorum non eges. Sanctis qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis. Multiplicate sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt. Non congregabo puenticula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea. Dominus pars hereditatis mee et calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Funes ceciderunt mihi in preclaris: etenim hereditas mea preclara est mihi. Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectum: insuper et usque ad noctem increpuerunt me renes mei. Prouidebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne commouear. Propter hoc letatum est cor meum et exultauit lingua mea: insuper et caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno. nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.

xvi

Oratio dauid.

Exaudi domine iustitiam meam: intende deprecationem meam. Auribus percipe orationem meam: non in labiis dolosis. De vultu tuo iudicium meum prodeat: oculi tui videant equitatem. Probasti cor meum et visitasti nocte: igne me examinasti et non est inuenta in me iniquitas. Et non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moueantur vestigia mea. Ego clamaui quoniam exaudisti me deus: inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas: quod saluos facis sperantes in te. Resistens tibus dextere tue custodi me: ut pupillam oculi. Sub umbra alarum tuarum protege me: a facie impiorum qui me afflixerunt. Inimici mei animam meam circumdederunt: adipem suum cluserunt: os eorum locutum est superbia. Proicientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram. Susceperunt me sicut leo patulus ad predam: et sicut catulus leonis habitans in abditis. Erurge domine preueni eum et supplantabis.

eum: eripe animā meā ab impio: frameā tuā ab inimicis manū tue. Dñe a paucis de terra diuide eos in vita eorū: et de absconditis tuis adimpletus est venter eorū. Saturati sunt filijs: et dimiserūt reliquas suas paruulū suis. Ego autē in iusticia apparebo p̄spectui tuo: faciabor cum apparuerit gloria tua.

In finem puero dñi dauid que locutus est dño verba cātici huius in die q̄ eripuit eū dñs de manu omniū inimicorū ei⁹ et de manu saul et dixit.

Diligas te dñe fortitudo mea: dñs firmamentū meū et refugiū meū et liberator meus. Deus meus adiutor meus: et sperabo in eum. Protector me⁹ et cornu salutis mee: et susceptor meus. Laudans inuocabo dñm: et ab inimicis meis salu⁹ ero. Circūderūt me dolores mortis: et torrētes iniquitatis p̄turbauerūt me. Dolores inferi circūderūt me: p̄occupauerūt me laquei mortis. In triblātōe inuocaui dñm: et ad deū meū clamaui. Et exaudiuit de tēplo sc̄o suo vocē meā: et clamor me⁹ in p̄spectu eius introiuit ī aures ei⁹. Commota est et p̄tremuit terra: fundamēta montiū p̄turbata sunt et p̄mota sūt: qm̄ irat⁹ est eis. Ascēdit fum⁹ ī ira eius: et ignis a facie ei⁹ exarsit: carbones succensi sunt ab eo. Inclinanit celos et descendit: et caligo sub pedib⁹ ei⁹. Et ascendit sup̄ cherubin et volauit: volauit super pēnas ventorū. Et posuit tenebras latibulum suū. in circuitu ei⁹ in tabnaculū ei⁹: tenebrosa aqua ī nubib⁹ aeris. Pre fulgore in p̄spectu ei⁹ nubes t̄nsierūt: grando et carbones ignis. Et intonuit de celo dñs: et altissim⁹ dedit vocē suū: ḡndo et carbones ignis. Et misit sagittas suas et dissipauit eos: fulgura mltiplicauit et p̄turbauit eos. Et apparuerūt fontes aquarū: et reuelata sūt fundamēta orbis terrarū. Ab increpatione tua dñe: ab inspiratōe spūs ire tue. Misit de sūmo et accepit me: et assumpsit me de aquis mltis. Eripuit me de inimicis meis fortissimis et ab hīs q̄ oderunt me: qm̄ p̄fortati sūt sup̄ me. Preuenerūt me in die afflictionis mee: et fact⁹ est dñs p̄tector me⁹. Et eduxit me in latitudinē: saluū me fecit qm̄ voluit me. Et retribuet mibi dñs s̄m iusticiā meā: et s̄m puritatē

manuum mearū retribuet mibi. Quia custodiui vias dñi: nec īpie gessi a dō meo. Qm̄ omnia iudicia ei⁹ in p̄spectu meo: et iusticias ei⁹ nō repuli a me. Et ero immaculatus cū eo: et obseruabo me ab iniquitate mea. Et retribuet mibi dñs s̄m iusticiā meā: et s̄m puritatē manū mearū in cōspectu oclorū ei⁹. Cum sancto sanctus eris: et cū viro innocēte innocēs eris. Et cū electo elect⁹ eris: et cū pueris puerteris. Qm̄ tu populū humilē saluum facies: et oculos sup̄borū humiliabis. Qm̄ tu illuminas lucernā meā dñe: deus me⁹ illumina tenebras meas. Qm̄ ī te eripiar a tēptatione: et in deo meo t̄nsgrediar m̄p̄. Deus me⁹ impolluta viā ei⁹: eloq̄a dñi igne examinata: p̄tector est oīm sperantiū in se. Qm̄ quis de⁹ p̄tē dñm: aut quis de⁹ p̄ter deū nr̄m. Deus q̄ precinxit me virtute: et posuit immaculatā viā meā. Qui p̄fecit pedes meos tanq̄ ceruorū: et sup̄ excelsa statuēs me. Qui docet manū meas ad p̄liū: et posuisti ut arcū ereum brachia mea. Et dedisti mibi p̄tēctionē salutis tue: et dextera tua suscepit me. Et disciplīa tua correxit me in finē: et disciplīna tua ip̄a me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me: et non sunt infirmata vestigia mea. Persequar inimicos meos et p̄phendā illos: et non p̄uertar donec deficiant. Confringā illos nec poterūt stare: catēt subtus pedes meos. Et p̄cinxisti me virtute ad bellū: et supplantasti insurgentes in me subtus me. Et inimicos meos dedisti mibi dorsū: et obidentes me disperdidisti. Clamauerūt nec erat qui saluos faceret ad dominum: nec exaudiuit eos. Et comminuāz eos in puluerem ante faciem venti: ut lutū plastrarū delebo eos. Eripies me de contradictionib⁹ populi: constitues me in caput gentium. Popul⁹ quem non cognoui seruauit mibi: in auditu auris obediuit mibi. Filij alieni mentiti sunt mibi: filij alieni inueterati sunt: et claudicauerūt a semitis suis. Eluiit domin⁹ et benedictus de⁹ meus: et exaltetur deus salutis mee. De⁹ qui das vindictas mibi et subdis poplos sub me: liberator meus de inimicis meis iracundis. Et ab insurgentib⁹ in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me. Propterea confitebor tibi in nationib⁹ dñe:

et nomini tuo psalmum dicam. Magnificans salutes regis eius: et facies miseris: cor diam cristo suo dauid: et semini eius usq; in seculum. **In finē ps dauid.**

xviii

Qui enarrant gloriam dei: et opera manuū eius annūciat firmamentum. Dies diei eructat verbū et nox nocti indicat scienciam. Non sunt loquēle neq; sermones: q̄rum nō audiant voces eorum. In omnē terrā exiuit son⁹ eorum: et in fines orbis terre verba eorū. In sole posuit tabernaculum suum: et ipse tanq̄ sponsus pcedens de thalamo suo. Exultauit ut gigas ad currendam viam: a summo celo egressio ei⁹. Et occursum ei⁹ usq; ad summū ei⁹: nec est qui se abscondat a calore ei⁹. Lex dñi imaclata puerēs animas: testimoniū dñi fidele sapientiam prestans paruulis. Iusticias dñi recte letificantēs corda: preceptū dñi lucidū illuminans oculos. Timor dñi sanctus pmanens in seculū seculi: iudicia dñi vera iustificata in semetipsa. Desiderabilia super aux et lapidē preciosum multū: et dulciora sup mel et fauū. Etenī seruus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio mltā. Delicta q̄s itelligit: ab oculis meis munda me: et ab alienis parce seruo tuo. Si mei non fuerint dñati tunc immaculatus ero: et emūdabor a delicto maximo. Et erūt ut pplaceant eloquia oris mei: et meditatio cordis mei in p̄spectu tuo semp. Dñe adiutor meus: et redemptor meus.

In finem psalmus dauid.

xix

Exaudiat te dñs in die tribulatiois: protegat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxiliū de sancto: et de syon tueatur te. Memor sit omnis sacrificij tui: et olocausū tuū pingue fiat. Tribuat tibi fm cor tuū: et omne p̄siliū tuū p̄firmet. Letabimur in salutari tuo: et in nomine dei n̄ri magnificabimur. Impleat domin⁹ omēs petitiones tuas: nunc p̄gnoui qm saluum fecit dñs cristū suum. Exaudi et illum de celo sancto suo: in potētatib⁹ salus dextre eius. Hī in curribus et hī in equis: nos aut in nomine dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sunt et ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus. Domine saluū fac regem: et exaudi nos

in die in qua inuocauerimus te.

xx

In finem psalmus dauid.

Domine in virtute tua letabitur rex: et sup salutare tuū exultabit vehementer. Desideriū cordis ei⁹ tribuisti ei: et voluntate labioꝝ eius non fraudasti eum. Qm̄ preuenisti eum in benedictionib⁹ dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de lapide p̄cioso. Vitam p̄cijt a te et tribuisti ei: lōgitudinē dierū in seculum et in seculum seculi. Magna glia eius in salutari tuo: gloriā et magnū decorem impones super eum. Qm̄ dabis eū in b̄ndictionē in seculū seculi: letificab eū in gaudio cum vultu tuo. Qm̄ rex sperat in dño: et in miscdia altissimi nō pmouebitur. Inueniat manus tua omnib⁹ inimicis tuis: dextera tua inueniat oēs qui te oderunt. Pones eos ut clibanum ignis in tpe vult⁹ tui: dñs in ira sua pturbabit eos: et deuorabit eos ignis. Fructū eorū de terra perdes: et semē eorū a filiis hoīm. Qm̄ declinauerūt in te mala: cogitauerūt p̄silia que nō potuerūt stabilire. Qm̄ pones eos dorsum: in reliquijs tuis preparabis vultum eorū. Exaltare dñe in virtute tua: cantabim⁹ et psallem⁹ virtutes tuas.

In finē ps dñi pro susceptōe matutina.

xxi

ad p̄p̄tū

Deus deus me⁹ respice in me: quare me dereliquisti: longe a salute mea verba delictorū meorū. Deus meus clamabo p diem et non exaudies: et nocte et n̄ ad insipientiā mibi. Tu aut in sancto habitas: laus israhel. In te sperauerunt p̄res nostri: sperauerūt et liberaasti eos. Ad te clamauerūt et salui facti sunt: in te sperauerūt et n̄ sunt p̄fusi. Ego autē sum vermis et non homo: obprobriū hominū et abiectio plebis. Omnes videntes me deriserūt me: locuti sunt labijs et mouerūt caput. Sperauit in dño eripiat euz: saluum faciat eum qm̄ vult eum. Quoniā tu es qui extraxisti me de v̄tre: spes mea ab uberib⁹ matris mee: in te proiect⁹ sum ex utero. De ventre matris mee deus me⁹ es tu: ne disceſſeris a me. Qm̄ tribulatio proxima est: quoniā non est qui adiuuet. Circumdederunt me vituli multi: thauri pingues obſederunt me. Aperuerunt sup me os suum: sicut leo rapiens et rugiens.

Sicut aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. Factum est cor meum tanquam cera liquefactum: in medio ventris mei. Aruit tanquam testa virtus mea: et lingua mea adhesit faucibus meis: et in puluerem mortis deduxisti me. Quoniam circumdederunt me canes multi: psallium malignantium obsedit me. Foderunt manus meas et pedes meos: diruerunt omnia ossa mea. Ipsi vero considerauerunt et inspererunt me: diruerunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum a me: ad defensionem meam respice. Erue a framea deus animarum mearum: et de manu canis unicam meam. Salua me ex ore leonis: et a cornibus unicornium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Qui timetis dominum laudate eum: universum seminem iacob glorificate eum. Timeat eum omne seminem israel: quoniam non spreuit neque desperit deprecatorum pauperum. Nec auertit faciem suam a me: et cum clamarem ad deum exaudiuit me. Apud te laus mea in ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum. Ederunt pauperes et saturabuntur: et laudabunt dominum qui requirit eum: uiuent corda eorum in seculum seculi. Reminiscens et conuertere ad dominum: universi fines terre. Et adorabunt in conspectu eius: universae familie gentium. Quoniam dominus est regnum: et ipse dominabitur gentium. Manducauerunt et adorauerunt omnes principes terre: in conspectu eius cadent omnes qui descenderunt in terram. Et anima mea illi uiuet: et seminem meum fouet ipsi. Annuntiabitur domino generatio ventura: et annuntiabunt celi iusticiam eius populo qui nascetur quem fecit dominus.

Psalmus David.

XXII **D**ominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iusticie: propter nomen suum. Nam etsi ambulauero in medio umbre mortis non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum: et calix meus inebrians quamprimum clarus est. Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus uite mee. Et ut inhabitem in domo domini: in longitudine dierum.

Psalmus David in prima sabbati.

XXIII **D**omini est terra et plenitudo eius: orbis terrarum et universi qui habitant in eo. Quia ipse super maria fundauit eum: et super flumina preparauit eum. Quis ascendit in montem domini: aut quis stabit in loco sancto eius. Innocens manibus et mundo corde: qui non accepit in vano animam suam: nec iurauit in dolo primo suo. Hic accipiet benedictionem a domino: et misericordiam a deo salutari suo. Hec est generatio querentium eum: querentium faciem dei iacob. Attollite portas principes uias: et eleuamini porte eterne: et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dominus fortis et potens: dominus potens in prelio. Attollite portas principes uias: et eleuamini porte eterne: et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dominus uirtutum ipse est rex glorie. **In finem psalmus David.**

XXIII **A**d te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubescam. Neque irideant me inimici mei: etenim universi qui sustinent te non confundentur. Confundantur omnes iniqua agentes: super uacue. Elias tuas domine demonstra mihi: et semitas tuas edoce me. Dirige me in ueritate tua et doce me: quia tu es deus saluator meus: et te sustinui tota die. Remiscere miserationum tuarum domine: et misericordiarum tuarum quae a seculo sunt. Delicta iuuentutis mee et ignorantias meas: ne memineris. Secundum misericordiam tuam memeto mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis et rectus dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in uia. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites uias suas. Uniuerse uie domini misericordia et ueritas: requirentibus testamentum eius et testimonia eius. Propter nomen tuum domine propiciaberis peccato meo: multum est enim. Quis est homo qui timet dominum: legem statuit ei in uia quam elegit. Anima eius in bonis demorabitur: et seminem eius hereditabit terram. Firmamentum est dominus timetibus eum: et testamentum ipsum ut manifestetur illis. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me et misereere mei: quia unicus et pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt: de necessitatibus meis erue me. Elide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte uniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: et odio inique oderunt me. Custodi animam meam et erue me: non erubescam.

quoniam speravi in te. Innocentes et recti adhaeserunt mihi: quia sustinui te. Libera deus israel: ex omnibus tribulationibus suis.

Psalmus David.

xxv **I**udica me domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum: et in domino sperans non infirmabor. Proba me domine et tempta me: ut renes meos et cor meum. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: et placui in veritate tua. Non sedi cum scilio vanitatis: et cum iniqua gerentibus non introibo. Odiui ecclesiam malignantium: et cum impijs non sedebo. Lauabo inter innocentem manus meas: et circumdabo altare tuum domine. Et audiam vocem laudis: et enarrem universa mirabilia tua. Domine dilexi decorem domus tue: et locum habitationis glorie tue. Ne perdas cum impijs deus animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam. In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. Pes enim meus stetit in directo: in ecclesijs benedicam te domine.

In fine psalmus david priusquam liniret.

xxvi **D**ominus illuminatio mea et salus mea: quem timebo. Dominus protector vite mee: a quo trepidabo. Dum appropiant super me nocentes: et edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt et ceciderunt. Si persistant adversum me castra: non timebit cor meum. Si exurgat adversum me prelium: in hoc ego sperabo. Et nam peccij a domino hanc requiram: ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Et videam voluntatem domini: et visitem templum eius. Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum: protegit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me: et nunc exaltauit caput meum super inimicos meos. Circuiui et immobilavi in tabernaculo eius hostias victimarum: cantabo et psalmum dicam domino. Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meum exquisiuit te facies mea: facies tuam domine requiram. Ne auertas faciem tuam

a me: ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me: neque despicias me deus salutaris meus. Quoniam patris meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Lege pone mihi domine in via tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in manus tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui: et mentita est iniquitas sibi. Credo videre bona domini: in terra viventium. Expecta dominum viriliter age: et confortetur cor tuum et sustine dominum.

Psalmus ipsi David.

xxvii **A**d te domine clamabo deus meus ne sileas a me: nequando taceas a me: et assimulabor descendentibus in lacum. Exaudi domine vocem deprecationis meae dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctorum tuum. Ne simul tradas me cum peccatoribus: et cum operantibus iniquitatem ne perdas me. Qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum. Da illis secundum opera eorum: et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. Secundum opera manuum eorum tribue illis: reddere retributionem eorum ipsis. Quoniam non intellexerunt opera domini et in opera manuum eius: destrues illos et non edificabis eos. Benedictus dominus: quoniam exaudivit voces deprecationis meae. Dominus adiutor meus et protector meus: et in ipso speravi cor meum et adiutus sum. Et refloruit caro mea: et ex voluntate mea profitebor ei. Dominus fortitudo plebis sue: et protector saluationum cristi sui est. Saluum fac populum tuum domine et benedic hereditati tue: et rege eos et extolle illos usque in eternum.

Psalmus david in consummatione tabernaculi.

xxviii **A**fferte domino filij dei: afferte domino filios arietum. Afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nomini eius adorare dominum in atrio sancto eius. Gloria domini super aquas: deus maiestatis intonuit: dominus super aquas multas. Gloria domini in virtute: vox domini in magnificentia. Gloria domini confringentis cedros: et confringet dominus cedros libani. Et conminuet eos tanquam vitulum libani: et dilectus quemadmodum filius unicornis. Gloria domini

intercedentis flammā ignis: vox dñi pcutientis desertū: et pmovebit dñs desertū: cades. **F**lor dñi preparātis ceruos ⁊ reuelabit pñsa: ⁊ in tēplo ei⁹ oēs dicēt gl̄iaz. Dñs diluviū inbitare facit: ⁊ sedebit dñs rex in eternū. Dñs v̄tutē p̄plo suo dabit: dñs benedicet p̄plo suo in pace.

Psalmus cātici in dedicatōe dom⁹ dd.

XXIX

Exaltabo te dñe qm̄ suscepisti me: nec delectasti inimicos meos sup me. Dñe de⁹ meus clamaui ad te: et sanasti me. Dñe eduxisti ab inferno animā meā: saluasti me a descendentib⁹ in lacū. Psallite dño sc̄ti eius: et cōfitemini memorie sanctitatis ei⁹. Qm̄ ira in indignatione eius: et vita in voluntate eius. Ad vesper⁹ demorabit⁹ fletus: et ad matutinū leticia. Ego autē dixi in abundantia mea: non moueboz in eternū. Dñe: in voluntate tua prestitisti decori meo virtutē. Auertisti faciē tuam a me: et factus sum conturbat⁹. Ad te dñe clamabo: et ad deū meūz deprecabor. Que utilitas in sanguine meo: dum descēdo in corruptionē. Nunquā p̄fitebit⁹ tibi puluis: aut annūciabit veritatem tuam. Audiuit dñs et misertus est mei: dñs factus est adiutor meus. Conuertisti planctū meū in gaudiū mibi: p̄scidisti saccū meū: ⁊ circūdedisti me leticia. Et cantet tibi gloria mea et n̄ p̄pungar: dñe deus meus in eternū p̄fitebor tibi.

In finem ps̄s dauid pro extasi.

XXX

In te dñe sp̄aui n̄ p̄fudar ieternū: in iusticia tua libera me. Inclina ad me aurē tuaz: accelera vt eruas me. Esto mibi in deum protectorē et in domū refugij: vt saluū me facias. Qm̄ fortitudo mea ⁊ refugij meū es tu: et p̄p̄ nō me tuū deduces me et enutries me. Educes me de laqueo quē abscondērt mibi: qm̄ tu es protector meus. In manus tuas cōmendo spiritū meū: redemisti me dñe de⁹ veritatis. Odisti obseruantes vanitates: super vacue. Ego autē in dño sp̄raui: exultabo et letabor in misericordia tua. Qm̄ respexisti humilitatē meam saluasti d̄ necessitatib⁹ animā meam. Nec p̄clusisti me in manib⁹ inimici: statuisti in loco spaciōso pedes meos. Miserere mei dñe qm̄ tribulor: p̄turbatus est in ira oculus meus: anima mea et venter meus. Qm̄ defecit in

dolore vita mea: et anni mei in gemitib⁹. Infirmata est in paupertate virtus mea: et ossa mea p̄turbata sunt. Sup omnes inimicos meos factus suz obprobriū vicinis meis valde: et timor notis meis. Qui videbant me fugerūt a me: obliuioni dat⁹ sū tanq̄ mortuus a corde. Factus suz tanq̄ vas p̄bitū: qm̄ audiui vitupationē mltor⁹ p̄morantiū in circuitu. In eo dum puenirent sil⁹ aduersum me: accipe animā meā. cōsiliati sunt. Ego autē in te sp̄raui dñe: dixi deus meus es tu: in manib⁹ tuis sortēs mee. Eripe me de manu inimicor⁹ meor⁹: et a p̄sequētib⁹ me. Illustra faciē tuaz sup seruū tuū: saluū me fac ī miscdia tua: dñe non p̄fundar qm̄ inuocaui te. Erubescant impij et deducant⁹ in infernū: mutant labia dolosa. Que loquunt⁹ aduersus iustū iniquitatē: in supbia et in abusione. Quā magna mltitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timētib⁹ te. Perfecisti eis qui sp̄rāt in te: in p̄spectu filiorūz hominū. Abscondes eos in abscondito faciei tue: a p̄turbatione hominum. Proteges eos in tabnaculo tuo: a p̄tradictione linguaz. B̄ndictus dñs: qm̄ mirificauit miscdiam suam mibi in ciuitate munita. Ego autē dixi in excessu mentis mee: proiectus sum a facie oculor⁹ tuor⁹. Ideo exaudisti vocem orōnis mee: dum clamarē ad te. Diligite dñm omēs sancti eius: qm̄ veritatē requirēt dñs: ⁊ r̄tribuet abundanē faciētib⁹ supbiāz. Eliriliē agite et p̄fortet cor v̄m: omēs qui speratis in dño.

Intellectus dauid.

XXXI

Bati quor⁹ remisse sunt iniquitates: et quor⁹ tecta sunt peccata. Beat⁹ vir cui nō imputauit dñs peccatū: nec est in sp̄ritu eius dolus. Qm̄ tacui inueteraueūt ossa mea: dū clamarē tota die. Qm̄ die ac nocte ḡuata est super me manus tua: cōuersus sum in erumna mea dū p̄figit⁹ spina. Delictū meū p̄gnitū tibi feci: et iniusticiā meam non abscondi. Dixi p̄fitebor aduersum me iniusticiam meā dño: et tu remisisti impietatē peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sc̄tus: in tēpore oportuno. Querūtamen in diluuiō aquar⁹ multarū: ad eum non appropinabunt. Tu es refugij meum a tribulatione

que circūdebit me: exultatō mea erue me a circūdantibz me. **I**ntellectū tibi dabo et instruaſ te: in uia hac q̄ ḡdieris firmabo ſup te oculos meos. **N**olite fieri ſicut equ⁹ et mulus: quibus non eſt intellectus. **I**n chamo et freno maxillas eoz p̄ſtringe: q̄ nō appropimāt ad te. **M**ulta flagella peccatoris: ſperantē aſ in dño miſcōdia circūdabit. **L**etamini in dño et exultate iuſti: et gloriāmini om̄es recti corde.

In finem psalmus dauid.

xxxv

Exultate iuſti in dño: rectos decet collaudatio. **C**onfitemi dño in ci-thara: in psalterio decē cordarum psallite illi. **C**antate ei canticū nouū: bene psallite ei in uociferatōne. **Q**uia rectū eſt uerbū dñi: et om̄ia opera ei⁹ in fide. **D**iligat miſcōdia et iudiciū: miſcōdia dñi plena eſt terra. **V**erbo dñi celi firmati ſūt: et spū oris ei⁹ om̄is uirt⁹ eoz. **C**ongregās ſicut in vtre aq̄s maris: ponēs in theſauris abyſſos. **T**imeat dñm om̄is terra: ab eo aſ p̄moueant oēs inhabitātes orbē. **Q**m̄ ip̄e dixit et facta ſunt: ip̄e mādauit et creata ſunt. **D**ñs diſſipat p̄ſilia gentiū: reprobat aut cogitatōnes ip̄loz: et reprobat cōſilia p̄ncipū. **C**ōſiliū aut dñi in eternū manet: cogitatōnes cordis ei⁹ in generatōnez et generatōnem. **B**eata gens cui⁹ eſt dñs de⁹ ei⁹: ip̄ius quem elegit in hereditatē ſibi. **D**e celo reſpexit dñs: vidit oēs filios hominū. **D**e preparato habitaclo ſuo: reſpexit ſup oēs qui habitāt terrā. **Q**ui finxit ſingillatim corda eoz: qui intelligit om̄ia opera eoz. **N**on ſaluaf rex p̄ multā uirtutem: et ḡgas nō ſaluabit in multitudine uirtutis ſue. **F**allax equus ad ſalutem: in abundantia aut uirtutis ſue nō ſaluabitur. **E**cce oculi dñi ſup metuētes eum: et in eis qui ſperāt ſuper miſericordia ei⁹. **E**t eruat a morte animas eoz: et alat eos in fame. **A**nima noſtra ſuſtinet dominū: quoniam adiutor et protector noſter eſt. **Q**uia in eo letabitur cor noſtrū: et in nomine ſancto ei⁹ ſperauimus. **F**iat miſericordia tua domine ſuper nos: quem admodum ſperauimus in te.

Psalmus dauid cum mutauit vultū ſuum coram abimelech et dimiſit eū et abiit.

xxxvi

Benedicaz dñm in om̄i tpe: ſemp laus ei⁹ i ore meo. **I**n dño laudabit anīa mea: audiāt manſueti et letent. **M**agnificate dñm mecū: et exaltemus nomē ei⁹ in idipm. **E**xq̄ſui dñm et exaudiuit me: et ex omnibz tribulatōnibz meis eripuit me. **A**ccedite ad eū et illuminamini: et facies v̄re nō p̄fundentur. **I**ſte paup clamauit et dñs exaudiuit eū: et de omnibz tribulatōibz ei⁹ ſaluauit eū. **I**mmittet angel⁹ dñi in circuitu timentīū eū: et eripiet eos. **G**uſtate et videte qm̄ ſuauiſ ē dñs: b̄ſ uir qui ſperat i eo. **T**imete dñm om̄es ſācti ei⁹: qm̄ nō eſt inopia timētibz eum. **D**iuites egerūt et eſurierūt: inquirentes aut dñm nō minuent om̄i bono. **V**enite filij audite me: timorem dñi docebo uos. **Q**uis eſt homo q̄ uult uitam: diligat dies uidere bonos. **P**rohibe linguā tuam a malo: et labia tua ne loq̄nt doli. **D**iuerte a malo et fac bonū: inquire pacē et p̄ſequere eam. **O**culi dñi ſup iuſtos: et aures ei⁹ in preces eoz. **A**ultus autē dñi ſup facientes mala: ut p̄dat de terra memoriā eoz. **C**lamauerunt iuſti et dñs exaudiuit eos: et ex omnibz tribulatōnibz eoz liberauit eos. **I**uxta eſt dñs hijs q̄ tribulato ſūt corde: et humiles ſpū ſaluabit. **M**ulte tribulatōes iuſtoz: et de hijs om̄ibz liberabit eos dñs. **C**uſtodit dñs oīa oſſa eoz: vnus ex hijs nō p̄teret. **M**ors peccatoz peſſima: et qui oderunt iuſtū delinquent. **R**edimet dñs animas ſeruoꝝ ſuoꝝ: et nō delinq̄nt om̄es qui ſperant in eo.

In finem psalmus ipſi dauid.

xxxvii

Benedica dñe nocentes me: expugna impuētes me. **A**pprehēde arma et ſcutū: et exurge i adiutoriū mibi. **E**ffunde frameaz et p̄clude aduerſus eos q̄ p̄ſequunt me: dic anīe mee ſalus tua ego ſum. **C**onfundātur et reuereātur: q̄rentes animā meā. **A**uertātur retroſuz et p̄fundant: cogitātes mibi mala. **F**iant tanq̄ puluis aſ faciē venti: et angel⁹ dñi coartans eos. **F**iat uia illoꝝ tenebre et lubricum: et angel⁹ dñi p̄ſeq̄ns eos. **Q**m̄ ḡtis abſconderūt mibi interitū laquei ſui: ſup vacue exprobrauerūt animā meā. **E**leniat illi laque⁹ quē iſtrat: et captō quā abſcōdit apprehēdat euz: et in laqueū cadat in ipſo. **A**nīa aut mea exultabit in dño: et letabit.

Psalmu

sup saluari suo. Omnia ossa mea dicent:
dñe q̄s filis tibi! Eripiens inopem de ma-
nu fortior ei? egenū ⁊ pauperē a diripi-
entibz eū. Surgētes testes iniqui: que ig-
rabant interrogabant me. Retribuebant
mibi mala p bonis: sterilitatē anie mee.
Ego aut cū mibi molesti essent: induebar
cilicio. Hūiliabaz in ieiunio aniaz meā: ⁊
oro mea in sinu meo puerter. Quasi pri-
mū q̄si frēm nrm sic pplacebā: q̄si lugens
et tristat? sic hūiliabar. Et aduersū me
letati sūt et puenerūt: pgregati sūt sup me
flagella et ignorauī. Dissipati sūt nec cō-
pūcti: tēptauerūt me sublannaueūt me sub
sannatōe: frēduerūt sup me tentibz suis.
Dñe qñ respicies: r̄stitue aniaz meā a ma-
lignitate eoz: a leonibz unicā meā. Confi-
tebor tibi in ecclia magna: in iplo graui
laudabo te. Non supgaudeant mibi q̄ ad-
uersant mibi iniqui: q̄ oderūt me ḡtis et an-
nuūt ocul. Qm̄ mibi q̄dez pacifice loque-
bant? ⁊ in iracūdia t̄re loq̄ntes dolos co-
gitabāt. Et dilatauerūt sup me os suū: dix-
erūt euge euge viderūt oclī nrī. Audisti dñe
ne sileas: dñe ne discebas a me. Exurge et
intēde iudicio meo deus me? ⁊ dñs me? in
causaz meā. Iudica me fm iusticiā tuam
dñe deus me? et n̄ supgaudeāt mibi. Non
dicāt i cordibz suis euge euge aīe nr̄e: nec
dicāt deuorabim? eū. Erubescāt ⁊ reuerē-
ant siml: q̄ ḡtulant mal? meis. Induant
p̄fusiōe et reuerētia: q̄ malig loquūt sup
me. Exultēt ⁊ letēt q̄ volūt iusticiā meā: ⁊
dicāt sp magnificet dñs q̄ volūt pacē sui
ei? Et līgua mea meditabit iusticiā tuā:
tota die laudē tuā. In finē fmo dñi dō

xxxv

Dixit iniust? ut delinqt i semetipso:
nō est timor dei añ oculos ei?. Qm̄
dolose egit i cōspectu ei?: ut inue-
niat iniquitas ei? ad odiū. Verba oris eius
iniquitas ⁊ dol? noluit intelligē ut bñage-
ret. Iniquitatē meditat? ē in cubili suo: asti-
tit om̄i vie n̄ bone: maliciā at nō odiuit.
Dñe i celo miscdia tua: ⁊ veritas tua vsq̄
ad nubes. Iusticia tua sicut mōtes dei: iu-
dicia tua abysus mltā. Doies et iumēta
saluab dñe: quēadmodū mltiplicasti mise-
ricordiā tuam deus. Filij aut hoīm: in te-
gimine alay tuay sperabūt. Inebriabun-
tur ab vbertate dom? tue: ⁊ torrēt volu-

ptatis tue potab eos. Qm̄ apd te est fons
vite: et in lumine tuo videbimus lumen.
P̄cedē dñe miscdiaz sitiētibz te: et iusti-
ciam tuā hīs q̄ recto sunt corde. Non ve-
niat mibi pes supbie: et man? p̄coris non
moueat me. Ubi ceciderūt oēs q̄ opant in i-
qtatē: expulsi sunt nec potuerūt stare.

xxxvi Psalmus ipsi dauid.

Noli emulari in malignatibz: neq̄
zelaueris faciētes iniquitatē. Qm̄
tanq̄ fenū velocitē arescēt: ⁊ quē-
admodū olera herbar cito decibēt. Spera
in dño et fac bonitatē: et inhabita terrā ⁊
pasceris i diuicijs ei?. Delectare in dño:
et dabit tibi petitiones cordis tui. Reue-
la dño viam tuam ⁊ spera in eo: et ipse fa-
ciet. Et educet q̄si lumē iusticiā tuā: ⁊ iu-
diciū tuū tanq̄ meridiē: subdit? esto dño
et ora eū. Noli emulari in eo q̄ p̄sperat in
via sua: et in hoīe faciēte iniusticias. De-
sine ab ira et derelinque furore: noli emu-
lari ut maligneris. Qm̄ qui malignantur
exterminabunt? sustinentes aut dñm ipsi
hereditabūt terrā. Et abduc pusillū et nō
erit peccator: et queres locū ei? et n̄ inue-
nies. Mansueti autē hereditabūt terrā: et
delectabunt? in multitudie pacis. Obsua-
bit p̄cor iustū: et stridebit sup eum tētibz
suis. Dñs aut irridebit eū: qm̄ prospicit q̄
veniet dies eius. Gladiū euaginaueūt pec-
catores: intēderūt arcū suū. Et decipiant
pauperē et iopem: ut trucidēt rectos cor-
de. Gladius eius intret in corda ipsor: et
arcus eoz p̄fringet. Melius est modicum
iusto: sup diuicias p̄corum multas. Qm̄
brachia peccator p̄terent? p̄firmat at iu-
stos dñs. Nouit dñs dies immaculatoz: et
hereditas eoz in eternū erit. Non p̄fundē-
tur in tpe malo: et in diebz famis satura-
buntur: qz p̄cores peribūt. Inimici vero
dñi mor vt honorificati fuerint ⁊ exalta-
ti: deficientes quēadmodū fum? deficient.
Mutuabit p̄cor et n̄ soluet: iustus autē
miseret et tribuet. Quia bñdicētes ei here-
ditabūt terrā: maledicētes at ei disperi-
bunt. Apud dñm gressus hoīs diriget: et
viā ei? volet. Cum ceciderit nō collidet: qz
dñs supponit manū suā. Junior fui eteniz
seni: ⁊ nō vidi iustū derelictū: nec semen
eius queres panē. Tota die miseretur et
p̄mobat: et semē illius in bñdictōe erit.

Declina a malo et fac bonum: et inhabita in seculum seculi. Quia dominus amat iudicium: et non derelinquet sanctos suos: in eternum conservabunt. Injusti punientur: et semen impiorum peribit. Iusti autem hereditabunt terram: et inhabitabunt in seculum seculi super eam. Os iusti meditabitur sapientiam: et lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde ipsius: et non supplantabunt gressus eius. Considerat peccator iustum: et querit mortificare eum. Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur illi. Expecta dominum et custodi viam eius: et exaltabit te ut hereditate capias terram: cum perierint peccatores videbis. Elidit impius superexaltatum: et elevatum sicut cedros libani. Et transiit et ecce non erat: quesiit eum et non est inuentus locus eius. Custodi innocentiam et vidi equitatem: quoniam sunt reliquie hominis pacifico. Injusti autem disperibunt: sicut reliquie impiorum interibunt. Salus autem iustorum a domino: et protector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et saluabit eos quia sperauerunt in eo.

Psalmus domini in memoratōe sabbati.

xxxviii

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me. Quoniam sagitte tue infixae sunt mihi: et confirmasti super me manus tuas. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quoniam iniquitates mee supergressae sunt caput meum: et sicut onus grave gravate sunt super me. Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee. Miser factus sum et curvatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea. Afflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebat a gemitu cordis mei. Domine ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus. Cor meum perturbatum est: dereliquit me virtus mea: et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum. Amici mei et proximi mei: adversum me appropinquaverunt et steterunt. Et qui iuxta me erant de longe steterunt: et vim faciebant qui querebant animam meam. Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates: et

dolos tota die meditabatur. Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum. Et factus sum sicut homo non audiens: et non habens in ore meo responditones. Quoniam in te domine speravi: tu exaudies domine deus meus. Quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei: et dum commouetur pedes mei: super me magna locuti sunt. Quoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. Inimici autem mei viuunt et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem. Ne derelinquas me domine deus meus: ne discesseris a me. Intende in adiutorium meum: domine deus salutis mee.

xxxviii

In finem pro ydithun canticum dauid.

Tri custodiam vias meas: ut non delinquas in lingua mea. Posui os meum custodiam: cum peristeret peccator adversum me. Obmutui et humiliatus sum et filius a bonis: et dolor meus renouatus est. Concaluit cor meum intra me: et in meditatione mea exardescet ignis. Locutus sum in lingua mea: notum fac mihi domine finem meum. Et numerus dierum meorum quis est: ut sciam quid desit mihi. Ecce mensurabiles posuisti dies meos: et substantia mea tanquam nihilum ante te. Eleveruntamen universa vanitas: omnis homo vivens. Eleveruntamen in imagine pertransit homo: sed frustra conturbatur. Thesaurizat: et ignorat cui congregabit ea. Et nunc que est expectatio mea nonne dominus: et substantia mea apud te est. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: obprobrium insipienti dedisti me. Obmutui et non aperui os meum: quoniam tu fecisti amove a me plagas tuas. A fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: propter iniquitatem corripuisti hominem. Et tabescere fecisti sicut araneam animam eius: veruntamen vane conturbatur omnis homo. Exaudi orationem meam domine:

et deprecationem meam auribus percipe lacrimas meas. Ne sileas quoniam aduena ego sum apud te: et peregrinus sicut omnes precibus mei. Remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam: et amplius non ero.

In finem psalmus David.

Expectans expectavi dominum: et intendit mihi. Et exaudiuit preces meas: et eduxit me de lacu miserie et de luto fecit. Et statuit super petram pedes meos: et direxit gressus meos. Et immisit in os meum canticum novum: canticum deo nostro. Elidebunt multi et timebunt: et sperabunt in domino. Beatus vir cui est nomen domini spes eius: et non respexit in vanitates et insanias falsas. Multa fecisti tu domine deus mirabilia tua: et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi. Annunciaui et locutus sum: multiplicati sunt super numerum. Sacrificium et oblationem noluisti: aures autem prefecisti mihi. Olocustum et pro peccato non postulasti: tunc dixi ecce venio. In capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam: deus meus volui et legem tuam in medio cordis mei. Annunciaui iusticiam tuam in ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo domine tu scisti. Iusticiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam et salutare tuum dixi. Non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam: a conspectu multo. Tu autem domine ne longe facias miserationes tuas a me: misericordia et veritas tua semper suscepit me. Quoniam circumdedit me mala quorum non est numerus: apprehenderunt me iniquitates mee: et non potui ut viderem. Multiplicate sunt super capillos capitis mei: et cor meum dereliquit me. Complaceat tibi domine ut eruas me: domine ad adiuvandum me respice. Confundantur et revereantur filii: qui querunt animam meam ut auferant eam. Auertantur retrorsum et revereantur: qui volunt mihi mala. Fecerant confusum confusionem suam: qui dicunt mihi euge euge. Exultent et letentur super te omnes querentes te: et dicant semper magnificetur dominus qui diligit salutare tuum. Ego autem mendiculus sum et pauper: dominus sollicitus est mei. Adiutor meus et protector meus: tu es: deus meus ne taceberis.

In finem psalmus David. Intellectus filiis chore.

ad complendum

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum dominus. Dominus conservet eum et vivificet eum: et beatum faciet eum in terra: et non tradat eum in animam inimicorum eius. Dominus operam ferat illi super lectum doloris eius: universum stratum eius versasti in infirmitate eius. Ego dixi domine miserere mei: sana animam meam quoniam peccaui tibi. Inimici mei dixerunt mala mihi: quoniam morietur et peribit nomen eius. Et si ingrediebatur ut videret vana loquebatur cor eius: congregavit iniquitatem sibi. Egrediebatur foras: et loquebatur in idipsum. Adversum me susurrabant omnes inimici mei: adversum me cogitabant mala mihi. Verberum iniquum constituerunt adversum me: nunquid qui dormit non adiciet ut resurgat? Etenim homo pacis mee in quo speravi: qui edebat panes meos magnificavit super me supplantationem. Tu autem domine miserere mei: et resuscita me et retribue eis. In hoc cognovi quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me. Me autem propter innocentiam suscepisti: et confirmasti me in conspectu tuo in eternum. Benedictus dominus deus israel a seculo et in seculum: fiat fiat.

In fine intellectus filijs chore. psalmus David.

Qualemadmodum desiderat cervus ab fontibus aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiit anima mea ad fontem vivum: quoniam veniam et apparebo ante faciem dei. Fuerunt mihi lacrimae mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie ubi est deus tuus. Recordatus sum et effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulantis. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me? Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui domine terra iordanis et hermonim a monte modico. Abissus abissum inuocat: in voce catharactarum tuarum. Omnia excelsa tua et fluctus tui: super me transierunt. In die mandavit dominus misericordiam suam: et nocte canticum eius. Apud me oratio deo vite mee: dicam deo susceptor meus. Quare oblitus es mei: et quare contristatus

incedo dum affligit me inimicus: Dum
pfringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi
qui tribulant me inimici mei. Dum dicunt
mihi p singulos dies ubi est deus tuus: qre
tristis es anima mea et quare pturbas me:
Spera in deo qm adhuc pfitebor illi: salu-
tare vultus mei et deus meus.

In finem psalmus dauid.

Eldica me deus et discerne causas
mea de gente no sancta: ab homie
iniquo et doloso erue me. Quia tu
es deus fortitudo mea: qre me repulisti et
qre tristis incedo dum affligit me inimi-
cus: Emitte luce tua et veritate tua: ipsa
me deduxerunt et abduxerunt in monte san-
ctu tuu et in tabernacula tua. Et introibo
ad altare dei: ad deu qui letificat iuuentu-
tem meaz. Confitebor tibi in cithara deus
deus meus: qre tristis es anima mea et qre
pturbas me: Spera in deo qm adhuc pfite-
bor illi: salutare vult mei et deus me.

In fine pro filiis chore itellect' ps dm.

Deus auribus nris audiuius: pres
nri annuciauerunt nob. Opus qd
operat' es in diebus eoz: et in diebus
antiquis. Man' tua gentes disperdidit et
plantasti eos: afflixisti plos et expulisti
eos. Nec eni in gladio suo possederunt tra:
et brachiū eoz n saluauit eos. Sed dexte-
ra tua et brachiū tuū et illuatio vult' tui:
qm placuisti in eis. Tu es ipse rex meus
et deus me: qui madas salutes iacob. In
te inimicos nros ventilabim' cornu: et in
nomine tuo spernem' insurgentes in nob.
No eni in arcu meo spabo: et gladius me'
no saluabit me. Saluasti eni nos de affli-
gentibus nos: et obientes nos pfudisti. In
deo laudabimur tota die: et in noie tuo
pfitebimur i seculū. Nūc at repulisti et pfu-
disti nos: et no egredieris deus i virtutibus
nris. Auertisti nos retrosus post inimi-
cos nros: et qui oderunt nos diripiebāt si-
bi. Dediti nos tanq oues escap: et in gen-
tibus dispisti nos. Glendidisti pplum tuum
sine precio: et no fuit multitudo in pmuta-
tionibus eoz. Posuisti nos obprobriū vici-
nis nris: sublationē et derisum hijs q
sunt in circuitu nro. Posuisti nos i simi-
litudine gentibus: p motionē capitis in po-
pul. Tota die verecūdia mea ptra me est:
et pfusio faciei mee cooperuit me. A voce

exprobrantis et obloquentis: a facie ini-
mici et psequantis. Nec oia veneūt sup nos
nec obliti sumus te: et inique n egim' in
testamto tuo. Et n recessit retro cor nrm:
et declinasti semitas nras a via tua. Qm
hūiliasti nos in loco afflictōis: et coopuit
nos umbra mortis. Si obliti sum' nomen
dei nri: etsi expādim' man' nras ad deum
alienū. Nonne de' requireret ista: ipse enim
nouit abscondita cordis. Qm ppter te mor-
tificamur tota die: estimati sum' sic oues
occisionis. Exurge qre obdormis dñe: ex-
urge et ne repellas in finē. Quare faciem
tuam auertis obliuisceris inopie nre: et
tribulatōis nre: Qm hūiliata est in puluē
anima nra: pglutinat' est in terra vent nri.
Exurge domie adiuua nos: et redime nos
propter nomen tuum.

**In fine pro hijs qui pmutabuntur filiis
choze ad intellectum canticū pro dilecto.**

Eructauit cor meū verbū bonum:
dico ego opera mea regi. Lingua
mea calamus scribe: velociter scri-
bentis. Speciosus forma pre filiis homi-
num: diffusa est grā in labijs tuis: ppterea
bndixit te deus in eternū. Accingere gla-
dio tuo: sup femur tuū potētissime. Spe-
cie tua et pulcritudine tua: in tēde psperere
procede et regna. Propter veritatē et mā-
suetudinē et iusticiā: et deducet te mirabi-
liter dextera tua. Sagitte tue acute: ppli
sub te cadēt in corda inimicor regis. Se-
des tua de' in seculū seclī: virga directōis
virga regni tui. Dilexisti iusticiā et odisti
iniquitatē: ppterea vnxit te deus de' tuus
olee leticie pre pfortibus tuis. Mirra et gut-
ta et cassia a vestimentis tuis: a domibus
eburneis ex quibus delectauerunt te filie re-
gū in honore tuo. Astitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato: circūdata varie-
tate. Audi filia et vide et inclina aurē tu-
am: et obliuiscere pplum tuū et domū pīs
tui. Et pcupiscet rex decorē tuū: qm ipse
est dñs deus tu' et adorabūt eum. Et filie
tyri in muneribus: vultū tuū deprecabunt
omnes diuites plebis. Omnis glia eius filij
regis abintus: in fimbrijs aureis et circū-
amicta varietatibus. Adducen' regi virgi-
nes post ea: prime ei' afferen' tibi. Affe-
ren' in leticia et exultatione: adducetur in

templum regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: constitues eos principes super omnem terram. Meor ero nominis tui domine: in omni generatione et generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum: et in seculum seculi.

In finem filijs chore p archanis. ps dō.

xlvi

Deus noster refugium et virtus: adiutor in tribulationibus que inueniunt nos nimis. Propterea non timebimus dum turbabitur terra: et transferentur montes in cor maris. Sonuerunt et turbate sunt aque eorum: perturbati sunt montes in fortitudine eius. Fluminis impetus letificat civitatem dei: sanctificavit tabernaculum suum altissimum. Deus in medio eius non commovebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna: dedit vocem suam mota est terra. Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster deus iacob. Eleuante et videte opera domini que posuit prodigia super terram: auferens bella usque ad finem terre. Arcum proteret et confringet arma: et scuta probu ret igni. Elacate et videte quoniam ego sum deus: exaltabor in gentibus et exaltabor in terra. Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster deus iacob.

xlvi

In finem pro filijs chore. ps dauid.

Omnes gentes: plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Quoniam dominus excelsus terribilis: rex magnus super omnem terram. Subiecit populos nobis: et gentes sub pedibus nostris. Elegit nobis hereditatem suam: speciem iacob quam dilexit. Ascendit deus in iubilo: et dominus in voce tube. Psallite deo nostro psallite: psallite regi nostro psallite. Quoniam rex omnis terre deus: psallite sapienter. Regnabit deus super gentes: deus sedet super sedem sanctam suam. Principes populorum congregati sunt cum deo abraham: quoniam dii fortes terre vehementer eleuati sunt.

xlvi

Psalmus canticum filijs chore scda sabbati.

Magnus dominus et laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri in monte sancto eius. Fundat exultationem vniuersę terre: mons syon latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibus cognoscetur: cum suscipiet eam. Quoniam ecce reges terre congregati sunt: conueniunt in vnum. Ipsi videtes sic ammirati sunt: perturbati sunt commoti sunt: tremor apprehendit eos. Ibi dolores ut par

turientis: in spiritu vehemente proteres naues thars. Sicut audiui: sic vidimus in ciuitate domini virtutum in ciuitate dei nostri: deus fundauit eam in eternum. Suscepimus deus misericordiam tuam: in medio templi tui. Secundum nomen tuum deus sic et laus tua in fines terre: iusticia plena est dextera tua. Letetur mons syon et exultet filie iude: propter iudicia tua domine. Circudate syon et coplectimini eam: narrate in turribus eius. Ponite corda vestra in virtute eius: et distribuite domos eius ut enarretis in progenie altera. Quoniam hic est deus noster in eternum et in seculum seculi: ipse reget nos in secula.

xlvi

In finem pro filijs chore. ps dauid.

Audite hec omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Quicunque terrigene et filii hominum: sit in vnum diues et pauper. Os meum loquetur sapientiam: et meditatio cordis mei prudentiam. Inclina bo in parabolam aurem meam: aperiam in psalterio positionem meam. Cur timebo in die mala: iniquitas calcanei mei circudabit me. Qui confidunt in virtute sua: et in multitudine diuitiarum suarum gloriatur. Si non redimet redimet homo: non dabit deo placationem suam. Et precium redemptionis anime sue: et laborabit in eternum et viuet adhuc in finem. Non videbit interitum cum viderit sapientes morientes: sit insipiens et stultus peribit. Et relinquant alieis diuitias suas: et sepulchrum eorum domum illorum in eternum. Tabernacula eorum in progenie et progenie: vocauerunt nomina sua in terris suis. Et homo cum in honore esset non intellexit: paratus est iumentis insipientibus: et filius factus est illi. Dec via illorum scandalum ipsius: et postea in ore suo placebunt. Sic oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dominabuntur eorum iusti in matutino: et auxilium eorum veterascet in inferno a gloria eorum. Meruntur deus redimet animas meas de manu inferi: cum accepit me. Ne timueris cum diues factus fuerit homo: et cum multiplicata fuerit gloria domus eius. Quoniam cum interierit non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria eius. Quia anima eius in vita ipsius benedictus: confitebitur tibi cum benefeceris ei. Introibit usque in progenies primogenitorum: et usque in eternum non videbit lumen. Propter quod cum in honore esset non intellexit: paratus est iumentis insipientibus et filius factus est illis.

ps asaph postquam dō inuenit ad bersabee.

xlix

Deus deorum dominus locutus est: et vocavit terram. A solis ortu usque ad occasum: ex syon spiritus decoris eius. Deus manifeste veniet: deus noster et non silebit. Ignis in conspectu eius exardescet: et in circuitu eius tempestas valida. Advocavit celum desursum: et terram discernere populum suum. Congregate illi sanctos eius: qui ordinant testamentum eius super sacrificia. Et annuntiabunt celi iusticiam eius: quoniam deus iudex est. Audi populus meus et loquar: israel et testificabor tibi: deus deus tuus ego sum. Non in sacrificiis tuis arguam te: olococausta autem tua in conspectu meo sunt semper. Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos. Omnes mee sunt omnes fere silvarum: iumenta in montibus et boues. Cognovi omnia volatilia celi: et pulcritudo agri mecum est. Si esuriero non dicam tibi: meum est enim orbis terre et plenitudo eius. Numquam manducabo carnes thaurorum: aut sanguinem hircorum potabo. Immola deo sacrificium laudis: et reddes altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: eruam te et honorificabis me. Peccatori autem dixit deus quare tu enarras iusticias meas: et assumis testamentum meum per os tuum? Tu vero odisti disciplinam: et periecisti sermones meos retrosum. Si videbas furem currebas cum eo: et cum adulteris portionem tuam ponebas. Os tuum abundavit malicia: et lingua tua percinnabat dolos. Sedes adversus fratrem tuum loquaris: et adversus filium matris tue ponebas scandalum: hec fecisti et tacui. Existimasti inique quod ero tui filius: arguam te et statuam contra faciem tuam. Intelligite hec qui obliviscimini deum: nequam rapiat et non sit qui eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me: et illic iter quo ostendam illi salutare dei.

Psalmus david cum venit ad eum nathana propheta postquam intrauit ad bersabee.

Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam. Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Omnis iniquitatem meam ego agnosco: et peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccaui et malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis

conceptus me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientie tue manifestasti mihi. Asperges me domine hyssopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa humiliata. Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis. Ne pericias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi leticiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exaltabit lingua mea iusticiam tuam. Domine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam. Omnis si voluisses sacrificium dedissem utique: olococaustis non delectaberis. Sacrificium deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus non despicies. Benigne fac domine in bona voluntate tua syon: ut edificentur muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et olococausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

In finem intellectus david cum venit ad eum boech ydumeus et nunciasset Sauli venit David in domum abimelech.

Quid gloriaris in malicia: qui potens es in iniquitate? Tota die iniusticiam cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti dolum. Dilexisti maliciam super benignitatem: iniquitatem magis loqui equitatem. Dilexisti omnia verba precipitationis: lingua dolosa. Propterea deus destruet te in finem: euellet te et emigabit te de tabernaculo tuo: et radicem tuam de terra viventium. Elidebunt iusti et timebunt: et super eum ridebunt et dicent: ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: et prevaluit in vanitate sua. Ego autem sicut oliva fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. Confitebor tibi in seculum quia fecisti: et expectabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

In finem intellectus david pro amalech.

Dixit insipiens in corde suo
non est deus. Corrupti sunt
et abominabiles facti sunt
in iniquitatibus: non est qui
faciat bonum. Deus de celo
prosperit super filios ho-
minum: ut videat si est intelligens aut re-
quirens deum. Omnes declinauerunt simul in-
utiles facti sunt: non est qui faciat bonum
non est usque ad unum. Nonne scient omnes
qui operantur iniquitatem: qui deuorant ple-
bem meam ut cibum panis? Deum non in-
uocauerunt: illic trepitauerunt timore ubi
non fuit timor. Quia deus dissipauit ossa
eorum qui hominibus placent: confusi sunt quia
deus spreuit eos. Quis dabit ex syon salu-
tatem israel: cum peruerit deus captiui-
tatem plebis sue exaltabit iacob et leta-
bitur israel.

In finem in carminibus intellectus dauid
cum venisset cybei et nunciassent Sauli:
nonne dauid absconditus est apud nos?

Deus in nomine tuo saluum me fac:
et in virtute tua iudica me. Deus
exaudi orationem meam: auribus perci-
pe verba oris mei. Quia alieni insurrexerunt
aduersum me: et fortes quesierunt animam
meam: et non proposuerunt deum ante spec-
tum suum. Ecce enim deus adiuuat me: et
dominus susceptor est anime mee. Auerte mala
inimicis meis: et in veritate tua dispice illos.
Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor no-
mini tuo domine quia bonum est. Quia ex omni tri-
bulatione eripuisti me: et super inimicos
meos desuper oculus meus.

In finem in carminibus intellectus dauid.

Exaudi deus orationem meam: et ne
despexeris deprecationem meam: inter-
cede mihi et exaudi me. Contristatus
sum in exercitatione mea: et perturbatus
sum a voce inimici et a tribulatione pec-
catoris. Quia declinauerunt in me iniquita-
tes: et in ira molesti erant mihi. Cor meum
conturbatum est in me: et formido mortis
cecidit super me. Timor et tremor vene-
nerunt super me: et pretererunt me tenebre.
Et dixi quis dabit penas sicut columbe:
et volabo et requiescam. Ecce elongaui fu-
giens: et mansi in solitudine. Expectabam
eum qui saluum me fecit: a pusillanimitate
spiritus et tempestate. Precipita domine

diuite linguas eorum: quia vidi iniquitatem
et perditionem in ciuitate. Die ac nocte
circumdabit eam super muros eius iniqui-
tas: et labor in medio eius et iniusticia. Et
non defecit de plateis eius: usura et dolus.
Quoniam si inimicus meus maledixisset
mihi: sustinuissem utique. Et si is qui oderat
me super me magna locutus fuisset: abscon-
dissem me forsitan ab eo. Tu vero homo
vnanimis: dux meus et notus meus. Qui
simul mecum dulces capiebas cibos: in bo-
mo dei ambulauimus cum consensu. Veniat
mors super illos: et descendat in infernum
vuentes. Quoniam nequicie in habitaculo
eorum: in medio eorum. Ego autem ad deum cla-
maui: et dominus saluabit me. Despere et mane
et meridie narrabo et annuntiabo: et ex-
audiet vocem meam. Redimet in pace ani-
mam meam ab hijs qui appropinquat mihi:
quonia inter multos erat mecum. Exaudi
et deus et humiliabit illos: qui est ante se-
cula. Non enim est illi commutatio et non ti-
muerunt deus: extendit manum suam in retri-
buendo. Contaminauerunt testamentum
eius: diuisi sunt ab ira vultus eius: et ap-
propinquabit cor illius. Molliti sunt ser-
mones eius super oleum: et ipsi sunt iacu-
la. Iacta super dominum curam tuam et ipse
te enutriet: et non dabit in eternum fluctu-
ationem iusto. Tu vero deus: deduces eos
in puteum interitus. Viri sanguinum et
dolosi non dimidiabunt dies suos: ego autem
sperabo in te domine.

In finem pro populo qui a sanctis longe
factus est in tituli inscriptione ipsi dauid
cum tenerent eum allophili in geth.

Miserere mei deus quoniam concu-
cauit me homo: tota die impugna-
tribulauit me. Conculcauerunt me
inimici mei tota die: quoniam multi bel-
lantes aduersum me. Ab altitudine diei
timebo: ego vero in te sperabo. In deo lau-
dabo sermones meos: in deo speraui non
timebo quid faciat mihi caro. Tota die
verba mea execrabantur: aduersum me
omnes cogitationes eorum in malum.
Inhabitabunt et abscontent: ipsi calca-
neum meum obseruabunt. Sicut sustinu-
erunt animam meam pro nihilo saluos facies
illos: in ira populos perfringes. De vitam meam

annunciaui tibi: posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Sicut et in promissione tua: tunc conuertentur inimici mei retrosum. In quocumque die inuocauero te: ecce cognoui quoniam deus meus es. In deo laudabo verbis: in domino laudabo sermonem: in deo speraui non timebo quid faciat mihi homo. In me sunt deus vota tua: que reddam laudationes tibi. Quoniam eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut placeat coram deo in lumine uiuentium.

In finem ne disperdas dauid in tituli inscriptione cum fugeret a facie regis israel in spelunca.

Miserere mei deus miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transierit iniquitas. Clamabo ad deum altissimum: deum qui benefecit mihi. Misit deus de celo et liberauit me: dedit in obprobrium perculantes me. Misit deus misericordiam suam et veritatem suam: et eripuit animam meam de medio catulorum leonum: dormiui perturbatus. Filii hominum dentes eorum arma et sagitte: et lingua eorum gladius acutus. Exaltare super celos deus: et in omnem terram gloria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: et incurruerunt animam meam. Foderunt autem faciem meam foueam: et inciderunt in eam. Paratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psalmum dicam. Exurge gloria mea exurge psalterium et cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in ipsius domine: et psalmum dicam tibi in gemitibus. Quoniam magnificata est usque ad celos misericordia tua: et usque ad nubes veritas tua. Exalta super celos deus: et super omnem terram gloria tua.

In finem ne disperdas dauid in tituli inscriptione.

Sed vere utique iustitiam loquimini: recte iudicate filii hominum. Etenim in corde iniquitates operamini in terra: in iustitias manus vestre percinnant. Alienati sunt peccatores a vulua: errauerunt ab utero: locuti sunt falsa. Furor illi secundum similitudinem serpentis: sicut aspidis surde et obturatis aures suas. Que non exaudiet vocem incantantium: et benefici incantantis sapienter. Deus proteret dentes eorum in ore ipsorum: mors leonum confringet dominus. Ad nihilum deveniet et tanquam aqua decurrens: intedit arcum suum donec infirmetur. Sicut cera que fluit auferetur: supercecidit ignis et non videbit solem.

Præiusque intelligeret spine vestre ranas: sicut viuantes sic in ira absorbet eos. Letabitur iustus cum viderit vindictam: manus suas laudabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo si utique est fructus iusto: utique est deus iudicans eos in terra.

In finem ne disperdas dauid in tituli inscriptione quoniam misit saul et custodiuit domum eius ut interficeret eum.

Ripe me de inimicis meis deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. Erripe me de operantibus iniquitatem: et de viris sanguinum salua me. Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes. Neque iniquitas mea neque peccatum meum domine: sine iniquitate cucurri et direxi. Exurge in occursum meum et vide: et tu domine deus virtutum deus israel. Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnino quod operantur iniquitatem. Conuertetur ad vespem et famem patietur ut canes: et circuibunt civitatem. Ecce loquuntur in ore suo: et gladius in labiis eorum: quoniam quod audiuit: Et tu domine deri debis eos: ad nihilum deduces omnes gentes. Fortitudinem meam ab te custodiam: quia deus susceptor meus: deus meus misericordia eius preueniet me. Deus ostendit mihi super inimicos meos: ne occidas eos neque obliviscatur populi mei. Disperge illos in virtute tua: et depone eos protector meus domine. Delictum oris eorum: sermonem labiorum ipsorum: et apprehendantur in superbia sua. Et de execratione et mendatio annuntiabunt in presumptione: in ira presumptionis et non erunt. Et scient quia deus dominabitur iacob: et finium terre. Conuertetur ad vespem et famem patientur ut canes: et circuibunt civitatem. Ipsi dispergentur ad maleducandum: si vero non fuerint saturati et murmurabunt. Ego autem cantabo fortitudinem tuam: et exaltabo mane misericordiam tuam. Quia factus es susceptor meus: et refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor meus tibi psallam: quia deus susceptor meus es: deus meus misericordia mea.

In finem pro hijs qui commutabuntur in tituli inscriptione ipsi dauid in doctrina nam cum succedit Mesopotamiam syrie et sobal et conuertit ioab et percussit edom in valle salinarum duodecim milia.

Psalterium

Lix

Deus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et misertus es nobis. Commouisti terram et perturbasti eam: sana peritones eius quia commota est. Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis. Dedisti metuentibus te significationem: ut fugiant a facie arcus. Et liberent dilecti tui: saluum fac dextra tua et exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: letabor et partabor sicut hima: et puallem tabernaculorum metabor. Me est galaad et meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In ydumeam extendas calciamentum meum: mihi alienigene subditi sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usque in ydumeam? Nonne tu deus qui repulisti nos: et non egredieris deus in virtutibus nostris? Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

In finem in ymnis psalmus dauid.

Exaudi deus deprecationem meam: intende orationi mee. A finibus terre ad te clamaui dum anxietur cor meum: in petra exaltasti me. Deduxisti me quia factus es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula: protegar in velamento alarum tuarum. Quoniam tu deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatem timetibus nomen tuum. Dies super dies regis adicies: annos eius usque in diem generationis et generationis. Permanet in eternum in conspectu dei: misericordiam et veritatem eius quam requirit. Sic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi: ut reddam vota mea de die in diem.

In finem pro ydithun psalmus dauid.

Nonne deo subiecta erit anima mea: ab ipso enim salutare meum. Nam et ipse deus meus et salutaris meus: susceptor meus non mouebo: amplius. Quousque irruistis in hominem: interficitis vniuersi vos: tanquam parieti inclinato et macerie depulsa. Querunt precium meum cogitauerunt repellere: cucurri in siti: ore suo benedicebant et corde suo maledicebant. Querunt tamen deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea. Quia ipse deus meus et sal-

uator meus: et adiutor meus non emigro. In deo salutare meum et gloria mea: deus auxilij mei et spes mea in deo est. Operate in eo omnes congregatio populi: effundite coram illo corda vestra: deus adiutor noster in eternum. Querunt tamen vani filij hominum: mendaces filij hominum in statibus: ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Nolite sperare in iniquitate: et rapinas nolite concupiscere: diuicie si affluant: nolite cor apponere. Semel locutus est deus duo hec audiui: quia preces dei est et tibi domine misericordia: quia tu reddis vnicuique iuxta opera sua.

Psalmus dauid cum esset in deserto ydumee.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te anima mea: quoniam multipliciter tibi caro mea. In terra deserta et inuisa et inaquosa sic in sancto apparui tibi: ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam. Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. Si meorum fui tui super stratum meum: in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. Et in velamento alarum tuarum exultabo: adhesit anima mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero inuanum quesierunt animam meam: introibunt in inferiora terre: tractentur in manus gladii. partes vulpium erunt. Rex vero letabitur in deo: laudabunt omnes qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua. *In finem psalmus dauid.*

Exaudi deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam. Protexisti me auentu malignantium: a multitudinem operationum iniquitatem. Quia exaceruerunt ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem amarum: ut sagittent in occultis immaculatum. Subito sagittabunt eum et non timebunt: firmauerunt sibi sermonem nequam. Narrauerunt ut absconderet laqueos: dixerunt quis videbit eos? Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinia. Accedet homo ad cor altum: et exaltabit deus. Sagitte paruulorum facte sunt plagae eorum: et infirmate sunt propter eos lingue eorum. Conturbati sunt omnes qui videbant eos: et timuit omnis homo. Annunciauerunt opera dei: et facta eius intellexerunt. Letabitur iustus

in dño et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

In finem ps dauid canticū aggei. hieremie et ezechiel et vbo peregrinationis. et de iplo trāsmigtois cū incipnt pficisci.

Quod decet ymnus deus in syon: et tibi reddet votū in iherl'm. Exaudi orōnē meā: ad te oīs caro veniet.

Verba iniquorū preualuerūt sup nos: et impietatis nris tu piciaberis. Beat' que elegisti et assumpsisti: inhabitabit i atrijs tuis. Replebimur i bonis dom' tue: scdm est tēpluz tuū mirabile in eqtate. Exaudi nos de' salutaris nr: spes oīm finiu terre et in mari longe. Preparas mōtes in virtute tua accinctus potentia: qui pturbas profundū maris sonū fluctuū eius. Turbabunt gentes et timebunt qui habitant terminos a signis tuis: exit' matutini et vespere delectabis. Visitasti terrā et inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam.

Flumē dei repletū est aquis: parasti cibū illoz qm ita est preparatio ei'. Riuos ei' inebria: multiplica genimina eius: in stillicidijs eius letabit' germinans. Bndices corone anni benignitatis tue: et cāpi tui replebuntur vbertate. Pinguescet speciosa deserti: et exultatione colles accingentur. Induti sunt arietes ouiu: et valles habundabunt frumēto: clamabunt etenim ymnuz dicent. **In finē canticū ps resurrectōis.**

Iubilate deo omīs terra: psalmū dicite noi eius: date gliaz laudi ei'.

Dicite deo q' terribilia sunt opera tua dñe: in multitudine virtutis tue mētient' tibi inimici tui. Omīs terra adorret te et psallat tibi: psalmū dicat nomini tuo. Venite et videte opa dei: terribil' super filios hoīm. Qui puerit mare in aridam: in flumē p'nsibūt pede: ibi letabimur in ipso. Qui dñatur in virtute sua in eternū: oculi ei' sup gentes respiciūt: qui exasperant nō exaltentur in semetips. Bndicite gentes deū nr: et audiat' facite vocē laudis eius. Qui posuit animā meā ad vitā: et non dedit in commotionē pedes meos. Qm probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentuz. Induxisti nos in laqueuz: posuisti tribulationes in dorso nrō: imposuisti hoīes sup capita nostra. Trāsiuimus p ignē et aquaz: et edu-

xisti nos in refrigeriū. Introibo in domū tuā in olocustis: reddā tibi vota mea q' distinxerunt labia mea. Et locutus est os meū in tribulatōe mea. Olocusta medullata offerā tibi cū incensu arietū: offeram tibi boues cū hircis. Venite audite et narrabo oīs qui timetis deū: qnta fecit anie mee. Ad ipm ore meo clamaui: et exultavi sub lingua mea. Iniquitatē si asperi in corde meo: nō exaudiet dñs. Propterea exaudiuit deus: et attēdit voci deprecationis mee. Bndictus deus: qui nō amouit orōnem meā et misericordiam suam a me.

In finem in ymnis ps canticū dauid.

Deus misereat nri et bndicat nobis: illuminet vultū suū sup nos: et misereat nri. Et agnoscamus in terra viam tuam: in omībo gentibz salutare tuū. Confiteant' tibi ppli deus: pfiteant' tibi ppli oēs. Letent' et exultent gētes: qm iudicas plos in equitate: et gentes in terra dirigis. Confiteant' tibi ppli deus: cofiteant' tibi ppli oēs: terra dedit fructum suū. Bndicat nos deus deus noster bndicat nos de': et metuāt eū oēs fines terre.

In finem psalmus canticū dauid.

Exurgat de' et dissipentur inimici eius: et fugient q' odeūt eū a facie eius. Sicut deficit fum' deficiāt: sicut fluit cera a facie ignis sic peāt peccatores a facie dei. Et iusti epulent' et exultent in p'spectu dei: et delectent' in leticia. Cantate deo psalmū dicite nomī ei': iter facite ei qui ascendit super occasum: dñs nomē illi. Exultate in p'spectu eius: turbabuntur a facie eius p'is orphanor' et iudicis viduar'. Deus in loco sancto suo: deus qui inhabitare facit vni' moris i domo. Qui educit vinctos in fortitudie: silr eos qui exasperāt qui habitāt i sepulcris. Deus cum egredereris in p'spectu populi tui: cū pertrāsires in deserto. Terra mota est: etenim celi distillauerūt a facie dei synai a facie dei israhel. Pluviam voluntariam segregabis deus hereditati tue: et infirmata est: tu vero perfecisti eam. Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi deus. Dñs dabit verbum euangelizantibz virtute multa. Rex virtutū dilecti dilecti: et spēi dom' diuidere spolia. Si dormiatis iter medios

LXXXI

cleros penne columbe deargentate: et posteriora dorsii eius in pallore auri: Dum discernit celestis reges super eam niue dealbabuntur i selmon: mors dei mors pinguis. Mons coagulat? mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo: etenim dominus habitabit in fine. Currus dei decem milibus multiplex: milia letantium: dominus in eis in synai in sancto. Ascendisti in altum accepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus. Etenim non credentes: inhabitare dominum deum. Benedictus dominus die quotidie: prospex iter faciet nobis deus salutarium nostrorum. Deus noster deus saluos faciendi: et domini exitus mortis. Queruntamen deus perfringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis. Dixit dominus ex basan conuertam: conuertam in profundum maris. Et intiguitur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Eliderunt ingressus tuus deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus: in medio iuencularum timpanistriarum. In ecclesijs benedicite deo: domino de fontibus israhel. Ibi beniamin adolescentulus: in mentis excessu. Principes iuda duces eorum: principes zabulon et principes neptalim. Manda de? virtuti tue: perfirma hoc deus quod operatur es in nobis. A templo tuo in iherusalem: tibi offerent reges munera. In crepa feras arundinis: congregatio thaurorum in vallis populorum: ut excludat eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egipto: ethiopia preueniet manus eius deo. Regna terre cantate deo: psallite domino. Psallite deo: qui ascendit super celum celi ad orientem. Ecce dabit voci sue vocem virtutis: date gloriam deo super israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi sue: benedictus deus.

In finem pro his qui commutabuntur psalmis ipsi David.

Alium me fac de? quoniam intrauit aque usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi: et non est substantia. Veni in altitudinem maris: et tempestas dimersit me. Laboravi clamans rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum spero in deum meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gentes. Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste: que non rapui tunc exoluebam. Deus tu scis insipientiam meam: et delicta mea a te non sunt abscondita. Non erubescant in me qui expectant te domine: domine virtutum. Non confundantur super me: qui querunt te deus israhel. Quoniam propter te sustinui obprobrium: operuit confusio faciem meam. Extraneus factus sum fratribus meis: et peregrinus filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue comedit me: et obprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. Et operui in ieiunio animam meam: et factum est in obprobrium michi. Et posui vestimentum meum cilicium: et factus sum illis in parabolam. Aduersum me loquebantur qui sedebant in porta: et in me psallebant qui bibebant vinum. Ego vero orationem meam ad te domine: tempus beneplaciti deus. In multitudine misericordie tue: exaudi me in veritate salutis tue. Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab hijs qui oderunt me et de profundis aquarum. Non me dimergat tempestas aque: neque absorbeat me profundum: neque urgeat super me puteus os suum. Exaudi me domine quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me. Et ne auertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me. Intende anime mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Tu scis improperium meum et confusione meam: et reuerentiam meam. In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me: improperium expectauit cor meum et miseria. Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit: et qui consolaretur et non inueni. Et dederunt in escam meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum: et in retributiones et in scandalum.

Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum super incurua. Effunde super eos iram tuam: et furor ire tue apprehendat eos. Fiat habitatio eorum deserta: et in tabernaculo eorum non sit qui inhabitet. Omnis quem tu percussisti persecuti sunt: et super dolorem vulnere eorum addiderunt. Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: et non intrent in iusticiam tuam. Deleantur de libro viventium: et cum iustis non scribantur. Ego sum pauper et dolens: salus tua deus suscepit me. Laudabo nomen dei cum cantico: et magnificabo eum in laude. Et placebit deo super vitulum novellum: cornua producentem et ungulas. Videant pauperes et letentur: querite deum et vivet anima vestra. Omnis exaudiuit pauperes dominus: et victos suos non desperxit. Laudet illum celi et terra: mare et omnia reptilia in eis. Omnis deus salutem faciet syon: et edificabunt civitates iude. Et inhabitabunt ibi: et hereditate acquirant eam. Et semen servorum eius possidebit eas: et qui diligunt nomen eius: habitabunt in ea.

In finem psalmus david in rememoratione quod salutem fecit eum dominus.

lxx

Deus in adiutorium meum intende: domine ad adiuvandum me festina. Confundantur et revereantur: qui querunt animam meam. Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala. Avertantur statim erubescences: qui dicunt mihi euge euge. Exultet et letentur in te omnes qui querunt te: et dicant super magnificetur dominus qui diligunt salutare tuum. Ego vero egenus et pauper sum: deus adiuva me. Adiutor meus et liberator meus es tu: domine ne moreris.

Psalmus david filiorum ionadab et priorum captivorum.

lxx

In te domine speravi non confundar in eternum: in iusticia tua libera me et eripe me. Inclina ad me aurem tuam: et salva me. Esto mihi in deum protectorem et in locum munitum: ut salutem me facias. Omnis firmamentum meum: et refugium meum es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris: et de manu contra legem agentis et iniqui. Omnis tu es patientia mea domine: domine spes mea a iuventute mea. In te confirmatus sum ex utero: de ventre matris mee. tu es protector meus. In te cantatio mea super: tanquam prodigium factus sum multis et tu adiu-

tor fortis. Repleat os meum laude ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam. Ne proicias me in tempore senectutis: cum deficiet virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi: et qui conturbabant animam meam consilium fecerunt in unum. Dicentes deus dereliquit eum: persequimini et apprehendite eum: quia non est qui eripiat. Deus ne elongeris a me: deus meus in auxilium respice. Confundantur et deficiant detrahentes anime mee: operiantur confusione et pudore qui querunt mala mihi. Ego autem super sperabo: et ab omni super omnes laudem tuam. Os meum annuntiabit iusticiam tuam: tota die salutare tuum. Omnis non agnovi litteraturam introibo in potentiam domini: domine memorabor iusticie tue solius. Deus docuisti me a iuventute mea et usque nunc: pronuntiabo mirabilia tua. Et usque in senectam et senium: deus ne derelinquas me. Donec annunciet brachium tuum: generationi omni que ventura est. Potentiam tuam et iusticiam tuam deus usque in altissima que fecisti magnalia: deus quis similis tibi? Quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas: et conversus vivificasti me: et de abyssis terre iterum reduxisti me. Multiplicasti magnificentiam tuam: et conversus consolatus es me. Nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam deus: psallam tibi in cithara sanctus israel. Exultabunt labia mea cum cantavero tibi et anima mea quam firmasti. Sed et lingua mea tota die meditabitur iusticiam tuam: cum confusi et reверiti fuerint qui querunt mala mihi.

lxxi

In salomonem.

Deus iudicium tuum regi da: et iusticiam tuam filio regis. Iudicare populum tuum in iusticia: et pauperes tuos in iudicio. Suscipiant montes pacem populo: et colles iusticiam. Iudicabit pauper populi et saluos faciet filios pauperum: et humiliabit calumniatorem. Et permanebit cum sole et ante lunam: in generationem et generationem. Descendet sicut pluvia in vellus: et sicut stillantia super terram. Quiescat in diebus eius iusticia et abundantia pacis: donec auferat luna. Et dominabitur a mari usque ad mare: et a fluviis usque ad terminos orbis terrarum. Coram illo peribunt ethiopes: et inimici eius terram lingent. Reges tharsus et insule munera offerent: reges arabum

et saba dona abducent. Et adorabūt eum omnes reges: omnes gentes seruiēt ei. Quia liberabit pauperē a potēte: et pauperē cui nō erat adiutor. Parcet pauperi et inopi: et anīas pauperū saluas faciet. Ex usuris et iniquitate redimet anīas eorū: et honorabile nomen eorū corā illo. Et uiuet et dabitur ei de auro arabie: et adorabūt de ipso semp: tota die bñdicent ei. Erit firmamētum in terra in sūmis mōtiū: supertollet sup libanū fluct' ei': et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Sit nomē ei' bñdictū in seclā: añ solē pmanet nomē ei'. Et bñdicent in ipso oēs tribū ēre: oēs gētes magnificabūt eū. Bñdict' dñs deus isrl': q' facit mirabilia sol'. Et bñdictuz nomē maiestatis ei' in eternū: et replebit maiestate eius omnis terra: fiat fiat.

Defecerūt p̄mni dō filij yesse. ps. asaph.

Quam bon' isrl' deus: hīs qui recto sunt corde. Mei autē pene moti sūt pedes: pene effusi sūt gressus mei. Quia zelauī sup iniq's: pacē p̄corū uidēs. Quia nō est respectus mortī eorū: et firmētuz in plaga eorū. In labore hoīm nō sunt: et cū homib' nō flagellabunt. Ideo tenuit eos supbia: opti sunt iniquitate et impietate sua. Prodiit q̄si ex adipe iniquitas eorū: trāsierūt in affectū cordis. Cogitauerūt et locuti sūt neq̄ciaz: iniquitatē in excelso locuti sunt. Posuerūt in celū os suū: et lingua eorū trāsiiuit in terra. Ideo puerter' p̄lis me' b': et dies plenī inuenient in eis. Et dixerūt quō scit de': etsi est sciētia in excelso: Ecce ipsi p̄cores et abundātes in seculo: obtinuerūt diuitias. Et dixi g' sine causa iustificauī cor meuz: et laui inē innocentes man' meas. Et fui flagellatus tota die: et castigatio mea in matutinis. Si dicebam narrabo sic: ecce nationē filiorū tuorū reprobaui. Existimabā ut agnoscerē: hoc labor est añ me. Donec intrē in sanctuariū dei: et intelligā in nouissimis eorū. Querūtamen propter dolos posuisti eis: deiecisti eos dū alleuarent. Quō facti sunt in desolationē: subito defecerūt: perierūt propter iniquitatē suā. Elut somniū surgentiū: dñe in ciuitate tua ymaginē ipsorū ad nihilū rediges. Quia inflammatū est cor meum: et renes mei pmutati sūt: et ad nihilū redactus sum et nesciui. Et iumentuz fa-

ctus sum apud te: et ego semp tecū. Tenuisti manū dexterā meā: et in uolūtate tua deduxisti me: et cum gloria suscepisti me. Quid enī mihi est in celo: et a te quid uolui sup ērā? Defecit caro mea et cor meū: deus cordis mei et pars mea deus in eternū: Quia ecce qui elongant se a te peribunt: perdidisti omnes qui fornicant abs te. Mihi autē adherere deo bonū est: ponere in dño deo spem meā. Et annuncie oēs predicationes tuas: in portis filie syon. *In finem intellectus asaph.*

Quid de' repulisti in finē: iratus est furor tu' sup oues pascue tue? Memor esto p̄gregatōnis tue: quā possedisti ab initio. Redemisti uirgā hereditatis tue: mons syon i quo habitasti in eo. Ueua man' tuas in supbias eorū in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto? Et gliati sunt qui oderūt te: in medio solennitatis tue. Posuerūt signa sua signa et nō agnouerūt: sicut in exitu super summum. Quasi in silua lignorū securib' exciderūt ianuās eius in idipm: in securi et ascia deiecerūt eam. Incenderūt igni sanctuariū tuū in terra: polluerūt tabernaculum noīs tui. Dixerūt in corde suo p̄gationes eorū sūt: quiescē faciam' oēs dies festos dei a terra. Signa nra nō uidim': iam nō est propheta: et nos nō agnoscet ampli'. Alqueq' deus improperebit inimic': irrat aduersarius nomē tuū in finē. At qd auertis manū tuā: de medio sinu tuo i finem. Deus autē rex n'r ante seclā: operat' est salutē in medio terre. Tu pfirmasti in uirtute tua mare: ptribulasti capita draconū in aquis. Tu pfregisti capita draconis: dedisti eam escam p̄lis ethiopum. Tu dirupisti fontes et torrētes: tu siccasti fluuios ethan. Tu' est dies et tua est nox: tu fabricatus es auroz et solem. Tu fecisti omnes terminos terre: estatē et uer tu plasmasisti ea. Mēor esto hui': inimic' improperebit dño: et p̄lis insipies incitauit nomen tuū. Ne ēdas bestijs anīas p̄fiteres tibi: et anīas pauperū tuorū ne obliuiscaris in finem. Respice in testamentū tuum: qz repleti sūt qui obscurati sunt ēre domib' iniquitatū. Ne auerta' humilis factus cōfusus: pauper et inops laudabunt nomen

tuum. Exurge dñe iudica causam tuam: memor esto improperior tuorum eorum qui ab insipientes sunt tota die. Ne obliuiscaris voces inimicorum tuorum: superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

In finem ne corumpas psalmus cantici Asaph.

Lxxv

Confitebimur tibi deus confitebimur: et inuocabimus nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua: cum accepero tempus ego iusticias iudicabo. Liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas eius. Dixi iniquis nolite inique agere: et delinquentibus nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui aduersum deum iniquitatem. Quia neque ab oriente neque ab occidente neque a desertis montibus: quoniam deus iudex est. Nunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in manu domini vini meri plenus mero. Et inclinavit ex hoc in hoc: veruntamen fex ei non est exinanita: bibent ex eo omnes peccatores terre. Ego autem annuntiabo in seculum: cantabo deo iacob. Et omnia cornua peccatorum confringam: et exaltabuntur cornua iusti.

In finem in carminibus assiriorum psalmus asaph.

Lxxv

Dominus in iudea deus: in israel magnus nomen eius. Et factus est in pace locus eius: et habitatio eius in syon. Ibi confregit potentias arcuum: scutum gladium et bellum. Illuminans tu mirabilis a montibus eternis: turbati sunt omnes insipientes corde. Dormierunt somnum suum: et nihil inuenerunt viri diuiciarum in manibus suis. Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos. Tu terribilis es et quis resistet tibi: ex tunc ira tua. De celo auditum fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit. Cum exurgeret in iudicium deus: ut saluos faceret omnes mansuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: et reliquie cogitationis diem festum agere tibi. Glorietur et reddeat domino deo vestro: omnes qui in circuitu eius affertis munera. Terribilis et ei qui aufert spiritum principum: terribili apud omnes reges terre.

In finem pro predictum.

Lxxvi

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad deum et intendit mihi. In die tribulationis mee deus exquisiui manibus meis nocte contra eum: et non sum deceptus. Reuinit consolari anima mea: memor fui dei et delectatus sum: et exercitatus sum et defecit spiritus meus. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locutus. Cogitavi dies antiquos: et annos eternos in mente habui. Et meditatus sum nocte cum corde meo: et exercitabar et scopebam spiritum meum. Nunquam in eternum proiciet deus: aut non apponet ut complacitior sit adhuc. Aut in finem misericordiam suam abscedet: a generatione in generationem. Aut obliuiscetur misereri deus: aut continebit in ira sua misericordias suas. Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextre excelsi. Memor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in adinventionibus tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster: tu es deus qui facis mirabilia. Notam fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph. Considerunt te aque deus viderunt te aque et timuerunt: et turbate sunt abissi. Altitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etenim sagitte tue transeunt: vox tonitruum tui in rota. Illuserunt choruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. In mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscentur. Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu moysi et aaron.

Lxxvii

Intellectus asaph.

Credite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei. Aperta parabola os meum: loquar propositum ab initio. Quanta audiui et cognoui ea: et presens noster narrauerunt nobis. Non sunt occulta a filiis eorum: in generatione altera. Narrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius quae fecit. Et suscitauit testimonium iacob: et legem posuit in israel. Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera. Filii qui nascuntur et exurgent: narrabunt filiis suis. Et ponant in deo spem suam et non obliuiscantur opera dei: et mandata eius exquirant.

Ne fiant sicut patres eorum: generatio praua et exasperans. Generatio quae non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. Filij effreni intendentes et mittentes arcum: conuersi sunt in die belli. Non custodiebant testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. Et obliti sunt benefactorum eius: et mirabilia eius quae ostendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra egipti: in campo thaneos. Infrupit mare et produxit eos: et statuit aquas quasi in utero. Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. Interrupit petras in heremo: et adhaeruit eos velut in abisso multa. Et eduxit aquam de petra: et deduxit tanquam flumina aquas. Et apposuerunt adhuc peccare ei: in iram excitauerunt excelsum in iniquo. Et temptauerunt deum in cordibus suis: ut peterent escas a iacob suis. Et male locuti sunt de deo: dixerunt nunquam poterit deus parere mensas in deserto. Quia percussit petram et fluxerunt aquae: et torrentes inundauerunt. Nunquam et panem poterit dare: aut parere mensas populo suo. Ideo audiuit dominus et distulit: et ignis accensus est in iacob: et ira ascendit in israel. Quia non crediderunt in deo: nec sperauerunt in salutari eius. Et mandauit nubibus desuper: et ianuas celi aperuit. Et pluit illi manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. Panem angelorum manducauit hominibus: cibaria misit eis in abundantia. Transtulit austrum de celo: et induxit in virtute sua affricum. Et pluit super eos sicut puluerem carnis: et sicut arenam maris volatilia penata. Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. Et manducauerunt et saturati sunt nimis et desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. Et occidit pingues eorum: et electos israel impediuit. In omnibus hijs peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum: et anni eorum cum festinatione. Cum occideret eos querebant eum: et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum. Et rememorati sunt: quia deus adiutor est eorum: et deus excelsus redemptor eorum est. Et dilexerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habitati sunt in testamento eius. Ipse autem est misericors et propitius fiet peccatis eorum: et non disperdet eos. Et abundauit ut auerteret

iram suam: et non accendit omnem iram suam. Et recordatus est quia caro sunt: spiritus vadens et non rediens. Quociens exacerbauerunt eum in deserto: in iram excitauerunt eum in iniquo. Et peruersi sunt et temptauerunt deum: et sanctum israel exacerbauerunt. Non sunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulantis. Sicut posuit in egipto signa sua: et prodigia sua in campo thaneos. Et conuertit in sanguinem flumina eorum: et imbres eorum ne biberent. Misit in eos cynomiam et comedit eos: et ranas et disperdidit eos. Et dedit erugini fructum eorum: et labores eorum locuste. Et occidit in grandine vineas eorum: et moros eorum in pruina. Et tradidit grandini iumenta eorum: et possessionem eorum igni. Misit in eos iram indignationis suae: indignationem et iram et tribulationes: immisiones per angelos malos. Quia fecit semite ire suae: non peperit a morte animarum eorum: et iumenta eorum in morte conclusit. Et percussit omne primogenitum in terra egipti: primicias omnis laboris eorum in tabernaculis charum. Et abstulit sicut oues populum suum: et produxit eos tanquam gregem in deserto. Et deduxit eos in spe et non timuerunt: et inimicos eorum operuit mare. Et induxit eos in montem sanctificationis suae: montem quem acquisiuit dextera eius. Et eiecit a facie eorum gentes: et sorte diuisit eis terram. Funiculo distributionis. Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribum israel. Et temptauerunt et exacerbauerunt deum excelsum: et testimonia eius non custodiebant. Et auerterunt se et non seruauerunt pactum: quemadmodum praesentibus eorum conuersi sunt in arcum prauum. In iram excitauerunt eum in collobris suis: et in sculptilibus suis ad emulationem eum puocauerunt. Audiuit deus et spreuit: et ad nihilum redegit valde israel. Et repulit tabernaculum syro: tabernaculum suum ubi habitauit in hominibus. Et tradidit in captiuitatem virtutem eorum: et pulcritudinem eorum in manus inimici. Et conclusit in gladio populum suum: et hereditatem suam spreuit. Iuvenes eorum comedit ignis: et uirgines eorum non sunt lamentatae. Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt et viduae eorum non plorabantur. Et excitatus est tanquam dormiens dominus: tanquam potens crapulatus a vino. Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobrium sempiternum dedit illis. Et repulit tabernaculum ioseph: et tribum effrem non elegit.

Sed elegit tribu iuda: montem syon quem dilexit. Et edificauit sicut unicornium sanctificium suum: in terra quam fundauit in secula. Et elegit dauid seruum suum: et sustulit eum de gregibus ouium: de post fetantes accepit eum. Pascere iacob seruum suum: et israel hereditatem suam. Et paut eos in innocencia corbis sui: et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Lxxviii

Psalmus asaph.

Deus venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt hierusalem in pomorum custodiam. Posuerunt morticina seruorum tuorum escas volatilibus celi: carnes sanctorum tuorum bestiis terre. Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio et illusio hijs qui in circuitu nostro sunt. Absque quo domine irasceris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus. Effunde iram tuam in gentes que te non nouerunt: et in regna que nomen tuum non inuocauerunt. Quia comederunt iacob: et locum eius desolauerunt. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordie tue: quia pauperes facti sumus nimis. Adiua nos deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui domine libera nos. Et propicius esto peccatis nostris propter nomen tuum: ne forte dicant in gentibus ubi est deus eorum. Et innotescant in nationibus coram oculis nostris: ultio sanguinis seruorum suorum que effusus est. Introeat in conspectu tuo: gemitus compeditorum. Secundum magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatorum. Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improprium ipsorum quod exprobrauerunt tibi domine. Nos autem populus tuus et oves pascue tue: confitebimur tibi in seculum. In generatione et generationem: annuntiabimus laudem tuam.

In fine pro hijs qui commutabunt psalmus assiriorum testimonium asaph.

Lxxix

Qui regis israel intende: qui deducis velut ouem ioseph. Qui sedis super cherubin manifestare: coram ephraim beniamin. et manasse. Excita potentiam tuam: et veni: ut saluos facias nos. Deus conuerte nos: et ostende faciem tuam: salui erimus. Domine deus virtutum: quousque irasceris super orationem serui tui? Dabis nos pane lacrimarum: et potum dabis nobis in lacrimis in mensura. Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: et inimici nostri subsannauerunt nos. Deus virtutum conuerte nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Vineam de egipto transtulisti: eiecisti gentes et plantasti eam. Dux itineris fuisti in conspectu eius: et plantasti radices eius et impleuit terram. Apuit montes umbra eius: et arbuta eius cedros dei. Extendit palmites suas usque ad mare: et usque ad flumen pagines eius. Et quod destruxisti maceariam eius: et vindemiant eam omnes qui pretergrediuntur viam. Exterminauit eam aper de silua: et singularis ferus depastus est eam. Deus virtutum conuerte: respice de celo et vide et visita vineam istam. Et perfice eam quam plantauit dextera tua: et super filium quem confirmasti tibi. Incensa igni et suffossa: ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua super vir dextere tue: et super filium hominis quem confirmasti tibi. Et non discedimus a te: viuificabis nos et nomen tuum inuocabimus. Domine deus virtutum conuerte nos: et ostende faciem tuam: et salui erimus.

In finem pro torcularibus psalmus ipsi asaph quinta sabbati.

Lxxx

Aultate deo adiutori nostro: iubilate deo iacob. Sumite psalmum et date tympanum: psalterium iocundum cum cythara. Buci-nate in neomenia tuba: in insigni die solennitatis vestre. Quia preceptum in israel est: et iudicium deo iacob. Testimonium in ioseph posuit illud: cum exiret de terra egipti ligam quam si nouerat audiret. Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino seruiuerunt. In tribulatione inuocasti me et liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis: protulisti te apud

aquaz contradictionis. Audi populus meus et contestabor te: israel si audieris me non erit in te deus recens: neq; adorabis deum alienum. Ego enim sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egipti: dilata os tuum et implebo illud. Et non audivit populus meus vocem meam: et israel non intendit mihi. Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis. Si populus meus audisset me: israel si in vijs meis ambulasset. Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliasset: et super tribulantes eos misissem manum meam. Inimici domini mentiti sunt ei: et erit tempus eorum in secula. Et cibavit illos ex adipe frumenti: et de petra melle saturavit eos.

Psalmus asaph.

Lxxxv

Deus stetit in synagoga deorum: in medio autem deus iudicat. Absquequo iudicatis iniquitatem: et facies peccatorum sumitis. Iudicate egeno et pupillo: humilem et pauperem iustificate. Eripite pauperem: et egenum de manu peccatoris liberate. Nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulant: movebunt omnia fundamenta terre. Ego dixi dii estis: et filii excelsi omnes. Vos autem sicut homines moriemini: et sicut unus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

Canticum psalmi asaph.

Lxxxv

Deus quis similis erit tibi: ne taceas neque compescaris deus. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt: et qui oderunt te extulerunt caput. Super populum tuum malignaverunt consilium: cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Dixerunt venite et disperiamus eos de gente: et non memoremus nomen israel ultra. Quoniam cogitauerunt unanimiter: simul aduersum te testamentum deposuerunt tabernacula ydumeorum et ysmahelitarum. Moab et aggareni. gebal et amon et amalech: alienigene cum habitantibus tyruum. Etenim assur venit cum illis: facti sunt in adiutorium filijs loth. Fac illis sicut mabiaz et

ysare: sicut iabin in torrente cysoz. Disperierunt in endor: facti sunt ut stercus fene. Donec principes eorum sicut oreb et zeb: et zebee et salmana. Omnes principes eorum: qui dixerunt hereditate possideamus sctuarium dei. Deus meus pone illos ut rotas: et sicut stipulam ante faciem venti. Sicut ignis qui comburit siluam: et sicut flamma comburens montes. Ita persequaris illos in tempestate tua: et in ira tua turbabis eos. Imple facies eorum ignominia: et querant nomen tuum domine. Erubescant et conturbentur in seculum seculi: et confundantur et pereant. Ut cognoscant quia nomen tibi dominus: tu solus altissimus super omnem terram.

In finem pro torcularibus filijs chore ps.

Lxxxvi

Olam dilecta tabernacula tua domine virtutum: concupiscit et defecit anima mea in atria domini. Cor meum et caro mea: exultauerunt in deum vinum. Etenim passer inuenit sibi domum: et turtur nidum ubi reponat pullos suos. Altaria tua domine virtutum: rex me et deus meus. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Beatus vir cui est auxilium abs te: ascensionem in corde suo disposuit in valle lacrimarum: in loco quem posuit. Etenim benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute in virtute: videbit deus deorum in syon. Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob. Protector noster aspice deus: et respice in faciem christi tui. Quia melior est dies una in atrijs tuis: super milia. Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Quia misericordiam et veritatem diligit deus: gratiam et gloriam habet dominus. Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: domine virtutum beatus homo qui sperat in te.

In finem filijs chore.

Lxxxvi

Benedixisti domine terram tuam: auertisti captiuitatem iacob. Remisisti iniquitatem plebis tue: operuisti omnia peccata eorum. Mitigasti omnem iram tuam: auertisti ab ira indignationis tue. Conuertere nos deus salutaris noster: et auerte iram tuam a nobis. Nunquid internum irascaris nobis: aut extendes iram tuam a generatione in generationem?

Deus tu conuersus diuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. Ostende nobis domine misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis. Audiamus quod loquatur in me dominus deus: quoniam loquens pacem in plebem suam. Et super sanctos suos: est in eos qui conuertuntur ad cor. Eleptamque prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia et veritas obuierunt sibi: iusticia et pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: et iusticia de celo prospexit. Et tamen dominus habet benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum. Iusticia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos.

Oratio dauid.

Lxxxv

Inclina domine aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego. Custodi animam meam quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum deus meus sperantem in te. Miserere mei domine quoniam ad te clamaui tota die: letifica animam serui tui quoniam ad te domine animam meam leuaui. Quoniam tu domine suavis et mitis: et multe misericordie omnibus inuocantibus te. Auribus percipe domine orationem meam: et intende voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudivisti me. Non est similis tui in dijs domine: et non est secundum opera tua. Omnes gentes quascunque fecisti venient et adorabunt coram te domine: et glorificabunt nomen tuum. Quoniam magnus es tu et faciens mirabilia: tu es deus solus. Deduc me domine in viam tuam: et ingrediar in veritate tua: letetur cor meum ut timeat nomen tuum. Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuum in eternum. Quia misericordia tua magna est super me: et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Deus inique insurrexerunt super me: et synagoga potentium quasi fuerit animam meam: et non proposuerit te in conspectu suo. Et tu domine deus miserator et misericors: paciens et multe misericordie et verax. Respice in me et miserere mei: da imperium tuum puero tuo: et saluum fac filium ancille tue. Fac mecum signum in bono ut videant qui oderunt me et confundantur: quoniam tu domine adiuvisti me et consolatus es me.

Psalmus canticum filijs chore.

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. Memor ero raab et babilonis: scientium me. Ecce alienigene et tyrus et populus ethiopum: hi fuerunt illic. Nunquid syon dicet homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimam? Dominus narrabit in scripturis populo et principum: horum qui fuerunt in ea. Sicut letantium omnium: habitatio est in te.

Canticum psalmi filijs chore in finem pro melech ad respondendum intellectus heman ezaite.

Lxxxvi

ad multas
times

Domine deus salutis mee: in die clamaui et nocte coram te. Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. Quia repleta est malis anima mea: et vita mea in inferno appropinquabit. Estimatus sum cum descenderet in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non est memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis et in umbra mortis. Super me confirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationem sibi. Traditus sum et non egrediebar: oculi mei languerunt pro inopia. Clamaui ad te domine: tota die expandi ad te manus meas. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi? Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: et veritatem tuam in perditione? Nunquid cognoscent in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua in terra obliuionis? Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Et quod domine repellis orationem meam: auertis faciem tuam a me? Pauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus aut humiliatus sum et conturbatus. In me transierunt ire tue: et terrores tui conturbauerunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die: circumdederunt me simul. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria.

Intellectus etham ezbabelite.

lxxxviii

Misericordias domini: in eternum cantabo. In generatione et generatione: annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quoniam dixisti in eternum: misericordia edificabitur in celis: preparabitur veritas tua in eis. Disposui testamentum electis meis: iuravi dauid suo meo usque in eternum prepabo semen tuum. Et edificabo in generatione et generatione: sedem tuam. Confitebuntur celi mirabilia tua domine: eternam veritatem tuam in ecclesia sanctorum. Quoniam quis in nubibus equabitur domino: similis erit deo in filiis dei. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum: magnus et terribilis super omnes qui in circuitu eius sunt. Domine deus virtutum quis similis tibi: potes es domine: et veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris potestati maris: motum aut fluctuum eius tu mitigas. Et humiliasti sicut vulneratus superbum: in brachio virtutis tue distulisti inimicos tuos. Tui sunt celi et tua est terra: orbem terre et plenitudinem eius tu fundasti: aquilonem et mare tu creasti. Thabor et hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia. Firmetur manus tua et exaltet dextera tua: iusticia et iudicium preparatio sedis tue. Misericordia et veritas precedent faciem tuam: beatus populus qui scit inubilatorem. Domine in lumine vultus tui ambulabunt: et in nomine tuo exultabunt tota die: et in iusticia tua exultabunt. Quoniam gloria virtutis eorum tu es: et in beneplacito tuo exaltabit cornu nostrum. Quia dominus est assumptio nostra: et sancti israel regis nostri. Tunc locutus es in visione sanctis tuis: et dixisti posui adiutorium in potestate: et exaltaui electum de plebe mea. Inveni dauid servum meum: oleo sancto meo unxi eum. Manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confirmabit eum. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et concidam a facie ipsius inimicos eius: et obientes eos in fugam convertam. Et veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabit cornu eius. Et ponam in manu eius: et in fluminibus dexterarum eius. Ipse invocabit me pater meus tuus deus meus et susceptor salutis mee. Et ego progenitum ponam illi: excelsum pre regibus terre. In eternum servabo illi misericordiam meam: et testa-

mentum meum fidele ipsi. Et ponam in seculum seculi semen eius: et tronum eius sicut dies celi. Si autem dereliquerint filii eius legem meam: et in iudiciis meis non ambulaverint. Si iusticias meas perperaverint: et mandata mea non custodierint. Visitabo in virga iniquitates eorum: et in verberibus peccata eorum. Misericordiam autem meam non dispergam ab eo: neque nocebo in veritate mea. Neque perperabo testamentum meum: et quod procedunt de labiis meis non faciam irrita. Semel iuravi in sancto meo si dauid metiar: semen eius in eternum manebit. Et thronus eius sicut sol in conspectu meo: et sicut luna perfecta in eternum: et testis in celo fidelis. Tu vero repulisti et desperisti: distulisti christum tuum. Auertisti testamentum servi tui: perperasti in terra sanctuarium eius. Destruxisti omnes sepes eius: posuisti firmamentum eius formidinem. Diripuerunt eum omnes transeuntes viam: factus est opprobrium vicinis suis. Exaltasti dexteram deprecanti eum: letificasti omnes inimicos eius. Auertisti adiutorium gladii eius: et non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eum ab emundatione: et sedes eius in terra collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eum confusione. Usquequo domine auertis in fine: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quoniam mea substantia: nunquam enim vane constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui vivet et non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi. Ubi sunt misericordie tue antiques domine: sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto domine opprobrium servorum tuorum: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui domine: quod exprobrauerunt commutationem crucis tui. Benedictus dominus in eternum: fiat fiat.

Oratio moysi hominis dei

lxxxix

Domine refugium factus es nobis: a generatione in generationem. Quousque montes fierent aut formarentur terra et orbis: a seculo in seculum tu es deus. Ne auertas hominem in humilitate: et dixisti convertimini filii hominum. Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies hesterni qui preterierit. Et custodia in nocte: que pro nihilo habentur eorum anni erunt. Mane sicut herba transeat: mane floreat et transeat: vespere decidat induret et arescat. Quia

defecimus in ira tua: et in furore tuo turbati sumus. Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: seculum nostrum in illuminatione vultus tui. Quoniam omnes dies nostri defecerunt: et in ira tua defecimus. Anni nostri sicut aranea medietabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni. Si autem in potentatibus octoginta anni: et amplius eorum labor et dolor. Quoniam superuenit mansuetudo: et corripiemur. Quis nouit potestatem ire tue: et pre timore tuo iram tuam dinumerare? Dexteram tuam sic notam fac: et eruditio cordis in sapientia. Conuertere domine usquequo: et deprecabilis esto super seruos tuos. Repleti sumus mane misericordia tua: et exultauimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris. Letati sumus pro diebus quibus nos humiliasti: annis quibus vidimus mala. Respice in seruos tuos et in opera tua: et dirige filios eorum. Et sit splendor domini dei nostri super nos: et opera manuum nostrarum dirige super nos: et opus manuum nostrarum dirige.

Laus cantici ipsi dauid.

Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi commorabitur. **D**icet domino susceptor meus es tu et refugium meum deus meus: sperabo in eum. Quoniam ipse liberabit me de laqueo venantium: et a verbo aspero. Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis eius sperabis. Scutum circumdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno. A sagitta volante in die: a negotio perambulante in tenebris: ab incurso et demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dexteris tuis: ad te autem non appropinquabit. Clarent oculis tuis considerabis: et retributionem peccatorum videbis. Quoniam tu es domine spes mea: altissimum posuisti refugium tuum. Non accedet ad te malum: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quoniam angelis suis mandauit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconem. Quoniam in me sperauit liberabo eum: pro-

tegum eum: quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me ego exaudiam eum: cum in periculo sum in tribulatione: eripiam eum et glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum: et ostendam illi salutare meum.

Psalmus cantici in die sabbati.

Dominus est confiteri domino: et psallere nomini tuo altissime. Ad annuncianum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem. In decacordo psalterio: cum cantico in cythara. Quia delectasti me domine in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata sunt opera tua domine: nimis profunde facte sunt cogitationes tue. Elir insipiens non cognoscet: et stultus non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores sicut fenem: et apparuerint omnes qui operantur iniquitates. Et intereant in seculum seculi: tu autem altissimus in eternum domine. Quoniam ecce inimici tui domine: quoniam ecce inimici tui peribunt: et dispergentur omnes qui operantur iniquitates. Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: et senectus mea in misericordia uberi. Et desperit oculus meus inimicos meos: et insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea. Iustus ut palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur. Plantati in domo domini: in atriis domus dei nostri florebit. Abhuc multiplicabuntur in senecta uberi: et benepacientes erunt et annuncient. Quoniam rectus dominus deus noster: et non est iniquitas in eo.

Laus cantici dauid in die ante sabbatum quando fundata est terra.

Dominus regnavit decorem induit: est: indutus est dominus fortitudinem et precinxit se. Etenim firmavit orbem terre: qui non commouebitur. Parata sedes tua ex tunc: a seculo tu es. Eleuauerunt flumina domine: eleuauerunt flumina vocem suam. Eleuauerunt flumina fluctus suos: a vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis dominus. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo domine in longitudine dierum.

Psalmus dauid quarta sabbati.

Deus ultionum dominus: deus ultionum libere egit. Exaltare qui iudicas terram: reddere retributionem superbis. Et nequo peccatores domine: usquequo peccatores gloriabuntur? Effabuntur et loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur iniusticiam. Populum tuum domine humiliauerunt: et hereditatem tuam verauerunt. Alidnam et aduenam interfecerunt: et pupillos occiderunt. Et dixerunt non videbit dominus: nec intelliget deus iacob. Intelligite insipientes in populo: et stulte aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audiet: aut qui finxit oculum non considerat. Qui corripit gentes non arguet: qui docet hominem scientiam. Dominus scit cogitationes hominum: quoniam vane sunt. Beatus homo quem tu erudieris domine: et de lege tua docueris eum. Et mitiget ei a diebus malis: donec fodiat peccatori fouea. Quia non repellet dominus plebem suam: et hereditatem suam non derelinquet. Quoadusque iusticia conuertatur in iudicium: et qui iuxta illam: omnes qui recti sunt corde. Quis consurget mihi aduersus malignantes: aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitatem? Nisi quia dominus adiunxit me: paulominus habitasset in inferno anima mea. Si dicebas motus est pes meus: misericordia tua domine adiunxerat me. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tue letificauerunt animam meam. Nunquid adheret tibi sedes iniquitatis: qui fingis labores in precepto. Captabunt in animarum iusti: et sanguinem innocentem condemnabunt. Et factus est mihi dominus in refugium: et deus meus in adiutorium spei mei. Et reddet illis iniquitates ipsorum. et in malicia eorum disperdet eos: disperdet illos dominus deus noster.

Laus cantici ipsi dauid.

Quoniam exultem domino: iubilem deo salutari nostro. Preoccupem faciem eius in confessione: et in psalmis iubilem ei. Quoniam deus magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. Quia in manu eius sunt omnes fines terre: et altitudines montium ipsius sunt. Quoniam

ipsius est mare et ipse fecit illud: et siccam manus eius formauerunt. Venite adoremus et procidamus et ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipse est deus noster. Et nos populus pascue eius: et oves manus eius. Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. Sicut in irratione: secundum diem temptationis in deserto. Ubi temptauerunt me patres vestri: probauerunt et viderunt opera mea. Quia draginta annis offensus fui generationi illi: et dixi semper errant corde. Et isti non cognouerunt vias meas: ut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam.

Psalmus dauid quando domus edificabat post captiuitatem.

Cantate domino canticum novum: cantate domino omnis terra. Cantate domino et benedicite nomini eius: annunciate de die in diem salutare eius. Annunciate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius. Quoniam magnus dominus et laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos. Quoniam omnes domini gentium demonia: dominus autem celos fecit. Confessio et pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. Afferte domino patrie gentium: afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nominis eius. Tollite hostias et introite in atria eius: adorate dominum in atrio sancto eius. Commoueat a facie eius uniuersa terra: dicite in gentibus quia dominus regnauit. Et tunc correxit orbem terre qui non commouebatur: iudicabit populos in equitate. Letentur celi et exultet terra: commoueat mare et plenitudo eius: gaudebunt campi et omnia que in eis sunt. Tunc exultabunt omnia ligna silvarum a facie domini quia venit: quoniam venit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in equitate: et populos in veritate sua.

Psalmus dauid quando terra eius restituta est ei.

Dominus regnauit exultet terra: letentur insule multe. Nubes et caligo in circuitu eius: iusticia et iudicium correctio sedis eius. Ignis autem ipsum precedet: et inflamabit in circuitu inimicos

eius. Illuxerunt fulgura eius orbi terre: vidit et commota est terra. Montes sicut cera fluxerunt a facie domini: a facie domini omnis terra. Annunciaverunt celi iusticiam eius: et viderunt omnes populi gloriā eius. Confundantur omnes qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in simulacris suis. Adorate eum omnes angeli eius: audiuit et letata est syon. Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. Quoniam tu dominus altissimus super omnes terras: nimis exaltatus es super omnes deos. Qui diligitis dominum odite malum: custodit dominus animas sanctorum suorum: de manu peccatoris liberabit eos. Lux orta est iusto: et rectis corde leticia. Letamini iusti in domino: et confitemini memorie sanctificationis eius.

Psalmus dauid prophete.

Quantate domino canticum nouum: quia mirabilia fecit. Saluauit sibi dextera eius: et brachium sanctum eius. Notum fecit dominus salutare suum: in conspectu gentium reuelauit iusticiam suam. Recordatus est misericordie sue: et veritatis sue domui israel. Eliderunt omnes terminos terre salutare: dei nostri. Jubilate domino omnis terra: cantate et exultate et psallite. Psallite domino in cythara et voce psalmi: in tubis ductilibus et voce tube cornee. Jubilate in conspectu regis domini: moueatur mare et plenitudo eius: orbis terrarum et qui habitant in eo. Flumina plaudent manu simul: montes exultabunt a conspectu domini: quoniam venit iudicare terram. Iudicabit orbem terrarum in iusticia: et populos in equitate.

Psalmus dauid prophete.

Dominus regnauit irascantur populi: qui sedit super cherubin moueatur terra. Dominus in syon magnus: et excelsus super omnes populos. Confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est: et honor re-

gis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudicium et iusticiam in iacob tu fecisti. Exaltate dominum deum nostrum: et adorate scabellum pedum eius quoniam sanctum est. Moyses et aaron in sacerdotibus eius: et samuel inter eos qui inuocant nomen eius. Inuocabant dominum et ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos. Custodiebant testimonia eius: et preceptum quod dedit illis. Domine deus noster tu exaudiebas eos: deus tu propitius fuisti eis: et ulciscens in omnes adinventiones eorum. Exaltate dominum deum nostrum: et adorate in monte sancto eius: quoniam sanctus dominus deus noster.

Psalmus in confessione.

Jubilate domino omnis terra: seruite domino in leticia. Introite in conspectu eius: in exultatione. Scitote quoniam dominus ipse est deus: ipse fecit nos et non ipsi nos. Populus eius et oues pascue eius introite portas eius in confessione: atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniam suauis est dominus: in eternum misericordia eius: et usque in generationem et generationem veritas eius.

Psalmus ipsi dauid prophete.

Misericordiam et iudicium cantabo tibi domine: psallam et intelligam in via immaculata quando uenies ad me. Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus mee. Non proponebam ante oculos meos rem iniustam: facientes preuaricationes obuii. Non adhesit mihi cor prauum: declinantem a me malignum non cognoscebam. Detrahentem secreto proximo suo: hunc persequabar. Superbo oculo et insatiabili corde: cum hoc non edebam. Oculi mei ad fideles terre. ut sedent mecum: ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre: ut disperderetis de ciuitate domini omnes operantes

iniquitatem.

Oratio pauperis cum angustaretur et coram domino effundit precem suam.

Domine exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat. Non auertas faciem tuam a me: in quacumque die tribulor inclina ad me aures tuas. In quacumque die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremum aruerunt. Percussus sum ut fenum et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum. A voce gemitus mei: adhesit os meum carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nocticornus in domicilio. Eligilavi: et factus sum sicut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabant me aduersum me iurabant. Quia cinerem tanquam panem manducabam: et poculum meum cum fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: quia eleuans allisisti me. Dies mei sicut umbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui. Tu autem domine in eternum permanes: et memoriale tuum in generatione et generatione. Tu exurgens misereberis syon: quia tempus miserendi ei: quia venit tempus. Quoniam placuerunt seruis tuis lapides ei: et terre ei: miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre gloriam tuam. Quia edificauit dominus syon: et videbitur in gloria sua. Respexit in orationem humilium: et non spreuit precem eorum. Scribantur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominum. Quia prospexit de excelsis sancto suo: dominus de celo in terras aspexit. Et audiret gemitus compeditorum: ut solueret filios interemptorum. Et annuncient in syon nomen domini: et laudem eius in hierusalem. In conueniundo populos in unum: et reges ut seruiant domino. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum nuncia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum in generatione et generationem anni tui. In initio tu domine terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent. Et sicut oportorium mutabis eos

et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient. Filii seruatorum tuorum habitabunt et semen eorum in seculum dirigetur.

Psalmus ipsi dauid.

Benedic anima mea domino: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino: et noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia et miserationibus. Qui replet in bonis desiderium tuum: renouabitur ut aquile iuuentus tua. Faciens misericordias dominus: et iudicium omnibus iniuriam patientibus. Notas fecit vias suas moysi: filiis israel voluntates suas. Miserator et misericors dominus: longanimis et multum misericors. Non in perpetuum irascetur: neque in eternum comminabitur. Non secundum peccata nostra fecit nobis: neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam secundum altitudinem celi a terra: corroborauit misericordiam suam super timeutes se. Quantum distat ortus ab occidente: longe fecit a nobis iniquitates nostras. Quomodo misereatur pater filiorum misereatur est dominus timeantibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum. Recordatur est quoniam puluis sum: homo sicut fenum dies ei: tanquam flos agri sic efflorescit. Quoniam spiritus pertransibit in illo et non subsistet: et non cognoscet amplius locum suum. Misericordia autem domini ab eterno et usque in eternum: super timeentes eum. Et iusticia illius in filios filiorum: hiis qui seruant testamentum eius. Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea. Dominus in celo parauit sedem suam: et regnum ipsius omnibus dominabitur. Benedicite domino omnes angeli eius: potentes virtute: facientes verbum illi: ad audiendam vocem sermonum eius. Benedicite domino omnes virtutes eius: ministri eius qui facitis voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius: in omni loco designationes eius: benedic anima mea domino.

Psalmus ipsi dauid.

Benedic anima mea domino: domine deus meus magnificatus es vehementer. Confessionem et decorem induisti: amictus lumine sicut vestimento. Extendens celum sicut pellem: qui tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas ventorum. Qui facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos ignem urentem. Qui fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in seculum seculi. Abissus sicut vestimentum amictus eius: super montes stabunt aque. Ab increpatione tua fugient: a voce tonitru tui formidabunt. Ascendunt montes et descendunt campi: in locum quem fundasti eis. Terminum posuisti quem non transgredientur: neque conuertentur operire terras. Qui emittis fontes in conuallibus: inter medium montium pertransibunt aque. Portabunt omnes bestie agri: expectabunt onagri in siti sua. Super ea volucres celi habitabunt: de medio petrarum dabunt voces. Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra. Produces fenum iumentis: et herbam seruituti hominum. Et educas panem de terra: et vinum letificet cor hominis. Et exultaret faciem in oleo: et panis cor hominis confirmet. Saturabuntur ligna campi et cedri libani quas plantauit: illic passeret nidificabunt. Derodij domus dux est eorum: montes excelsi ceruis: petra refugium herinacis. Fecit lunam in tempore: sol cognouit occasum suum. Posuisti tenebras et facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestie silue. Catuli leonum rugientes ut rapiant: et querant a deo escam sibi. Ortus est sol et congregati sunt: et in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad opus suum: et ad operationem suam usque ad vespere. Quam magnificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua. Hoc mare magnum et spaciosum manibus: illic reptilia quorum non est numerus. Animalia pusilla cum magnis: illic naues pertransibunt. Draco iste quem formasti ad illudendum ei: omnia a te expectant ut des illis escam in tempore. Pante te illis colliget: aperiente te ma-

num tuam omnia implebuntur bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes spiritum eorum et deficient: et in puluerem suum reuertentur. Emitte spiritum tuum et creabuntur: et renouabis faciem terre. Sit gloria domini in seculum: letabitur dominus in operibus suis. Qui respicit terram et facit eam tremere: qui tangit montes et fumigant. Cantabo domino in vita mea: psallam deo meo quod diu sum. Iocundum sit ei eloquium meum: ego vero delectabor in domino. Deficient peccatores a terra et iniqui ita ut non sint: benedic anima mea domino.

Alleluia.

Confitemini domino et inuocate nomen eius: annunciate inter gentes opera eius. Cantate ei et psallite ei: narrate omnia mirabilia eius: laudamini in nomine sancto eius. Letetur cor querentium dominum: querite dominum confirmamini: quate faciem eius semper. Mementote mirabilium eius quae fecit: prodigia eius et iudicia oris eius. Semen abraham serui eius: filij iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in vniuersa terra iudicia eius. Memor fuit in seculum testamenti sui: verbi quod mandauit in mille generationes. Quod disposuit ab abraham: et iuramenti sui ad ysaac. Et statuit illud iacob in preceptum: et israel in testamentum eternum. Dicens tibi dabo eam raz chanaan: funiculum hereditatis vestre. Cum essent numero breui: paucissimi incolae eius. Et pertransierunt de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. Non reliquit hominem nocere eis: et corripuit pro eis reges. Nolite tangere cristos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Et vocauit famem super terras: et omne firmamentum panis pertriuuit. Misit ante eos viros: in seruum venundatus est ioseph. Humiliauerunt in compedibus pedes eius: serpens pertransiit animam eius donec veniret verbum eius. Eloquium domini in flammauit eum: misit rex et soluit eum: princeps populorum et dimisit eum. Constituit eum dominum domus sue: et principem omnis possessionis sue. Ut erudiret principes eius sicut semetipsum: et senes eius prudentiam doceret. Et intuit

israhel in egiptum: et iacob accola fuit in terra cham. Et auxit populum suum vehementer: et firmavit eum super inimicos eius. Conuertit cor eorum ut obirent populum eius: et dolū facerent in seruos eius. Misit moysen seruū suum: aaron quem elegit ipsum. Posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum: in terra cham. Misit tenebras et obscurauit: et non exacerbauit sermones suos. Conuertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. Et dedit terra eorum ranas: in penetrabilibus regum ipsorum. Dixit et venit cynomia et sciniphes: in omnibus finibus eorum. Posuit pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorum. Et percussit vineas eorum et ficulneas eorum: et contriuit lignum finium eorum. Dixit et venit locusta et bruchus: cuius non erat numerus. Et comedit omne fenum in terra eorum: et comedit omnem fructum terre eorum. Et percussit omnem primogenitū in terra eorum: primicias omnis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro: et non erat in tribubus eorum infirmus. Letata est egiptus in profectioe eorum: quia incubuit timor eorum super eos. Expandit nubem in protectionem eorum: et ignem ut luceret eis per noctem. Decierunt et venit coturnix: et panis celi saturauit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quoniam memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad abraham puerum suum. Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos in leticia. Et dedit illis regiones gentium: et labores populorum possederunt. Et custodiant iustificationes eius: et legem eius requirant.

Alleluia alleluia.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Quis loquetur potentias domini: auditas faciet omnes laudes eius. Beati qui custodiunt iudicium: et faciunt iusticiam in omni tempore. Memen- to nostri domine in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum: ad letandum in leticia gentis tue: ut lauderis cum heredi-

tate tua. Peccauimus cum patribus nostris: iniuste egimus iniquitatem fecimus. Patres nostri in egipto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordie tue. Et irritauit ascendentes in mare: mare rubrum. Et saluauit eos propter nomen suum: ut notam faceret potentiam suam. Et increpuit mare rubrum et exiccatum est: et deduxit eos in abissis sicut in deserto. Et saluauit eos de manu obientium: et redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulantes eos: unde ex eis non remansit. Et crediderunt verbis eius: et laudauerunt laudem eius. Cito fecerunt obliti sunt operum eius: non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscentiam in deserto: et temptauerunt deum in iniquo. Et dedit eis petitionem ipsorum: et misit saturitatem in animas eorum. Et irritauerunt moysen in castris: aaron sanctum domini. Operta est terra et deglutit dathan: et operuit super congregationem abyron. Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum in oreb: et adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum. Obliti sunt deum qui saluauit eos: qui fecit magnalia in egipto mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet eos: si non moyses electus eius stetisset in confractioe in conspectu eius. Et auerteret iram eius ne disperderet eos: et pro nihilo habuerit terram desiderabilem. Non crediderunt verbo eius: et murmurauerunt in tabernaculis suis: non exaudierunt vocem domini. Et eleuauit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto. Et ut deiceret semen eorum in nationibus: et dispergeret eos in regionibus. Et iniciati sunt beelphegor: et comederunt sacrificia mortuorum. Et irritauerunt eum in adinventionibus suis: et multiplicata est in eis ruina. Et stetit phinees et placauit: et cessauit dissolutio. Et reputatum est ei in iusticiam: in generatione et generationem usque in sempiternum. Phares. Et irritauit eum ad aquas contradictionis: et veratus est moyses propter eos: quia exacerbauit spiritum eius. Et distinxit in labijs suis: non disperdiderunt gentes quas dixit

dominus deus illis. Et comixti sunt inter gentes: et didicerunt opera eorum et seruerunt sculptilibus eorum: et factum est illis in scandalum: et immolauerunt filios suos et filias suas: demonijs. Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum: quas sacrificauerunt sculptilibus chanaan. Et interfecta est terra in sanguinibus: et contaminata est in operibus eorum: et fornicati sunt in adinventionibus suis. Et iratus est furor dominus in populum suum: et abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gentium: et dominati sunt eorum qui oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorum: et humiliati sunt sub manibus eorum: sepe liberauit eos. Ipsi autem exacerbauerunt eum in consilio suo: et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit cum tribularentur: et audiuit orationem eorum. Et memor fuit testamenti sui: et penituit eum secundum multitudinem misericordie sue. Et debet eos in misericordias: in conspectu omnium qui ceperant eos. Saluos fac nos domine deus noster et congrega nos de nationibus. Et confiteamur nomini sancto tuo: et gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus israel a seculo et usque in seculum: et dicet omnis populus fiat fiat.

Alleluia. alleluia.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. Errauerunt in solitudine in inaquoso: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Esurientes et sitientes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: ut irent ad ciuitatem habitacionis. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Quia faciit animam inanem: et animam esurientem faciit bonis. Sedentes in tenebris et umbra

mortis: vinctos in mendicitate et ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei: et psallium altissimi irritauerunt. Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt nec fuit quod adiuuaret. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris et umbra mortis: et vincula eorum dirupit. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Quia contriuit portas ereas: et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniusticias enim suas humiliati sunt. Omnem escam abominata est anima eorum: et appropinquauerunt usque ad portas mortis. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos. Misit verbum suum et sanauit eos: et eripuit eos de interitibus eorum. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Et sacrificent sacrificium laudis: et annuncient opera eius in exultatione. Qui descendit mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Ipsi viderunt opera domini: et mirabilia eius in profundo. Dixit et stetit spiritus procelle: et exaltati sunt fluctus eius. Ascendit usque ad celos et descendit usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrii: et omnis sapientia eorum deuorata est. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eduxit eos. Et statuit procellam eius in auram: et siluerunt fluctus eius. Et letati sunt quia siluerunt: et deduxit eos in portum voluntatis eorum. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Et exaltent eum in ecclesia plebis: et in cathedra seniorum laudent eum. Posuit flumina in deserto: et exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in salsuginem: a malicia inhabitantium in ea. Posuit desertum in stagna aquarum: et terram sine aqua in exitus aquarum. Et collocauit illic esurientes: et constituerunt ciuitatem habitacionis. Et seminauerunt agros et plantauerunt vineas: et fecerunt fructum natiuitatis. Et benedixit eis et multiplicati sunt nimis: et iumenta eorum non minorauit. Et pauci facti sunt: et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore. Effusa est preteritio super principes:

et errare fecit eos in inuio et non in via. Et adiunxit pauperem de inopia: et posuit sicut oues familias. Quiescent recti et letabunt: et omnis iniquitas oppilabit os suum. Quis sapiens et custodiet hec: et intelliget misericordias domini: Alleluia.

Canticum psalmi ipsi dauid. C vii

Paratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psallam in gloria mea. Exurge psalterium et cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: et psallam tibi in nationibus. Quia magna super celos misericordia tua: et usque ad nubes veritas tua. Exaltare super celos deus: et super omnes terram gloria tua: ut liberentur dilecti tui. Saluum fac dextera tua et exaudi me: deus locutus est in sancto suo. Exultabo et diuidam sicut simas: et quasi uallum tabernaculorum dimetiar. Me est galad et meus est manasses: et ephraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab lesbes spei mee. In ydumeam extendam calcamentum meum: mihi alienigenae amici facti sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usque in ydumeam? Nonne tu deus qui repulisti nos: et non exibis deus in virtutibus nostris? Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

In finem psalmus dauid. C viii

ad testam

Deus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris et os dolosi super me aptum est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: et sermonibus odij circumdederunt me et expugnauerunt me gratis. Pro eo ut me diligenter detrahebant mihi: ego autem orabam. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: et odium pro dilectione mea. Constitue super eum peccatores: et diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatus eris: et oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: et episcopatus eius accipiat alter. Fiant filij eius orphani: et uxor eius uidua. Nutantes transferentur filij eius et mendicent: eiciantur de habitationibus suis. Scruteetur fenerator omnem substantiam eius: et diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui

misereatur pupillis eius. Fiant nati eius in interitum: in generatione una deleatur nomen eius. In memoriam redeat iniquitas patrum eius in conspectu domini: et peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dominum semper. et dispereat de terra memoria eorum: pro eo quod non est recordatus facere misericordias. Et persecutus est hominem inopem et mendicum: et compunctus corde mortificare. Et dilexit maledictiones et ueniet ei: et noluit benedictiones et elongabitur ab eo. Et induit maledictiones sicut vestimentum: et intrauit sicut aqua in interiora eius: et sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: et sicut zona qua semper precingitur. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dominum: et qui loquuntur mala aduersus animam meam. Et tu domine fac mecum propter nomen tuum: quia suavis est misericordia tua. Libera me quia egenus et pauper ego sum: et cor meum conturbatum est intra me. Sicut umbra cum declinat ablatus sum: et excussus sum sicut locuste. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum obprobrium illis: uiderunt me et mouerunt capita sua. Adiua me domine deus meus: saluum me fac propter misericordiam tuam. Ut sciant quia manus tua hec: et tu domine fecisti ea. Maledicent illi et tu benedices: qui insurgunt in me confundantur: seruus autem tuus letabitur. Induantur qui detrahunt mihi pudore: et operiantur sicut duploide confusione sua. Confitebor domine nimis in ore meo: et in medio multorum laudabo eum. Quia assistit a dextris pauperis: ut saluam faceret a persequentibus animam meam.

Psalmus dauid. C ix

Ixit dominus domino meo: sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tue emit tet dominus ex sion: domine in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tue: in splendoribus

sanctorum ex utero ante luciferum genui te.
Iuravit dominus et non penitebit eum: tu es
sacerdos in eternum secundum ordinem melchise-
dech. Dominus a dextris tuis: confregit in
die ire sue reges. Iudicabit in nationibus
implebit ruinas: conquassabit capita in
terra multorum. De torrente in via bibet: pro-
pterea exaltabit caput.

C x

Alleluia.

Confitebor tibi domine in toto cor-
de meo: in consilio iustorum et con-
gregacione. Magna opera domini:
exquisita in omnes voluntates eius. Confes-
sio et magnificencia operum eius: et iusticia eius ma-
net in seculum seculi. Memoriam fecit mira-
biliu suorum misericors et miserator dominus:
escam dedit timentibus se. Memor erit in secu-
lo testamenti sui: virtutem operum suorum an-
nuntiabit populo suo. Et det illis hereditatem
gentium: opera manuum eius veritas et iudiciu.
Fidelia omnia mandata eius: confirmata in se-
culo seculi: facta in veritate et equitate. Re-
ceptum misit dominus populo suo: mandauit in et-
ernum testamentum suum. Sanctum et terribi-
le nomen eius: iniciu sapientie timor do-
mini. Intellectus bonus omnibus facientibus
eum: laudatio eius manet in seculum seculi.

C x

Alleluia. In reuersione aggei et zacharie.

Batus vir qui timet dominum: in ma-
ndatis eius volet nimis. Potens in
terra erit semen eius: generatio re-
ctorum benedicetur. Gloria et diuicie in domo
eius: et iusticia eius manet in seculo seculi.
Exortu est in tenebris lumen rectis: mise-
ricors et miserator et iustus. Jocundus ho-
mo qui miseretur et comodat: disponit ser-
mones suos in iudicio: quia in eternum non
commouebit. In memoria eterna erit iustus:
ab audicione mala non timebit. Paracu cor
eius sperare in domino: confirmatum est
cor eius: non commouebitur donec despici-
at inimicos suos. Dispersit dedit pauperi-
bus iusticia eius manet in seculum seculi:
cornu eius exaltabitur in gloria. Peccator
videbit et irascetur: dentibus suis fremet et
tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Alleluia. alleluia.

C xii

Laudate pueri dominum: laudate
nomen domini. Sit nomen domi-
ni benedictum: ex hoc nunc et usque in
seculum. A solis ortu usque ad occasum: lau-
dabile nomen domini. Excelsus super omnes
gentes dominus: et super celos gloria eius.
Quis sicut dominus deus noster: qui in al-
tis habitat et humilia respicit in celo et in
terra. Suscitans a terra inopem: et de ster-
core erigens pauperem. Et collocet eum cum
principibus: cum principibus populi sui.
Qui habitare facit sterilem in domo: ma-
trem filiorum letantem.

C xiii

Alleluia. alleluia.

Exitu israel de egipto: domus ia-
cob de populo barbaro. Facta est
iudea sanctificatio eius: israel pote-
tas eius. Mare vidit et fugit: iordanis con-
uersus est retrosum. Montes exultauerunt
ut arietes: et colles sicut agni ouium. Quid
est tibi mare quod fugisti: et tu iordanis quia
conuersus es retrosum. Montes exulta-
stis sicut arietes: et colles sicut agni ouium.
A facie domini mota est terra: a facie dei
iacob. Qui conuertit petram in stagna a-
quarum: et rupem in fontes aquarum. Non
nobis domine non nobis: sed nomini tuo
da gloriam. Super misericordia tua et ve-
ritate tua: nequando dicant gentes ubi est
deus eorum. Deus autem noster in celo:
omnia quecumque voluit fecit. Simulacra
gentium argentum et aurum: opera manuum
hominum. Os habent et non loquentur: o-
culos habent et non videbunt. Aures ha-
bent et non audient: nares habent et non odo-
rabunt. Manus habent et non palpabunt:
pedes habent et non ambulabunt: non cla-
mabunt in gutture suo. Similes illis fiat
qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. Do-
mus israel sperauit in domino: adiutor eorum et
protector eorum est. Domus aaron spauit in do-
mino: adiutor eorum et protector eorum est. Qui ti-
met dominum spauerunt in domino: adiutor eorum et
protector eorum est. Dominus memor fuit nostri: et
benedixit nobis. Benedixit domui israel:
benedixit domui aaron. Benedixit omnibus
qui timent dominum: pusillis cum maioribus.
Abiciat dominus super vos: super vos et super
filios vestros. Benedicti vos a domino: qui
fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem
dedit filiis hominum. Non mortui laudabunt

te domine: neque omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui vivimus benedicimus domino: ex hoc nunc et usque in seculum.

Alleluia. alleluia. C. xiiii

Dilexi: quoniam exaudiet dominus voces orationis mee. Quia inclinavit aurem suam mihi: et in diebus meis invocabo. Circumdederunt me dolores mortis: et pericula inferni inveni: et nomen domini invocavi. Domine libera animam meam: misericors dominus et iustus: et deus noster miserere. Custodites parvulos dominus: humiliatus sum et liberauit me. Convertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu. Placebo domino in regione vivorum.

Alleluia. alleluia. C. xv

Quoniam credidi propter quod locutus sum: ego autem humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo: omnis homo mendax. Quid retribuam domino: pro omnibus que retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam: et nomen domini invocabo. Gloria mea domino reddam coram omni populo eius: preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Domine quia ego servus tuus: ego servus tuus et filius ancille tue. Dirrupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis: et nomen domini invocabo. Gloria mea domino reddam in conspectu omnis populi eius: in atriis domus domini in medio tui iherusalem.

Alleluia. alleluia. C. xvi

Laudate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum.

Alleluia. alleluia. C. xvii

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc israel quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc domus aaron: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant nunc qui timent dominum: quoniam in seculum misericordia eius. De tribulatione invocavi dominum: et exaudivit me in latitudine dominus. Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo. Dominus mihi adiutor: et ego despiciam inimicos meos. Bonum est confidere in domino: qui perficit in homine. Bonum est sperare in domino: qui

sperare in principibus. Omnes gentes circumdederunt me: et in nomine domini quia ultus sum in eos. Circumdederunt me sicut apes: et exarserunt sicut ignis in spinis: et in nomine domini quia ultus sum in eos. Impulsus eversus sum ut caderez: et dominus suscepit me. Fortitudo mea et laus mea domini: et factus est mihi in salutem. Gloriam exultationis et salutis: in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit virtutem: dextera domini exaltavit me: dextera domini fecit virtutem. Non moriar sed vivam: et narrabo opera domini. Castigans castigavit me dominus: et morti non tradidit me. Aperite mihi portas iusticie: ingressus in eas confitebor domino: hec porta domini iusti intrabunt in eam. Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et factus es mihi in salutem. Lapidem quem reprobaverunt edificantes: hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris. Nec est dies quam fecit dominus: exultem et letemur in ea. Domine saluum me fac: domine bene prosperare: benedictus qui venit in nomine domini. Benediximus vobis de domo domini: deus dominus et illuxit nobis. Constituite diem solenne in presentis: usque ad cornu altaris. Deus meus es tu et confitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te. Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et factus es mihi in salutem. Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius.

Alleluia. alleluia. Aleph. C. xviii

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Non enim qui operantur iniquitatem: in viis eius ambulaverunt. Tu mandasti: mandata tua custodire nimis. Utinam dirigatur via mee: ad custodiendas iustificaciones tuas. Tunc non confundar: cum prosperero in omnibus mandatis tuis. Confitebor tibi in directioe cordis: in eo quod didici iudicia iusticie tue. Iustificaciones tuas custodiā: non me derelinques usquequaque. Beth.

In quo corrigit adolescentior viam suam: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquiram te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccet tibi. Benedictus es

domine: doce me iustificatōnes tuas. In la-
bijs meis: pñciaui om̃ia iudicia oris tui.
In via testimonioꝝ tuoꝝ delectat' sū: sicut
in om̃ibz diuicijs. In mādatis tuis exerce-
bor: et considerabo vias tuas. In iustifica-
tōibz tuis meditabor: nō obliuiscar sermo-
nes tuos. **G**imel.

Retribue seruo tuo: viuifica me et
custodiam sermones tuos. Reue-
la oculos meos: et considerabo mi-
rabilia d̃ lege tua. Incola ego sū in terra:
non abscondas a me mandata tua. Concu-
piuit anima mea desiderare iustificatōnes
tuas: in omni tēpore. Increpasti supbos:
maledicti q̃ declinant a mādatis tuis. Au-
fer a me obprobriū et p̃ceptū: quia testimo-
nia tua exquisiui. Et em̃ sederūt principes
et aduersus me loquebant': seruus aut' tu'
exercebat' in iustificatōibz tuis. Nā et te-
stimonia tua meditatio mea est: et p̃siliū
meū iustificatōnes tue. **Deleth.**

Abbesit pavimento anima mea: vi-
uifica me scdm̃ verbum tuū. Alias
meas enūciaui et exaudisti me: do-
ce me iustificatōnes tuas. Etiam iustifica-
tōnum tuarū instrue me: et exercebor i mi-
rabilibz tuis. Dormitauit anima mea pre-
tebio: p̃firma me in verbis tuis. Et iā iniqui-
tatis amoue a me: et de lege tua miserere
mei. Et iā veritatis elegi: iudicia tua nō sū
oblitus. Abhesi testimonijs tuis domine:
noli me p̃fundere. Etiam mandatorū tuoꝝ
cucurri: cum dilatasti cor meum. **De.**

Ilegem pone mihi domine viam iu-
stificatōnū tuarū: et exquisiā eā sē-
per. Da mihi intellectum et scruta-
bor legē tuā: et custodiā illam in toto cor-
de meo. Debuc me in semita mandatorum
tuoꝝ: quia ipsam volui. Inclina cor meuz
in testimonia tua: et nō in auariciā. Auer-
te oculos meos ne videāt vanitatē: in via
tua viuifica me. Statue seruo tuo eloq̃uz
tuum: in timore tuo. Amputa obprobriū
meū qd̃ suspicatus sum: qz iudicia tua iocū-
da. Ecce concupiui mandata tua: in eq̃-
tate tua viuifica me. **Alau.**

Et veniat sup me misericordia tua
domine: salutare tuum scdm̃ eloq̃-
um tuū. Et respondebo ex probra-

tibz mihi verbū: qz sp̃aui i sermonibz tuis.
Et ne auferas d̃ ore meo verbum veritatis
vsquequaqz: quia in iudicijs tuis sup̃pera-
ui. Et custodiam legem tuam semp: i secu-
lū et in seculum seculi. Et ambulabā in la-
titudine: quia mandata tua exquisiui. Et
loquebar i testimonijs tuis in p̃spectu re-
gū: et nō p̃fundebar. Et meditabar: in mā-
datis tuis que dilexi. Et leuaui man' me-
as ad mādata tua que dilexi: et exercebor
in iustificatōibz tuis. **Zay.**

Memor esto verbi tui seruo tuo: in
quo mihi spem dedisti. Nec me con-
solata est in humilitate mea: quia
eloquium tuum viuificauit me. Superbi
inique agebant vsquequaqz: a lege autem
tua non declinaui. Memor fui iudicōꝝ tu-
oꝝ a seculo domine: et cōsolatus sum. De-
fecto tenuit me: p̃ peccatoribz derelinquē-
tibz legem tuā. Cantabiles mihi erāt iusti-
ficatōnes tue: in loco peregrinatōis mee.
Memor fui nocte nominis tui domine: et
custodiui legem tuaz. Nec facta est mihi:
quia iustificatōnes tuas exquisiui. **Beth.**

Porcio mea domine: dixi custodire
legem tuam. Dep̃catus sū faciem
tuam in toto corde meo: miserere
mei scdm̃ eloquiū tuuz. Cogitavi vias me-
as: et p̃uertī pedes meos i testimonia tua.
Paratus sum et nō sū turbatus: ut custo-
diā mandata tua. Funes peccatorum cir-
cūplexi sunt me: et legem tuam nō sum ob-
litus. Media nocte surgebā ad cōfiteūdū ti-
bi: super iudicia iustificatōis tue. Parti-
ceps ego sum omniū timentīū te: et custo-
dientīū mādata tua. Misericordia tua do-
mine plena est terra: iustificationes tuas
doce me. **Theth.**

Bonitatem fecisti cū seruo tuo do-
mine: secundum verbum tuuz. Bo-
nitatem et disciplinam et scienciam
doce me: quia in mandatis tuis credidi.
Priusq̃ humiliarer ego deliqui: propterea
eloquiū tuū custodiui. Bon' es tu: et i bo-
nitate tua doce me iustificatōnes tuas. Mul-
tiplicata ē sup me iniquitas supboꝝ: ego aut' i
toto corde meo scrutabor mādata tua. Co-
agulātū ē sicut lac cor eoꝝ: ego vero legem

tuam meditatus sū. Bonū mibi qz humiliasti me: ut discas iustificatōes tuas. Bonū mibi lex oris tui: sup milia auri et argēti.

Ioth.

Manus tue dñe fecerunt me et plasmauerūt me: da mibi intellectum ut discam mādata tua. Qui timēt te videbūt me et letabunt: qz in verba tua supersperavi. Cognoui dñe qui equitas iudicia tua: et i veritate tua humiliasti me. Fiat misericordia tua ut consoletur me: secū dñi eloquiū tuum seruo tuo. Veniāt mibi miseratōes tue et viuas: qz lex tua meditatio mea est. Cōfūdant superbi quia iniuste iniquitatē fecerūt in me: ego autē exercebor i mādatiis tuis. Cōuertāt mibi timētes te: et qui nouerūt testimonia tua. Fiat cor meū immaculatū i iustificatōibz tuis: ut nō confundar.

Caleph.

Defecit in salutare tuū aīa mea: et i verbū tuū supersperavi. Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū: dicentes quando consolaberis me. Quia factus sū sicut vter in pruina: iustificatōes tuas nō sū oblitus. Quot sūt dies serui tui: qñ facies de persequentibz me iudiciū. Narrauerūt mibi iniqui fabulatōes: sed non ut lex tua. Omnia mandata tua veritas: iniqui persecuti sūt me adiua me. Paulominus psumauerūt me in terra: ego autē nō dereliqui mandata tua. Secū dñi misericordiā tuā viuifica me: et custodiā testimonia oris tui.

Lamech.

Internus dñe: verbū tuū pmanet in celo. In generatōe et generatōnem veritas tua: fundasti terram et permanet. Ordinatio tua pseuerat dies: qñ oīa seruiūt tibi. Nisi q lex tua meditatio mea est: tūc forte perissem in humilitate mea. In eternū nō obliuiscar iustificatōes tuas: quia in ipsis viuificasti me. Tu sū ego saluū me fac: quoniā iustificatōes tuas exquisiui. Me expectauerūt peccatores ut perderent me: testimonia tua intellexi. Omnis cōsumatōnis vidi finem: latius mandatum tuum nimis.

Mem.

Quomodo dilexi legē tuā dñe: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudentem me fecisti mādato tuo: quia in eternū mibi est. Super omēs docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: quia mādata tua quesui. Ab omni via mala phibui pedes meos: ut custodiā verba tua. A iudicijs tuis nō declinaui: quia tu legē posuisti mibi. Quādulcia faucibz meis eloquia tua: sup mel ori meo. A mādatiis tuis intellexi: propterea obui omēz viam iniquitatis.

Nun.

Lucerna pedibz meis verbz tuiz: et lumen semitis meis. Iuravi: et statui custodire iudicia iusticie tue. Humiliatus sum vsquequaqz: domine viuifica me secundum verbum tuum. Elutaria oris mei beneplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. Anima mea in manibz meis semper: et legem tuam nō sū oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mibi: et de mandatis tuis nō erravi. Veritate acquisiui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sūt. Inclinaui cor meū ad faciendas iustificatōes tuas in eternū: ppter retributōez.

Samech.

Iniquos odio habui: et legem tuā dilexi. Adiutor et susceptor me es tu: et in verbū tuum supersperavi. Declinate a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. Suscipe me scdm eloquiū tuum et viua: et nō confundas me ab expectatione mea. Adiua me et saluus ero: et meditabor in iustificatōibz tuis semper. Spreuisti omēs descēdētes a iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum. Preuariantes reputaui omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. Confige timorē tuo carnes meas: a iudicijs ei tuis timui.

Ayn.

Ecce iudiciū et iusticiam: nō trabas me calumniatibz meis. Suscipe seruū tuū in bonū: nō calūniē me superbi. Oculi mei defecerūt i salutare tuum: et in eloquiū iusticie tue. Fac cuz seruo tuo secundū misericordiāz tuā: et iustificatōes tuas doce me. Seruus tuus

ego: da mihi intellectū ut sciaz testimonia tua. Tempus faciendi domie: dissipauerūt legem tuam. Ideo dilexi mādata tua: super aux et thopazion. Propterea ad omnia mādata tua dirigebar: omnem viā iniquam odio habui.

Phe.

Mirabilia testimonia tua dñe: ideo scrutata est ea anīa mea. Declaratō sermonum tuorū illuminat: et intellectū dat puulis. Os meū apui et attraxi spiritū: quia mādata tua desiderabā. Aspice in me et miserere mei: scdm iudiciū diligentī nomen tuū. Gressus meos dirige scdm eloquiū tuū: et nō dñes mei oīs iusticia. Redime me a calūnijs hoīm: ut custodiaz mādata tua. Faciē tuā illumia super seruū tuū: et doce me iustificatōnes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: quia nō custodierūt legem tuam.

Sade.

Iustus es dñe: et rectū iudiciū tuum. Mandasti iusticiā testimonia tua: et veritatē tuam nimis. Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sūt verba tua inimici mei. Ignitū eloquū tuum vehemēter: et seruus tuus dilexit illud. Adolescentulus sum ego et contemptus: iustificatōnes tuas non sū oblitus. Iusticia tua iusticia ieternū: et lex tua veritas. Tribulatō et angustia iuenerūt me: mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua ieternū: intellectum da mihi et viā.

Coph.

Clamaui in toto corde exaudi me domine: iustificatōnes tuas requirā. Clamaui ad te et saluū me fac: ut custodiaz mandata tua. Preueni in maturitate et clamaui: in verba tua supspiraui. Preueniēt oculi mei ad te: diluculo: ut meditarer eloqā tua. Vocem meā audi scdm misericordiā tuā domine: et scdm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquerūt persequentes me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt. Prope es tu domine: et oīs vie tue veritas. Inicio cognoui dñe testimonij tuos: quia ieternū fundasti ea.

Res.

Dede humilitatez meaz et eripe me: quia legem tuā non sum oblitus. Iudica iudiciū meū et redime me: propter eloquū tuū viuifica me. Longe a peccatoribz salus: quia iustificatōnes tuas non exquisierūt. Misericordie tue multe domine: scdm iudiciū tuū viuifica me. Multi qui persequunt me et tribulāt me: a testimonijs tuis nō declinaui. Elidi putricantes et tabescebā: quia eloquia tua nō custodierūt. Elide qm mādata tua dilexi: dñe in misericordia tua viuifica me. Principij verborū tuorū veritas: ieternū oīs iudicia iusticie tue.

Sin.

Princes persecuti sūt me gētis: et a verbis tuis formidauit cor meū. Letabor ego super eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatez odio habui et abominatus sum: legem autem tuā dilexi. Sepcies in die laudez dixi tibi: super iudicia iusticie tue. Pax multa diligentibz legē tuā: et non est illis scandaluz. Expectabam salutare tuū domine: et mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: et dilexit ea vehemēter. Seruaui mandata tua et testimonia tua: quia oīs vie mee in conspectu tuo.

Thau.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine: iuxta eloquiū tuum da mihi intellectum. Intret postulatō mea in conspectu tuo: scdm eloquiū tuū eripe me. Eructabunt labia mea ymnū: cum docueris me iustificatōnes tuas. Pronūciabit lingua mea eloquiū tuum: quia omnia mādata tua equitas. Fiat manus tua ut saluet me: qm mandata tua elegi. Concupiui salutare tuū domine: et lex tua meditatio mea est. Eluet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiunbunt me. Erraui sicut ouis que perijt: quare seruū tuum quia mādata tua non sū oblitus.

Alleluia.

Canticum graduum.

C xix

Ad dominum cum tribularer clamaui: et exaudiuit me. Domine libera aīaz meā a labijs iniquis: et a lingua dolosa. Quid des tibi aut qd apponatur tibi: ab lingua dolosa: Sagitte potētis

acute cū carbonibz desolatorijs. Deu mibi quia incolatus me? plangatus est: habitaui cū habitātibz cedat: multū icola fuit aīa mea. Cū hīs qui oderūt pacem erā pacus: cum loquebar illis impugnabant me gratis. *Canticum graduum. C. xx*

Leuauī oculos meos ī montes: unde veniet auxiliū mibi. Auxiliū meum a domino: qui fecit celoz et terrā. Non det ī cōmōtōnem pedum tuū: neqz dormitet qui custodit te. Ecce nō dormitabit neqz dormiet: qui custodit israel. Dominus custodit te: dominus protectio tua super manū dexteram tuā. Per diē sol nō vret te: neqz luna per noctem. Domin? custodit te ab omni malo: custodiat aīam tuam domin?. Dominus custodiat introitum tuum et exitū tuū: ex hoc nūc et vsqz ī seculum. *Canticum graduum. C. xxi*

Etatus sum ī hīs que dicta sunt mibi: ī domū domini ibim?. Stātes erant pedes nostri: ī atrijs tuis hierusalem. Hierusalem que edificatur ut ciuitas: cuius pticipatō eius ī idipsū. Illuc em̄ ascenderūt tribz tribz domini testimoniū israel: ad confitendūz nomini domini. Quia illic sederūt sedes ī iudicio: sedes super domū dauid. Rogate que ad pāsūt hierusalem: et abūdancia diligentibz te. Fiat pax ī virtute tua: et abūdancia ī turribz tuis. Propter fratres meos et pīmos meos: loquebar paces de te. Propter domū dñi dei nostri: quesui bona tibi. *Canticum graduum. C. xxii*

Ad te leuauī oculos meos: qui habitas ī celis. Ecce sicut oculi seruatorum: ī manibz dominorum suorum. Sicut oculi ancille ī manibz domine sue: ita oculi nostri ad dominū deūz nostrū donec misereatur nostri. Miserere nostri domine miserere nostri: quia multū repleti sumus despectōne. Quia multū repleta est anima nostra: obprobriū abūdantiabz et despectō superbis. *Canticum graduum dauid. C. xxiii*

Nisi quia dominus erat ī nobis dicat nūc israel: nisi quia dominus erat ī nobis. Cū exurgerent homines ī nos: forte viuos deglutissent nos. Cū irasceretur furor eorum ī nos: forsītā

aq absorbuissent nos. Torrētē ptrāsiuit anima nostra: forsītā pertransisset anima nostra aquā intolerabilem. Benedict? dominus: qui non dedit nos ī captōnem detribz eorum. Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venātium. Laqueus contritus est: et nos liberati sumus. Adiutorium nostrum ī nomine domini: qui fecit celū et terram. *C. xxiiii*

Canticum graduum.

Qui confidūt ī domino sicut mōs sion: non cōmouebit ī eternū q̄ habitat ī hierusalem. Montes ī circuitu eius: et dominus ī circuitu populi sui ex hoc nūc et vsqz ī seculū. Quia nō relinquet dominus virgam peccatorūz super sortem iustorum: ut non extendant iusti ad iniquitatē manus suas. Benefac domine: bonis et rectis corde. Declinātes autē ī obligatōnes adducet dominus cū operātibz iniquitatē: pax super israel. *C. xxv*

Canticum graduum.

In conuertendo domin? captiuitatē sion: facti sum? sicut psolati. Tūc repletum est gaudio os nostrum: et lingua nostra ī exultatōne. Tūc dicent inter gentes: magnificauit domin? facere cū eis. Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letantes. Conuertē domine captiuitatē nostrā: sicut torrens ī austro. Qui semināt ī lacrimis: ī exultatōne metēt. Cūtes ibant et flebant: mittentes semina sua. Venientes autē venient cū exultatōe: portantes manipulos suos. *C. xxvi*

Canticum graduum salomonis. C. xxvii

Nisi dominus edificauerit domum: inuanum laborauerunt qui edificāt eam. Nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eā. Vanū est vobis ante lucem surgere: surge te postq̄ sederitis qui māducatis panes doloris. Cum dederit dilectis suis somnūz ecce hereditas dñi: filij merces fruct? vētris. Sicut sagitte ī māu potētis: ita filij excusor. Beat? vir q̄ impleuit desideriū suūz ex ipsis: nō confūdet cū loq̄ inimicis suis ī porta. *C. xxviii*

Canticum graduum. **B**eatī omēs q̄ timēt dñm: q̄ ambulānt ī vijs eius. Labores manūz tuāz quia manducabis: beat? es et bñ tibi erit. Aror tua sic vitis abūdās:

in lateribz dom' tue. Filij tui sicut nouelle oliuarū: in circuitu mense tue. Ecce sic benediceſ: homo qui timet dominū. Benedicat tibi dñs ex sion: et videas bona hierusalem omibz diebz vite tue. Et videas filios filiorū tuorū: pacem super israel.

Canticum graduū. *Cxxxiii*

Eppe expugnauerūt me a iuuentute mea: dicat nūc israel. Sepe expugnauerūt me a iuuetute mea: etenim non potuerunt mihi. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores: prolongauerūt iniquitatem suam. Domin' iust' cōcidet ceruices peccatorum: confundantur et conuertant' retrosū omnes qui oderūt sion. Fiant sicut fenū tectorum: q' prius q' euellatur exaruit. De quo non implebit manum suam qui metet: et sinum suum q' maniplos colliget. Et n' dixerūt q' pteribāt bñdictio dñi sup vos: bñdiximus vobis i nomine domini. **Canticum graduū.**

Cxxxii **D**e profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meaz. Fiant aures tue intendentes: in vocē deprecationis mee. Si iniquitates obseruaeris domine: domine quis sustinebit? Quia apud te ppiciatō est: et propter legem tuā sustinui te domine. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea i domino. A custodia matutina vsqz ad noctem: speret israel in domino. Quia apud dominū misericordia: et copiosa apud eū redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibz iniquitatibz eius.

Canticū graduū dauid. *Cxxxii*

Domine non est exaltatum cor meum: neqz elati sunt oculi mei. Neqz ambulauī in magnis: neqz i mirabilibz super me. Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animam meam. Sicut ablactat' est super matre sua: ita retributio in aīa mea. Speret isrl' in dño: ex hoc nūc et vsqz in seculū. **Canticum graduū.**

Memento domine dauid: et omnis māſuetudinis eius. Sicut iurauit domino: votū vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculū dom' mee: si ascendero in lectū strati mei. Si tederō somnuz oculis meis: et palpebris meis dormitatōz. Et regem tpiū meis: donec inueniā locuz dño tabernaculū deo iacob. Ecce audiui

m' eam in effrata: inuenim' eā i cāpis silue. Introibim' i tabernaculū ei': adorabim' i loco ubi steterūt pedes ei'. Surge dñe i regem tuā: tu et archa sctificatōis tue. Sacerdotes tui iduāt iusticia: et scti tui exultēt. Propt' dauid seruū tuū: non auertat' faciē xpī tui. Iurauit dñs dauid veritatē et n' frustrabit' eū: d' fructu vētris tui ponā sup sedē tuaz. Si custodierūt filij tui testamētū meū: et testimonia mea hec q' docebo eos. Et filij eorū vsqz i seculū: sedebūt sup sedē tuā. Qm̄ elegit dñs sion: elegit eā i habitatōz sibi. Nec reqes mea i seculū seculi: hic habitabo qm̄ elegi eā. Alidūa eius bñdicēs bñdicā: paupes ei' saturabo panibz. Sacerdotes ei' induā saluari: et scti ei' exultatōe exultabūt. Iluc pducā cornu dauid: pavi lucernaz xpō meo. Inimicos ei' induā pfusione: sup ipm at' efflorescit sctificatō mea. **Canticum graduū.**

Cxxxii **E**cce q' bonū et q' iocūdū: bitare fratres i vnū. Sicut ungetū i capite: qd' descēdit i barbā barbā aaron. Qd' descēdit i oraz vestimēti ei': sic ros hermon q' descēdit i mōtē sion. Qm̄ illic mandauit domi' bñdictōz: et vitā vsqz i seculū.

Canticum graduū. *Cxxxiii*

Ecce nūc bñdicite dño: oēs serui domini. Qui statis i domo dñi: in atrijs dom' dei nrī. In noctibz extolite man' vras i sctā: et bñdicite dño. Bñdicat te dñs ex spō: q' fecit celū et trā. **Alia**

Cxxxii **L**audate nomē dñi: laudate fui dominū. Qui statis i domo dñi: in atrijs dom' dei nrī. Laudate dñm qz bon' dñs: psallite nomē ei' qm̄ suauē ē. Qm̄ iacob elegit sibi dñs: isrl' i possessionē sibi. Quia ego cogui q' magn' ē dñs: et de' nr' p oībz dijs. Oīa q'cunqz voluit dñs fecit i celo et i trā: i mari et in oībz abissis. Eduxēs nubes ab extremo t're: fulgura i pluuiā fecit. Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita egipti ab hoīe vsqz ad pecus. Emisit signa et pdigia i medio tui egipte: i pharaonē et in oēs seruos ei'. Qui pcussit gētes multas: et occidit rēges fortes. Deon regē amorreorū et og regē basan: et oīa regna chanaan. Et dedit trā eorū hereditatē: hēditatē isrl' iplo suo. Dñe nomē tuū ieternū: dñe mēoriale tuū i generacōe et generacōez. Quia iudicabit

dominus populum suū: et in seruis suis deprecabitur. Simulacra gentiū argētū et aurū: opera manuum hominū. Os habent et nō loquuntur: oculos habent et nō vident. Aures habent et nō audiunt: neque enim est spiritus in ore ipsorum. Similes illis fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. Domine israel benedicite domino: domus aaron benedicite domino. Domus leui benedicite domino: qui timetis dominū benedicite domino. Benedictus dominus ex syon: qui habitat in hierusalem.

Alleluia. alleluia. C xxxv

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in eternū misericordia ei. Confitemini deo deorum: qm̃. Confitemini domio dñorum: qm̃. Qui facit mirabilia magna solus: qm̃. Qui fecit celos in intellectu: qm̃. Qui firmavit terram sup aquas: qm̃. Qui fecit lumina magna: qm̃. Sol ē p̃tatem diei: qm̃. Luna et stellas in p̃tate noctis: qm̃. Qui percussit egiptum cū primogenitis eorum: qm̃. Qui eduxit isrl de medio eorum: qm̃. In manu potētis et brachio excelso: qm̃. Qui diuisit mare rubrū in diuisiones: qm̃. Et eduxit isrl p̃ mediū ei: qm̃. Et percussit pharaone et virtutem ei in mari rubro: qm̃. Qui traduxit pplm suū p̃ desertū: qm̃. Qui percussit reges magnos: qm̃. Et occidit reges fortes: qm̃. Deon regē amorreorū: qm̃. Et og regē basan: qm̃. Et dedit terrā eorum hereditatē: qm̃. Per hereditatē isrl seruo suo: qm̃. Quia in humilitate nra memor fuit nostri: qm̃. Et redemit nos ab inimicis nris: qm̃. Qui dat escā omni carni: qm̃. Confitemini deo celi: qm̃. Confitemini dño dñorum: quoniam in eternū misericordia eius. Alleluia. C xxxvi

Psalmus dauid p̃pter hieremiā.

Ep̃ flumina babilonis illic sedim? et fleuim? dū recordaremur tui syon. In salicibus in medio ei: suspēdimus organa nostra. Quia illic interrogauerūt nos q̃ captiuos duxerūt nos: verba cationū. Et qui abduxerūt nos: ymnus cantate nobis de canticis syon. Quō cantabim? canticū dñi: in terra aliena. Si oblitus fuero tui hierusalē: obliuioni dñi dextera mea. Adhēat lingua mea faucibus meis: si nō meminero tui. Si nō proposuero hierusalē: in p̃cipio leticie mee. Memor esto dñe filiorum et domus: in die hierusalē. Qui dicūt exi-

nanite exinanite: usq; ad fundamētū in ea. Filia babilonis misera: beat? qui retribuet tibi retributōnē tuā quā retribuisti nobis. Beatus qui tenebit: et allidet puulos suos ad petram.

Psalmus dauid. C xxxvii

Confitebor tibi domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. In conspectu angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctū tuū et confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniam magnificasti super omne nomē sanctum tuū. In quocūq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in aīa mea virtutē. Confitear tibi dñe oēs reges terre: quia audierūt verba oris tui. Et cātent in vijs dñi: qm̃ magna est gloria dñi. Qm̃ excelsus dñs et humilia respicit: et alta alonge cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis viuificab me: et sup iram inimicorum tuorum extendisti manū tuam: et saluū me fecit dextera tua. Dominus retribuet pro me: dñe misericordia tua in seculū: opa manuum tuarum ne despicias.

In finem psalm? dauid. C xxxviii

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meam et resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitā meam et funiculū meū investigasti. Et oēs vias meas p̃uidisti: quia nō est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti oīa nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti sup me manū tuā. Mirabilis facta ē scientia tua ex me: p̃fortata ē et nō potero ad eā. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam? Si ascēdero in celū tu illic es: si descendero in infernū ades. Si sumpsero pennas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenim illic manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre p̃culcabūt me: et nox illuminatō mea in delicijs meis. Quia tenebre nō obscurabunt a te: et nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua. et aīa mea cognoscet nimis. Non ē occultatū os meum a te quod fecisti in occulto: et substācia mea in inferioribus tere. Imp̃fectū meū vident oclī tui: et in libro

tuo omnes scribent: dies formabuntur et nemo in eis. **M**ibi autem nimis honorificati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. **D**inumerabo eos et super arenam multiplicabuntur: excurrerunt et adhuc sum tecum. **S**i occideris deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. **Q**uia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate civitates suas. **N**onne qui oderunt te domine oderunt: et super inimicos tuos tabescebat. **P**erfecto obitio oderunt illos: inimici facti sunt mihi. **P**roba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. **E**t vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna. **I**n finem psalmus dauid.

Cxxxix

Eripe me domine ab homine malo: a viro iniquo eripe me. **Q**ui cogitauerunt iniquitates in corde: tota die constituebant pericula. **A**cuerunt linguas suas sicut serpentes: venenorum aspidum sub labijs eorum. **C**ustodi me domine de manu peccatoris: et ab homine iniquis eripe me. **Q**ui cogitauerunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi. **E**t funes extenderunt in laqueum: iuxta iter scandalum posuerunt mihi. **D**ixi domino deus meus es tu: exaudi domine vocem deprecationis mee. **D**omine domine virtus salutis mee: obumbrasti super caput meum in die belli. **N**on tradas me domine a desiderio meo peccatori: cogitauerunt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltetur. **C**aput circuit eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos. **C**atent super eos carbones: in ignem deicies eos: in misericordijs non subsistent. **C**larus linguosus non dirigetur in terra: virum iniustum mala capiunt in interitu. **C**ognouit quia faciet dominus iudicium iopis: et vindictam pauperum. **E**clerunt autem iusti confitebuntur nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo. **I**n finem psalmus dauid.

Cxl

Domine clamavi ad te exaudi me: intende voci mee cum clamauero ad te. **D**irigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatum manuum mearum sacrificium vespertinum. **P**one domine custodiam ori meo: et ostium circumstantie labijs meis. **N**on declines cor meum in verba milicie: ad excusandas excusationes in peccatis. **C**um hominibus operantibus iniquitatem: et non perimunicabo cum electis eorum. **C**orripiet me iustus in misericordia et increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput

meum. **Q**uoniam adhuc et oratio mea in bonis placitis eorum: absorpti sunt iuncti petre iudices eorum. **A**udient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terre erupta est super terram. **D**issipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te domine domine oculi mei: in te speravi non auferes animam meam. **C**ustodi me a laqueo quem statuerunt mihi: et a scandalis operantium iniquitatem. **C**atent in retiaculo eius peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

Cxli

In intellectus dauid cum esset in spelunca oratio.

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum deprecatus sum. **E**ffundo in conspectu eius orationes meas: et tribulationem meam ante ipsum pronuncio. **I**ndeficiente ex me spiritu meum: et tu cognouisti semitas meas. **I**n via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum mihi. **C**onsiderabam ad dexteram et videbam: et non erat qui cognosceret me. **P**erijt fuga a me: et non est qui requiratur animam meam. **E**clamaui ad te domine: dixi tu es spes mea: porcio mea in terra viventium. **I**ntende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis. **L**ibera me a persequentibus me: quia confortati sunt super me. **E**duc de custodia animam meam ab infirmitatibus nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi.

In psalmus dauid quando persequabatur eum filius suus absalon.

Cxli

Domine exaudi orationem meam: auri percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia. **E**t non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. **Q**uia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam. **C**ollocauit me in obscuris sicut mortuum seculi: et anxius est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. **M**emor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. **E**xpandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. **E**clacis exaudi me domine: defecit spiritus meus. **N**on auertas faciem tuam a me: et similis ero descendentibus in lacum. **A**udi tam fac mihi mane misericordia tuam: quia in te speravi. **N**ota fac mihi viam in qua ambulabo: quia

Psalteriū

ab te leuavi aīam meam. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatē tuā quia deus me⁹ es tu. Spiritus tuus bonus deducet me ī terraz rectam: ppter nomen tuum domine uiuificabis me in equitate tua. Educes d tribulationē animam meaz: et in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animā meam: quoniam ego seruus tuus sum.

C xlm

Psalms dauid aduersus goliam.

Benedictus dominus deus meus q̄ docet manus meas ad prelium: et digitos meos ad belluz. Misericordia mea et refugium meum: susceptor meus et liberator meus. Protector me⁹ et ī ipso speraui: qui subdit populum meū sub me. Domine quid est hō quia innotuisti ei: aut filius hominis quia reputas eum? Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut umbra pretereūt. Domine inclina celos tuos et descende: tange mōtes et fumigabunt. Fulgura choruscatores et dissipabis eos: e mitte sagittas tuas et cōturbabis eos. E mitte manū tuā de alto: eripe me et libera me de aquis multis: et de manu filioz alie⁹ noz. Quoz os locutum est vanitatē: et dextera eoz dextera iniquitatis. Deus cantū cū nouū cantabo tibi: in psalterio decacordo psallaz tibi. Qui das salutē regibz: qui redemisti dauid seruū tuū: de gladio maligno eripe me. Et erue me d manu filioz alienoz q̄rū os locutū ē vanitatē: et dextera eoz dextera iniquitatis. Quozū filij sicut nouelle plantationes: ī iuuentute sua. Filie eoz cōposite: circumornate ut similitudo tēpli. Promptuaria eoz plena: eructantia ex hoc in illud. Oues eorum fetose abundantes ī egressibz suis: boues eorum crasse. Non est ruina macerie: neqz transitus neqz clamor in plateis eoz. Beati disperunt populum cui hec sūt: beatus populus cuius dominus de⁹ eius.

C xlm

Laudatio ipsi dauid.

Exaltabo te deus meus rex: et benedicā nomini tuo in seculuz et in seculuz seculi. Per singulos dies bñ dicam tibi: et laudabo nomē tuū ī seculum et ī seculū seculi. Magn⁹ dñs et laudabil⁹ nimis: et magnitudinis ei⁹ nō ē finis. Generatio et generatio laudabit opa tua: et potēciā

tuā pñciabūt. Magnificentiam glorie sanctitatis tue loquētur: et mirabilia tua narabunt. Et virtutē terribiliū tuoz dicēt: et magnitudinem tuam narrabunt. Memoria abūdancie suauitatis tue eructabunt: et iusticia tua exultabunt. Miserator et misericors dñs: paciēs et multum misericors. Suauis dñs vniuersis: et miserationes eius super omnia opera ei⁹. Confiteant tibi dñe omnia opa tua: et sancti tui benedicāt tibi. Gloriam regni tui dicēt: et potēciā tuā loquent. Et notā faciāt filiis hoīm potēciā tuā: et gloriā magnificēcie regni tui. Regnū tuū regnū oīm seculoz: et bñatio tua in omni generatione et generatione. Fidelis domin⁹ ī omibz verbis suis: et factus ī omibz opibz suis. Alleuat dñs omes q̄ corruūt: et erigit omes elisos. Oculi omīuz sperāt ī te dñe: et tu das escam illoz ī tpe oportuno. Aperis tu manū tuaz: et imple omē aīal benedictione. Iust⁹ dñ⁹ in oibz vijs suis: et sanctus in omnibz opibz suis. Prope ē domin⁹ omibz inuocantibz eū: omnibz inuocantibz eū in veritate. Volūtatem timentiū se faciet: et deprecationem eoz exaudiet: et saluos faciet eos. Custodit domin⁹ omnes diligentes se: et omes peccatores disperdet. Laudationem domini loquetur os meū: et benedicat omis caro nomini sancto ei⁹ in seculū et in seculū seculi.

Alleluia.

C xlv

Lauda anima mea dominū: laudabo dominū in vita mea: psallam deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere in principibz: in filiis hominum in quibus nō est salus. Erabit spiritus eius et reuertet in terram suam: in illa die peribūt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in domino deo ipsius: qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum: facit iudicium iniuriā patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: dominus illuminat cecos. Domin⁹ erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas: pupilluz et viduam suscipiet: et vias peccatozū disperdet. Regnabit dominus in secula: deus tuus sion in generatione et generationem.

Alleluia. alleluia.

Cxlvij

Laudate dominum quoniam bonus est psalmus: deo nostro sit iocunda decoraque laudatio. Edificans hierusalem dominus: dispersiones israel congregabit. Qui sanat contritos corde: et alligat petritones eorum. Qui numerat multitudinem stellarum: et omnibus eis nomina vocat. Magnus dominus noster et magna virtus eius: et sapientie eius non est numerus. Suscipiens mansuetos dominus: humilians autem peccatores usque ad terram. Precinit dominus in confessione: psallite deo nostro in cithara. Qui operit celum nubibus: et parat terre pluviam. Qui producit in montibus fenum: et herbam servituti hominum. Qui dat iumentis escam ipsorum: et pullis coruorum inuocantibus eum. Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibis viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum est domino super timentes eum: et in eis qui sperant super misericordia eius. Alleluia.

Alleluia aggei et zacharie.

Cxlvij

Lauda hierusalem dominum: lauda deum tuum sion. Quoniam confortauit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti faciat te. Qui emit tit eloquium suum terre: velociter currit sermo eius. Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit. Mittit cristallum suum sicut bucellas: ante faciem frigiditatis eius quis sustinebit? Emitteret verbum suum et liquesciet ea: flabit spiritus eius et fluent aque. Qui annunciat verbum suum iacob: iusticias et iudicia sua israel. Non fecit taliter omni nationi: et iudicia sua non manifestauit eis.

Alleluia. alleluia.

Cxlvij

Laudate dominum de celis: laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius: laudate eum omnes virtutes eius. Laudate eum sol et luna: laudate eum omnes stelle et lumen. Laudate eum celi celorum: et aque omnes que super celo sunt laudent nomen domini. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Statuit ea in seculum et in seculum seculi: preceptum posuit et non preteribit. Laudate dominum de terra: dracones et omnes abissi. Ignis grandis nix glacies spiritus procellarum: que faciunt verbum eius. Montes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri. Bestie et uni

uersa pecora: serpentes et volucres pennate. Reges terre et omnes populi: principes et omnes iudices terre. Iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen domini: quoniam exaltatum est nomen eius solius. Confessio eius super celum et terram: et exaltauit cornu populi sui. Imnus omnibus sanctis eius: filiis israel populo appropinquantibus sibi.

Cxlvij

Alleluia. alleluia.

Quante domino canticum nouum: laus eius in ecclesia sanctorum. Letetur israel in eo qui fecit eum: et filie sion exultent in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitum est domino in populo suo: et exaltabit mansuetos in salutem. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eorum: et gladius ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorum in compedibus: et nobiles eorum in manibus ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius.

Cxlvij

Alleluia. alleluia.

Laudate dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius. Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius. Laudate eum in sono tubae: laudate eum in psalterio et cithara. Laudate eum in tympano et choro: laudate eum in cordis et organo. Laudate eum in cymbalis benesonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dominum. Alla.

Finit psalterium feliciter.

Venerabili viro dño iacobo
de pñenaco. Menard' solo
noie monachus utinā xpi
seruus. Rogat' nup a vo-
bis. In loco solitudis mee
Quaten' aliquā generalez
et copendiosa libroz biblie p'scribere noti-
ciaz. Accirco amore vñi cū adiutorio dei fa-
cili'. breuius. 7 melius. put potui p'scripsi
q̄ amicabiliter postulastis. Nō oīa tāgēto
genēaliter sed aliq̄ p'scribēto p'ticulariter
que tñ ex corde 7 studiose si īspexeris ma-
gnū fructū sñ dubio exhibētrahē poteris.

Quoniam sic ait venerabilis p'r bñus
bernhardus ī libro suaz cōtēplati-
onū sic dicens. Sicut aīa rudis 7
carnalis de multis facit pauca: ita aīa cō-
tēplatiua et spūalis de paucis exhibet mul-
ta. Propterea cōmēdator Auerrois ī me-
thaphisica sua dicit. q̄ multo meli' ē scire d'
rebo nobilibz modicū q̄ d' ignobilibz mltū.
Modo ita ē q̄ sacra scriptura excedit oēm
sciāz mūdi. Quia oēs alie sciē sūt de crea-
turis. Ista at' sciā creatorē facit cognoscē.
Et sola ista sciā et nulla alia ducit hoīem
ad vitā beatāz q̄ ē sola vitā simpliciter qz
mortē nescit. Ido dixit saluator ad legispe-
ritos Jo. v. scrutamini scripturas ī q̄bo pu-
tatis vos vitam eternāz habere. Nec ē du-
bium quin ad vitam pducatur beatā cum
sit q̄dāz instrumentū perueniēdi ad eter-
nam felicitatem. Et etiam finis hui' sciē-
tie beatitudo eterna est. quā sine dubio cō-
sequūt' oēs sane intelligētes eā. Et scdm sa-
nū ipi' intellectū pie viuētes scdm q̄ dici-
tur eccl. xxxiii. Qui elucidāt me vitā eter-
nam habebūt. Item petrus de riga ī auro-
ra sua etiam sic dicit q̄ omīs scriptura c'
teus autor est. cōtinet in se p'cepta 7 p'hibi-
tiones. cōminatioibz terret 7 allicit p'mis-
sis. Precipit em̄ bonum. et prohibet malū
cōminatur penam. 7 p'mittit gloriā. Etia
doctor egregius aug'. sup̄ genes ad literaz
dicit. q̄ maior est hui' scripture autoritas
q̄ omīs humani ingenij p'spicacitas. Pro-
pterea cum circa utilia studere debem': ut
videamus quid sit utile filiis hoīm. sñ du-
bio nihil vltius ī hac vitā hoīb' nisi sci-
re 7 cognoscere illum a quo dependet celū
et cūcta que visibilibz ī eo subsistunt. imo
scdm aplm. Ex quo oīa. In quo oīa. Ipsi

laus et gloria in secula.

Nunc igitur sciētiam docet scriptu-
ra ī isto sacrosācto et catholico li-
bro qui biblioteca d'r. Unde hiero.

Quod studiosa aīma que scripturaz sacraz ī-
ebriariis dulcedine. q̄ ipsius epularis deli-
tiis que illius irriguis oblectariis cū con-
spicis ī ea contuberniū d'i maiestatis. hec
ille. Per scripturā sacram homibz diuini-
tus inspirataz que fidelibz tradita est ī li-
bris noui et veteris testamēti homo cōsti-
tutus ī hac tenebrāz 7 lacrimāz valle du-
citur ī cognitionē dei. p'seruaf a mal'. In-
formatur de bonis moribz. et dirigif ī viā
salutis eterne. Scdm illud apli ad thimo-
theū ī eplā scda ca. iij. Omīs scriptura di-
uinitus ispirata utilis ē ad docēdū. arguē-
dū corrigēdū et ad erudiēdū ī iusticia ut
sit hō p'fectus ad omē opus bonū instru-
ctus. Et ad ro. ca. xl. Quaecunqz scripta sūt
ad nrāz doctrināz scripta sūt. ut p' pacien-
tiam 7 cōsolationem scripturarum spem
habeamus.

Hic est ille diuinitus et p'ciosus lib-
er de quo habet baruth ca. iij. hic li-
ber mādatoz dei 7 lex que ē ī eter-
num. omēs qui tenēt eaz proueniēt ad vi-
tāz. Accirco ab omibz fidelibz solite vigi-
landū est 7 īteger insistentū ad hāc puti-
lem 7 venerādā scripturā: 7 intelligēdā. et
memorie cōmēdābā. Naz vani sūt oēs ho-
mīes ī quibz non subest sciā sicut scribit ī
libro sapien. ca. xij. Ite ioseph ca. j. d'r nō
recedit volumē legis hui' de ore tuo s'z me-
ditaberis ī eo diebz atqz noctibz et custo-
dias et facias omīa que scripta sūt ī eo.
Et puer. ca. iij. d'r. Fili ne obliuiscaris le-
gis mee 7 p'cepta mea cor tuū custodiat lō-
gitudinem diez 7 annos vite 7 p'ceaz appo-
net tibi. Et ī eodez ca. vii. Serua mādata
mea 7 viues. Et legē meā q̄ pupillā oculi
tui liga eā ī digitis tuis scribe illā ī tabu-
la cordis tui. Hic ē q̄ hiero. ait ī plogo su-
per bibliā loqns d' scripturis diuinis. Oro te
fr̄ carissime īt hec viuē ista meditare. Nil
aliud nosce. nil aliud q're. Nōne tibi videt'
iā h' ī terris regni celestis hītaculū? Neqz
hec scptura sc̄ta vltis ē 7 mltū diffusa cuz
ēctat de creatore 7 creaturis. de spūalibz 7
corp'alibz. de t'renis 7 celestibz ut illa de q̄bo
ēctat meli' intelligāf 7 p'mobi' mēorie p'mē-

dāf. Ideo scdm exigētiā materie tradiť fi-
delibz ordiāte ī libris plurimis ⁊ distictis.
Quoz q̄libz liber prudēter ⁊ clare in ptes
distinguitur.

Sane qz ī dictis libris sic distinctis
varia et diuersa p̄ctāt ⁊ nō absqz
mysterio spūssacti eadē et silia re-
plicāt. Et difficile ē debilitati ⁊ fragilitati
mētis hūane tot ⁊ tāta ac talia retinē. Itē
circo ad memoriā succurrēdū de q̄libet li-
bro ī biblia cōtento scdm qd̄ cōmūter libri
ī biblia ordināt a p̄ncipio vsqz ad finē ali-
qua notabilia breuiter et sūmarie excipe-
rētū possibile ē p̄nūc. Et rōe breuitatis q̄-
libet itelligēs p̄ ea ⁊ exercitat⁹ ī scriptura
diuina possit ad alia recolēda facili⁹ manu-
duci. P̄ns ei opusculū modicū valet scri-
pture diuine itelligētiā et exp̄ientiā nō ha-
benti. Ideo a nōnullis ignoratibz intētiōz
meaz ī merito nō posse rep̄bēdi. Mea ve-
ro intētiō fuit d̄ oībz libris biblie aliquos
flores colligē ⁊ ordiēz libroz ponere q̄ tra-
diť ī diuina scriptura. Et iō non laboraui
verb̄ exq̄sitis seu rethoriciis et poeticis uti
sz verbis illis q̄ntū potui q̄bz utiť diuina
scriptura ut meli⁹ valeāt ī memoriā retine-
ri de meo sēsu nibil apposui iō de iure non
debeo rebargui. Demū cū istātia p̄cor ma-
gister ⁊ dñe dilecte ut si p̄ns puerilis colle-
ctio forsitan vob̄ displiceat mee assignetis
rudibilitati qm̄ ad tediū euitādū q̄ntū
possibile fuit studui breuitati. Si vero vo-
bis placeat exinde gr̄as agatis bonorum
oīm largitori ⁊ p̄cor deuote ut mihi p̄ mer-
cede laboris impendatis oīones vestras ⁊
suffragia.

Legislatoz moyses ⁊ mitissim⁹ ī po-
pulo isrl̄ sic ic̄ipit p̄thateucū. In
p̄ncipio creauit de⁹ celū et terraz.
Notādū ē p̄io qz tota sac̄ sc̄ptura diuidiť
ī duas ptes scz ī vet⁹ testamētū et nouū.
P̄ia ps scz vet⁹ testamētū diuidiť ī q̄tuor
scz ī libros legales. historiales. sapiāles.
⁊ p̄phetales. Et qz vet⁹ testamētū ⁊ nouū
hnt se sic axis ī medio rote ut hēť ezech.
.c.j. iō nouū testamētū p̄silic̄ diuidiť ī q̄-
tuor. qz legi ī nouo testamēto corr̄ndet euā-
geliū. libris vō sapiālibz corr̄ndet eplē pau-
li ⁊ alioz aploz. libris at̄ p̄phetaz corr̄ndz
apoē. libris vō historialibz corr̄ndet actus
aploz. Et sic p̄ ampliori it̄lectu p̄misso

rū ē diligēter aduertēdū qz scriptura diui-
na p̄t diuidi ī octo ptes p̄ncipales fm̄ octo
modos q̄s assumit. docet nāqz pollitice ⁊ le-
gislatiue ī p̄ia sui pte scz p̄thateuco. i. i.
q̄nqz volumibz moysi qz ibi moyses oñdit
nob̄ pollitice legis ḡuitatē videlicet qz filij
isrl̄ nūq̄ potuerūt eē sū onere sic patet dif-
fusius ex libris moysi. Pharaon nāqz rex
tripliciter afflixit filios isrl̄. scz ad portā-
dū lapides. ad murādū ciuitates ne euade-
rēt. ad diuidēdū riuos. ad purgandū lutū
de platea ⁊c. A q̄ onere xpc̄ nos liberauit.
Quia si apl̄is dedit mādata suauitatis. de
q̄bz puer. vi. c. Fili mi p̄serua mandata li-
ga ea ī corde tuo iugiter. Sc̄do vero docet
eronice seu historiace ⁊ enarratiue ī altēa
sui pte scilic̄ ī. x. libris hoc est iosue. iudi-
cū. ruth. regū. paralipomenon. esdre. tho-
bie. iudit. hester. ⁊ machabeoz. Docet vō
tercio h̄ymnidice ⁊ q̄i poetice et decātati-
ue ī altera sui pte scz ī tribz libris. psalmo-
rū. trenoz. et cāticoz. Quarto vero docet
p̄phetice et declaratiue q̄i p̄ modū omelia-
rū sermonū ⁊ p̄dicationū ī sex libris. vide-
lic̄z ysaie. hieremie. baruth. ezechiel. dani-
elis. Et ī sex libris p̄phetaz. Quinto docet
d̄yalectice ⁊ disputatiue ī alia sui pte scz ī
duobz libris iob. et ec̄. In utroqz decepta-
tiue cācionatiue et disputatiue p̄ceditur.
Sexto docz monastice seu ethice ⁊ p̄sulati-
ue ī alia sui pte scz ī tribz libris. puer. sa-
pien. ⁊ ec̄s. Et sic sub istis sex modis dicē-
di p̄phēdūť oēs libri vetēis testamēti. Do-
cet vō septio testionaliter et affirmatiue
eo mō q̄ notauī sup̄ de veritate assueti sūt
informare hoīes et hoc ī p̄ia pte noui te-
stamenti ut ī euāgelijs. Docet etiā octauo
eplariť ⁊ determinatiue. et hoc ī sc̄da pte
noui testamēti videlicet ī q̄tuordecī libris
pauli apl̄i eplas. ⁊ ī actibz aploz. Qui li-
ber fuit eplā ad theophilū missa sic ī p̄ci-
pio ptz. Primū qd̄ f̄monē ⁊c. silr ⁊ ī libro
septē eplaz canoicaz. ⁊ ī libro apoc. q̄ lib̄
etiā ē eplaz missus. vii. eccl̄ijs ī asia. El̄n ī
p̄ncipio d̄ apoc. ihu xpi quē dedit ihs pa-
lā fatē suis suis mittēs p̄ angelū suo suo
iohāni. et statī seq̄ť eplare exordū cū sua
salutatiōe scz. iohānes. vii. eccl̄ijs q̄ sūt ī asia
gr̄a vob̄ ⁊ par̄ ab eo q̄ ē. ⁊ q̄ erat. ⁊ q̄ vētu-
rus ē. et seq̄ť narratō. Ego iohānes fr̄ v̄r
pticeps et socius ī tribulatōe fui ī insula

q̄ dicit patmos et fui i spū dñi q̄tidie ⁊ au
diui p' me vocē magnā ⁊c. Reuertēdo ig̃r
ad priāz ptē sacre scripture q̄ vocat poli
tica ⁊ legislatiua. Est sciēdū q̄ ps politica
et legislatiua sacre scripture c' sēsus satis
arenosus qz sterilis si itelligat ad l'raz. est
tñ fructuosa si itelligat de xpo p allegori
am. Greg. sup cātica diē. Sic ē sacra scri
ptura i verb ⁊ sensib sic pictura i colorib
⁊ rebz. Et nimis stult' ē q̄ sic picture colo
ribz inheret ut res q̄ picta sūt ignorēt. Nos
em̄ si verba q̄ exteri' dicūt amplectimur ⁊
sensus ignoram' q̄ ignorātes res q̄ depicte
sūt solos colores tenemus. L'ra occidit si
cut scriptū est spūs at̄ viuificat. Sic ei li
tera cooperit spūm sicut palea tegit frum̄
tū. Sz iumētoz ex paleis vsciendū hoīm
frumētoz Qui g̃ hūana rōne utit iumēto
rū paleas abiciat et frumēta spūs edere su
stinet. hec greg. Sed p pleniori itellectu p
dictoz ē aduertendū q̄ licet sac scriptura
habeat q̄druplicē sensū tñ hoc non ē i q̄li
bet sui ptē. Sed qd̄ d̄ i collatōibz p̄m col
latōe. viij. Nā alicubi h̄t tñ sēsu l'ralē. Si
cut exo. xx. Audi isrl' dñs deus tu' de' vn'
est. Et deuto. vj. Diliges dñm deū tuū ex
toto corde tuo. In istis et silibz nō est mi
sticus sensus requirēdus. Alicubi vero nō
habz sensū l'ralem p̄pe loquēdo. Verbi grā
iudicū. ix. Ferūt ligna ut vegerent sup se
regule ⁊c. Et math. v. Si manus tua scā
balizat te abscide eaz et pice abs te ⁊c. sē
sus em̄ l'ralis ē p̄pe loq̄ndo q̄ p voces signi
ficat ⁊ talis sēsus nō ē h̄ nec i p̄silibz. De
q̄ref ei q̄ sēsus sacre scripture essz falsus:
qz ligna nūq̄ fecerūt hoc nec facē potuerūt
sitr saluator nō monuit q̄ hō sibi manum
abscidat. ad l'ram. Sz i istis ē tñ sēsus mi
sticus q̄ p res signatas itelligit. Nā p li
gna itelligūt habitātes urb̄ sychon q̄ fe
cerūt abimelech sup se regē ut ibitē i textu
expoīt. Et p manū abscidēdā itelligit ai
cus q̄ntūcūqz p̄pinqu' p̄bēs occasionē rui
ne hui' familiaritatē debz hō abscidere a se.
q̄ at̄ aliq̄ doctores dicūt sensū pabolicū eē
l'ralez hoc ē itelligēdū large loq̄ndo qz ubi
nō ē sēsus p voces significatiuas ibi pabo
licus ē p̄m'. Et iō large loq̄ndo d̄ l'ral' eo
q̄ l'ralis ē p' qñ est ibi. Et ad hoc significā
dū ipi dicūt pabolicū p̄tineri sub l'rali ⁊ n̄
l'ralē absolute. Et hoc mō loquēdo nicola

us de l'ra sēsu pabolicū vocat i pl'ibz locis
sacre scripture l'ralez. Alicubi dō sac scri
ptura hz sensū l'ralez ⁊ mysticū. Sicut i ge
nesi d̄ ad abrahā q̄ duos filios habuit scz
ysaac ⁊ ysmabelē ⁊ hoc ē v̄z p̄m sensū l'ra
lez ⁊ silr sensū mysticū. Nā p illos allegori
ce significata fuerūt duo testamēta ut dicit
ap̄lus ad gala. iij. Et eodē modo moralit̄
posset significare duo filij spūales vni' p̄
lati q̄z vn' p̄ficeret ⁊ ali' deficeret. Et ana
goice angeli stātes ⁊ cabētes. Itē sicut di
ctū ē sēsus mystic' q̄ p res significat ⁊ vni'
rei significatiōe sūt plēs p̄petates reales et
aliqñ valde diuerse. Iō vna res subiectiōe
aliqñ mystice plura et diuersa significat.
Sicut leo p̄pter p̄petatē p̄statiōe xpm signi
cat. Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda.
Et p ferocitatē diabolū. j. pe. v. Aduersa
rius v̄r diabol' tāq̄ leo rugiens circuit q̄
rēs quē deuoret. Et p̄dicta ūba breuiter pa
tēt i hīs ūsibz. L'ra gesta docet qd̄ credas
allegorias. Moral' qd̄ agas q̄ tēdas anago
gia. Expone sic l'ra. i. sēsus q̄ p voces signi
ficat d̄ p̄pe l'ralis. Ille dō q̄ p res signifi
cat d̄ mystic'. Et h̄ ē triplex qz aut p talē
modū significat aliqd̄ p̄tinēs ad credibilia
et sic d̄ allegoric'. vl' ad agibilia sic d̄ tro
pologic'. vl' ad spanda i b̄fitudiē futura:
sic d̄ anagogic'. Et q̄ iste mod' sit suffici
ens pbat̄ facilliter qz oīs spūal' sensus aut
de merito aut de p̄mio. Si de premio sic ē
anagogic'. Anagogica ei docz qd̄ spandū
ē i p̄mio. Et p oppositū qd̄ timēdū ē i sup
plicio. Si de merito cū nō mereamur nisi
p fidē ⁊ bonos mores. Aut docet qd̄ credē
dū p fidē. sic ē allegoria p̄pe dicta. Aut do
cet qd̄ agēdū vl' imitābū p bonos mores ⁊
sic ē tropologia p̄pe dicta. hec ē illa pabi
sus voluptuosissima i q̄ virēt ortuli prece
ptoz. florēt ramusculi p̄silioz. ridēt floscu
li exēploz. scatēt riuoli collatoz. latēt idu
li p̄missioz. mulcēt moduli cāticoz. vigent
ocli deuotoz. arēt sulculi p̄ctoz. saltēt hī
nuli actiuoz. cātēt āgeli supnoz. pabisus
inq̄ i cui' medio posuit dñs lignū. lignūqz
scie boni ⁊ mali ad quaz irrigādo fluuius
egrediebāt de loco voluptatis. q̄ itē i q̄tu
or diuidit capitula. genes. ij. c. In figura
hui' h̄ fluui' ⁊ sac̄tissime scripture sēsus q̄
adhuc i gaudiū pabisū scripturaz pabisū
clericoz. pabisū āgeloz. pabisū diuinoz.

In quatuor est diuisus videlicet. in sensu historiae
cum siue literalis. tropologicum siue morale alle
goricum siue figurale. anagogicum siue super
naturalis. **Q**ui sunt quatuor rote quibus currunt de
portant. Quatuor porte quibus dominus subintravit.
Quatuor note quibus cantus mensuratur. Quatuor
autem quibus oritur irrigatur paradisi scilicet scriptura
rum. In quo posuit homines quem formauerat. Po
suit enim dominus in paradiso scripture homines ad me
ditandum et intelligendum. In cuius figura dicitur ge
nes. xxiiij. quod egressus ysaac fuerat ad me
ditandum in agro. **I**deo optime dicitur posuit in para
diso scripture. Sed ad quod certe ut operetur ad cu
stodiendum illum. al. ei scilicet scriptura stare
non poterat prout tot impetum florum hereticorum et pse
cutorum. **A**dhuc per apostolorum intellectu predictorum
est notandum diligenter. quod scriptura historiae
causa non intendit scriptura scilicet propter se solam. sed in
ordine ad deum ut scilicet per historiaca ostendat ve
ritatem domini in promissis. **E**t spiritualiter ut ad quatuor
nos inducat per exempla populi videlicet. ad con
fidentiam promissorum. ad penitentiam delictorum. ad to
lerantiam aduersorum. et ad perseuerantiam probato
rum. Si primo scilicet inducat ad confidentiam hoc est quod
dupliciter intelligendum. Quia illa confidentia
sumitur. vel ex dei potentia productiva. sic est hi
storia libri iosue quod clare ostendit deum populi is
rahelatici productorem stupidum in terram promissi
onis. quod patet ibidem ex iordanis diuisione. **M**u
rorum hiericho collisione. ex cuius regum ca
ptione. ex totius terre depopulatione. quod obti
nebat a. xxxj. regibus. **D**e quo potentia productiva
dicebat dominus ipsi iosue. **S**icut fui cum moyses
ita ero tecum non dimittam te neque derelinquam
iosue. j. **Q**uel ex dei potentia defensiva. sic est
historia libri iudicum. quod clare ostendit deum populi
israhelatici solidum defensorem. quod sub. xiiij. iudici
bus eis missis inconspuas victorias dedit
ill. sicut patet in delbora gedeone et samsonis.
Elel ex dei clementia directiva. sic est histo
ria libri ruth. quod aliquibusdam compingitur cum li
bris iudicum. quod clare ostendit deum populi israhelatici
placitum directorem in dubijs et aduersis. quod pa
tet ibidem in elimelech peregrinatione. noemi re
uocatione. et ruth dispensatione. **E**lel ex dei ius
ticia promotiva. et hoc dupliciter. vel primo
tua militatium. sic est historia libri regum. que
tam lucida clare ostendit populi israhelatici fuisse
deum maximum promotores. sicut aparet in sa
muele et saul a principio. j. regum usque ad. xliij
ca. **I**n deo etiam per residuum et per totum secundum. **E**t

in salomone per totum tercium. **E**t ezechia per quartum
Elel promotiva ministratium et sic est historia li
bri palipome. quod clare ostendit quantum ad illud
in quo dicitur ab historiis librorum regum. deum populi
israhelatici quod ad diuinum cultum optimum distin
ctorem et instructorem. **I**bi enim agit de amplia
tione cultus diuini mistrorum spiritualiter ad hoc
vocatorum. **S**i inducat ad penitentiam contritorum et
delictorum. sic est historia libri esdre. **I**n quo pro
hibetur historia libri neemie propter impin
tatem et vicinitatem materie. ubi agit de re
uersione populi aduersi ad deum suum. **S**i
inducat ad tolerantiam aduersorum. **A**ut illa
aduersitas est a deo inferente. sic est historia
libri thobie. **A**ut a malo persequente. **E**t hoc
est dupliciter. vel ab homine hoste vel a demone
hoste. **S**i primo hoc est dupliciter. vel ab ho
mine in publico expugnante. sic est historia iu
dith prout holoferne. vel ab homine in secreto ma
chinante. et sic est historia hester. **S**i ab ho
ste demone. sic est historia libri iob. **S**i autem
inducit ad perseuerantiam probatorum. sic est histo
ria libri machabeorum. ubi agit de constantia
probatissimorum militum scilicet ultimum terribilium
scilicet mortem. **I**deo sunt ille stelle quod tederunt lumem
in custodijs suis baruth. iij. **N**am aliquid histo
rie dant lumem in custodia diffidentie. aliquid in cu
stodia penitentiae. aliquid in custodia tolerantie. aliquid in
custodia perseuerantie. sicut dixi promittitur in li
bris sapientialibus quod introducunt ad sapientiam agere
dant. **A**d hanc autem introducunt aliquos quoniam mo
dis. **Q**uidelicet. modo principalis sic est liber proverbiorum
ubi modo principalis et exhortatiue instruimur ad
scitatis perfectum. **S**ed modo loquacis sic est li
ber ecclesiastes ubi modo loquacis et disputati
ue instruimur ad amplexum caritatis. **S**ed
principalis et impialis. sic est liber sapientie in quo modo le
galis et impatiue instruimur ad processum
equitatis quoniam princeps introducit iustitiam
ut faciat quod equum est. **E**t incipit diligite ius
ticias quod iudicatis terram. **Q**uel modo magis
li. sic est liber ecclesiasticus. ubi modo doctrinali et in
formatiue instruimur ad aspectum veritatis.
quoniam doctor docet discipulum. **U**nde modo do
ctrine promittitur ibi premium. **O**mnis sapientia
a domino deo est. et in fine concludit. **D**octrina sa
pientie scripsit ihesus filius sydrach hierosolo
mita. **C**onsequenter in libris prophetarum seu proph
eticis. quod scriptura prophetica. **Q**ui in psalmis.
Tenebrosa autem in nubibus aeris. id est obscurus
intellectus est in prophetis seu prophetarum libris.

In hijs inducūf ad euidentia crebēdoꝝ specialiter occultoꝝ ut p̄mūter. qđ sit dupliciter. Vel de oībꝝ generaliter. vel de aliquibus spāliter. Primo modo sic ē liber psalmoz. Si scđo modo p̄t p̄tingi duplicif qz ista spālitas aut p̄ncipalitas respicit: vel xp̄i incarnatiōez sic est ysaias. vel respicit xp̄i crucifixionē sic est hieremias cū adiūcto baruth. vel xp̄i resurrectōz sic ē ezechiel. vel xp̄i iurisdicōez ⁊ dñationē sic ē daniel. vel xp̄i retributionez. sic sūt. xij. p̄phete. Quia in q̄libz p̄phetaz loquif de q̄libet p̄dictoꝝ ut patet intuiti. Ideo ab alijs aliē distinguif et aliter dicūt. Et bñ p̄phete dicūt de reuelatiōe mīoꝝ. Idij sūt. xij. p̄phete. quidaz de reuelatiōe maiōꝝ. Quidā p̄pheta uerūt decātando ut dō ī libro psalmoz. qđdam p̄dicādo. Et hī sūt q̄tuor qđ penes q̄tuor tpa captiuitatis quā nūciare uenerant diuidūtur. Primū tps fuit mīz cediatiōis qđ scz cepit de? qđ sup incorrigibilitate populi sui cedere diffinit iuste eodez mō eicē de terra pmissiōis sicut legif q̄rto Reg. x. In diebꝝ illis cepit dñs cedē sup isrl. Hoc aut tps fuit maxie ī diebꝝ osee. achas. ezechie regū iuda hoc tpe missus ē ysaias. De cūdū tps mire executiōis. Quia uero ad p̄dicatiōez ysaiē noluerūt penitere. Ideo cepit dñs suaz sniam exercere. Tps at illud fuit iosie. ioachim ⁊ sezechie regū iuda. in quibꝝ magna dei clemētia adhuc parcē nolēs pplm misit ad hieremiā. qđ scđm libz inter maiorez p̄scripsit. Sub qđ cōpingitur baruth qđ ei? scriptor fuit. Et ea qđ scripsit qđ oīa de hieremiā habuit ⁊ audiuit. Terciū tps fuit p̄me trāsmigratiōis ī diebꝝ ioachim regis iuda. Qui cū multis nobilibꝝ ductus ē captiu? babilonē. Et hoc tpe ezechielis ī caldea p̄dicauit ad cōsolandū captiuos suos. Et h̄ t̄rcium librum conscripsit. Quartuz tpus fuit pie reuocatiōis qđ deo placuit populū reducere ī terraz p̄missionis ī diebꝝ cýri regis psaz. Et p̄ hoc missus est daniel qui denūciauit destructionem regni caldeoꝝ et introductionez regni medoꝝ ⁊ grecoꝝ et alioꝝ. Ecce iste qđtuor stelle sūt p̄phetales. qđ manentes ī cursu suo aduersus zizaram pugnauerunt. iudicum. xxiiij. Ecce quot stellas p̄misit ante qđ ille uerus lucifer surgeret. Qui nobis illud eternū mane nūcians stellis ceteris

clarius ex deitate radiaret p̄pterea hec sciētiā scientia ⁊ dñā maxie est honoranda. Que tota est de deo obiectiue. in deo subiectiue. a deo effectiue. p̄ deo cōpletiue. In principio creauit deus celū et terraz ⁊c. in deo est subiectiue. In principio em̄ erat ōbū. ī principio. i. dei filio. Ego inquit p̄ncipiū qđ ⁊ loquor uob. Erat uerbū scz illud de quo hugo ī libro de archa noe. Sacra scriptura liber est uite. Cui? origo eterna. cuius incorruptibilis essentia. cuius p̄gnitio uita. cuius scriptura intelibilis. cuius aspect? desiderabilis. cuius doctria facilis. cui? sciētia dulcis. cui? p̄fūditas inscrutabilis. cui? uerba innūerabilia. Unum tñ uerbū oīa creauit. Ecce a deo creata ē effectiue. de deo ē obiectiue. Unde recte dicitur theologia a theos qđ est deus et logos qđ est fmo qz tota est de deo. Omīa ei scrutatur. Etiaꝝ p̄funda dei. p̄ma ad corin. ij. Nec fm aplm ad thimo. iij. utilis ē ad docendū scz discipulos. ad arguendū incredulos. ad corripiendū hereticos. ad erudīendū catholicos. Pro dō ē cōpletiue. Ip̄a em̄ est scala quā uidit iacob ī somnis stare sup terrā cui? cacumē celū tanges. gen. xxviij. Nam uiri scolastici qđ sūt uiri angelici ⁊ cherubiti p̄pter claritatem. seraphiti p̄pter caritatē. Per sc̄pturaz descēdūt usqz ad abissos. ⁊ ascēdūt usqz ad celos. Et hec dicta p̄ distinctione liboꝝ sacre scripture p̄nūc sufficiāt.

IAm p̄sequēter uidēdū est de ordinatione eorūde liboꝝ ī speciali. Ubi est diligenter notādum qđ omēs libri diuine scripture qui p̄tinent ī biblia sūt in nūero. xxxviij. Qui licet a quibꝝdā aliter nūerent ⁊ ordinēt tñ p̄mūter a doctoꝝibꝝ ⁊ ī libris correctis fm infrascriptū modū ⁊ ordinē ordināt. **P**ri? ei lib gen. In qđ agif de mūdi ⁊ oīm creaturaz exordio. de diluuiō ⁊ archa noe. de p̄fusiōe linguaz. d̄ electiōe ppli dī ⁊ ascēsu eiꝝdē ppli ī egiptū. Et h̄t ca. l. **S**cđ? ē liber exod? in qđ agif de decē plagis pharaōis. ⁊ d̄ exitu ⁊ de libeatiōe ppli isrl ab egipciaca fuitute. de decē p̄ceptis ac iudicijs ⁊ īstructiōe ppli dei. d̄ archa de tabnaculo ⁊ altari ac de uestibꝝ aarō. Et h̄z ca. xl. **T**erci? ē lib leui. ī qđ agif de sacrificijs ⁊ hostijs offerēdis. d̄ urna ⁊ uestibꝝ aarō. de ordie ⁊ mīsterio le-

nitaz. et hz ca. xxvij. **Q**uartus est lib nūeror
i q agiſ de nūeratōe ppli ſiue tribuū iſrl de
p̄phēcia balaā. d mālitiōibz factis i heremo.
et hē ca. xxxvj. **Q**uitus est lib deſtro. i q
replīcāt ea q tradūt i q̄tuor p̄oribz libris.
et hē ca. xxxiiij. **S**extus est lib ioſue. i quo
agiſ de trāſitu iordānis. et de ſubuerſione
regnoz hoſtiliū. de iſtrodūctōe ppli dī i ter
ram p̄miſſiōis. et de diuiſiōe ip̄i terre. et hz
ca. xxxiiij. **S**eptimus est lib iudicū. i q agiſ de
p̄ncipibz et iudiciibz ac de deſeſiōe ppli iſrl.
et de victorijs et triūphibz habitis p̄ hoſtes
et hē ca. xxi. **O**ctauus est lib ruth. i q agiſ
de m̄rimoniō p̄cto iſter boos et ruth ex q̄
bus xp̄c deſcēdit. et hē ca. iij. **L**icet aliq po
ſuerūt libz ruth in libro iudicū p̄phēdi.
Nonus est lib regū. i quo agiſ de regibz
pplī iuda et pplī iſrl et de p̄ſtūctōe tēpli. et
de p̄lijs p̄miſſ p̄ philiſteos et alios inimi
cos q̄bz hereticor p̄lia p̄ ecclīaz deſignā
tur. et diuidit i q̄tuor libros q̄z p̄ hē ca.
xxxj. **S**cd̄ vo. xxxiiij. **T**ercius at. xxi. **Q**uar
tus at. xxv. Aliq̄ tñ poſſ p̄mū et ſc̄dm eē
vnū libz p ſe. Et tertiū et q̄rtū libros aliu
libz p ſe. qz apud hebreos ſūt tñ duo libri
regū. **P**rimus q̄ vocat ſamuel p̄tinēs primū
et ſc̄dm libros regū. **S**cd̄ vocat malach
im. i. regū p̄tinēs tertiū et q̄rtū. **D**ecimus
est lib paralipo. i quo agiſ de hijs q̄ tradi
ta ſūt i q̄tuor libris regū. Et ſuplēt mul
te h̄ſtorie p̄termiſſe. Et explicāt inūerabi
les q̄ſtiōes. Et diuidit i duos libros quo
rum p̄m hē ca. xxvij. **S**cd̄ vero. xxxvj.
Endecimus est lib eſdre. i q cōphēdit nee
mias p̄pter vicinitatē et p̄ſormitatēz mate
rie. i quo agiſ de repatiōe et reedificatiōe
tēpli. et de rebitu filioz iſrl i p̄riam. de cō
ſtūctiōe muroz ciuitatis. et de nūerati
ōe et deſcriptōe ſacerdotū leuitaz et p̄ſb̄z
teroz pplī iſrl. Et diuidit iſte lib i duos q̄
rū p̄m hē. x. ca. **N**eemias vero hē ca. xiiij
Eteri at duo libri videlicet terti⁹ et q̄rtus
eſdre ſcribe q̄ et ſuperi⁹ habēt loco ſuo q̄
et i canone nō ſūt poſiti nec i ecclīa legūt
ut ſupius i p̄logo habēt. tractāt de imola
tione ſacrificioz ioſie regis iudee. et occiſi
ōe eius. ſilr et pplī iudeoz iſterfectōe ac ci
uitatū eoz deſtūctiōe ac v̄ditiōe inſup
et de viſionibz eſdre q̄s vidit i babilonia.
ac ſomnijs ſup pplī iudeoz liberatiōe a ca
ptiuitate q̄ diſp̄ſi fuerūt. et tēpli reſtaura

tione i hieruſalez. et terti⁹ liber in ordine
ſuo hē ca. ix. q̄rt⁹ vero liber ca. xvij. **D**u
odecimus est liber thobie. i q agiſ de ip̄i
p̄batione et virtute multiplici. de miſterio
angeli raphaelis. de inſtūctōe p̄lis et ho
neſtate m̄rionij. et habz ca. xiiij. **T**redec
imus est lib iudith. i quo agiſ de obſidio
ne hieruſalē et pplī iſrl. de honeſtate et p̄bi
tate iudith. de iſterfectione oloferni et li
beratiōe pplī iſrl. et hz ca. xvij. **Q**uartus
decimus est lib beſter. i q agiſ d crudelita
te amon et de ei⁹ iſterfectōe p̄curata p p̄
uidetiā et hūilitatē beſter regine. et de exal
tatōe mardachei et de liberatiōe pplī iudeo
rū. et hz ca. xvij. **Q**uintusdecimus est liber
iob. i quo agiſ de ip̄ius paciētia. p̄fectiōe
et diſputatiōe quā habuit cū aīcis. de pui
dētia diuina. et de corpis reſurrectōe. et hē
ca. xliij. **S**extusdecimus est lib pſalmorū
bd̄. i quo agiſ de xp̄i diuinitate. hūanita
te. paſſione et reſurrectōe. aſcenſione. et de
aduētū ad iudiciū. de penis peccatoz. et be
neficijs dei et laudibz ei⁹. et continet pſal
mos cētūquinquēginta. **D**ecimusſeptimus
est liber puer. ſalomois i quo agiſ de iſtru
ctiōe et diſciplina incipiētū ſuūre deo. de
correctōe mox et iſormatiōe virtutū. et hz
ca. xxxj. **D**ecimusoctauus est lib ecclīas
tes. i q agiſ de mūdi vanitate. de vicioz
p̄ceptu. de p̄fectu ambulatiū i via dei. et hz
ca. xij. **D**ecimusnonus est lib cātica cā
ticoz. i quo agiſ de viri iuſti p̄fectiōe. d
p̄templatiōe aīe ſc̄te. et de p̄iūctiōe xp̄i et
ecclīe. et hz ca. viij. **E**icesimus est lib ſapie
in q agitur de regimie p̄latoz et p̄ſeruatōe
iuſticie. et idoloz p̄ceptu. et de aduentu et
paſſione xp̄i q̄ est vera ſapientia. et hē ca.
xix. **E**icesimusprimus est lib iſu filij ſy
drach q̄ dī eccleſiaſticus. i q agiſ de obedi
entia ſubditoz. de inſtitutiōe bonoz morū
de nobilitate ſapie et laude ſc̄toz. et hē ca.
lij. **E**icesimusc̄d̄ est liber. yſaie i quo agi
tur de rephēſiōe iudeorū. de aduentu xp̄i
i carnē et de ei⁹ paſſione. de vocatiōe genti
um et de regno iuda et regno iſrl. et hz ca.
lxvij. **E**icesimustercius est liber hieremie.
cū ſua lamentatiōe. i quo agiſ de viſionibz
hieremie. et de captiuitate iudeorū. de xp̄i
paſſione. et de planctu et lamētatiōe p̄pter
ruinā iſrlm. et hē ca. liij. **L**amētatiō ca. v.
Eicesimusq̄rtus est lib baruth. i q agiſ

de verbis q̄ legit captiuū i babilonia. de re-
cognitiōe pctōz. de p̄dicatiōe redit' ppli is-
rahel et eoz q̄ futura erāt t̄pibz ultimis. et
habz ca. vi. **I**stū libz p̄prehēdūt aliq̄ sub li-
bro hieremie. **V**icesimusq̄nt' ē libz ezechi-
elis. i quo agit de visioibz ip̄i. et de sceles-
ribz iudeoz. de ruina iherl'm et de ei' repa-
tione. et hē ca. xlvij. **V**icesimussext' est
libz danielis. i q̄ agit de mūdi monarchia.
et de mutatiōibz tēpor. de p̄tate et eterni-
tate regni xp̄i. et historia susāne. de destru-
ctione bel. et interfectiōe draconis. et hz ca.
xiiij. **V**icesimusseptimus ē liber duode-
cim p̄phetaz: quoz prim' ē osee. q̄ loq̄t de
idolatriā ppli isrl' signato p mulierē mere-
trices. i. gentilem vxore osee. vndatōe et di-
luuio pctōz. et de āmonitiōe vt filij isrl' ad
dñm p̄uertātur. et hz ca. xiiij. **S**cđ' est li-
ber iohelis. q̄ loq̄t de p̄sumptiōe terre iu-
deoz p erucā. brucum. locustaz et rubigī-
nem. de iuductōe ad p̄niaz. et de iudicio fu-
turo. et hz ca. iij. **T**erc' ē liber amos. et
loquit de sceleribz iudeoz et gentium. et de
ira dei et vindicta sup eos v̄tura. inducit
ad p̄niaz et p̄dicat finalē repatiōez. et hē ca.
ix. **Q**uartus est liber abdie. q̄ loquit de
p̄miatiōe et destructiōe edom et esau. et hz
ca. j. **Q**uītus est libz iōne. q̄ loq̄t de nau-
fragio suo et i hoc passiōez xp̄i p̄figurās
mūdu ad p̄niaz reuocat. et sub noīe nini-
ue salutē gentiū p̄figurat. et habet ca. iij.
Sext' ē liber michee. q̄ loquit de deua-
statiōe samarie. et de captiuitate. et de inte-
ritu p̄ncipū isrl'. et p̄seudo p̄phetaz. et de
ingratiūtine et malicia eozū. et hē ca.
vij. **S**eptim' ē naum. q̄ loq̄t de ira dei et
vindicta ḡui p̄t niniue q̄ ad p̄dicatiōez iō-
ne p̄niaz egerūt de pctis. Et postea fuerat
de pctis maioribz iuoluta. et hē capla. iij.
Octauus est liber abachuc. q̄ loq̄t de di-
sputatiōe quā fecit cū deo et cū mūdo isto
et quō iusti cōculcāt et p̄sperāt iniqui. et
p̄phetat de passiōe xp̄i. et hē ca. iij. **N**on'
est liber sophonie. q̄ loq̄t de iudicio dei p̄t
gentes ventuosas. et de salute ppli isrl'. et
de restauratiōe iherl'm. et hz ca. iij. **D**eci-
mus est liber aggei. q̄ loquit de reuerfione
ppli iudeoz. et de reedificatiōe tēpli. et reno-
uatiōe ciuitatis. et de aduētū xp̄i et passi-
one ei'. et hz ca. ij. **E**ndecim' ē libz zacha-
rie q̄ loq̄t de liberatiōe iudeoz. et de vindi-

cta p̄t iūmicos eoz. et de hūilitate aduēt'
xp̄i et passiōis eiusdē. et hz ca. xiiij. **D**uo-
decim' ē libz malachie. q̄ loq̄t de abiectiōe
ppli iudeoz. et de sac̄dotō suo. et de gētiū vo-
catiōe. et hz ca. iij. **V**icesimusoctau' ē libz
machabeoz. i q̄ agit d̄ p̄lijs inf̄ hebreos et
gēte p̄saz. et de machabeis nobilibz. de vi-
ctorijs et triūphis. et de mltis gestis septem
frat' et cōstācie m̄ris eoz q̄ ḡuibz tormētis
sub antiocho rege p̄pessi sūt. **D**iuibz aut
dict' libz i duos q̄z p̄m' hē ca. xvj. scđ' ve-
ro hē ca. xv. **I**dic sequūt q̄tuor euāgelia
lexq̄ noua. **E**nū euāgeliū xp̄i. Et describē
q̄ tractāt de ip̄i diuinitate. hūanitate. nati-
uitate et resurrectiōe. ascensiōe et de aduētū
ad iudiciū et de ip̄i p̄uersatiōe miracula et
doctrīa. **M**ath. ei i homie figurat q̄ circa
hūanitatē xp̄i p̄cipalit' imorat. **M**at. i le-
one q̄ pulcre loq̄t de xp̄i resurrectiōe. **L**u-
cas i vitulo q̄ loq̄t de xp̄i sacerdotio. **J**o. i
aquila q̄ describit sac̄menta diuinitatis.
Vicesimusnonus ē libz euāgelij **M**athei
et hz ca. xxvij. **T**ricesim' ē libz **M**arci. et
hē ca. xvi. **T**ricesimus p̄t' est euāgelij
Luce. et hz ca. xxij. **T**ricesimusscđus ē
libz **J**ohis. et hē ca. xxi. **T**ricesimusterc'
ē libz eplaz. i q̄b sūt et i eplis canoicis tra-
dit' scđm formam et exēplar xp̄i saluatoris
doctrīa viuēdi. et sūt eplē pauli i numero
xvi. **Q**uaz p̄mā scribit ad romanos. i q̄ re-
uocat nos ab erroribz gentiliū et ceremo-
nijs legis ad verā et catholicā fidē. et hz ca.
xvi. Et notādū q̄ romani sūt italici scđm
hierō. Et istā eplāz scripsit eis paulus ab
athenis de p̄tibz grecie. **T**ez scripsit duas
eplas ad corintheos. i q̄z p̄ia ipsos sedu-
ctos a fals' p̄bis eloquētiā et obfusiōez le-
gis reuocat ad verā fidē et ad catholicam
sapīaz. et hē ca. xvi. **I**n scda eplā ip̄os ad
p̄niaz p̄uersos et emendatos p̄solat et lau-
dat. et hz ca. xiiij. Et hāc eplāz scda p̄ actā
p̄niam scripsit eis a troade. **S**ed primam
scpsit eis ab epheso p̄ thimotheū discipu-
lum suū. **Q**uartā eplāz scripsit ad gal-
latas. i q̄ ip̄os seductos a fals' aplis vt le-
gem et circūcisiōē obseruaret reuocat ad
verā catholicā fidē. et hē ca. vi. Et fm hi-
eronimuz gallate sūt greci q̄b scripsit ab
epheso. **Q**uītā eplāz scribit ad ephesi-
os q̄ ab aplo v̄bo v̄tatis accepto p̄stiterūt i
fide. vñ ipsos p̄mēdat et laudat. et hz ca. vi.

Et ephesi sūt asiani q̄bo scripsit de roma i
carcē p̄ thitū archidiaconū. Sextā eplāz
scripsit ad philipē. q̄ simpliciter ōbo v̄ita
tis accepto p̄stet̄ i fide. Unde nec falsos
ap̄los receper̄t vñ ip̄os p̄mēdat. Et h̄z ca.
.iij. Et philipē. sūt macedōes q̄bo de roma
i carcē p̄ ephastobitū. **S**eptiāz eplāz
scripsit ad Colocēses q̄ a fals̄ apl̄is iā erant
p̄uēti. vñ hos corrigit ⁊ hortat̄ ad fidei ve
ritatē. Et h̄z ca. iij. et colocēses sūt asiani
q̄bo scripsit ab epheso. **I**te ad thessaloni
cēses scripsit eplāz duas. In q̄z p̄ia ip̄os
collaudat q̄ ōbo veritatis accepto. Cū p̄se
cutōez paterē a ciuibz suis p̄stet̄ i fide.
Nec falsos ap̄los nec eoz doctrīaz recepe
rūt. et h̄z ca. v. Et sciēdū q̄ thessalōicēses
sūt macedones q̄bo scripsit ab athenis. In
sc̄da eplā iſtruit eos de t̄p̄ibz nouissimis. d̄
aduentu ⁊ p̄secutōe et fallacijs ātirp̄i. ⁊ de
ip̄i⁹ eiectōe ⁊ ruina. Et h̄z ca. iij. **I**te ad
thimotheū scripsit eplāz duas i q̄z p̄ia i
ſtruit ip̄m de ordinatōe ep̄atus ⁊ diaconi.
et oīs eccl̄astice discipline. et h̄z ca. vi. h̄ac
eplāz scripsit de vrbe romana de carcere i
fine eplē d̄. **O** theophile deposituz custodi
ſc̄z dignitatē ep̄alez tibi p̄missam. In sc̄da
eplā hortat̄ ip̄m ad coronam martiri. Et
informāt eū de oī regula catholice verita
tis. et q̄d i nouissimis t̄p̄ibz sit futur⁹. et de
ip̄i⁹ apl̄i passione. et h̄z ca. iij. **D**uode
cimā eplāz scribit ad thitū. In q̄ ip̄le ad
monet de p̄stitutione p̄sb̄yterij et de sp̄uali
cōuersatōe. et hereticis euitābis. et h̄z ca.
.iij. **T**redecimā eplāz scribit ad philemo
nem in q̄ simpliciter p̄mendat eū de fide et
caritate i ſāctos. Et rogat eū vt indulgeat
orestino seruo suo ⁊ ip̄m suscipiat dulciter
et benigne. et h̄z ca. j. **Q**uartādecimā
eplāz scribit ad hebreos i q̄ defectū et eua
cuationē legis mosaice. Et p̄fectiōz legis
euāgelice oñdit. et q̄ x̄pc sit ver⁹ ⁊ h̄o.
et dei ⁊ hoīm mediator. ⁊ h̄z ca. xij. **T**ri
cesimusq̄rtus est liber actū ap̄loz. i q̄ lu
cas x̄po i celū assumpto missionē visibiles
sp̄ūſſacti oñdit. Et actus ap̄loz et p̄cipue
pauli gesta describit et infātiāz nascentis
eccl̄ie. Et h̄z ca. xxvij. **T**ricessimusq̄nt⁹
est liber eplāz canonicāz. Et sūt numero
viij. i q̄z p̄ia. iacob⁹ afflict⁹ tēptat⁹ ad paci
entiā virtutis hortat̄ et hūane vite fragili
tatē describit periculū. lingue ac fidei veri

tatē vnitatē oñdit. et h̄z ca. v. **P**etr⁹ d̄o
scribit eplāz duas i q̄z p̄ia ḡtias agit d̄o
q̄ misericorditer p̄ passiōez et sāguinē filij
sui gen⁹ hūanū saluauit. et ad x̄pi imitati
onez hortat̄. vix et vrozē iſormat ⁊ ad hu
militatē iuducit. ⁊ admonet iſidias diaboli
p̄cauēdas. ⁊ h̄z ca. v. In sc̄da eplā docet de
misterio i p̄fectōe v̄tutū ⁊ d̄ veritate p̄phe
cie ⁊ de fallis p̄phetis. et de p̄ctōibz euitā
bis. et h̄z ca. iij. **J**ohes scribit eplāz. iij.
i q̄z p̄ia testificat̄ de ōbo veritatis ⁊ vite
⁊ ei⁹ purissima luce d̄m n̄m iſm x̄pm eē
aduocatū n̄m. et affirmat ad dei ⁊ p̄rimi
caritatē ⁊ iuducit. et h̄z ca. v. In sc̄da p̄mē
dat m̄rem. ⁊ filios ad caritatem hortat̄ ⁊
monet vt hereticos et seductores deuicēt. ⁊
h̄z ca. j. In tertia ḡayū ābulatē i veritate
p̄mēdat. et de caritate quā exercebat i pe
grinos ⁊ ſctos. ⁊ h̄z ca. j. **S**eptiāz eplāz
scribit iudas in q̄ oēs de salute p̄pa solicite
monet. ⁊ loq̄t de altercatōe michael cū sa
thana. ⁊ detestat̄ h̄eticōz vitā. ⁊ ip̄oz cri
mīa ⁊ errores ⁊ eternas penas p̄mīat eis
tē. ⁊ h̄z ca. j. **T**ricessimusq̄nt⁹ ē lib̄ apoc̄.
i q̄ agit de reuelatōibz factis iohāni p̄ āge
lū. ⁊ de tribulatōibz q̄s etiā eccl̄ia passa in
t̄p̄e p̄mitiuo et patit̄ i p̄nti et passura sit i
fine ſeculi. ⁊ p̄cipue t̄p̄e antix̄pi. ⁊ de p̄mīs
q̄ ſusceptura ē i vita b̄ta. ⁊ h̄z ca. xxiij.

Incipit tabula canonū vt patz i primo
p̄logo math̄i q̄ sic īcipit. Beatissimo pa
pe damaso.

Sciendū etiā ne quē ignaz ex ſilitu
dine nūerōz error inuoluat. q̄ sic
i subnotatiōe canonū diſtinctoz i
canone q̄libet tres euangeliste bis vel ter
vel q̄ter aut etiā āpli⁹ eūde nūer⁹ p̄ orb̄ez
habuer̄t adnotatū. Et q̄rtus ecōtrario bi
ſcrepans. q̄d id q̄d tres illi i eo loco ſemel
dixer̄t. q̄rtus totiēs i corpe volumis ſui
ponat. Quotiēs diuerſi nūeri i ei⁹ canōe
poſiti ſunt. p̄ p̄dictoz nūerōz p̄tinuatas
ſilitudines. **I**te ſi i vno q̄libz eoz aut etia
duobz ibidē i canone nūer⁹ bis. ter. aut eo
āpli⁹ repiaſ i orb̄e collocat⁹ ⁊ diſparis in
ueiaſ i ceteris dubiū nō erit q̄ id q̄d illius
illozue canōes numer⁹ bis ter repetitū ab
h̄is i volumie ſemel dictū ſit. Alteri vero
totiēs i vno atq̄ eodē ſenſu loq̄nt̄. Quoti
ens p̄tuler̄t i nūerōz adnotatōe diſtātiāz
hoc ⁊ i oīm. iij. canonū collatione ſuabit̄.

Matheus	Marcus	Johānes
ccxcvii.	clxxviii.	lxx.
ccxcix.	clxxx.	cii.
cccvi.	clxxxviii.	clxiii.
cccxxi.	ccj.	clxxx.
cccxxj.	ccj.	cxci.
cccxxiii.	cciii.	clxxxiii.
cccxxix.	ccv.	clxxxv.
cccxxix.	ccv.	clxxxvii.
cccxxxi.	ccxi.	ccii.

Explicit canon quartus in quo tres
Incipit canon quintus in quo duo

Matheus	Lucas	Mathe?	Lucas
iii.	ij.	cii.	lxxi.
x.	viii.	cv.	cxviii.
xii.	xj.	cvii.	lxxiii.
xvi.	xvi.	cviii.	cxv.
xxv.	xlvi.	cx.	cxviii.
xxvii.	xlvi.	cxvi.	clxv.
xxviii.	xlvi.	cxix.	cxv.
xxx.	xlxi.	cxv.	lxii.
xxxiii.	cxviii.	cxvii.	cxviii.
xxxvi.	clxi.	cxviii.	cxviii.
xxxviii.	lii.	cxix.	cxv.
xl.	lii.	cxviii.	lxxxj.
xli.	lv.	cxviii.	cxv.
xlvi.	cxviii.	cxviii.	clxviii.
xlvi.	clii.	clvi.	lvii.
xlvi.	cxviii.	clvii.	ccxxv.
xlxi.	cxv.	clxi.	clxi.
li.	cl.	clxv.	cc.
li.	lix.	clxxxii.	clxxxvii.
liii.	cxv.	clxxxii.	clxxxix.
liii.	liii.	clxxxiii.	cxviii.
lv.	clxi.	clxxxvii.	cxci.
lvii.	lxj.	cxvii.	clxxxii.
lviii.	lx.	ccviii.	clxxxv.
lx.	clxxj.	cccxi.	clxxxj.
lxj.	lxiii.	cccxxviii.	clxxxix.
lxv.	clxxii.	cccxxj.	ccv.
lxvi.	lxvi.	cccxxj.	cxli.
lxviii.	cv.	cccxxii.	cxli.
lxxviii.	cviii.	cccxxiii.	cxv.
lxxxiii.	cxj.	cccxxv.	cxv.
lxxxv.	cix.	cccxxvii.	cxviii.
xciii.	cxlv.	cccxxviii.	cxl.
xcv.	clx.	ccxl.	cxli.
xcv.	clxxxii.	ccxli.	clxxv.
xcv.	clxxxiii.	cclv.	ccii.
cij.	lxix.	cclv.	ccv.

Math.	Lucas	Math.	Marc?
celvii.	ccviii.	ccxc.	clxxj.
celxj.	ccv.	ccxcii.	clxxiii.
celxii.	ccxii.	ccxcviii.	clxxix.
celxv.	clvii.	ccc.	clxxxv.
celxvi.	clv.	cccix.	cxv.
celxvii.	clviii.	cccxi.	cxvii.
celxx.	ccxxix.	cccxxx.	ccviii.
celxxii.	ccxxxi.	cccxxxvii.	ccv.
Finit ca. v. i q duo		cccxlj.	ccxj.
		cccxlvi.	ccxv.
		cccl.	ccxxix.

Incipit ca. sextus in quo duo
Math. **Marcus**

ix.	iii.
xvii.	vii.
xx.	ix.
xxii.	xj.
xxiii.	cxv.
lxxvii.	lxii.
c.	xcviii.
ccxxix.	xl.
cxlv.	lx.
cxlviii.	lxv.
clj.	lxviii.
clii.	lxxj.
clvii.	lxxii.
clix.	lxxiii.
clx.	lxxv.
clxi.	lxxvii.
clxii.	lxxx.
clxv.	lxxxii.
clxix.	lxxxiii.
clxxii.	lxxxix.
clxxx.	c.
clxxxix.	cii.
ccii.	cxii.
ccviii.	cxv.
ccxxv.	cxviii.
ccxxviii.	cxxi.
ccxlv.	cxl.
ccxlvii.	cxli.
cccl.	cxlv.
cccli.	cxlvii.
ccclii.	cxlix.
ccclx.	clj.
ccclxi.	clii.
ccclxxv.	clv.
ccclxxii.	clxii.
ccclxxxv.	clxv.
clxxxix.	clxviii.

Incipit canon sextus in quo duo
Math. **Johes**

v.	lxxxiii.
xix.	xix.
xix.	xxxii.
xix.	xxxiii.
cxv.	lxxxii.
clxxxv.	ccv.
ccvii.	cj.

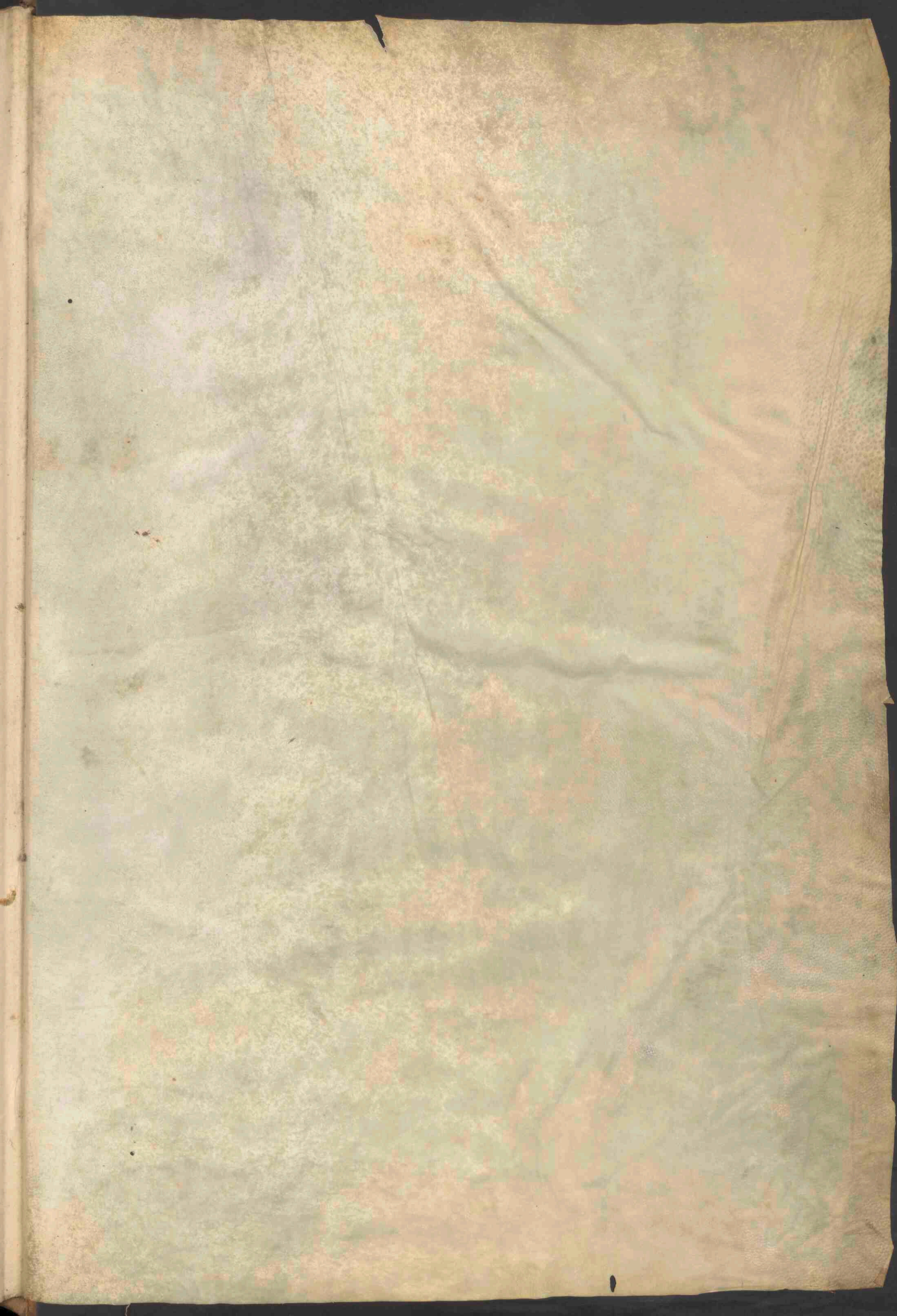
Explicit canon septimus i q duo

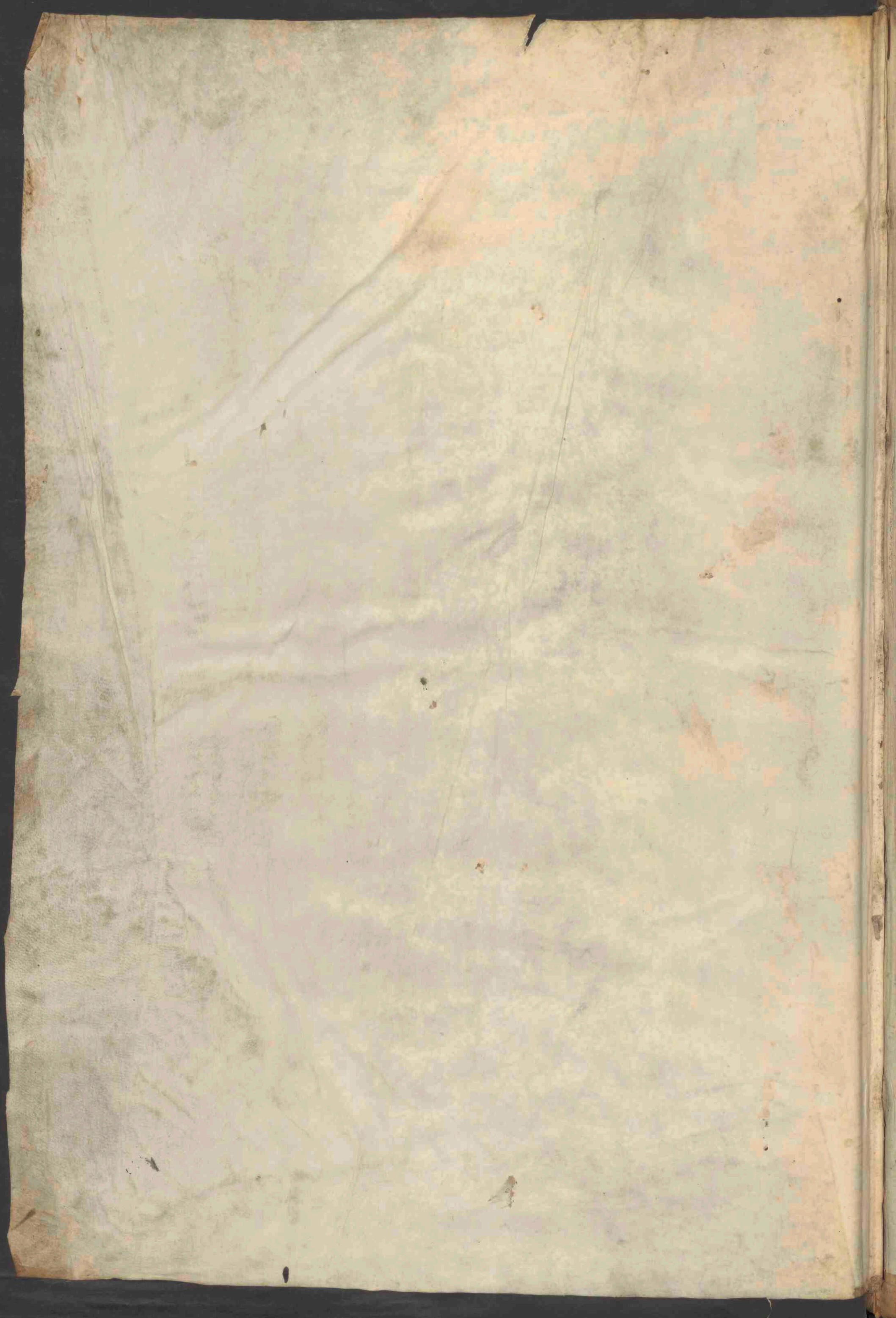
Incipit canon octavus i q duo
Lucas **Marc?**

xxiii.	xii.
xxv.	xiii.
xxvii.	xvi.
xxvii.	xxvii.
xxviii.	xvii.
lxxxiii.	xlvi.
lxxxix.	lvj.
xcj.	lxj.
c.	lxv.
cii.	xcvii.
ccxlvii.	ccxxv.
ccxxvii.	ccxv.
cccxxv.	cccxx.
cccxl.	cccxxiii.

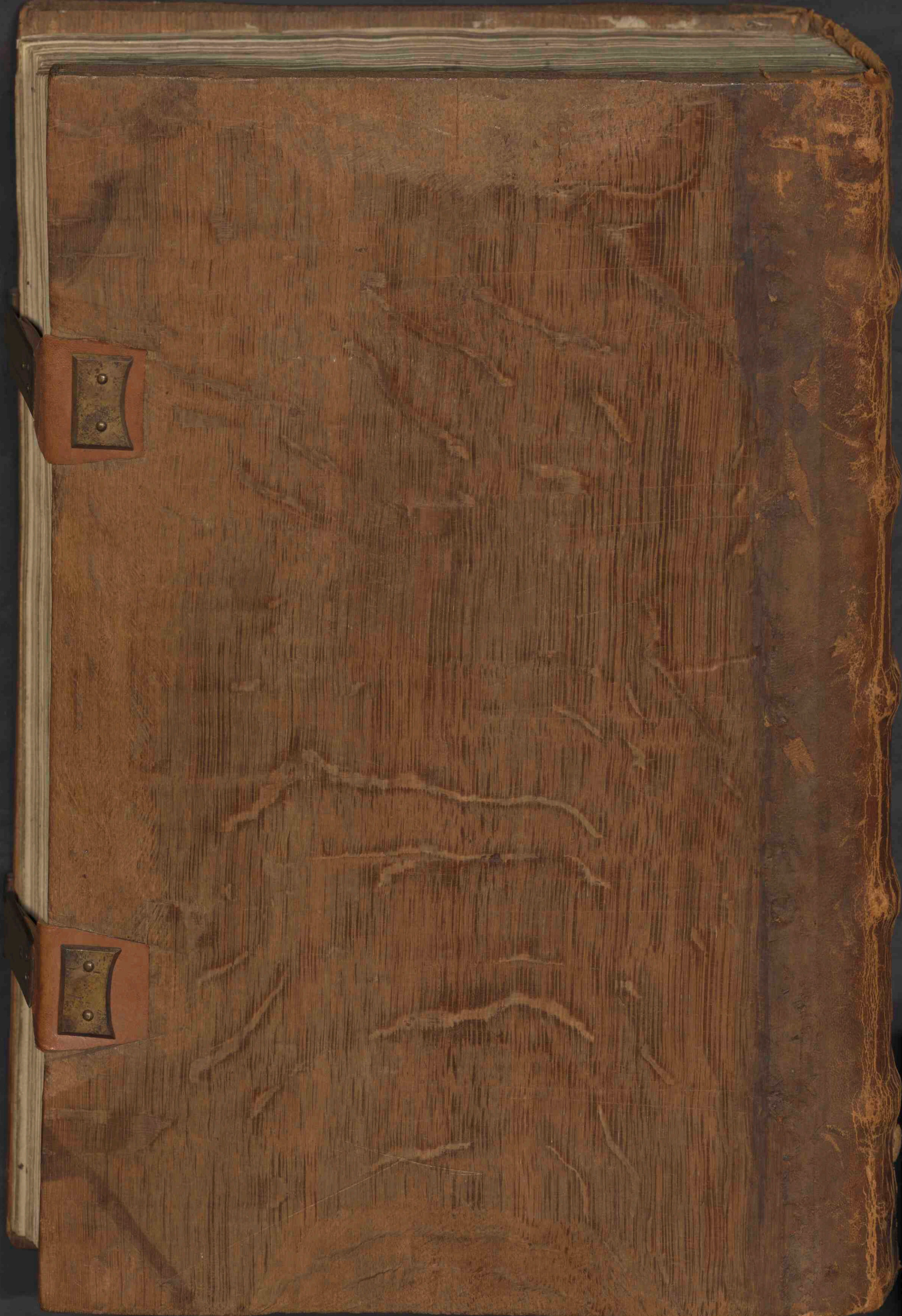
Explicit canon octavus i quo duo
Subsequit alius canon i quo duo

I ncipit ca. decim ^a i n	
quo J ohes pprie	
J ohes	lxxj.
iiij.	lxxiiij.
vij.	lxxv.
ix.	lxxviij.
xj.	lxxx.
xiiij.	lxxxj.
xvj.	lxxxiiij.
xviiij.	lxxxvj.
xxj.	lxxxix.
xxiiij.	xcij.
xxvij.	xciiij.
xxix.	xcviij.
xxxj.	xcix.
xxxiiij.	cij.
xxxvj.	ciiij.
xxxix.	cviij.
xlj.	cviij.
xlviij.	cx.
xlv.	cxij.
l.	cxv.
liij.	cxviij.
liiiij.	cxix.
lvj.	cxiiij.
lviiij.	cxv.
lx.	cxviij.
lxiij.	cxix.
lxiiij.	cxixiiij.
lxvj.	cxixviij.
lxviiij.	cxixviij.
cxixviij.	clxxix.
cxl.	cxci.
cxliij.	cxciij.

ptm. Bernardo de harlem
Canonico Traiectensi

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

